Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

NR. 1 15. JANUAR 1997 23. ÅRGANG

katolsk orientering

Biskoppens hyrdebrev, side 2
Mod økumenisk møde i Graz, side 3
Et jubelår for Herrens fødsel, side 5
Kirken i Hongkong, side 6-7
Et utaknemmeligt job, side 9

Katolsk-anglikansk fælleserklæring efter møde mellem paven og ærkebiskoppen af Canterbury:

Den økumeniske dialog skal føres videre

Rom (KNA) - Splittelsen mellem kirkerne skal overvindes, og den økumeniske dialog skal føres videre, selv om den støder på vanskeligheder. Det fremgår af en erklæring, som pave Johannes Paul II og ærkebiskoppen af Canterbury, George Carey, skrev under på under den gudstjeneste, der var afslutningen på de to kirkelederes møde i Rom i december. Paven og Carey anerkender de fremskridt, der allerede er gjort, og det fællesskab, som man har arbejdet sig frem til. At den anglikanske kirke har åbnet mulighed for præstevielse af kvinder, og at dette praktiseres i nogle lande, omtales som noget, der vanskeliggør en forsoning.

Overfor sækularisering

Kirkelederne opfordrer deres teologer til at videreføre og intensivere den økumeniske dialog »ikke bare om årsagerne til de vanskeligheder, vi står i nu, men også på andre områder, hvor man endnu ikke er nået til fuldkommen enhed«.

Mange steder i verden arbejder folk fra de to kirker godt sammen, hedder det i sluterklæringen. Både katolikker og anglikanere står over for en stadig mere udpræget sækularisering, religiøs ligegyldighed og moralsk forvirring; de skal bevidne deres tro og udbrede det kristne håb og det kristne budskab. Men, understreger Carey og paven, først når de kristne har virkeliggjort »den fuldkomne og synlige enhed«, sådan som Gud vil det, kan de aflægge et virkelig troværdigt vidnesbyrd.

Carey fuld af optimisme

Ved et pressemøde sagde ærkebiskoppen af Canterbury, at han var fuld af optimisme, selv om hans møde med paven ikke havde ført til konkrete resultater. Han var blevet godt modtaget og betragtede de samtaler, der var blevet ført, som opmuntrende og som et tegn på åbenhed.

Carey udtalte sig også positivt om pavens opfordring til en dialog om Peters embede. Johannes Paul II betegner sit embede som en gave og en tjeneste; han skal tjene »hele det kristne fællesskab«, og det er »meget vigtigt for os«, understregede ærkebiskoppen.

Fra Rom rejste Carey videre til Milano for at deltage i en mindehøjtidelighed i anledning af 1600-året for den hellige Ambrosius' død.

Biskoppen af Østimor, *Carlos Filipe Ximenes Belo*, som i december modtog Nobels fredspris, aflagde et besøg i Tyskland, hvor hjælpeorganisationerne Missio og Misereor ønskede ham tillykke og takkede ham for hans indsats. Også fra dansk katolsk side skal lyde et hjerteligt tillykke til biskoppen. *Foto KNA*

P. Rørdam Bonnevie død

Den 13. december 1996 døde pastor *Olav Rørdam Bonnevie*, 90 år gammel. Bonnevie var præst i Folkekirken, men konverterede og fik dispens, så han kunne forblive i sit ægteskab og blive viet til katolsk præst i 1960. Han var sognepræst ved Skt. Therese kirke i Hellerup i årene 1965-75.

Pave *Johannes Paul II* og ærkebiskoppen af Canterbury, *George Carey* mødtes i december i Rom.

Tre år til den hellige port i Peterskirken slås op

Julenat 1999 begynder år 2000 med de symbolske hammerslag

Vatikanet (KNA) - Der var 1.115 dage til det hellige år 2000, da pave Johannes Paul II indledte det første af de tre forberedende år. Julenat 1999 vil paven med symbolske hammerslag åbne den hellige port i Peterskirken.

Forberedelserne begyndte med en festlig gudstjeneste, hvor paven kaldte alle troende til omvendelse, til at vise næstekærlighed og til at arbejde for social retfærdighed. Han talte opmuntrende om økumenen og opfordrede til en større missionarisk indsats. Der skal bygges en solidarisk verden, sagde paven, og de kristne skal være bygherrer; de skal være fredens og livets fortalere over for krigens og dødens kultur.

Røgelseskar lige som i Østens kirker

Der var mørkt i Peterskirken, da den gamle adventsliturgi begyndte. Kun i nicherne højt oppe, hvor helgenfigurerne står, og på højalteret med den endnu tomme stander til evangeliebogen var der lys. Foran den hellige port bag i kirken udtalte paven det ønske, at det hellige år med Guds barmhjertigheds hjælp måtte »åbne en ny troens vej«. Derfra gik processionen op ad midtergangen i verdens største kirke, hvor et uvejr af blitzlys virkede synligt forstyrrende på de liturgiske rammer. Først da evangeliebogen var på plads på alteret og et kæmpemæssigt røgelseskar foran var tændt - lige som i østkirkerne - tændtes lys i resten af kirken.

»Kristus er den samme i går, i dag og til alle tider«, understregede paven. Når de kristne konfronteres med de undergangsprofetier, som altid vil blusse op forud for datoer, der forekommer symbolske, skal de besinde sig på det kristne budskab, og de skal overveje og søge efter retfærdige rammer om deres forhold til deres medmennesker, sagde han.

Det første af de tre forberedende år drejer sig om Jesus Kristus, den eneste frelser i går, i dag og i evighed; i 1998 gælder det Helligånden og i 1999 Gud Fader. Paven forventer, at de kristne bruger denne tid op til årtusindskiftet til at tyde tidens tegn og på ny indstille sig på de udfordringer, som ligger i tiden, og at de samtidig sætter deres præg på den. Dertil

Fortsætter på bagsiden

Caritas søger hjælpere til at åbne Storebælt

Caritas Danmark og fem andre organisationer vil danne en festlig ramme om åbningen af Storebæltsforbindelsen i dagene omkring påske.

Overskuddet fra salg af adgangsbilletter, is, pølser m.m. deles mellem organisationerne. Caritas Danmark fylder 50 år til sommer, så en frivillig indsats i to eller flere af dagene 26.-31. marts vil være en glimrende gave til 'fødselaren'. Læs mere om mulighederne på side 8.

mj

katolsk orientering

Tilsendes katolske husstande i Danmark i 20 numre om året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden.
Abonnementspris 230 kr. årligt.
Adresseforandring meddeles til postvæsenet.
ISSN 0902-297X

Biskoppens hyrdebrev om jubelåret 2000

Blev sendt til oplæsning i alle katolske kirker 3. søndag i advent

Årtusindskiftet, som vi i de sidste par år med jævne mellemrum er blevet mindet om, er efterhånden tæt på, og den umiddelbare forberedelsesfase er endda begyndt.

I forbindelse med vesperen til første søndag i advent markerede Paven højtideligt indledningen til det første af de tre år op til selve jubelåret, de tre år, da vi særligt intensivt skal beskæftige os med dets anliggender.

Det første af disse tre år er som bekendt helliget Guds Søn. Det er Hans fødsel som menneske, der overhovedet giver os anledning til at fejre, hvorfor det så også er nærliggende at lade Ham blive fremhævet. Dette lyder så banalt, for hvis vi ikke gjorde det i forvejen, ville vor gudsdyrkelse og alt, hvad vi foretager os i kirkelig sammenhæng være forgæves og meningsløst.

Hele frelseshistorien - Guds og menneskehedens fælles vandring - har været præget af noget, vi kunne kalde reformer og ny begyndelse. Denne historie lader sig inddele i vigtige etaper, hvis begyndelse er præget enten af noget dramatisk, som gik forud, såsom uddrivelsen af paradiset og syndfloden, eller også - og ofte samtidigt - af markante fremadrettede initiativer fra Guds side, som Abrahams og Moses' kaldelse og udgangen af Ægypten. Gennem disse initiativer har Gud - direkte eller gennem sine profeter - villet kalde mennesket til opbrud og omvendelse.

Undertiden er vore egne fremtidsvisioner måske også præget af denne dobbelthed.

På den ene side forleder fremskridtets, mediernes og begivenhedernes acceleration os til at tro, at årtusindskiftet er en kant, vi næsten vil styrte ud over.

På den anden side tvinger vort kristne håb os til at stole på evangeliets fornyende kraft og muligheder, således at noget nyt og godt må begynde, ikke fordi tingene ikke kan blive værre, men fordi vi egentlig godt ved, at fornyelse er en nødvendig og stadig proces.

Den kristne æra, som vi lever i, skal i frelseshistoriens sammenhæng ses som en helhed. Den er en tid på samme måde som de enkelte faser i den gamle pagt - tiden før Abraham, jødefolkets ophold i Ægypten, dommer- og kongetiden. Alle disse afsnit var led i en forberedelse til Kristi komme.

Julenat 1974 åbnede pave *Paul VI* den hellige port i Peterskirken, og jubelåret 1975 var igang.

Vor egen tid - tiden efter Kristus - er derimod den sidste etape i den forstand, at Guds sidste ord er sagt ved, at Han har ladet sin Søn, det evigfødte Ord blive menneske, at Han derfor ikke har noget nyt at føje til sin åbenbaring, ikke noget nyt at supplere med i forholdet mellem sig og os mennesker.

Denne erkendelse er ikke altid éntydig for os. Selv om den kristne æra er én samlet periode, der tager sin begyndelse i Kristi liv på jorden, ser vi også store forskelle mellem de enkelte afsnit, forskelle, som har præget Kirkens ansigt og forandret det hver gang, der skete et skift.

De første kristne århundreder med martyrernes vidnesbyrd udgør en kort og stærk tid i Kirken; middelalderen er en lang, omend varieret periode præget af etablering; med nyere tid følger humanismens opbrud og reformationens splittelse, og nyeste tid bringer en ofte intensiv konfrontation med sækularisering og mangel på tro. For at yde kirkehistorien retfærdighed burde langt flere ting fremhæves og påskønnes; men de nævnte indsnit er så afgørende, at de står som milepæle i Kirkens historie.

Efter denne historiske ekskurs er det på tide at komme tilbage til vor aktuelle opgave, at vurdere og udnytte vor egen tid. Den er noget særligt, alene fordi vi lever i den; men den er ikke uden præg af det, der er gået forud - hverken total nybegyndelse eller et mål og ideal i sig selv. For alle dele af den kristne æra har det stået fast, at Kristus er både begyndelsen og målet, og at det for os som Kirke drejer sig om at efterleve og aktualisere hans budskab.

Vor opgave består i at vidne om og forkynde Kristus, fordi vi derved markerer at han hører med i vor sammenhæng og fordi vi ønsker at udtrykke, at det, der ofte betragtes med største selvfølgelighed, nemlig livet og tiden, er hans gaver.

Når vi opfordres til at være med i forberedelsen til jubelåret, føler vi det måske som pålæg om at vende en udvikling. At dette også er påkrævet, står hævet over enhver tvivl, men for at se muligheden herfor og få modet hertil er det endnu vigtigere, at vi betragter fejringen af jubelåret som noget, vi kan glæde os til. Glæde os over at se tilbage på Kirkens historie, som også vi er en del af, glæde os over vor tro og det perspektiv, den åbner, og lade denne glæde give sig udtryk i længsel efter større fordybelse. Endelig skal vi ansporet af alt dette glæde os over at se, hvor meget det også nytter.

Selv om vi ofte kan være modløse, har vi mange oprigtige ønsker og længsler: fred i verden, en mere retfærdig fordeling af dens goder, fred og sammenhold i familierne, enhed mellem alle dele af Kirken, fornyelse af tro og engagement, enhed mellem de kristne. Alt dette er også Kristi ønsker, som skønt de synes uopfyldelige, alligevel forpligter os til troens og håbets gerninger.

Vi har vænnet os til, at komplicerede problemer skal løses med ligeså komplicerede midler og procedurer. Som vor verden er sammensat, er dette også næsten uundgåeligt; men det må aldrig blive det eneste indtryk, vi har. Jubelårets appel er nok rettet til de kristne som gruppe, men kun hvis den enkelte lader sig gribe af det, kommer det til at virke. D.v.s. den enkle og altid gyldige procedure - for nu at blive i terminologien - består i det enkle og tillidsfulde forhold til Gud og i bestræbelserne på at efterleve Hans budskab.

At vejen til Gud for nogle kan være lang og kompliceret og livet med Ham være fuldt af anfægtelser rokker ikke ved gudsforholdets enkelhed. Hver enkelt vinranke skal bære frugt; men kan det kun, hvis den bliver på vintræet (jfr. Joh. 15, 4). Med denne lignelse illustreres - udover vort tilhørsforhold til Kristus - den uopgivelige sammenhæng mellem personlig tro og engagement i og afhængighed af fællesskabet.

Hvad skal vi da gøre for at imødekomme opfordringen til fejring af jubelåret, uden at denne opfordring kommer til at se ud, som om man i en i forvejen anspændt situation vil presse os for vore sidste kræfter og frie tid?

Enhver appel om fornyelse og besindelse kræver nytænkning og erkendelse af, at man ikke kan opnå alt, hvad man vil. For nogen er denne nye holdning ganske vist fremmed, men ved bare en lille smule eftertanke - og ikke mindst, hvis vi er inspireret af troen - erkender vi, at vi egentlig godt kunne tænke os en kursændring. Vi vil gerne have tid til os selv og til dem, vi holder af, ikke kun til fritidsbeskæftigelser, men også til betragtning over grundlæggende åndelige ting, og vi vil også gerne fries for ubehaget ved at ligge under for omgivelsernes pres og konventioner.

Et første skridt vil da være at lade denne måske i første omgang flygtige erkendelse blive næret af troen på Kristus. Kun hvis der bliver tid til Ham, bliver der tid til andre, kun hvis vi husker Ham, kan vi slappe af i forhold til alt andet. Igen gælder det, at det for den enkelte samtidig kan betyde en stor udfordring; men møder man den med den rette ånd, vil man ikke fortryde det.

I hvilken sammenhæng skal dette da foregå - hvordan vil de kommende tiders kristendom se ud? spørger vi os selv. Det store samfundsdækkende fællesskab skal vi ikke længere regne med; helt bestemt bliver det stadigt vanskeligere at bevare det og i hvert fald umuligt at genskabe det i sin tidligere skikkelse.

Mennesker må i højere grad være forberedt på at stå ene med deres tro. Helt alene vil man dog aldrig være, fordi man har modtaget troen i et fællesskab, og står man så meget alene, som man gør, er det nødvendigt i hvert fald under én eller anden form at søge fællesskabet.

For os er fællesskabet i denne sammenhæng først og fremmest Kirken - menigheden, bispedømmet og verdenskirken. Før menigheden kunne vi endda nævne familien som grundlæggende celle i Kirken, hvor det første tillidsforhold til Gud skal skabes.

Ofte får vi gentaget nødvendigheden af at bede, gå i kirke, modtage sakramenterne, engagere sig i Kirkens liv, bidrage til dens underhold. Det kan heller ikke siges tit nok; men for at det ikke skal virke som en triviel gentagelse, kunne noget nyt være at erkende, at de ovennævnte handlinger ikke først og fremmest er metoder, men udtryk for, at vi virkelig satser på Gud - ikke indpasser Ham tilfældigt mellem alt andet, men bygger på Ham.

Vor tid er præget af mangfoldighed og deraf følgende paradokser. Vi er rige, men vor rigdom dækker ikke alle behov; vi har mere fritid, men føler os alligevel presset; vi er tæt inddraget i mange sammenhænge, men føler os alligevel koblet fra. Vi er i samfundet mere end tidligere afhængige af hinanden, men forsvarer samtidig en stærk individualisme; vi har adgang til et utal af informationer uden at kunne udnytte dem.

Midt i alt dette skal vi »søge Guds rige og Hans retfærdighed, så skal alt det andet gives os i tilgift« (jvf. Matt. 6, 33). Alt andet vil så være det, vi har brug for, og i vor del af verden sikkert mere til, men ledsaget af evnen til at skelne og vælge.

Så klart jubelårets budskab end er, står aktualiseringen og formidlingen over for mange menneskelige begrænsninger. Jeg opfordrer derfor alle til at bede for, at de kommende år må blive rige på fornyelser og vækst.

Årtusindskiftet vil ikke være en brat og magisk overgang til noget nyt, men forhåbentlig en begivenhed, der vil være med til at befæste vort håb for den videre fremtid.

Jeg ønsker alle en nåderig Jul med Kristi glæde og trøst og Hans fred for det kommende år.

Givet ved Sct. Ansgars Kirke, den 11. december 1996.

+ Czesław Kozon

Samtlige kristne kirker i Europa vil drøfte deres fælles ansvar

Den anden europæiske økumeniske forsamling i Graz i juni har to danskere med som officielt delegerede fra bispedømmet

P. *Anton Dekkers S.J.* og *Nik Bredholt* repræsenterer Bispedømmet København, når kristne fra hele Europa mødes i Graz i juni. Som et led i forberedelserne spørger Pax Christi 'det katolske Danmark', på hvilke områder og i hvilket omfang man rundt om i landet søger at realisere et kristent ansvar.

Der stilles spørgsmål, som i høj grad berører den vesteuropæiske livsstil. Øverst på listen nævnes de ufødte; der spørges direkte, om beskyttelse af denne gruppe har været genstand for drøftelse eller handling. Et andet spørgsmål er forbrugsmønsteret: Privat bilkørsel, ressourcespild og forurening, genbrug og affaldssortering - også på dette område spørger Pax Christi, hvordan man forholder sig.

Der spørges til flygtninge her i landet, fattige i andre lande, og har man kontakt med sogne i den tredje verden eller i Østeuropa? Afslutningsvis ønsker man at vide, om noget af ovenstående har været genstand for samarbejde med kristne fra andre kirker.

De mange spørgsmål er sendt til biskop *Czeslaw Kozon*, til formændene for samtlige menighedsråd, til pastoralrådets medlemmer og til medlemmerne af præsterådet.

Hvad er ønskeligt og hvad er realistisk?

Spørgsmålene er en udløber af et weekendseminar i efteråret, hvor man så på et foreløbigt oplæg til mødet i Graz. Pax Christi ønsker en »statusopgørelse« forud for mødet i Graz og en idé om, hvor man - med en dansk katolsk baggrund - kan lægge hovedvægten, fremgår af det medfølgende brev.

Bevarelse af skaberværket

Pax Christi erindrer om, at mødet i Graz er en ny etape i den økumeniske proces for retfærdighed, fred og bevarelse af skaberværket.

Processen begyndte i 1980'erne. Det første møde af denne slags fandt sted i Basel i 1989; også dengang var bispedømmet repræsenteret. Slutdokumentet blev dengang oversat til dansk og sendt ud til alle landets menigheder og katolske institutioner. I Basel-dokumentets 7. kapitel konkluderer kirkerne: »Vi forsøger at opnå den højeste grad af enighed om, hvad vi som europæiske kirker og kristne i fællesskab kan sige og gøre for retfærdighed, fred og skaberværkets bevarelse«.

Og det er da også med Basel-dokumentet in mente, at man nu ønsker at forberede sig bedst muligt til mødet i Graz.

P. Dekkers er tilknyttet Pax Christi Danmark, som igen er en del af den internationale, katolske fredsbevægelse Pax Christi. Nik Bredholt er formand for den danske Justitia et Pax-kommission; en sådan kommission findes i så godt som alle bispedømmer verden over.

Mødet finder sted den 23. til 29. juni.

Rettelse

I »katolsk orientering« nr. 20/96 anmeldte Jørgen Bredholt tidskriftet »Ord på vejen«. Desværre var to cifre »faldet ud« af gironummeret. Tidsskriftets rigtige gironummer er 1- 645-3064.

Red.

Danmarks Unge Katolikker:

Nye kræfter i hovedbestyrelsen

I DUK har den nye hovedbestyrelse konstitueret sig med den 23-årige *Susanne Maria Jensen* som formand. Susanne er fra Randers og er i gang med det sidste år af sin sygeplejeuddannelse. Hun afløser *Louise Fink-Jensen*, som ikke genopstillede.

De øvrige medlemmer af hovedbestyrelsen er lærerstuderende *Camilla Bus* og ingeniørstuderende *Franz Igwebuike*, der lige som Susanne blev valgt ved det forrige årsmøde, samt de nyvalgte, jurastuderende *Martin Wiuff*, lærerstuderende *Maurits Wiuff* og *Henrik Bang*, der læser dansk og filmvidenskab. Suppleant er *Martin Knudsen*, der læser klassisk filologi.

Endnu et nyt ansigt er *Niels Engelbrecht*, som i sin egenskab af ungdomspræst er 'født' medlem af hovedbestyrelsen. Han afløser *Charles McCarthy* OFM conv., der nu er sognepræst i Roskilde.

mj

I dag forsikrer vi alt!

ALM. BRAND

Alm. Brand Lyngby
Lyngby Hovedgade 4, 2800 Lyngby
Telefon 45 96 70 00

Stopper efter 22 år på bispekontoret

Efter 22 års ansættelse på Katolsk Bispekontor fratrådte *Sonja Hjertebjerg* efter lang tids sygdom ved udgangen af 1996.

Sonja Hjertebjerg arbejdede i bogholderiet, og hun giver udtryk for, at hun har haft mange dejlige oplevelser - bl.a. pavebesøget og biskop Martensens jubilæer.

Jeg har været glad for mit arbejde og vemodig over, at det kapitel nu er slut, siger hun, og sender en varm tak til kolleger, præster m.v.

Kristus-figur tilbage på Holbækvej

Midt i december indviede sognepræst *Hans Esmark* en genskabt Jesu Hjerte-figur på Holbækvej i Ringsted. Figuren er udarbejdet af kunstneren *Ea Julø* på baggrund af fotografier og en gipsmodel - samt resterne af den oprindelige statue. Denne var gået til ved en ulykke, hvor også en bilist havde mistet livet.

OPTAGELSE PÅ KATOLSKE SKOLER I DET STORKØBENHAVNSKE OMRÅDE

INSTITUT SANKT JOSEPH
Dag Hammerskjölds Allé 17, 2100 København Ø.
Tlf. 31 38 47 35.

Bh.kl.-10.kl. og fritidsordning kl. 7-17.
Indmeldelse sker efter personlig samtale med skolelederen.
Skolens brochure tilsendes gerne.
Orienteringsmøde om 10. kl.: 20.1. kl. 19.

Skoleleder: Herluf Eriksen

SKT. JOSEPH SØSTRENES SKOLE
Skovkrogen 19-21, 2920 Charlottenlund

Bh.kl.-9.kl. i to spor.
Legestuen, åbent kl. 7.30-16.30 samt delvist i ferier.

Indmeldelse sker efter personlig samtale med skolens leder, som forestår orientering samt besvarelse af individuelle spørgsmål efterfulgt af rundvisning på skolen.

Skoleleder: Georg Høhling
Tlf. 39 64 12 82.

SANKT KNUD LAVARD SKOLE
Toftebæksvej 30, 2800 Lyngby

Bh.kl.-10.kl.
Frilidsordning alle hverdage 7-17.
Oplysning og indskrivningspapirer:

Skoleder: Torben Falkenberg
Tlf. 45 87 62 40.

SKT. ANNÆ SKOLE
Otto Rudsvej 7, 2300 København S.
Tlf. 31 58 05 35

Børnehaveklasse - 10. kl.

Skoleleder: Jens Knudsen
Tlf. 31 58 05 35.

SKT. PAULS SKOLE
Frøgård Allé 8, 2630 Taastrup

Bh.kl.-10.kl. og fritidsordning.

Kontakt for samtale
skoleleder Lea Ørsted.
Tlf. 42 52 19 59.

RYGAARDS SKOLE
Bernstorffsvej 54, 2900 Hellerup

Dansk og international, engelsksproget afdeling. Bh.kl.-10.kl., legestue, fritidstilbud, katolsk spejderafdeling.

Skoleleder: Mathias Jepsen
Viceinspektør: Jørgen Flyvholm
Viceinspektør (int. afd.): Pauline A. Brooks

Tlf. 39 62 10 53. Fax 39 62 10 81.
E-mail: Rygaard@internet.dk.

SANKT ANSGARS SKOLE
Skolen i hjertet af Nørrebro.
Nørrebrogade 27, 2200 København N.

Bh.kl.-10.kl. og skolefritidsordning.
Indskrivning efter personlig samtale.

Skoleleder: Kirsten Berg-Larsen
Træffes efter aftale.
Tlf. 31 39 46 46

NIELS STEENSENS GYMNASIUM
Sankt Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.
Tlf. 31 20 93 40.

Gymnasium med hovedskole 6.-10.kl.
Orienteringsmøder om optagelse:
1. g.: Tirsdag d. 21.1. 97 kl. 19.30.
6. - 7. kl.: Tirsdag d. 4.2.97 kl. 19.30.
8.-10. kl.: Torsdag d. 6.2.97 kl. 19.30.

Rektor: Walter Dalland
Afdelingsinspektør: Bente Nielsen

Talmagi

I de rigtigt gamle dage, for nogle tusinde år siden, var intet menneske interesseret i årstal: Intet menneske levede 100 år. Det eneste, folk havde brug for at kende, var tiden til såning og høst. Det havde man solens højde og månens cyklus til. Tidsberegninger var præsternes hobby.

Politisk datering skete efter fyrsters regeringstid. Når fyrsten døde, begyndte man forfra. Det kan læses på gamle mønter. Med denne lidt usikre metode har historikere forsøgt at datere tiden omkring Roms første kejser *Augustus* til at ligge omkring år 753 efter Roms grundlæggelse, beregnet på basis af kongers og konsulers embedsperiode.

Det samme gør *Lukas* endnu: I sit juleevangelium nævner han kejser Augustus og guvernør *Quirinius* i Syrien. *Jesu* dåb daterer han til kejser *Tiberius* 15. regeringsår og tilføjer navnene *Pilatus, Herodes, Filippus, Lysanias* samt ypperstepræsterne *Annas* og *Kajfas*. Og hvornår var det så, det var?

Det har pave *Johannes I* i år 525 af vor nye tidsregning sat den lærde romerske abbed *Dionysius Exiguus* til at finde ud af. Dionysius accepterede år 753 som troværdig dato for Ordets menneskevordelse i Jesus. Han kaldte næste år for år 1 efter Kristus (der har naturligvis ikke været et år nul!). Hans tabeller gik tabt og blev først fundet igen af den britiske munk *Beda den Ærværdige* i det 8. århundrede. Beda bar over med Dionysius unøjagtigheder, og det har vi så gjort siden. Vi er i januar 1997!

At fejre runde år for Jesu fødsel er kirkeligt meningsfyldt; man har gjort det siden 1300. Så den er fin med et jubelår fra julenat 1999 til julenat 2000. Men først en uge senere begynder årtusindskiftet, hvilket er et rent profant forehavende. Selvfølgeligt er det på sin måde sjovt, at de fleste af os kommer til at opleve overgangen til et nyt årtusinde, nytårsnat 2001, men begivenheden er uden religiøst indhold. Vi må holde vor tro fri for kalender-overtro, også for talmagi. Det er jo galt nok i forvejen: Hvor nemt bliver i juletiden det bibelske »folk, der sidder i mulmets land« ikke omfortolket til folk, der sidder og hygger sig i »den mørke tid«, Nordens vinter, mens profeten dog taler om menneskers uhyggelige religiøse mørke? »Herrens herlighed blev åbenbar« for snart 2000 år siden. Så jubelår 2000, ja tak! Årtusindskiftet nytår 2001 derimod er uden kirkelig relevans.

w.w.

Læserne diskuterer

Dialog er betingelsen for kirkens liv

Lars Messerschmidt's artikel om »Kirkens læreembede« i nr. 19 var vel delvis en reaktion på mit indlæg i nr. 17, og mange ting er vi enige om, og mange ting er vi endnu uenige om. Jeg ved ikke, om han har set på de 16 moralteologers bog, som jeg nævnte, eller om han har læst min artikel i Katolsk Dialog nr. 1/94. Ellers håber jeg, han vil gøre det.

Det er ikke rigtigt, at jeg forholder mig »særdeles kritisk til kirkens læreembede og pavens i særdeleshed«(spalte 1, øverst). Jeg sætter pris på læreembedet, især hvis det forvaltes ordentligt; men det gør det ikke for tiden. Det er ikke embedet, jeg kritiserer, men embedsindehaverne. Der mangler dialog. Kuriens teologer og paven hører ikke efter, hvad fx. moralteologerne siger. I mit indlæg i nr. 17 var der naturligvis en del gætteri. Jeg kan jo ikke vide, hvilke tanker paven rent privat har gjort sig. Men vigtigt er det, at der blev talt fuldstændig hen over hovedet på vores bedste moralteologer. Det vil man kunne forvisse sig om, hvis man læser rundskrivelsen omhyggeligt og sammenholder den med de 16 moralteologers indlæg.

Citat: »... når nogle moralteologer i den grad har forladt den sunde lære til skade for de troende, ja for alle mennesker ...« (5. Spalte nederst). - »i den grad«, hvad vil det sige? - i hvilken grad? - hvad drejer det sig om? - hvilke teologer? - dem allesammen? - Det er da vist rimelige spørgsmål.

Lars Messerschmidt hævder (4. Spalte), at mit indlæg anklager rundskrivelsen for at være »fuld af fejl og grov vildledende«. Det er forkert. Jeg har ordret sagt, om de dokumenter, der ikke er ufejlbare, at »de kan med andre ord indeholde fejltagelser, der vildleder de troende.« Det kan jeg roligt stå ved. Det andet derimod, nul.

Lars Messerschmidt skriver (i 5. Spalte øverst): »Jeg kan på ingen måde forestille mig, at Kristus ville tillade, at et økumenisk koncil eller en pave i vigtige spørgsmål vildleder kirken. Jeg kender ikke nogle eksempler på det.« - Det undrer mig. Jeg troede, at disse ting var almindeligt kendt.

Økumeniske konciler regner vi jo for på sin vis ufejlbare, og jeg mindes heller ingen af dem, der skulle kunne siges at vildlede Guds Folk. Men pavene! - De har gang på gang vildledt Guds Folk, kan vi nu se i bakspejlet. Pius IX udgav i 1864 rundskrivelsen Quanta cura og citerer med glæde sin forgænger Gregor XVI for at have betegnet »påstanden om ethvert menneskes ret til samvittighedsfrihed og religionsfrihed« som vanvid (deliramentum). Og blandt de fejltagelser, som han også fordømmer, finder vi påstanden: »Protestantismen er ikke andet end en anderledes form for den sande, kristne religion, i hvilken det er muligt at behage Gud ganske som i den katolske kirke.« (Syllabus nr. 18). Denne sætning blev altså fordømt. Katolikker var forpligtede til at tro, »med viljens og forstandens religiøse lydighed« (se 3. Spalte), at protestanter ikke kunne behage Gud.

Derefter har vi den lange række af Den pavelige bibelkommissions afgørelser, der fra 1907 til 1943 umuliggjorde bibelforskernes arbejde, og henviste katolikkerne til en ringere forståelse af den hellige skrift. - Og fra tidligere tider har vi korstog, kætterforfølgelser og heksebrændinger, som den officielle kirke godkendte. Det går også an at nævne den ganske uansvarlige behandling af Østkirkerne, både før og efter det store skisma. Vildledning af Guds Folk har der været nok af. At det herefter skulle være »dødsensfarligt for ens eget trosliv at tage afstand fra pavens belæringer« virker lidt sært. Mon ikke det er farligere at interessere sig mere for lydigheds- og magtideologien, end for hvad der er sandt. At Helligåndens kraft virker først og vigtigst i paven, og derfra siver langsomt ned til de lavere lag, er en ubehagelig tanke. Og den er forkert. Gennem hele kirkehistorien er det Guds Folks fælles trosbevidsthed (consensus fidelium), der trøster os midt gennem alle de forargelige ting.

Læreembedet, »magisterium«, betød hos kirkefædrene og i middelalderen en belæring, som enten kunne være videnskabelig, skolastisk, fra teologerne, eller kunne repræsentere hyrdernes omsorg, det pastorale, hos hierarkiet. Først for omkring 200 år siden blev »magisterium« betegnelsen for pavernes og biskoppernes embedsfuldmagt til at belære andre.

Vi kunne, med vores forståelse i dag, tænke os tre slags læremyndighed i kirken: Guds Folk, teologerne og hierarkiet. Det er der, hvor Jesu Kristi Ånd virker direkte, og mellem dem må der være en bestandig og ubrudt kommunikation, eller dialog. Det er denne kommunikation, der er brudt sammen i dag, ikke på lokalt plan, men i den universelle kirke. Kirkens universelle ledelse i Rom lytter kun med ubehag til Guds Folk og til teologerne. En åben dialog er derimod udtryk for respekt og næstekærlighed. Dialog mellem mennesker og dialog mellem Gud og mennesker er betingelsen for kirkens liv. Tanken om Helligåndens automatiske hjælp til paven må afløses af tilliden til åbenhed og dialog.

Ove Leerbeck

En reception på 23 minutter...

»Hvad ville I sige til det?«, spurgte kardinal *Godfried Daneels*, ærkebiskop af Mechelen/Bryssel, i sit bispedømmes blad »Pastoralia« d. 10.12.95 for at kaste lys over kirkens liturgi, som han mener, befinder sig i en krise.

Kardinalen understreger, at forskellen på en fodboldkamp, eller en teaterforestilling og liturgien er, at til førstnævnte går vi efter eget valg, vi skaber spillet og spejler måske vores egne problemer i forestillingen.

Til liturgien derimod kaldes vi af Gud og af kirkens klokker. Set med troens øjne er liturgien en åbenbaring af Guds Mysterier, af frelsen, af Kristus. Det er ikke os selv, der spiller hovedrollen - men Gud. Det er ikke mig, som skaber liturgien, ikke mig, som kan manipulere med den, nej; jeg indbydes til at deltage. Det tager tid at gå ind i liturgien med hele sit væsen, hele sin forestillingsevne, hele sin forstand, hele sit hjerte og hele sin tro.

Jeg spejler mig ikke i liturgien, som i teaterforestillingen, nej, jeg ser mine problemer i lyset af Kristus, ja endnu mere Kristus tager mit åg på sig, Kristus befrier mig, Han tilbyder mig sin kærlighed.

Kardinalen mener, at vi har tabt sansen for symboler: Træ skal være træ, flamme skal være ild og ikke en elektrisk pære, voks skal kunne smelte, olie skal brænde, blomster skal dufte! Vi skal lære at skelne mellem det profane og det hellige.

Et halvt år senere brugte kardinalen igen 4 sider (Pastoralia, juni-juli 1996), denne gang til en gennemgang af messens liturgi. Del for del af liturgien belyses, betydningen af enhver selv ganske lille detalje drages frem. Hver især har de nemlig betydning i sig selv, som selvstændige led, men også betydning for den helhed messeofferet er.

De mange dele lægger op til højdepunkterne. Hver enkelt del fortjener vor opmærksomhed og vor fordybelse. Derfor skal bønner, lovsang, trosbekendelse og læsninger ikke aflires slag i slag i et åndeløst tempo, men derimod afvikles roligt og med de for åndens virke så nødvendige pauser. Kardinalen mener, at kommunionen ofte afvikles »hulter til bulter«, og at de troende på vej tilbage til deres pladser allerede har det ene ben ude af kirkedøren og hovedet engageret i det, som venter dem udenfor.

Det åndelige fællesskab med Gud sker iflg. kardinalen ikke som et vindpust på vej ud gennem svingdørene, men ved en lang pause, hjerte til hjerte med Gud, en pause så det kan mærkes, som kan skabe den passivitet og modtagelighed i os, som åndens aktivitet har brug for.

Liturgiens funktioner er opdragende, kundskabsmeddelende, og dens formål er at danne Kristi Mystiske Legeme - forme de troende til dybere og dybere indsigt i troens mysterier, og give os mod og kraft til at leve af dem i hverdagen.

Broder *Max Thurian*, Taizé (som blandt mange centrale hverv i kirkerne også var rådgiver for Kongregationen for liturgi og sakramenterne) skrev i Osservatore Romano (Fransk udg. den 23.7.1996) et par uger før sin død en artikel med titlen »Liturgi, betragtning over mysteriet. Overvejelse over værdien af liturgien i kirken«.

Heri skrev Max Thurian om kirkerummets indretning og betydning af Kristi nærvær i tabernaklet. Han efterlyser en liturgisk bevægelse i lighed med, hvad nogle af os kender fra før Det andet Vatikankoncil, dog ikke til fornyelse af de liturgiske tekster, men for igen at give os sans for den smukke og sande liturgi, som er hele kirkens bøn, og som skal være en berigelse for hver enkelt kristen. Han mener, at Det andet Vatikankoncils liturgiske fornyelser har givet liturgien sin storhed og dybde tilbage, ikke mindst hvad angår eukaristifejringen. Han kalder liturgien for den kilde, hvoraf kirken øser såvel Guds Ords rigdom, som traditionens rige bønsliv for at kunne både betage og ernære dem, som den samler, med det formål stadig bedre at kunne forme Kristi eget legeme.

Max Thurian mener, at vor liturgi er præget af al for megen snak, for lange forklaringer, for lange og for dårligt forberedte prædikener og af præsters »afslappede« holdning til de liturgiske tekster. Præsterne må ydmygt tjene liturgien, som de ikke kan gøre sig til herrer over, uanset hvad den enkelte end måtte mene om ordvalget og om eventuel forfriskende fornyelser - al den slags forstyrrer bare menigheden. Ved at »klippe en tå og hugge en hæl« risikerer man alt for let at forfladige ordenes dybde. Trofasthed mod menigheden er dét, at fremføre og viderebringe liturgien i hele dens fylde og i kirkens intention.

Liturgien har et kontemplativt aspekt - den orienterer hjertets blik mod Kristi åsyn, den tilstræber i højere grad at skilde dre og at fremstille Kristusmysteriet, end at forklare og begrunde det.

Ja, man kunne sågar fristes til at få den tanke, at spørgsmålet om liturgi-fejring ikke så meget handler om at afvikle en messe på 12, 20 eller 23 minutter inden supermarkedet lukker, men derimod at finde ud af, hvad kirken har at sige os om og med sin liturgi - og ikke mindst om hvordan vi bør fejre den.

Så vidt jeg ved, findes der kun meget begrænset dansk materiale herom, men nu kommer Verdenskatekismen snart på dansk. I den står der side op og side ned om liturgien. Så også af den grund kan vi glæde os til den.

»Kristenlivets udfordring og stræben kan kun tilfredsstilles af den liturgi, som skaber en tilbedelsesfyldt stilhed i det hjerte, som lytter til ordet og som nærmer sig eukaristien«. (Pave Johannes Paul II den 4.5.1996).

Lizzie Bruun
(forkortet af red.)

»katolsk orientering« udkom første gang i januar 1975, som var jubelår for Kristi fødsel. I den anledning bragte vi en artikelserie af Wilfried Dekkers o. præm., oversat og bearbejdet af Willem Wuyts, om jubelårenes egen brogede kirkehistorie. Vi gentager serien - ajourført siden 1975.

Et jubelår for Herrens fødsel

Nogle skefulde af jubelårenes egen kirkehistorie

Vi begynder med den spontane folkevandring i Rom nytårsdag år 1300

Den gode hyrde - den tidlige kirkes mest benyttede Kristus-motiv. Sarkofag fra det 3. århundrede.

Nytårsdag 1300 oplevede Rom fra de første morgentimer en usædvanlig folkevandring. I store skarer drog romerne ud mod St. Peters Basilika, fordi rygtet gik, at man på denne dag i 1300 året for Kristi fødsel kunne fortjene den fulde aflad, som tidligere kun deltagerne i korstogene havde kunnet opnå. Hen imod aften var kirken blevet bestormet af så mange mennesker, at man ikke mere kunne bevæge sig. Dette gentog sig de næste dage.

Kirkens ledelse overrumplet

Det var denne helt spontane religiøse folkebevægelse, som førte til, at pave Bonifacius VIII (1294-1303) den 22. februar 1300 ved dokumentet »Antiquorum habet fidem relatio« officielt udråbte kirkehistoriens første Hellige År, et jubilæumsår for Herrens fødsel. Inspirationen kom altså nedefra, fra det almindelige folk, ikke ovenfra. De italienske kronikforfattere Giovanni Vallani og Ventura d'Asti, som selv var med i disse bodsvandringer, har noteret det jævne folks ord: »Hellige Fader, giv os din velsignelse, før vi dør. Af vore forfædre har vi hørt fortalt, at enhver kristen, som i hvert nyt århundredes første år besøger apostlenes grave, vil blive befriet for alle sine synder og for Guds straf«.

Paven og hele kirkens ledelse blev fuldstændig overrumplet af denne folkebevægelses kraft. Man gik på jagt efter gamle officielle arkivstykker. Forgæves! Man fandt ikke engang noget om år 1200 under så stor en pave som Innocens III (1198-1216) og heller intet fra endnu ældre tid. Den officielle kirkelige skribent Silvester siger i den forklarende note til ovennævnte pavelige bulle, at ældre dokumenter enten måtte være fjernet eller gået tabt under barbarernes plyndringer. I dag er der næsten videnskabelig sikkerhed for, at et sådant dokument aldrig har eksisteret, selv om begrebet aflad var kendt nok. (I dekretet »Apostolorum Limina« af 23. maj 1974 henviser pave Paul VI til den jubilæumsaflad, pave Honorius III (1216-1227) forlenede alle pilgrimme, som besøgte den hellige kansler Thomas Beckets grav, myrdet i 1170. - Dok. A. A. S. 66 (1974) side 290. Fransk tekst i »Osservatore Romano« af 31. maj 1974).

Paven skulle altså tage en beslutning uden et eneste historisk dokument, der godtgjorde det, folket påstod. Han lyttede til folket. Man bragte ham en mand på 107 år, som huskede, at hans far var draget til Rom i 1200 og havde pålagt ham at gøre det samme, såfremt han endnu skulle være i live i 1300, og her var han så! Han ville ikke gå glip af den særlige nåde, jubelåret kunne give. Mange andre pilgrimme, endda to fra Beauvais i Nordfrankrig, aflagde enslydende vidnesbyrd.

Genklang over hele Europa

Det er sjældent, en pave lader sig overbevise af så spæde mundtlige vidnesudsagn, men Bonifatius VIII ville ikke lade denne spontant voksede folkefromhed stå i kulden. Han var både lærd og meget autoritær, og derfor valgte han den 22. februar, festen for Peters Cathedra, til at offentliggøre sit dekret om, »at ved hvert århundredskifte i fremtiden ville enhver troende, som i løbet af dette år ville besøge Peters og Pauls grave og i bodens og tillidens ånd ville skrifte sine synder, kunne fortjene en særlig fuldstændig aflad«.

Han lod den florentinske maler Giotto forevige denne kundgørelse. (En del af freskomaleriet er endnu synlig i Laterankirken). Afladen var dermed forlenet, men den gjalt kun Rom. Romerne skulle i 30 dage bede på apostlenes grave, pilgrimme udefra kun i 15 dage. Den autoritære Bonifatius VIII så fejringen af jubelåret som et udmærket middel til at styrke sin internationale anseelse, især i striden med Filip II af Frankrig. Han var ikke klar over og forstod heller ikke, at netop dette jubelår 1300 skulle vise sig at være det store vendepunkt, der medførte kirkens tiltagende sammenbrud og et af kirkehistoriens dybeste dybdepunkter. (Avignon-eksilet fra 1309-1377).

Men det første jubelårs højtidelige og officielle kundgørelse fandt en uhørt genklang over hele Europa. Det er spændende læsning at snuse til hos den tids mange krønikeforfattere, som har oplevet begivenhederne. Den fornemste er uden tvivl kardinal Stefaneschi, en vaskeægte romer (fra Trastevere!), som i sit værk »De centenario seu Jubilæo Anno« (Edit. D. Quatrocchio, Bessarione, del VII, 1900, sider 299-306) har gengivet grundideen i folkets tro-ende erfaring: »Ved at fejre 100 års dagen, oplever vi en dyb glæde ved mindet om Kristi menneskevordelse!« Et helt fremtrædende vidne er den store toskanske digter Dante Alighieri (1265-1321), som var med i den store pilgrimsflok fra Firenze. Rom var så fuld af mennesker, at man på den bro, der førte til St. Peter, måtte indføre ensrettet trafik. Netop dette billede har Dante brugt i sin »Divina Commedia«, for at skildre den store trængsel i helvede, ligesom han også lader fremvisningen af Veronikas svededug ledsage sin beundring, da han i himlen ser op til Maria og hendes Søn. (Dante. Divina Commedia, Inferno, 18. sang, vers 28-33, og Paradiso, 31. sang, vers 103-108).

1350: Rom uden pave

I året 1343 rejste en romersk delegation til pave Clemens VI (1342-1352) i det franske Avignon. Niccolo Lorenzo og Francesco Petrarca bad paven om at ændre Bonifatius' dekret i den retning, at hvert 50. år måtte fejres som jubelår, så 1350 kunne blive Anno Santo. Med sin bulle »Unigenitus Dei Filius« gav pave Clemens denne tilladelse.

Festerne i Rom vakte så stor interesse, at tidsdokumenter taler om 1 million tilrejsende, pr. dag mindst 5000 ankommende og afrejsende! Hvilke omstændigheder kunne forklare denne enorme menneskestrøm? Allerførst vel pavernes såkaldte babyloniske fangenskab i Avignon. Rom, antikkens navle og i 1000 år kristenhedens hjerte, var forfaldet til en affolket by, som baroner og greveslægter sloges om fra deres høje borge, bygget på antikkens ruiner, mens paverne i Avignon levede i luksus. (Pave Clemens VI turde udtale om sine forgængere, at de ikke havde haft forstand på at være paver! Cfr. Stephanus Baluzius, Vitae Paparum Avenioniensium, Paris 1693. Tomus 1, sp. 309-319; Vita Clementis VI auctore Petro de Herentals, priore Floreffiense).

Denne enorme strøm af pilgrimme kunne tydes som en stiltiende, men skarp protest mod den uholdbare situation, som i 1378 skulle medføre den vestlige kirkesplittelse (1378-1417). Mellem Frankrig og England rasede 100 års krigen. Fra 1347 til 1349 hærgede pesten, den sorte død, i hele Europa og krævede 25 millioner ofre, en tredjedel af hele Europas befolkning. De mest afskyelige beskrivelser af denne pestepidemi kan læses i de første fortællinger af Boccaccios »Decamerone« (han levede 1313-1375). Den grueligе sygdom affødte bodsprocessioner, hvor flagellanter piskede sig selv til blods. Den affødte også en brutal jødeforfølgelse, som pave Clemens reagerede skarpt imod med truslen om ekskommunikation.

Blandt pilgrimmene var digteren Petrarca (1304-1374), den hellige Birgitta af Sverige (1302-1373) og hendes datter den hellige Katharina, mennesker, som alle havde ivret for at få paverne hjem igen fra Avignon. Valfarten gjorde så dybt et indtryk på den blide Petrarca, at han 17 år senere skrev til Boccaccio, at den fuldstændig havde vendt op og ned på hans liv.

Gregorius XI, den pave, som endelig vendte tilbage fra Avignon til Rom i 1377, bestemte, at i det næste Hellige År 1390 skulle også basilikaen Santa Maria Maggiore besøges foruden apostelkirkerne med Peters og Pauls grave og Lateranets Johanneskirke, pavernes bispesæde fra 313 til 1309.

Fortsætter i næste nummer.

Sommeren 1997 overdrages Hongkong til Den kinesiske Folkerepublik. Arthur Jones fra National Catholic Reporter (Kansas City) har spurgt nogle af kronkoloniens katolikker, hvordan de forestiller sig fremtiden.

Vi er ikke bange for den kinesiske drage!

Mere end hvert fjerde barn i Hongkong går i katolsk skole

Hongkongs katolske biskop er kardinal John Baptist Wu Cheng-Chung (billedet). 320 præster, heraf 70 kinesere, betjener de 400.000 katolikker (250.000 kinesere og 150.000 filippinere), der er fordelt på 62 sogne. Der er 327 katolske skoler og ét katolsk »college«, hvor man kan tage en kompetencegivende eksamen.

I Hongkong har den katolske kirke altid været meget mere indflydelsesrig, end man ud fra dens størrelse skulle tro. Ud af en befolkning på seks millioner er der kun omkring 250.000 kinesiske katolikker; dertil kommer 150.000 filippinere, der arbejder som tjenestefolk. Men mere end hvert fjerde barn i Hongkong går i katolsk skole, og i generationer har en mangfoldighed af katolske hjælpeorganisationer og sociale institutioner været til gavn for kronkoloniens indbyggere. Også andre kristne kirker har øvet indflydelse, omend ikke i samme grad.

Efter den 30. juni 1997, når Kina overtager Hongkong, vil enkelte kinesiske katolikker måske opfatte sig selv som meget mere betydningsfulde end før - som demokrater, der er i opposition til det styre, der til den tid vil blive indsat af Beijing. En af dem er *Martin Lee*, formand for det demokratiske parti. *Andrew Cheng* er en anden; han er advokat og medlem af det lovgivende råd og har allerede fået inddraget sin indrejsetilladelse til Kina, fordi han i juli i fjor rejste til Beijing for at aflevere en protest. En tredje er *Peter Cheung*, nylig udnævnt chefredaktør for Hongkongs katolske ugeblad »Kung Kao Po«.

Har selv valgt at blive

Sammen med deres familier kunne de have fået udenlandske pas for at gardere sig imod, hvad Beijing måtte finde på. I stedet har de valgt at tilhøre Hongkong - med deres egne ord: »som kinesere, som demokrater og som kristne«. Der er andre, der har bemærket de katolske bidrag til den demokratiske bevægelse i Hongkong. En af dem er *Mary Stuart Worden*, presbyterianer og højtstående medlem af det demokratiske parti. Hun griner ad det og kalder det en del af et katolsk old-boys/old-girls-netværk eller en »katolsk mafia«.

En sådan katolsk »old girl« er en ung psykolog, *Chan Siu-ching*, der er formand for den stedlige Justitia et Pax-kommission. Hun betragter 1997 som »en krise, der kommer til at indebære forandringer og stress«, og hun har mulighed for at rejse; alligevel har hun valgt at blive, for som hun siger: »Jeg vil hellere blive her og arbejde videre på min vision. Jeg tror ikke, jeg ville være glad, hvis jeg rejste bare for min egen personlige sikkerheds eller for min karrieres skyld.« Også et andet af kommissionens medlemmer, *Mary Yuen*, er lige så godt kendt i demokratiske kredse som i katolske. Mens jeg var i gang med disse interviews, var hun i Taipei, hvor hun arbejdede for solidaritet mellem katolikker på Taiwan og i Hongkong.

Også i regeringen finder man - for tiden i det mindste - et katolsk islæt: Guvernøren, *Christopher Patten*, er katolik lige som blandt andre finansministeren, statsadvokaten og lederen af guvernørens tænketank.

Den katolske biskop af Hongkong er kardinal *John Baptist Wu Cheng-chung*. 320 præster - heraf 70 kinesere - betjener de 400.000 katolikker, der er fordelt på 62 sogne. Der er 327 katolske skoler og et katolsk college, hvor man kan tage en kompetencegivende eksamen.

Et missionarisk synspunkt

Hvad gør den katolske kirke for at forberede sig på sin fremtid under kinesisk herredømme? Kardinalen selv lader sig ikke interviewe, men generalvikaren, *John Tong*, kunne træffes i bispedømmets center for pastoralt arbejde, et hus på adskillige etager ved siden af den massive domkirke på Caine Road - lige over for Botanisk Have.

»Vi ser ikke fremtiden ud fra et politisk synspunkt, med ud fra et missionarisk«, siger Tong. Han beskriver, hvordan kirken i Hongkong allerede hjælper kirken i Kina: Der sendes undervisere til præsteseminarier på fastlandet og reserveres pladser til fastlandskinesiske studerende på seminariet i Hongkong; der sendes trykkegrej og bibler, og Det andet Vatikankoncil følges op.

Kardinal Wu bliver ikke kinesisk primas, han skal fortsat bare være biskop af Hongkong. Men »i Den hellige Stols øjne«, bemærker Tong, »vil han være den kinesiske kardinal«. Wu har tre gange været i Kina, inviteret af Beijing.

Demokraterne i Hongkong har dog ikke været begejstrede for kardinalens parathed til at samarbejde med Kina. Han udpegede officielle repræsentanter til den komité, som - under Beijings ledelse - er ansvarlig for at forberede Hongkong til at overgå til kinesisk

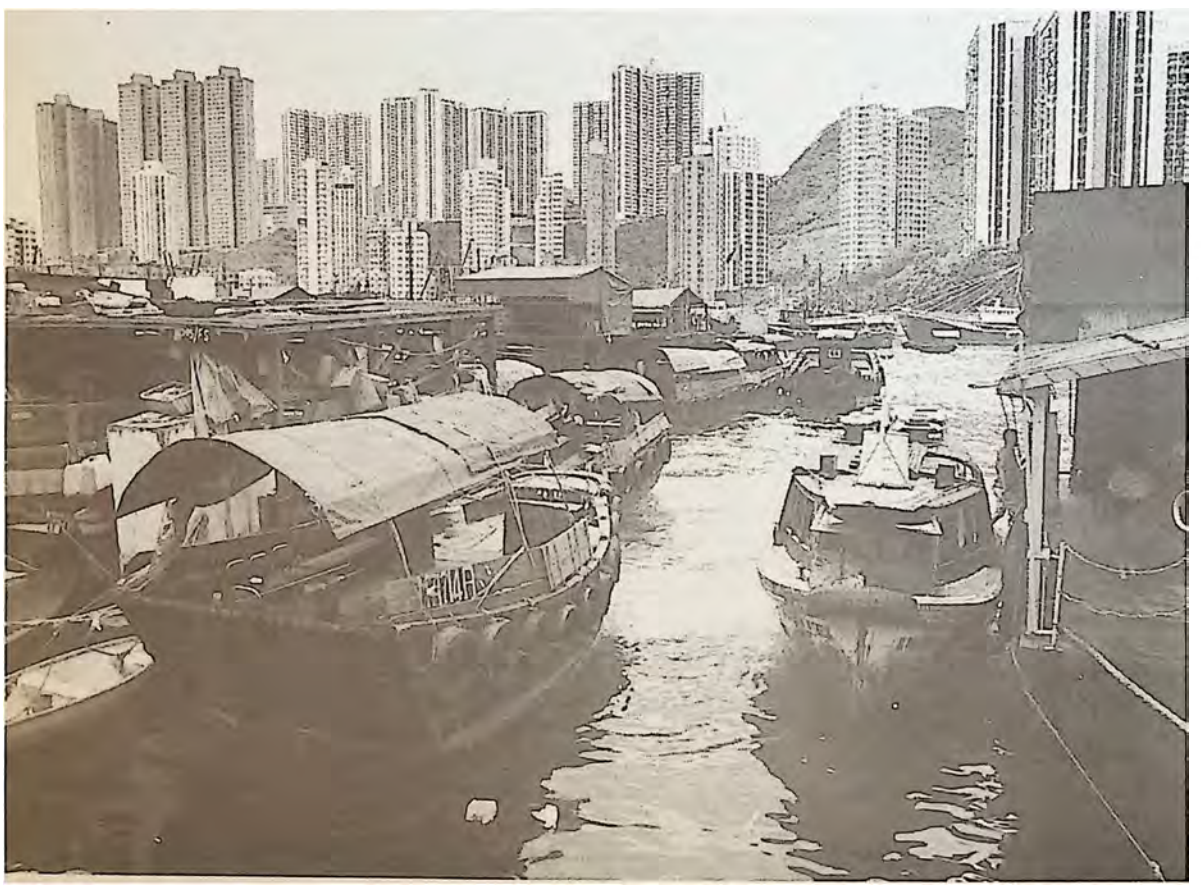

Seks millioner mennesker bor i kronkolonien, en blanding af Øst og Vest.

styre. Wu's egen Justitia et Pax-kommission var imod, at han gjorde det - en intern uoverensstemmelse, som blev klaret i mindelighed. Efter Martin Lee's opfattelse har kardinalen begået et fejltrin, som vil betyde, at kirken taber terræn. Han havde frarådet Wu at lade den katolske kirke involvere sig institutionelt i forberedelserne.

På Kinas præmisser

Som foreskrevet i Hongkongs kommende forfatning og i de aftaler, der er truffet mellem London og Beijing, skal forberedelseskomiteen udpege den kommende leder af Hongkong - Pattens efterfølger under det kinesiske flag, som inden længe vil blive hejst. Men det er også denne komité, der står for at sammensætte en valgkomité bestående af 400 personer, alle godkendt af Beijing, som igen skal udpege en provisorisk, lovgivende forsamling - og det er i modstrid med forfatningen og aftalerne mellem London og Beijing, påpeger Martin Lee.

Lees personlige råd til kardinalen var ikke at lade den katolske kirke involvere sig, men lade enkelte katolikker indtræde i komiteen, hvis de ønskede det. Kirken valgte ikke at følge hans råd.

»En skønne dag, når de mindst af alt kan tillade sig at stå svagt, vil det gå op for dem, at deres position er svækket«, forudsiger Lee. »Folk har brug for institutioner, som de kan støtte sig til - såsom kirken. Der er meget stærke institutioner i Hongkong, men de vil alle være truet i 1997. Der kan næppe være tvivl om, at alle politiske institutioner, både lovgivende, udøvende og dømmende, bliver udvandet. »Så er det, folk gerne vil kunne støtte sig til institutioner som kirken, og der er grund til at frygte, at disse institutioner kompromitterer sig selv på en sådan måde, at folk på et senere tidspunkt kommer til at mangle denne støtte.«

Men i nogle tilfælde er det en indviklet balancegang. Kina har for eksempel lovet, at der efter overdragelsen vil være tale om »ét land, men to systemer«. Det indebærer, at det katolske skolevæsen fortsat vil være afhængig af Hongkongs regering, hvorfra 90% af driftsomkostningerne dækkes.

Del og hersk

Ifølge en protestantisk præst, *Kwok Wai-wang*, er det netop tilsikrede rettigheder som skoler og delvis regeringsfinansierede, sociale institutioner, der får kirkerne til stiltiende at se til, mens Beijing indfører sin del-og-hersk-politik. »De større trossamfund i Hongkong er opsat på at bevare status quo, sådan at de fortsat kan udgøre en priviligeret klasse«, siger han.

Martin Lee ønsker, at den katolske kirke skal være uafhængig og at dens stemme høres. At kardinal Wu har engageret sig i forberedelserne til kronkoloniens overdragelse på Beijings præmisser, ser han som en fortsættelse af den stedlige kirkes manglende parathed til at hæve sin røst, om det så gælder støtte til kirken i Kina.

For tre-fire år siden sagde Lee til kardinalen: »Når vi har en chance for at gøre noget for vores biskopper, præster, katolikker i Kina, så klapper vi i. Og hvis ikke vi lukker munden op nu, sker der det samme efter den 1. juli 1997. Sådan ser jeg på det.« Og Lee gengiver kardinalens svar: »Vi skal ikke gøre det direkte. Det kan gøres på flere måder.« Han havde fortalt Lee, hvor fast han stod over for Kina. »Og selvfølgelig troede jeg på ham«, siger Lee. »Jeg havde hørt fra andre, at han faktisk havde fodfæste over for den kinesiske regering, og at de havde respekt for ham af den grund. Det viser, at hvis man holder fast ved sine principper og står, hvor man står, så får man også lov til det og bliver i højere grad respekteret.«

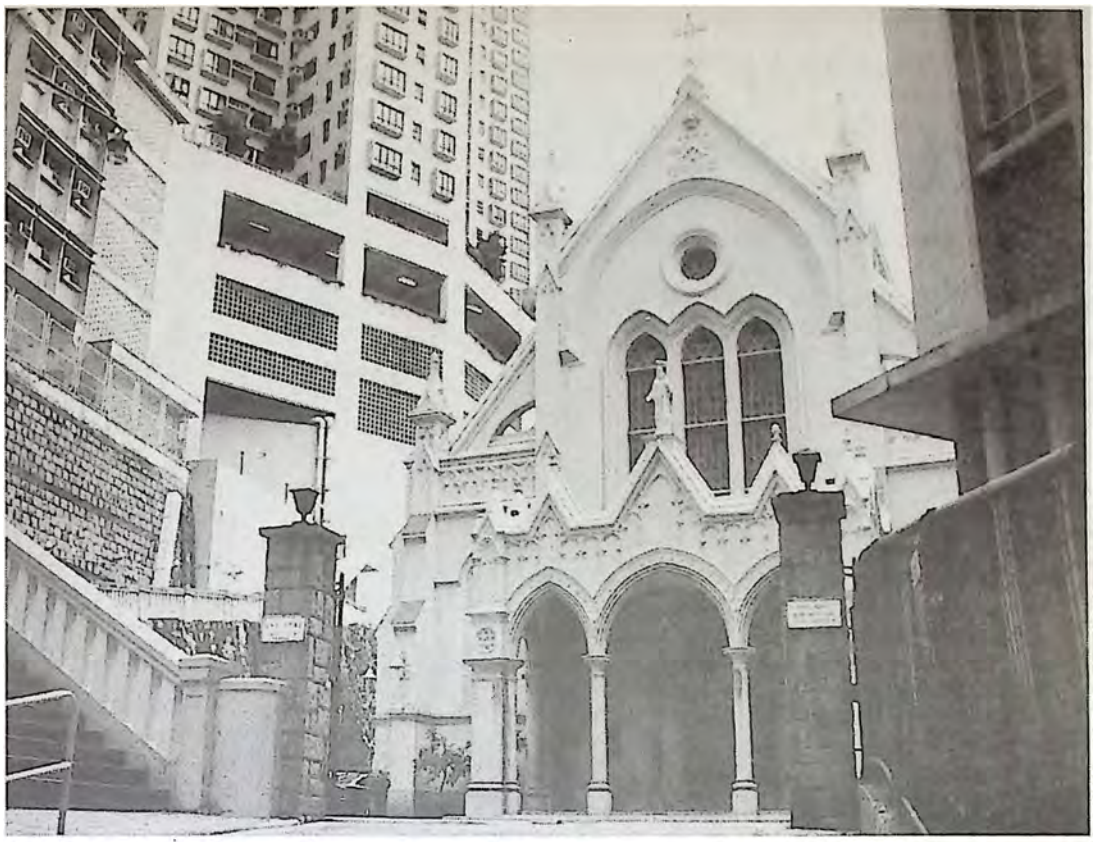

Som Skt. Patricks katedral i New York ligger også Hong Kongs katolske domkirke indeklemt mellem skyskrabere.

Samfundet kan ikke leve uden kirken

Efter guvernør Pattens opfattelse er »et energisk religiøst liv, en levende og aktiv kirke, et stærkt, kirkeligt engagement på social- og skoleområderne alt sammen af meget stor betydning for det civile samfund i Hongkong. Hvis kirkernes rolle bliver mindre, hvis deres aktiviteter på nogen måde begrænses, siger han, »er det utænkeligt, at samfundet kan overleve sådan som vi ser det i dag«. Det er »af vital betydning«, at folk bliver ved med at tale, understreger Patten.

På spørgsmålet om han synes, kirkerne er for føjelige i deres forhandlinger med Beijing, svarer guvernøren, at den grad af føjelighed, der lægges for dagen, svarer til den selvcensur, der kan ses i medierne i Hongkong.

Med det moralske mod i tankerne, der har fået mange katolikker til at vælge for enhver pris at blive i Hongkong, spørger jeg ham, hvilke moralske overvejelser han selv har gjort sig. »Jeg vil være Hongkong tro så længe, jeg lever«, svarer han. »Jeg har aldrig før haft et job, hvor politiske argumenter og afgørelser i så høj grad var gennemsyret af moralske spørgsmål - spørgsmål om, hvad der er rigtigt eller forkert. Jeg har sådan en nærmest victoriansk fornemmelse af, at hvis jeg gør det der er rigtigt - moralsk rigtigt - så gør jeg også det, der er rigtigt for Hongkong. Men Hongkong vil jeg aldrig kunne slå ud af hovedet.«

flere generationer har katolske institutioner taget sig af de svageste. Især her frygter man overgangen til Kina. *Fotos KNA.*

Kirken i Hongkong forbereder sig på tæt kontakt med Kina

Hongkong (KNA) - Når den britiske kronkoloni nu til sommer overdrages til Folkerepublikken Kina, vil den katolske kirke i Hongkong behandle medlemmer af den vatikantro såvel som af den regimetro kirke som brødre og søstre. Derved håber kirken på en større indbyrdes fortåelse, meddeler det asiatiske katolske nyhedsbureau »UCA News« og henviser til den tidligere generalvikar, Hongkongs nylig udnævnte hjælpebiskop *John Tong Hon*.

Den anden hjælpebiskop af Hongkong, *Joseph Zen Ziki*un, der ligeledes er nyudnævnt, afviser spekulationer om, at de to udnævnelser skulle have til formål at sikre Vatikanets indflydelse efter overdragelsen. Man må stole på, at der bliver tale om »ét land - to systemer«, sådan som det er blevet proklameret, understreger Zen. Udnævnelserne fandt sted i midten af oktober 1996.

I Kina er kun den såkaldte »kinesiske katolske patriotiske forening« officielt anerkendt, mens den vatikantro undergrundskirke udsættes for forfølgelse. I den seneste tid synes de to dog at være kommet hinanden nærmere. Blandt andet har »patriotiske« biskopper opnået Vatikanets anerkendelse.

Pavens økumeniske rundskrivelse »At de må være ét« nu på dansk

Rundskrivelsen kan købes i Steno-Butikken i København

Meget apropos her i januar, hvor vi står foran den økumeniske bedeuge for kristen enhed, har Ansgarstiftelsens Forlag (Pastoral-Centret) udgivet pave Johannes Pauls økumeniske rundskrivelse Ut Unum Sint (At de må være ét).

Rundskrivelsen, der er oversat til dansk af *Ruth Plum*, er fra mange sider blevet betegnet som udtryk for den store åbenhed på det økumeniske område, som kendetegner paven.

Men det er også en alvorlig appel i brevet, der - som nævnt - har bud til os netop i januar måned, fire år før årtusindskiftet.

Den økumeniske bevægelse i vort århundrede, skriver paven således, er - mere end tidligere århundreders økumeniske foretagender, hvis betydning dog ikke må undervurderes karakteriseret af et missionsmæssigt udsyn.

I verset fra Johannes-evangeliet, der er økumeniens inspiration og ledemotiv - »at de alle må være ét ...*for at verden skal tro*, at du har udsendt mig« (Joh. 17,21) - har udtrykket *for at verden skal tro* været så stærkt betonet, så vi til tider er lige ved at glemme, at evangelisten først og fremmest tænker på Faderens ære. Samtidig er det indlysende, at manglen på enhed blandt kristne modsiger den sandhed, som det er kristnes opgave at udbrede, og skader deres vidnesbyrd alvorligt. [...]

Hvordan kan vi faktisk forkynde forsoningens evangelium uden samtidig at arbejde energisk for forsoning mellem alle kristne? Hvor sandt det end er, at Kirken ved Helligåndens tilskyndelse og ved løftet om uforgængelighed har prædiket og stadig prædiker evangeliet til alle folkeslag, så er det også sandt, at den må se de vanskeligheder, der skyldes manglende enhed, lige i øjnene.

Når ikke-troende møder missionærer, der ikke er indbyrdes enige, skønt de alle påberåber sig Kristus, vil de så være i stand til at modtage det sande budskab? Vil de ikke tænke, at evangeliet er en anledning til splittelse, trods den kendsgerning, at det skildres som kærlighedens fundamentale lov? spørger Johannes Paul.

Rundskrivelsen, der er trykt i A4-størrelse, kan købes eller bestilles i Steno-butikken, Vesterbrogade 28, 1620 København V, telefon 33 830386. Prisen er kr. 49,75 (+ evt. forsendelse).

Arbejdets ansigter, ansigter, ansigter

Johannes Nissen, ARBEJDETS ANSIGTER, ANSIGTER, ANSIGTER. Føltveds Forlag 1996, 262 sider, kr. 298,-.

Arbejdet har mange ansigter, og udgiveren siger i forordet:

»Arbejde. Alle gør det. Husmødre og dronninger. Folk og fæ. Skolebørn og studerende. Kvinder og mænd. Unge og gamle. Nogle kan ikke leve uden arbejde, andre kan ikke leve af ét arbejde. Nogle gør det i fritiden, andre kun i arbejdstiden. Nogle finder meningen med det, andre kan ikke finde meningen i det. Nogle dør bogstaveligt talt af for meget, andre går til grunde af for lidt. Nogle dage er arbejdet en stressende og streng herre, andre dage et jævnt og muntert virke. Nogle gange synes det nytteløst, andre gange er det til glæde eller ligefrem velsignelse.

Arbejdet har mange ansigter. Og på en eller anden måde angår det os alle...«

Det kan ikke siges bedre. Da jeg havde set forsiden, begyndte jeg nysgerrig at gå ind i bogen og blev ikke skuffet. Johannes Nissen ser på emnet med forståelse, fordybelse og vision. Det gør han på baggrund af bibelske tekster, og han gør det forståeligt og inspirerende.

Indholdsopdelingen af bogen har struktur og giver overblik. Hvad er arbejde, det ord, som spiller en så stor rolle i ethvert liv? Arbejdet som begreb udfoldes i lyset af skabelse (ved tekster fra Det gamle Testamente) og i lyset af Gudsriget (ved tekster fra Det ny Testamente).

De materielle goder, roller og social status, ansvar og præstation, alt det, som klinger med i hverdagen, tages med i overvejelserne. Arbejde og dovenskab, sabbat og sabbatsår, kærlighed og arbejde, arbejde og arbejdsløshed - aviserne er fulde af gode ideer omkring disse emner, men kan og skal vi gøre noget konkret - og kan og burde vi gøre noget ud fra vores kristne livsholdning? Forholdet mellem en kristen livsholdning og opfattelsen af arbejdet, det er, hvad bogen drejer sig om.

Efter hvert kapitel er der et afsnit med overskriften »aktualisering« og »til samtale og debat«.

Konklusionen indeholder en betragtning af arbejde, som bringer den i relation til menighedsfællesskabet. »Arbejdsbegrebet kan anskues både ud fra en individualetisk og en socialetisk synsvinkel... I den bibelske etiske tradition udtrykker man sig derimod anderledes. Her tænker man hverken individualetisk eller socialetisk, men derimod fællesskabsetisk.«

Og fællesskab har noget med menighed at gøre. I den sammenbinding af bibellæsning og tolkning af et højaktuelt, moderne problem redegør Johannes Nissen også for sin bibellæsningsmetode.

Hvordan læser man Bibelen? Bibellæsning er hos Johannes Nissen en dialog mellem tekst og erfaring, og så bliver teksten levende og forpligtende.

Problemet »ARBEJDE« vil stå på dagsordenen for den enkelte og for samfundet, og også for det kristne fællesskab, i lang tid endnu. Vi befinder os nemlig i et vadested med vores opfattelse og vores muligheder angående arbejdet. Indholdet af begrebet arbejde har skiftet karakter i de sidste to generationer. Bogen giver analyser og inspiration til den enkelte læser og til studiekredse.

Eva Nordentoft

Weekends på Magleås

Reformationstidens spiritualitet

Fredag d. 24. jan. kl. 19 - 26. jan. kl. 14. Pris kr. 625,-.

Flere og flere spørger sig selv, hvorfor I alverden de kristne er splittede i forskellige kirkesamfund, sådan som det i Vesteuropa skete ved reformationen. Mange forskellige historiske og politiske forklaringer er blevet givet I tidens løb, men i dette internats-seminar vil vi søge at tegne et billede af den spiritualitet, som datiden var præget af. Netop spiritualiteten er ofte forudsætningen for teologisk brydning.

Ledere: Jacob Thomsen, førstebibliotekar, cand.mag., Jette Thomsen, organist, kantor, cand.mag. Derudover medvirker: Hans L. Martensen biskop, dr. theol.h.c.

På rejse i kirkekunst og kirkearkitektur

Fredag d. 28. feb. kl. 19 - 2. marts kl. 14. Pris kr. 650,-.

Den erfarne kunsthistoriker og meget rejsende lektor Hans Jørgen Frederiksen »fører os rundt« i Europa og ind i gotikkens verden og andre af kirkekunstens verdener.
Foredragsholder: Hans Jørgen Frederiksen, lektor v. Århus Universitet.
Praktisk leder: Ellen Marie Lebahn.

Yderligere oplysninger: Centerleder Elin Udam, Magleås, tlf. 42 81 07 15.

Tilmelding sker ved indbetaling af depositum kr. 200,- på girokonto 428 4429 eller ved check til
Magleås Kursuscenter
Høsterkøbvej 6, 3460 Birkerød

Annoncér
i »katolsk orientering«

Caritas Danmark søger frivillige

Deltag i åbningen af Storebæltsforbindelsen

Caritas Danmark søger frivillige, der kan afse påskedagene - eller nogen af dem - til støtte for indsamling af penge til Caritas arbejde i den tredje verden.

I forbindelse med åbningen af Storebæltsforbindelsen, som finder sted fra skærtorsdag den 27. marts til påskedag den 30. marts 1997, er Caritas Danmark gået sammen med Røde Kors, Red Barnet, Folkekirkens Nødhjælp, Dansk UNICEF Komité og ASF-Dansk Folkehjælp om de praktiske sider af arrangementet.

Åbningen vil være en lejlighed til at bese Danmarks største byggeprojekt på nært hold, og vil blive den eneste mulighed, offentligheden vil få, for at gå i tunnelen mellem Sprogø og Sjælland. Der skal i den forbindelse bruges en del hjælpere til salg af adgangsbilletter, salg af is, pølser, vand og lign.

Caritas Danmark bar brug for frivillige, der har lyst til at indgå som hjælpere i arrangementet og ad den vej hjælpe Caritas Danmark med at indsamle midler til arbejdet i den tredje verden. Overskuddet ved åbningsarrangementet vil nemlig blive delt mellem Caritas Danmark og de andre hjælpeorganisationer, der deltager.

Fire eller to dage

Er det ikke muligt at afse alle fire dage, er tilsagn om hjælp i to af dagene også en mulighed. Der er samtidig behov for hjælpere dagen før og dagen efter arrangementet, d.v.s. onsdag den 26. marts og mandag den 31. marts, til henholdsvis opstilling og nedtagning af boder og lign.

Der vil i det omfang, det bliver nødvendigt, blive sørget for forplejning og indkvartering. Der ydes ligeledes kørselsgodtgørelse med kr. 1,25/km samt tog/busbilletter.

Der vil naturligvis blive mulighed for at deltage i påskens gudstjenester.

Nedenstående tilmeldingsblanket sendes inden den 1. februar 1997 til:

Caritas Danmark, Bredgade 69, 1260 København K.

Tlf. 33 12 72 61 for yderligere oplysninger.

Tilmeldingsblanket

Navn:.....

Adr.:.....

Postnr.:..... By:.....

Tlf.:..... Mobil:..... Fax:.....

Jeg ønsker at tilmelde mig: - (skriv tal for 1. og 2. ønske)

Jeg vil gerne være på:

☐ Fyn ☐ Sprogø ☐ Sjælland

Jeg deltager følgende dage:

☐ 27.3. - skærtorsdag
☐ 28.3. - langfredag
☐ 29.3. - påskelørdag
☐ 30.3. - påskedag
☐ 27.-30.3. - alle 4 dage
☐ 26.3. - opsætning
☐ 31.3. - nedtagning

Kardinalen med det utaknemmelige job

Kardinal Ratzinger har været præfekt for troslærekongregationen siden 1981 og har netop indledt endnu en embedsperiode

Vatikanet (KNA) - Den tysk-fødte kardinal *Joseph Ratzinger* er ikke bare en af de mest indflydelsesrige ledere af den romerske kurie; han er også den ældste i tjenesten - eller i hvert fald den, der har beklædt ét og samme embede længst.
I december tiltrådte den 69-årige kardinal sin fjerde embedsperiode som præfekt for troslærekongregationen. Det var den 25. november 1981, at pave *Johannes Paul II* kaldte Ratzinger - en af kocilets teologer, i mange år professor og på det tidspunkt ærkebiskop af München og Freising - til denne opgave.

Sådan en udnævnelse gælder for fem år. Gennem 15 år har Ratzinger beklædt det embede, der vel nok kan kaldes det vanskeligste i kurien. Han kunne ikke få sig selv til at sige nej, da paven bad ham om at fortsætte i endnu en periode, sagde han til pressen i forbindelse med genudnævnelsen, men tilføjede, at han »rent fysisk« nok ikke kunne holde til det i endnu fem år. I Vatikanet regner man derfor med, at der kan blive tale om et 'vagtskifte' inden for de kommende fem år.

Ratzingers til tider utaknemmelige opgave er at værne om den katolske kirkes lære og holde den fri for skidt og snavs. Hver gang der stilles et spørgsmål, som har noget at gøre med den katolske tro og kirkens lære, må troslærekongregationen og dermed også dens præfekt trække i arbejdstøjet. Og det gælder, hvadenten spørgsmålet drejer sig om en verdenskatekismus eller en pavelig rundskrivelse om moral, om befrielsesteologi eller om menneskelivets ukrænkelighed, om englenes værk eller om troskabsed...

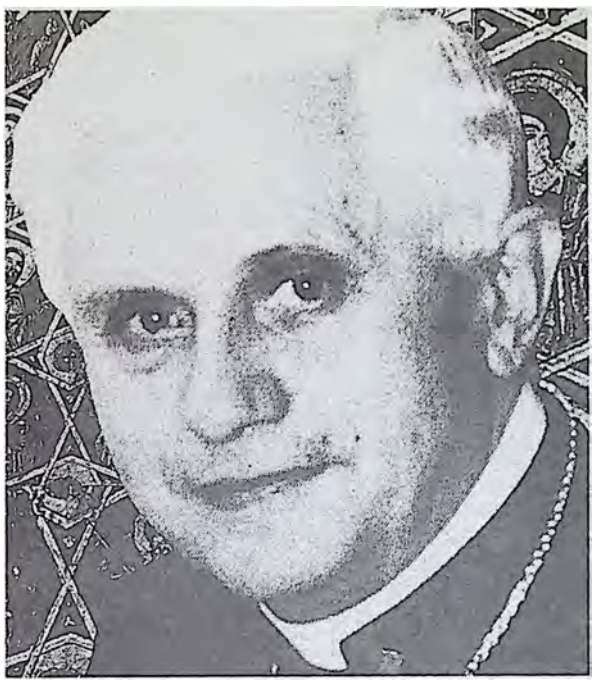

Kardinal Joseph Ratzinger. *Foto KNA.*

Et embede med en lang historie

Congregatio pro Doctrina Fidei 'nedstammer fra' inkvisitionen, hvis kamp imod farlige kætterier gav den et blakket ry. Og Det hellige Officium, som var troslærekongregationens umiddelbare forgænger, spredte snarere frygt end respekt omkring sig. Myndigheden er den samme, og med denne myndighed søger Ratzinger at bevare kirkens enhed - med alle de opbrud og omvæltninger, som fulgte i kølvandet på koncilet. Og han sørger for, at den teologiske forskning ikke kommer alt for meget på vildspor.

Det er hårdt arbejde, et job, der jævnligt nærmer sig smertegrænsen.

Også i de 15 år, Ratzinger foreløbig har været præfekt for troslærekongregationen, har han skrevet både bøger og artikler med bidrag til den teologiske diskussion. Et større interview, hvori han taler om »troens tilstand« og advarer imod »udifferentieret koncilseufori«, fandt særlig genklang.

Hans bog »Jordens salt« vakte ligeledes stor opmærksomhed. Heri skriver han, at folk er faldet til ro oven på verdslige, markedsøkonomiske eller marxistiske forjættelser, at man nu uantastet kan interessere sig for noget andet, og at man derfor kan forholde sig anderledes åbent overfor kirken. Det kalder han et »positivt øjeblik« for kristendommen.

Frihed får man ikke ved en flertalsbeslutning

Men Ratzinger mener ikke, at demokratisering på statslig vis er opskriften på en reform inden for kirken. »Den frihed, som vi med rette forventer, at kirken indrømmer os, får vi ikke i kraft af en fletalsbeslutning«, sagde han engang. Frihed beror på, »at ingen kan påtvinge en anden sin egen vilje; derimod skal alle vide sig bundet af den Herre, som er vores frihed, og af Hans ord og vilje«.

Hvad man end måtte mene om den tyske kuriekardinal - man kommer ikke uden om at anerkende hans skarpe intellekt og beundre hans enorme, teologiske viden, hans nydelige sprog og hans mangesidige dannelse. »En mand, der kunne have gjort karriere på mange områder«, siger folk, der kender ham godt. Og der er ingen, der sætter spørgsmålstegn ved hans personlige integritet.

At det er opslidende at sidde i spidsen for troslærekongregationen, har Ratzinger også oplevet; han blev alvorligt syg for nogle år siden, men kom dog hurtigt på benene igen. Fra tid til anden taler iagttagere om, at han er ved at være 'brugt op'. Men at sige nej til en pave, der selv ikke er rask, det kunne kardinalen ikke drømme om.

Befrugtning med sæd fra afdød imod naturens orden

Vatikanet (KNA) - Vatikanet er imod kunstig befrugtning med sædceller fra en afdød. Det strider imod naturens orden og sorterer derfor heller ikke under de enkelte staters lovgivning, skriver moralteologen *Gino Concetti* i Vatikanets dagblad »Osservatore Romano«.

Concetti henviser til en sag i England, hvor man har udtaget og nedfrosset sædceller fra en mand, der var omkommet ved en ulykke. Enken i USA ønsker at blive befrugtet med denne sæd. Fremgangsmåden står i modsætning til den kristne opfattelse af ægteskabet og af det at give livet videre, understreger teologen, der også ser det som en krænkelse af menneskets værdighed.

Det er forståeligt, at en enke ønsker sig et barn med sin afdøde mand, men i moralsk henseende er det ikke acceptabelt, slutter Concetti.

Revision med sund fornuft...

Professionel assistance i alle revisions- og regnskabsmæssige forhold samt økonomisk rådgivning.
Dansk landsdækkende organisation med 9 afdelinger.
Flere end 3.800 bruger os allerede.
Vi tilbyder også Dem et kvalificeret og tillidsfuldt samarbejde.

revision
Statsautoriseret revisionsaktieselskab

De finder RVT revision a/s i:		Skærbæk	tlf. 74 75 18 00
København	tlf. 33 26 70 00	Vejen	tlf. 75 36 02 11
Tåstrup	tlf. 42 52 08 00	Århus	tlf. 86 28 48 44
Vordingborg	tlf. 53 77 11 66	Holstebro	tlf. 97 41 22 11
Odense	tlf. 66 15 85 55	Aalborg	tlf. 98 18 41 22

Troslærekongregationens bekendtgørelse om private åbenbaringer

Vatikanets Informationstjeneste (VIS) meddeler, at Troslærekongregationen har modtaget forskellige spørgsmål vedrørende betydningen af kongregationens bekendtgørelse af 6. oktober 1995, publiceret i L'Osservatore Romano den 23./24. oktober samme år, angående fru *Vassula Rydéns* bøger og budskaber, som tilskrives formodede åbenbaringer, og som distribueres i katolske miljøer i hele verden.

Hvad dette angår, ønsker kongregationen at slå følgende fast:

1) Bekendtgørelsen står ved magt. Den er godkendt af de kompetente myndigheder, og den vil blive publiceret i ACTA APOSTOLICA SEDIS, som er Den hellige Stols officielle organ, og den er underskrevet af kongregationens præfekt og sekretær.

2) Hvad angår de historier, som adskillige dele af pressen fortæller, og som går ud på, at hans excellence kardinalen (Ratzinger) i en privat samtale med en gruppe mennesker, som han ønskede at tale med, i Guadalajara i Mexico den 10. maj 1996 skal have fortolket en sådan bekendtgørelse mere restriktivt, gøres opmærksom på,
a) at de troende, som det allerede er slået fast, ikke må betragte Vassula Rydens budskaber som guddommelige åbenbaringer, men kun som hendes egne meditationer, og
b) at der, som det også fremgår af bekendtgørelsen, set i lyset af den katolske kirkes lære er negative elementer ved siden af de positive i sådanne meditationer.
c) Præster og troende bedes derfor skelne meget nøje og søge at værne om troens, sædernes og det åndelige livs renhed, ikke ved at regne med formodede åbenbaringer, men ved at følge Guds åbenbarede Ord og de retningslinjer, som kommer fra kirkens læreembede.

Hvad angår distributionen af tekster, som indeholder ordlyden af formodede personlige åbenbaringer, fastslås følgende:

1) Nogle menneskers fortolkning af en beslutning, som *Paul VI* godkendte den 14. oktober 1966, og som blev bekendtgjort den 15. november samme år, gående ud på, at skrifter og budskaber hidrørende fra formodede åbenbaringer frit kunne spredes inden for kirken, er absolut ikke rigtig. Den omtalte beslutning blev taget i forbindelse med afskaffelsen af »Index«, listen over de forbudte bøger, og gik ud på, at selv om censuren blev ophævet, var man fortsat moralsk forpligtet til under ingen omstændigheder at distribuere eller læse noget, som kunne bringe troen eller sæderne i fare.
2) For spredning af tekster, som hidrører fra formodede private åbenbaringer, gælder den regel, som er nedfældet i kirkerettens canon 823, § 1, at præster har ret til at »forlange, at skrifter som angår tro og moral, og som udgives af de troende, underkastes deres (præsternes) egen bedømmelse, inden de publiceres«.

3) Formodede overnaturlige åbenbaringer og tekster, som har med dem at gøre, skal i første instans forelægges den stedlige biskop med henblik på en vurdering; i visse tilfælde skal de forelægges bispekonferencen og i sidste instans troslærekongregationen.

Weekend-seminar i Haslev

Alle, der er interesserede / aktive i det kirkelige arbejde - ikke mindst menighedsrådsmedlemmer og ledere i ungdomsarbejde og diakonalt arbejde - kan få gavn af et weekend-seminar den 21. - 23. februar 1997 på Haslev Udvidede Højskole.

Emnet er »Forsoning«, d.v.s. samme tema, som de kristne kirker i Europa samles om i Graz, Østrig i juni 1997. Man ønsker hermed at bringe alle kristne et skridt videre i den fælles økumeniske proces for retfærdighed, fred og skaberværkets bevarelse. Dette kan kun ske, når brede kredse af kirkefolket engagerer sig.

Seminaret forberedes af DØFs Internationale Udvalg sammen med Pax Christi Danmark og den katolske kommission Justitia et Pax.

Arrangørerne ønsker at deltagerne får en både personlig og konkret indgang til emnet, bl.a. med udgangspunkt i udkastet til det dokument, som de delegerede i Graz kommer til at tage stilling til. Graz's forberedelseskomité ønsker så mange tilkendegivelser og forslag som muligt fra kirkelige kredse. Kun derved kan beslutningerne i Graz blive forankret i kirkefolket rundt omkring i Europa.

Seminarets deltagere vil få dokument-udkastet tilsendt.

Prisen for deltagelse er 750 kr. Tilmelding senest den 31. januar 1997 til Det økumeniske Fællesråd, Dag Hammerskjölds Allé 17, 3., 2100 København Ø. Tlf. 35 43 29 43. Fax 35 43 29 44.

Døde

Olav Rørdam Bonnevie blev den første gifte katolske præst i landet

Pastor *Olav Rørdam Bonnevie* og hustruen *Kirsten* i samtale med kardinal Bea.

Pastor *Olav Rørdam Bonnevie* døde den 13. december 1996.

Da jeg den 7. september 1996 var til 90-års fødselsdag hos min gamle ven, pastor Olav Rørdam Bonnevie, regnede jeg med snart at besøge ham igen. Men sådan blev det ikke: den 20. december begravede biskop *Czeslaw* ham i familiegravstedet på Farum Kirkegård. - Nu er jeg taknemmelig, fordi jeg - sammen med fru Kirsten - må mindes Olav.

Vi traf hinanden i begyndelsen af krigen hos min søster og svoger i Dronninglund Storskov - ikke langt fra Hellevad-Ørum sogne, hvor Olav var luthersk sognepræst. (Selv var jeg bankassistent, men ventede på at kunne rejse ud af Danmark for at læse til præst ved et katolsk universitet.) Olav og jeg havde vel været i stue sammen en halv times tid, før han indledte en samtale, der fortsatte (især skriftligt) indtil han i 1944 henvendte sig til pastor *Peter Schindler* i Aalborg og bad ham om undervisning med optagelse i den katolske kirke for øje. - Olav blev optaget i foråret 1945.

Da krigen sluttede, rejste jeg til udlandet; min uddannelse varede i 7 år. - Olav brugte først nogle år til at tilpasse sig sin nye tilværelse. Siden læste han teologi i 4 år. Så fik biskop *Theodor Suhr* tilladelsen til at præstevie denne gifte mand: vielsen fandt sted i Sct. Therese Kirke under vældig deltagelse af de nye katolske kolleger; det var pinselørdag 1960.

Olav blev således den første gifte katolske præst i Danmark efter reformationen. Kirsten, hvordan mindes du så jeres tilværelse som katolske præstefolk?

»Jeg blev gift med Olav i 1940; da var han allerede begyndt at interessere sig for den katolske kirke. Da han konverterede i 1945, var jeg nok kommet katolicismen nærmere - men ikke nok til selv at konvertere. Det kunne jeg først efter længere tids katolsk kirkegang.

»Der skulle gå 8 år fra min mands konversion, før vi i 1953 modtog pavens tilladelse til Olavs præstevielse. (Den indebar opretholdelsen af vort ægteskab, uden hvilken Olav ikke havde kunnet tage imod den.)

»Olav blev præst ved Sct. Therese Kirke i Hellerup. Jeg tog opgaven op med at besøge gamle, syge og ensomme - af og til også sammen med min mand. Men også når jeg kom alene, blev jeg mødt med venlighed både fra søstre, præster og lægfolk. Engang sagde en dame: 'Det er så dejligt, at vi har fået en gift præst; fru Bonnevie er her nok. Alligevel er hun her ikke'. Hun mente vel, at jeg forstod at fylde min opgave som et supplement til min mands arbejde, uden at der gik noget fra hans præstegerning.

En præst skal yde meget til mennesker i alle situationer. Selv om han modtager meget til sit arbejde gennem sin bøn, har alle vel brug for en nær menneskelig kontakt. Det føler jeg, jeg har haft til Olav. Mit liv med ham har overbevist mig om, at præstekone kan man kun være, hvis man er kaldet dertil af Gud!«

Så vidt fru Kirsten!

Paul d'Auchamp

Bistand

Katolsk menighedspleje
Bredgade 69 A, 1260 København K.
Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. telefon 33 15 23 03. Postgiro 6466397

Møder og arrangementer

Den aktuelle situation i Det hellige Land i dag
foredrag ved Sr. Abraham
Mandag den 20. januar 1997 kl. 19.30
i menighedssalen, Stenosgade 4 B.
Alle interesserede er velkomne.
Kaffe og te kan købes.

ACADEMICUM CATHOLICUM
Indbyder til lysbilledforedrag om
Dåbens ikonografi
fra senantikken til renæssancen
v/ lektor Hans Jørgen Frederiksen (Århus).
Foredraget finder sted
mandag den 27. januar kl. 20 i Englesalen,
Niels Steensens Gymnaslum, Jagtvej 183 B.
Alle er velkomne.

BIBELSTUDIEKREDS
v/ pastor Niels Engelbrecht
i Sakramentskirkens krypt
Nørrebrogade 27 C, 2200 København N.

23. jan. og 6. og 27. februar 1997
kl. 16-17.30.

Studiekredsen slutter hver gang med en messe.
Mulighed for pensionist-kaffe kl. 15-16.
Husk at medbringe Bibelen!
Alle er velkomne.

Lægdominikanerne i Danmark
Er du interesseret i Dominikanerordenen?
Ønsker du at vide,
hvad lægdominikanerne står for?

Lørdag d. 25. januar kl. 14
kan du møde pater Patrick-Dominique Linck O.P. fra Lund i præstegården bag Skt. Ansgars kirke, Bredgade 64 på 1. sal.

Det sker på Magleås

To. d. 16. - fr. d. 17.1.:
Folkekirkens Nødhjælp.

Fr. d. 17. - lø. d. 18.1.:
Sankt Annæ Skole.

Ma. d. 20. - to. d. 23.1.:
Unesco.

Ma. d. 20. - ti. d. 21.1.:
DTU.

To. d. 23. - fr. d. 24.1.:
Lyngby-Taarbæk kommune.

To. d. 23. - fr. d. 24.1.:
Folkekirkens Nødhjælp.

Fr. d. 24. - sø. d. 26.1.:
Reformationstidens Spiritualitet
v/biskop Hans L. Martensen,
Jette og Jacob Thomsen.
(se annoncen).

Ma. d. 27.1.:
L.F.D.

Ti. d. -28. - on. d. 29.1.:
Dansk Socialrådgiverforening.

Ti. d. 28. og on. d. 29.1.:
Undervisningsministeriet.

To. d. 30. - fr. d. 31.1.:
Logopædisk Afdeling.

Fr. d. 31. - lø. d. 1.2.:
Fredensborg Skole.

DUK-kalender

UNGDOMSMESSE den 26. 1. kl. 20.
Sankt Ansgars fest i Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 København V.
Efter messen er der Café Ludvig.

UNGDOMSMESSE den 23. 2. kl. 20.
Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 København V. Efter messen er der Café Ludvig.

MEDARBEJDERLEDERTRÆNING den 28. 2. - 2. 3. på Ømborgen.
For repræsentanter, redaktioner og udvalg.
Kurset er gratis. Tilmelding senest den 7. 2.

LOKALFORENINGSMØDE den 15. 3. kl. 10 - 17 i menighedssalen i Næstved.
For alle lokalforeningsledere øst for Storebælt.
Pris kr. 50,-. To ledere fra hver lokalforening får refunderet rejseudgifterne. Tilmelding og betaling senest den 21. 2.

UNGDOMSMESSE den 23. 3. kl. 20.
Palmesøndag i Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 København V.
Efter messen er der Café Ludvig.

FIRMELSE VEST WEEKEND den 4. 4. - 6. 4. på Øm for alle firmander, der bor på Fyn og i Jylland.
Pris kr. 160,- samt kr. 175,- for fællesrejse.
Tilmelding og betaling senest den 14. 3.

FIRMELSE ØST WEEKEND den 11. 4. - 13. 4. på Øm for alle firmander, der bor på Sjælland og Lolland/Falster..
Pris kr. 160,- samt kr. 175,- for fællesrejse.
Tilmelding og betaling senest den 21. 3.

LEDERMØDE JYLLAND/FYN den 18. 4. - 20. 4. for alle lokalforeningsledere.
Pris kr. 50,-. To ledere fra hver lokalforening får refunderet rejseudgifterne. Tilmelding og betaling senest den 4. 4.

LEDERTRÆNING den 24. 4. - 27. 4. på Øm.
Alder: 14-20 år.
Pris kr. 175,- samt kr. 175,- for fællesrejse.
Tilmelding og betaling senest den 4. 4.

UNGDOMSMESSE den 27. 4. kl. 20.
Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 København V. Efter messen er der Café Ludvig.

LEJRLEDELSESKURSUS den 2. 5. - 4. 5. på Øm for alle ledere på DUK's sommerlejre 1997.
Kurset er gratis. Tilmelding senest den 11. 4.

UNGDOMSMESSE den 1. 6. kl. 20.
Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 København V. Efter messen er der Café Ludvig.

DET ER MEGET VIGTIGT AT OVERHOLDE TILMELDINGSFRISTEN!!!
Samtlige priser er for medlemmer af DUK. Ikke medlemmer betaler kr. 100,- mere i gebyr for weekender og kr. 300,- for lejre.
Afbud: Tilbagebetaling af gebyr sker normalt ikke efter sidste tilmeldingsfrist.

Jeg tilmelder mig:

Arrangement:.....

Dato:.....

Navn:.....

Adr.:.....

Postnr./By:.....

Fødselsdato:.....

Telefon:.....

Katolik: Ja:..... Nej:.....

Deltager i fællesrejse:.....

Ankommer selv:.....

Postgirokonto 9 08 32 94
Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Bredgade 67, 2.th., 1260 København K.
Tlf. 33 14 77 07

Diverse

Søger du job?
Hel/Deltids? Vi udvider vores forretning og har nu succes i 33 lande. Interesseret? Tlf. og fax 65 25 50 05.

GENERALAGENTURER SØKES

Firma med katolsk innehaver søker forskjellige seriøse generalagenturer for Norge innen ulike nye bransjer. Skal markedsføre og reise rundt med agenturene i de ulike delene av landet. Familieforetak siden 1946 innen handel søker efter nye forbindelser.
Henvendelse: Lars A. Strand, Postboks 143, N-8410 Sigerfjord. Tlf./fax 00 47 76 12 70 09

Vil du passe 2 skønne småunger fra februar?
Marie og Mette er to glade piger på 11 måneder. De savner en god, stabil dagplejemor (evt. »grå« med kommunal støtte), som kan passe dem fra 9-16. Hos dig eller hos os på Østerbro.
Ring til Christine eller Christian Nielsen på 31 38 78 68 aften eller 35 36 56 54 i dagtimerne.

Testamente
til fordel for Den katolske Kirke
Ansgarstiftelsen

Man kan støtte Kirken ved at indsætte den som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift
Kirken modtager det fulde beløb.

Gratis advokatbistand
Det anbefales at lade en advokat oprette testamentet.
Udgifterne til salær refunderes af bispekontoret.

Yderligere oplysninger
Katolsk Bispekontor
Bredgade 69 A, 1260 København K
Tlf. 33 11 60 80.

Katolsk Menighedspleje søger værelser til unge
Til unge under uddannelse søger Katolsk Menighedspleje værelser el. lejl. i hele Storkøbenhavn. Gratis for begge parter formidles kontakt mellem udlejer og lejere. Ønsker De at udleje eller leje - ring til Katolsk Menighedspleje 33 15 23 03 kl. 14-16 tirsdag og torsdag.

Julemarked 1996

På Katolske Menighedsplejers Julemarked, søndag den 1. december 1996, blev følgende numre udtrukket i det amerikanske lotteri:
Gul serie: nr. 179 (1 fl. blå Aalborg).
Pink serie: nr. 138 (1 mg. fl. Freixenet).
Grøn serie: nr. 27 (1 kg. fyldt chokolade).
Hvid serie: nr. 122 (1 fl. Gl. Dansk).
Blå serie: nr. 174 (1 frokostsildeanretning).
Alle gevinsterne blev afhentet på selve Julemarkedet.

Tak til alle, som på den ene eller anden måde deltog på årets julemarked, hvad enten det var som medhjælp, som bidragyder eller som besøgende.

Undskyld til alle, hos hvem vi desværre på grund af pladsmangel ikke kunne afhente effekter til markedet. Men vi vil forsøge at lave en ny afhentnings-søndag i begyndelsen af det nye år (se efter annoncen i »katolsk orientering«).

Michael Plum
form. f. julemarkedskomitéen

DODE

R.I.P.
Inge Stoltenberg
• 4.1.09 + 23.12.96
Familien

Rejser

Pilgrimsrejser 1997

Italien
Schio San Martino,
Giovanni Rotondo,
San Damiano og Torino.
Den 20. maj til den 31. maj.

Medjugorje
Bosnien Herzegovina.
Den 30. juni til den 10. juli.

Fatima i Portugal
Garabandal i Nordspanien.
Den 6. oktober til den 18. oktober.

Pilgrimspræst på alle ture: Pastor Benny Blumensaat.

Henvendelse vedr. priser, tilmelding, indhold m.v. til
Maria Truelsen
Kløverbladsgade 10, 2500 Valby.
Tlf. 36 45 12 60.

KUROPHOLD I POLEN
Moderne sanatorium med 1/1 pension.
3 daglige behandlinger. Dansk / polsk tolk.
20 dages ophold. Fly eller bus.
Første tur marts 97.
Pris alt inkl. KUN kr. 6.600,-.
Ring efter program.
POLSAN Tlf./fax 65 93 44 26

Salg og service

Lasse Baumann
Antikviteter
Dødsboer og bedre indbo købes.
Naboløs 3, 1206 København K.
Tlf. 33 11 72 37. Aften: 42 85 39 40

Værd at vide

Allan Ohms
advokat (H)

Mange vil blive bedre hjulpet ved at oprette et testamente.
Men ikke alle.
Ring til RET&RÅD i Roskilde.
Vi beskæftiger os meget med testamenter og generationsskifte.
Vi kan hurtigt - og gratis - fortælle, om det vil være en fordel ***for dig og din familie,*** *at få lavet et testamente.*

RET&RÅD
ADVOKATER UDEN OMSVØB
Stændertorvet 5 · 4000 Roskilde
Telefon 42 37 13 00

Advokataktieselskabet
Linde & Altschuler
Esplanaden 6
1263 København K

Vi tilbyder erhvervsretlig rådgivning og juridisk bistand til private.

Vi kan herunder bistå Dem med virksomhedsoverdragelser, retssager, inkasso, ejendomsadministration, handel med fast ejendom, testamenter og dødsbobehandling indenlands og udenlands.

Kontakt
advokat Finn Roger Nielsen
på tlf. 33 14 19 40.

Find *Deres* bedemand her:

Vanløse Ligkistemagasin
38 71 75 01
H.P. Baltzer & Søn
Jyllingevej 8
2720 Vanløse

Tåstrup Bedemandsforretning
43 99 75 01
Sv.E. og B. Baltzer
Køgevej 40
2630 Taastrup

Også aften, week-end og helligdag kan De ringe og aftale et møde i Deres hjem eller hos os.

Hos medlemmer af Bedemændenes Landsforening har De tryghed for:

- professionel hjælp og rådgivning ved begravelse og brænding.
- viden om en lang række forhold i forbindelse med dødsfald.
- fair forretningsmæssig og økonomisk behandling.

Rekvirer gratis pjecen
"NÅR NOGEN DØR..."

BENZONS BEGRAVELSES-FORRETNING

38 34 46 01 - 31 86 60 56

DØGNVAGT:
31 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelser og bisættelser ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Begravelses-forretning
ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret. sygesikring. fagforening m.m.
Aftaler gerne i Deres hjem. overalt i Storkøbenhavn.

DØGNVAGT
31 55 55 55

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 43 99 01 58

Annoncer i »katolsk orientering«

Tekstside-annoncer: kr. 6,- pr. sp./mm.
Rubrik-annoncer: kr. 5,- pr. mm.

BEGRAVELSER OG BISÆTTELSER
v/ bedemand Vagn Fondo
39 62 16 50
Reference: Sankt Joseph Søstrene
Bedemændenes Landsforening

Wagn Adler

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler

DØGNVAGT
39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
SØBORG HOVEDGADE 94

Guldager
stopper korrosion og fjerner kalk i større brugvandssystemer.
Tlf. 42 27 31 00

Murermester
Bernhardt Christiansen
Solbærvej 8, Sabro
Tlf. 86 94 82 10
Biltlf. 30 86 26 09

Murermester Keld Erik
JOHNSEN
Ankervej 12
Stubberup
4800 Nyk. F.
Medl. af BYG og Nykøbing F. Murerlaug

Om- og tilbygning - Reparationer
Alt tagarbejde

Tlf. 53 83 99 08

Vi lover godt håndværk og er omfattet af... BYG GARANTI ORDNING

Arbejde udføres overalt på Sjælland, Lolland og Falster

Malermester
VILLY HANSEN
Bredager 13 - 7120 Vejle Ø.
Tlf. 75 81 69 62 og 75 83 29 37

VICTOR NIELSEN
Stenhuggeri og Monumentforretning
v/ stenhuggermester Mohr
Vestre Kirkegårds Allé 28-32
2450 København SV
Tlf. 31 21 65 48 Fax. 31 21 80 32

Revision • Regnskab • Skat
REVISORGÅRDEN I ROSKILDE
Registreret revisor FRR
Jørgen Brangstrup
Skt. Olsgade 10 • Roskilde • 46 35 10 35
- det er altid sikkert med en registreret revisor

Økumenisk møde

St. Gallen (KNA) - De europæiske bispekonferencers råd CCEE har nu offentliggjort de forberedende arbejdspapirer til det andet europæiske økumeniske møde. Flere tusinde deltagere ventes til Graz 23. til 29. juni, hvor »forsoning - en udfordring for de kristne i Europa« er et centralt emne.

Arbejdspapirerne skal i de kommende måneder danne grundlag for diskussioner, som CCEE og KEK, de europæiske kirkers konference, indbyder til.

»Forsoning - en Guds gave og en kilde til nyt liv« er det overordnede tema. Der skal føres en bred dialog mellem 700 delegerede fra de forskellige kirker i Europa.

Det første møde af denne art fandt sted i Basel i 1989 og handlede om retfærdighed og fred. *(Se også side 3), red.)*

Grædemuren på internettet

Jerusalem (KNA) - På internettet kan man nu komme til Grædemuren i Jerusalem, et af jødedommens mest betydningsfulde, hellige steder, døgnet rundt. Et videokamera er installeret på taget af en nærliggende Talmud-skole, hvorfra løbende optagelser sendes direkte til computere i alverdens hjem.

Grædemuren er, hvad der blev tilbage af det andet jødiske tempel, som romerne ødelagde i år 70 efter Kristi fødsel. Adressen er:
http://www.virtual.co.il

Fromme jøder anbringer små sedler med bønner, problemer og andre anliggender i fugerne i muren. Det er en gammel tradition. Og nu kommer der 15-20 elektroniske henvendelser om dagen, fortæller Avi Moskowitz fra »Virtual Jerusalem«, som står for projektet. Én gang om måneden printes henvendelserne ud, og udskrifterne bringes til den egentlige adressat: Grædemuren.

Moskowitz forsikrer, at ingen læser E-mail-henvendelserne, så længe de er i hans varetægt. Kun computeren ser dem og gør dem klar til udprintning.

Vatikanet har udgivet et frimærke med redemptoristernes stifter, den hellige Alfonsus af Liguori, da 1996 var 300 året for hans fødsel.

Tre år til ...

Fortsat fra forsiden

hører et kritisk - og selvkritisk - tilbageblik på mørke kapitler af kristenhedens egen historie. Inkvisitionen, for at nævne et eksempel. Tiden vil vise, om den bibelske tanke om tilgivelse af synder og eftergivelse af gæld, sådan som det skete i det jødiske »jubelår«, munder ud i praktiske forslag - tænk på udviklingslandenes enorme gældsbyrder.

Håb om snarlig enhed mellem kirkerne

Økumenen tillægges særlig betydning. Tilfældigvis faldt den første dag i det første forberedende år sammen med den ortodokse Sankt Andreas' fest. Vatikanet plejer hvert år at sende en højtstående delegation med et budskab fra paven til det økumeniske patriarkat i Konstantinopel. Denne gang gav paven over for patriark Bartholomaios I udtryk for det håb, at kirkerne, hvis de ikke kom frem til den fuldkomne enhed inden årtusindskiftet, dog i det mindste måtte nærme sig en overvindelse af dette årtusinds splittelse.

Både i Rom og i Jerusalem, der også er et sted af central betydning, forløber de kirkelige forberedelser planmæssigt. Kun byen Rom halter endnu lidt bagud med forberedelserne til den begivenhed, der ventes at trække 30 - 40 - måske endda 50 millioner mennesker til den evige stad. Om den nu 76-årige pave Johannes Paul II får opfyldt sit eget ønske - at få lov til at åbne den hellige port i Peterskirken julenat 1999 - det ved kun Gud.

»Kirkefolkets ønsker« fra Tyskland, Østrig, Brasilien, Frankrig, Italien, Holland, Portugal, Storbritannien, Spanien og USA har sluttet sig sammen. De forlanger en »dialog som kan føre til en virkelig fornyelse og til en substantiel reform«, fremgår det fra mødet i Rom for nylig.

Kardinal Hume kritiserer »kirkefolkets ønsker«

Kravet om at kvinder skal kunne præstevies hører ikke hjemme i et katolsk dokument, siger han

London (KNA) - Formanden for bispekonferencen for England og Wales, Kardinal *Basil Hume*, har udtalt sig kritisk om »kirkefolkets ønsker«, som nu også er planlagt til at finde sted i Storbritannien.

Det er især kravet om, at kvinder skal kunne præstevies, der »ikke hører hjemme i et katolsk dokument«, understreger kardinalen. At den personlige samvittighed skulle være den højeste, afgørende instans, anser han heller ikke for rigtig.

»Man må acceptere kirkens lære, ikke mindst i moralspørgsmål«, siger Hume. Ganske vist tales der om menneskerettigheder i dokumentet, men den mest fundamentale af disse rettigheder - retten til livet - kommer man ikke ind på, konstaterer kardinalen med beklagelse.

Begyndte i december 1996

Den britiske udgave af »kirkefolkets ønsker« begyndte midt i december 1996. En sammenslutning af katolske grupperinger samler underskrifter på samme måde som man har gjort i Tyskland og i Østrig.

Initiativtagerne mener, at alle lægfolk skal være med til at udvælge sognepræster og biskopper, at der skal indføres præstevielse af kvinder, at cølibatet skal ophæves og at den personlige samvittighed skal være fri til at træffe afgørelser i spørgsmål angående seksualmoral. Underskriftindsamlingen løber, indtil man i oktober markerer 35-årsdagen for åbningen af Det andet Vatikankoncil.

Lignende aktioner

Lignende aktioner er planlagt eller under afvikling i Brasilien, Frankrig, Italien, Holland, Portugal, Spanien og USA. I de tysktalende lande samlede man omkring 2,3 millioner underskrifter i 1995.

Kirkefolk slutter sig sammen

Rom (KNA) - Ved et møde i Rom har initiativtagere til »Kirkefolkets ønsker« fra ti forskellige lande sluttet sig sammen. I deres »Rom-erklæring«, som blev offentliggjort efter mødet, forlanger de en »dialog, som kan føre til en virkelig fornyelse og til en substantiel reform«. Deltagerne kom fra Tyskland, Østrig, Brasilien, Frankrig, Italien, Holland, Portugal, Storbritannien, Spanien og USA.

Nogle steder er underskriftindsamlinger under betegnelsen »Kirkefolkets ønsker« allerede gennemført, andre steder er de i planlægningsfasen.

Erklæringen efterlyser en kirke, hvori delagtigheden virkeliggøres, hvor alle embeder står åbne for både kvinder og mænd, og hvor præster kan vælge mellem cølibat og ægteskab. Endvidere ønsker bevægelsen, at kirken vurderer seksualiteten som noget positivt, at den respekterer samvittighedens 'førsteplads' og at den gør en indsats for social retfærdighed og for menneskerettigheder, fremgår det af erklæringen. Den skal forstås som en reaktion på »de lidelser, som rammer så mange i kirken, og som skyldes mangel på frihed, retfærdighed og medlidenhed«.

Paven var informeret om mødet i Rom, meddeler en talsmand; officiel kontakt til Vatikanet har der imidlertid ikke været tale om.

Valfart til Rom

Initiativtagerne oplyser, at der vil blive arrangeret en valfart til Rom i oktober 1997. Man ønsker på denne måde at mindes 35-årsdagen for åbningen af Det andet Vatikankoncil. Løfterne fra koncilet er endnu ikke blevet indfriet, siger de. Når valfarten finder sted, vil alle underskriftindsamlinger være afviklet, og det samlede antal underskrifter vil så blive overdraget til kirkens ledelse, fortæller en talsmand. Han håber, at det så vil føre til en dialog med kirkens ledelse.

Af samme grund søger den internationale bevægelse »Vi er kirken« at opnå officiel repræsentation blandt de delegerede til det økumeniske kirkemøde i Graz til sommer. Man har ansøgt, men har endnu ikke fået svar.

Sammenslutningens ledelse består af Elfriede Harth fra Tyskland, Luigi de Paoli fra Italien, Laureen Fiedler fra USA og Thomas Plankensteiner fra Østrig.

Økumenisk symposium om pavens primat

Vatikanet (KNA) - I Vatikanet mødtes eksperter fra den katolske kirke med repræsentanter for andre kristne kirker for at drøfte pavens primat. Ved mødets åbning den 2. december gav kardinal *Joseph Ratzinger* udtryk for, at han ventede en åben, teologisk diskussion om de former, hvorved pavens primat gennem skiftende tider var kommet til udtryk. Men han gjorde opmærksom på, at der var andre aspekter af Peters embede, som ikke kunne undværes. Ratzinger er præfekt for Troslærekongregationen, som havde taget initiativ til dette symposium.

Forholde sig åbent

I sin rundskrivelse om økumenen, »Ut unum sint«, opfordrer pave *Johannes Paul II* til en intensiveret forskning i- og diskussion af det pavelige embede. Han minder om, at de, der er ansvarlige for økumenen, ønsker at finde en form, i hvilken dette embede kan udøves, så det »på ingen måde giver afkald på det, der er væsentligt i dets sendelse, men forholder sig åbent over for en ny situation«.

Symposiet, som blev holdt i dagene 2.- 4. december, skulle i første omgang tale om »den dogmatiske betydning af Peters efterfølgers primat«, sagde Ratzinger. Derpå skulle man tale om pavens forhold til biskopperne og til sidst om pavens indgriben i lokalkirkerne. I et budskab til symposiet hilste paven initiativet velkommen.

katolsk orientering

Redaktion:
Pastor Willem Wuyts O. praem. (ansvarsh. redaktør).
Journalist Knud Helsted Kluge (Redaktionssekretær)
Redaktionelle medarbejdere: Kirsten Szarafin, Maria Jørgensen og Carly Majholm

Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28, 4.
DK-1620 København V. Telefon 31 211444.
Fax 31 244975 og 97 224054. E-mail: ko-press@inet.uni-c.dk
Udgiver: Ansgarstiftelsen
Tryk: Dansk Avistryk, DK 2600 Glostrup. Oplag 17.000

Næste nummer udsendes den 29. januar

NR. 2 29. JANUAR 1997 23. ÅRGANG

katolsk orientering

Steensen-festligheder, side 3
Et jubelår for Herrens fødsel, side 5
Pavens fredsbudskab, side 6
Orientering fra sognene, side 7 - 11
Økumene, side 13

Gidseldramaet i Lima:

Ærkebiskop i Peru nu officiel mellemmand

Ærkebiskoppen af Ayacucho, *Juan Luis Cipriani* har accepteret at være Vatikanets repræsentant i en kommission, som skal mægle mellem gidseltagerne i den japanske ambassade i Lima og den peruvianske regering. Kommissionen består af bl.a. repræsentanter fra Vatikanet og Internationalt Røde Kors.

Juan Luis Cipriani er født i 1943, og indtrådte allerede som dreng i Opus Dei. Han blev viet til præst som 33-årig, og i 1988 trådte han i spidsen for Opus Dei i Peru. Han blev viet til hjælpebiskop i 1988 og 1995 udnævnt til ærkebiskop af Ayacucho, det område i Peru, hvor guerilla-bevægelsen, Lysende Sti havde hovedkvarter.

Ærkebiskoppen blev en kraftig kritiker af Lysende Sti og samtidig en officiel tilhænger af antiterror-initiativerne fra den nyvalgte præsident Fujimori. Ærkebiskoppen har mødt stor kritik for sin støtte til Fujimori, fordi han dermed, siges det, indirekte støtter de brutaliteter, som regimet via politi og militær har forøvet over den fattige befolkning.

Han kritiserer de to japanske journalister, som kort efter nytår var inde i ambassaden. De har skadet den fredens vej, som begge parter ønsker at gå, siger han og tilføjer, at målet ikke helliger midlet. Fra juledag og godt to uger frem har ærkebiskoppen aflagt næsten daglige besøg i den besatte bygning.

Gidseltagernes krav delvis berettigede

Ærkebiskop Oscar Andres Rodriguez Maradiaga, der er formand for CELAM, den la-

Fortsætter på bagsiden

Sikke da et held, at det i forvejen var en gågade! Et par hundrede mennesker fra katolske kredse såvel som fra videnskabens ville ellers have skabt trafikprop; de trodsede januarkulden for at overvære den højtidelige afdækning af mindepladen for Niels Steensen. Her lå hans barndomshjem, på hjørnet af Købmagergade og Klareboderne i det indre København. *Foto Kluge.*

Erik Frandsen død 72 år

Lillejuleaften døde Erik Frandsen, formand for menighedsrådet i Åkirkeby og tidligere medlem af pastoralrådet. Familie, kolleger, venner og bekendte fra mange forskellige sammenhænge fulgte ham til graven. Læs nekrologen på side 14.

Skab fred i retfærdighedens og solidaritetens tjeneste

Paven understreger i sit nytårsbudskab til diplomaterne, at freden og friheden må bygge på moralske værdier . .

Vatikanet (KNA) - En opfordring til at forstærke indsatsen for at skabe fred i verdens brændpunkter var essensen i pave *Johannes Paul II*'s nytårsbudskab til det diplomatiske korps. Ambassadørerne fra de 165 lande, der har diplomatiske forbindelser med Den hellige Stol, blev især opfordret til at stræbe efter en løsning på problemerne i Mellemøsten og i Østafrika.

Paven omtalte Hongkong og kronkoloniens forestående overdragelse til Kina; han håber, at den enkeltes grundlæggende rettigheder og de forskelle, som der nu engang er, vil blive respekteret.

Den stærkestes ret duer ikke

Efter alt det, der er sket i forbindelse med jerntæppets fald, er det nødvendigt, at freden og friheden etableres på en sådan måde, at den bygger på moralske værdier, understregede paven. Det duer ikke, at man trækker kultur, økonomi eller ideologi ned over hovederne på andre folk ud fra princippet om den største, den rigestes eller den stærkestes ret, fortsatte han.

»International ret har længe været noget, der drejede sig om krig og fred; nu må tiden være inde til, at man opfatter den som noget, der udelukkende handler om fred i retfærdighedens og solidaritetens tjeneste.«

Verden mangler mod

Men der mangler ifølge paven et moralsk regelsæt, som også omfatter menneskets værd; ligeledes mangler det mod, som skal til, for at et sådant regelsæt kan indføres. At private og internationale hjælpeorganisationer tager stadig flere initiativer, ser paven dog som et positivt signal.

Fredsbestræbelserne i Mellemøsten ser paven gerne fordoblet. Man må gøre alt, hvad man kan, så det, der er blevet gjort i de foregående år, ikke har været forgæves, mener han: »Jøder, kristne og muslimer, israelere og arabere, troende og ikke troende må i fællesskab arbejde på at etablere fred og på at stabilisere den - fred i form af aftaler, fred i form af tillid - og fred i hjerterne«.

Men uden en ærlig dialog kommer en retfærdig og varig fred ikke i stand, understreger paven. Efter hans opfattelse vil krisen i Østafrika heller ikke kunne løses, hvis ikke de ansvarlige politikere og militærfolk tager imod hjælpen fra det internationale samfund og sætter sig til forhandlingsbordet.

Hvad angår Europa, tegner fremtiden godt efter pavens mening, blandt andet fordi frihed og demokrati sættes i højsædet. Men europæerne skal passe på, at de ikke løber af sporet på grund af etniske konflikter, overdreven nationalisme og manglende tolerance, advarer han og understreger nødvendigheden af et endnu bedre samarbejde mennesker imellem.

Læs også uddrag af pavens fredsbudskab på side 6

Jesuitter om de kristnes enhed:

Det må kunne lade sig gøre!

München (KNA) - Det må være muligt for de kristne kirker at nærme sig hinanden i spørgsmålet om anerkendelsen af pavens embede. Det mener jesuitertidsskriftet »Stimmen der Zeit« fra München. Parterne står ikke nær så stejlt, som de engang gjorde, skriver chefredaktør *Wolfgang Seibel* i et af de seneste numre. På baggrund af det, der allerede er opnået, øjner Seibel en mulighed for, at de andre kristne kirker vil anerkende biskoppen af Rom og patriarken for den katolske del af kristenheden som indehaver af et »universelt embede i den kristne enheds tjeneste«.

Fortsætter på bagsiden

katolsk orientering
Tilsendes katolske husstande i Danmark i 20 numre om året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden.
Abonnementspris 230 kr. årligt.
Adresseforandring meddeles til postvæsenet.
ISSN 0902-297X

Næste år ved denne tid er paven i Cuba

Pave Johannes Paul II's rejse er fastlagt til anden halvdel af januar 1998

Vatikanet/Havanna (KNA) - Pave *Johannes Paul II* rejser til Cuba i anden halvdel af januar 1998, meddeler Vatikanets talsmand *Joaquin Navarro-Valls*. Den cubanske kardinal *Jaime Lucas Ortega Alamino* beklager, at besøget ikke kunne komme i stand henimod slutningen af dette år, sådan som det oprindelig var planlagt.

Ifølge det cubanske fjernsyn mødtes stats- og partilederen Fidel Castro umiddelbart efter nytår med kardinal *Camillo Ruini*, der er formand for den italienske bispekonference. Ruini var den første højt rangerende kirkelige udsending, der besøgte Cuba, efter at Castro den 19. november havde været i audiens hos paven. Også Cubas vicepræsident *Carlos Lage*, kardinal Ortega og den apostoliske nuntius i Havanna, ærkebiskop *Beniamino Stella*, deltog i mødet med Ruini. De cubanske medier gik ikke nærmere ind på, hvad mødet havde drejet sig om.

I en prædiken i domkirken i Havanna opfordrede Ruini til forsoning og tolerance. Han besøgte byen Holguin og medbragte hospitalsudstyr til Lenin-hospitalet. Derefter tog han til Santiago de Cuba, østatens næststørste by. Fra Cuba gik turen videre til Haiti, hvor kardinalen og hans følge skulle åbne det katolske Notre Dame-universitet og tilse sociale projekter, som drives af kirken i Italien.

Pressen varmer op

De cubanske medier har allerede gjort en del ud af næste års pavebesøg. Cuba modtager pave Johannes Paul II med al den respekt, der tilkommer et kirke- og statsoverhoved, skrev partiavisen Granma, da det omtrentlige tidspunkt blev kendt. Avisen offentliggjorde også Ortegas erklæring, hvori han forklarer udsættelsen med pavens mange forpligtelser omkring jul og nytår. Prensa Latina, det officielle cubanske nyhedsbureau, betegner det planlagte pavebesøg som endnu et skridt på vejen henimod et bedre forhold mellem Vatikanet og Cuba.

Årtiers spændte forhold mellem Den hellige Stol og Cuba er ikke længere helt så spændt. Udvisninger og frivilligt eksil har betydet, at antallet af præster og ordensfolk er faldet drastisk. For tiden menes der at være omkring 250 præster og 450 ordenssøstre. Cuba har 11 millioner indbyggere; fra kirkelig side opgives antallet af katolikker til omkring 4 millioner. Efter Castros møde med paven i november har 40 udenlandske præster og ordensfolk fået indrejsetilladelse.

Cubanske biskopper ser frem til besøget

Cubas katolske biskopper glæder sig over, at pave *Johannes Paul II* har planer om at besøge dem. Det viser andre lande, der har forbindelse til Cuba, at dialog er den eneste farbare vej til løsning af konflikter, understreger ærkebiskoppen af Havanna, kardinal *Jaime Lucas Ortega Alamino* i en offentlig erklæring.

»Vi appellerer til de lande, der har forbindelse med Cuba af økonomiske, historiske og humanitære grunde, om ligeledes at stræbe efter at løse konflikter ad dialogens vej«, hedder det. Kardinalen appellerer til de millioner, som har forladt Cuba, og til befolkningen i landet om at arbejde hen imod en forsoning.

Forholdet mellem kirke og stat er blevet bedre i løbet af de seneste måneder, fortsætter Ortega. Han håber, at pavens besøg vil føre til yderligere fremskridt på dette område.

Håb om ophævelse af blokade

Præsident *Fidel Castro* aflagde et besøg i Vatikanet, hvor han mødtes med paven for første gang, inden han vendte hjem til Cuba efter fødevaretopmødet i Rom i midten af november. Castro forventer, at USA ophæver den økonomiske blokade af landet i forbindelse med pavens besøg, forlyder det fra kredse omkring ham. Dertil siger regeringen i Washington, at man håber, at pavebesøget vil støtte det cubanske folks ønske om frihed, »et ønske, som også vi har støttet i de sidste 30 år«.

Fra Vatikanet forlyder det, at besøget passende vil kunne finde sted i forbindelse med pavens rejse til Brasilien i oktober. I cubanske kirkelige kredse taler man derimod om årets første fire måneder som en mulig tidsramme.

Præster og ordensfolk får visum

Havanna (KNA) - Den cubanske regering gav i november omkring 40 udenlandske præster og ordensfolk indrejsetilladelse. En af dem er eksilcubaner, en præst, som måtte vente i 20 år, inden han igen fik lov til at rejse ind i landet, meddeler kirkelige kredse i Havanna. Yderligere 40 venter stadig på visum.

I mere end 30 år har det været utænkeligt, at så stor en gruppe af kirkens folk kunne få indrejsetilladelse. De mange visa blev udstedt få dage efter præsident Fidel Castros besøg hos paven i forbindelse med fødevaretopmødet i Rom. Der menes at være omkring 250 præster og rundt regnet 400 ordenssøstre i Cuba.

Kirken i Havanna meddeler, at seks af præsterne fik deres visum umiddelbart efter ærkebiskop *Jean-Louis Tauran*s besøg i slutningen af oktober; resten fulgte en måned senere. Det drejer sig overvejende om latinamerikanske og spanske præster og ordensfolk.

Tauran, der er Vatikanets »udenrigsminister«, havde netop ladet forstå, at man fra kirkens side ønskede, at regeringen ville være lidt mindre tilbageholdende med at udstede visa til udenlandske gejstlige.

Et fyldigt citat af ærkebiskoppen af Havanna, kardinal *Jaime Lucas Ortega Alamino*, i partibladet »Granma« tolkes af iagttagere som et tegn på, at den kommunistiske regering ønsker sig et bedre forhold til Vatikanet og til kirken. Avisen gengiver en erklæring, hvori kardinalen udtrykker tilfredshed såvel med mødet mellem *Fidel Castro* og pave *Johannes Paul II* som med udsigten til et pavebesøg i løbet af 1997.

Indtil cubakrisen for snart 35 år siden, var der omkring 800 præster og 2.500 ordensfolk i den caribiske ø-stat. I krisens kølvand blev mere end 100 præster udvist, og knap 500 valgte selv at rejse. Også antallet af ordensfolk faldt drastisk som følge af udvisninger og frivilligt eksil; omkring 300 blev tilbage. Siden da har forholdet mellem kirke og stat været yderst spændt.

Cubas befolkning er på 11 millioner, heraf 4 millioner katolikker.

251 års strafnedsættelse til morder fra militærpolitiet

Rio de Janeiro (KNA) - I Brasilien er en mand fra militærpolitiets rækker blevet idømt 281 års fængsel for en massakre på gadebørn. *Nelson Cunha* blev kendt skyldig i at have deltaget i massakren, som fandt sted i juli 1993, meddeler en brasiliansk radiostation. Otte sovende børn blev skudt uden for Candalaria-domkirken, mens andre blev såret.

Det formodes, at én ud af otte gerningsmænd var civil, og at resten tilhørte militærpolitiet. Ifølge brasiliansk lov skal politibetjenten kun afsone 30 år af sin frihedsstraf. Cunha har tidligere tilstået. Iagttagere påpeger kritisk, at han med sin tilståelse tilsyneladende har villet bremse yderligere retsforfølgelse af de andre anklagede, og at der således ikke bliver kastet lys over forbrydelsen. Et vidne, som i mellemtiden har søgt tilflugt i Schweiz, blev truet på livet og såret af skud, fordi han havde udtalt sig.

En anden fra militærpolitiet blev dømt i foråret 1996; han fik 309 år for sin deltagelse i massakren. Den anklagede tilstod dengang at have dræbt et enkelt barn og gjorde i øvrigt opmærksom på, at han handlede efter ordre fra sin overordnede.

Dommene er et første skridt i kampen mod straffrihed for mordere i uniform, mener organisationer, der arbejder for menneskerettigheder. Af en rapport, som er udarbejdet af CEAP, integrationscenter for mindretal, er mere end 6000 gadebørn blevet myrdet i de seneste ti år, heraf de fleste i 1993 eller senere. Hidtil er kun otte personer blevet stillet til regnskab for disse mord.

Præst fra Sri Lanka ekskommuniceret for at benægte kirkens lære

Vatikanet (KNA) - Den 72-årige p. *Tissa Balasuriya* fra Sri Lanka er blevet ekskommuniceret. Balasuriya, der tilhører oblatfædrenes orden, benægter, at dåben skulle være nødvendig, og nægter at anerkende dogmerne om arvesynden, om Maria og om pavens ufejlbarhed.

Det hele begyndte i 1990, da Balasuriya udsendte sin bog »Mary and Human Liberation«, som bispekonferencen på Sri Lanka i 1994 erklærede for »uforenelig med kirkens tro«. Bogen er kritisk over for det billede, som kirken i kraft af sin tradition tegner af Maria, og rummer en afstandtagen fra kirkens lære om Kristus som den eneste frelser.

Balasuriyas bog foranledigede en lang og omfattende brevveksling mellem den romerske troslærekongregation og forfatteren, der var bedre kendt som sociolog end som dogmatiker. Først da præsten fik tilsendt et »Professio fidei«, en række trossætninger, som han skulle skrive under på, var der tale om en egentlig ekskommunikationsprocedure.

Foruden de sider af den katolske tro, som Balasuriya tidligere havde nægtet, og som man derfor ønskede hans underskrift på, rummer »Professio fidei« sætninger, som er vedtaget på konciler gennem tiderne - fra oldkirkens Chalkedon og Konstantinopel til Det andet Vatikankoncil i 1960'erne. Papiret blev ikke underskrevet.

I december 1996 skrev pave *Johannes Paul II* til Balasuriya, at han var informeret om ekskommunikations proceduren, og at han ikke så nogen grund til at skride ind.

Magleås-arrangementer

Gotiske Katedraler i Nordfrankrig

Fredag den 28. feb. kl. 19 - søndag den 2. marts kl. 14. Pris 650 kr.

For mange repræsenterer de store katedraler med deres skulpturer og glasmosaikker i f.eks. Chartres, Amiens og Reims højdepunkter i den kirkelige arkitektur og kunsthistorie. I denne weekend vil vi fordybe os i et udvalg af disse kirker og deres religiøse, symbolske forudsætninger.

Foredragsholder: Hans Jørgen Frederiksen, lektor v. Århus Universitet.

Praktisk leder: Ellen Marie Lebahn.

Magleås-Træf

Søndag den 2. marts 1997 kl. 14.00

Fløjte- og harpeduoen Ulla og Lisbet.

Musikeftermiddag/Åbent Hus.

To unge musikere har sammensat et rigt varieret program, således at disse to instrumenters særpræg og vellyd fremhæves: Fra Bach over Mascagni, Saint-Saëns til irske folkesange... Begge er konservatorieuddannede, og i dag er Ulla Jørgensen solofløjtenist i Radioens Symfoniorkester og Lisbet Metelmann aktiv i musiklivet i Maribo.

Kaffe mellem 14 og 15. Koncerten begynder kl. 15.

Pris 35 kr.

Påskerefugium

Fra den 27.3.97 kl. 14.00 - 30. el. 31.3.97 kl. 14.

Atter i år vil det være muligt at tilbringe påsken på Magleås. Påsken med dens rige liturgi vil være refugiets indhold. Alle, der føler et behov for såvel ro som fællesskab i påsken, er velkomne.

Gejstlig leder: p. Edward Stappers O.Præm.

Daglig leder: Ellen Marie Lebahn.

Pris til 1. påskedag 1015 kr. til 2. påskedag 1165 kr.

Frans af Assisi - Weekend

Fredag den 11.4.97 kl. 19.00 - Søndag den 13.4.97 kl. 14.00.

Frans af Assisi. Hvad er historie og hvad er sandhed i et helgenbillede? Franciskus-myten og Franciskus i hans egne skrifter i lyset af de senere års forskning.

Leder Marianne Powell. Pris 650 kr.

Yderligere oplysninger: Centerleder Elin Udam, Magleås, tlf. 4281 0715.

Tilmelding til weekends og påskerefugium sker ved indbetaling af 200 kr. på girokonto 428 4429 eller ved check til

Magleås Kursuscenter
Høsterkøbvej 6, 3460 Birkerød.

Kirken og videnskaben mindes Niels Steensen

Mindeplade opsat på stedet, hvor barndomshjemmet lå

Biskopperne *Hans L. Martensen* og *Czeslaw Kozon* 'frøs med'. Niels Steensen var deres embedsbroder, selv om han ikke var biskop her i Danmark. *Fotos Kluge*

»Her fødtes Niels Stensen«, står der i første sals højde på hjørnet af Købmagergade og Klareboderne i det indre København. Mindepladen blev afdækket på hans 359 års fødselsdag - ifølge den julianske kalender - den 11. januar, en råkold vinterdag, hvor blæsten allerede havde sørget for afdækningen, da ceremonien skulle begynde.

Mindepladen, udhugget af en kvartsitsten af billedhugger *Mattis Erlandsen*, er blevet til i et samarbejde mellem Sankt Ansgars menighed og Københavns Universitet, oplyste dr. med. *Troels Kardel* i sin velkomst. Han var selv med i komiteen, som stod for dette samarbejde, sammen med pastor *Dietrich Timmermann*, universitetets rektor *Kjeld Møllgaard* og lektor, cand. scient. *Ella Hoch*.

Barndommens hjørne

Pastor Timmermann gav udtryk for sin glæde over, at »denne i udlandet så kendte søn af 1600-tallets København« var blevet lidt mere synlig.

Huset, som står der i dag, er et andet; det oprindelige gik til sammen med store dele af det øvrige København ved branden i 1728. Men det er *stedet*, hvor han blev født, lige som universitetets festsal ligger meget tæt på det sted, hvor det gamle, anatomiske teater befandt sig, understregede Kjeld Møllgaard. Så det var næsten i den unge students fodspor, man gik - fra barndomshjemmet til universitetet.

Chaos-manuskriptet endelig færdigt

Blandt de fremmødte - der var omkring et par hundrede - var repræsentanter for begge de to 'verdener', som dannede rammen om den kendte danskers virke, de videnskabelige kredse og de katolske. »Anatom - geolog - biskop«, står der på mindepladen, og foruden teologien og naturvidenskaberne medvirker også historien og filologien til at præsentere denne mand for hans eftertid.

P. *August Ziggelaar* S.J. fortalte om Chaos-manuskriptets 50-årige forhindringsløb over fire filologers skriveborde, inden det nu langt om længe er blevet udgivet og dermed er tilgængeligt for os alle.

Sebastian Olden-Jørgensen gav et bud på, hvorfor en talentfuld forsker ikke fik ansættelse ved Københavns Universitet - en ung anatom, som i begyndelsen af 1660'erne var lige så protestantisk som den enevældige konge, men som bare ikke havde de rigtige forbindelser.

Bibliotekar *Helge Clausen* fortalte om sit igangværende arbejde med at opbygge en database over alt, hvad der er skrevet om og af Niels Steensen - denne gang stavet 'på katolsk' med to e'er. Eller Steno, sådan er han bedst kendt i natur- og lægevidenskabelige kredse. 'Steno' er også betegnelsen for den base, man klikker sig ind på, når man søger litteratur på Danmarks Natur- og Lægevidenskabelige Bibliotek; den blev demonstreret af bibliotekar *Torsten Schlichtkrull*.

Jesu Hjerte Kor under ledelse af Ole Kongsted gav smagsprøver på middelalder-, renaissance- og nutidig kirkesang.

Det 17. århundredes 'moderne' videnskab

Hvad Niels Steensen skrev om den viden, hans dissektioner havde givet ham, blev ikke ubetinget godt modtaget, fortalte Troels Kardel; hans teorier stemte ikke overens med meningen 'på bjerget'. Til gengæld stemte de fint overens med, hvad amerikanske forskere opdagede i 1981 - nemlig at muskler virkelig så sådan ud, som de gjorde på tegningerne fra 1600-tallet.

Ella Hoch mindede om, at også palæontologien, krystallografien og stratigrafien i dag benytter sig af Niels Steensens iagttagelser. Hun gav et par eksempler på, hvordan reminiscenser af middelalderens verdensbillede gjorde det en smule problematisk at være en fremsynet videnskabsmand:

Selvfølgelig havde der fordum eksisteret mennesker af gigantisk størrelse, seks-otte meter høje, hvis man skal tro 1600-tallets tegninger. Og selvfølgelig var der plads til syndfloden i de naturvidenskabelige optegnelser, for hvor i alverden skulle alt det vand oppe i bjergene ellers være kommet fra?

- men skønnest af alt...

Protestantismen har uden tvivl lagt en dæmper på mange ting, konstaterede Ella Hoch, »men ude i Europa, dér var der liv«.

Og Europa trak; den unge guldsmedesøn måtte ud og se sig om. Han kom langt omkring, blev både dygtig og berømt - og vendte så sin karriere ryggen. Niels Steensen konverterede, blev præst og senere biskop og døde i fattigdom og ensomhed.

Hvordan hans arbejde med at udforske naturen havde modnet ham til det liv, som som førte til saligkåring i 1988, gav dagens sidste forelæsning et indtryk af. Den blev holdt af ham selv en vinterdag i 1672 og gengivet af skuespilleren *Jens Bontrup*. Som kongelig anatom står Niels Steensen på sin karrieres tinde; men den forelæsning, hvormed han indleder en dissektionsrække på det anatomiske teater, handler mere om Skaberen end om mennesket eller nogen anden del af skaberværket - og endnu mindre om anatomi.

mj

Et ærligt forsøg på i hast at dække mindepladen til, så den kunne blive afdækket 'rigtigt'.

Skt. Annæ Skole

søger

Barselsvikar

Med tiltrædelse den 17. marts 1997 søges en lærer til et barselsvikariat på Sankt Annæ Skole.

Sankt Annæ Skole er en katolsk skole, som bygger på det kristne livs- og menneskesyn, og den er et tilbud til såvel katolske som ikke katolske elever. Skolen er oprettet i 1897 og fejrer sit 100 års jubilæum i august 1997. Samtidig er det en moderne skole, hvor skoleudvikling prioriteres højt, ligesom den har til huse i moderne bygninger. Der er 500 elever og 40 lærere på skolen.

Vi søger en engageret og aktiv lærer, som kan undervise i dansk i første klasse og orienteringsfag på mellemtrinet.

Ansættelse sker i henhold til overenskomst mellem Finansministeriet og LC. Der er tale om en fuldtidsstilling, og vikariatet forventes at vare til udgangen af november 1997.

Ansøgning stiles til skolens bestyrelse og sendes til skolens leder Jens Knudsen, således at den er skolen i hænde senest mandag den 17. februar 1997.

Sankt Annæ Skole
Otto Rudsvej 7
2300 København S
Tlf.: 31 58 05 35

Dr. Troels Kardel, en af initiativtagerne til mindepladen.

P. August Ziggelaar SJ. talte om sin nye Steensen-bog.

Sebastian Olden-Jørgensen talte også på universitet.

Rektor Kjeld Møllgaard, Københavns Universitet var vært.

Den økumeniske djævel

Konfronteret med lederen i »katolsk orientering« nr. 20 føler jeg som præst i Folkekirken efterhånden en dyb trang til nærmere redegørelse for det fænomen, jeg plejer at kalde »den økumeniske djævel«, der som bekendt de sidste 30 år med stigende intensitet er faret i den katolske kirke.

Hvad er det for en enhed, man morgen, middag og aften går og sukker efter, og hvis savn føles så stort, at selv en paves sjælefred forstyrres?

I årevis har jeg spurgt og spurgt uden nogensinde at møde et eneste konkret svar. Forestiller man sig ét stort, forskelsløst kirkesamfund med Kirkeministeriet inkorporeret i det hellige Officium eller hvad?

Jeg tillader mig derfor endnu engang at spørge i håb om bistand fra en behjertet sjæl: Helt konkret, hvad er det, man tørster efter? Eller lidt uartigt udtrykt: Har den katolske kirke mon noget i klemme, siden den gang på gang på så påtrængende vis skal forsikre den øvrige kristenhed om sit økumeniske sindelag, nu næsten parat - kan man forstå - til at opgive sit forkætrede paveembede i lutter iver efter at realisere denne magiske størrelse: de kristnes enhed?

Så vidt jeg kan skønne, er det nemlig et problem, der kun berører et mikroskopisk mindretal i Folkekirken, tælleligt omtrent på én hånd. Bl.a. ud fra det ræssonnement, at de kristnes enhed ikker er noget, vi skal skabe, men noget allerede givet i og med den fælles bekendelse til Jesus Kristus og den samme dåb. Derfor ikke forstået som en ydre konform størrelse, men en åndelig dynamisk. Overhovedet grunden til, at vi gensidigt kan kalde hinanden ved kristennavn, i erkendelse af, at »i min Faders hus er der mange boliger«.

Desværre må jeg samtidig sige, at jeg ikke altid finder den katolske økumeniske iver lige troværdig, men undertiden snarere ser den som ønske om en slags »politisk korrekthed«. Så længe jeg nemlig ikke kan gå til kommunion i en katolsk kirke - og så længe en katolik ikke kan gå til alters i min kirke, ikke på grund af dogmatisk rigiditet fra min side, men fordi hans kirke forbyder ham det - så længe har jeg virkelig svært ved at forholde mig til begrebet økumeni, tilladende mig at betragte det som et skinproblem, alene opfundet for at holde sagesløse katolikker i åndeligt alarmberedskab døgnet rundt. For alle øvrige kristne hovedsageligt ligegyldigt, hvis ikke irriterende konstant at skulle konfronteres med.

Naturligvis kender jeg diverse teologiske argumenter for, at fælles kommunion netop ikke er mulig på nuværende tidspunkt, men jeg tror, man katolsk set bedrager sig selv ved at forestille sig en luthersk kirke halvt tæret til døde af længsel efter enhed med Rom, ivrigt optaget af at drøfte »en fornyet Peterstjeneste«, derfor på stedet villig til at opgive sin kirke- og embedsforståelse. Forudsat den da ellers også fremover ønsker at kaldes bare en smule luthersk-evangelisk.

Så derfor, kære pave *Johannes Paul II*, hvis jeg må tage mig den frihed: De er for en luthersk-evangelisk kirke hverken et adskillende eller forenende element. De er Roms biskop, overhovedet for den katolske kirke. Og netop i den egenskab respekterer vi Dem dybt uden mindste forlangende om hverken dogmatisk, liturgisk eller strukturmæssig tilpasning til en sløv, dansk Folkekirke for at betegne Dem og Deres som fuldgyldige kristne. Eller indbyde Dem til vort nadverbord. Kedsommelig protestantisme er der sandt at sige nok af.

Min konklusion skal derfor være: Det er ikke »enhed«, vi trænger til, heller ikke på det nærmeste et udvandet pavebegreb, men tværtimod for begge parter besindelse på vor respektive egenart og identitet. Vil vi stå ved os selv, hver især med den baggrund, der nu er vores, i kærlighed hertil - naturligvis ikke i en selvtilstrækkelighedens dvaske ro, men i åbenhed, kunne det jo tænkes, der ville vise sig lejlighed til for alvor at kunne berige hinanden, verden til glæde og velsignelse. Og ikke mindst Herren til ære. Den Herre, der er og bliver én.

Birgitte Andreasen
Sognepræst

Urimelig kritik

Ove Leerbeck har fået på puklen i de senere numre af »katolsk orientering«. Det synes jeg er aldeles urimeligt.

Han er både belæst og velformuleret og gør et stort og godt arbejde med sine foredrag og artikler i bl.a. Katolsk Dialog.

Når man - som jeg - på sine gamle dage har fået et svækket syn, der ikke gør det muligt at læse ret meget, føles det som en stor glæde stadig at kunne følge med, takket være Leerbecks gennemgang af f.eks. *Küngs* bog om paradigmeskift i kristendommen.

Dertil kommer, at de bøger og artikler, Leerbeck refererer, ofte opleves som et tiltrængt korrektiv til en ukritisk og autoritær embedsførelse. Det finder jeg meget påkrævet.

Ole Pryn

Kirkekoncert

i Skt. Ansgars kirke, Bredgade

Lørdag den 1. februar kl. 16.15

Kirkens kor giver eksempler på kirkeårets gregorianske musik. Koret fremfører bl.a. De fire Maria-antifoner, forskellige hymner og det latinske Allehelgenslitani.

I tilslutning til koncerten er der latinsk højmesse kl. 17, hvor også Te Deum vil blive sunget.

Pastor D. Timmermann vil give liturgiske kommentarer til de enkelte satser.

Hvad betyder »det kristne fællesskab«?

Jeg ved, at man skal passe meget på med at dømme folk. Det er da heller ikke derfor, jeg skriver dette - nærmere for at give stof til eftertanke.

Da jeg konverterede for godt et år siden, var det ikke, fordi jeg mente, det var bedre at være katolik end en anden form for kristen! Jeg er vokset op i et hjem med personligt kristne forældre og faste moralske leveregler, og det har selvfølgelig gjort sit til, at jeg valgte at leve som kristen. Dog kunne det (og kan det stadig) distrahere mig, at holdningerne inden for Folkekirken i så høj grad præges af, hvordan samfundet udvikler sig. Som støtte til at stå fast i mine egne holdninger havde jeg derfor et stærkt behov for en kirke med holdninger, der kunne stå fast på trods af vind og vejr. Jeg følte mig i lang tid mere som katolik end protestant og glædede mig meget til den dag, hvor jeg endelig skulle optages i kirkens fulde fællesskab.

Nu er det så, jeg vover mig ud på dybt vand ved at påstå, at det kristne fællesskab ikke altid er så »kristent«, som det burde være. Vi har selvfølgelig ikke alle samme opfattelse af, hvad det kristne fællesskab og den individuelle tro betyder; men for mig er begge dele utrolig vigtige. Problemet synes at være, at mange opfatter kirken som en slags kaffeautomat, hvor man nyder sin kop, så længe den varer, og bagefter straks igen glemmer, at man har drukket den. Bodens sakramente er for eksempel rart og befriende at modtage, hvis det bruges rigtigt, men kan desværre let blive til noget hyklerisk, hvis man kun skrifter, »fordi kirken siger, at man skal«, og så regner med, at man bagefter med »god samvittighed« kan gå ud og begå samme synd igen... Dette er for mig en alarmerende misforståelse, som gør, at jeg personligt har et temmelig anstrengt forhold til skriftemålet, fordi jeg kan blive bange for, at jeg kommer af pligt og ikke af egen fri vilje.

Det, der kan gøre mig mest ked af det, er faktisk, at jeg, efter at være kommet inden for kirkens mure, på de fleste punkter nok er enig med den, men ikke med ret mange af dens medlemmer.... Jeg går fuldt ud ind for, at man selv tager stilling til tingene i stedet for at rette sig blindt efter den højere myndighed - det er bestemt et positivt tegn! Det, jeg savner, er bare, at man i stedet for at skjule sig bag en facade, når man mødes i forbindelse med kirken, og taler så formelt, tør være åben og tage en diskussion om det, man er utilfreds med eller usikker på. Jeg kan ikke for-stå, at så få tilsyneladende føler et ansvar over for kirken. Man er jo ikke kun kristen om søndagen! Det skulle helst være en del af ens personlighed.

Det kristne fællesskab begrænser sig ikke til at findes inden for kirkebygningen! Det findes os katolikker imellem, men også mellem os og alle andre kirkesamfund. Vi arbejder for tiden mod kirkernes enhed; men selvom det er pavens hjertesag, møder man stadig kun få katolikker i økumeniske sammenhænge som til Danske Kirkedage, til kristne koncerter og som medlemmer af fælleskirkelige organisationer. Det kan selvfølgelig skyldes manglende information om de pågældende arrangementer, nogle vælger måske helt at koncentrere sig om det katolske arbejde, og atter andre er slet ikke interesserede. Okay, det er op til den enkelte; men jeg har fået og oplevet fantastisk meget, når jeg har været med, og man får indtryk af, hvor uendelig mange måder, man kan være kristen på!

Selv har jeg et enormt behov for at snakke om min tro - for bedre at kunne se tingene fra en ny synsvinkel og få noget nyt at tænke over, men også for at blive mere klar over, hvorfor jeg egentlig mener, som jeg gør. Selv om Guds Ord er evigt, tror jeg bestemt ikke, at Bibelen er entydig og ubevidst kan bruges som facitliste. Vi skal hele tiden være opmærksomme på, hvordan vi kan bruge det, der står, i dag.

Hvor ville jeg gerne, om vi hver især overvejede en ekstra gang, hvad der egentlig er målet med vort liv, om vi er ægte i den måde, vi lever på, og om vi overhovedet er parate og villige til at tage aktivt del i det store kristne fællesskab!

Karin Holm

Kirken som Guds folk

I »katolsk orientering« nr. 20 ser jeg, at *David Vincent Nielsen* ærgrer sig over mit indlæg i »katolsk orientering« nr. 17. Og han ærgrer sig først og fremmest, fordi min argumentation bygger på udokumenterede påstande. Det har han ret i. Jeg har ikke i mit indlæg givet fyldestgørende dokumentation for, at Det andet Vatikankoncil går ind for ligeværdighed og gensidig afhængighed mellem gejstlige og lægfolk. Jeg troede ikke, det var nødvendigt. Og slet ikke i et beskedent indlæg. I en artikel kan man bringe dokumentation og fodnoter og det hele; men mine artikler bliver læserne ikke klogere af i denne sammenhæng, siger han.

Det andet Vatikankoncil bragte et afgørende omslag ved opfattelsen af kirken som »Guds Folk«. I mange af koncilets dokumenter brydes den strengt hierarkiske opfattelse af kirken med den nye opfattelse af kirken som først og fremmest Guds Folk, og i Apostolicam Actuositatem kapitel 5 handler det netop om at »bevare den gode orden«. Der må være orden på tingene.

Ethvert apostolat fra lægfolkets side må være indordnet i hele kirkens apostolat. Det drejer sig ikke i første række om principielle og teologiske synspunkter, men om den praktiske måde at få styr på tingene. Og dette styr på tingene overlades fornuftigt nok til biskopper og præster. Men - det betyder ikke, at lægfolk er underordnet gejstligheden. - Et citat kan vise det.

I nr. 25 står der: - »Biskopper og præster ... skal huske at retten og pligten til at udøve et apostolat er fælles for alle de troende, om de er klerikere eller lægfolk, og at lægfolk har deres egne særlige opgaver til at bygge kirken op.«

Det centrale sted i Det andet Vatikankoncils dokumenter, hvor billedet af kirken som Guds Folk behandles, finder vi imidlertid i den dog-matiske konstitution om kirken, Lumen Gentium i kapitel 2. - »Guds Folk« er ikke lægfolket i modsætning til hierarkiet, men omfatter alle døbte, uanset køn og alder og kirkelige vielser. - »Dette folks arv er den værdighed og den frihed, som Guds sønner har, i hvis hjerter Helligånden bor som i sit tempel« (nr. 9).

Jeg skal ikke overdrive dokumentationen. - »Guds hellige Folk har del i Kristi profetiske embede. ... Fællesskabet af de troende i sin helhed, salvede som de er af Den Hellige, kan ikke tage fejl i trossager« (nr. 12).

Og i kapitel 4 behandler Lumen Gentium specielt lægfolket. - »Når ikke alle i kirken går samme vej, så er de dog alle kaldet til hellighed, og har modtaget den samme tro i Guds retfærdighed (cf. 2 Petr. 1,1). Og selv om nogle efter Guds vilje er sat til lærere, forvaltere af mysterierne og hyrder for de andre, så råder der dog blandt dem alle en sand lighed i den for alle troende fælles værdighed og i det fælles arbejde til at opbygge Kristi legeme. Den forskel, Herren har etableret mellem de viede embedsindehavere og det øvrige Guds Folk, medfører en enhed mellem dem, eftersom hyrderne og de øvrige troende er forbundet med hinanden gennem et fælles behov. Kirkens hyrder skal, efter Herrens eksempel, være tjenere for hinanden og for de troende, og de troende skal energisk samarbejde med hyrder og lærere« (nr. 32).

Det svarer vist meget godt til, hvad jeg har skrevet i det nævnte indlæg. Så mon ikke vi alligevel kan få en »frugtbar meningsudveksling«, som David Vincent Nielsen efterlyser.

Ove Leerbeck

Splittet kristenhed

Nogle skefulde af jubelårenes egen kirkehistorie - 2

Clemens VII's uforsigtige politiske balancegang mellem Frankrigs Frans I (tv) og kejserrigets Karl V (th) endte med en katastrofe: Roms plyndring i 1527.

Clemens VII, den sidste Medici på pavetronen. Maleri af Sebastiano del Piombo.

Pave Urban VI (1378-1389) meddelte i 1389, at næste år, 1390, skulle være Helligt År under temaet »At genforene den splittede kristenhed«. Men paven døde endnu før nytår 1390. Hans efterfølger Bonifatius IX (1389-1404) fejrede jubilæet med stor pragt. Utallige rejste til Rom, især fra de lande, som stod bag den lovlige pave i Rom, men også fra de lande, som fulgte modpaven i Avignon.

1400:
Folket tvinger paven

Urban VI havde i 1389 også bestemt, at for fremtiden skulle det Hellige År fejres hvert 33. år (det var Kristi formodede alder ved hans korsfæstelse ifølge en gammel tradition). Bonifatius IX holdt sig til denne bestemmelse, og næste jubelår skulle derfor være 1423. Men igen var folkets fromhed stærkere end pavens dekret: I 1400 begyndte menneskemængder at strømme til Rom, og paven var nødt til at fejre det sidste år i det fjortende århundrede som jubelår.

1425:
Uro i byen

I 1425 blev endelig spaltningen mellem Øst og Vest udlignet, og pave Martin V (1417-1431) ville fejre forsoningen med et Helligt År. Igen kæmpestore folkeskarer, men gemytterne har ikke været helt gået af kog. Humanisten Poggio Bracciolini skriver, at byen Rom i 1425 blev oversvømmet »af en unævnelig horde af barbari (ikke-italienere!), som fyldte hele byen med skidt og møg« (»mit Schmutz und Unrat erfüllt«, oversætter Ludvig von Pastor i Del I, side 171, af Geschichte der Päpste, 1926). Men dette jubelår skulle længe blive husket på grund af de prædikener, Bernardin af Siena havde holdt i Rom.

1450:
En ny tid

Den 19. januar 1449 bestemte pave Nikolaus V (1447-1455), at jubelåret skulle fejres hvert 50. år - ikke hvert 33. år - og dette betød jo næste år, 1450.

Det begyndte om eftermiddagen den 24. december 1449 med, at man åbnede den såkaldte »gyldne port« i Laterankirken. Pilgrimmene bølgede i så store stimer gennem Roms gader, at en romersk krønikeskriver kunne notere, at Engelsborgs soldater og byens unge mænd - jeg var selv med, siger han - tit blev udkommanderet som færdselspoliti.

500 franciskanermunke stod for de syges forplejning. Et højdepunkt udgjorde helligkåringen af Bernardin af Siena den 24. maj 1450.

Den store flamske maler Rogier van der Weyden sås blandt pilgrimmene. En trist hændelse var ulykken den 19. december 1450, da folkestrømmen i flaskehalsen over Tiberbroen trampede henved 200 mennesker ihjel, mens mange druknede i Tiberen.

Hvorfra dette års store succes? Der hersker igen fred i kirken: Skismaet mellem Øst og Vest var udsonet. Det troende folk så igen med håb en ny fremtid i møde. Men der var andet og mere: Med pave Nicolaus V begynder renæssancens gennembrud, - Gutenberg har opfundet bogtrykkerkunsten, de store opdagelsesrejser begynder, en ny tid fødes. En stemning af glad forventning syntes at brede sig over den kristne verden. Med rette kaldes Nikolaus V for den første renæssancepave. Hele det Hellige År 1450 var præget af længselen efter moralsk kvalitet og efter en mere ægte autentisk troværdig kristendom.

1475:
Afbrudt af pesten

Den 19. april 1470 - i god tid - bestemte Paul II (1464-1471), at det Hellige År fremover ikke skulle fejres hver 33. og heller ikke hvert 50. år, men hvert 25. Det blev så fejret i 1475 under Sixtus IV (1471-1484). (Han byggede Det sixtinske Kapel præcis i Michelangelos fødeår 1475!).

Men igen var der krig i forskellige lande, som hindrede rejsen til Rom. Påske og Kristi Himmelfart så dog store menneskeskarer, teksterne taler om 200.000. Men så fordrev en epidemi dem fra Rom. Jubelåret blev afbrudt og genoptaget fra påske 1476 i Bologna.

1500:
Nye spændinger

Pave Alexander VI (1492-1503) startede allerede med forberedelserne af det næste jubelår i 1489. Som man kunne forvente det, skulle alt fejres med pomp og pragt. Den store deltagelse af pilgrimme kunne dog næppe skjule den gærende Reformations spændinger, og netop dette pompøse Hellige År fremskyndede Luthers brud med kirken i 1517. Rom vidste ikke nok om, hvad der foregik nord for Alperne, eller undervurderede dets dybt religiøse betydning.

1525:
I krigens skygge

Den 18. april 1524 besluttede pave Clemens VII (1523-1534), til trods for den politiske og kirkelige forvirring, Reformationen havde skabt, og trods pesten, som igen hærgede Rom, alligevel at udråbe 1525 som jubelår. Der kom mange valfartende. Religionskrigene i kølvandet på Reformationen, som i hundrede år skulle forpeste hele den europæiske kristenhed indtil Fredstraktaten i Münster i 1648 skabte et status quo, kastede deres meget lange og sorte skygger over det triste Rom. To år senere, i 1527, skulle Karl V's krig med pavestaten nå et absolut åndeligt lavmål, da le Connétable de Bourbons reformerte tyske og spanske katolske landsknægte plyndrede Rom i 9 måneder uafbrudt og satte pave Clemens, som var fange i Engelsborg, ud af spillet.

Clemens VII nåede at flygte fra sit fængsel i Engelsborg i 1527, men han så ikke »tidens tegn« og gjorde intet for at kalde det økumeniske koncil sammen, som Luther havde efterlyst. Clemens VII svigtede den tilrængte reform i kirken og var i højere grad end hans onkel Leo X - skyld i, at reformationen sprængte kirkens enhed.

Fortsætter i næste nummer

Den 6. maj 1527 begyndte kejserrigets tyske og spanske tropper plyndringen af Rom, som skulle vare i ni måneder. På dette kobberstik fra 1527 ses tyske landsknægte, pyntet med bispehuer og kardinalshatte, lege paveprocession i Roms gader. Pave Clemens, som mistede sin schweizergarde til sidste mand, nåede i sikkerhed i Engelsborg, som ses i baggrunden. Derfra undslap han dog for at slutte sig til sine franske allierede.

Uddrag af pave Johannes Paul II's budskab i anledning af Verdensfredsdagen, nytårsdag 1997

Tilgiv - og tag imod freden

1 (...) Vist er der faktorer, som kan påvirke bestræbelserne på at genoprette freden i en gunstig retning, fordi de gør krav på retfærdighed og menneskeværd. Men ingen fredsproces vil kunne sættes i gang, førend menneskene er rede til oprigtigt at tilgive. Uden tilgivelse vil sårene ikke kunne læges, og en uophørlig vrede vil føres videre til kommende generationer, en vrede, som fører til hævn, og som er årsag til stadig nye katastrofer. At tilgive og selv få tilgivelse er en absolut nødvendig forudsætning for, at en sand og varig fred kan opnås.

Af dyb overbevisning appellerer jeg derfor til alle om at søge at nå freden og at følge tilgivelsens vej. Jeg er fuldstændig klar over, i hvor høj grad tilgivelsen synes at stride imod den menneskelige logik, som ofte følger stridens og hævnens logik. Tilgivelsen er derimod et udtryk for kærlighedens logik, Guds kærlighed til hver enkelt mand og kvinde, hvert folk og hver nation, ja, til hele menneskehedens familie. (...)

3. Det mødsommelige arbejde med at tilgive afhænger ikke alene af, hvad der sker i vores egen tid. Historien bærer på et tungt læs af voldsepisoder og konflikter, som er svære at løse. Overgreb, undertrykkelse og krige har påført utallige mennesker lidelse. Og selv om årsagerne til det smertelige, der sker, fortaber sig i længst forgangne tider, er eftervirkningerne pinefuldt nærværende. De danner grobund for angst, mistænksomhed og had. De fører til brud mellem familier, etniske grupper og hele folkeslag. Og for dem, der ikke vil lade sig diktere af disse omstændigheder, betyder det, at den gode vilje sættes på en hård prøve. Men det gælder stadig, at man ikke kan lade sig holde fangen af fortiden. Folkeslag såvel som den enkelte har brug for at »rense erindringen«, så gårsdagens onde ikke gentager sig. Det gælder ikke om at glemme det, der er sket, men om at betragte det med nye følelser og lære af det, mennesker har lidt, at kun kærligheden bygger op, mens hadet bryder ned og fører til ødelæggelse. Det befriende nye i tilgivelsen skal træde i stedet for den dødelige, gentagne hævn. (...)

4. Selv om krige 'løser' de problemer, som førte til, at de brød ud, lader de kun ofre tilbage og forårsager ødelæggelser, som belaster de efterfølgende fredsforhandlinger. Foranlediget af denne erkendelse må folkeslag, stater og nationer endeligt sejre over »krigens kultur« - ikke bare i dens mest afskyvækkende form, som en krigsherre benytter som udtryk for sin magt, men også i dens mindre hadske form, som i samme grad fører til fordærv, nemlig at gribe til våben for hurtigt at få fat om problemerne. Særligt i en tid som vores, hvor den mest avancerede tilintetgørelsesteknologi er til disposition, er det tvingende nødvendigt at udvikle en levedygtig »fredens kultur«, som skal imødegå og afværge de gentagne udbrud af væbnet magtudøvelse, og som skal sørge for, at der kan gribes ind, således at våbenhandel og våbenindustri bremses i deres vækst.

Men forinden må et oprigtigt ønske om fred omsættes i en fast beslutning om at rydde alt det af vejen, der hindrer, at man kan nå frem til freden. De forskellige religioner kan give et vigtigt bidrag til disse bestræbelser og følge op på det, de allerede har gjort, ved at hæve deres røst imod krigen og ved modigt at søge at afværge de farer, som den fører med sig. Er vi måske ikke alle kaldede til at gøre en ekstra indsats, når vi øser af vore religiøse overleveringers uforfalskede arv?

I dette anliggende har regeringerne og det internationale samfund en væsentlig opgave; det er op til dem at bidrage til fredens opbygning ved at fremme strukturer, som er holdbare og kan modstå politisk turbulens, og som således kan garantere fred og sikkerhed for alle og under alle omstændigheder. Nogle af disse strukturer findes allerede, men skal gøres stærkere.

I den senere tid har FN for eksempel overtaget en større og større del af ansvaret for at bevare eller genoprette freden og har således fulgt den idé op, som en gang førte til, at organisationen blev dannet. Netop ud fra denne synsvinkel er det vist på sin plads, at man et halvt hundrede år efter dens grundlæggelse ytrer ønske om en justering af de midler, som FN har til rådighed, således at organisationen får mulighed for at møde- og gøre noget ved tidens udfordringer. (...)

Men varig fred er ikke bare et spørgsmål om strukturer og mekanismer. Varig fred afhænger frem for alt af en form for sameksistens, hvor mennesker tager hinanden til sig og er i stand til at tilgive hinanden som venner. Vi har alle brug for, at vore brødre og søstre tilgiver os, og vi må alle være parate til selv at tilgive. At bede om tilgivelse og at tilgive andre åbner mulighed for at komme ud af situationer, som er kendetegnet af vold og gammelt had. (...)

Jeg vil gerne slutte dette budskab, som jeg i anledning af den forestående Verdensfredsdag retter til de troende og til alle mennesker af god vilje, med en opfordring til hver enkelt om at være et fredens og et forsoningens redskab.

I første række henvender jeg mig til jer, mine brødre i bispe- og præsteembederne: Vær et spejl for Guds barmhjertige kærlighed, ikke bare i kirkens fællesskab, men også på det verdslige samfunds område - især der, hvor nationalistiske og etniske kampe raser. Lad ikke hadet trænge ind i jeres hjerter, selv om I måske må lide, men forkynd med glæde Kristi evangelium, idet I meddeler Guds tilgivelse i form af forsoningens sakramente. (...)

I politikere, som skal tjene almenvellet, lad ingen ude af jeres bekymring, men tag jer i særlig grad af de svageste grupper i samfundet. Sæt ikke de personlige fordele i højsædet ved at give efter for korruption og andre fristelser, og frem for alt: mød selv den vanskeligste situation med fredens og forsoningens våben. (...)

Jeg tror på kirken

En nytårsbetragtning af Elsebet Kieler

»Komme dit rige« beder vi i Fadervor. Det er en bøn om, at Gud vil fremskynde vort samfund med Ham i Guds Rige, i det evige liv.

Men Ny Testamente taler også om et samfund med Jesus her på jorden: »Menneskesønnens Rige« (Mt. 16,28; 1.Kor. 15,24-28), som skal forme og forberede os til Guds evige liv. Det er dette rige, som, takket være Helligånden, får synlig skikkelse i kirken på pinsedagen, og som vi optages i gennem de tre indføringssakramenter: dåb, firmelse og eukaristi.

Dåbspagten er en gensidig pagt om troskab i forholdet til Gud, firmelsen styrker og modner os til aktivt medansvar for denne pagt, og eukaristien forener os med Menneskesønnen Jesus Kristus, forvandler os igen og igen til voksende lighed med Ham, og sender os ud med det glade budskab til alle af god vilje.

Det glade budskab er en forløsning fra det faldne menneskes lukkethed om sig selv og sin krog af verden til et ægte menneskeliv i Kristi efterfølgelse. Kirken er hans mystiske legeme, og vi er lemmer på dette legeme, enhver med sine gaver og opgaver til at være hjælpende bindeled, bygge kirkelegemet op, indtil vi alle når frem »til ét i troen på og erkendelsen af Guds Søn, til mands modenhed og det mål af vækst, da vi kan rumme hele Kristi fylde« (Ef. 4,22-13). Kan det siges bedre? Det er vort livs program!

Hvordan realiserer vi det?

Det har jo været moderne i de sidste årtier at gå til den hellige kommunion mere eller mindre på sine egne betingelser, mere eller mindre med sine åbenlyse forbehold og belæringer til kirken om at forny sig, ajourføre sig i vort billede. »Dette århundredes store synd«, har paven kaldt det: At udskifte det gudsbillede, hvori vi er skabt, det Kristus-billede, hvori vi er forløst, med billedet af os selv.

Ingen af os magter at lægge alt ind under en Kristi efterfølgelse her og nu, selv om vi dybest set ønsker det. Mænd og kvinder, fraskilte og gengifte, fratrådte præster og ordensfolk, heteroseksuelle og homoseksuelle, unge og ældre, voksne og børn stormer frem med deres problemer.

Børn i hele verden er det smerteligste problem. De er vor tids martyrer, ofre for de voksnes svigt og nederlag, fædrenes synder. Hvis vi kommer i himlen, er jeg fuldstændig overbevist om, at det er disse hærskarer af børnemartyrer, i alle farver og konfessioner, fra alle etniske grupperinger på jorden, der vil modtage os. Børn, som ikke fik lov at komme til verden eller vokse op, folde sig ud, indtage deres pladser i Menneskesønnens Rige på jorden.

Ifølge Guds frelsesplan er Menneskesønnens Rige kirken, og den er forberedelsen og indgangen til Guds Rige. Den er »byen på bjerget«, »lyset på stagen« i hele verden. Men skulle den så ikke give fir over for de mange mislykkede menneskeskæbner og tilpasse sig dem? Eller: Er det dem, der er kommet på afveje, som skal omvende sig og se at komme indenfor?

Sammenstødet mellem de to holdninger er dramatisk. Hvor meget lidelse er der ikke knyttet til fallerede ægteskaber, uforskyldte eller selvforskyldte, og til kampen om børnene, der ikke ved, hvor de hører hjemme! Hvor mange lider ikke også, uskyldigt eller selvforskyldt, under seksuelle afsporinger som følge af forkerte bindinger i barndommen til far og mor? Hvor mange cølibatære i kirken døjer ikke under følgerne af sådanne bindinger eller mangel på forståelse og omsorg i deres kommuniteter? Er det da upersonlige rettesnore eller sentimentale følelser, der skal styre vore liv? Eller er det Sandheden, der skal gøre os fri?

Svaret er: »Sandheden tro i kærlighed« (Ef. 4,15) - en fornem kombination, som vi kun kan leve op til, hvis vi går ind på saligprisningernes betingelser. Det er jo ikke primært dyderne, der skiller syndere og helgener, det er Ånden! Det vil sige den totale overgivelse af vor selvopholdelsesdrift til Gud og Helligåndens gave (Apg. 2,38) til at leve Jesu liv.

Det befrier os ikke for lidelse og prøvelser, så lidt som Menneskesønnen blev befriet for sin korsvej. Men det forskåner os for at gå fra nederlag til nederlag på vore egne betingelser og trække andre med ned i en voksende resignation og håbløshed indtil enden.

En vandring i tro og håb...

Det er dramaet i syndefaldets verden: fortabelse eller forløsning, som nu mere end nogensinde bliver åbenbar for os på verdensplan. »I skal tale i lyset, hvad jeg siger jer i mørket, og prædike fra tagene, hvad der hviskes jer i øret! Og frygt ikke for dem, som dræber legemet, men ikke kan dræbe sjælen. Frygt snarere for Ham, som kan ødelægge både sjæl og legeme i Helvede!« (Mt. 10,27-28).

Guds Rige er som den kostbare perle; den, der finder den, vil gøre som manden, der solgte alt, hvad han havde, og købte den (Mt. 13,45-46). Men den, der holder noget tilbage til sig selv og sit eget forgodtbefindende, kommer til kort i det store »spil om enhver«. Hvem lider ikke med de lidende, både de selvforskyldte og dem, der bliver ofre for andres hjerteløshed? Men for Guds skyld: lad ikke lidelsen og medlidenheden slukke lyset i kirken eller formørke det, for i den lyser Kristi liv op i en mørkelagt verden og gør livet på jorden værd at leve, ja til en pilgrimsfærd.

Hvem føler ikke med den, der er lænket til sig selv, i fastlåste forhold til andre mennesker? Hvem kan lukke øjne, ører og hjerte for de mennesker, der uforskyldt eller selvforskyldt er i nød? Hvem vil ikke gerne være med til at bane en vej til »byen på bjerget«? Vort livs program er hverken at dømme eller resignere; vort livs program er at forstå og tilgive og gå vejen sammen med alle, der efter evne vil hænge på, men på én eneste betingelse: at de ikke slukker lyset i kirken, Verdens Lys, som er vort håb, vores længsel og kærlighed.

Vores omrejsende pave Johannes Paul II er et levende eksempel på denne troens holdning. Han er ikke bare »man of the year«, men et sandt menneske og medmenneske. Hans kald er et mysterium og en gave til kirken og verden.

Giv Deres ikke-katolske venner et abonnement på »katolsk orientering«.
Bladet leveres også til udlandet.

Årsabonnement: indland + Norden kr. 230,00
Øvrige udland kr. 276,00

Henvendelse til: »katolsk orientering«, Vesterbrogade 28, 4., 1620 København V. Tlf. 31 21 14 44.

Orientering fra sognene

Februar 1997

På disse sider bringer vi én gang om måneden i de lige numre sognenes kalender for en hel måned måned ad gangen. Sidste frist for modtagelselse af manuskript til nr. 4, der udkommer den 26. februar 1997, er torsdag den 6. februar 1997 for marts 1997. Manuskriptet bedes sendt til Kirsten Szarafin, »katolsk orientering«s redaktion, Vesterbrogade 28, 4., 1620 København V. Tlf. 31 21 14 44.

1 Nordjylland

Skt. Mariæ Kirke, Aalborg

Kastetvej 1, 9000 Aalborg
Tlf. 98 12 63 44. Fax 98 12 53 44.
Allen Courteau, OMI, sognepræst.
Per Dolmer, tlf. 98 42 32 80.
Jude Kulas Soosaiappu, tamilsk kapellan, tlf. 98 13 50 29.
Menighedsrådsformand. Erik Schou, tlf. 98 92 27 74.
Messetider: (HC2)(T)
Søndag: Messe kl. 10.
Første fredag: Tilbedelse af sakramentet kl. 16. Messe kl. 17.15.
Hverdagsmesser og øvrige arrangementer: Se opslagstavlen.
Hver tirsdag rosenkransbøn kl. 9.

Søndag d. 2.: Herrens fremstilling. Højmesse med procession kl. 10.
Tirsdag d. 4., 11. og 25.: Kor kl. 19.30.
Torsdag d. 6., 13. og 27.: Maxi-KUK kl. 19-22.
Søndag d. 9.: Højmesse kl. 10 med efterfølgende sogneundervisning.
Onsdag d. 12.: Askeonsdag. Faste- og abstinensdag. Messe kl. 9 og kl. 17. Der er uddeling af askekors under begge messer.
Torsdag d. 13.: Skt. Josephs Klub mødes kl. 14.30.
Lørdag d. 15.: Polsk messe kl. 17.
Lørdag d. 22.: Vietnamesisk messe kl. 14.

Helligåndskirken, Frederikshavn

Uranienborgvej 5, 9900 Frederikshavn
Præst: Per Dolmer, tlf. 98 42 32 80. Fax 98 42 00 18 eller henv. Skt. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf. 98 12 63 44.
Messetider: (HB2)(I)
Søndag: Messe kl. 10.
Fredag: Messe kl. 17.
For øvrige hverdagsmesser se opslagstavlen ved kirken.
Første fredag tilbedelse fra kl. 16.

Søndag d. 2.: Herrens fremstilling. Højmesse kl. 10. Efter messen Blasiusvelsignelse.
Onsdag d. 12.: Askeonsdag. Faste- og abstinensdag. Messe med uddeling af askekors kl. 17.
Lørdag d. 15.: Trosundervisning for børn og unge kl. 10.30-12.

Sankt Maria Kirke Martyrernes Dronning, Hjørring

Bispensgade 67, 9800 Hjørring
Henvendelse til Helligåndskirken, Frederikshavn, tlf. 98 42 32 80 eller til Skt. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf. 98 12 63 44.
Messetider: (HB2)(I)
Søndag: Messe kl. 14.30 dansk/vietnamesisk.
Tirsdag: Messe kl. 16.
Første fredag: Tilbedelse fra kl. 18 med messe kl. 19.
Øvrige messer: Se opslagstavlen.

Søndag d. 2.: Herrens fremstilling. Højmesse og lysprocession kl. 14.30. Efter messen Blasiusvelsignelse.
Onsdag d. 12.: Askeonsdag. Faste- og abstinensdag. Messe med uddeling af askekors kl. 19.
Søndag d. 23.: Vietnamesisk messe ved pastor Châu kl. 10. Dansk/vietnamesisk messe kl. 14.30.
Trosundervisning for børn og unge: Fredag d. 14. og 28. kl. 18-20.

Skt. Thøgers Kirke, Thisted

Møllevej 23, 7700 Thisted.
Kontaktperson: Keld Westergaard, tlf. 97 92 43 04 eller henv. til Skt. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf. 98 12 63 44.
Messetider: (HC2)(I)
Søndag d. 2. og 16.: Messe kl. 14.30 med efterfølgende kirkekaffe.
Onsdag d. 12.: Askeonsdag. Faste- og abstinensdag. Askekors uddeles ved messen d. 16.

2 Midtjylland nord

Jesu Hjerte Kirke, Randers

Thorsgade 22, 8900 Randers
Sognepræst: Leo Kertz, tlf. 86 42 97 30 eller 86 62 36 41.
Menighedsrådsformand:
Jerzy Wolski. Tlf. 86 40 13 46.
Messetider: (I)
Søndage: Messe kl. 10.
Hverdage: Se opslagstavlen.

Søndag d. 2.: Herrens fremstilling. Messe kl. 10 med lysindvielse og procession.
Onsdag d. 12.: Askeonsdag. Messe kl. 19 med askeindvielse og uddeling af askekors.
Fredag d. 14.: Messe med korsvejsandagt kl. 19.
Søndag d. 16.: Messe kl. 10, efterfulgt af kirkekaffe og sogneundervisning.
Fredag d. 21.: Messe med korsvejsandagt kl. 19.
Søndag d. 23.: Messe kl. 10.
Fredag d. 28.: Messe med korsvejsandagt kl. 19.

Skt. Kjelds Kirke, Viborg

Sct. Leonisgade 12, 8800 Viborg
Præst: Leo Kertz, tlf. 86 62 36 41.
Menighedsrådsformand: Doris Andersen, tlf. 86 62 63 96.
Messetider: (HC2)(I)

Lørdag d. 1.: Herrens fremstilling. Messe med lysindvielse kl. 16.
Søndag d. 2.: Messe på engelsk kl. 18.
Lørdag d. 8.: Undervisning kl. 10. Messe kl. 12. Messe kl. 16.
Onsdag d. 12.: Askeonsdag. Messe kl. 19 med askeindvielse og uddeling af askekors.
Lørdag d. 15.: Messe kl. 16.
Søndag d. 16.: Messe på engelsk kl. 18.
Lørdag d. 22.: Messe kl. 16.
Søndag d. 23.: Ingen messe.

Hellig Kors Kirke, Lemvig

Østergade 23, 7620 Lemvig
Sognepræst: Leo Kertz, tlf. 86 42 97 30.
Kontaktperson: Evald Henriksen, Teglgårdsbakken 6, 7620 Lemvig. Tlf. 97 82 08 04.
Messetider: (I)
Søndag d. 9.: Messe kl. 10. Undervisning efter messen.
Søndag d. 23.: Messe kl. 10. Kirkekaffe efter messen.

3 Århus og Djursland

Vor Frue Kirke, Århus

Ryesgade 26, P.B. 219, 8100 Århus C
Tlf. 86 13 56 66. Fax 86 19 45 91.
Præster: Adolf Meister SJ, tlf. 86 18 57 66.
Herbert Krawczyk SJ, tlf. 86 18 56 33.
Piet Reijnders SJ, tlf. 86 18 54 20.
Menighedsrådsformand: Leo Arlund, tlf. 86 12 47 27.
Sognesekretær: Bengt Jensen, tlf. 86 13 56 66.
Katolsk Information: Ryesgade 28, tlf. 86 18 53 90. Mandag-fredag kl. 13-17.30, lørdag kl. 10-12, søndag kl. 11-12, ellers henvendelse til boghandlen.
Århus Boghandel: Ryesgade 28, tlf. 86 12 66 30. Mandag-torsdag kl. 9.30-17.30, fredag til kl. 19, lørdag kl. 9.30-14.
Selvhjælpsgruppen: Ryesgade 28,5, tlf. 86 18 09 18.
Galleri ved kirken: Mandag, onsdag-fredag kl. 14-17.30. Bettina Winkelmann.
Messetider: (HA)(T)
Søndagsmesser: Messe kl. 8. Højmesse kl. 10 (efter messen kirkekaffe). Messe kl. 17.
Messe på polsk: 1. og 3. søndag kl. 14.
Messe på vietnamesisk: Søndag d. 23.2. kl. 14.
Messe på tamilsk: Søndag d. 9.2. kl. 14.
Messe på engelsk: February - no mass!
Hverdagsmesser: Mandag kl. 19, tirsdag kl. 16.30, onsdag kl. 8, torsdag kl. 11, fredag kl. 19, lørdag kl. 8 (i huskapellet p.g.a. malerarbejde i kirken).
Skolemesser: Hver tirsdag kl. 8 og sidste fredag kl. 8 (i huskapellet).
Skriftemål: Helst 1. fredag kl. 17-19 eller efter aftale.
KUK: Hver anden mandag kl. 19-22.
Mini-KUK: Hver torsdag kl. 17.30-19.30. Firmandklub: Hver onsdag kl. 19.30.
Sogneundervisning: Lørdag d. 1. og 22. kl. 10. Familiemesse kl. 12.15.
Skt. Knuds Seniorklub: 1. og 3. tirsdag kl. 14.30.

Lørdag d. 1.: Sogneundervisning kl. 10. Familiemesse kl. 12.15.
Søndag d. 2.: Herrens fremstilling. Lysvielse. Ingen procession p.g.a. håndværksarbejde i kirken.
Mandag d. 3.: Menighedsrådsmøde kl. 19.
Fredag d. 7.: Skriftemål kl. 18. Messe kl. 19.
Lørdag d. 8.: De syges dag. Messe og de syges salvelse kl. 12.
Søndag d. 9.: Fastelavnssøndag.
Onsdag d. 12.: Askeonsdag. Messe med askeindvielse og -kors kl. 8 og kl. 19.
Lørdag d. 22.: Sogneundervisning kl. 10.
Mandag d. 24.: Messe kl. 19 og forældremøde (Førstekommunion og firmelse).

Skt. Mikaels Kirke, Pindstrup

Kastrupvej 1, Ringsø, 8550 Ryomgård
Præst: Piet Reijnders SJ, tlf. 86 18 54 20.
Kirkeværge: Kaj Friis Nielsen, tlf. 86 39 49 17.
Messetider:
1. og 3. søndag kl. 10.30.

Skt. Ansgars Kapel, Odder

Holsteinsgade 25, 8300 Odder
Præst: Piet Reijnders SJ, tlf. 86 18 54 20.
Kirkeværge: Stense Hammann, tlf. 86 54 42 82.
Messetider: (HC2)(I)
2. og 4. søndag kl. 14.

Skt. Clemens Kirke, Grenå

Thykjærsvej, 8500 Grenå
Tlf. 86 30 97 38. Giro 563 26 68.
Sognepræst: Herbert Krawczyk SJ, tlf. 86 18 56 33.
Præsten træffes hver onsdag kl. 16-18 og torsdag kl. 9-12.
Menighedsrådsformand: Joanna Jensen, tlf. 86 32 58 13.
Messetider: (HC2)
Søndagsmesser: Højmesse kl. 10. Kirkekaffe bagefter.
Skriftemål: Før messen eller efter aftale.
Menighedsrådsmøde: Søndag d. 2.2. kl. 9.
Sogneundervisning: Efter aftale med forældrene.
Familiemesse: Søndag d. 9.2. kl. 10.
Korsvejsandagt: Søndage efter messen.

Onsdag d. 12.: Askeonsdag. Messe kl. 19 med uddeling af askekors.

Maria Hjerte Kloster, Sostrup

Maria Hjerte Engen 1, Gjerrild, 8500 Grenå.
Tlf. 86 38 44 88.
Pastor Ebbe Simonsen, tlf. 86 13 41 38.
Messetider:
Søndagsmesse: kl. 10.
Hverdagsmesse: kl. 9.
Sakramental tilbedelse: Søndag og højfest kl. 17-17.30. Torsdag kl. 19.30-20.30.
Rosenkrans: Hver aften kl. 19.20. Hver 1. torsdag i måneden kl. 18 (for præste- og ordenskald).

Søndag d. 2.: Herrens fremstilling. Højmesse kl. 10 med lysprocession.
Mandag d. 3.: Den hell. Ansgar. Højmesse kl. 10 med Blasiusvelsignelse.
Torsdag d. 13.: Maria Rosa Mystica. Udstilling af alterets sakramente kl. 10. Tilbedelse hele dagen. Sakramental velsignelse kl. 18.40. Procession kl. 19 til ære for Maria Rosa Mystica. Derefter messe.

4 Midtjylland

Skt. Peters Kirke, Herning

Lillelundvej 36, 7400 Herning
Tlf. 97 12 43 82
Præst: Willem Wuyts, O. Præm.
Messetider: (HA)(I)
Søn- og helligdage: Messe kl. 10.15.

Søndag d. 9.: Efter messen fastelavnsløjer og tøndeslagning for børn og unge.
Lørdag d. 22.: Messe på tamul kl. 17.

Religionsundervisning:
Fredag d. 7. kl. 16-17.30.
Fredag d. 21. kl. 16 - 17.30.

Personalia:
Døbt: Ellen Kirstine Kristensen d. 14.12.96, datter af Søren og Johanna Mary Kristensen, Kibæk.

Regnskab 1996:
Sognets regnskab kommer senere. Indretningen af fabrikken Lillelundvej 36 til kirke, sakristi, menighedssal med køkken og handicaptoilet og ungdomslokale samt præstebolig med kontor har kostet:
Materialer og arbejde betalt af Ansgarstiftelsen, som ejer bygningen: kr. 774.145,-.
Betalt af menigheden: kr. 60.416,-.
I alt kr. 834.561,-.
Gaver fra ind- og udland : Knap kr. 30.000,-.
Endnu en gang en stor tak til alle, der har bidraget til flytningen fra Silkeborgvej og ombygningen af Lillelundvej 36 til kirkecenter.
En god fastetid ønskes af præst og menighedsråd

Vor Frue Kirke, Silkeborg

Hostrupsgade 16, 8600 Silkeborg
Tlf. 86 82 24 15. Giro 648 07 80. Fax 86 81 22 90.
Sognepræst: Reinhold Sahner. Træffes bedst om formiddagen - undt. mandag og fredag.
Messetider: (HC2)(I)
Søn- og helligdage: Højmesse kl. 10.
Tirsdage i forbindelse med seniorklubben: Messe kl. 14.
Onsdage: Rosenkrans kl. 16.30. Messe kl. 17.
Torsdage: Messe kl. 19.30 hos Jesu Små Søstre, Øm.
Fredage: Tilbedelse kl. 17.

Tirsdag d. 4.: Seniorklub kl. 14.
Lørdag d. 8.: Børneundervisning kl. 9.30-12.30.
Søndag d. 9.: Familiemesse kl. 10. Efter messen er der tøndeslagning.
Søndag d. 16.: Højmesse kl. 10 med askeuddeling.
Tirsdag d. 18.: Seniorklub kl. 14.
Lørdag d. 22.: Børneundervisning kl. 9.30-12.30.

Skt. Josefs Kirke, Horsens

Nørregade 19, 8700 Horsens.
Tlf. 75 62 52 68.
Sognepræst: J. Reymen, O. Præm.
Messetider: (HA)(T)
Søndagsmesser: I kirken kl. 10 (højmesse).
Hverdagsmesser: I Skt. Josefs Kapel tirsdag og fredag kl. 19, torsdag kl. 10.30. Hver morgen (undt. torsdag) samles elever og lærere fra Skt. Ibs Skole til en kort andagt i kirken. Torsdag morgen holdes andagten i Vor Frelsers Kirke. Menighederne er velkomne.

Lørdag d. 1.: Firmander mødes (mødepligt) kl. 13.30 til undervisning. Samme dag indledes undervisningen af de børn, som skal til første kommunion og som ikke går på Skt. Ib's skole. Det er årgangene 1985 og 1986. Musikgruppen, ministrantgruppen og børnegruppen (Mini-DUK) mødes kl. 13.30. Familiemesse i Skt. Josefs kirke kl. 15.30.
Onsdag d. 12.: Askeonsdag. Faste- og abstinensdag. Messe kl. 19 med askeunddeling.
Søndag d. 16.: Højmesse. Undtagelsesvis mødes efter aftale firmanderne efter messen til undervisning.

Skt. Norberts Kirke, Vejle

Fjellegade 2, 7100 Vejle
Tlf. 75 82 08 93.
Sognepræst: Jan Ophoff, O. Præm.
Messetider: (HB2)(I)
Søndagsmesser: kl. 9 og 11.
Hverdagsmesser i Mariasøstrenes kapel: Mandag, onsdag og lørdag morgenmesse kl. 8, torsdag aftenmesse kl. 17.30
Aftenmesse i kirken kl. 17.30: tirsdag og fredag.
Rosenkransbøn: Hver tirsdag kl. 17.
Onsdagsklub: Hver onsdag kl. 14-16.45.
Religionsundervisning for børn (9-15 år) hver fredag kl. 16-18.

Søndag d. 2.: Herrens fremstilling. Lys kan medbringes til kirken til indvielse under højmessen. Efter højmessen kirkekaffe.
Torsdag d. 6.: Den hellige kommunion bringes til menighedens syge og ældre.
Onsdag d. 12.: Askeonsdag. Faste- og abstinensdag. Messe med askepålæggelse kl. 19.
Fredag d. 14.: Ingen religionsundervisning p.g.a. vinterferie.
Torsdag d. 19.: Menighedsaften. Messe kl. 19. Derefter studiekreds.
Tirsdag d. 25.: Forsangerøvelse kl. 19.

5 Sydjylland

Skt. Michaels Kirke, Kolding

Sct. Michaels Gade 2, 6000 Kolding
Sognepræst: Henri Kerkhofs, O.Præm., Sct. Michaels Gade 3 A. Tlf. 75 52 76 01, Fax 75 52 18 59. Træffes bedst 9-11 undt. mandag og torsdag.
Messetider: (TH)
Søndage: Messe kl. 8, højmesse kl. 10.

Fredag d. 7.: Sognepræsten bringer den hell. kommunion til de ældre og syge. Religionsundervisning kl. 15.30 som forberedelse til den første hell. kommunion. NB.: Firmelsesundervisningen bortfalder.
Søndag d. 9.: Efter højmessen kl. 10 er hele menigheden indbudt til fastelavnsfest i skolens gymnastiksal. Vi spiser sammen, slår katten af tønden og kroner kattekongen og -dronningen. Kom og vær med til nogle hyggelige stunder!
Mandag d. 10.: Menighedsrådsmøde kl. 19 i præstegården.
Onsdag d. 12.: Askeonsdag. Faste- og abstinensdag. Messe kl. 19 med askepålæggelse.
Fredag d. 14.: Religionsundervisning for eftermiddagsholdene kl. 15.30.
Lørdag d. 15.: Tamilsk messe kl. 16 ved pastor Jude.
Mandag d. 17.: Konvertitmøde i præstegården kl. 19.
Fredag d. 21.: Religionsundervisning for eftermiddagsholdene kl. 15.30.
Søndag d. 23.: Efter højmessen kirkekaffe og hyggeligt samvær i menighedslokalet.
Fredag d. 28.: Religionsundervisning for eftermiddagsholdene kl. 15.30.
Måtte en frugtbar fastetid føre os nærmere Kristus!
Sognepræsten

Skt. Knuds Kirke, Fredericia

Sjællandsgade 50 A, 7000 Fredericia
Sognepræst: Raymond Minnaert, O.Præm. Tlf. 75 92 11 76 bedst mellem kl. 9-12 hver dag undt. mandag. Om mandagen er præsten i Vejle (tlf. 75 82 08 93 mellem kl. 11-14). Fax 75 92 11 76.
Sognesekretariat: Sjællandsgade 50 A, 7000 Fredericia. Tlf. 75 92 11 76 (hver dag kl. 9-12) undt. mandag).
Menighedsrådsformand: G. Laursen, Elboparken 5, Pjedsted, 7000 Fredericia. Tlf. 75 95 42 20.
Messetider: (HA1)(T)
Søndag: Højmesse kl. 10.30.
Tirsdag kl. 8 (fra jan. 97)
Onsdag kl. 16.30.

Torsdag kl. 8 (fra jan. 97, undt. 2.1.)
Lørdag kl. 16.30 (undt. 14.12. og 4.1.97)
Rosenkransbøn hver 3. onsdag kl. 16.
Evt. ændringer meddeles i kirken og på opslagstavlen ved kirketårnet.
Kirkekaffe i menighedssalen hver 1. søndag efter højmessen.

Onsdag d. 12.: Askeonsdag. Faste- og abstinensdag. Messe med askeindvielse- og pålæggelse kl. 19.
Den hellige kommunion bringes til menighedens syge.
Religionsundervisning hver lørdag fra kl. 10 til kl. 11 (1.kommunion) og fra kl. 11 til kl. 12 (trosbekræftelse).

Skt. Nikolaj Kirke, Esbjerg
Kirkegade 58, 6700 Esbjerg
Sognepræst: Lars Messerschmidt, tlf. 75 12 10 27 bedst 10-11 undt. mandag.
Gudstjenester: (TH)
Lørdag: Søndagens messe kl. 16.30. Vesper kl. 17.30.
Søndag: Højmesse kl. 10. Vesper og sakramental velsignelse kl. 16.30.
Mandag: Messe hos søstrene eller gudstjeneste med kommunion kl. 16.30.
Tirsdag: Messe kl. 9.
Onsdag: Messe kl 9. Rosenkrans og vesper kl. 16.30.
Torsdag: Messe kl. 9.
Fredag: Messe kl. 9.
Evt. ændring i gudstjenesterne: Se nedenfor.

Søndag d. 2.: Herrens fremstilling. Indvielse af lys og højmesse kl. 10. Ingen sakramental velsignelse kl. 16.30.
Mandag d. 3. - torsdag d. 6.: Ingen messe.
Fredag d. 7.: Første fredag. Vesper og tilbedelse kl. 18. Messe kl. 19.
Lørdag d. 8.: Messe på vietnamesisk kl. 16.30.
Onsdag d. 12.: Askeonsdag. Faste- og abstinensdag. Messe med indvielse af aske kl. 19.
Lørdag d. 15.: Messe på polsk kl. 16.30.

6 Sønderjylland

Skt. Ansgars Kirke, Aabenraa
Søndertorv 1, 6200 Aabenraa
Sognepræst: Poul Clausen, Als Kloster, Sdr. Landevej 156, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 43 59 30 eller 40 63 59 30.
Pastoralassistent: Kaare Nielsen, Femvej 4 D, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 48 57 84.
Messetider: (HC2)
Søndagsmesse: Kl. 15.30. Kirkekaffe efter højmesserne.
Hverdagsmesser: Messe kl. 9.
Første fredag: Messe kl. 19 med efterfølgende tilbedelse.
Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messen eller efter aftale.

Det hellige Sakraments kapel
Sundevedhus, Bovrup. 6200 Aabenraa.
Pastor Niels Oppermann. Tlf. 74 68 02 33.
Messetider:
Søndag som regel messe kl. 10. Hverdage kl. 8.

Skt. Pauls Kirke, Sønderborg
Ringridervej 35, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 42 35 85.
Sognepræst: Poul Clausen, Als Kloster, Sdr. Landevej 156, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 43 59 30 eller 40 63 59 30.
Pastoralassistent: Kaare Nielsen, Femvej 4 D, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 48 57 84.
Messetider: (HC2)(I)
Søndage: Højmesse kl. 10.
Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messen eller efter aftale.
Hverdagsmesser: Mandag, tirsdag torsdag og fredag kl. 17. Lørdag kl. 8 på Als Kloster. Onsdag kl. 17 i sognekirken undt. de dage, hvor andet er annonceret nedenfor.
Kirkekaffe 1. og 3. søndag i måneden.

Skt. Marie Kirke, Haderslev
Mariegade 8, 6100 Haderslev
Sognepræst: Duc Thanh Tran, tlf. 74 52 23 26 bedst 10-12, undt. mandag.
Træffes normalt i Tønder onsdag 9-10, tlf. 74 72 18 90.
Messetider: (HC2)(I)
Søndag: Højmesse kl. 10.
Torsdag: Rosenkrans, messe og tilbedelse kl. 16.
Fredag: Jesu hell. hjertes andagt eller korsvejsandagt, messe og tilbedelse kl. 16.
Lørdag: Messe og rosenkrans kl. 10 .
Skriftemål: I forbindelse med messen eller efter aftale.
Lørdag d. 1.: Cenakel kl. 10.
Onsdag d. 12.: Askeonsdag. Faste- og abstinensdag. Messe kl. 16 med askepålæggelse.
Søndag d. 16.: Katekese kl. 11.30-15.30.

Hellig Kors Kapel, Tønder
Ribelandevej 41, 6270 Tønder
Sognepræst: Duc Thanh Tran, Mariegade 8, 6100 Haderslev. Træffes normalt i Tønder onsdag 9-10, tlf. 74 72 18 90.
Messetider: (I)
Søndag: Messe kl. 17.
Onsdag: Stillemesse kl. 17.
Skriftemål: I forbindelse med messen eller efter aftale.

Søndag d. 2.: Katekese kl. 14.
Onsdag d. 12.: Askeonsdag. Faste- og abstinensdag.
Søndag d. 16.: Højmesse kl. 17 med askepålæggelse.

7 Fyn

Skt. Albani Kirke, Odense
Adelgade 1, 5000 Odense C
Tlf. 66 12 16 64. Fax 66 19 32 31.
Sognepræst: Leo Drzal.
Andenpræst: Wieslaw Podlach.
Kontortid: Tirsdag og torsdag: Leo Drzal kl. 10-12.
Onsdag og fredag: Wieslaw Podlach.
Messetider: (HC)(TH)
Søndagsmesser: Kl. 10 og 18.30.
Polsk messe: 1., 3., 4. og 5. søndag kl. 12.
Vietnamesisk messe: søndag kl. 8.30.
Hverdagsmesser: Mandag kl. 8, tirsdag, torsdag og lørdag kl. 9, onsdag kl. 10.30 og fredag kl. 19.

Søndag d. 2.: Herrens fremstilling. Lysmesse og procession kl. 10.
Tirsdag d. 4.: Studiekreds kl. 16.30.
Fredag d. 7.: Tilbedelse, rosenkrans og messe kl. 18.
Mandag d. 10.: Danmarks Katolske Kvindeforbund og Katolsk Radio- og Fjernsynsforbund indbyder til Grønlandsaften med fhv. skoleinspektør og formand for Landsrådet i Grønland, Lars Chemnitz. Mødet finder sted i Kirkens sognelokale kl. 19.30. Kaffe kan købes.
Onsdag d. 12.: Askeonsdag. Messe med uddeling af askekorset kl. 11.30 og 19.
I fastetiden er der *korsvej* hver onsdag kl. 10 på dansk.
Tirsdag d. 25.: Studiekreds kl. 16.30.

Skt. Knuds Kirke, Svendborg
Havnegade 1, 5700 Svendborg
Sognepræst: J. Kruk, tlf. 62 21 05 42 eller 66 12 16 64 kun tirsdag. Træffetid: Torsdag, fredag, lørdag kl. 9-12 eller efter aftale. Mobiltlf. 20 21 56 42.
Menighedsrådsformand: Pia Borgels, tlf. 62 51 36 38.
Messetider: (HC2)(T)
Søn- og helligdage: Højmesse kl. 9.30 og stille messe kl. 11.
Hverdagsmesser: Kl. 7, torsdag kl. 19. Hver lørdag vietnamesisk messe kl. 16.
Skriftemål: En halv times tid før messerne.

Søndag d. 2.: Herrens fremstilling. Indvielse af lysene og messe kl. 9.30. Stille messe kl. 11.
Onsdag d. 5.: Firmandernes forældremøde kl. 19.
Fredag d. 7.: Jesu Hjerte aftenmesse med forbøn om præste- og ordenskald kl. 19.
Onsdag d. 12.: Askeonsdag. Faste- og abstinensdag. Aftenmesse med uddeling af askekors kl. 19. Fastetiden begynder.
Fredag d. 14.: Fælles korsvejsandagt i kirken kl. 19.
Onsdag d. 19.: Kontaktgruppen. Vi begynder i kirken kl. 14. Derefter fortsætter vi i lokalerne. Alle er velkomne.
Firmand- og religionsundervisning efter den uddelte tidsplan.

Skt. Bendts Kapel, Rudkøbing
Brogade 14, 5900 Rudkøbing
Messetider: (I)
Søndag d. 2.: Herrens fremstilling. Messe kl. 15.

OBS! Fra tirsdag den 18. februar og indtil onsdag den 5. marts er sognepræsten bortrejst. I en nødsituation bedes menigheden henvende sig til præsterne ved Sct. Albani Kirke, Odense. Tlf. 6612 1664. Tak.

Stella Maris Kirke, Nyborg
Vindingevej 7, 5800 Nyborg
Sognepræst: J. Kruk, tlf. 65 31 03 60 eller 62 21 05 42 bedst torsdag, fredag, lørdag kl. 9-12 eller efter aftale. Mobiltlf. 20 21 56 42.
Menighedsrådsformand: Eva Antkowiak, tlf. 65 36 18 83.
Messetider: (HC2)(I)
Hver lørdag er der højmesse kl. 15.30.

Onsdag d. 12.: Askeonsdag. Faste- og abstinensdag. Med den dag begynder fastetiden. Indvielse og uddeling af askekors under messen lørdag d. 15. kl. 15.30.
OBS! Præstens fravær i februar-marts: Se under Skt. Knuds kirke, Svendborg.

Vor Frelsers Kirke, Assens
Nørregade 3, 5610 Assens
Sognepræst: P. Wieslaw Podlach, Adelgade 1, 5000 Odense C, tlf. 66 12 16 64 eller henvendelse til:
Messetider:
Højmesse hver lørdag kl. 17.

8 Lolland-Falster

Skt. Birgitta Kirke, Maribo
Mariagade 4, 4930 Maribo
Tlf. 54 75 50 80. Giro 3 00 50 46.
Konst. sognepræst: Pastor Finn Arvé, tlf. 54 75 50 80. træffes bedst 9.30-10.30 undt. mandag.
Messetider:(I)
Søndagsmesser: Højmesse kl. 10. Hver lørdag messe kl. 11.30.
Hverdagsmesser: Normalt tirsdag-fredag kl. 9. Se opslag i våbenhuset.

Skt. Franciskus Kirke, Nakskov
Bredgade 47, 4900 Nakskov
Tlf. 53 92 06 81. Giro 709 10 60.
Sognepræst: Pater H. F. Berning, OFMconv.
Messetider: (HA1)
Søndagsmesser: Lørdag kl. 17. Søndag højmesse kl. 10 .
Hverdagsmesser: Mandag og tirsdag kl. 17 i huskapellet.
Skriftemål: Der er lejlighed til skriftemål i forbindelse med søndagens gudstjeneste (kom i god tid) eller efter aftale.

Søndag d. 2.: Herrens fremstilling. Højmesse kl. 10. Under denne messe finder lysenes indvielse sted. Efter messen er der kirkekaffe i Kolbestuen.
Mandag d. 3.: Menighedsrådsmøde i præstegården kl. 15.30.
Søndag d. 9.: Menighedseftermiddag. Fastelavnsmesse kl. 14. Efter messen er der tøndeslagning i salen for såvel børn som voksne. Selvfølgelig er der også kaffe og kager. Børnene må gerne komme udklædte til kirken. Der er ingen messe om formiddagen.
Onsdag d. 12.: Askeonsdag. Faste- og abstinensdag. Messe med askekorsuddeling i huskapellet kl. 17.
Søndag d. 16.: Højmesse kl. 10.
Søndag d. 23.: Højmesse kl. 10.
Hver tirsdag i fastetiden er der *bibelaften* i præstegården. Afteneme starter kl. 19 og varer til ca. kl. 21. Den første aften er tirsdag d. 18. Emnet for disse aftener er: Jesu lidelseshistorie. Der afsluttes hver gang med en kort korsvejsandagt. Hele familien er hjertelig velkommen.

Fasteaktionen:
Alle familier bedes tage en fastebøsse med hjem, så der kan samles en god menighedsgave til de fattige. Hver gang der tændes et lys hos Maximilian Kolbe, går pengene ubeskåret til dette formål.

Hellig Kors Kirke, Nykøbing F.
Bispegade 12, 4800 Nykøbing F.
Tlf. 54 85 07 39.
Messetider: (HC2)(I)
Gudstjenester: Søndag kl. 10. Torsdag kl. 18.30. Fredag kl. 18.30.

Søndag d. 2.: Herrens fremstilling. Højmesse kl. 10. Herunder lysindvielse og barnedåb. I forlængelse af gudstjenesten gives Blasiusvelsignelsen. Der er kirkekaffe i Fredensgade 15.
Onsdag d. 5.: Menighedsrådsmøde.
Torsdag d. 6.: Skolemesse kl. 8.
Fredag d. 7.: Første fredag i måneden. Messe og tilbedelse kl. 18.30.
Lørdag d. 8.: Menighedens fastelavnsfest. Det er en fest for både store og små - for hele familien. Tøndeslagning for børnene, amer. lotteri, fælles spisning af den medbragte mad. Forud for festen er der messe kl. 16. For prisen: se opslag i kirken. Denne dag er der ingen polsk messe.
Onsdag d. 12.: Askeonsdag. Denne dag er faste- og abstinensdag. Der er ingen gudstjeneste.
Søndag d. 16.: 1. søndag i fasten. Højmesse kl. 10.

Hele fastetiden igennem vil der hver fredag aften efter gudstjenesten være *bibelaften.* Den første aften er fredag d. 21. Disse aftener slutter senest kl. 21. Disse gudstjenester starter med en *korsvejsandagt.*

9 Sydøstsjælland

Vor Frue Kirke, Næstved
Præstøvej 29, 4700 Næstved
Tlf. 53 72 09 85.
Sognepræst: Pater Kazimierz Przybylowicz, tlf. 53 72 09 85. Træffes bedst tirsdag, fredag og lørdag mellem kl. 11-12.
Messetider: (HA)(I)
Søn- og helligdage: Messe på Maria Elisabeth Hjemmet kl. 8. Højmesse i Vor Frue kirke kl. 10.
Rosenkransbøn hver søn- og helligdag kl. 9.
Hver første fredag i måneden (Jesu hjerte fredag) messe kl. 17 på Maria Elisabeth Hjem.
Hver torsdag tilbedelse af Alterets sakramente kl. 16-17.
Polsk messe den 3. søndag i hver måned kl. 11.30.
Skriftemål: Der er lejlighed til skriftemål før hver gudstjeneste - eller efter aftale.
Sygekommunion: Præsterne bringer gerne den hell. kommunion til vore syge. Meddel dag og tidspunkt, som passer bedst for den syge. Meddel ligeledes, når en af Deres familie eller bekendte er blevet indlagt på sygehus eller er kommet på plejehjem. Tak!

Søndag d. 2.: Herrens fremstilling. Lysindvielse, procession og højmesse kl. 10. Efter højmessen meddeles Blasiusvelsignelse og i menighedssalen er der kirkekaffe.
Onsdag d. 12.: Askeonsdag. Faste- og abstinensdag. Messe i kirken kl. 19. Fastetiden begynder.
Korsvejsandagt i fastetiden hver tirsdag kl. 19.

Vor Frue kirkes menighed tilbyder *religionsundervisning* som forberedelse både til firmelse og til førstekommunion. De børn, der går på Vor Frue Skole, vil få religionsundervisning i skoletiden. For andre børn foregår undervisningen i menighedslokalet torsdag kl. 13.45.

Helligåndskirken, Vordingborg
Chr. Vinthersvej 4, 4760 Vordingborg
Sognepræst: Josef Dudek, CSsR. Træffes: Chr. Vinthersvej 4, tlf. 53 77 39 27 torsdag, søndag - ellers i Næstved, tlf. 53 72 09 85.
Messetider: (HA)(I)
Hver søndag: Messe kl. 10.

Søndag d. 2.: Herrens fremstilling. Højmesse kl. 10. Lysindvielse og procession. Efter messen Blasiusvelsignelse.
Fredag d. 7.: Første fredag. Vi mødes kl. 15.15. Fælles rosenkransbøn og præste- og ordenskald. Messe kl. 16.30.
Søndag d. 9.: Højmesse kl. 10. Efter messen kirkekaffe.
Onsdag d. 12.: Askeonsdag. Påbudt faste- og abstinensdag.
Søndag d. 16.: Højmesse kl. 10. Efter messen uddeling af askekorset.
I fastetiden: Hver torsdag *korsvejsandagt* kl. 16.30.
Lejlighed til skriftemål hver søndag før eller efter messen.

Skt. Hans Kirke, Køge
Bjerggade 10, 4600 Køge
Tlf. 53 65 06 51.
Konst. sognepræst: M. Bergsøe.
Andenpræst: Benny Blumensaat, tlf. 53 65 06 51 bedst 9-10. Giro 800-5627.
Menighedsrådsformand: Ernst Zornhagen, Bjerggade 1, 4600 Køge, tlf. 53 66 25 33
Messetider: (HC2)(I)
Søndage: Højmesse kl. 10.
Hverdage: Onsdag kl. 10. Efter messen sakramental tilbedelse.
Fredag kl. 19. Efter messen rosenkrans-bedegruppe.
Lørdagsklub: Altid den første lørdag i måneden kl. 15. Alle er velkomne.
Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messen eller efter aftale.
Hver 1. søndag i måneden: Polsk messe kl. 16 med efterfølgende samvær i menighedssalen. Første gang søndag d. 2. februar.

Lørdag d. 1.: Lørdagsklubben mødes kl. 15. Alle er velkomne.
Søndag d. 2.: Polsk messe kl. 16.
Mandag d. 3.: Messe kl. 19 med Blasiusvelsignelse.
Onsdag d. 12.: Askeonsdag. Messe kl. 19 med askekorsuddeling.
Onsdag d. 26.: Foredrag i menighedssalen ved supervisor Maria Truelsen kl. 19.30. Emne: Synd og tilgivelse. Alle er velkomne.

Ministrantdag:
Hver sidste lørdag i måneden mødes vi i menighedslokalerne. Alle drenge og piger fra 6-15 år er velkomne. Vi begynder kl. 13 og slutter kl. 17. Kl. 15.30 ser vi en spændende film. Første gang d. 22.

10 Vestsjælland

Skt. Knuds Kirke, Ringsted
Skt. Knudsgade 19, 4100 Ringsted
Sognepræst: Hans Esmark, tlf. 57 67 03 01 eller 48 2414 02. Mobiltelefon: 40 58 48 57.
Skt. Josefsøstrene tlf. 53 61 73 71.
Menighedsrådsformand: Ove Kristensen, tlf. 53521099.
Messetider: (HC2)(I)
Søndag d. 2.: Herrens fremstilling i Templet fejres i messen kl .10. I forb. med messen kan man modtage Blasiusvelsignelsen.
Lørdag d. 8.: Fastelavnsmesse kl. 16. Efterfølgende tøndeslagning og fællesspisning. Vi spiser varm mad. Tilmeldingsliste er ophængt i våbenhuset i god tid forinden. (Tilmelding er nødvendig for at deltage).

Søndag d. 9.: Ingen messe.
Søndag d. 16.: 1. søndag i fasten. Messe kl. 10 med indvielse af aske, og modtagelse af askekorset.
Lørdag d. 22.: 2. søndag i fasten. Messe kl. 16. Menighedsrådsmøde med regnskab og budget kl. 17.
Søndag d. 23.: Ingen messe.

Vor Frue Kirke, Slagelse
Frederiksgade 5, 4200 Slagelse
Sognepræst: Stephen Holm,
Pastoralassistent: Poul-Erik Jensen
Frederiksgade 7, 4200 Slagelse, tlf. 53 52 06 45.
Faste gudstjenestetider:
Søndagsmesser: søndag kl. 10 i kirken, - med efterfølgende kirkekaffe i menighedssalen. Fredag kl. 19,15, - som regel i kapellet.
Hverdagsmesser: - i Skt. Montforts kapel over kirkens sakristi, - normalt således: mandag kl. 17,15, tirsdag-onsdag-torsdag kl. 11,15.
Montfort-kommunitetets daglige bønner, - i Skt. Montforts kapel, normalt således:
Rosenkransbøn: hver middag kl. 12, dog ikke lø.-sø.
Vesper: sø. kl. 12,15, sø. kl. 19, øvr. dage kl. 18.
Børne- og ungdomsundervisning: søndagene d. 15. dec., 12. og 26. januar, - i tilslutning til messen.
Eftermiddag for unge over 15 år: lørdag d. 15. feb. fra kl. 13-17, - i Holbæk.
Eftermiddag for vore ældre: torsdag den 27. feb. fra kl. 14,30 - ca. 17, - i menighedssalen. Søster Engeline fra Holbæk fortæller.

Søndag d. 2., første søndag i februar, 40 dage efter jul, fejres *Kyndelmisse:* Festen for Kristi frembærelse i Jerusalems tempel. Kl. 10: festmesse med lysvielse og lysprocession.
Mandag d. 3.: Månedens 1. mandag, inter-montfortansk bededag for ordensfamiliens anliggender. I forbindelse med messen kl. 17,15 i kapellet er der fra kl. 18 - 19 tilbedelse foran det udstillede sakramente. Bøn for præste- og ordenskald.
Søndag d. 9. er sidste søndag før fastetiden begynder, den såkaldte *fastelavns-søndag.* Dén dag er der familiemesse kl. 10, og børnene må meget gerne møde udklædte, - osse i kirken. I tilslutning til messen fejres menighedens *fastelavns-fest.* Børnene skal slå katten af tønden og hygge sig med fastelavnsboller og sodavand. I salen vil der være musik, kaffe og cacao, og og der vil kunne købes pølser, øl og vand.
Onsdag d. 12. er askeonsdag. Dén dag begynder bodstiden, som forbereder os til at fejre påske. Messe kl. 11,15. Askeonsdagens særlige askeceremoni henlægges til den følgende weekends søndagsmesser. Husk, at dagen er *faste- og abstinensdag* og respektér det!
Søndag d. 16.: 1. søndag i fasten. Kl. 10 højmesse, sunget delvis på latin, indledt med askevielse og meddelelse af askekorset.
Søndag d. 23.: 2. søndag i fasten. Kl. 10: familiemesse.
Søndag d. 2. marts: 3. søndag i fasten. Ved højmessens slutning meddeles dåbens sakramente til Tommy og Christina Jensens nyfødte søn (Slagelse).

NB: Årets *faste-retrætedag* vil finde sted lørdag den 15. marts fra kl. 10 - 17, - i år i Holbæk. Reservér dagen ved at skrive den ind i din kalender allerede nu.

Sankt Mariæ Kirke, Kalundborg
Lundemarken 15, 4400 Kalundborg
Sognepræst:
Stephen Holm, Frederiksgade 7, 4200 Slagelse, tlf. 53 52 06 45.
Menighedssøster: Sr. Engeline, Karl Borromæus-søstrene, Carl Reffsvej 6B, 4300 Holbæk, tlf. 59 44 37 53.
Kirkeværge: Zilda Christensen, Lundemarken 15,1., 4400 Kalundborg, tlf. 53 51 27 53
Gudstjenestetider:
Om søndagen: Messe kl. 15, - med efterfølgende kirkekaffe i menighedslokaleme.
Om hverdagen: normalt ingen gudstjenester. Der henvises til sognekirken i Slagelse.
Børneundervisning i forbindelse med søndagsmessen d. 9. og 23. feb.
Eftermiddag for unge over 16 år, - i Holbæk: lørdag d. 15. feb. fra kl. 13-17.

Søndag d. 2., 40 dage efter jul, fejres *Kyndelmisse:* Festen for Kristi frembærelse i Jerusalems tempel. Kl. 15 er der festmesse med lysvielse og lysprocession.
Onsdag d. 12. er Askeonsdag, og den 40-dages bodsid som forberedelse til påskefesten begynder. Husk, at dagen er *faste- og abstinensdag* og respektér det. Der er ingen gudstjeneste i Kalundborg idag. Askeonsdagens særlige askeceremoni fejres i forbindelse med messen den kommende søndag.
Søndag d. 16.: 1. søndag i fasten. Kl. 15 messe, fejret delvis på latin, indledt med askevielse og meddelelse af askekorset.
NB: Årets *faste-retrætedag* vil finde sted lørdag den 15. marts fra kl. 10 - 17, - i år i Holbæk. Reservér dagen ved at skrive den ind i din kalender allerede nu.

11 Midtsjælland

Skt. Pauls Kirke, Taastrup
Frøgaard Allé 6, 2630 Taastrup.
Sognepræst: Martin Bergsøe, tlf. 43 99 07 28.
Assumptionssøstrene, tlf. 43 99 81 57.
Menighedsrådsformand: Anders Keller, tlf. 43 71 43 13.
Pastoralassistent: Sr. Marianne Skjold, tlf. 43 99 81 57.
Messetider: (HA()(1)
Søndag: Højmesse kl. 10.
Tirsdag: Messe hos søstrene, Bygaden 53, Høje-Taastrup kl. 19.
Torsdag: Messe kl. 10.
Fredag: Sakramental tilbedelse kl. 18. Messe kl. 19. Sakramental tilbedelse og rosenkrans, afsluttende med sakramental velsignelse kl. 20-22.
Lørdag: Messe kl. 9. (Lørdag d. 1. dog kl. 10). Søndagsmesse kl. 17.

Lørdag d. 1.: Mariadag. Begynder kl. 9.30 med rosenkrans. Folkekirkepræst Jørgen Flintsted Andersen fortæller om Luthers syn på Maria.
Søndag d. 9.: Efter højmesse vil vi fejre fastelavn med børnene, bl.a. ved at slå katten af tønden.
Onsdag d. 22.: Askeonsdag. Messe kl. 19 med uddeling af askekors. Kl. 20 oplæg om Medjugorje ved Anna Szulc og Eva Vinther.
Onsdag d. 19.: KÆK kl. 14. Kirsten Brink vil efter messen fortælle om missionsarbejdet i Peru.

Skt. Laurentii Kirke, Roskilde
Frederiksborgvej 11, 4000 Roskilde.
Giro: 402 3986. Fax 42 36 50 91.
Sognepræst: P. Charles McCarthy, ofm.conv.
Pastoralassistent: Theodor Jürgensen, ofm.conv., tlf. 46 35 09 65 (bedst 8-9 ti-fr).
Gråbrødrehuset, tlf. 42 36 77 56.
Messetider: (HC2)(1)
Søndagsmesser: Lørdag kl. 17, søndag kl. 10. Søndag er der kirkekaffe bagefter i Skt. Josef Skoles festsal.
NB.: Første søndag i måneden er der messe kl. 14 i Islebjerg kirke, Frederikssund.
Hverdagsmesser: Tirsdag - fredag kl. 17.
Faste andagter:
Morgenbøn: Mandag - fredag kl. 7.
Aftenbøn: Mandag - fredag kl. 18.30.
Rosenkrans hver onsdag kl. 16.30.
Sakramentsandagt hver torsdag kl. 16.30.

Religionsundervisning til børn og unge: Hver anden lørdag i måneden kl. 14.30-17.45 (efter 17-messen).

Søndag d. 2.: Herrens fremstilling. Messe med velsignelse af kerter under messerne i Roskilde og Frederikssund. (Medbring jeres egne lys, som I ønsker skal velsignes).
Gospelkoncert kl. 15 med Lillian Boutté og Nenaders Jazzband i kirken. Entré kr. 95,-. Overskud går til støtte af menighedens ungdomsarbejde.
Lørdag d. 8.: Religionsundervisning til børn og unge kl. 14.30-17.45.
Søndag d. 9.: Fastelavn. Medbring det sidste års palmegrene til 10-messen. Under kirkekaffen er der tøndeslagning.
Tirsdag d. 11.: Menighedsrådsmøde kl. 19.30.
Onsdag d. 12.: Askeonsdag.

Ledreborg Slotskirke
Messe den anden søndag i måneden kl. 8.30.

Skt. Elisabeths Kirke, Holbæk
Elisabeth-Centret, Carl Reffsvej 6, 4300 Holbæk.
Sognepræst: Stephen Holm, Frederiksgade 7, 4200 Slagelse, tlf. 53 52 06 45.
Sognesøster: Sr. Engeline, Karl-Borromæus-søstrene, Carl Reffsvej 6B, 4300 Holbæk, tlf. 59 44 37 53.
Gudstjenesteleder: Jan Tecza, Chr. Hansensvej 25, 4300 Holbæk, tlf. 59 44 15 62.
Gudstjenestetider:
Søndagsmesse: Hver lørdag kl. 15,30, - med efterfølgende kirkekaffe i menighedslokaleme. Ingen messe på selve søndagen.
Hverdagsmesser fejres normalt ikke. Undtagelser angives nedenfor, - eller meddeles i kirken.
Børne- og ungdomsundervisning i forlængelse af søndagsmessen: lørdagene d. 8. og 22. feb.
Eftermiddag for unge over 16 år, - lørdag d. 15. feb. fra kl. 13-17.
Hyggeeftermiddag for ældre: torsdag d. 13. feb., - fra kl. 14-17. Yderligere oplysninger hos sakristanen, fru Helena Rasmussen, tlf. 53 43 52 54.

Lørdag d. 1., første weekend i februar, 40 dage efter jul, *fejres Kyndelmisse:* Herrens frembærelse i Jerusalems tempel. Kl. 15,30 er der festmesse med lysvielse.
Torsdag d. 6.: Aftenen før februar-månedens 1. fredag er der kl. 19,15 i kapellet ordets gudstjeneste med uddeling af den hellige kommunion og efterfølgende tilbedelse foran det udstillede sakramente indtil kl. 20.
Lørdag d. 8. er sidste weekend før fastetiden begynder, og vi skal *fejre fastelavns-søndag.* Kl. 15,30 er der familiemesse med efterfølgende fastelavsfest for hele menigheden. Børnene skal slå katten af tønden og hygge sig med fastelavnsboller og sodavand. Selvfølgelig møder alle børn udklædte, - osse gerne til messen.
Onsdag d. 12. er askeonsdag. Dén dag begynder forberedelsestiden til påskefesten. Askeonsdagens messe med den særlige aske-ceremoni henlægges til lørdagen efter. Selve dagen er *faste- og abstinensdag.* Husk det og respektér det!
Lørdag d. 15. fejres 1. søndag i fasten. Messen kl. 15,30, der fejres delvis på latin, indledes med askevielse og meddelelse af askekorset.

NB: Årets *faste-retrætedag* vil finde sted lørdag den 15. marts fra kl. 10 - 17, - i år i Holbæk. Reservér dagen ved at skrive den ind i din kalender allerede nu.

12 Nordsjælland

Skt. Vincent Kirke, Helsingør
Kontor- og menighedshus: Nygade 8 B, 3000 Helsingør
Sognepræst: Hans Esmark, tlf. 49 21 05 71 eller tlf. 48 24 14 02 bedst kl. 9-10, dog undt. søndag og mandag. Mobiltlf. 40 58 48 57.
Skt. Vincent Søstrene, tlf. 49 21 75 47.
Menighedsrådsformand: Britta Kristensen, tlf. 42 29 90 06.
Messetider: (HB2)(T)
Lørdag d. 1.: Børnenes religionsundervisning i Hillerød nr. 12 kl. 9.30 - 11.30. Børnemesse kl. 11 - 11.30.
Søndag d. 2.: Herrens fremstilling i Templet fejres kl. 9. Efter messen kan man modtage Blasiusvelsignelsen.
Tirsdag d. 4.: Messe kl. 14.30.
Onsdag d. 5.: Menighedsrådsmøde kl. 19.
Torsdag d. 6.: Messe kl. 18.
Lørdag d. 8.: Børnenes religionsundervisning i Hillerød, kl. 9.30 - 12. Børnemesse kl. 10.30 - 11. (alle er velkommen). »Katten af tønden« kl. 11 - 12. (Ispinde og kaffe).
Søndag d. 9.: Fastelavnsmesse kl. 11. Herefter kirkekaffe.
Tirsdag d. 11.: Pensionist-træf med messe kl. 14.30 og derefter hyggeligt samvær.
Onsdag d. 12.: Askeonsdag. Messe kl. 18.30 med askekors.
Torsdag d. 13.: Messe kl. 18.
Lørdag d. 15.: Børnenes religionsundervisning nr. 14 i Hillerød, kl. 9.30 - 11.30. Messe kl. 11 - 11.30.
Søndag d. 16.: 1. søndag i fasten, messe kl. 9. (askekorset kan modtages).
Tirsdag d. 18.: Messe kl. 14.30.
Torsdag d. 20.: Messe kl. 18.
Lørdag d. 22.: Børnenes religionsundervisning nr. 15 i Hillerød, kl. 9.30 - 11.30. Messe kl. 11 - 11.30. Firmanderne fra Helsingør møder IKKE.
Søndag d. 23.: 2. søndag i fasten, messe kl. 11.
Tirsdag d. 25.: Messe kl. 14.30.
Torsdag d. 27.: Messe kl. 18.

Skt. Vilhelms Kirke, Hillerød
Kirke- og menighedshus: Møllestræde 7, 3400 Hillerød. Tlf. 42 25 55 31.
Sognepræst: Hans Esmark, Møllestræde 10 B, tlf. 48 24 14 02 bedst kl. 9-10, dog undt. søndag og mandag. Mobiltlf. 40 58 48 57. Fax. 42 25 55 31.
Skt. Vincent Søstrene, tlf. 42 26 78 65.
Menighedsrådsform.: Martin Rohof, tlf. 47 74 28 17.
Messetider: (HA)(T)
Lørdag d. 1.: Børnenes religionsundervisning nr. 12, kl. 9.30 - 11.30. Børnemesse kl. 11 - 11.30 (alle er velkommen).
Søndag d. 2.: Herrens fremstilling i Templet fejres i messen kl. 11. I forb. med messen kan man modtage Blasiusvelsignelsen. Efter messen kan man møde postbud Lisbeth Bach, som vi har hjulpet med skolebyggeri i Uganda. Kollekten går til hendes arbejde.
Tirsdag d. 4.: Messe kl. 18.30. Menighedsrådsmøde kl. 19 - 21.
Onsdag d. 5.: Messe kl. 17.
Torsdag d. 6.: Messe kl. 17.
Fredag d. 7.: Messe kl. 8.30.
Lørdag d. 8.: Børnenes religionsundervisning nr. 13, kl. 9.30 - 12. Børnemesse kl. 10.30 - 11. »Katten af tønden« kl. 11 - 12. (ispinde og kaffe).
Søndag d. 9: Fastelavnssøndag, messe kl. 9.
Tirsdag d. 11.: Messe/Laudes kl. 8.30.
Onsdag d. 12.: Askeonsdag. Messe kl. 17 med askekorset.
Torsdag d. 13.: Messe kl. 17.
Fredag d. 14.: Messe kl. 8.30.
Lørdag d. 15.: Børnenes religionsundervisning nr. 14, kl. 9.30 - 11.30. Børnemesse kl. 11 - 11.30.
Søndag d. 16.: 1. søndag i fasten, messe kl. 11. (askekors kan modtages)
Tirsdag d. 18.: Messe/Laudes kl. 8.30.
Onsdag d. 19.: Messe kl. 17.
Torsdag d. 20.: Messe kl. 17.
Fredag d. 21.: Messe kl. 8.30.
Lørdag d. 22.: Børnenes religionsundervisning nr. 15, kl. 9.30 - 11.30. Børnemesse kl. 11 - 11.30. Firmanderne fra Helsingør møder IKKE.
Søndag d. 23.: 2. søndag i fasten. Messe kl. 9.
Tirsdag d. 25.: Messe/Laudes kl. 8.30.
Onsdag d. 26.: Messe kl. 17.
Torsdag d. 27.: Messe kl. 17.
Fredag d. 28.: Messe kl. 8.30.

Skt. Hans Kirke, Hørsholm
Marievej 6, 2970 Hørsholm
Sognepræst: Andrzej Papuga.
Assisterende præst: Jacob Muiser.
Præstebolig: Nordvanggaard, Bistrup Byvej 4, 3460 Birkerød. Tlf. 42 81 27 96.
Messetider: (HA)(1)
Søndagsmesse: Højmesse i Skt. Hans kirke kl. 11. Messe på Mikkelborg, Strandvejen 352 kl. 9.
Tirsdag: Messe i Skt. Hans kirke kl. 19.30.
Torsdag: Messe i Skt. Hans kirke kl. 10.30.
Skriftemål: Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messerne eller efter aftale.
Religionsundervisning for børn og unge: Torsdage kl. 16-17.15 på Nordvanggaard.

Søndag d. 2.: Herrens fremstilling. Højmesse kl. 11 indledes i menighedssalen med indvielse af kirkens og egne medbragte lys. Særligt børnearrangement under messen. I fortsættelse af messen meddeles Blasiusvelsignelsen. Efterfølgende er der kirkekaffe i menighedssalen.
Tirsdag d. 4.: Efter messen kl. 19.30 inviterer tidsskriftet »Ord på Vejen« på kirkekaffe i menighedssalen.
Søndag d. 9.: Fastelavn. Børnearrangement efter messen under forudsætning af rimelig stor tilslutning og forældrenes aktive medvirken i arrangementets forberedelse og gennemførelse.
Tirsdag d. 11.: Ingen aftenmesse.
Onsdag d. 12.: Askeonsdag. Messe kl. 19.30 med askeindvielse og uddeling af askekors.
Søndag d. 23.: Sidste frist for tilmelding til menighedens tur til Nütschau i Store Bededagsferien den 25.-27. april.
Onsdag d. 26.: Kirkerengøring fra kl. 19. Tilrettelægges af Alzira Emborg.
Religionsundervisningen bortfalder d. 13. og 20.

Den Hellige Families Kirke, Birkerød
Bistrup Byvej 4, 3460 Birkerød
Sognepræst: Andrzej Papuga, tlf./fax 42 81 27 96 bedst kl. 13-14 tirsdag-fredag.
Præst: Jacob Muiser.
Messetider: (HA1)
Søndag: Højmesse kl. 9.30.
Mandag: Aftenmesse kl. 19.30.
Tirsdag: Messe kl. 10.
Fredag: Aftenmesse kl. 19.30.
Skriftemål i forbindelse med gudstjenesterne og efter aftale.
Tilbedelse af Alterets Sakramente efter aftenmessen kl. 19.30 den 1. fredag i måneden.

Søndag d. 2.: Herrens fremstilling. Messe med indvielse af kærter kl. 9.30.
Torsdag d. 6.: Religionsundervisning kl. 16. KUK-møde kl. 19.30.
Søndag d. 9.: Fastelavnssøndag med tøndeslagning og kirkekaffe efter messen kl. 9.30.
Onsdag d. 12.: Askeonsdag. Aftenmesse kl. 19.30 med uddeling af askekorset. Husk: askekorset fås kun den aften!
Torsdag d. 13.: Ingen religionsundervisning / vinterferie.
Torsdag d. 20.: Ingen religionsundervisning. KUK-møde kl. 19.30.
Torsdag d. 27.: Religionsundervisning begynder igen kl. 16.

13 Hovedstadsområde NV

Skt. Antoni Kirke, Brønshøj
Frederikssundsvej 225, 2700 Brønshøj
Tlf. 31 28 17 00.
Sognepræst: Lech Pytlak. Træffes ved kirken i forbindelse med messerne samt tirsdag 10.30-12 på sognekontoret. Evt. også på 31 28 47 69.
Pastor Paul d'Auchamp, Helleborg 13, 2700 Brønshøj. Tlf. 31 80 04 30 bedst tirsdag til fredag kl. 8.30-9.30.
Menighedsrådsformand: Damian Nawarecki, Tryggevældevej 127, 2700 Brønshøj. Tlf. 38 60 33 55.
Messetider: (HA)(T)
Søndag: Højmesse kl. 11.
Tirsdag: Messe kl. 10. Onsdag og fredag: Messe kl. 19.

Søndag d. 2.: Kyndelmisse.
Mandag d. 3.: Menighedsrådsmøde kl. 19.30.
Fredag d. 7.: Tilbedelse kl. 18.30.
Søndag d. 9.: Familiemesse kl. 11. Fastelavnsfest med tøndeslagning. Ingen kirkekaffe!
Onsdag d. 12.: Askeonsdag. Messe kl. 19.
Fredag d. 14.: Korsvej og messe kl. 19.
Søndag d. 16.: Gregoriansk messe kl. 11.
Fredag d. 21.: Korsvej og messe kl. 19.
Fredag d. 28.: Korsvej og messe kl. 19.

Vor Frue Kirke, Herlev
Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev
Tlf. 44 94 76 94.
Sognepræst: Frank Jobst O.M.I.
Eng. præst: Carroll Parker O.M.I.
Menighedsrådsformand: Lars Arbirk Wenstrup, P.D.Jensensvej 3. , 3540 Lynge.
Messetider: (HA)(1)
Lørdag: Messe kl. 17.

Søndag: Messe kl. 9.30 og kl. 11 (engelsk).
Hverdage: Onsdag kl. 19, torsdag kl. 9.30 (engelsk).
1. fredag i måneden: Messe kl. 19.30 (engelsk).
3. fredag i måneden: Messe kl. 19.30.
Tilbedelse: Onsdag efter messen.
Skriftemål: Efter aftale.
KUK mødes lejlighedsvis. Se opslag i våbenhuset.
Tirsdage: Åbent hus hos Skt. Josef Søstrene, Primulavej 1: Messe kl. 19.
Undervisning af de unge, der skal firmes af biskop Kozon lørdag d. 12. april kl. 15.30, finder sted hver søndag efter messen i Vor Frue kirke kl. 9.30 til ca. 12 - undtagen søndag d. 16.

Søndag d. 2.: Herrens fremstilling. Efter højmessen firmelsesundervisning.
Søndag d. 9.: Efter højmessen kirkekaffe med tøndeslagning.
Onsdag d. 12.: Askeonsdag. Askekors uddeles under messen kl. 19. Menighedsrådsmøde efter messen.
Søndag d. 23.: Efter højmessen firmelsesundervisning.

14 Hovedstadsområde NØ

Skt. Knud Lavards Kirke, Lyngby
Lyngbygårdsvej 1, 2800 Lyngby
Tlf. 45 87 77 12.
Sognepræst: G. Uttenthal Nibler.
Messetider: (HA)(I)
Søndag: Messe kl. 11. Lørdag: Søndagsmesse kl. 17.

Skt. Therese Kirke, Hellerup
Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup
Giro 408 38 30.
Sognepræst: Biskop Czeslaw Kozon, Kollegievej 2, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 04 22 eller Bis-pekontoret tlf. 33 11 60 80 (undt. mandag).
Andenpræster: Jørgen Erichsen, Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup. Tlf. 39 61 19 19 bedst 8-9.
Niels Engelbrecht, Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 30 39.
Alle kontorekspeditioner foregår fra Skt. Andreas kirkes kontor, Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Kontorets tlf. 39 64 30 39. Normalt åbent onsdag kl. 9-12.
Messetider: (HB2)(I)
Søndag: Højmesse kl. 9, reciteret messe kl. 11. Morgenmad i kantinen mellem messerne.
Hverdage: Mandag: Messe kl. 11. Tirsdag: Messe kl. 17. Onsdag: Messe kl. 11. Torsdag: Messe kl. 17 i Skt. Joseph Søstrenes Kapel, Bernstorffsvej 98. Fredag: Messe kl. 7.30. Lørdag: Messe kl. 11.30 med rosenkransbøn kl. 11.15.

Søndag d. 2.: Herrens fremstilling. Lysindvielse og højmesse kl. 9. Lys, som ønskes indviet, bedes indleveret i god tid før messen. Reciteret messe kl. 11.
Mandag d. 3.: Den hell. Blasius. Blasiusvelsignelsen meddeles efter messen kl. 11.
Tirsdag d. 4.: Møde i K.Æ.K., Ordrup. Se under Skt. Andreas kirke.
Lørdag d. 8.: Fastelavnsfest i gymnastiksalen kl. 17.
Søndag d. 9.: Familiemesse kl. 9. Reciteret messe kl. 11.
Tirsdag d. 11.: Messe kl. 17 efterfulgt af tilbedelse af Alterets sakramente indtil kl. 21. Menigheds-rådsmøde kl. 19.30.
Onsdag d. 12.: Askeonsdag. Faste- og abstinensdag. Messe med askeindvielse kl. 11 og kl. 17.
Onsdag d. 19.: Fælleskirkelig samtale-aften kl. 19.30 i Skt. Andreas kirkes menighedssal, Kollegievej 2 A. Pastor Ole Christiansen vil tale over emnet: »Tilgivelse, hvad er det? Hvordan opnås tilgivelse? Er der betingelser? Hvad forstår vi ved synd og nåde, anger og bod?« Af hensyn til det praktiske arrangement må tilmelding til denne og den følgende aften gives pr. tlf. 39 64 17 21, Skovshoved kirke, eller pr. tlf. 39 69 30 39, Skt. Andreas kirke.
Lørdag d. 22.: Sognekatekese kl. 15. Oplæg ved pastor Niels Engelbrecht. Emne: Hvordan læser vi Bibelen?
Onsdag d. 26.: Fælleskirkelig samtale-aften kl. 19.30 i Skovshoved kirke, Teglgårdsvej 18. Førstebibliotekar Jacob Thomsen vil belyse den første aftens spørgsmål ved en analyse af Kingos salmer ud fra synspunktet »Kingo som bodsprædikant«. Salmerne fremføres på de originale melodier af organist og kantor Jette Thomsen med organist Michael Thomsen ved orglet.

Immaculata Kirke
Strandvej 91, 2100 København Ø
Messetider:
Søndage: Højmesse kl. 9.
Mandag og torsdag: Messe kl. 16.45.
Tirsdag, onsdag og fredag: Messe kl. 7.
Lørdag: Messe kl. 9.

Skt. Andreas Kirke, Ordrup
Kollegievej 2, 2920 Charlottenlund
Sognepræst: Biskop Czeslaw Kozon. Tlf. 39 64 04 22 eller Bispekontoret tlf. 33 11 60 80 (undt. mandag).
Andenpræster:
Niels Engelbrecht, Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 30 39.
Jørgen Erichsen, Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup. Tlf. 39 61 19 19 bedst 8-9.
Præst: Michael Bienkowski, Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 04 22.
Sognekontor: Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 30 39. Giro 802 66 02. Normalt åbent onsdag kl. 9-12.
Messetider: (HC2)(I)
Søndag: Reciteret messe kl. 8. Højmesse kl. 10. Hverdage: Mandag-torsdag: Messe kl. 8.
Fredag: Udstilling af sakramentet til tilbedelse kl. 16. Kort andagt og messe kl. 17.
Lørdag: Messe kl. 11.30.

Lørdag d. 1.: Bededag for præste- og ordenskald. Rosenkransbøn kl. 11.10. Derefter messe.
Søndag d. 2.: Herrens fremstilling. Lysindvielse og latinsk højmesse kl. 10. Lys, som ønskes indviet, bedes indleveret i god tid inden messen.
Mandag d. 3.: Den hell. Blasius. Blasiusvelsignelsen meddeles efter messen kl. 8.
Tirsdag d. 4.: Møde i K.Æ.K. Messe kl. 11.30. Efter messen sammenkomst i menighedssalen. Tilmelding senest søndag d. 2. pr. tlf. 39 63 82 52, Aase og Mogens Nielsen, eller pr. tlf. 39 64 09 01, Inge Ryom.
Fredag d. 7.: Jesu-Hjerte fredag. Se under messetider.
Lørdag d. 8.: Familiedag kl. 15 for unge voksne og småbørnsfamilier. Fastelavnsmesse. Tøndeslagning for børn og voksne. Fastelavnsmiddag. (Børn og voksne skal komme udklædte). Tilmelding - nødvendig til middagen - senest torsdag d. 6. til Carsten Günther, tlf. 35 82 35 54.
Mandag d. 10.: Bibelkreds kl. 15 hos Connie Probst, Schimmelmannsvej 45. Alle er velkomne. Tilmelding pr. tlf. 39 63 63 82.
Onsdag d. 12.: Askeonsdag. Faste- og abstinensdag. Messe med askeindvielse kl. 8. og kl. 19.30.
Onsdag d. 19.: Fælleskirkelig samtale-aften kl. 19.30 i Skt. Andreas kirkes menighedssal, Kollegievej 2 A. Pastor Ole Christiansen vil tale over emnet: »Tilgivelse, hvad er det? Hvordan opnås tilgivelse? Er der betingelser? Hvad forstår vi ved synd og nåde, anger og bod?« Af hensyn til det praktiske arrangement må tilmelding til denne og den følgende aften gives pr. tlf. 39 64 17 21, Skovshoved kirke, eller pr. tlf. 39 69 30 39, Skt. Andreas kirke.
Tirsdag d. 25.: Menighedsrådsmøde kl. 19.30. Anbefales til menighedens forbøn. Forslag modtages til behandling.
Onsdag d. 26.: Fælleskirkelig samtale-aften kl. 19.30 i Skovshoved kirke, Teglgårdsvej 18. Førstebibliotekar Jacob Thomsen vil belyse den første aftens spørgsmål ved en analyse af Kingos salmer ud fra synspunktet »Kingo som bodsprædikant«. Salmerne fremføres på de originale melodier af organist og kantor Jette Thomsen med organist Michael Thomsen ved orglet.

Johanneskirken, Søborg
Vandtårnsvej 7-11, 2860 Søborg
Tlf. 39 69 03 01.
Sognepræst: Lech Pytlak. Træffes tirsdag kl. 10.30-11.30 på tlf. 31 28 17 00. Evt. også på 31 28 47 69.
Menighedsrådsformand: Lene Støtt, Kildebakkegårds Allé 68, 2860 Søborg. Tlf. 31 56 17 70.
Sognekontor: Vandtårnsvej 11.
Messetider: (HC2)(T)
Hver søndag: Højmesse kl. 9.30.
Anden søndag i måneden: Latinsk højmesse.

15 Hovedstadsområde V

Jesu Hjerte Kirke
Stenosgade 4, 1616 København V.
Tlf. 31 24 65 80 (kontor), 31 21 85 88. Indvalg 3121 0234. Fax. 33 25 07 38.
Sognepræst: P. Gerhard Sanders, SJ. (24)
Andenpræst: P. Niels Kiær, SJ. (22)
Kontortid: (Bent Wilson) Tirsdag kl. 10-12. Fredag kl. 14-17.
Messetider: (HA1)(TH)
Mandag-fredag: Messe kl. 8.15 og 17.
Lørdag: Messe kl. 8.15. Italiensk messe kl. 18.
Søndag: Latinsk højmesse kl. 10. Dansk højmesse kl. 11.30. Aftenmesse kl. 20.
Lejlighed til skriftemål før og efter alle messer og efter aftale.

Søndag d. 2.: Herrens fremstilling / kyndelmisse. Lysprocession kl. 10.
Mandag d. 3.: Blaiusvelsignelse efter messen kl. 8.15 og 17.
Tirsdag d. 4.: Kongregationsandagt kl. 16. Emne: Den hell. Petrus Canisius og hans katekismer.
Fredag d. 7.: Jesu Hjerte fredag. Sakramentet udstilles kl. 16. Kort andagt og sakramental velsignelse kl. 16.45. Messe kl. 17.
Søndag d. 9.: Messe på ungarsk kl. 16. Derefter samvær i menighedssalen.
Onsdag d. 12.: Askeonsdag. Askeindvielse og -uddeling ved messerne kl. 8.15 og 17. Menighedsrådsmøde kl. 19.30.
Lørdag d. 15.: Kongregationsmesse kl. 10.
Tirsdag d. 18.: De ældres eftermiddag kl. 14.30-16.30. Emne: Lysbilledforedrag ved Kirsten Brink: Dagligdagen i Quico, Peru, hos pater Tantholdt Hansen S.J.
Lørdag d. 22.: Religionsundervisning kl. 10.30-13.
Søndag d. 23.: Familiemesse kl. 11.30. Ungdomsmesse kl. 20 med »Café Ludvig« bagefter i menighedssalen.
Onsdag d. 26.: Studiekreds for voksne kl. 11. Ministrantklub kl. 15.30.

Hver søndag indbyder vi til *»kirkekaffe«* efter morgenmesserne. Kaffen og theen serveres i menighedssalen, indgang: Stenosgade 4 B. Børn og unge er velkomne i ungdomslokalerne i kælderen ved samme indgang.

Skt. Mariæ Kirke
Jens Jessensvej 5, 2000 Frederiksberg
Sognepræst: Jesper Fich, Marielystvej 16, 1., 2000 Frederiksberg. Tlf. 38 79 39 99.
Messetider: (HA)(TH)
Søndag: Højmesse kl. 11.
Hverdage: Mandag og onsdag: Messe kl. 7. Tirsdag og fredag: Messe kl. 16.30. Torsdag og lørdag: Messe kl. 7.30.

Lørdag d. 1.: Børnenes lørdagsundervisning kl. 10.
Søndag d. 2.: Herrens fremstilling. Familiemesse med lysindvielse kl. 11. Efter messen kirkekaffe.
Lørdag d. 8.: Børnenes fastelavnsfest kl. 10.
Tirsdag d. 11.: Katolsk Ældre Klub mødes i Liobahjemmets sal kl. 13.30. Messe kl. 16.30.
Onsdag d. 12.: Askeonsdag. Messe med uddeling af askekors kl. 16.30. Ingen messe kl. 7.

Skt. Nikolaj Kirke
Strøbyvej 2, 2650 Hvidovre
Sognepræst: Wladyslaw Zdunek, C.ss.R., Strøbyvej 2, 2650 Hvidovre. Tlf. 36 78 27 90. Træffes tirsdag, fredag og lørdag kl. 9-12, tordag kl. 16-18. Mandag, onsdag og søndag kun efter aftale.
Messetider: (HA)(T)
Mandag- fredag: Messe kl. 8. Torsdag også kl. 17.
Lørdag: Messe kl. 17.
Søndag: Højmesse kl. 10.
Skriftemål: Lejlighed til skriftemål en halv time før messerne.

Lørdag d. 1.: Religionsundervisning kl. 9-13. Messe kl. 17.
Søndag d. 2.: Herrens fremstilling. Højmesse kl. 10. Messe på polsk kl. 12. Derefter kirkekaffe.
Mandag d. 3.: Den hell. Blasius. Messe kl. med Blasiusvelsignelse.
Søndag d. 9.: Højmesse kl. 10. Efter messen tøndeslagning og kirkekaffe. Vietnamesisk messe kl. 14.
Onsdag d. 12.: Askeonsdag. Faste- og abstinensdag. Messe kl. 8 og kl. 18.30 med askeindvielse og -uddeling.
Søndag d. 16.: Højmesse kl. 10. Messe på polsk kl. 17.
Religionsundervisning for firmanderne hver torsdag kl. 17.30-18.30.

16 Hovedstadsområde N

Sakramentskirken
Nørrebrogade 27, 2200 København N
Tlf. 31 35 68 25. Girokonto: 804-6638 Sakramentskirken.
Sognepræst: Jac. Adams, Redemptorist, Dovregade 5, 1.tv., 2300 København S. Tlf. 31 57 09 42.
Træffes på kirkens kontor tirsdag-fredag ca. kl. 10-11 og ca. en halv time efter messerne. Bedst efter aftale, tlf. 31 35 68 25.
Kirkens kontor: Marianne F. Jensen, Nørrebrogade 27 C, 2200 København N. tlf. 31 35 68 25. Kontortid: Ti., on. og to. kl. 9-11, fr. kl. 10-12.
Menighedsrådsformand: Stella Sørensen, Australiensvej 30, 2.th., 2100 København Ø. Tlf. 31 18 00 67.
Hospitalspræsten for Københavnsområdet pastor Jørgen Erichsen meddeler, at han bedst træffes på tlf. 39 61 19 19 hverdage mellem kl. 8-9. Ved akutte tilfælde er man velkommen til at ringe til enhver tid.
Messetider: (HB2)(T)
Søndagsmesser: Lørdag kl. 17 dansk, kl. 18.15 fransk messe. Søndag kl. 10 højmesse. Kl. 18 engelsk.
Hverdagsmesser eller ordets gudstjeneste: Tirsdag, torsdag og fredag kl. 11, onsdag kl. 17 engelsk messe.
1. fredag i måneden ingen messe kl. 11, men messe kl. 17 med efterfølgende tilbedelse og sakramental velsignelse.
Undervisning af 1. kommunikanterne: Onsdag d. 5., 19. og 26. kl. 12-14 i mødelokalet på 1. sal.
Bedegruppe: Hver tirsdag kl. 16-18 i kirken.
Studiekreds ved pastor Niels Engelbrecht i krypten torsdag d. 6. og 27. kl. 16-17. Studiekredsen slutter hver gang med en messe.

Søndag d. 2.: Herrens fremstilling. Familiemesse med lysindvielse kl. 10. Efter messen meddeles Blasiusvelsignelse. Thomasmesse kl. 16 i Skt. Johannes kirken.
Tirsdag d. 4.: Koncert med Pentagon børneorkester kl. 18.30. Se annonce andet sted i bladet.
Fredag d. 7.: Messe kl. 17. Efter messen udstilles alterets sakramente. Tilbedelse og sakramental velsignelse.
Lørdag d. 8.: TRO & LYS fastelavnsfest i Herlev kl. 13-18.
Onsdag d. 12.: Askeonsdag. Faste- og abstinensdag. Dansk-engelsk messe kl. 17.

17 Hovedstadsområde K

Skt. Ansgars Kirke
Bredgade 64, 1260 København K.
Sognepræst: Dietrich Timmermann. Tlf. 33 13 37 62.
Præsternes træffetid: Tirsdag-fredag kl. 11-12.
Messetider: (HB2)(T)
Søndage: Reciteret messe kl. 8. Højmesse kl. 11.
Lørdage: Vesper kl. 16.15. Aftenmesse og rosenkransbøn kl. 17.

Lørdag d. 1.: Gregoriansk musik ved Skt. Ansgar kirkes kor og organist Rolf Tönshoff kl. 16.15. Aftenmesse og rosenkransbøn kl. 17.
Søndag d. 2.: Herrens fremstilling. Reciteret messe kl. 8. Højmesse med gregoriansk sang kl. 11.
Onsdag d. 5.: Messe for de ældre kl. 10.
Fredag d. 7.: Jesu Hjerte messe kl. 16.30. Tilbedelse til kl. 18.
Søndag d. 9.: Reciteret messe kl. 8. Familiemesse kl. 11.
Onsdag d. 12.: Askeonsdag. Faste- og abstinensdag. Messe og prædiken ved biskop C. Kozon kl. 19.
Søndag d. 16.: Reciteret messe kl. 8. Højmesse med gregoriansk sang kl. 11.
Onsdag d. 19.: Messe for de ældre kl. 10.
Lørdag d. 22.: Vesper kl. 16.15. Aftenmesse med fasteprædiken kl. 17.

18 Amager og Bornholm

Skt. Annæ Kirke, Amager
Hans Bogbinders Allé, 2300 København S.
Sognepræst: P. Jerzy Gorowski, CssR. Tlf. 31 58 41 02.
Andenpræst: Janusz Turek, CssR.
Kontortid: Tirsdag, onsdag, torsdag, fredag kl. 10-12, torsdag tillige kl. 17-18.
Udenfor kontortid tlf. 31 58 21 02.
Messetider: (HA)(T)
Lørdage: Engelsk messe kl. 17.
Søndage: Reciteret messe kl. 8.30. Højmesse kl. 10. Polsk messe kl. 12. Engelsk messe kl. 17.
Hverdage: Messe kl. 8.
Torsdage: Messe kl. 19 med rosenkransandagt.
1. fredag: Jesu Hjerte messe kl. 19.
I fastetiden korsvejsandagt hver torsdag kl. 19.

Søndag d. 2.: Herrens fremstilling. Familiemesse kl. 10.
Fredag d. 7.: Jesu Hjerte fredag. Messe kl. 19 med efterfølgende vågenat.
Søndag d. 9.: Fastelavnssøndag. Se sogneblad.
Onsdag d. 12.: Askeonsdag. Messe kl. 19 med uddeling af askekors.

Skt. Hyacinthus Kirke, Rønne
Østergade 59, 3700 Rønne
Tlf. 56 95 08 14 / 56 95 08 55.
Sognepræst: Erling Brodersen, tlf. 33 93 19 48 / 33 11 60 80.
Messetider: (HC2)(I)
Højmesse søndag kl. 10.
Søndag d. 2.: Herrens fremstilling. Indvielse af kærter og procession i kirken.

Rosenkranskirken, Åkirkeby
Gregersgade 12, 3720 Åkirkeby
Sognepræst: Erling Brodersen.
Menighedsrådsformand: Erik Frandsen, Kannikeengen 24, tlf. 56 97 42 95.
Messetider: (HC2)(I)
Højmesse lørdag kl. 15.
Lørdag d. 1.: Herrens fremstilling. Indvielse af kærter og procession i kirken.
Tirsdag d. 18.: Møde med damerne. Alle er velkomne.

19 Grønland

Krist Konge Kirke, Nuuk / Godthåb
Sognepræst: Urban Figge O.M.I., Box. 51, 3900 Nuuk.

Tlf.: 00 299 2 12 75. Fax: 00 299 2 31 75.
Messetider:
Søndagmesser: Messe kl. 10.
Hverdagsmesser: Tirsdage og torsdage: Messe kl. 17.15. Onsdage: Tilbedelse kl. 19 efterfulgt af messe kl. 19.30. Fredag: Messe kl. 17.15 i Blok 9, 213.
Lørdag: Messe kl. 9.15.
Sammenkomster: Efter søndags og onsdags liturgier.
Fejring af bodens sakramente: Efter aftale.

Gudstjenester på fremmede sprog

Deutschsprachige Gemeinde
Pfr. Guido Kreienbühl, Vesterbrogade 28, 2., 1620 København V. Tlf. 31 24 26 30.
Hl. Messe jeden 1. und 3. Sonntag im Monat um 10.30 Uhr in der Hauskapelle der St. Augustin Kirche, Jagtvej 183, Kopenhagen . Nach jedem Gottesdienst findet ein gemütliches Zusammensein statt.

English-Speaking Ministry
Fr. Carroll Parker, O.M.I., Chaplain to the English-Speaking Catholic Community.
Ministry Center: Vor Frue Kirke (VFK), Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev. Tlf. 44 94 76 78. Other Churches with Mass in English: Sakramentskirken (SAK), Nørrbrogade 27, 2200 Kbh. N. and Skt. Annæ Kirke (Skt.A.), Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S.
Eucharistic Celebrations in English:
Saturday: Skt.A. at 5 p.m. Sunday: VFK at 11. a.m.; Skt.A. at 5. p.m.; SAK at 6. p.m. Wednesday: SAK at 5 p.m. Thursday: VFK at 9.30 a.m. First Friday: VFK at 7.30 p.m.

Communauté de Langue Francaise
Copenhague: Tous les samedis à 18 h 15 à Sakramentskirken, Nørrebrogade 27, Kbh. N.

Missione cattolica Italiana
Messe ogni sabato alle ore 18 Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 Kbh.V.

Misa en Espanol
Iglesia de San Augustin, Jagtvej 183. Todos los domingos a las 12.00.

Kroatisk mission
P. Drago Cumurdzic, Johanneskirken, Vandtårnsvej 11, 2860 Søborg.
Messe: Hver søndag kl. 12 samt hver fredag kl. 19.
I Helsingør: Den 1. og 3. søndag i måneden kl. 14.
I Frederiksværk: Den 2. søndag i måneden kl. 16.
I Helsinborg, Sverige: Den 4. søndag i måneden kl. 17. I Klipan, Sverige: Hver lørdag kl. 14.

Msze swiete w jezyku polskim
Ks. Julian Bodnar, CssR.
Kosciól sw. Anny, Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S. Tlf. 31 58 21 02.
Msza sw.: Kazda niedziela i swieto o godz. 12.00.

Ungarsk messe
Magyar mise v. P. Kálmán Horváth, S.J. Stenosgade 4 a, 1616 Kbh. V. (Jesu Hjerte Kirke). Tlf. 31 21 85 88. Messe hver 2. søndag i måneden kl. 16 (i huskapellet, Stenosgade 4 A).

Tamilske gudstjenester
Pastor Jude Kulas Soosaiappu, Kastetvej 1, 9000 Aalborg. Tlf. 98 13 50 39 eller 20 86 67 38.
Lørdag d. 8.: Skt. Josefs kirke, Horsens, kl. 17.
Søndag d. 9.: Vor Frue kirke, Århus, kl. 14.
Lørdag d. 15.: Skt. Michaels kirke, Kolding, kl. 16.
Søndag d. 16.: Hellig Kors kirke, Lemvig, kl. 10.
Lørdag d. 22.: Skt. Peters kirke, Herning, kl. 17.

Koder for kørestolsbrugere
Koderne er anført efter »Messetider«.
HA = Direkte angang ad fast rampe, fast skinne eller elevator.
HB = Adgang ad løs rampe eller skinne.
HC = Kun adgang ved løft.
1 = Placering af fast adngsvej oplyses ved henvendelse til sognekontoret.
2 = Aftale om hjælp ved ankomst aftales med sognekontoret/kirken.

Koder for hørehandicappede
Koderne er anført efter »Messetider«.
T= Teleslynge.
H= Andre hjælpemidler for hørehandicappede, f.eks. højtaleranlæg, hånd-høreapparat. Sidstnævnte skal nogle steder lånes i kirkens sakristi.
I= Ingen hjælpemidler for hørehandicappede.

Liturgisk kalender februar 1997

1. *grøn.* Lørdag i 3. alm. uge. (III Ps). Eller *hvid.* Gudsmoders lørdagsmesse. L.: Hebr 11,1-2.8-19. Ev.: Mark 4,35-41. Bededag for præste- og ordenskald.
2. hvid. Søndag. Herrens fremstilling (f).(IV Ps). Gl. Cr. Særl.pf. 1.L.: Mal 3,1-4; Sl 24,7.8.9.10.
R. Hærskarernes Herre, han er ærens konge. 2.L.: Hebr 2,14-18. Ev.: Luk 2,22-40 eller 2,22-32.
3. *grøn.* Mandag i 4. alm. uge. (IV Ps). Eller *rød.* Blasius, biskop og martyr, (316). L.: Hebr 11,32-40. Ev.: Mark 5,1-20. Blasiusvelsignelse.
4. *grøn.* Tirsdag i 4. alm. uge. (IV Ps). L.: Hebr 12,1-4. Ev.: Mark 5,21-43.
5. *rød.* Onsdag i 4. alm. uge. (IV Ps). Agathe, jomfru og martyr, (251)(m). L.: Hebr 12,4-7.11-15. Ev.: Mark 6,1-6.
6. *rød.* Torsdag i 4. alm. uge. (IV Ps). Paul Miki og lidelsesfæller, martyrer, (1597) (m). L.: Hebr 12,18-19.21-24. Ev.: Mark 6,7-13.
7. *grøn.* Fredag i 4. alm. uge. (IV Ps). L.: Hebr 13,1-8. Ev.: Mark 6,14-29.
8. *grøn.* Lørdag i 4. alm. uge. (IV Ps). Eller *hvid.* Hieronymus Æmiliani, præst, (1537). Eller *hvid.* Gudsmoders lørdagsmesse. L.: Hebr 13,15-17.20-21. Ev.: Mark 6,30-34.
9. *grøn.* 5. ALM. SØNDAG. (I Ps). Gl. Cr. Alm.S.pf. 1.L.: Job 7,1-4.6-7; Sl 147,1-2.3-4.5-6. R. Lovpris Herren; han læger dem, hvis hjerte er sønderknust. 2.L.: 1 Kor 9,16-19.22-23. Ev.: Mark 1,29-39.
10. *hvid.* Mandag i 5. alm. uge. (I Ps). Scholastica, jomfru, (543)(m). L.: 1 Mos 1,1-19. Ev.: Mark 6,53-56.
11. *grøn.* Tirsdag i 5. alm. uge. (I Ps): Eller *hvid.* Vor Frue af Lourdes. L.: 1 Mos 1,20 — 2,4a. Ev.: Mark 7,1-13. (Læsning ad libitum (Vor Frue af Lourdes): Es 66,10-14c.)
Det almindelige kirkeår afbrydes her og genoptages mandag den 19.maj (2.pinsedag«).

FASTETIDEN

12. *viol.* Askeonsdag. (IV Ps). Faste pf. IV. 11.L.: Joel 2,12-18 Sl 51,3-4.5-6a.12-13.14+17. R. Herre, vær os nådig, thi vi har syndet! 2.L.: 2 Kor 5,20 — 6,2. Ev.: Matt 6,1-6.16-18.
Faste- og abstinensdag.
Askeindvielse kan foretages ved hver menighedsmesse eller ordets gudstjeneste.
13 .*viol.* Torsdag efter askeonsdag. (IV Ps). Faste pf. L.: 5 Mos 30,15-20. Ev.: Luk 9,22-25.
14. *hvid.* Fredag. Cyrillus, munk, (869), og Methodius, biskop, (885), Europas værnehelgener (f).(IV Ps). Gl. Hyrdernes pf. L.: ApG 13,46-49; Sl 117,1.2. R. Gå ud i al verden og forkynd Evangeliet. Ev.: Luk 10,1-9.
15. *viol.* Lørdag efter askeonsdag. (IV Ps). Faste pf. L.: Es 58,9b-14. Ev.: Luk 5,27-32.
16. *viol.* 1. Søndag i fasten. (I Ps). Cr. Særl.pf. 1.L.: 1 Mos 9,8-15; Sl 25,4-5ab.6+7bc.8-9. R. Alle Herrens stier er miskundhed og trofasthed for dem, der holder hans pagt. 2.L.: 1 Pet 3,18-22. Ev.: Mark 1,12-15.
17. *viol.* Mandag i 1. uge i fasten. (I Ps). Faste pf. L.: 3 Mos 19,1-2.11-18. Ev.: Matt 25,31-46. (Servitterordenens 7 Grundlæggere kan ihukommes.)
18. *viol.* Tirsdag i 1. uge i fasten. (I Ps). Faste pf. L.: Es 55,10-11. Ev.: Matt 6,7-15.
19. *viol.* Onsdag i 1. uge i fasten. (I Ps). Faste pf. L.: Jonas 3,1-10. Ev.: Luk 11,29-32.
20. *viol.* Torsdag i 1. uge i fasten. (I Ps). Faste pf. L.: Est IV(14),1.3-5.12-14. Ev.: Matt 7,7-12,
21. *viol.* Fredag i 1. uge i fasten. (I Ps). Faste pf. L.: Ez 18,21-28. Ev.: Matt 5,20-26. (Peter Damian, biskop og kirkelærer, (1072), kan ihukommes.)
22. *hvid.* Lørdag. Apostlen Peters stol (f).(I Ps). Gl. Ap.pf. L.: 1 Pet 5,1-4; Sl 23,1-2a.2b-3.4.5.6. R. Herren er min hyrde, mig skal intet fattes. Ev.: Matt 16,13-19.
23. *viol.* 2. Søndag i fasten. (II Ps). Cr. Særl.pf. 1.L.: 1 Mos 22,1-2.9a.10-13.15-18; Sl 116,10+15. 16-17. 18-19. R. Jeg vandrer for Herrens åsyn udi de levendes land. 2.L.: Rom 8,31b-34. Ev.: Mark 9,2-10. Polycarp, biskop og martyr, (166), fejres ikke.
24. *viol.* Mandag i 2. uge i fasten. (II Ps). Faste pf. L.: Dan 9,4b-10. Ev.: Luk 6,36-38.
25. *viol.* Tirsdag i 2. uge i fasten. (II Ps). Faste pf. L.: Es 1,10.16-20. Ev.: Matt 23,1-12.
26. *viol.* Onsdag i 2. uge i fasten. (II Ps). Faste pf. L.: Jer 18,18-20. Ev.: Matt 20,17-28.
27. *viol.* Torsdag i 2. uge i fasten. (II Ps). Faste pf. L.: Jer 17,5-10. Ev.: Luk 16,19-31.
28. *viol.* Fredag i 2. uge i fasten. (II Ps). Faste pf. L.: 1 Mos 37,3-4.12-13a.17b-28. Ev.: Matt 21,33-43.45-46.

Bønnens apostolat ved pater Paul Keller S.J.

Værdien af et samfund viser sig i dets holdning til dem, der lider

Fra pavens budskab til den femte verdensdag for de syge

»Den næste verdensdag for de syge afholdes i Fatima den 11. februar 1997. Dette Mariavalfartssted har særlig betydning for mig. På den 10. årsdag for attentatet på mig drog jeg derhen som pilgrim for at takke Guds forsyn. Den dramatiske begivenhed på Petersplads faldt jo sammen med årsdagen for den første Maria-åbenbaring i Cova da Iria den 13. maj 1917.

Kernen i Marias budskab ved begyndelsen af dette århundrede er - som i Evangeliet - et opråb til omvendelse og bod. Når vi lytter til den hellige jomfru, vil vi på ny og mere levende opdage hendes sendelse i Kristi og kirkens mysterium. Ved brylluppet i Kana var hun medvirkende til Kristi første mirakel, og hun opfordrer også os til at gøre alt, hvad Han siger. I Fatima minder hun os om Kristi klare ord ved begyndelsen af hans virksomhed: »Tiden er inde, Guds rige er kommet nær; omvend jer og tro på evangeliet« (Mt. 1,15).

I Cova da Iria minder Maria os også på ny om Kristi indbydelse: »Kom til mig, alle I, som er trætte og bærer tunge byrder, og jeg vil give jer hvile« (Mt. 11,28). I Fatima kan man finde denne hvile. Somme tider er det legemlig helbredelse. Oftere er det den indre fred: når et menneske ved nådens hjælp finder kraft til at acceptere sygdommen, og i forening med den lidende Kristus at gøre lidelsen til et frelsens redskab for sig selv og andre.

Maria opfordrer os til at se op til den korsfæstede, som af fri vilje har taget vore lidelser på sig, for at frembære sig selv som offergave for vor frelse. Således har han udfriet lidelsen og forvandlet den til frelsebringende kærlighed. I Kristus, som døde og opstod, åbenbares en ny dimension af den menneskelige lidelse: at aflægge et troens og kærlighedens vidnesbyrd.

I et samfund, som søger at bygge på velfærd og konsum, og som vurderer alt efter effektivitet og profit, fortrænges sygdom og lidelse, eller man hengiver sig til den illusion at kunne overvinde dem alene ved fremskridt inden for videnskab og teknik. Med hensyn til sygdom og lidelse står vor fomuft ganske vist over for en grænse. Men i lyset af Kristi kors og opstandelse bliver de til kostbare redskaber, som i forening med Jesus Kristus kan bidrage til virkeliggørelsen af Guds frelsesplan.

I evangeliet om verdensdommen sammenfattes frelsens kriterier på højtidelig måde: »Alt, hvad I har gjort mod en af mine mindste brødre, det har I gjort mod mig« (Mt. 25,40). Blandt disse »mindste brødre« befinder

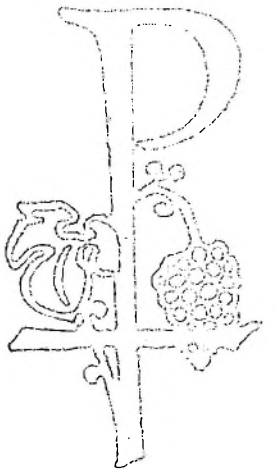

sig også de syge (Mt. 25,36), som ofte er ensomme og udstødte af samfundet. Et af hovedformålene med verdensdagen for de syge er at sensibilisere den offentlige mening. Det gælder om at være de syge nær, for at deres lidelser kan blive frugtbare, også takket være dem, som plejer dem.

Det er den indsats, verdensdagen opfordrer til.«

I februar beder vi med paven om:
- at solidarisk kærlighed til de lidende i ethvert kristent samfund må vise sig i handling og
- at syge og ældre må forene deres lidelser med Kristus og ofre dem for hele kirken.

»Alt, hvad I har gjort mod en af mine mindste brødre, det har I gjort mod mig.« (Mt. 25,40) - I lyset af Kristi kors og opstandelse bliver sygdom og lidelse til kostbare redskaber, som i forening med Jesus Kristus kan bidrage til virkeliggørelsen af Guds frelsesplan, skriver pave *Johannes Paul II* i sit budskab til den femte verdensdag for syge.

Jeg vil være et menneske

Jørgen Hviid: »Jeg vil være et menneske«, Dansk Psykologisk Forlag 1996, 61 s. kr. 95,00.

For 4-500 år siden var man i tvivl, om de indfødte i det nyopdagede Amerika nu også var mennesker. Kunne man f.eks. døbe sådan nogen? Eller var de måske snarere en slags dyr? Eller noget helt tredje? Heldigvis for eftertiden slog det synspunkt igennem, at alle - uanset hudfarve - er mennesker. Men fordi man eventuelt bliver enige om det, er det ikke automatisk givet, at man også behandler hinanden som mennesker. Og det kniber det mildest talt med den dag i dag.

Så vidt, så godt. Men det er jo ovre i Amerika, langt væk herfra. Så får man en bog, der hedder: »Jeg vil være et menneske«. En bog, der beretter om et menneskeliv, et specielt menneskeliv måske, men alligevel et menneskeliv. Bogen handler om *Annette*, som i mange år har boet i Niels Steensens Hus i Helsingør. Annette har siden fødslen haft det såkaldte Downs syndrom, som med en lidt forældet betegnelse også kaldes mongolisme. Nogle anderledes kromosomer medfører, at en person med Downs syndrom intellektuelt fungerer på en anden måde, end folk gør flest. En sådan person har normalt vanskeligere ved at lære noget af det, samfundet har opstillet som norm. Tidligere blev personer med Downs syndrom heller ikke ret gamle, men takket være en forbedret pleje, er levealderen steget meget.

Annettes liv fortælles i jegform. En anden har ført pennen, men hun har selv godkendt resultatet. Bogen er ganske enkelt spændende og fyldt med farverige detaljer, som gør det nemt at indleve sig i de situationer, der berettes om.

Men hvad er det særlige ved Annettes liv? Hvorfor vil hun gerne være et menneske? Er hun ikke allerede det? Kan man være andet end et menneske, når man kan væve, har lært en del fransk, kan gå i banken og hæve penge på sin konto, lave mad, deltage i et familieliv, udføre tryllekunster for et større publikum, være ked af det, være glad, købe ind, afstemme husholdningsregnskabet og deltage i udenlandsrejser? Selvfølgelig ikke, men derfor kan man godt føle, at andre mennesker øjensynligt tvivler, især hvis de ikke behandler én som et menneske.

Hvis man i vort samfund bliver tvangsforflyttet, hvis man pålægges at arbejde et bestemt sted mod ens egen vilje, hvis nogen beslaglægger ens økonomiske ressourcer uden særlig grund, hvis familien svigter, ja, så vil de fleste vel føle, at de ikke bliver behandlet og respekteret som mennesker.

Og det er netop, hvad Annette har været ude for. Plus en hel del andre ting, både morsomme og triste. Både spændende og tankevækkende. Så realistiske ting, at de faktisk ligner meget af det, mange går rundt og oplever med vore medmennesker og myndigheder. Skildringen af sagen om Annettes bankbog og umyndiggørelse ligner til forveksling det, som mange danskere har oplevet f.eks. hos skattevæsenet.

Men lige som de fleste andre overlever Annette. Hun har sine ressourcer på tre områder: Erkendelsen af det, hun kan (og hun kan virkelig noget, som ikke alle kan). Den styrke, et godt fællesskab kan give. Og sidst, men ikke mindst, erkendelsen og accepten af, at der er noget i dagligdagen og tilværelsen, hun ikke kan. Annettes skildring af sit liv er gennemsyret af en uimponerethed, som er en jyde værdig, f.eks. når hun fortæller om de gange, hun har mødt paven.

Her er vi vist nogle, som kunne lære noget.

Bogen åbner ens øjne for, hvad et menneskeliv kan være, hvis det ikke netop leves inden for visse grænser, som er accepteret af de fleste. »Livskvalitet« er for nogle ved at være et fortærsket udtryk. Her er en chance for at forstå udtrykket på en måde, der ikke bygger på de mere luksuriøse og finkulturelle sider af tilværelsen, men på nogle basale menneskelige forhold i dagligdagen. Efter læsningen kommer man faktisk også i tvivl om, hvem der egentlig er handicappet.

Helge Clausen

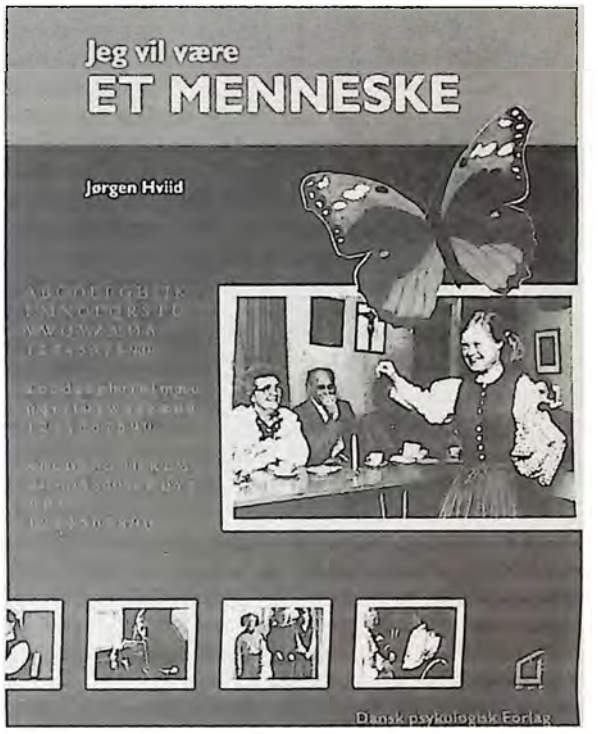

Angst Mod Martin Luther

Jakob Knudsen: Angst Mod Martin Luther.
Fortælling. Forord ved Jan Lindhardt.
Hovedland, 1996. 384 sider, kr. 248.

I dag er højskolelæreren, forfatteren og præsten Jakob Knudsen (1858-1917) nok mest kendt for sin smukke salme »*Se, nu stiger Solen*«. Men for nogle menneskealdre siden var hans bøger også forholdvis udbredte, og en af dem, dobbeltromanen (med den lidt forvirrende titel) Angst Mod Martin Luther fra 1912-14 om reformatoren Martin Luther, er nu genudgivet af forlaget Hovedland i anledning af 450-året for Luthers død i 1996.

Som antydet allerede i titlen er Angst Mod en art dannelsesroman. Luthers stræben efter et livsdygtigt kompromis mellem sin angst for Guds straf og sin tro på Guds nåde udmønter Jakob Knudsen i en skildring af evangelisk kristendom på baggrund af sit eget ståsted i den tidehvervske bevægelse og med adresse til den livsanskuelses-debat, der foregik herhjemme ved århundredeskiftet. Hør blot, hvad Luther til slut i romanen siger til studenten Tilio: »Nu har I angst og søger fred. Thi angst er ikke frygt for at få en sveden hale i helvede. ... Angst har kun den, der elsker livet så højt, at det kunne blive ham et himmerig. ... Når så freden er der, så er alt vundet. Blot ikke hjertet lukker sig om sin fred.«

Det centrale tema i romanen er Luthers konfrontation af det onde i verden, inklusive det onde i ham selv. På trods af det daglige møde med ondskaben lærer han at leve med sin menneskenatur i tiltro til, at Kristus virkeligt een gang for alle har brudt det ondes magt. Det er således udviklingen af Luthers religiøsitet som barn og ung mand, der er den egentlige handling i romanens første del, mens den anden del af beskæftiger sig mere med Luther som en samlende skikkelse for reformationen i Tyskland.

Angst Mod er interessant at læse, hvis man gerne vil friske reformationstidens historie op, og fordi den skildrer et menneskes religiøse søgen med indføling og engagement. Det er en god ide at finde den frem i bogreolen i Luther-jubilæet. Men om den ligefrem fortjener at blive genudgivet er mindre oplagt. Jeg tror, det er i mangel af noget bedre, og det er en skam. En stor moderne dansk religiøs fortælling, gerne om Martin Luther, skal være velkommen. Men første klasses religiøs skønlitteratur er i disse tider en sjælden frugt overalt i det kristne Europa.

Andreas Rude

Kirke og retfærdiggørelse

Den romersk-katolske / evangelisk-lutherske kommissions seneste dokument »Kirke og retfærdiggørelse. Kirkeforståelsen i lyset af retfærdiggørelseslæren«, Niels Steensens Forlag, 1996, 164 s., kr. 123,75 incl. moms.

I 1997 bliver det 30 år siden, at Det lutherske Verdensforbund og Det pavelige Råd til fremme af kristen Enhed påbegyndte sit arbejde i Zürich - umiddelbart efter Det andet Vatikankoncil.

Kommissionens arbejde er foregået i tre faser. Første dialogfase blev afsluttet med Malta-dokumentet (1972) »Das Evangelium und die Kirche«, hvor man fastslog en vidtgående enighed om retfærdiggørelseslæren og en uenighed i opfattelse på Skriftens og traditionens område.

Med dette dokument var grundlaget for den videre dialog givet og i anden dialogfase tog man derfor fat på de specielle lærespørgsmål, som siden Reformationen i det 16. årh. har været opfattet som kirkeadskillende. Resultatet af arbejdet i anden fase blev en række udgivelser: »Herrens nadver« (1978 - på dansk 1980), »Det kirkelige embede« (1981 - på dansk 1983), »Veje til fællesskab« (1980 - på dansk 1986), »Enhed forude; modeller, former og faser i katolsk/luthersk kirkefællesskab« (1984 - på dansk 1986) samt erklæringer i forbindelse med 450 årsdagen for Confessio Augustana fra 1530 og 500 årsdagen for Luthers fødsel.

I 1986 påbegyndte kommissionen arbejdet i tredje dialogfase, hvis tema var »Kirke i lyset af sakramentaliteten og retfærdiggørelsen«. Det foreliggende dokument blev offentliggjort i Tyskland i 1994 og er nu - oversat af *Ruth Plum* - udgivet på dansk. Biskop *H. L. Martensen* har været teologisk rådgiver ved udgivelsen. Dokumentet er opdelt i følgende kapitler: Retfærdiggørelse og kirke. Kirkens vedvarende tilblivelse. Den treenige Guds kirke. Kirke som frelsens modtager og formidler. Kirkens sendelse og fuldendelse.

I sit forord til bogen skriver tidl. biskop i Würzburg, *Paul-Werner Scheele*, og *James R. Crumley* fra den tyske lutherske kirke i Amerika, at kommissionens beretning skal forstås i sammenhæng med dokumenterne fra anden dialogfase. Spørgsmålet er, »om disse dokumenter udgør den tilstrækkelige konsensus, til at vore kirker er i stand til at indlede de skridt til den synlige enhed, som er blevet stadig mere påkrævet.«

Gennem de senere år er der i den katolske kirke fokuseret en hel del på dialogen med andre kirkesamfund, såvel de ortodokse som de lutherske kirker. Herhjemme har denne katolske interesse for en dialog øjensynlig været yderst behersket både i de katolske menigheder i Danmark og i folkekirken.

Det er derfor af største betydning for en kristen enhed kirkerne imellem, at Kommissionens publikationer bliver kendt, læst og studeret. Her er materialet til fælleskirkelige studiekredse rundt om i sognene.

cm

Nyt fra Niels Steensens Bibliotek

For dem, der holder af Thomas Merton har det nok interesse, at der i Niels Steensens Biblioteks bogbestand er indgået *Thomas Merton:* »Reflections on my work«. Bogen er en samling af de forord, han skrev til sine udenlandske bøger, og som udgiveren skriver: »Mange af dem foreligger hermed for første gang på engelsk, og de giver et fascinerende indblik i Thomas Mertons opfattelse af hans egne skrifter og udviklingen i hans tankegang.«

Niels Steensens Bibliotek har fået foræret 3 ikonbøger med alle de væsentlige og elskede ikonbilleder, som de fleste enten kender eller har set.

Den første er tysk og hedder »Muttergottesikonen« af *W. P. Theunissen* og viser en række ikoner af Maria med Jesusbarnet.

Den anden er ligeledes tysk og er en håndbog i ikonmaleri og historie. Bogens titel er »Die Ikonen« og er skrevet af 8 internationalt kendte eksperter. Den indeholder over 390 farvebilleder og skildrer ikonkunsten, som den har formet sig i Byzans over Syrien til Sinai og videre til Grækenland og til Georgien og det nu splittede Rusland.

Den tredje er engelsk og handler udelukkende om russiske ikoner, hvilket også kommer til udtryk i titlen »Russian Icons«. Bogen er oprindelig tysk og er skrevet af *Konrad Onasch*, men er altså oversat til engelsk. Bogen gennemgår de forskellige russiske »skoler« og slutter af med at illustrere dem via 48 farveplancher.

På norsk er kommet et lille illustreret hefte om den hellige sognepræst *Jean Marie Vianney*. Heftet beskriver meget levende og letlæst den hellige sognepræsts liv og specielt den vanskelige tid, han levede i - omkring den franske revolution. Forfatteren, en ung præstekandidat fra USA, *Francis M. de Rosa*, tog i 1991 på en pilgrimstur til den hellige sognepræsts grav og har siden næret en hengivenhed for Jean Marie Vianney, som hele heftet vidner om. Han gør brug af mange kilder, hvilket vidner om et omfattende studie af sognepræstens liv. Bogen er oversat af p. *Brian McNeil*.

Keld Dahlwad

Er befrugtede æg omfattet af menneskerettighederne?

Store spørgsmål blev endevendt på Europarådets tredje symposium om bioetik

Strasbourg (KNA) - Uroen bredte sig blandt de omkring 400 tilhørere i Europa Parlamentets plenarsal i Strasbourg. *Bruno Brambati*, profesor i gynækologi ved universitetet i Milano, havde netop afsluttet sit foredrag om »fosterreduktion og dens rolle i behandlingen af flerbørnsgraviditeter«. Det, som nogle af tilhørerne blev så ophidsede over, var de »tekniske« udtryk; Brambati havde talt om at »reducere« antallet af embryoner ved flerbørnsgraviditeter af hensyn til moderen og til de børn, der skulle fødes.

Han var en af de godt 50 eksperter, der var indkaldt til Europarådets tredje symposium om bioetik. Symposiet fandt sted lige før jul og drejede sig om forplantning, lægevidenskab og beskyttelse af menneskelige embryoner - befrugtede menneskelige æg. En af hensigterne med symposiet var at forberede en tilføjelse til Europarådets bioetikkonvention - om beskyttelsen af menneskelige embryoner.

Det er statistisk påvist, understregede Brambati, at risikoen for en genetisk defekt er mærkbart højere, når der er tre eller flere embryoner i livmoderen. En »selektiv reduktion« er derfor det mest effektive, man kan gøre for at mindske risikoen, og så finder man ud af, hvilke embryoner der har »de bedste chancer for at overleve«.

Videnskaben åbner mange nye spørgsmål

Foredraget førte symposiedeltagerne ind til problemets kerne: Lægevidenskaben har gjort kæmpemæssige fremskridt, når det gælder behandling af ufrugtbarhed - ufrivillig barnløshed - prænatal diagnosticering af arvelige sygdomme og operationer på fostre i moders liv, også kaldet mikroinvasion. Og så - det fremgik tydeligt af samtlige foredrag - melder der sig en lang række spørgsmål: Hvad sker der med de embryoner, der bliver til overs i forbindelse med en reagensglasbefrugtning? Må man bruge dem til forskning? Hvor længe skal tiloversblevne embryoner holdes nedfrosset? Og har embryoner menneskerettigheder?

Men heller ikke de jurister og filosoffer, som beskæftiger sig med disse spørgsmål, har nogen entydige svar. *Göran Hermeren*, der er professor i bioetik ved universitetet i Lund, pegede på forskellige teorier om, fra hvilket tidspunkt man kan kalde embryoner for menneskelige væsener. For nogle har fosteret en moralsk status allerede fra befrugtningsøjeblikket. Andre mener ikke, at denne tilstand opnås på et nærmere fastsat tidspunkt; der er snarere tale om en proces, som sker i løbet af svangerskabet, og som ender med fødslen.

Hvornår indtræder personligheden?

Carlos de Sola, en af Europarådets jurister, gjorde opmærksom på det vanskelige i at fastlægge embryonernes retsstilling. Hvad hvis embryoner har personlighed, og hvornår får de det? Indtil nu har eksperterne heller ikke kunnet blive enige om, fra hvornår man kan tale om et embryon - fra første færd eller først fjorten dage senere, når man kan begynde at se individuelle træk. Det er en gordisk knude, som endnu ikke har kunnet løses, et problem, som eksperterne må arbejde videre med, sagde han.

Lægerne må udvise mere ansvarlighed

Men problemet med de for mange embryoner mente de Sola nok, at man kunne blive enige om. Lægerne måtte passe bedre på og udvise mere ansvarlighed i behandlingen af barnløshed, sagde han og tilføjede, at det var bedre at sætte færre befrugtede æg op i livmoderen. Ingen anden løsning anså han for god, da lægen og forældrene ellers måtte bestemme sig for at slå nogle af embryonerne ihjel for at redde de andres og moderens liv.

Også de privatpraktiserende gynækologer måtte holde lidt igen, understregede de Sola; de gav for mange hormonbehandlinger, som førte til flerbørnsgraviditeter. Han mente, at barnløse hellere skulle tage den lidt med ro. Mange gange er *tid* nemlig det, der skal til, sluttede han.

Den serbisk-ortodokse kirke slutter sig til oppositionen

Biskopperne har fået nok af drømmene om 'Storserbien'.
Nu støtter de i stedet befolkningens krav om demokratiske reformer og anerkendelse af valgsejr

(KNA) - Midt i oppositionens vedvarende protester, som begyndte efter lokalvalgene i november, har Serbiens ortodokse kirke skiftet kurs. Den var ellers loyal over for styret, men nu siger den, at *Slobodan Milosevic* og hans regering har bragt staten på sammenbruddets rand og henvist folk til et liv i fattigdom.

Det kan man læse i en erklæring, som mere end 30 serbisk-ortodokse biskopper udsendte, efter at de på et møde i hovedstaden i januar under ledelse af patriark *Pavle* havde drøftet den politiske krise i landet.

Regeringen har med magt forsøgt at træde folkets frie vilje under fode, da den annullerede oppositionens sejr ved lokalvalgene den 17. november, mener den ortodokse kirkes synode. Det var denne forfalskning af valgresultaterne, der fik mennesker i tusindvis til dag efter dag samles i gaderne og for at kræve reformer - på trods af et forbud imod demonstrationer.

Ubarmhjertig kritik af regeringen

De ortodokse biskopper beskylder Milosevics regering for at have sået splid og provokeret blodsudgydelse udelukkende for at bevare magten. Han og hans håndgangne mænd har bedraget serberne i Kroatien og i Bosnien og gjort Serbien til en stat, som hele verden foragter, hedder det. Det eneste, der kan føre til fred, er en tilbagevenden til demokratiske principper, understreger biskopperne i deres erklæring. Den fik et kæmpe bifald, da oppositionsfolk læste den op i gaderne.

Forinden havde patriark Pavle, der er overhoved for den serbisk-ortodokse kirke, offentliggjort sit julebudskab - i den ortodokse kirke var det jul den 7. januar. Heri gjorde han magthaverne klart, at også de havde at overholde landets lov og ret, og at de måtte forhindre vold og lovløshed, som hverken befolkningen eller staten havde nogen glæde af.

Øget pres på præsidenten

Den serbisk-ortodokse kirkes slutten sig til borgernes krav om anerkendelse af oppositionens sejr ved lokalvalgene betød, at der nu lagdes endnu mere pres på præsidenten. Ved årsskiftet havde Milosevic ganske vist stillet et 'reformernes år' i udsigt, men man kan jo altid trække tiden ud - ikke mindst hvis man er klar over, at de forskellige oppositionsgrupper *har* fundet sammen om at kræve anerkendelse af valgresultaterne og demokratiske reformer.

Kirkens slutten sig oppositionen - konkretiseret i erklæringen fra biskopperne - signalerer til en vis grad, at den betragter sine bestræbelser på at mægle mellem parterne i det første år efter krigens afslutning som mislykket. Biskopperne har igen og igen opfordret til dialog og forsoning - omend de gjorde det moderat, når det var regeringen, de stod overfor.

Det indikerede klart, at kirken var begyndt at tænke i nye baner, da patriark Pavle midt i november lagde pres på *Radko Mladic*, bosnisk-serbisk general og eftersøgt som krigsforbryder, for at få ham til at efterkomme en opfordring fra Beograd om at trække sig tilbage.

En helt anden indstilling

Så sent som sidste sommer blev Milosevic udsat for kritik fra flere biskoppers side, fordi han bøjede sig for den øvrige verdens pres og var for tilbageholdende med at støtte serbere, som boede uden for den serbiske stats grænser. Han blev beskyldt for ikke at varetage de serberes rettigheder, som boede i Bosnien-Hercegovina og i Kosovo, fordi han affandt sig med, at andre folk i disse områder havde ret til selvstyre.

Under krigen på Balkan og i de første måneder derefter holdt de serbisk-ortodokse biskopper - i hvert fald udadtil - den serbiske fane højt og støttede planerne om et 'Storserbien'. Serberne var ikke aggressive, havde patriark Pavle gentagne gange understreget; de boede bare i det land, som var deres arvelod, også uden for den serbiske stats grænser.

Nationalistiske martyrminer

Tilsvarende har ortodoksien igen og igen forlangt, at Dayton-fredsaftalen skulle ændres. »Vi forlanger ikke mere til vort folk end det, der gives til andre folk«, hed det. I de fredsappeller, som biskopperne sendte til nabolandene, blev disse som regel fremstillet som den angribende part - og serberne som dem, det gik ud over.

Også for økumenen var det en belastning, fordi alle kirkerne på Balkan mere eller mindre gav efter for deres nationale følelser. Man beskyldte gensidigt hinanden for kun at være opmærksom på de lidelser, som éns eget folk var udsat for.

Det sås tydeligt, at forholdet mellem den serbisk-ortodokse og den katolske kirke var spændt, da Milosevic i marts 1994 legede med tanken om at invitere pave *Johannes Paul II*; under sit ophold i landet skulle paven så tale for en ophævelse af FN-sanktionerne imod Serbien og Montenegro. Ganske vist mente også ortodoksien, at disse sanktioner var uretfærdige, men et pavebesøg betragtede biskopperne på det tidspunkt som »ikke ønskværdigt«.

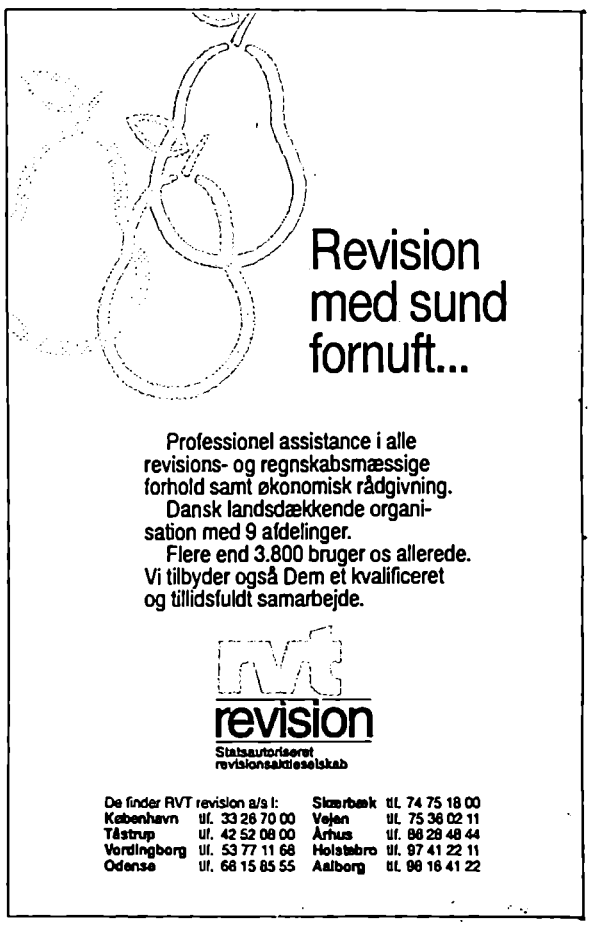

Døde

Rosenkranskirken var Erik Frandsens øjesten

Den 23. december om morgenen blev *Erik Frandsen* ramt af en blodprop og i hast kørt til hospitalet i Rønne. Desværre var der intet at stille op. Kl. 15 holdt jeg med de nærmeste en andagt dér. Han blev 72 år. Lørdag den 28. december fulgte begravelsen. Rosenkranskirken i Åkirkeby var fyldt af deltagende.

Erik Frandsen var søofficer af høj rang. Som ung mand arbejdede han for forskellige rederier. Efter afsluttet uddannelse var han i over 20 år maskinchef i Bornholms Trafikken. Da selskabet for mange år tilbage forsøgte et udenlandsk projekt var Frandsen et helt år på jordomsejling med skibet Thorkild Lund. Han var iøvrigt også i bestyrelsen for maskinmesterforeningen. Hvor afholdt han var blandt sine kolleger, fik man bl.a. at se ved begravelsen, hvor mange af disse deltog.

Erik Frandsen har været medlem af pastoralrådet i flere perioder og menighedsrådsformand i Åkirkeby siden 1970. Som sådan var han sikkert noget af det mest effektive, man kan forestille sig. Rosenkranskirken var hans øjesten. Både den, præstegården og sognet har han taget fantastisk hånd om. Jeg værdsatte ham højt som medarbejder. Han elskede Kirken. Intet var godt nok til den.

Erik Frandsens død betyder ikke alene for hans familie et stort tab, men for os alle. Vi er dybt berørt deraf. Ingen vil kunne erstatte ham. Vi takker Gud for at have haft ham i vor midte.

Erling Brodersen
sognepræst

Kham Cong Nguyen
døde den 3.1.1997
Begravelsen har fundet sted den 11.1.1997

Hjertelig tak for venlig deltagelse.

På familiens vegne

Phuong Thi Minh Nguyen

Hvorfor vendte præsten ryggen til menigheden?

Juleaften var jeg i Folkekirken til den populære gudstjeneste. Præsten stod foran alteret med ryggen til os, ligesom vi havde været vant til det under den gamle tridentinske messe før 1969. Det forekom mig pludseligt underligt - og jeg spurgte mig selv: Hvorfor gør han det? Hvem har fundet på det? Hvornår er man begyndt på det?

Det er givet, at Jesus, da han holdt den sidste nadver med sine disciple, ikke lå med ryggen til de tolv. Det ville jo være absurd ved et middagsselskab! Da kristendommen kom til Hellas og Rom, og de kristne forsamledes i rigmandsvillaer, sad »pater familias« bag ved det store bord i tablinium med front mod forsamlingen. Efterhånden blev der flere kristne, end der kunne være i et privat hjem, og så byggede man »basilikaer«, hvor alterbordet stod ved apsis' overgang til »skibet« (altså det, vi nu kalder »korrundingen«), og her stod så biskoppen eller præsten bagved.

Nu kommer så den interessante forklaring. Romere og grækere havde en lang tradition for at man bad til solen, vendt mod øst, lysets opgangssted. De to ældste kirker i Rom: Laterankirken og Skt. Peterskirken blev bygget således, at hovedindgangen vendte mod øst og så stod biskop eller præst med ansigtet mod øst, når han stod bag ved alteret - og det gør paven stadigvæk, når han læser messe i disse kirker!

Når man så skulle bede, vendte hele menigheden sig mod øst med ryggen til præsten og ansigtet mod hovedindgangen. Eftersom man stod op under gudstjenesten, var det nemmere at vende sig end i vore kirker med bænke eller stole.

Derpå fandt man på at bygge kirkerne »omvendt« med koret mod øst. Så behøvede menigheden ikke at vende sig om, men kun præsten: han skiftede blot side og stod nu foran alterbordet med ryggen til menigheden.

Da der i de almindelige kirker ikke var brug for bispestolen - der oprindeligt stod i apsis (som nu i Skt. Ansgars kirke), så flyttede man efterhånden alteret helt bagud til apsidens væg.

Denne skik fulgte de kristne alt efter som kristendommen kom nord for Alperne - og derfor er vore middelalderkirker alle østvendte med alteret helt i baggrunden af apsis.

Man er efter den nye liturgiske reform vendt tilbage til den langt ældre idé, at præsten står bagved et bord, så alle kan følge med i, hvad han foretager sig, og han er i stadig kontakt med de troende. Men vi tager ikke mere hensyn til verdenshjørnerne - i alt fald ikke i storbyer.

Det gør måske heller ikke så meget, at vi ikke beder med ansigtet mod øst. De gamle havde lidt svært ved at skille Kristus fra Solen. Her er en tekst af pave Leo den Store (440-461). Leo henviser i en juleprædiken til den efter hans mening gudløse skik at »tilbede den opgående sol ved daggry«. Han tilføjer: »Dette gør også nogle kristne og tror, at de derved udfører en from gerning. Før de nemlig træder ind i den hellige apostel Peters basilika, som er indviet til den eneste og sande Gud, stiger de op ad trapperne til platformen foran kirken; her vender de sig imod den opgående sol og med sænket hoved bøjer de sig for den strålende solskive«.

Ak, ja!

Bjørn Højbo

Retræte med temaet 'økologi og spiritualitet'

I weekenden den 7. - 9. februar afvikles der i Skovhuset en retræte ud fra temaet økologi og spiritualitet.

Dette sker efter henvendelse fra en katolsk orden i USA, sr. *Gail Worcelo* fra Pennsylvania kommer til Danmark på det tidspunkt og vil holde retræten. Hun er medlem af Passionist Søstrene, hvor hun bl.a. har oprettet et kursusprogram i økologisk baseret spiritualitet.

Pris 485 kr. Tilmelding ved henvendelse til: Skovhusgruppen, Det økumeniske Center, Aarhus. Tlf. 86 16 26 55.

Religion som identitet - en mangfoldighed

»Religion som identitet - en mangfoldighed« er emnet for Københavns Stiftsårbog 1996. Årbogen udgives af Folkekirkens 10 stifter og indeholder foruden oplysninger om stiftets virke i det forgangne år også artikler om kirkearkitektur og -kunst, liturgi etc.

Årbogen følges op af 8 »gå-hjem«-møder om emnet. De finder sted onsdage kl. 18 i Davidskirken, Koldinggade 11 på Østerbro. Møderne indledes med en halv times oplæg om emnet religion som identitet med mulighed for at stille spørgsmål til oplægsholderne og debattere.

Onsdag den 19. marts vil sognepræst *Dietrich Timmermann*, Skt. Ansgars Kirke i København, give sit bud på katolicismens identitetsskabende funktion.

Interesserede kan rekvirere årbogen ved henvendelse til Københavns stiftsadministration, Nørregade 11, 1165 København K. - tlf. 33 13 28 83.Bogen koster kr. 40,- + forsendelsesudgifter kr. 15,-.

ks

Bistand

Katolsk menighedspleje
Bredgade 69 A, 1260 København K.
Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. telefon 33 15 23 03. Postgiro 6466397

Møder og arrangementer

Academicum Catholicum

indbyder til tema-eftermiddag med emnet

Kirken, hvad betyder det?

Der vil blive to foredrag med diskussion: professor Harald Riesenfeld, Uppsala: Hvorfra kommer begrebet menighed (kirke) i NT? og Jacob Thomsen: Kirken som Kristi mystiske legeme i økumenisk belysning.
Tid og sted: Lørdag d. 15. februar kl. 14-16.30 i Englesalen, Niels Steensens Gymnasium, Jagtvej 183 B. Alle er velkomne.

DØDEHAVSTEKSTERNE

Foredrag ved
pastor Jesper Høgenhaven,
Lindevangskirken
mandag d. 24. februar 1997 kl. 19.30
i menighedssalen, Stenosgade 4 B.
Alle inderesserede er velkomne.

Lourdes-aften

tirsdag d. 11. februar 1997 kl. 19 i Skt. Ansgars kirke, Bredgade.

Vi fejrer messe sammen og indbyder derefter til samvær i menighedssalen, hvor der vil være lejlighed til at få mere information om valfarten 1997 og hilse på tidligere deltagere.

Koncert i Sakramentskirken

Tirsdag d. 4. februar 1997 kl. 18.30

Pentagon Børneorkester

under ledelse af Alexandra Zapolski

Entré kr. 20,-.

Overskuddet går til kirkens varmeregning.

BIBELSTUDIEKREDS

v/ pastor Niels Engelbrecht
i Sakramentskirkens krypt
Nørrebrogade 27 C, 2200 København N.

6. og 27. februar 1997
kl. 16-17.30.
Studiekredsen slutter hver gang med en messe.
Mulighed for pensionist-kaffe kl. 15-16.
Husk at medbringe Bibelen!
Alle er velkomne.

Det sker på Magleås

Ma. d. 3. - ti. d. 4.2.:
Herlev kommune

Ma. d. 3. - ti. d. 4.2.:
Statens Museum for Kunst.

Ti. d. 4. - on. d. 5.2.:
Rødovre Lærerforening.

On. d. 5. - fr. d. 7.2.:
Dansk Flygtningehjælp.

On. d. 5. - fr. d. 7.2.:
Den sociale Højskole.

Fr. d. 7. - lø. d. 8.2.:
VUC-Greve.

Sø. d. 9. - ti. d. 11.2.:
Præster fra Münster.

On. d. 12. - fr. 14.2.:
Kommunale lønarbejdere.

Fr. d. 14. - sø. d. 16.2.:
Kommunale lønarbejdere.

Fr. d. 14. - sø. d. 16.2.:
Økumenisk Center.

Ma. d. 17. - ti. d. 18.2.:
DTU.

Ti. d. 18. - on. d. 19.2.:
KL.

On. d. 19. - ma. d. 24.2.:
Den tyske Bispekonference.

Ma. d. 24. - on. d. 26.2.:
Frederiksberg kommune.

Ma.d. 24. - ti. d. 25.2.:
DTU.

On. d. 26. - fr. d. 28.2.:
FAKS.

Fr. d. 28. - sø. d. 2.3.:
»Gotiske katedraler i Nordfrankrig«
v/lektor Hans Jørgens Frederiksen.
(Se annonce).

Fr. d. 28. - lø. d. 1.3.:
FAKS.

DUK-kalender

MEDARBEJDERLEDERTRÆNING den 28. 2. - 2. 3. på Ømborgen.
For repræsentanter, redaktioner og udvalg.
Kurset er gratis. Tilmelding senest den 7. 2.

LOKALFORENINGSMØDE den 15. 3. kl. 10 - 17 i menighedssalen i Næstved.
For alle lokalforeningsledere øst for Storebælt.
Pris kr. 50,-. To ledere fra hver lokalforening får refunderet rejseudgifterne. Tilmelding og betaling senest den 21. 2.

UNGDOMSMESSE den 23. 3. kl. 20.
Palmesøndag i Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 København V.
Efter messen er der Café Ludvig.

FIRMELSE VEST WEEKEND den 4. 4. - 6. 4. på Øm for alle firmander, der bor på Fyn og i Jylland.
Pris kr. 160,- samt kr. 175,- for fællesrejse.
Tilmelding og betaling senest den 14. 3.

Fortsætter i næste spalte

DUK-kalender - fortsat

FIRMELSE ØST WEEKEND den 11. 4. - 13. 4. på Øm for alle firmander, der bor på Sjælland og Lolland/Falster..
Pris kr. 160,- samt kr. 175,- for fællesrejse.
Tilmelding og betaling senest den 21. 3.

LEDERMØDE JYLLAND/FYN den 18. 4. - 20. 4. for alle lokalforeningsledere.
Pris kr. 50,-. To ledere fra hver lokalforening får refunderet rejseudgifterne. Tilmelding og betaling senest den 4. 4.

LEDERTRÆNING den 24. 4. - 27. 4. på Øm.
Alder: 14-20 år.
Pris kr. 175,- samt kr. 175,- for fællesrejse.
Tilmelding og betaling senest den 4. 4.

UNGDOMSMESSE den 27. 4. kl. 20.
Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 København V. Efter messen er der Café Ludvig.

LEJRLEDELSESKURSUS den 2. 5. - 4. 5. på Øm for alle ledere på DUK's sommerlejre 1997. Kurset er gratis. Tilmelding senest den 11. 4.

UNGDOMSMESSE den 1. 6. kl. 20.
Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 København V. Efter messen er der Café Ludvig.

DET ER MEGET VIGTIGT AT OVERHOLDE TILMELDINGSFRISTEN!!!
Samtlige priser er for medlemmer af DUK. Ikke medlemmer betaler kr. 100,- mere i gebyr for weekender og kr. 300,- for lejre.
Afbud: Tilbagebetaling af gebyr sker normalt ikke efter sidste tilmeldingsfrist.

Jeg tilmelder mig:

Arrangement:.....

Dato:.....

Navn:.....

Adr.:.....

Postnr./By:.....

Fødselsdato:.....

Telefon:.....

Katolik: Ja:..... Nej:.....

Deltager i fællesrejse:.....

Ankommer selv:.....

Postgirokonto 9 08 32 94
Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Bredgade 67, 2.th., 1260 København K.
Tlf. 33 14 77 07

Valfarter

Den nordiske valfart til Lourdes

26. juni til 2. juli 1997
8 dages flyrejse fra København med fuld pension. Ens pris for alle deltagere på hotel kr. 5.300,-. Præster, læger og sygeplejersker ledsager valfarten.
Tilmelding senest 1. maj 1997.
Information og tilmeldingsmateriale kan rekvireres hos: Marina Steensen tlf. (45) 48 48 39 83 eller Philippe Hanus tlf. (45) 39 29 92 23 - begge træffes mand. til fred. kl. 20-21.

Legater

Ellen & Bene Larsens Legat

til fordel for trængende, enlige, ældre og svagelige mennesker - såvel mænd som kvinder - fortrinsvis medlemmer af det romersk-katolske trossamfund i Danmark, uddeles af legatbestyrelsen i maj/juni 1997.

Ansøgninger indeholdende navn, bopæl, alder og oplysninger om kirkeligt tilhørsforhold samt kopi af forskudsopgørelse 1997 skal være legatbestyrelsen i hænde senest den 28. februar 1997.

Ansøgning stiles til Katolsk Bispekontor, Bredgade 69 A, 1260 København K.

Katolsk »far til fire« søges

af 3 friske unger (15, 14 og 7) og mor på 50.

Mor er vokset op i Gentofte, bor i Hørsholm og er veluddannet og pt. uden job, men ivrigt jobsøgende. Hun ser knaldgodt ud, og der er stil over hende. Samtidig er hun intelligent og sjov at være sammen med, men savner en voksen partner både som kvinde og mor.
Hvis vi er det, du savner, så skriv snarest til »katolsk orientering«, Vesterbrogade 28,4, 1620 København V., billet mrk. 1435.

Diverse

Søger du job?

Hel/Deltids? Vi udvider vores forretning og har nu succes i 33 lande. Interesseret? Tlf. og fax 65 25 50 05.

Testamente
til fordel for Den katolske Kirke Ansgarstiftelsen

Man kan støtte Kirken ved at indsætte den som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift
Kirken modtager det fulde beløb.

Gratis advokatbistand
Det anbefales at lade en advokat oprette testamentet.
Udgifterne til salær refunderes af bispekontoret.

Yderligere oplysninger
Katolsk Bispekontor
Bredgade 69 A, 1260 København K
Tlf. 33 11 60 80.

Katolsk Menighedspleje søger værelser til unge

Til unge under uddannelse søger Katolsk Menighedspleje værelser el. lejl. i hele Storkøbenhavn. Gratis for begge parter formidles kontakt mellem udlejer og lejere. Ønsker De at udleje eller leje - ring til Katolsk Menighedspleje 33 15 23 03 kl. 14-16 tirsdag og torsdag.

Salg og service

Lasse Baumann Antikviteter

Dødsboer og bedre indbo købes.
Naboløs 3, 1206 København K.
Tlf. 33 11 72 37. Aften: 42 85 39 40

Værd at vide

Allan Ohms advokat (H)

Mange vil blive bedre hjulpet ved at oprette et testamente.
Men ikke alle.
Ring til RET&RÅD i Roskilde.
Vi beskæftiger os meget med testamenter og generationsskifte.
Vi kan hurtigt - og gratis - fortælle, om det vil være en fordel ***for dig og din familie,*** *at få lavet et testamente.*

RET&RÅD
ADVOKATER UDEN OMSVØB
Stændertorvet 5 · 4000 Roskilde
Telefon 42 37 13 00

Advokataktieselskabet
Linde & Altschuler
Esplanaden 6
1263 København K

Vi tilbyder erhvervsretlig rådgivning og juridisk bistand til private.

Vi kan herunder bistå Dem med virksomhedsoverdragelser, retssager, inkasso, ejendomsadministration, handel med fast ejendom, testamenter og dødsbobehandling indenlands og udenlands.

Kontakt
advokat Finn Roger Nielsen
på tlf. 33 14 19 40.

Find *Deres* bedemand her:

Vanløse Ligkistemagasin
38 71 75 01
H.P. Baltzer & Søn
Jyllingevej 8
2720 Vanløse

Tåstrup Bedemandsforretning
43 99 75 01
Sv.E. og B. Baltzer
Køgevej 40
2630 Taastrup

Også aften, week-end og helligdag kan De ringe og aftale et møde i Deres hjem eller hos os.

Hos medlemmer af Bedemændenes Landsforening har De tryghed for:

- professionel hjælp og rådgivning ved begravelse og brænding.
- viden om en lang række forhold i forbindelse med dødsfald.
- fair forretningsmæssig og økonomisk behandling.

Rekvirer gratis pjecen "NÅR NOGEN DØR..."

BENZONS BEGRAVELSES-FORRETNING

38 34 46 01 - 31 86 60 56

DØGNVAGT:
31 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelser og bisættelser ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Begravelses-forretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.
Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

DØGNVAGT
31 55 55 55

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 43 99 01 58

BEGRAVELSER OG BISÆTTELSER
v/ bedemand Vagn Fondo
39 62 16 50
Reference: Sankt Joseph Søstrene
Bedemændenes Landsforening

Wagn Adler

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler

DØGNVAGT
39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
SØBORG HOVEDGADE 94

Murermester Keld Erik
JOHNSEN Ankervej 12 Stubberup 4800 Nyk. F.
Medl. af BYG og Nykøbing F. Murerlaug
Om- og tilbygning - Reparationer
Alt tagarbejde
Tlf. 53 83 99 08
Vi lover godt håndværk og er omfattet af... BYG GARANTI ORDNING
Arbejde udføres overalt på Sjælland, Lolland og Falster

Malermester
VILLY HANSEN
Bredager 13 - 7120 Vejle Ø.
Tlf. 75 81 69 62 og 75 83 29 37

VICTOR NIELSEN
Stenhuggeri og Monumentforretning
v/ stenhuggermester Mohr
Vestre Kirkegårds Allé 28-32
2450 København SV
Tlf. 31 21 65 48 Fax. 31 21 80 32

DANSK OLIE
KOMPAGNI A/S
Fyringsolie
Oliefyrsservice
Installationer
Olievagt i fyringssæsonen

Rodovrevej 383, 2610 Rodovre
36 70 45 30
- sikkerhed for varme

Revision • Regnskab • Skat
REVISORGÅRDEN I ROSKILDE
Registreret revisor FRR
Jørgen Brangstrup
Skt. Olsgade 10 • Roskilde • 46 35 10 35
- det er altid sikkert med en registreret revisor

Ærkebiskop Cipriani er blevet kendt over hele verden på grund af sit engagement for løsning af gidseldramaet i Lima. Foto KNA.

Focolarebevægelsen hædret med UNESCO'S fredspris

Bygger bro mellem generationer, mellem sociale grupper og mellem folkeslag, hedder det i begrundelsen.

Paris (KNA) - Grundlæggeren af den verdensomspændende Focolarebevægelse, den 76-årige *Chiara Lubich*, fik denne gang UNESCO's fredspris. Prisen blev overrakt ved en festlighed i Paris i december. *Francine Fournier* fra UNESCO roste bevægelsen for dens medvirken til fred og gensidig forståelse. Focolarebevægelsen, som blev grundlagt i Italien i 1943, bygger »broer mellem mennesker, mellem generationer, mellem sociale grupper og mellem folkeslag«, sagde Fournier. For mere end et halvt århundrede siden viste den dengang 23-årige Chiara Lubich et håb, som - tiden taget i betragtning - syntes uforståeligt, og som byggede på menneskelige værdier og på troen på Gud, hed det videre i begrundelsen.

29 kandidater var indstillet til prisen, fortæller fredsforskeren *Paul Smoker*, der er formand for fredspriskomiteen. Og de var allesammen værdige til at modtage prisen, tilføjer han, men komiteen mente alligevel, at Chiara Lubichs arbejde var noget særligt. I modsætning til tidligere år havde der derfor ikke været megen diskussion om, hvem der skulle have prisen. Beslutningen var enstemmig og blev taget på rekordtid, siger Smoker.

Social, økumenisk og interreligiøs indsats

For Focolare er målet »at alle må være ét« og at religionerne må leve i fred med hinanden. Bevægelsen findes i 180 lande. 100.000 lægpersoner bor i små fællesskaber, fire til syv i hvert; de aflægger løfter om at leve i fattigdom, lydighed og kyskhed. Dertil kommer yderligere 1,7 millioner, som på forskellig vis er tilknyttet bevægelsen. Focolarebevægelsens centrum befinder sig i Castelgandolfo uden for Rom, samme sted som pavens sommerresidens. Den forestår socialt arbejde i Afrika, i Brasilien og på Filippinerne. Derudover arrangerer den verden over møder og aktiviteter, især for unge og for familier.

Bevægelsen, der er grundlagt inden for den katolske kirke, har siden 1960 været i stadig tættere kontakt med andre kristne konfessioner og med andre religioner.

UNESCO's fredspris tildeles personer, som lærer mennesker op i at stifte fred; den er på omkring 140.000 kroner og uddeles hvert år. Tidligere er den blandt andre gået til den brasilianske pædagog *Paulo Freire*, til *Mother Theresa* og til *Rigoberta Menchu* fra Guatemala; de to sidstnævnte har også modtaget Nobels fredspris.

Chiara Lubich.

Gidseldrama i Lima

Fortsat fra forsiden

tinamerikanske bispekonference, betegner de krav, som er fremsat af gidseltagerne i den japanske ambassade, som delvis berettigede.

»Det bekræftes fra mange sider, at nogle af gidseltagernes krav er berettigede«, sagde han efter bispekonferencens møde i begyndelsen af januar. Han gør dog opmærksom på, at magtanvendelse ikke er den rigtige måde at løse de eksisterende problemer på, og tilføjer, at »magtanvendelsens tidsalder« egentlig burde være overstået i Latinamerika.

Rodriguez, der er ærkebiskop af Honduras, beklagede især de stadigt større økonomiske og sociale problemer i Peru. Det menes, at han har været medvirkende til at få den honduranske ambassadør frigivet. Ambassadøren var blandt de mange, der var gæster hos den japanske ambassadør, da boligen blev besat.

Ærkebiskop Cipriani, der nu er Vatikanets officielle repræsentant lægger vægt på, at hverken gidsler eller gidseltageres værdighed må krænkes.

kk

Jesuittertidsskrift om de kristnes enhed

Fortsat fra forsiden

Men reformer er nødvendige, mener han og omtaler især centralismen i den romerske kurie som noget, der må gøres noget radikalt ved.

Griber den bold som paven gav op

I sin rundskrivelse »Ut unum sint« opfordrer pave *Johannes Paul II* de kristne til at tale med hinanden og finde frem til en ny form for udøvelsen af det pavelige primat. Den kom i maj 1995 og gav grund til at håbe på et gennembrud i bestræbelserne på at genforene kirkerne, og det er den, Seibel holder sig til. Kirkerne skal fortsat være kirker med deres egne traditioner, understreger han, og samtidig skal de »være kirke i fællesskab«, idet de anerkender hinanden som legitime - gensidigt anerkender de spor, som Evangeliet har sat hos hinanden.

De første århundreders kirkestruktur med patriarkater, som i meget stort omfang var selvstændige, kan måske bruges som model, skriver Seibel. En ny udformning af pavens embede skal være indkorporeret i det fællesskab - communio - som omfatter hele kristenheden, fortsætter han, og det skal være om »legitime forskelligheder«.

Seibel minder endvidere om de gennemgribende forandringer i pavedømmet, som er sket gennem hele kirkens historie, og spørger: »Hvorfor skulle denne udvikling ikke kunne fortsætte i en retning, der fører frem til de kristne kirkers enhed?«

Nej til det papirløse

Vatikanet (KNA) - Hverken papirløse eller homoseksuelle forhold bør have samme retsstilling som ægteskabet, mener pave *Johannes Paul II*. Over for latinamerikanske biskopper, der for nylig var på besøg i Vatikanet, gav han udtryk for sin store bekymring over, at de grundlæggende værdier i familielivet systematisk er blevet fornægtet igennem de senere år.

Under påskud af at ville være om alle familier glemmer man, at der findes en model, som er Guds vilje, og som har Hans velsignelse, sagde paven. Kritisk påpegede han forsøg på at »indføre samlivsformer, som strider imod Guds oprindelige plan med menneskene«. Paven gjorde opmærksom på, at sådanne forsøg underminerer familiens rettigheder og truer det grundlag, som samfundet bygger på.

Det væsentlige i ægteskabet er, at mand og kvinde giver sig hen til hinanden og at livet gives videre, og en statslig lovgivning må ikke negligere disse værdier, understregede han.

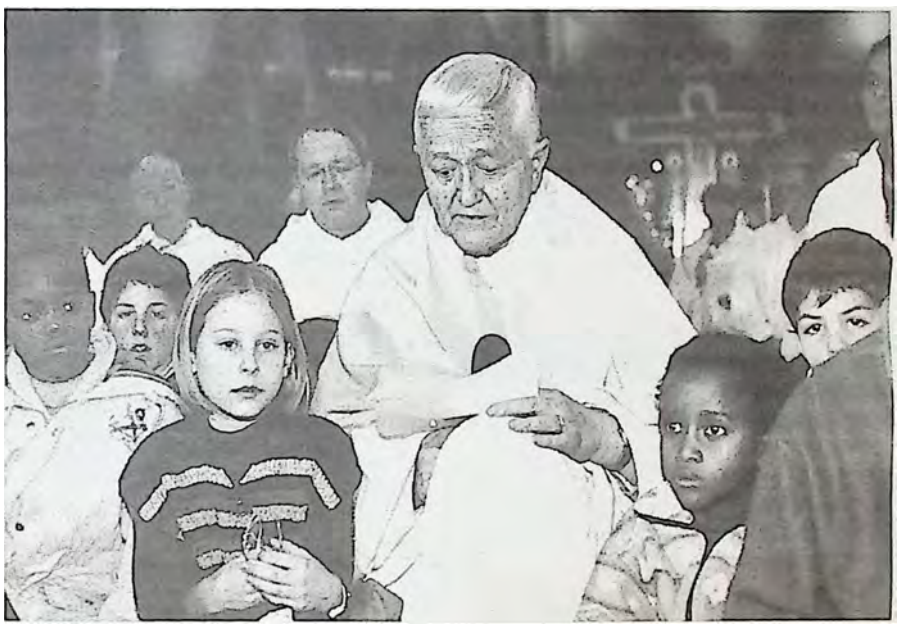

Frère *Roger Schutz*, grundlægger og leder af fællesskabet i Taizé, her omgivet af børn og unge i Stuttgart. *Foto KNA*

Bevis på den gode vilje i økumenisk Taizé-træf i Stuttgart

Stuttgart (KNA) - I 500 sognekirker i Stuttgart og omkringliggende byer blev der bedt for fred i verden. Det var afslutningen på det 19. europæiske ungdomstræf, arrangeret af det økumeniske brødrefællesskab i Taizé. Efter fem dages møde sendte *Roger Schutz* de omkring 70.000 unge mennesker hjem med en opfordring til i tillid til Gud at gå årtusindskiftet i møde. Kristne har al god grund til at gå foran med deres tro, vise andre et eksempel og sprede tillid som et alternativ til frygten for fremtiden, sagde han.

Biskoppen af Rottenburg, *Walter Kasper*, ser det europæiske ungdomstræf som et bevis for, at viljen er til stede - viljen til at stifte fred. Stik imod alle forventninger og undergangsprofetier giver ungdommen udtryk for en dyb længsel efter det religiøse, konstaterer han.

Den ro, der var udgået fra de unges bøn og meditative sang, havde gjort indtryk på biskoppen; det samme havde den disciplin og den spontanitet, som prægede de unge både i flok og sammen med deres værtsfamilier.

Troen på Jesus Kristus er et glædens budskab, sagde Roger Schutz nytårsaften, da man samledes til bøn. Kristne skal tage initiativ til en forsoning og en tilgivelse, som absolut ikke kun gælder de troende, lød hans opfordring.

Det er slet ikke så svært

Ingen må få det indtryk, at det at være kristen er noget kompliceret eller bare noget, der er svært at forstå, og ingen må lade sig lede på vildspor af sin tvivl. Gud skal hverken imponeres eller behages, han ønsker bare, at vi har tillid til Ham, og at vi elsker vores medmennesker, understregede prioren.

katolsk orientering

Redaktion:
Pastor Willem Wuyts O. praem. (ansvarsh. redaktør).
Journalist Knud Helsted Kluge (Redaktionssekretær)
Redaktionelle medarbejdere: Kirsten Szarafin,
Maria Jørgensen og Carly Majholm

Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28, 4.
DK-1620 København V. Telefon 31 211444.
Fax 31 244975 og 97 224054. E-mail: ko-press@inet.uni-c.dk
Udgiver: Ansgarstiftelsen
Tryk: Dansk Avistryk, DK 2600 Glostrup. Oplag 17.000

Næste nummer udsendes den 12. februar

NR. 3 12. FEBRUAR 1997 23. ÅRGANG

katolsk orientering

Dunkle dele af kirkens historie, side 2
Kvindernes bededag, side 3
Pavens fastebudskab, side 6
Flygtninge - en udfordring, side 11
På vej mod år 2000, side 13

Pave Johannes Paul II:

Ingen sakramenter til gengifte fraskilte

Vatikanet (KNA) - Pave *Johannes Paul II* opfordrer alle præster og menigheder til at være særligt opmærksomme på sjælesorgen for de gengifte fraskilte. Disse mænd og kvinder »er og bliver medlemmer af kirken«, understreger paven over for Det pavelige Familieråd.

Men den katolske kirke må ikke tale imod ægteskabets uopløselighed, som er en guddommelig anordning, påpeger han; et nyt ægteskab strider imod troen.

Mennesker, som befinder sig i en sådan situation, kan derfor hverken modtage alterets eller bodens sakramente, siger paven; men der findes »gode pastorale muligheder for at komme disse mennesker imøde«.

Johannes Paul II opfordrer Familierådet til at beskæftige sig med dette vanskelige pastorale problem. Kirken er opmærksom på disse menneskers lidelse og på »de store vanskeligheder, som de befinder sig i«, udtaler han og understreger vigtigheden af, at der udarbejdes en plan for pastoral omsorg for »ægtefolk i krise«.

Når et par som befinder sig i en »ikke helt regulær situation«, ønsker at finde tilbage til en kristen praksis, skal de mødes »med kærlighed og velvilje«, og så må man se at få klaret situationen, slutter paven.

De nordiske katolikkers fasteaktion 1997 er i gang. Temaet for aktionen er »Flygtning - en ukendt ven«. Dette tema behandles på siderne 5 til 12 under forskellige synsvinkler.

Kirken taler dødsdømts sag i USA

Miami (KNA) - I Florida har højesteret udsat henrettelsen af den dødsdømte eksilcubaner *Pedro Medina* på ubestemt tid. I ugen op til den 28. januar, den dag, henrettelsen var fastsat til, sendte pave *Johannes Paul II* en appel til guvernøren, *Lawton Chiles*. For menneskets værdigheds skyld og for ikke at begå vold bad paven om, at man ikke fuldbyrdede dødsdommen.

Forinden havde Floridas biskopper appelleret til guvernøren. De deler offerets og de efterladtes lidelse, siger de og indrømmer, at staten har pligt til at straffe forbrydelser; dødsstraf tjener ikke til afskrækkelse eller til forebyggelse af forbrydelser.

I december 1996 bad paven om benådning af en anden dødsdømt fange i USA. Det bevirkede, at henrettelsen af *Joseph O'Dell*, som mentes at være skyldig i mord, blev udsat. Den 27-årige Medina blev dømt til døden i 1983. Han ankede dommen, men afgørelsen, som gik ham imod, kom først i juni i fjor. Medina er kendt skyldig i drab på en sportstræner.

Danmark år 2000:

Bolden er givet op til en fælleskirkelig fejring

Det økumeniske Fællesråd (DØF) opfordrer alle kristne i Danmark til at tage del i fejringen af år 2000. I januar indkaldte DØF til et møde, hvor de, der allerede havde noget på bedding, fortalte om deres planer, mens andre undervejs kom i tanker om, hvad man måske også kunne gøre.

Pastoral Centrets leder *Erling Tiedemann*, gjorde rede for jubelårets betydning for os katolikker og fortalte om dets rødder i den jødiske tradition. »Vi katolikker har været her længst; til gengæld har vi også nået at synde mest«, sagde han og betegnede de tre forberedende år som »en stor fælles retræte«.

Også »djævlens advokat« var til stede - sådan betegnede kirkefondets *Kaj Bollmann* sig selv. Han fremsatte en stribe af indvendinger imod kirkelig deltagelse i almindeligt »festhysteri« og mente, at en stor, økumenisk gudstjeneste »i bedste fald ville være garniture«. Nej, så var der meget mere brug for »teologisk og kirkelig selvransagelse, kirkelig målsætningsdebat - og forbøn«.

De fremmødte katolikker, deriblandt biskop *Czeslaw Kozon*, kunne glæde sig over, at initiativet blev vel modtaget. Gennemgående var der stemning for, at man gik til kamp mod de mange dommedags- og undergangsprofetier, som allerede er i luften, og i stedet gjorde opmærksom på, at der er en fremtid også efter år 2000. Også jubelårets sociale dimension vandt gehør. Frigive slaver, eftergive gæld og genoprette et retfærdigt samfund, sådan som man gjorde i de gamle, jødiske jubelår, var nok urealistisk, men derfor kunne man godt gøre noget alvorligt ved fattigdommen.

Pavens rundskrivelse »Tertio millenio adveniente« opfordrer til fælleskirkelig markering af årtusindskiftet. Baptistsamfundet, Metodistkirken, Apostolsk Kirke, Folkekirken og en stribe folkekirkelige organisationer har taget tråden op, og økumenisk engagerede katolikker kan glæde sig over, at kristenheden i Danmark bliver rystet lidt mere sammen i de kommende år.

mj

Kirker sender rapport til EU om fattigdom

Bryssel (KNA) - De kristne kirker i EU har i fællesskab udarbejdet en rapport om fattigdom og social marginalisering og overrakt den til EU-kommissionen. Rapporten indeholder kirkernes stillingtagen til spørgsmål som arbejdsløshed, social sikkerhed, ind- og udvandring, racisme og konsekvenserne af den igangværende globalisering.

Kirkerne kræver, at man fra EU's side tillægger socialpolitik den samme betydning som økonomi- og handelspolitik. Blandt andet foreslår de, at man indfører et begreb i socialpolitisk sprogbrug, som svarer til, hvad udtrykket »miljøvenlig« betyder i miljøpolitikken.

Det er kommissionen selv, der har bedt kirkerne om en stillingtagen til fattigdomsspørgsmålet. Rapporten, som nu foreligger, fylder 14 sider og er udarbejdet i løbet af et år, først på regionalt plan og derefter i fællesskab. Den er blevet til ved et samarbejde mellem Den europæiske Økumeniske Kommission for Kirke og Samfund, bispekonferencerne i EU-landene, »Eurodiaconia«, som er en paraplyorganisation for de protestantiske hjælpeorganisationer, og Caritas Europa.

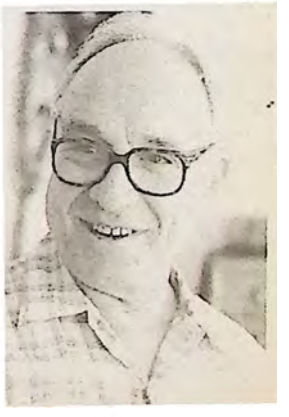

Pater *Urban Figge* O. M. I. er efter 38 års virke i Danmark rejst tilbage til USA: »katolsk orientering« bringer mere i et senere nummer.

katolsk orientering

Tilsendes katolske husstande i Danmark i 20 numre om året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden.
Abonnementspris 230 kr. årligt.
Adresseforandring meddeles til postvæsenet.
ISSN 0902-297X

Dunkle dele af kirkens historie belyses op til årtusindskiftet

Inkvisitionen og antisemitismen er to meget ømme punkter i den katolske kirkes historie

Vatikanet (KNA) - I sin apostoliske skrivelse fra 1994, »Tertio millenio adveniente«, antydede pave *Johannes Paul II* muligheden af, at den katolske kirke i år 2000 ville vedkende sig sin skyld; han taler blandt andet om nødvendigheden af en renere samvittighed. Som en optakt til de tre indledende år har man nu taget konkrete initiativer til at ransage kirkens samvittighed. Om det fører til, at kirken erkender sig skyldig, og hvordan det i givet fald vil foregå, er det endnu for tidligt at sige.

Der skal foretages en nøgtern undersøgelse af to dunkle perioder i kirkens 2000-årige historie med særligt henblik på kirkens historiske ansvar, forlyder det fra Rom. Det drejer sig om inkvisitionen og antisemitismen.

I efteråret 1997 og i begyndelsen af 1998 afholdes to internationale symposier i Vatikanet. Her skal man beskæftige sig med rødderne til antisemitismen blandt de kristne og med årsagerne til inkvisitionen, oplyser monsignore *Rino Fisichella*. Han er vicepræsident for den historisk-teologiske kommission, som komiteen for det hellige år nedsatte i 1994.

Fisichella maner til forsigtighed med den omtale af et eventuelt »mea culpa« fra kirkens side, som allerede er dukket op i pressen. I et af de romerske dagblade har man for eksempel kunnet se overskriften »Paven anlægger sag mod kirken«.

Ikke bare Holocaust

Fisichella, der er professor ved det pavelige Gregorianauniversitet, gør opmærksom på, at man på det første af symposierne skal se på ansatser til antisemitisme i hele kirkens historie; der skal ikke focuseres på en bestemt periode - eksempelvis Holocaust - eller på et bestemt land. Fænomenet antisemitisme findes i hele verden, hvorimod inkvisitionen var afgrænset i både tid og rum, understreger han. Det første af symposierne finder sted i dagene 29. oktober - 2. november, mens der ifølge Fisichella endnu ikke er fastsat et nøjagtigt tidspunkt for det andet.

Iøjnefaldende, enkeltstående tilfælde såsom Savonarola, Las Casas, Jan Hus eller Giordano Bruno vil man se bort fra og henvise til arbejdsgrupper på bispedømmeplan. Det har den historisk-teologiske kommission besluttet efter lange og grundige drøftelser, meddeler Fisichella.

Fisichella udelukker ikke, at den katolske kirke på baggrund af tilbundsgående undersøgelser af inkvisitionen og antisemitismen vil vedgå sin skyld. Men deraf kan man ikke uden videre slutte, at paven i år 2000 vil sige undskyld til de andre religioner i en 'bodfærdig ånd', siger han. Kommissionen vil for enhver pris have kastet lys over de to emner, også selv om det gør ondt. Og det er absolut muligt, at tidligere tiders præster, biskopper, kardinaler - ja, også paver - bliver taget op til diskussion. Skulle det komme dertil, at kirken vedkender sig sin skyld, må det overvejes meget grundigt, hvordan den skal gøre det; der er mange teologiske problemer forbundet med spørgsmålet, understreger Fisichella.

Johannes Paul II har tidligere erkendt svundne tiders fejltrin

Den nuværende pave har tidligere erkendt nogle af fortidens fejltrin, da han rehabiliterede Galileo Galilei. Og i anledning af 500-året for erobringen og kristningen af Latinamerika bad Johannes Paul II indianerne om tilgivelse for al den uret, der var sket dem siden spaniernes ankomst. Under sit sidste besøg i Afrika sagde han ligeledes undskyld for de fejltrin, som kirken har begået i forbindelse med dens missionsvirksomhed i denne del af verden, og indrømmede, at kirken havde været medansvarlig for slaveriet.

Til de to symposier inviteres videnskabsfolk fra alle religioner og konfessioner. Symposierne skal munde ud i to rapporter, som de 28 medlemmer af den historisk-teologiske kommission under ledelse af den schweiziske dominikaner *George Cottier* udarbejder til paven.

En mentalitetsændring

For at kunne arbejde hen imod en mentalitetsændring hos de kristne, ikke mindst set i lyset af den antisemitisme, som endnu i dag er meget udbredt, er det nødvendigt at kende dens rødder - helt tilbage til dengang, da Kristus blev dømt til døden, påpeger Fisichella.

Jøderne har længe ventet på en »shoah-erklæring« fra Vatikanet. Det er ikke Vatikanet, der trækker det i langdrag, det er kurien, udtalte den jødiske religionsfilosof *Pinchas Lapide* sidste år. Måske har Vatikanet tænkt sig, at de to vanskelige emner skal indarbejdes i en erklæring om antisemitismen.

Magleås-arrangementer

Gotiske Katedraler i Nordfrankrig

Fredag den 28. feb. kl. 19 - søndag den 2. marts kl. 14. Pris 650 kr.
For mange repræsenterer de store katedraler med deres skulpturer og glasmosaikker i f.eks. Chartres, Amiens og Reims højdepunkter i den kirkelige arkitektur og kunsthistorie. I denne weekend vil vi fordybe os i et udvalg af disse kirker og deres religiøse, symbolske forudsætninger.
Foredragsholder: Hans Jørgen Frederiksen, lektor v. Århus Universitet.
Praktisk leder: Ellen Marie Lebahn.

Magleås-Træf

Søndag den 2. marts 1997 kl. 14.00
Fløjte- og harpeduoen Ulla og Lisbet.
Musikeftermiddag/Åbent Hus.
To unge musikere har sammensat et rigt varieret program, således at disse to instrumenters særpræg og vellyd fremhæves: Fra Bach over Mascagni, Saint-Saëns til irske folkesange... Begge er konservatorieuddannede, og i dag er Ulla Jørgensen solofløjtenist i Radioens Symfoniorkester og Lisbet Metelmann aktiv i musiklivet i Maribo.
Kaffe mellem 14 og 15. Koncerten begynder kl. 15.
Pris 35 kr.

Påskerefugium

Fra den 27.3.97 kl. 14.00 - 30. el. 31.3.97 kl. 14.
Atter i år vil det være muligt at tilbringe påsken på Magleås. Påsken med dens rige liturgi vil være refugiets indhold. Alle, der føler et behov for såvel ro som fællesskab i påsken, er velkomne.
Gejstlig leder: p. Edward Stappers O.Præm.
Daglig leder: Ellen Marie Lebahn.
Pris til 1. påskedag 1015 kr. til 2. påskedag 1165 kr.

Frans af Assisi - Weekend

Fredag den 11.4.97 kl. 19.00 - Søndag den 13.4.97 kl. 14.00.
Frans af Assisi. Hvad er historie og hvad er sandhed i et helgenbillede? Franciskus-myten og Franciskus i hans egne skrifter i lyset af de senere års forskning.
Leder Marianne Powell. Pris 650 kr.

Yderligere oplysninger: Centerleder Elin Udam, Magleås, tlf. 4281 0715.
Tilmelding til weekends og påskerefugium sker ved indbetaling af 200 kr. på girokonto 428 4429 eller ved check til

Magleås Kursuscenter
Høsterkøbvej 6, 3460 Birkerød.

Et foreløbigt punktum for den 36 år lange borgerkrig i Guatemala

(Guatemala (KNA) - Mod slutningen af 1996 blev en fredsaftale underskrevet mellem regeringen i Guatemala og den venstreorienterede guerilla URNG. Aftalen sætter et foreløbigt punktum for 36 års borgerkrig med over 100.000 ofre og grove krænkelser af menneskerettighederne til følge. Men freden hænger i en tynd tråd, hvis ikke de sociale strukturer i landet meget snart bliver ændret.

I kølvandet på de centralamerikanske fredsforhandlinger i Esquipulas begyndte regering og guerilla i 1990 at holde regelmæssige møder først i Oslo, senere i Mexico, under ledelse af biskop *Rodolfo Quezada Toruno*. Denne fredsproces kørte fast under præsident *Jorge Serrano* og forekom tidligt på sommeren 1993 at være endnu mere mislykket.

Til alles overraskelse nåede guerillaerneog en delegation fra regeringen frem til en rammeaftale i januar det følgende år under ledelse af Serranos efterfølger, *Ramiro de Leon*. Et massivt internationalt pres på regeringen - fra FN's og fra EU's side og fra Colombia, Mexico, Norge, Spanien, USA og Venezuela - menes at have været medvirkende.

Plads til landets oprindelige folk

Efter at aftalerne var kommet i hus - en om menneskerettigheder, en om flygtninges mulighed for at vende hjem fra Mexico, trak behandlingen af de øvrige punkter på dagsorden meget længe ud. Med ti måneders forsinkelse blev man enige om indholdet af det afgørende kapitel, den oprindelige befolknings identitet og rettigheder. Det lykkedes kun, fordi det mest sprængfarlige emne - agrarreformerne - var henvist til en egen aftale; også denne aftale var meget omstridt, blev omsider vedtaget i maj 1996 og levede slet ikke op til forventningerne.

Den oprindelige befolknings identitet

Yderligere spørgsmål blev afklaret, såsom militærets rolle inden for en demokratisk samfundsorden og guerillaens indlemmelse i det civile samfund, og den 29. december blev aftalen om en sikker og varig fred højtideligt underskrevet i Guatemala City. Talrige latinamerikanske statsledere var tilstede ved underskrivelsen.

Kapitlet om den oprindelige befolknings identitet og rettigheder er af afgørende betydning for landets fremtid. Det indebærer, at en række bestemmelser i den nuværende forfatning enten ikke længere er gyldige eller skal tilpasses aftalen. Det etniske spørgsmål bliver drivkraften i den administrative reform af staten; ud over at Mayafolket - rundt regnet 60% af en samlet befolkning på 10,7 millioner - skal have kulturelt selvstyre, skal det centrale statsapparat også give plads til regional selvforvaltning. Perspektivet er først og fremmest af folkeretlig art og vil få vidtrækkende konsekvenser især på de kultur- og socialpolitiske områder.

Ud over en forfatningsmæssig anerkendelse af mayaernes sprog - de skal fremover regnes blandt landets officielle sprog - hører det med til aftalen, at den oprindelige befolkning deltager på alle planer i det politiske liv.

Kultur og sædvaneret

Andre vidtgående bestemmelser freder etniske traditioner og skikke; landets love skal give plads for sædvaneret, og elementer af Mayakultur skal indarbejdes i skolernes undervisningsplaner. Detaljerede planer for, hvordan det hele føres ud i livet, udarbejdes af kommissioner, hvori regeringen og mayaerne har lige mange repræsentanter.

Naturligvis har dokumentet stadig et i et vist omfang karakter af en hensigtserklæring, som nok vil føre konflikter med sig, når den føres ud i livet. Det, den kommer til at ændre, er ikke den sociale virkelighed, men virkelighedens retlige struktur.

Tidligere ærkebiskop kardinal Ricketts død

Lima/Freiburg (KNA) - Natten til den 17. januar døde den tidligere ærkebiskop af Lima, kardinal *Landazuri Ricketts*, 83 år gammel. Kardinalen var med til at grundlægge CELAM, den latinamerikanske bispekonference, som igen og igen valgte ham til formand. Ricketts opgav formandsposten, da han i 1989 trådte tilbage som ærkebiskop.

Et meget nært samarbejde mellem kirken i Peru og det tyske ærkebispedømme Freiburg nød godt af kardinal Ricketts engagement. I Freiburg betegnes han af ærkebiskop *Oskar Saier* som »en værdsat rådgiver og en faderlig ven«. Takket være Landazuris høje moralske autoritet har kirken i Peru kunnet træde til som retfærdighedens og fredens advokat, når landet som følge af terrorisme befandt sig i en svær situation, udtaler Saier. Ud over en ydmyghed og en fremsynethed, som bundede i hans personlige tro og i hans franciskanske ordensliv havde Ricketts en usædvanlig diplomatisk sans, tilføjer han.

Efter Landazuris død består kardinalskollegiet af 150 medlemmer. 110 kardinaler har endnu ikke passeret de 80 år, som er den øvre aldersgrænse for at kunne deltage i et pavevalg.

Kristne kvinder i Sydkorea har forberedt dette års tekster til Kvindernes Internationale Bededag, fredag den 7. marts. I ca. 170 lande vil disse tekster blive brugt i Bededagens økumeniske gudstjenester. Kvinderne gør herved opmærksom på deres situation og den sociale forfordeling i deres delte land. *Foto KNA.*

Kvindernes Internationale Bededag

Hvert år - den første fredag i marts - i år den 7. marts forener Bededagen kristne kvinder i mere end 170 lande i et verdensomspændende fællesskab omkring bøn og handling.

Materialet til Kvindernes Internationale Bededag 1997 er forberedt af den Sydkoreanske Bededagskomite. Korea blev i 1990 valgt til at lave 1997-materialet, idet man havde et håb om, at det til den tid - mere end 50 år efter Anden Verdenskrigs afslutning - ville være muligt for nord- og sydkoreanske kvinder at mødes og i fællesskab udarbejde materialet.

Indtil nu har ugunstige politiske forhold afholdt dem fra at komme sammen, men Den internationale Bededagskomite vil fortsætte med at forsøge at finde udveje for et sådant møde mellem kvinder fra Nord- og Sydkorea.

Dette endnu ikke opfyldte håb er den sammenhæng i hvilken Den sydkoreanske Bededagskomite gav sig i kast med temaet: »Som et frø.....«

At Korea stadig er et delt land, volder megen smerte, derfor beder Koreas kvinder om sammen med dem at bede for en genforening.

Fredag den 7. marts samles kvinder på flere end 100 steder rundt om i Danmark, på Færøerne og i Grønland.

Pengegaven, der indsamles i 1997, går til Metodistkirkens arbejde blandt skolebørn i Indien, til Den katolske Kirkes arbejde i Bolivia, hvor nogle få Maria Immaculata Søstre arbejder under vanskelige livsvilkår for at hjælpe fattige familier samt til en genforeningsskole i Korea, som kristne kvinder søger oprettet.

Bededagsteksterne kan fås hos Jette Larsen, Elvej 42, 6000 Kolding, tlf. 75 5350 44. Teksterne sendes uden vederlag i håb om, at kollekten bliver tilsvarende større, og at der oprettes flere bededagskredse.

Bededagen i København

I København afholdes Bededagen fredag d. 7. marts i Skt. Ansgars kirke i Bredgade.

Fra kl. 17 er der socialt samvær i menighedssalen, Bredgade 69 A, hvor sognepræst *Dietrich Timmermann* vil fortælle om kirken og menigheden. Gudstjenesten er kl. 19 i kirken. *ks*

Abstinens- og fastebestemmelser

Den universelle kirkes to forpligtende abstinens- og fastedage er askeonsdag og langfredag. Efter kirkerettens bestemmelser betyder abstinens, at man lader være med at spise kød. At faste betyder, at man kun spiser ét egentligt måltid om dagen og lader de øvrige måltider være et minimum, hvis man ikke helt undlader dem.

Personer fra 14 år og opefter er forpligtet af abstinensbestemmelserne, og personer fra 18 år indtil 60 år er forpligtet af fastebestemmelserne.

Formålet med disse bestemmelser er at hjælpe os til at gøre bod efter Jesu Kristi befaling. Det er kun et minimum af bod, som kirken forpligter til. Kirkerettens canon 1250 siger, at alle årets fredage og fastetiden er den universelle kirkes bodsdage og -tid.

Selvom abstinens og fastebestemmelserne ikke er forpligtende i bispedømmet, undtagen på askeonsdag og langfredag, opfordres man til alligevel at gøre bod på denne eller en anden passende måde på fredage og i fastetiden.

Bestemmelser for modtagelse af påskekommunion 1997

Messen og modtagelsen af Herrens legeme og blod er centrum i både den enkeltes og kirkens liv. Kirken har derfor siden middelalderen pålagt de troende som et minimum at modtage Alterets Sakramente til påske, hvor vi fejrer Kristi død og opstandelse og hans stadige tilstedeværelse iblandt os.

Tiden for modtagelsen af påskekommunionen strækker sig fra palmesøndag den 23. marts 1997 til pinsesøndag den 18. maj 1997.

Oliemesse

Messen, i hvilken de hellige olier indvies, finder sted tirsdag den 25. marts kl. 17.00 i Skt. Ansgars kirke.

Pastor Paul d'Auchamp 85 år

Den 15. marts 1997 fylder pastor Paul d'Auchamp 85 år. Det er hans ønske, at de, der gerne vil betænke ham i anledning af dagen, gør dette ved at sende et bidrag til Caritas Danmark.

Caritas Danmark anmoder om, at indbetaling af sådanne bidrag mærkes »d'Auchamp 85 år«.

P. Jørgen Hviid ny leder af »missio danmark«

Pastor *Jørgen Hviid* er af biskoppen blevet udnævnt til ny leder af »missio danmark«. Han efterfølger pater *Urban Figge* OMI.

Jørgen Hviid er 62 år. Han blev optaget i kirken i 1950. I 1955 blev han cand.psyk. og præsteviet i 1962.

Jørgen Hviid har været kapellan ved Skt. Ansgars Kirke i København i to perioder og andenpræst ved Skt. Vilhelms Kirke i Hillerød. Siden 1969 har Jørgen Hviid været præst i L´Arche fællesskabet Niels Steensens Hus i Helsingør, hvor han har boet siden 1972.

»missio danmark« er det pavelige missionsværk i Danmark. Som kirkens officielle missionsværk her i bispedømmet står »missio danmark« for indsamling af de midler, som fordeles centralt i Rom.

Verdensmissionssøndagen fejres hvert år den sidste søndag i oktober.

Den 24. januar fyldte biskop *Theodor Suhr* 101 år og mange sendte lykønskninger. Biskoppen beder redaktionen om at bringe følgende: *»En hjertelig tak til alle, som glædede mig med en hilsen til min 101 års fødselsdag.«*

Spændende udsendelser med åben telefonlinie

Biskop Hans L. Martensen og prof. Theodor Jørgensen debatterer i Radio Steno

Radio Steno sender mange gode programmer, men vi synes, der er speciel grund til at gøre opmærksom på FORUM tirsdag den 4. marts kl. 20.15, hvor biskop *Hans Martensen* og professor *Theodor Jørgensen* vil føre en 'statussamtale' om spørgsmålet: »Hvor langt er vi kommet i den økumeniske dialog?« Der sker hele tiden nyt på denne front. Her er mulighed for at høre to særdeles kompetente mennesker gøre rede for den øjeblikkelige situation.

Følgende er også værd at lægge mærke til: Den 17. februar drøfter *Hans Christensen* og *Dan Eriksen* det vanskelige emne, som hedder »det mindre onde«. Vi kan alle komme ud for situationer, hvor det ikke er et spørgsmål om at vælge mellem noget oplagt godt og noget tydeligvis ondt. Alt for ofte er vi tværtimod nødt til at vælge mellem to onder. Så skal man selvfølgelig vælge det mindste onde, men hvad vil det egentlig sige? Man må ikke vælge noget syndigt, vel? Og man må ikke handle efter princippet: Hensigten helliger midlet...

Den 11. marts prøver pastor *Georg Nibler* og *Jakob Munck* at finde ud af, hvad gode gerninger egentlig er for noget. Den 17. marts spørger *Arne Kristophersen* (religionslærernes materialecentral på Frederiksberg) og *Annette Messerschmidt*: Hvad vil man egentlig med den såkaldte 'religionsundervisning'? Den 25. marts er emnet: »Løskøbt ved hans blod - er den slags ikke volapyk for vor tids mennesker?«

FORUM sendes kl. 20.15 om mandagen på 107,9 MHz (hybridnet, Frederiksberg 87,7) og om tirsdagen på 88,2 MHz (hybridnet, København 89,4).

I dag forsikrer vi alt!

ALM. BRAND

Alm. Brand Lyngby
Lyngby Hovedgade 4, 2800 Lyngby
Telefon 45 96 70 00

Revision med sund fornuft...

Professionel assistance i alle revisions- og regnskabsmæssige forhold samt økonomisk rådgivning.
Dansk landsdækkende organisation med 9 afdelinger.
Flere end 3.800 bruger os allerede.
Vi tilbyder også Dem et kvalificeret og tillidsfuldt samarbejde.

rvt revision
Statsautoriseret revisionsaktieselskab

De finder RVT revision a/s i:

København	tlf. 33 26 70 00	Skærbæk	tlf. 74 75 18 00
Tåstrup	tlf. 42 52 08 00	Vejen	tlf. 75 36 02 11
Vordingborg	tlf. 53 77 11 66	Århus	tlf. 86 28 48 44
Odense	tlf. 66 15 85 55	Holstebro	tlf. 97 41 22 11
		Aalborg	tlf. 98 18 41 22

Velvilje

Den mest bemærkede internt kirkelige debat i de seneste år var uden tvivl uenigheden om gengifte fraskilte katolikkers adgang til kommunionen. Emnet havde ligget i luften i flere år, og alle vidste, at Troslærekongregationens holdning var et nej. Men debatten blussede op igen, og denne gang i fuld styrke, da tre af Tysklands mest fremtrædende biskopper, *Kasper, Seier* og bispekonferencens formand *Lehmann* bad Vatikanet om en mere forstående og barmhjertig pastoral praksis over for mennesker, hvis forliste ægteskab er et uopretteligt faktum, og som ofte af hensyn til mindre børn og en tryg fremtid har indgået et nyt, civilretligt ægteskab. Deres antal er nemlig voksende. Roms svar imødekom ikke de tre biskoppers ønske, men der insistereres dog på en »særlig opmærksomhed« på disse fraskilte gengiftes pastorale og dybt religiøse behov.

De tre tyske biskoppers forslag gik ud på at *konkretisere* denne »særlige opmærksomhed«. Roms holdning blev forsidestof også i den ikke-kirkelige presse, hvilket skyldtes det store og stigende antal ægteskaber, der går i stykker, og nye forhold, »som kirken ikke billiger«.

Også i vore sogne mærker vi en stille, men tiltagende strøm af ret unge fraskilte polske kvinder, der kommer til Danmark for at gifte sig borgerligt med en ikke-katolsk dansker.

At debatten efter de tyske biskoppers forgæves efterlysning af en ny pastoral praksis blev så heftig, som tilfældet var for to år siden, havde meget at gøre med det svævende begreb »særlig omsorg«, som dog udtrykkeligt udelukker det, mange gengifte fraskilte oplever som deres største behov, nemlig deltagelsen i menighedens gudstjenestefællesskab, også i kommunionen.

I Roms svar lå der endnu en henvisning til det antikverede begreb »åndelig kommunion«, som er et levn fra tiden før koncilet med messer uden altergang for folket. (Sogneblade annoncerede udtrykkeligt, om en messe var »med kommunion«!) - men denne tid er forbi: Kirkens liturgi er hele fællesskabets deltagelse - og ubeskåret deltagelse - i Kristi offer og opstandelsesmysterium. Et forbud mod netop denne deltagelse er en hård linie. Det er da heller ikke så underligt, at mange seriøse kristne inden for og uden for vor kirke mener, at denne hårdhed just udelukker den efterlyste »særlige omsorg«.

Som det ses på forsiden, har paven for nylig bekræftet Troslærekongregationens holdning. I stedet for nu at genoplive den udsigtsløse debat bør vi måske denne gang især hæfte os ved en meget vigtig indrømmelse fra pavens side: Ordret opfordrer han Det pavelige Familieråd til at udarbejde en plan for pastoral omsorg for ægtefolk i krise og for »par i en ikke helt regulær situation«. Med andre ord, paven indrømmer, at nok har kirken talt om særlig opmærksomhed og omsorg, men faktisk har den i øjeblikket ingen konkrete forslag og derfor heller ingen forestilling om, hvori en alternativ sjælesorg kunne bestå, så de unægtelig smukke ord om særlig omsorg og kærlighed og velvilje får ben at gå på.

Overlades det pastorale problem og dets umulige løsning til den lokale præst og til de berørtes samvittighed?

Vi ser derfor frem til Det pavelige Familieråds plan for en pastoral omsorg på dette område. Det haster meget med at omsætte de smukke ord om kærlighed og velvilje til håndterbare pastorale normer.

W.W.

Berigtigelse

I sidste nummer af »katolsk orientering« bragte vi et læserbrev af *Ole Prym*. Korrekturen efter indskrivningen var imidlertid ikke god nok, hvorfor der i slutningen af læserbrevet kom til at stå *»et til trængt korrektiv til en ukritisk og autoritær embedsførelse.«* Sidste ord skal i denne citerede sætning være »embedsforståelse«.

Vi beklager fejlen!

Red.

Læserne diskuterer

Lad os værne om vor kirkes identitet

I »katolsk orientering«s første nummer i det nye år kunne man læse om et møde i Rom, arrangeret af initiativtagere til »Kirkefolkets ønsker«. Dette nye, dugfriske begreb vil vi utvivlsomt komme til at høre om i fremtiden. Initiativtagerne har efter mødet offentliggjort en såkaldt »Rom-erklæring«, hvori de forlanger en »dialog som kan føre til en virkelig fornyelse og til en substantiel reform«.

Erklæringen efterlyser en kirke, hvori delagtigheden virkeliggøres, hvor alle embeder står åbne for både kvinder og mænd, og hvor præster kan vælge mellem cølibat og ægteskab. Endvidere ønsker bevægelsen, at kirken vurderer seksualiteten som noget positivt. Og der er flere punkter endnu. Bevægelsen har opbakning i flere lande.

Det er tilsammen en ordentlig mundfuld, der nok kan få garvede og veletablerede katolikker op af stolene, selv om de fremsatte krav er hørt før. Men nu skal der altså være hovedrengøring i kirken. Gammelt spindelvæv skal muges væk fra krogene, og vinduerne skal smækkes op på vid gab ud mod den omgivende verden. Der bliver næsten tale om en omskrevet udgave af den berømte vision i Johannes Åbenbaring: Og jeg så en ny kirke og en ny menighed, og det forrige var veget bort.

Men lad os et øjeblik prøve at gå med på spøgen. Lad os forestille os, at præsterne fik tilladelse til at gifte sig. Lad os tænke os den situation, at også kvinder fik adgang til præsteembederne. Lad os leve os ind i den tankegang, at kirken blev tvunget til at afstå fra sine beføjelser til at rådgive om de troendes samliv og familiemønster og i forbindelse hermed anlagde et helt nyt, moderne syn på seksualiteten i erkendelse af dennes positive betydning som konstruktivt bidrag til den kedsomhedsplagede menneskeheds adspredelse og fornøjelse.

Lad os til sidst sætte fokus på samvittigheden. Kirken skal respektere samvittighedens førsteplads, siger initiativtagerne. Samvittigheden skal med andre ord prioriteres højere end kirkens lære, og pavens ord skal underordne sig den enkeltes samvittighed, for vi skal være frie mennesker.

Såfremt hele den revolution, der er indbygget i »Kirkefolkets ønsker«, og hvis hovedpunkter jeg her har fremstillet, virkelig blev realiseret, ville der tilbage blive en helt ny konfession, der ikke ville have noget som helst at gøre med det, vi i dag forstår ved den romersk-katolske kirke. Den ville være blevet vansiret indtil ukendelighed. For de ting, initiativtagerne ønsker ændret, er lige præcis de basale ingredienser, der tilsammen udgør vor kirkes identitet.

Den husorden, der gennem to tusinde år har været liv, vækst og tryghed for alle de slægter, der er gået forud for os, skal altså nu vige pladsen for nogle visioner, der i hvert fald ikke er udarbejdet under Helligåndens vejledning. Er det det, vor tids katolikker ønsker?

Der er ingen tvivl om, at den omgivende verdslige verdens ligestillingsbestræbelser har haft afsmittende virkning på vore dages katolske kvinder verden over. Men den intense stræben efter at modtage præstevielse, som en del af samtidens kvinder lejlighedsvis giver udtryk for, er efter min opfattelse ikke i første række inspireret af, at man ønsker at tjene kirken på dette bestemte niveau. Den er helt sikkert fortrinsvis dikteret af en kønshævdelse, der i den verdslige verden hverken kan eller vil acceptere, at manden kan og må noget, som kvinden måske nok kan, men ikke må.

Det er en modesag at være utilfreds med det bestående. Det er en umistelig del af en rodløs generations signalement, at den plæderer for oprør mod enhver autoritet og opfordrer til opsætsighed mod dem, der har ansvar og myndighed. I den omgivende verdslige verden erfarer vi det indtil bevidstløshed.

Verdenskirken har altid haft fjender og er altid blevet kritiseret, fortrinsvis af udenforstående. Derved deler den skæbne med Kristus selv. Men når kirken nu skal opleve, at der inden for dens egne rækker danner sig fraktioner, der har som målsætning at befordre kirkens vitaleste dele ud i mørket, er det på tide at besinde sig på sin katolske arv og tage op til overvejelse, om det virkelig kan være Guds vilje at verdenskirken skal kassere særpræg og traditioner til fordel for en af denne verden inspireret nyorientering.

Niels Randkær

Klarhed og dialog er lige nødvendige

I »katolsk orientering« nr. 1, 1997 går *Ove Leerbeck* i rette med pastor *Messerschmidts* artikel om kirkens læreembede. Indirekte anklager han Messerschmidt for at »interessere sig mere for lydigheds- og magtideologien end for, hvad der er sandt«. Det er grove beskyldninger. Leerbeck selv hylder derimod »tilliden til åbenhed og dialog«. Åbenhed og dialog forudsætter imidlertid klarhed, og den mangler på afgørende punkter i Leerbecks udredninger.

For det første forekommer Leerbecks indledende erklæring om at sætte pris på læreembedet selvmodsigende. Leerbeck hævder, at hans kritik ikke gælder embedet, men kun de nuværende embedsindehavere, der ikke »forvalter det ordentligt«, d.v.s. efter Leerbecks hoved.

Hen imod slutningen af indlægget taler han derimod om hele tre slags læremyndighed: Guds Folk, teologerne og hierarkiet. Senest på dette tidspunkt bliver det klart, at Leerbeck ikke anerkender noget læreembede i traditionel forstand, men simpelthen ser kirkens hyrder som én blandt flere, ligeværdige diskussionspartnere.

Den slags bør siges ligeud til start og ikke pakkes ind som slutreplik.

For det andet gør Leerbeck sig skyldig i en fejltolkning af det anførte citat af Pius IXs »Syllabus«. I den pavelige rundskrivelse pkt. 18 fordømmes følgende sætning: »Protestantismen er ikke andet end en anderledes form for den sande kristne religion, i hvilken det er muligt at behage Gud ganske som i den katolske kirke«. Oversættelsen er for så vidt god nok, selvom det latinske »aeque ac« i denne sammenhæng nok burde gengives med »lige så godt som« i stedet for »ganske som«. Denne fordømmelse udlægger Leerbeck derefter som en pavelig erklæring om, at »protestanter ikke kunne behage Gud«.

Hvis det var rigtigt, forstår man godt hans forargelse, men det er det bare ikke. Hvis man skal omformulere fordømmelsen i positiv form, skulle det hedde: »Protestanter kan ikke behage Gud lige så godt som katolikker«, og det er noget ganske andet! Det betyder simpelthen, at katolikker i kraft af sakramenternes og troens fylde har bedre muligheder for at behage Gud. Faktisk siger sætningen, at protestanter kan behage Gud, bare ikke lige så godt, som det er muligt i den katolske kirke. Om katolikkerne også gør brug af muligheden, siges der intet om. Åbenhed og dialog er sande goder, men klarhed og sandhed er lige så nødvendige betingelser for kirkens liv.

Sebastian Olden-Jørgensen

Forsoning

Meget tyder på, at det er rigtigt, når det fra flere sider hævdes, at det negative vil tage overhånd i verden i resten af dette århundrede, og at det først derefter vil gå fremad igen. Vi ser det på de mange borgerkrige, brydningen inden for virksomheder, familier, ægteskaber og almindelige venskaber.

Inden for kirkesamfundene knirker det også. Nye sekter dukker op osv. »Sådan har det altid været«, vil det hævdes, og det er måske også rigtigt, men alligevel vil vi hævde, at det næppe har været i så stort omfang som i dag, hvor også jomfru Maria meget stærkt har advaret verden mod nedbrydende tendenser.

Vi som lægfolk bør deltage i denne kamp, når vi i det daglige støder på disse opløsende tendenser i vor nærmeste kreds. Kristus selv har påbudt os kristne »forsoning«, men hvem lytter? Her ligger en stor opgave for vort præsteskab. Lad ordet »forsoning« stå som mål i tiden op til den kommende påske.

Else og Kaj V. Hansen

Aflysning af arrangementer i Skt. Andreas og Skt. Therese sogne

Skt. Andreas og Skt. Therese sogne meddeler, at de annoncerede fælleskirkelige samtaleaftener d. 19. og d. 26. februar er aflyst på grund af sygdom.

De nordiske katolikkers
Fasteaktion 1997

Nordisk katolsk udviklingshjælp

De nordiske katolske biskopper samordnede i 1970 de fem nordiske landes fasteaktion under navnet »Nordisk Katolsk Udviklingshjælp« (NKU). Den har følgende formål:
- udviklings- og katastrofehjælp,
- karitative opgaver inden for det nordiske område,
- skabe interesse blandt katolikkerne i de nordiske lande for Den tredie Verden og for hjemlige sociale problemer.

Lederne af de nordiske Caritas-organisationer samles umiddelbart efter fasteaktionens afslutning for at fordele de indsamlede penge i overensstemmelse med årets tema. 10% af det indsamlede beløb kan benyttes til betaling af projekter, som ligger uden for temaet.

Sidste år blev der indsamlet ca 2 mio. kr. i de fem nordiske lande. Heraf indsamledes i Danmark mere end én mio. kr.

Kort om fasteaktionens projekter

Europa	
Bosnien flygtninge	kr. 225.000
Afrika	
Uganda:	
Senge til studerende flygtninge	kr. 50.000,-
Etablering af majsmølle	kr. 45.400,-
Etablering af oliemølle	kr. 41.000,-
Malawi:	
Anskaffelse af pick-up	kr. 100.000,-
Ghana:	
Landbrugsprojekt	kr. 23.000,-
Asien	
Kina:	
Hjælp til fattige børns skolegang	kr. 286.000,-
Thailand:	
Hjælp til burmesiske flygtninge i Thailand	kr. 170.000,-

Flygtning - en ukendt ven

Caritas Danmark giver askeonsdag startsignalet til de nordiske katolikkers fasteaktion 1997

»Fastetiden skal hjælpe de troende til...at genopdage Herrens guddommelige nærvær, der opfrodrer os til at åbne vore øjne for vore brødre og søstres nød«, siger pave *Johannes Paul II* i sit fastebudskab 1997.

Paven nævner herefter flygtninge, krigsofre, ofre for naturkatastrofer og dem, der har været nødt til at emigrere af økonomiske årsager som typiske eksempler på de mange mennesker, der - desværre - har været afskåret fra den menneskelige varme og åbenhed, der er typisk for et hjem.

På linie hermed har de nordiske biskopper besluttet at temaet for fasteaktionen 1997 skal være »Flygtning - en ukendt ven«.

I mange år var flygtninge mennesker fra andre kontinenter, men i de seneste år har vi oplevet flygtninge i vort eget kontinent og problemerne er rykket nærmere.

Modstridende politiske holdninger i de enkelte europæiske lande har ikke gjort flygtningenes situation lettere, og samarbejdet om repatrieringsprojekter, hvor i verden de end findes, kræver både store økonomiske ressourcer, politisk vilje og megen tid.

Caritas Danmark har i mange år søgt at hjælpe burmesiske flygtninge og minoritetsgrupper i Thailand. Dette arbejde vil fortsætte mange år endnu, eftersom mulighederne for en repatriering ikke er til stede.

Ligeledes har Caritas Danmark i flere år været aktiv i det tidligere Jugoslavien, dels med et hospitalsprojekt i Banja Luka (et projekt, som nu er tilendebragt); dels med hjælp til flygtninge i form af genhusning og opbygning af ødelagte landsbyer.

Krigens ødelæggelser er ubeskrivelige og der er behov for enorme økonomiske og menneskelige ressourcer for at give de hjemvendte flygtninge blot nogenlunde muligheder for at påbegynde et nyt liv.

De store opgaver i Thailand og i Bosnien er en vigtig del af Caritas Danmarks hjælpearbejde, men der er fortsat meget at gøre andre steder i verden, f.eks. i Afrika, hvor mindre projekter giver den lokale befolkning mulighed for en bedre tilværelse.

Ligeledes støtter Caritas Danmark et projekt i Kina, hvor man søger at sikre fattige børn en god skolegang. Uden uddannelse er børnenes muligheder for et menneskeværdigt liv reduceret betydeligt.

Som kristne kan og må vi ikke blot være tilskuere til verdens nød. Vi må - som paven udtrykker det - ved åbenhed og generøsitet i fællesskab eller som enkeltpersoner tjene Kristus, der er nærværende i de fattige og således vidne om Faderens kærlighed.

Må fastetiden gøre det muligt for alle at høre Herrens bøn om at åbne deres hjerter for alle, der er i nød.

Caritas Danmark

Telefon
33 12 72 61
Giro 404 3979
Bredgade 69
1260 K

Pave Johannes Paul II i sit fastebudskab 1997:

Gud påbyder gæstfrihed mod fremmede

Kære brødre og søstre!

1. Fastetiden minder os om de fyrre år, som Israel tilbragte i ørkenen på deres vej til det forjættede land. I den tid lærte folket, hvad det vil sige at bo i telte, uden fast opholdssted og helt uden sikkerhed. Hvor ofte var de ikke fristede til at vende tilbage til Ægypten, hvor der i det mindste var brød, selv om det var slavernes føde. I ørkenens usikkerhed var det Gud selv, der sørgede for vand og føde til sit folk og beskyttede dem mod alle farer. For hebræerne blev denne erfaring om at være helt afhængig af Gud vejen til frihed fra slaveriet og fra tilbedelsen af materielle ting.

Fastetiden skal hjælpe de troende til ved en personlig renselse at genopleve denne åndelige rejse; at blive mere opmærksomme på fattigdommen og på livets usikkerhed, at genopdage Herrens guddommelige nærvær, der opfordrer os til at åbne vore øjne for vore brødres og søstres nød. På denne måde kan fastetiden blive en tid, hvor vi stiller os solidariske med de personer og folk i mange dele af verden, som lever i meget vanskelige situationer.

2. 1997 er det første år til forberedelse af det store jubilæumsår 2000. I fasten 1997 ønsker jeg at stoppe lidt op og tænke over de hjemløses tragiske situation. Som meditationstekst vil jeg foreslå følgende ord fra Matthæus-evangeliet: »Kom, I som er min faders velsignede, ..for jeg var fremmed (hjemløs), og I tog imod mig« (Mt. 25,34-35). Hjemmet er stedet for familiens fællesskab. Her fødes børnene ved mandens og kvindens kærlighed og her lærer de at leve. Her lærer børnene de fundamentale moralske og åndelige værdier, som sætter dem i stand til at blive borgere og kristne af i morgen. I hjemmet oplever de ældre og de syge en atmosfære af nærhed, omsorg og støtte - også når der er tale om lidelser og fysisk forfald.

Men, hvor mange mennesker er der ikke - desværre - som har været afskåret fra den menneskelige varme og åbenhed, der er typisk for et hjem! Jeg tænker her på flygtninge, krigsofre, ofre for naturkatastrofer og på dem, der har været nødt til at emigrere af økonomiske årsager. Jeg tænker også på familier, der er sat på gaden, på dem, der ikke har kunnet finde en bolig og på mange ældre, hvis pension ikke sætter dem i stand til at finde en anstændig og rimelig bolig. Undertiden medfører disse hårde vilkår andre tragedier såsom alkoholisme, vold, prostitution og stofmisbrug. Under Verdenskonferencen i juni måned, Habitat II om menneskers bosættelser, erindrede jeg ved søndagens Angelus om disse alvorlige problemer. Jeg fremhævede deres presserende karakter og bragte endnu en gang i erindring, at retten til en bolig ikke alene er den enkeltes ret, men også er familiens ret. Familien, der består af flere personer, er samfundets fundament og har fuldtud ret til en bolig, der svarer til deres behov og hvor den kan udvikle et ægte hjemligt fællesskab. Kirken vedkender sig denne fundamentale ret og er klar over forpligtelsen til at samarbejde med andre for at sikre, at det også bliver erkendt i praksis.

3. Mange steder i Bibelen understreges pligten til at hjælpe de hjemløse.

I Det gamle Testamente lærer tora'en, at fremmede og hjemløse generelt - eftersom de er udsat for alle slags farer - fortjener de troendes særlige omsorg. Ja, Gud har klart og mange gange påbudt gæstfrihed og storsind mod fremmede (5. Mos. 24, 17-18; 10, 18-19. 4. Mos. 15,15 etc.), og han erindrer Israel om, hvor vanskelig deres egen eksistens engang var.

Senere identificerede Jesus sig med de hjemløse: »Jeg var fremmed og I tog imod mig« (Mt. 25,35), og han lærte, at næstekærlighed mod disse mennesker vil blive belønnet i himlen. Herrens apostle tilskyndede de forskellige menigheder, som de havde grundlagt, til at vise gæstfrihed mod hinanden som tegn på deres fællesskab og nye liv i Kristus.

Det er Guds kærlighed, der lærer kristne at hjælpe de nødlidende og at dele deres egne materielle og åndelige goder med dem. Denne omsorg skaffer ikke blot dem, der lever i vanskeligheder, materiel hjælp, men giver også giveren muligheden for at udvikle sig åndeligt, idet vedkommende deri finder en tilskyndelse til at befri sig fra bindingen til jordisk gods.

Men der er en endnu højere motivation, som Kristus lærte os ved sit eget eksempel, da han sagde: »Menneskesønnen har ikke et sted at hvile sit hoved« (Mt. 8,20).

Med disse ord ønskede Jesus at vise sin totale åbenhed for sin himmelske Fader, hvis vilje han var fast besluttet på at udføre og uden at blive forhindret heri ved at eje jordisk gods, for der er altid en fare for at jordiske realiteter vil indtage Guds plads i menneskets hjerte.

Faste er derfor en guddommelig mulighed for at fostre den åndelige frigjorthed fra rigdom, som er nødvendig, hvis vi vil åbne os for Gud. Som kristne må vi rette hele vort liv mod ham, for vi ved, at vi på jorden ikke har noget blivende sted: »vort borgerskab er i himlene« (Fil. 3.20). Ved fastetidens afslutning viser påskemysteriets fejring, hvordan fastens renselsesvej kulminerer i jeg'ets frie og hengivne given sig selv til Faderen. Ved at gå denne vej lærer Kristi disciple at vokse ud over sig selv og deres selviske interesser for at mødes i kærlighed med deres brødre og søstre.

4. Evangeliets opfordring til at efterligne Kristus, der var »hjemløs«, er en opfordring til alle døbte om at gennemgå deres eget liv og behandle deres brødre og søstre med praktisk solidaritet ved at dele deres hårde vilkår. Ved åbenhed og generøsitet kan kristne i fællesskab eller som enkeltpersoner tjene Kristus, der er nærværende i de fattige og således vidne om Faderens kærlighed. På denne vandring går Kristus foran os. Hans nærvær er en kilde til styrke og opmuntring: han gør os frie og gør os til vidner om kærligheden.

Kære brødre og søstre! Lad os uden frygt gå med Kristus op til Jerusalem (jf. Lk. 18,31) og modtage hans opfordring til at vende om, så vi med større iver må klamre os til den hellige og barmhjertige Gud - især i denne nådens fastetid. Jeg beder om, at denne faste vil gøre det muligt for alle at høre Herrens bøn om at åbne deres hjerter for alle, der er i nød. Under påkaldelse af Maria's himmelske beskyttelse - især for de hjemløse - giver jeg hjerteligt min apostolske velsignelse.

Vatikanet den 25. oktober 1996.

Johannes Paulus II

Ugandiske kvinder:

Ved fælles hjælp er vi meget stærkere

Alene klarer de sig skidt. Mange blev giftet bort som 16-årige og senere skilt; nogle gifter sig igen, hvilket ofte ender med endnu en skilsmisse, og da de sjældent har lært noget, er der overhængende fare for, at de ryger ud i prostitution.

Det er ugandiske kvinder. En del er smittet med HIV/AIDS; også på dette område er de meget udsatte, for det er ikke spor ualmindeligt, at deres mænd har to eller flere koner. Men kvinderne i Kweyamba har gå-på-mod. I 1991 sluttede de sig sammen, 57 enker og 39 fraskilte, for ved fælles hjælp at skaffe sig selv og deres børn en bedre fremtid.

Indtil nu har kvinderne ernæret sig ved fødevareproduktion, hønsehold og småindustri. Deres produktionen af jordnødder og solsikkefrø er blevet opkøbt af mellemmænd til en temmelig ussel pris - men nu har kvinderne fundet på noget bedre:

Af jordnødder og solsikkefrø kan man nemlig udvinde olie, og resterne fra olieproduktionen kan sælges som foderkager. Markedet ligger åbent, mange vil få glæde af olieproduktionen og flere vil kunne blive selvforsørgende. Det kræver bare, at kvinderne investerer i en oliemølle.

På længere sigt vil ikke bare kvinderne selv få glæde af oliemølleprojektet. Deres tilsammen 415 børn udgør en betragtelig del af den opvoksende generation; de får tøj på kroppen, kommer i skole og får i det hele taget en god start. For samfundet betyder det, at olie og dyrefoder af høj næringsværdi bliver tilgængeligt; man kan forvente, at dette vil have en gavnlig indvirkning på ernæringstilstanden. Dertil kommer, at lokalbefolkningen handler med deres egne i stedet for at lade sig udnytte af smarte folk udefra.

Alt i alt vil det initiativ, som kvinderne i Kweyamba har taget, på længere sigt betyde, at samfundet får mulighed for at udvikle sig.

En del af det, som en oliemølle vil koste, er kvinderne selv i stand til at investere, og fra lokalt hold vil der blive givet tilskud. Restbeløbet, som dette års fasteaktion forventer at kunne bidrage med, udgør kr. 41.000 - eller lige godt halvdelen af, hvad det koster at komme i gang.

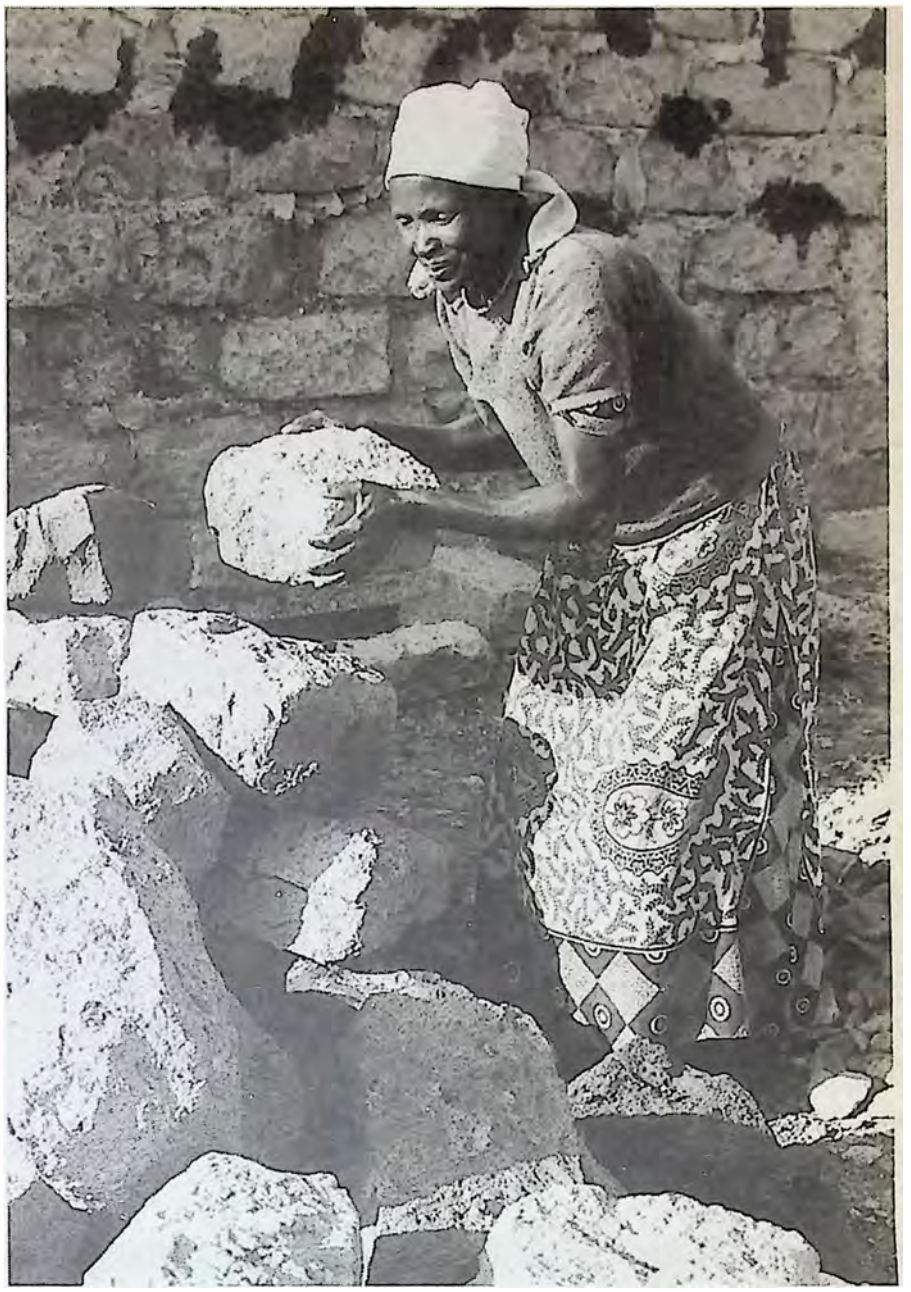

I mange afrikanske lande er kvinderne den mest udsatte halvdel af befolkningen - men når det 'svage' køn viser initiativ og gå-på-mod, er de ikke så svage endda. *Foto Present.*

At sælge varerne til den bedste pris

Kvinderne har selv været med til at spare op

Lige som det ugandiske oliemølleprojekt er majsmølleprojektet et lokalt initiativ, taget af kvinder, som ikke længere har nogen til at forsørge sig, og som derfor må forsørge sig selv. Også majsmølleprojektet går ud på at bruge de ressourcer, som findes i samfundet, for gradvis at sætte udviklingen i gang.

Bag initiativet stod oprindelig 20 kvinder fra landsbyen Kiwangala - men siden organisationen blev grundlagt i 1990, har den bredt sig til hele distriktet og tæller nu fem gange så mange medlemmer. Produktion af fødevarer, hønse- og svinehold og biavl, det er, hvad kvinderne indtil nu har givet sig af med.

Nu er de nået så langt, at de har majs i overskud; i stedet for at sælge den til formaling, vil de male majsen selv - og sælge den til en bedre pris. Det er nemlig tanken bag dette og lignende initiativer, at man ved indbyrdes samarbejde og ved at øge sine indkomster stræber efter forbedrede levevilkår.

Kvinderne i Kiwangala har selv sparet en del af det beløb sammen, som en majsmølle kommer til at koste. Hvis fasteaktionen kan give dem et tilskud på kr. 45.500, vil de inden længe være godt i gang.

Ved fælles hjælp skal de afrikanske kvinder nok få sat noget i gang, som deres samfund og deres efterkommere kan få glæde af. *Foto KNA*

Præst vil gerne hjælpe unge i narkomisbrug

Præstens gamle bil trænger til at blive udskiftet

Den kenyanske præst K'owacko, der blev præstevi-et i 1995, kom i januar 1996 til et sogn i Malawi i Afrika. Her er han begyndt at tage sig af de unge i sognet, for den store arbejdsløshed der hersker i landet, gør at de unge ryger ud i problemer med alkohol og narkotika.

Mange af de unge er også smittet med HIV og AIDS, hvilket gør deres fremtid til en fremtid uden håb. Og smertefuldt er det, at 2-3 voksne dør hver dag, og efterlader deres børn helt alene. I sognet er der 35.000 kristne, som bor på nogle udstationer der ligger i et område på 60-70 km. væk. K'owacko har undervist og trænet en gruppe på 8 unge, der skal læres op, sådan at de kan lede andre grupper ude på udstationerne, så de unge kan få et andet og bedre syn på tilværelsen, og en ændring af den holdning som de i øjeblikket har. Det problem K'owacko har, er at han har brug for en pick-up til at komme hurtigt rundt til de 31 udstationer der findes.

Det er her
De kommer ind

En pick-up er et praktisk form for transportmiddel. Den har en lang holdbarhed, så den kan klare at køre på de dårlige veje, som K'owacko bliver nødt til at køre på hver dag for at komme ud til udstationerne. En ny pick-up koster omkring kr. 117.600,-

K'owacko har en gammel bil, som ikke kan klare at køre på de dårlige veje, der er hen til udstationerne.

Salget af den gamle bil vil indbringe ham kr. 17.600,- Det er her, De kommer ind i billedet.

K'owacko søger nemlig hjælp til at få indbragt de sidste kr. 100.000,- han mangler til at kunne få råd til den nye pick-up og derved komme hurtigere rundt til alle udstationerne, og alle de mennesker der har brug for hjælp.

Caritas Danmark
Bredgade 69
1260 København K
Telefon 33 127261

Flygtninge på vej mod genhusning i Bosnien-Herzegovina

Caritas Danmark har et godt netværk og kontakt til krigens parter

Ved underskrivelsen af Dayton-fredsaftalen blev der skabt grundlag for en fredelig løsning af konflikterne i det tidligere Jugoslavien. Krigshandlingerne standsede og en normalisering af forholdene kunne påbegyndes.

Den civile del af fredsprocessen stødte imidlertid hurtigt på vanskeligheder, idet genopbygningsindsatsen ikke kunne komme i gang p.g.a. manglende tilsagn om økonomisk støtte.

Flygtningehøjkommissionatet UNHCR, der har det overordnede ansvar for repatrieringsprocessen, har som overordnet formål med deres aktiviteter, at der bliver fundet varige og holdbare løsninger for så vidt angår en sikker, velordnet og værdig repatriering af flygtninge og internt fordrevne.

På UNHCR-konferencen i Oslo 8. marts 1996 blev behovet for en hurtig og koordineret hjælp understreget, og som forudsætninger, herfor nævnte man en lokal forankring, en international bistand med udgangspunkt i allerede etablerede aktiviteter.

I denne forbindelse er det værd at nævne, at Dansk Flygtningehjælp, Red Barnet og Caritas Danmark har været virksomme i området siden 1993. Det har givet organisationerne en værdifuld lokal forankring og et godt kendskab til problemerne i området.

Ansøgning til Udenrigsministeriet

Ovennævnte tre danske hjælpeorganisationer fremsendte i maj 1996 en ansøgning til Udenrigsministeriet om en samlet hjælp på 6 mill. kr. til repatrieringsprogrammer i Bosnien-Herzegovina.

Repatrieringsprogrammerne har som overordnede formål:
- at støtte UNHCRs repatrieringsstrategi og medvirke til at sikre en repatriering i sikkerhed og værdighed,
- at medvirke til en bæredygtig repatriering i harmoni med de lokalområder, hvortil repatriering foregår,
- at bibringe lokale ressourcepersoner viden om menneskerettigheder, folkeret og forsoning,
- at medvirke til at de lokale myndigheder og lokale organisationer kan påtage sig ansvaret for modtagelse af tilbagevendte gennem lokal kapacitetsopbygning i bl.a. kommuner, NGO'er m.v.,
- at medvirke til at repatriere flygtninge i tilknytning til geografisk afgrænsede områder i forbindelse med organisationernes eksisterende programvirksomhed og yde psykologisk bistand til de tilbagevendende, der måtte have behov for det,
- at fremme forsoning mellem krigens parter gennem forsoningsfremmende aktiviteter.

Fire teams

Repatrieringsprogrammet er planlagt til at omfatte 4 operative teams i tilknytning til organisationernes eksisterende programvirksomhed i Tuzla, Jablanica, Banja Luka og Zenica.

Caritas Danmark, der har projektvirksomhed i Banja Luka vil via sit veludbyggede netværk og kontakt til alle krigens parter sikre forberedelse af repatriering og forsoningsfremmende aktiviteter blandt alle krigens parter i dette område.

Det er hensigten, at de lokale teams skal ansættes af den lokalt virksomme organisation, f. eks. i Banja Luka af Caritas Danmark, og bestå af tre lokalt ansatte medarbejdere, der vil være ansvarlige for:
- information og vejledning,
- forsoningsaktiviteter (herunder individuel psykologisk støtte),
- en særlig børnekomponent (under Red Barnets overordnede ansvar).

Det samlede projekt vil komme til at koste 6,5 mill kr.

Af dette beløb har Dansk Flygtningehjælp ansøgt om 3 mill. kr. Caritas Danmark har brug for 1.7 mill. kr. til Banja-Luka området, og Red Barnet har brug for 1 mill. kroner til børnearbejdet i alle områder.

Projektet er påbegyndt alle fire steder og meldingerne derfra er foreløbigt positive.

De får igen tag over hovedet

Orasje kommune ligger i den nordlige del af det tidligere Jugoslavien på grænsen til Kroatien.

Efter meget hårde kampe i 1992 mellem bosniske kroater og serbere blev kommunen reduceret og befolkningstallet faldt fra 28.000 til 21.000, hvoraf de 2.000 er muslimer.

I kommunen er der 13 landsbyer. 1.000 huse er beskadigede og 300 er helt ødelagte - især i landsbyen Vidovice, som fronten gik igennem i 1992. Også den nærliggende landsby Kopanice blev slemt medtaget.

Vidovice var efter krigen en spøgelsesby. Der fandtes ingen husdyr. El-nettet var ødelagt og vandpumperne fjernet. Husene var rippet for alt. indbo.

Caritas Danmark har gennem de seneste 3 år arbejdet i området med reparation af ødelagte huse.

Caritas Danmark har i december 1996 kunnet rapportere, at 370 personer har fået tag over hovedet i 110 huse. 29 familier - omfattende 120 personer - var hjemvendte flygtninge fra europæiske lande.

Sammen med andre europæiske Caritas-organisationer har Caritas Danmark nu ansøgt EU om 12 mill. kr. til fortsat genopbygning i hele Bosnien-Herzegovina.

Caritas Danmark, der har projektvirksomhed i Banja Luka vil via sit veludbyggede netværk og kontakt til alle krigens parter sikre forberedelse af repatriering og forsoningsfremmende aktiviteter blandt alle krigens parter I dette område.

Genopbygning af ødelagte landsbyer i Bosnien-Herzegovina

Udenrigsministeriet bevilgede i 1992 Caritas Danmark 4 mill. kr. til genopbygning af ødelagte landsbyer i Bosnien-Herzegovina. På dette tidspunkt var der et særlig stort flygtningepres i Jablanica, som Caritas Danmark søgte at afhjælpe.

Byggegrunde blev stillet til rådighed af byen og Caritas Danmark leverede 20 præfabrikerede huse, der hver kunne rumme 17 voksne og børn.

Husene var således indrettet, at de - når man fjernede køjesengene - nemt kunne omdannes til almindelige familieboliger.

Husene ejes af Caritas Danmark og bystyret i fællesskab så længe der eksisterer et flygtningeproblem. Derefter vil husene blive overdraget til bystyret.

Opførelsen af denne bebyggelse var ikke problemfrit. Flere gange måtte byggeriet standses på grund af krigshandlinger, og bystyret havde vanskeligt ved at leve op til de aftaler om det arbejde, bystyret havde forpligtet sig til at udføre.

Et bombardement på en nærliggende flygtningelejr skabte uro, og flygtningene nægtede at flytte ind i nybebyggelsen, før der var indrettet et beskyttelsesrum.

Som bebyggelsen nu fremstår er der etableret udendørs belysning, stier og køkkenhaver, så husene er i dag fuldt beboelige og funktionelle.

Børn skal igen lære at le

Om livet i en flygtningelejr

KNA - Hver aften drager de frivillige hjælpere i flygtningelejren i Jalkovecke syngende gennem gangene i den gamle kaserne. For de mere end 300 børn er det signalet til at stille sig i kø med deres tandbørster, for sammen med tandpastaen udleveres der en vitaminpille til hvert barn.

I lejren bor der ca. 350 flygtninge - især kvinder og børn - som blev fordrevet fra deres hjemby. De frivillige hjælpere fra hele Europa bor sammen med flygtningene, og har tjeneste 3 uger ad gangen. Arbejdsplanen er hængt op på døren til materialerummet og der er beskæftigelse fra tidlig morgen til sen aften for dem alle.

For ikke-skolesøgende børn er der hver dag børnehave, opdelt i aldergrupper. Mange frivillige hjælpere får her en stor udfordring, for de fleste børn har oplevet krig og flugt og har helt glemt at lege og at le. De er blevet små voksne.

Efter middagsmaden besøger de frivillige hjælpere en familie. Mange kvinder ved ikke, hvor deres mænd og sønner befinder sig. De fleste har ikke hørt fra dem i mange måneder. Ved disse besøg fældes der mange tårer, men flygtningene bliver ikke træt af at fortælle - skønt alt ofte må oversættes - og de trøstende ord må ligeledes oversættes. At flygtningene er glade for disse besøg er sikkert. Til afsked får hjælperne venlige ord og store omfavnelser.

De unge, som om formiddagen går i lejrens skole, tilbringer eftermiddagen sammen. Der arrangeres udflugter og i lejren findes der beskæftigelsesmuligheder.

De gamle flygtninge har det vanskeligt. Nogle har mistet alt, og mennesker, de holdt af i deres hjemegn, er døde. De gamle ligger ofte i sengen hele dagen og venter selv på døden. For hjælperne er det en uhyre vanskelig opgave at hjælpe disse gamle mennesker.

Om eftermiddagen kommer der lidt mere liv i lejren. Da bliver store kasser med uld hentet frem, og så kommer der gang i strikkepindene. Efter at det er rygtedes, at børnene her kan hente sig et par nye hjemmestrikkede sokker eller handsker, er børnene begyndt at besøge de voksnes afdeling.

I vaskerummene er der ikke brusere og heller ikke varmt vand. Mange er derfor syge. Nogle hjælpere har efter deres frivillige turnus i lejren benyttet tiden til i deres hjemland at indsamle midler, og en hjælper fra Tyskland kunne efter nogen tid vende tilbage til lejren med to varmtvandsbeholdere, to brusekabiner og penge til anskaffelse af briller.

Mangelen på briller er en stor hindring for mange flygtninge. Den 70-årige Mirko havde således hårdt brug for briller, så han kunne deltage i den engelsk- eller tyskundervisning, som blev tilbudt i lejren. Mange benytter sig af denne mulighed og eleverne er fra 6 til 70 år.

Om aftenen der er »Teenager-Party« eller »Bingo«, men kl. 22 standser alle aktiviteter og der bliver ro i lejren.

For de frivillige hjælpere er det rart at opleve, at ingen sulter, alle har en seng at sove i, flygtningene får nyt håb og børnene begynder igen at kunne le og lege.

Flygtningene oplever, at mennesker i hele Europa tænker på dem og gør noget for dem og deres situation, og det åbner muligheder for deres fremtid. Livet går videre!

714 kroner og 50 øre koster det at gå i skole

For de penge får man en lille måneds skolegang på en privatskole i Danmark eller fem års grundskole i Linqu-distriktet, et af de allerfattigste i Kina.

Udviklingen går i sneglefart, og det kulturelle og uddannelsesmæssige niveau er ekstremt lavt. Masser af børn i skolealderen kommer ikke i skole, eller de bliver nødt til at gå ud af skolen - enten fordi familien ikke har råd, fordi der er sygdom i familien, eller fordi mor og far heller ikke fik lært noget.

Myndighederne er opmærksomme på disse familier og støtter dem økonomisk, men dermed er problemet ikke løst. Den kinesiske regering ser helst, at alle børn kommer i skole, så de får mulighed for at uddanne sig og stille deres talenter til rådighed for nationen. Bedre muligheder for skolebørnene vil betyde mere viden til bjergbøndernes efterkommere - og udvikling i økonomisk såvel som i kulturel henseende.

Det drejer sig om 400 børn fra 50 forskellige landsbyer i de fem fattigste kommuner. Landsbyerne ligger spredt i det bjergrige Linqu-distrikt. Kun 20% af landet er opdyrket og nogenlunde beboeligt, resten er bjerge.

De vanskelige transportforhold betyder naturligvis, at børnene ved siden af fattigdommen også har en håbløs skolevej, og de, der alligevel kommer i skole, må sidde i faldefærdige bygninger, der hverken er blevet repareret eller holdt ved lige i umindelige tider. Istandsættelse af skolebygningerne vil koste penge; det samme vil indkøb af papir, lærebøger og andet undervisningsmateriale. Alt i alt vil det koste 286.000 kr. at sikre disse 400 børn en femårig grundskole.

Uganda:

Flygtninge er velkomne på lærerseminariet

Don Bosco-seminariet i Arua, Uganda, uddanner mænd og kvinder til lærere i underskolen. Ud over den stedlige befolkning har et stort antal sudanesere slået sig ned i området - sorte kristne, som er drevet på flugt fra deres hjemland.

Det betyder trængsel i flygtningelejrene og et stigende pres på underskoler såvel som på de højere uddannelsesinstitutioner - altså også det katolske lærerseminarium. Don Bosco-seminariet slår gerne sine døre op for de sudanesiske flygtninge i håb om at kunne hjælpe dem til en bedre fremtid. Da de imidlertid er nødt til at bo på seminariet, er der hårdt brug for flere og bedre indkvarteringsmuligheder.

Her og nu mangler der 200 køjesenge, cirkapris 535 kr. pr. stk. Caritas Danmark håber, at fasteaktionen vil kunne bidrage med 100 senge til de sudanesiske lærerstuderende.

Landbrugsprojekt fra 1996:

Nu er staldene klar til indflytning

Blandt de projekter, som fik støtte fra fasteaktionen i 1996, var et landbrug i Ghana, som nogle ordenssøstre står for. Af de indsamlede midler gik kr. 47.000 til søstrene, som netop stod og skulle i gang med høns-, grise-, fåre- og gedehold.

Men ak! - den galoperende inflation betød, at budgettet ikke holdt; staldene blev bygget, og så var pengene brugt. Ubeboede stalde har ikke meget med landbrug at gøre, så uden dyr vil projektet falde til jorden.

Caritas Danmark vil nødig lade søstrene i stikken og håber derfor, at dette års fasteaktion vil kunne give en tillægsbevilling på kr. 23.000.

En kortere skolevej til 53 indianerbørn

I Canon de Segura, en landsby i det sydøstlige Bolivia, bor guarani-indianerne, som først for få år siden fik officiel tilladelse til at være der. Af landsbyens 126 indbyggere er de 53 børn i skolealderen - men de mangler en skole at gå i.

Den nærmeste skole ligger 5 km væk, og vejene er ikke egnede til at forceres af børn. Resultatet er, at kun tre ud af ti børn gennemfører underskolen, mens ét barn ud af 100 fortsætter sin skolegang derefter. For at man kan tilbyde indianerbørnene en ordentlig undervisning, må der bygges en skole i landsbyen.

Skolen vil koste i underkanten af 110.000 kr., hvoraf den lokale Caritas Camari kan bidrage med omkring en femtedel. Hvis fasteaktionen kan sørge for de resterende ca. 85.000 kr., vil det betyde en væsentlig bedre fremtid for en af de mest marginaliserede grupper i Bolivia.

Flygtning - en ukendt ven

Med financiel støtte fra Danida og med Caritas Danmark som samarbejdspartner har COERR været i stand til at hjælpe internt forflyttede mennesker og tilbagevendte flygtninge i Siemreap og Puok distrikterne i Cambodia.

Mange steder i verden - alt for mange steder - er utallige mennesker drevet på flugt fra deres hjem. Årsagerne er mange: krigstilstande, etniske udrensninger, politisk forfølgelse, sult og naturkatastrofer.

Et af de steder i verden, hvor der gennem flere decennier har været flygtningeproblemer er fjernøsten, og her er det især Cambodia, Thailand, Burma, der er involveret.

I mange år spredte Khmer Rouge styrkerne skræk og ødelæggelse i Cambodia. Tusinder mistede livet og andre tusinder flygtede fra hus og hjem for at redde livet.

Internationale hjælpeorganisationer har i mange år ydet nødhjælp til disse flygtninge i form af husly, mad og medicin, men de forestående opgaver med at repatriere mange af disse flygtninge er og vil blive vanskelige og økonomisk krævende.

Situationen i Burma er ligeledes velkendt. Her udøver militærdiktaturet et rædselsregime over for befolkningen. Landets intelligentia forfølges og mennesker udskrives til tvangsarbejde. Det er derfor ikke mærkeligt at tusinder vælger at flygte til nabolandet Thailand, hvor der langs grænsen er oprettet en lang række flygtningelejre.

Lejre overfaldet

Burmesiske hærenheder har i 1995 overfaldet nogle af disse lejre og søgt at tvinge flygtningene tilbage til Burma. Desuden har man kidnappet nogle af lejrchefeme. Samtidig med overfaldene på lejrene blev landsbyerne langs grænsen udsat for røveriske overfald og granatangreb.

En lille etnisk minoritetsgruppe Mon, der tæller ca. 10.000 personer, er blevet forfulgt af de burmesiske myndigheder i årtier, og er blevet tvangsforflyttet og bor nu nær ved grænsen til Thailand.

Ud over flygtningeproblemet må befolkningen i Cambodia kæmpe med krigens efterladenskaber, herunder de mange landminer, som blev udlagt. Man regner med at mellem 6-10 millioner miner blev udlagt, og Cambodia har det højeste antal amputationer i verden. 1 ud af 236 personer har mistet et ben og 80.000 er blevet dræbt af minerne.

For hjælpeorganisationerne er der således meget at udrette og COERR har i mange år været i stand til at koordinere et vidt forgrenet arbejde i såvel Thailand som Cambodia.

Kærlighed og solidaritet

COERR (The Catholic Office for Emergency Relief and Refugees) er en thailandsk organisation, oprettet i 1978 af den thailandske bispekonference som en NGO-organisation, der formidler hjælp specielt til flygtninge uden at skele til hudfarve, tro, køn eller politisk overbevisning.

Organisationen er baseret på en humanistisk etik og bygger på kristne principper om næstekærlighed og solidaritet.

Organisationens opgaver er centreret om hjælp til de mange flygtninge, der findes langs Thailands grænser til Burma, Laos og Cambodia.

Organisationens filosofi kommer klart til udtryk i det princip, der ligger til grund for alle organisationens projekter: *»Hvis man giver dig en fisk, kan du blive mæt én dag. Hvis man lærer dig at fiske, kan du klare dig selv.«*

Både i Thailand og i Cambodia har COERR et vidtforgrenet hjælpearbejde, hvor man søger at give fattige befolkningsgrupper og især flygtningene nyt håb om en fremtid. Som et eksempel på dette arbejde nævnes nedenstående projekter.

Situationen langs grænsen til Burma

Situationen i Burma har medført, at mange mennesker udsættes for forfølgelse og pression, ikke mindst mindretalsgrupper / etniske minoriteter. Disse forhold medfører en stor strøm af flygtninge over grænsen til Thailand, hvor der er oprettet flere flygtningelejre til at opfange bl.a. denne strøm af flygtninge. Der findes i Thailand 80.000 karer-flygtninge, 10.000 mon-flygtninge og 7.000 karenni-flygtninge - fordelt på forskellige lejre. Blandt disse lejre er Suan Phlu-lejren, der blev oprettet 1988 og nu tæller ca. 900 mennesker.

Mange flygtninge i Suan Phlu-lejren kommer fra forskellige lande bl. a. Vietnam, Laos og Cambodia. Desuden er der en del illegale flygtninge fra Europa, Nordamerika, Afrika og Asien; men hovedparten er flygtninge fra Burma, som flygtede fra forfølgelser p.g.a. deres etniske tilhørsforhold. De hører til grupperne: Karen, Mon eller Karenni.

COERR sørger for mad og medicin, sanitetsforhold, omsorg for mødre med børn, oplæring i personlig hygiejne, kommunikationsservice for flygtningene, så de kan skrive til familie og venner, veksling af fremmed valuta og forsøg på genforening med familien.

COERRs arbejde i Cambodia

Foruden organisationens arbejde blandt flygtninge, har COERR støttet en lang række projekter i Cambodia. Dette land, der er et agrarsamfund, har mange problemer at kæmpe med og i landdistrikterne er der en udbredt fattigdom med høj børnedødelighed. Siden 1992 arbejder COERR derfor i de nordøstlige og nordvestlige provinser i Cambodia både blandt tilbagevendte flygtninge og blandt befolkningen som sådan. Der er tale om en hjælp til genopbygning af landet i form af sundheds- og uddannelses-/udviklingsprojekter.

Forholdene i Cambodia er stadig præget af de store omvæltninger, som Khmer Rouge i 1994 forårsagede. Mange mennesker flygtede for Khmer Rouge-styrkerne til andre distrikter i landet - ialt 10.416 familier, svarende til 63.375 personer, der dels er flygtninge i eget land, dels hjemvendte efter flugt.

Arbejdet i Siemreap provinsen

COERRs arbejde i denne provins, der består af 14 distrikter med 913 landsbyer i det nordvestlige Cambodia, hvor der er megen fattigdom, består i fagskoleundervisning (mekaniker, VVS, el og gas, skrædder). Desuden søger man at støtte børn fra familier, hvor forældrene er handicappede. Detop disse børn er som oftest underernærede og analfabeter. Endelig søger man ved landbrugsprojekter og landbrugsuddannelser og -kurser at gøre ernæringsmulighederne bedre.

Caritas Danmark og COERR

Caritas Danmark har i 1995 formidlet hjælp fra Danida til COERRs arbejde blandt disse flygtninge. Der er ydet både nødhjælp, medicinsk hjælp og man har sørget for, at flygtningene fik tag over hovedet. Den store tilstrømning af mennesker fra forskellige dele af landet har medført interne stridigheder, som COERR også søger at neddæmpe. Desuden er man begyndt at forberede udviklingsprojekter efter devisen »Mad for arbejde«, idet man ønsker, at befolkningen hen ad vejen skal kunne klare sig selv.

Caritas Danmark hjælper burmesiske flygtninge i Thailand

Etniske forfølgelser skaber store flygtningestrømme

Efter Burmas selvstændighed fra England i 1948 har etniske minoriteter fortsat deres egen kamp for selvstændighed.

Forskellige regeringer har med militærets hjælp forsøgt at undertrykke de etniske minoriteter.

Da general *Ne Win* kom til magten i 1962 ved et militærkup, begyndte han en intensiv assimilering af minoriteterne, som udartede til at blive et blodigt opgør med Karen folket.

Fra 1984 og 1995 under tørkeperioden iværksatte det burmesiske militær et blodigt felttog, der sendte 20.000 Karener på flugt til den thailandske grænse.

I 1988 blev Burma lammet af store demonstrationer, ledet af studenter. Man ønskede mere demokrati. Regeringen forsøgte flere gange at slå demonstrationerne ned, men forgæves.

Maw Maung benyttede lejligheden til at tage magten i landet ved et kup, og efterfølgende fordrev han oppositionen, og mange studenter blev tvunget til at flygte til den thailandske grænse. Her blev studenterne interneret i lejre af de thailandske myndigheder og mange blev sendt tilbage til Burma.

I 1995 blev to Karen-lejre i Burma angrebet og løbet over ende af The Democratic Karen Buddhist Army. Mange civile flygtninge strømmede over grænsen til Thailand.

Fra 1995 har COERRs arbejde med flygtninge været besværliggjort af hyppige angreb og plyndringer af flygtningelejrene, men den meget usikre situation i Burma, hvor de som minoritetsgrupper risikerer forfølgelse, tvangsarbejde og deportation, har medført, at flygtningene ønsker at forblive i lejrene.

Flygtningenes behov

Da de thailandske myndigheder har forment de store internationale hjælpeorganisationer adgang til lejrene i Thailand, er mange flygtninge helt afhængige af den hjælp, som COERR og andre små organisationer kan yde.

Hjælpen ydes i form af livsvigtige forsyninger: månedlige risrationer, tæpper, moskitonet, bygge- og skolematerialer

Hjælp fra Caritas Danmark

Med støtte fra Udenrigsministeriet er Caritas Danmark med COERR som samarbejdspartner engageret i to lejre.

Wang Kha, der er en Karenlejr i Tak provinsen med 6.361 flygtninge, hvoraf 2.315 endnu ikke er fyldt 12 år og 1.290 er i den skolesøgende alder.

Den anden lejr er Democracy Village Camp i Kanchanaburi provinsen, der huser Tavoyan-flygtninge. Her bor der 163 voksne og 77 børn. Det er meget fattige mennesker, der fra tid til anden bliver udsat for angreb og plyndringer.

Lejrene i Thailand er oprettet af de thailandske myndigheder, men drives af flygtningene selv.

Flygtningene organiserer sig i »hjælpekomitéer«, som forhandler med de thailandske myndigheder og samarbejder med hjælpeorganisationerne.

Lejrene er ofte i en særdeles elendig forfatning, de ligger afsides og tit kan man kun nå frem til dem med firehjulstrukne køretøjer i den tørre del af året.

Ingen løsninger i udsigt

I begyndelsen af 1995 var der godt 96.000 flygtninge i Thailand, men situationen i Burma har øget dette tal, og der synes ikke at være udsigt til nogen løsning af problemerne.

Siden 1983 har COERR været aktive i grænseområdet mellem Burma og Thailand og sammen med denne organisation har Caritas Danmark ydet hjælp i området siden 1985 og flere gange besøgt lejrene og fulgt hjælpen til døre.

I den nuværende situation og med de noget dunkle forventninger til fremtiden er der fortsat meget at gøre i Thailand for Caritas Danmark, og der er brug for store beløb til de igangværende projekter.

Flygtninge - en udfordring til solidaritet

Det pavelige råd »Cor Unum« og Rådet for sjælesorg blandt Immigranter og Flygtninge udgav i oktober 1992 dokumentet »Flygtninge - en udfordring til solidaritet«. Vi bringer nedenfor en kort sammenfatning af dokumentet, der er underskrevet af kardinal Roger Etchegaray og ærkebiskop Giovanni Cheli.

Anlægger man en historisk synsvinkel, må man konstatere, at flygtninge ikke er et nyt problem. Også i Bibelen findes der flere eksempler på flygtninge.

Flygtningestrømmen synes at være i tiltagende, og man kan endog tale om vort århundrede som »Flygtningenes århundrede«. Bag statistikkernes tal gemmer sig både rystende enkelttilfælde, men også folkegruppers lidelse og nedværdigelse, og en placering af disse mennesker i opsamlingslejre fratager dem muligheden for enhver form for planlægning af deres fremtid.

Det er ikke alle flygtninge, der falder ind under FNs erklæring og mange lande har påpeget, at en udvidelse af konventionen er påkrævet og nødvendig.

Man kan forstå, at staterne i sparetider ser nærmere på betingelserne for at modtage flygtninge, men man kan ikke nægte dem asyl, der er truet på livet. Derfor er det beskæmmende at måtte opleve, at de midler, der er afsat til løsning af flygtningenes problemer, reduceres, og den politiske interesse for den humanitære indsats for flygtninge daler.

En udfordring til samfundet

I de seneste år har man interesseret sig for at finde årsagerne til den politiske ustabilitet, der ligger bag den stigende flygtningestrøm. Der er i denne forbindelse peget på en række faktorer: fattigdom, ulige fordeling af livsvigtige ressourcer, gæld til udlandet, galopperende inflation, strukturel afhængighed i erhvevslivet og naturkatastrofer.

Ethvert menneske har behov for og ret til at leve i et fællesskab / et samfund og tilhøre et bestemt land. I denne forbindelse er det en påtrængende nødvendighed, at der udarbejdes internationale normer for tildeling af asyl.

Ethvert land har pligt til at sikre flygtningenes rettigheder. Flygtningen er ikke genstand for landets hjælp, men er en person med rettigheder og pligter. De flygtninge, der falder ind under de gældende konventioner, har opnået en vis form for sikkerhed, men denne sikkerhed må ikke begrænses til kun at omfatte føde, klæder, bolig og beskyttelse mod overgreb, men må også omfatte adgang til uddannelse, medicinsk behandling, mulighed for at være ansvarlig for deres eget liv, muligheden for at pleje deres egen kultur og traditioner og udøve deres tro.

Mange stater har tiltrådt Genève-konventionen af 1951, men alle stater burde tiltræde konventionen ligesom alle stater burde tilslutte sig FNs menneskerettighedserklæring. For så vidt angår flygtninge, som anerkendes af humanitære grunde, bør de enkelte lande sørge for, at lovgivningen bliver sådan tilrettelagt, at flygtningene er sikret et menneskeværdigt liv.

I tilfælde, hvor der ikke kan gives en flygtning asyl, må vedkommende ikke udvises til det land, hvor pågældende har oplevet livstruende situationer. Det enkelte land er moralsk forpligtet til at sikre, at pågældende kan finde menneskeværdige livsbetingelser i et andet land.

Mange flygtninge placeres i flygtningelejre. En sådan placering må være en forbigående nødløsning, og man må påse, at lejrene yder flygtningene både et minimum af privatliv, men også medicinsk behandling og sikkerhed mod overgreb.

Beredvilligheden til at hjælpe flygtningene støder ofte sammen med frygten for det stigende antal flygtninge og frygten for en konfrontation med andre kulturer. Mange kan have sympati for menneskers vilkår, når de er »langt væk herfra«, men optræder afvisende, hvis disse mennesker kommer »tæt på«. Her kan medierne spille en afgørende rolle ved at formidle et positivt billede af flygtningene og asylansøgerne.

Solidaritetens vej

Verden er sønderrevet af politiske, sociale, økonomiske, racistiske og ideologiske spændinger. Flygtningeproblemet er et eksempel herpå, men det er foruroligende, at der ikke findes adækvate løsninger på disse spændinger og at det enkelte menneskes rettigheder ikke respekteres.

Det arbejde, der udføres af FNs forskellige organisationer, af talrige private, statslige eller kirkelige hjælpeorganisationer og de udsendte udviklingsmedarbejdere fortjener den største respekt og tak. En særlig anerkendelse fortjener FNs højkommissariat for flygtninge, der siden 1950 har arbejdet for flygtninges sikkerhed på internationalt niveau og søgt at finde holdbare løsninger på problemerne.

Til trods for vanskeligheder af alle arter, er der talrige mennesker, der for kortere eller længere tid går ind i hjælpearbejdet - endog med livet som indsats. Deres antal vidner om behovets størrelse og om nødvendigheden af at arbejdet fortsætter.

Tiden er inde til at anskue flygtningeproblemet uden ideologiske briller, som det tidligere var tilfældet. Borgere og institutioner i demokratiske og økonomisk veludviklede lande, hvis velfærd hviler på opfattelsen af alle menneskers ligeværd, kan ikke være ligeglade med, at millioner af flygtninge lever under umenneskelige omstændigheder. Om menneskerettighederne skal kunne respekteres i de enkelte lande, afhænger i vid udstrækning af, om de udviklede lande vil være i stand til at foretage en kvalitativ ændring af de strukturer, som fastholder mange mennesker i en ekstrem marginalisering. En international solidaritet må først praktiseres i de enkelte lande og af de enkelte borgere.

Dertil kommer internationale aftaler og f.eks. i forbindelse med tilbageføring af flygtninge til eget land opretstelsen af internationale kontrolinstanser.

Ligeledes må der ske en koordination og fordeling af udgifterne til flygtningehjælpen, idet nogle lande, der grænser op til konflikt-centre, har måttet modtage mange flygtninge. Solidaritetens vej kræver, at man overvinder egoismen og angsten for de andre, samt engagerer sig i en langsigtet holdningsbearbejdelse og offentlig informationsvirksomhed.

Kirkens kærlighed til flygtningene

Uden at skele til flygtningenes religion og etniske tilhørsforhold, tilbyder kirken dem sin hjælp, for de er mennesker, der er skabt i Guds billede.

Det lokale kirkesamfund er derfor i første række forpligtet til at være gæstfri, vise solidaritet og tilbyde sin hjælp. Menigheden må overvinde sin angst og sin mistillid til flygtningene og i dem se Frelserens ansigt.

Asylansøgere, der i en integrationsproces befinder sig i lejre, har ret til en hjælp, der også omfatter de religiøse behov. Der må være lejlighed for gejstlige af forskellige konfessioner at besøge asylansøgerne i lejrene, og kirken misbilliger, at den givne situation benyttes til proselytisme. Opmærksomheden henledes især på det store antal børn, der er fanget i denne flygtningestrøm, og de behov, disse børn har.

De mange frivillige medarbejdere i hjælpeorganisationer har behov for en ganske særlig støtte og omsorg fra kirkens side, og flygtningene opfordres til et tæt samarbejde med disse medarbejdere til fremme for deres egne sager.

Sjælesorgen for flygtningene kræver et tværkirkeligt samarbejde og medvirken af bispekonferencernes sociale og karitative organisationer samt af de internationale organisationer. Arbejdet med flygtningene kan således åbne muligheden for en fælles økumenisk aktivitet.

Redaktionens supplerende notater:

FNs verdenserklæring om Menneskerettigheder: »...enhver har ret til i andre lande at søge og få tilstået asyl mod forfølgelse.«

Genève-konventionen om Flygtninges Retsstilling af 1951: »En flygtning er en person, der »som følge af velbegrundet frygt for forfølgelse på grund af sin race, religion, nationalitet, sit tilhørsforhold til en særlig social gruppe eller sine politiske anskuelser befinder sig uden for det land, i hvilket han har statsborgerskab, og som ikke er i stand til eller - på grund af sådan frygt - ikke ønsker dette lands beskyttelse.«

De fleste europæiske lande - herunder Danmark - har en bestemmelse ud over konventionen, hvorefter man giver asyl til en udlænding, »hvis det af lignende grunde som anført i konventionen eller af andre tungtvejende grunde ikke bør kræves, at udlændingen vender tilbage til sit land«.

I enkelte tilfælde kan Indenrigsministeriet give opholdstilladelse »af humanitære grunde« - f.eks. til småbørnsfamilier fra krigsområder.

De nordiske katolikkers
Fasteaktion 1997

Et vellykket projekt fra fasteaktionen i 1996:

Kenyanske nomader glade for deres sundhedscenter

Vi befinder os i bispedømmet Lodwar, Turkana i Kenya. Katolske missionærer har i den seneste halve snes år lagt en del kræfter i sundhedsarbejde for og med de omkring 30.000 halv- og helnomader, der bor i det 10.000 kvadratkilometer store område. Dette sundhedsarbejde var blandt de projekter, som delte 'høsten' fra sidste års fasteaktion.

Som et supplement til de mobile klinikker ønskede man at oprette et stationært sundhedscenter. Læger og andet sundhedspersonale med indgående kendskab til lokale behov og muligheder mødtes i maj 1996 med befolkningens ældste; nu gjaldt det om at overbevise dem om, at forbedringer på sundhedsområdet virkelig ville gavne dem. Der kom flere møder. Alle detaljer blev vendt og drejet, ingen fik trukket noget ned over hovedet, og takket være denne inddragelse af de lokale autoriteter fik man hele befolkningen med.

Der blev bygget modtagelse, depot, undersøgelsesrum, mødelokale, toiletter, baderum - og radioforbindelse med 'nabocentrene', som typisk ligger 30 km fra hinanden.

Umiddelbart inden skolernes sommerferie - den begynder i november på dén side af kloden - holdt sundhedspersonalet et møde for både elever og lærere. Her fik de en orientering om de former for hjælp, som sundhedscentret tilbyder; der blev lagt vægt på, at det nye hus ikke bare var et sted, hvor de syge skulle hen, med også et sted, hvor man kom for at lære, hvordan man kunne undgå at blive syg.

Den ledende sygeplejerske betegner det som en milepæl, at man i løbet af planlægnings- og byggeperioden fik rokket ved lokalbefolkningens indstilling til begrebet sundhed: Medicinmanden og de traditionelle behandlingsformer findes stadig, men folk er ved at få øjnene op for moderne medicin og er ikke længere helt afvisende.

Fra fasteaktionen i 1996 fik sundhedsprojektet i Lodwar 6.000$ - knap 38.000 kr. Katolikkerne i Norden har således være medvirkende til:
- at der kan foretages almindelige helbredsundersøgelser,
- at børn og gravide kan blive vaccineret,
- at folk, der er blevet bidt af giftige slanger eller edderkopper, kan få hjælp,
- og ikke mindst at der er et sted, hvor man kan få råd og vejledning.

Flygtning - en ukendt ven

Caritas Danmarks materiale til katolske skoler, ungdomsforeninger og -klubber

Også i år har Caritas Danmark udarbejdet materiale til brug for de katolske skoler, ungdomsklubber og -foreninger.

Som noget nyt har Caritas Danmark i dette materiale ikke focuseret på et eller flere konkrete projekter, men derimod søgt at give en bred information om flygtninge. Hvem er flygtning? Hvad flygter man fra? Hvor flygter man hen? Hvor kan flygtninge søge hjælp? - samt at stille børnene/de unge over for at skulle løse en række opgaver.

Materialet opfordrer til at fremstille en video om årstemaet, og den bedste video vil blive præmieret med 1.000,- kr.

Der gives ideer til en fotoplanche opgave, hvor årstemaet belyses og resultatet af opgaven kan blive vist lokalt.

Endelig gives der ideer til en temadag, hvor årstemaet kan belyses fra flere sider f.eks. i form af rollespil.

Materialet er udsendt til de katolske skoler og sogne.

Interesserede kan rekvirere materialet gratis hos Caritas Danmark, tlf. 33 12 72 61.

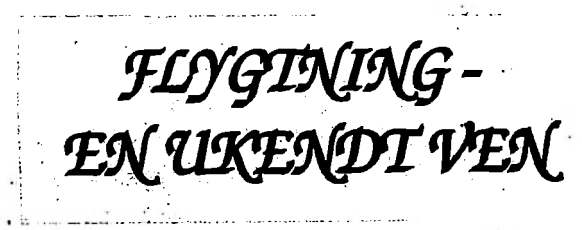

FASTEAKTION 1997

Vær selv med i fasteaktionen

Hele det indsamlede beløb fra fasteaktionen går til forskellige projekter i Den tredie Verden.

Formålet med fasteaktionen er imidlertid ikke kun et spørgsmål om at samle penge ind. Den drejer sig i lige så høj grad om en holdningsbearbejdelse, hvor anliggendet er en ændring af vor holdning til vore brødre og søstre i fattigere dele af verden.

Bestil materiale!

Det er på denne baggrund de otte sider i »katolsk orientering« er redigeret. Ekstra eksemplarer af dette nummer af bladet kan i et vist omfang bestilles på redaktionskontoret.

Caritas Danmark har ladet trykke en plakat, som vil tilgå samtlige menigheder, katolske skoler og katolske børnehaver i hele landet. Caritas Danmark håber på, at plakaten bliver hængt op på et centralt sted.

Caritas Danmark har også udgivet det lille hæfte »*Flygtning - en ukendt ven*«. Læs omtalen på andet sted på denne side.

Bestil sparebøssen nu

Caritas Danmark tilbyder igen i år den lille populære sparebøsse, som kan fyldes, ved at man igennem fastetiden lægger lidt til side.

Sparebøsserne kan fås ved henvendelse i menigheden eller hos Caritas Danmark, telefon 33 127261.

Sidst men ikke mindst er der *girokortet*, som netop er tilsendt hver eneste katolske husstand i Danmark. Skulle De mod forventning ikke have modtaget det, kan De benytte et almindeligt girokort og blot

Caritas Danmark

Caritas Danmark er den katolske kirkes hjælpeorganisation. Adressen er Bredgade 69, 1260 København. Kontoret har åbent dagligt mandag til fredag mellem kl. 9 -16.

Caritas Danmark - giro 4 04 39 79

»Den hellige dør« for første gang

Nogle skefulde af jubelårenes egen kirkehistorie - 3

Paul III (1534-1549) nåede lige at udfærdige dekretet om det hellige År 1550, før han døde, men hans efterfølger Julius III (1550-1555) åbnede festen to dage efter sin pavekroning den 22. februar 1550. Den nye Peterskirke, Bramantes mesterværk, var langt fra færdigbygget, men dannede alligevel rammen om en helt ny begivenhed: åbningen af den »hellige dør«, synligt symbol på muren mellem mennesket og Gud, som bod og bøn river ned. Tridentinerkoncilet havde nu været i gang i 5 år (1545-1563), og dets voksende bevidsthed om behovet for indre fornyelse var nok begyndt at brede sig i kirken, men havde knap nok nået pavehoffet i Rom.

Jubelåret 1550 blev fejret i den mest strålende renæssance-stil. Man måtte endnu vente lidt på en mand som Petrus Carafa, Paul IV (1555-1559), som fast besluttet satte gang i kirkens fornyelse.

Megen opsigt og omtale vakte en lægmand fra Firenze, Filippo Neri, som oprettede et broderskab »La Trinità« (Treenigheden) til forplejning af fattige og syge pilgrimme. Det var også Neri, som udarbejdede den nye bodsvandrings udvidelse til 7 valfartskirker: San Lorenzo uden for murene, H. Kors-i-Jerusalem ved sydmuren og San Sebástian over hans katakombe ved Via Appia blev lagt til de allerede nævnte 4 store basilikaer.

1575: En ny ånd: Tjeneste

Det første Hellige År efter Tridentinerkoncilets afslutning i 1563 gav klart udtryk for en ærlig begyndelse på reformen i kirken, og det var dette jubelår i 1575, som skulle sætte sit stempel på de kommende århundreders måde at fejre det på.

Situationen i Europa var et broget puslespil af menneskelig afmagt, religiøs fanatisme, teologisk hysteri, massernes dybe trosforvirring og Guds egen evne til trods alt at være »så fast en borg« for så mange. Renæssancepavernes tid var nu forbi, selv om kirken længe endnu skulle bære mærkerne af det romerske hofliv, som havde kompromitteret den så skammeligt. Gregor XIII (1572-1585) var allerede i 1572 gået i gang med de materielle og pastorale forberedelser: Asyler og hospitaler blev indrettet, bodsprædikanter blev skolet. Den 10. maj 1574 blev jubelåret udråbt officielt. Alle kirker, især Roms sognekirker, havde af paven fået anvist både lærde og eksemplariske skriftefædre.

Disse med omhu udsøgte præster var det blevet pålagt at fremme de troendes forståelse for behovet for en radikal indre fornyelse og forsoning, hvis jubilæet for Herrens fødsel skulle få nogen mening. Den berømte romerske fastelavnsfest blev forbudt: Rom skulle igen gøre en virkelig indsats for at være »den hellige stad«.

400.000 pilgrimme

Over 400.000 pilgrimme valfartede til Rom. Den hellige Karl Borromæus var kommet til fods gennem Apeninerbjergene, en bodsvandring på 14 dage. Filippo Neri forsørgede med sit »Treenigheds«-broderskab mere end 150.000 syge og trængende. Alle fornemmede, at en ny ånd var brudt igennem i kirken, en beskedenhedens og sandfærdighedens ånd, som ikke længere var interesseret i ydre pragt, men i en kærlig og håndgribelig indsats for de små og de fattige.

Fillppo Neri

1600: Uden ydre pragt

Den fromme pave Clemens VIII (1592-1605) gav officiel meddelelse om jubelåret i maj 1595. Hans største bekymring var genoprettelsen af kirkens åndelige kvalitet. Han forsynede Rom med gode prædikanter og skriftefædre. Al ydre pomp blev afskaffet. Kardinalerne fik forbud mod at gå i festdragt: De skulle ligesom paven selv give et godt eksempel ved egenhændigt at pleje de syge i asylerne. Dette vakte megen opsigt i hele verden. Over 2 millioner pilgrimme besøgte Rom! Filippo Neris broderskab skaffede nattely, mad og medicin til 500.000 rejsende!

1625: Paven som sygeplejerske

Pave Urban VIII (1623-1644) åbnede jubelåret den 24. december 1624 og gav selv tonen an i det pastorale arbejde: I timevis hørte han pilgrimmenes skriftemål, noget han i sit konsistorium af 2. december udtrykkeligt havde forlangt, at alle kardinaler skulle gøre, foruden at han ydede personlig hjælpetjeneste i byens sygehuse og asyler.

1650: Beundringsværdig

To år efter Münster-fredstraktaten (1648) oplevede man i jubelåret en usandsynlig stor strøm af valfartende. Juledag 1649 var trængselen så faretruende, da Innocens X (1644-1655) åbnede festlighederne, at kirkestatens hær måtte gribe ind for at hindre panikken i at udarte til en katastrofe med ihjeltrådte folk. Paven og kardinalerne - og for første gang også den romerske adel - opførte sig beundringsværdigt ved egenhændigt at pleje syge og fattige. Broderskabet »La Trinità« arrangerede 3-dages husly med forplejning for over 300.000 pilgrimme.

1675: Krisetider

Trods de mange nye krige i Europa kunne dette Hellige År under pave Clemens X (1670-1676) dog glæde sig over mange Romafarere. Selv om paven var 80 år gammel, sled han i det som sygepasser dag ind og dag ud. »La Trinità« tog sig igen af henved 300.000 til- og frarejsende.

1700: »At tjene«

Innocens XII (1681-1700) døde under sin indsats i jubelåret. Han havde igen givet det Hellige År et tema, lige som Urban VI havde gjort i 1389 og temaet lød helt utvetydigt «At tjene kirken og de fattige«.

1725: Voksende overfladiskhed

Benedikt XIII (1724-1730), en af de store reformpaver i kirkens historie, ønskede at give det hellige År 1725 virkelig dybgang, og hans forventninger stod højt. Men »liberaliseringen« var nu begyndt at skabe et rokoko-Europa, som langsomt gled væk fra ethvert kirkeligt engagement. Også åndeligt set skjulte det frivole Europa sine lus under pudrede parykker af silke.

1750: Missionsprædikanter

Den 5. maj 1749 udstedte pave Benedikt XIV (1740-1758) dekretet om det forestående Hellige År. Dette var »oplysningens« århundrede, »die Aufklärung«. Voltaire og Encyclopédisterne skabte den falske problemstilling »Videnskab i stedet for religion«, som gjorde videnskaben til en ny religion. De indledte, hvad man i dag ville kalde den definitive sekularisering: »Samfundet« overtager kirkens funktioner, lukker klostre, fordriver munke, ophæver ordenssamfund. Den endnu feudale samfundsstruktur nærmer sig sit sammenbrud, mens utallige filosofiske strømninger gør samfundskritikken lidenskabelig og revolutionær: en tid, som ligner vor egen!
Takket være udmærkede paver som Benedikt XIV fik kirken en myndig røst i debatten. Jubelåret i Rom var præget af den dygtige pastorale forberedelse, paven havde sørget for ved såkaldte folkemissioner i samtlige bispedømmer, hvor de i 1729 stiftede Redemptorister udmærkede sig ved deres iver og pastorale indlevelsesevne. Jubelåret blev da også en vældig begivenhed.

Til vejledning for pilgrimmene i 1575 blev *Filippo Neris* udvidede »kirkevandring« fra 1550 udgivet som et kort over ruten. Bodsvandringen udgår fra *Peterskirken*, nederst i forgrunden. Den følger Tiberen og leder over den bro, hvis rester i dag hedder Ponte Rotto. Gennem byporten til *Pauluskirken*. Derfra fortsætter man til *Sebastianskatakomben*, vender tilbage til bygrænsen til Lateranets *Johanneskirke*, går videre til *Jerusalem-Korskirken* i nærheden, så til Roms værnehelgen *San Lorenzos* gravkirke uden for muren for at slutte valfarten i *Santa Maria Maggiore*. Foran de fire basilikaer ses folk knæle ned for henholdsvis *Peter, Paul, Johannes Døber* og Jomfru *Maria*.

Fortsætter i næste nummer

Når livet trænger til et grundigt eftersyn

Nyt dansk billedspil sætter focus på selvmordstanker

»Jeg har en pistol, og den er ladt. Den fylder ikke ret meget i inderlommen«. Pistolens ejer er hovedpersonen i »Vandring før Selvmord«, en mand på 45. Hans liv synes mislykket - han har fået nok.

Men inden han gør alvor af det, begiver han sig på en tre dages vandretur i omegnen af Roskilde. Her er han født og opvokset, og her genoplever han nu alle de ting, som har været medvirkende til at forme hans tilværelse - forældrene, skolen, kammeraterne, den første forelskelse... Sovepose og penge til lidt mad, ellers ingenting at bære på. Han har tænkt sig at dø i den jættestue, der i hans drengeår var indbegrebet af uhygge.

I løbet af de tre dage får publikum et billede af hans 'mislykkede' liv og genkender nogle af de udfordringer, som til tider kan slå bunden ud af selv den mest robuste: En far, hvis dygtige, dejlige søn kommer i dårligt selskab som 13-årig og dør af en overdosis i en alder af 18, mens datteren dropper forældrene og flytter sammen med kæresten - en far, der ikke slog til. En lærer, for hvem undervisning er blevet rutine og det tankesæt, han formidler til eleverne, ikke har bund i virkeligheden - en lærer, der ikke slog til. En mand, hvis ægteskab er forlist, og hvis ekskone tilsyneladende er kommet bedre igennem det end han.

Efterhånden som publikum får del i hans liv, viser det sig, at han hverken er deprimeret eller ulykkelig, men han er kørt fast - i en krise forårsaget af livets udfordringer. Da han når frem til jættestuen, har han været det hele igennem - også glæderne. Han ved, hvad der er gået skævt og hvorfor; han har dannet sig et overblik over sin tilværelse og har fundet ud af at komme videre.

Billeder for livet

Ingen ser hovedpersonen; man hører ham med *Frits Helmuth*'s stemme. Ganske få af de ca. 600 dias viser glimt af andre personer. Ellers er det landskabsbilleder, naturoptagelser, billeder fra Roskilde og omegn, fotograferet af *Therese Meinertsen*. De fleste af billederne er taget i 1992, fortæller hun, men projektet var nødt til at modnes lidt.

Danmark ligger enormt højt med hensyn til livslede og livstræthed, konstaterer *Søren Meinertsen*, der er ophavsmand til selve historien. - Og så er ham her endda atypisk, en mand midt i 40'erne. Men manden bebrejder sig selv en række ting, han gør sig nogle overvejelser, han træffer et valg, og det er livet, han vælger. Det er et tabu, det dér med selvmord, og det kan være svært at få folk i tale, men alligevel - eller måske netop derfor - ser Meinertsen det som sin pligt at tale om det.

At hovedpersonen vælger livet, fornemmer man på et tidligt tidspunkt. Valget af dias i stedet for levende billeder betyder, at det - på trods af situationens alvor - ikke bliver uhyggeligt; man behøver ikke at overveje, om man tør se resten. Alligevel lader den lykkelige slutning ingen tvivl tilbage: selvmordstanker skal tages alvorligt - de er udtryk for, at livet trænger til et grundigt eftersyn.

Religion til at orientere sig efter

På vandreturen kommer vi blandt andet omkring kirkegården. Her ligger både sønnen og en ungdomsven, som omkom ved en trafikulykke, 19 år gammel. Kirken - både den lille landsbykirke og Roskilde Domkirke med dens høje spir - tjener til orientering; får man øje på dem, så har man en idé om, hvilken vej man skal gå. Ikke fordi han er særligt religiøs, vores hovedperson, bare sådan en helt almindelig »bekvemmelighedskristen«, kalder han sig selv.

Men havde han været religiøs, siger Meinertsen, så var han måske slet ikke kommet ud i så uoverskuelig en krise. Kirken og religionen kan tjene til orientering i mere end én forstand. - Bed og arbejd; der skal nok være nogen, der synes, det lyder kedeligt, fortsætter han, men en frisk morgenbøn, en frisk aftenbøn, gå i kirke, så er der noget, man kan orientere sig efter.

Du er ikke alene

Jættestuens ensomhed er et symbol på den ensomhed, som er så karakteristisk i dag, forklarer Meinertsen. - Vi tror, vi er så sociale, og i virkeligheden er vi så asociale. I gamle dage havde man slægt og venner og ikke nær så megen rodløshed. Det er også vigtigt, at børnene siger »far« og »mor« til deres forældre, lige som vi kalder Gud for Fader, understreger han. - Så ved du, at du ikke er alene.

Søren Meinertsen, der er læreruddannet, lægger ikke skjul på, at han er religiøs, og han ser manglen på religion og religiøsitet som en kilde til mange problemer i det moderne samfund. Therese og børnene er katolikker; selv har han i perioden 1975-1984 været ansat på Institut Sankt Joseph i København.

Billedspillet »Vandring før Selvmord« havde premiere i Park Bio i København den 31. januar og er desuden indspillet på video. Hvor og hvornår det kan ses, er i skrivende stund ikke fastlagt, men oplysning herom vil formentlig kunne fås ved at ringe til Park Bio på tlf. 31 38 33 62.

mj

Tidsskrifter

Katolsk Dialog med nye artikler

Heftet åbner med en artikel om »Det jødiske år og forsoningens nødvendighed«, skrevet af den nederlandske teolog *Kees Kok*. Især den store Forsoningsdag, Jom Kipur er værd at lægge mærke til i det jødiske år. Den markerer alle menneskers vilje til forsoning, og uden den hersker hævnen og de uforsonlige modsætninger blandt os. Den er en årligt tilbagevendende manifestation imod »uhyret i hver enkelt af os«. I kristendommen er omvendelse og bod blevet gjort til private foreteelser, og vi mangler den offentlige forsoning. De kristne kirker lider i høj grad af et kollektivt hukommelsestab, og det er en dårlig basis for reformer.

Den næste artikel er lang og grundig. Den er skrevet af professor *Peter Neuner* fra München, og hedder »Verden, universet, Guds skabning«, og dens emne er forholdet mellem det videnskabelige verdensbillede og troen. I flere hundrede år har naturvidenskab og teologi været fjender og gensidig foragtet hinanden, og især dommen over *Galilei* var med til at cementere den gensidige foragt. Naturvidenskaberne gik frem fra succes til succes, mens kirkens mænd trak sig tilbage i stadig mere selvtilstrækkelig indelukkethed. For naturvidenskaben blev Gud en hypotese, der ikke var nødvendig som forklaring, efterhånden som tilværelsens gåder løstes på videnskabelig vis. I dag er det naturvidenskabelige billede et andet. Determinismen er forbi, den videnskabelige metode kan ikke fatte virkeligheden i sin helhed, og etik-problemet trænger sig på: - vi må ikke alt, hvad vi kan. Og tro og teologi har så nogenlunde fundet sine ben at stå på, og kan mødes med videnskaben i en fælles kamp for at bevare menneskets rationalitet i forklaringen af tilværelsen.

Dernæst følger det tredje og sidste afsnit af min artikelserie »Om kirkens højrefløj«. Af katolikkernes fire motiver til højredrejning: - frygt for fremtiden, misbrug af Åbenbaringsbogen, frygt for en personlig djævel og nostalgisk tilbagevenden til de gode gamle dage - behandles her de to sidste. Der skal naturligvis mod til at opgive de bastioner, der ikke længere er holdbare, og både kirkens ledelse og kirkens menige medlemmer har vanskeligt ved det; men hvis ikke det sker, bliver kirken utroværdig og mister muligheden for at kunne forkynde Jesu budskab.

Heftet slutter med et læserbrev fra *Herman van Tooren*.

Ove Leerbeck

Annoncér i
»katolsk orientering«

Bistand

Katolsk menighedspleje

Bredgade 69 A, 1260 København K.
Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. telefon 33 15 23 03. Postgiro 6466397

Møder og arrangementer

Retræte-dage

I Skt. Annæ Kirke på Amager holdes retrætedage i weekenden 21., 22. og 23. februar.

Sognepræst ved Skt. Pauls Kirke, Sønderborg og Skt. Ansgars Kirke, Åbenrå, *Poul Clausen* vil lede retræten. Der indledes fredag kl. 19.00 med messe i kirken.

Lørdag møder deltagerne kl. 9.30 til 16.00 i den lille sal. (Indgang i skolegården th. for kirkens hovedindgang). Oplæg, bøn og lejlighed til skriftemål. Medbring madpakke. Drikkevarer kan købes.

Retræten slutter med messen søndag kl. 10.00. Alle er velkomne.

DØDEHAVSTEKSTERNE

Foredrag ved pastor Jesper Høgenhaven, Lindevangskirken
mandag d. 24. februar 1997 kl. 19.30
i menighedssalen, Stenosgade 4 B.
Alle interesserede er velkomne.

DUK-kalender

MEDARBEJDERLEDERTRÆNING den 28. 2. - 2. 3. på Ørnborgen.
For repræsentanter, redaktioner og udvalg.
Kurset er gratis.

LOKALFORENINGSMØDE den 15. 3. kl. 10 - 17 i menighedssalen i Næstved.
For alle lokalforeningsledere øst for Storebælt.
Pris kr. 50,-. To ledere fra hver lokalforening får refunderet rejseudgifterne. Tilmelding og betaling senest den 21. 2.

UNGDOMSMESSE den 23. 3. kl. 20.
Palmesøndag i Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 København V.
Efter messen er der Café Ludvig.

FIRMELSE VEST WEEKEND den 4. 4. - 6. 4. på Ørn for alle firmander, der bor på Fyn og i Jylland.
Pris kr. 160,- samt kr. 175,- for fællesrejse.
Tilmelding og betaling senest den 14. 3.

Kalenderen fortsættes i næste spalte.

DUK-kalender fortsat

FIRMELSE ØST WEEKEND den 11. 4. - 13. 4. på Ørn for alle firmander, der bor på Sjælland og Lolland/Falster.
Pris kr. 160,- samt kr. 175,- for fællesrejse.
Tilmelding og betaling senest den 21. 3.

LEDERMØDE JYLLAND/FYN den 18. 4. - 20. 4. for alle lokalforeningsledere.
Pris kr. 50,-. To ledere fra hver lokalforening får refunderet rejseudgifterne. Tilmelding og betaling senest den 4. 4.

LEDERTRÆNING den 24. 4. - 27. 4. på Ørn.
Alder: 14-20 år.
Pris kr. 175,- samt kr. 175,- for fællesrejse.
Tilmelding og betaling senest den 4. 4.

UNGDOMSMESSE den 27. 4. kl. 20.
Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 København V. Efter messen er der Café Ludvig.

LEJRLEDELSESKURSUS den 2. 5. - 4. 5. på Ørn for alle ledere på DUK's sommerlejre 1997.
Kurset er gratis. Tilmelding senest den 11. 4.

UNGDOMSMESSE den 1. 6. kl. 20.
Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 København V. Efter messen er der Café Ludvig.

DET ER MEGET VIGTIGT AT OVERHOLDE TILMELDINGSFRISTEN!!!
Samtlige priser er for medlemmer af DUK. Ikke medlemmer betaler kr. 100,- mere i gebyr for weekender og kr. 300,- for lejre.
Afbud: Tilbagebetaling af gebyr sker normalt ikke efter sidste tilmeldingsfrist.

Jeg tilmelder mig:

Arrangement:.....

Dato:.....

Navn:.....

Adr.:.....

Postnr./By:.....

Fødselsdato:.....

Telefon:.....

Katolik: Ja:..... Nej:.....

Deltager i fællesrejse:.....

Ankommer selv:.....

Postgirokonto 9 08 32 94
Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Bredgade 67, 2.th., 1260 København K.
Tlf. 33 14 77 07

Det sker på Magleås

Fr. d. 14. - sø. d. 16.2.:
Kommunale lønarbejdere.

Fr. d. 14. - sø. d. 16.2.:
Økumenisk Center.

Ma. d. 17. - ti. d. 18.2.:
DTU.

Ti. d. 18. - on. d. 19.2.:
KL.

On. d. 19. - ma. d. 24.2.:
Den tyske Bispekonference.

Ma. d. 24. - on. d. 26.2.:
Frederiksberg kommune.

Ma.d. 24. - ti. d. 25.2.:
DTU.

On. d. 26. - fr. d. 28.2.:
FAKS.

Fr. d. 28. - sø. d. 2.3.:
»Gotiske katedraler i Nordfrankrig«
v/lektor Hans Jørgens Frederiksen.
(Se annonce).

Fr. d. 28. - lø. d. 1.3.:
FAKS.

Academicum Catholicum

indbyder til tema-eftermiddag med emnet

Kirken, hvad betyder det?

Der vil blive to foredrag med diskussion: professor Harald Riesenfeld, Uppsala: Hvorfra kommer begrebet menighed (kirke) i NT? og Jacob Thomsen: Kirken som Kristi mystiske legeme i økumenisk belysning.
Tid og sted: Lørdag d. 15. februar kl. 14-16.30 i Englesalen, Niels Steensens Gymnasium, Jagtvej 183 B. Alle er velkomne.

Valfarter

Den nordiske valfart til Lourdes

25. juni til 2. juli 1997
8 dages flyrejse fra København med fuld pension. Ens pris for alle deltagere på hotel kr. 5.300,-. Præster, læger og sygeplejersker ledsager valfarten.
Tilmelding senest 1. maj 1997.
Information og tilmeldingsmateriale kan rekvireres hos: Marina Steensen tlf. (45) 48 48 39 83 eller Philippe Hanus tlf. (45) 39 29 92 23 - begge træffes bedst mandag til fredag kl. 20-21.

Diverse

Søger du job?

Hel/Deltids? Vi udvider vores forretning og har nu succes i 33 lande. Interesseret? Tlf. og fax 65 25 50 05.

Bekendtskab

Efter min mands død, føler jeg mig ensom. Er der en ikke-ryger, ca. 50-70 år, som gerne vil gå ture og evt. rejse.
Jeg er normal en livsglad person.
Ring tlf. 49 21 70 41.

Niels Steensens Bibliotek

er lukket fra Palmesøndag d. 23.3. til 1.4. - begge dage incl.

Katolsk Menighedspleje søger værelser til unge

Til unge under uddannelse søger Katolsk Menighedspleje værelser el. lejl. i hele Storkøbenhavn. Gratis for begge parter formidles kontakt mellem udlejer og lejere. Ønsker De at udleje eller leje - ring til Katolsk Menighedspleje 33 15 23 03 kl. 14-16 tirsdag og torsdag.

Testamente

til fordel for Den katolske Kirke
Ansgarstiftelsen

Man kan støtte Kirken ved at indsætte den som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift
Kirken modtager det fulde beløb.

Gratis advokatbistand
Det anbefales at lade en advokat oprette testamentet.
Udgifterne til salær refunderes af bispekontoret.

Yderligere oplysninger
Katolsk Bispekontor
Bredgade 69 A, 1260 København K
Tlf. 33 11 60 80.

RADIO VATICANA

Udsendelser til Skandinavien / Norden på 49 meterbåndet, frekvens 6 185kHz - hele året rundt både morgen og aften. På 41 meterbåndet sendes på 7 365 kHz, men i vinterhalvåret ændres frekvensen om aftenen til 7 250 kHz.

Tirsdag - fredag og søndag kl. 07.00
Mandag - torsdag og lørdag kl. 21.00.

Udsendelserne, der er på svensk, er kl. 21.00 med genudsendelse kl. 07.00. Om mandagen er der danske indslag kl. 21.00 ved David Vincent Nielsen med genudsendelse tirsdag kl. 07.00.

Salg og service

Lasse Baumann Antikviteter

Dødsboer og bedre indbo købes.
Naboløs 3, 1206 København K.
Tlf. 33 11 72 37. Aften: 42 85 39 40

Juridisk bistand til private

Adv. Sandra Moll
(Dansk advokat - dott. in giurisprudenza)
Adv. Peter Alsted (H)
Adv. Niels Ahlmark (H)

Vi er et internationalt orienteret advokatkontor, som ud over erhvervsrådgivning også yder bistand til private.

For privatpersoner er det vigtigt - ikke mindst, hvis man ikke er dansk - at søge rådgivning f.eks. i følgende situationer:
- Køb og salg af fast ejendom.
- Familieretlige spørgsmål i forbindelse med indgåelse af ægteskab, separation og skilsmisse.
- Testamenter og arveret.
- Ansættelsesretlige spørgsmål.

Vester Voldgade 90,
1552 København V.
Tlf. 33 15 15 63. Fax 33 13 07 07.

Advokataktieselskabet
Linde & Altschuler
Esplanaden 6
1263 København K

Vi tilbyder erhvervsretlig rådgivning og juridisk bistand til private.

Vi kan herunder bistå Dem med virksomhedsoverdragelser, retssager, inkasso, ejendomsadministration, handel med fast ejendom, testamenter og dødsbobehandling indenlands og udenlands.

Kontakt
advokat Finn Roger Nielsen
på tlf. 33 14 19 40.

Annoncer i »katolsk orientering«

Tekstside-annoncer: kr. 6,- pr. sp./mm.
Rubrik-annoncer: kr. 5,- pr. mm.

Værd at vide

Allan Ohms
advokat (H)

Mange vil blive bedre hjulpet ved at oprette et testamente.
Men ikke alle.
Ring til RET&RÅD i Roskilde. Vi beskæftiger os meget med testamenter og generationsskifte. Vi kan hurtigt - og gratis - fortælle, om det vil være en fordel ***for dig og din familie,*** *at få lavet et testamente.*

RET&RÅD
ADVOKATER UDEN OMSVØB

Stændertorvet 5 · 4000 Roskilde
Telefon 42 37 13 00

BEGRAVELSER OG BISÆTTELSER

v/ bedemand Vagn Fondo
39 62 16 50
Reference: Sankt Joseph Søstrene
Bedemændenes Landsforening

Begravelses-forretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald - også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.
Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

DØGNVAGT
31 55 55 55

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 43 99 01 58

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler

Wagn Adler

DØGNVAGT
39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
SØBORG HOVEDGADE 94

BENZONS BEGRAVELSES-FORRETNING

38 34 46 01 - 31 86 60 56

DØGNVAGT:
31 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelser og bisættelser ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Find *Deres* bedemand her:

Vanløse Ligkistemagasin
38 71 75 01
H.P. Baltzer & Søn
Jyllingevej 8
2720 Vanløse

Tåstrup Bedemandsforretning
43 99 75 01
Sv.E. og B. Baltzer
Køgevej 40
2630 Taastrup

Også aften, week-end og helligdag kan De ringe og aftale et møde i Deres hjem eller hos os.

Hos medlemmer af Bedemændenes Landsforening har De tryghed for:

- professionel hjælp og rådgivning ved begravelse og brænding.
- viden om en lang række forhold i forbindelse med dødsfald.
- fair forretningsmæssig og økonomisk behandling.

Rekvirer gratis pjecen
"NÅR NOGEN DØR..."

Murermester
Bernhardt Christiansen
Solbærvej 8, Sabro
Tlf. 86 94 82 10
Biltlf. 30 86 26 09

Murermester Kald Erik
JOHNSEN
Ankervej 12
Stubberup
4800 Nyk. F.

Medl. af BYG og Nykøbing F. Murerlaug

Om- og tilbygning - Reparationer
Alt tagarbejde

Tlf. 53 83 99 08

Vi lover godt håndværk og er omfattet af... BYG GARANTI ORDNING

Arbejde udføres overalt på Sjælland, Lolland og Falster

Malermester
VILLY HANSEN
Bredager 13 - 7120 Vejle Ø.
Tlf. 75 81 69 62 og 75 83 29 37

VICTOR NIELSEN
Stenhuggeri og Monumentforretning

v/ stenhuggermester Mohr
Vestre Kirkegårds Allé 28-32
2450 København SV
Tlf. 31 21 65 48 Fax. 31 21 80 32

Revision • Regnskab • Skat
REVISORGÅRDEN I ROSKILDE
Registreret revisor FRR
Jørgen Brangstrup
Skt. Ols gade 10 • Roskilde • 46 35 10 35
- det er altid sikkert med en registreret revisor

Det gudviede livs dag

Vatikanet (KNA) - Pave *Johannes Paul II* har udråbt den 2. februar til »det gudviede livs dag«. Dagen falder sammen med kyndelmisse og skal for fremtiden markeres i den katolske kirke over hele jorden, meddeler Vatikanets dagblad »Osservatore Romano«. I sit første budskab til denne dag gør paven opmærksom på, kirken ikke kan undvære mænd og kvinder, der lever et gudviet liv.

Dagen skal medvirke til, at katolikker får mere information om denne livsform, og til at give den en større betydning inden for kirken, fremgår det af budskabet. For ordensfolk og for alle andre, der har aflagt løfter og lever i fællesskaber, skal dagen være en anledning til besindelse og til taknemmelighed, hedder det.

I en verden, som stiller så mange krav og opgaver, giver den lejlighed til at vende tilbage til kilderne, gøre status og forny sit ja til ordenskaldet, skriver paven.

Sammenlignende pavestatistik

	Johannes XXIII 1958-1963	Paul VI 1963-1978	Johannes Paul II 1978 -
Rundskrivelser	8	7	12
Helgenkåringer	10	84	276
Kardinal-udnævnelser	52	144	137
Besøgte lande	0	17	114

Af statistikken fremgår det, at vor nuværende pave har været særdeles aktiv især hvad rejser angår. Paul VI har som det fremgår haft flere kardinalsudnævnelser på kortere tid. Foto KNA.

Nej til legalisering af narkotika

erklærer Det pavelige Familieråd i nyt dokument

Vatikanet (KNA) - Bestræbelser på at legalisere narkotika fordømmes skarpt i et officielt dokument fra Vatikanet. En erklæring fra Det pavelige Familieråd afviser en politik, der går ud på at begrænse skaderne i kampen mod narkoproblemet. Ved at føre en sådan politik accepterer man, at en del af befolkningen er misbrugere og dermed tabere, hedder det. I stedet opfordrer familierådet myndighederne til at føre en forebyggende politik og til at skabe en livets kultur.

Kirken henleder opmærksomheden på, at en frigivelse af 'bløde' stoffer sætter menneskets skæbne på spil, hedder det i dokumentet. Hvis narkotika kan handles frit, er der ingen mulighed for at regulere misbrugernes adfærd, skriver Familierådet.

Efter Vatikanets opfattelse kan man ikke skelne klart mellem følgevirkningerne af 'hårde' og 'bløde'; det er snarere misbrugets form og omfang, der gør forskellen, fremgår det af erklæringen.

Virkningen af at legalisere narkotika kan også blive den stik modsatte af det, man ønsker. Vatikanet advarer imod den holdning, at alt, hvad der er lovligt, også er moralsk i orden og normalt. Mennesker bliver mere og mere nedbrudt af narkotika, hvad enten stofferne er købt illegalt eller udleveret af det offentlige, hedder det. Statens vigtigste opgave er at værne om familiens rettigheder, stabilitet og enhed, understreger Familierådet. Når unge mennesker ødelægges af stoffer, ødelægges »også fa-milien af i dag og af i morgen«.

Hvis staten udviser mod i bekæmpelsen af stofmisbrug, er det efter Vatikanets opfattelse også en hjælp i kampen mod misbrug af tobak og alkohol.

Katolikker giver mindre gaver end ikke troende

Washington (KNA) - I USA giver katolikkerne mindre gavebidrag til kirker og til sociale formål end folk uden religiøs tilknytning. Det fremgår af en rapport om amerikanernes forhold til gavebidrag.

Protestanterne gav sidste år i gennemsnit 2,9% af husstandsindkomsten i gavebidrag. Folk uden religiøs tilknytning gav 3% til sociale formål, mens katolikkernes bidrag kun var på 1,4%.

Undersøgelsen fastslår, at katolikkerne ikke er fattigere end andre befolkningsgrupper. Hvis man deler befolkningen ind i grupper efter religiøst tilhørsforhold, er katolikkernes husstandsindkomst 29,6% højere end protestanternes.

En katolsk familie gav i gennemsnit - omregnet - 2.200 danske kroner til sin sognekirke, godt halvdelen af lutheranernes og knap en tredjedel af presbyterianernes bidrag. Protestantiske frikirker modtog gavebidrag svarende til knap 10.000 fra hver husstand,.

En million evangelier til romerske familier

Vatikanet (KNA) - Hver eneste familie i Rom får i den kommende tid overrakt et eksemplar af Markusevangeliet, det ældste af de fire evangelier, med en indledning af pave *Johannes Paul II*, skriver Vatikanets dagblad »Osservatore Romano«. Evangelierne er en gave fra paven. Den noget usædvanlige aktion danner optakten til en stort anlagt »bymission«, som er et led i forberedelserne til år 2000. Omkring 12.500 lægfolk og 2000 ordenssøstre er med til at dele evangelierne ud.

Bymissionen vil finde sted i samtlige katolske sogne i Rom i fastetiden 1998, skriver paven i sin indledning; inden da skal Markusevangeliet ud til alle, læses, mediteres og diskuteres.

Biskopper i Ecuador sender skarp kritik til landets regering om gæld

Quito (KNA) - I Ecuador har formanden for den stedlige bispekonference, ærkebiskop *Jose Mario Ruiz Navas*, udtalt en skarp kritik af landets regering. Han betegner det som »meget dristigt« at bruge 45% af landets ressourcer på at nedbringe udlandsgælden.

De rigere lande udnytter Ecuador og forsøger at unddrage det økonomisk opsving og udvikling, mener kardinalen og påpeger, at regeringen hellere skulle investere mere i landets egen udvikling og i uddannelse end bruge for mange penge til at betale af på udlandsgælden. Det internationale, økonomiske system bygger på »spilleregler, som ikke er fair, fordi de er lavet af de rige lande«, understreger Ruiz.

Kardinalen mener dog ikke, at man helt skal lade være med at betale af på gælden; man skal bare forhandle sig frem til, hvordan det skal gøres.

Paven har planer om en tur til Sarajevo

Vatikanet (KNA) - Pave *Johannes Paul II* har planer om at besøge Sarajevo i år, meddeler Vatikanets talsmand *Joaquin Navarro-Valls*. Hvornår det bliver og hvad programmet kommer til at bestå af, er dog endnu ikke fastlagt. Fra kirkelige kredse i Bosnien forlyder det imidlertid, at man venter paven i midten af april - ankomst den 12. og messe for freden den 13.

Som et led i forberedelserne mødes den apostoliske nuntius i Bosnien, ærkebiskop *Francesco Monterisi*, med ærkebiskoppen af Sarajevo, kardinal *Vinko Puljic*.

Oprindelig havde paven tænkt sig at besøge Sarajevo i september 1994. I sidste øjeblik rådede FN-troppeme til, at man aflyste rejsen af sikkerhedshensyn. Hverken pavens eller de troendes sikkerhed kunne garanteres, hed det.

Andre rejser for paven i år

Johannes Paul II har flere udlandsrejser på programmet i år. I dagene 25. - 27. april går turen til Prag, perioden fra 31. maj til 10. juni går med en rundrejse i hans hjemland, Polen, og i august deltager paven i Verdensungdomsdagen i Paris. Den 5. oktober holdes et internationalt, katolsk familiemøde i Brasilien, hvor paven også er med.

For tiden forsøger man at finde ud af, om han også kan aflægge besøg i Libanon i 1997, tilføjer Navarro-Valls. Iagttagere mener, at det i givet fald ville blive i maj måned.

Nyt samlerobjekt

Kuglepen fra Vatikanet

Vatikanet (KNA) - Under sin søgen efter nye indtægtskilder har Vatikanets museer fundet på noget nyt: Kuglepennesamlere kan nu få officielle kuglepenne fra museerne, meddeler Vatikanets pressetjeneste. Samlerobjekterne er netop blevet præsenteret for verdenspressen og betegnes som gode skriveredskaber i Vatikanets første officielle udgave.

Indtægterne fra salget skal bruges til at bevare og restaurere kunstværkerne i Vatikanets omfattende samlinger. Ved en misforståelse er pennene i italiensk presse blevet omtalt som 'pavens kuglepen'.

Sådan ser det nye samlerobjekt ud. Foto KNA.

katolsk orientering

Redaktion:
Pastor Willem Wuyts O. praem. (ansvarsh. redaktør).
Journalist Knud Helsted Kluge (Redaktionssekretær)
Redaktionelle medarbejdere: Kirsten Szarafin, Maria Jørgensen og Carly Majholm

Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28, 4.
DK-1620 København V. Telefon 31 211444.
Fax 31 244975 og 97 224054. E-mail: ko-press@inet.uni-c.dk
Udgiver: Ansgarstiftelsen
Tryk: Dansk Avistryk, DK 2600 Glostrup. Oplag 17.000

Næste nummer udsendes den 26. februar

NR. 4 26. FEBRUAR 1997 23. ÅRGANG

katolsk orientering

Biskop myrdet, side 2
Nyt om vore præster, side 3
På vej mod år 2000, side 5
Bistand som lån, side 6-7
Orientering fra sognene, side 8-12

Nyt dokument fra Vatikanet:

Sjælens frelse ikke forbeholdt katolikker

Vatikanet (KNA) - Det er ikke absolut nødvendigt for sjælens frelse, at man tilhører den katolske kirke. Det fremgår af et dokument fra Vatikanets internationale kommission af teologer, som netop er offentliggjort i jesuittertidsskriftet »La Civita Cattolica«. Dokumentet er resultatet af fire års arbejde under ledelse af kardinal *Joseph Ratzinger*.

I dag er det afgørende spørgsmål ikke, hvorvidt det er muligt for mennesker, som ikke tilhører den synlige, katolske kirke, at blive frelst. Det er muligt; det anses i dag for sikkert, fastslår dokumentet, som er offentliggjort med Ratzingers udtrykkelige tilladelse.

Kristus er hele menneskehedens frelser

Dokumentet lægger vægt på »den enestående rolle, Jesus Kristus spiller som hele menneskehedens frelser«, udtaler jesuitten *Luis Ladaria* til Vatikanets Radio. Han mener, at kirkens opgave, at frelse menneskene, er underordnet Kristi frelsergerning. »Det synlige tilhørsforhold til kirken er ikke en forudsætning for frelsen«, siger Ladaria; men kirken er en forudsætning for hele menneskehedens frelse, understreger han.

Dokumentet med titlen »Kristendommen og de andre religioner« er en længe ventet opfølgning på det, som Det andet Vatikankoncil besluttede om den katolske kirkes indstilling til verdens religioner.

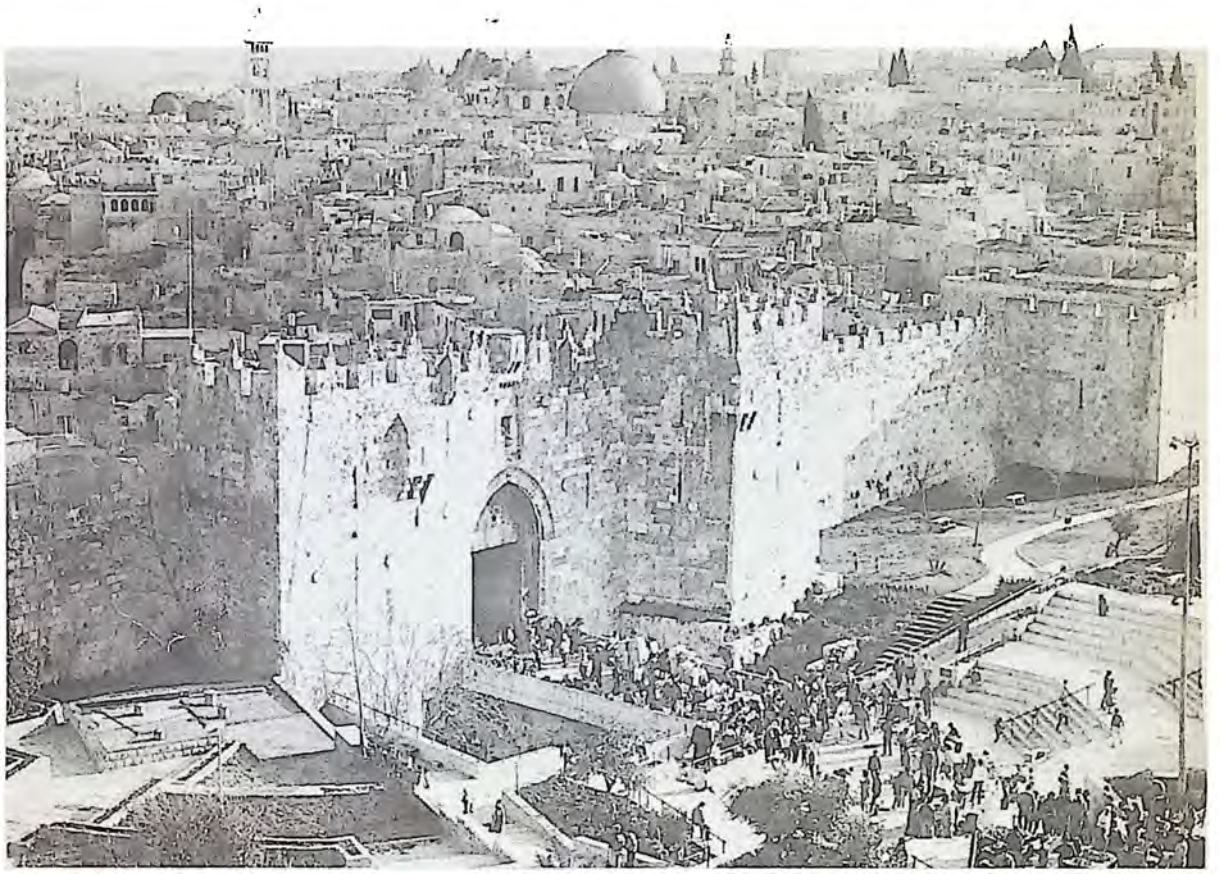

Fredsprocessen i Mellemøsten og spørgsmålet om Jerusalem var et af Netanyahus hovedanliggender under besøget hos paven.

Paven måske til Jerusalem inden årtusindskiftet

Jerusalems politiske og religiøse status skal holdes adskilt mener både paven og Israels ministerpræsident

Vatikanet (KNA) - Israels ministerpræsident *Benjamin Netanyahu* har for nylig været på besøg i Vatikanet og inviteret pave *Johannes Paul II* til Det hellige Land. Det var første gang, ministerpræsidenten besøgte Vatikanet, og mødet fandt sted i en »hjertelig atmosfære«, meddeler Vatikanet. Netanyahu fortalte om, hvor langt fredsprocessen er nået.

Fra Vatikanets side vil man også i fremtiden gøre alt, hvad man kan, for at skabe varig og retfærdig fred i området; man vil arbejde for menneskerettigheder - for jøders, muslimers og kristnes, for israeleres og araberes rettigheder, hedder det.

Fredsprocessen i Mellemøsten, herunder spørgsmålet om Jerusalem, var et af Netanyahus hovedanliggender. Han lod forstå, at han var indstillet på at følge den vej, som også hans forgængere gik i forholdet mellem Vatikanet og Israel.

De to parters aftale fra 1993, som fredsprocessen bygger på, omhandler for en stor dels vedkommende religionsfrihed og kirkens situation, især det »konkrete daglige liv for katolikkerne og deres præster i Israel, i Jerusalem og i hele Det hellige Land«.

Pavens eget ønske

Forud for Netanyahus besøg havde *Shmuel Hadas*, der er israels ambassadør ved Den hellige Stol, udtalt, at hans regering så frem til et besøg af paven inden årtusindskiftet. »Vi ved, at det er Johannes Paul II's store ønske, at han snart kan besøge Jerusalem, og gerne inden år 2000«, sagde Hadas.

Den israelske regering er parat til at drøfte Jerusalems religiøse status, men det er ikke ensbetydende med, at byens politiske status skal debatteres, fremgik det af ambassadørens udtalelse. »Jerusalem er og skal fortsat være Israels hovedstad«, understregede Hadas.

Israel og Den hellige Stol er enige om, at religiøse og politiske spørgsmål for så vidt angår Jerusalem skal behandles hver for sig.

Pater Pierre Grégoire død

Pater *Pierre Grégoire* O.P. er afgået ved døden natten mellem den 13. og 14. februar. Grégoire blev født den 1. maj 1908 i Frankrig, og han indtrådte i dominikanerordenen i 1929. Han kom til Danmark i 1953, hvor han har virket siden. Læs mere om Pierre Grégoire side 3.

40 millioner abortindgreb i verden

Rom (KNA) - Verden over foretages der små 40 millioner provokerede aborter om året, oplyser det katolske universitet i Rom. Statistikere på universitetet har regnet sig frem til dette tal og offentliggjort det i deres ugentlige nyhedsblad.

Udgangspunktet er 23,2 millioner abortindgreb, som figurerer i offentlige statistikker i 62 lande, og som vedrører året 1994. På denne baggrund er statistikerne i Rom nået frem til et samlet antal på 38,9 millioner. I en del lande, deriblandt Sverige, Norge, Storbritannien, Canada, Rumænien, Bulgarien og Ungarn, er aborttallene steget igennem den seneste halve snes år. I disse lande foretages mere end otte indgreb om året pr. 1000 indbyggere, fremgår det af statistikken.

I andre lande falder tallene; der foretages således mindre end to indgreb pr. 1000 indbyggere i lande som Italien, Frankrig, Holland, Tyskland, Polen og Danmark.

katolsk orientering

Tilsendes katolske husstande i Danmark i 20 numre om året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden.
Abonnementspris 230 kr. årligt.
Adresseforandring meddeles til postvæsenet.
ISSN 0902-297X

Brutalt mord på katolsk biskop

Man kender i øjeblikket ikke gerningsmændene til mordet på den kun 56-årige filippinske biskop Benjamin de Jesus

Manila (KNA) - På Filippinerne er en katolsk biskop blevet skudt ned på åben gade. Den 56-årige *Benjamin de Jesus* var netop på vej ind i domkirken i byen Jolo, da to mænd sprang ud af en bil og skød på ham. Et af de fem skud ramte biskoppen i hovedet, meddeler *Charlemagne Alejandrino* fra politiet i provinsen Sulu. Morderne flygtede. Under flugten kom det til skyderi mellem dem og politiet; det kostede en kvinde livet, og fem personer blev såret.

I øjeblikket kender man hverken gerningsmændenes identitet eller deres motiv. I kirkelige kredse forlyder det, at den ene af dem muligvis var et barn, ti år eller yngre endnu. Alejandrino peger dog på, at de muslimske oprørere Abu Sayyaf muligvis står bag. Denne organisation har tidligere angrebet kristne. Ved nytårstid angreb den en gruppe kristne kinesere med håndgranater, hvorved to mennesker mistede livet.

General *Edgardo Espinosa* formoder, at motivet er afpresning. Den katolske kirke har været udsat for afpresning, siger han; »lovløse elementer« har forlangt at få penge.

Siden en amerikansk præst blev bortført i 1995, har biskoppen været under politibeskyttelse, blandt andet fordi der gentagne gange har været fremsat trusler imod ham. Men lige netop dén dag, den 4. februar, havde han ikke den sædvanlige politieskorte på sin vej til domkirken.

Havde et godt forhold til muslimerne

Benjamin de Jesus kom fra Manila. Han blev præsteviet i 1967 og var fra 1991 apostolsk vikar i Jolo. I kirkelige kredse mener man, at han havde et godt forhold til muslimerne. Pave *Johannes Paul II* betegner mordet som en meningsløs tragedie. Han er chokeret og meget ked af det, kan man læse i et kondolencetelegram, som er underskrevet af statssekretær, kardinal *Angelo Sodano*.

Paven fremhæver biskoppens utrættelige indsats for, at alle dele af befolkningen kunne leve i fred og harmoni, han giver udtryk for ønsket om, at mordet på Benjamin de Jesus må vise, at volden ikke nytter noget, og at det vil få alle mennesker til at slå ind på »forståelsens og dialogens vej«. Kun derved vil freden og retfærdigheden kunne overvinde enhver forhindring og modstå enhver provokation, understreger han.

Vatikanets dagblad »Osservatore Romano« betegner biskoppen som en kirkens martyr. Bladet fremhæver hans medvirken til forsoning og fremgang på Mindanao.

En hyrde for de fattige

Den filippinske præsident *Fidel Ramos* kalder attentatet fejt og betegner det som et bagholdsangreb. Biskoppen var en fredens mand og en hyrde for de fattige, hedder det i en erklæring fra Ramos. Præsidenten har givet indenrigs- og forsvarsministerierne besked på at nedsætte en særlig kommission, som skal undersøge omstændighederne omkring mordet.

Også biskopperne er chokerede. Men den katolske kirke lader sig ikke kue, fremgår det af en erklæring fra bispekonferencen; de ti præster, der stadig er tilbage, bliver ikke bedt om at forlade Jolo, som er et af de mest voldsplagede områder på Filippinerne.

På øen Mindanao kæmper muslimske separatister for selvstændighed. Den største gruppe af oprørere, Den nationale Befrielsesfront Moro (MNLF), sluttede fred med regeringen i efteråret 1996, men der er stadig separatister, som gør oprør. Regeringen har givet sin tilslutning til dannelsen af et muslimsk selvstyreorgan for den sydlige del af øen Mindanao. Man er enige om, at der skal etableres en fælles, regional politistyrke, og at MNLF-partisanerne skal integreres i den egentlige hær.

I det kvarte århundrede, muslimske oprørere på Mindanao og Sulu-øerne har kæmpet imod centralmagten i Manila, har de blodige konflikter krævet mere end 50.000 dødsofre. Kristne landsbyer og kirker er gang på gang blevet angrebet.

Overalt på Mindanao udgør muslimerne en minoritet, da mange er udvandret; størstedelen af befolkningen er kristne filippinere.

Biskoppen var en fredens mand og en hyrde for de fattige, hedder det i en erklæring fra præsident Fidel Ramos. Han har givet indenrigs- og forsvarsministerierne besked på at nedsætte en særlig kommission, som skal undersøge omstændighederne omkring mordet. Foto KNA.

Ordnede forhold mellem kirke og stat i Kroatien

Vatikanet (KNA) - Kroatien og Den hellige Stol har indgået tre væsentlige aftaler, som er retningsgivende for sameksistensen mellem kirke og stat. De er underskrevet af den apostoliske nuntius, ærkebiskop *Giulio Enaudi*, og Kroatiens viceministerpræsident, *Jure Radi*, meddeler Vatikanets pressetjeneste. Også præsidenten, *Franjo Tudjman*, og formanden for bispekonferencen, kardinal *Franjo Kuharic*, var til stede ved underskrivelsen.

Den første aftale går ud på, at kirke og stat anerkender hinanden som uafhængige og autonome størrelser. Kirken og dens institutioner får status af af juridisk person, en kirkelig vielse anerkendes som gyldig i civilretlig forstand og kirken sikres frihed til at udføre sin mission, en frihed, som også omfatter sjælesorg på hospitaler og i fængsler.

Religionsundervisning og kulturarv

I den anden aftale stilles kirkelige skoler lige med statens. Den indeholder også retningslinjer for religionsundervisning i offentlige skoler og for et samarbejde mellem stat og kirke, som tager sigte på at bevare den kulturelle arv.

Den tredje aftale drejer sig om etablering af sjælesorg for politi- og militærfolk.

Med underskrivelsen af disse aftaler har den katolske kirke i Kroatien i meget stort omfang opnået den status, som Vatikanet har ønsket, svarende til den status, som den har i adskillige vest- og sydeuropæiske lande. Sådanne forhold er endnu ikke almindeligt udbredte i de sydøst- og centraleuropæiske lande. Vatikanet var blandt de første, der anerkendte Kroatien som en selvstændig stat.

Armensk katholikos på besøg i Vatikanet

Vatikanet (KNA) - Katholikos *Aram I* af Kilikien, overhoved for de armenske kristne i Syrien og Libanon, besøgte Vatikanet i dagene 23.-26. januar. Han var den anden højt rangerende gæst fra den armenske kirke inden for få uger. Aram mødtes nogle gange med pave *Johannes Paul II* og deltog desuden i den festlige afslutning på den verdensomspændende bedeuge for de kristnes enhed i Sankt Paul uden for murene. Den armenske kirkes overhoved, patriark katholikos *Karekin I*, mødtes med paven midt i december.

Som følge af nogle teologiske uoverensstemmelser rev den armenske kirke sig løs efter koncilet i Chalkedon i 451; sammen med den koptiske, den syriske og den æthiopiske kirke hører den til de gamle, orientalske kirker. Størstedelen af de armenske kristne bor i den nuværende armenske republik og i Mellemøsten, men der findes også armenske kristne i Amerika og i Vesteuropa.

Caritas Internationalis:

Bulgarien sulter

Freiburg (KNA) - For befolkningen i Bulgarien er forholdene »katastrofalt forværret«, meddeler Caritas Internationalis. 80% af befolkningen sulter, og blandt de fattigste er børnene begyndt at dø af underernæring, meddeler organisationen; mange familier kan ikke se, hvordan de skal komme igennem vinteren.

Den galoperende inflation har gjort fødevarer og brændsel til den rene luxus, siger Caritas. Typisk betaler man to tredjedele af en gennemsnitlig månedsløn i husleje, og et kilo kød koster omtrent det samme som en måneds folkepension. Caritas Bulgarien sørger for pakker med det nødvendigste til livets opretholdelse til 75.000 af de mest betrængte familier.

Ny katolsk mægler

Lima (KNA) - Den apostoliske nuntius i Peru, ærkebiskop *Fortunato Baldelli*, skal være med til at mægle i gidseldramaet i Lima. Det er meningen, at nuntius skal overtage ærkebiskoppen af Ayacucho, *Juan Luis Ciprianis* mæglerrolle, oplyser den peruvianske minister *Daniel Hokama* til pressen.

Cipriani har jævnligt aflagt pastorale besøg i den japanske ambassade, som medlemmer af den revolutionære bevægelse Tupac Amaru (MRTA) besatte den 17. december.

Magleås-arrangementer

Magleås-Træf

Søndag den 2. marts 1997 kl. 14.00
Fløjte- og harpeduoen Ulla og Lisbet.
Musikeftermiddag/Åbent Hus.
To unge musikere har sammensat et rigt varieret program, således at disse to instrumenters særpræg og vellyd fremhæves: Fra Bach over Mascagni, Saint-Saëns til irske folkesange... Begge er konservatorieuddannede, og i dag er Ulla Jørgensen solofløjtenist i Radioens Symfoniorkester og Lisbet Metelmann aktiv i musiklivet i Maribo.
Kaffe mellem 14 og 15. Koncerten begynder kl. 15.
Pris 35 kr.

Påskerefugium

Fra den 27.3.97 kl. 14.00 - 30. el. 31.3.97 kl. 14.
Atter i år vil det være muligt at tilbringe påsken på Magleås. Påsken med dens rige liturgi vil være refugiets indhold. Alle, der føler et behov for såvel ro som fællesskab i påsken, er velkomne.
Gejstlig leder: p. Edward Stappers O.Præm.
Daglig leder: Ellen Marie Lebahn.
Pris til 1. påskedag 1015 kr. til 2. påskedag 1165 kr.

Frans af Assisi - Weekend

Fredag den 11.4.97 kl. 19.00 - Søndag den 13.4.97 kl. 14.00.
Frans af Assisi. Hvad er historie og hvad er sandhed i et helgenbillede? Franciskus-myten og Franciskus i hans egne skrifter i lyset af de senere års forskning.
Leder Marianne Powell. Pris 650 kr.

Yderligere oplysninger: Centerleder Elin Udam, Magleås, tlf. 4281 0715.
Tilmelding til weekends og påskerefugium sker ved indbetaling af 200 kr. på girokonto 428 4429 eller ved check til

Magleås Kursuscenter
Høsterkøbvej 6, 3460 Birkerød.

»katolsk orientering«
Vesterbrogade 28, 4. t.v.
1620 København V
Telefon 31 2114 44

Nyt om vore præster og søstre i bispedømmet

Jac. Adams fik kun kort tid i Caritas Danmarks bestyrelse. Han fratrådte p.g.a. sygdom. I stedet blev *Guido Kreienbühl* udpeget.

Med virkning fra den 1. januar 1997 har jeg udnævnt pater *Charles McCarthy* O.F.M. Conv. til sognepræst ved Sankt Laurentii Kirke i Roskilde for perioden indtil den 31. juli 1999.

Pater McCarthy er hermed fritaget for embedet som bispedømmets ungdomspræst.

I tilknytning til ovenstående kan jeg meddele, at jeg med virkning fra den 1. januar 1997 har konstitueret pastor *Niels Engelbrecht* til bispedømmets ungdomspræst for perioden indtil den 31. juli 1997.

Efter indstilling fra Præsterådet - og i overensstemmelse med § 3 af Caritas Danmarks vedtægter - er pastor *Guido Kreienbühl* med virkning fra den 1. januar 1997 udnævnt til medlem af bestyrelsen for Caritas Danmark for perioden indtil den 31. juli 1998. Han afløser herved pater *Jac. Adams* C.ss.R.

Med virkning fra den 1. august 1996 har jeg udnævnt søster *Marianne Skjold*, r.a. til pastoralassistent for menigheden ved Sankt Pauls Kirke i Tåstrup for perioden indtil den 31. juli 1999.

Med virkning fra den 1. januar 1996 er følgende genudnævnt som medlemmer af kommissionen »Justitia et Pax«:

Nik Bredholt (formand)
Maria Giraldi
Bjørn Håkonsson
Jeanett Jezewski
Mette Lebech og
Michael Møller-Jørgensen

Ligeledes har jeg med virkning fra den 1. januar 1996 udnævnt søster *Regina König* og *Annette Messerschmidt* og med virkning fra den 1. september 1996 pastor Niels Engelbrecht til medlemmer af nævnte kommission.

Samtlige medlemmers mandat løber indtil den 31. december 1998.

Fængselsjælesorg

Med virkning fra den 1. januar 1997 har jeg genudnævnt pater *Michael Bradley* O.M.I. som biskoppelig repræsentant i Den internationale Kommission for Fængselspræster for perioden indtil den 31. december 1998.

Med virkning fra den 1. januar 1997 har jeg genudnævnt søster *Marie Auguste v.d. Dungen* som biskoppelig kontaktperson for den katolske sjælesorg blandt de indsatte i fængslerne og arresthusene for perioden indtil den 31. december 1998.

Endvidere har jeg genudnævnt pastor *Raymond Minnaert* O.Præm. og pater *Patrick Sheils* C.ss.R. til at udøve sjælesorg blandt de indsatte i fængslerne og arresthusene, ligeledes fra den 1. januar 1997 indtil den 31. december 1998.

Ny præst i bispedømmet

Pastor *Hugo Martin Cabrera Aramayo* fra bispedømmet Rom er kommet til landet den 1. januar 1997 og bor Bredgade 69, 3., 1260 København K. Tlf. 40 41 94 44.

Pastor Aramayo vil arbejde for Neokatekumenatet samt deltage i opbyggelsen af en præsteuddannelse på Neokatekumenatets principper.

Det kirkeretlige grundlag for dette studium er givet af mig ved skrivelse af 8. december 1996.

Pastor *Erling Brødersen* har fået ny tlf.nr.: 45 93 35 85.

Pater *Martin Chase* S. J. er taget på videreuddannelse i Melbourne, Australien, og ventes tilbage den 3. september 1997 for at genoptage sit virke.

Pater *Urban Figge* O.M.I., der som den første Oblatfader kom til Skandinavien i 1958 er, efter 38 års virke i vort bispedømme, rejst tilbage til sin ordensprovins USA i december 1996.

Jeg takker pater Figge for hans mangeårige tjeneste i vort bispedømme og ønsker ham alt godt for fremtiden.

Dødsfald

Pastor *Olav Rørdam Bonnevie* den 13. december 1996. Han hvile i fred.

Præsteretræte

Som bekendt finder bispedømmets præsteretræte i år sted på Magleås fra mandag den 27. oktober 1997 til fredag 31. oktober 1997. Det er ønskeligt, at så mange præster som muligt deltager i denne retræte.

Paven har bestemt, at Dagen for Ordensliv i fremtiden skal fejres på festen for Herrens Fremstilling i Templet, den 2. februar.

Kongregationen for Sakramenterne og Gudstjenesten meddeler, at Den hellige Louis Maria Grignion de Montfort i fremtiden kan fejres som »memoria ad libitum« den 28. april.

Jubelår 2000

I sin rundskrivelse Tertio Millenio Adveniente opfordrer paven hele den universelle Kirke til ved en åndelig fornyelse at forberede sig til fejringen af 2000-års jubilæet for Jesu fødsel.

I vort bispedømme varetages alle forberedelserne af Pastoral-Centret. Dets leder *Erling Tiedemann* er koordinator for disse forberedelser.

Jeg vil gerne anbefale sognepræster og præsterne for de udenlandske grupper til at gøre en ekstra indsats for at gøre menighederne opmærksomme på kollekten til Det hellige Land, som finder sted langfredag.

Ved at bidrage, gennem kollekten, til Kirkens opretholdelse i Det hellige Land, solidariserer man sig med de derboende kristne, som ofte lever under trange kår. En styrkelse af de kristnes position i Det hellige Land skulle også bidrage til at Jubelåret 2000 kan fejres dér.

+Czeslaw Kozon

Skt. Josefs kirke i Horsens fyldt 100 år

Hver eneste plads - og lidt til - var fyldt, da sognepræst *Josef Reymen* søndag den 26. januar indledte festmessen i anledning af kirkebygningens 100 års jubilæum.

Den 31. januar 1897 på Skt. Ansgars fest indviedes kirken, som straks efter blev taget i brug.

Siden da er der sket flere fornyelser, og et par gange egentlige restaureringer - senest i 1968 og 1985, hvor de liturgiske bestemmelser blev gennemført.

Når man nævner Horsens menighed, kommer navnet *Fr. Kerff* frem i erindringen. Han var sognepræst i 42 år fra 1878 til 1920. Kun ved hans store indsats og anseelige pengegaver fra naboen, direktør for Horsens Blyvalseværk, *Franciscus van der Reydt*, lykkedes det efter 25 år uden egentlig kirke at få rejst den smukke bygning i Nørregade.

Mange vil savne dominikanerpateren

Efter et langt, begivenhedsrigt og uhyre aktivt liv er pater *Pierre Grégoire* afgået ved døden natten til fredag d. 14. februar.

Han blev født i Fontenay-aux-Roses (Seine) i Frankrig den 1. maj 1908 og indtrådte 1929 i dominikanerordenen i Amiens efter i to år at have studeret teologi ved St. Sulpice, Paris, og efter at have aftjent sin værnepligt i den franske hær.

Efter noviciatet studerede han filosofi og teologi ved Le Saulchoir i Paris og blev præsteviet 10. juli 1934 i Le Saulchoir.

I de følgende fire år studerede p. Grégoire jura og samfundsfag i Paris og tog i 1939 embedseksamen i begge fag.

Da Den anden Verdenskrig brød ud i 1939 gjorde han som officer tjeneste ved fronten, indtil han i 1940 blev taget til fange af tyskerne. 1940-1945 tilbragte han i en krigsfangelejr for officerer i Harzen. Her var han med til at oprette et velfungerende »universitet«, hvor han selv underviste i teologi, indtil han og hans medfanger i 1945 blev befriet af russerne. I de følgende otte år var p. Grégoire lektor ved dominikanernes universitet Le Saulchoir i Paris.

I 1953 - knap 45 år gammel - kom han til Danmark for at genoprette dominikanerordenen i Danmark, og allerede et halvt år efter - i oktober 1953 - overtog dominikanerne Skt. Andreas sogn i Ordrup. Her var pater Grégoire sognepræst indtil 1956. Fra 1956-1968 var han viceprovincial for dominikanerordenen i Norden.

Pater Grégoire har haft mange og betydningsfulde opgaver i bispedømmet København. Da biskop Hans Martensen i 1965 vendte hjem fra Det andet Vatikankoncil, og man ved det første teologiske præstemøde vedtog at indkalde til en dansk synode, blev pater Grégoire synodens første generalsekretær. Han var medlem af det biskoppelige råd fra 1965-1983, formand for præsterådet 1976-1982, biskoppens kontaktperson til bispedømmets præstekandidater 1977-1983, i en lang periode sekretær for den nordiske bispekonference og ledede i over 10 år fælleskurserne for ordenssøstrene i Danmark.

Pater Grégoire åbnede allerede november 1953 Skt. Andreas Bibliotek, som han ledede indtil 1995. Han var ikke blot leder, men sørgede også for, at der kom noget på hylderne i dette som i andre biblioteker. I 1957 udkom det første nummer af »Lumen«, hvis redaktør han var i de fleste af de 20 år, tidsskriftet udkom. Han var initiativtager til og redaktør for serien »Ånd og Liv«, der udkom med 48 numre på Pauluskredsens forlag fra 1959-1970, og da Niels Steensens Forlag begyndte sin virksomhed i 1975 med pater Grégoire som formand indtil 1984, udkom en ny serie af »Ånd og Liv« på dette forlag.

Størst betydning tillagde pater Grégoire selv udgivelsen »Inter nos«, der udkom hver måned, og som siden 1954 har været forbindelsesled mellem alle katolske præster i hele Norden. »Min bedste opgave«, sagde pater Grégoire.

Pater Grégoire kunne til hver en tid fortælle spændende, rørende og morsomme historier. Han havde en enorm historisk viden og var altid parat til at dele sin viden med andre. Han var således i stand til på stående fod at redegøre i detaljer for det franske kongehus med udførlige data om regenternes ægtefæller og børn og afsluttende med en vurdering af, hvilke personer, der i dag er de mest sandsynlige arvtagere til den franske trone.

Skønt han i de seneste år måtte kæmpe med en kronisk lidelse, der reducerede hans kræfter, formåede han alligevel at være uhyre aktiv for bispedømmet på mange niveau'er. Han påtog sig repræsentative opgaver i udlandet og passede i mange år søndagsmesserne i Ringsted samt sit kære Skt. Andreas Bibliotek. Men kræfterne svigtede til sidst og i den sidste tid følte han sig træt, selvom han fortsat var opsat på at »følge med« i udviklingen i kirken.

Med sine vidtforgrenede aktiviteter kendte pater Grégoire uhyre mange mennesker i bispedømmet og i økumeniske kredse herhjemme og i udlandet. Det er derfor mange, der vil savne ham og med stor taknemmelighed vil mindes ham.

Må han hvile i Guds barmhjertighed og fred!

»katolsk orientering«

Præstens djævel

Man skal have læst og genlæst sognepræst *Birgitte Andreasens* læserbrev (i nr. 2) om »den økumeniske djævel..« nogle gange, inden det står klart, hvad der er hendes egentlige anliggende. Man bør ikke lade sig distrahere af hendes ironiske bispørgsmål: De har megen lighed med den ironi, tidligere tiders katholicisme (med h) jordede hele Reformationens anliggender med - og som faktisk en del nulevende katolikker ikke er vokset fra endnu.

Men - *hvad* spørger præsten om uden at have fået svar, selvom hun efter eget udsagn »har spurgt og spurgt i årevis«? En temmelig lang række svar måtte hun kunne have læst sig til i de dokumenter, som lutherske og katolske teologer har formuleret i fællesskab. I hvert fald i et af de mest banebrydende, »Veje mod Enhed« uddybes problemet med kirkernes troværdighed p.g.a. *splittelsen* meget sagligt og koncist. Svarene er mange, fordi indfaldsvinklerne og løsningsmodellerne er mange. Man *kan* forestille sig de kristnes enhed så »virtuel« til stede og så ustruktureret som tænkes kan, og nøjes med, at vi har én Herre, én tro, én dåb. Det er det synspunkt, sognepræst Birgitte Andreasen foretrækker, og ud fra dette føler hun sig ilde til mode eller »irriterende konfronteret« med alle de øvrige, mulige modeller for enhed, som ovennævnte dokument jo skitserer. Det er hendes gode ret, naturligvis.

Det lader også til, at dette standpunkt bunder i en ret snæver dansk (meget dansk?) kirkelighed. Hun må være dybt overbevist om, at økumene er et skinproblem, bare fordi det efter hendes skøn »kun berører et mikroskopisk mindretal« i Folkekirken. Denne påstand overbeviser ikke helt, al den stund man kender tilpas mange ikke-katolikker, der gør sig tanker om kirkens tabte enhed - i hvert fald flere end der er plads til under præstens mikroskop!

Den økumeniske Bevægelse har sit udspring blandt ikke-katolske kirker. I over et halvt århundrede har den studeret (og bedt for!) muligheden for større og synlig kristen enhed. Spørgsmålet om den romerske paves embede er i årevis blevet besvaret med, at det er en forhindring på enhedens vej. Nu giver paven selv bolden op og beder de ikke-katolske og ortodokse kirker om at hjælpe os med »et nyt syn« på Peters tjeneste. Ville det ikke være mærkeligt, om reaktionen var tavshed? Det er da også langt fra tilfældet. Man går i dybden med spørgsmålet. »k.o.« har berettet om de første reaktioner og vil bringe mere, bl.a. fra det store møde i München i januar, hvor både ortodokse, katolske, anglikanske og lutherske teologer tillod sig at skære ned til benet i hele det problemkompleks, pavens embede er. Under dette møde understregede den kvindelige græske teolog *Nikolitsa Georgopoulou:* »I dag gælder det om på ny at evaluere de trosopfattelser, der blev årsag til kirkesplittelserne, og om at holde os fri for de apologetiske og polemiske forudsætninger, der hører fortiden til.« Dette bør vi alle skrive os bag øret.

Pastor Birgitte Andreasens venlige henvendelse til paven personlig om »at han for en luthersk-evangelisk kirke er et hverken adskillende eller forenende element« (citat) overbeviser utvivlsomt hende selv. Men er det nu også et luthersk-evangelisk standpunkt, set på verdensplan? Og er det et tegn på kirkelig virkelighedsfornemmelse for, hvad der faktisk er i gære både i lille Danmark og ude i kirkens større og mere komplekse verden?

W.W.

Indlæg til »katolsk orientering«

Vi beder læserne om - hvis de er muligt - at indsende længere indlæg eller artikler på diskette. Ring evt. herom til redaktionskontoret.

Læserne diskuterer

Steensen / Stennsen / Steno?

I sin levende beretning om afsløringen af en mindeplade der, hvor Niels Steensen blev født, og om den følgende temaeftermiddag, mener mj. at stavemåden med ee er særlig katolsk. Det er den ikke. Det er den almindelige danske stavemåde og - hvad vigtigere er - den stavemåde, Niels Steensen og hans familie anvendte.

Dette sidste kan efterprøves af enhver, der har adgang til den store udgave af hans breve, Epistolae, udg. af *G. Scherz* i 1952. Foran i bind to, s. IX, er der en gengivelse i facsimile af hans egen, hans brors og hans fars udskrifter. Alle bruger de stavemåden ee. Niels Steensens Hospital og Niels Steensens Gymnasium har gode grunde til at stave deres navn, som de gør, med ee.

Det var Gustav Scherz, der sidst i 1930'erne gik over til stavemåden Stensen og kom til at danne skole, især blandt folk, der arbejder med naturvidenskaberne. I samme bind af Epistolae s. 905 giver Scherz to grunde til, at han vælger formen Stensen: 1. at dette er navnets »nuværende danske form«, og 2. at det »i international brug garanterer en rigtig udtale«. Jeg har altid næret stor respekt for pater Scherz og beundret hans enestående indsats for Steensensagen.

Men også en stor og fortjenstfuld mand kan tage fejl, og pater Scherz gjorde det på disse to punkter. 1: Undersøger man sagen statistisk, ser man, at mange danskere bærer efternavnet Steensen eller fornavnet Steen, Men få hedder Stensen eller Sten. Går man mere praktisk til værks og slår op i telefonbogen for hovedstadsområdet, vil man finde ca. 80 abonnenter, der hedder Steensen og ikke en, der hedder Stensen. 2: Når man møder udenlandske Steensenvenner, må man opleve, at i hvert fald ni ud af ti i Tyskland udtaler hans navn som Niils Steensen. Hvis formålet er en tilnærmelsesvis rigtig udtale i udlandet, havde det altså været en bedre ide at stryge e'et i Niels og beholde det i Steensen.

De færreste mennesker bryder sig om, at få deres navn stavet eller udtalt forkert eller anderledes end de selv gør det. Skal man da følge pater Scherz eller Steensen selv? Mange i videnskabens verden har i stavemåden fulgt Gustav Scherz. Jeg finder det rigtigere at følge Niels Steensen.

I det 17.århundrede oversatte man også personnavne. Niels Steensen kaldte sig på latin Nicolaus Stenonis, helt efter den danske tradition. Han hed jo Steensen, fordi han var søn af guldsmeden Steen Pedersen. Steen hedder på latin Steno. Efternavnet Steensen udtrykkes ved genitiven Stenonis. Han kaldte sig aldrig Steno. Det var jo hans fars fornavn. Men i vore dage har Steensen heller ikke på latin fået lov at beholde sit eget navn.

Efter sin bispevielse kaldte han sig biskop Niels af Titiopolis. Han oversatte det, således på latin til Nicolaus episcopus Titiopolitanus, normalt forkortet til Nicol. episc. Titiop.

Kaspar Kallan

Hvorfor splittelse?

Sognepræst *Birgitte Andreasens* berettigede spørgsmål under overskriften »Den økumeniske djævel« i »katolsk orientering« den 29. januar bør ikke stå ubesvaret, og hvem kan gøre det bedre end paven, i dette uddrag om emnet i hans bog »Over håbets tærskel«:

»Vi kan sandelig spørge os selv: Hvorfor har Helligånden tilladt alle disse splittelser? Generelt set kender vi grundene og splittelsernes historie godt. Men det er måske berettiget at spørge, om der også skulle være en metahistorisk begrundelse, hinsides den menneskelige historie.

Der er to mulige svar på dette spørgsmål. Det mere negative svar ville være, at splittelserne er den bitre frugt af de kristnes synder.

Det mere positive svar er inspireret af tillid til den eneste ene, der kan udvinde godt af ondt og af menneskelige svagheder. Kunne det ikke være, at disse splittelser også har været en vej, der førte kirken til opdagelse af de uudsigelige rigdomme, der ligger i Kristi evangelium og frelsen. Ellers ville denne rigdom måske aldrig være kommet frem i lyset. (...)

Mere generelt kan vi sige, at der i menneskelig viden og handling altid er en vis dialektik til stede. Har Helligånden ikke i sin guddommelige velvilje taget dette i betragtning? Det er nødvendigt for menneskeheden at opnå enhed igennem pluralitet, at lære at være sammen i den ene kirke, selv om vi repræsenterer mange forskellige måder at tænke og handle på i forskellige kulturer og civilisationer. Ville denne måde at se det på ikke stemme mere overens med Guds visdom og forsyn?

Men dette kan selvfølgelig ikke retfærdiggøre de splittelser, der fortsat bliver stærkere! Den tid må komme, da kærligheden der forener os, bliver åbenbar. Der er meget, der kan få os til at tro, at den tid nu er inde, og som et resultat deraf, at vigtigheden af økumeni bliver evident. Det er vort svar på opfordringen i Første Petersbrev: at gøre »regnskab for det håb, som er i jer« (1. Pet. 3,15). (...)

Lad os huske, at Jesus pålagde Peter pastoral pligt til at våge over enheden i hans hjord. Petersembedet er også en tjeneste af enheden, som udføres i økumenien. Pavens opgave er hele tiden at finde veje til enheden. Han må derfor ikke stille hindringer i vejen, men tværtimod åbne nye stier. Det modsiger ikke den mission, Jesus har pålagt Peter: »Styrk dine brødre« (Luk. 22,32).« Såvidt paven.

Men hvad kan vi hver især gøre, her hvor vi er? Række hånden ud - rent bogstaveligt - til vore lokale danske medkristne. I en åben »økumenisk udveksling« - at præster kan aflægge besøg i hinandens kirker og menigheder, læse messe og prædike, sådan som katolske skoler i Danmark kender det fra deres juleafslutning. Som et ærligt skridt til at hele splittelsen uden at forlade vort grundlag. Og konstatere at nogle præster faktisk søger at hele splittelsen, med både ord og gerning. »Sandheden tro i kærlighed.«

Kjeld Holsting
(Forkortet af red.)

Bøn om enhed?

Det var meget fint, at der var plads til sognepræst *Birgitte Andreasens* brev i sidste nummer af »katolsk orientering«. Det havde jeg - indrømmet! - ikke troet kunne lade sig gøre i et klerikalt blad som »katolsk orientering«. Tak for det!

Hvis man som katolik elsker den romerske kirke bare en lille smule, skal man efter min mening ikke bede for »de kristnes enhed« forstået som en enhed ud over det, som Birgitte Andreasen formulerer som »en fælles bekendelse til Jesus Kristus og den samme dåb«. Al anden enhed ville alt for nemt føre til endnu mere romersk dirigisme, endnu mere centralisme og endnu mere pavedyrkelse. Vi romerske katolikker har brug for reformationen som et vedvarende korrektiv.

Herman van Tooren

SCT. MICHAELS SKOLE

søger lærere

På grund af elevtilgang samt en lærers pensionering er et antal stillinger ledige til besættelse 1. august på Sct. Michaels Skole, Kolding.

Skolen er en katolsk skole, der bygger sit virke på et kristent grundlag.

Vi har timer ledige i idræt for drenge, biologi, historie, natur/teknik og dansk. Lærerstillingerne er på fuld tid.

Samtidig har vi en stilling ledig som børnehaveklasseleder også pr. 1. august. Stillingen er på 80% evt. fuld tid. I så fald vil vi lægge vægt på, at vedkommende kan indgå i morgenåbningen af skolens SFO.

Da det er vigtigt for skolen at få de rigtige personer, forventer vi, at vore kolleger kan indgå i den endelige fagfordeling for 97/98.

Vi lægger vægt på, at du
- har humor og kan lide børn,
- er indstillet på et samarbejde med alle på skolen,
- er åben for et samarbejde med aktive forældre.

Vi imødeser også gerne ansøgninger fra lærerstuderende, der forventer at blive færdige til sommer.

Ansættelse sker i henhold til Fællesoverenskomst mellem Finansministeriet og LC (FOK) og organisationsaftalen.

Nærmere oplysninger fås ved henvendelse til skolens ledelse på telefon 75 52 28 34.

Ansøgningen stiles til Sct. Michaels Skole, Sct. Michaelsgade 4, 6000 Kolding, senest 14. marts 1997.

Mens paven døde i et fransk fængsel, indførte det nye frimurerstyre i Rom kulten for gudinden »Fornuft«. Maleriet af *Felice Giani* gengiver et forslag til et stort alter for »de tre gratier«, opført foran Peterskirken i Vatikanet. Det forblev vist kun ved planerne.

Revolutioner og verdenskrige

Nogle skefulde af jubelårenes egen kirkehistorie - 4

Også *Clemens XIV* (1769-1774) døde samme år, som han på Kristi Himmelfartsdag havde bebudet det Hellige År. Hans efterfølger Pius VI (1775-1799) kunne først den 26. februar 1775 åbne den hellige dør til Peterskirken. Men tiderne var blevet usikre. Alligevel besøgte temmelig mange mennesker Rom. Broderskabet passede 130.000 tilrejsende. Clemens XIV havde forberedt Jubelåret ved igen at lade folkemissioner prædike i Roms forskellige bydele. Men han skulle på sin egen krop erfare tidens åndelige brutalitet - han sad i fængsel fra 1798, da den franske revolution skyllede ind over Rom, til sin død i Valence den 29. august 1799.

1800:
Den forhånede kirke

*Pius VI*s død og den franske revolution hindrede den forhånede kirke i at fejre 1800 som Jubelår.Der skete intet. Roms konge var hverken pave eller Kristus, men den revolution, som drev gæk med kirkens helligste steder og symboler, og som havde rejst et nyt alter for den gudinde, som blev kaldt den Guddommelige Fornuft, »la déesse Raison«.

1825:
Nye veje

10 år efter *Napoleons* Waterloo genoptog *Leo XII* (1825-1829) den afbrudte tradition. Man fornemmer hans forsigtige søgen efter nye veje for fremtiden. Historien havde bevist, hvor svært det var for kirken, endnu at komme i samtale med et nyt Europa, som nu dyrkede sin egen redelighed som en ny videnskabeligt afprøvet religion.

1850:
Ingen fest i Rom

I Italien var enhedsbevægelsen i fuld gang. *Pius IX* (1840-1878) sad i Gaeta i kongedømmet Napoli, flygtet for revolutionen og udråbelsen af republikken i pavestaten efter drabet i oktober 1848 på pavens statsminister *Pellegrino Rossi*. Paven vendte først hjem under beskyttelse af franske tropper efter 1850, så det år blev heller ikke fejret som jubelår.

8 år senere, i 1858, sluttede alle italienske småstater sig sammen til et forenet Italien, og krigen mod kirkestaten hang i luften. Den 20. september 1870 indtog den italienske hær Rom. Paven blev taget til fange i sin residens i Quirinalpaladset og ført »i fangenskab« til Vatikanet, hvor paverne siden har boet.

I 1871 blev Rom udråbt til hele det forenede Italiens hovedstad (siden revolutionen i 1858 var det Firenze) under én konge: *Victor Emmanuel*. »Fædrelandets alter« blev senere bygget klods op ad Kapitolhøjen.

1875:
Tavs protest

Pius IX fejrede Jubelåret »i fuldkommen tavshed« som protest mod Pavestatens udslettelse. 5 år tidligere havde den fransktyske krig brat afbrudt Det første Vatikankoncil.

1900:
Stat kontra kirke

Men den fantastiske Leo XIII (1878-1903) genoptog den allerede gamle tradition, dog uden de tekniske og finansielle muligheder, kirkestaten tidligere havde haft, og stik imod en del ret latterlige reaktioner fra den antiklerikale italienske stats side, som jo ville lade paven føle, at han ikke længere var herre i Rom. Men det store antal pilgrimme gjorde magistraten flov nok til, at den blev imødekommende.

1925:
Ny forventning

Den første verdenskrig 1914-1918 havde slået dybe revner i det liberale Europas selvtillid, og verden gik chokeret ud af denne grusomme krise. Da Pius XI (1922-1939) kundgjorde det Hellige År i 1924, så en skuffet verden med nyt håb og ny forventning op til den dybt forhånede katolske kirke. Jubelåret 1925 overrumplede Rom. Det tekniske fremskridt havde øget trafik- og rejsemulighederne for hundreder og tusinder af troende. Den første af de store Eukaristiske Kongresser var blevet afholdt i Rom 1922. Marconi installerede Vatikanets radiosender.

I 1929 gjorde *Pius XI* en ende på pavernes »frivillige fangenskab« ved at slutte det ny konkordat med den italienske stat *(Mussolini)*, som nu anerkendte Vatikanets 44 tønder land som en selvstændig stat »stor nok til at huse en sjæl«.

1950:
Genvunden storhed

Mellem disse to Jubelår havde verden oplevet sin værste katastrofe: den ideologiske stats totalitære fornedring af mennesket havde endnu en gang slæbt kontinenterne med ind i en verdenskrig af ufattelig grusomhed.

Mellem 1925 og 1950 havde man oplevet bolsjevismens, fascismens og nazismens åndsfattige brutalitet. Længslen efter ny livskvalitet var blevet om muligt endnu større hos millioner af troende og ikke troende. Aldrig før havde en pave nydt så stor international anerkendelse, som den højtbegavede, måske lidt forsigtige, men brillante *Pius XII*, der allerede som tidligere statssekretær *Pacelli* havde overbevist verden om Vatikanets og kirkens indsats for fred og retfærdighed. Da han udråbte 1950 til Jubelår og Maria-år, viste det sig, hvilken fornyende indflydelse, der udgik fra kirken. Millioner strømmede til Rom.

Sådan så de mursten ud, hvormed den »hellige dør« blev lukket igen julenat 1950.

1975:
Fornyelse og forsoning

Milliarder af TV-seere oplevede julenat 1974 åbningen af Jubelåret, som også denne gang fik et tema: »Fornyelse og forsoning«. Mellem det forrige Jubelår og det i 1975 blev kirken igen sporet ind på fornyelsens bane af pave *Johannes XXIII* (1958-1963), og denne åndsfornyelse volder ikke så få katolikker fortsat en del besvær. Vi ser i hvert fald nostalgien efter den før-konciliære tid blomstre op igen.

1983:
Kristi død og opstandelse

Sidst udråbte pave Johannes Paul II 1983 som 1950-året for Kristi korsfæstelse ud fra den antagelse, at Jesus var 33 år, da han blev henrettet. Derfor skulle jubelåret ikke fejres fra jul 1983 til jul 1984, men fra påske til påske. Uheldigvis kom initiativet ret uventet og så sent, at det næsten blev umuligt at organisere valfarter i denne anledning.

Denne historiske oversigt over Jubelårene fra 1300 til 1983 kan måske hjælpe os til at se, hvor sjældent kirken har haft grund til jubel, og hvordan også før i tiden diktatur og terrorisme var politiske våben i kampen mellem magtblokkene.

Men kirken fejrer jo, at ordet er blevet kød og har boet iblandt os, og at Hans navn er Immanu-el, Gud-med-os. At vi ingen grund har til at juble over »menneskets fremskridt« i dets aktuelle fase af kemisk og åndelig forurening, udelukker ikke, at Kristi komme i kødet faktisk er den eneste virkelige grund til kirkens hellige glæde. At bringe denne glæde til hele verden er kirkens opgave og mission. Kun denne glæde kan forny og forsone.

Serien, der er forfattet af Wilfried Dekkers o. præm., er oversat og ajourført af Willem Wuyts o. præm.

Da krigen med Preussen brød ud i 1870, rømmede den franske hær Rom. Heri så det nye Italien sin chance: Den 20. september 1870 brød den italienske hær gennem bymuren ved Porta Pia og tog pave *Pius IX* til fange i Quirinalet. Pavestaten blev opløst. Maleri af *Ademollo*.

Nye undersøgelser viser at CIA støttede militærdiktaturet i Brasilien

Rio de Janeiro (KNA) - Igennem en snes år - fra 1964 til 1985 - stod militærstyret i Brasilien for den grusomste undertrykkelse af anderledes tænkende og af militære oppositionelle. Særligt i storbyernes fattigkvarterer blev utallige mennesker myrdet af dødspatruljerne. Tortur var noget helt normalt.

Gang på gang hørtes rygter om, at CIA, den hemmelige efterretningstjeneste i USA, på forskellig vis understøttede generalernes undertrykkelsesapparat. Det mente også den katolske kirke i Brasilien, og gentagne gange sagde den det højt.

Nu ser det ud til, at formodningerne bliver bekræftet: Det ansete dagblad »O Estado da Sao Paulo« fortæller, at en nordamerikansk sociolog og ekspert i brasilianske forhold, *Martha Huggins*, har fået indsigt i hidtil hemmeligholdte kongresdokumenter, som bestyrker kirkens påstand. »Der er bevis for, at CIA har deltaget i den politiske undertrykkelse«, siger den 53-årige forsker; - »dokumenterne taler endda om operationer, som man har været fælles om - det amerikanske demokrati var med til at etablere en stat, som undertrykte sine borgere.«

Hvad Huggins finder særligt graverende er, at det brasilianske politis specialkommandoer er blevet uddannet af CIA. En »elite« bestående af 40 embedsmænd har været bærende kræfter i de berygtede dødspatruljer, konstaterer hun: »Agenter fra CIA var med til deres operationer i slumkvartererne, men de deltog også i den politiske undertrykkelse - og alt, hvad de så, blev rapporteret til Washington.«

Også opbygningen af den brasilianske hemmelige efterretningstjeneste, SNI, har amerikanerne deltaget i. CIA har endda leveret en liste over egnede og troværdige medarbejdere. En anden liste indeholder navnene på alle de mennesker, som efter CIA's opfattelse skulle arresteres efter militærkuppet i 1964.

Dokumenter var 'forsvundet'

Ifølge gældende lov har enhver amerikansk borger ret til at se dokumenter, som vedrører regeringens aktiviteter, når disse er mere end 25 år gamle. Martha Huggins kunne konstatere, at en del af de kongrespapirer, som omhandlede CIA's rapporter om det brasilianske politi og dets tortur, var gjort ulæselige - hvis der ikke ligefrem manglede hele sider.

Indrømmer tortur

Et arbejde, der stillede store krav til den amerikanske sociologs tålmodighed, var at finde frem til 26 personer, som havde været med til at tortere politiske fanger. Blandt andet var der en mand fra militærpolitiet, som indrømmede, at han under en aktion i nærheden af grænsen til Venezuela havde forhørt og torteret både mænd og kvinder og derefter smidt dem ud af en flyvende helikopter.

Helio Becudo, formand for den stedlige Justitia et pax-kommission, bekræfter det, Huggins siger. Han har selv foretaget lignende undersøgelser og fundet frem til, at politi- og militærfolk blev uddannet i USA. En del af dem, der hørte med til det daværende undertrykkelsesapparat, er nu igen - eller stadigvæk - placeret på ansvarsfulde poster i Brasilien. *Romeu Tuma*, for eksempel, gammel politichef - i dag er han senator og medlem af kongressen for det stærke højreparti. Eller *Marco Maciel*, nu stedfortræder for præsident *Fernandon Henrique Cardoso*. Sidstnævnte ser Becudo også som bevis på, at man ikke kan påstå, at Brasilien har gjort op med sin fortid.

Andre amerikanske forskere har tidligere beskæftiget sig med CIA's aktiviteter i Brasilien. En af de vigtigste anklager lyder: CIA lærte de brasilianske militærfolk, hvordan man under et forhør giver sine fanger elektrisk stød på følsomme steder, uden at éns offer dør af det.

Ifølge både kirken, Amnesty International og Human Rights Watch er tortur og dødspatruljer stadig hverdagskost i Brasilien, selv om militærdiktaturet officielt ligger tolv år tilbage.

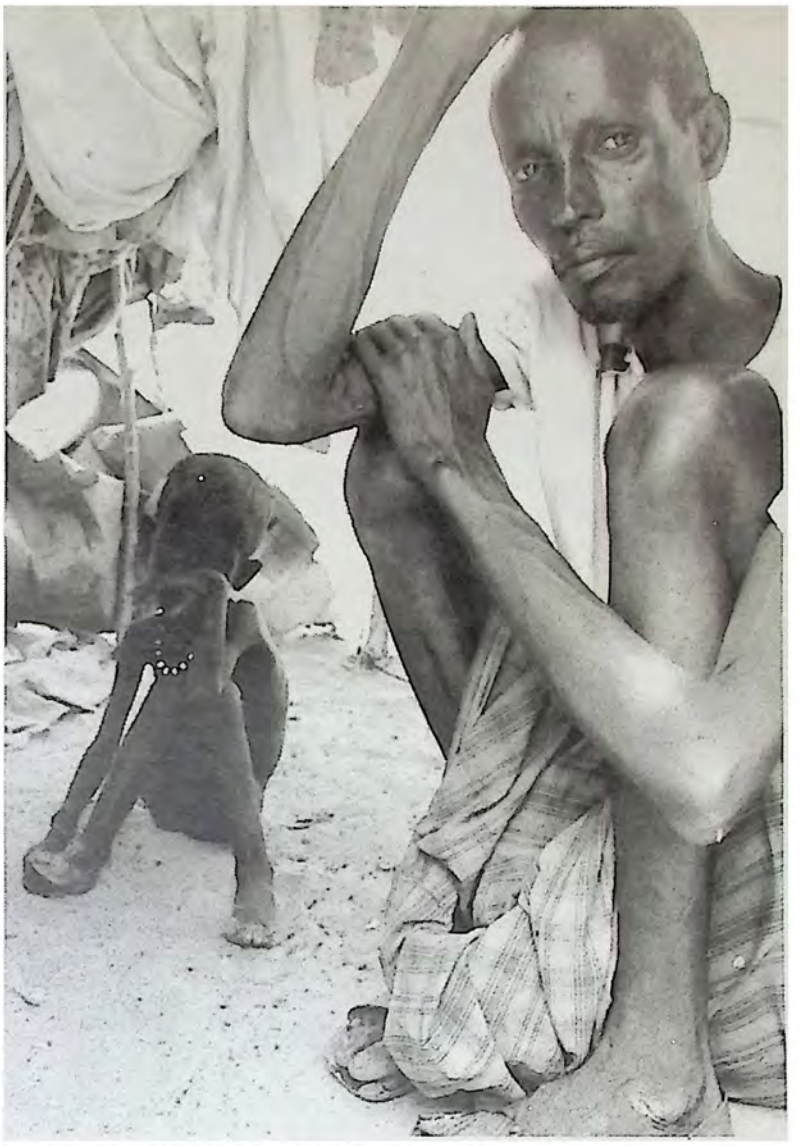

Bistand skal være direkte fattigdomsorienteret. Fotos KNA.

Jesuitter:

Nyliberalisme betyder flere fattige og mere kriminalitet

San Cristobal de las Casas (KNA) - Jesuitterordenen kritiserer skarpt den nyliberalistiske politik, der føres i Latinamerika.

Al rigdom samles på få hænder, og i byerne er der stadig flere, der mangler arbejde, hedder det i et brev, som er underskrevet af ordenens øverste leder, *Peter Hans Kolvenbach*, og 18 latinamerikanske provincialer. De seneste tal viser, at 80 millioner mennesker lever i ekstrem fattigdom, og at yderligere 180 millioner må betegnes som fattige.

Jesuitterne gør opmærksom på, at nyliberalismen medfører en stigning i kriminaliteten og en voksende usikkerhed omkring det daglige brød. Den sætter også gang i narkohandelen, tilføjer de. I stedet plæderer jesuitterne for et samfund, hvor retfærdighed, solidaritet og broderlighed er normgivende.

Ingen må være afskåret fra arbejde og fra at få dækket basale behov såsom skolegang, mad, sundhed og sikkerhed, hedder det i brevet.

Bistand som lån i stedet for som gave

Af Anton Dekkers S.J.

Tredive års udviklingsbistand har ikke afhjulpet den tredje verdens dybe fattigdom. Den klassiske bistand - fra regeringer, Verdensbanken eller IMF til regeringer - oftest til omfattende projekter, er mere og mere udsat for skepsis og kritik. Af Danmarks befolkning går 89% klart ind for udviklingsbistand, men kun 29% tror, at den nuværende bistandsform hjælper på fattigdommen.

En ny strategi

En ny dobbeltstrategi vinder stadig mere gehør. Bistand skal være direkte fattigdomsorienteret - det erkender nu også Verdensbanken. Men hjælpen skal også gå direkte til de fattige, og helst i form af lån i stedet for gaver. Lån styrker de fattige menneskers eget initiativ, styrker deres ansvarsfølelse og bevidstheden om deres selvværd. De fattige kender selv deres situation, og de vil gerne i gang!

Ecumenical Development Cooperative Society (EDCS) har brugt denne strategi siden sin start for godt 20 år siden. Det var Kirkernes Verdensråd, der havde givet ideen. EDCS er opbygget som et investerings-andelsselskab, hvori kirkesamfund, kirkelige organisationer samt grupper af enkeltpersoner rentefrit stiller penge til rådighed i form af andele.

For eksempel har den Svenske Kirke og det svenske Lutherhjälpen købt andele i EDCS for betydelige beløb (ca. 27 mill. kroner). Som sagt forrentes andelene ikke. Dog har EDCS i de seneste år udbetalt 2% i årlig dividende. Pengene investeres i fattige menneskers egne erhvervsprojekter, som helst skal organiseres på andelsbasis. Renten aftales - lige som lånets løbetid - fra projekt til projekt, men holdes altid på et lavt niveau. Der gives ikke lån til projekter, der ville kunne klare sig på det almindelige lånemarked. I næsten alle tilfælde drejer det sig om projekter, som end ikke ville have en chance for at få et almindeligt banklån. Kvindeprojekter har en vis fortrinsstilling.

Lån direkte til de fattige

EDCS startede på bar bund. I dag har den en andelskapital på over 600 mill. kroner. Og hvert år kommer der en del nye andelshavere til.

Af den samlede kapital arbejder hen ved 500 mill. kroner i den tredje verden i ca. 300 mindre og mellemstore projekter. Pengene forbliver i cirkulation i årene, der kommer. Tre ud af fire kroner, der er »ude« i dag, har før gjort gavn i et andet projekt, som helt eller delvist er afdraget. De fattige viser sig at være samvittighedsfulde forvaltere.

Aktualiteten af spørgsmålet, om lånebistand - vel at mærke direkte til de fattigste og på deres betingelser - generelt er en bedre vej end gavebistand, har bragt EDCS mere i forgrunden også herhjemme. Det er bl.a. sket gennem den unge andelskasse OIKOS, som har det samme mål for øje som EDCS, og som er EDCS's danske samarbejdspartner. For at komme ud i bredere kredse har OIKOS valgt bankvirksomhed som sin arbejdsform med en voksende andelskapital samt rentefrie indlån som sine hovedønsker. Men også overskuddet på den almindelige bankdrift går til den tredje verden.

OIKOS' bidrag på tre år

Siden sin spæde start for tre år siden har OIKOS kunnet overføre 2,5 mill. kr. til EDCS, dels som andele, dels som rentefrie udlån. Derudover en lille mill. til andre udviklingsorganisationer.

En kristen kan ikke komme udenom de fattige

Samtale med EDCS's projekt-leder Mariam Dao-Gabala

Mariam Dao-Gabala, der er projekt-officer for EDCS i det fransktalende Afrika, siger: Jeg drømmer om et nyt, et grønt Afrika, som er i stand til selv at brødføde sine børn. Jeg har fået mulighed for at arbejde med på at opbygge et kontinent, hvor magten ikke bestemmes af pengene. Jeg drømmer om et Afrika, hvor mennesker får en chance, og hvor mænd og kvinder er partnere i opbygningen af et nyt samfund.

Mad nok, uddannelse, indflydelse

Hvordan beskriver De udviklingen?

Udvikling er en proces, som rummer tre lige vigtige aspekter. Det er: at mennesker får chancen for at kunne stille deres sult; at de kan give deres børn den uddannelse, som de fortjener; og at de selv kan spille en rolle i det politiske liv. I Afrika regner man ikke med de fattige. Vore politikere går ud fra, at den fattige ikke ved, hvad han vil. Hans eller hendes meninger har ingen vægt. Jeg mener noget andet. Enhver, der tænker på udvikling, bør have som udgangspunkt, at de fattige godt ved, hvor de vil hen. Den fattige skal få mulighed for at virkeliggøre sin egen drøm.

Hvad er den fattiges drøm?

Det er en anden drøm end Deres. Undskyld, men dette skal siges klart. Hvad Europa kalder udvikling, er ikke, hvad den fattige i Afrika har for øje. Han eller hun lever i en anden kultur, får næring fra andre rødder. Vi afrikanere behøver ikke at kopiere Europa, hvor attraktiv den europæiske verden end må være. Det er netop tragedien i vor politik, at vore ledere kopierer den verden. Europa er ikke et træ, hvorpå man kan indpode Afrika, og senere kan plukke frugterne af de nye grene. Nej, vi skal selv plante det træ, hvis frugter vi kan spise, og i hvis skygge vi vil hvile. Hvad slags træ det skal være, må de fattige selv bestemme.

Jeg konstaterer, at mange afrikanske unge foretrækker at hvile under det europæiske træ...

Jeg har fire sønner, og jeg har pengene til at lade dem studere i Europa. Men jeg har besluttet, at de skal blive hundrede procent afrikanere. Skulle de senere selv vælge at studere i udlandet, så vil de vide, hvad det betyder at være afrikaner. Jeg ønsker, at de lærer at leve med vore normer og værdier. Det vil sige, at de skal have respekt for ældre mennesker, at de lærer at lytte til ældre mennesker, at de overholder vort folks skikke. For en afrikaner er det en grundholdning at se de andre som partnere, uanset hvem de er, hvordan de går klædt, hvor de kommer fra, hvad deres baggrund er. En afrikaner hersker ikke over et medmenneske, lige som han heller ikke prøver at herske over naturen. Jeg indrømmer, at der ofte øves vold mod denne grundholdning. Netop derfor vil jeg styrke mine sønner ved i det daglige at lade dem opleve, at denne grundholdning er frugtbar. De skal være gode mennesker.

Med denne livsfilosofi kommer man ikke langt i denne verden, vel?

Det vil jeg ikke sige. Mit afrikanske syn på mennesket er ikke et europæisk livssyn, det er rigtigt. Ubetinget at stille sig åbent for en anden gør en sårbar. Europæere går ofte ud fra, at de med deres historie er mere værd end andre. De forholder sig udfarende, ja aggressivt til verden. Spørgsmålet er, om det betaler sig på længere sigt. De økonomiske problemer, som Europa har i dag, medfører en moralsk krise. I hvert fald så vidt jeg mener at kunne høre og se. Det er helt anderledes i Østasien. Der har befolkningerne bygget deres udvikling på deres fortid. De hænger ved deres kultur. Den moderne teknologi har de forstået at indpasse i deres egne samfundsmønstre. Jeg tror, at Afrika kan og skal lære af dem.

De siger, at udvikling fører til politisk medbestemmelse. Er det et ønske, eller sker det virkelig?

Jeg vil give Dem et eksempel fra markedskvinderne i Abidjan. Indtil for nylig vidste de ikke, hvad der var deres rettigheder. De havde heller aldrig hørt om almene menneskerettigheder. Gennem projektet har de lært at se, hvordan markedsmekanismerne virker. De følte sig pludselig stærke nok til at kræve deres rettigheder som partnere på markedet. Og det har med det samme ændret myndighedernes politik. Politiet kan ikke længere behandle dem efter forgodtbefindende. I dag bliver der taget hensyn til dem. Det bekræfter min tese, at demokrati bliver bygget op nedefra. Kravet om demokratiske systemer i Afrika har ikke den ringeste effekt, hvis ikke først folket bliver hevet ud af søvnen og selv begynder at kræve sine rettigheder i det daglige. Sker det ikke, vil mange fattige fortsætte med at bebrejde sig selv, at de er fattige. De tænker måske, at de handler forkert, eller de tror, at stærkere magter holder dem fast i magtesløshed.

Betyder det, at der altid er brug for en udenforstående til at hive folk op af søvnen?

På en vis måde, ja. Men pas på: denne udenforstående skal ikke gøre noget for de fattige eller i stedet for de fattige. Den udenforstående tilbyder sig selv til at understøtte de fattiges planer. Det er det ståsted, som EDCS har valgt at stille sig på. Ønskerne og initiativet kommer fra de fattige. Vi, de udenforstående, svarer med en passende støtte. Jeg griber ikke ind i deres daglige arbejde, i deres organisation. Jeg kan stille spørgsmål, og jeg kan rådgive, når de selv stiller spørgsmål. Men EDCS's princip er klart: vi stiller mennesker over for deres ansvar. De vil noget, de spørger. Godt, vi giver svar, og så er det op til dem at virkeliggøre deres drøm. Det er de selv ansvarlige for. Lånets afvikling vil vise, hvorvidt de ville og kunne tage deres skæbne i egen hånd.

Når andre private organisationer er parate til at hjælpe med gaver, kan jeg forestille mig, at Deres hjælp er for stort et skridt for de fattige.

Det tror jeg ikke. Mennesker, der tænker, lader sig helst ikke pådutte en tiggers rolle. På to år har jeg samlet 177 ansøgninger fra det fransk-talende Afrika. Vel at mærke: uden nogen form for publicity. Deraf kan De se, at vi opfylder et behov. Desværre kan vi ikke gå ind på hver forespørgsel. I Midtafrika for eksempel, Zaire, Rwanda eller Burundi kan jeg vanskeligt bevilge lån. Der er der for lidt politisk stabilitet til at være sikker nok på et økonomisk godt resultat. Der kan jeg ikke anvende de penge, som De har betroet mig.

Kvinders rolle i udviklingen

Der bliver tit sagt, at udviklingen i Afrika ligger i hænderne på kvinden. Er det også Deres mening?

Uden kvinden vil Afrikas udvikling aldrig få et sikkert forløb. Det er korrekt. Den afrikanske kvinde sætter sig dag efter dag ind for sin families overlevelse. Dermed udvikler hun Afrika. Derfor fortjener hun al mulig støtte. Men det nye Afrika vil aldrig udvikle sig uden mandens aktive deltagelse. Afrikanske kvinder lever dagligt sammen med mændene. Sammen vil de opbygge Afrika.

I den afrikanske tradition tages der sjældent hensyn til kvindens rettigheder. For eksempel i arveretten nævnes hun ingen steder. Er al understøttelse af kvinder da ikke dømt til at mislykkes?

Nej. Kvinderne arbejder på deres mænds mark, det er rigtigt. Men kvinderne kan hjælpes til at få lettet deres arbejde. Hvis de kan gøre det samme arbejde hurtigere, har de tid til at sende deres døtre i skole. Har de en større produktion, så kan de sælge mere af overskuddet på markedet. Har de flere penge, vil de også selv købe noget husgeråd, senere endda et stykke jord eller et hus. Det sker. Kvinder i Afrika bliver gradvis mere selvstændige. Altså vil lovgivningen måtte tilpasses. Den økonomiske realitet ændrer den politiske indretning af samfundet.

Hvornår er et projekt for Dem værd at blive hjulpet?

Vi giver i EDCS kun lån til de grupper af fattige mennesker, hvor hver enkelt kan være medbestemmende. Det er det første. Endvidere har vi tre kriterier, som projekterne skal opfylde. 1. På lang sigt skal hvert enkelt menneske, der deltager i projektet, have gavn af det. Det behøver ikke altid at kunne måles i penge. Det kan også betyde, at chancerne for uddannelse, en ordentlig bolig eller sundhedspleje bliver bedre. 2. Gruppen skal også som gruppe have gavn af projektet. Det vil sige, at gruppen samfundsmæssigt skal blive mere myndig og begynde at spille en politisk og økonomisk rolle. 3. Hele landsbyen, hele regionen må have gavn af projektet. Hermed mener jeg, at andelsforetagendets aktiviteter skal bidrage til at gøre omgivelserne kvalitativt bedre. Her kan man tænke på miljøforbedringer, et bedre vejnet eller en vandledning.

EDCS er et kirkeligt initiativ. Spiller religion en rolle i udviklingsprocessen?

Der findes ingen kristne eller muslimske projekter. Alle projekter, som vil opnå sand udvikling, det vil sige menneskelig udvikling, ligner hinanden, uanset om der står en kristen eller en anden gruppe bag. For mig spiller troen en vigtig rolle. Som kristen føler jeg mig kaldet til at bruge mig selv i Afrikas udvikling. En kristen kan ikke komme uden om de fattige. Jeg ser, at de fleste religioner afviser det nuværende verdenssystem. Både i dets principper og i dets konsekvenser. Det system skal stoppes. Vi skal gøre verden mere retfærdig. Det er målet for EDCS. Det er målet for EDCS's andelshavere. Det prøver vi at opnå ved for de fattige at åbne døren ind til banksystemet.

Med begge ben i det forkerte verdenssystem

Og så står de fattige med begge ben i dette forkerte verdenssystem...

Undskyld. Vi arbejder med bløde lån, fordi vi mener, at man som kristen ikke skal bruge penge for at tjene penge, men for at vinde venner. Derfor giver vi til de mennesker, som anbringer penge hos os, 2% rente og ikke 6 eller 7%. Og af dem, som får et lån hos os, forlanger vi ikke 10 eller 15% om måneden, som er mere end 120% om året, som det er tilfældet i Dakar. Det gode ved vort arbejde er, at begge partnere bliver bedre af det. Intet går tabt. Der udvikler sig i denne verden et stykke retfærdighed, som ikke er at finde i det gældende system.

Anton Dekkers S.J.

Giv Deres ikke-katolske venner et abonnement på »katolsk orientering«.
Bladet leveres også til udlandet.

Årsabonnement: indland + Norden kr. 230,00
Øvrige udland kr. 276,00

Henvendelse til: »katolsk orientering«, Vesterbrogade 28, 4., 1620 København V. Tlf. 31 21 14 44.

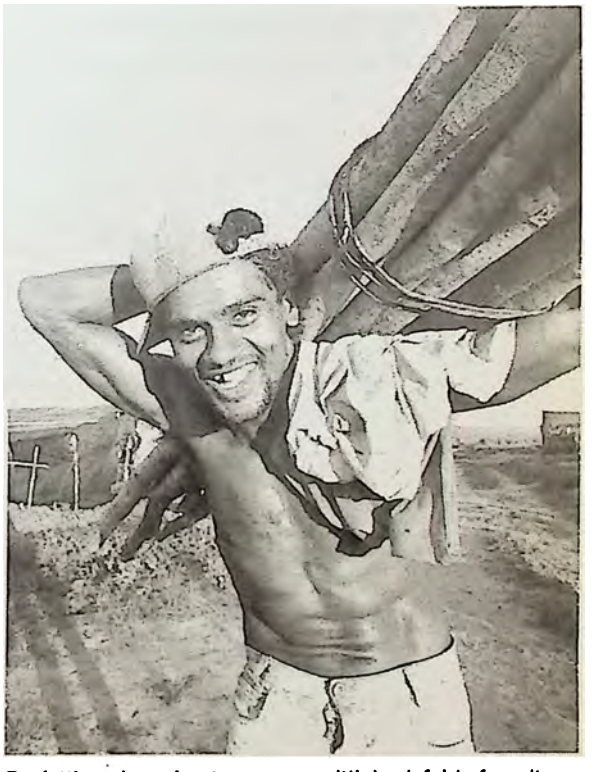

De fattige viser sig at være samvittighedsfulde forvaltere.

Orientering fra sognene

Marts 1997

På disse sider bringer vi én gang om måneden i de lige numre sognenes kalender for en hel måned måned ad gangen. Sidste frist for modtagelselse af manuskript til nr. 6, der udkommer den 2. april 1997, er torsdag den 6. marts 1997 for april 1997. Manuskriptet bedes sendt til Kirsten Szarafin, »katolsk orientering«s redaktion, Vesterbrogade 28, 4., 1620 København V. Tlf. 31 21 14 44.

1 Nordjylland

Skt. Mariæ Kirke, Aalborg

Kastetvej 1, 9000 Aalborg
Tlf. 98 12 63 44. Fax 98 12 53 44.
Allen Courteau, OMI, sognepræst.
Per Dolmer, tlf. 98 42 32 80.
Jude Kulas Soosaiappu, tamilsk kapellan, tlf. 98 13 50 29.
Menighedsrådsformand. Erik Schou, tlf. 98 92 27 74.
Messetider: (HC2)(T)
Søndag: Messe kl. 10.
Første fredag: Tilbedelse af sakramentet kl. 16. Messe kl. 17.15.
Hverdagsmesser og øvrige arrangementer: Se opslagstavlen.
Hver tirsdag rosenkransbøn kl. 9.

Søndag d. 2. og 16.: Sogneundervisning kl. 10-12.30.
Tirsdag d. 4., 11., 18. og 25.: Kor kl. 19.30.
Torsdag d. 6., 13. og 20.: Maxi-KUK kl. 19-22.
Onsdag d. 12. og 26.: Syklub kl. 14.30.

Torsdag d. 13.: Sct. Josephs klub mødes kl. 14.30.
Lørdag d. 15.: Polsk messe kl. 17.
Søndag d. 23.: Palmesøndag. Procession og messe kl. 10.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Messe kl. 19 med efterfølgende tilbedelse indtil kl. 22.
Fredag d. 28.: Langfredag. Langfredagsliturgi kl. 15.
Lørdag d. 29.: Påskenatsliturgi kl. 21.30.
Husk: Sommertid begynder. Vi stiller uret 1 time frem.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Højmesse kl. 10.
Mandag d. 31.: Ordets gudstjeneste kl. 10.

Helligåndskirken, Frederikshavn

Uranienborgvej 5, 9900 Frederikshavn
Præst: Per Dolmer, tlf. 98 42 32 80. Fax 98 42 00 18 eller henv. Skt. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf. 98 12 63 44.
Messetider: (HB2)(1)
Søndag: Messe kl. 10.
Fredag: Messe kl. 17.
For øvrige hverdagsmesser se opslagstavlen ved kirken.
Første fredag tilbedelse fra kl. 16.
Trosundervisning for børn og unge: Lørdag d. 1. og 15. kl. 10.30-12.

Ved redaktionens deadline d. 6.2. var pastor Per Dolmer indlagt på Frederikshavns Sygehus med brækket ben m.m. Derfor skal man ringe til præstegården i Frederikshavn eller Aalborg for nærmere oplysning m.h.t. de dage i Den stille Uge, hvor der ingen tidspunkt er skrevet. Tak.

P. Allen

Søndag d. 23.: Palmesøndag. Procession og messe kl. 10.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Messe kl. ?
Fredag d. 28.: Langfredag. Langfredagsliturgi kl. 15.
Lørdag d. 29.: Påskenatsliturgi kl. ?
Husk: Sommertid begynder. Vi stiller uret 1 time frem.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Messe kl. ?
Mandag d. 31.: Ingen messe.

Sankt Maria Kirke Martyrernes Dronning, Hjørring

Bispensgade 67, 9800 Hjørring
Henvendelse til Helligåndskirken, Frederikshavn, tlf. 98 42 32 80 eller til Skt. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf. 98 12 63 44.
Messetider: (HB2)(1)
Søndag: Messe kl. 14.30 dansk/vietnamesisk.
Tirsdag: Messe kl. 16.
Første fredag: Tilbedelse fra kl. 18 med messe kl. 19.
Øvrige messer: Se opslagstavlen.
Trosundervisning for børn og unge: Fredag d. 14. kl. 18-20.

Søndag d. 23.: Palmesøndag. Procession og messe kl. 14.30.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Messe kl. 16.30.
Fredag d. 28.: Langfredag. Langfredagsliturgi kl. 15.
Lørdag d. 29.: Påskenatsliturgi kl. 19.
Husk: Sommertid begynder. Vi stiller uret 1 time frem.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Messe kl. 14.30

Skt. Thøgers Kirke, Thisted

Møllevej 23, 7700 Thisted.
Kontaktperson: Keld Westergaard, tlf. 97 92 43 04 eller henv. til Skt. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf. 98 12 63 44.
Messetider: (HC2)(1)
Søndag d. 2. og 16.: Højmesse kl. 14.30 med efterfølgende kirkekaffe.
Mandag d. 31.: Højmesse kl. 11 med efterfølgende kirkekaffe.

2 Midtjylland nord

Jesu Hjerte Kirke, Randers

Thorsgade 22, 8900 Randers
Sognepræst: Leo Kertz, tlf. 86 42 97 30 eller 86 62 36 41.
Menighedsrådsformand:
Jerzy Wolski. Tlf. 86 40 13 46.
Messetider: (1)
Søndage: Messe kl. 10.
Hverdage: Se opslagstavlen.

Fredag d. 7., 14. og 21.: Messe med korsvejsandagt kl. 19.
Søndag d. 16.: Messe kl. 10 efterfulgt af kirkekaffe og sogneundervisning.
Søndag d. 23.: Palmesøndag. Messe kl. 10 med palmeindvielse og procession.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. messe kl. 16 med tilbedelse efter messen.
Fredag d. 28.: Langfredag. Langfredagsliturgi kl. 15. Faste- og abstinensdag.
Lørdag d. 29.: Påskeliturgi begynder kl. 22 med indvielse af påskelyset i skolegården efterfulgt af påskens højtidelige fejring.
Husk: Sommertiden begynder natten til søndag. Uret stilles 1 time frem.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Messe kl. 10.
Mandag d. 31.: Messe kl. 10.

Skt. Kjelds Kirke, Viborg

Sct. Leonisgade 12, 8800 Viborg
Præst: Leo Kertz, tlf. 86 62 36 41.
Menighedsrådsformand: Doris Andersen, tlf. 86 62 63 96.
Messetider: (HC2)(1)
Lørdag d. 1.: Messe kl. 16.
Søndag d. 2.: Engelsk messe kl. 18.
Lørdag d. 8.: Messe kl. 16.
Søndag d. 9.: Ingen messe.
Lørdag d. 15.: Undervisning kl. 10. Messe kl. *12.*
Søndag d. 16.: Messe på engelsk kl. 18.
Lørdag d. 22.: Palmesøndagsmesse med palmeindvielse kl. 16.
Søndag d. 23.: Palmesøndag. Messe på tamilsk kl. 10.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Messe kl. 16 med tilbedelse efter messen.
Fredag d. 28.: Langfredag. Langfredagsliturgi kl. 15. Faste- og abstinensdag.
Lørdag d. 29.: Påskeliturgien begynder kl. 19 med indvielse af påskelyset.
Husk: Sommertid begynder natten til søndag.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Ingen messe.
Mandag d. 31.: Messe kl. 10.

Korsvejsandagt: Fredag d. 6., 14. og 21. kl. 19.

Hellig Kors Kirke, Lemvig

Østergade 23, 7620 Lemvig
Sognepræst: Leo Kertz, tlf. 86 42 97 30.
Kontaktperson: Evald Henriksen, Teglgårdsbakken 6, 7620 Lemvig. Tlf. 97 82 08 04.
Messetider: (1)
Søndag d. 9.: Messe kl. 10.
Søndag d. 23.: Palmesøndag. Messe kl. 10 med palmeindvielse.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Ingen messe.
Fredag d. 28.: Langfredag. Langfredagsliturgi kl. 15. Faste- og abstinensdag. Liturgien på tamilsk v. p. Jude kl. 18.
Husk: Sommertid begynder natten til søndag.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Messe kl. 10.

3 Århus og Djursland

Vor Frue Kirke, Århus

Ryesgade 26. P.B. 219, 8100 Århus C
Tlf. 86 13 56 66. Fax 86 19 45 91.
Præster: Adolf Meister SJ, tlf. 86 18 57 66.
Herbert Krawczyk SJ, tlf. 86 18 56 33.
Piet Reijnders SJ, tlf. 86 18 54 20.
Menighedsrådsformand: Leo Arlund, tlf. 86 12 47 27.
Sognesekretær: Bengt Jensen, tlf. 86 13 56 66.
Katolsk Information: Ryesgade 28, tlf. 86 18 53 90. Mandag-fredag kl. 13-17.30, lørdag kl. 10-12, søndag kl. 11-12, ellers henvendelse til boghandlen.
Århus Boghandel: Ryesgade 28, tlf. 86 12 66 30. Mandag-torsdag kl. 9.30-17.30, fredag til kl. 19, lørdag kl. 9.30-14.
Selvhjælpsgruppen: Ryesgade 28,5, tlf. 86 18 09 18.
Galleri ved kirken: Mandag, onsdag-fredag kl. 14-17.30. Fernisering lørdag 1. kl. 11-13.
Messetider: (HA)(T)
Søndagsmesser: Messe kl. 8. Højmesse kl. 10 (efter messen kirkekaffe). Messe kl. 17.
Messe på polsk: Søndag d. 2. og 16. kl. 14. Mandag d. 31. kl. 14. kl. 14.
Messe på vietnamesisk: Søndag d. 23. kl. 14.
Messe på tamilsk: Søndag d. 30. kl. 14.
Hverdagsmesser: Mandag kl. 19, tirsdag kl. 16.30, onsdag kl. 8, torsdag kl. 11, fredag kl. 19, lørdag kl. 8 (i huskapellet p.g.a. malerarbejde i kirken).
Skolemesser: Hver tirsdag kl. 8 og sidste fredag kl. 8 (i huskapellet).
Skriftemål: Helst 1. fredag kl. 18-19, mandag d. 24., tirsdag d. 25. og onsdag d. 26. kl. 17-19. eller efter aftale.
Ungdomsgrupperne: Spørg på sognekontoret!
Sogneundervisning: Lørdag d. 8. og 22. kl. 10. Familiemesse kl. 12.15.
Forældremøde (førstekommunion): Mandag d. 17. kl. 19 - begyndende med messe.
Økumenisk gudstjeneste: Onsdag d. 12. kl. 18 (C&A samt forretningsdrivende).
Korsvejsandagt: Hver tirsdag kl. 16.
Menighedsrådsmøde: Mandag d. 3. kl. 19.
Skt. Knuds Seniorklub: Hver 1. og 3. tirsdag kl. 14.30.

Søndag d. 23.: Palmesøndag. Messe kl. 8, 10, 17 og kl. 10 med palmeprocession. Passionslæsning i alle messer.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Liturgisk morgenbøn kl. 9. Højmesse kl. 17. Vågenat til midnat (komplet).
Fredag d. 28.: Langfredag. Liturgisk morgenbøn kl. 9. Liturgi kl. 15.
Lørdag d. 29.: Liturgisk morgenbøn kl. 9. Påskenatsliturgi kl. 22.30.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Højmesse kl. 10. Messe på tamilsk kl. 14. Messe med salmesang kl. 17.
Mandag d. 31.: Højmesse kl. 10. Messe på polsk kl. 14.

Skt. Mikaels Kirke, Pindstrup

Kastrupvej 1, Ringsø, 8550 Ryomgård
Præst: Piet Reijnders SJ, tlf. 86 18 54 20.
Kirkeværge: Kaj Friis Nielsen, tlf. 86 39 49 17.
Messetider:
Søndag d. 2. og 16.: Messe kl. 10.30.
Mandag d. 31.: Messe kl. 10.30.

Skt. Ansgars Kapel, Odder

Holsteinsgade 25, 8300 Odder
Præst: Piet Reijnders SJ, tlf. 86 18 54 20.
Kirkeværge: Stense Hammann, tlf. 86 54 42 82.
Messetider: (HC2)(1)
Søndag d. 9. og 23. (palmesøndag) samt d. 31.: Messe kl. 14.

Skt. Clemens Kirke, Grenå

Thykjærsvej, 8500 Grenå
Tlf. 86 30 97 38. Giro 563 26 68.
Sognepræst: Herbert Krawczyk SJ, tlf. 86 18 56 33.
Menighedsrådsformand: Joanna Jensen, tlf. 86 32 58 13.
Messetider: (HC2)
Søndagsmesser: Højmesse kl. 10. Kirkekaffe bagefter.
Skriftemål: Før messen eller efter aftale.
Menighedsrådsmøde: Søndag d. 2. kl. 9.
Sogneundervisning: Efter aftale.
Familiemesse: Søndag d. 9. kl. 10.
Korsvejsandagt: Søndage efter messen.

Søndag d. 23.: Palmesøndag. Palmevielse og procession kl. 10.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Nadverens indstiftelse fejres kl. 16.
Fredag d. 28.: Langfredag. Kristi lidelse og døds liturgi kl. 15.
Lørdag d. 29.: Påskevigilie og Kristi opstandelse fejres kl. 23.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Højmesse kl. 10.
Mandag d. 31.: Ingen messe.

Maria Hjerte Kloster, Sostrup

Maria Hjerte Engen 1, Gjerrild, 8500 Grenå.
Tlf. 86 38 44 88.
Pastor Ebbe Simonsen, tlf. 86 13 41 38.
Messetider:
Søndagsmesse: kl. 10.
Hverdagsmesse: kl. 9.
Evig tilbedelse hver dag kl. 10-17.30. Sakramental tilbedelse: Torsdag kl. 19.30-20.30.
Rosenkrans: Hver aften kl. 19.20. Hver 1. torsdag i måneden kl. 18 (for præste- og ordenskald).

Torsdag d. 13.: Mariadag. Udstilling af sakramentet kl. 10. Tilbedelse hele dagen. Sakramental velsignelse kl. 18.40. Mariaprocession med efterfølgende messe kl. 19.
Onsdag d. 19.: Den hell. Josefs fest. Højmesse kl. 10 i anledning af sr. M. Magdalena Kann Møllers første løfteaflæggelse.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Skærtorsdagsliturgi kl. 16. Bagefter agapemåltid i mødesalen. Tilbedelse indtil Langfredagsliturgien.
Fredag d. 28.: Langfredag. Langfredagsliturgi kl. 15. Tilbedelse hele dagen forinden.
Lørdag d. 29.: Ingen messe.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Påskevigilie kl. 5. Bagefter festlig morgenmad i mødesalen. Højmesse kl. 10.
Mandag d. 31.: Festmesse kl. 10.

4 Midtjylland

Skt. Peters Kirke, Herning

Lillelundvej 36, 7400 Herning
Tlf. 97 12 43 82
Præst: Willem Wuyts, O. Præm.
Messetider: (HA)(1)
Søn- og helligdage: Messe kl. 10.15.

Søndag d. 23.: Palmesøndag. Messe med palmeindvielse og lidelsesevangeliet efter Markus kl. 10.15.
Onsdag d. 26.: Lejlighed til skriftemål kl. 18-20.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Messe kl. 17.
Fredag d. 28.: Langfredag. Liturgi kl. 15 med Johannes-passionen som 3. læsning, forbøn, korsets hyldest og altergang.
Lørdag d. 29.: Årets eneste dag uden liturgi (Kristus hviler i graven), men kl. 23 begynder den lange opstandelsesmesse med lysets og dåbsvandets indvielse.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Messe kl. 10.15.

Menighedsrådet:
Søndag d. 16.: Møde efter messen.

Religionsundervisning:
Fredag d. 7. og 21.: Begge hold kl. 16-17.30.

Vor Frue Kirke, Silkeborg

Hostrupsgade 16, 8600 Silkeborg
Tlf. 86 82 24 15. Giro 648 07 80. Fax 86 81 22 90.
Sognepræst: Reinhold Sahner. Træffes bedst om formiddagen - undt. mandag og fredag.
Messetider: (HC2)(1)
Søn- og helligdage: Højmesse kl. 10.
Tirsdage kun i forbindelse med seniorklubben: Messe kl. 14.
Onsdage: Rosenkrans kl. 16.30. Messe kl. 17.
Torsdage: Messe kl. 19.30 hos Jesu Små Søstre. Øm.
Fredage: Tilbedelse kl. 17.

Lørdag d. 1.: Vietnamesisk messe kl. 15.
Søndag d. 2.: Højmesse kl. 10.
Tirsdag d. 4.: Messe kl. 14 med seniorklub.
Onsdag d. 5.: Tværkirkelig forbønsgudstjeneste i baptistkirken kl. 19.30.
Lørdag d. 8.: Børneundervisning kl. 9.30-12. Forældremøde kl. 12.
Søndag d. 9.: Højmesse kl. 10.
Onsdag d. 12.: Bodsandagt kl. 19 med lejlighed til personligt skriftemål.
Søndag d. 16.: Højmesse kl. 10.
Tirsdag d. 18.: Messe kl. 14 og seniorklub.
Lørdag d. 22.: Børneundervisning kl. 9.30-12. Forældremøde kl. 12.
Søndag d. 23.: Palmesøndag. Palmeindvielse, procession og højmesse kl. 10.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Højmesse kl. 19. Tilbedelse til kl. 22.
Fredag d. 28.: Langfredag. Langfredagens liturgi kl. 15.
Lørdag d. 29.: Morgenbøn og morgenmad kl. 9. Hovedrengøring af kirken. Påskenattens højtidelige fejring kl. 22.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Højmesse kl. 10.
Mandag d. 31.: Højmesse kl. 10.
Se i øvrigt også altid opslagstavlen i våbenhuset!

Skt. Josefs Kirke, Horsens

Nørregade 19, 8700 Horsens.
Tlf. 75 62 52 68.
Sognepræst: J. Reymen, O. Præm.
Messetider: (HA)(T)
Søndagsmesser: I kirken kl. 10 (højmesse).
Hverdagsmesser: I Skt. Josefs Kapel tirsdag og fredag kl. 19, torsdag kl. 10.30. Hver morgen (undt. torsdag) samles elever og lærere fra Skt. Ibs Skole til en kort andagt i kirken. Torsdag morgen holdes andagten i Vor Frelsers Kirke. Menighederne er velkomne.

Lørdag d. 1.: Firmanderne og første kommunikanterne mødes kl. 13.30 til undervisning (mødepligt). Musikgruppen, ministranterne og børnene i Mini-KUK samles kl. 13.30 til møde. Familiemesse kl. 15.30.
Torsdag d. 6.: Repræsentanter fra pastoralenheden mødes i Horsens kl. 19.
Lørdag d. 15.: Firmanderne mødes kl. 13.30 til undervisning (mødepligt). Familiemesse kl. 15.30.
Søndag d. 16.: Kirkekaffe efter højmessen.
Torsdag d. 20.: Menighedsrådsmøde i præstegården kl. 19.
Lørdag d. 22.: Bodsgudstjeneste, skriftemål, messe kl. 15 under mottoet »Opgiv ej dine hænders værk« (Salme 138). To fremmede præster medvirker. Der afsluttes med fællesspisning. Tilmelding på liste bag i kirken.
Søndag d. 23.: Palmesøndag. Palmeindvielse kl. 10

i gymnastiksalen. Procession til kirken og højmesse.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Messe kl. 19 med efterfølgende tilbedelse indtil kl. 21.
Fredag d. 28.: Langfredag. Faste- og abstinensdag. Gudstjeneste kl. 15 med kollekt for »Det hellige Land«.
Lørdag d. 29.: Påskenattens liturgi kl. 20.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Højmesse kl. 10. Bemærk: *Sommertid begynder!*
Mandag d. 31.: Messe kl. 10.

Skt. Norberts Kirke, Vejle
Fjellegade 2, 7100 Vejle
Tlf. 75 82 08 93.
Sognepræst: Jan Ophoff, O. Præm.
Messetider: (HB2)(1)
Søndagsmesser: kl. 9 og 11.
Hverdagsmesser i Mariasøstrenes kapel: Mandag, onsdag og lørdag morgenmesse kl. 8, torsdag aftenmesse kl. 17.30
Aftenmesse i kirken kl. 17.30: tirsdag og fredag.
Rosenkransbøn: Hver tirsdag kl. 17.
Onsdagsklub: Hver onsdag kl. 14-16.45.
Religionsundervisning for børn (9-15 år) hver fredag kl. 16-18.

Søndag d. 2.: Efter højmessen kl. 11 fastemiddag og salg af hjemmelavede produkter til fordel for Caritas Danmark. Menighedsrådets årsberetning.
Torsdag d. 6.: Den hell. kommunion bringes til menighedens syge og ældre.
Fredag d. 7.: Kvindernes internationale bededag. Mødet afholdes i Metodistkirken, Vissingsgade kl. 15.
Lørdag d. 8.: Tamilsk messe kl. 17.
Mandag d. 10.: Bodsandagt kl. 19.
Onsdag d. 12.: Menighedsaften. Messe kl. 19. Derefter studiekreds.
Torsdag d. 13.: Fastegudstjeneste for Sct. Maria Søstrenes børnehave kl. 15.30.
Lørdag d. 15. - lørdag d. 22.: Præsten er bortrejst.
Søndag d. 23.: Palmesøndag. Højmesse kl. 11 med indvielse af palmegrene. Påskeforberedelse for menighedens syge og ældre på Sct. Maria kl. 14.30.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Messe kl. 16.30. Efter messen tilbedelse af det hell. sakramente indtil kl. 20.
Fredag d. 28.: Langfredag. Faste- og abstinensdag. Passionsliturgi med altergang kl. 15. Lejlighed til at modtage bodens sakramente kl. 17-19.
Lørdag d. 29.: Påskevigilien og midnatsmesse kl. 23. Derefter reception i samlingssalen.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Højmesse kl. 11. Ingen messe kl. 9.
Mandag d. 31.: Salmemesse kl. 11. Ingen messe kl. 9.

5 Sydjylland

Skt. Michaels Kirke, Kolding
Sct. Michaels Gade 2, 6000 Kolding
Sognepræst: Henri Kerkhofs, O.Præm., Sct. Michaels Gade 3 A. Tlf. 75 52 76 01, Fax 75 52 18 59. Træffes bedst 9-11 undt. mandag og torsdag.
Messetider: (TH)
Søndage: Messe kl. 8, højmesse kl. 10.

Onsdag d. 5.: Korsvejsandagt kl. 19.30 med sakramental velsignelse.
Fredag d. 7.: Sognepræsten bringer den hell. kommunion til menighedens ældre og syge, som har bedt om det. Undervisning kl. 15.30 for de børn, der forbereder sig til deres første kommunion. NB.: Ingen firmelsesundervisning.
Mandag d. 10.: Menighedsrådsmøde i præstegården.
Onsdag d. 12.: Korsvejsandagt kl. 19.30 med sakramental velsignelse.
Torsdag d. 13.: Konvertitaften hos fam. Worsøe, Tøndervej 15.
Fredag d. 14.: Undervisning kl. 15.30 for de børn, der forbereder sig til deres første kommunion og til firmelsen.
Lørdag d. 15.: P. Drago kommer. Lejlighed til skriftemål kl. 13. Messe på kroatisk kl. 14.
Tirsdag d. 18.: Bodsandagt kl. 19.30 med lejlighed til påskeskriftemål. Pastor R. Minnaert vil høre skriftemål.
Fredag d. 21.: Undervisning kl. 15.30 for de børn, der forbereder sig til deres første kommunion og til firmelsen.
Lørdag d. 22.: P. Jude kommer. Lejlighed til skriftemål kl. 15 og messe på tamilsk.
Søndag d. 23.: Palmesøndag. Kl. 10 samles menigheden i skolens gymnastiksal til palmeindvielsen. I procession går vi til kirken for at fejre højmessen.
Onsdag d. 26.: Lejlighed til skriftemål kl. 17-18. Kirken vil være åben.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Messe kl. 19.30 med fodtvætning. Efter messen tilbedelse indtil kl. 22.
Fredag d. 28.: Langfredag. Faste- og abstinensdag. Passionsliturgi og korshyldning kl. 15.
Lørdag d. 29.: Indvielse af ilden og dåbsvandet kl. 23. Derefter midnatsmesse, hvor vi fejrer Herrens opstandelse. Efter messen reception i sakristiet.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Ingen messe kl. 8. Højmesse kl. 10. Efter messen reception i skolens gymnastiksal.
Mandag d. 31.: Messe kl. 10.

Skt. Knuds Kirke, Fredericia
Sjællandsgade 50 A, 7000 Fredericia
Sognepræst: Raymond Minnaert, O.Præm. Tlf. 75 92 11 76 bedst mellem kl. 9-12 hver dag undt. mandag. Om mandagen er præsten i Vejle (tlf. 75 82 08 93 mellem kl. 11-14). Fax 75 92 08 43.
Sognesekretariat: Sjællandsgade 50 A, 7000 Fredericia. Tlf. 75 92 11 76 (hver dag kl. 9-12) undt. mandag).
Menighedsrådsformand: G. Laursen, Elboparken 5, Pjedsted, 7000 Fredericia. Tlf. 75 95 42 20.
Messetider: (HA1)(T)
Søndag: Højmesse kl. 10.30.
Tirsdag kl. 8 (fra jan. 97)
Onsdag kl. 16.30.
Torsdag kl. 8 (fra jan. 97, undt. 2.1.)
Lørdag kl. 16.30 (undt. 14.12. og 4.1.97)
Rosenkransbøn hver 3. onsdag kl. 16.
Evt. ændringer meddeles i kirken og på opslagstavlen ved kirketårnet.
Kirkekaffe i menighedssalen hver 1. søndag efter højmessen.

Onsdag d. 12.: Den hell. kommunion bringes til menighedens syge.
Søndag d. 23.: Palmesøndag. Højmesse med palmeindvielse kl. 10.30. Ved godt vejr foregår palmeindvielsen i præstegårdens have.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Ingen messe kl. 8. Højmesse kl. 16. Efter messen tilbedelse til kl. 19. Tilbedelsen afsluttes med sakramental velsignelse.
Fredag d. 28.: Langfredag. Korshyldest og altergang kl. 16.
Lørdag d. 29.: Påskevigilie og midnatsmesse kl. 23.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Højmesse kl. 10.30.
Mandag d. 31.: Messe kl. 10.30.

Religionsundervisning hver lørdag fra kl. 10-11 (1. kommunion) og kl. 11-12 (trosbekræftelse).

Skt. Nikolaj Kirke, Esbjerg
Kirkegade 58, 6700 Esbjerg
Sognepræst: Lars Messerschmidt, tlf. 75 12 10 27 bedst 10-11 undt. mandag.
Gudstjenester: (TH)
Lørdag: Søndagens messe kl. 16.30. Vesper kl. 17.30.
Søndag: Højmesse kl. 10. Vesper og sakramental velsignelse kl. 16.30.
Mandag: Messe hos søstrene eller gudstjeneste med kommunion kl. 16.30.
Tirsdag: Messe kl. 9.
Onsdag: Messe kl 9. Rosenkrans og korsvejsandagt kl. 16.30.
Torsdag: Messe kl. 9.
Fredag: Messe kl. 9.
Evt. ændring i gudstjenesterne: Se nedenfor.

Mandag d. 3. - onsdag d. 5.: Ingen messe.
Onsdag d. 5.: Gudstjeneste hos søstrene kl. 8.
Fredag d. 7.: Første fredag. Vesper og tilbedelse kl. 18. Messe kl. 19.
Onsdag d. 19.: Den hell. Josefs fest. Vesper og tilbedelse kl. 18. Højmesse kl. 19. Ingen korsvejsandagt kl. 16.30.
Lørdag d. 22.: Messe på polsk kl. 16.30. Lejlighed til skriftemål fra kl. 15.30 hos flere præster.
Søndag d. 23.: Palmesøndag. Palmeprocession og højmesse kl. 10.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Højmesse kl. 17. Tilbedelse i sakramentskapellet efter messen indtil kl. 24.
Fredag d. 28.: Langfredag. Gudstjeneste kl. 15.
Lørdag d. 29.: Vigilie og højmesse kl. 22.
Sommertid begynder påskenat.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Højmesse kl. 10.
Mandag d. 31.: Højmesse kl. 10.

Skriftemål:
Lørdag d. 22. kl. 15.30-16.30 hos flere præster.
Tirsdag d. 25. kl. 15-17 hos sognepræsten.
Onsdag d. 26. kl. 15-16.30 hos sognepræsten eller efter aftale.

6 Sønderjylland

Skt. Ansgars Kirke, Aabenraa
Søndertorv 1, 6200 Aabenraa
Sognepræst: Poul Clausen, Als Kloster, Sdr. Landevej 156, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 43 59 30 eller 40 63 59 30.
Pastoralassistent: Kaare Nielsen, Femvej 4 D, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 48 57 84.
Messetider: (HC2)
Søndagsmesse: Kl. 15.30. Kirkekaffe efter højmesserne.
Hverdagsmesser: Messe kl. 9.
Første fredag: Messe kl. 19 med efterfølgende tilbedelse.
Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messen eller efter aftale.

Det hellige Sakraments kapel
Sundevedhus, Bovrup. 6200 Aabenraa.
Pastor Niels Oppermann. Tlf. 74 68 02 33.
Messetider:
Søndag som regel messe kl. 10. Hverdage kl. 8.

Skt. Pauls Kirke, Sønderborg
Ringridervej 35, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 42 35 85.
Sognepræst: Poul Clausen, Als Kloster, Sdr. Landevej 156, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 43 59 30 eller 40 63 59 30.
Pastoralassistent: Kaare Nielsen, Femvej 4 D, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 48 57 84.
Messetider: (HC2)(1)
Søndage: Højmesse kl. 10.
Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messen eller efter aftale.
Hverdagsmesser: Mandag, tirsdag torsdag og fredag kl. 17. Lørdag kl. 8 på Als Kloster. Onsdag kl. 17 i sognekirken undt. de dage, hvor andet er annonceret nedenfor.
Kirkekaffe 1. og 3. søndag i måneden.

Skt. Marie Kirke, Haderslev
Mariegade 8, 6100 Haderslev
Sognepræst: Duc Thanh Tran, tlf. 74 52 23 26 bedst 10-12, undt. mandag.
Træffes normalt i Tønder onsdag 9-10, tlf. 74 72 18 90.
Messetider: (HC2)(1)
Søndag: Højmesse kl. 10.
Torsdag: Rosenkrans, messe og tilbedelse kl. 16.
Fredag: Jesu hell. hjertes andagt eller korsvejsandagt, messe og tilbedelse kl. 16.
Lørdag: Messe og rosenkrans kl. 10.
Skriftemål: I forbindelse med messen eller efter aftale.

Lørdag d. 1.: Cenakel kl. 10.
Lørdag d. 15.: Bodsandagt og skriftemål kl. 10. Messe på vietnamesisk v. p. Chau kl. 16.
Søndag d. 16.: Katekese kl. 11.30-15.00.
Søndag d. 23.: Palmesøndag. Palmeindvielse og -procession kl. 10.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Højmesse kl. 16.
Fredag d. 28.: Langfredag. Passionsliturgi kl. 16.
Lørdag d. 29.: Påskevigilie kl. 19.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Højmesse kl. 10.

Hellig Kors Kapel, Tønder
Ribelandevej 41, 6270 Tønder
Sognepræst: Duc Thanh Tran, Mariegade 8, 6100 Haderslev. Træffes normalt i Tønder onsdag 9-10, tlf. 74 72 18 90.
Messetider: (1)
Søndag: Messe kl. 16.
Onsdag: Stillemesse kl. 17.
Skriftemål: I forbindelse med messen eller efter aftale.
Søndag d. 2.: Katekese kl. 13.
Søndag d. 23.: Palmesøndag. Bodens sakramente kl. 14.30. Palmeindvielse og højmesse kl. 16.
Fredag d. 28.: Langfredag. Passionsliturgi kl. 13.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Højmesse kl. 12.

7 Fyn

Skt. Albani Kirke, Odense
Adelgade 1, 5000 Odense C
Tlf. 66 12 16 64. Fax 66 19 32 31.
Sognepræst: Leo Drzal.
Andenpræst: Wieslaw Podlach.
Vietnamesisk præst: P. Thien, Mobiltlf. 20 29 77 17.
Kontortid: Tirsdag og torsdag: Leo Drzal kl. 10-12. Onsdag og fredag: Wieslaw Podlach.
Messetider: (HC)(TH)
Søndagsmesser: Kl. 10 og 16.30.
Polsk messe: 1., 3., 4. og 5. søndag kl. 12.
Vietnamesisk messe: søndag kl. 8.30.
Hverdagsmesser: Mandag kl. 8, tirsdag, torsdag og lørdag kl. 9, onsdag kl. 10.30 og fredag kl. 19.

Onsdag d. 5.: Foredrag kl. 19 v. Peter Ryom om »Salmerne og musikken«.
Fredag d. 7.: Tilbedelse, rosenkrans og messe kl. 19.
Lørdag d. 8.: Mini og Midi DUK kl. 14.
Mandag d. 10.: DKKF kl. 19.30. Generalforsamling.
Torsdag d. 13.: Seniorklub kl. 14.
Søndag d. 16.: Katolsk Radio- og Fjernsynsklub Fyn: Generalforsamling kl. 11.15.
Søndag d. 23.: Palmesøndag. Palmevielse og procession kl. 10.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Messe kl. 17. Derefter vietnamesisk tilbedelse. Tilbedelse til kl. 21.
Fredag d. 28.: Langfredag. Liturgi kl. 15. Derefter vietnamesisk korsvej.
Lørdag d. 29.: Påskenattens liturgi kl. 20. Derefter påske-lykønskning i skolens gymnastiksal.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Vietnamesisk messe kl. 8.30. Dansk højmesse kl. 10. Messe på polsk kl. 12.
Mandag d. 31.: Messer som påskedag.

Skt. Knuds Kirke, Svendborg
Havnegade 1, 5700 Svendborg
Sognepræst: J. Kruk, tlf. 62 21 05 42 eller 66 12 16 64 kun tirsdag. Træffetid: Torsdag, fredag, lørdag kl. 9-12 eller efter aftale. Mobiltlf. 20 21 56 42.
Menighedsrådsformand: Pia Borgels, tlf. 62 51 36 38.
Messetider: (HC2)(T)
Søn- og helligdage: Højmesse kl. 9.30 og stille messe kl. 11.
Hverdagsmesser: Kl. 7, torsdag kl. 19. Hver lørdag vietnamesisk messe kl. 16.
Skriftemål: En halv times tid før messerne.

Søndag d. 9.: Stille messe kl. 9.30. Familiemesse kl. 14.
Onsdag d. 19.: Kontaktgruppen. Vi begynder med messe i kirken kl. 14 og fortsætter i lokalerne. Alle er velkomne. Katekemøde kl. 19.
Søndag d. 23.: Palmesøndag. Indvielse af palmegrene, messe med lidelseshistorien efter evangelisten Markus kl. 9.30. Stille messe kl. 11.
Økumenisk kirkevandring kl. 14. Vandringen begynder i Vor Frue kirke, derefter fortsætter vi til Baptistkirken og slutter i vores kirke. Til sidst kirkekaffe i vore menighedslokaler. Alle er velkomne!
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Messe kl. 17.
Fredag d. 28.: Langfredag. Mindegudstjeneste for Jesu lidelse og død kl. 15. Faste- og abstinensdag.
Lørdag d. 29.: Påskenattens liturgi kl. 20.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Messe kl. 9.30 og kl. 11.
Mandag d. 31.: Messe kl. 9.30.

Firmandundervisning fredag d. 7., 14. og 21. kl. 16.30.
Religionsundervisning for alle børn /Dk-V-T/ lørdag d. 15. kl. 9.45.
Vietnamesisk religionsundervisning lørdag d. 8. og 22. kl. 9.45.
Korsvejsandagt fredag d. 7., 14. og 21. kl. 19.

Skt. Bendts Kapel, Rudkøbing
Brogade 14, 5900 Rudkøbing
Messetider: (1)
Søndag d. 2.: Ingen messe.
Mandag d. 31.: Messe kl. 15.

Stella Maris Kirke, Nyborg
Vindingevej 7, 5800 Nyborg
Sognepræst: J. Kruk, tlf. 65 31 03 60 eller 62 21 05 42 bedst torsdag, fredag, lørdag kl. 9-12 eller efter aftale. Mobiltlf. 20 21 56 42.
Menighedsrådsformand: Eva Antkowiak, tlf. 65 36 18 83.
Messetider: (HC2)(1)
Hver lørdag er der højmesse kl. 15.30.

Vor Frelsers Kirke, Assens
Nørregade 3, 5610 Assens
Sognepræst: P. Wieslaw Podlach, Adelgade 1, 5000 Odense C, tlf. 66 12 16 64 eller henvendelse til:
Messetider:
Højmesse hver lørdag kl. 15.30.

Lørdag d. 8.: Kirkekaffe efter messen kl. 15.30.
Lørdag d. 15.: Menighedsrådsmøde efter messen kl. 15.30.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Messe kl. 14.30.
Lørdag d. 29.: Påskenattens liturgi kl. 15.30.

8 Lolland-Falster

Skt. Birgitta Kirke, Maribo
Mariagade 4, 4930 Maribo
Tlf. 54 75 50 80. Giro 3 00 50 46.
Konst. sognepræst: Pastor Finn Arvé, tlf. 54 75 50 80. træffes bedst 9.30-10.30 undt. mandag.
Messetider:(1)
Søndagsmesser: Højmesse kl. 10. Hver lørdag messe kl. 11.30.
Hverdagsmesser: Normalt tirsdag-fredag kl. 9. Se opslag i våbenhuset.

Torsdag d. 27.2.: Korsvejsandagt kl. 19.
Torsdag d. 3.3.: Korsvejsandagt kl. 19.
Søndag d. 23.: Palmesøndag. Indvielse af palmegrene og messe kl. 10.
Mandag d. 24.: Messe kl. 9.
Tirsdag d. 25.: Ingen messe. Oliemesse i Skt. Ansgars kirke, København kl. 17.
Onsdag d. 26.: Bodsandagt med mulighed for skriftemål kl. 16. Messe kl. 17.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Messe kl. 16. Efter messen tilbedelse.
Fredag d. 28.: Langfredag. Langfredagsliturgi med lidelseshistorien og korsets hyldning kl. 15. Faste- og abstinensdag.
Lørdag d. 29.: Påskeliturgien kl. 22. - begynder ude foran kirken, hvor vi ved bålet tænder påskelyset. Efter messen ønsker vi hinanden glædelig påske i præstegården.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Messe kl. 10.
Mandag d. 31.: Messe kl. 10.

Skt. Franciskus Kirke, Nakskov
Bredgade 47, 4900 Nakskov
Tlf. 53 92 06 81. Giro 709 10 60.
Sognepræst: Pater H. F. Berning, OFMconv.

Messetider: (HA1)
Søndagsmesser: Lørdag kl. 17. Søndag højmesse kl. 10 .
Hverdagsmesser: Mandag og tirsdag kl. 17 i huskapellet.
Skriftemål: Der er lejlighed til skriftemål i forbindelse med søndagens gudstjeneste (kom i god tid) eller efter aftale.
Hver tirsdag i fastetiden: Bibelaften kl. 19. Temaet for disse aftener er en gennemgang af Jesu lidelseshistorie. Aftenerne slutter ca. kl. 21.

Søndag d. 2.: Højmesse kl. 10. Kirkekaffe efter messen.
Tirsdag d. 4.: Undervisning for alle menighedens børn i alderen 5-12 år. Undervisning er fra kl. 15.30-17 i præstegården.
Fredag d. 7.: Kvindernes Internationale Bededag. Denne gang er der møde i Baptistkirken, Bregnevej, kl. 14.
Søndag d. 16.: Familiesøndag. Højmesse kl. 10. Efter messen er der fælles spisning i Kolbehuset for de familier, hvis børn går til undervisning om torsdagen. Madpakke og drikkevarer medbringes.
Tirsdag d. 18.: Undervisning fra kl. 15.30-17.
Søndag d. 23.: Palmesøndag. Palmeindvielse og højmesse kl. 10. Enhver må gerne bringe en palmesøndagsbuket med. Der stilles dog også en kurv med grønne grene frem i kirkens entré.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Denne dags liturgi fejres kl. 19. Husk at medbringe fastebøsserne til Caritas Danmarks fasteaktion.
Fredag d. 28.: Langfredag. Korsvejsandagt kl. 10. Langfredagsliturgi fejres kl. 15. Faste- og abstinensdag. Kollekten denne dag går til Det hellige Land.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Påskenattens liturgi kl. 7. Efter højtideligheden i kirken er der et festligt påskemorgenbord i Kolbestuen. Påskedags højmesse kl. 11.
Mandag d. 31.: Sangmesse kl. 10.

Hellig Kors Kirke, Nykøbing F.
Bispegade 12, 4800 Nykøbing F.
Tlf. 54 85 07 39.
Messetider: (HC2)(1)
Gudstjenester: Søndag kl. 10. Torsdag kl. 18.30. Fredag kl. 18.30.

Lørdag d. 1.: Undervisning kl. 10.30-12 for de børn, som forbereder sig til at modtage den første hell. kommunion.
Søndag d. 2.: Højmesse kl. 10. Under denne messe er der barnedåb. Efter messen er der undervisning for dette års firmander indtil kl. 14. Der er kirkekaffe i Fredensgade 15 og et lille glas i dagens anledning.
Torsdag d. 6.: Skolemesse kl. 8. Om aftenen er der menihedsrådsmøde kl. 19.15.
Fredag d. 7.: Kvindernes Internationale Bededag samt første fredag i måneden. Korsvejsandagt kl. 18.30. Derefter er der Bibelaften i Fredensgade 15.
Lørdag d. 8.: Polsk messe kl. 16.
Fredag d. 14.: Korsvejsandagt kl. 18.30. Derefter Bibelaften i Fredensgade 15.
Lørdag d. 15.: Undervisning kl. 10.30-12 for de børn, der forbereder sig til at modtage den første hell. kommunion.
Fredag d. 21.: Korsvejsandagt kl. 18.30. Denne andagt udformes som en bodsandagt. Derefter Bibelaften i Fredensgade.
Søndag d. 23.: Palmesøndag. Procession og højmesse med palmeindvielse kl. 10.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Liturgien denne dag fejres kl. 19.
Fredag d. 28.: Langfredag. Dagens liturgi fejres kl. 15. Denne dag er påbudt faste- og abstinensdag.
Lørdag d. 29.: Velsignelsen af brød m.v. kl. 12. Påskenattens festlige liturgi fejres kl. 22.30.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Højmesse kl. 10. Efter messen kan børnene forsøge at finde påskeæg i præstegårdshaven, hvis vejret tillader det.
Mandag d. 31.: Sangmesse kl. 10.

9 Sydøstsjælland

Vor Frue Kirke, Næstved
Præstøvej 29, 4700 Næstved
Tlf. 53 72 09 85.
Sognepræst: Pater Kazimierz Przybylowicz, tlf. 53 72 09 85. Træffes bedst tirsdag, fredag og lørdag mellem kl. 11-12.
Messetider: (HA)(1)
Søn- og helligdage: Messe på Maria Elisabeth Hjemmet kl. 8. Højmesse i Vor Frue kirke kl. 10.
Rosenkransbøn hver søn- og helligdag kl. 9.
Hver første fredag i måneden (Jesu hjerte fredag) messe kl. 17 på Maria Elisabeth Hjem.
Hver torsdag tilbedelse af Alterets sakramente kl. 16-17.
Polsk messe den 3. søndag i hver måned kl. 11.30.
Korsvejsandagt i fastetiden hver tirsdag kl. 19.
Skriftemål: Der er lejlighed til skriftemål før hver gudstjeneste - eller efter aftale.
Sygekommunion: Præsterne bringer gerne den hell. kommunion til vore syge. Meddel dag og tidspunkt, som passer bedst for den syge. Meddel ligeledes, når en af Deres familie eller bekendte er blevet indlagt på sygehus eller er kommet på plejehjem. Tak!
Søndag d. 2.: Højmesse kl. 10. Derefter kirkekaffe i menighedssalen. Kom og vær med!
Lørdag d. 15.: Menighedsretræte på Sct. Elisabeth Hjem. Retræteleder: Sognepræst p. Jerzy Gorowski, CssR.
Onsdag d. 19.: Den hell. Josefs fest. Kirkens værnehelgen. Messe på Maria Elisabeth Hjem kl. 7.
Søndag d. 23.: Palmesøndag. Højmesse kl. 10 med indvielse af palmegrene, procession og lidelseshistorien. Den stille uge begynder.
NB.: Herrens bebudelse den 25.3. fejres i år den 7.4.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Messe kl. 17, hvor vi mindes Jesu indstiftelse af Alterets sakramente. Tilbedelse i kirken til kl. 20.
Fredag d. 28.: Langfredag. Gudstjeneste kl. 15. Faste- og abstinensdag.
Lørdag d. 29.: Påskenattens liturgi kl. 20. Efter messen reception i menighedssalen.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Højmesse kl. 10.
Mandag d. 31.: Polsk messe kl. 10.

Alle i menigheden ønskes en velsignet faste- og påsketid!

Helligåndskirken, Vordingborg
Chr. Vinthersvej 4, 4760 Vordingborg
Sognepræst: Josef Dudek, CSsR. Træffes: Chr. Vinthersvej 4, tlf. 53 77 39 27 torsdag, søndag - ellers i Næstved, tlf. 55 72 09 85.
Messetider: (HA)(1)
Hver søndag: Messe kl. 10.

Fredag d. 7.: Jesu Hjerte fredag. Rosenkransbøn kl. 15.30 om præste- og ordenskald. Messe kl. 16.30.
Søndag d. 9.: Højmesse kl. 10. Menighedskaffe efter messen.
Søndag d. 23.: Palmesøndag. Indvielse og uddeling af »grenene«, procession, højmesse med Jesu lidelseshistorie kl. 10.
Tirsdag d. 25.: Oliemesse kl. 17 i Skt. Ansgars kirke, København.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Festmesse kl. 16. Vi fejrer indstiftelsen af sakramenterne: eukaristien og præsteskabet.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Højmesse kl. 10.
Mandag d. 31.: Ingen messe
Påskeskriftemål før eller efter søndagsmessen.
Alle ønskes: God påske!

Skt. Hans Kirke, Køge
Bjerggade 10, 4600 Køge
Tlf. 53 65 06 51.
Konst. sognepræst: M. Bergsøe.
Andenpræst: Benny Blumensaat, tlf. 53 65 06 51 bedst 9-10. Giro 800-5627.
Menighedsrådsformand: Ernst Zornhagen, Bjerggade 1, 4600 Køge, tlf. 53 66 25 33
Messetider: (HC2)(1)
Søndage: Højmesse kl. 10.
Hverdage: Onsdag kl. 10. Efter messen sakramental tilbedelse.
Fredag kl. 19. Efter messen rosenkrans-bedegruppe.
Lørdagsklub: Altid den første lørdag i måneden kl. 15. Alle er velkomne.
Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messen eller efter aftale.
Hver 1. søndag i måneden: Polsk messe kl. 16 med efterfølgende samvær i menighedssalen.

Søndag d. 2.: Polsk messe kl. 16. Samvær i menighedssalen.
Søndag d. 9.: Undervisning for børn og unge efter messen.
Onsdag d. 12.: Menighedsaften kl. 19.30. Pastor Benny Blumensaat fortæller om sine oplevelser som valfartspræst og viser lysbilleder.
Onsdag d. 19.: Foredrag kl. 19.30 ved pastor Benny Blumensaat: »Åndelig fornyelse i den katolske kirke«.
Lørdag d. 22.: Ministrantklubben mødes kl. 14.
Søndag d. 23.: Palmesøndag. Procession med palmegrene. Efter messen undervisning for børn og unge.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Liturgi kl. 17 med tilbedelse indtil kl. 24 (kirken er åben).
Fredag d. 28.: Langfredag. Korsets hyldning kl. 15.
Lørdag d. 29.: Påskevigilie kl. 22. Efter messen ønsker vi hinanden glædelig påske med et glas vin.
Husk. Sommer tid begynder natten til søndag.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Messe kl. 10.
Mandag d. 31.: Messe kl. 10.

10 Vestsjælland

Skt. Knuds Kirke, Ringsted
Skt. Knudsgade 19, 4100 Ringsted
Sognepræst: Hans Esmark, tlf. 57 67 03 01 eller 48 2414 02. Mobiltelefon: 40 58 48 57.
Skt. Josefsøstrene tlf. 53 61 73 71.
Menighedsrådsformand: Ove Kristensen, tlf. 53521099.

Messetider: (HC2)(1)
Søndag d. 2.: Festmesse med biskop Czeslaw Kozon, Pater August Ziggelaar og Sognepræsten kl. 10. Vi fejrer kirkebygningens 90-års fødselsdag. Og bagefter spiser vi frokost sammen: Det store kolde bord. Tilmelding i våbenhuset.
Lørdag d. 8.: Midfaste fejres med sognepræsten kl. 16.
Søndag d. 9.: Ingen messe.
Søndag d. 16.: 5. søndag i fasten fejres med p. Josef Völk kl. 10. I messen deltager også DUKs hovedbestyrelse, som holder weekend i menighedshuset.
Søndag d. 23.: Palmesøndag, fejres kl. 10 med p. Josef Völk.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag, fejres med p. Julian Bodnar kl. 17.
Fredag d. 28.: Langfredag, gudstjeneste kl. 15 med p. Josef Dudek.
Lørdag d. 29.: Påske-gudstjeneste kl. 20 med p. Josef Dudek.
Søn d. 30.: Ingen messe.
Mandag d. 31.: Påskemesse med sognepræsten kl. 10.

Vor Frue Kirke, Slagelse
Frederiksgade 5, 4200 Slagelse
Sognepræst: Stephen Holm,
Pastoralassistent: Poul-Erik Jensen
Frederiksgade 7, 4200 Slagelse, tlf. 53 52 06 45.
Faste gudstjenestetider:
Søndagsmesser: søndag kl. 10 i kirken, - med efterfølgende kirkekaffe i menighedssalen. Fredag kl. 19,15, - i Skt. Montforts kapel, over kirkens sakristi. (NB: ikke langfredag d. 28.)
Hverdagsmesser, - i Skt. Montforts kapel, - normalt således: mandag kl. 17,15, tirsdag-onsdag-torsdag kl. 11,15.
Montfort-kommunitetets daglige bønner, - i Skt. Montforts kapel, normalt således:
Rosenkransbøn: hver middag kl. 12, dog ikke lø.-sø.
Vesper: sø. kl. 19, lø. kl. 12,15, øvrige dage kl. 18.
Undervisning af vore børn og unge: søndagene d. 9. og 23. marts i forlængelse af søndagsmessen.
Dag for unge over 15 år: påskelørdag d. 29. fra kl. 13,00.
Eftermiddag for vore ældre: torsdag den 20. marts fra kl. 14,30 - 17.

Søndag d. 2.: I forbindelse med højmessen kl. 10 meddeles dåbens sakramente til Tommy og Christina Jensens nyfødte søn Ricco (Slagelse).
Mandag d. 3: Månedens 1. mandag, inter-montfortansk bededag for ordensfamiliens anliggender. I fortsættelse af messen kl. 17,15 i kapellet er der fra kl. 18 - 19 tilbedelse foran det udstillede sakramente. Bøn for præste- og ordenskald.
Søndag d. 9, Kl. 10 familiemesse. Prædiken ved den nyindsatte sognepræst i Roskilde, franciskaner-pater Charles McCarthy.
Lørdag d. 15 holdes fastetidens retrætedag for vor pastoralenheds menigheder som en intensiv forberedelse til påskefesten. Læs den udførlige omtale af dagen under Holbæk.
Søndag d. 16.: I dag fejrer vi i vor menighed, fælles med vore medkristne i folkekirken, *festen for jomfru Marias bebudelse,* den montfortanske spiritualitets hovedfest (- egentlig d. 25. marts). Kl. 10 festmesse.
Mandag d. 17. Messe kl. 15,00. I anledning af den montfortanske spiritualitets hovedfest mødes medlemmerne af den montfortanske association »Maria, Hjertemes Dronning« i Slagelse og har kl. 18,15 en gudstjeneste i Maria-kapellet i kirken. Her fornyer de, sammen med kommunitetet, deres indvielse til Jesus ved Maria, og nye medlemmer optages i associationen.
Onsdag d. 19. fejres *festen for den hellige Josef, jomfru Marias brudgom og hele kirkens værnehelgen.* Kl. 9,45 laudes; kl. 11,15 messe, - i kapellet.
Torsdag d. 21.: Kl. 15,30 (NB!): korsvejs-andagt med sakramental velsignelse, - som forberedelse til den stille uge.
Søndag, d. 23. er Palmesøndag. Kl. 10: palmevielse, palmeprocession og messe med oplæsning af Jesu lidelseshistorie.
Skærtorsdag d. 27.: Mindedagen for Jesu indstiftelse af altrets og præstevielsens sakramenter. *Kl. 16,30:* højtidelig aftenmesse. Ved messens slutning bæres det hellige sakramente til sidealtret, hvor der holdes tilbedelse indtil kl. 19,30 og igen fra kl. 23,15 til midnat. Mellem kl. 19,30 - 23,15 gives der adgang til tilbedelse ved henvendelse i præstegården.
Langfredag d. 28.: Mindedagen for Kristi sejrrige korsdød. Faste- og abstinensdag. Kl. 10: Laudes. *Kl. 15:* liturgisk gudstjeneste med oplæsning af Kristi passionshistorie, korsets højtidelige hyldning og kommunion.
Påskelørdag d. 29.: Kl. 13,30 begynder de unges retrætedag.
Påskenatten er »natten over alle nætter«:
Kl. 21 begynder den store opstandelsesgudstjeneste, med læsninger, påskelysets indvielse og påskelovsangen. Gudstjenestens højdepunkt er den festlige påskehøjmesse med det ny dåbsvands indvielse og dåbsløftemes fornyelse.
Slut talstærkt op om denne kirkeårets vigtigste gudstjeneste!!!
Efter gudstjenesten fortsætter vi opstandelsesfesten i menighedshuset, hvor vi over et glas vin og et par snitter ønsker hinanden glædelig påske. Levende musik afvekslende med toner fra diskotek »Montfort«, giver os lejlighed til, osse legemligt, at give udtryk for vor opstandelsesglæde.
Påskesøndag d. 30.: Kristi opstandelses fest. Sommertid begynder
Kl. 11,00 (NB!): Festlig påskehøjmesse. Kl. 19: påskevesper.
2. *Påskedag, mandag d. 31.:* Ingen messe i Slagelse (NB!). Kl. 10: laudes. kl. 19: Vesper, - i kapellet.
Lørdag d. 5. april, lørdag i påskeugen, er der, i anledning af b. Poul-Erik Jensens 50 års fødselsdag, messe i kirken kl. 15 og efterfølgende åbent hus i præstegård/menighedshus.

Sankt Mariæ Kirke, Kalundborg
Lundemarken 15, 4400 Kalundborg
Sognepræst:
Stephen Holm, Frederiksgade 7, 4200 Slagelse, tlf. 53 52 06 45.
Menighedssøster: Sr. Engeline, Karl Borromæussøstrene, Carl Reffsvej 6B, 4300 Holbæk, tlf. 59 44 37 53.
Kirkeværge: Zilda Christensen, Lundemarken 15,1., 4400 Kalundborg, tlf. 53 51 27 53
Om søndagen: Messe kl. 15, - med efterfølgende kirkekaffe i menighedslokalerne.
Om hverdagen: normalt ingen gudstjenester. Der henvises til sognekirken i Slagelse.
Børneundervisning i forbindelse med søndagsmessen den 9. og 23. marts
Dag for unge over 15 år, - i Slagelse: påskelørdag d. 29. marts fra kl. 13.

Lørdag d. 15 afholdes vor pastoralenheds fælles retrætedag, i år i Holbæ.Læs den udførlige omtale af dagen under Holbæk.
Søndag d. 16., Vi fejrer samtidig med vore medkristne i folkekirken, *festen for jomfru Marias bebudelse,* som er den montfortanske spiritualitets hovedfest. (kalenderlagt 25. marts). Kl. 15: festmesse.
Søndag d. 23. er Palmesøndag, og den store hellige uge begynder. Kl. 15 er der palmevielse, palmeprocession og messe med oplæsning af Kristi lidelseshistorie
Skærtorsdag d. 27., langfredag d.28. og ganske særligt *påskenatten d. 29. - 30., - »natten over alle nætter«,* - henvises og opfordres menigheden i Kalundborg til at tage del i disse vigtige dages højtidelige gudstjenester i sognekirken i Slagelse: Skærtorsdag kl. 16,30, langfredag kl. 15 og påskelørdag kl. 21. Se nærmere under »Slagelse«,- ganske særlig m. h. t. påskenattens fejring.
Påskesøndag d. 30.: Kristi opstandelses fest.
Kl. 15: højtidelig påskemesse med påskelovsang, vievandsindvielse og dåbsløftemes fornyelse.
2. påskedag d. 31.: Ingen gudstjeneste i Kalundborg.

11 Midtsjælland

Skt. Pauls Kirke, Taastrup
Frøgaard Allé 6, 2630 Taastrup.
Sognepræst: Martin Bergsøe, tlf. 43 99 07 28.
Assumptionssøstrene, tlf. 43 99 81 57.
Menighedsrådsformand: Anders Keller, tlf. 43 71 43 13.
Pastoralassistent: Sr. Marianne Skjold, tlf. 43 99 81 57.
Messetider: (HA)(1)
Søndag: Højmesse kl. 10.
Tirsdag: Messe hos søstrene, Bygaden 53, Høje-Taastrup kl. 19.
Torsdag: Messe kl. 10.
Fredag: Sakramental tilbedelse kl. 18. Messe kl. 19. Sakramental tilbedelse og rosenkrans, afsluttende med sakramental velsignelse kl. 20-22.
Lørdag: Messe kl. 9. Søndagsmesse kl. 17.

Søndag d. 23.: Palmesøndag. Højmesse kl. 10 med palmeprocession.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Messe kl. 17.
Fredag d. 28.: Langfredag. Langfredagsliturgi kl. 15.
Lørdag d. 29.: Påskevigilie kl. 23. Reception efter messen.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Højmesse kl. 10. Helbredelsesmesse kl. 19 v. pastor Blumensaat.
Mandag d. 31.: Højmesse kl. 10.

Skt. Laurentii Kirke, Roskilde
Frederiksborgvej 11, 4000 Roskilde.
Giro: 402 3986. Fax 42 36 50 91.
Sognepræst: P. Charles McCarthy, ofm.conv.
Pastoralassistent: Theodor Jürgensen, ofm.conv., tlf. 46 35 09 65 (bedst 8-9 ti-fr).
Gråbrødrehuset, tlf. 42 36 77 56.
Messetider: (HC2)(1)
Søndagsmesser: Lørdag kl. 17, søndag kl. 10. Søndag efter messen kirkekaffe i Skt. Josef Skoles festsal.
NB.: Første søndag i måneden er der messe kl. 14 i Islebjerg kirke, Frederikssund.
Hverdagsmesser: Tirsdag - fredag kl. 17.
Faste andagter:
Morgenbøn: Mandag - fredag kl. 7.
Aftenbøn: Mandag - fredag kl. 18.30.
Rosenkrans hver onsdag kl. 16.30.

Sakramentsandagt hver torsdag kl. 16.30.
Katekese (religionsundervisning) for børn og unge: Den 2, lørdag i måneden kl. 14.30-17.45 (efter messen kl. 17).

Tirsdag d. 4.: Katolsk oplysningsaften kl. 19-21 i konfirmandstuen. Vor Gudserfaring 2.
Lørdag d. 8.: Katekesen for børn og unge kl. 14.30-17.45 på Skt. Josef Skole.
Tirsdag d. 11.: Menighedsrådsmøde kl. 19.30 i konfirmandstuen.
Fredag d. 14.: »På vej til forsoning« - en økumenisk bede- og vågeaften (i anledning af Graz '97 konferencen) kl. 17.15-24 i kirken.
Tirsdag d. 18.: Bodsandagt kl. 19 i kirken.
Fredag d. 21.: Skt. Josef Skole messe kl. 10.30.
Søndag d. 23.: Palmesøndag. Palmeprocession.
Mandag d. 24.: Katolsk oplysningsaften kl. 19-21 i kirken. Påskens symboler og liturgier.
Tirsdag d. 25.: Oliemesse i Skt. Ansgars kirke, Bredgade, København kl. 17. Der er ingen messe kl. 17 i Roskilde.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Herrens nadver liturgi med fodtvætning kl. 19.30 (med vågetimer efter liturgien indtil kl. 24).
Fredag d. 28.: Langfredag. Herrens lidelsesliturgi kl. 15.
Lørdag d. 29.: Stilledag kl. 13 for kandidaterne, som skal optages i kirkens fulde fællesskab under påskenattens liturgi.
Påskesnattens liturgi kl. 24.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Højmesse kl. 10.
Mandag d. 31.: Messe kl. 10.

Ledreborg Slotskirk
Messe den anden søndag i måneden kl. 8.30.

Skt. Elisabeths Kirke, Holbæk
Elisabeth-Centret, Carl Reffsvej 6, 4300 Holbæk.
Sognepræst: Stephen Holm, Frederiksgade 7, 4200 Slagelse, tlf. 53 52 06 45.
Sognesøster: Sr. Engeline, Karl-Borromæus-søstrene, Carl Reffsvej 6B, 4300 Holbæk, tlf. 59 44 37 53.
Gudstjenesteleder: Jan Tecza, Chr. Hansensvej 25, 4300 Holbæk, tlf. 59 44 15 62.
Gudstjenestetider:
Søndagsmesse: Hver lørdag kl. 15,30, - med efterfølgende kirkekaffe i menighedslokalerne. Ingen messe på selve søndagen.
Hverdagsmesser fejres normalt ikke. Undtagelser angives nedenfor, - eller meddeles ved søndagsmessen i kirken.
Børne- og ungdomsundervisning i forlængelse af søndagsmessen lørdagene d. 8. og 22. marts
Dag for unge over 15 år, - i Slagelse: påskelørdag d. 29 fra kl. 13.
Hyggeklubbens månedsmøde bortfalder i marts p. g. a. retrætedag d. 15., hvor vi selvfølgelig allesammen skal deltage. Yderligere oplysninger hos sakristanen, fru Helena Rasmussen, tlf. 53 43 *52 54.*

Torsdag d. 6., aftenen før månedens 1. fredag. i anledning af fastetiden er gudstjenesten kl. 19,15 en korsvejsandagt med sakramental velsignelse.
Lørdag d. 8. fejrer vi midfastesøndag, »Lætare«.
Torsdag d. 13. kl. 17: Messe i Skt. Montforts kapel.
Lørdag d. 15. afholdes vor pastoralenheds fasteretrætedag, - i år på »hjemmebane« i Holbæk, hvor vore ny menighedsfaciliteter nu åbner mulighed for afholdelse af denne dag hos os. Retræteleder er, sammen med sognepræsten, den fra medierne kendte Kirke Såby præst, Poul Joachim Stender, som vi jo forøvrigt besøgte på en af vore menighedsudflugter. Paven håber og be´r til, at vi inden år 2000 er kommet de kristnes enhed langt nærmere. I den ånd har vi inviteret pastor Stender. Åbningsgudstjenesten er kl. 10,15. Den afsluttende messe er søndagsmessen kl. 15,30. Egentlig skulle vi fejre den 5. søndag i fasten, men i vor pastoralenhed fejrer vi idag, samtidig med vore medkristne i folkekirken, *festen for jomfru Marias bebudelse,* den montfortanske spiritualitets hovedfest (kalenderlagt den 25. marts, ni måneder før jul).
Onsdag d. 19.: Festen for den hellige Josef, jomfru Marias mand og hele kirkens værnehelgen. Kl. 19,15: ordets gudstjeneste med uddeling af den hellige kommunion, - i Skt. Montforts kapel.
Lørdag d. 22. begynder den stille, hellige uge med fejring af palmesøndag: Vor Herres indtog til sin lidelse, død og opstandelse. Kl. 15,30 palmevielse og messe med oplæsning af Jesu lidelses historie.
Skærtorsdag d. 27.: Mindedagen for Kristi indstiftelse af altrets og præstevielsens sakramenter.
Kl. 19,15 (NB): aftenmesse, - med efterfølgende tilbedelse i Skt. Montforts kapel indtil kl. 22.
Langfredag d. 28.: Mindedagen for Jesu Kristi korsdød. Faste og abstinensdag.
Kl. 15: liturgisk gudstjeneste med oplæsning af Kristi lidelseshistorie, korsets hyldning og kommunion.
Påskelørdag d. 29.: Kl. 13,30 begynder, i Slagelse, de unges retrætedag.
Påskenatten er »natten over alle nætter«:
Den store opstandelsesgudstjeneste, kirkeårets vigtigste gudstjeneste, fejres samlet for vor pastoralenheds tre menigheder i Vor Frue Kirke i Slagelse. Den begynder kl. 21. Efter messen fortsætter opstandelses-festen i menighedshuset. Se nærmere under »Slagelse«.
NB: Slut talstærkt op om denne vigtige gudstjeneste, og gør allesammen en indsats for denne aften at komme til Slagelse.
Påskesøndag d. 30.: Kristi opstandelses fest. Ingen gudstjeneste i Holbæk idag, men:
Påskemandag (2. påskedag) d.31.: Kl. 15,30 Holbæk menigheds festlige påskemesse med påskelovsang, indvielse af nyt dåbsvand og dåbsløfternes højtidelige fornyelse.

12 Nordsjælland

Skt. Vincent Kirke, Helsingør
Kontor- og menighedshus: Nygade 8 B, 3000 Helsingør
Sognepræst: Hans Esmark, tlf. 49 21 05 71 eller tlf. 48 24 14 02 bedst kl. 9-10, dog undt. søndag og mandag. Mobiltlf. 40 58 48 57.
Skt. Vincent Søstrene, tlf. 49 21 75 47.
Menighedsrådsformand: Britta Kristensen, tlf. 42 29 90 06.
Messetider: (HB2)(T)
Tirsdage: Messe kl. 14.30.
Torsdage: Messe kl. 18.

*Søndag d. 2.:*Messe med pater Josef Völk kl. 9.
Søndag d. 9.: Midfaste messe kl. 11.
Tirsdag d. 11.: Pensionist-træf med messe kl. 14.30 og derefter hyggeligt samvær.
Lørdag d. 15.: Firmanderne møder i menighedshuset kl. 9.30.
Søndag d. 16.: Messe kl. 9.
Lørdag d. 22.: Firmelses-messe kl. 16 med biskop Czeslaw Kozon.
Søndag d. 23.: Palmesøndag, messe kl. 11. De violette Caritas-sparebøsser afleveres i messen.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag, messe kl. 20.
Fredag d. 28.: Langfredag, gudstjeneste kl. 17.
Lørdag d. 29.: Påske - messe kl. 22.30.
Søndag d. 30.: Påskedag-messe kl. 9. (Sommertid er begyndt).

Skt. Vilhelms Kirke, Hillerød
Kirke- og menighedshus: Møllestræde 7, 3400 Hillerød. Tlf. 42 25 55 31.
Sognepræst: Hans Esmark, Møllestræde 10 B, tlf. 48 24 14 02 bedst kl. 9-10, dog undt. søndag og mandag. Mobiltlf. 40 58 48 57. Fax. 42 25 55 31.
Skt. Vincent Søstrene, tlf. 42 26 78 65.
Menighedsrådsform.: Martin Rohof, tlf. 47 74 28 17.
Messetider: (HA)(T)
Tirsdage: Messe/laudes kl. 8.30.
Onsdage og torsdage: Messe kl. 17.00.
Fredag: Messe kl. 8.30.

Lørdag d. 1.: Firmelsesmesse med biskop Czeslaw Kozon kl. 16.
Søndag d. 2.: Messe kl. 11 med pater Josef Völk.
Søndag d. 9.: 4. søndag i fasten, midfaste, messe kl. 9.
Søndag d. 16.: 5. søndag i fasten, messe kl. 11.
Søndag d. 23.: Palmesøndag, messe kl. 9. De violette Caritas-sparebøsser afleveres i messen.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag, messe kl. 17.
Fredag d. 28.: Langfredag, gudstjeneste kl. 15.
Lørdag d. 29.: Påske-messe kl. 20.
Søndag d. 30.: Påskedag - messe kl. 11. (Sommertid er begyndt).

Skt. Hans Kirke, Hørsholm
Marievej 6, 2970 Hørsholm
Sognepræst: Andrzej Papuga.
Assisterende præst: Jacob Muiser.
Præstebolig: Nordvanggaard, Bistrup Byvej 4, 3460 Birkerød. Tlf. 42 81 27 96.
Messetider: (HA)(I)
Søndagsmesse: Højmesse i Skt. Hans kirke kl. 11.
Messe på Mikkelborg, Strandvejen 352 kl. 9.
Tirsdag: Messe i Skt. Hans kirke kl. 19.30.
Torsdag: Messe i Skt. Hans kirke kl. 10.30.
Skriftemål: Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messerne eller efter aftale.
Religionsundervisning for børn og unge: Torsdage kl. 16-17.15 på Nordvanggaard.

Søndag d. 2.: Børnearrangement under højmessen. Efterfølgende kirkefrokost i menighedssalen.
Tirsdag d. 4.: Menighedsrådsmøde kl. 20 i menighedssalen. Sædvanlig tirsdagsmesse kl. 19.30, men rosenkransandagten flyttes til den følgende tirsdag.
Torsdag d. 6.: Fælles gudstjeneste og menighedsaften med den protestantiske Rungsted menighed, som vi har inviteret. Det er kl. 19.30 i Skt. Hans kirke. Den sædvanlige torsdagsmesse kl. 10.30 bortfalder.
Søndag d. 9.: Efter højmessen mødes menigheden i menighedssalen for at tage stilling til menighedsrådets oplæg til et loppemarked i Hørsholm søndag d. 1. juni 97. Loppemarkedet gennemføres under forudsætning af aktiv medvirken fra et givet antal enkeltpersoner. Ledergruppe nedsættes. Menighedsrådet har besluttet, at hele overskuddet går til et projekt i et fattigt land, og at formidling sker gennem Skt. Vincent-grupperne.
Tirsdag d. 11.: I forbindelse med tirsdagsmessen kl. 19.30 er der rosenkransandagt.
Søndag d. 23.: Palmesøndag. Højmessen kl. 11 indledes i menighedssalen med indvielse af palmegrene. Palmeprocession.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Aftenmesse kl. 16. Derefter tilbedelse af sakramentet indtil kl. 20.
Fredag d. 28.: Langfredag. Gudstjeneste kl. 15.
Lørdag d. 29.: Påskevigilie kl. 21. Derefter samvær i menighedssalen.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Højmesse kl. 11. Efterfølgende samvær i menighedssalen.
Mandag d. 31.: Messe kl. 11.

Den Hellige Families Kirke, Birkerød
Bistrup Byvej 4, 3460 Birkerød
Sognepræst: Andrzej Papuga, tlf./fax 42 81 27 96 bedst kl. 13-14 tirsdag-fredag.
Præst: Jacob Muiser.
Messetider: (HA1)
Søndag: Højmesse kl. 9.30.
Mandag: Aftenmesse kl. 19.30.
Tirsdag: Messe kl. 10.
Fredag: Aftenmesse kl. 19.30.
Skriftemål i forbindelse med gudstjenesterne og efter aftale.
Tilbedelse af Alterets Sakramente efter aftenmessen kl. 19.30 den 1. fredag i måneden.

13 Hovedstadsområde NV

Skt. Antoni Kirke, Brønshøj
Frederikssundsvej 225, 2700 Brønshøj
Tlf. 31 28 17 00.
Sognepræst: Lech Pytlak. Træffes ved kirken i forbindelse med messerne samt tirsdag og fredag 10.30-12 på sognekontoret. Evt. også på 31 28 47 69.
Pastor Paul d'Auchamp, Helleborg 13, 2700 Brønshøj. Tlf. 31 80 04 30 bedst tirsdag til fredag kl. 8.30-9.30.
Menighedsrådsformand: Damian Nawarecki, Tryggevældevej 127, 2700 Brønshøj. Tlf. 38 60 33 55.
Messetider: (HA)(T)
Søndag: Højmesse kl. 11.
Tirsdag: Messe kl. 10. Onsdag og fredag: Messe kl. 19.

Fredag d. 7.: Korsvejsandagt og messe kl. 19.
Lørdag d. 8.: De syges dag for sognets ældre og syge kl. 14.
Søndag d. 9.: Familiemesse kl. 11. Derefter kirkekaffe.
Tirsdag d. 11.: Menighedsrådsmøde kl. 19.30.
Fredag d. 14.: Korsvejsandagt og messe kl. 19.
Søndag d. 16.: Gregoriansk messe kl. 11.
Fredag d. 21.: Bodsandagt kl. 19.
Lørdag d. 22.: Påskerengøring af kirken fra kl. 10-14. Alle, der har lyst og mulighed for at hjælpe til, er meget velkomne!
Søndag d. 23.: Palmesøndag. Palmeindvielse med procession og højmesse kl. 11.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Messe kl. 16.
Fredag d. 28.: Langfredag. Liturgien fejres kl. 15. Faste- og abstinensdag.
Lørdag d. 29.: Velsignelse af madvarer i kirken kl. 12. Påskevigilie kl. 21.
Sommertid begynder natten til søndag.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Messe kl. 11.
Mandag d. 31.: Messe kl. 11.

Vor Frue Kirke, Herlev
Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev
Tlf. 44 94 76 94.
Sognepræst: Frank Jobst O.M.I.
Eng. præst: Carroll Parker O.M.I.
Menighedsrådsformand: Lars Arbirk Wenstrup, P.D.Jensensvej 3. , 3540 Lynge.
Messetider: (HA)(I)
Lørdag: Messe kl. 17.
Søndag: Messe kl. 9.30 og kl. 11 (engelsk).
Hverdage: Onsdag kl. 19, torsdag kl. 9.30 (engelsk).
1. fredag i måneden: Messe kl. 19.30 (engelsk).
3. fredag i måneden: Messe kl. 19.30.
Tilbedelse: Onsdag efter messen.
Skriftemål: Efter aftale.
KUK mødes lejlighedsvis. Se opslag i våbenhuset.
Tirsdage: Åbent hus hos Skt. Josef Søstrene, Primulavej 1: Messe kl. 19.
Undervisning af de unge, der skal firmes af biskop Kozon lørdag d. 12. april kl. 15.30, finder sted hver søndag efter messen i Vor Frue kirke kl. 9.30 til ca. 12.

Søndag d. 2.: Firmelsesundervisning.
Søndag d. 9.: Undervisning af børn og voksne efter messen kl. 9.30. Firmelsesundervisning.
Onsdag d. 19.: Menighedsrådsmøde efter messen kl. 19.
Lørdag d. 22.: Palmeindvielse og uddeling ved messen kl. 17.
Søndag d. 23.: Palmesøndag. Palmeindvielse og uddeling ved messen kl. 9.30. Firmelsesundervisning.
Mandag d. 24.: Bodsandagt med lejlighed til skriftemål kl. 19.30.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Messe kl. 17.
Fredag d. 28.: Langfredag. Liturgi kl. 15.
Lørdag d. 29.: Påskenattens liturgi og messe kl. 21.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Messer som om søndagen. Sommertid begyndt.
Mandag d. 31.: Messe kl. 10.

14 Hovedstadsområde NØ

Skt. Knud Lavards Kirke, Lyngby
Lyngbygårdsvej 1, 2800 Lyngby
Tlf. 45 87 77 12.
Sognepræst: G. Uttenthal Nibler.
Messetider: (HA)(I)
Søndag: Messe kl. 11. Lørdag: Søndagsmesse kl. 17.

Søndag d. 2.: Familiemesse kl. 9.30. Søndagsmesse kl. 11.
Tirsdag d. 4.: Børneundervisning kl. 16.
Søndag d. 16.: Familiemesse kl. 9.30. Søndagsmesse kl. 11.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Fodtvætning og messe kl. 17. Jødisk påskemåltid kl. 19. Tilmelding.
Fredag d. 28.: Langfredag. Gudstjeneste kl. 15.
Lørdag d. 29.: Påskenattens liturgi kl. 21.30.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Påskemorgens liturgi kl. 11.

Skt. Therese Kirke, Hellerup
Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup
Giro 408 38 30.
Sognepræst: Biskop Czeslaw Kozon, Kollegievej 2, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 04 22 eller Bis-pekontoret tlf. 33 11 60 80 (undt. mandag).
Andenpræster: Jørgen Erichsen, Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup. Tlf. 39 61 19 19 bedst 8-9.
Niels Engelbrecht, Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 30 39.
Alle kontorekspeditioner foregår fra Skt. Andreas kirkes kontor, Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Kontorets tlf. 39 64 30 39. Normalt åbent onsdag kl. 9-12.
Messetider: (HB2)(I)
Søndag: Højmesse kl. 9, reciteret messe kl. 11. Morgenmad i kantinen mellem messerne.
Hverdage: Mandag: Messe kl. 11. Tirsdag: Messe kl. 17. Onsdag: Messe kl. 11. Torsdag: Messe kl. 17 i Skt. Joseph Søstrenes Kapel, Bernstorffsvej 98. Fredag: Messe kl. 7.30. Lørdag: Messe kl. 11.30 med rosenkransbøn kl. 11.15.

Lørdag d. 1., 8., 15. og 23.: Korsvejsandagt kl. 10.45 efterfulgt af rosenkransbøn og messe.
Lørdag d. 1.: Bededag for præste- og ordenskald.
Tirsdag d. 4.: Møde i K.Æ.K., Ordrup. Se under Skt. Andreas kirke.
Lørdag d. 8.: Sognekatekese kl. 15. Foredrag af Erling Tiedemann, leder af Pastoralcentret. Emne: »Pastoralcentret - en blandet landhandel«.
Søndag d. 9.: Familiemesse kl. 9.
Tirsdag d. 11.: Messe kl. 17 efterfulgt af tilbedelse af Alterets Sakramente indtil kl. 21.
Onsdag d. 12.: Bodsandagt kl. 19.30 i Skt. Andreas kirke.
Tirsdag d. 18.: Menighedsaften kl. 19 til 21. Der henvises til sognebladet.
Onsdag d. 19.: Den hell. Josefs fest. Messe kl. 11.
Søndag d. 23.: Palmesøndag. Indvielse af palmegrene (foretages i skolens gymnastiksal), procession til kirken, højmesse kl. 9. Reciteret messe kl. 11.
Tirsdag d. 25.: I Skt. Ansgars kirke pontifikalmesse med indvielse af de hellige olier kl. 17. Herrens bebudelse fejres i år den 7.4.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Højmesse kl. 17. Vågetimer indtil kl. 22.30.
Fredag d. 28.: Langfredag. Herrens lidelsesliturgi kl. 15. Faste- og abstinensdag. Kollekt til fordel for Det hellige Land.
Lørdag d. 29.: Påskevigiliens liturgi kl. 21.30. Efter messen agape i menighedssalen.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Højmesse kl. 11. Ingen messe kl. 9.
Sommertiden begyndt i nat. Urene stilles 1 time frem.
Mandag d. 31.: Reciteret messe kl. 9. Ingen messe kl. 11.

Immaculata Kirke
Strandvej 91, 2100 København Ø
Messetider:
Søndage: Højmesse kl. 9.
Mandag og torsdag: Messe kl. 16.45.
Tirsdag, onsdag og fredag: Messe kl. 7.
Lørdag: Messe kl. 9.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Højmesse kl. 17.
Fredag d. 28.: Langfredag. Herrens lidelsesliturgi kl. 15.
Lørdag d. 29.: Påskevigiliens liturgi kl. 20.

Skt. Andreas Kirke, Ordrup
Kollegievej 2, 2920 Charlottenlund
Sognepræst: Biskop Czeslaw Kozon. Tlf. 39 64 04 22 eller Bispekontoret tlf. 33 11 60 80 (undt. mandag).
Andenpræster:
Niels Engelbrecht, Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 30 39.
Jørgen Erichsen, Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup.

Tlf. 39 61 19 19 bedst 8-9.
Præst: Michael Bienkowski, Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 04 22.
Sognekontor: Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 30 39. Giro 802 66 02. Normalt åbent onsdag kl. 9-12.
Messetider: (HC2)(I)
Søndag: Reciteret messe kl. 8. Højmesse kl. 10. Hverdage: Mandag-torsdag: Messe kl. 8.
Fredag: Udstilling af sakramentet til tilbedelse kl. 16. Kort andagt og messe kl. 17.
Lørdag: Messe kl. 11.30.

Lørdag d. 1.: Bededag for præste- og ordenskald. Rosenkransbøn kl. 11.10. Derefter messe.
Søndag d. 2.: Latinsk højmesse kl. 10.
Tirsdag d. 4.: Møde i K.Æ.K. Messe kl. 11.30. Efter frokosten foredrag af Ulla Elmquist. Emne: »Det jødiske påskemåltid«. Tilmelding senest søndag d. 2. pr. tlf. 39 63 82 52, Aase og Mogens Nielsen, eller tlf. 39 64 09 01, Inge Ryom.
Fredag d. 7.: Jesu Hjerte fredag. Se under messetider.
Lørdag d. 8.: Familiedag kl. 15 for unge voksne og småbørnsfamilier.
Mandag d. 10.: Bibelkreds kl. 15 hos Connie Probst, Schimmelmannsvej 45. Alle er velkomne. Tilmelding pr. tlf. 39 63 63 82.
Onsdag d. 12.: Bodsandagt kl. 19.30.
Onsdag d. 19.: Den hell. Josefs fest. Messe kl. 8.
Søndag d. 23.: Palmesøndag. Indvielse af palmegrene (foretages ved Mausoleet, hvis vejret tillader det), procession til kirken og højmesse kl. 10. Ingen messe kl. 8.
Tirsdag d. 25.: Pontifikalmesse i Skt. Ansgars kirke kl. 17 med indvielse af de hellige olier.. Herrens bebudelse fejres i år den 7.4.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Højmesse kl. 17. Vågetimer indtil kl. 24.
Fredag d. 28.: Langfredag. Herrens lidelses liturgi kl. 15. Faste- og abstinensdag. Kollekt til fordel for Det hellige Land.
Lørdag d. 29.: Påskevigiliens liturgi kl. 22. Efter messen agape.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Højmesse kl. 10. Ingen messe kl. 8.
Sommertiden begyndt i nat. Urene stilles 1 time frem.
Mandag d. 31.: Sangmesse kl. 10. Ingen messe kl. 8.

Johanneskirken, Søborg
Vandtårnsvej 7-11, 2860 Søborg
Tlf. 39 69 03 01.
Sognepræst: Lech Pytlak. Træffes tirsdag kl. 10.30-11.30 på tlf. 31 28 17 00. Evt. også på 31 28 47 69.
Menighedsrådsformand: Lene Støtt, Kildebakkegårds Allé 68, 2860 Søborg. Tlf. 31 56 17 70.
Sognekontor: Vandtårnsvej 11.
Messetider: (HC2)(T)
Hver søndag: Højmesse kl. 9.30.
Anden søndag i måneden: Latinsk højmesse.

15 Hovedstadsområde V

Jesu Hjerte Kirke
Stenosgade 4, 1616 København V.
Tlf. 31 24 65 80 (kontor), 31 21 85 88. Indvalg 3121 0234. Fax. 33 25 07 38.
Sognepræst: P. Gerhard Sanders, SJ. (24)
Andenpræst: P. Niels Kiær, SJ. (22)
Kontortid: (Bent Wilson) Tirsdag kl. 10-12. Fredag kl. 14-17.
Messetider: (HA1)(TH)
Mandag-fredag: Messe kl. 8.15 og 17.
Lørdag: Messe kl. 8.15. Italiensk messe kl. 18.
Søndag: Latinsk højmesse kl. 10. Dansk højmesse kl. 11.30. Aftenmesse kl. 20.
Lejlighed til skriftemål før og efter alle messer og efter aftale.

Søndag d. 2.: Efter 11.30-messen: Emnekaffe: »Hvordan er det at være ung katolik i 1997?« v. Eva Siekierski og David Olander.
Tirsdag d. 4.: Kongregationsandagt kl. 16 med foredrag: »Den hellige Petrus Canisius som prædikant«.
Fredag d. 7.: Jesu Hjerte fredag. Sakramentet udstilles kl. 16. Kort andagt og sakramental velsignelse kl. 16.45. Messe kl. 17.
Søndag d. 9.: Messe på ungarsk kl. 16. Derefter samvær i menighedssalen.
Lørdag d. 15.: Kongregationsmesse kl. 10. Religionsundervisning kl. 10.30-13.
Søndag d. 16.: Familiemesse kl. 11.30.
Tirsdag d. 18.: De ældres eftermiddag kl. 14.30.-16.30. Sygeplejerske Ellen Dalgaard Jensen taler om »Mødet med mennesker på forskellige kontinenter«.
Onsdag d. 19.: Ministrantklub kl. 15.30-17. Vi skal øve til påsken!
Søndag d. 23.: Palmesøndag. Palmeindvielse i menighedssalen, derefter procession til kirken og dansk højmesse med passionslæsning efter Markus. Ungdomsmesse kl. 20 med efterfølgende »Café Ludvig« i menighedssalen.
Onsdag d. 26.: Studiekreds for voksne kl. 11. Ministrantklub kl 15.30.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Messe kl. 17. Derefter tilbedelse af sakramentet indtil kl. 20.
Fredag d. 28.: Langfredag. Liturgi kl. 15. Kollekt for Det hellige Land. Faste- og abstinensdag.
Lørdag d. 29.: Ingen messe på italiensk kl. 18. Påskevigilie kl. 22. Efter gudstjenesten kan vi ønske hinanden glædelig påske i menighedssalen.
Husk. Sommertid begynder natten til søndag.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Søndagsmesseorden. Messe på ungarsk kl. 16. Derefter samvær i menighedssalen.
Mandag d. 31.: Messe kl. 8 og kl. 10. Ingen senere messer.

Hver søndag indbyder vi til *kirkekaffe* efter morgenmesserne. Kaffen - og theen - serveres i menighedssalen, Indgang Stenosgade 4 B. Børn og unge er velkommen i ungdomslokalerne i kælderen ved samme indgang.

Skt. Mariæ Kirke
Jens Jessensvej 5, 2000 Frederiksberg
Sognepræst: Jesper Fich, Marielystvej 16, 1., 2000 Frederiksberg. Tlf. 38 79 39 99.
Messetider: (HA)(TH)
Søndag: Højmesse kl. 11.
Hverdage: Mandag og onsdag: Messe kl. 7. Tirsdag og fredag: Messe kl. 16.30. Torsdag og lørdag: Messe kl. 7.30.

Lørdag d. 1.: Børnenes lørdagsundervisning kl. 10-11.30.
Søndag d. 2.: Familiemesse kl. 11. Efter messen kirkekaffe.
Lørdag d. 8.: Børnenes lørdagsundervisning kl. 10-11.30. Om eftermiddagen »De syges dag« - den årlige eftermiddag hos Liobasøstrene i fastetiden. Lejlighed til skriftemål kl. 13.15-14. Messe kl. 14. Modtagelse af de syges salvelse. Kaffe i Liobahjemmets sal kl. 15.
Tirsdag d. 11.: Katolsk Ældre Klub. Møde i Liobahjemmets sal kl. 13.30. Messe kl. 16.30.
Søndag d. 23.: Palmesøndag. Palmevielse i Liobahjemmets sal kl. 11. Procession til kirken. Efter højmessen er der kirkekaffe.
Onsdag d. 27.: Skærtorsdag. Højmesse kl. 17.
Fredag d. 28.: Langfredag. Gudstjeneste kl. 15.
Lørdag d. 29.: Festlig påskevigilie kl. 21.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Festmesse kl. 11. Efter messen kirkekaffe.
Mandag d. 31.: Højmesse kl. 11.

Skt. Nikolaj Kirke
Strøbyvej 2, 2650 Hvidovre
Sognepræst: Wladyslaw Zdunek, C.ss.R., Strøbyvej 2, 2650 Hvidovre. Tlf. 36 78 27 90. Træffes tirsdag, fredag og lørdag kl. 9-12, tordag kl. 16-18. Mandag, onsdag og søndag kun efter aftale.
Messetider: (HA)(T)
Mandag- fredag: Messe kl. 8. Torsdag også kl. 17.
Lørdag: Messe kl. 17.
Søndag: Højmesse kl. 10.
Skriftemål: Lejlighed til skriftemål en halv time før messerne.

Søndag d. 2.: Højmesse kl. 10. Messe på polsk kl. 12. Derefter kirkekaffe.
Fredag d. 7.: Første fredag. Messe på dansk kl. 8. Vietnamesisk messe kl. 15.
Søndag d. 9.: Højmesse kl. 10. Derefter kirkekaffe.
Søndag d. 16.: Højmesse kl. 10. Messe på polsk kl. 17.
Søndag d. 23.: Palmesøndag. Højmesse kl. 10 med palmeindvielse.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Messe på vietnamesisk kl. 15. Højmesse på dansk kl. 17. Derefter tilbedelse til kl. 19.
Fredag d. 28.: Langfredag. Gudstjeneste kl. 15.
Lørdag d. 29.: Påskelørdagsliturgi kl. 20. Derefter agapemåltid i menighedssalen.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Højmesse kl. 10. Messe på polsk kl. 12.
Mandag d. 31.: Højmesse kl. 10.

16 Hovedstadsområde N

Sakramentskirken
Nørrebrogade 27, 2200 København N
Tlf. 31 35 68 25. Girokonto: 804-6638 Sakramentskirken.
Sognepræst: Jac. Adams, Redemptorist, Dovregade 5, 1.tv., 2300 Københavns S. Tlf. 31 57 09 42.
Træffes på kirkens kontor tirsdag-fredag ca. kl. 10-11 og ca. en halv time efter messerne. Bedst efter aftale, tlf. 31 35 68 25.
Kirkens kontor: Marianne F. Jensen, Nørrebrogade 27 C, 2200 København N. tlf. 31 35 68 25. Kontortid: Ti., on. og to. kl. 9-11, fr. kl. 10-12.
Menighedsrådsformand: Stella Sørensen, Australiensvej 30, 2.th., 2100 København Ø. Tlf. 31 18 00 67.
Hospitalspræsten for Københavnsområdet pastor Jørgen Erichsen meddeler, at han bedst træffes på tlf. 39 61 19 19 hverdage mellem kl. 8-9. Ved akutte tilfælde er man velkommen til at ringe til enhver tid.
Messetider: (HB2)(T)
Søndagsmesser: Lørdag kl. 17 dansk, kl. 18.15 fransk messe. Søndag kl. 10 højmesse. Kl. 18 engelsk.
Hverdagsmesser eller ordets gudstjeneste: Tirsdag, torsdag og fredag kl. 11, onsdag kl. 17 engelsk messe.
1. fredag i måneden ingen messe kl. 11, men messe kl. 17 med efterfølgende tilbedelse og sakramental velsignelse.
Undervisning af 1. kommunikanterne: Onsdag d. 5., 19. og 26. kl. 12-14 i mødelokalet på 1. sal.
Bedegruppe: Hver tirsdag kl. 16-18 i kirken.
Undervisning af første kommunikanterne: Onsdag d. 5., 12. og 19. kl. 12-14.

Lørdag d. 1.: TRO & LYS møde kl. 12.30 i krypten. Mødet slutter med messe kl. 17.
Søndag d. 2.: Familiemesse kl. 10.
Fredag d. 7.: Messe kl. 17. Derefter udstilling af sakramentet, tilbedelse og sakramental velsignelse.
Søndag d. 23.: Palmesøndag. Højmesse kl. 10. Vi starter med indvielse af palmegrene i skolegården, derefter procession ind i kirken.
Tirsdag d. 25.: Oliemesse i Skt. Ansgars kirke kl. 17.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Engelsk-dansk messe kl. 17.
Fredag d. 28.: Langfredag. Engelsk-dansk mindegudstjeneste kl. 15.
Lørdag d. 29.: Engelsk-dansk påskevigilie kl. 20.
Husk: Sommertiden begynder natten til søndag.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Dansk messe kl. 10. Fransk messe kl. 12. Engelsk messe kl.18.
Mandag d. 31.: Dansk messe kl. 11.

17 Hovedstadsområde K

Skt. Ansgars Kirke
Bredgade 64, 1260 København K.
Sognepræst: Dietrich Timmermann. Tlf. 33 13 37 62.
Præsternes træffetid: Tirsdag-fredag kl. 11-12.
Messetider: (HB2)(T)
Søndage: Reciteret messe kl. 8. Højmesse kl. 11.
Lørdage: Aftenmesse med fasteprædiken kl. 17.

Søndag d. 2.: Reciteret messe kl. 8. Højmesse kl. 11 med gregoriansk sang.
Onsdag d. 5.: Messe for de ældre kl. 10.
Fredag d. 7.: Jesu Hjerte messe kl. 16.30. Tilbedelse til kl. 18. Kvindernes Internationale Bededag. Økumenisk gudstjeneste kl. 19.
Søndag d. 16.: Højmesse kl. 11 med gregoriansk sang.
Onsdag d. 19.: Messe for de ældre kl. 10.
Søndag d. 23.: Palmesøndag. Reciteret messe kl. 8. Højmesse kl. 11 med indvielse af palmer ved biskop Kozon.
Tirsdag d. 25.: Pontifikalmesse kl. 17 med indvielse af de hellige olier ved biskop Kozon.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Skærtorsdagspontifikalmesse kl. 17. Derefter tilbedelse til kl. 24.
Fredag d. 28.: Langfredag. Langfredagsliturgi kl. 15 med korsets hyldning og læsning af lidelseshistorien.
Lørdag d. 29.: Påskevigiliens liturgi kl. 21.30. Efter messen er alle velkomne til en lille reception.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Reciteret messe kl. 8. Pontifikalmesse kl. 11 med biskop Kozon.
Mandag d. 31.: Reciteret messe kl. 8 og kl. 11.

18 Amager og Bornholm

Skt. Annæ Kirke, Amager
Hans Bogbinders Allé, 2300 København S.
Sognepræst: P. Jerzy Gorowski, CssR. Tlf. 31 58 41 02.
Andenpræst: Janusz Turek, CssR.
Kontortid: Tirsdag, onsdag, torsdag, fredag kl. 10-12, torsdag tillige kl. 17-18.
Udenfor kontortid tlf. 31 58 21 02.
Messetider: (HA)(T)
Lørdage: Engelsk messe kl. 17.
Søndage: Reciteret messe kl. 8.30. Højmesse kl. 10. Polsk messe kl. 12. Engelsk messe kl. 17.
Hverdage: Messe kl. 8.
Torsdage: Messe kl. 19 med rosenkransandagt.
1. fredag: Jesu Hjerte messe kl. 19.
I fastetiden korsvejsandagt hver torsdag kl. 19.

Søndag d. 2.: Familiemesse kl. 10.
Onsdag d. 5.: Onsdagsklubben mødes kl. 14.30. Biskop Czeslaw Kozon vil tale om Det hellige År.
Fredag d. 7.: Jesu Hjerte fredag. Messe kl. 19. Vågenat.
Onsdag d. 19.: Onsdagsklub kl. 14.30. Frans Larsen fortæller om sine rejser.
Søndag d. 23.: Palmesøndag. Højmesse kl. 10 med palmevielse og procession. Jesu lidelseshistorie opføres af elever fra Skt. Annæ Skole.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Koncelebreret messe kl. 17 og derefter tilbedelse / vågenat.
Fredag d. 28.: Langfredag. Langfredagsliturgi kl. 15. Kollekt til fordel for Det hellige Land.
Lørdag d. 29.: Påskenattens liturgi kl. 20.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Festmesse kl. 10. Messen kl. 8.30 bortfalder.
Mandag d. 31.: Messe kl. 10. Messen kl. 8.30 bortfalder.

Skt. Hyacinthus Kirke, Rønne
Østergade 59, 3700 Rønne
Tlf. 56 95 08 14 / 56 95 08 55.
Sognepræst: Erling Brodersen, tlf. 33 93 19 48 / 33 11 60 80.
Messetider: (HC2)(I)
Højmesse: Lørdag kl. 15.
Lørdag d. 22.: Ingen messe.
Søndag d. 23.: Palmesøndag. Se Åkirkeby.
Torsdag d. 27.: Skærtorsdag. Højmesse kl. 17.
Fredag d. 28.: Langfredag. Korsets hyldning og læsning af lidelseshistorien kl. 15.
Lørdag d. 29.: Se Åkirkeby.
Søndag d. 30.: Herrens opstandelse. Højmesse kl. 10.

Rosenkranskirken, Åkirkeby
Gregersgade 12, 3720 Åkirkeby
Sognepræst: Erling Brodersen.
Messetider: (HC2)(I)
Højmesse: Søndag kl. 10.

Tirsdag d. 18.: Møde med dameme kl. 14. Alle er velkomne i Lille Madsegade 14.
Søndag d. 23.: Palmesøndag. Højmesse med indvielse af palmegrene og procession i kirken kl. 10.
Torsdag d. 27 og fredag d. 28.: Se Rønne.
Lørdag d. 29.: Vigilmesse kl. 20.

19 Grønland

Krist Konge Kirke, Nuuk / Godthåb
Tlf.: 00 299 2 12 75. Fax: 00 299 2 31 75.
Messetider:
Søndagmesser: Messe kl. 10.
Hverdagsmesser: Tirsdage og torsdage: Messe kl. 17.15. Onsdage: Tilbedelse kl. 19 efterfulgt af messe kl. 19.30. Fredag: Messe kl. 17.15 i Blok 9, 213.
Lørdag: Messe kl. 9.15.
Sammenkomster: Efter søndags og onsdags liturgier.
Fejring af bodens sakramente: Efter aftale.

Gudstjenester på fremmede sprog

Deutschsprachige Gemeinde
Pfr. Guido Kreienbühl, Vesterbrogade 28, 2., 1620 København V. Tlf. 31 24 26 30.
Hl. Messe jeden 1. und 3. Sonntag im Monat um 10.30 Uhr in der Hauskapelle der St. Augustin Kirche, Jagtvej 183, Kopenhagen . Nach jedem Gottesdienst findet ein gemütliches Zusammensein statt.

English-Speaking Ministry
Fr. Carroll Parker, O.M.I., Chaplain to the English-Speaking Catholic Community.
Ministry Center: Vor Frue Kirke (VFK), Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev. Tlf. 44 94 76 78. Other Churches with Mass in English: Sakramentskirken (SAK), Nørrbrogade 27, 2200 Kbh. N. and Skt. Annæ Kirke (Skt.A.), Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S.
Eucharistic Celebrations in English:
Saturday: Skt.A. at 5 p.m. Sunday: VFK at 11. a.m.; Skt.A. at 5. p.m.; SAK at 6. p.m. Wednesday: SAK at 5 p.m. Thursday: VFK at 9.30 a.m. First Friday: VFK at 7.30 p.m.

Communauté de Langue Francaise
Copenhague: Tous les samedis à 18 h 15 à Sakramentskirken, Nørrebrogade 27, Kbh. N.

Missione cattolica Italiana
Messe ogni sabato alle ore 18 Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 Kbh.V.

Misa en Espanol
Iglesia de San Augustin, Jagtvej 183. Todos los domingos a las 12.00.

Kroatisk mission
P. Drago Cumurdzic, Johanneskirken, Vandtårnsvej 11, 2860 Søborg.
Messe: Hver søndag kl. 12 samt hver fredag kl. 19.
I Helsingør: Den 1. og 3. søndag i måneden kl. 14.
I Frederiksværk: Den 2. søndag i måneden kl. 16.
I Helsinborg, Sverige: Den 4. søndag i måneden kl. 17. I Klipan, Sverige: Hver lørdag kl. 14.

Msze swiete w jezyku polskim
Ks. Julian Bodnar, CssR.
Kosciół sw. Anny, Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S. Tlf. 31 58 21 02.

Liturgisk kalender marts 1997

1. *viol.* Lørdag i 2. uge i fasten. (II Ps). Faste pf. L.: Mika 7,14-15.18-20. Ev.: Luk 15,1-3.11-32. Bededag for præste- og ordenskald.
2. *viol.* 3. Søndag i fasten. (III Ps). Cr. Faste pf. I.L.: 2 Mos 20,1-17 eller 20,1-3.7-8.12-17; Sl 19,8.9.10.11. R. Herre, du har det evige livs ord! 2.L.: 1 Kor 1,22-25. Ev.: Joh 2,13-25. Til fremme af dåbskatekesen kan man vælge A-årets læsninger. I så tilfælde bedes også den særlige præfation. Karl den Gode, martyr, (1127), fejres ikke.
3. *viol.* Mandag i 3. uge i fasten. (III Ps). Faste pf. L.: 2 Kong 5,1-15. Ev.: Luk 4,24-30. I 3.uge i fasten kan man på en af hverdagene til fremme af dåbskatekesen vælge at læse A-årets tekster til 3.søndag i fasten. I så tilfælde bedes også den særlige præfation.
4. *viol.* Tirsdag i 3. uge i fasten. (III Ps). Faste pf. L.: Dan 3,25.34-43. Ev.: Matt 18,21-35. (Casimir, (1483) kan ihukommes.)
5. *viol.* Onsdag i 3. uge i fasten. (III Ps). Faste pf. L.: 5 Mos 4,1.5-9. Ev.: Matt 5,17-19.
6. *viol.* Torsdag i 3. uge i fasten. (III Ps). Faste pf. L.: Jer 7,23-28. Ev.: Luk 11,14-23.
7. *viol.* Fredag i 3. uge i fasten. (III Ps). Faste pf. L.: Hos 14,2-10. Ev.: Mark 12,28b-34. (Perpetua og Felicitas, martyrer, (204), kan ihukommes.)
8. *viol.* Lørdag i 3. uge i fasten. (III Ps). Faste pf. L.: Hos 6,1-6. Ev.: Luk 18,9-14. (Johannes af Gud, ordensmand, (1550), kan ihukommes.)
9. *viol.* eller *rosa.* 4. Søndag i fasten. (IV Ps). Cr. Faste pf. I.L.: 2 Krøn 36,14-16.19-23; Sl 137,1-2.3.4-5.6. R. Min tunge hænge ved ganen, om ikke jeg ihukommerdig. 2.L.: Ef 2,4-10. Ev.: Joh 3,14-21. Til fremme af dåbskatekesen kan man vælge A-årets læsninger. I så tilfælde bedes også den særlige præfation. Francisca af Rom, ordenssøster, (1440), fejres ikke.
10. *viol.* Mandag i 4. uge i fasten. (IV Ps). Faste pf. L.: Es 65,17-21. Ev.: Joh 4,43-54. I 4.uge i fasten kan man på en af hverdagene til fremme af dåbskatekesen vælge at læse A-årets tekster til 3.søndag i fasten. I så tilfælde bedes også den særlige præfation.
11. *viol.* Tirsdag i 4. uge i fasten. (IV Ps). Faste pf. L.: Ez 47,1-9.12. Ev.: Joh 5,1-3.5-16.
12. *viol.* Onsdag i 4. uge i fasten. (IV Ps). Faste pf. L.: Es 49,8-15. Ev.: Joh 5,17-30.
13. *viol.* Torsdag i 4. uge i fasten. (IV Ps). Faste pf. L.: 2 Mos 32,7-14. Ev.: Joh 5,31-47.
14. *viol.* Fredag i 4. uge i fasten. (IV Ps). Faste pf. L.: Visd. 2,1a.12-22. Ev.: Joh 7,1-2.10.25-30.
15. *viol.* Lørdag i 4. uge i fasten. (IV Ps). Faste pf. L.: Jer 11,18-20. Ev.: Joh 7,40-53.
16. *viol.* 5. Søndag i fasten. (I Ps). Cr. Faste pf. I.L.: Jer 31,31-34; Sl 51,3-4.12-13.14-15. R. Skab mig, o Gud, et rent hjerte. 2.L.: Hebr 5,7-9. Ev.: Joh 12,20-33. Til fremme af dåbskatekesen kan man vælge A-årets læsninger. I så tilfælde bedes også den særlige præfation.
17. *viol.* Mandag i 5. uge i fasten. (I Ps). Pass. pf. I. L.: Dan I(13),1-9.15-17.19-30.33-62 eller I(13),1-3.41c-62. Ev.: Joh 8,1-11. I 5.uge i fasten kan man på en af hverdagene til fremme af dåbskatekesen vælge at læse A-årets tekster til 3.søndag i fasten. I så tilfælde bedes også den særlige præfation. (Patrick, biskop, (461), kan ihukommes.)
18. *viol.* Tirsdag i 5. uge i fasten. (I Ps). Pass. pf. I. L.: 4 Mos 21,4-9. Ev.: Joh 8,21-30. (Cyrillus af Jerusalem, biskop og kirkelærer, (386), kan ihukommes.)
19. *hvid.* Onsdag. Josef, Jomfru Marias brudgom (h). Gl. Cr. Sankt Josefs pf. I.L.: 2 Sam 7,4-5a.12-14a.16; Sl 89,2-3.4-5.27+29. R. Hans slægt skal blive for evigt. 2.L.: Rom 4,13.16-18.22. Ev.: Matt 1,16.18-21.24a eller Luk 2,41-51a.
20. *viol.* Torsdag i 5. uge i fasten. (I Ps). Pass. pf. I. L.: 1 Mos 17,3-9. Ev.: Joh 8,51-59.
21. *viol.* Fredag i 5. uge i fasten. (I Ps). Pass. pf. I. L.: Jer 20,10-13. Ev.: Joh 10,31-42.
22. *viol.* Lørdag i 5. uge i fasten. (I Ps). Pass. pf. I. L.: Ez 37,21-28. Ev.: Joh 11,45-56.
23. *rød.* Palmesøndag. (II Ps). Cr. Særl.pf. Palmeprocessionen: Ev.: Mark 11,1-10 eller Joh 12,12-16. Messen: I.L.: Es 50,4-7; Sl 22,8-9.17-18a.19-20.23-24. R. Min Gud, min Gud, hvorfor har du forladt mig? 2.L.: Fil 2,6-11. Ev.: Mark 14,1 — 15,47 eller 15,1-39. Turibius Mogrovejo, biskop, (1606), fejres ikke.
24. *viol.* Mandag i den stille uge. (II Ps). Pass.pf. II. L.: Es 42,1-7. Ev.: Joh 12,1-11.
25. *viol.* Tirsdag i den stille uge. (II Ps). Pass.pf. II. L.: Es 49,1-6. Ev.: Joh 13,21-33.36-38. Herrens bebudelse fejres i år den 7. april.
26. *viol.* Onsdag i den stille uge. (II Ps). Pass.pf. II. L.: Es 50,4-9a. Ev.: Matt 26,14-25.
27. *hvid.* Skærtorsdag. Fastetiden afsluttes før aftenmessen. Påskehøjtiden indledes med aftenmessen, som træder i stedet for vesper. Gl. Euk.pf. I. I.L.: 2 Mos 12,1-8.11-14; Sl 116,12-13.15-16bc. 17-18. R. Velsignelsens kalk er fællesskab om Kristi blod. 2.L.: 1 Kor 11,23-26. Ev.: Joh 13,1-15.
28. *rød.* Langfredag. I.L.: Es 52,13 — 53,12; Sl 31,2+6.12-13.15-16.17+25. R. Fader! i dine hænder betror jeg min ånd. 2.L.: Hebr. 4,14-16; 5,7-9. Ev.: Joh 18,1 — 19,42. Kollekt for Det Hellige Land.
29. *viol.* Påskelørdag
PÅSKETIDEN
Aften: *hvid.* Påskevigilie. (h). Gl. Påskens pf. I. Af det Gamle Testamentes læsninger skal læses mindst 3. GT: 1: 1 Mos 1,1 — 2,2 eller 1,1.26-31a. 2: 1 Mos 22,1-18 eller 22,1-2.9a.10-13.15-18. 3: 2 Mos 14,15 — 15,1 (obligatorisk). 4: Es 54,5-14. 5: Es 55,1-11. 6: Bar 3,9-15.32 — 4,4. 7: Ez 36,16-28. NT: Rom 6,3-11; Sl 118,1-2.16ab-17.22-23. R. Halleluja! Halleluja! Halleluja! Ev.: Mark 16,1-8.
30. *hvid.* Påskedag. Herrens opstandelse. (h). Gl. Sekvens. Cr. Påskens pf.I. I.L.: ApG 10,34a. 37-43; Sl 118,1-2.16ab-17.22-23. R. Denne er dagen, som Herren har gjort, lad os juble og glæde os på den. Eller: Halleluja! Halleluja! Halleluja! 2.L.: Kol 3,1-4 eller: 1 Kor 5,6b-8. Ev.: Joh 20,1-9 eller: Mark 16,1-8. Påskedags aften kan læses: Ev.: Luk 24,13-35.
31. *hvid.* Mandag i påskeugen. (2.påskedag) Gl. Evt.sekvens. Evt.Cr. Påskepf.I. Til bortsendelse og svar tilføjes: Halleluja! Halleluja! L.: ApG 2,14.22-32; Sl 16,1-2a+5.7-8.9-10.11. R. Vogt mig, Gud, thi jeg lider på dig. Eller: Halleluja! Ev.: Matt 28,8-15.

En ildsjæl fylder 85 år den 15. marts

Nogle mennesker kender man kun på afstand, - måske fordi man taler om dem. Jeg hørte første gang om *Paul d´Auchamp*, da jeg var 17 år. Han var langt fra Danmark, i Baltimore, hvor han læste til præst ved St. Mary´s Seminary. Jeg fik ham beskrevet som en ung bankmand fra Kolding, der brændte efter at blive præst. Han var glad for seminariet, så glad, at han også tilbragte sine ferier dér. Han aflagde besøg på byens hospitaler.

Det er p. *Paul d'Auchamps* ønske , at de, der vil betænke ham i anledning af dagen, gør dette ved at sende et bidrag til Caritas Danmark. Bidrag mærkes *d'Auchamp 85 år.*

Da jeg et par år senere kom på præsteseminarium i Boston, forstod jeg slet ikke Paul. Somrene på østkysten er ulideligt varme og fugtige, og det var endnu værre i Baltimore. Det var de selvfølgelig også for patienterne, som Paul besøgte.

Seminariet i Baltimore tilhører Sulpicianerne, præster som i flere århundreder har haft præsteseminarier. Det vigtigste i uddannelsen er ikke lærdom, men Gudsforholdet, som er grundlaget for præstens virke. Sulpicianerne havde tidligere haft seminariet i Boston, men måtte forlade det i 1912. Alligevel var det deres grundlag, som seminariet byggede videre på. Det gav mig nøglen til en forståelse af Pauls senere virke som præst. Han fandt i Baltimore en udfoldelse for det præstekald, som han længtes så brændende efter at realisere, da han sad ved det daglige arbejde i banken.

I 1952 blev Paul d´Auchamp præsteviet som 40-årig i Aalborg. Han var præst i Nykøbing Falster, i Aakirkeby, i Brønshøj, i Søborg og på Nørrebro. Paul fik idéen at organisere rejser, og et stort antal mennesker har rejst med ham til Italien. Da de kom hjem var de meget trætte og ømme i fødderne, men de havde mødt den katolske kirke på en sådan måde, at de aldrig glemte det. De mange rejser gav et lille overskud, de mange bække små blev til Johanneskirken i Søborg, der er så smuk, at den burde ligge i centrum.

Paul er på mange måder en krævende person. Når han tager fat på en opgave, helmer han ikke, før den er løst på en forsvarlig pastoral måde. Han har brugt sine 85 år godt til glæde for utallige mennesker, der alle sender ham lykønskninger og taknemmelige tanker på fødselsdagen den 15. marts.

Jørgen Hviid

Bønnens apostolat ved Paul Keller S.J.

Vi skal bede for fred og retfærdighed

Social retfærdighed for alle mennesker og fred i verden - en illusion ?

Skønt dette mål synes at være uendelig langt borte, bør vi alligevel både arbejde og bede for at komme det nærmere.

Jagten efter profit og rigdom går i den sidste ende altid ud over de svage, hvadenten det er de enkelte mennesker eller hele nationer og kontinenter. Den gensidige afhængighed medfører desuden, at den skade, der tilføjes andre, rammer en selv.

Virkelig »menneskeligt« liv kan ikke udfolde sig i et »mod« hverandre, men kun i et »med« hverandre og »for« hverandre.

Bestræbelserne for at respektere ethvert menneskes værdighed og at bære omsorg for den enkeltes personlige udvikling gavner os selv. Når vi gør en indsats for i Kristi ånd at tjene andre og for at bidrage til en fredelig sameksistens, kommer også det bedste i os selv til udfoldelse.

Pave *Johannes Paul II* pointerer under mange besøg, i talrige taler og samtaler, at de internationale organisationer skal søge styrke i Kristi ånd til gavn for de fattige nationer.

At samarbejde mellem rige og fattige lande må lykkes, bør være genstand for alvorlig bøn. For der er mange vanskeligheder at overvinde. Noget, som synes at være en hjælp til økonomisk fremgang, er i virkeligheden systematisk udbytning. Det er ikke let at føre bevis for det, heller ikke at få sandheden fastslået og at gennemføre de nødvendige forandringer.

Her har kirken sin særlige chance. Gennem sin missionserfaring og sit virke i alle lande ved den, hvor skæbnesvangre modsætninger mellem de rige og fattige lande er, og hvilke kræfter der skal til for at skabe en nogenlunde retfærdig balance.

Kirkens stemme formår at ruske op i de rige landes samvittighed. Det er Kirkens indre liv, som forpligter den til at vove en indsats her. Men den er afhængig af manges særlige forbøn.

Vi bør alle tage bestræbelserne for retfærdighed og fred med i vor bøn. På den måde åbner vi os mere og mere for vore nødlidende medmennesker og for den levende Gud.

Med paven beder vi om, at de rige og fattige nationer må lære at samarbejde effektivt for retfærdighed og fred.

Missionsanliggende

Kort efter den franske revolution var missionerne, af mangel på penge og missionærer, nået til et »dødt punkt«.

Da begyndte den unge *Pauline Marie Jaricot* at samle penge og bede for sin bror i missionen.

Sammen med nogle frivillige grundlægger hun en forening, som forpligter sig til regelmæssigt at bede for missionerne og at afse financielle midler til dette formål.

Meningen var bl.a. at hvert medlem skulle søge at vinde ti nye medlemmer.

Således opstod i 1922 »Værket til Troens Udbredelse«, som af Pave *Pius XI* blev ophøjet til et paveligt »værk«.

Beredvillighed til bøn og materiel støtte til missionerne er ikke mindre vigtig i vore dage.

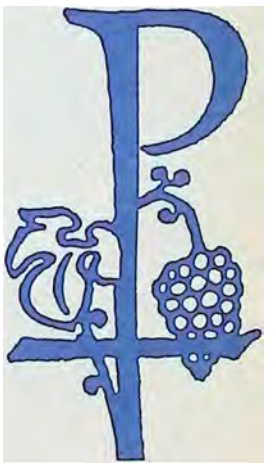

Ved vor dåb indlemmes vi i Kristi Kirkes fællesskab på jorden - et fællesskab, som udstrækker sig til alle vore brødre og søstre verden over, - et fællesskab, som gør os ansvarlige over for vore medmennesker og dermed også missionerne og deres trivsel - ansvarlige for forkyndelsen af Kristi glade budskab til alle folkeslag - indtil jordens grænser.

Vi beder for,
at 175-året for »Værket for Troens Udbredelse« må anspore til større engagement i missionsarbejdet verden over.

Orientering fra sognene: marts 1997

Msza sw.: Kazda niedziela i swieto o godz. 12.00.

Ungarsk messe
Magyar mise v. P. Kálmán Horváth, S.J. Stenosgade 4 a, 1616 Kbh. V. (Jesu Hjerte Kirke). Tlf. 31 21 85 88. Messe hver 2. søndag i måneden kl. 16 (i huskapellet, Stenosgade 4 A).

Tamilske gudstjenester
Pastor Jude Kulas Soosaiappu, Kastetvej 1, 9000 Aalborg. Tlf. 98 13 50 39 eller 20 86 67 38.
Lørdag d. 8.: Skt. Norberts kirke, Vejle, kl. 17.
Søndag d. 9.: Skt. Ansgars kirke, Aabenraa, kl. 10.
Lørdag d. 22.: Skt. Michaels kirke, Kolding, kl. 15.
Søndag d. 23.: Skt. Kjelds kirke, Viborg, kl. 10.
Øm: Korsvejsandagt kl. 16.
Torsdag d. 27.: Skt. Ansgars kirke, Aabenraa, kl. 15.
Fredag d. 28.: Skt. Knuds kirke, Svendborg, kl. 11. Hellig Kors kirke, Lemvig, kl. 18.
Lørdag d. 29.: Helligåndskirken, Frederikshavn, kl. ? (ring til p. Jude).
Husk: Sommertid begynder. Vi stiller uret 1 time frem.
Søndag d. 30.: Vor Frue kirke, Århus, kl. 14. Skt. Mariæ kirke, Aalborg, kl. 18.
Mandag d. 31.: Skt. Norberts kirke, Vejle, kl. 14.

Koder for kørestolsbrugere
Koderne er anført efter »Messetider«.
HA = Direkte angang ad fast rampe, fast skinne eller elevator.
HB = Adgang ad løs rampe eller skinne.
HC = Kun adgang ved løft.
1 = Placering af fast adngsvej oplyses ved henvendelse til sognekontoret.
2 = Aftale om hjælp ved ankomst aftales med sognekontoret/kirken.

Koder for hørehandicappede
Koderne er anført efter »Messetider«.
T= Teleslynge.
H= Andre hjælpemidler for hørehandicappede, f.eks. højtaleranlæg, hånd-høreapparat. Sidstnævnte skal nogle steder lånes i kirkens sakristi.
I= Ingen hjælpemidler for hørehandicappede.

Mariansk-montfortansk busvalfart i juli

Anledningen er 50 året for Louis-Marie de Montforts helgenkåring

Den 20 juli i år er det 50 år siden, at pave *Pius XII* i Rom helgenkårede den franske missionspræst og ordensstifter Louis-Marie de Montfort. I 1888 var han blevet saligkåret.

I den anledning arrangeres, fra Slagelse, en 12-dages mariansk-montfortansk bus-valfart over Tyskland og Holland/Belgien til Frankrig for menighedsmedlemmer fra de gamle montfortanske sogne på Sjælland, ganske særlig de, der er medlem af den montfortanske association »Maria, hjertemes dronning«, men osse for folk fra andre sammenhænge, som måtte være interesserede.

Valfarten finder sted mandag 21. juli til fredag 1. august og prisen bliver ca. 3.000 kr.

Ved ophold i Mariavalfartsstederne Kevelaar (de bedrøvedes trøst), Leuven (hjertemes dronning) og Paris (den undergørende medalje) samt, udfra St. Laurent-sur-Sevre til Pontchateau og Montfort-sur-Meu (steder i Vestfrankrig med relation til den hellige Montfort), vil vi sætte os ind i Montforts liv og spiritualitet.

På særlig måde vil vi fordybe os i Montforts undervisning om jomfru Marias betydning i Guds frelsesplan, idet vi vil tilegne os indholdet af hans berømte »Afhandling om den ægte andagt til jomfru Maria«, som valfartens leder har oversat/overført til dansk og som udkommer på Montforts mindedag, den 28. april.

Sidste efterår valfartede pave *Johannes Paul II* til St. Laurent-sur-Sevre, idet han dér indledte sit Frankrigsbesøg. Det var i dén forbindelse, at paven bestemte, at Montforts mindedag den 28. april, som indtil nu kun har været fejret i ordensfamilien samt i visse bispedømmer i Frankrig, fra i år af skal indføres i hele kirken.

Montforts første discipel, den første Visdomsdatter, søster *Marie-Louise Trichet*, som Pave Johannes Paul II saligkårede i 1993, vil osse beskæftige os undervejs, ganske særligt i St.-Laurent-sur-Sevre, hvor hun ligger begravet ved siden af Montfort.

Første station på valfarten bliver montfortanernes tidligere præsteseminarium i Oirschot i Holland. Herfra er alle de hollandske montfortanere, som siden 1901 har arbejdet i Danmark, kommet.

Men allerførste station bliver en højtidelig messe i Vor Frue Kirke i Slagelse på selve jubilæumsdagen, søndag den 20. juli.

Interesserede, som kunne tænke sig at deltage i valfarten, bedes henvende sig til undertegnede leder snarest, da valfarten har stor søgning.

P. Stephen Holm, Slagelse tlf. 53 52 06 45.

Stephen Holm

Den hellige Louis Marie Grignion de Montfort (1673-1716).

Opstand i Vejle i påsken

Organisationen »Youth For Christ«, der er en international kristen ungdomsbevægelse afholder deres årlige påske-arrangement »Opstand«. Det sker 2. påskedag den 31. marts 1997 kl. 11 - 21 i Vejle Centret, Idrættens Hus.

Musikere, sangere og lovsangsgrupper inviteres til et seminar om »Den kristne musikers ansvar« med musikeren *Glenn Kaiser* fra USA

Der er et 5 timers program for de yngste teenagere med det danske band »Kopp« og de amerikanske rappere »Idol King« afvekslende med festlige konkurrencer og skøre lege i RockSolid-stil.

Youth For Christ har hentet flere dygtige lovsangs- og gospelledere ind til Opstand 97. Herudover er der en masse gode bands fra ind- og udland.

Enten vi kan li' det - eller ej

Herlevs katolske og protestantiske kirker vil gøre os klogere på kristendom og islam

80-90.000 muslimer bor i dagens Danmark, og Islam er nu det største religionssamfund - efter den lutherske kirke. Udfordringen mellem Kristendommen og Islam er stor, men det er den gensidige uvidenhed også.

Helsingør Stifts mellemkirkelige Udvalg indbyder derfor alle til stort Stiftstævne om Kristendom og Islam.

Herlevs katolske samt protestantiske kirkers fælleskirkelige Udvalg har påtaget sig arrangementet, som finder sted: Lørdag d. 15. marts 1997 kl. 10 - 17 i Hjortespring Skole, Dildhaven 40, 2730 Herlev.

Uvidenheden om en anden religion end ens egen er stor, og vi tager ofte afstand fra det vi ikke kender.

Af den grund har vi alle brug for at blive klogere på både Kristendom og Islam.

Deltagelse i hele programmet incl. frokost og kaffe/te koster kr. 60.- .

Tilmelding sker ved indbetaling af beløbet på gironr. 206-1953 - senest 24. februar.

Adr. Herlev fælleskirkelige Udvalg, Cellovej 3, 2730 Herlev. NB: Af hensyn til gruppeinddeling bedes man anføre kirkesamfundstilknytning på girokortet.

Ønskes yderligere oplysninger kan man henvende sig i nærmeste kirke.

Inge Messerschmidt
Erhvervspraktikant

Lærer søges

På grund af lærers orlov søges en lærer til en tidsbegrænset stilling med fuldt timetal i skoleåret 97/98. Tiltrædelse den 1. august 1997.

Sankt Annæ Skole er en katolsk skole, som bygger på det kristne livs- og menneskesyn, og den er et tilbud til såvel katolske som ikke-katolske elever. Sankt Annæ Skole er en gammel, traditionsrig skole, hvor moderne undervisningsprincipper og skoleudvikling prioriteres højt. Skolen er oprettet i 1897 og fejrer sit 100 års jubilæum den 22. august 1997. Der er 500 elever og 40 lærere på skolen, som har til huse i lyse, venlige bygninger.

Vi søger en engageret og aktiv lærer, som kan undervise i tysk. Andre fag efter aftale, men gerne matematik eller orienteringsfag.

Ansættelse sker i henhold til overenskomst mellem Finansministeriet og LC. Der er tale om en fuldtidsstilling, og vikariatet forventes at vare til udgangen af november 1997.

Ansøgning stiles til skolens bestyrelse og sendes til skolens leder Jens Knudsen, således at den er skolen i hænde senest mandag den 17. marts.

Sankt Annæ Skole
Otto Rudsvej 7
2300 København S.
Tlf. 31 58 05 35

Tilføjelse fra Radio Steno

Det annoncerede program tirsdag den 4. marts i Radio Steno med biskop *Hans L. Martensen* og professor *Theodor Jørgensen* sendes også dagen før, altså mandag den 3. marts - endda direkte; tirsdag genudsendes programmet.

Bistand

Katolsk menighedspleje

Bredgade 69 A, 1260 København K.
Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. telefon 33 15 23 03. Postgiro 6466397

Møder og arrangementer

Sygedagen

afholdes lørdag den 8. marts kl. 14.00 i Skt. Mariæ kirke, Jens Jessensvej 5, Frederiksberg.

Ældre og syge indbydes til en messe, hvorunder der er mulighed for at modtage de syges salvelse.

Efter messen mødes vi til eftermiddagskaffe.

Tilmelding bør ske til Deres eget sognekontor inden 3. marts - eller undtagelsesvis til Skt. Lioba Kloster - tlf. 38 71 48 72.

Med venlig hilsen
De Syges Katolske Forbund

Frans af Assisi-aften for unge

Hør om den spændende Frans og hvad det vil sige at være franciskaner. Bøn og mystik ved de franciskanske lægbrødre. Torsdag den 13. marts kl. 19.00 i Sakramentskirkens krypt, Nørrebrogade 27 C inde i gården.
For alle over 15 år. Kaffe og brød serveres.
DUK, Sakramentskirkens lokalforening og Den franciskanske Lægorden

DUK-kalender

LOKALFORENINGSMØDE den 15. 3. kl. 10 - 17 i menighedssalen i Næstved.
For alle lokalforeningsledere øst for Storebælt.
Pris kr. 50,-. To ledere fra hver lokalforening får refunderet rejseudgifterne.

UNGDOMSMESSE den 23. 3. kl. 20.
Palmesøndag i Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 København V.
Efter messen er der Café Ludvig.

FIRMELSE VEST WEEKEND den 4. 4. - 6. 4. på Øm for alle firmander, der bor på Fyn og i Jylland.
Pris kr. 160,- samt kr. 175,- for fællesrejse.
Tilmelding og betaling senest den 14. 3.

Kalenderen fortsættes i næste spalte.

DUK-kalender fortsat

FIRMELSE ØST WEEKEND den 11. 4. - 13. 4. på Øm for alle firmander, der bor på Sjælland og Lolland/Falster.
Pris kr. 160,- samt kr. 175,- for fællesrejse.

LEDERMØDE JYLLAND/FYN den 18. 4. - 20. 4. for alle lokalforeningsledere.
Pris kr. 50,-. To ledere fra hver lokalforening får refunderet rejseudgifterne. Tilmelding og betaling senest den 4. 4.

LEDERTRÆNING den 24. 4. - 27. 4. på Øm.
Alder: 14-20 år.
Pris kr. 175,- samt kr. 175,- for fællesrejse.
Tilmelding og betaling senest den 4. 4.

UNGDOMSMESSE den 27. 4. kl. 20.
Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 København V. Efter messen er der Café Ludvig.

LEJRLEDELSESKURSUS den 2. 5. - 4. 5. på Øm for alle ledere på DUK's sommerlejre 1997.
Kurset er gratis. Tilmelding senest den 11. 4.

UNGDOMSMESSE den 1. 6. kl. 20.
Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 København V. Efter messen er der Café Ludvig.

DET ER MEGET VIGTIGT AT OVERHOLDE TILMELDINGSFRISTEN!!!
Samtlige priser er for medlemmer af DUK. Ikke medlemmer betaler kr. 100,- mere i gebyr for weekender og kr. 300,- for lejre.
Afbud: Tilbagebetaling af gebyr sker normalt ikke efter sidste tilmeldingsfrist.

Jeg tilmelder mig:

Arrangement:.....

Dato:.....

Navn:.....

Adr.:.....

Postnr./By:.....

Fødselsdato:.....

Telefon:.....

Katolik: Ja:..... Nej:.....

Deltager i fællesrejse:.....

Ankommer selv:.....

Postgirokonto 9 08 32 94
Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Bredgade 67, 2.th., 1260 København K.
Tlf. 33 14 77 07

Academicum Catholicum

Indbyder til foredrag med emnet

Renæssancens fromme pave - Pius II og Europa

ved ph.d. Stephen Christensen

fredag den 14. marts kl. 20

I Englesalen, Niels Steensens Gymnasium, Jagtvej 183 B. Alle er velkomne.

Det sker på Magleås

Søndag den 2.3. kl. 14.00.
Magleåstræf
Fløjte- og harpeduoen
Ulla og Lisbeth.
(se annoncen).

Sø. d. 2. - ti. d. 4.3.:
Danmarks Radio.

Ma. d. 3. - on. d. 4.3.:
Historielærerforeningen.

On. d. 5. - to. d. 6.3.:
Latinlærerforeningen.

On. d. 5. - to. d. 6.3.:
Sundhedsplejen.

To. d. 6. - sø. d. 9.3.:
Idrættens Lederakademi.

Fr. d. 7. - sø. d. 9.3.:
Tro og Lys økumenisk kommission.
p. Michael Bradley O.M.I.

Ma. d. 10. - fr. 14.3.:
Studievejlederforeningen.

Ti. d. 11. - on. d. 12.3.:
Journalisternes a-kasse.

To. d. 13. og fr. 14.3.:
V. Kann-Rasmussen.
Fr. d. 14. - lø. d. 15.3.:
DLH.

Fr. d. 14. - lø. d. 15.3.:
Lourdes-gruppen.

Sø. d. 16. - ti. d. 18.3.:
Matematiklærerforeningen.

Ma. d. 17. og ti. d. 18.3.:
Undervisningsministeriet.

To. d. 20. - fr. d. 21.3.:
DTU.

Fr. d. 21. - sø. d. 23.3.:
Medjugorje-gruppen.

Lø. d. 22. - sø. d. 23.3.:
Katolsk Arbejderaktion
v/George Bune-Andersen.

Ma. d. 24.3.:
Landsforen. af forsorgsledere.

Ti. d. 25. - on. d. 26.3.:
Dansk Røde Kors.

To. d. 27. - ma. d. 31.3.:
Påskerefugium.

Diverse

Katolsk Menighedspleje søger værelser til unge

Til unge under uddannelse søger Katolsk Menighedspleje værelser el. lejl. i hele Storkøbenhavn. Gratis for begge parter formidles kontakt mellem udlejer og lejere. Ønsker De at udleje eller leje - ring til Katolsk Menighedspleje 33 15 23 03 kl. 14-16 tirsdag og torsdag.

Testamente

til fordel for Den katolske Kirke Ansgarstiftelsen

Man kan støtte Kirken ved at indsætte den som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift
Kirken modtager det fulde beløb.

Gratis advokatbistand
Det anbefales at lade en advokat oprette testamentet.
Udgifterne til salær refunderes af bispekontoret.

Yderligere oplysninger
Katolsk Bispekontor
Bredgade 69 A, 1260 København K
Tlf. 33 11 60 80.

Niels Steensens Bibliotek

er lukket fra Palmesøndag d. 23.3. til 1.4. - begge dage incl.

Søger du job?

Hel/Deltids? Vi udvider vores forretning og har nu succes i 33 lande. Interesseret? Tlf. og fax 65 25 50 05.

Kjoler

til førstekommuniuon sælges
Tlf. 32 53 86 48

Bolig

Roligt midaldrende katolsk ægtepar søger lys, velholdt lejlighed, evt. stue- eller 1. sals lejlighed i villa på ca. 120/130 kvm nord for København i løbet af foråret / sommeren 1997.

Billet mrk. 1436 til »katolsk orientering«, Vesterbrogade 28, 4., 1620 København V.

Valfarter

Den nordiske valfart til Lourdes

25. juni til 2. juli 1997

8 dages flyrejse fra København med fuld pension. Ens pris for alle deltagere på hotel kr. 5.300,-. Præster, læger og sygeplejersker ledsager valfarten.
Tilmelding senest 1. maj 1997.
Information og tilmeldingsmateriale kan rekvireres hos: Marina Steensen tlf. (45) 48 48 39 83 eller Philippe Hanus tlf. (45) 39 29 92 23 - begge træffes bedst mand. til fred. kl. 20-21.

Pilgrimsrejser 1997

Medjugorje
i Bosnien Herzegovina:
Den 30. juni til den 10. juli.

Fatima i Portugal og
Garabandal i Nordspanien:
Den 6. oktober til den 18. oktober.

Italien:
Schio san Martino,
Giovanni Rotondo og San Damiano.
Den 17. november til den 29. november.

Pilgrimspræst på alle rejser:
Pastor Benny Blumensaat.

Henvendelse vedrørende priser, tilmelding, indhold m.v.:
Maria Truelsen
Kløverbladsgade 10, 2500 Valby
Tlf. 36 45 12 60

Salg og service

Juridisk bistand til private

Adv. Sandra Moll
(Dansk advokat - dott. in giurisprudenza)
Adv. Peter Alsted (H)
Adv. Niels Ahlmark (H)

Vi er et internationalt orienteret advokatkontor, som ud over erhvervsrådgivning også yder bistand til private.

For privatpersoner er det vigtigt - ikke mindst, hvis man ikker er dansk - at søge rådgivning f.eks. i følgende situationer:
- Køb og salg af fast ejendom.
- Familieretlige spørgsmål i forbindelse med indgåelse af ægteskab, separation og skilsmisse.
- Testamenter og arveret.
- Ansættelsesretlige spørgsmål.

Vester Voldgade 90,
1552 København V.
Tlf. 33 15 15 63. Fax 33 13 07 07.

Annoncer i »katolsk orientering«
Tekstside-annoncer: kr. 6,- pr. sp./mm.
Rubrik-annoncer: kr. 5,- pr. mm.

Lasse Baumann Antikviteter

Dødsboer og bedre indbo købes.
Naboløs 3, 1206 København K.
Tlf. 33 11 72 37. Aften: 42 85 39 40

Advokataktieselskabet
Linde & Altschuler
Esplanaden 6
1263 København K

Vi tilbyder erhvervsretlig rådgivning og juridisk bistand til private.

Vi kan herunder bistå Dem med virksomhedsoverdragelser, retssager, inkasso, ejendomsadministration, handel med fast ejendom, testamenter og dødsbobehandling indenlands og udenlands.

Kontakt
advokat Finn Roger Nielsen
på tlf. 33 14 19 40.

BENZONS BEGRAVELSES-FORRETNING

38 34 46 01 - 31 86 60 56

DØGNVAGT:
31 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelser og bisættelser ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

BEGRAVELSER OG BISÆTTELSER

v/ bedemand Vagn Fondo
39 62 16 50
Reference: Sankt Joseph Søstrene
Bedemændenes Landsforening

Find *Deres* bedemand her:

Vanløse Ligkistemagasin
38 71 75 01
H.P. Baltzer & Søn
Jyllingevej 8
2720 Vanløse

Tåstrup Bedemandsforretning
43 99 75 01
Sv.E. og B. Baltzer
Køgevej 40
2630 Taastrup

Også aften, week-end og helligdag kan De ringe og aftale et møde i Deres hjem eller hos os.

Hos medlemmer af Bedemændenes Landsforening har De tryghed for:

- professionel hjælp og rådgivning ved begravelse og brænding.
- viden om en lang række forhold i forbindelse med dødsfald.
- fair forretningsmæssig og økonomisk behandling.

Rekvirer gratis pjecen
"NÅR NOGEN DØR..."

Begravelses-forretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.
Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

DØGNVAGT
31 55 55 55

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 43 99 01 58

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler

Wagn Adler

DØGNVAGT
39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
SØBORG HOVEDGADE 94

Guldager

stopper korrosion og fjerner kalk i større brugvandssystemer.
Tlf. 42 27 31 00

Murermester Keld Erik
JOHNSEN
Ankervej 12
Stubberup
4800 Nyk. F.

Medl. af BYG og Nykøbing F. Murerlaug

Om- og tilbygning - Reparationer
Alt tagarbejde

Tlf. 53 83 99 08

Vi lover godt håndværk og er omfattet af... BYG GARANTI ORDNING

Arbejde udføres overalt
på Sjælland, Lolland og Falster

Malermester
VILLY HANSEN
Bredager 13 - 7120 Vejle Ø.
Tlf. 75 81 69 62 og 75 83 29 37

VICTOR NIELSEN
Stenhuggeri og Monumentforretning

v/ stenhuggermester Mohr
Vestre Kirkegårds Allé 28-32
2450 København SV
Tlf. 31 21 65 48 Fax. 31 21 80 32

Revision • Regnskab • Skat
REVISORGÅRDEN I ROSKILDE
Registreret revisor FRR
Jørgen Brangstrup
Skt. Olsgade 10 • Roskilde • 46 35 10 35
- det er altid sikkert med en registreret revisor

Kirken maner til forsigtighed

Landsby i Civitavecchia drømmer om et nyt, stort valfartssted - men miraklet er stadig ikke anerkendt

Civitavecchia (KNA) - På toårsdagen kom den igen i søgelyset, den lille gipsstatue af Jomfru Maria, som siges at græde blodige tårer. Flere tusinder valfartede til den lille landsbykirke i Mellemitalien, hvor statuen står bag panserglas, og efterfølgende kunne man genfinde rygtet i dagspressen: Det rødbrune fluidum i øjenhøjde var ikke menneskeværk, men et overnaturligt tegn - et mirakel, som inden længe ville blive anerkendt.

Kirken afventer

Først sagde de kirkelige instanser ikke noget til rygterne. Men da det romerske dagblad »Il Messaggero« udkom med en forsideartikel om »et nyt Lourdes« og skrev om et under, som kirken nu skulle have anerkendt, reagerede både Vatikanet og den stedlige biskop, *Girolamo Grillo*. Biskoppen dementerede forlydender om, at han skulle have talt om et anerkendt mirakel, og bad pressen om ikke at skubbe unødigt på for at få kirken til at fremskynde sine undersøgelser. Sådan noget tager tid, og man må have tålmodighed, sagde han.

Samme dag udtalte Vatikanets talsmand, *Joaquin Navarro-Valls*, at man fortsat arbejdede på sagen. Man måtte ikke forvente en afklaring og en udtalelse fra bispedømmets side lige med det samme, sagde han.

Drømmer om at blive valfartsby

I den lille menighed drømmer man og forestiller sig, hvordan det mon er at være en valfartsby. Men der er stadig mange løse ender i den historie, som begyndte den 2. februar 1995, da elektrikeren Fabio Gregoris lille datter fik øje på de røde 'bloddråber' på statuen, som stod i en niche i familiens have. En ven af familien havde haft den med hjem fra Medjugorje. Straks talte man om et mirakel - og i de følgende uger valfartede titusinder af pilgrimme til 'Vor Frue af Civitavecchia, som græder blodige tårer'.

Sat under observation

For at se, om der skulle være hold i mistanken om, at det var snyd, kom politiet, tog damen i forvaring og anbragte hende hjemme hos biskop Grillo. Han havde været skeptisk i begyndelsen, men blev nu en varm fortaler for mirakeltanken - angivelig fordi han selv havde set, hvordan det rødbrune fluidum piblede frem af øjnene - men blev så af Vatikanet bedt om at holde lidt igen.

Blodet stammer fra en mand!

Så var det kommissionernes tur. Blodet blev undersøgt; det viste sig at stamme fra en mand. Kirkens folk fik fat i figuren, og teologer interesserede sig for fænomenet. Efter adskillige måneder i 'udlændighed' vendte statuen hjem igen og blev anbragt under panserglas i et sideskib i den lille landsbykirke. Befolkningen tror fuldt og fast på et mirakel, taler om omvendelser og om, at der sker underfulde ting - men gennem biskop Grillo maner kirken stadig til forsigtighed.

Politiet forlanger, at de mandlige medlemmer af familien Gregorio afgiver en blodprøve, som skal sammenlignes med blodet fra statuen på baggrund af DNA-analyser. Men det vil de ikke, medmindre kirken udtrykkeligt opfordrer dem til det, siger Fabio, der er klanens overhoved.

Dominikanerteologen Thomas født ca.1225, død 7. marts 1274 i Fossanova. Malt af hans ordensbroder Fra Angelico.

Thomas af Aquino nu på CD-Rom

Rom (KNA) - Middelalderteologen og -filosoffen *Thomas af Aquin* er kommet på CD-ROM.

For den norditalienske jesuit *Roberto Busa* ligger der et halvt århundredes arbejde bag. De 118 skrifter omfatter omkring 11 millioner ord - latinske ord; hele herligheden, der i bogform vejer 200 kilo, har i sin elektroniske udgave en diameter på 12 cm. 20.000 stikord skal gøre det lettere at finde rundt på skiven.

Busa var på besøg hos IBM i New York i 1949 og begyndte kort efter at bearbejde de teologiske tekster med den tids *datamater*. Prisen på den nye CD-ROM ligger et sted mellem 2.000 og 2.500 kr.

Armenere og katolikker kommer hinanden nærmere

Vatikanet (KNA) - Pave *Johannes Paul II* og den armenske katholikos *Aram I* opfordrer deres kirker til at intensivere dialogen og de troende til at arbejde tættere sammen. Særligt i Mellemøsten må de kristne lægge et fornyet engagement for dagen og gå ind for en retfærdig og varig fred, understreger de to kirkeledere i en fælles erklæring. De gør ligeledes opmærksom på nødvendigheden af, at man finder frem til en løsning på Jerusalem-spørgsmålet, som alle kan være tilfredse med.

Aram, der er katholikos af Kilikien, er overhoved for de ortodokse armenske kristne i Libanon, i Syrien og på Cypern. Under sit tre dages besøg i Vatikanet i januar mødtes han både med paven og med Det pavelige Enhedsråd, som er ansvarlig for spørgsmål vedrørende økumene.

Kirkerne i Libanon skal være medvirkende til, at landet kan genfinde sin identitet, understreger Aram og Johannes Paul i deres fælles erklæring. På trods af uoverensstemmelser har begge kirker i alt væsentligt bevaret troens enhed igennem de snart 2000 år, de har eksisteret, hedder det i teksten.

Dialog og samarbejde

En oprigtig dialog i gensidig respekt og forståelse betegnes som den eneste vej, der kan føre de kristne kirker frem til det fuldkomne fællesskab. Også på det teologiske område er et aktivt samarbejde en nødvendighed; det samme gælder religiøs undervisning og uddannelse og indsatsen for at fremme de etiske værdier.

Seks uger inden Arams besøg aflagde patriark *Karekin I*, overhoved for alle armenske kristne, et officielt besøg i Vatikanet. Karekin og paven kom enheden mellem de to kirker et godt stykke nærmere, da de i et fælles dokument fik fortidens grundlæggende uoverensstemmelser ryddet af vejen.

Armenske kristne findes i dag i republikken Armenien, i Mellemøsten, i Amerika og i Europa. På koncilet i Chalkedon i 451 kunne de ikke anerkende læren om, at Jesus Kristus er én person af både menneskelig og guddommelig natur.

Demokratiet i Brasilien får dumpekarakter

Rio de Janeiro (KNA) - Blandt latinamerikanske lande er Brasilien det, hvis borgere giver demokratiet de dårligste karakterer.

Mens et rundspørge i Uruguay viser, at 80% af de adspurgte går ind for demokrati, kan man i brasilianske aviser læse, at kun hver anden brasilianer siger ja til denne styreform. 24% ville foretrække en autoritær regering.

I Argentina ønsker 71% et demokratisk samfund. Det land, hvor den største del af befolkningen ønsker en autoritær stat, er Paraguay - 26% ifølge rapporten.

44% af brasilianerne mener, at deres land er præget af stagnation; 41% svarer, at landet er på fremskridtets vej, mens 14% af de adspurgte synes, at det går tilbage.

Stagnation

I alle de 17 latinamerikanske lande, som undersøgelsen vedrører, menes arbejdsløsheds- og uddannelsesproblemer at være de mest alvorlige. Kun i Chile og i Peru er flertallet af den opfattelse, at det går fremad i økonomisk henseende. De andre steder mener størstedelen af de adspurgte, at deres land sidder fast i stagnation.

Britisk bispedømme ønsker ikke neokatekumenale fællesskaber

Bristol (KNA) - I bispedømmet Clifton er Neokatekumenatet blevet forbudt. Den stedlige biskop, *Merwyn Alexander*, begrunder forbudet med, at bevægelsens metoder og spiritualitet fører til »alvorlig splittelse« og foranlediger »åndelige overgreb« på kristne. Hverken den kateketiske metode eller bevægelsens måde at evangelisere på passer sig for- eller er ønsket i Alexanders bispedømme, udtaler han.

I 1994 nedlagde biskoppen af Clifton forbud imod, at Neokatekumenatet hvervede nye medlemmer i hans bispedømme. Han forbød ligeledes bevægelsen at fejre sine egne gudstjenester. Ved samme lejlighed sagde generalvikaren, *John Buckley*, at organisationen kunne sammenlignes med en ekstremistisk sekt.

Neokatekumenatet blev grundlagt i Spanien i 1964. Grundlæggeren, *Francisco 'Kiko' Arguello*, havde selv fundet vejen fra ateisme til kristendom. I dag er der omkring 8.000 fællesskaber i 87 lande; hvert fællesskab tæller 20-40 personer.

Bevægelsen driver 20 præsteseminarier. Neokatekumenatet beskyldes for at anvende endog særdeles tvivlsomme metoder i medlemsrekrutteringen. Pave *Johannes Paul II* har gentagne gange givet udtryk for, at han støtter det neokatekumenale fællesskab. 120 kardinaler og biskopper deltog i et bispemøde, som bevægelsen holdt i Wien i 1993.

Muslimer og kristne har meget til fælles

Vatikanet (KNA) - Forskelligheder til trods er troende kristne og troende muslimer fælles om mange bekymringer, mener man i Vatikanet. Det understreger kardinal *Francis Arinze* i et budskab, som blev udsendt og offentliggjort forud for afslutningen på Ramadan, muslimernes fastemåned.

Arinze, der er præfekt for Det pavelige Råd for Dialogen mellem Religionerne, henvender sig direkte til muslimerne og skriver: »Har vi ikke de samme bekymringer? Hvordan skal man give de religiøse værdier videre til den kommende generation? Hvordan lærer man de unge at respektere andres tro, når denne tro er forskellig fra ens egen?«

Som fælles træk nævner kardinalen endvidere ønsket om, at de troende ved deres levevis må være troværdige, og ønsket om at tjene medmennesker. I budskabet gør Arinze sig til talsmand for, at kristne og muslimer mødes hyppigere for at forsøge at finde frem til fælles svar på disse spørgsmål.

katolsk orientering

Redaktion:
Pastor Willem Wuyts O. *Praem.* (ansvarsh. redaktør).
Journalist Knud Helsted Kluge (Redaktionssekretær)
Redaktionelle medarbejdere: Kirsten Szarafin, Maria Jørgensen og Carly Majholm

Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28, 4.
DK-1620 København V. Telefon 31 211444.
Fax 31 244975 og 97 224054. E-mail: ko-press@inet.uni-c.dk
Udgiver: Ansgarstiftelsen, Bredgade 69 A, DK 1260 København K
Tryk: Dansk Avistryk, DK 2600 Glostrup. Oplag 17.000

Næste nummer udsendes den 12. marts

NR. 5 12. MARTS 1997 23. ÅRGANG

katolsk orientering

Pater Grégoires begravelse, side 5
Popieluszko skal saligkåres, side 6
DUKs sommerlejre, side 7-10
Bøger, side 11
Jesu eget modersmål, side 12-13

Paven rejser til Libanon i begyndelsen af maj

Vatikanet (KNA) - Den 10. maj rejser pave *Johannes Paul II* til Libanon på et to dages besøg. Det meddelte Vatikanets talsmand, *Joaquin Navarro-Valls* i forbindelse med den libanesiske ministerpræsident *Rafik Hariris* besøg i Vatikanet for nylig. Ved samme lejlighed offentliggjorde Vatikanets pressetjeneste en erklæring fra de libanesiske biskopper, hvori der gøres opmærksom på, at klimaet de forskellige folkegrupper imellem er præget af forsonlighed. Det er især de kristnes situation, der er blevet bedre, skriver biskopperne.

Der var en hjertelig atmosfære ved mødet mellem Hariri og paven, fortæller Vatikanets pressetalsmand. De to havde blandt andet talt om pavens rejse til Libanon og Hariri havde udtrykt taknemmelighed over, at paven havde meldt sin ankomst. Paven og ministerpræsidenten havde desuden talt om fredsprocessen i Mellemøsten, oplyser Navarro-Valls.

Regeringen vil gøre sit bedste

Forud for mødet med paven havde Hariri forsikret Vatikanets statssekretær kardinal *Angelo Sodano* om, at hans regering ville gøre sit bedste, for at besøget skal kunne gennemføres. Formålet med pavens besøg er at fremsætte en »apostolisk formaning« til de kristne i Libanon, som er forbundet med Rom, indeholdende resultaterne af Libanonsynoden i 1995, fortsætter Navarro-Valls. Foreløbig er en messe og et møde med de unge sat på programmet.

Det var i 1993, at Hariri for første gang inviterede paven til Libanon. Dengang var der endnu spændte forhold i landet, og dele af den kristne befolkning var imod et pavebesøg; derfor lod det sig ikke gennemføre. I 1995 foranstaltede Vatikanet en særsynode for Libanon.

Fortsætter på bagsiden

Maria græder over sin døde søn, Jesus Kristus. Malt af *Fra Angelico*. San Marco, Firenze. *Foto KNA.*

Muslimer i Libanon:

Paven skal være velkommen

Beirut (KNA) - I Libanon hilser islamiske fundamentalister planerne om et pavebesøg velkommen. Det vil betyde moralsk støtte til de shiitiske muslimers kamp mod den israelske besættelse i Sydlibanon, siger sheik *Hassan Nasrallah*, der er generalsekretær for den pro-iranske Hisbollah.

Fundamentalistiske sunnigrupper er af den opfattelse, at et pavebesøg i Libanon vil få »israelernes forbrydelser« frem i lyset. Repræsentanter for Hisbollah reagerede i første omgang afvisende på forlydender om et pavebesøg. De var stødt over, at paven havde sagt »Gud velsigne Israel«, da den israelske ministerpræsident Benjamin Netanyahu besøgte ham i Vatikanet; pavens ord blev opfattet som en politisk stillingtagen for den israelske stat.

Tirsdag d. 25. februar tog 300 mennesker fra nær og fjern værdig afsked med p. *Pierre Grégoire* O.P. På billedet ses Grégoires efterfølger på Sankt Andreas Bibliotek, franciskaneren *Bob Showers* foran graven. Se også side 5. *Foto Kluge.*

Verdensfredsdagen og FN:

Retfærdighed er en forudsætning for fred

Wien (KNA) - Verdensfredsdagen, torsdag den 20. februar, blev markeret i FN-byen i Wien på foranledning af Den hellige Stols repræsentation. Den tidligere, colombianske præsident *Belisario Betancur Cuartas* udtrykte sin anerkendelse af pave *Johannes Paul II*'s rejser til Latinamerika i 1980'ere. Paven kom som en fredens pilgrim, og det frø af fred, som han såede, viser sig nu at bære frugt, sagde Betancur.

På trods af de store modsætninger, som stadig findes i lande som El Salvador, Guatemala, Nicaragua og Brasilien, betegnede den tidligere præsident udviklingen i disse lande som positiv og mente, at de fremskridt, der er sket, indirekte kunne ses som frugterne af pavens pilgrimsfærd. Betancur henledte opmærksomheden på, hvad paven havde understreget i forbindelse med sine besøg i Latinamerika: at retfærdighed er en forudsætning for fred.

Prælat *Mario Zenari*, som repræsenterer Den hellige Stol over for de internationale organisationer, mindede det nærmest mirakuløse, der var sket i Colombia i sommeren 1986: der var ikke et eneste eksempel på politisk vold i hele landet i de dage, da paven var på besøg. Sidenhen har man talt om »de syv hvide dage«.

Gælder også mindretal og ufødte børn

Præsidenten for det østrigske forbundsråd, *Herbert Schambeck*, pegede på nødvendigheden af også at se historien fra andre synsvinkler end ens egen. Han understregede, at der skal sættes ind over for uretfærdighed og vold på alle planer, og at man må begynde med at værne om de ufødte børn. En indsats for freden omfatter også, at mindretal beskyttes, og den indebærer afstandtagen fra terrorisme og krig, pointerede Schambeck.

katolsk orientering

Tilsendes katolske husstande i Danmark i 20 numre om året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden.
Abonnementspris 230 kr. årligt.
Adresseforandring meddeles til postvæsenet.
ISSN 0902-297X

PÅSKESYMBOLER

- Påskelys med symbol og årstallet 1997
- Krucifixer
- Kunstkort med påske- og pinsemotiver
- Passionsmusik på CD og kassette
- Stort udvalg af ikoner og ikonbilleder
- Smykkekors i sølv og bronze
- Dekorerede påskeæg og papirklip

Varer sendes over hele landet.

Åbn.tider: Mandag - torsdag kl. 10-17.30.
Bemærk: Ændrede åbningstider:
Fredag kl. 10-18.
Lørdag kl. 10-14.
1. lørdag i måneden kl. 10-16.

STENO · BUTIKKEN
Specialbutik for kirkelig kunst og kunsthåndværk, musik og litteratur
Vesterbrogade 28 · 1620 København V.
Tlf. 3386 0386

Magleås sommerarrangementer

Sommeruge
6. juli - 13 .juli 97 Pris,voksne : kr. 1465.-
Børn : 12 - 15 år 765,- / 3 - 11år 465.- /0 - 2 år gratis

Du som giver os liv og gør os glade.
Sommeruge på Magleås for familier og andre interesserede - unge og gamle.
Liturgi, temaarbejde, aftenhygge og udflugt. Oplæg for de voksne og særligt program for børnene.
Ledere: sr. ***Hildegard Doods og*** p. ***Niels Engelbrecht***

Højskoleuge
27 . juli - 2. aug. 97 Pris: 2250.- el. 1950.- dobbvær.

Katolsk identitet - hva' det ?
Under synsvinklerne *Os og hinanden*, *Os og de andre*, *Os og Vorherre* vil højskoleugen lægge op til en drøftelse af katolsk identitet i nutidens Danmark.
Katolsk identitet - er det en entydig størrelse ? og hvorfor volder denne identitet tilsyneladende en del katolikker (mange ?) besvær ? Emnet vil blive belyst både bibelsk, kirkeligt, økumenisk og historisk.
Ugen vil forsøge at være et væsentligt bidrag til en begrebsafklaring og til en personlig refleksion. I ugen indgår en fælles udflugt til kirkehistorisk interessante steder på Sjælland.
Ledere: lærer ***Hanne Brixtofte Petersen,***
pastor ***Jesper Fich*** og leder af pastoralcenteret ***Erling Tiedemann.***

Pensionistugen
3. aug. - 9. aug. 97 Pris: 1950.- el. 1650.- dobbvær.

Og så er der naturligvis **Pensionistugen.** Kom og nyd Magleås' dejlige omgivelser og hyggeligt samvær med andre trosfæller. Hver dag vil der, foruden Den hl. Messe være et fællesarrangement, ligesom ugen også indeholder en busudflugt.
Ledere: sr. ***Clementine og Ellen Marie Lebahn***

Yderligere oplysninger kan fås hos
Centerleder Elin Udam, tlf. 42 81 07 15
Magleås, Høsterkøbvej 6, 3460 Birkerød
Tilmelding sker v/ indbetaling af kr. 200.-
v/ check el. på giro 428 44 29.

Magleås-arrangementer

Frans af Assisi - Weekend
Fredag den 11.4.97 kl. 19.00 - Søndag den 13.4.97 kl. 14.00.
Frans af Assisi. Hvad er historie og hvad er sandhed i et helgenbillede? Franciskus-myten og Franciskus i hans egne skrifter i lyset af de senere års forskning. Leder Marianne Powell. Pris 650 kr.

Yderligere oplysninger: Centerleder Elin Udam, Magleås, tlf. 4281 0715.
Tilmelding til weekends og påskerefugium sker ved indbetaling af 200 kr. på girokonto 428 4429 eller ved check til

Magleås Kursuscenter
Høsterkøbvej 6, 3460 Birkerød.

Den nyeste biografi om pave Johannes Paul II

Måske afslørende - men også respektfuld og velskrevet

Vatikanet (KNA) - Den indeholder »opsigtsvækkende afsløringer«, er der nogen der siger. Det er »His Holiness«, den nyeste biografi om pave *Johannes Paul II*, skrevet af den italienske vatikankender *Marco Politi* og amerikaneren *Carl Bernstein*. Sidstnævnte var med til at afsløre den Watergate-skandale, som ødelagde præsident *Nixons* verdensry; Politi regnes for en anerkendt og samtidig kritisk kender af Vatikanet.

Forfatternes navne er lige så lovende som undertitlen - den taler om Johannes Paul II og vor tids 'skjulte historie'. Også da bogen blev præsenteret i Rom i oktober 1996, blev der lovet sensation. Den er på omkring 650 sider og vakte en del furore, da den udkom i USA og i Italien.

Politi og Bernstein skriver, at CIA gjorde fælles sag med paven for at få kommunismen i Østeuropa til at bryde sammen. I denne forbindelse skal den amerikanske efterretningstjenestes satellitoptagelser have spillet en central rolle; de skal have vist, hvordan tropper fra Østblokken truede Polen, mens den frie fagforening 'Solidaritet' stod i fuld flor. Disse billeder skal CIA så have stillet til pavens disposition.

'Ingen kommentarer' fra Vatikanet
Den 'hellige alliance' mellem Washington og Vatikanet, som dette skal have afstedkommet, og som gjorde fælles sag imod Kreml, beskrives i spændende vendinger i bogen. Om det er sandt, er en helt anden sag.

Da Bernstein i 1992 i det amerikanske magasin »Time« skrev, at CIA havde forsynet Vatikanet med satellitfotos, blev hans påstand dementeret fra Vatikanets side. Vatikanet havde ingen kommentarer, da sagen blev taget op igen med udgivelsen af »His Holiness«. Tilsyneladende mener man, at historien er kørt så langt ud, at den ikke en gang er en dementi værd.

Anderledes ser det ud med det kommunistiske magtmonopol, som *Lech Walesa* og *Karol Wojtyla* i fællesskab fik pillet fra hinanden i løbet af årene 1979 - 89. Historien om de to er lige så velskrevet som den virker overbevisende. Som en del af researcharbejdet har forfatterne interviewet de daværende aktører både i Polen, i Vatikanet, i Rusland og i USA.

Både her og en lang række andre steder udviser duoen Bernstein og Politi stor respekt for paven og for hans bidrag til den historiske udvikling; derfor har man både i Italien og i Vatikanet betegnet bogen som »afbalanceret«. Politi oplyser, at Kardinal *Pio Laghi* - apostolisk nuntius i USA i det omtalte tidsrum og dermed en af dem, historien handler om - personlig har ønsket ham tillykke med bogen, selv om andre kapitler rummer kritiske udtalelser om den kurs, paven valgte over for afvigende meninger inden for kirken.

Velskrevet og vel modtaget
»His Holiness« handler om meget mere end Solidarnosc og CIA. Det er en slags biografi over paven fra han blev født til den dag, da han tiltrådte sit embede, en beskrivelse af hans liv og virke som leder af den katolske kirke, tanker om hans fysiske skavanker og hans dybe, personlige religiøsitet.

Den er alsidig og velskrevet og har solgt godt i Italien, selv om den ikke topper bestsellerlisten. Første oplag blev solgt i løbet af tre måneder; andet oplag er på vej. Oversætterne er i gang med bogen, som i løbet af dette år vil kunne læses på en lang række sprog - blandt andet polsk.

Ærkebiskop i El Salvador bliver brigadegeneral

Sidst i januar er otte kirkeledere forfremmet til militære poster

I El Salvador har ærkebiskoppen af San Salvador, *Fernando Lacalle*, opnået rang af brigadegeneral i hæren. Ordens- og lægfolk har gjort fælles sag og beskylder biskoppen for at lukke øjnene for fortiden, skriver »Catholic Herald«. Militæret menes at have dræbt mindst 75.000 civile under borgerkrigen, som sluttede i 1992. Sidst i januar i år blev otte kirkeledere forfremmet til militære topposter. Nu opfordrer de kristne Lacalle til at gå af som ærkebiskop.

Der er blevet skåret ned på militæret i overensstemmelse med fredsaftalen, og hæren er ikke i krig, siger sr. *Pamela Hussey* fra det katolske institut for internationale forhold til »Catholic Herald«. - »Men der er tale om en hær, som er ansvarlig for uskyldige menneskers død - 75.000, forsigtigt anslået. Overalt i samfundet er folk chokerede og forargede over, at Lacalle har sagt ja. Det er en skandale af værste skuffe...«

El Salvadors historie er tydeligt præget af politisk vold. Mordet på ærkebiskop Oscar Romero i 1980 gav landet et skub i retning af en borgerkrig. Romero var de fattiges forkæmper og en svoren modstander af overgreb på menneskerettighederne. Efter en halv snes års kamphandlinger førte fredsforhandlingerne mellem den højreorienterede militærregering og den venstreorienterede guerilla til en formel våbenhvile, overvåget af FN. De, der stod for de værste grusomheder, truer stadig med at underminere den demokratiske proces.

At ærkebiskop Lacalle sagde ja til at blive brigadegeneral, forsvarer han med, at militærpræster er helt almindelige inden for kirken. Men iagttagere mener, at hans forbindelse til militæret er tættere, end den behøver at være: på vej til sin egen bispevielse kørte han i et af hærens køretøjer, og nu har han en klækkelig, militær pension oveni en ganske pæn månedsløn.

Den sidste biskop for de væbnede styrker, *Joaquin Ramos*, blev myrdet i 1993. Sagen blev aldrig opklaret.

10 koptiske kristne dræbt efter muslimsk storm på koptisk kirke

Cairo (KNA) - I den ægyptiske by Abu Qurgas omkring 200 km syd for Cairo har militante muslimer dræbt ti koptiske kristne og såret yderligere fem. En af de fem døde få timer senere af sine kvæstelser. Bevæbnede mænd trængte ind i en kirke og skød vildt omkring sig med maskingeværer, meddeler politiet i Cairo; skyderiet fortsatte under flugten. Et af ofrene menes at være en kvinde.

Gerningsmændene formodes at være medlemmer af den militante organisation »Gamaat Islamiya«. Endnu har ingen taget ansvaret for aktionen, og politiet har ifølge egne oplysninger ingen spor at gå efter.

Siden 1992 har islamiske fundamentalisters terrorhandlinger kostet mere end 1.100 mennesker livet. Kristne guldsmedeforretninger er flere gange blevet overfaldet og plyndret. Gamaat er den største af de militante, islamiske organisationer og har siden 1992 forsøgt med magt at vælte den ægyptiske regering; de ønsker landet omdannet til en islamisk stat. Omkring 10% af den ægyptiske befolkning er koptiske kristne.

Skt. Norberts menighed i Vejle er gået i gang med pavens rundskrivelse om år 2000.

Menigheden i Vejle forbereder sig til år 2000

Klokken er 19.00 en ganske almindelig onsdag aften. Jeg er til messe i Skt. Norberts Kirke, en messe som er indledning til en kusrsusaften over pave *Johannes Paul IIs* rundskrivelse »Om det kommende tredje årtusind«.

Menigheden i Vejle er vist nok den første, der har fulgt pavens opfordring om nu at gå i gang med temaerne: Jesus Kristus (for året 1997), Helligånden (for året 1998) og Gud Fader (for året 1999).

Pastoral-Centret har for at hjælpe lidt på vej udgivet en peruviansk populærudgave af pavens rundskrivelse; og den fungerede denne kursusaften ganske glimrende.

Aftenen blev ledet af pastor *Jan Ophoff* og kunstneren *Nis Schmidt*. Aftenen var delt op i to dele: først en gennemgang af et kapitel i rundskrivelsen, og dernæst fortsatte Nis Schmidt med et oplæg om »Kristus-billeder«, hvor der undervejs blev diskuteret ivrigt. 17 mennesker var mødt op, fire havde meldt afbud.

Rundskrivelsens kapitel 2 blev gennemgået punkt for punkt med hovedoverskrifterne: Gud er trådt ind i vor tid, tiden er hellig, Hvad er et jubelår, hvordan blev jubelår fejret i den gamle pagt, jubilæer i vores tid og De kristnes enhed.

Og der var virkelig nok at tage fat på, og meget blev da også vendt. Det blev til en diskussion »begyndelsen og afslutningen på livet«, om inkarnationen, hvor tid og evighed mødes.

Der blev også diskuteret noget så jordnært som »slaveriets ophævelse«, dvs. eftegivelse af de fattige landes tyngende gældsbyrde. Måske en god begyndelse på år 2000 og en fin måde at helliggøre tiden på. Man kom også ind på vores måde at bruge verdens ressourcer på. Vi æder denne verden op, var der én, der sagde. Hvis vi havde Frans af Assisis naturfornemmelse, havde verden set anderledes ud. Vi burde gøre mere brug af kirkens sociallære, kom det frem.

Der blev også talt om HIV smitte, kulturangst, økumeni og de kristnes enhed. Nis Schmidt fortsatte med sine Kristus-billeder. Han talte om kirken som Kristi Legeme. Vi skal passe på ikke at gøre kirken farisæisk og kun til en kirke for de frelste.

kk

Pastor *Jan Ophoff* O. præm. præsenterer bogen »Bag kendte træk«, som i denne kursussammenhæng benyttes af kunstneren *Nis Schmidt* (t.v.). Fotos *Kluge*.

Trykfejl

En trykfejl i *Kaspar Kallans* læserbrev den 26. februar er meningsforstyrrende. Hans pointe var netop, at skrivemåden » Stensen« får tyskere og andre til at udtale navnet ikke som »Steensen« men som »Stennsen« (jvf. navnet Jensen).

Vi beklager fejlen.

Red.

Medlemskab af DUK giver mange fordele

Det er spændende, det er billigt og det er absolut nødvendigt, at du er medlem af DUK, hvis du er barn eller ung eller på en eller anden måde engageret i ungdomsarbejdet.

Medlemserklæringen finder du her på siden. Den giver dig adgang til de mange lokale, landsdækkende og internationale aktiviteter, som DUK står for - og så bliver det 300 kroner billigere at komme på sommerlejr. Skynd dig at sende kuponen ind!

mj

Kursusdag for vordende ægtefolk

En ægteskabsforberedende kursusdag for unge par, der står overfor at skulle gifte sig i vor katolske sammenhæng (og andre, som bare overvejer det) - var det noget? Ja, det var det ihvertfald for 13 glade og forventningsfulde par, som mødte op til denne kursusdag sidste forår i menighedssalen ved Skt. Ansgars Kirke i København. Den 4. maj i år gentager vi nu succesen.

For os, som gennemførte kursusdagen, pater *Frank Jobst* OMI, en psykolog, to læger, og ægtefolk med lang erfaring - var det også en lærerig oplevelse. Kurset viste, at der er et tydeligt behov for sådan et forum, hvor unge par, sammen med forskellige kompetente og erfarne ægtefolk i fællesskab kan tage spørgsmål op, som måske ikke altid kan få plads i det lokale sogns ægteskabsforberedelse.

Det var også opmuntrende, at kurset fik opbakning fra så mange sognepræster, som anbefalede de forlovede at tilmelde sig.

Kurset strækker sig igen i år over en hel lørdag, og vi gennemgår i fællesskab både teologiske og praktiske spørgsmål i forbindelse med det ægteskabelige og familiære samliv. Selve undervisningsformen vil være åben og varieret, med plads for diskussioner og god tid til spørgsmål, både til Frank Jobst og til de øvrige. Samtalemuligheder mellem deltagerne er også noget væsentligt. Kurset vender sig primært til forlovede, men også næsten-forlovede og nygifte vil kunne deltage, hvis pladsen tillader det.

Kurset afholdes den 3. maj 1997 i København (se annonce andetsteds i bladet), og vi beder alle sognepræster og andre om at hjælpe med til at fortælle om kurset.

At gifte sig i dagens samfund er både lykkeligt og risikabelt. Vi kan ikke fra kirkens side forhindre alle ægteskaber i at forlise, men vi kan gøre fremskridt inden for ægteskabsforberedelsen, så de forlovede bliver mere bevidste om, hvad de går ind til og måske bedre rustede til at møde de vanskeligheder, der ligger og venter. Dette ikke mindst gennem en dybere opdagelse af forholdets sakramentale dimension og den tredie part i sagen, nemlig den Skaber, som har sammenføjet dem.

Bjørn Håkonsson

ÆGTESKABSFORBEREDELSE

Kursusdag, som henvender sig til hele bispedømmet

Som led i forberedelserne til indgåelse af ægteskab i den katolske kirke afholdes søndag den 4. maj 1997 et ægteskabskursus for kommende ægtefæller og nygifte par. Kurset finder sted i Skt. Ansgars kirkes menighedssal, Bredgade 69 A, 1260 Kbh. K. Der bliver indlæg ved kompetente personer og efterfølgende drøftelse i grupper og plenum. Følgende emner bliver berørt:

1. Det sakramentale ægteskab.
2. Katolsk familieliv.
3. Det blandede ægteskab.
4. Familieplanlægning.
5. Kommunikation, konflikt og udvikling.

Kursusleder: Pater Frank Jobst OMI.

Tilmelding i forvejen er nødvendig for deltagelse i kurset. Der opkræves en afgift under kurset (100 kr. pr. par), som dækker frokost, aftensmad, kaffe m.v. (Ingen skal afholde sig fra deltagelse af økonomiske grunde).

Skriftlig tilmelding til:

Katolsk Bispekontor
Bredgade 69 A
1260 København K.

Danmarks Unge Katolikker

Erklæring om medlemskab

Jeg erklærer hermed, at jeg i 1997 er medlem af DUK.

Udfyld nedenstående med blokbogstaver.

Fornavn(e):.....

Efternavn:.....

Adresse:.....

Postnummer:..... By:.....

Fødselsdato:..... Pige/dreng:.....

Telefon.:.....

Evt. medlem. af lokalforening/menighed:.....

Dato:.....

Underskrift (evt. forældre/værge):.....

Erklæringen indsendes til:
DUKs Sekretariat, Bredgade 67, 2. th., 1260 København K.

Læserne diskuterer

Økumenisk besindelse

Kære *Birgitte Andreasen!*

Du efterlyser besindelse i dit læserbrev i »katolsk orientering« nr. 2, 1997. Mener du selv, at dit brev er et godt eksempel på besindelse? Jeg vil nødigt skrive noget, som vil forøge intensiteten i de emotioner, dine formuleringer reflekterer, men dog spørge dig:

Findes der en rimelig chance for en økumenisk frugtbar diskussion på det grundlag, du præsenterer os andre kristne for i dit brev? Vil du finde det provokerende eller historisk ukorrekt, om jeg påpeger, at økumeni har ringe chancer, når man bruger ordet »djævel« i forbindelse med katolicisme og paven, (som den katolske kirke tror er *Peters* efterfølger)?

Økumeni begynder ikke med et uroligt sindelag og brug af ophidsende retorik, tværtimod, det gør konflikten. Dette viser kirkens historie helt fra sin ungdomstid, og alt for tydeligt til at blive ignoreret. Enheden i Kristi Ånd findes i ydmyghed og mildhed, i tålmodighed og tilgivelse, i kærlighedens forenende bånd. Det var det, *Paulus* skrev i sit brev til »de hellige« i Efesos (Ef 4 ff), (byen, hvor jomfru *Marias* hus ligger og hvor *Johannes* senere skrev »sit evangelium« og epistlerne).

Jeg forstår udmærket godt, at man, hvis man vil, kan sætte spørgsmålstegn ved kirkens traditioner, epistlernes ægthed og betydningen for kirkens vækst. Men kommer man nærmere sandheden af den grund? Kan man sætte spørgsmålstegn ved sandheden i Pauli ord om, at ord, som maner til ydmyghed, mildhed, tålmodighed og tilgivelse, behøves, når man skal kalde mennesker til en forening med Kristus? Er det ikke sandt, at præcis disse ord fortæller os noget meget vigtigt om kirkens vej mod enhedens lægedom?

Ydmyghed, fordi så ophøjer man ikke sig selv over andre. Mildhed, for hårde ord fremmer vrede. Tålmodighed, for kærlighed er tålmodig. Tilgivelse, for det åbner døren til fred. Ifølge kirkens tradition plejede Johannes (efter sin frigivelse fra »fangenskabet« på øen Patmos) altid at påminde de mange kristne, som tilhørte menighederne i og omkring Efesos, om kærlighed: »Børnlille, elsk hinanden. Det er Kristi bud« og for Johannes var dette det vigtigste bud.

Det er fra Johannes, den discipel, som Herrens elskede, at vi har det »åndelige evangelium«, evangeliet, hvor betydningen af Guds kærlighed til menneskeheden kommer klarest til udtryk, f.eks. »For således elskede Gud verden, at han gav sin enbårne Søn...«. Ligeledes er det Johannes, som (tydeligt ved åndelig hjælp) skriver så nøjagtigt (ca. 60 år efter begivenhederne) om det nye bud, Jesus gav sine disciple. Budet om at elske hinanden, som Jesus selv havde elsket disciplene. Guds kærlighed er apostlenes tegn. (Jeg tillader mig at minde om grundtekstens ord - apostolos - som i det følgende Jesus-ord er oversat med ordet udsending i den danske NT. (Kilde Nestle-Aland Novum Testamentum Graece et Latine 1991): Amen, amen siger jeg jer: En tjener er ikke større end sin herre, og en apostel ikke større end den, der har sendt ham. Når I ved det, er I salige, hvis I gør det« (Jo 13,16-17).

Kære medkristne Birgitte. Kirken i dag går en meget vanskelig tid i møde. Forbliver kirken splittet, vil den stå svagt i kampen mod de voksende problemer i verden og mange flere end nødvendigt vil lide. Alle vi kristne har et ansvar til at mødes under samme Herre og samme bud, men hvilket værktøj vil gavne os mest, provokerende retorik eller lydighed mod Kristi bud? Kristi kirke kan forenes i alt væsentligt, hvis vi alle husker at vise hensyn og respekt, og husker, at unødvendige ord kan skabe unødvendige konflikter.

Er det ikke sådan, at to mennesker kan arbejde side om side mod det samme mål uden større problemer, indtil den ene siger noget provokerende? Desværre er det så let for os ufuldkomne mennesker at modsige Jesus, at sige ting, vi ikke burde sige og modarbejde bestræbelserne for enhed i kærlighed. Vi har så let ved at iværksætte en konflikt med det vores mund bekender, at det ofte er klogere at tie i tide. Hvem er det egentlig, som vil, at konflikter findes i verden, Gud eller hans modpart, styrken i »det godes fravær«? Ordets magt, dets inspirerende effektivitet advares man imod mange gange i GTs sakrale skrifter, f.eks. Salomons ordsprog, som uden tvivl er inspireret af Gud, hvor der i den svenske oversættelse står følgende - (jeg er sikker på, at den danske oversættelse gengiver samme budskab): »Den som bevakar sin mun, han bevarer sitt liv, men den som är lösmynt kommer i olycka« (Ordsp 13,3).

Hvor let er det dog ikke for os alle at overvældes af verdslige bekymringer, at miste besindelsen og glemme både Kristi bud og hans frelsergerning. At glemme at lade os inspirere, at leve i Ånden og samarbejde i gensidig respekt. Der findes en god grund til at Johannes huskede, ja, inspireredes til i sit første brev at skrive en påmindelse til alle mennesker om at elske i handling og sandhed, at elske hinanden som Jesus påbød os. For når mennesker gør det, er det til enhver tid lettere at holde sammen, at samarbejde frem mod samme mål. Lettere at forebygge provokationer og lette kirkens mission. Ja, når mennesker elsker hinanden i oprigtig kærlighed, er det så meget lettere at fremme enhed og fred end at bruge ordet »djævel« i forbindelse med omtale af andres tro og regler.

»Og det bud har vi fra ham: Den, der elsker Gud, skal også elske sin broder« (1 Jo 4,21).

Stephan Johan

Autoritet - »sandhedens sikre nådegave«

Tak til *Ove Leerbeck* for hans indlæg i »k.o.« nr. 2, 29. januar, 1997. Hans omfattende citater fra Det andet Vatikankoncils dokumenter har denne gang gjort det meget klarere for mig, hvad han mente med sin bemærkning om, at »for Det andet Vatikankoncil er lægfolkets apostolat ikke underlagt hierarkiet« (se »k.o.« nr. 17, 1996).

Intet kunne ligge mig fjernere end at kritisere koncilets opfattelse af kirken som hele Guds folk. Denne betragtning er åbenlyst langt rigere end tidligere tiders tendens til at identificere kirken med dens hierarki.

Samtidig er det imidlertid blevet klart for mig, at det egentlige problem ligger i betydningen af ordet »underlagt«. I vore dage er enhver form for autoritet blevet identisk med noget negativt, og dette gælder såvel i samfundet som i kirken. Vi er alle lige, og min mening har i alle tilfælde samme værdi og bør tillægges samme vægt som de andres - demokrati kalder nogen det.

Men i virkeligheden er der ingen fundamental konflikt mellem autoritet og ligeværd. Selvfølgelig har en hvilken som helst lægperson nøjagtig samme værdi i Guds øjne som paven og de andre biskopper, men det betyder ikke, at deres ord har samme vægt. Kristus har udvalgt sig apostlene som lærere og hyrder, og deres embede er i 2000 år blevet videreført af biskopperne. Deres uddannelse, og først og fremmest deres specielle »sandhedens sikre nådegave« (Dei Verbum nr. 8), som de har modtaget af Helligånden qua deres vielse, giver deres ord særlig betydning.

Helligånden virker i alle døbte, og kirkens skat og indsigt i åbenbaringen forøges hele tiden via ethvert af dens lemmer. Men det er overladt kirkens læreembede at skelne sandt fra falsk i en lang række sammenhænge, f.eks. når det gælder spørgsmål om tro og moral (Lumen Gentium nr. 25), d.v.s. især det, Ove Leerbeck kalder principielle og teologiske spørgsmål.

Dette berører dermed ofte, hvad man kunne kalde indholdet af lægfolkets apostolat. Den »fælles pligt for alle til at udfolde et apostolat«, og »den sande lighed i den for alle troende fælles værdighed« (se Ove Leerbecks indlæg) bliver ikke berørt heraf.

Man kunne her indskyde, at disse betragtninger også har relevans for den såkaldte demokratidebat. I et demokrati er det folket, der rettelig har magten og delegerer denne til en valgt forsamling. I kirken er magten Guds (»thi dit er riget og magten og æren«) og det er derfor Gud og ikke folket, der delegerer den til hvem, Han vil. Dette udelukker naturligvis ikke, at enhver del af Gudsfolket skal have indflydelse, måske også på flere områder end det i dag er tilfældet. Blot kan der per definition aldrig blive tale om demokrati.

Der er således intet galt i at være »underlagt« kirkens læreembede på de nævnte områder, for i det anerkender vi jo Guds autoritet. Det er Ham vi således underlægges, uden at nogens ligeværd sættes over styr.

Af den grund er det urimeligt at reducere kirkens øverste hyrder primært til en slags avancerede ordensdukse, således som Ove Leerbeck gør sig til talsmand for. Ikke så meget urimeligt mod biskopperne som personer, for de er jo netop tjenere ligesom alle os andre, men urimeligt mod deres embede, og dermed mod Helligånden.

David Vincent Nielsen

Læser indlæg

Vi beder venligst indsendere af læserindlæg til denne side om at gøre deres indlæg korte. Redaktionen forbeholder sig ret til korte i indlæggene.

Længere artikler til bladets øvrige sider, må meget gerne sendes til redaktionskontoret på diskette.

Red.

Hvad betyder »liturgi«?

Ordet er græsk »leiturgia« og kommer fra »laos« folket og »ergon« arbejde, indsats (Vi har det i »energi«). Oprindeligt betød det en tjeneste, man frivilligt ydede samfundet, senere staten. Så blev det til en pålagt økonomisk ydelse, som rige borgere blev tvunget til. For eksempel at udruste et kor til teaterforestillinger eller - hvad der var værre - at udruste et krigsskib totalt!

Så udviklede betydningen sig til enhver form for service og i NTs tid blev det brugt om den tjeneste, en præst eller tjener ydede en guddom i dennes tempel.

I selve NT har ordet 3 betydninger: 1) den tjenesteydelse, som man udøver mand og mand imellem, f.eks. *Paulus'* indsamling af midler til menigheden i Jerusalem, 2) speciel religiøs betydning, bl.a. *Kristi* egen indsats som ypperstepræst og om vor gudstjeneste: en tjeneste, pålagt os af Gud, 3) endelig en offentlig embedsmands opgave. Paulus er en liturg, når han er sendt af Gud til hedningerne.

To træk vedbliver at hænge ved ordet: den frivillige tjeneste og tjenesten, der er pålagt os som borger i kirken.

Vi går altså i kirke om søndagen for at dyrke Gud - ikke for at tilfredsstille vore egne følelser. Vi er et folk, samlet om alteret for at takke Gud. Vi er ikke i kirken for vor egen fornøjelses skyld; men for sammen med de troende at dyrke Gud.

En lille efterhistorie, der måske kan forklare tankegangen. Som ungt menneske boede jeg i Charlottenlund, men gik om søndagen i St. Augustin på Jagtvej hos *Peter Schindler,* hvor jeg tjente messen som messedreng.

En søndag valgte jeg at gå i St. Andreas kl. 10 i stedet for i St. Augustin kl. 9, fordi jeg var kommet sent hjem efter en fødselsdagsfest i Herlev.

Næste søndag tordnede Peter Schindler: »Hvor var De i søndags?« Jeg forklarede ham grunden - og han udbrød: »Hvad rager det Vor Herre, at De går til bal om lørdagen? Hans ære skal vel ikke lide under det? De burde have været her. Deres plads stod tom«.

Jeg har flere gange præsenteret mine elever på NSG for episoden. De var rystede og fattede overhovedet intet af fællesskabet eller af gudsdyrkelsen. De gik kun i kirke for deres egen opbyggelse. Gud skulle kun bruges. Han var til for dem. De så slet ikke det storslåede i Peter Schindlers opfattelse. Jeg er stadig lidt vaklende, men helt uret havde han nu ikke.

Bjørn Højbo

300 mennesker til minde-gudstjenste i Skt. Andreas Kirke

Afsked med pater Grégoire O.P. fra det tidligere dominikanerkloster

Biskopperne *Czeslaw Kozon* og *Hans L. Martensen* celebrerede requiemmessen i Skt. Andreas Kirke i Ordrup tirsdag den 25. februar. Et stort opbud af dominikanere fra Norge, Sverige og Frankrig var medcelebranter. Desuden var der adskillige præster fra bispedømmet til stede for at tage afsked. Kirken var fyldt til bristepunktet med omkring 300 mennesker.

Forud for messen var kisten åben i en halv time, og flere fik således lejlighed til at sige et sidste farvel til pater Grégoire.

Prædikenen blev holdt på norsk af medbroderen *Arne Fjeld*. Den er gengivet i sin fulde længde på denne side.

Biskop Czeslaw Kozon sagde efter messen, at Pierre Grégoires liv har været omgivet af mange mennesker, som skylder ham stor tak. Han har, som vi hørte det i prædikenen, udvist stor trofasthed, og han har selv udtrykt sin taknemmelighed over for mange mennesker, som igennem årene har vist ham deres venskab. Biskoppen rettede bl.a. en tak til de tilstedeværende dominikanere; han har følt sig bakket op af jer, sagde biskoppen, der også rettede en tak til Sankt Joseph søstrene på Stella Matutina, til forskellige ordenssamfund, til lægdominikanerne og til de mennesker, som har støttet pater Grégoire. Biskoppen rettede også tak til den franske menighed og en speciel tak til *Connie Probst* »for hendes kærlige omsorg«.

Herpå gik alle de ca. 500 meter til kirkegården, hvor der fulgte jordpåkastelse og bestænkning med vievand, og Salve Regina blev sunget.

Herefter fulgte en reception i menighedslokalerne, hvor man fik mulighed for at udveksle minder om pater Grégoire.

kk

Afdøde pater Pierre Grègoire O.P.

Domikaneren Arne Fjeld O.P. prædikede.

Biskop Czeslaw Kozon bestænker den nedsænkede kiste med vievand.

Prædiken ved pater Grégoires begravelse

Af pater Arne Fjeld O.P.

I min norske oversættelse lyder teksten fra Paulus (2. Tim. 4, 1-8): »Jeg har stridt den gode strid, fuldført løbet, været trofast«.

For dominikanerne er netop trofasthed den mest markante blandt p. Grégoires mange beundringsværdige egenskaber. Jeg siger pater Grégoire. For få år siden bad han mig sige Du, men for mig forbliver han vist altid pater Grégoire - med titel og efternavn, sådan som jeg først lærte ham at kende for 37 år siden.

Da han kom til Danmark i halvtredserne var han allerede i sin bedste alder. Han var officer og færdiguddannet teolog, da han kom i krigsfangenskab, som varede i flere år. Og inden han kom hertil, havde han været prior i vort studiehus Le Saulchoir.

Her kunne han udvælge de brødre, han ville have med til ordenens nye udvidelse i Norden: Sankt Andreas i Ordrup. I et par årtier var Sankt Andreas det, det skulle være: et dominikanerkommunitet, som levede efter devisen »Contemplata aliis tradere« -at give kontemplationens genstand, Gud, videre til andre.

Det føles at være rigtigt, når vi tager afsked med pater Grégoire her i Sankt Andreas, og jeg er taknemmelig for, at biskoppen også havde det ønske.

Så kom 1968 og studenteroprøret i Frankrig, og de franske og franskuddannede brødre var naturligvis berørt heraf. For pater Grégoire førte det til skuffelser. Mange af hans brødre fandt, at det var ikke ordensbroder, man skulle være; man skulle gå ud og ændre samfundet, så ville alt blive godt og kristent. Sådan tænkte mange af mine samtidige dengang.

Kommunitetet i Sankt Andreas blev mindre. Den elskelige pater Vian døde pludselig, halvtreds år gammel, pater Vagn Hansen ligeledes; senere også pater Niels Krogh Rasmussen.

Pater Grégoire blev alene tilbage her, men han forlod ikke de brødre, der blev boende i Danmark. Han plejede et ægte og trofast venskab med dem, og jeg tror, at flere af dem sidder her i dag i taknemmelighed.

»Jeg har fuldført løbet, været trofast«. Pater Grégoire var trofast - også mod Danmark. Hans udstråling fortsatte, men nu fra Bredgade. Han var stadig en teolog med indflydelse. Man læste »Lumen« og »Ånd og Liv«. Han var en prædikant, som man lyttede til med glæde. Han var præst for den fransktalende koloni, og Frankrig lønnede ham med Æreslegionen.

Hans venneskare i mange kredse voksede - blandt »høj« og »lav« efter »verdens« målestok. Han var til glæde, støtte og berigelse for mange. Thomas Aquinas siger, at venskab forudsætter en vis jævnbyrdighed mellem vennerne, så vi kan stole på, at venskaberne var til glæde, støtte og berigelse også for pater Grégoire.

Vi, der kendte ham gennem lang tid, så, at hans noget militære facon lidt efter lidt blev mildnet til større og større varme i de menneskelige relationer. Men han gik stadig rank som en soldat med sine to kunstige hofter.

»Jeg har fuldført løbet, været trofast«. Som et håndfast minde om pater Grégoires trofasthed har vi nu Sankt Andreas Bibliotek, som han arbejdede i til sine sidste år. Blandt bibliotekets skatte findes en trykt, fuldstændig Bibel på tysk - en incunabel - fra 1400-tallet. Den så han som et bevis for, at idéen om, at Bibelen skulle gøres tilgængelig for folket, er ældre end Luther. Hans sidste publicerede skrift var netop om Sankt Andreas Biblioteks lange historie.

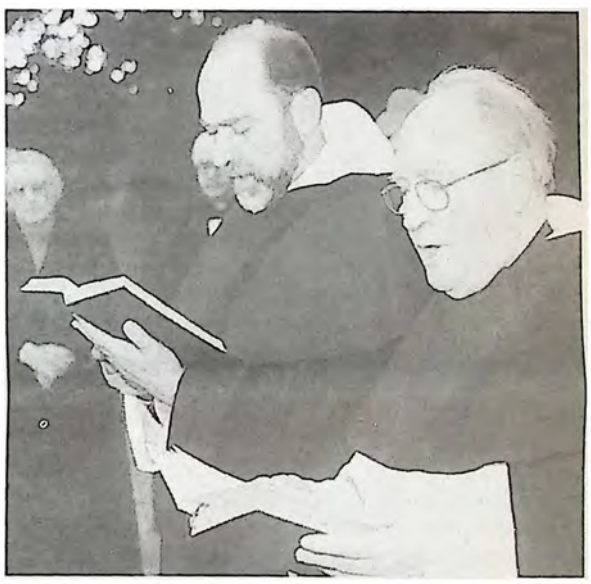

»Jeg har fuldført løbet, været trofast«. Pater Grégoire vidste, at han snart var i mål. Han forberedte sig ved at finde efterfølgere, som kunne føre hans arbejde videre. En leder til Sankt Andreas Bibliotek, et bindeled til Ansgarwerk, Osnabrück. Han fandt en ny åndelig vejleder til Lægmandsdominikanergruppen, men mødte selv trofast frem til møderne. Bulletinen »Inter Nos«, som blev læst af alle de katolske præster i de nordiske lande, fik ingen ny redaktør, og han lod den ophøre. Der skulle være orden i hans sager efter ham.

Pater Grégoire var forberedt. Det er allerede flere år siden man efter hans prædiken i Osnabrück kikkede på hinanden og sagde: »Den prædiken var vist nok pater Grégoires åndelige testamente«.

Pater Grégoire levede sit liv »i det salige håb og forventningen om Vor Herres Jesu Kristi komme«. Han var rede til at gå til Herren. Nu erfarer han »kraften i Herrens opstandelse«.

Dominikanerne takker ham for hans godhed og eksemplariske trofasthed. Han vil forblive et forbillede og en inspiration for os, ikke mindst nu, da ordenen snarere end at ekspandere i Norden, skal arbejde videre for Guds Rige med færre brødre.

På sit dødsleje sagde den hellige Dominikus til sine brødre: »Jeg vil være nyttigere for jer i himlen, end jeg var på jorden«. Nu kan vi regne med også vor broder Grégoires forbøn.

Så lad os nu fortsætte vort requiem, fejre mindet om vor Herres Jesu Kristi påske, med bøn om, at Herren må give sin trofaste tjener retfærdighedens sejerskrans, som Paulus talte om: »Den skal Herren, den retfærdige dommer, give mig på den store dag - og ikke kun mig, men alle, som af hele deres hjerte har set frem til hans komme«.

Polen:

Saligkårings-processen er nu begyndt for Popieluszko

Warszawa (KNA) - Den polske primas, kardinal *Jozef Glemp*, har indledt saligkåringsprocessen for *Jerzy Popieluszko*, præsten, som blev myrdet af folk fra sikkerhedspolitiet i 1984.

Hans død havde en »religiøs dimension« i en tid, der var præget af store sociale og politiske spændinger i Polen, sagde kardinalen under en festmesse i Stanislaw Kostka kirken i Warszawa. 80'ernes frie fagforening, Solidaritet, var stærkt repræsenteret ved messen, som fandt sted i den kirke, hvor Popieluszko havde haft sit virke.

En kirkejuridisk instans under ærkebispedømmet Warszawa skal nu undersøge, om Popieluszko er død for sin tro og for sin kirke. Den 37-årige præst blev bortført, torteret og myrdet; hans lig blev derefter smidt i en sø.

Af de fire, der blev kendt skyldige i mordet på *Popieluszko*, har tre allerede udstået deres straf. Kun kaptajn *Pietrowski* (længst til ventre, forreste række i billedet) sidder stadig i fængsel. Fotos *KNA*.

En martyr fra 80'ernes Polen

Den polske præst Jerzy Popieluszko bliver muligvis saligkåret, endnu mens hans drabsmænd er i live

Der var generalaudiens i Vatikanet den 24. oktober 1984. Pave *Johannes Paul II* sang med på en af de kendte, polske mariasalmer, en, der blev sunget efter hver eneste messe i Polen. Intentionen var, at præsten måtte blive sat på fri fod - den unge præst, *Jerzy Popieluszko*, som tre mænd fra det polske indenrigsministerium havde bortført.

Hvad paven ikke vidste, var at Popieluszko på det tidspunkt allerede var død, myrdet med koldt blod. Den saligkåringsproces, som kardinal Glemp nu indleder i bispedømmet Warszawa, vil vise, hvor ufattelig brutalt de polske sikkerhedsfolk gik til værks - ikke mindst når nogen var fast besluttet på at gøre modstand og ikke til sinds at lade sig skræmme.

For Popieluszkos vedkommende ved man i dag, hvordan det gik til. Om andre ofre fik man så godt som ingenting at vide - ud over den officielle meddelelse, der blev givet: at de var blevet slået ihjel af nogle »kriminelle«.

Popieluszko var født i 1947 og blev præsteviet i 1972. Han læste teologi, var præst i Warszawa, studenterpræst, og efter selv at have været alvorligt syg fungerede han som sjælesørger for læger og andre i sundhedsvæsenet. Som præst var han tilknyttet Stanislaw Kostka-kirken i Warszawa.

Messe for fædrelandet

Popieluszko blev landskendt, da han regelmæssigt læste 'messe for fædrelandet' i Stanislaw Kostka. Her samledes modstandsfolkene under kirkens beskyttende vinger - borgerrettighedsforkæmpere og dem fra Solidarnosc, den frie fagforening, en uforlignelig blanding af patriotisme, liturgi, prædiken, sang og poesi.

Ganske vist blev der læst 'messe for fædrelandet' alle vegne, men til Popieluszkos messer kom folk fra hele landet. På den måde blev han til en krumtap i modstandsbevægelsen - og dermed genstand for sikkerhedsapparatets interesse.

Den 19. oktober 1984 blev Popieluszko bortført efter messen, myrdet, simpelthen slået ihjel, hvorefter liget blev smidt i en sø. Gerningsmændene blev ganske vist anholdt, men det, der kom ud, udviklede sig til en farce; det samme gjorde retssagen imod dem, som forresten ikke er slut endnu. Bortset fra en enkelt er de på fri fod.

Nu er der mere stille ved Popieluszkos grav i Warszawa. Solidaritetsbevægelsen nyder ikke længere den samme anseelse, og stadig færre betragter kirken som nationens tilflugt. Ved det sidste præsidentvalg stemte kun et fåtal af vælgerne på fagforeningsidolet *Lech Walesa*; de fleste, deriblandt mange katolikker, valgte at overlade landet til en fra den gamle garde, *Alexander Kwasniewski*, i en femårig periode.

General *Jaruzelski*, som erklærede landet i krigsretstilstand, og som til dato ikke har kunnet godtgøre, at det var noget, sovjetmagten havde tvunget ham til, forsøger at retfærdiggøre sig selv i sine bøger.

Døde han forgæves?

I årevis var Popieluszko nærmest en kultfigur. Hundredtusinder valfartede til hans grav, og mange julekrybber blev forsynet med en ekstra figur: Popieluszko. I dag hylder man hellere McDonald's eller Coca Cola. Har Popieluszko levet forgæves? - Døde han til ingen verdens nytte?

Måske vil saligkåringsprocessen føre til, at man igen får øjnene op for den styrke og den energi, der er i præster som Jerzy Popieluszko. Mon det kan lade sig gøre at vise den opvoksende generation, at mennesker som han ikke er døde forgæves?

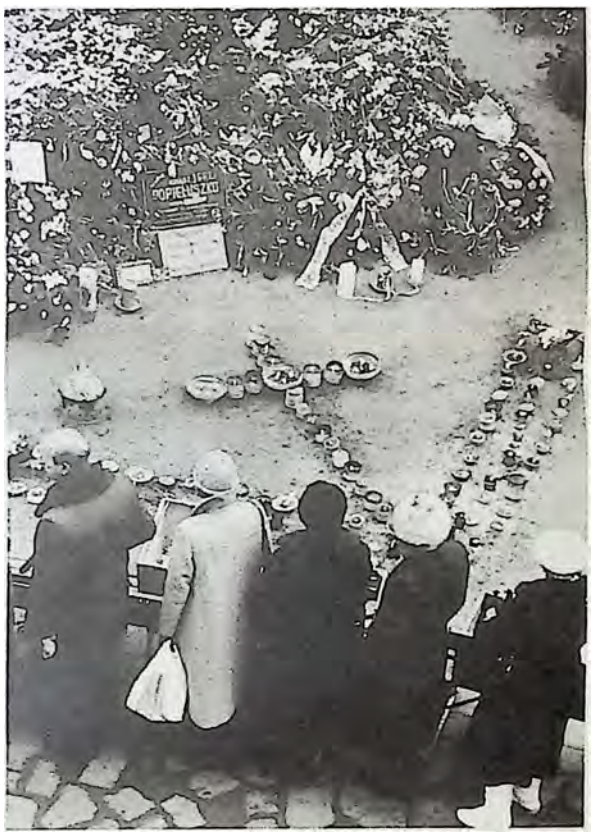

Med lys og blomster samledes polakkerne i de første år efter mordet for at mindes *Popieluszko*.

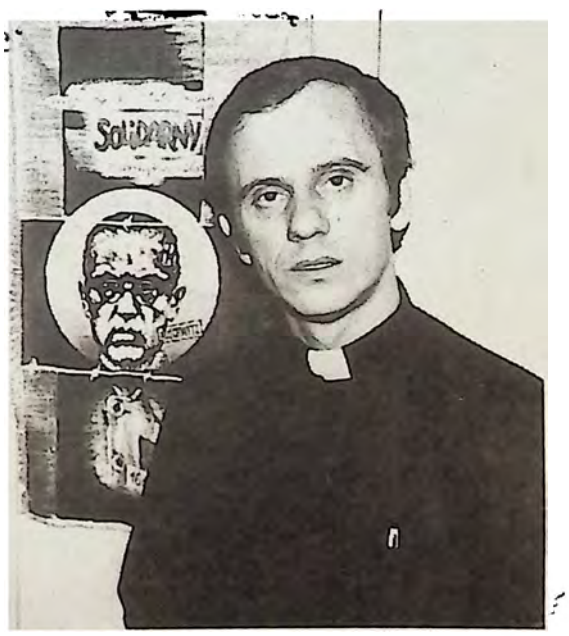

Jerzy Popieluszko har længe været en folkehelt. Nu har den polske primas, kardinal *Jozef Glemp*, indledt den proces, som kan føre til en saligkåring af den myrdede præst.

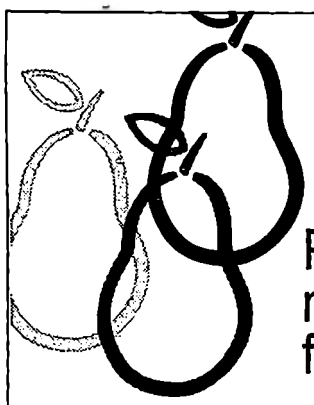

Revision med sund fornuft...

Professionel assistance i alle revisions- og regnskabsmæssige forhold samt økonomisk rådgivning.
Dansk landsdækkende organisation med 9 afdelinger.
Flere end 3.800 bruger os allerede.
Vi tilbyder også Dem et kvalificeret og tillidsfuldt samarbejde.

rvt revision
Statsautoriseret revisionsaktieselskab

De finder RVT revision a/s i:			
København	tlf. 33 26 70 00	Skærbæk	tlf. 74 75 18 00
Tåstrup	tlf. 42 52 08 00	Vejen	tlf. 75 36 02 11
Vordingborg	tlf. 53 77 11 66	Århus	tlf. 86 28 46 44
Odense	tlf. 66 15 85 55	Holstebro	tlf. 97 41 22 11
		Aalborg	tlf. 98 16 41 22

Lejrtilbud 1997

Danmarks Unge Katolikker

Børnelejre
Midilejr
Juniorlejre
Multilejr
Kanotur
Roskilde festival
World Youth Day
Økumenisk møde i Graz
Letlands-projekt
Vietnamesiske lejre
Norske lejrtilbud

Vi du sammen med disse unge fyre være med til at sætte dit fingeraftryk på en af årets lejre.

Bare gode venner! Både under og efter DUKs lejre.

Medlemskab af DUK

- For at deltage på vore lejre til de annoncerede priser, skal man være medlem af DUK!! Hvis man ikke er medlem, må man betale kr. 300,00 mere i gebyr. Ønsker du at blive medlem, kan du henvende dig til DUK's Sekretariat, og få dette klaret inden lejren !! Medlemsskab koster kun 10 kr. Se også tilmeldingskema til DUK på side 3 i dette nummer af »katolsk orientering«.

Danmarks Unge katolikker med et broget sommerprogram

Temaet for årets sommerlejre er »Kirken - levende legeme eller tom struktur«

Hvis ikke man rører sig ret meget, bliver man stiv i kroppen. Hvis man ikke bevæger benene i en måned, skal man genoptrænes for at kunne gå.

Hvis man sidder helt stille i længere tid, kan man risikere, at benene må amputeres.

Blodet kan ikke cirkulere i kroppen, hvis den ikke er igang.

Uden bevægelse, ikke noget liv.

Sådan er det også med kirken.

Kirken er Kristi Legeme. Og vi er Kirkens forskellige legemsdele.

Hvis ikke der er bevægelse i Kirken, bliver den bare en tom struktur.

Hvis ikke de enkelte lemmer, medlemmerne, er i bevægelse, bliver Kirken livløs.

DUK's årstema 1997 er "Kirken - tom struktur eller levende legeme."

På sommerens lejre skal vi træne de forskellige legemsdele af Kirken, så blodet kan cirkulere rundt i Kristi Legeme, og Kristus kan blive synlig for verden.

Det kunne jo lyde, som om sommerens lejre ville blive hårde effektive træningslejre. Men træning kan foregå på mange forskellige måder, så i virkeligheden bliver der et meget broget program.

Der bliver børnelejr både på Øm og Bastrup med leg, messer, aktiviteter, løb, bøn og badning og fremfor alt masser af sjov med jævnaldrende.

For midi'erne og juniorerne er der også lejr på Øm med alt, hvad dertil hører af hygge, samvær og aktiviteter. Man kommer altid hjem med mindst ti nye venner på listen.

For dem over 18 år er der hele 5 tilbud i år.

Man kan tage på kanolejr og virkelig prøve at skulle fungere sammen under primitive betingelser. Folk, der har prøvet det, bliver let afhængige af kanolejre og skal med igen og igen.

DUK har også et hold på Roskilde Festivalen, hvor man kan nyde at være på festival og samtidig vise Kirkens ansigt udadtil. Det var stor succes sidste år, så DUK prøver igen i år.

Kristi Legeme er jo ikke bare Kirken i Danmark, men i hele verden, så der er også et par internationale tilbud. Her i landet bliver der en lejr sammen med unge katolikker fra Letland på Klitborg. DUK har i de sidste år prøvet at opbygge et samarbejde hen over Østersøen både for at hente inspiration og for at hjælpe med opbyggelsen af ungdomsarbejde i Letland. Det er første gang, der kommer folk fra Letland til lejr her i Danmark.

I Østrig bliver der et stort økumenisk møde i Graz om "Forsoning" med delegerede fra alle de kristne kirker i Europa. I den forbindelse bliver der også et ungdomsprogram, som DUK sender et hold afsted til.

De, der vil prøve at opleve Kirken i stor målestok, kan tage til World Youth Day i Paris og møde paven og unge katolikker fra hele verden. Der forventes et par hundrede tusinde unge katolikker til Paris i forbindelse med World Youth Day, så der bliver virkelig mulighed for at opleve alle dele af Kristi Legeme. Kirken er en enhed, men den er også vidt forskellig overalt i verden. Det er en spændende og inspirerende oplevelse, at tingene kan være anderledes, og at folk kan tænke og leve deres kristendom på helt andre måder, end vi er vant til.

Så kom på sommerens lejre og bliv levende dele på Kirkens legeme!

Børnelejre

Solen bager fra en skyfri himmel - i det fjerne høres høje hvin og latter. Kommer det mon fra søen, hvor der plaskes og svømmes på livet løs? Eller er det fra boldbanen der syder af aktivitet?
Det er sommer - det er siesta - det er ferie. En hel uge sprængfuld af skæg og ballade, lejrbål, badeture, dagløb og sport. Spændende messer - måske i det fri ? Sjove lege, gode historier, dejlige nye venner, ja alt hvad der hører med. Kan du gætte, hvad det handler om?
Rigtigt ! Det er nemlig børnelejr, i år både på Bastrup og Øm. For dig der har været der før, ved du, at det er klogt at tilmelde dig før din sidemand, og for dig der skal med for første gang: Glæd dig!!
Børnelejr - den bedste måde at bruge sin ferie på.

Børnelejr 1

Sted	Ømborgen, Lindholmvej 13, 8660 Skanderborg. Tlf. 86 89 81 27
Tid	Den 21.06. - 28.06.97
Alder	8 - 12 år
Pris	Kr. 600,00 + kr. 150,00 for fællesrejse
Depositum	kr. 200,00 betales ved tilmeldingen
Lejrchef	Erik Smitshuysen
Tilmelding	Til DUK senest 12. maj 1997.

Børnelejr 2

Sted	Myretuen, Blåkærvej 2 3540 Lynge Tlf. 42 18 34 41
Tid	Den 26.07.97 - 02.08.97
Alder	7 - 10 år.
Pris	Kr. 600,00 + 150,00 for fællesrejse.
Depositum	kr. 200,00 betales ved tilmeldingen
Lejrchef	Bo Jensen
Tilmelding	Til DUK senest 12. maj 1997.

Multilejr

Så er det tid for Multilejr igen eller for første gang. Lejren er for alle aldre, men hvis du er et barn, skal du tage en voksen med.
DUK´s tema i år er Kirken: Tom struktur eller levende legeme, og gennem blandt andet oplæg og diskussioner finder vi forhåbentlig ud af, at kirken er et levende legeme. Det skal jo ikke kun være for de voksne, så derudover skal vi også lave en masse andre ting, såsom orienteringsløb, bade, underholde hinanden, holde messer og selvfølgelig feste sammen.
Kom og hold ferie med en masse andre fra hele landet.

Sted	Ømborgen, Lindholmvej 13 8660 Skanderborg. Tlf. 86 89 81 27
Tid	Den 19.07. - 27. 07.97.
Alder	0 - 100 år.
Pris	Voksne kr. 700,00 7 - 13 år - 600,00 2 - 6 år - 500,00 0 - 1 år - 200,00 Derudover kr. 175,00 (kr. 225,00 for alle over 30 år og kr. 150,00 for børn op til 12 år) for fællesrejse.
Depositum.	Kr. 200,00 pr. person betales ved tilmelding.
Lejrchef	Ulla Rolvsen
Tilmelding	Til DUK senest 12. maj 1997.

Midilejr

Du har ikke tænkt på andet hele efteråret og vinteren. Endelig kan du tilmelde dig!!

Vi er en flok:
Meget Interesserede, Dynamiske og Initiativrige ledere, der søger børn/unge (13-15 år) til en uges samvær på landet.

Du er:
Mega Ivrig, Drømmende, Iderig og meget mere og længes efter at beskæftige dig med temaet: " Kirken: Tom struktur eller levende legeme", sammen med andre jævnaldrende.

Dette skal vi arbejde med gennem oplæg, leg og messer.
Ugen byder naturligvis også på lejrbål, underholdning, musik, dagløb, badeture og meget andet.
Det bliver ikke kedeligt.
Du kommer ikke mindst til at gense gamle venner og møde nye.....
Skynd dig med tilmeldingen, så sørger vi for et spændende program og godt vejr !!!

Sted	Ømborgen, Lindholmvej 13 8660 Skanderborg Tlf. 86 89 81 27.
Tid	Den 28.06.97 - 05.07.97
Alder	13 - 15 år.
Pris	Kr. 700,00 + kr. 175,00 for fællesrejse.
Depositum	kr. 200,00 betales ved tilmelding.
Lejrchefer	Karina og Philip Ryom.
Tilmelding	Til DUK

Juniorlejr

Sommerens bedste tilbud til dig, hvis du er mellem 14 og 17 år, er årets juniorlejr på Øm. Juniorlejr er fællesskab med unge på din egen alder, det er stærke oplevelser og en mulighed for at arbejde med troen på en ny måde. På juniorlejren skal vi desuden arbejde med årets tema, gå dagløb, spille musik og nyde den skønne natur omkring Øm. Du kan også selv være med til at præge lejren, hvis du har ideer eller forslag. Vi glæder os i lederteamet til at se din tilmelding.

Sted	Ømborgen, Lindholmvej 13, 8660 Skanderborg. Tlf. 86 89 81 27
Tid	Den 05.07 - 12. 07. 97.
Alder	14 - 17 år.
Pris	Kr. 700,00 + kr. 175,00 for fællesrejse.
Depositum	Kr. 200,00 betales ved tilmelding.
Lejrchef	Nik Bredholt.
Tilmelding	Til DUK senest 12. maj 1997.

Letlands-projekt

Har du lyst til at være med i finalen på Letlandsprojektet? De sidste to år er lejrene foregået i Letland, men i år afholdes den i Danmark i fællesskab med femten unge lettere.
Du kan lære om demokrati og DUK og mærke en duft af livet og tankerne i et ungt land.
Lejren afholdes som noget nyt og spændende på Klitborg i Nordsjælland - tæt på skov og strand.
Hvis du vil deltage, skal du kunne engelsk og en smule fingersprog.

Sted	Klitborg, Klitborgvej 23, 4500 Nykøbing S. Tlf. 53 41 08 07
Tid	19.07 - 27.07.97.
Alder	18 - 35 år.
Pris	Kr. 700,00 + kr. 175,00 for fællesrejse. (Dog kr. 225,00 for dem over 30 år)
Depositum.	Kr. 200,00 betales ved til melding
Lejrchef	Maurits Wiuff.
Tilmelding	Til DUK senest 12. maj 1997.

Vietnamesiske sommerlejre

Vietnamesisk Børnelejr

Fra d. 12 - 17 juli 1997.
På Ømborgen i Skanderborg.
Arrangør: VU

Vietnamesisk Ungdomslejr

Fra d. 19 juli - d. 25 juli 1997
På Højbjerg i Martofte.
Arrangør:VU

Danmarks

Igen i år arrangerer Danmarks Unge Katolikker en kanolejr.

Kanotur

"Nøj, den bli´r go´ !"
"Det er en fødselsdagsgave fra DUK"
"Bli´r du 49 ? "
"Nej, DUK´s kanolejr gør. Tænk for 49 år siden arrangerede min Bedstefar den første kanolejr for din Bedstefar".

Hør min gode Mand, fører De nogle af disse nymodens udenlandsture?"
"De mener DUK´s kanosommerlejr? Hør, har De ikke lyst til at prøve?".
"Joh tak. Nu er det vel ikke bare en modedille ligesom ungdomslejren og ... ja, Roskildefestivalen?"
"Nææh Hr. Den er skam kommet for at blive!".
"Det bliver jo Sød Sol og Sommer. Men tror De ikke DUK får problemer med Navnet: Kanolaahhr...?"

Sted	Sverige
Tid	Den 04.07 - 12.07.97
Alder	18 - 25 år.
Pris	Kr. 1.200,00 + evt. fællesrejse til Kbh. kr. 175,00
Depositum.	kr. 500,00 betales ved tilmelding.
Lejrchef....	Andreas Hoel.
Tilmelding.	Til DUK senest 12. maj.

World Youth Day

"Mester, hvor bor du ? - kom og se !" (Johs. 1.38-39).

Den internationale verdensungdomsdag i 1997 er en dag, hvor unge med den samme tro fra Afrika, Nord og Sydamerika, Asien, Mellemøsten, Øst- og Vesteuropa og endda helt fra Oceanien samles under et for at diskutere deres tro, udveksle erfaringer og møde andre mennesker fra fremmede kulturer.
Åbenheden mellem folk ved festivalen og det at unge mennesker mødes skal være et tegn på fred for hele verden.
I år indbyder den katolske kirke i Frankrig og Vatikanet til en sommeruge i Paris.

Paven inviterer til fest:

Vi arbejder stadig på at få de sidste detaljer omkring programmet på plads, men vi kan allerede nu afsløre at ugen kommer til at indeholde fest, katekese, diskussioner, storslåede aften- og morgenbønner, vågenat, forskelligt socialt samvær og naturligvis den afsluttende pavemesse.

Vi glæder os til at se dig.

Sted	Paris, Frankrig.
Tid	18.08. - 24.08. 1997
Alder	18 - 34 år.
Pris	Oplyses senere.
Depositum	Kr. 500,00 som betales ved tilmelding.
Lejrchefer	Maurits Wiuff, Katja Günther og Charles McCarthy ofm conv.
Tilmelding.	Til DUK senest d. 12. maj 1997.

Forsoning
- Guds gave og kilde til nyt liv

Ovenstående er temaet for det andet europæiske økumeniske møde der afholdes i Graz, Østrig d. 23.-29. Juni 1997.

Mødet er indkaldt af den katolske kirkes europæiske bispekonference og den lutherske konference af europæiske kirker og den officielle konference vil samle mere end 700 delegerede fra de forskellige kristne kirker i Europa.
Parallelt med den officielle konference vil der være et omfattende program for kristne organisationer, netværk, græsrodsbevægelser, ungdomsorganisationer og besøgende fra hele Europa.

Det første økumeniske møde blev afholdt i Basel i 1989 under temaet "Fred, retfærdighed og bevarelse af skaberværket" og det andet møde skal fortsætte og udvikle den dialog, der blev indledt mellem de kristne kirker - både på officielt plan og på græsrodsniveau.
Målet med mødet og aktiviteterne er, at de kristne kirker i Europa fælles skal samle kræfterne for at arbejde for forståelse, forsoning og kommunikation i Europa og udadtil mod resten af verden.

Under hovedtemaet vil man derfor beskæftige sig med:

- stræben efter synlig enhed mellem de kristne kirker
- at etablere en dialog med religioner og kulturer
- forpligtelse på at arbejde for social retfærdighed, fremfor alt for at forhindre fattigdom, social udstødelse og andre former for diskrimination
- engagement for forsoning indenfor og mellem nationer, fremfor alt ved ikke-voldelige former for konfliktløsning
- at opbygge en større følelse af ansvar overfor miljøet, fremfor alt med tanke på de kommende generationer
- opnå et balanceret forhold med andre regioner i verden.

Som en del af aktiviteterne i forbindelse med mødet vil der været et specielt ungdomsprogram arrangeret af de kristne ungdomsorganisationer i Europa. Til at deltage i ungdomsprogrammet og arrangementerne uden for den officielle konference har DUK mulighed for at sende nogle repræsentanter afsted.

Er DU interesseret i at deltage som repræsentant for DUK, kan du kontakte DUKs landskonsulent Johannes Nordentoft for nærmere oplysninger om program, praktiske forhold og tilmelding (tlf. kontor. 86 10 61 73 eller privat 86 15 19 96) senest d. **14. april 1997**

Tid:	23.-29. Juni 1997
Sted:	Graz, Østrig
Aldersgruppe:	18 år og opefter
Pris:	Ca. 1.000 - 1.500 kr. inkl. rejse og ophold.

Roskilde Festival

Til alle festivalfans og andre rockfreaks

Igen i år arrangeres ungdomslejr på Roskilde Festivalen.
Oplev musikken på en af Europas største festivals sammen med 100.000 andre rockfanatikere.
Kan vi igen opleve et kristent fællesskab ude i Guds frie "Rock" Kul (Na) tur?
Sidste års lejrdeltagere fandt ud af, at en kristen tilstedeværelse på Roskilde Festivalen er mulig, og fyldt med "Fede" oplevelser. Derfor vil vi igen i år være synlige på festivalen sammen med andre unge katolikker fra Tyskland, Norge, Sverige og Danmark.

Vores primære opgave er at danne et åbent og indbydende fællesskab for os alle. Dette gør vi først ved at opbygge en lejrplads, som skal danne rammen om vores fællesskab, og derefter at samarbejde om at opbygge en stor tribune foran den orange Scene. Under selve festivalen er der fri mulighed for at danse til musikken og nyde atmosfæren.
Den enkelte deltagers indsats, både under projekt udføringen, og under selve festivalen, er afgørende for, at vi alle får en god oplevelse.

Vi skal ud og vise andre unge, at katolikker ikke bare går i kirke, men også kan være den levende kirke ude blandt ungdommen, hvor den nu holder til.

Der er rift om pladserne, så hvis du ikke vil gå glip af årets lejr- og musikoplevelse, så tilmeld dig nu!!

Sted	Roskilde
Tid	22.06.97 - 30.06.97.
Alder	18 - 30 år
Pris	kr. 450,00
Depositum	kr. 200,00 betales ved tilmeldingen.
Lejrchefer	Per Vinter Christensen Bent Lundorf Charles Mc Carthy ofm conv.
Tilmelding	Til DUK senest 12. maj 1997.

DUK-lejre sommeren 1997
Er du med!

Lejrtilmelding

Læs venligst afsnittet »Information« inden du udfylder tilmeldingen!

Børnelejr 1	☐	Midilejr	☐	World Youth Day	☐	Roskildefestival	☐
Børnelejr 2	☐	Juniorlejr	☐	Letlandsprojekt	☐		
Kanotur	☐	Multilejr	☐	Vietnamesisk børnelejr	☐	Vietnamesisk ungd.lejr	☐

Navn:..... Født:.....

Adresse:..... Tlf.:.....

Postnr. og by:.....

Menighed:..... Katolik: Ja: ☐ Nej: ☐

Ønsker at deltage i fællesrejsen: Ja: ☐ Nej: ☐ Dreng: ☐ Pige: ☐

I hvilken by stiger du på fællesrejsen:.....

Har du deltaget i DUK-lejre før: Ja: ☐ Nej: ☐

Særlige hensyn (allergi, vegetar ell. andet):.....

Nedenstående udfyldes kun for deltagere til børnelejrene.

Navn på far eller mor:.....

Navn på læge:.....

Forældrenes adresse under lejren:.....

Telefon:..... Underskrift:.....

Husk at medbringe Det gule Sygesikringskort!

katolsk orientering
Udgiver Ansgarstiftelsen

Lejrtilmelding
DUKs Sekretariat, Bredgade 67, 2th.
1260 København K
telefon 33 147707 mellem kl. 9 og 16
på hverdage undtagen lørdag.
Telefax 33 917704. Giro 908-3294

Redaktion af lejrtillægget: DUKs Sekretariat
Fotos DUK

Sådan melder du dig til sommerens lejre

Ansøgningsskemaer til Ømferiefonden eller Bastrupfonden kan rekvireres på DUKs sekretariat

Tilmeldingsblanket

Du bedes venligst benytte én blanket pr. person, da det gør administrationen lettere.

Yderligere tilmeldingsblanketter kan rekvireres fra DUKs sekretariat på telefon 33 14 77 07.

Depositum

For alle DUKs lejre gælder det, at der ved tilmelding skal indbetales et depositum på kr. 200 pr. person; dog kr. 500,- til kanolejr, World Youth Day.

Såfremt depositum ikke indbetales ved tilmelding, kommer tilmeldingen ikke i betragtning, medmindre andet er aftalt med DUKs sekretariat.

Depositum indbetales pr. check eller indsættes på giro 9 08 32 94 påtegnet for *hvem* og *hvilken* lejr, der betales for, eller ved kontant betaling på sekretariatet.

Ved afbud senere end 14 dage før lejrens begyndelse tilbagebetales der ikke depositum.

Tilmelding

Tilmeldingsblanketten indsendes i udfyldt stand sammen med dit depositum til: Danmarks Unge Katolikker Bredgade 67, 2., 1260 København K. Tlf. 33 14 77 07.

Det er kun muligt at deltage på én af følgende lejre: børne-, midi- og juniorlejre - dette af hensyn til, at flest mulige kan deltage i sommerens arrangementer!

Sidste tilmeldingsfrist er den 12. maj 1997 for samtlige lejre. ***Det er meget vigtigt at overholde tilmeldingsfristen.***

Betaling af lejrgebyr

Efter at DUK har modtaget din tilmelding og depositum, vil du modtage et giro-indbetalingskort med opkrævning af det resterende lejrgebyr og evt. rejsegebyr.

Girokortet gælder som bekræftelse på din tilmelding. Hvis du søger tilskud fra Øm Feriefonden eller Myretue/Bastrup-Fond, får du først girokortet efter 10. juni.

Girokortet er påført en sidste betalingsfrist, som bedes overholdt, ellers forpasses chancen til at deltage. Tiloversblevne pladser bliver videregivet til deltagere opført på venteliste.

Ansøgning om tilskud

For alle ansøgninger gælder det, at der skal ansøges skriftligt. Ansøgningsskema til Ømferiefonden og Bastrup-fonden kan rekvireres på sekretariatet, hvortil ansøgningen også skal sendes. Ansøgning til Ømferiefonden skal indsendes inden 1. juni 1997. Svar på ansøgningerne kommer omkring 10. juni 1997.

Fællesrejse

Der vil i størst muligt omfang blive arrangeret fællesrejse til alle DUKs lejre. Prisen for deltagelse på fællesrejse er kr. 175,-, dog kr. 225,- for alle over 30 år. Til børnelejrene betales kr. 150,- for fællesrejsen. Deltagere skal så vidt muligt deltage i fællesrejsen.

På alle fællesrejser vil deltagerne blive ledsaget af mindst én voksen rejseleder.

Rejseplan over fællesrejsen udsendes sammen med deltagerbrevet.

Deltagerbrev

Du vil modtage et deltagerbrev ca. 7-14 dage før lejrens begyndelse.

I deltagerbrevet er der praktiske oplysninger, dagsprogram, deltagerliste, rejseplan over fællesrejsen, hvad du skal medbringe, navn og adresse på dine ledere samt andre relevante oplysninger.

Husk

Husk - alt, hvad du medbringer af personlige/private effekter, er på eget ansvar og risiko.

Norske lejrtilbud

Unge Norske Katolikkers Forbund tilbyder ligeledes sommerlejre:

Lejr	Alder	Sted	Dato
Børnelejr Midt	7 - 12 år	Midt Norge	21.-28.06.97
Børnelejr Vest	7 - 12 år	Vest Norge	21.-28.06.97
Børnelejr S/Ø	7 - 12 år	Stella Maris	21.-28.06.97
Landsbørnelejr	7 - 12 år	Mariaholm	28.06 - 05.07.97
Juniorlejr	12 - 14 år	Mariaholm	21. -28.06.97
Festival	0 -100 år	Spydeberg (uden for Oslo)	07-10.08.97

Tilmelding og flere oplysninger fås hos:

UNKF, Akersveien 14, 01 77 Oslo 1 Norge, tlf. 0047 22 20 72 65.

Bøger

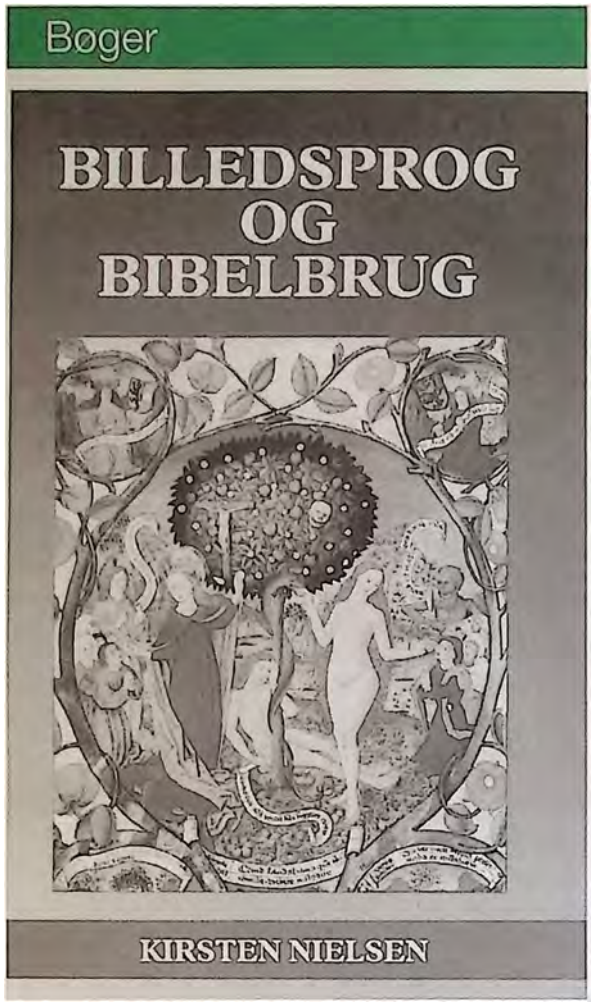

Bibelens billedsprog

Kirsten Nielsen: »Billedsprog og bibelbrug. - om at forstå Bibelen«, Føltveds forlag, 1996, 75 sider, kr. 69,- (10 stk. kr. 650,-).

I serien »Temaer i Tiden« har Føltveds forlag udsendt en lille bog, som det er værd at interessere sig for.

Forfatteren, der er dr. teol. og professor i Gammel Testamente i Aarhus, har i sin bog givet sit svar på spørgsmålet: hvorvidt det er muligt at læse Bibelen uden forudsætninger.

Vi lever i en billedverden, og billedmediet præger vor kultur. Billeder viser en del af virkeligheden, men er ikke hele virkeligheden. Dét, vi ser, er afhængig af, hvad billedkunstneren eller forfatteren har valgt at vise, og af de øjne, der ser billedet.

Når Bibelens forfattere anvendte mange billeder om Gud, var det netop, fordi de vidste, at billedet kun kunne vise en lille flig af Guds virkelighed.

Kirsten Nielsen giver i sin bog læserne en indføring i, hvilke forudsætninger læserne må have for at forstå de bibelske tekster.

Efter en kortfattet beskrivelse af det bibelske billedsprog og nogle betragtninger omkring Gudsbillederne i Bibelen, gennemgår Kirsten Nielsen det bibelske billede af Gud som hyrden.

På samme måde gennemgår forfatteren det bibelske billede om Gud som dommer - »en brændende ild« og billedet af et træ. Træet anvendes ikke i Bibelen om Gud, men om mennesker og deres forhold til Gud.

Bogen er velegnet til selvstudium, men læserne vil uden tvivl få endnu mere ud af at anvende bogen i en studiekreds, og derfor har forfatteren efter hvert hovedafsnit anført en række spørgsmål, som uddyber teksterne og forståelsen af de bibelske billeder.

Billedsproget definerer ikke og giver ikke et signalement af Gud. Billederne er altid åbne for nyfortolkninger. Derfor er billedsproget det eneste sprog, man kan anvende, når man vil tale om den Gud, som intet menneske må forsøge at afgrænse eller begrænse.

Bogen kan varmt anbefales og kræver ikke en teologisk embedseksamen for at blive forstået.

Carly Majholm

En bog om frihed

Henri Boulad »Skab dit liv i frihed, Selvrealisering og forløsning«, i serien »Kristen Spiritualitet nr. 7«, Steno-Forlag 1996, 104 s., kr. 99,00.

Bogen giver indtryk af at være lille, ubetydelig og let kedelig. I virkeligheden er den en perle om frihed og ansvar, om himmel og helvede og om menneskelig værdighed.

Forfatteren er ægypter, universitetslærer, tidligere vicepræsident for Caritas Internationalis, har studeret bl.a. i USA og har et godt kendskab til fransk åndsliv.

Bogen er udgivet i Østrig for en halv snes år siden og er en serie foredrag, hvilket medfører, at forfatteren taler direkte til læserne. Dette virker i begyndelsen irriterende, i alt fald på nærværende anmelder, men betyder, at læseren drages ind i forfatterens udvikling og af bogens tema. De første 2/3 af bogen behandler menneskets frihed psykologisk og filosofisk, og i bogens sidste tredjedel drages læseren ind i teologien og i menneskets liv med Gud. Denne disposition gør bogen velegnet til samtale og fælles refleksion i en gruppe eller en studiekreds.

Forfatteren skriver, at ved det valg, jeg træffer, og det ideal, jeg har sat mig, og ved de mål, jeg har for min tilværelse, bliver jeg fri. Mange føler sig fristet til at sige: Jeg vil ikke binde mig, fordi så mister jeg min frihed. Det er en illusion - vi opnår kun den sande frihed i en kærlighed, som indebærer et engagement. Det er et valg, men det skal træffes i frihed. Valget kan give angst, fordi vi frygter konsekvenserne, men hele menneskets tilværelse er et spørgsmål om at sige ja i frihed. Gud er nærvær. han er på en vis måde gemt i vor frihed og i vore mange valgmuligheder. Midt i denne ofte forvirrende mangfoldighed vil han lede os. Dette udtrykkes så vidunderligt i Newmans salme: Led milde lys. Mennesket oplever den sande frihed dér, hvor Gud og det sande lys virker sammen - det er her at ånd og frihed bliver til en enhed..

Jørgen Hviid

Din kirke

Nyt hæfte fra Religionspædagogisk Udvalg

Ove Leerbeck: Din kirke - et hæfte om Den katolske Kirke, beregnet for unge mennesker, Religionspædagogisk Udvalg, 1996, 24 s., kr. 30,00.

I den lange række af hæfter for unge, som Religionspædagogisk Udvalg gennem de seneste år har udgivet, er det sidste nu på gaden.

Hæftet handler om »din kirke«, en kirke, der ikke er nem at danse med, for de mange millioner mennesker kan ikke altid følges ad i trinene, d.v.s. kirkens fællesskab udviser større eller mindre forskelle, og man kan spørge; Hvor forskellig må man være?

Hæftet beskæftiger sig med forskellen mellem fællesskabets ensartethed og den enhed i kærlighed, der får forskellene til at blomstre.

Grundlaget for kirkens fællesskab er Gud, og fællesskabet er ikke blot en forsamling af troende, men det er også stedet, hvor Gud er til stede blandt de troende.

Et fællesskab af den størrelse, som Den katolske Kirke har, må nødvendigvis have en struktur: lokale kirker, nationale kirker, den universelle kirke, og det der binder mennesker sammen i dette fællesskab er troen og mødet med Gud.

Den tro, fællesskabet bekender sig til, finder vi i liturgiens trosbekendelser, den næres af kirkens sakramenter, og den afspejler sig i de handlinger, som fællesskabet og den enkelte udøver.

Erfaringen om Guds kærlighed, kærligheden til medmennesket og håbet om Guds tilgivende barmhjertighed er grundlaget for de troendes handlinger, og Bibelens ti bud er yderligere en konkret brugsanvisning for de troendes liv.

Hæftet afsluttes med et afsnit om kirkens ledelse, hvor der fokuseres på pavens overordnede funktion og de økumeniske koncilers opgave.

Kirkens liv og fremtidige udvikling er i Guds hånd, men den er også af Gud lagt i de troendes hænder. Guds hellige Ånd sørger for, at de troende får evner til at gøre en indsats for fællesskabet, og det gælder derfor om at være lydhør og villig til at gøre en tjeneste.

Det er lykkedes *Ove Leerbeck* på en sober og overskuelig måde at lette læserne tilgangen til et uhyre stort og kompliceret emne. Det er et godt hæfte og det største udbytte vil man få, hvis man sætter sig sammen og drøfter indholdet.

cm

Nyt fra Niels Steensens Bibliotek

Niels Steensens Bibliotek kan denne gang rapportere om følgende nyanskaffelser.

For dem, som har behov for lidt åndelig læsning kan jeg meget anbefale *Henri Boulad*'s nyeste bog, som er kommet i serien »Kristen spiritualitet«. Bogens titel er »Skab dit liv i frihed. Selvrealisering og forløsning«. Den handler om menneskets mulighed for at leve i frihed på trods af de påvirkninger, som sker via arv og miljøpåvirkninger. I seks kapitler tager Boulad fat på dette spændende spørgsmål og viser en vej og en løsningsmodel, åben for enhver. Det er virkelig en bog med stof til eftertanke.

En anden bog i samme genre - det spirituelle - er en bog af afdøde *Henri Nouwen*. Den bærer titlen »The Return of the Prodigal Son. A story of Homecoming«. Nouwen mediterer her over den kendte tekst om den hjemvendte eller »fortabte« søn, affødt af et møde med en reproduktion af *Rembrandt*s maleri, som pryder bogens forside. En meget bevægende bog, som stiller den enkelte over for en hel række essentielle og eksistentielle spørgsmål, som forfatteren stiller sig selv (og læseren).

Den romersk-katolske / evangelisk-lutherske kommissions dokument »Kirke og retfærdiggørelse«, der er anmeldt i »katolsk orientering« nr. 2/97, forefindes nu på biblioteket.

Oven på julefesten og efter at have fået de mange kendte julesalmer på afstand var det måske en idé at læse en bog, som tager fat på de kendte salmer. Forfatteren fortæller om baggrunden for salmerne samtidig med at han går mere i dybden med de forskellige strofer og vers. Bogens titel er »Det kimer nu til julefest. En kalenderbog i vore julesalmer« og er skrevet af *Jon Høgh*.

Endelig vil jeg nævne en biografi om *Malcolm Muggeridge*, der måske er kendt i danske katolske kredse for sin bog om *Moder Teresa* »Noget skønt for Gud« - en meget dejlig bog om hendes store arbejde for de fattige. I engelsktalende lande var Malcolm Muggeridge meget kendt fra medierne for sine kontroversielle meninger og sit lidenskabelige engagement i forsvaret for troen. Hans gode ven *Gregory Wolfe* har skrevet en meget uddybende og ikke ukritisk bog om Malcolm Muggeridge, baseret på Muggeridges egne dagbøger, hans store litterære produktion samt diverse interviews.

Keld Dahlwad

Nyt fra Skt. Andreas Bibliotek

Sankt Andreas Biblioteks bøger er fortrinsvis på engelsk, tysk, fransk og skandinaviske sprog, men vi har også bøger på mange andre sprog.

Blandt de nyeste bøger findes følgende:

»A Spectacle Unto the World: The Catholic Workers Movement«. Tekst ved *Robert Coles,* fotos af *Jon Erikson*. The Viking Press, 1973. NH 20.

»Ordinario delle Messa in 8 lingue« (latin, fransk, italiensk, spansk, portugisisk, engelsk, tysk, polsk). Editrice Àncora Milano, 1996. EB 042.

»The Oxford Illustrated History of the Crusades«. Red. af *Jonathan Riley-Smith*. Oxford University Press, 1995. KC 084.

Bruno Forte: »Piccola introduzione alla fede«. Edizioni Paoline (Milano), 1992. QF 745.

Davis Hellholm, Halvor Moxnes og Turid Karlsen Seim: »Mighty Minorities? Minorities in Early Christianity - Positions and Strategies«. Scandinavian University Press (Oslo), 1995. KB 147.

Kenneth Kearon: »Medical Ethics: An Introduction«. Columba Press (Dublin), 1995. RG 574.

Erwin Keller: »Vom grossen Geheimnis der Kirche. Betrachtungen zu »Lumen Gentium«. Verlag Styria (Graz), 1993. GK 1078.

Simon Légasse: »Le Procès de Jésus: l'histoire«. Cerf (Paris), 1994. BD 6056.

Emmanuel Lévinas: »Totalitet og Uendelighed«. Hans Reitzels Forlag (København), 1996. RG 2061.

Lars Reuter: »Dødshjælp. En etisk-teologisk analyse og vurdering af den europæiske debat om eutanasi«. Akademisk Forlag, 1996. GJ 687.

Bernard Rey: »Pour des célébrations pénitentielles dans l'esprit de Vatican II«. Cerf (Paris), 1995. EG 349.

Linwood Urban: »A Short History of Christian Thought«. Oxford University Press, 1995. KA 206.

Biblioteket holder åbent tirsdag og onsdag kl. 10-16. Torsdag kl. 12-18.

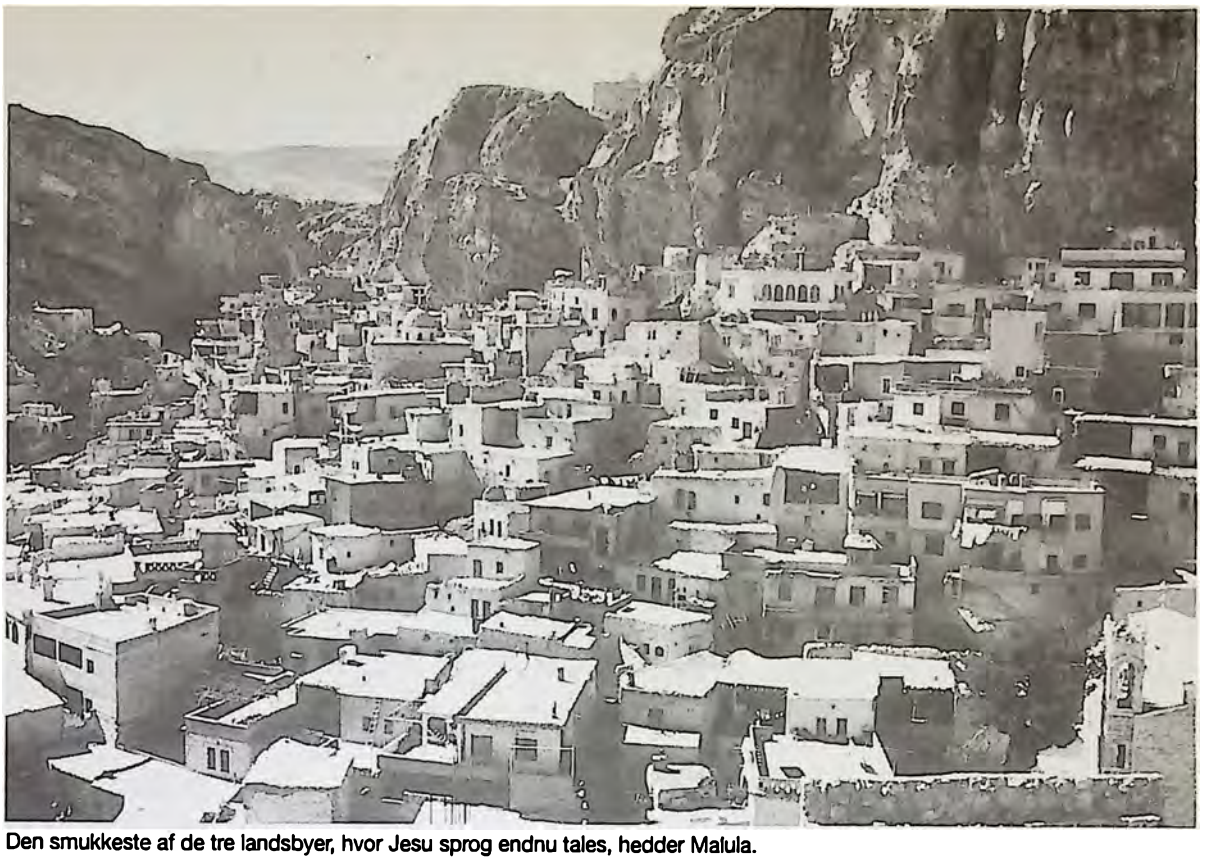

Den smukkeste af de tre landsbyer, hvor Jesu sprog endnu tales, hedder Malula.

I palmesøndagsprocessionen bærer den melkitiske præst ikonen med Jesu indtog i Jerusalem. På den lille ikon til venstre ses profeten Elias' himmelfart i en ildvogn. *Fotos KNA.*

Brokker af Jesu eget modersmål

Nogle få tusind mennesker i tre syriske landsbyer taler endnu i dag det sprog som Jesus talte

I rejselitteraturen kaldes den gerne for Syriens smukkeste by. Malula ligger 60 kilometer nord for Damaskus, i 1500 meters højde i Qalamuns nøgne bjerge. Lag på lag ligger de maleriske huse, hæftet på bjerget som svalereder. Kirker og klostre rager op over byen, hvis indbyggere for størstedelens vedkommende endnu i dag holder fast ved den kristne tro.

Indtil islam trådte ind på arenaen, var kristendommen den mest almindelige religion i Syrien; en moske midt i byen vidner om, at en tredjedel af dens indbyggere bekender sig til islam. To nærliggende landsbyer, Bach'a og Djubb'adin, som var kristne indtil det 16. århundrede, er i dag muslimske.

Men for sprogvidenskaben er de tre landsbyer tre alen ud af ét stykke. Her tales et ganske særligt sprog, som ellers ikke længere er i brug - det sprog, som Jesus talte.

Kun brudstykkevis overleveret

Enkelte aramæiske passager er overleveret i citatform i de oprindeligt græsksprogede evangelier, for eksempel »Talitha kumi!« - »Lille pige, jeg siger dig, rejs dig op!« (Mk. 5, 41-42).

Aramæisk var meget udbredt i Mellemøsten dengang. Men i det 7. århundrede begyndte det at gå tilbage; som islam trængte sig ind på kristendommen, måtte de kristnes sprog, aramæisk, vige for det arabiske, der taltes af muslimerne. Kun små bidder er tilbage af antikkens aramæisktalende verden. De findes i Syrien, i det sydøstligste Tyrkiet, i Irak og i Iran; den store spredning giver et indtryk af, hvor udbredt dette kultursprog har været.

Et gammelt sprog i stadig udvikling

Allerede på Jesu tid talte man enten østaramæisk eller vestaramæisk. Kun i de tre små byer i Qalamun - Malula, Bach'a og Djubb'adin - er det vestaramæiske sprog bevaret. »Nyvestaramæisk« kalder sprogforskerne det; tilsvarende kalder de det, det tales længere østpå, for »nyøstaramæisk«.

For selvfølgelig tales sproget ikke på samme måde som for små 2000 år siden, alle sprog er jo i stadig udvikling. Det, der tales i Malula, forholder sig til gammelt aramæisk, som italiensk forholder sig til latin; forskellene kan tydeligt både ses og høres - lige så tydeligt som det nære slægtskab. Kan man latin, går det lettere at lære italiensk.

Sproget, der tales i disse tre byer, giver forskerne en enestående mulighed for at undersøge det aramæiske sprog i levende og dagligdags form.

Problematisk at nedskrive et talesprog

I omkring 150 år har videnskaben kendt til forekomsten af nyvestaramæisk, men først i den senere tid er man for alvor begyndt at forske. Det hænger ikke mindst sammen med, at nyvestaramæisk kun har overlevet som talesprog; det skrives ikke længere. For at kunne arbejde med et sådant skriftløst sprog, må forskeren tage prøver af talesproget - og indtil båndoptageren blev opfundet, var det en smule kompliceret. En tekst måtte dikteres ord for ord og skrives ned - eller hvad man nu kalder det, når man grifler noget ned, som netop ikke kan skrives.

Jesu modersmål

I lang tid havde man således alt for lidt nyvestaramæisk tekstmateriale til at kunne forske. Men en professor i semistik ved universitetet i Heidelberg gjortde noget ved dén sag: han sendte en kollega til Malula i to år. Kollegaen lærte sproget flydende og blev fortrolig med folk i byen og med deres tilværelse. Han vendte hjem med 80 timers båndoptagelse - svarende til omkring 2.000 sider trykt tekst - fra de tre nyvestaramæiske byer.

Ingen faglitteratur før 1987

På baggrund af disse optagelser - plus en mængde notater - udkom i 1987 et værk i seks bind, det første stykke faglitteratur, der indeholder en omfattende beskrivelse og behandling af dette sprog.

At folk i Bach'a og Djubb'adin og den muslimske del af befolkningen i Malula har bevaret det aramæiske sprog, hænger sammen med, at de er gået over til islam på et forholdsvis sent tidspunkt. Men pudsigt er det alligevel, at den eneste gruppe mennesker, som med nogen ret kan hævde, at de taler Jesu sprog, samtidig til dels bekender sig til islam.

Forholdet mellem de to religioner i Malula er usædvanlig harmonisk. De kristne i byen ved ingen større fest end festen for korsets ophøjelse, den 14. september. På denne dag mindes man, at kejserinde Helena fandt Jesu kors i Jerusalem. Den glædelige nyhed skulle til Byzans i en fart, så kejserinden foranledigede, at der blev tændt ild på de høje bjergtoppe. Til minde om denne begivenhed tænder de kristne i Malula bål på bjerget den nat og lader brændende stykker af træ trille ned ad bjergets side.

Muslimer og kristne fester i fællesskab

Korsfesten i Malula er årets højdepunkt med deltagelse af muslimerne både fra Malula og fra Bach'a og Djubb'adin. De fester og danser og slår sig løs sammen med de kristne og går bestemt ikke uden om »arrak«, den lokale anisbrændevin. På samme måde er de kristne med til de største islamiske fester og kommer sammen med deres muslimske naboer.

I heldigste fald er der 5.000 personer i de tre byer, Malula, Bach'a og Djubb'adin, der taler nyvestaramæisk, og der er ikke de store chancer for at møde dem i Europa. Men blandt kristne fra det sydøstligste Tyrkiet, som er flygtet, fordi de blev forfulgt for deres tros skyld, og som i et vist omfang har slået sig ned i Vesteuropa, taler et aramæisk sprog.

Også muslimerne i Malula har overtaget det aramæiske sprog. Deres lille moske ligger midt i byen (billedet til højre).

Aramæisk savner et skriftsprog, men lydoptagelser af det talte gør videnskabsfolk i stand til at studere dets forhold til andre orientalske sprog. Professor Werner Arnold boede to år i alle tre landsbyer for at lære sproget.

Stadig forskellige dateringer af ligklædet fra Torino

London (KNA) - Ligklædet fra Torino stammer fra middelalderen, mener den britiske kemiker *Walter McCrone*. De menneskelige ansigtstræk, som kan ses på klædet, er farvespor, udtaler han til den britiske presse.

McCrone siger i sin bog, som indeholder de sidste nye vurderinger af ligklædet, at en mand må have smurt ansigtet og dele af kroppen ind i okker. Manden har så slået klædet om sig og derefter stænket det med cinnober for at få det til at ligne blod. Bogen udkommer i Storbritannien i marts.

Sidste sommer udtalte en fransk forsker, at klædet måtte være fremstillet i det 14. århundrede med henblik på udstilling i et kloster i Champagne-distriktet. Det stemte overens med kulstof 14-dateringer af partikler af stoffet.

Andre forskere har dateret det til Jesu egen tid blandt andet på baggrund af romerske mønter, hvis aftryk kan ses på stoffet. At klædet i 1988 blev dateret til middelalderen, måtte efter disse forskeres opfattelse skyldes bakterier og svampesporer fra senere århundreder, som har forplumret resultatet.

Ligklædet, som traditionelt menes at være det, Jesu legeme blev viklet ind i efter nedtagelsen fra korset, skal udstilles i domkirken i Torino i foråret 1998, 100 år efter at det første gang blev fotograferet. I den anledning ventes paven til byen. Der er endvidere planer om, at klædet skal udstilles i jubeláret 2000.

Om U-landsimport og Max Havelaar

Samhandel i øjenhøjde

- en sund udvikling i et praktisk og nærværende fællesskab

Frans af Assisi var en handlingens mand, en igangsætter i både ord og gerning og uden at være bedrevidende. Han omstillede sig fra et liv, præget af sin fars rigdom, til frivilligt at leve i fattigdom.

Vores grundlæggende muligheder i verden af i dag er, ligesom de var det på Frans' tid, forskellige og i udvikling, både for de enkelte individer og for hele samfundet.

Ligesom Frans konfronteres også vi globalt og lokalt med nød, lidelse og udstødelse blandt mennesker. Og hvad gør vi så?

Det medmenneskelige møde

Frans var bevidst om kontrasten mellem rig og fattig, og gav da også almisser. Men vendepunktet for Frans skete for alvor, da han mødte et lidende, udstødt og spedalsk menneske. Da rørtes han i sit indre og blev bevæget til at stige af hesten, der var et symbol på hans medfødte position.

Det møde handlede ikke kun om ord og penge. Frans kyssede den spedalske på hånden og modtog til gengæld fredskysset af ham. Hermed forenedes de i en respektfuld hilsen i øjenhøjde og i en anerkendelse af den andens værdighed. En spontan, ligeværdig kærlighed til deling, her og nu. Det blev en berigende handling for dem begge, uanset livsform og vilkår i øvrigt.

Afhængighed

Smerten, fortvivlelsen og sorgen over uligheden er genkendelig, også i vort eget velfærdssamfund. Afmagten og hjælpeløsheden ved at blive kasseret eller gjort ubrugelig kender enhver, der er blevet forkastet eller udstødt.

En arbejdsindsats i et U-land er ikke mindre værd, fordi lønnen er mindre eller fordi arbejdet måske ligefrem er ulønnet. Alle har vi et behov for en betaling, som kan mætte, klæde og holde familien / samfundet i live, og alle har vi en længsel efter at være værdifulde for andre.

To mottoer, der ofte gentages, lyder: »Man kan, hvad man vil!«, og »man skal bare tage sig sammen!«. Men det er blot floskler, hvis betingelserne for livsudfoldelse ikke reelt er til stede.

Medansvarlighed

Samspil i menneskelige relationer - også i handel - handler om både indhold og proces. Uanset om vi lukker øjnene og vælger at se bort fra det, er vi hinandens samtidige, og hvordan vi handler - økonomisk og medmenneskeligt - er vort eget valg på baggrund af det, vi kan overskue i den konkrete situation, og begrænset af det, vi har og kan selv.

Konkret: U-landsimporten

U-landsimporten og *Max Havelaar* køber deres varer direkte gennem bøndernes egne andelsforeninger eller statslige exportselskaber, udenom internationale firmaer og mellemhandlere. De garanterer for støtte til arbejderne, der er med i produktionen i u-landet, idet der gives et solidaritetstillæg.

Det vil sige, at når varernes pris på verdensmarkedet er lav, så får bønderne et højt tillæg, og når prisen på verdensmarkedet er høj, så får de et lavere tillæg. Dette tillæg går direkte til bøndernes organisation og sætter derfor skub i den lokale udvikling og befordrer bedre levevilkår for de fattige. For kvaliteten af U-landsimporten og Max Havelaars varer garanterer Dansk Varefaktanævn.

Man kan blive medlem af U-landsimporten - enten på personlig basis for kr. 200, eller som institution eller organisation for kr. 2 000 én gang for alle. Nogle medlemsorganisationer forhandler også varerne. Efterspørg varerne, så kommer de ud i butikkerne!

De kan i øvrigt købes i Brugsen, hos forskellige købmænd og specialforretninger, og måske i din menighed!

Det er ikke så svært - opskriften giver Stella med glæde

I Sakramentskirken begyndte vi sidste år på at sælge varer for U-landsimporten, der nu samarbejder med Max Havelaar om en bæredygtig handel for de arbejdere, der dyrker og leverer varerne. På ét år har vi købt for kr. 8.140,45 (uden salg i 5 mdr. p.g.a. ferie og sygdom).

1. Der skal bruges f.eks. kr. 1.000 i startkapital (vi havde en donor).
2. Tilmelding. Ring eller skriv efter materiale / bestillingsseddel hos U-landsimporten, Rolstrupbakken 6, 7900 Nykøbing Mors. Tlf. 97 72 57 88. Fax 97 72 53 54.
3. De sender pakkerne i størrelsen 5, 10, 15 eller 20 kg.
4. Man betaler kr. 25 i ekspeditionsgebyr til U-landsimporten ved køb under kr. 500.
5. Erfaringen viser, at de varer, der er salg i, er kaffe, te, honning eller kasjunødder.

Arbejdsindsats

1. Afhængig af udsalgstid (hos os i Sakramentskirken hver søndag).
2. Der er intet bøvl med regnskabet, da U-landsimporten selv betaler told og skat af deres varer, og vi ingen fortjeneste har på dem.
3. Nye varer indkøbes for de penge, der er kommet ind ved salg. Varerne kan tilhøre udsalgsstedet og kan sendes dertil, men de bør attesteres i en persons navn.
4. Om ikke andet, kan menigheden jo starte med at købe deres kirkekaffe hos U-landsimporten. Den mindste pakke på 5 kg. svarer til 10 pakker kaffe.

Jeg har erfaring med, at det kan lade sig gøre - ikke blot i Sakramentskirken, men også fra menigheden i Køge. Tænker I på at begynde at handle med U-landsvarer, så lægger jeg gerne øre til jeres overvejelser og giver et råd med på vejen. Gør noget - så sker der noget.

Stella B. Sørensen
Australiensvej 30, 2.
2100 København Ø.

Pax Christi Danmark

Lørdag den 15. marts 1997 kl. 9.00 afholder Pax Christi Danmark årsmøde hos Sct. Josephsøstrene, Strandvejen 91, 2100 København Ø..

Mødet, der er åbent for alle, indledes med messe i kirken kl. 9.00. Herefter er der oplæg ved fængselspræst *Jacob Arnbjerg:* »Forsoning og straf - har forsoning en plads i vort danske straffesystem?«

Efter frokosten (medbragt mad) begynder årmødet i henhold til dagsorden. Forslag, der ønskes behandlet på årsmødet bedes fremsendt til styrelsen senest en uge før årsmødet.

Alle er hjerteligt velkomne - også ikke-medlemmer. Kontingent for 1997: 100 kr. pr. medlem.

Pax Christi Danmark, Pastoral-centret, Vesterbrogade 28, 1., 1620 København V. Tlf. 33 15 10 05. Fax 33 15 16 65.

ks

En anderledes fastelavnssøndag

Skt. Annæ menigheds DUK-lokalforening havde søndag den 9. februar givet tilsagn om at deltage aktivt i Folkekirkens Nødhjælps indsamling til fordel for »Verdens børn«.

Vi startede dagen med en festlig international familiemesse i kirken. Salmer fra »Det blå hæfte«, læsning på dansk og polsk, og forbønner på engelsk. Det polske spejderkor spillede og sang også under messen. Det var en meget festlig messe, og at kirken var fyldt, gjorde det endnu festligere.

Efter messen slog et halvt hundrede børn »katten af tønden«, og efter boller og chokolade gik mange polske spejdere og danske og filippinske unge og voksne afsted med deres indsamlingsbøsser. Efter 3 timers »arbejde« havde man i de 50 bøsser indsamlet ialt 20.419,- kr. Det var et meget flot resultat.

En stor tak til jer alle for jeres »arbejde«.

Tove Pedersen

Appetitvækker for nye elever

Niels Steensens Gymnasium

Måske har du allerede valgt Niels Steensens Gymnasium? Ellers skulle du kigge i skolens nye velkomsthæfte...

'Gamle' elever fra 50'erne, 60'erne og 70'erne og deres børn, som går på skolen i dag, sammenligner skiftende tiders skole. »Det er ikke sådan en skole, hvor du har fordomme mod andre. Det gør ikke noget, at man har en anden baggrund«, siger en af de omkring 700 nuværende elever. - »Det er også spændende at høre de muslimske elever fortælle om deres religion.« Ud over det gode kammeratskab tilbyder skolen et væld af fritidsaktiviteter - og hvad en elev betegner som »kanonhyggelige« messer i spisefrikvartererne.

Martin Chase SJ fortæller om grundlæggeren af den orden, som har drevet skolen siden den slog sine porte op i 1950 - en ridder fra 1500-tallet, som skiftede rustningen ud med teologien, og som sammen med nogle kammerater fandt ud af, at det var lettere at leve som kristne, når man var et fællesskab - og det er en af grundene til, at fællesskab er et nøgleord på skolen.

Niels Steensens Gymnasium, det eneste katolske gymnasium i Norden, har ud over gymnasiet en hovedskole, der går fra 6. til 10. klasse. Velkomsthæftet indeholder naturligvis alle de praktiske ting, man gerne vil vide, når man begynder på en ny skole.

mj

Bistand

Katolsk menighedspleje

Bredgade 69 A, 1260 København K.
Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. telefon 33 15 23 03. Postgiro 6466397

Møder og arrangementer

Academicum Catholicum

Indbyder til foredrag med emnet

Renæssancens fromme pave - Pius II og Europa

ved ph.d. Stephen Christensen

fredag den 14. marts kl. 20

i Englesalen, Niels Steensens Gymnasium, Jagtvej 183 B. Alle er velkomne.

Pax Christi Danmark

afholder årsmøde

lørdag den 15. marts 1997

hos Sct. Josephsøstrene,
Strandvejen 91, 2100 København Ø.

Mødet starter med messe kl. 9.00 i kirken. Kl. 10.00 oplæg. Kl. 12.00 medbragt frokost. Kl. 13.00 årsmøde i.h.t. dagsorden.
Alle er velkomne.
Se også omtalen på denne side.

Rundvisning på Nationalmuseet

ÆLNOTH, Katolsk historisk Forening, arrangerer den 19. marts 1997 kl. 19.00 enrundvisning på Nationalmuseet i anledning af udstillingen om Dronning Margrethe I og Kalmarunionen. Mødested: hovedingangen i Ny Vestergade. Alle er velkomne.

DUK-kalender

LOKALFORENINGSMØDE den 15. 3. kl. 10 - 17 i menighedssalen I Næstved.
For alle lokalforeningsledere øst for Storebælt.
Pris kr. 50,-. To ledere fra hver lokalforening får refunderet rejseudgifterne.

UNGDOMSMESSE den 23. 3. kl. 20.
Palmesøndag i Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 København V.
Efter messen er der Café Ludvig.

FIRMELSE VEST WEEKEND den 4. 4. - 6. 4. på Øm for alle firmander, der bor på Fyn og i Jylland.
Pris kr. 160,- samt kr. 175,- for fællesrejse.
Tilmelding og betaling senest den 14. 3.

FIRMELSE ØST WEEKEND den 11. 4. - 13. 4. på Øm for alle firmander, der bor på Sjælland og Lolland/Falster.
Pris kr. 160,- samt kr. 175,- for fællesrejse.

LEDERMØDE JYLLAND/FYN den 18. 4. - 20. 4. for alle lokalforeningsledere.
Pris kr. 50,-. To ledere fra hver lokalforening får refunderet rejseudgifterne. Tilmelding og betaling senest den 4. 4.

LEDERTRÆNING den 24. 4. - 27. 4. på Øm.
Alder: 14-20 år.
Pris kr. 175,- samt kr. 175,- for fællesrejse.
Tilmelding og betaling senest den 4. 4.

UNGDOMSMESSE den 27. 4. kl. 20.
Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 København V. Efter messen er der Café Ludvig.

LEJRLEDELSESKURSUS den 2. 5. - 4. 5. på Øm for alle ledere på DUK's sommerlejre 1997.
Kurset er gratis. Tilmelding senest den 11. 4.

UNGDOMSMESSE den 1. 6. kl. 20.
Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 København V. Efter messen er der Café Ludvig.

DET ER MEGET VIGTIGT AT OVERHOLDE TILMELDINGSFRISTEN!!!
Samtlige priser er for medlemmer af DUK. Ikke medlemmer betaler kr. 100,- mere i gebyr for weekender og kr. 300,- for lejre.
Afbud: Tilbagebetaling af gebyr sker normalt ikke efter sidste tilmeldingsfrist.

Jeg tilmelder mig:

Arrangement:.....

Dato:.....

Navn:.....

Adr.:.....

Postnr./By:.....

Fødselsdato:.....

Telefon:.....

Katolik: Ja:..... Nej:.....

Deltager i fællesrejse:.....

Ankommer selv:.....

Postgirokonto 9 08 32 94
Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Bredgade 67, 2.th., 1260 København K.
Tlf. 33 14 77 07

Det sker på Magleås

Sø. d. 16. - ti. d. 18.3.:
Matematiklærerforeningen.

Ma. d. 17. og ti. d. 18.3.:
Undervisningsministeriet.

To. d. 20. - fr. d. 21.3.:
DTU.

Fr. d. 21. - sø. d. 23.3.:
Medjugorje-gruppen.

Lø. d. 22. - sø. d. 23.3.:
Katolsk Arbejderaktion
v/George Bune-Andersen.

Ma. d. 24.3.:
Landsforen. af forsorgsledere.

Ti. d. 25. - on. d. 26.3.:
Dansk Røde Kors.

To. d. 27. - ma. d. 31.3.:
Påskerefugium.

Diverse

Biblioteker

Sankt Andreas Bibliotek
Købmagergade 44, 1150 København K.
Tlf. 33 91 86 90
Åbent: Tirsdag - torsdag 10-16.

Niels Steensens Bibliotek
Stenosgade 9, 1616 København V.
Tlf. 31 22 64 22
Åbent: Tirsdag, tordag, fredag kl. 16-18.
Onsdag kl. 14-18. Søndag kl. 11-13.

Katolsk Menighedspleje søger værelser til unge

Til unge under uddannelse søger Katolsk Menighedspleje værelser el. lejl. i hele Storkøbenhavn. Gratis for begge parter formidles kontakt mellem udlejer og lejere. Ønsker De at udleje eller leje - ring til Katolsk Menighedspleje 33 15 23 03 kl. 14-16 tirsdag og torsdag.

Testamente
til fordel for Den katolske Kirke
Ansgarstiftelsen

Man kan støtte Kirken ved at indsætte den som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift
Kirken modtager det fulde beløb.

Gratis advokatbistand
Det anbefales at lade en advokat oprette testamentet.
Udgifterne til salær refunderes af bispekontoret.

Yderligere oplysninger
Katolsk Bispekontor
Bredgade 69 A, 1260 København K
Tlf. 33 11 60 80.

Valfarter

Den nordiske valfart til Lourdes

25. juni til 2. juli 1997

8 dages flyrejse fra København med fuld pension. Ens pris for alle deltagere på hotel kr. 5.300,-. Præster, læger og sygeplejersker ledsager valfarten.
Tilmelding senest 1. maj 1997.
Information og tilmeldingsmateriale kan rekvireres hos: Marina Steensen tlf. (45) 48 48 39 83 eller Philippe Hanus tlf. (45) 39 29 92 23 - begge træffes bedst mand. til fred. kl. 20-21.

Pilgrimsrejser 1997

Medjugorje
i Bosnien Herzegovina:
Den 30. juni til den 10. juli.

Fatima i Portugal og
Garabandal i Nordspanien:
Den 6. oktober til den 18. oktober.

Italien:
Schio san Martino,
Giovanni Rotondo og San Damiano.
Den 17. november til den 29. november.

Pilgrimspræst på alle rejser:
Pastor Benny Blumensaat.

Henvendelse vedrørende priser, tilmelding, indhold m.v.:
Maria Truelsen
Kløverbladsgade 10, 2500 Valby
Tlf. 36 45 12 60

Salg og service

Lasse Baumann
Antikviteter
Dødsboer og bedre indbo købes.
Naboløs 3, 1206 København K.
Tlf. 33 11 72 37. Aften: 42 85 39 40

Juridisk bistand til private
Adv. Sandra Moll
(Dansk advokat - dott. in giurisprudenza)
Adv. Peter Alsted (H)
Adv. Niels Ahlmark (H)

Vi er et internationalt orienteret advokatkontor, som ud over erhvervsrådgivning også yder bistand til private.

For privatpersoner er det vigtigt - ikke mindst, hvis man ikker er dansk - at søge rådgivning f.eks. i følgende situationer:
- Køb og salg af fast ejendom.
- Familieretlige spørgsmål i forbindelse med indgåelse af ægteskab, separation og skilsmisse.
- Testamenter og arveret.
- Ansættelsesretlige spørgsmål.

Vester Voldgade 90,
1552 København V.
Tlf. 33 15 15 63. Fax 33 13 07 07.

Advokataktieselskabet
Linde & Altschuler
Esplanaden 6
1263 København K

Vi tilbyder erhvervsretlig rådgivning og juridisk bistand til private.

Vi kan herunder bistå Dem med virksomhedsoverdragelser, retssager, inkasso, ejendomsadministration, handel med fast ejendom, testamenter og dødsbobehandling indenlands og udenlands.

Kontakt
advokat Finn Roger Nielsen
på tlf. 33 14 19 40.

BENZONS BEGRAVELSES-FORRETNING

38 34 46 01 - 31 86 60 56

DØGNVAGT:
31 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelser og bisættelser ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Find *Deres* bedemand her:

Vanløse Ligkistemagasin
38 71 75 01
H.P. Baltzer & Søn
Jyllingevej 8
2720 Vanløse

Tåstrup Bedemandsforretning
43 99 75 01
Sv.E. og B. Baltzer
Køgevej 40
2630 Taastrup

Også aften, week-end og helligdag kan De ringe og aftale et møde i Deres hjem eller hos os.

Hos medlemmer af Bedemændenes Landsforening har De tryghed for:

- professionel hjælp og rådgivning ved begravelse og brænding.
- viden om en lang række forhold i forbindelse med dødsfald.
- fair forretningsmæssig og økonomisk behandling.

Rekvirer gratis pjecen "NÅR NOGEN DØR..."

BEGRAVELSER OG BISÆTTELSER
v/ bedemand Vagn Fondo
39 62 16 50
Reference: Sankt Joseph Søstrene
Bedemændenes Landsforening

Begravelses-forretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.
Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

DØGNVAGT
31 55 55 55

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 43 99 01 58

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler

Wagn Adler

DØGNVAGT
39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
SØBORG HOVEDGADE 94

Murermester Keld Erik
JOHNSEN
Ankervej 12
Stubberup
4800 Nyk. F.

Medl. af BYG og Nykøbing F. Murerlaug

Om- og tilbygning - Reparationer
Alt tagarbejde

Tlf. 53 83 99 08

Vi lover godt håndværk og er omfattet af... BYG GARANTI ORDNING

Arbejde udføres overalt på Sjælland, Lolland og Falster

Malermester
VILLY HANSEN
Bredager 13 - 7120 Vejle Ø.
Tlf. 75 81 69 62 og 75 83 29 37

VICTOR NIELSEN
Stenhuggeri og Monumentforretning
v/ stenhuggermester Mohr
Vestre Kirkegårds Allé 28-32
2450 København SV
Tlf. 31 21 65 48 Fax. 31 21 80 32

Revision • Regnskab • Skat
REVISORGÅRDEN I ROSKILDE
Registreret revisor FRR
Jørgen Brangstrup
Skt. Olsgade 10 • Roskilde • 46 35 10 35
- det er altid sikkert med en registreret revisor

Den tyske Bispe-konfe-rence på Magleås

32 kunstnere og biskopper fra det tysktalende område mødtes i februar på Magleås til en tre dages workshop om kreativitet. Blandt de attraktioner, der kunne kiles ind i deres program, var Louisiana i Humlebæk, det ny kunstmuseum Arken i Køge Bugt og Bagsværd Kirke, som er tegnet af Jørgen Utzon og dermed 'lillebror' til Operahuset i Sidney.

Også Sankt Ansgars kirke i København fik besøg. Gæsterne satte deres kunstneriske præg på en aftenmesse: solosang, lysceremoni, poetiske indslag og et orgel, der fik lov at rulle sig ud. Foruden de tyske biskopper koncelebrerede vore egne to, *Hans L. Martensen* og *Czeslaw Kozon*, og pastor *Niels Engelbrecht*.

Blandt deltagerne var hele syv biskopper, deriblandt *Francesco Marchisano*, Rom, og *Friedhelm Hofmann*, hjælpebiskop i Köln; begge er medlemmer af den pavelige kunstkommission.

Desuden deltog biskopperne *Mussinghoff, Luthe* og *Kapellari* fra henholdsvis Aachen, Essen og Klagenfurt, *Wolfgang Weider*, hjælpebiskop i Berlin og ærkebiskoppen af Hamburg, *Ludwig Averkamp*.

Læg og lærd samledes bag i Sankt Ansgars kirke, fulgtes op ad midtergangen med lys i hænderne og satte lysene i en sandbakke, et symbol på de visioner, som kunsten - blandt meget andet - er udtryk for. *Fotos Kluge.*

Romersk pilgrimsfærd til patriarkernes grav

Det er pavens store ønske at se Jerusalem som fredens by, siger kardinal Angelo Sodano

Rom (KNA) - De kristne i Det hellige Land, særligt i Jerusalem, skal i højere grad respekteres, hedder det i en formaning fra Vatikanets statssekretær, kardinal *Angelo Sodano*. Der er en sammenhæng mellem et pavebesøg i Jerusalem og situationen i Mellemøsten, udtaler kardinalen til pressen.

Det er *Johannes Paul II*'s store ønske at se Jerusalem som en fredens by, hvor de kristne indgår som en del af en helhed, fortsætter Sodano og bekræfter muligheden af et pavebesøg i Jerusalem inden år 2000 - hvis der altså arbejdes på at skabe mere respekt om de kristne.

Paven selv havde samme dag sendt et budskab til en romersk arrangør af pilgrimsrejser og hilst velkommen, at man planlægger en rejse til patriarkernes grav i Hebron. Han betegner det som en profetisk gestus.

Hvornår rejsen finder sted og hvad der i øvrigt skal ske, er endnu ikke fastlagt, meddeler en repræsentant for rejsearrangøren, som i de senere år har taget initiativ til en lang række opsigtsvækkende pilgrimsaktiviteter i Jerusalem. Det var blandt andet herfra, man drog på den første pilgrimsrejse til Det hellige Land efter intifadaen, medbringende et fredslys, som var velsignet af paven inden afrejsen, og som blev tændt i Gravkirken.

Det var også den romerske pilgrimsorganisation, der tog initiativ til restaureringen af den traditionelle nadversal. Den israelske stat bidrog til, at restaureringen kunne gennemføres; de kristne på stedet modtog restaureringen med blandede følelser.

Bilerne væk fra Via Appia

Rom (KNA) - Via Appia, en af de vigtigste veje til og fra oldtidens Rom, skal være fri for biler. Fra marts måned i år vil den være forbeholdt cyklister og fodgængere på søn- og helligdage, meddeler Roms borgmester *Franco Rutelli* i forbindelse med en udstilling om den gamle hovedfærdselsåre.

Via Appia forbandt det gamle Rom med havnebyen Brundisium, vore dages Brindisi, hvorfra man sejler til Grækenland. Langs det første, lange stykke af vejen står både bevarede bygningsværker, ruiner og gravmonumenter fra oldtiden. Her finder man desuden den store San Sebastianobasilika og en lang række både kristne og jødiske katakomber.

Sydkoreanske katolikker:

Fri os for andres radioaktive affald!

Seoul (KNA) - Katolikker i Sydkorea opfordrer Taiwan til at indstille udskibningen af radioaktivt affald til Nordkorea. Det er yderst tvivlsomt, om affaldet kan deponeres forsvarligt i Nordkorea, hedder det i en udtalelse fra det koreanske råd for lægfolkets apostolat.

Også andre katolske grupperinger tilslutter sig erklæringens indhold. Udskibningen af radioaktivt affald fra Taiwan til Nordkorea er »en imperialistisk handling baseret på økonomisk magt«, som truer hele det nordlige Asien, hedder det.

200.000 tønder

Elektricitetsforsyningen Taipower, som drives af regeringen i Taiwan, har underskrevet en kontrakt med Nordkorea om deponering af 60.000 tønder med lavradioaktivt materiale over en toårig periode. På længere sigt skal aftalen om eksport af affald fra atomkraftværker udvides til at omfatte 200.000 tønder. Nordkorea menes at tjene omkring 420 millioner kroner på deponeringen.

Paven til Libanon

Fortsat fra forsiden

Ud fra det, der blev opnået på denne synode, håber paven - der også er overhoved for den maronitiske kirke, som er stærkt repræsenteret i Libanon - at også kristne i opposition vil give deres tilslutning til hans besøg.

Syrien tages i ed

Patriark *Nasrallah Sfeir*, der er de libanesiske maronitters leder, har for nylig været i Rom og var i audiens hos paven sammen med den maronitiske ærkebiskop af Haifa, *Paul Nabil Sayah*. Samtidig var Vatikanets 'udenrigsminister' *Jean-Louis Tauran* i Damaskus, hvor han mødtes med sin syriske kollega *Faruk Shara*. Deres samtaler drejede sig om fredsprocessen og om spørgsmål, som begge parter interesserede sig for, oplyser det syriske nyhedsbureau Sana.

Militært såvel som politisk er Syrien den dominerende faktor i Libanon. Et pavebesøg i Libanon kan derfor ikke gennemføres uden Syriens tilslutning.

Prærieindianer bliver ærkebiskop

Vatikanet (KNA) - Pave *Johannes Paul II* har udnævnt den hidtidige biskop af Rapid City i South Dakota, *Charles J. Chaput*, til ærkebiskop af Denver. Den 52-årige Chaput, der er kapuciner og prærieindianer - han tilhører Potawatomi-stammen - efterfølger *James Francis Stafford*, som sidste sommer blev kaldt til Rom, hvor han er blevet leder af Det pavelige Lægmandsråd. Ærkebispedømmet Denver omfatter et område, som bebos af flere indianerstammer.

Den nyudnævnte ærkebiskop er født i Concordia, Kansas, og har tilbragt sine studieår i Washington og San Francisco. Han aflagde evige ordensløfter i 1968 og blev præsteviet i 1970, har undervist i religion i Pennsylvania og været sognepræst i Denver. Chaput har desuden haft forskellige ledende funktioner inden for sin orden.

Der er endnu en 'indianerbiskop' i USA, *Donald Edmond Pelotte*, der tihører Abnaki-stammen og er biskop af Gallup, New Mexico.

Klunser på cykel til 32 lande

Paris (KNA) - Den 55-årige *Louis Harenger*, der er medlem af *Abbé Pierres* Emmaussamfund, er netop taget afsted på en længere cykeltur. Han skal besøge 160 af Emmaussamfundets fællesskaber i 32 lande og kommer til at køre rundt regnet 30.000 kilometer.

Hjemme igen år 2000

Cyklen er specialbygget til turen, og cyklisten, der tog afsted den 2. marts, regner med at være hjemme igen i år 2000. Første etape er Spanien og Portugal; derfra går turen til Latinamerika. Harenger har planer om at sælge fotos og kassettebånd med rejseindtryk og senere skrive en bog om rejsen.

Emmaussamfundet, som blev grundlagt i Frankrig i 1949, tager sig især af hjemløse. Arbejdet finansieres blandt andet ved indsamling, istandsættelse og salg af brugt tøj og gamle møbler.

katolsk orientering

Redaktion:
Pastor Willem Wuyts *O. Praem.* (ansvarsh. redaktør).
Journalist Knud Helsted Kluge (Redaktionssekretær)
Redaktionelle medarbejdere: Kirsten Szarafin, Maria Jørgensen og Carly Majholm

Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28, 4.
DK-1620 København V. Telefon 31 211444.
Fax 31 244975 og 97 224054. E-mail: ko-press@inet.uni-c.dk
Udgiver: Ansgarstiftelsen, Bredgade 69 A, DK 1260 København K
Tryk: Dansk Avistryk, DK 2600 Glostrup. Oplag 17.000

Næste nummer udsendes den 2. april

NR. 6 2. APRIL 1997 23. ÅRGANG

katolsk orientering

Biskop Suhr, side 2
Biskop Kozons prædiken, side 3
De udelukkede, side 4
På vej mod år 2000, side 5
Orientering fra sognene, side 9-12

Mordtrussel mod paven

Sarajevo (KNA) - En ukendt person truer med at myrde pave *Johannes Paul II* under hans besøg i Sarajevo den 12. og 13. april. Truslen blev fremsat telefonisk til det katolske informationscenter i byen.

En mandsstemme påstod, at han var ansvarlig for et af de seneste bombeattentater. Hvis paven »vover at komme til Sarajevo«, ville han blive myrdet. Af sikkerhedshensyn blev informationscentret, der har til huse på et præsteseminarium i Sarajevo, lukket umiddelbart efter opkaldet.

Vatikanet:

Forbyd kloning af mennesker

Vatikanet (KNA) - Vatikanet opfordrer alle stater i verden til at vedtage love, der forbyder kloning af mennesker. Alle regeringer bør vedtage en resolution lige som den, Europaparlamentet vedtog i marts 1989; det tilsiger almindelig sund fornuft, hedder det i »Osservatore Romano«.

Ethvert forsøg på at frembringe menneskeligt liv løsrevet fra seksualiteten er etisk uforsvarligt og uforeneligt med menneskets værdighed, skriver Vatikanets dagblad i forbindelse med præsentationen af »Dolly«, det klonede, skotske får.

Troslærekongregationen udtalte allerede i 1987, at de eksperimenter, der blev foretaget på planter og dyr, ikke måtte overføres på mennesker.

Kloning strider imod menneskets væsen

Kloning af mennesker ville dybest set stride imod menneskets væsen, udtaler kardinal *Joseph Ratzinger*. Det ville være at tingsliggøre et menneske og reducere en person til et produkt, siger han.

Han understreger, at respekten for mennesket som et mysterium gør det nødvendigt helt at udelukke kloning af mennesker.

På spørgsmålet om det undtagelsesvis kunne være i orden at klone dyr, svarer kardinalen, at dette er noget ganske andet. I den senere tid er man blevet mere og mere bevidst om, at også den del af verden, der ikke er menneskelig, skal behandles med ærefrygt og kærlighed, siger Ratzinger. Han mener derfor, at der er brug for en diskussion om, hvorvidt der kan tænkes undtagelsestilfælde, i hvilke det vil være berettiget at klone dyr.

Tilsendes katolske husstande i Danmark i 20 numre om året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden.
Abonnementspris 230 kr. årligt.
Adresseforandring meddeles til postvæsenet.
ISSN 0902-297X

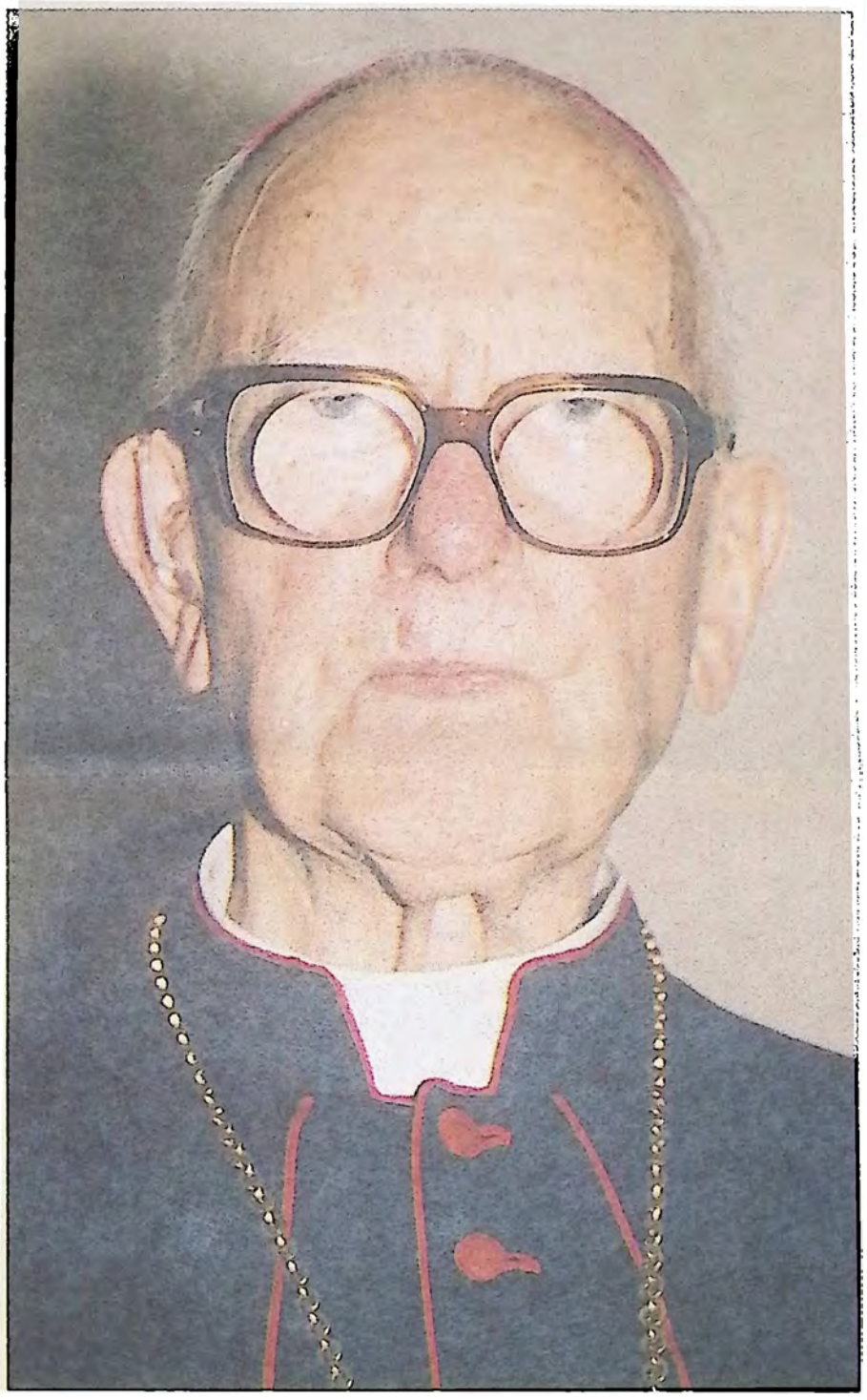

Biskop Theodor Suhr sov stille ind mandag den 10. marts. Han blev begravet fra den katolske domkirke, Skt. Ansgar i Bredgade i København lørdag den 15. marts. Foto: Kluge.

Værdig afsked med biskop Theodor Suhr

Smukt og højtideligt var det i Skt. Ansgars Kirke i Bredgade, København, da omkring 300 mennesker fra indland og udland tog værdig afsked med biskop *Johannes Theodor Suhr* lørdag den 15. marts.

Biskop Czeslaw Kozon celebrerede sammen med biskop *Hans L. Martensen* og flere biskopper fra Norden og Tyskland. Nuntius ærkebiskop *Giovanni Ceirano* repræsenterede Vatikanet ved requiemmessen.

I sin prædiken sagde Czeslaw Kozon bl.a. om sin bispekollega: »Mange ydre ting forstærkede omgivelsernes respekt for biskop Suhr: statelighed, familiemæssig baggrund, naturlig autoritet, almen dannelse - altsammen noget, der bestemt gavnede ham i hans embede, men som han også på en sund kristen måde forstod at regne for intet.« Prædikenen er gengivet i sin helhed på side 2.

Den 101-årige biskop Theodor Suhr sov stille ind mandag den 10. marts om eftermiddagen på Sankt Ansgars Plejehjem i Aabenraa, hvor han således kom til at tilbringe sine sidste år.

Se også reportagen fra begravelsen side 3.

kk

Et samlet Europa beror ikke på et ønske om at få magt

Vatikanet (KNA) - Europa skal være åbent og tilgængeligt, mener pave *Johannes Paul II*. Lande, der ønsker at være en del af det store Europa, skal hjælpes på vej, så de kan opfylde de betingelser, der stilles, sagde paven til en gruppe EU-parlamentarikere, der var på besøg i Rom. Alle, der bor eller ønsker at slå sig ned i Europa, skal have mulighed for at lade sig integrere i samfundet, lød hans opfordring.

Et samlet Europa beror ikke på et ønske om at samle magten; det beror på den idé, at dialog og gensidig, dyb respekt er absolutte betingelser for freden, understregede paven. Opbygningen af den europæiske union forudsætter først og fremmest, at der hersker respekt for mennesker og for forskellige menneskelige fællesskaber; derfor skal der tages hensyn til den åndelige, den kulturelle og den sociale dimension, fortsatte han. Hvis man i denne forbindelse glemmer kristendommen og evangeliets budskab, vil det ifølge Johannes Paul II føre til, at Europa mister en væsentlig del af sit grundlag.

Moder Teresa trådt tilbage

Den 86-årige ordenstifter af Kærlighedens Missionærer, Moder Teresa er p.g.a. sygdom trådt tilbage. Mere i næste nummer om efterfølgeren.

Biskop Czeslaw Kozon's prædiken ved biskop Suhr's begravelse

Enkel i sin livsstil - nøgtern i sin tilgang til troens verden

Biskop Czeslaw Kozon på prædikestolen i domkirken.

Selv om vi udmærket véd, at alt levende her på jorden har sin tid, forekommer det ind imellem, at enkelte personer i kraft af deres betydning og lange liv lader os opleve en kontinuitet, som både reducerer antallet af dem, der kan huske tiden forud, og øger deres tal, som ikke har oplevet andet end den kendte tingenes tilstand. Sådan har de fleste af os haft det i forholdet til biskop *Suhr,* også selv om hverken han selv eller vi tog hans lange liv, åndsfriskhed og forholdsvis gode helbred for givet.

På det sidste længtes biskop Suhr efter evigheden. Efter vor menneskelige bedømmelse havde han ikke som den gamle Simeon i templet nogen eller noget konkret at vente på. Den frelser, Simeon havde fået løfte om at se, havde biskop Suhr forlængst fundet i sin sene ungdom. I stedet for et nunc dimittis blev biskop Suhrs møde med Kristus indledning til et langt liv i hans tjeneste.

Forandringerne skete fra da af hurtigt. Konversionen til den katolske kirke fulgtes straks af kaldet til ordenslivet efter den hellige Benedikts regel. Den forholdsvis korte tid i klosteret blev afbrudt af udnævnelsen til biskop med den deraf følgende omsorg for Guds folk. Biskop Suhrs vandring i troen var således en ung discipels kald til flere på hinanden følgende opbrud med nye udfordringer og opgaver i Kristi og hans kirkes tjeneste.

De to første læsninger beretter om opfyldelse af længsel - noget, vi ved denne lejlighed tolker som opfyldelse af vort livs håb om evigt liv. Troen, ofte forstærket af alderdommen, vil lære os, at vi hellere vil vandre bort fra legemet og komme hjem til Herren. Endvidere vil troens fuldendelse i Guds rige lade os erfare, at sløret tages bort. Guds ords forudsigelse af det evige liv giver sig da også allerede til kende i denne verden, mens vi endnu er på vandring.

Troens gave og Guds åbenbaring viser sig også ved, at et slør tages bort her på jorden. Mange ting bliver afsløret, først og fremmest Guds storhed og dybe rigdom, dernæst menneskets svaghed og ufuldkommenhed. Dog baner disse afsløringer samtidig vejen for Guds kærlighed og dens virke i os, giver os at lade vor motivation og vore gerninger blive gennemsyret af ægthed. Troens liv åbner horisonter og viser os sammenhænge, som kan virke komplicerede og i hvert fald ofte vækker vor undren. Samtidig vil vi også huske biskoppen som en nøgtern mand, enkel i sin livsstil og sine omgangsformer, men også netop nøgtern i sin tilgang til troens verden.

Livet i Gud er på én gang kompliceret og enkelt: kompliceret fordi Gud er rig og mangfoldig, enkelt fordi kun ét er fornødent: at lære Gud at kende, tjene ham og opnå fællesskab med ham. Ikke mindst i sin tjeneste som biskop oplevede biskop Suhr kristenlivets mangfoldighed og udfordringer. Han vendte tilbage til Danmark ukendt med de lokale forhold.

Hans første bispeår var overskygget af krigens usikkerhed og restriktioner med deraf følgende finansielle vanskeligheder for bispedømmet - altsammen materielle og praktiske problemer, som er en del af hyrdens vilkår. Disse problemer har biskop Suhr også båret frem for Gud, ladet det praktiske og jordnære blive genstand for Guds rådslagning og forsyn.

Senere fulgte forberedelsen af og deltagelsen i koncilet og den efterfølgende oplevelse af de mange synlige og forholdsmæssige forandringer i kirken. Over alt dette store både glædelige og foruroligende fremtrådte biskop Suhr altid med den klare nøgternhed, vi kender ham for.

Til behandling på koncilet indgav biskop Suhr - som alle andre biskopper - forslag til fornyelse af kirken. Den korte liste er præget af hans praktiske syn. Selv tog han aldrig ordet på koncilet, men stillede sig bag dets linie og beslutninger. Efter sin tilbagetræden blev biskop Suhrs nøgternhed endnu tydeligere. Fritagelsen for embedets pligter og problemer gjorde, at han anlagde den enkle livsstil, der passede ham. Det betød ikke, at livet blev mindre rigt eller mindre afvekslende. Interessen og bekymringen for kirken, de mange rejser, plejet af de mange kontakter, fortsatte - men altsammen omgærdet af en opmærksomhed, rettet mod de afgørende ting i livet og dets fuldendelse.

Dette er de sidste tredive års indtryk af biskop Suhr. Han efterlader sig ikke mange skrifter, ingen prædikensamling eller anden skriftlig dokumentation for sin forkyndelse og sine synspunkter, hvor man kan erfare noget om hans teologiske og spirituelle univers.

Alligevel vil ingen - især ikke vi, der har stået ham nær - kunne sige, at vi ikke lærte noget af ham. Hans livs åndelige milepæle var enkle, f.eks. læsning af bøger, der gjorde indtryk, oplevelse af liturgien, en tidlig erfaring af Helligånden ved firmelsen i Luxemburg.

Mange ydre ting forstærkede omgivelsernes respekt for biskop Suhr: statelighed, familiemæssig baggrund, naturlig autoritet, almen dannelse - altsammen noget, der bestemt gavnede ham i hans embede, men som han også på en sund kristen måde forstod at regne for intet.

I evangeliet gør den ukendte Jesu udlægning af skrifterne indtryk på de to disciple. hans belæring er en vigtig forudsætning, men den enkle brødsbrydelse åbner deres øjne og fylder dem med glæde. Selv om vi alle undte biskop Suhr at få lov til at dø, vil vi i visse henseender savne ham, og trods hans tilbagetrukkenhed synes, at han efterlader et tomrum.

Vor jordiske afsked med biskop Suhr er et udtryk for kristen glæde og taknemmelighed over, hvad Gud har vist i biskop Suhr, og over biskop Suhrs forvaltning af Guds nådegaver og hans menneskeligt inspirerende tilstedeværelse iblandt os.

Må Gud give ham den evige hvile og fred, som han ofte med uro længtes efter, og lade det værk, biskop Suhr har givet videre til sine efterfølgere, vokse og styrkes!

Amen.

Pave Johannes Paul IIs kondolencetelegram

Den hellige Fader har med bedrøvelse hørt om biskop Johannes Theodor Suhrs død og udtrykker sin medfølelse med Dem og hele bispedømmet København. Idet Hans Hellighed takker Gud for biskop Suhrs lange liv i kirkens tjeneste, nedbeder han for ham den evige hvile i Kristi fred. Til alle, der i det sikre håb om opstandelsen sørger over biskop Suhr, meddeler den Hellige Fader sin apostolske velsignelse som pant på Guds trøstende nåde.

Kardinal Angelo Sodano
Statssekretariatet

Syv biskopper og en stor del af landets præster deltog i begravelsen af biskop Suhr. Ovenfor ses den apostoliske nuntius, *Giovanni Ceirano*, samt biskopperne *Hans L. Martensen*, *John W. Gran* (Oslo) og bag denne *Paul Verschuren* (Helsinki); bag *Czeslaw Kozon* ses Islands *Johannes B.M. Gijsen* og bag hyrdestaven skimtes *Norbert Werbs*, der er hjælpebiskop i Schwerin. Af præster ses *Gerhard Sanders* S.J., *Ib H. Andersen*, *Dietrich Timmermann* og *Johannes Koch*; sidstnævnte repræsenterede bispedømmet Stockholm. *Foto Kluge*

De nordiske bispedømmer med til biskop Suhrs begravelse

Biskop Theodor Suhr stedt til hvile på Katolsk Vestre Kirkegård

Skt. Ansgars Kirke var fyldt, da biskopper, præster, søstre, familie, venner og bekendte tog afsked med vor fåmælte, men til det sidste særdeles lunefulde biskop *Johannes Theodor Suhr*. At den 101-årige biskop var mæt af dage og længtes efter at »se Guds Hus« var ingen hemmelighed. Han talte selv åbent om det.

De nordiske bispedømmer var alle repræsenteret. Foruden vore egne biskopper *Czeslaw Kozon* og *Hans L. Martensen* var følgende med til requiemmessen og den efterfølgende ceremoni på Katolsk Vestre Kirkegård:

Biskop *Paul Verschuren*, Finland, biskop *Johannes Gijsen*, Island, biskop *John Gran*, Norge. Sverige var repræsenteret ved p. *Johannes Koch*. Desuden deltog nuntius ærkebiskop *Giovanni Ceirano*, hjælpebiskop *Norbert Werbs*, Schwerin. Benediktinerklosteret i Clervaux var repræsenteret ved prioren og biskop Suhrs nære ven *Chresten Krogh*, idet abbed *Michel* selv var forhindret p.g.a. en nylig overstået operation.

Biskop Kozon bød velkommen, umiddelbart efter at processionen var nået på plads i kirken. Han læste kondolencetelegram op fra pave *Johannes Paul II* (se side 2).

Der var ligeledes kommet skriftlige tilkendegivelser fra abbeden i Clervaux, biskop *Hubertus Brandenburg*, Stockholm og ærkebiskop *Degenhardt* fra Paderborn, prior *Daniel de Reynal* fra benediktinerabbediet Saint Pierre de Solesmes i Frankrig samt oblatfædrenes provincial, *David Kalert*, USA.

Biskop Kozon takkede efter messen *Bernhard Lewkovitch* og sønnen *Martin* for den musikalske ledsagelse.

Efter messen bar præster her fra bispedømmet kisten ud af kirken, og i tre store busser, fulgte alle nu biskop Suhr igennem København til Katolsk Vestre Kirkegård. Familiemedlemmer bar kisten det sidste stykke til graven i rotunden foran kapellet. Efter begravelsesritualet med jordpåkastelse gik bispedømmets præster nu én for én frem og bestænkede kisten med vievand.

Det er 75 år siden en katolsk biskop sidst blev begravet herhjemme, nemlig *Johannes von Euch*. Han ligger begravet på samme kirkegård. Efterfølgeren *Josef Brems* trak sig tilbage til sit kloster i Averbode i Belgien i 1938 p.g.a. sygdom.

kk

»Jeg glæder mig til at komme i Guds Hus, beundre og tilbede Guds skønhed. Mange mennesker tænker mere på at møde deres familie og venner igen. Jeg er selv så spændt på at se Guds skønhed. Det er så overvældende en ting, at det først og fremmest må være det, der er det egentlige; at man så får gensynet med ens kære med i tilgift er godt, men ikke så overvældende. Man kan se dem i Gud.«

Biskop Suhr i interview med »katolsk orientering« i 1989

Seks præster bar kisten ud af kirken. I forgrunden ses *Andrzej Papuga* og *Henri Leenders*; bagest skimtes *Hans Esmark* og *Guido Kreienbühl*.

Familien Suhr tog over ved ankomsten til Katolsk Vestre Kirkegård og bar biskoppen det sidste stykke vej til graven.

Et langt liv kort fortalt

Theodor Suhr blev født den 24. januar i 1896 i Nyborg og blev student fra Odense i 1913. Han blev landvæsenselev og udvandrede efter 1. Verdenskrig til Argentina, hvor han var farmer. Nogle år senere vendte han tilbage til Danmark, hvor han blev mere optaget af de grundlæggende spørgsmål i tilværelsen. Under et ophold i Rom i 1925 modnedes hans beslutning om at få undervisning i den katolske tro og den 17. januar 1926 blev han optaget i den katolske kirke.

Han rejste herefter til benediktinerklosteret i Clervaux i Luxemburg og indtrådte samme år i benediktinerordenen. Her blev han præsteviet den 1. april 1933. Pave *Pius XI* oprettede benediktinerklosteret San Girolamo i Rom, hvis prior Suhr var fra 1935-38.

Den 14. december 1938 udnævnte pave Pius XI ham til apostolisk vikar for Danmark og titulærbiskop af Balecio. Bispevielsen fandt sted i San Girolamo den 15. januar 1939. Indsættelsen foregik 3. februar samme år i den katolske domkirke, Skt. Ansgar i Bredgade i København.

Theodor Suhr blev biskop på et særdeles kritisk tidspunkt. 2. Verdenskrigs udbrud og den tyske besættelse af Danmark skabte meget vanskelige forhold også for den katolske kirke herhjemme. Det lykkedes imidlertid for biskoppen at lede bispedømmet på en sådan måde, at de store problemer, man stod overfor, ikke mindst økonomiske blev løst til almen tilfredshed.

Den 29. april 1953 blev Danmark selvstændigt bispedømme, og biskop Theodor Suhr blev udnævnt til bispedømmets første overhoved med titlen »Biskop af København«. I 1958 blev han udnævnt til Kommandør af Dannebrogsordenen.

I 1960 blev biskop Suhr medlem af Det 2. Vatikankoncils forberedende kommission. Han deltog i de første år af dette koncil, som varede fra 1962 - 65. I 1964 fritog pave *Paul VI* ham for embedet på grund af svigtende helbred. Biskop Suhr viede selv sin efterfølger biskop *Hans L. Martensen* den 16. maj 1965 i Skt. Knud Lavard Kirke. Det var den første katolske bispevielse i Danmark siden Reformationen. Herefter fik biskop Suhr titlen: »Forhenværende biskop af København«. For to år siden blev biskop Hans L. Martensen afløst af biskop *Czeslaw Kozon*, som nu er den katolske kirkes overhoved i Danmark.

Som danskfødt biskop tegnede biskop Theodor Suhr sin egen umiskendelige profil. Hans store personlige kontaktflade bidrog stærkt til den katolske kirkes placering som en naturlig del af det danske samfund.

Biskop Suhr var tidligt åben for økumeniske initiativer. Han foranledigede bl.a., at en del salmer fra Den danske salmebog kom med i en ny udgave af den katolske salme- og bønnebog 1944.

Sit otium tilbragte biskop Suhr forholdsvis tilbagetrukket, men han fulgte til det sidste levende med i både samfunds- og kirkedebatten.

Også i dag er der danskere i Clervaux, Suhrs 'eget' benediktinerkloster. Den ene af dem er prioren, *Chresten Krogh*.

Biskop *Czeslaw Kozon* erindrede om, at der var gået 75 år, siden man sidst havde begravet en katolsk biskop i Danmark. Her ses han sammen med *Niels Engelbrecht*.

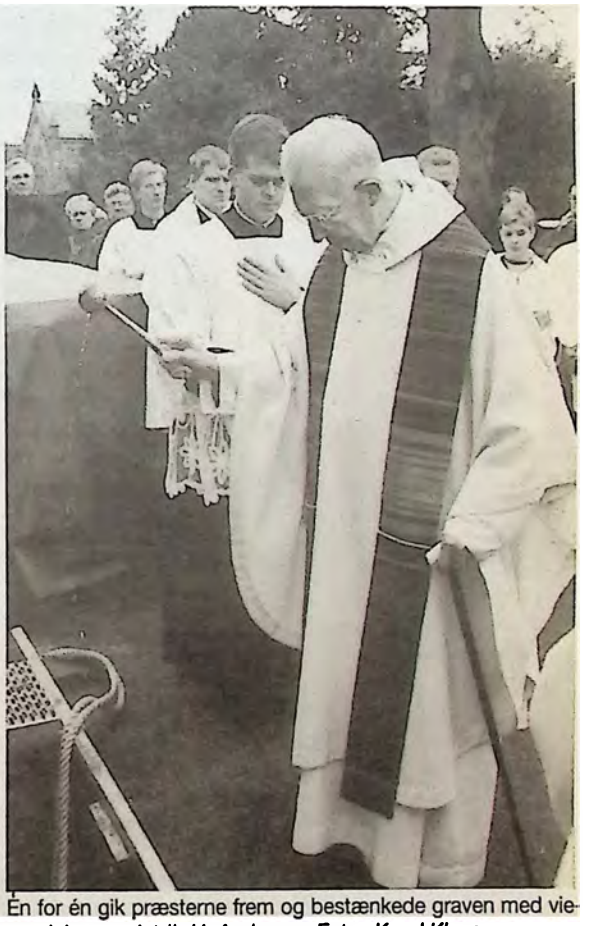

En for én gik præsterne frem og bestænkede graven med vievand; her prælat *Ib H. Andersen*. Fotos *Knud Kluge*.

Forventningerne tilfredsstilles ikke ved almindeligheder og tomme fromme ord, men ved en ny og kærlig praksis, der giver fraskilte gengifte virkelig del i Kristi tilgivelse og frelse

De udelukkede

Af pastor Per Dolmer

Lumen Gentium, lys for folkene, var titlen på den berømte koncilserklæring fra 1964. »Eftersom Kristus er folkeslagenes lys, er det magtpåliggende... at få lyset fra hans herlighed, hvis genskin hviler over kirkens åsyn, til at nå ud til alle mennesker ved at forkynde evangeliet for al skabningen«. At få lov til at deltage i denne store opgave er en fælles glæde for hele Gudsfolket, det være sig døbte, præster, biskopper eller paver.

»Kristus verdens lys. Gud ske tak og lov«, synger vi i de mørke kirker påskenat. Det store påskelys bæres ind i den mørke kirke, og alle får tændt deres eget lys ved det ene, store lys, symbolet på Kristus, og kirken bliver lys. - Kristus, verdens lys, skal være lyset for hvert eneste menneske. Ved troens lys giver Gud os hjælp til at finde vej gennem dette liv, som så ofte kan forfærde med sit mørke af ondskab, meningsløshed og fortvivlelse. Troens lys vil også lyse op for os i døden og stråle i al sin glans i det evige liv.

Midt i glæden over at få lov til at bringe Kristi lys til mennesker gribes man af en stor smerte. En stor del af de mennesker, som rækker deres lys for at få det tændt, må man kun hjælpe med begrænsninger. Fordi de hører til den store del af Danmarks befolkning, som engang blev gift, så skilt og senere er blevet gift igen. Denne afvisende holdning kunne man læse om i Katolsk Orientering 12. februar 1997. Her refereres pavens udtalelse: »...Men den katolske kirke må ikke tale imod ægteskabets uopløselighed, som er en guddommelig anordning... et nyt ægteskab strider mod troen. Mennesker, som befinder sig i en sådan situation, kan derfor hverken modtage alterets eller bodens sakramente«.

Den romersk katolske kirke viser tydeligt sin respekt for det livsvarige ægteskab som en guddommelig anordning. Derfor afviser kirken at ægtevie fraskilte. Der er dog undtagelser. Det drejer sig om mennesker, som har fået deres første ægteskab erklæret for ugyldigt af »Den kirkelige domstol for ægteskabssager«. Hvis det ved vidneudsagn er blevet bekræftet, at der ved indgåelse af første ægteskab var forhold, som ikke var rigtige, f.eks. at ægteskabet var indgået under tvang, eller at man slet ikke ønskede et livsvarigt ægteskab, så kan domstolen erklære dette første ægteskab for ugyldigt. De pågældende mennesker er nu frie til at indgå et nyt ægteskab i den katolske kirke. Det må iøvrigt bemærkes, at domstolen i forhold til antal af sager er underbemandet; derfor trækker sagsbehandlingen ud og varer sædvanligvis mindst to år.

De ortodokse kirker, som er gyldige kirker, selv om de ikke anerkender pavens primat, anser også det livsvarige ægteskab for et sakramente. Alligevel tillader de i visse tilfælde, at fraskilte kan blive gift igen i kirken. Disse kirker tager ikke blot hensyn til Jesu ord om ægteskabets livsvarighed, men hører også, når Jeus siger: »Jeg siger jer, at den, der skiller sig fra sin hustru af anden grund end utugt og gifter sig med en anden, begår ægteskabsbrud« (Mat 19,9). Det vil sige, at man kan blive skilt og gift igen, hvis ægtefællen er utro og lever med en anden, lever i utugt. Efter de ord ville der være mange bedragede og svigtede ægtefæller, som kunne blive gift igen. Hvorfor tager den romersk katolske kirke ikke hensyn til de ord, sådan som de ortodokse kirker gør det?

Nu tilbage til pavens konklusion, at gengifte fraskilte hverken må modtage alterets eller bodens sakramente. Vi står med mennesker som har været gift, er blevet skilt og senere gift igen. Om de må komme til skrifte og modtage alterets sakramente kan man finde i kirkerettens bestemmelser.

»Jeg er skilt og gift igen, men jeg mener, at jeg godt må gå til skrifte og kommunion«, siger en katolik til sin præst. Præsten spørger: »Hvorfor mener du det?« »Jo, fordi jeg første gang blev gift i folkekirken (eller på rådhuset)«. Præsten: »Jamen det er rigtigt, en katolik skal giftes i den katolske kirke. Hvis det sker andre steder er ægteskabet ugyldigt, med mindre den katolske biskop har givet en dispensation. Du har ikke fået nogen dispensation, altså er dit første ægteskab ugyldigt. Glæd dig! Du har ret. Du kan gå både til skrifte og kommunion!« - Efter en tænkepause tilføjer præsten: »Hvorfor blev du dengang gift i folkekirken (el. på rådhuset)?« - Nu falder det skæbnesvangre svar: »Fordi jeg dengang var medlem af folkekirken. Det er først senere, jeg er blevet katolik«. Præsten: »Så er dit første ægteskab gyldigt også i den katolske kirke, hvad enten du er gift i folkekirken eller på rådhuset. Det er lige gyldigt.«! - »Jamen alle ved da, at i folkekirken tager man det ikke så tungt. Her kan man blive gift og skilt og gift igen, så tit man ønsker. Folkekirkepræsten, som viede mig, var da selv skilt og nu gift for anden eller tredie gang«. »Det hjælper lige lidt, for kirkeretten siger nej. Den tillader ikke, at du kommer til skrifte og kommunion!«

Det samme sker, når et medlem af folkekirken ønsker at blive optaget i den katolske kirke. Hvis det viser sig, at han eller hun en gang er blevet skilt og senere gift igen, så skal den katolske præst med kirkeretten i hånden sige, at han måske godt kan optage vedkommende, men at det bliver uden skriftemål og kommunion. Det betyder ingenting, at vedkommende nu lever i et smukt og kærligt ægteskab. Det er fortiden, der tæller.- Jo, der er to muligheder for at komme til skrifte og kommunion. Den ene er, at man opgiver sit nuværende ægteskab. Den anden mulighed er, at man med sin nuværende ægtefælle lever som bror og søster, d.v.s. uden seksuelt samliv!

Lad være, at præsterne af paven i Rom har fået påbudt, at de ikke må give syndernes forladelse til fraskilte gengifte. Enhver præst har dog stadig lov til at hjælpe mennesker med en fortrolig samtale. Her kan vi jo først og fremmest tale om, hvordan vi som mennesker skal leve i ansvarlighed og kærlighed sammen med mennesker, og ikke mindst med dem, som vi nærmest er knyttet til. Måske vil præsten f.eks. sige: »Du har fortalt om dit første ægteskab og om, hvordan det gik i stykker. Du har fortalt, hvordan du forgæves prøvede at genoprette det. En række år efter fandt du det menneske, som du siden har delt livet med, og at I har et kærligt og godt ægteskab, som også giver jeres sammenbragte og fælles børn tryghed. I kan ikke blive gift i den katolske kirke. Derfor er I blevet gift på rådhuset. Mit råd er, at du og din hustru skal tjene hinanden og jeres børn i ansvarlighed og kærlighed, at I skal elske hinanden som gode ægtefæller både med sjæl og legeme. Engang gik noget i stykker for dig; men du fik lov til at få en ny start. Sig Gud tak for det og bed om hans velsignelse. Belært af dine fejl og bitre erfaringer: lær at gå varsomt! Sådan som vi alle må det!«

En følgende søndag ser præsten, at ægteparret kommer til kommunion. Han rækker den hellige kommunion til dem, og kommer til at at tænke på, hvorfor det skulle være noget særligt i en tid, hvor kun få går til skrifte, men næsten alle går til kommunion. Mange kommer til kommunion, selv om de bærer på store synder, som de først skulle have skriftet, hvis det skulle gå rigtigt efter kirkeretten.

»Herre, jeg er ikke værdig til, at du går ind under mit tag, men sig blot et ord, så bliver min sjæl helbredt«. Tilgivelsens ord, som betyder, at det som gik itu, nu bliver tilgivet, så vi på ny modtager Guds hjælp i sakramentet til at styrke os, så vi kan komme videre og prøve at leve efter dette ofte vanskelige liv i ansvar og kærlighed over for Gud og Næsten.

Der er nok mange der beder til Gud om, at paven og biskopperne må finde de rette svar og den rette praksis over for fraskilte gengifte. Artiklen i Katolsk Orientering giver måske en lille anledning til en positiv forventning. Det hedder: »Johannes Paul II opfordrer familierådet til at beskæftige sig med dette vanskelige pastorale problem.. Når et par, som befinder sig i en »ikke helt regulær situation« ønsker at finde tilbage til en kristen praksis, skal de mødes »med kærlighed og velvilje, og så må man se at få klaret situationen...«

Forventningerne tilfredsstilles ikke ved almindeligheder og tomme, fromme ord, men ved en ny og kærlig praksis, der giver fraskilte gengifte virkelig del i Kristi tilgivelse og frelse. Det må være en praksis, som bringer den uhyrlige situation til standsning, at mennesker på den ene side skal behandles med kærlighed og velvilje af menighederne; samtidig med at de i menighedernes midte afvises af præsterne, når det gælder nådemidler, skriftemål og kommunion, som Gud har givet sine døbte for at styrke dem til i tro at leve dette liv. Denne situation er så meget mere uhyrlig, som den er livsvarig og varer til enten pågældende eller en fjern ægtefælle fra fortiden er død.

For et par år siden fik jeg nye døre til mit kontor. Det var branddøre, som smækker i af sig selv. Det er upraktisk, når mennesker skal kunne komme ind og ud. Jeg måtte sætte noget i klemme for at holde dørene åbne. Jeg brugte nogle bind af en gammel udgave af kirkeretten. Ved at sætte kirkeretten i klemme kunne jeg holde døren åben for mennesker. Må det altid være sådan i Guds kirke, at det er bedre, at kirkeretten kommer i klemme, end at den hindrer nogen i at få del i Lumen Gentium! - Hvad er vigtigst, at kirkerettens paragraffer bliver overholdt til punkt og prikke, eller at den hjælper til med at holde døren åben for mennesker, så vi kan række dem Kristus, Verdens Lys - Lumen Gentium, til hjælp ikke blot for retfærdige, men især for syndere?

Læserne diskuterer

Farisæisme? - Kærlighed?

I »katolsk orientering« nr. 3 af 12. februar 1997 kunne man på forsiden læse, at pave *Johannes Paul II* taler en dødsdømt amerikaners sag og bl.a. beder om, at man for menneskets værdigheds skyld og for ikke at begå vold undlader at fuldbyrde dødsdommen.

Man kan jo spørge sig selv, om det nu også er en pavelig opgave, og man stiller ofte sig selv det spørgsmål, om det egentlig er en straf - dødsstraffen. Set i lyset af hele meningen med dette liv - som forberedelse til det næste, det evige - så kan ingen vel sige, hvordan det går en dødsdømt efter henrettelsen. Tænk på røveren på korset ved siden af Jesus. Men pavens adfærd er da så smuk og kortsynet menneskelig.

Anderledes er det nok med artiklen ovenover - ligeledes på forsiden, hvor paven opfordrer alle præster og menigheder til at være særlig opmærksomme på sjælesorgen for de gengifte fraskilte. »Den katolske kirke må ikke tale imod ægteskabets uopløselighed, som er en guddommelig anordning«, påpeger han. »Et nyt ægteskab strider imod troen«. Endvidere: »Mennesker, som befinder sig i en sådan situation, kan derfor hverken modtage alterets sakramente eller bodens sakramente«, siger han.

Paven vil altså hindre nogle mennesker i at modtage Gud og Guds tilgivelse. Er dette ikke en alvorlig dødsdom - en virkelig, evig dødsdom, som paven ønsker, for at kirkens lære kan være overholdt? Hvad ville Jesus mon have sagt? Kan det tænkes, at han ville rydde kirken, som han ryddede helligdommen i Jerusalem, som var blevet en kræmmerbod - eller ville han blot gå hen til de omhandlede personer og lægge kærlighedens hånd på dem? »Jeg er ikke kommet for at helbrede de raske, men de syge«, sagde han engang, og hele hans liv var også en kamp mod de fromme og skriftkloge, som satte lovens bogstav højere end livet. Han var - og er synderes ven, og ham ringeagter farisæeren, som i templet går op foran og takker, fordi han ikke er som de andre, mens tolderen bliver helt nede i templet og blot beder: »Herre, vær mig synder nådig«.

Har vi alle den indstilling som tolderen, så er vi på rette vej, og så vil Gud, som er kærlighed, lede os til sig.

Hvorfor er paven i mangt og meget »forbudets mand« og ikke »kærlighedens mand«? Skulle han ikke prøve at samle de kristne i »kærlighedens kirke«? Dette sidste burde uddybes, for »deltheden« er en skamplet på os kristne - men en uddybning kommer måske en anden gang - om Gud vil.

Holger Arbirk

Det var de sandelig længe om!

Det var med dyb forundring, at jeg så forsiden af »katolsk orientering« nr. 4 »Sjælens frelse ikke forbeholdt katolikker«, stod der.

Min umiddelbare reaktion var: Jamen, er der da nogen, der har troet dét? Men nu ser jeg af artiklen, at det har taget en arbejdsgruppe under ledelse af kardinal *Ratzinger* 4 år at læse Det andet Vatikankoncils dokumenter om andre kirker og andre religioner.

Vi almindelige katolikker læste jo dette dokument for ca. 30 år siden. Er man virkelig så verdensfjern i de vatikanske elfenbenstårne?

Hanne Toldberg

Jubelåret forberedes allerede nu i bispedømmet

Jubelår-komitéen 2000 begynder nu med regelmæssige artikler i »katolsk orientering«

Der hersker travlhed hos en lille arbejdsgruppe, som allerede nu er i fuld gang med at forberede jubelår 2000 her i bispedømmet.

Således er oversættelsen af den peruvianske populærudgave af pavens rundskrivelse »Om det kommende tredje årtusind« oversat og trykt; den kan bruges som studiemateriale i menighederne.

Biskoppens jubelår-komité vil i samarbejde med »katolsk orientering« bringe en side i hvert nummer af »katolsk orientering«; de første gange dog i hvert andet nummer. Den grundlæggende inspirationskilde for forberedelsen af jubelåret - og dermed også for det stof, som bladet vil bringe på denne side - er pavens rundskrivelse. Siden vil komme til at indeholde kateketiske artikler, kalender og nyhedsstof, der relaterer sig til jubelåret.

Arbejdsgruppen blev nedsat sidste år på foranledning af biskop *Czeslaw Kozon*. Konkret bad han lederen af Pastoral-Centret, *Erling Tiedemann* om at danne arbejdsgruppen. Den består af p. *Jørgen Hviid*, *Ulla Elmquist*, *Carsten Günther*, *Kjeld Holbek*, *Hanne Wegener*, *Maurits Wiuff*, *Vivian* og *Erling Tiedemann* samt *Knud Kluge*. Biskoppen har deltaget i møderne.

Bedre koordination af katolske medier

Pave *Johannes Paul II* så gerne en bedre koordination af de katolske medier. Under en audiens for medlemmer af Det pavelige Medieråd forlangte han samtidig højere effektivitet og mere professionalitet på de katolske kommunikationsmidlers område. Det er uundværligt op til årtusindskiftet, sagde han.

Kirken må gøre sit ved at informere korrekt om den sande betydning af jubelåret 2000, fortsatte paven. I sin tale opfordrede han endvidere dem, der arbejder med de sociale kommunikationsmidler, til i sandhedens, menneskeværdets og frihedens tjeneste at udvise ansvarlighed i nyhedsformidlingen. Paven beklagede den åndelige tomhed, som ofte synes fremherskende hos unge.

Endvidere betegnede han lydighed over for evangeliet som den røde tråd i udviklingen af kritisk, moralsk og åndelig dømmekraft. Uden en sådan dømmekraft vil forvirring og vilkårlighed være bestemmende for den enkeltes liv og for samfundets orden, understregede paven.

Bibelens og menneskelivets tal

Af Erling Tiedemann, Pastoral-Centret

Omkring forberedelserne til Jubelår 2000 har det været fremhævet, at fejringen af årtusindskiftet og 2000-året for Jesu fødsel ikke måtte være udtryk for talmagi, - og det er så sandt, som det er sagt. Alligevel er alting ikke dermed sagt, og lad os et øjeblik kigge lidt på dét med tallene.

Er det altid magi at beskæftige sig med tal? Naturligvis ikke. I virkeligheden lægger vi mennesker normalt stor vægt på de tal, som har at gøre med, hvor lang tid noget har varet; hvor længe det er siden, det indtraf; hvor mange gange det er sket - osv. osv.

Vores fødselsdag fejrer vi hvert år, og vi kender både vores egen og mange andres alder - bortset fra damernes, forstår sig. Runde fødselsdage eller tilsvarende mærkedage lægger vi særlig vægt på: 50-års dagen bliver normalt fejret med en stor fest; 70-års dagen med en endnu større, - og da vores gamle biskop Suhr fyldte 100 var der farvebilleder i »katolsk orientering«.

Vi holder jubilæum, når vi har været ansat i 25 år, eller når det er 100 år siden, at firmaet eller foreningen blev oprettet, - for slet ikke at tale om, når det er 800 år siden, at byen blev grundlagt.

Kobber-, sølv- og guldbryllup fejrer vi efter henholdsvis 12fi, 25 og 50 år, og er vi så lykkelige at få lov til at beholde hinanden i 70 år, når vi endda til at holde jernbryllup. Er man præst eller ordenssøster, fejrer man tilsvarende sit præstejubilæum eller den runde årsdag for aflæggelsen af de højtidelige løfter.

Både i vores personlige liv og i samfundet som helhed er alt dét med tallene således noget ganske naturligt. Fælles for alle mærkedagene er, at de samler opmærksomheden om *noget* eller om *nogen*. Festdagene er anledning til at blive mere bevidst om, hvad *nogen* eller *noget* betyder for os. Festen aktualiserer dét, vi fejrer: det bliver mere virkeligt, både for os selv og for andre.

Også i Bibelen finder vi tal, masser af tal. Læser vi Skriften fra begyndelsen af Første Mosebog til slutningen af Johannes Åbenbaringen, vil vi støde på tal over 6.000 gange, og mange af tallene drejer sig netop om tider - om dage, uger, måneder og år. Det er ikke så mærkeligt, for kristentroen baserer sig jo ikke på mytologiske spekulationer, men på noget reelt og historisk: Jøderne *blev* faktisk befriet fra slaveriet i Ægypten; Israel *blev* faktisk på et tidspunkt ført i fangenskab; Jesus *blev* faktisk født i Jødeland for ca. 2.000 år siden. Det er noget virkeligt, noget historisk, og *historie* og *tid* kan ikke skilles fra hinanden. Jesu fødsel i Bethlehem omtaler teologerne derfor også ofte ved at sige, at *Guds Søn trådte ind i tiden.*

Selv om Bibelens beretninger således har en solid historisk baggrund, kan vi roligt regne med, at mange af tallene i Skriften er mere symbolske, end de er nøjagtige. Det gælder for længden af dommeres og kongers regeringstider, - og det gælder naturligvis ikke mindst for 7-tallet. Det møder vi både i sabbatten og i den syvarmede lysestage - samt mange flere steder. Faktisk er mere end hvert tiende tal i Bibelen et 7-tal eller et tal, som syv går op i.

Symbolsk betyder syv, at noget er komplet. Ugen er komplet, når der er gået syv dage. Så er det sabbat. Og er der gået syv år, så skal »landet holde sabbatshvile for Herren«.

»Syv gange syv år: de syv sabbatår bliver i alt niogfyrre år,« står der i 3. Mosebog: »På den tiende dag i den syvende måned skal du lade hornet lyde; [...] I skal hellige det halvtredsindstyvende år og udråbe frigivelse i landet for alle dets indbyggere; det skal være et jubelår for jer.«

Både menneskeligt og bibelsk er det således helt naturligt at tælle tiden og at holde en særlig fest, når en særlig tid er gået. Det er specielt naturligt for os kristne, fordi vores tro som nævnt ikke er løsrevet fra tiden, men dybt forbundet med den. Eller som pave *Johannes Paul* skriver det i sit brev om overgangen til det tredje årtusinde: »Hvad indholdet angår, vil dette store jubelår på en vis måde være ligesom ethvert andet. Men samtidig vil det være anderledes og større end ethvert andet. For kirken respekterer tidsmængder: timer, dage, år, århundreder. I den henseende følges den med ethvert menneske og gør samtidig enhver af os bevidst om, at hver af disse tids-mængder er fyldt af Guds nærvær og hans vilje til at frelse os.«

Glem altså roligt enhver indvending om talmagi. Hverken jubelåret eller de kristnes ydmyge forbereden sig til årtusindskiftet har noget at gøre med dét. Som ved ethvert andet jubilæum drejer det sig om at samle opmærksomheden og blive mere bevidst om *noget* og *nogen* - i dette tilfælde om, hvad Jesu fødsel, død og opstandelse betyder for os. Festen aktualiserer dét, vi fejrer, så det bliver mere virkeligt for os. Det er alle tiders chance, både for Kirken og Verden og for enhver af os.

Den græske tekst omkring Kristus-billedet bygger på et citat fra Den hellige Stefans forsvarstale, hvori han omtaler en profeti i Esaias bog (Se Ap.G 7,49 og Es. 66,1): »Himlen er min trone, og jorden min fodskammel, siger Herren Alherskeren«.

Folder med Kristus-motiv og pavebøn

Som et led i forberedelserne til jubelåret har Pastoral Centret udgivet en lille tryksag med pave *Johannes Paul II*'s bøn for året 1997, en forklaring til det officielle logo for år 2000 og en opfordring til at tage del i forberedelserne. For sidstnævnte står biskop *Czeslaw Kozon*.

Folderen distribueres via menighederne og kan fås i sognekirkerne.

Computerstyrede pilgrimme

Rom (KNA) - Et særligt EDB-program er udviklet med henblik på at lette styringen af de strømme af pilgrimme, som ventes til Rom i år 2000. Det italienske dagblad »Corriere della Sera« skriver, at programmet gør det muligt at forudse, hvordan menneskemasserne vil bevæge sig på en hvilken som helst dag i løbet af det år, festlighederne varer. Det åbner blandt andet mulighed for, at man kan finde alternative veje til de mange turistbusser i tilfælde af uheld eller kødannelse på trafikalt vigtige steder i byen, hedder det.

Bystyret i Rom regner med, at der i det hellige år 2000 vil komme 20 - 40 millioner flere besøgende til byen end ellers.

Redaktion

Biskoppens jubelår-komitè
i samarbejde med
»katolsk orientering«

Børne- og ungdomskateketisk konsulent søges

På Pastoral-Centret oprettes en deltids stilling (12 timer ugentligt) som børne- og ungdomskateketisk konsulent til besættelse snarest muligt.

Med ansvar over for centrets leder skal konsulenten varetage den umiddelbare ledelse af centrets børne- og ungdomskateketiske arbejde. En nærmere beskrivelse heraf findes i de gældende retningslinier for Pastoral-Centret af 11. november 1996, hvoraf potentielle ansøgere kan rekvirere et eksemplar ved henvendelse til centret.

Ansættelse finder sted under Ansgarstiftelsen, og stillingen aflønnes efter gældende overenskomst.

Ansøgning sendes inden 1. maj 1997 til Pastoral-Centrets leder, Erling Tiedemann, til hvem henvendelse også kan rettes.

Pastoral-Centret
Vesterbrogade 28
1620 København V.
31 24 26 30

En dag om ægteskabet

Forlovede og andre, som tænker på at indgå ægteskab i den katolske kirke - samt nygifte - indbydes som et supplement til ægteskabsforberedelsen i det lokale sogn til en kursusdag om ægteskabet i menighedssalen ved Skt. Ansgars kirke, Bredgade 69 A, København, søndag d. 4. maj kl. 9.30 - 17.00.

Kurset handler om:

1. Ægteskabet som sakramente.
2. Børn og familieliv.
3. Det blandede ægteskab.
4. Familieplanlægning.
5. Konflikter og udvikling.

Der vil blive lagt stor vægt på deltagernes egne spørgsmål og tanker.

Kurset arrangeres af pater Frank Jobst, OMI, samt en gruppe kvalificerede lægfolk.

Kursusafgift 50 kr., som dækker frokost, kaffe m.m. og undervisningsmateriale.

Skriftlig tilmelding senest den 25. april til:
Katolsk Bispekontor
Bredgade 69 A
1260 København K.

Nærmere oplysninger kan indhentes hos:
Maria Giraldi, tlf. 45 83 00 53.

Magleås sommerarrangementer

Sommeruge

6. juli - 13 .juli 97 Pris,voksne : kr. 1465.-
Børn : 12 - 15 år 765,- / 3 - 11år 465.- /0 - 2 år gratis

Du som giver os liv og gør os glade.
Sommeruge på Magleås for familier og andre interesserede - unge og gamle.
Liturgi, temaarbejde, aftenhygge og udflugt. Oplæg for de voksne og særligt program for børnene.
Ledere: sr. *Hildegard Doods* og p. *Niels Engelbrecht*

Højskoleuge

27 . juli - 2. aug. 97 Pris: 2250.- el. 1950.- dobbværelse.

Katolsk identitet - hva' det ?
Under synsvinklerne *Os og hinanden*, *Os og de andre*, *Os og Vorherre* vil højskoleugen lægge op til en drøftelse af katolsk identitet i nutidens Danmark.
Katolsk identitet - er det en entydig størrelse ? og hvorfor volder denne identitet tilsyneladende en del katolikker (mange ?) besvær ? Emnet vil blive belyst både bibelsk, kirkeligt, økumenisk og historisk.
Ugen vil forsøge at være et væsentligt bidrag til en begrebsafklaring og til en personlig refleksion. I ugen indgår en fælles udflugt til kirkehistorisk interessante steder på Sjælland.
Ledere: lærer ***Hanne Brixtofte Petersen,***
pastor ***Jesper Fich*** og leder af pastoralcenteret ***Erling Tiedemann.***

Pensionistugen

3. aug. - 9. aug. 97 Pris: 1950.- el. 1650.- dobbværelse.

Og så er der naturligvis **Pensionistugen.** Kom og nyd Magleås' dejlige omgivelser og hyggeligt samvær med andre trosfæller. Hver dag vil der, foruden Den hl. Messe være et fællesarrangement, ligesom ugen også indeholder en busudflugt.
Ledere: sr. ***Clementine og Ellen Marie Lebahn***

Yderligere oplysninger kan fås hos
Centerleder Elin Udam, tlf. 42 81 07 15
Magleås, Høsterkøbvej 6, 3460 Birkerød
Tilmelding sker v/ indbetaling af kr. 200.-
v/ check el. på giro 428 44 29.

Magleås-arrangementer

Frans af Assisi - Weekend

Fredag den 11.4.97 kl. 19.00 - Søndag den 13.4.97 kl. 14.00.
Frans af Assisi. Hvad er historie og hvad er sandhed i et helgenbillede? Franciskus-myten og Franciskus i hans egne skrifter i lyset af de senere års forskning.
Leder Marianne Powell. Pris 650 kr.

Yderligere oplysninger: Centerleder Elin Udam, Magleås, tlf. 4281 0715.
Tilmelding til weekends og påskerefugium sker ved indbetaling af 200 kr. på girokonto 428 4429 eller ved check til

Magleås Kursuscenter
Høsterkøbvej 6, 3460 Birkerød.

Troskab, støtte og åndelig vejledning

Vatikanet har nu offentliggjort, hvad Det pavelige Familieråd er kommet frem til om sjælesorgen for de gengifte fraskilte. Fra nyhedsbureauet KNA har »katolsk orientering« modtaget nedenstående uddrag af Familierådets anbefaling

» (...) I mange lande har skilsmisser udviklet sig til en plage for samfundet (sml. Gaudium et Spes, 47). Statistikken viser et stadigt stigende antal fallerede ægteskaber også blandt dem, der har meddelt hinanden ægteskabets sakramente. Dette vækker bekymring og giver anledning til at se på de mange medvirkende årsager - såsom manglende interesse fra statslig side i, at ægteskaber og familier skal være stabile, lovgivning, der gør det alt for let at blive skilt, massemediers og internationale organisationers negative indflydelse og utilstrækkelig oplæring i den kristne tro. (...)

For at man på ny må blive opmærksom på værdien og betydningen af det kristne ægteskab anbefaler vi, at man sætter sig tre mål, lige som vi anbefaler dertil hørende pastorale hjælpemidler.

Troskab

Det første mål er troskab. Hele det kristne fællesskab skal være med til at slutte op om den troskab, som er indeholdt i ægteskabets sakramente; derfor skal man til stadighed arbejde for
- at den højtidelige indgåelse af ægteskabet forberedes grundigt;
- at der i katekesen lægges vægt på kærlighedens værdi og betydning i ægteskab og i familie;
- at familierne ikke er overladt til sig selv i det daglige (pastoral omsorg for familierne, næring i det sakramentale liv, kristen børneopdragelse, familiegrupper m.m.);
- at ægtefæller, som er separeret eller skilt, og som lever alene, støttes og anspores til at forblive tro imod de forpligtelser, som de indgik sammen med deres ægteskab; (...)

Støtte og vejledning

Det andet mål er, at familier i vanskeligheder skal støttes.
(...) Man må også sørge for, at der er hjælp i form af sjælesorg for dem, der retter henvendelse til den kirkelige domstol, eller som overvejer det. Det vil være formålstjenligt at hjælpe dem til at få sådanne faktorer taget i betragtning, som muligvis kan betyde, at deres ægteskab kendes ugyldigt. (...)

Det tredje mål er åndelig vejledning. Såfremt fraskilte kristne indgår borgerligt ægteskab, kan kirken i overensstemmelse med Herrens lære (Mk. 10, 2; 9) hverken privat eller offentligt sende noget signal, der kan synes at legitimere den nye forbindelse. (...)

Pastoral vejledning

For at føre sit folk frem til frelsen og til den sande glæde skal biskoppen som den, der vidner og værner om ægteskabets sakramente - sammen med præsterne, som er hans medarbejdere - bestræbe sig på
- at give udtryk for kirkens tro på ægteskabets sakramente og gøre opmærksom på de retningslinjer, der findes, for en frugtbar forberedelse til- og fejring af dets indgåelse;
- at vidne om, at det også gør kirken ondt at se ægteskaber gå i stykker og frem for alt at se, hvad det betyder for børnene;
- at opfordre og hjælpe de fraskilte, der lever alene, til at forblive tro imod ægteskabets sakramente (sml. Familiaris consortio, 83).

Omvendelse

(Biskoppen skal) opfordre de fraskilte, som har indgået et nyt ægteskab,
- til at indse, at deres situation ikke er i overensstemmelse med reglerne og at den betyder, at de lever i synd;
- til at bede Gud om den nåde, at de i sandhed kan omvende sig;
- til at opfylde de elementære krav om retfærdighed, som de skylder deres børn og den, de oprindelig meddelte ægteskabets sakramente;
- til at være sig det ansvar bevidst, som dette ægteskab indebærer;
- til omgående at begive sig på vej til Kristus, som er den eneste, der kan gøre en ende på en sådan situation. Det skal ske i form af en samtale om troen med den nye partner med henblik på i fællesskab at arbejde sig hen imod den omvendelse, som forlanges af dem, fordi de er døbt, og det skal frem for alt ske ved bøn og ved, at de deltager i de liturgiske fejringer; de bør dog ikke glemme, at de som gengifte fraskilte ikke kan modtage bodens og alterets sakramente.

Anger og bod

(Biskoppen skal endvidere bestræbe sig på)
- at føre de kristnes fællesskab til en dybere forståelse af, hvilken betydning den eukaristiske fromhed har, eksempelvis at knæle foran det allerhelligste, den åndelige kommunion, tilbedelsen af det allerhelligste;
- at de troende føres frem til en bedre forståelse af bodens sakramente, og at de overvejer, hvad 'synd' vil sige;
- at anspore til en passende forståelse af anger og af den åndelige helbredelse, som også forudsætter, at man tilgiver hinanden, at skaden gøres god igen, og at man engagerer sig stærkt i næstens tjeneste.«

Synd, skriftemål og absolution

Vatikanet udsender 'vejviser' for præster, der konfronteres med spørgsmål om ægteskabsmoral

Vatikanet (KNA) - Under nærmere bestemte forudsætninger skal katolske ægtefolk, som anvender kunstige, præventive midler, kunne gå til skrifte og få absolution, selv om de fortsætter med at bruge disse midler. Det fremgår af Vatikanets nye katalog over retningslinjer for skriftefædre.

Retningslinjerne, som for nylig blev offentliggjort i Vatikanets dagblad »Osservatore Romano«, distancerer sig på flere punkter fra de metoder, efter hvilke skriftemål praktiseres i nogle lande. De opfordrer skriftefædre til at møde deres skriftebørn med respekt og med finfølelse i spørgsmål angående ægteskabsmoral.

Ifølge de nye retningslinjer skal en skriftefader give absolution, også hvis han er klar over, at der er tale om et menneske, der gentagne gange har anvendt kunstige, præventive midler. Han må ikke lade det være en betingelse for absolutionen, at skriftebarnet forpligter sig til aldrig mere at benytte sådanne midler. I tilfælde, hvor skriftebarnet ikke kan indse, at det er forkert at anvende præventive midler, må han heller ikke nægte at give absolution. Skriftefaderen skal dog forsøge at oplyse derom og skridt for skridt få den pågældende til at vende sig bort fra synden.

Under visse betingelser skal der også gives absolution, hvis den ene ægtefælle går med til den præventionsmetode, som den anden har valgt, og trods bedre vidende ikke formår at få ægtefællen fra denne praksis.

Retningslinjerne skelner skarpt imellem kunstigt-præventive og abortfremkaldende midler. At benytte sig af sidstnævnte betegnes som en »moralsk tungtvejende synd«. Dokumentet åbner mulighed for, at enhver præst kan give absolution til et én, der skrifter en provokeret abort; det har hidtil været forbeholdt præster, der havde særlig fuldmagt. I et sådant tilfælde er forudsætningen, at skriftebarnet oprigtigt angrer, og at præsten skønner, at han vanskeligt ville kunne henvise den pågældende til en anden kirkelig myndighed.

Kirkens lære uforandret

Retningslinjerne gør opmærksom på, at kirkens lære om det moralske forkastelige i at anvende kunstige præventive midler er uforandret. De passager i den pavelige rundskrivelse »Humanae vitae« og i Verdenskatekismen, der formulerer denne lære, citeres og betegnes som »uomgængelige, læremæssige udsagn«. Det fremgår af indledningen, at retningslinjerne skal hjælpe præsterne til at »gøre op med de nye former for antikonception på en måde, der passer til de pastorale behov«.

Ansvarlig for retningslinjerne er præsidenten for Det pavelige Familieråd, kardinal *Alfonso Lopez Trujillo*. De er udarbejdet af Familierådet på opfordring af pave *Johannes Paul II* og skal være en »sikker og tydelig vejviser for dem, der meddeler forsoningens sakramente«, siger kardinalen.

Bosniske flygtninge bør ikke sendes hjem nu!

Amtsborgmester Pavo Kobaš fra Orasje i Bosnien har besøgt Danmark

Orasje er et af de få steder i Bosnien, hvor det er muligt at yde en humanitær bistand i form af genopbygning. De etniske grupper: kroater, muslimer og serbere har flere steder i amtet vist, at en sameksistens er mulig, skønt der andre steder fortsat er problemer.

Pavo Kobaš, der er amtsborgmester i Bosnien og bosiddende i Orasje, har for nyligt været i Danmark.

Amtsborgmesterens program for besøget var dels at forhandle med Caritas Danmark, dels at besøge danske myndigheder som udenrigsministeriet og udlændingestyrelsen og give dem informationer om situationen i Bosnien.

Borgmesterens amt er beliggende i Bosniens nordøstlige hjørne og gennembrudt af en serbisk korridor. For at komme fra amtets nordlige del til den sydlige må man krydse korridoren ad en 30 km. lang vej, hvor kroatiske militærpatruljer sørger for sikkerheden.

Amtet er et af de få steder i Bosnien, hvor det er muligt at yde en humanitær bistand i form af genopbygning. De etniske grupper: kroater, muslimer og serbere har flere steder i amtet vist, at en sameksistens er mulig, skønt der andre steder fortsat er problemer.

Genhusningsprojekt

Caritas Danmark har siden 1993 samarbejdet med amtet om et genhusnings- og husreparationsprojekt. Projektet har været yderst vellykket og 638 huse er blevet renoveret. Caritas Danmark har stillet en arkitekt til rådighed, der har gennemgået og ført kontrol med de huse, der skulle repareres.

Desuden har man opført central lager for byggematerialer og sørget for transport fra lageret til byggepladserne. Projektet har fået midler fra Caritas Internationalis, Caritas Tyskland, Caritas Essen, men udenrigsministeriet har via Caritas Danmark ydet over halvdelen af midlerne.

Hjemsendelse af flygtninge

Til »*katolsk orientering*« oplyste Pavo Kobaš, at der fortsat i hele Bosnien er tale om etniske folkevandringer som en følge af den deling af landet, der er foretaget. Hjemvendende bosniske flygtninge skal være uhyre heldige, hvis de kan vende tilbage til deres landsby og tidligere ejendom. De allerfleste vil finde deres ejendom overtaget af en anden etnisk gruppe og er tvungen til at finde andet sted at bo.

Gennemsnitsindkomsten for dem, der har arbejde, ligger på ca. kr. 750,- til 1.150,- mdl. Udgiftsniveauet er som i Tyskland.

Da indtjeningen er så lav, har staten / amtskommunen ikke mulighed for at få tilstrækkelige skatter, hvilket igen giver sig udslag i manglende midler til renovering, vedligeholdelse og drift af offentlige bygninger, f.eks. sygehuse. Man er helt og aldeles afhængig af udefra kommende økonomiske midler.

Når værtslande nu er begyndt at tvinge bosniske flygtninge til at vende hjem, er det en handling med bind for øjnene. Flygtningene stilles i en situation, hvor de ikke blot savner en bolig, men også er udelukket fra at finde varig beskæftigelse. Infrastrukturen er ikke på plads på grund af de store etniske folkeforflyttelser.

Før flygtningene kan vende tilbage må der fra andre lande ydes væsentlige økonomiske bidrag til genopbygning af landets infrastruktur.

Amtsborgmester Pavo Kobaš. *Foto Kluge.*

Varig fred?

Det var amtsborgmesterens opfattelse, at den gennemførte deling af landet ikke af de forskellige etniske grupper blev opfattet som en retfærdig deling.

Når de enkelte borgere i landet ikke opfatter situationen som retfærdig, er der ikke grundlag for en varig fred.

Desuden er der fortsat stærke kræfter i gang, der opildner til nationalisme og desværre spiller kirkerne med på denne politik. Efter den ortodokse kirkes egne statistikker er 10% af serberne døbt i den ortodokse kirke, men da der i kirkerne propageres for et storserbien, har kirkerne stor tilstrømning.

På den kroatiske side er den katolske kirkes ledelse direkte imod den kroatiske politiske ledelse, idet man fra kirken ønsker en anden deling af landet.

Med manglende retfærdighed, uden udsigt til en varig fredelig løsning og med kirkernes og stormagternes indflydelse på udviklingen, er det vanskeligt at få øje på muligheden for en reel forsoning af de stridende etniske parter.

Især for de unge i Bosnien er det vanskeligt at forestille sig en menneskelig fremtid og at bevare håbet.

cm

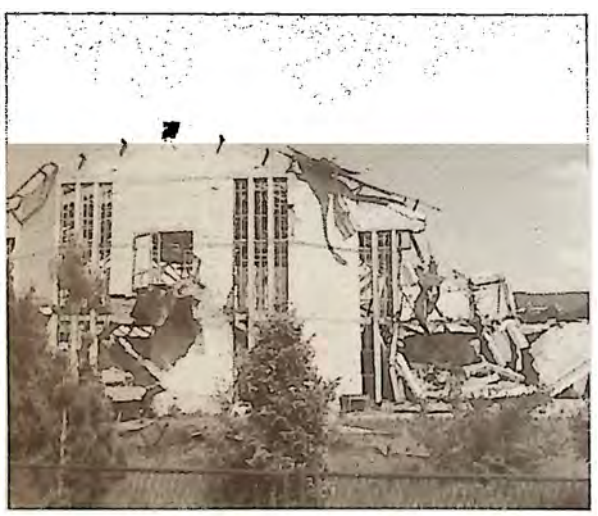

Når værtslande nu er begyndt at tvinge bosniske flygtninge til at vende hjem, er det en handling med bind for øjnene. Flygtningene stilles i en situation, hvor de ikke blot savner en bolig, men også er udelukket fra at finde varig beskæftigelse.

Gud eller Gener

Af forskningsleder, overlæge, dr. med. John-Erik Stig Hansen

Et skotsk forskningslaboratoriums kloning af får har genvakt debatten om livets og individets grundlag. Der er sket det, at man har fremstillet genetisk identisk afkom af et voksent pattedyr, det famøse skotske får, blot ud fra en celleprøve af dens brystvæv.

Når der opstår så megen debat på grund af et forholdsvist obskurt forskningsprojekt, så skyldes det helt overvejende de tilknyttede fremtidsmuligheder.

Kloning af et voksent menneske er nu rykket frem som en realistisk mulighed fremfor blot at være en skrækvision fra fantasiens overdrev. Det er nu sikkert, at det indenfor en overskuelig fremtid, og det vil formentlig sige et års tid eller så, vil være praktisk gennemførligt at fremstille et nyt og genetisk identisk individ ud fra f.eks. en blodprøve fra en voksen mand eller kvinde. Der behøver altså ikke længere indgå hverken et samleje mellem mand og kvinde eller blot mandlige og kvindelige kønscellers arvemasse for at fremstille et nyt individ.

Teknisk foregår det i hovedtræk ved, at man i et højteknologisk laboratorium fjerner kernen fra et æg under et kraftigt mikroskop. Med et særligt mikromanipulationsudstyr kan man lave et lille hul i cellemembranen og suge æggets kerne ud og gennem et tilsvarende hul kan man indsætte en ny kerne. Den ny kerne kommer fra en celle fra f.eks. en blodprøve, og denne kerne indeholder et sæt gener fra det individ man ønsker at klone.

I princippet kan man fremstille uendeligt mange kloner af et enkelt individ, men det begrænsende vil dog alligevel være, at man skal have adgang til æg, der udtages fra en æggestok, og de er af begrænset antal. Ydermere skal en kvinde stille sig til rådighed og blive hormonelt stimuleret, for at hendes krop tror hun er gravid, så man kan opsætte det kernetransplanterede æg i hendes livmoder og få det udviklet til et barn.

Umiddelbart er det vanskeligt at se hvilke interesser, der skulle være i at fremstille mennesker ved kloning, og realistisk set er det vel heller ikke noget, der nogen sinde kan få noget større omfang.

Fantasien kan imidlertid sagtens finde på mere eller mindre bizarre muligheder for den nye teknik. Tænk blot på, at man måske vil kunne genskabe et historisk men nu for længst afdødt menneske, hvis intakt væv eller cellemateriale var tilgængeligt.

Den katolske kirkes relikvier skjuler måske helt uanede muligheder! Hvem ville ikke gerne møde Frans af Assisi i egen person? Og tænk hvis man virkeligt fandt en stump af Kristi kors eller en blodbestænkt svededug!

Realistisk set får kloning af mennesker aldrig noget større omfang, men de etiske overvejelser drejer sig også snarere om de spørgsmålstegn, som selve muligheden stiller ved vores forståelse af, hvad et menneske egentlig er.

Når vi skræmmes af forestillingen om kloning af vores nabo, Napoleon eller for den sags skyld Jesus Kristus, så er det fordi vi ikke blot tænker på et nyt menneske med et sæt af DNA molekyler, der er identiske med et andet menneskes DNA molekyler. Nej, vi skræmmes fordi vi opfatter kloningen som fremstillingen af et identisk menneske, en identisk person, med identisk karakter, følelser, anskuelser osv. Men her ligger så en afgørende misforståelse. Identiske gener giver ikke identiske personer.

Enæggede tvillinger er genetisk identiske kloner, men enhver der kender til sådanne mennesker véd, at deres personligheder, deres individualitet er vidt forskellig. Personlige karakteristika, alle de menneskelige aspekter, følelser, anskuelser osv. er ganske enkelt ikke genetisk bestemt. En kloning af Adolf Hitler ville have samme sandsynlighed for at resultere i en helgen som i et diabolsk monster.

Kloning af mennesker bør selvfølgelig ikke ske. Det ville være unødvendigt og biologisk risikabelt. Og etisk acceptabelt ville det aldrig være såfremt der var tale om at skabe et menneske som et middel for noget andet, nysgerrighed, forfængelighed, berømmelse.

Men den vigtigste etisk-filosofiske betydning af kloning af mennesker er måske den, at det endnu engang understreges, at vores identitet som gudsskabt menneske ikke bestemmes af gener eller for den sags skyld nogen anden biologisk substans. Vi er ikke vores gener. Gener er noget vi har. Et klonet menneske ville ikke have mindre værdi end et menneske fremstillet ved almindelig seksuel formering. Vores identitet og individuelle værdighed gives os ikke af vores biologi; den gives os af Gud.

Samlerens forlag udsender 25. marts 1997 bogen *Det genetiske Menneske* af John-Erik Stig Hansen. Bogen behandler de etiske udfordringer, som de moderne bioteknologiske fremskridt har medført, og den forsøger at finde svar på udfordringerne i en kristen grundholdning.

Verdens Børn er også Danmarks Unge Katolikkers ansvar

Unge katolikker landet over deltog i indsamlingen »Verdens børn« den 9. februar

Tre timer en søndag middag. Det var kulminationen på måneders hårdt arbejde og mange anstrengelser. Søndag den 9. februar løb landsindsamlingen »Verdens Børn« af stabelen. En indsamling arrangeret af Folkekirkens Nødhjælp i samarbejde med ni børne- og ungdomsorganisationer, heriblandt DUK.

Alle organisationer havde et konkret økonomisk mål med at deltage i indsamlingen; nemlig at få penge til de u-landsprojekter de har rundt om i verden. Også for DUK var dette en enestående mulighed for at få skudt vores nystartede u-landsprojekt i Vietnam godt igang med en solid økonomisk opbakning.

Dette økonomiske mål fik vi opfyldt og har nu 150.000 kr. som vi kan bruge på børneinstitutionen i Vietnam. Aldrig tidligere har DUK haft så mange penge til et projekt; og udover de penge vi fik i forbindelse med landsindsamlingen er der strømmet penge ind fra kollekter og arrangementer. Penge, vi er meget glade for, og som vi ved der er enormt brug for i Vietnam, hvor hver en ti´er har god gavn.

I de to år projektet varer, håber vi, at vi får endnu flere penge samlet ind rundt om i menigheder og lokalforeninger, på lejre osv.

Da det er vigtigt, at man også får viden og information om andre dele af verden, og i dette tilfælde særligt Vietnam, vil der i løbet af april måned udkomme materiale om DUKs u-landsprojekt til brug i lokalforeninger, skoler, menigheder og på sommerlejre.

Besøgte børnene i Vietnam

Som optakt til projektets start havde vi i september en ung dansker og en ung vietnameser i Vietnam for at besøge børneinstitutionen, møde de folk vi i de næste to år skal samarbejde med, få et overblik over de økonomiske behov og se hvor DUK kan gøre størst nytte med vores ressourcer.

Vi ved, at både børn og voksne på institutionen vil glæde sig mindst lige så meget som vi nu gør over det gode resultat, og fra DUK, og navnlig fra os i DUKs u-landsudvalg skal der lyde en meget stor og varm tak til de mange, der hjalp til med at gøre fastelavnssøndag til en god dag for os i DUK og for de mange børn og unge rundt om i verden, der nu vil nyde godt af de indsamlede midler.

Børn er en udsat gruppe, der har brug for særlig opmærksomhed og støtte, og netop derfor var vi glade for at kunne deltage i en landsindsamling, hvis mål udelukkende er at give verdens børn bedre vilkår.

Det har været en spændende oplevelse at være med og arbejde sammen med andre børne- og ungdomsorganisationer. Netop fordi DUK er en lille organisation af størrelse, men bred og stor i sit virkefelt, synes jeg personligt at det var dejligt at se TV-reklamer, hvor det blev sagt, at DUK var med til at samle ind for en god sag.

Ved at deltage i landsindsamlingen har vi vist, at selv om vi ikke fylder så meget i landskabet kan vi, når vi vil. Vi har taget skridtet fra tanke til handling, og det kan vi med rette være stolte af.

Elisabeth Løvland Macko,
DUKs u-landsudvalg

Voldens og dødens kultur i Rio de Janeiro

Likvidering af endnu fem gadebørn kom meget ubelejligt for myndighederne

Rio de Janeiro (KNA) - Vold, brutalitet, ja selv døden banaliseres som aldrig før, siger biskopper, sognepræster og sociologer i Rio de Janeiro. Men de har svært ved at råbe nogen op både i deres eget land og i Europa. I sidste måned skete det igen, det, som mange i vores del af verden aldrig ville tro muligt: fem unge i alderen 15-17 år hopper på en bus i Baixada Fluminense, et af Rios slumkvarterer og gør sig skyldige i to 'forbrydelser'.

For at slippe for at betale smutter de ind ad udgangen og sætter sig bagest i bussen, hvor de larmer og trommer på både gulv og tag. Det bliver for meget for chaufføren, som hidkalder to af selskabets væbnede sikkerhedsfolk for at få en ende på løjerne. Bussen stopper. Med en pistol i nakken tvinges de unge til at stå af og lægge sig på knæ på fortovet, hvor de henrettes uden at være blevet stillet for en dommer.

Morderne gør sig end ikke den ulejlighed at skaffe de døde af vejen. Sådan er det i Baixada.

Rios 'pæne' ansigt

Havde det ikke været fordi den internationale olympiske komité netop var i færd med at behandle Rios ansøgning om at blive værtsby for legene i 2004, ville nedskydningen nok ikke have fået anden behandling i medierne, end den slags plejer at få. De brasilianske myndigheder forsøger at 'sælge' Rio de Janeiro og skaffe byen et image over hele verden; vold er der da i alle storbyer, argumenterer de.

Nu er politikerne blevet nervøse. Dag og nat leder byens bedste detektiver og kriminalfolk efter gerningsmændene; en sådan eftersøgning har tidligere massakrer ikke givet anledning til.

En mistænkt sidder allerede bag tremmer, og der er udstedt arrestordre på tre andre. Det er sluppet ud, at en af de formodede mordere er en mand, som gennem længere tid har været i politiets og i myndighedernes søgelys. Der er altid nogle anonyme vidner, der nævner hans navn i forbindelse med sådanne likvideringer i busserne, indrømmer en kvindelig statsadvokat.

I folkemunde høres morbide bemærkninger om bustrafik og væbnede sikkerhedsfolk. »Døden venter ved stoppestedet«, siger man om linjerne i Baixada Fluminese. Hundredtusinder bor der i slumkvartererne i Rio. De er underlagt et sæt af feudale spilleregler, som slet og ret er organiseret kriminalitet. Dødspatruljer bestemmer farten, og overfald i busserne er ikke noget særsyn.

Vidner pakker deres udsagn ind, så retten ikke kan bruge dem. De frygter hævn. Hvor værmmeligt det end lyder, kan forbrydelser betale sig - for som regel ender det med, at man slipper for straf.

Mord og mordofre med i gadebilledet

Ifølge de seneste undersøgelser har 30% af beboerne i slumkvartererne været vidne til mord, og mere end hver anden har set nogen, der var blevet myrdet. Det er almindeligt kendt, at folk med tilknytning til private vagtværn også er med i de dødspatruljer, som har været berygtede siden militærdiktaturets dage. Dødspatruljerne, der også er meget aktive i det nordøstlige Brasilien og i Amazonas-området, menes at være ansvarlige for mordene på mere end 6.000 børn og unge siden 1985.

Inden for de sidste 10 år er mere end 6.000 børn alene i Rio de Janeiro blevet myrdet. Her demonstrerer børn over mord på 8 jævnaldrene gadebørn i april sidste år. Nu er yderligere fem unge brutalt likvideret, fordi de ikke betalte for en bustransport og larmede. *Foto KNA.*

Der hersker en 'voldens og dødens kultur' i Baixada Fluminense, siger kirkelige menneskerettighedseksperter; det samme gør nu også *Helio Luz*, der er leder af de civile politistyrker i Rio.

Det vil ske igen

Præsident *Cardosos* centrumhøjreregering har ganske vist bremset den monetære inflation, siger pastor *Caio Fabio* - men den udvikling, der medfører, at menneskeliv bliver mindre og mindre værd og får stadig mindre betydning, har regeringens stabiliseringsbestræbelser ikke gjort noget ved.

Der er slet ingen tvivl om, at nedskydningen af de fem unge vil indgå i komiteens overvejelser, når den tager stilling til Rios OL-kandidatur. For sådanne tragedier vil gentage sig, mener den brasilianske kunstner *Mauricio Dias*, der bor i Schweiz.

Det vil ske igen i et område, hvor der hvert eneste år er 20.000 børn, der ikke kommer i skole, ikke ejer et papir, hvormed de kan dokumentere deres identitet, og derfor uden videre kan likvideres.

Orientering fra sognene

April 1997

På disse sider bringer vi én gang om måneden i de lige numre sognenes kalender for en hel måned måned ad gangen. Sidste frist for modtagelselse af manuskript til nr. 8, der udkommer den 30. april 1997, er torsdag den 10. april 1997 for maj 1997. Manuskriptet bedes sendt til Kirsten Szarafin, »katolsk orientering«s redaktion, Vesterbrogade 28, 4., 1620 København V. Tlf. 31 21 14 44.

1 Nordjylland

Skt. Mariæ Kirke, Aalborg
Kastetvej 1, 9000 Aalborg
Tlf. 98 12 63 44. Fax 98 12 53 44.
Allen Courteau, OMI, sognepræst.
Per Dolmer, tlf. 98 42 32 80.
Jude Kulas Soosaiappu, tamilsk kapellan, tlf. 98 13 50 29.
Menighedsrådsformand. Erik Schou, tlf. 98 92 27 74.
Messetider: (HC2)(T)
Søndag: Messe kl. 10.
Første fredag: Tilbedelse af sakramentet kl. 16. Messe kl. 17.15.
Hverdagsmesser og øvrige arrangementer: Se opslagstavlen.
Hver tirsdag rosenkransbøn kl. 9.
Mini-KUK: Tirsdag d. 1., 8., 15., 22. og 29. kl. 16-17.30.
Maxi-KUK: Torsdag d. 3., 10., 17. og 24. kl. 19-22.
Kor: Tirsdag d. 8., 15., 22. og 29. kl. 10.30.
Syklub: Onsdag d. 9. og 23. kl. 14.30.

Søndag d. 6.: Højmesse kl. 10 med børnenes første kommunion.
Torsdag d. 10.: Skt. Josephs klub mødes kl. 14.30.
Lørdag d. 19.: Polsk messe kl. 17.
Lørdag d. 26.: Vietnamesisk messe kl. 14.

Helligåndskirken, Frederikshavn
Uranienborgvej 5, 9900 Frederikshavn
Præst: Per Dolmer, tlf. 98 42 32 80. Fax 98 42 00 18 eller henv. Skt. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf. 98 12 63 44.
Messetider: (HB2)(I)
Søndag: Messe kl. 10.
Fredag: Messe kl. 17.
For øvrige hverdagsmesser se opslagstavlen ved kirken.
Første fredag tilbedelse fra kl. 16.
Trosundervisning for børn og unge: Lørdag d. 12. og 26. kl. 10.30-12.

Søndag d. 13.: Højmesse kl. 10 med børnenes første kommunion.

Sankt Maria Kirke Martyrernes Dronning, Hjørring
Bispensgade 67, 9800 Hjørring
Henvendelse til Helligåndskirken, Frederikshavn, tlf. 98 42 32 80 eller til Skt. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf. 98 12 63 44.
Messetider: (HB2)(I)
Søndag: Messe kl. 14.30 dansk/vietnamesisk.
Tirsdag: Messe kl. 16.
Første fredag: Tilbedelse fra kl. 18 med messe kl. 19.
Øvrige messer: Se opslagstavlen.
Trosundervisning for børn og unge: Fredag d. 11. og 25. kl. 18-20.

Søndag d. 6.: Højmesse kl. 14.30 med børnenes første kommunion.
Søndag d. 27.: Vietnamesisk messe kl. 10.30.

Skt. Thøgers Kirke, Thisted
Møllevej 23, 7700 Thisted.
Kontaktperson: Keld Westergaard, tlf. 97 92 43 04 eller henv. til Skt. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf. 98 12 63 44.
Messetider: (HC2)(I)
Søndag d. 13. og 27.: Højmesse kl. 14.30 med efterfølgende kirkekaffe.

2 Midtjylland nord

Jesu Hjerte Kirke, Randers
Thorsgade 22, 8900 Randers
Sognepræst: Leo Kertz, tlf. 86 42 97 30 eller 86 62 36 41.
Menighedsrådsformand:
Jerzy Wolski. Tlf. 86 40 13 46.
Messetider: (I)
Søndage: Messe kl. 10.
Hverdage: Se opslagstavlen.

Søndag d. 6.: Messe kl. 10 med førstekommunion.
Søndag d. 13.: Messe kl. 10.
Mandag d. 14.: Messe kl. 10. Undervisning og kirkekaffe efter messen.
Søndag d. 20.: Messe kl. 10.
Søndag d. 27.: Messe kl. 10.

Skt. Kjelds Kirke, Viborg
Sct. Leonisgade 12, 8800 Viborg
Præst: Leo Kertz, tlf. 86 62 36 41.
Menighedsrådsformand: Doris Andersen, tlf. 86 62 63 96.
Messetider: (HC2)(I)
Lørdag d. 5.: Messe kl. 16.
Søndag d. 6.: Messe på engelsk kl. 18.
Lørdag d. 12.: Undervisning kl. 10. Messe kl. 12.
Søndag d. 13.: Ingen messe.
Lørdag d. 19.: Messe kl. 16.
Søndag d. 20.: Messe på engelsk kl. 18.
Lørdag d. 26.: Messe kl. 16.
Søndag d. 27.: Vietnamesisk messe kl. 10.

Hellig Kors Kirke, Lemvig
Østergade 23, 7620 Lemvig
Sognepræst: Leo Kertz, tlf. 86 42 97 30.
Kontaktperson: Evald Henriksen, Teglgårdsbakken 6, 7620 Lemvig. Tlf. 97 82 08 04.
Messetider: (I)
Søndag d. 13.: Messe kl. 10.
Søndag d. 27.: Messe kl. 10. Efter messen kirkekaffe.

3 Århus og Djursland

Vor Frue Kirke, Århus
Ryesgade 26, P.B. 219, 8100 Århus C
Tlf. 86 13 56 66. Fax 86 19 45 91.
Præster: Adolf Meister SJ, tlf. 86 18 57 66.
Herbert Krawczyk SJ, tlf. 86 18 56 33.
Piet Reijnders SJ, tlf. 86 18 54 20.
Menighedsrådsformand: Leo Arlund, tlf. 86 12 47 27.
Sognesekretær: Bengt Jensen, tlf. 86 13 56 66.
Katolsk Information: Ryesgade 28, tlf. 86 18 53 90.
Århus Boghandel: Ryesgade 28, tlf. 86 12 66 30.
Katolsk Information og Århus Boghandel har åbent: Mandag-torsdag kl. 9.30-17.30, fredag 9.30-19, lørdag kl. 9.30-14. (Kat. Inf. har også åbent hver søndag efter højmessen til kl. 12).
Selvhjælpsgruppen: Ryesgade 28,5, tlf. 86 18 09 18.
Galleri ved kirken: Mandag, onsdag-fredag kl. 14-17.
Messetider: (HA)(T)
Søndagsmesser: Messe kl. 8. Højmesse kl. 10 (efter messen kirkekaffe). Messe kl. 17.
Messe på polsk: Søndag d. 6. og 20. kl. 14.
Messe på vietnamesisk: Søndag d. 27. kl. 14.
Messe på tamilsk: Søndag d. 13. kl. 14.
Messe på ungarsk: Lørdag d. 12. kl. 16.
Hverdagsmesser: Mandag kl. 19, tirsdag kl. 16.30, onsdag kl. 8, torsdag kl. 11, fredag kl. 19, lørdag kl. 8.
Skolemesser: Hver tirsdag kl. 8 og sidste fredag kl. 8.
Skriftemål: Helst 1. fredag kl. 17-19 eller efter aftale.
Første hellige kommunion: Søndag d. 6. kl. 10 for Børn fra Skt. Knuds Skole. Søndag d. 13. kl. 10 for børn fra sogneundervisningen.
Menighedsrådsmøde: Mandag d. 7. kl. 19.
Skt. Knuds Seniorklub: Hver 1. og 3. tirsdag kl. 14.30.
Firmandklub: Hver onsdag kl. 19.30.
KUF: Torsdag d. 17. kl. 19.30.
CVC: Messe torsdag d. 17 kl. 11.
TRO & LYS: Lørdag d. 12. kl. 14.
Kunstkredsens generalforsamling med bortlodning: Torsdag d. 24. kl. 19.30.

Skt. Mikaels Kirke, Pindstrup
Kastrupvej 1, Ringsø, 8550 Ryomgård
Præst: Piet Reijnders SJ, tlf. 86 18 54 20.
Kirkeværge: Kaj Friis Nielsen, tlf. 86 39 49 17.
Messetider:
Messe søndag d. 6. og 20. kl. 10.30.

Skt. Ansgars Kapel, Odder
Holsteinsgade 25, 8300 Odder
Præst: Piet Reijnders SJ, tlf. 86 18 54 20.
Kirkeværge: Stense Hammann, tlf. 86 54 42 82.
Messetider: (HC2)(I)
Messe søndag d. 13. og 27. kl. 14.

Skt. Clemens Kirke, Grenå
Thykjærsvej, 8500 Grenå
Tlf. 86 30 97 38. Giro 563 26 68.
Sognepræst: Herbert Krawczyk SJ, tlf. 86 18 56 33.
Menighedsrådsformand: Joanna Jensen, tlf. 86 32 58 13.
Messetider: (HC2)
Søndagsmesser: Højmesse kl. 10. Kirkekaffe bagefter.
Skriftemål: Før messen eller efter aftale.
Menighedsrådsmøde: Lørdag d. 5. kl. 17.
Familiemesse: Søndag d. 13. kl. 10.
Første kommunion: Søndag d. 27. kl. 10.

Maria Hjerte Kloster, Sostrup
Maria Hjerte Engen 1, Gjerrild, 8500 Grenå.
Tlf. 86 38 44 88.
Pastor Ebbe Simonsen, tlf. 86 13 41 38.
Messetider:
Søndagsmesse: kl. 10.
Hverdagsmesse: kl. 9.
Sakramental tilbedelse hver dag kl. 10-17.30 og torsdag kl. 19.30-20.30.
Rosenkrans: Hver aften kl. 19.20. Hver 1. torsdag i måneden kl. 18 (for præste- og ordenskald).

Søndag d. 6.: Højmesse kl. 10 i anledning af pastor Ebbe Simonsens 50-års præstejubilæum.
Mandag d. 7.: Herrens bebudelse. Pontifikal-højmesse kl. 10 i anledning af pastor Ebbe Simonsens jubilæum.
Søndag d. 13.: Mariaprocession kl. 10. Efter processionen messe og tilbedelse.
Mandag d. 28.: Requiemmesse kl. 9 for vor afdøde oblat Edith Koeppe.

4 Midtjylland

Skt. Peters Kirke, Herning
Lillelundvej 36, 7400 Herning
Tlf. 97 12 43 82
Præst: Willem Wuyts, O. Præm.
Messetider: (HA)(I)
Søn- og helligdage: Messe kl. 10.15.

Første kommunion:
Søndag d. 6. deltager Annethe Johnguyomar, Thusanthini Alfred og Rune Strobl for første gang som ministranter og første kommunikanter i messens fællesskab.

Religionsundervisning:
For begge hold fredag d. 4. og 18. kl. 16.

Fint besøg:
Listen over organisationer og foreninger, der gerne vil se vort nye kirkecenter vokser.
Tirsdag d. 15. får vi besøg af KFUM-K, Herning kl. 19.
Mandag d. 21. er det Y-Mens Club, der gæster os kl. 19.

Vor Frue Kirke, Silkeborg
Hostrupsgade 16, 8600 Silkeborg
Tlf. 86 82 24 15. Giro 648 07 80. Fax 86 81 22 90.
Sognepræst: Reinhold Sahner. Træffes bedst om formiddagen - undt. mandag og fredag.
Messetider: (HC2)(I)
Søn- og helligdage: Højmesse kl. 10.
Tirsdage kun i forbindelse med seniorklubben: Messe kl. 14.
Onsdage: Rosenkrans kl. 16.30. Messe kl. 17.
Torsdage: Messe kl. 19.30 hos Jesu Små Søstre, Øm.
Fredage: Tilbedelse kl. 17.

Mandag d. 31.3.: Højmesse kl. 10 med børnenes første kommunion.
Torsdag d. 3.: Messe kl. 18. Efter messen menighedsrådsmøde.
Lørdag d. 5.: Højmesse kl. 16.
Søndag d. 6.: Ingen messe.
Søndag d. 13.: Højmesse kl. 10.
Lørdag d. 19.: Højmesse kl. 16. Efter messen holder vi menighedens forårsfest.
Søndag d. 20.: Reciteret messe kl. 10.
Fredag d. 25.: Messe kl. 10.
Søndag d. 27.: Højmesse kl. 10.

Der er ingen *børneundervisning* i april. Børnefamilier opfordres dog stærkt til at deltage i menighedens forårsfest den 19.4. Sidste undervisningsdag bliver således lørdag den 3.5. Her vil vi også øve til firmelsen den 10.5. Se i øvrigt også altid opslagstavlen i våbenhuset.

Skt. Josefs Kirke, Horsens
Nørregade 19, 8700 Horsens.
Tlf. 75 62 52 68.
Sognepræst: J. Reymen, O. Præm.
Messetider: (HA)(T)
Søndagsmesser: I kirken kl. 10 (højmesse).
Hverdagsmesser: I Skt. Josefs Kapel torsdag kl. 10.30. Hver morgen (undt. torsdag) samles elever og lærere fra Skt. Ibs Skole til en kort andagt i kirken. Torsdag morgen holdes andagten i Vor Frelsers Kirke. Menighederne er velkomne.

Lørdag d. 5.: Firmanderne mødes kl. 9.30-16.30 - mødepligt! Lærer Hanne Brixtofte leder undervisningen. Madpakke medbringes. Musikgruppen, ministranterne og børnene fra Mini-KUK mødes kl. 13.30. Familiemesse kl. 15.30.
Lørdag d. 12.: Sognepræstens 25 års jubilæum og 70 års fødselsdag fejres med en messe i Skt. Josefs kirke kl. 11. Efter messen er der reception i skolens gymnastiksal.
Lørdag d. 19.: Firmanderne mødes kl. 13.30 - mødepligt! Messe kl. 15.30.
Søndag d. 20.: Efter højmessen kirkekaffe.

Skt. Norberts Kirke, Vejle
Fjellegade 2, 7100 Vejle
Tlf. 75 82 08 93.
Sognepræst: Jan Ophoff, O. Præm.
Messetider: (HB2)(I)
Søndagsmesser: kl. 9 og 11.
Hverdagsmesser i Mariasøstrenes kapel: Mandag, onsdag og lørdag morgenmesse kl. 8,.
Aftenmesse i kirken kl. 17.30: tirsdag, torsdag og fredag.
Rosenkransbøn: Hver tirsdag kl. 17.
Onsdagsklub: Hver onsdag kl. 14-16.45.
Religionsundervisning for børn (9-15 år) hver fredag kl. 16-18.

Tirsdag d. 1.: Menighedsrådsmøde kl. 19.
Fredag d. 4.: Den hell. kommunion bringes til menighedens syge og ældre.
Lørdag d. 5. - fredag d. 11.: Præsten er bortrejst med 9. kl. til Averbode.
Søndag d. 13.: Ingen messe kl. 9. Højmesse kl. 10 med 1. hell. kommunion.
Tirsdag d. 15.: Menighedsaften. messe kl. 19. Derefter studiekreds.
Søndag d. 20.: Efter højmessen kl. 11 reception i anledning af pastor Ophoffs 25 års præstejubilæum.
Tirsdag d. 22.: Forsangerøvelse kl. 19.
Søndag d. 27.: Ingen messe kl. 9. Højmesse kl. 10 med firmelse ved biskop Czeslaw Kozon.

5 Sydjylland

Skt. Michaels Kirke, Kolding
Sct. Michaels Gade 2, 6000 Kolding
Sognepræst: Henri Kerkhofs, O.Præm., Sct. Michaels Gade 3 A. Tlf. 75 52 76 01, Fax 75 52 18 59. Træffes bedst 9-11 undt. mandag og torsdag.
Messetider: (TH)
Søndage: Messe kl. 8, højmesse kl. 10.

Skt. Knuds Kirke, Fredericia
Sjællandsgade 50 A, 7000 Fredericia
Sognepræst: Raymond Minnaert, O.Præm. Tlf. 75 92 11 76 bedst mellem kl. 9-12 hver dag undt. mandag. Om mandagen er præsten i Vejle (tlf. 75 82 08 93 mellem kl. 11-14). Fax 75 92 08 43.
Sognesekretariat: Sjællandsgade 50 A, 7000 Fredericia. Tlf. 75 92 11 76 (hver dag kl. 9-12) undt. mandag).
Menighedsrådsformand: G. Laursen, Elboparken 5, Pjedsted, 7000 Fredericia. Tlf. 75 95 42 20.
Messetider: (HA1)(T)
Søndag: Højmesse kl. 10.30.
Tirsdag kl. 8
Onsdag kl. 16.30.
Torsdag kl. 8
Lørdag kl. 16.30.
Rosenkransbøn hver 3. onsdag kl. 16.
Evt. ændringer meddeles i kirken og på opslagstavlen ved kirketårnet.
Kirkekaffe i menighedssalen hver 1. søndag efter højmessen.

Søndag d. 6.: Højmesse med trosbekræftelse kl. 10.30.
Onsdag d. 9.: Den hell. kommunion bringes til menighedens syge.

Skt. Nikolaj Kirke, Esbjerg
Kirkegade 58, 6700 Esbjerg
Sognepræst: Lars Messerschmidt, tlf. 75 12 10 27 bedst 10-11 undt. mandag.
Gudstjenester: (TH)
Lørdag: Søndagens messe kl. 16.30. Vesper kl. 17.30.
Søndag: Højmesse kl. 10. Vesper og sakramental velsignelse kl. 16.30.
Mandag: Messe eller gudstjeneste hos søstrene med kommunion kl. 16.30.
Tirsdag: Laudes og messe kl. 8.
Onsdag: Laudes og messe kl 8. Rosenkrans kl. 16.30.
Torsdag: Laudes og messe kl. 8 eller skolemesse kl. 9.
Fredag: Messe kl. 9.
Evt. ændring i gudstjenesterne: Se nedenfor.

Fredag d. 4.: Første fredag. vesper og tilbedelse kl. 18. Messe kl. 19.
Mandag d. 7.: Herrens bebudelse. laudes og messe kl. 8.
Torsdag d. 10.: Skolemesse kl. 9.
Lørdag d. 19.: Messe på vietnamesisk kl. 16.30.
Torsdag d. 24. Skolemesse kl. 9.
Mandag d. 28.: - onsdag d. 30.: Ingen messe.
Onsdag d. 30.: Gudstjeneste hos søstrene kl. 8.

6 Sønderjylland

Skt. Ansgars Kirke, Aabenraa
Søndertorv 1, 6200 Aabenraa
Sognepræst: Poul Clausen, Als Kloster, Sdr. Landevej 156, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 43 59 30 eller 40 63 59 30.
Pastoralassistent: Kaare Nielsen, Femvej 4 D, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 48 57 84.
Messetider: (HC2)
Søndagsmesse: Kl. 15.30. Kirkekaffe efter højmesserne.
Hverdagsmesser: Messe kl. 9.
Første fredag: Messe kl. 19 med efterfølgende til-

bedelse.
Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messen eller efter aftale.

Det hellige Sakraments kapel
Sundevedhus, Bovrup. 6200 Aabenraa.
Pastor Niels Oppermann. Tlf. 74 68 02 33.
Messetider:
Søndag som regel messe kl. 10. Hverdage kl. 8.

Skt. Pauls Kirke, Sønderborg
Ringridervej 35, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 42 35 85.
Sognepræst: Poul Clausen, Als Kloster, Sdr. Landevej 156, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 43 59 30 eller 40 63 59 30.
Pastoralassistent: Kaare Nielsen, Femvej 4 D, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 48 57 84.
Messetider: (HC2)(1)
Søndage: Højmesse kl. 10.
Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messen eller efter aftale.
Hverdagsmesser: Mandag, tirsdag torsdag og fredag kl. 17. Lørdag kl. 8 på Als Kloster. Onsdag kl. 17 i sognekirken undt. de dage, hvor andet er annonceret nedenfor.
Kirkekaffe 1. og 3. søndag i måneden.

Skt. Marie Kirke, Haderslev
Mariegade 8, 6100 Haderslev
Sognepræst: Duc Thanh Tran, tlf. 74 52 23 26 bedst 10-12, undt. mandag.
Træffes normalt i Tønder onsdag 9-10, tlf. 74 72 18 90.
Messetider: (HC2)(1)
Søndag: Højmesse kl. 10.
Torsdag: Rosenkrans, messe og tilbedelse kl. 16.
Fredag: Jesu hell. hjertes andagt eller korsvejsandagt, messe og tilbedelse kl. 16.
Lørdag: Messe og rosenkrans kl. 10 .
Skriftemål: I forbindelse med messen eller efter aftale.

Lørdag d. 5.: Cenakel kl. 10. Korsang kl. 16.30.
Lørdag d. 12.: Ungarsk messe kl. 12.
Søndag d. 13.: Kirkekaffe.
Lørdag d. 19.: Katolsk træf kl. 10-15. Korsang kl. 16.30.

Hellig Kors Kapel, Tønder
Ribelandevej 41, 6270 Tønder
Sognepræst: Duc Thanh Tran, Mariegade 8, 6100 Haderslev. Træffes normalt i Tønder onsdag 9-10, tlf. 74 72 18 90.
Messetider: (1)
Søndag: Højmesse kl. 16.
Onsdag: Stillemesse kl. 16.
Skriftemål: I forbindelse med messen eller efter aftale.

Søndag d. 6.: Katekese kl. 13.
Lørdag d. 19.: Katolsk træf i Haderslev kl. 10-15.

7 Fyn

Skt. Albani Kirke, Odense
Adelgade 1, 5000 Odense C
Tlf. 66 12 16 64. Fax 66 19 32 31.
Sognepræst: Leo Drzal.
Andenpræst: Wieslaw Podlach.
Vietnamesisk præst: P. Thien, Mobiltlf. 20 29 77 17.
Kontortid: Tirsdag og torsdag: Leo Drzal kl. 10-12.
Onsdag og fredag: Wieslaw Podlach.
Messetider: (HC)(TH)
Søndagsmesser: Kl. 10 og 16.30.
Polsk messe: 1., 3., 4. og 5. søndag kl. 12.
Vietnamesisk messe: søndag kl. 8.30.
Hverdagsmesser: Mandag kl. 8, tirsdag, torsdag og lørdag kl. 9, onsdag kl. 10.30 og fredag kl. 19.

Fredag d. 4.: Tilbedelse, rosenkrans og aftenmesse kl. 18-19.
Søndag d. 6.: Firmelse kl. 10 ved biskop Czeslaw Kozon.
Onsdag d. 9.: Foredrag kl. 19 ved H. Haystrup: »En kirkefader i kamp: Augustin«.
Torsdag d. 10.: Seniorklub kl. 14. Ole Nielsen fortæller om sin pilgrimsrejse.
Lørdag d. 19.: Mini-Midi-DUK holder møde kl. 14-16.

Skt. Knuds Kirke, Svendborg
Havnegade 1, 5700 Svendborg
Sognepræst: J. Kruk, tlf. 62 21 05 42 eller 66 12 16 64 kun tirsdag. Træffetid: Torsdag, fredag, lørdag kl. 9-12 eller efter aftale. Mobiltlf. 20 21 56 42.
Menighedsrådsformand: Pia Borgels, tlf. 62 51 36 38.
Messetider: (HC2)(T)
Søn- og helligdage: Højmesse kl. 9.30 og stille messe kl. 11.
Hverdagsmesser: Kl. 7, torsdag kl. 19. Hver lørdag vietnamesisk messe kl. 16.
Skriftemål: En halv times tid før messerne.

Onsdag d. 2.: 1. kommunikanters forældremøde kl. 19 i menighedslokalerne.
Fredag d. 4.: Firmand-weekend på Øm. Jesu Hjerte aftenmesse og bønner om præste- og ordenskald kl. 19.
Lørdag d. 5.: Religionsundervisning for alle børn /Dk-V-T/ kl. 9,45.
Fredag d. 11.: Firmandundervisning kl. 16.30.
Lørdag d. 12.: Religionsundervisning for alle børn /Dk-V-T/ kl. 9.45.
Søndag d. 13.: Fællesspisning for menigheden efter messerne.
Onsdag d. 16.: Kontaktgruppen. Vi begynder med messen i kirken kl. 14. Derefter fortsætter vi i lokalerne. Alle er velkomne.
Fredag d. 18.: Firmandundervisning / øvelse kl. 16.30.
Lørdag d. 19.: Højmesse for menigheden kl. 16. NB.: Ingen vietnamesisk messe!
Søndag d. 20.: Firmelsesmesse ved biskop Cz. Kozon kl. 9.30. Efter messen er kort reception for alle. Adgang til kirken kun med billetter, som skal afhentes på sognekontoret i forvejen. NB. Ingen messe kl. 11.
Lørdag d. 26.: Vietnamesisk religionsundervisning /V/ kl. 9.45.

Skt. Bendts Kapel, Rudkøbing
Brogade 14, 5900 Rudkøbing
Messetider: (1)
Søndag d. 6.: Messe kl. 15.

Stella Maris Kirke, Nyborg
Vindingevej 7, 5800 Nyborg
Sognepræst: J. Kruk, tlf. 65 31 03 60 eller 62 21 05 42 bedst torsdag, fredag, lørdag kl. 9-12 eller efter aftale. Mobiltlf. 20 21 56 42.
Menighedsrådsformand: Eva Antkowiak, tlf. 65 36 18 83.
Messetider: (HC2)(1)
Hver lørdag er der højmesse kl. 15.30.

Lørdag d. 12.: Under højmessen kl. 15.30 synger Nyborg Damekor. Efter messen kirkekaffe for alle i menighedslokalerne.

Vor Frelsers Kirke, Assens
Nørregade 3, 5610 Assens
Sognepræst: P. Wieslaw Podlach, Adelgade 1, 5000 Odense C, tlf. 66 12 16 64 eller henvendelse til:
Messetider:
Højmesse hver lørdag kl. 15.30.

8 Lolland-Falster

Skt. Birgitta Kirke, Maribo
Mariagade 4, 4930 Maribo
Tlf. 54 75 50 80. Giro 3 00 50 46.
Konst. sognepræst: Pastor Finn Arvé, tlf. 54 75 50 80. træffes bedst 9.30-10.30 undt. mandag.
Messetider:(1)
Søndagsmesser: Højmesse kl. 10. Hver lørdag messe kl. 11.30.
Hverdagsmesser: Normalt tirsdag-fredag kl. 9. Se opslag i våbenhuset.

Fredag d. 4.: Udstilling af sakramentet kl. 8.15. Jesu Hjerte messe kl. 9.
Søndag d. 6.: Efter messen kirkekaffe. Alle er velkomne.

Skt. Franciskus Kirke, Nakskov
Bredgade 47, 4900 Nakskov
Tlf. 53 92 06 81. Giro 709 10 60.
Sognepræst: Pater H. F. Berning, OFMconv.
Messetider: (HA1)
Søndagsmesser: Lørdag kl. 17. Søndag højmesse kl. 10 .
Hverdagsmesser: Mandag og tirsdag kl. 17 i huskapellet.
Skriftemål: Der er lejlighed til skriftemål i forbindelse med søndagens gudstjeneste (kom i god tid) eller efter aftale.
Undervisning for menighedens børn: Tirsdag d. 8. og 22. kl. 15.30-17. Denne undervisning foregår i Kolbehuset.
Tamilsk messe: Lørdag d. 5. kl. 16. Sig det videre!

Søndag d. 6.: Højmesse kl. 10. Efter messen kirkekaffe i Kolbehuset.
Mandag d. 7.: Herrens bebudelse. Messe i huskapellet kl. 17.

Hellig Kors Kirke, Nykøbing F.
Bispegade 12, 4800 Nykøbing F.
Tlf. 54 85 07 39.
Messetider: (HC2)(1)
Gudstjenester: Søndag kl. 10. Torsdag kl. 18.30. Fredag kl. 18.30.

Torsdag d. 3.: Skolegudstjeneste kl. 8.
Fredag d. 4.: 1. fredag i måneden.- Messe og tilbedelse kl. 18.30.

Søndag d. 6.: Hvide Søndag. Familiegudstjeneste kl. 10. Særligt inviteres hertil alle familier, som har fået døbt et barn i de seneste 5 år. Børnenes gudforældre indbydes med. Efter messen er der en kort, men hyggelig komsammen i salen ved siden af kirken. Alle menighedsmedlemmer er velkomne. Denne dag er også undervisningssøndag for dette års firmander.
nighedsrådsmøde i Fredensgade kl. 19.15.
Lørdag d. 12.: Polsk messe kl. 16.
Lørdagene den 16. og 26.: Undervisning for de børn, som forbereder sig til at modtage den første hell. kommunion.
Onsdag d. 16.: Forældremøde for de forældre, hvis børn gerne vil modtage den første hell. kommunion. Mødet holdes i Fredensgade 15 kl. 19.30.

9 Sydøstsjælland

Vor Frue Kirke, Næstved
Præstøvej 29, 4700 Næstved
Tlf. 53 72 09 85.
Sognepræst: Pater Kazimierz Przybylowicz, tlf. 53 72 09 85. Træffes bedst tirsdag, fredag og lørdag mellem kl. 11-12.
Messetider: (HA)(1)
Søn- og helligdage: Messe på Maria Elisabeth Hjemmet kl. 8. Højmesse i Vor Frue kirke kl. 10.
Rosenkransbøn hver søn- og helligdag kl. 9.
Hver første fredag i måneden (Jesu hjerte fredag) messe kl. 17 på Maria Elisabeth Hjem.
Hver torsdag tilbedelse af Alterets sakramente kl. 16-17.
Polsk messe den 3. søndag i hver måned kl. 11.30.
Korsvejsandagt i fastetiden hver tirsdag kl. 19.
Skriftemål: Der er lejlighed til skriftemål før hver gudstjeneste - eller efter aftale.
Sygekommunion: Præsterne bringer gerne den hell. kommunion til vore syge. Meddel dag og tidspunkt, som passer bedst for den syge. Meddel ligeledes, når en af Deres familie eller bekendte er blevet indlagt på sygehus eller er kommet på plejehjem. Tak!

Søndag d. 6.: Efter højmessen kirkekaffe.
Mandag d. 7.: Herrens bebudelse. Messe kl. 7 hos Søstrene.

Helligåndskirken, Vordingborg
Chr. Vinthersvej 4, 4760 Vordingborg
Sognepræst: Josef Dudek, CSsR. Træffes: Chr. Vinthersvej 4, tlf. 53 77 39 27 torsdag, søndag - ellers i Næstved, tlf. 55 72 09 85.
Messetider: (HA)(1)
Hver søndag: Messe kl. 10.

Fredag d. 4.: Første fredag. Bøn om præste- og ordenskald kl. 15.30. Messe kl. 16.30.
Søndag d. 13.: Højmesse kl. 10. Menighedskaffe efter messen.
Torsdag d. 1.5.: Majandagt kl. 16.30.

Skt. Hans Kirke, Køge
Bjerggade 10, 4600 Køge
Tlf. 53 65 06 51.
Konst. sognepræst: M. Bergsøe.
Andenpræst: Benny Blumensaat, tlf. 53 65 06 51 bedst 9-10. Giro 800-5627.
Menighedsrådsformand: Ernst Zornhagen, Bjerggade 1, 4600 Køge, tlf. 53 66 25 33
Messetider: (HC2)(1)
Søndage: Højmesse kl. 10.
Hverdage: Onsdag kl. 10. Efter messen sakramental tilbedelse.
Fredag kl. 19. Efter messen rosenkrans-bedegruppe.
Lørdagsklub: Altid den første lørdag i måneden kl. 15. Alle er velkomne.
Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messen eller efter aftale.
Hver 1. søndag i måneden: Polsk messe kl. 16 med efterfølgende samvær i menighedssalen.

Onsdag d. 2.: Studiekreds. Emne: »Hvad siger Biblen om rette relationer«. Tilmelding nødvendig.
Søndag d. 6.: Polsk messe kl. 16. Efter messen samvær i menighedssalen.
Onsdag d. 9.: Menighedsaften kl. 19.30. Emne: Hvad er et jubelår? Hvad gør vi med hensyn til år 2000?«
Søndag d. 13.: Efter messen kirkekaffe og undervisning for børn og unge.
Onsdag d. 16.: Studiekreds i menighedssalen kl. 19.30. Fortsættelse af emne fra den 2.4.
Tirsdag d. 22.: Medjugorje-aften kl. 19.30. Lysbilleder og foredrag.
Lørdag d. 26.: Ministrantklubben mødes kl. 14-17 i menighedssalen.
Søndag d. 27.: Efter messen undervisning for børn og unge.
Tirsdag d. 29.: Studiekreds i menighedssalen kl. 19.30. Fortsættelse af emne fra d. 2. og 16.4.

10 Vestsjælland

Skt. Knuds Kirke, Ringsted
Skt. Knudsgade 19, 4100 Ringsted
Sognepræst: Hans Esmark, tlf. 57 67 03 01 eller 48 2414 02. Mobiltelefon: 40 58 48 57.
Skt. Josefsøstrene tlf. 53 61 73 71.
Menighedsrådsformand: Ove Kristensen, tlf. 53521099.
Messetider: (HC2)(1)

Lørdag d. 5.: Messe kl. 16.
Søndag d. 6.: Ingen messe.
Lørdag d. 12.: Messe kl. 16 ved p. Josef Völk.
Søndag d. 13.: Ingen messe.
Lørdag d. 19.: Messe kl. 16 ved p. Josef Völk.
Søndag d. 20.: Ingen messe.
Lørdag d. 26.: Messe kl. 16 ved sognepræsten.
Søndag d. 27.: Ingen messe.

Vor Frue Kirke, Slagelse
Frederiksgade 5, 4200 Slagelse
Sognepræst: Stephen Holm,
Pastoralassistent: Poul-Erik Jensen
Frederiksgade 7, 4200 Slagelse, tlf. 53 52 06 45.
Faste gudstjenestetider:
Søndagsmesser: søndag kl. 10 i kirken, - med efterfølgende kirkekaffe i menighedssalen.
Hverdagsmesser: I Skt. Montforts kapel (over kirkens sakristi), normalt således: Mandag kl. 17,15, tirsdag, onsdag og torsdag kl. 11,15, lørdag ingen.
Kommunitetets daglige bønner: Rosenkransbøn kl. 12, dog ikke lø.-sø. Vesper (ma.-fr.) kl. 18, lø. kl. 12,15, sø. kl. 19.
Undervisning af vore børn og unge: søndagene d. 13. og 27 april i forbindelse med messen.
Eftermiddag for vore unge over 15 år, - i Holbæk: lørdag d. 19. april fra kl. 13 - 17.
(Eftermid)dag for vore ældre bliver i april vort genbesøg hos vore venner i København. Det er tors*dag d. 24. april.* Vi kører fra Slagelse kl. 9,30 og er hjemme sidst på eftermiddagen. Husk frokostpakke. Meld jer hos Rosa Jørgensen (tlf. 58853065)

Lørdag d. 5.: 7. påskedag. Idag fejrer vor pastoralassistent, b. Poul-Erik Jensen sin 50-års fødselsdag. Der er påskemesse i kirken kl. 15 og efterfølgende åbent hus i menighedshus/præstegård.
Søndag d. 6.: 8. påskedag, »Hvidesøndag«. Kl. 10: højtidelig påskemesse med *de unges trosbekræftelse.*
Mandag d. 7.: Månedens 1. mandag, intermontfortansk bededag. I tilslutning til messen i kapellet kl. 17,15 er der, ligeledes i kapellet, fra kl. 18 - 19 en times tilbedelse foran det udstillede sakramente. Bøn for præste- og ordenskald.
Fredag d. 25. er Store Bededag. Denne dag er ikke katolsk helligdag, derfor gudstjeneste som på almindelige fredage.
Søndag d. 27.: Festen for den hellige Louis-Marie de Montfort, den montfortanske ordensfamilies grundlægger og beskytter. Kl. 10: festmesse. Sammenkomst for den montfortanske association »Maria, Hjertemes Dronning«.

Sankt Mariæ Kirke, Kalundborg
Lundemarken 15, 4400 Kalundborg
Sognepræst: Stephen Holm, Frederiksgade 7, 4200 Slagelse, tlf. 53 52 06 45.
Menighedssøster: Sr. Engeline, Carl Reffsvej 6B, 4300 Holbæk, tlf. 59 44 37 53.
Kirke«værge«: Zilda Christensen, Lundemarken 15,1, 4400 Kalundborg, tlf. 53 51 27 53.
Messetider:
Søndagsmesse: Kl. 15, (27. april kl. 15,30) - med efterfølgende kirkekaffe i menighedslokalerne.
Hverdagsmesser fejres normalt ikke. Der henvises til sognekirken i Slagelse.
Børneundervisning v. sr. Engeline: Søndagene d. 13. og 27. april i forbindelse med søndagsmessen.
Eftermiddag for unge over 15 år, - i Holbæk. lørdag d. 19. april kl.13 - 17.
Ældredag i København, sammen med Slagelse og Kalundborg, torsdag d. 24. april

Søndag d. 6.: 8. påskedag, 2. påskesøndag, »Hvidesøndag«. Kl. 15: Påskemesse.
Søndag d. 27.: Festen for den hellige Louis-Marie de Montfort, den montfortanske ordensfamilies grundlægger og beskytter. Kl. 15,30(NB!): festmesse.

11 Midtsjælland

Skt. Pauls Kirke, Taastrup
Frøgaard Allé 6, 2630 Taastrup.
Sognepræst: Martin Bergsøe, tlf. 43 99 07 28.
Assumptionssøstrene, tlf. 43 99 81 57.
Menighedsrådsformand: Anders Keller, tlf. 43 71 43 13.
Pastoralassistent: Sr. Marianne Skjold, tlf. 43 99 81 57.
Messetider: (HA)(1)
Søndag: Højmesse kl. 10.
Tirsdag: Messe hos søstrene, Bygaden 53, Høje-Taastrup kl. 19.
Torsdag: Messe kl. 10.
Fredag: Sakramental tilbedelse kl. 18. Messe kl. 19. Sakramental tilbedelse og rosenkrans, afsluttende med sakramental velsignelse kl. 20-22.
Lørdag: Messe kl. 9. Søndagsmesse kl. 17.

Onsdag d. 16.: K.Æ.K. kl. 14.
Lørdag d. 19.: Maria-dag kl. 9.30.

Skt. Laurentii Kirke, Roskilde
Frederiksborgvej 11, 4000 Roskilde.
Giro: 402 3986. Fax 42 36 50 91.
Sognepræst: P. Charles McCarthy, ofm.conv.
Pastoralassistent: Theodor Jürgensen, ofm.conv., tlf.

46 35 09 65 (bedst 8-9 ti-fr).
Gråbrødrehuset, tlf. 42 36 77 56. E-post: graabroe@post4.tele.dk.
Messetider: (HC2)(1)
Søndagsmesser: Lørdag kl. 17, søndag kl. 10. Søndag er der kirkekaffe bagefter i Skt. Josef Skoles festsal.
NB.: Første søndag i måneden er der messe kl. 14 i Islebjerg kirke, Frederikssund.
Hverdagsmesser: Tirsdag - fredag kl. 17.
Faste andagter:
Morgenbøn: Mandag - fredag kl. 7.
Aftenbøn: Mandag - fredag kl. 18.30.
Rosenkrans hver onsdag kl. 16.30.
Sakramentsandagt hver torsdag kl. 16.30.
Katekese (religionsundervisning) for børn og unge: Den 2. lørdag i måneden kl. 14.30-17.45 (efter messen kl. 17).

Tirsdag d. 8.: Menighedsrådsmøde kl. 19.30 i konfirmandstuen.
Lørdag d. 12.: Katekesen (religionsundervisning) til børn og unge kl. 14.30-17.45 på Skt. Josef Skole.
Tirsdag d. 15.: Musikaften (for at gøre liturgierne mere levende!) kl. 19.30 i kirken.
Lørdag d. 19.: Kirkebygningens konsekrationsdag! Skulle vi ikke feste?
Tirsdag d. 22.: Voksenkatekese kl. 19. Lægfolkets apostolat (1. del) ved Theodor Jürgensen, ofm.conv.
Tirsdag d. 29.: Voksenkatekese kl. 19. Lægfolkets apostolat (2. del) ved Theodor Jürgensen, ofm.conv.

Ledreborg Slotskirke

Messe den anden søndag i måneden kl. 8.30.

Skt. Elisabeths Kirke, Holbæk

Carl Reffsvej 6, 4300 Holbæk
Sognepræst: Stephen Holm, Frederiksgade 7, 4200 Slagelse.
Gudstjenesteleder: Jan Tecza, Chr. Hansensvej 25, 4300 Holbæk, tlf. 59 44 15 62
Sognesøster: Sr. Engeline, Karl Borromæus-søstrene, Carl Reffsvej 6B, 4300 Holbæk, tlf. 59 44 3753.
Messetider:
Søndagsmesse: Om lørdagen kl. 15,3o, - med efterfølgende kirkekaffe i menighedslokalerne. (Ingen messe på selve søndagen!)
Hverdagsmesser fejres normalt ikke. Undtagelser angives nedenfor, - eller meddeles i kirken.
Undervisning af vore børn og unge: lørdagene d. 12. og 26. april i tilslutning til søndagsmessen
Eftermiddag for vore unge over 15 år: lørdag d. 19. fra kl. 13 -17.
(Eftermid)dag for vore ældre: genbesøg hos vore københavnske venner torsdag d. 24. april. Afgang fra Holbæk kl. 9,45. Yderligere oplysninger hos sakristanen, fru Helena Rasmussen, tlf. 53 43 52 54.
Lørdag d. 5.: 7. påskedag højtideligholdelse af Hvidesøndag. Kl. 15,30: påskemesse
Lørdag d. 26.: Højtideligholdelse af festen for den hellige Louis-Marie de Montfort, den montfortanske ordensfamilies grundlægger og skytshelgen. Kl. 15,3o: festmesse.

12 Nordsjælland

Skt. Vincent Kirke, Helsingør

Kontor- og menighedshus: Nygade 8 B, 3000 Helsingør
Sognepræst: Hans Esmark, tlf. 49 21 05 71 eller tlf. 48 24 14 02 bedst kl. 9-10, dog undt. søndag og mandag. Mobiltlf. 40 58 48 57.
Skt. Vincent Søstrene, tlf. 49 21 75 47.
Menighedsrådsformand: Britta Kristensen, tlf. 42 29 90 06.
Messetider: (HB2)(T)
Vedrørende hverdagsmesser henvises til sognebladet eller opslag i våbenhuset.

Søndag d. 6.: Messe kl. 9.
Tirsdag d. 8.: Pensionist-træf med messe kl. 14.30 og hyggeligt samvær.
Søndag d. 13.: Messe kl. 11 med første kommunion.
Søndag d. 20.: Messe kl. 9. Kirkekaffe.
Søndag d. 27.: Messe kl. 11.

Skt. Vilhelms Kirke, Hillerød

Kirke- og menighedshus: Møllestræde 7, 3400 Hillerød. Tlf. 42 25 55 31.
Sognepræst: Hans Esmark, Møllestræde 10 B, tlf. 48 24 14 02 bedst kl. 9-10, dog undt. søndag og mandag. Mobiltlf. 40 58 48 57. Fax. 42 25 55 31.
Skt. Vincent Søstrene, tlf. 42 26 78 65.
Menighedsrådsform.: Martin Rohof, tlf. 47 74 28 17.
Messetider: (HA)(T)
Vedrørende hverdagsmesser henvises til sognebladet eller opslag i våbenhuset.

Søndag d. 6.: Messe kl. 11 med første kommunion.
Søndag d. 13.: Messe kl. 9.
Søndag d. 20.: Messe kl. 11.
Søndag d. 27.: Messe kl. 9.

Skt. Hans Kirke, Hørsholm

Marievej 6, 2970 Hørsholm
Sognepræst: Andrzej Papuga.
Assisterende præst: Jacob Muiser.
Præstebolig: Nordvanggaard, Bistrup Byvej 4, 3460 Birkerød. Tlf. 42 81 27 96.
Messetider: (HA)(1)
Søndagsmesse: Højmesse i Skt. Hans kirke kl. 11.
Messe på Mikkelborg, Strandvejen 352 kl. 9.
Tirsdag: Messe i Skt. Hans kirke kl. 19.30.
Torsdag: Messe i Skt. Hans kirke kl. 10.30.
Skriftemål: Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messerne eller efter aftale.
Religionsundervisning for børn og unge: Torsdage kl. 16-17.15 på Nordvanggaard.

Tirsdag d. 1.: Ingen tirsdagsmesse.
Lørdag d. 5.: Højmesse kl. 10 med firmelse ved biskop Kozon. Firmanderne er: Claire Bigom, Thomas Grube, Peter Holm, Jakob Korcyl, Christina Schwartzlose, Martin Steiness og Tine Mahler Wrona.
Søndag d. 13.: Højmesse kl. 11 med førstekommunion. Førstekommunikanterne er: Stephanie Bigom, Mikael Boisen, Karen Ellekjær og Celina Sparre.
Torsdag d. 17.: Sidste religionsundervisningsdag på Nordvanggård før sommerferien.
Fredag d. 25. - søndag d. 27.: Menighedens tur til benediktinerklosteret Nütschau.

Den Hellige Families Kirke, Birkerød

Bistrup Byvej 4, 3460 Birkerød
Sognepræst: Andrzej Papuga, tlf./fax 42 81 27 96 bedst kl. 13-14 tirsdag-fredag.
Præst: Jacob Muiser.
Messetider: (HA1)
Søndag: Højmesse kl. 9.30.
Mandag: Aftenmesse kl. 19.30.
Tirsdag: Messe kl. 10.
Fredag: Aftenmesse kl. 19.30.
Skriftemål i forbindelse med gudstjenesterne og efter aftale.
Tilbedelse af Alterets Sakramente efter aftenmessen kl. 19.30 den 1. fredag i måneden.

Søndag d. 6.: Første kommunionsfest kl. 9.30.
Torsdag d. 10.: Religionsundervisning kl. 16. Kl. 16-18 mødes Birkerød-menighedens firmander til sidste forberedelse og øvelse.
Lørdag d. 12.: Firmelsens sakramente kl. 10.
Torsdag d. 17.: Afslutning kl. 16 for religionsundervisning.
Mandag d. 21.: Præstemøde kl. 18.

13 Hovedstadsområde NV

Skt. Antoni Kirke, Brønshøj

Frederikssundsvej 225, 2700 Brønshøj
Tlf. 31 28 17 00.
Sognepræst: Lech Pytlak. Træffes ved kirken i forbindelse med messerne samt tirsdag og fredag 10.30-12 på sognekontoret. Evt. også på 31 28 47 69.
Pastor Paul d'Auchamp, Helleborg 13, 2700 Brønshøj. Tlf. 38 80 04 30 bedst tirsdag til fredag kl. 8.30-9.30.
Menighedsrådsformand: Damian Nawarecki, Tryggevældevej 127, 2700 Brønshøj. Tlf. 38 60 33 55.
Messetider: (HA)(T)
Søndag: Højmesse kl. 11.
Tirsdag: Messe kl. 10. Onsdag og fredag: Messe kl. 19.

Fredag d. 4.: Tilbedelse kl. 18.30.
Søndag d. 6.: Højmesse kl. 11 med børnenes første kommunion. Efter messen kort reception i menighedslokalet.
Søndag d. 13.: Familiemesse kl. 11. Derefter kirkekaffe.
Søndag d. 20.: Gregoriansk messe.
Fredag d. 25.: Niels Steensen andagt kl. 18.50.

Vor Frue Kirke, Herlev

Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev
Tlf. 44 94 76 94.
Sognepræst: Frank Jobst O.M.I.
Eng. præst: Carroll Parker O.M.I.
Menighedsrådsformand: Lars Arbirk Wenstrup, P.D.Jensensvej 3. , 3540 Lynge.
Messetider: (HA)(1)
Lørdag: Messe kl. 17.
Søndag: Messe kl. 9.30 og kl. 11 (engelsk).
Hverdage: Onsdag kl. 19, torsdag kl. 9.30 (engelsk).
1. fredag i måneden: Messe kl. 19.30 (engelsk).
3. fredag i måneden: Messe kl. 19.30.
Tilbedelse: Onsdag efter messen.
Skriftemål: Efter aftale.
KUK mødes lejlighedsvis. Se opslag i våbenhuset.
Tirsdage: Åbent hus hos Skt. Josef Søstrene, Primulavej 1: Messe kl. 19.

Søndag d. 6.: Firmelsesundervisning efter messen kl. 9.30.
Onsdag d. 9.: Ordets gudstjeneste kl. 19 med kommunionsuddeling.
Lørdag d. 12.: Firmelse kl. 15.00 ved biskop Czeslaw Kozon. Messen kl. 17 bortfalder.
Søndag d. 13.: Undervisning efter messen kl. 9.30.
Onsdag d. 18.: Menighedsaften efter messen kl. 19. P. Frank Jobst fortæller om sit ophold i Californien.
Onsdag d. 23.: Menighedsrådsmøde efter messen kl. 19.

14 Hovedstadsområde NØ

Skt. Knud Lavards Kirke, Lyngby

Lyngbygårdsvej 1, 2800 Lyngby
Tlf. 45 87 77 12.
Sognepræst: G. Uttenthal Nibler.
Messetider: (HA)(1)
Søndag: Messe kl. 11. Lørdag: Søndagsmesse kl. 17.

Skt. Therese Kirke, Hellerup

Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup
Giro 408 38 30.
Sognepræst: Biskop Czeslaw Kozon, Kollegievej 2, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 04 22 eller Bis-pekontoret tlf. 33 11 60 80 (undt. mandag).
Andenpræster: Jørgen Erichsen, Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup. Tlf. 39 61 19 19 bedst 8-9.
Niels Engelbrecht, Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 30 39.
Alle kontorekspeditioner foregår fra Skt. Andreas kirkes kontor, Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Kontorets tlf. 39 64 30 39. Normalt åbent onsdag kl. 9-12.
Messetider: (HB2)(1)
Søndag: Højmesse kl. 9, reciteret messe kl. 11. Morgenmad i kantinen mellem messerne.
Hverdage: Mandag: Messe kl. 11. Tirsdag: Messe kl. 17. Onsdag: Messe kl. 11. Torsdag: Messe kl. 17 i Skt. Joseph Søstrenes Kapel, Bernstorffsvej 98. Fredag: Messe kl. 7.30. Lørdag: Messe kl. 11.30 med rosenkransbøn kl. 11.15.

Tirsdag d. 1.: Mødet i K.Æ.K., Ordrup er udsat til den 8.4.
Mandag d. 7.: Herrens bebudelse. Messe kl. 11.
Tirsdag d. 8.: Messe kl. 17 efterfulgt af tilbedelse af Alterets sakramente indtil kl. 21. Om formiddagen møde i K.Æ.K., Ordrup. Se under Skt. Andreas kirke.
Lørdag d. 12.: Retrætedag kl. 9.30 - ca. kl. 20 for Skt. Therese og Skt. Andreas menigheder. Der henvises til sognebladet.
Søndag d. 13.: Familiemesse kl. 9.
Søndag d. 20.: Sædvanlige messetider. Bededag for præste- og ordenskald.

Immaculata Kirke

Strandvej 91, 2100 København Ø
Messetider:
Søndage: Højmesse kl. 9.
Mandag og torsdag: Messe kl. 16.45.
Tirsdag, onsdag og fredag: Messe kl. 7.
Lørdag: Messe kl. 9.

Skt. Andreas Kirke, Ordrup

Kollegievej 2, 2920 Charlottenlund
Sognepræst: Biskop Czeslaw Kozon. Tlf. 39 64 04 22 eller Bispekontoret tlf. 33 11 60 80 (undt. mandag).
Andenpræster:
Niels Engelbrecht, Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 30 39.
Jørgen Erichsen, Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup. Tlf. 39 61 19 19 bedst 8-9.
Præst: Michael Bienkowski, Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 04 22.
Sognekontor: Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 30 39. Giro 802 66 02. Normalt åbent onsdag kl. 9-12.
Messetider: (HC2)(1)
Søndag: Reciteret messe kl. 8. Højmesse kl. 10. Hverdage: Mandag-torsdag: Messe kl. 8.
Fredag: Udstilling af sakramentet til tilbedelse kl. 16. Kort andagt og messe kl. 17.
Lørdag: Messe kl. 11.30.

Tirsdag d. 1.: Mødet i K.Æ.K. er udsat til den 8.4.
Onsdag d. 2.: Menighedsrådsmøde kl. 19.30. Anbefales til menighedens forbøn. Forslag modtages til behandling.
Fredag d. 4.: Jesu Hjerte fredag. Se under messetider.
Lørdag d. 5.: Bededag for præste- og ordenskald. Rosenkransbøn kl. 11.10. Derefter messe.
Søndag d. 6.: Latinsk højmesse kl. 10.
Mandag d. 7.: Herrens bebudelse. Messe kl. 8.
Tirsdag d. 8.: Møde i K.Æ.K. Messe kl. 11.30. Efter frokosten foredrag af pastor Jesper Fich. Emne: »Skriftemål og tilgivelse«. Tilmelding senest forudgående søndag pr. tlf. 39 63 82 52, Aase og Mogens Nielsen, eller pr. tlf. 39 64 09 01, Inge Ryom.
Lørdag d. 12.: Retrætedag for Skt. Andreas og Skt. Therese menigheder kl. 9.30 - ca. kl. 20. Der henvises til sognebladet.
Mandag d. 14.: Bibelkreds hos Connie Probst, Schimmelmannsvej 45. Alle er velkomne. Tilmelding pr. tlf. 39 63 63 82.
Søndag d. 20.: Sædvanlige messetider. Bededag for præste- og ordenskald.
Fredag d. 25.: St. Bededag. Messe kl. 9. Tilbedelsen og messen om eftermiddagen bortfalder.

Johanneskirken, Søborg

Vandtårnsvej 7-11, 2860 Søborg
Tlf. 39 69 03 01.
Sognepræst: Lech Pytlak. Træffes tirsdag kl. 10.30-11.30 på tlf. 31 28 17 00. Evt. også på 31 28 47 69.
Menighedsrådsformand: Lene Støtt, Kildebakkegårds Allé 68, 2860 Søborg. Tlf. 31 56 17 70.
Sognekontor: Vandtårnsvej 11.
Messetider: (HC2)(T)
Hver søndag: Højmesse kl. 9.30.
Anden søndag i måneden: Latinsk højmesse.

15 Hovedstadsområde V

Jesu Hjerte Kirke

Stenosgade 4, 1616 København V.
Tlf. 31 24 65 80 (kontor), 31 21 85 88. Indvalg 3121 0234. Fax. 33 25 07 38.
Sognepræst: P. Gerhard Sanders, SJ. (24)
Andenpræst: P. Niels Kiær, SJ. (22)
Kontortid: (Bent Wilson) Tirsdag kl. 10-12. Fredag kl. 14-17.
Messetider: (HA1)(TH)
Mandag-fredag: Messe kl. 8.15 og 17.
Lørdag: Messe kl. 8.15. Italiensk messe kl. 18.
Søndag: Latinsk højmesse kl. 10. Dansk højmesse kl. 11.30. Aftenmesse kl. 20.
Lejlighed til skriftemål før og efter alle messer og efter aftale.

Tirsdag d. 1.: Kongregationsandagt kl. 16 med foredrag om den hell. Petrus Canisius som forfatter.
Fredag d. 4.: Jesu Hjerte fredag. Sakramentet udstilles kl. 16. Kort andagt og sakramental velsignelse kl. 16.45. Messe kl. 17.
Søndag d. 6.: Højmesse kl. 10 med førstekommunion.
Tirsdag d. 8.: Menighedsrådet aflægger besøg kl. 14 hos kirkens nabo: Pastoral-Centret.
Onsdag d. 9.: Menighedsrådsmøde kl. 19.30.
Tirsdag d. 15.: De ældres eftermiddag kl. 14.30-16.30. Der vises en serie lysbilleder om den hell. Petrus Canisius ved p. Keller.
Onsdag d. 16.: Ministrantklub kl. 15.30.
Lørdag d. 19.: Kongregationsmesse kl. 10. Religionsundervisning kl. 10.30-13. Sidste gang inden sommerferien.
Søndag d. 20.: Familiemesse kl. 11.30.
Søndag d. 27.: Ungdomsmesse kl. 20 med »Café Ludvig« bagefter i menighedssalen.
Mandag d. 28.: Foredragsaften kl. 19.30 i menighedssalen. Pastor Jesper Høgenhaven (Lindevangskirken) taler om »Dødehavstekster«. Alle er velkomne.

Hver søndag indbyder vi til *kirkekaffe* efter morgenmesserne. Kaffen - og theen - serveres i menighedssalen, Stenosgade 4 B. Børn og unge er velkommen i ungdomslokalerne i kælderen ved samme indgang.

Skt. Mariæ Kirke

Jens Jessensvej 5, 2000 Frederiksberg
Sognepræst: Jesper Fich, Marielystvej 16, 1., 2000 Frederiksberg. Tlf. 38 79 39 99.
Messetider: (HA)(TH)
Søndag: Højmesse kl. 11.
Hverdage: Mandag og onsdag: Messe kl. 7. Tirsdag og fredag: Messe kl. 16.30. Torsdag og lørdag: Messe kl. 7.30.

Søndag d. 6.: Familiemesse kl. 11. Efter messen kirkekaffe.
Tirsdag d. 8.: Katolsk Ældre Klub. Møde i Liobahjemmets sal kl. 13.30. Messe kl. 16.30.

Skt. Nikolaj Kirke

Strøbyvej 2, 2650 Hvidovre
Sognepræst: Wladyslaw Zdunek, C.ss.R., Strøbyvej 2, 2650 Hvidovre. Tlf. 36 78 27 90. Træffes tirsdag, fredag og lørdag kl. 9-12, tordag kl. 16-18. Mandag, onsdag og søndag kun efter aftale.
Messetider: (HA)(T)
Mandag- fredag: Messe kl. 8. Torsdag også kl. 17.
Lørdag: Messe kl. 17.
Søndag: Højmesse kl. 10.
Skriftemål: Lejlighed til skriftemål en halv time før messerne.

Fredag d. 4.: Første fredag. Messe på dansk kl. 8. Vietnamesisk messe kl. 16.
Søndag d. 6.: Højmesse kl. 10. Messe på polsk kl. 12. Derefter kirkekaffe.
Lørdag d. 12.: Religionsundervisning for børn kl. 9-

13. Reciteret messe kl. 17.
Søndag d. 13.: Højmesse kl. 10. Derefter kirkekaffe.
Søndag d. 20.: Højmesse kl. 10. Polsk messe kl. 17.

16 Hovedstadsområde N

Sakramentskirken
Nørrebrogade 27, 2200 København N
Tlf. 31 35 68 25. Girokonto: 804-6638 Sakramentskirken.
Sognepræst: Jac. Adams, Redemptorist, Dovregade 5, 1.tv., 2300 København S. Tlf. 31 57 09 42.
Træffes på kirkens kontor tirsdag-fredag ca. kl. 10-11 og ca. en halv time efter messerne. Bedst efter aftale, tlf. 31 35 68 25.
Kirkens kontor: Marianne F. Jensen, Nørrebrogade 27 C, 2200 København N. tlf. 31 35 68 25. Kontortid: Ti., on. og to. kl. 9-11, fr. kl. 10-12.
Menighedsrådsformand: Stella Sørensen, Australiensvej 30, 2.th., 2100 København Ø. Tlf. 31 18 00 67.
Hospitalspræsten for Københavnsområdet pastor Jørgen Erichsen meddeler, at han bedst træffes på tlf. 39 61 19 19 hverdage mellem kl. 8-9. Ved akutte tilfælde er man velkommen til at ringe til enhver tid.
Messetider: (HB2)(T)
Søndagsmesser: Lørdag kl. 17 dansk, kl. 18.15 fransk messe. Søndag kl. 10 højmesse. Kl. 18 engelsk.
Hverdagsmesser eller ordets gudstjeneste: Tirsdag, torsdag og fredag kl. 11, onsdag kl. 17 engelsk messe.
1. fredag i måneden ingen messe kl. 11, men messe kl. 17 med efterfølgende tilbedelse og sakramental velsignelse.
Undervisning af 1. kommunikanterne: Onsdag d. 2. kl. 12-14 i mødelokalet på 1. sal.
Bedegruppe: Hver tirsdag kl. 16-18 i kirken.

Fredag d. 4.: Messe kl. 17. Derefter udstilling af sakramentet og sakramental velsignelse. Ingen messe kl. 11.
Lørdag d. 5.: TRO & LYS møde kl. 12 - flyttet til Herlev. Messe kl. 17.
Søndag d. 6.: Højmesse kl. 10 med børnenes første hell. kommunion. Familiemesse.
Torsdag d. 24. - søndag d. 27.: Skandinavisk TRO & LYS retræte på Magleås med p. Josef Larsen.
Fredag d. 25.: St. Bededag. Messe kl. 11.

17 Hovedstadsområde K

Skt. Ansgars Kirke
Bredgade 64, 1260 København K.
Sognepræst: Dietrich Timmermann. Tlf. 33 13 37 62.
Præsternes træffetid: Tirsdag-fredag kl. 11-12.
Messetider: (HB2)(T)
Søndage: Reciteret messe kl. 8. Højmesse kl. 11.
Lørdage: Aftenmesse kl. 17.
Hverdage: Messe kl. 8.

Onsdag d. 2.: Messe for de ældre kl. 10.
Fredag d. 4.: Jesu Hjerte messe kl. 16.30. Tilbedelse til kl. 18.
Søndag d. 6.: Reciteret messe kl. 8. Højmesse kl. 11 med børnenes første hell. kommunion.
Mandag d. 7.: Herrens bebudelse. Messe kl. 8.
Onsdag d. 16.: Messe for de ældre kl. 10.
Søndag d. 20.: Reciteret messe kl. 8. Højmesse kl. 11 med gregoriansk sang.
Søndag d. 27.: Reciteret messe kl. 8. Højmesse kl. 11. Efter messen reception i anledning af sognepræstens 60 års fødselsdag.
Ved majandagten d. 1. maj kl. 19 vil organist Rolf Tönshoff og Skt. Ansgars kirkes kor medvirke med gregorianske hymner og litani. Kollekten, der bliver indsamlet ved denne musikandagt, går til fordel for korets rejse til Skt. Olafs festen i Trondheim til sommer. Alle er hjertelig velkomne.

18 Amager og Bornholm

Skt. Annæ Kirke, Amager
Hans Bogbinders Allé, 2300 København S.
Sognepræst: P. Jerzy Gorowski, CssR. Tlf. 31 58 41 02.
Andenpræst: Janusz Turek, CssR.
Kontortid: Tirsdag, onsdag, torsdag, fredag kl. 10-12, torsdag tillige kl. 17-18.
Udenfor kontortid tlf. 31 58 21 02.
Messetider: (HA)(T)
Lørdage: Engelsk messe kl. 17.
Søndage: Reciteret messe kl. 8.30. Højmesse kl. 10. Polsk messe kl. 12. Engelsk messe kl. 17.
Hverdage: Messe kl. 8.
Torsdage: Messe kl. 19 med Maria-andagt.
1. fredag: Jesu Hjerte messe kl. 19.

Onsdag d. 2.: Møde i onsdagsklubben kl. 14.30. Pastor Niels Engelbrecht om emnet: Hvad lærer kirken om livet efter døden?
Fredag d. 4.: Jesu Hjerte messe kl. 19. Herefter vågenat.
Søndag d. 6.: Familiemesse kl. 10.
Søndag d. 13.: Højmesse kl. 10 med firmelse ved biskop Hans L. Martensen.
Onsdag d. 16.: Møde i onsdagsklubben kl. 14.30. Officer i Frelsens Hær, Ninna Lauridsen, fortæller om hærens sociale arbejde.
Onsdag d. 30.: Møde i onsdagsklubben kl. 14.30. Fhv. skoleleder Annie Rastrup har som emne: I mesterens spor. Et foredrag med lysbilleder om Jerusalem.

Skt. Hyacinthus Kirke, Rønne
Østergade 59, 3700 Rønne
Tlf. 56 95 08 14 / 56 95 08 55.
Sognepræst: Erling Brodersen, tlf. 33 93 19 48 / 33 11 60 80.
Messetider: (HC2)(1)
Højmesse: Søndag kl. 10.

Rosenkranskirken, Åkirkeby
Gregersgade 12, 3720 Åkirkeby
Sognepræst: Erling Brodersen.
Messetider: (HC2)(1)
Højmesse: Lørdag kl. 17.

Tirsdag d. 15.: Møde med damerne kl. 14. Alle er velkomne.

19 Grønland

Krist Konge Kirke, Nuuk / Godthåb
Tlf.: 00 299 2 12 75. Fax: 00 299 2 31 75.
Præst: Paul Marx OMI. Kutaa 1, Box 51, 3900 Nuuk.
Messetider:
Søndagsmesser: Messe kl. 10.
Hverdagsmesser: Tirsdage og torsdage: Messe kl. 17.15. Onsdage: Messe kl. 18.30 efterfulgt af tilbedelse til kl. 20. Fredag: Messe kl. 17.15 hos Jesu Små Søstre i Blok 9, 213. Lørdag: Messe kl. 11.
Religionsundervisning: Efter aftale.
Fejring af bodens sakramente: Efter aftale.
Sammenkomster: Efter søndags og onsdags liturgier.

Gudstjenester på fremmede sprog

Deutschsprachige Gemeinde
Pfr. Guido Kreienbühl, Vesterbrogade 28, 2., 1620 København V. Tlf. 31 24 26 30.
Hl. Messe jeden 1. und 3. Sonntag im Monat um 10.30 Uhr in der Hauskapelle der St. Augustin Kirche, Jagtvej 183, Kopenhagen . Nach jedem Gottesdienst findet ein gemütliches Zusammensein statt.

English-Speaking Ministry
Fr. Carroll Parker, O.M.I., Chaplain to the English-Speaking Catholic Community.
Ministry Center: Vor Frue Kirke (VFK), Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev. Tlf. 44 94 76 78. Other Churches with Mass in English: Sakramentskirken (SAK), Nørrbrogade 27, 2200 Kbh. N. and Skt. Annæ Kirke (Skt.A.), Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S.
Eucharistic Celebrations in English:
Saturday: Skt.A. at 5 p.m. Sunday: VFK at 11. a.m.; Skt.A. at 5. p.m.; SAK at 6. p.m. Wednesday: SAK at 5 p.m. Thursday: VFK at 9.30 a.m. First Friday: VFK at 7.30 p.m.

Communauté de Langue Francaise
Copenhague: Tous les samedis à 18 h 15 à Sakramentskirken, Nørrebrogade 27, Kbh. N.

Missione cattolica Italiana
Messe ogni sabato alle ore 18 Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 Kbh.V.

Misa en Espanol
Iglesia de San Augustin, Jagtvej 183. Todos los domingos a las 12.00.

Kroatisk mission
P. Drago Cumurdzic, Johanneskirken, Vandtårnsvej 11, 2860 Søborg.
Messe: Hver søndag kl. 12 samt hver fredag kl. 19.
I Helsingør: Den 1. og 3. søndag i måneden kl. 14.
I Frederiksværk: Den 2. søndag i måneden kl. 16.
I Helsinborg, Sverige: Den 4. søndag i måneden kl. 17. I Klipan, Sverige: Hver lørdag kl. 14.

Msze swiete w jezyku polskim
Ks. Julian Bodnar, CssR.
Kosciól sw. Anny, Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S. Tlf. 31 58 21 02.
Msza sw.: Kazda niedziela i swieto o godz. 12.00.

Ungarsk messe
Magyar mise v. P. Kálmán Horváth, S.J. Stenosgade 4 a, 1616 Kbh. V. (Jesu Hjerte Kirke). Tlf. 31 21 85 88. Messe hver 2. søndag i måneden kl. 16 (i huskapellet, Stenosgade 4 A).

Tamilske gudstjenester
Pastor Jude Kulas Soosaiappu, Kastetvej 1, 9000 Aalborg. Tlf. 98 13 50 39 eller 20 86 67 38.
Lørdag d. 5.: Skt. Franciskus kirke, Nakskov kl. 16.
Søndag d. 6.: Vor Frue kirke, Næstved kl. 12.
Lørdag d. 19.: Skt. Knuds kirke, Fredericia kl. 15.

Koder for kørestolsbrugere
Koderne er anført efter »Messetider«.
HA = Direkte angang ad fast rampe, fast skinne eller elevator.
HB = Adgang ad løs rampe eller skinne.
HC = Kun adgang ved løft.
1 = Placering af fast adngsvej oplyses ved henvendelse til sognekontoret.
2 = Aftale om hjælp ved ankomst aftales med sognekontoret/kirken.

Koder for hørehandicappede
Koderne er anført efter »Messetider«.
T= Teleslynge.
H= Andre hjælpemidler for hørehandicappede, f.eks. højtaleranlæg, hånd-høreapparat. Sidstnævnte skal nogle steder lånes i kirkens sakristi.
I= Ingen hjælpemidler for hørehandicappede.

Børnenes apostolat ved pater Paul Keller S.J.

Eukaristi og frihed

Den 46. eukaristiske kongres, som finder sted i Polen i år, har som tema: »Eukaristi og frihed«. Sikkert blev dette emne valgt også med henblik på et land, hvor friheden indtil for nylig blev undertrykt af et kommunistisk diktatur. Den »nye frihed« på det økonomiske område gav menneskene nye muligheder, men dermed ikke ubetinget mere virkelig frihed. Blindt konsum og falsk carte blanche kan nemt føre ind i nye former for ufrihed og afhængighed.

Ligesom mange mennesker i diktaturer levede ud fra en indre frihed, som ikke kunne ødelægges ved fængsel og tortur, og som var med til at bringe regimet til fald, således forkyndte ogs Jesus en frihed, som ikke kan overvindes af noget som helst. Kærlighedens frihed, som viser sig i et liv for andre, og som fejres i eukaristien.

At tænke over denne frihed og at skelne den fra tilsyneladende friheder, som gør mennesket i sit indre til slave, er ikke blot målet for denne kongres, men er en indbydelse til alle troende. Men fremfor alt opfordres vi også til at bede for, at vi - præget ved eukaristien - mere og mere må vinde denne frihed i kærlighed.

Vi beder med paven om,
at deltagelsen i eukaristien må vække de troendes sans for den kristne frihed, således som det er udtrykt i budskabet til den 46. eukaristiske kongres.

Kinesisk reaktion på et paveligt budskab

Til minde om 70 årsdagen for indvielsen af de første kinesiske biskopper (1926) og 50 årsdagen for oprettelsen af det katolske hierarki i Kina (1946) fejrede Johannes Paul II den 3. dec. 1996 på festdagen for den hellige Frans Xaver i sit privatkapel en hellig messe, som blev transmitteret af Radio Vaticana.

I denne messe rettede paven et budskab til kirken i Kina. Han henviste til året 2000 og Kinas betydning i denne sammenhæng. Han kom også ind på den kinesiske missionshistorie og skildrede kirkens situation i Kina af i dag. Han opfordrede regeringen i Beijing til at respektere religionsfriheden. Kina behøvede ikke at nære frygt for Gud eller for kirken.

Han formanede biskopperne til at agte på kirkens enhed, også på deres enhed med paven. Ved at mindes undertrykkelsen og katolikkernes ofre i den »vanskelige tid« opfordrede han de kristne til »fuld forsoning«. Han opmuntrede dem til at begynde en dialog i sandhed og kærlighed, også med dem, som har fjernet sig fra den fulde enhed med den katolske kirke. Forsoningen så paven i sammenhæng med jubeláret 2000, som burde være et forsoningens år. Han udtalte også ønsket om at besøge Kina.

Reaktionen

To dage efter dette budskab opfordrede regeringen i Beijing paven til ikke at blande sig i landets indre anliggender. Det gjaldt især spørgsmålet om religionsfrihed. Men samtidig erklærede Beijing sig rede til at forbedre forholdet til Vatikanet, ganske vist under den forudsætning, at paven afbrød sine diplomatiske forbindelser med Taiwan.

Vatikanets reaktion

Den 6. dec. svarede Vatikanets radio, at pavens budskab ikke på nogen måde indeholdt bebrejdelser. Tværtimod, det var opfyldt af sympatiens og håbets ånd; det inviterede enhver til i en ny ånd at se fremtiden imøde, for den kinesiske nations skyld, hvortil den kinesiske kirke ønskede at yde et bidrag.

Regeringen i Beijing har i lang tid overhovedet ikke reageret på pavens udtalelser ang. Kina. Det prompte svar på pavens tale den 3. dec. 96 kan betyde, at man i det mindste lægger mærke til Den hellige Stol og eventuelt alligevel er interesseret i en forbedring af forholdet.

Nu er det bl.a. pavens håb, at de kristne i Hongkong, som

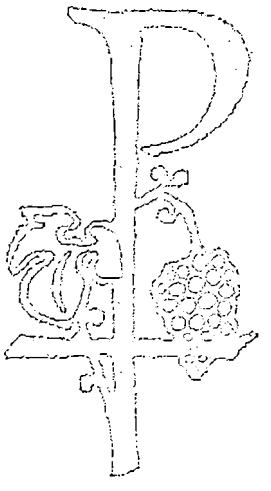

igen tilfalder Kina, ved deres eksempel på levende tro og på en positiv holdning til samfund og stat, må være et tegn for hele det kinesiske folk: at kærlighed til folket og kærlighed til kirken ikke udelukker hverandre, men fremmer hinanden.

Efter P. R. Malek, SVD, leder af det katolske Kina-center St. Augustin

Missionsanliggende:
at de kristne i Hongkong også fremdeles må være vidner om tro og enhed, forkyndelse og dialog med hele det kinesiske folk.

Tillykke

Ebbe Simonsen 50 år præst d. 6. april

Den 6. april har *Ebbe Simonsen*, Maria Hjerte Kloster, Sostrup 50 års jubilæum som præst i den katolske kirke i Danmark.

Jeg lærte Ebbe Simonsen at kende gennem ni måneder i 1983-84, hvor jeg søgte optagelse i kirken.

Omkring Ebbe Simonsen vår og er en venlighed og varme og en stilfærdig humor, som alle, der kender ham, husker og skatter.

Meget blev diskuteret i den - for mig - uforglemmelige tid.

Ebbe Simonsen havde nogle meget nære måder at forklare begreber på. Et eksempel på dette var hans enkle billede af synd og tilgivelse. »Jo«, sagde han »det er som når man giver små børn rent tøj på og sender dem ud at lege og de så snavser klæderne til. Så renser man klæderne og beder børnene om at passe bedre på en anden gang.«

Under en anden samtale, hvor vi talte om livet - hans liv - sagde han med sit stilfærdige smil: »Jeg tror jeg ville gøre det igen«. Han har siden korrigeret det til: »Jeg ved jeg ville gøre det igen«.

Kære Ebbe Simonsen, tillykke!

En venlig hilsen og i venlig erindring fra menigheden i Sønderborg.

Erik Wien

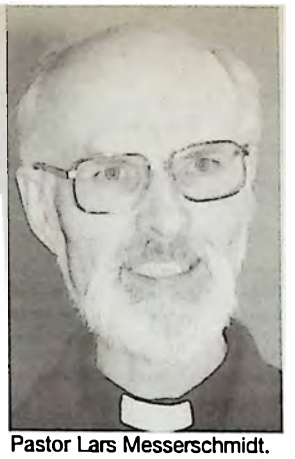

Pastor Lars Messerschmidt.

Lars Messerschmidt 60 år

Pastor *Lars Messerschmidt* fylder 60 år den 5. april. Han blev præsteviet i 1961 og har virket i flere sogne i de mellemliggende år - domsognet, Hillerød, Ordrup, Søborg og senest Esbjerg, hvor han stadig er sognepræst. Lars Messerschmidt er desuden biskoppens generalvikar for firmelser.

Pastor Josef Reymen fylder 70 år og fejrer samtidig præstejubilæum

Sognepræst, pastor *Josef Reymen*, Horsens, fylder 70 år den 23. marts og fejrer samtidig sit 25 års jubilæum som sognepræst i Horsens, og i august kan han fejre sit 40 års præstejubilæum.

Efter studentereksamen og efter udstået militærtjeneste søgte Josef Reymen som 23 årig ind hos præmonstratenserne i Averbode, Belgien, nogle minutters kørsel fra barndomshjemmet i Veerle.

I 1957 blev han præsteviet og 2 år senere sendt til Danmark. Hans virke faldt i Vejle, Kolding, Esbjerg, Herning, Silkeborg og Horsens, men det var i den sidstnævnte by, der blev slået rødder. Det varede ikke længe, før præst og menighed fandt sammen - man passede godt til hinanden.

Da flygtningene i slutningen af 70'erne begyndte at ankomme, stod præst og menighed parate til sammen at byde de nye medlemmer velkommen.

I dag udgør de en stor del af menigheden, og Josef Reymen har klogt og med stor indlevelse formået at gøre flygtningene til faste og trofaste medlemmer af menigheden.

Josef Reymen - til daglig »pastor Reymen« - har et sjældent evangelisk sindelag, og han fremhæver selv arbejdet med bodens sakramente i menigheden som det vigtigste. To gange om året samles man - før jul og påske - til bodsandagt med personligt skriftemål. Der sluttes af med fællesspisning.

Han har i alle årene været stærkt optaget af arbejdet ved Sankt Ibs Skole, først som menigt medlem af skolebestyrelsen og fra 1992 som formand. Samtidig med byggeri og vedligeholdelsesarbejder i Sankt Josefs kirke har han været involveret i skolens byggerier, og på nært hold fulgt udvidelserne. Han færdes til dagligt blandt børn og lærere og har et nært forhold til mange af skolens familier.

Det sker kun sjældent, at præst, menighed og skole kan følges ad i så mange år og sammen kan opleve de skiftende tider - med små og store begivenheder, båret af såvel sorg som glæde. Og når det sker i respekt for hinanden og i bevidstheden om, at vi alle er tjenere for Herren, bliver det til velsignelse for begge parter. Så opstår det fællesskab, hvor der er plads for de tyngede og for dem, som har overskud at dele ud af.

Jubilæet og fødselsdagen vil blive fejret i menigheden lørdag d. 12. april kl. 11 med messe i Sankt Josefs kirke og efterfølgende reception i skolens gymnastiksal.

Jørgen Frost-Jensen

Pater Grégoire og Skt. Andreas Bibliotek

Den fine og udførlige artikel i »katolsk orientering« om pater *Grégoires* virke omtalte bl.a. hans arbejde for bispedømmets teologiske bibliotek.

Desværre blev der ikke plads til at omtale hans sidste værk: flytningen af bibliotekets samling til nyindrettede lokaler ved Københavns Universitets teologiske fakultet, Købmagergade 44, 1150 København K.

Det glædede hans historiske interesse, at biblioteket kom tilbage til den gade, hvor det blev grundlagt allerede i 1647. Han har givet udtryk for det i den lille bog, som han nåede at se trykt lige før jul, »Sankt Andreas Biblioteks historie« (Ælnoths Skriftserie nr. 5, 1996).

Men det var især fremtidsperspektivet, som glædede ham. At det teologiske fakultet fandt bogsamlingen så værdifuld, at det tilbød at huse den vederlagsfrit, for at lærere og studenter kunne få glæde af den, og at det sørgede for, at den blev koblet til Det kongelige Biblioteks søgesystem »Rex«, dét var en anerkendelse af hans og hans forgængeres arbejde.

Men det var især en garanti for, at den økumeniske samtale herhjemme stadig råder over de teologiske redskaber, den har brug for. Og på den måde fortsætter p. Grégoire sit virke for den teologiske uddannelse i bispedømmet. Også i de lokale kirker er teologien en nødvendig funktion for at kirken kan opfylde sin rolle.

Jean-Pierre Duclos

»Sankt Andreas Biblioteks historie« anmeldes i næste nummer af »katolsk orientering«.

Red.

Katolsk medietræf i Haderslev

Lørdag den 19. april 1997 afholder Katolsk Radio- og Fjernsynsforbunds lokalafdeling for Syd- og Sønderjylland et katolsk medietræf i Rosenkranshuset, Mariegade 8, 6100 Haderslev.

Det har længe været forbundets ønske, at katolikker fik lejlighed til at mødes på tværs af sognene - ikke mindst fra de egne af landet, hvor man er så få katolikker, at man kan føle sig isoleret.

Dagens program begynder kl. 10 med musikunderholdning for børnene, drama og diskussionsklub for de unge og debatkreds for voksne om emnet: »Hvordan lever vi med vor tro i en moderne verden?«

Efter en frokost kl. 12, hvor man kan købe drikkevarer til den medbragte mad, er der hyggeligt samvær indtil messen kl. 13.30.

Efter messen er der kaffe/te. Boller kan købes.

I forbindelse med eftermiddagskaffen afholdes en kort ordinær generalforamling.

Deltagere bedes tilmelde sig hos deres sognepræst eller til *Kirsten With Elsborg*, tlf. 74 57 53 35 eller *Per Jespersen*, tlf. 74 71 64 84 inden den 12. april.

Liturgisk kalender april 1997

1. *hvid.* Tirsdag i påskeugen. Gl. Evt.sekvens. Påskepf.I. Til bortsendelse og svar tilføjes: Halleluja! Halleluja! L.: ApG 2,36-41; Sl 33,4-5.18-19.20+22. R. Jorden er fuld af Herrens miskundhed. Eller: Halleluja! Ev.: Joh 20,11-18.

2. *hvid.* Onsdag i påskeugen. Gl. Evt.sekvens. Påskepf.I. Til bortsendelse og svar tilføjes: Halleluja! Halleluja! L.: ApG 3,1-10; Sl 105,1-2.3-4.6-7.8-9. R. Jeres hjerte glæde sig, I, som søger Herren. Eller: Halleluja! Ev.: Luk 24,13-35. Frans af Paola, eneboer, (1507), fejres ikke.

3. *hvid.* Torsdag i påskeugen. Gl. Evt.sekvens. Påskepf.I. Til bortsendelse og svar tilføjes: Halleluja! Halleluja! L.: ApG 3,11-26; Sl 8, 2a+5.6-7.8-9. R. Herre, vor Herre, hvor herligt er dit navn på den vide jord. Eller: Halleluja! Ev.: Luk 24,35-48.

4. *hvid.* Fredag i påskeugen. Gl. Evt.sekvens. Påskepf.I. Til bortsendelse og svar tilføjes: Halleluja! Halleluja! L.: ApG 4,1-12; Sl 118,1-2+4.22-24.25-27a. R. Den sten, bygmestrene forkastede, er blevet hovedhjørnesten. Eller: Halleluja! Ev.: Joh 21,1-14. Isidor, biskop og kirkelærer, (636), fejres ikke.

5. *hvid.* Lørdag i påskeugen. Gl. Evt.sekvens. Påskepf.I. Til bortsendelse og svar tilføjes: Halleluja! Halleluja! L.: ApG 4,13-21; Sl 118,1+14-15.16ab-18.19-21. R. Jeg vil takke dig, thi du bønhørte mig. Eller: Halleluja! Ev.: Mark 16,9-15. Bededag for præste- og ordenskald. Vincent Ferrer, præst, (1409), fejres ikke.

6. *hvid.* 2. Søndag i påsken. (II Ps). Gl. Evt.sekvens. Påskepf.I. Til bortsendelse og svar tilføjes: Halleluja! Halleluja!1.L.: ApG 4,32-35; Sl 118,2-4.16-18.22-24. R. Tak Herren, thi han er god, thi hans miskundhed varer evindelig. Eller: Halleluja! 2.L.: 1 Joh 5,1-6. Ev.: Joh 20,19-31.

7. *hvid.* Mandag. Herrens bebudelse (h). Gl. Cr. Særl.pf. 1.L.: Es 7,10-14; Sl 40,7-8a.8b-9.10.11. R. Se, jeg kommer, Herre, at gøre din vilje! 2.L.: Hebr 10.4-10. Ev.: Luk 1,26-38. Johannes Baptista de la Salle, præst, (1719), fejres ikke.

8. hvid. Tirsdag i 2. uge i påsken. (II Ps). Påskepf. L.: ApG 4,32-37. Ev.: Joh 3,7-15.

9. *hvid.* Onsdag i 2. uge i påsken. (II Ps). Påskepf. L.: ApG 5,17-26. Ev.: Joh 3,16-21.

10. *hvid.* Torsdag i 2. uge i påsken. (II Ps). Påskepf. L.: ApG 5,27-33. Ev.: Joh 3,31-36.

11. *rød.* Fredag i 2. uge i påsken. (II Ps). Stanislaus, biskop og martyr, (1079)(m). Påskepf. eller Mart.pf. L.: ApG 5,34-42. Ev.: Joh 6,1-15.

12. *hvid.* Lørdag i 2. uge i påsken. (II Ps). Påskepf. L.: ApG 6,1-7. Ev.: Joh 6,16-21.

13. *hvid.* 3.Søndag i påsken. (III Ps). Gl. Cr. Påskepf. 1.L.: ApG 3,13-15.17-19; Sl 4,2.4.7.9. R. Opløft på os dit åsyns lys. Eller: Halleluja! 2.L.: 1 Joh 2,1-5a. Ev.: Luk 24,35-48. Martin I, pave og martyr, (655), fejres ikke. Kirketælling.

14. *hvid.* Mandag i 3. uge i påsken. (III Ps). Påskepf. L.: ApG 6,8-15. Ev.: Joh 6,22-29.

15. *hvid.* Tirsdag i 3. uge i påsken. (III Ps). Påskepf. L.: ApG 7,51 - 8,1a. Ev.: Joh 6,30-35.

16. *hvid.* Onsdag i 3. uge i påsken. (III Ps). Påskepf. L.: ApG 8,1b-8. Ev.: Joh 6,35-40.

17. *hvid.* Torsdag i 3. uge i påsken. (III Ps). Påskepf. L.: ApG 8,26-40. Ev.: Joh 6,44-51.

18. *hvid.* Fredag i 3. uge i påsken. (III Ps). Påskepf. L.: ApG 9,1-20. Ev.: Joh 6,52-59.

19. *hvid.* Lørdag i 3. uge i påsken. (III Ps). Påskepf. L.: ApG 9,31-42. Ev.: Joh 6,60-69.

20. hvid. 4.Søndag i påsken. (IV Ps). Gl. Cr. Påskepf. 1.L.: ApG 4,8-12; Sl 118,1+8-9.21-23.26+28-29. R. Den sten, bygmestrene forkastede, er blevet hovedhjørnesten. Eller: Halleluja! 2.L.: 1 Joh 3,1-2. Ev.: Joh 10,11-18. Bededag for præste- og ordenskald.

21. *hvid.* Mandag i 4. uge i påsken. (IV Ps). Eller hvid. Anselm, biskop og kirkelærer, (1109). Påskepf. eller Hyrd.pf. L.: ApG 11,1-18. Ev.: Joh 10,1-10.

22. *hvid.* Tirsdag i 4. uge i påsken. (IV Ps). Påskepf. L.: ApG 11,19-26. Ev.: Joh 10,22-30.

23. *hvid.* Onsdag i 4. uge i påsken. (IV Ps). Eller rød. Georg, martyr. Eller *rød.* Adalbert, biskop og martyr, (997). Påskepf. eller Mart.pf. L.: ApG 12,24 — 13,5. Ev.: Joh 12,44-50.

24. *hvid.* Torsdaag i 4. uge i påsken. (IV Ps) Eller *rød.* Fidelis af Sigmaringen, præst og martyr, (1622). Påskepf. eller Mart.pf. L.: ApG 13,13-25. Ev.: Joh 13,16-20.

25. *rød.* Fredag. Markus, evangelist (f).(IV Ps). Gl. Ap.pf. II. L.: 1 Pet 5,5b-14; Sl 89,2-3.6-7.16-17. R. Om din nåde, Herre, vil jeg evigt synge. Eller: Halleluja! Ev.: Mark 16,15-20. (Store Bededag)

26. *hvid.* Lørdag i 4. uge i påsken. (IV Ps). Påskepf. L.: ApG 13,44-52. Ev.: Joh 14,7-14.

27. *hvid.* 5.Søndag i påsken. (I Ps). Gl. Cr. Påskepf. 1.L.: ApG 9,26-31; Sl 22,26b-27.28+30.31-32. R. Herre, jeg vil synge din pris i en stor forsamling. Eller: Halleluja! 2.L.: 1 Joh 3,18-24. Ev.: Joh 15,1-8.

28. *hvid.* Mandag i 5. uge i påsken. (I Ps). Eller *rød.* Peter Chanel, præst og martyr, (1841). Påskepf. eller Mart.pf. L.: ApG 14,5-18. Ev.: Joh 14,21-26.

29. *hvid.* Tirsdag i 5. uge i påsken. (I Ps). Katarina af Siena, jomfru og kirkelærer, (1380)(m). Påskepf. eller Jomf.pf. L.: ApG 14,19-28. Ev.: Joh 14,27-31a. (Læsning ad libitum (Katarina af Siena): 1 Joh 1,5 — 2,2.)

30. *hvid.* Onsdag i 5. uge i påsken. (I Ps). Eller *hvid.* Pius V, pave, (1572). Påskepf. eller Hyrd.pf. L.: ApG 15,1-6. Ev.: Joh 15,1-8.

Retræte for mænd på Dalum kloster

Maria tegn på vor udvælgelse og et forbillede på vor vej

I er en udvalgt slægt, et kongeligt præsteskab« (Pet. 2.9), fortæller Peter de første kristne.

Maria er det første menneske, der oplevede denne genvundne værdighed. Derfor bør enhver kristen kunne genfinde sig selv i Kristi kronede Moder. Hun er sådan, som Gud ønsker os alle. Inden hun blev den »allersaligste«, var hun »rig på smerte«. Derfor kan hun være et opmuntrende orienteringspunkt for os på vor egen brogede livsvej.

Vi alle længes efter, at blive præcis det Gud har ment med os. Med Maria har vi sådan et vellykket liv, helt i Guds tjeneste. Præcis derfor kan vi moderne mennesker få nye impulser i vor egen søgen efter en mening med tilværelsen, ved at se Marias liv og eksempel, som vi kender det fra Den hellige Skrift.

I vor paves våbenskjold er afbildeet et lysende kors, flankeret af et mindre »M« der ligesom vokser frem af førstnævnte: Et kors og en Moder, Kristus og Maria. Det illustrerer den rigdom af nåde og frelse, der er vor, gennem Kristus, som kommer til os i Maria.

I en tid med New Age og nok så meget føleri i og uden for kirken, er det blevet særlig nødvendigt at fremme en ægte og sund andagt til Vor Frue uden spor af sentimentalitet og føleri.

Vi må søge at forstå Maria i Guds lys d.v.s. hendes placering i Skaberens frelsesplan, sådan at hendes rolle kan blive forstået og værdsat af moderne kristne. Ikke for ingen ting kunne Pave *Paul VI* i 1964 skrive, at »Viden om den sande katolske dogmatik vedrørende den salige Jomfru Maria, altid vil være nøglen til en præcis forståelse af Kristi Mysterium og af Kirkens Mysterium«!

Vi kan med andre ord ikke forstå Maria ud fra hende selv, men først når vi ser på hendes placering i Gud's frelsesplan. Kirkefædrene har derfor altid omtalt Maria som Faderens datter, Sønnens Moder og Helligåndens brud.

På årets Dalumretræte vil vi ud fra centrale skriftsteder i Det nye Testamente beskæftige os med Maria som det fuldendte tempel for Den treenige Gud, og herigennem forsøge at finde ny inspiration for vort eget trosliv, og for vor måde at være Kirke på. Kardinal *Ratzinger* har udtrykt det således: »Kirken er ikke en maskine, ikke kun en institution. Den er en person. Den er en kvinde. Den er en moder. Den er levende. Den marianske forståelse af kirken er den stærkest tænkelige modsætning til kirken

Pastor Martin Bergsøe.

som ren organisation og bureaukrati. Vi kan ikke gøre en kirke: Vi må blive kirke. Kun i den udstrækning at troen former selve vor eksistens hinsides alle planer om at gøre, bliver vi kirke, bliver Kirken i os.

Kun ved at være mariansk bliver vi kirke. I sin begyndelse blev kirken ikke skabt, men født. Den blev født da ønsket: »Det ske mig efter dit ord« voksede frem i Maria's sjæl. At kirken skal vokse frem af vor sjæl, er konciliets inderligste ønske. »Maria viser os vejen«.

Med Maria ved hånden, vil vi på vor retræte forsøge at trænge dybere ind i Kristi Mysterium og i kirkens Mysterium, og dermed forhåbentlig også forstå meningen med vor egen eksistens i Guds frelsesplan.

Martin Bergsøe

Retræte i Hellig Kors Kloster

Lidt nord for Skjern, øst for Lem på Dejbjerg hede med udsigt over Ringkøbing Fjord, ligger Hellig Kors Kloster. Her virkeliggjorde folkekirkepræsten *Haakon Rabjerg* sin livsdrøm: at bygge et firlænget kloster med klosterkirke i middelalderstil.

Haakon Rabjerg byggede på sin egen grund og for egne midler. Det hele stod færdigt omkring 1970 og begyndte nu at fungere som et lutherskevangelisk kloster, hvor de fastboende levede et beskedent og enkelt liv i bøn og arbejde. En af hovedtankerne med klostret var desuden at give mennesker mulighed for at komme væk fra verdens larm og i fred og stilhed fordybe sig i det åndelige liv.

Siden begyndelsen er mange kommet hertil og har nydt godt af stedet. I maj 1996 tog også en gruppe katolikker på retræte her. Retræten blev ledet af pastor *Lars Messerschmidt*, og med som præst var *Dominique Tran Duc Thanh*. Vi fik lov at bruge kirken på katolsk vis, og vi nød meget godt af gæstfriheden på stedet. Det blev nogle udbytterige dage med gode oplæg og megen tid til bøn og stilhed.

Allerede under retræten bestilte vi plads til 1997, så vi nu kan tilbyde en retræte her fra Kristi Himmelfartsdag d. 8. maj kl. 16 til lørdag d. 10. maj kl. 14. Den bliver ledet af præsterne Lars Messerschmidt og Dominique Tran Duc Thanh. Som i 1996 bliver det med oplæg og megen stilhed og bøn.

Alle, der ønsker at forberede sig på Jubelår 2000 - i år med focus på Jesus Kristus - er meget velkomne.

Prisen er 400 kr. og tilmelding kan ske til *Kirsten Kjærulff*, Alkenvej 19, Svejstrup, 8660 Skanderborg, tlf. 86 57 70 52 eller til *Hanne Wegener*, Enghavevej 24, 7100 Vejle, tlf. 75 82 58 53.

Hanne Wegener

Bistand

Katolsk menighedspleje
Bredgade 69 A, 1260 København K.
Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. telefon 33 15 23 03. Postgiro 6466397

Annoncer i »katolsk orientering«
Tekstside-annoncer: kr. 6,- pr. sp./mm.
Rubrik-annoncer: kr. 5,- pr. mm.

Møder og arrangementer

Pastor Dietrich Timmermann fylder 60 år den 22. april

Tirsdag den 22. april:
Åbent hus i præstegården, Bredgade 64, 1.sal fra kl. 12-18. Messe i kirken kl. 16.30.

Søndag den 27. april:
Højmesse i kirken kl. 11. Reception i menighedssalen, Bredgade 69 A ca. kl. 12.

Lægdominikanerne i Danmark

Er du interesseret i Dominikanerordenen? Ønsker du at vide, hvad lægdominikanerne står for?

Fredag den 4. april kl. 18

kan du møde pater *Patrick-Dominique Linck*, O.P. fra Lund i præstegården bag Skt. Ansgars kirke, Bredgade 64, 1. sal.

Dalum Retræte for mænd
afholdes på Dalum Kloster

fra den 25.8. med ankomst senest kl. 17 til den 29.8. efter højmessen og morgenmad.

Retrætepræst: Sognepræst Martin Bergsøe.

Emne: At være som Gud har ønsket mig.

Prisen for opholdet er kr. 675,00.

Tilmeld dig ved at sende depositum kr. 100,00 i check til Børge Blans, Sejsvej 7, 8600 Silkeborg. Tlf. 86 82 28 92 eller 98 93 10 74. Der kan søges om tilskud til retræten.

Retræteudvalg: Walther Egger, Hillerød. Poul Wiisbye, Roskilde. Tage Gondek, Nykøbing F. Jens Åge Ibsen, Sønderborg. Børge Blans (udvf.), Silkeborg.

DUK-kalender

FIRMELSE VEST WEEKEND den 4. 4. - 6. 4. på Øm for alle firmander, der bor på Fyn og i Jylland.
Pris kr. 160,- samt kr. 175,- for fællesrejse.

FIRMELSE ØST WEEKEND den 11. 4. - 13. 4. på Øm for alle firmander, der bor på Sjælland og Lolland/Falster.
Pris kr. 160,- samt kr. 175,- for fællesrejse.

LEDERMØDE JYLLAND/FYN den 18. 4. - 20. 4. for alle lokalforeningsledere.
Pris kr. 50,-. To ledere fra hver lokalforening får refunderet rejseudgifterne. Tilmelding og betaling senest den 4. 4.

LEDERTRÆNING den 24. 4. - 27. 4. på Øm.
Alder: 14-20 år.
Pris kr. 175,- samt kr. 175,- for fællesrejse.
Tilmelding og betaling senest den 4. 4.

UNGDOMSMESSE den 27. 4. kl. 20.
Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 København V. Efter messen er der Café Ludvig.

LEJRLEDELSESKURSUS den 2. 5. - 4. 5. på Øm for alle ledere på DUK's sommerlejre 1997.
Kurset er gratis. Tilmelding senest den 11. 4.

UNGDOMSMESSE den 1. 6. kl. 20.
Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 København V. Efter messen er der Café Ludvig.

DET ER MEGET VIGTIGT AT OVERHOLDE TILMELDINGSFRISTEN!!!
Samtlige priser er for medlemmer af DUK. Ikke medlemmer betaler kr. 100,- mere i gebyr for weekender og kr. 300,- for lejre.
Afbud: Tilbagebetaling af gebyr sker normalt ikke efter sidste tilmeldingsfrist.

Jeg tilmelder mig:

Arrangement:.....

Dato:.....

Navn:.....

Adr.:.....

Postnr./By:.....

Fødselsdato:.....

Telefon:.....

Katolik: Ja:..... Nej:.....

Deltager i fællesrejse:.....

Ankommer selv:.....

Postgirokonto 9 08 32 94
Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Bredgade 67, 2.th., 1260 København K.
Tlf. 33 14 77 07

Retræte Therese af Lisieux 1897-1997

Kirken fejrer i år 100-året for Lille Thereses død. I den anledning afholdes den 12.-14. september en retræte med hendes liv og lære som tema.

Ledere: Karmelitpater Anders Arborelius og Grethe Livbjerg.

Sted: Hellig Kors Kloster, Lem ved Ringkøbing.

Pris: Kr. 550,-.

Tilmelding: Grethe Livbjerg, Kollegievej 4, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 63 53 33.

DØDEHAVSTEKSTER

Foredrag ved pastor Jesper Høgenhaven

Mandag den 28. april 1997 kl. 19.30 i Jesu Hjerte kirkes menighedssal, Stenosgade 4 B

Alle interesserede er velkomne.
Kaffe og te kan købes.

Det sker på Magleås

Ti. d. 1. - on. d. 2.4.:
Dansk Socialrådgiver Forening.

Ti. d. 1. - on. d. 2.4.:
Ældrerådet Søllerød kommune.

On. d. 2. - to. d. 3.4.:
Musikvidenskabeligt Institut.

On. d. 2. - to. d. 3.4.:
CASA.

To. d. 3. - fr. d. 4.4.:
AMU-center København.

To. d. 3. - fr. d. 4.:
Fælledgården.

Fr. d. 4. - sø. d. 6.4.:
Vuggestuen Jagtvejen.

Fr. d. 4. - to. d. 10.4.:
Musikvidenskabeligt Institut.

Ti. d. 8. - on. d. 9.4.:
Skov- og Naturstyrelsen.

To. d. 10.4.:
KL.

Fr. d. 11. - sø. d. 13.4.:
Frans af Assisi
v/Marianne Powell.

Sø. d. 13. - ti. d. 15.4.:
Matematiklærer Foreningen.

Ti. d. 15. - on. d. 16.4.:
Lyngby kommune.

Ti. d. 15.4.:
KL.

On. 16. - to. d. 17.:
DTU.

On. 16.4. :
Undervisningsministeriet.

On. d. 16. - fr. d. 18.4.:
Midtvejs engelsk.

To. d. 17. - sø. d. 20.4.:
Idrættens Lederakademi.

Ma. d. 21. - to. d. 24.4.:
Studievejlederne.

Ma. d. 21. - ti. d. 22.4.:
DTU.

On. d. 23. - to. d. 24.4.:
Kommunikationscenteret.

To. d. 24. - sø. d. 27.4.:
Tro & Lys.

Ma. d. 28. - on. d. 30.4.:
Kommunikationskursus for katolske præster v/p. Paul Marx O.M.I.

Ma. d. 28.4.:
KL.

Ma. d. 28. - ti. d. 29.4.:
DTU.

On. d. 30. - ti. d. 1.5.:
Dansk Røde Kors.

Academicum Catholicum

inbyder til foredrag om »katolsk bibelsyn mellem fundamentalisme og bibelkritik« ved Ider af Pastoral-Centret Erling Tiedemann torsdag den 10. april kl. 20 i Englesalen, Niels Steensens Gymnasium, Jagtvej 183 B.
Alle er velkomne

Stillinger tilbydes

Sankt Mikael Skole, Randers søger lærere

Sankt Mikael Skole

Livet går sin gang: Én kollega ønsker at gå på pension, en anden holder barsels- og forældreorlov i det kommende skoleår. Sankt Mikael Skole i Randers søger derfor pr. 1. august 1997 to lærere på fuld tid. Den ene stilling vil være tidsbegrænset med udløb ved skoleårets ophør, mens den anden er en fast stilling. Ansøgere bedes tilkendegive, hvorvidt de er interesserede i såvel den faste som den tidsbegrænsede ansættelse.

Da ansættelse forventes at ske inden den endelige fagfordeling foretages, vil der være gode muligheder for selv at være med til at sammensætte skemaet med hensyn til fag og klasser. Dog vil den tidsbegrænsede ansættelse sandsynligvis indeholde dansk- og klasselærerfunktion i 2. klasse samt tysk-undervisning. I øvrigt er vi meget interesserede i ansøgere, der kan varetage undervisning i nogle af følgende fag og funktioner: Engelsk, biologi, håndarbejde, specialundervisning og fotolære, men er du lige den rette person, kan meget lade sig gøre.

Sankt Mikael Skole er en lille katolsk skole med knap 200 elever. Vi tilbyder gode kollegiale forhold, gode samarbejdsforhold, en skole i udvikling og ikke mindst masser af søde børn.

Kunne dette interessere dig, og vil du være med til at tegne skolens profil i de kommende år, så hører vi meget gerne fra dig.

Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til skoleleder Jesper Bjerre Jakobsen, tlf. 86 42 44 11.

Ansøgning sendes til Sankt Mikael Skole, Kasernevej 7, 8900 Randers. Den stiles til skolens bestyrelse og skal være skolen i hænde senest mandag d. 7. april med morgenposten.

Ansættelse vil ske i henhold til fællesoverenskomst og organisationsaftale mellem Finansministeriet og Lærernes Centralorganisation.

Diverse

Testamente
til fordel for Den katolske Kirke Ansgarstiftelsen

Man kan støtte Kirken ved at indsætte den som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift
Kirken modtager det fulde beløb.

Gratis advokatbistand
Det anbefales at lade en advokat oprette testamentet.
Udgifterne til salær refunderes af bispekontoret.

Yderligere oplysninger
Katolsk Bispekontor
Bredgade 69 A, 1260 København K
Tlf. 33 11 60 80.

Bolig søges

Katolsk kvinde (50 år) med kat søger 2-3 vær. lejlighed eller hus, max. 3.000-3.500 kr. mdl. i omegnen af Silkeborg / Laven / Ry.

Henvendelse til Annette Okoye, Balagervej 31, 8260 Viby J.

Bekendtskab

Pæn ung mand, aktiv katolik, fast beskæftiget førtidspensionist, søger evt. med henblik på katolsk ægteskab bekendtskab med blid, seriøs kristen kvinde (20-40 år) evt. udlænding og evt. selv førtidspensionist. Børn ingen hindring.

Hvis du er den, jeg savner, så skriv snarest billet mrk. 1438 til »katolsk orientering«, Vesterbrogade 28, 4., 1620 København V.

Bolig søges

Roligt, midaldrende par uden hjemmeboende børn søger p.g.a. flytning fra Lolland en bolig i Helsingør området - enten leje- eller andelsbolig - gerne ca. 100 kvt.meter.

Billet mrk. 1437 til »katolsk orientering«, Vesterbrogade 28, 4., 1620 København V. eller tlf. 53 88 16 72.

Katolsk Menighedspleje søger værelser til unge

Til unge under uddannelse søger Katolsk Menighedspleje værelser el. lejl. i hele Storkøbenhavn. Gratis for begge parter formidles kontakt mellem udlejer og lejere. Ønsker De at udleje eller leje - ring til Katolsk Menighedspleje 33 15 23 03 kl. 14-16 tirsdag og torsdag.

Valfarter

Den nordiske valfart til Lourdes

25. juni til 2. juli 1997

8 dages flyrejse fra København med fuld pension. Ens pris for alle deltagere på hotel kr. 5.300,-. Præster, læger og sygeplejersker ledsager valfarten.
Tilmelding senest 1. maj 1997.
Information og tilmeldingsmateriale kan rekvireres hos: Marina Steensen tlf. (45) 48 48 39 83 eller Philippe Hanus tlf. (45) 39 29 92 23 - begge træffes bedst mand. til fred. kl. 20-21.

Salg og service

Lasse Baumann Antikviteter

Dødsboer og bedre indbo købes.
Naboløs 3, 1206 København K.
Tlf. 33 11 72 37. Aften: 42 85 39 40

MYRETUEN
til hverdag og fest

Lejrskole
Børnelejre
Familiefester
Ungdomslejre
Menighedsskovture

Smukke omgivelser ved Bastrup sø i Nordsjælland

Nyrenoveret hus med alle moderne faciliteter.

Moderation
til katolske institutioner og grupper.

Nærmere oplysninger og bestilling på tlf. 44 98 57 14

Juridisk bistand til private

Adv. Sandra Moll
(Dansk advokat - dott. in giurisprudenza)
Adv. Peter Alsted (H)
Adv. Niels Ahlmark (H)

Vi er et internationalt orienteret advokatkontor, som ud over erhvervsrådgivning også yder bistand til private.

For privatpersoner er det vigtigt - ikke mindst, hvis man ikker er dansk - at søge rådgivning f.eks. i følgende situationer:
- Køb og salg af fast ejendom.
- Familieretlige spørgsmål i forbindelse med indgåelse af ægteskab, separation og skilsmisse.
- Testamenter og arveret.
- Ansættelsesretlige spørgsmål.

Vester Voldgade 90,
1552 København V.
Tlf. 33 15 15 63. Fax 33 13 07 07.

Advokataktieselskabet
Linde & Altschuler
Esplanaden 6
1263 København K

Vi tilbyder erhvervsretlig rådgivning og juridisk bistand til private.

Vi kan herunder bistå Dem med virksomhedsoverdragelser, retssager, inkasso, ejendomsadministration, handel med fast ejendom, testamenter og dødsbobehandling indenlands og udenlands.

Kontakt
advokat Finn Roger Nielsen
på tlf. 33 14 19 40.

BENZONS BEGRAVELSES-FORRETNING

38 34 46 01 - 31 86 60 56

DØGNVAGT:
31 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelser og bisættelser ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler

Wagn Adler

DØGNVAGT
39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
SØBORG HOVEDGADE 94

Find *Deres* bedemand her:

Vanløse Ligkistemagasin
38 71 75 01
H.P. Baltzer & Søn
Jyllingevej 8
2720 Vanløse

Tåstrup Bedemandsforretning
43 99 75 01
Sv.E. og B. Baltzer
Køgevej 40
2630 Taastrup

Også aften, week-end og helligdag kan De ringe og aftale et møde i Deres hjem eller hos os.

Hos medlemmer af Bedemændenes Landsforening har De tryghed for:

- professionel hjælp og rådgivning ved begravelse og brænding.
- viden om en lang række forhold i forbindelse med dødsfald.
- fair forretningsmæssig og økonomisk behandling.

Rekvirer gratis pjecen
"NÅR NOGEN DØR..."

BEGRAVELSER OG BISÆTTELSER

v/ bedemand Vagn Fondo
39 62 16 50
Reference: Sankt Joseph Søstrene
Bedemændenes Landsforening

Begravelses-forretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.
Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

DØGNVAGT
31 55 55 55

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 43 99 01 58

DANSK OLIE KOMPAGNI A/S

Fyringsolie
Oliefyrsservice
Installationer
Olievagt i fyringssæsonen

Rodovrevej 383, 2610 Rodovre
36 70 45 30
- sikkerhed for varme

Murermester Keld Erik
JOHNSEN
Ankervej 12
Stubberup
4800 Nyk. F.

Medl. af BYG og Nykøbing F. Murerlaug

Om- og tilbygning - Reparationer
Alt tagarbejde

Tlf. 53 83 99 08

Vi lover godt håndværk og er omfattet af... BYG GARANTI ORDNING

Arbejde udføres overalt
på Sjælland, Lolland og Falster

Malermester
VILLY HANSEN
Bredager 13 - 7120 Vejle Ø.
Tlf. 75 81 69 62 og 75 83 29 37

VICTOR NIELSEN

Stenhuggeri og Monumentforretning

v/ stenhuggermester Mohr
Vestre Kirkegårds Allé 28-32
2450 København SV
Tlf. 31 21 65 48 Fax. 31 21 80 32

Revision • Regnskab • Skat
REVISORGÅRDEN I ROSKILDE
Registreret revisor FRR
Jørgen Brangstrup
Skt. Olufsgade 10 • Roskilde • 46 35 10 35
- det er altid sikkert med en registreret revisor

Restaureringen af Peterskirkens facade:

Et overfladeareal som en større villahave

Vatikanet (KNA) - Den 30. september 1999 vil Peterskirken fremstå i nyrenoveret glans. Den største opfriskning af facaden, siden den blev færdig i 1612, kommer til at koste et beløb svarende til 35 millioner danske kroner, udtaler arkitekten *Pierluigi Silvan* til pressen. Silvan er ansvarlig for restaureringen, som gennemføres i samarbejde med den italienske elektricitetsforsyning.

De nyeste, tekniske hjælpemidler skal tages i brug, for at man kan danne sig et overblik over de sidste århundreders skadelige miljøpåvirkning og tage de nødvendige forholdsregler med henblik på konserveringen af facaden. Allerede nu er et 50 meter højt stillads ved at blive sat op ved en del af facaden; det hindrer dog ikke, at man kan komme ind i kirken. Balkonen, hvorfra paven lyser velsignelsen »urbi et orbi«, bliver ikke skærmet af. De store ceremonier med pavelig deltagelse fortsætter i uformindsket omfang, mens mammutrestaureringen står på.

Avanceret teknologi åbner mulighed for at danne sig helt ny viden både om facadens og om selve kirkens struktur, herunder om kuplen, som stammer fra det 15. og 16. århundrede. Det største problem er, at facaden, der består af travertin, har så stort et overfladeareal, mener arkitekten. De to første faser af restaureringsarbejdet kommer til at vare ni måneder hver og omfatter i alt 4.400 kvadratmeter; den sidste etape, midterstykket, er 'kun' på 1.700 kvadratmeter.

Pilgrimme, som måtte have interesse i restaureringsarbejdet, vil inden længe kunne følge den i dertil indrettede rum i Peterskirken. Også på internettet kan man kigge konservatorerene over skulderen; adressen er http://www.eni.it

De to første faser af restaureringsarbejdet kommer til at vare ni måneder hver og omfatter i alt 4.400 kvadratmeter; den sidste etape, midterstykket, er 'kun' på 1.700 kvadratmeter. Foto KNA.

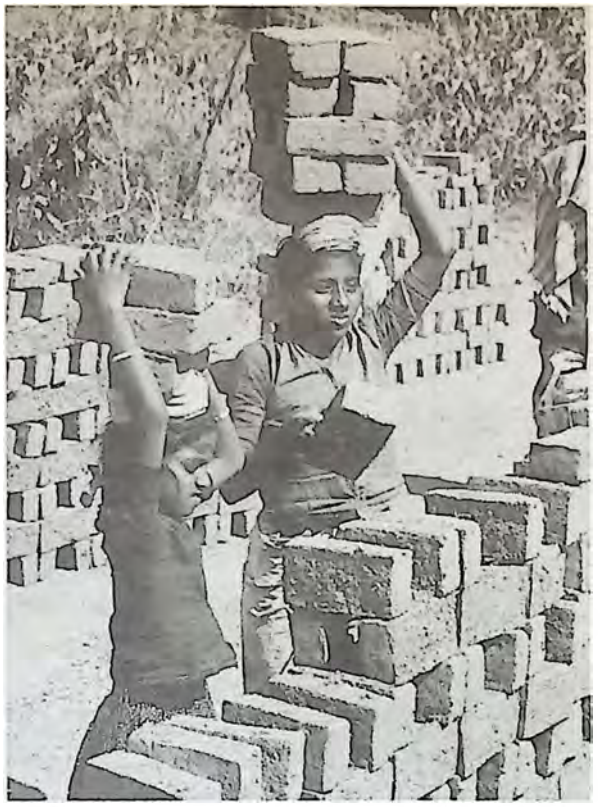

Caritas Internationalis har netop afholdt en international konference i Amsterdam om børnearbejde. Det bør forbydes, mener Caritas Internationalis, som kræver en international konvention, der beskytter den opvoksende generation imod denne form for udbytning. Der må lægges pres på de lande, hvor børnearbejdet foregår, for at få landene til at overholde denne konvention, udtaler Günther Hölter, der er leder af Caritas Internationalis. Verden over arbejder et sted mellem 100 og 200 millioner mennesker, endnu inden de når voksenalderen, oplyser han; i værste fald er der tale om tvangsarbejde. Billedet her viser børn i arbejde på et indisk teglværk. *Foto: KNA.*

Den sidste tsar bliver ikke helgenkåret

Moskva (KNA) - Den russiskortodokse kirke har besluttet, at den ikke vil helgenkåre den sidste russiske tsar, *Nikolaj II*, og hans familie. Kirkens hellige synode indledte processen i 1993, men har nu besluttet, at der ikke er tilstrækkelig meget, der taler for en helgenkåring af tsar-familien. Det fremgår af en erklæring, som patriarkatet Moskva har offentliggjort.

Den undersøgelseskommission, som har behandlet spørgsmålet om den eventuelle helgenkåring, har foreslået synoden, at man i stedet giver dem hæderstitlen 'martyrer'. Synoden har dog ikke kunnet nå til enighed på det seneste møde.

Apostolisk præfektur for omkring 5.000 nepalesiske katolikker

Nepaleser udnævnt til kirkens første overhoved

Vatikanet (KNA) - Pave *Johannes Paul II* har oprettet en apostolisk præfektur i Nepal og udnævnt den 59-årige jesuiterpater *Anthony Francis Sharma*, der stammer fra hovedstaden Katmandu, til dens leder.

Der bor rundt regnet 5.000 katolikker i området. Hinduismen er statsreligion i kongeriget Himalaya; af de 22 millioner indbyggere er 90% hinduer og knap 6% buddhister.

Missionsmark

En apostolisk præfektur er en kirkelig forvaltningsstruktur, som benyttes på steder, hvor kirken er under opbygning. Næste stadium på vejen hen imod et bispedømme, som er den egentlige kirkelige forvaltningsstruktur, er et apostolisk vikariat. I kirkelig-forvaltningsmæssig henseende har Nepal status af missionsmark.

Skærpet kontrol med religionerne

Beijing (KNA) - Den kinesiske ministerpræsident *Li Peng* går ind for en skærpet kontrol med religionerne i landet. Det er nødvendigt, hvis man vil sikre en fortsat fredelig sameksistens mellem de forskellige etniske grupper, understreger Li Peng over for Folkekongressen i det kinesiske parlament i Beijing. Hensigten med denne politik er at få religionen til at harmonere med det socialistiske samfund, pointerer han.

Paven melder ikke afbud til Sarajevo

Besøget er planlagt til at finde sted den 12. og 13. april

Sarajevo (KNA) - Pave *Johannes Paul II* har ikke tænkt sig at aflyse sit besøg i Sarajevo, meddeler den stedlige hjælpebiskop *Pero Sudar*. Besøget er planlagt til at finde sted den 12. og 13. april.

Attentater på kirker og andre bygninger tilhørende den katolske kirke har ingen indflydelse på planerne, understregede Sudar over for pressen umiddelbart efter attentatet på Sankt Josefs kirke i den bosniske hovedstad. Ifølge hans oplysninger har der i løbet af de sidste to år været 217 attentater på kirker i det bosnisk-kroatiske område.

Det bosniske folk har brug for, at paven kommer på besøg, udtaler hjælpebiskoppen. Mens krigen stod på, har paven flere gange selv udtrykt ønske om at besøge Sarajevo. Det bosniske politi, en international potitistyrke og de fredsbevarende tropper, der allerede er i landet, tager sig af det sikkerhedsmæssige i forbindelse med pavens besøg.

Efter det seneste bombeattentat blev fire politibetjente suspenderet på grund af tjenesteforsømmelse; de kommer ikke i tjeneste igen, før man har fundet de ansvarlige for attentatet, oplyser politiet i Sarajevo. De fire betjente havde ansvar for kirkens sikkerhed.

Bomber fordømmes

Bomben i kirken, der ligger midt i byen, sprang ved totiden natten til den 4. marts. Ifølge politiet gik det ud over døren til sakristiet og fem biler, som var parkeret i nærheden. Desuden skal kirkens ruder være gået i stykker. En talsmand for det kroatisk-bosniske indenrigsministerium har fordømt attentatet og meddelt, at overvågningen af den katolske kirke fremover vil være intensiveret. Det meddeles endvidere, at viceindenrigsminister *Jozo Leutar* har fordømt attentatet.

Man gør alt, hvad man kan, for at finde gerningsmændene, og de ansvarlige for de fredsbevarende tropper og for den internationale politistyrke er informeret, hedder det. Kroatien har protesteret til den bosniske regering over attentatet på en katolsk kirke i Sarajevo. Viceudenrigsminister *Hido Biscevic* har rettet henvendelse til den bosniske ambassadør for at aflevere en protest imod bombeattentatet, forlyder det fra Zagreb.

Foranlediget af det forestående pavebesøg i Sarajevo forventer Kroatien, at man sætter alle sejl til for at finde de skyldige, udtaler Biscevic.

Bekræfter rejseplan

Fra Vatikanets side bekræftes rejseplanerne: paven kommer den 12. og 13. april. Kontoret, der koordinerer forberedelserne, modtog omtrent samtidig med bombeeksplosionen en anonym mordtrussel. Foranlediget af denne og af tidligere attentater har den bosniske præsident *Alija Izetbegovic* givet indenrigsministeriet besked om at skærpe sikkerhedsforanstaltningerne omkring bygninger, der tilhører kirken.

I 1994 var det meningen, at paven skulle have været på lynvisit i den bosniske hovedstad, men af sikkerhedsmæssige årsager måtte besøget aflyses med kort varsel.

katolsk orientering

Redaktion:
Pastor Willem Wuyts *O. Praem.* (ansvarsh. redaktør).
Journalist Knud Helsted Kluge (Redaktionssekretær)
Redaktionelle medarbejdere: Kirsten Szarafin, Maria Jørgensen og Carly Majholm

Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28, 4.
DK-1620 København V. Telefon 31 211444.
Fax 31 244975 og 97 224054. E-mail: ko-press@inet.uni-c.dk
Udgiver: Ansgarstiftelsen, Bredgade 69 A, DK 1260 København K
Tryk: Dansk Avistryk, DK 2600 Glostrup. Oplag 17.000

Næste nummer udsendes den 16. april

NR. 7 16. APRIL 1997 23. ÅRGANG

katolsk orientering

Mother Teresas efterfølger, side 2
Kloning - en udfordring, side 3
Omsorg for gengifte fraskilte, side 5
Økumeniske overvejelser, side 6-7
Bøger, side 8

Jubelåret forberedes i mange lande

Opfindsomhed og friske ideer præger især Latinamerika

Vatikanet (KNA/VIS) - Verden over forbereder man sig til år 2000, som pave *Johannes Paul II* har udråbt til helligt år. Men der er forskel på, hvor godt det går; det fremgår af en meddelelse fra Vatikanets pressetjeneste. Her kan man læse, at det går særlig godt i Latinamerika, hvor »opfindsomhed og friske ideer« kendetegner forberedelserne.

I nogle østeuropæiske lande ser det ud til, at man bruger årene op til årtusindskiftet til på ny at besinde sig på sin tro efter årtiers ateisme. I 68 lande er nationale forberedelseskomiteer i gang med at forberede det hellige år.

Ikke alle lokalkirker har været lige lydhøre over for pavens opfordring til at markere det hellige år, konstaterer formanden for den centrale forberedelseskomité, ærkebiskop *Sergio Sebastiani*. Han betegner økumeniske kontakter og dialog med andre religioner som hovedpunkter i forberedelserne. Ærkebiskoppen giver udtryk for optimisme; han mener nok, det skal lykkes at mødes med repræsentanter for jødedommen og for islam på symbolsk-betydningsfulde steder, sådan som paven har ytret ønske om. Festlighederne skal holdes både i Rom og i Det hellige Land.

Solidariteten prioriteres højest

Den sociale kommission arbejder blandt andet på en lille 'ordbog' over de vendinger, som forbindes med jubelåret. En særlig gruppe arbejder med et af de højest prioriterede områder, nemlig spørgsmålet om eftergivelse af den gæld, der tynger landene i den såkaldte tredje verden; gruppen har mange internationale kontakter i gang.

På mediefronten koncentrerer forberedelserne sig hovedsagelig om tidsskriftet »Tertium Millennium« samt om video- og CD-ROM-produktion, oplyser Sebastiani. Via internettet kan de nationale forberedelseskomiteer frit kopiere det til enhver tid nyeste blad i den italienske originaludgave.

Den økumeniske og den teologisk-historiske kommission er ved at lægge sidste hånd på materiale om Helligånden, som vil stå i centrum af forberedelserne i 1998.

To amerikanske forskere har fattet interesse for et håndskrift, som menes at stamme fra det 5. eller 6. århundrede. Tidens tand har gnavet i teksten - men angivelig indeholder den samtaler mellem Jesus og hans disciple. Skriften er græsk og sproget er koptisk. Men selve teksten skal granskes meget nøje, inden man kan tage stilling til teorien om et femte evangelium. »katolsk orientering« bringer mere herom i næste nummer. *Foto KNA*

Europaparlamentet om kloning:

Et angreb på menneskets fundamentale rettigheder

Europaparlamentet i Strasbourg har vedtaget en resolution, som siger nej til kloning af mennesker. Med resolutionen følger et krav om, at kloning fordømmes over hele jorden, og at der tages internationale skridt til at forhindre sådanne eksperimenter. Endvidere skal EU-forskningsmidler, der er øremærket til kloning, trækkes tilbage.

Der var ikke flertal for et tilsvarende forbud imod kloning af dyr. Størstedelen af parlamentarikerne mente, at denne teknik også kunne bruges positivt, for eksempel til udvikling af nye lægemidler. Til gengæld var der stemning for fælles, europæiske retningslinjer for kloning af dyr. Kloning af mennesker vil være »et hårdt angreb på menneskenes fundamentale rettigheder og på princippet om menneskers lighed«, fordi det åbner mulighed for, at nogle vælges ud og andre sorteres fra, og at der eksperimenteres på mennesker, hedder det i resolutionen.

Bør forbydes i samtlige lande

EU-kommissionen opfordrer medlemslandene til at forbyde kloning og til at retsforfølge den. Der er også brug for en etik-kommission i EU-regi, hedder det; den skal beskæftige sig med de etiske aspekter af genteknologien og dens anvendelse. Den franske EU-kommissær *Edith Cresson*, der har forskning som sit ansvarsområde, udtrykker tilfredshed med, at parlamentarikerne er enige om et forbud imod kloning af mennesker. Hun understregede, at der ikke var givet EU-støtte til de eksperimenter, som fåret Dolly var et resultat af.

Fra 'grøn' side kritiseres, at EU-kommissionen hidtil ikke har haft nogen klart defineret indstilling til spørgsmålet om kloning af mennesker. Det er »skuffende og ynkeligt«, at man gemmer sig bag udvalget for etik og bioteknologi, hvis betænkning først ventes fremlagt i maj, hedder det.

Læs også artiklen side 3.

Paven til ungdommen:

Giv det kristne budskab videre

Rom (KNA) - Pave *Johannes Paul II* opfordrer unge katolikker til aktivt at engagere sig i kirkens missionsarbejde. Det er på tide, at man også får fat i dem, der ikke går i kirke, siger han.

Paven opfordrer de unge katolikker til begejstret at give det kristne budskab videre i stedet for at skamme sig over det. Derved udfylder de deres missionariske opgave i dialogens og i fortrolighedens ånd, understreger han. Han beder de unge om først og fremmest at nærme sig mennesker, som er ensomme, og dem, som tilhører særligt udsatte grupper.

»I skal være venner med dem, der ingen venner har, familie til dem, der ingen familie har, og fællesskab for dem, der intet fællesskab har«.

De kan nå at sende et beløb til fasteaktionen med girokort fra Caritas Danmark: 404-3979.

katolsk orientering

Tilsendes katolske husstande i Danmark i 20 numre om året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden.
Abonnementspris 230 kr. årligt.
Adresseforandring meddeles til postvæsenet.
ISSN 0902-297X

Skærpet kontrol med religionerne

Beijing (KNA) - Den kinesiske ministerpræsident *Li Peng* går ind for en skærpet kontrol med religionerne i landet. Det er nødvendigt, hvis man vil sikre en fortsat fredelig sameksistens mellem de forskellige etniske grupper, understreger Li Peng over for Folkekongressen i det kinesiske parlament i Beijing. Hensigten med denne politik er at få religionen til at harmonere med det socialistiske samfund.

Ministerpræsidenten afviser enhver separatistisk tendens og opfatter den senere tids religiøst begrundede uroligheder som udtryk for sådanne. Omkring 300 mennesker mistede livet i februar i år, da der i provinsen Xinjiang var sammenstød mellem muslimske uigurer, et af de etniske mindretal, og kinesiske sikkerhedsstyrker.

Li Peng slog ligeledes fast, at regeringen ikke har i sinde at vige fra den stramme ét-barns-politik, hvis formål er at bremse befolkningstilvæksten. Målet er ikke at være flere end 1,3 milliarder i år 2000. Ifølge de officielle tal har Folkerepublikken for tiden 1,2 milliarder indbyggere.

43.980 personer er 'forsvundet'

Genève (KNA) - Antallet af mennesker, der er blevet bortført eller er forsvundet uden selv at have ønsket det, er steget. 43.980 personer fra 63 lande betegnes i øjeblikket som 'forsvundne', meddeler FN i Genève. Alene i 1996 har FN's menneskerettighedskommission registreret 551 nye tilfælde i 28 lande. Selv om mange af de registrerede tilfælde kan være flere år gamle, har man næppe kunnet komme videre med sagerne, hedder det.

Lande som Argentina, Chile, El Salvador, Guatemala, Irak, Peru, Filippinerne og Sri-Lanka fører an. Disse stater må gøre en kraftanstrengelse for at finde ud af, hvad der er sket med de forsvundne, hedder det i rapporten. Desuden må de pågældende myndigheder vedgå deres statslige ansvar og udrede en »passende skadeserstatning« til de pårørende.

Magleås sommerarrangementer

Sommeruge

6. juli - 13 .juli 97 Pris,voksne : kr. 1465.-
Børn : 12 - 15 år 765,- / 3 - 11år 465.- /0 - 2 år gratis

Du som giver os liv og gør os glade.
Sommeruge på Magleås for familier og andre interesserede - unge og gamle.
Liturgi, temaarbejde, aftenhygge og udflugt. Oplæg for de voksne og særligt program for børnene.
Ledere: sr. ***Hildegard Doods og*** p. ***Niels Engelbrecht***

Højskoleuge

27 . juli - 2. aug. 97 Pris: 2250.- el. 1950.- dobbvær.

Katolsk identitet - hva' det ?
Under synsvinklerne *Os og hinanden, Os og de andre, Os og Vorherre* vil højskoleugen lægge op til en drøftelse af katolsk identitet i nutidens Danmark.
Katolsk identitet - er det en entydig størrelse ? og hvorfor volder denne identitet tilsyneladende en del katolikker (mange ?) besvær ? Emnet vil blive belyst både bibelsk, kirkeligt, økumenisk og historisk.
Ugen vil forsøge at være et væsentligt bidrag til en begrebsafklaring og til en personlig refleksion. I ugen indgår en fælles udflugt til kirkehistorisk interessante steder på Sjælland.
Ledere: lærer ***Hanne Brixtofte Petersen,***
pastor ***Jesper Fich*** og leder af pastoralcenteret ***Erling Tiedemann.***

Pensionistugen

3. aug. - 9. aug. 97 Pris: 1950.- el. 1650.- dobbvær.

Og så er der naturligvis **Pensionistugen.** Kom og nyd Magleås' dejlige omgivelser og hyggeligt samvær med andre trosfæller. Hver dag vil der, foruden Den hl. Messe være et fællesarrangement, ligesom ugen også indeholder en busudflugt.
Ledere: sr. ***Clementine*** og ***Ellen Marie Lebahn***

Yderligere oplysninger kan fås hos
Centerleder Elin Udam, tlf. 42 81 07 15
Magleås, Høsterkøbvej 6, 3460 Birkerød
Tilmelding sker v/ indbetaling af kr. 200.-
v/ check el. på giro 428 44 29.

Mother Teresa (tv) ses her sammen med sin efterfølger den 63-årige sr. *Nirmala*. Foto KNA.

Indisk-nepalesisk søster blev Mother Teresas efterfølger

Calcutta (KNA) - Kærlighedens Missionærer har valgt den 63-årige *sr. Nirmala* til at efterfølge *Mother Teresa* som generalpriorinde. Generalkapitlet besluttede næsten enstemmigt, at det skulle være den indisk-nepalesiske søster, meddeler ærkebispedømmet Calcutta. Den 86-årige Mother Teresa er syg og har flere gange givet udtryk for, at hun gerne ville overdrage ledelsen af ordenen til en anden. Valget fandt sted i marts.

Sr. Nirmala er vokset op i en velhavende, indisk militærfamilie. Hun er født i Nepal og konverteret fra hinduismen til den katolske kirke. En del af hendes skolegang fandt sted på et college for piger, ledet af karmel-søstre. Senere har hun arbejdet for Kærlighedens Missionærer i USA og i Europa. I 1979 blev hun leder af ordenens kontemplative gren. Den ny generalpriorinde var med Mother Teresa i Kina i 1993 og i Vietnam i 1995. Siden da har pressen betragtet hende som en mulig efterfølger, selv om hun ikke havde nogen 'favoritrolle'.

Som ordenens grundlægger vil Mother Teresa fortsat være dens moder, hedder det i en erklæring fra Kærlighedens Missionærer. Ærkebiskoppen af Calcutta, kardinal *Henry D'Souza*, er også godt tilfreds med valget af sr. Nirmala til at »videreføre Mother Teresas guddommelige inspiration«.

Den ny generalpriorinde skal lede ordenen sammen med et råd bestående af fire søstre. Den 81-årige *Frederick* blev valgt til stedfortræder for Nirmala; de tre andre hedder *Priscilla Lewis, Lysa* og *Martin de Porres*.

Siden generalkapitlet trådte sammen i midten af januar, er valget gang på gang blevet udsat. Selv om generalpriorinden ifølge ordensreglerne ikke kan genvælges, har man den ene gang efter den anden gjort en undtagelse for Mother Teresas vedkommende; hun har ledet ordenen, siden hun grundlagde den i 1948. Da hun i 1990 bad om at blive fritaget fra ledelsen, blev hun af paven bedt om at fortsætte.

Den lille nonne med de store resultater

Mother Teresa - *Agnes Gonxha Bojaxhiu* - er barn af en albansk familie fra Skopje, i dag beliggende i den tidligere jugoslaviske republik Makedonien. Hun er født den 26. august 1910, blev døbt dagen efter og betragter dåbsdagen som sin egentlige fødselsdag. Da hun som 18-årig gik i kloster, valgte hun den oprindeligt irske orden Loreto-søstrene og rejste til Italien. I 1946 besluttede hun sig for at tage sig af fattige og døende i Calcuttas gader, en indsats, som indbragte hende Nobels fredspris i 1979.

Kærlighedens Missionærer kendes på deres ordensdragt, den hvide sari med de blå striber. Ordenen blev anerkendt i 1950 og tæller 4.000 søstre i 400 kommuniteter, spredt over det meste af verden. Tilsammen passer de omkring en million syge, heraf 50.000 spedalske, på 50 hospitaler. Takket være ordenens indsats har 34.000 døende nogen, der tager sig af dem; 80.000 børn har glæde af dens skoler og børnehjem.

Grønt lys for fornyelse

Kærlighedens Missionærer er og bliver en asiatisk orden; nu har de også fået en asiatisk generalpriorinde

Calcutta (KNA) - Det var en lang og besværlig beslutningsproces, der gik forud for valget af *sr. Nirmala* til at efterfølge *Mother Teresa* som generalpriorinde for Kærlighedens Missionærer. Generalkapitlet, som trådte sammen midt i januar, var næsten otte uger om at træffe den vel nok vanskeligste beslutning i ordenens knap 50-årige historie. Igen og igen udskød generalkapitlet valgdatoen. De 130 søstre fra hele verden skulle først lære hinanden at kende, hed det officielt. Generalkapitlet træder sammen hvert sjette år.

Men bag kulisserne, mener man, har søstrene ikke uden videre villet give efter for Mother Teresas ønske om at trække sig. Den 86-årige modtager af Nobels fredspris har ledet ordenen siden dens grundlæggelse i 1948. Selv om generalpriorinden ifølge ordensreglerne ikke kan genvælges, gav Vatikanet gang på gang dispensation, så søstrene kunne genvælge deres 'Mother', som de kalder hende.

Og da Mother Teresa i 1990 bad om at blive fritaget for ledelsen, bad paven hende fortsætte.

Skal vise sig levedygtige

Det syntes, som om ordenen var bange for, at Mother Teresas indflydelse på den ikke ville være den samme, når hun en dag ikke længere var generalpriorinde. Og der er ingen tvivl om, at det er nu, Kærlighedens Missionærer skal vise sig levedygtige.

Når en orden grundlægges, vil dens grundlægger præge den med sit karisme og sin personlighed og styrke sammenholdet blandt dens medlemmer. Hvor stærk selve ordenen er, vil man først kunne se på et senere tidspunkt; så vil det nemlig vise sig, om fællesskabet virkelig kan bære.

Kærlighedens Missionærer har brug for fornyelse, mener kendere af ordenen; den er nødt til at åbne sig og følge med tiden. En sådan fornyelse forudsætter imidlertid, at der kommer nye kræfter i ledelsen - og det er netop, hvad generalkapitlet gennemførte i marts: Ordenens ledelse er overdraget til den asiatiske sr. Nirmala - for selv om de godt 4.000 søstre har kommuniteter i 120 forskellige lande, er og bliver Kærlighedens Missionærer en asiatisk orden, som hverken amerikanere eller europæere skal presse 'vestlige' normer og former ned over hovedet på.

'Mother' hører stadig med til 'familien'

Mother Teresa vil i kraft af sin personlighed være toneangivende inden for ordenen også efter omstruktureringen. »Hun pakker jo ikke bare sine ting og forsvinder; hun er stadig en af os«, siger *Sunita Kumar*, en nær veninde af ordensstifteren. Og ærkebiskoppen af Calcutta, *Henry D'Souza*, er betaget af hendes »guddommelige inspiration«. Han er sikker på, at Mother Teresa »så længe hun lever og i lang tid derefter vil være noget ganske særligt. Hun vil altid være 'Mother'«.

Kloning - en udfordring til kristenheden og den teologiske videnskab

Af læge Hans Christensen

Jeg kan frygte, at kirkens øverste ledelse - som nu igen synes at være taget på sengen - vil gentage et bevidstløst nej til menneskekloning, siger læge Hans Christensen i sin artikel. Et nej, som blot i øjeblikket vil være den mest bekvemme måde at undgå de teologiske og moralske spørgsmål, kloningen stiller os.
Ét er helt sikkert - det kommer.

De fagre nye tider er her nu! I en artikel i »katolsk orientering« for godt tre år siden gjorde jeg opmærksom på det uheldige i, at kirken låner sin definition af, hvad menneskelivet og dets opståen er, fra en naturvidenskabelig opdagelse: det forhold at en befrugtet ægcelle hyppigt (hvor hyppigt ved vi ikke) udvikler sig til et menneskeligt væsen.

Den officielle kirke har i de senere år bevidstløst gentaget sit forbud mod at eksperimentere med menneskelige befrugtede æg og arvemasse. Desværre er jeg endnu ikke blevet bekendt med, at nulevende teologer har forsøgt sig med andre definitioner af, hvad det menneskelige element i livet egentlig er begrundet udfra teologiske forudsætninger.

Spørgsmålet er, hvad det er, der gør en biologisk levende masse til et menneske, og hvornår en levende biologisk masse kan defineres som et menneske.

Det er næppe for meget sagt, at der er foregået en naturvidenskabelig revolution, uden at kirken synes at have bemærket det. Denne revolution synes at overflødiggøre kirkens hidtidige ensidige fokusering på det befrugtede æg som noget helligt og ukrænkeligt. Revolutionen hedder kloning.

Hvad er så kloning? Meget enkelt fortalt er det en teknik, der udvirker, at man kan tage i princippet en hvilken som helst celle fra et individ, »nulstiller« denne celles arvemasse, og derefter under de rette vækstbetingelser får den til at udvikle sig til et nyt individ, der i fremtoning vil ligne det gamle individ, cellen blev taget fra. Man skal være opmærksom på, at der biologisk set ikke vil være forskel på de muligheder, der er nedlagt i denne »nulstillede« celle, og en befrugtet ægcelle. Teknikken er nu så forfinet, at den lader sig anvende på pattedyr og altså også på mennesker.

Flere af vore politikere har allerede været på banen med udsagn om, at menneskelig kloning nok vil blive forbudt. Dog har flere af dem modificeret deres udsagn derhen, at der kunne blive tale om kloning til bekæmpelse af alvorlige sygdomme.

Nu er alvorlige sygdomme efter min erfaring en politisk defineret kategori, som ændrer sig alt efter de økonomiske og tekniske muligheder og f.eks. også efter befolkningens aldersmæssige sammensætning. Allerede nu synes der således at være åbnet muligheder for at anvende kloning til f.eks. fremstilling af hjerneceller til senil demente af Alzheimer typen. Et andet område er organtransplantationer.

Et område, hvor jeg føler mig overbevist om, at kloning vil finde anvendelse, er barnløshed. Barnløshed er allerede defineret som en sygdom, for hvilken du kan blive behandlet i det danske sundhedsvæsen. Ved at bruge kloning slipper man for problemer omkring flerfold graviditeter og overvejelser om donorinsemination, sædkvalitet m.m. Endelig får man en fuldstændig sikker kønsbestemmelse: tager man cellen fra en kvinde, bliver det en pige - tager man cellen fra en mand, bliver det en dreng. Netop det sidste forhold vil nok i andre kulturer give kloningsmuligheden vind i sejlene.

Inden man bliver for forarget over, at nogen overhovedet kan tænke i de baner, er det måske værd at overveje, at i de lovbefalede et-barns-kulturer, f.eks. den kinesiske, kunne man så undgå de uhyrlige drab på småpiger og sene pigefostre. Det drejer sig formodentlig om op imod en million om året. Selvfølgelig kan kloning også i en fuldstændig uhæmmet liberal form bruges til fremelskning af uhyre stålsatte soldatertyper og ultra feminine kvindeidoler.

Jeg kan frygte, at kirkens øverste ledelse - som nu igen synes at være taget på sengen - vil gentage et bevidstløst nej til menneskekloning. Et nej, som blot i øjeblikket vil være den mest bekvemme måde at undgå de teologiske og moralske spørgsmål, kloningen stiller os. Ét er helt sikkert - det kommer.

Kirken er ikke i stand til at hindre denne udvikling. Der skal tages stilling, og dertil behøver vi en fri teologisk videnskabelig debat.

Spørgsmål trænger sig på med uafviselig kraft. Er et klonet væsen et individ, f.eks. med en sjæl, og hvornår kan det betragtes som sådan? Kan man bruge nogle organer fra et klonet væsen uden at tale om drab? Har et klonet væsen rettigheder? Er et klonet væsen at betragte som et menneske - også f.eks. hvis det stammer fra et implantat i en genetisk neutral dyreorganisme, f.eks. fra en griselivmoder? Hvad om man kloner med en celle, der viser sig at være en kræftcelle? Er alle menneskeceller i princippet hellige? Et ja til det sidste vil nok gøre vores dagligdag temmelig upraktisk?

I princippet er det det tidligere stillede spørgsmål: hvad gør en levende biologisk masse til et menneske? Jeg rejste spørgsmålet for tre år siden og gør det nu igen. Vi behøver teologiske, videnskabelige overvejelser, og jeg synes, det foreløbig er bevist, at man ikke bare kan bruge naturvidenskabelige forklaringsmodeller.

Jeg tager næppe munden for fuld, når jeg påstår, at vi står over for teologiske og etiske udfordringer, som rækker langt ind i næste århundrede. Hvad er der så sket? Har der været teologiske konferencer med kloning på dagsordenen? Har der været nedsat kommissioner sammensat af teologiske og naturvidenskabelige eksperter? Eller er der noget grundlæggende galt i kirkens selvforståelse, der gør, at teologer ikke længere kan eller må fremsætte teorier, der senere kan vise sig at være forkerte, ja, da er vi ude i det paradoks, at det ser ud som om den påstand, at kirken ejer hele sandheden, kvæler teologien som sandhedssøgende videnskab.

Jeg vil bede om, at teologer - selv om de for tiden er i en vanskelig situation - vil tage handsken op og få mod til at tage sig selv og naturvidenskaben alvorlig.

Den store, modige videnskabsmand ønsker sine teorier modbevist, så han kan være fødselshjælper for nye og bedre teorier. Hvis det smukke billede gælder, at vi er Kristi hænder, så betyder det også, at vi skal bruge dem, og bruger vi dem, kan vi næsten ikke undgå, at de også til tider må blive snavsede. Det er menneskelivets vilkår. Det ved Vor Herre selv, og vi tror på, at han renser os, når tiden kommer.

Priorindeskifte i Sankt Lioba Kloster

Den 20. marts d.å. valgte klosterfamilien énstemmigt vores medsøster, sr. Benedikte Nielsen OSB til priorinde for de næste 6 år.
Sr. Benedikte, herefter for os Moder Benedikte er fra årgang 1954. Under sin forgængers sidste valgperiode var hun subpriorinde.
M. Benedikte afløser vores priorinde gennem de sidste 24 år, sr. Agnes Noetzell OSB som iflg. kirkeretten ikke kunne genvælges mere.
Vi takker sr. Agnes varmt for disse mange års fine lederskab, og vi ser fortrøstningsfuldt fremtiden i møde under M. Benediktes ledelse.

Benediktinerinderne af den hellige Lioba Frederiksberg

Valfart til Vor Frue af Aasebakken Søndag den 25. maj 1997

Valfartens tema:

»Alle I, som blev døbt til Kristus, har iført jer Kristus.« (Gal. 3,27)

S-tog fra Københavns Hovedbanegård kl.ca. 7.00 til Holte.
Om buslinierne 327, 500S eller 354: Kontakt HTs kundeservice på tlf. 36 45 45 45.

Fra Holte S-station går vi i »løs formation« til Rudersdalsvej (over for Poppel Allé), hvorfra skovvalfarten udgår kl. 8.45. Sangblade vil blive udleveret. Under sang og bøn: Valfart gennem Rude skov til Høsterkøb.

Hvis du ikke kan deltage i skovvalfarten, men vil køre direkte til Høsterkøb: S-tog fra Hovedbanegården til Holte eller Birkerød og med bus videre til Høsterkøb. Kontakt HTs kundeservice på tlf. 36 45 45 45.

Tiden mellem skovvalfartens ankomst til klosteret (kl. ca. 10.45) og messens begyndelse kl. 11.30 giver mulighed for skriftemål.
Leje af stole: Kr. 10.

Kl. 11.30: **Bispemesse.**

Kl. 12.45-15.00: **Pause** for spisning, leg og samvær. Kaffe, øl og vand kan købes hos spejderne.

Familien Phung Vo sælger pølser og forårsruller m.m. og hele overskuddet bliver skænket til valfarten.

Salg af rosenkranse, bøger, andagtskort, ikoner, medaljoner m.m.

Kl. 15.00: **Andagt** med sakramental velsignelse.

Dagens program slutter kl. ca. 15.45, men folk kan blive på området så længe, de vil.

Velkommen til en festlig, katolsk familiedag på Vor Frue Kloster, Høsterkøb, søndag den 25. maj.

Katolsk Valfarts Komité

Den nordiske Valfart til Lourdes

25. juni til 2. juli 1997

Årets tema: »At blive født påny i Kristus - med Maria, Bernadette og Kirken«. Temaet er første del af forberedelsen frem mod år 2000 - en fordybelse i Treenighedens mysterium.

8 dages rejse, som inkluderer flyrejse tur/retur direkte Kastrup-Lourdes, samt ophold med fuld pension på hotel. Pris kr. 5.300,-.

Valfarten er for både syge og raske. Af hensyn til syge/handicappede deltagere medfølger læger, sygeplejersker etc.

Hvis valfarten skal gennemføres er det absolut sidste frist at tilmelde sig senest

1. maj 1997

Information og tilmeldingsmateriale kan rekvireres hos Marina Steensen tlf. (45) 48 48 39 83 eller Philippe Hanus tlf. (45) 39 29 92 23 - begge træffes bedst mandag til fredag kl. 20-21.

At snakke sig til større og synlig enhed er ørkesløs tidsfordriv

Dette er ikke et ønske om fortsat at belaste k.o.'s læserbrevsspalte, men nok et forsøg på en slags korrektion til k.o.'s leder i nr. 4:

Jeg bryder mig ikke om med et tidligere indlæg at blive taget til indtægt for en snæver, allermindst dansk, kirkelighed, så kunne man lige så godt opfatte Efeserbrevets udsagn 4, 4f. som udtryk for samme, hvori netop opridses, hvad der konstituerer kirkens enhed: én Herre, én tro, én dåb. Af gode grunde dér ikke det fjerneste om et evt. paveembedes konstituerende virkning, liturgisk eller dogmatisk uniformitet.

Enheden er givet i og med disse faktorer, »virtuel« eller ej. Og derfor er og bliver økumeni i den betydning, katolikker åbenbart lægger i det ord, et skinproblem for ikke-katolikker, uanset hvor mange katolske, lutheranske, reformerte, anglikanske gejstlige dignitarer, der så i dyb bekymring over de kristnes manglende enhed stikker stikker hovederne sammen og af lutter græmmelse udsender den ene fælles erklæring efter den anden. Som iøvrigt ikke er mig ubekendte, men som fortsat ikke besvarer, hvad denne enhed konkret indebærer, sådan i det daglige, på det ganske nære plan.

Sandheden er, at det er et problem for den katolske kirke. Ifølge sagens natur opfatter den sig som KIRKEN, og derfor årsag til græmmelse, naturligt nok, at andre kristne ikke gør det samme, men højst ser den som en del af den samlede kristne kirke.

For sådan er det jo, at en reformatorisk kirke må se på dette økumeniske fænomen, akkurat som ingen reformatorisk kirke nogensinde i sin vildeste fantasi ville vove at påstå om sig selv, at den er KIRKEN. Den er en del af Jesu Kristi kirke på sit sted, men naturligvis ikke udtryk for den samlede kristne kirke, indehaver af den hele guddommelige sandhed. Det er alene Jesus Kristus, Kirkens overhoved og Herre. Vi andre på vej på denne jord seende i en gåde, i et spejl. Hverken mere eller mindre.

Af samme grund er det heller ikke muligt at betragte paveembedet hverken som et adskillende eller forenende element. Han er, som jeg skrev, biskop af Rom, den katolske kirkes overhoved. Intet mere og intet mindre. Uden noget foruroligende ved det, al den stund han ikke er overhoved for os.

Men det er måske det, han hemmeligt forlanger, og kan jeg fornemme, ikke mindst beder til? På det punkt må jeg imidlertid skuffe ham. For en luthersk kristendomsforståelse kan der aldrig i livet være tale om, at noget embede kan være konstituerende. Peterstjeneste eller ej. Det er alene Guds ord. Sola Scriptura. Helt bortset fra, at denne tjeneste luthersk set må betragtes som afsluttet i og med apostlens død.

Dette betyder naturligvis ikke, at Reformationens realitet ikke må anses for en katastrofe i kristenhedens historie. Alt efter smag og behag, også genstand for positiv vurdering hos nogle, vist så. Jeg for min part vælger begge betragtningsmåder.

Men at forestille sig, at man kan snakke sig ud af den hen imod »en større og synlig enhed«, er for mig ørkesløst tidsfordriv. Det er jo netop dette med »det større og det synlige« (navnlig det synlige), der til evig tid vil skille vandene. I lutherske øren ikke andet end sædvanlig romersk bestræbelse på at skabe et mere eller mindre konformt kirkesamfund med ét overhoved, der nok så meget kan påberåbe sig at være i guddommelig tjeneste. Det ændrer intet ved sagen.

Det betyder endvidere heller ikke, at den græske teolog *Nikolitsa Georgopopoulos* ord ikke er værd at tage til efterretning. Ja, bydende nødvendige i dette årtusinds sidste årti at lægge øren til for alle parter. Men allerede dette, at de lyder - er det ikke et udtryk for »synlig« enhed? For jeg forestiller mig da ikke, at en græsk-ortodoks ligefrem heller er ivrigt optaget af realiseringen af en fornyet Peterstjeneste. Mon ikke hun har Peterstjeneste nok i sin respektive patriark?

Derfor, lad os i stedet leve ud af, hvad der allerede er os givet: én Herre, én tro, én dåb... og kunne vi også føje ordet én nadver til, behøver vi så i realiteten mere? Helt på det rene med, at det netop er dette ord, der for alvor skiller, ikke en luthersk kristenhed fra en katolsk, men den modsatte vej.

Må jeg så til sidst have lov at føje til, at i de snart 24 år, jeg har været præst i Folkekirken, der som bekendt er en del af i det mindste den evangelisk-lutherske kirke, har jeg aldrig hverken blandt kolleger eller i mine respektive sogne mødt mindste interesse for begrebet økumeni.

Alle har haft den holdning, naturligvis: at katolikker er vore medkristne, skyldige at vise kristen kærlighed i de sammenhænge, der nu måtte opstå. Pave eller ej, det er deres problem, noget, der overhovedet ikke vedkommer os. Fint for dem, ligegyldigt for os. Og derfor heller ikke op til os at definere, hvad et paveembede eventuelt måtte kunne rumme. Det må den katolske kirke da selv bedst vide! Lige præcis så nøgternt og dejligt frit for hule talemåder har reaktionen været, når al den rumlen og raslen med »Mellemkirkeligt Råd« har været på dagsordenen.

Birgitte Andreasen

System kontra historie - eller omvendt?

Det er med største interesse, jeg har fulgt den formemme diskussion mellem *Ove Leerbeck* og *David Vincent Nielsen*. Jeg forstår begge parter godt, men er mest enig med Ove Leerbeck.

David Vincent Nielsens indstilling er en yderst blid og nuanceret udgave af min ungdoms indstilling. Man argumenterede systematisk efter læresætninger uden at spørge efter disses historiske opkomst, alder og teologiske vægt. Berygtet var en lille bog: »Den rette Kristentro«, der på vel 30 sider tilbageviste lutherdommen - som om alle protestanter var tåber eller uærlige, fordi de ikke ville indse sandheden. Det var en apologetisk holdning, så det basker.

Med den holdning kom jeg til Louvain i 1939. De første år gik glat - det var jo »bare« filosofi, men så kom jeg i 1941 til teologien på jesuitternes fakultet. Her mødte jeg for første gang den historiske holdning, som Leerbeck repræsenterer. Jeg var rystet. Efter 14 dage sagde jeg til en af mine danske medbrødre om mine professorer: »Jamen, de mennesker tror jo ikke!« Jeg var i dyb krise, og det gjaldt både dogmatik og eksegese. Det hele vaklede; hvad kunne man holde sig til?

Så, efter formodentlig et til halvandet år var jeg hos en af mine dogmatikprofessorer pater *Malevez* til en dyb samtale om alt dette. Midt i samtalen sagde han pludselig til mig: »Véd De, hvad De er? De er intellektuel uredelig! De forsøger at forsvare kirken med falske argumenter, De udmærket véd, ikke holder. Nu skal jeg sige Dem en ting: Enten er det Guds kirke, og den skal ikke forsvares med Deres løgneargumenter - eller også er det ikke Guds kirke, og så må den hellere forsvinde hurtigst muligt.«

Noget lignende skete for mig på det eksegetiske område. Jeg havde besvær med de første kapitler i 1. Mosebog. Det var vanskeligheder, jeg aldrig havde kunnet få svar på i Danmark - vanskeligheder, der skyldtes de indvendinger mod en primitiv læsning af historien om Adam og Eva, som min udmærkede lærer i biologi i Borgerdyden, *Olaf Galløe*, havde rejst.

Min tro vaklede, og jeg husker endnu den aften i Jesu Hjerte kirke, hvor jeg sagde til mig selv: »Enten beskæftiger du dig med dette spørgsmål og falder fra troen, eller også lukker du af for det.« Jeg valgte det sidste med den konsekvens som pastor *Schindler* omtalte som »Intellektuelle spørgsmål, der ikke bliver løst, bliver til bylder, der før eller senere vædsker!«

Så i Louvain gik jeg op til min professor i Gamle Testamente, Père *Lamberth* og stillede ham de samme spørgsmål, jeg ikke kunne få svar på herhjemme. Han svarede: »Kære Herre, det er ganske let« - og i løbet af 10 minutter havde han løst mine problemer. Det var som at falde flere etager ned. Jeg var målløs. Hans synspunkter er dem, der nu er blevet stadfæstet af den pavelige bibelkommission i 1994.

Det var rystende oplevelser, men de førte til en intellektuel omvendelse. Dernæst arbejdede jeg mig ind i den historiske metode og blev så hjemmevant i den, at jeg gik ud fra, at alle var enige om den. Men, god morgen!

Da jeg kom til Danmark fik jeg flere besværligheder med mine synspunkter (blev for øvrigt forsvaret af biskop Suhr!). Det ændrede sig ved Det andet Vatikankoncil, der gik ind for det historiske syn.

Nogle måneder efter, at krisen var brudt ud hos mig, var jeg til konsultation hos en af mine professorer og talte om alt dette. Til sidst siger jeg: »Ja, pater, jeg synes at livet er svært.« Hans svar glemmer jeg aldrig: »Kære Herre, det er kun overfladiske mennesker, der synes, at livet er let.« Jeg gik dybt trøstet hjem!

Bjørn Højbo

Neokatekumenatet?

I »k.o.« nr. 4 af 26.2.97 er der følgende information, skrevet af biskop *Czeslaw Kozon:* »Ny præst i Bispedømmet: Pastor Aramayo vil arbejde for Neokatekumenatet samt deltage i opbyggelsen af en præsteuddannelse på Neokatekumenatets principper«.

Senere i samme nummer af »k.o.« under »Britisk bispedømme ønsker ikke neokatekumenale fællesskaber« står, at biskop *Merwyn Alexander* i Clifton har forbudt dem.

I øvrigt står der senere, at paven gentagne gange har givet udtryk for, at han støtter det neokatekumenale fællesskab.

Nu vil jeg gerne spørge: Hvordan kan det være, at i Danmark og i Vatikanet støtter man bevægelsen og i England bliver den forbudt?

Jeg takker på forhånd for svaret.

Miguel Fargas

Læs venligst artiklen på side 10.

Sct. Joseph Søstrenes Skole i Ordrup

søger:

1 SFO-leder

Vores leder af skolens SFO, »Spiren«, flytter til andre sjællandske himmelstrøg, hvorfor en stilling som fuldtids leder er klar til besættelse pr. 1. maj 1997.
Vi forventer, at du har en pædagogisk uddannelse, at du har lyst til at lede og koordinere dine medarbejderes indsats i gensidig respekt og gennem åben dialog, at du er god til at føre dine beslutninger ud i livet og frem for alt, at du er vild med børn.
Vi forventer, at du i fuld loyalitet over for skolens målsætning har lyst til at indgå i et samarbejde omkring den nytænkning og idéudvikling, børnene fortjener.
Sct. Joseph Søstrenes Skole er en katolsk skole, som bygger på det kristne menneskesyn. Skolen har to spor fra børnehaveklasse til 9. klasse.

Skolens fritidsordning »Spiren«, har ca. 130 børn fra skolens børnehaveklasser, 1. klasser, 2. klasser og 3. klasser.
Personalet består ud over lederen af en souchef samt 7 medarbejdere. Vores lokaleforhold er stærkt forbedret, idet vi nu råder over en stor selvstændig villa i to plan.
Vores hverdag er præget af humor og »fast arbejde«, da vi er i fuld gang med at udvikle og omstrukturere institutionen, - bl.a. p.gr.a. de udvidede pladsforhold.
Et af vore vigtige mål er at få skole og fritidsordning til at udgøre en helhed for børnene.

Du kan ringe og høre mere på **tlf. 39 64 18 73.**

Ansættelse og løn efter overenskomst med Frie Grundskoler og BUPL.

Kort skriftlig henvendelse vedlagt relevante papirer sendes til:

Skoleleder Georg Høhling,
Sct. Joseph Søstrenes Skole, Skovkrogen 19, 2920 Charlottenlund.

ANSØGNINGSFRIST: 1. maj kl. 12.00.

Sct. Joseph Søstrenes Skole i Ordrup

søger:

1 LÆRER

En kollega flytter mod vest til de jyske himmelstrøg, hvilket nu er **din chance:**

1 LÆRERSTILLING udbydes således med virkning pr. 1. august 1997 for skoleåret 1997/98 med mulighed for varig ansættelse.

Flere kombinationer er mulige, men erfaring/uddannelse inden for ét eller flere af flg. fag vil for skolen være af særlig interesse. *Dansk, specialundervisning, fransk, engelsk, historie, geografi.*

Sct. Joseph Søstrenes Skole i Ordrup er en katolsk skole, som bygger på det kristne livs- og menneskesyn. Skolen har 360 elever fordelt på to spor fra Børnehaveklasse til 9. klasse.
Med slogan'et »Menneske først og faglig så« ønsker skolen ud fra en kristen målsætning at se på det hele menneske, så hensynet til det menneskelige rum bliver en vigtig faktor, når vi fører eleverne mod deres faglige mål.
Vi forventer, at du i fuld loyalitet over for skolens målsætning har lyst til at indgå i det samarbejde, der til enhver tid er omkring de enkelte teams, og i den nytænkning og idéudvikling, børnene fortjener.
Ansættelse og løn efter overenskomst mellem Lærernes Centralorganisation og Finansministeriet.

Ansøgning vedlagt relevante papirer stiles til skolens bestyrelse og sendes til:

Skoleleder Georg Høhling
Sct. Joseph Søstrenes Skole, Skovkrogen 19, 2920 Charlottenlund.

ANSØGNINGSFRIST: 1. maj kl. 12.00.

Omsorg for gengifte fraskilte

Af biskop Czeslaw Kozon

Pavens nylige gentagelse af bestemmelsen om gengifte fraskiltes adgang til sakramenterne, samt udstedelsen af retningslinier fra det Pavelige Familieråd om omsorg for disse mennesker, har pånyt givet anledning til debat. Ingen af udtalelserne løser det smertelige problem, og det gør nærværende indlæg heller ikke krav på at formå.

Dog vil det være gavnligt at betragte problemet i større perspektiv, end det normalt sker. Det kirkelige læreembedes holdning fremstilles ofte som udtryk for forhærdelse og mangel på kærlighed. Erklæringerne er ofte korte og summariske. Der bruges stærke ord om f.eks. synd, hvilket umiddelbart kan få teksten til at virke kold og ufølsom. Ingen behøver dog at være i tvivl om, at spørgsmålet smerter alle - også dem, der i deres samvittighed og ikke primært i lydighed mod læreembedet, føler sig forpligtet til at følge den »hårde kurs«.

Desuden bør enhver spørge sig selv, hvilken glæde læreembedet har af at bevare Kirkens traditionelle holdning, når tilsyneladende så megen velvilje kunne vindes og så mange fordomme nedbrydes, hvis man gav efter for ønsket - om ikke generelt, så dog i langt større udstrækning end nu - at lade mennesker med brudte ægteskaber bag sig få chancen for en ny begyndelse i Kirkens fulde fællesskab. Er det ikke fordi der står mere på spil ved at liberalisere end ved at fastholde det traditionelle synspunkt? Kunne det ikke tænkes, at tungtvejende dogmatiske og moralteologiske grunde taler for, at man er forsigtig med at ændre noget radikalt?

> *Vi alle - hyrder, sjælesørgere, menigheder, ægtefæller - spørger: Er der da ingenting at stille op, bliver problemet aldrig løst? Trods det ind imellem gentagne kategoriske svar, er jeg overbevist om, at spørgsmålet aldrig får lov at ligge, heller ikke i Rom. Alle er interesseret i en løsning, der både er teologisk forsvarlig og pastoralt tilfredsstillende.*

Problemets realitet

Som antydet, løser det ikke umiddelbart de menneskers problem, som lever i et andet ugyldigt ægteskab. Det fjerner ikke deres eventuelle samvittighedskvaler ved at leve i synd, ej heller legaliserer det deres deltagelse i eukaristien. Selv om det første element, afvejning af det moralsk forsvarlige i at indgå et nyt ugyldigt ægteskab, sikkert kræver langt større opmærksomhed, end det skænkes nu, er det også det vanskeligste at udtale sig om for andre end parterne selv. Her må meget overlades til Guds bedømmelse.

Det mest fremherskende element i debatten er da også de gengiftes adgang til sakramenterne, og da selv en diskret sakramentsmodtagelse er en offentlig handling, er det noget man kan udtale sig om og bedømme. Det er også her, de fraskilte må føle smerten, her de hårdest mærker udelukkelsen, og at noget ikke er i orden.

Stadig uden at kunne bringe tilfredsstillende løsninger, men for at udvide synsvinklen, må vi gøre os nogle tanker om eukaristien i almindelighed. Lad det være sagt straks: Deltagelse i eukaristien er målet for alle, der ved dåben er blevet Guds børn, og det skal hilses med glæde at vore katolikker går hyppigt til kommunion. Praktisering af hyppig kommunion befrier dog ingen af os fra altid at gøre os overvejelser om vor rette disposition. Alle må vi spørge os selv, om vi er værdige, og selv når vi med god samvittighed tør modtage kommunionen, gælder de ord, vi alle siger umiddelbart før kommunionen: »Herre, jeg er ikke værdig til . . .«

Eukaristi og bod

Med til at forstærke de gengifte fraskiltes problem er, at de er den eneste gruppe, hvis irregularitet objektivt kan fastslås. Alle andre menneskers alvorlige synder er ofte enten skjulte, eller også unddrager det sig andres kendskab, hvorvidt de pågældende har bragt det i orden gennem bodens sakramente. Kun i enkelte alvorlige tilfælde tør vi vove at bedømme et andet menneskes moralske status, f.eks. ved notorisk hustruvold eller offentlig kendt involvering i andre kriminelle aktiviteter. En ærlig bedømmelse af os selv vil således vise, at mange andre ting end ægteskabelig irregularitet kræver Guds tilgivelse og også, oftere end vi tror, gennem bodens sakramente.

Når nu hyppigheden i kommunionsmodtagelsen er steget - mens brugen af bodens sakramente er gået tilbage og for nogens vedkommende helt ophørt - vanskeliggør det de gengifte fraskiltes vilkår, når de og eventuelle ikke-katolikker er de eneste, der bliver i bænkene, når alle andre går til kommunion. Vi skal ikke tilbage til en jansenistisk kommunionspraksis, der siger, at stort set ingen er værdig til at modtage Kristus i eukaristien; men en ærlig erkendelse af behovet for stadig omvendelse må betyde, at en øget brug af bodens sakramente er nødvendig for at gøre vor kristne praksis troværdig. Modtagelsen af kommunionen må aldrig blive en social ritus, vi gennemfører med samme selvfølgelighed, som når vi rejser os under evangeliet og giver hinanden fredshilsenen.

Når kirkeretten i Can. 916 taler om, at alvorlig synd udelukker fra modtagelsen af kommunionen, tænkes der ikke specielt på gengifte fraskilte. De nævnes end ikke som en særlig gruppe, hverken her eller andre steder i kirkeretten. Deres udelukkelse fra eukaristien er altså ikke en kirkeretslig disposition, men et problem der skal ses og løses på baggrund af dogmatik og moralteologi.

Nye former for omsorg

Det Pavelige Familieråds retningslinier for sjælesorg for gengifte fraskilte virker måske skuffende på nogle, fordi der ikke er nogen befriende konklusion, der siger at adgang til sakramenterne er mulig. Hertil kommer at meget drejer sig om, hvad der skal gøres før det endelige sammenbrud indtræffer: grundig forberedelse til ægteskabet og rettidig løsning af begyndende problemer. En vigtig konstatering er dog, hvad Pave Johannes Paul siger i sin tale til Familierådet den 24. januar 1997 (L'Osservatore Romano, engl. udgave, 15. februar 1997 s. 4): »Lad disse mænd og kvinder vide, at Kirken elsker dem, at den ikke er langt fra dem og lider på grund af deres situation. De gengifte fraskilte er og bliver medlemmer af Kirken, fordi de er døbt og bevarer troen«. Måske vil nogle mene, at dette er almindeligheder og tomme fromme ord. De er i dette citat kortfattede, men bygger på en længere og klar omsorgsfuld formulering i skrivelsen »Familiaris consortio« af 22. november 1981, nr. 84, hvor der både opfordres til at skelne mellem forskellige former for ægteskabelige sammenbrud og til at vise de ramte personer al mulig omsorg, der gør at de trods en ulykkelig situation ikke føler sig totalt svigtet.

Nye løsninger

Nærværende redegørelse er ikke et forsøg på at fastholde status quo. Vi alle - hyrder, sjælesørgere, menigheder, ægtefæller - spørger: Er der da ingenting at stille op, bliver problemet aldrig løst? Trods det ind imellem gentagne kategoriske svar, er jeg overbevist om, at spørgsmålet aldrig får lov at ligge, heller ikke i Rom. Alle er interesseret i en løsning, der både er teologisk forsvarlig og pastoralt tilfredsstillende.

Mine egne tanker går i retning af at finde nye objektive kriterier for brudte ægteskabers gyldighed, henholdsvis ugyldighed. Kriterier, der i hvert fald skulle kunne lette domstolenes arbejde og måske endda engang også kunne bruges af de enkelte sjælesørgere. Trods sagens alvor og uopsættelighed for de enkelte parter mener jeg, at objektivitetskriteriet er vigtigt. En afgørelse, der løser spørgsmålet pastoralt, skal kunne opnås, hvor i verden man end bor og uafhængigt af, hvilken præst man spørger.

Da mange af de brudte ægteskaber, der volder vanskeligheder, er indgået i Folkekirken eller på rådhuset, stiller spørgsmålet sig, om man nærmest generelt skulle kunne sige, at de ikke er gyldige, fordi de er indgået med den udbredte, som regel uudtalte holdning, at kravet om livsvarighed ikke er forpligtende. Man har endda fra nordiske kirkelige domstoles side forsøgt at få anerkendt den mangelfulde skandinaviske ægteskabsmentalitet som ugyldighedsgrund; men dette forslag er man hidtil ikke kommet igennem med. Måske lykkes det engang. Dog må man straks tilføje, at en sådan afgørelse også skal overvejes grundigt. Det vil i vor økumeniske tid være uheldigt og uretfærdigt fra katolsk side at tilkendegive at man i princippet anser alle ægteskaber, indgået i Folkekirken, for ugyldige. En yderligere grund til at være forsigtig er også, at man heller ikke længere i katolsk sammenhæng kan garantere, at brudepar i ét og alt anerkender det katolske ægteskabssyn, især ikke hvis parterne ikke praktiserer, eller ægteskabsforberedelsen har været mangelfuld.

Domstolens muligheder

Uden at vente på nye afgørende ændringer må man i højere grad søge at gøre brug af den kirkelige domstol. Selv om også den må give op i nogle tilfælde, ender de fleste antagne sager med en ugyldighedserklæring. Mange og især ikke-katolikker føler nok ubehag ved at skulle lade sig og den tidligere ægtefælle konfrontere med noget pinefuldt, der ofte ligger langt tilbage, og måske endda er endeligt overvundet. Men skulle en fornyet smertelig konfrontation med et tidligere ulykkeligt ægteskab ikke kunne opvejes af glæden ved at kunne indgå et nyt med Kirkens fulde velsignelse?

Her og nu

De gengifte fraskiltes vanskelige situation er ikke løst, og spørgsmålet påvirker også vort syn på Kirken. Her gælder det at »lider én legemsdel, lider også alle de andre« (1 Kor 12, 26 a). En løsning er sikkert ikke umiddelbart i sigte. Vi er stærkt påvirkede af årtiers udvikling og praksis og har både som sjælesørgere, ægtefæller og forældre problemet tæt ind på livet.

Må vi under alle omstændigheder undlade fordømmelse: Lad ingen beskylde »liberale« for at lade hånt om ægteskabets uopløselighed, og lad ingen anklage »konservative« for forhærdelse og mangel på kærlighed! Vi er i stadig højere grad blevet vant til at alt skal kunne løses, hvad enten det sker ved at få alt til at passe til de gængse regler eller ved helt at se bort fra dem og eventuelt lave egne nye.

Dog kan jeg kun opfordre til overholdelse af de gældende regler og til at der må skabes forståelse for dem. Samtidig vil jeg dog forsikre alle - både sjælesørgere og de ægtefolk, der lider under dette problem - at min egen klare holdning ikke skal opfattes som en rubricering af mennesker. Vi er ét præsteskab og én Kirke, der har et problem, som er hele Kirkens. Udfordringen, ægteskabets krise, kommer udefra. Lad ikke denne udfordring bestemme, hvad der er katolsk lære eller svække vor iver efter at søge og følge Kristi sandhed.

Måtte vi tværtimod kunne hente styrke indefra i Kristi sandhed og i glæden ved at leve i den og derved få styrket vor længsel efter hans barmhjertighed, og få opfyldt vort ønske om, at ingen må undvære den!

Annoncer i »katolsk orientering«

Rubrikannoncer	kr. 5,- pr. mm + moms
tekstsideannoncer	kr. 6,- pr. sp mm + moms

Kristenheden skal forenes om apostlen Peter

Økumeniske, teologiske overvejelser om et fornyet, et nydannet pavedømme, samlet af Jörg Hammann, München

Hvordan skal paven i Rom udøve sit embede, så alle kristne kirker kan tage det til sig som en enhedens tjeneste? Sådan lød spørgsmålet, der gik som en rød tråd igennem det internationale seminar, som blev holdt på det katolske akademi i München i januar. Her fremlagde katolske, lutherske, anglikanske og ortodokse teologer deres forslag til reformer.

Det var en reaktion på pave *Johannes Paul II*'s appel i rundskrivelsen »Ut unum sint« fra maj 1995. Paven opfordrer til en tålmodig og broderlig dialog om, hvordan en 'Peter' kan udøve sit embede, så det tjener til at forene alle døbte. Overraskende nok sagde repræsentanter fra samtlige kirker i princippet ja til at lade biskoppen af Rom have en fremtrædende position, når bare den historisk betingede embedsforståelse og den praktiske embedsforvaltning blev reformeret.

Hvad man - i store træk - er enige om

I store træk er følgende, hvad teologerne kunne tænke sig: Biskoppen af Rom, kristenhedens første patriark og vogter af apostelfyrsternes grave, indtager en ganske særlig plads. Hans tjeneste går ud på at sørge for kirkens enhed og varetage dens interesser udadtil, for eksempel over for de ikke-kristne. Jurisdiktion har paven kun over sit eget patriarkat, den latinske kirke. De andre dele af kirken garanteres kirkeretlig selvstændighed. Det pavelige læreembede skal ikke være noget med at træffe ensomme afgørelser i trosspørgsmål; paven skal i stedet rådføre sig med biskopperne og med andre, der har et ansvar inden for kirken. Af afgørende betydning er det endvidere, at evangeliet har større autoritet end læremæssige udsagn, og at ufejlbarheden af sådanne udsagn står og falder med, at hele kirken anerkender dem.

Peters efterfølger skal være leder på en kollegial måde, og der skal træffes foranstaltninger, som forhindrer magtmisbrug. Det enhedsskabende overhoved skal - lige som den, der beklæder embedet i øjeblikket - rejse meget, holde løbende kontakt med de forskellige dele af kirken, modigt repræsentere den kristne sag og styrke brødre og søstre - alt sammen i forsoningens form.

'Evangelisk enhed'

Såvidt det ideal, der tegnede sig ud fra det, teologerne sagde på mødet. Det var helt tydeligt, at historien var tung at bære på, og at dogmet om pavens ufejlbarhed fra Det første Vatikankoncil var noget af det, der vejede godt til. Repræsentanterne for de ikke-katolske kirker ville for eksempel ikke lade Matthæusevangeliets 'klippeord' - »...du er Peter, og på den klippe vil jeg bygge min kirke...« - være gældende også for Peters efterfølgere, for de senere biskopper af Rom.

På mødet var der enighed om, at denne fortolkning gik videre end det, der var bibelsk belæg for, ikke mindst fordi dette skriftsted først var kommet til på et senere tidspunkt i den tidlige kirkes historie, da den kristne menighed i Romerrigets hovedstad rent faktisk havde indtaget en særlig stilling blandt de kristne.

Eksegeten *Joachim Gnilka* pegede på, at apostlene Peters og Paulus' martyrdød i Rom var den væsentligste grund til, at den romerske menighed havde fået denne særstatus. Ud fra et nytestamentligt perspektiv understregede Gnilka, at Peterstjenesten gik ud på at forene kirken, og at denne enhed skulle være evangelisk. Dette blev modtaget med taknemmelighed især i den protestantiske lejr; i Tyskland kalder man sig ikke 'protestant' men 'evangelisch'.

Historiens skygger til trods istemte jesuitten og kirkehistorikeren *Klaus Schatz* en lovsang til pavens primat. Denne struktur giver den katolske kirke en særlig mulighed for at »forbinde stabilitet og tradition med dynamik og fornyelse« uden at forfalde hverken til modernisme eller fundamentalisme, lød tesen.

Han nævnte Det andet Vatikankoncil som et glimrende eksempel: Når traditionalistiske afhoppere som *Marcel Lefebvre* på længere sigt ikke samler større tilhængerskarer, end tilfældet er, er det fordi de fleste katolikker i en krisesituation følger princippet om, at »ubi Petrus, ibi ecclesia« - »hvor Peter er, der er kirken«. Derfor opfatter de ikke Det andet Vatikankoncil som et kirkens frafald.

Schatz gjorde også opmærksom på, at primat og kollegialitet ikke behøver at være hinandens modsætninger. Historien viser, at konciler kun har kunnet holdes, når enten en pave eller en kejser stod bag, konstaterede kirkehistorikeren og understregede nødvendigheden af »en person, der er midtpunkt for enheden«. Der må også gerne være flere 'lag' i enheden, fortsatte han; heller ikke i oldkirken sorterede de enkelte biskopper og deres menigheder direkte under biskoppen af Rom. Der var flere lag derimellem - der var synoder, kirkeprovinser og senere patriarkater. Heller ikke i dag skal man rynke på næsen ad de strukturer på et højere plan end bispedømmernes - bispekonferencerne, nationale eller kontinentale som for eksempel den latinamerikanske, CELAM.

Til spørgsmålet om magtmisbrug i kirkens ledelse sagde Schatz, at der måtte være »nogle begrænsninger, så kirken ikke er prisgivet i tilfælde af at en person viser sig fuldstændig utilregnelig«. Det ville for eksempel udløse en alvorlig strukturkrise inden for kirken, hvis en pave ikke længere var ved sine fulde fem, fordi der ikke i den gældende kirkeret er taget højde for en sådan situation.

Han nævnte »Haec sancta«, et af dokumenterne fra koncilet i Konstanz i 1415; heraf fremgår, at koncilet er overordnet de tre, der på det tidspunkt alle mente at være 'paver'. Også i dag ville dette dokument kunne bruges som model i »ekstreme situationer«, hvor pavedømmet slet ikke slår til, mente Schatz.

Ved at gå i »loyal opposition« kan bispekollegiet derudover optræde både som pavedømmets kritikere og som dem, der slår bremserne i, sluttede han.

Ja, men...

Teologen *Wolfhart Pannenberg* satte ord på de blandede følelser, som omgiver pavedømmet fra luthersk teologisk side: En »vedvarende tjeneste, som går ud på at forene kristenheden i den apostoliske tro på Jesus Kristus« er »i princippet ønskelig og kan vanskeligt undværes«, sagde han. Men ifølge Pannenberg kan man blive nødt til at give afkald på en sådan tjeneste, hvis der medfølger »et krav på at herske over hele kirken«, og hvis den, der beklæder et sådant embede »sår tvivl om, hvorvidt han er tro imod det apostoliske evangelium«. Disse ord var ikke adresseret til Johannes Paul II, hvis økumeniske bestræbelser og møder verden over han gav topkarakter.

Men der er to ting, som den lutherske teolog gerne vil holde ude fra hinanden: pavens ansvar for alle kristnes enhed i troen (primatet i forhold til kirken som helhed) og »det romerske bispesædes krav på magten« (den romerske biskops patriarkale magt). Sammenblandingen af de to har i historiens løb forvoldt enorme skader på enheden.

Pannenberg stadfæstede det lutherske standpunkt, at pavens embede som et synligt tegn på kirkens enhed ikke var udelukket, »forudsat at det bliver fortolket på ny, omstruktureret i praksis og underordnet evangeliets primat«. En økumenisk videreudvikling af teologien om det romerske primat og udøvelsen af det vil »uvægerligt gå videre end til det standpunkt, som Det første Vatikankoncil indtog«, sagde han. Det, protestanterne forventer, er en selvkritisk, katolsk statusopgørelse over pavedømmets historie.

At pavedømmet skal underordnes evangeliets primat, betyder for Pannenberg, at 'lakmusprøven' for alle dispositioner og læremæssige udtalelser er, hvorvidt de stemmer overens med det apostoliske evangelium. For de troende, som i deres bevidsthed om troen er forankret i evangeliet, er

Wolfhart Pannenberg.

Klaus Schatz.

et led i tilegnelsen af kirkens lære - også romerkirkens - at den altid vurderes på baggrund af evangeliet, understregede han.

Den eneste funktion, et højeste læreembede kan have i kirken af i dag, er ifølge Pannenberg »at minde den kristenhed, som gennem skiftende tider er blevet ledt på vildspor, om at dette apostoliske evangelium er og bliver grundlaget for troen«. Han mente endvidere, at de ikke-katolske kirker ville have større tiltro til en fornyet udøvelse af det pavelige embede, hvis biskoppen af Rom ville omgås kollegialt med de andre biskopper og begrænse sin indgriben til at styrke biskopperne og mægle, når det var nødvendigt.

De protestantiske biskopper gør alt for lidt brug af deres læremæssige ansvar, lød det i en sidebemærkning fra Pannenberg; de burde gøre det både enkeltvis og i fællesskab og ikke undlade at holde øje med, hvad der læres. I virkeligheden har synoderne for meget at sige, selv om også de, der ikke er ordineret, har stemmeret dér, sagde han. Ganske vist kan enhver, der er døbt, ifølge »Confessio augustana« komme med en udlægning af kirkens lære, men at optræde som læremester er forbeholdt den, som er ordineret, og som beklæder et embede, mener Pannenberg, der underviser teologistuderende i München. På mødet betegnede han det som en uskik, at teologerne prædiker, førend de er er blevet ordineret, og at ikke-ordinerede forestår nadvergudstjenester.

Anglikanerne skuffede

Den anglikanske kirkehistoriker *Henry Chadwick* gjorde klart, hvad kirkepolitik betyder for økumenen: Anglikanerne er dybt skuffede over, hvad de opfatter som en afvisende holdning fra Roms side; det har også fået konsekvenser for diskussionen om kvindelige præster. At den anglikansk-romersk-katolske kommission (ARCIC) i meget stort omfang nåede til enighed i 1982, fik katolsk orienterede anglikanere til at håbe på en forening af kirkerne. Først ni år senere kom svaret fra den romerske trosrekongregation; det var et nej. Chadwick, der er en erfaren mand inden for økumenen, var ikke glad for den »mistroiske grundtone« i svaret fra Vatikanet.

I 1992 vedtog den anglikanske generalsynode med et knebent flertal at give kvinder mulighed for at blive præster. I vide kredse argumenteredc man under henvisning til den skuffelse, man tidligere havde oplevet, at Vatikanet tilsyneladende ikke havde i sinde at tage sin negative indstilling til gyldigheden af den anglikanske præstevielse af mænd op til revision, og at præstevielse af kvinder derfor ikke gjorde situationen værre, end den var i forvejen, sagde Chadwick. Hans kommentar til Roms reaktion på, at kvinder nu kunne blive præster, var et typisk engelsk 'understatement'. At troslærekongregationen havde fremlagt sit nej til præstevielse af kvinder som en beslutning, der ikke kunne gøres om, og som »en del af den katolske tro«, var kommet som en overraskelse for anglikanerne, fortalte han.

Det betegnede lutheraneren Pannenberg som en skarp afvisning af anglikanerne, der havde været mere imødekommende over for Rom end nogen anden kirke. »Nu gifter vi os med den brud, som I ikke ville have. Forberedelserne er i fuld gang, og som medgift har hun den apostoliske succession«, sagde han med adresse til katolikkerne.

De selvbevidste ortodokse betragtede alt dette på afstand. De havde heller ingen indvendinger imod at give paven en særlig plads som »primus inter pares«, men hverken læremæssigt eller kirkeretligt skulle han have nogen fortrinsstilling. *Nikolitsa Georgopoulou*, professor i filosofi - og den eneste kvinde, der er ansat som sådan ved et ortodokst universitet - brugte ikke ordet »pave« i sit indlæg. Hun skitserede kirkernes enhed som »et frit communio i den hellige ånd« og betegnede de ortodokses økumeniske tiltag som en reaktion på det store ønske om enhed mellem kirkerne i Vesten.

Man er allerede nået langt i den økumeniske dialog, konstaterede Georgopoulou; i dag gælder det om på ny at evaluere de trosopfattelser, der blev årsag til kirkesplittelserne, og om at holde os fri for de apologetiske og polemiske forudsætninger, der hører fortiden til. Forudsætninger herfor er ifølge Georgopoulou hjertemes omvendelse og en dyb spiritualitet. Teologerne må sætte sig ud over enhver afværgende indstilling, og de må ikke betragte deres kirkelige tradition som »den eneste sande udlægning af skriften«.

I kirkelige diskussioner hører man fra tid til anden, at Roms kategoriske nej til kvindelige præster er ment som et hensyn til ortodoksien. Efter Georgopoulous personlige opfattelse ville der ikke være nogen dogmatiske hindringer for at præstevie kvinder; i kirkens allerførste tid havde der jo været kvindelige diakoner. Selv var hun dog ikke stemt for det. Kvinder kunne føde børn, sagde hun, men ét eneste mysterium - eukaristien - kunne man godt lade mændene beholde. Hun kunne ikke udelukke, at man ville præstevie kvinder i den ortodokse kirke, hvis der skulle opstå præstemangel - men i øjeblikket var der unge mænd nok.

En konciliær proces om pavens embede

Ved at tage initiativ til dette møde har det katolske akademi i Bayern bragt diskussionen om pavedømmet og økumenen frem i lyset og reageret på pavens bøn om en dialog. Den katolske dogmatiker *Peter Hünermann* opfordrede kirkerne til at tage tråden op og besvare Johannes Paul II's invitation til at tale om en ny udformning af Peters embede. Økumeniske klicheer om paven måtte underkastes en grundig revision, mente han og understregede, at rundskrivelsen »Ut unum sint« baner vej for en »konciliær proces« om det pavelige embede, og paven anerkender teologer og biskopper fra de andre kirker som brødre, der frit kan bidrage til denne dialog med deres respektive standpunkter.

Den økumeniske patriark af Konstantinopel:

Man må på ny besinde sig på det, der er væsentligt

Istanbul (KNA) - Den økumeniske patriark af Konstantinopel, *Bartholomaios I*, udtrykker håb om, at den katolske kirke inden længe vil være fuldgyldigt medlem af Kirkernes Verdensråd. De vanskeligheder, som er forbundet med den økumeniske dialog, må ikke føre til, at man holder op med at engagere sig i enheden, siger patriarken til pressen i anledning af det forestående økumeniske europamøde i Graz. Hans indstilling er, at de kristne skal være ét, og at enhver udtalelse imod enheden er i strid med Guds vilje.

Visionerne blegnet

Bartholomaios konstaterer med beklagelse, at visionen om de kristnes enhed er blegnet hos en del mennesker, for hvem økumenen er blevet en del af jobbet; de er blevet de rene bureaukrater, siger han.

Patriarken er kritisk over for Kirkernes Verdensråd, som efter hans opfattelse ikke længere er opmærksom på det egentlige mål, men i stedet koncentrerer sig om interesser og opgaver, som også andre tager sig af. Organisationen kunne passende øve lidt selvkritik i anledning af sit forestående 50 års jubilæum, vurdere det arbejde, den har gjort indtil nu og på ny besinde sig på de opgaver, der er væsentlige, udtaler han.

Dialogen fortsætter

Bartholomaios betegner pavens primat som det største problem inden for økumenen. Den officielle, teologiske dialog mellem de de to søsterkirker, den katolske og den ortodokse, bliver genoptaget i 1997 på trods af alle spændinger kirkerne imellem, understreger han.

Patriarken oplyser endvidere, at man fra ortodoks side ikke bare vil fortsætte dialogen med de store verdensreligioner såsom islam og jødedommen; man vil intensivere den.

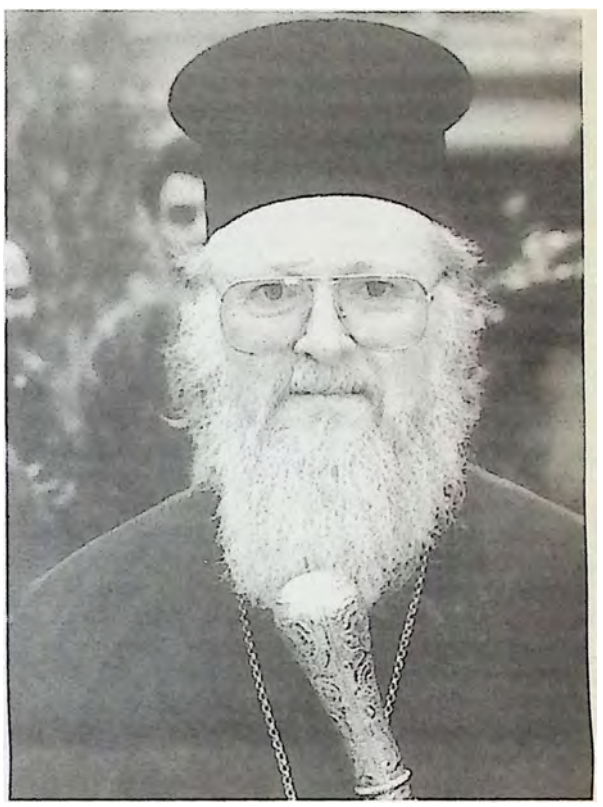

Den økumeniske patriark af Konstantinopel, Bartholomaios I,

Først må man enes om pavens embede

Istanbul (KNA) - Den økumeniske patriark, *Bartholomaios I*, betegner pavens embede som den største hindring for fremskridt inden for økumenen. »Så snart vi har fundet en løsning på problemet omkring pavens embede, er vi på vej til at genoprette den fuldstændige enhed mellem vore kirker«, udtaler patriarken til KNA og tilføjer, at kirkerne dermed også vil være i stand til at overvinde de mindre væsentlige forskelligheder.

Pave *Johannes Paul II*'s opfordring til at indlede en diskussion, som både er omfattende og går i dybden, om pavens embede og tjenesten som Peters efterfølger, er blevet særdeles vel modtaget hos Bartholomaios, der betegner emnet som »den sten, man snubler over«. Spørgsmålet vil få højeste prioritet, når den officielle, katolsk-ortodokse dialogkommission i løbet af dette år genoptager sit arbejde, understreger patriarken.

Enhed inden år 2000 er ikke realistisk

Når man inden for den kristne økumene er nået til enighed om, hvilken rolle biskoppen af Rom skal spille og hvilken status han skal have, mener Bartholomaios, at man forholdsvis hurtigt vil kunne finde frem til svar på andre åbne spørgsmål. Han betegner det håb, som paven gang på gang har givet udtryk for - fuldstændig genopretning af enheden mellem den ortodokse og den katolske kirke inden år 2000 - som »urealistisk«.

Det pavelige embede, som i århundredernes løb har udviklet sig i den vestlige verden, og ikke mindst det primat, som biskoppen af Rom gør krav på, og som har retlige konsekvenser, støder på modstand i sin nuværende form, siger patriarken. Han understreger, at de ortodokse er rede til at anerkende biskoppen af Rom som »patriark og koordinator« for kristenhedens centre.

Pavens ufejlbarhed, sådan som den blev defineret på Det første Vatikankoncil, er også en hindring, konstaterer Bartholomaios, der er æresoverhoved for ortodoksien i hele verden.

Dialog om Peters embede

Naturerkendelse og Theologi

Olaf Pedersen, Naturerkendelse og Theologi, Poul Kristensens Forlag 1996, 458 sider, kr. 368,00.

Olaf Pedersen var fra 1967 indtil sin pensionering professor ved institut for videnskabshistorie ved Århus Universitet. Bogen »Naturerkendelse og Theologi« er en spændende, fyldestgørende og lærd bog, som har sin baggrund i en række forelæsninger ved de teologiske fakulteter i København, Cambridge og Århus.

Bogen handler om den historiske udvikling af forholdet mellem teologi og naturvidenskab. Har man læst bogen ved man, at det ikke er en historie af uafbrudte konflikter, men mest en historie af udfordringer og gensidig inspiration. En stor bog - i læsevenlig og smuk fremstilling af stoffet.

Bogens problemkreds, naturerkendelse og teologi, er netop i dag meget aktuel, hvor der i medierne og i den folkelige debat ofte kan spores en vis videnskabsfjendtlighed. Men et så omfattende værk kan ikke kort beskrives og en anmeldelse af bogen vil altid fornemmes som utilstedelig forkortelse. Det følgende er et forsøg på at understrege nogle af de væsentlige stofområder som bliver behandlet.

Afmytologisering af naturen

Allerede i indledningen slås et vigtigt emne an: afmytologiseringen af naturen og dennes konsekvenser for holdning og erkendelse. Der fortælles, at Herodot i det femte århundrede før Kristi fødsel spørger om det virkelig skulle være havenes gud Poseidon, som frembringer flodernes kløfter, eller om de »bare« skyldes jordskælv. Her frembryder en ny måde at tænke på: Afmytologisering af naturen; naturen beherskes ikke af guder og dæmoner, naturen skal ikke forsones eller bekæmpes, den kan undersøges.

Nye tanker kræver nye udtryksmidler, et nyt sprog. Hvordan udtrykker man det nye, som ikke var formuleret før. Ny viden og nye erkendelser kan føre til sproglige kriser. Olaf Pedersen henviser til samme fænomen ved kristendommens gennembrud: Paulus havde et sprógligt problem.

Bogens kapitler følger det historiske forløb af en frugtbar samtale mellem naturerkendelse og teologi fra den græske oldtid til det nittende århundrede: Otte forelæsninger i Århus, resultatet af et livslangt arbejde med naturvidenskabens historie, et pædagogisk sprog, når det er bedst og med et glimt i øjet, et testamente til læseren.

Overskrifterne antyder de forskellige tidsrum:

- Videnskabens fødselsveer
- Den religiøse krise
- Kirkefædrenes verden
- Skabningen i et nyt lys
- Almagt og kontingens
- Naturens Bog
- På sporet af Guddommen
- Tidens uafviselighed.

Monoteismen

Når man har fulgt de otte kapitler, er der stikord eller hovedpunkter, som fæstner sig i bevidstheden: Det første er: Monoteisme:

»Monoteismens betydning for naturvidenskabens udvikling kan næppe overvurderes... Kun i læ af store monoteistiske religioner kunne der opstå et åndeligt klima, i hvilket en sammenhængende opfattelse af verden gjorde det muligt at udforske den rationelt.« Når naturen i kristendommen bliver afmytologiseret og afdæmoniseret, så må den som »det skabte« betragtes og undersøges.

Olaf Pedersen viser en sammenhæng mellem tolkningen af Johannes evangeliets prolog »I begyndelsen var logos (Ordet) og tolkningen af dette begreb. »Gud har sin egen rationalitet som gennemtrænger verden«. Og det skabtes rationalitet gør erkendelse mulig. Selvfølgelig dukker så spørgsmålet op om forholdet mellem Bibelen som Guds åbenbaring og videnskabelig erkendelse.

Augustin citeres, når han siger: »Uden at være kristne har mennesker i mange tilfælde erhvervet mange kundskaber om jorden, himlene, verdens elementer, og om (stjernernes) bevægelser, omdrejninger og afstande, og om dyrs, planters og mineralers natur... kundskaber, som de opnår med stor sikkerhed gennem erfaringer og fornuften... Når en ikke troende kommer til at høre en kristen tale om disse ting på grundlag af Bibelen og fremkommer med så mange naragtigheder, at han næppe kan vare sig for at le..«

Konflikter mellem kirken og videnskaben

Selvfølgelig behandles undervejs konflikter mellem kirken og videnskabens verden, f.eks. konflikten mellem de kirkelige myndigheder og *Galilei*. Olaf Pedersen betegner hændelsen som en religiøs og intellektuel katastrofe, også fordi »videnskaben sad ikke med ved bordet«. Der er konflikter i samtalen mellem teologi og naturvidenskab, men ingen nødvendige brud, som ville afspore dialogen varigt. Dialogen er fortløbende og frugtbar, og middelalderen viser sig som værende ikke den mørke tid, som den stadig betegnes i megen fordomsfyldt fremstilling. Men der er kontimuitet i erkendelse og teknologiske landvindinger i hele det historiske forløb. Rænaissancen og tiden, hvor naturen blev betragtet som Guds første åbenbaring, »Naturens Bog«, førte til en krise mellem skabelsesteologi og videnskabelig erkendelse, men ikke på grund af videnskaben, men på grund af dårlige teologiske svar på udfordringen.

Tidens betydning

Det andet emne, som skal fremhæves, er: Tidens betydning. Allerede Augustin spørger, hvad tiden er. Han svarer selv, at han ved det godt, men det er ikke til at forklare. Niels Steensen finder fossilerne i alperne - tiden og udviklingen dukker op i horisonten, og den næste overskrift lyder: Fra historie til evolution.

Med Darwin er udviklingen over tid kommet ind i skabelsen, og J. H. Newman har ikke problemer med at tænke Adam udviklet af jordens støv. Bogen gør rede for debatten omkring evolutionsteorien og de spændende aspekter, som åbner sig ved »tidens uafviselighed«, som et afsnit hedder.

Logosbegrebet

Det tredje hovedpunkt er Logosbegrebet. Det græske logos indeholder begreberne ordet, ratio og mening. En analyse af logosbegrebet og hvordan den blev forstået på Paulus´ tid fører til meget spændende overvejelser. En logostolkning af Johannesprologen, som peger på sammenhæng og mening og rationalitet skaber en sammenhæng mellem den anden trosartikel og erkendelsen. Olaf Pedersen anslår emnet, som åbner vidtgående perspektiver.

Reflektioner over forholdet mellem »erkendelse og teologi« har jo i dag fået en fornyet aktualitet. Man taler om alternativ erkendelse i modsætning til rationel videnskabelighed. Overtro i ly af den såkaldte alternative erkendelse florerer og man oplever Paulus´ ord som en meget tidsaktuel formaning:

»Ikke magter, ikke engle, ikke døden, ikke forfølgelse skal skille os fra Guds kærlighed i Jesus Kristus« (Rom 8,38). Også i dag har vi et samfund, som tror på hvad som helst, men ikke på GUD. Hedenskab og overtro trives side om side, som så ofte i historien. I debatten om astrologien citeres 1Kor 8,4f: »Thi selv om der er væsener nok i himmel og på jord, som kaldes guder - masser af guder og masser af herrer - så er der for os kun én Gud og Fader, af hvem alle ting er og vi i Ham, og én Herre Jesus Kristus. ved hvem alle ting er og vi ved Ham.«

Astrologien fandtes i oldtiden, i kirkefædrenes tid, den vender tilbage i middelalderen og i pesttider og tider med krig og anden politisk uro.

Den archimediske tradition med en matematisk forståelse af sammenhænge taler denne overtro midt imod. Men overtroen er sejlivet. Den 1. marts 1997 kunne man læse i Kristeligt Dagblad: »Astrologer oplever stigende efterspørgsel på horoskoper til spædbørn.. Venner og familie bruger ofte horoskoperne som dåbsgave.« Det er som vi lever i en videnskabsfjendtlig tid på grundlag af videnskabens erkendelse og kunnen.

Den foreliggende bog kan give en solid baggrund for at forblive i den frugtbare dialog mellem fornuften og troen. Man må give sig tid til at læse og reflektere, den er det værd. Bogens gennemgang af historien ender med det 19. århundrede, men der er synsvinkler som åbner muligheder for nytolkning i fremtiden.

Denne meget summariske fremstilling skal afsluttes med forfatterens egne ord på den sidste side: »Man havde glemt det langt større perspektiv, hvori Paulus havde anskuet tingene ved at lade Kristi gerning virke i hele universet: »Hele skabningen stønner i fødselsveer indtil i dag«, for i Kristus har Gud »stiftet fred med alting i himmel og på jord.« (Rom 8,22 og Kol 1,20). Hvis denne kosmiske forståelse af frelseshistorien var forblevet i live, ville teologien utvivlsomt have været langt bedre udrustet til at møde udviklingslæren uden at blive så chokeret over den rent videnskabelige påvisning af, hvad selve tidens gang nødvendigvis må betyde for naturbeskrivelsen, og derfor også for forståelsen af vor situation som mennesker og dele af naturen.«

Eva Nordentoft

Niels Stensen: Foredrag om Hjernens Anatomi

Vor salige *Niels Stensen* har skrevet alle sine naturvidenskabelige værker på latin, undtaget sit berømte foredrag om hjernens anatomi. Det blev udgivet på fransk, fordi Niels Stensen havde holdt foredraget i Paris, og venner i Paris udgav foredraget, efter at Niels Stensen havde forladt Paris.

Foredraget er blevet oversat til tysk, engelsk, italiensk og nederlandsk. I 1986 kom en udgave med parallelt løbende tekster på fransk, italiensk, latin, engelsk, dansk og tysk: Steno in six Languages, introduction by *Ole J. Rafaelsen*. Rhodos, 95 s.

Nu har Niels Stensen-forskeren dr. *Troels Kardel* udgivet foredraget i en smuk dansk oversættelse: Niels Stensen: Foredrag om Hjernens Anatomi. Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck, 1997. 70 s., ill., kr. 148, med et forord af prof. dr. med. *Kjeld Møllgård*, rektor for Københavns Universitet. Desuden har overlæge *Margrethe Herning* i et kapitel Hjernesnittegningerne i Foredrag om Hjernens Anatomi (s. 49 - 56) sammenlignet Niels Stensens tegninger med nye afbildninger, frembragt ved hjælp af moderne tekniks muligheder; det viser, hvor skarpsynet og omhyggelig Niels Stensen har været.

August Ziggelaar S.J.

Pater Grégoire's sidste bog

Efter 23 år som leder og ansvarlig for Bispedømmets teologiske Bibliotek Sankt Andreas fra 1972-1995 har pater *Pierre Grégoire* kort før sin død skrevet dette biblioteks historie. Det er sket i ÆLNOTHs skriftserie som tidligere er kommet med 4 glimrende hæfter om historiske emner.

Denne bog er et »Must«. Velskrevet, historisk dækkende og meget systematisk opbygget formår P. Grégoire at føre læseren gennem Sankt Andreas bibliotekets historie på blot 57 sider.

Biblioteket fik først sit nuværende navn under biskop *Suhr*, da han dagen efter Dominikanerordenens ankomst d. 4 marts 1953 overdrog dem nøglen til biblioteket og lod det følge dem til deres nystartede kloster, der lå ved Sankt Andreas kirke i Ordrup.

Både Sankt Andreas Biblioteket og Niels Steensens Bibliotek har haft flere forskellige adresser, men Sankt Andreas Bibliotekets nuværende adresse i Købmagergade i Det Teologiske Fakultet synes - og det lægger P. Gregoire heller ikke skjul på - at være den ideelle løsning.

Bogen vidner om en person, som lægger vægt på en systematisk og veldokumenteret fremstilling, skrevet i et letlæst og flydende sprog, krydret med fotografier og illustrationer.

Jeg kun opfordre ko's læsere til selv at anskaffe sig bogen, som sælges for kun 100,- kr. + forsendelse- alle pengene værd.

Keld Dahlwad

Forkortet af Red.

Nyt fra Niels Steensens Bibliotek

Jørgen Nybo Rasmussens nye bog om *Claus Bergs* altertavle i St. Knuds kirke i Odense er nu på på vore reoler. En spændende og yderst kvalificeret nytolkning af de hidtidige forsøg på at tolke tavlens tilblivelse og formål. Bogen er ydermere velillustreret og prydet med den katolske tegner *Stig Holstings* altid opmuntrende og levende tegninger.

Dalai Lamas selvbiografi »Frihed i landflygtighed« som fortæller en spændende historie om Dalai Lamas barndom, udvælgelse og opvækst samt et folks skæbne og lidelser under et brutalt overherredømme (Det kommunistiske Kina).

Fr. *René Laurentin* har i en ny bog »Ten Years of Apparitions« med undertitlen »New Groth and recognition of the Pilgrimages« skildret de begivenheder, der skete i Medjugorje i perioden fra juni 1990 til juni 1991.

NSB har også anskaffet sig den genoptrykte og nyoversatte bog »Den Jødiske krig« skrevet af Jøden *Josefus Flavius*. Bogen er - som de fleste nok véd - kendt, fordi man heri fra en uvildig kilde hører om Jesus. Bogen skildrer i øvrigt jødernes fortvivlede kamp med den romerske hærs overmagt.

Den fremtrædende engelske professor og bibelforsker *J.R. Porter* har skrevet en fantastisk flot og velillustreret bog om Bibelens tilblivelse, bibelforskningens udvikling, de sociale, mytologiske og historiske forhold, hvorunder bibelens forskellige skrifter opstod og blev til.

Den i engelske medier kendte karmelitermonne Sr. *Wendy Beckett* har skrevet 4 forskellige meditationer over henholdsvis glæden (Joy), stilheden (Silence), freden (Peace) samt kærligheden (Love).

Keld Dahlwad

En hyrde forsvarer sin hjord

For 60 år siden udsendte pave Pius XI rundskrivelsen »Mit brennender Sorge«

(KNA) - Det var nok bedst at tie den ihjel, mente propagandaminister *Joseph Goebbels*. Ganske vist var det efter hans opfattelse en provokation imod Tyskland og en åben krigserklæring, den pavelige rundskrivelse, som han den 20. marts 1937 havde fået færten af, men ministeren mente ikke, at en hastværkspræget indsats var sagen. Næh, i stedet for opsigtsvækkende massearrestationer var det bedre at straffe folk bagefter.

Dagen efter - palmesøndag 1937 - skulle *Pius XI*'s »Mit brennender Sorge« (Ardenti cura) læses op i samtlige rigets sognekirker, og store oplag skulle deles ud. Diskret, forstås. *Reinhard Heydrich*, gestapochefen, gav sine folk besked på at overvåge oplæsningen af den »forræderiske« skrivelse og konfiskere alle de eksemplarer, de kunne få fat på uden for kirkerne.

Nationalsocialismen ville tilintetgøre kirken

»Med den dybeste bekymring og stadig større undren har vi gennem længere tid lagt mærke til, hvilke trængsler de troende udsættes for i den nation, til hvilken den hellige Bonifatius engang bragte det glade budskab om Kristus og om Guds rige«, lød det fra henved 11.500 prædikestole i Det tredje Rige. Det var indledningen til den 80-årige, skrantende paves hårde kritik af nationalsocialismens antikristne kampagne. Regimet var ude på at tilintetgøre kirken i Tyskland, hed det.

Ungdoms- og fagforeninger var blevet forbudt, på skolerne kunne man ikke længere undervise frit, og heller ikke ordensfolk gik fri; de blev anklaget både for sædelighedsog for økonomiske forbrydelser. Nazisterne havde været i offensiven over for kirken siden 1935, og nu stod det klart også for Pius XI, som siden 1933 havde forsøgt at undgå en åben konfrontation med nazisterne.

Paven advarede imod at anvende begreber som »folk«, »race« eller »stat« på en sådan måde, at det udviklede sig til afgudsdyrkelse. Han fordømte også »vranglæren om en national gud«.

Blev opfattet som en krigserklæring

I løbet af et par uger blev en halv snes trykkerier lukket; de havde trykt rundskrivelsen i smug. Demonstrativt genoptog naziregimet sin kampagne imod kirken og klostervæsenet, og der blev igen arrangeret skueprocesser imod ordensfolk.

Det havde været en balancegang at få rundskrivelsen udarbejdet. Ud over kardinalerne *Adolf Bertram*, *Michael Faulhaber* og *Karl Joseph Schulte* havde paven kaldt endnu to mand til Rom. Det var biskopperne *Clemens August von Galen* og *Konrad von Preysing* fra henholdsvis Münster og Berlin. De to sidstnævnte var kendt for åbent at tale nazisterne imod og for at mene, at det var sådan, man skulle gøre - i modsætning til Bertram, der var formand for bispekonferencen. Bertram var knapt så radikal; han holdt fast ved sin samarbejdspolitik, omend han ikke gjorde det offentligt.

Set i historiens bakspejl

En anden totalitær magt, som også krævede lidt diplomati fra pavens side, var Stalins Rusland. Omtrent samtidig med »Ardenti cura« udsendte han derfor endnu en rundskrivelse, »Divini redemptoris«, kirkens fordømmelse af materialisme og marxisme. Rundskrivelsen til russerne er formuleret langt skarpere end den til nazisterne, mener nogle historikere.

Pius XI's rundskrivelse vakte temmelig megen opsigt både i og uden for Tyskland. Men »Ardenti cura« fik ikke naziregimet til at ændre kurs. Selv om den klart og tydeligt taler den nationalsocialistiske ideologi imod, er der - set i historiens bakspejl - ting, den ikke behandler fyldestgørende.

Paven udtrykker for eksempel sympati med præster og ordensfolk i koncentrationslejre, men selve den omstændighed, at disse lejre findes, påtaler han ikke. Og nok værdsætter han de gammeltestamentlige skrifter, men hverken forfulgte, tyske jøder, kristne af andre konfessioner eller politisk forfulgte kommer han ind på.

Snarere end en provokation og en krigserklæring må rundskrivelsen derfor betragtes som et forsvar for kirkens institutioner og for den religiøse overbevisning.

Tidsskrifter

Levende Vand

Tidsskriftet Levende Vand er udkommet med det første nummer i 1997. Temaet i dette nummer er »Jesusbønnen«. Mange mennesker kender og holder af denne enkle bøn: »Herre Jesus Kristus, Guds Søn, forbarm dig over mig synder«.

Grethe Livbjerg kalder Jesusbønnen en økumenisk bøn, idet den ægte enhed skabes i bønnen. Eller sandere sagt. Enheden *er* i bønnen. Ved at fordybe os i Jesusbønnen rækker vi tilbage til de første kristnes bøn - til den tradition, som er fælles for alle kristne kirkesamfund.

Blev bedt i 500-tallet

Man kan påvise, at Jesusbønnen i den form, vi kender den, blev bedt i Sankt Katarinaklostret i Sinaiørkenen i 500-tallet. I 1300-tallet blev den af *Gregor af Sinai* ført til Athos. De mange hellige mænd, der fandtes på Athos kendte ikke den uafbrudte bøn, Jesusbønnen. Gregor underviste dem i den, og Athos blev gennem hundreder af år hjemsted for Jesusbønnen.

I hæftet kan man læse, hvad forfattere og andre har nedskrevet om deres erfaringer med Jesusbønnen. Den svenske domprovst *Per Olof Sjögren* skriver i sin lille bog »Jesusbönen«, at denne er et middel til at overleve i en åndelig istid. Den korteste form af bønnen er »Jesus«. Hvad kan der ikke ligge i dette korte suk? Hvem kan sige, at de ikke har tid til bøn?

»Tårernes gave« fra *Jean Lafrance:* La prière du coeur, handler om den indre bevægelse, som rører sig i alle, der omvender sig.

Slutartiklen har overskriften »Askese i dag« og giver nogle forslag: »Spægelse i dag må bestå i at frigøre sig fra alle de midler, vi bruger for stadig at sætte farten og effektiviteten op: stimulanser af enhver form, alkohol etc. I stedet for påtvungen afsavn af mad, må fasten bestå i at give afkald på alt overflødigt, at dele med de fattige, i en smilende ligevægt«. (Fra *Paul Evdokimov:* Les ages de la vie spirituelle).

ks

Katolsk Dialog

Først kommer manuskriptet til en Radio Steno udsendelse om RELIGIØS MYSTIK, hvor jeg har forsøgt at gøre rede for mystikken som en »formidlet umiddelbarhed«, og for den spænding, der er mellem den enkeltes erfaringer og fællesskabets kirkeopfattelse. Mystikken kan være et godt udgangspunkt for dialog mellem kristendommen og de andre religioner, og netop forholdet til de andre religioner giver os problemer, men også anledning til stor glæde.

For ganske nylig kom der fra Rom en vejledning for skriftefædre vedrørende det definitive og ufravigelige forbud mod prævention, hvor det »i tilfælde af vildfarelse grundet subjektivt uovervindelig uvidenhed« tilrådes at lade de skriftende forblive i god tro, og ikke kræve det menneskeligt umulige. Pater *L. O. Dorn* sammenligner nu dette fænomen med renteforbudet, der var ufravigeligt og fastholdt af Skriften og af kirkens tradition gennem århundreder; men som i sidste århundrede ganske stille sivede ud, gennem Vatikanets gentagne formaninger om »ikke at forurolige«.

En af kirkens delvis hemmelige magtstrukturer hedder OPUS DEI. *Karen M. Larsen* har samlet en del materiale om denne organisation, som for tiden nyder stor bevågenhed i Rom. Den hører til på kirkens yderste højrefløj og dyrker det traditionelle fromhedsliv fra århundredets begyndelse, og den rekrutterer sine medlemmer blandt indflydelsesrige personer og blandt ganske unge mennesker. Den søger åbenlyst størst mulig indflydelse i kirken og i samfundet.

En norsk jesuit fra det 16. århundrede, KLOSTER - LASSE, er emnet for *Bente Meyers* artikel. Han var en mand, der med stor energi og udholdenhed arbejdede for at genetablere det katolske i Norge og Sverige og i Danmark. Det lykkedes som bekendt ikke. At han i Stockholm optrådte som svensk, protestantisk præst, indtil han blev afsløret, virker ikke særlig sympatisk. Og dog en bemærkelsesværdig mand med mange gode sider.

Heftet slutter med et læserbrev om, hvorvidt man kan tillade sig at kalde kirkens højrefløj for »farlig«.

Ove Leerbeck

Sct. Ibs Skole Horsens

søger lærere til august:

To fuldtidsstillinger m. alm. skolefag, herunder klasselærerfunktion.

En deltidsstilling m. alm. skolefag.

Et barselsvikariat (1.8. - 1.4.) indh. bl.a. matm. i 3. årg.

Skt. Ibs Skole er en katolsk, selvejende institution i nye og nyere bygninger med 520 elever og 48 lærere og pædagoger. Til skolen hører pasningsordning, fritidsklub, legestuer og børnehave.
Skolen har en stærk musisk afdeling m. bl.a. rytmiske grupper, - big band og musikteater.
Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til skolens leder eller viceinspektør på tlf. 75 62 36 00.
Ansøgninger stiles til bestyrelsen og sendes til skoleleder J. Frost-Jensen, Kildegade 18, 8700 Horsens senest mandag den 28. april 1997.

Lærer til Skt. Knuds Skole, Århus

På Skt. Knuds Skole er en tidsbegrænset lærerstilling ledig til besættelse fra 1. august 1997 til 19. juni 1998.

Skt. Knuds Skole er en katolsk privatskole, der bygger på det kristne livs- og menneskesyn. Vi har ca. 320 elever fordelt på 18 klasser fra Bh. kl. - 10 kl. En broget flok både hvad angår nationalitet, udseende og kristent tilhørsforhold. Vi er 32 lærere inklusive ledelsen - og dig.

Vi har brug for en lærer, der kan varetage undervisning inden for orienteringsfagene, samt faget natur og teknik. Vi vil dog også kunne tilgodese andre fagønsker.

Hvis du er entusiastisk og alsidig og har mod på at være med i den fortsatte udvikling af vores skole m.h.t. holdninger, målsætning, projektarbejde. IT og en del mere, så send os en ansøgning. Du er velkommen til at ringe og aftale et besøg med skoleleder eller souchef.

Ansættelse sker som månedslønnet lærer i henhold til Fællesoverenskomsten mellem Finansministeriet og Lærernes Centralorganisation samt organisationsaftalen for ledere, lærere og børnehaveklasseledere ved frie grundskoler.

Vi regner med at holde ansættelsessamtaler i uge 20. Din ansøgning skal derfor være os i hænde senest 1. maj kl 12.00 og skal stiles til bestyrelsen, att. skoleleder Ole-Chr. M. Plum, Skt. Knuds Skole, Ryesgade 24, 8100 Århus C. Tlf. 86 13 75 11.

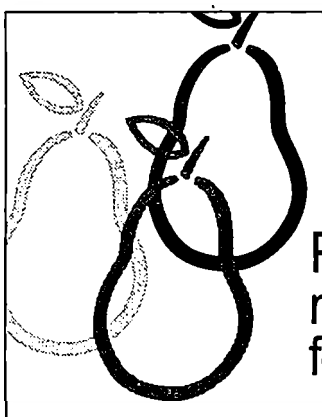

Revision med sund fornuft...

Professionel assistance i alle revisions- og regnskabsmæssige forhold samt økonomisk rådgivning.
Dansk landsdækkende organisation med 9 afdelinger.
Flere end 3.800 bruger os allerede.
Vi tilbyder også Dem et kvalificeret og tillidsfuldt samarbejde.

rvt revision
Statsautoriseret revisionsaktieselskab

De finder RVT revision a/s i:			
København	tlf. 33 26 70 00	Skærbæk	tlf. 74 75 18 00
Tåstrup	tlf. 42 52 08 00	Vejen	tlf. 75 36 02 11
Vordingborg	tlf. 53 77 11 66	Århus	tlf. 86 28 48 44
Odense	tlf. 66 15 85 55	Holstebro	tlf. 97 41 22 11
		Aalborg	tlf. 98 18 41 22

Neokatekumenatet

Efter at »katolsk orientering« har bragt nogle nyheder om neokatekumenatet, har flere læsere fremsat ønske om at få yderligere oplysninger om, hvad neokatekumenatet står for. Det følgende er en sammenfatning af oplysninger, der er tilgængelige på Internettet.

Neokatekumenatet er stiftet af to dynamiske spaniere: *Francisco Arguello* (bedre kendt som *Kiko*) og *Carmen Hernandez* med den hensigt at bistå kirken ved den fornyelse, som Det andet Vatikankoncil indledte.

Kiko, der er kunstmaler, blev født i 1939. Om sit liv udtaler han, at Gud tillod ham at erfare det absurde - ateismen - inden Han forbarmede sig over ham. Efter sin omvendelse frekventerede han flere kateketiske kurser og blev selv uddannet kateket. Han var overbevist om, at Jesus var nærværende blandt de fattige, og slog sig derfor ned blandt de fattige i Madrids slumkvarter. Inspireret af *Charles de Foucauld* påbegyndte han her sin »vej«. På dét tidspunkt var hans eneste ejendele en guitar, et krucifiks og en bibel.

Carmen Hernandez, der engang havde ønsket at blive nonne, har en universitetsuddannelse i fysik og teologi. Hun havde, da hun mødte Kiko allerede undervist i 8 år på et missionsinstitut. En af hendes hovedinteresser var Det andet Vatikankoncils liturgireform.

Kiko og Carmen Hernandez tog i 1968 til Rom hvor de med støtte fra kardinal *Angelo dell'Acqua,* Roms vikar-biskop, lancerede deres bevægelse i De kanadiske Martyrers sogn.

Kiko og Carmen Hernandez blev den 9. maj 1986 indkaldt til møde i Troslærekongregationen, hvor de skulle forsvare deres synspunkter vedrørende hermeneutik, pastoralt arbejde og troslære. Efterfølgende informerede kardinal *Joseph Ratzinger* dem om, at troslærekongregationen ville støtte dem, og pave *Johannes Paul II* udnævnte kort efter biskop *Paul Josef Cordes,* vicepræsident for det pavelige råd for lægfolk, til sin personlige delegat for bevægelsen.

Neokatekumenatets »vej«

Bevægelsens metoder er revolutionerende for det hidtidige sognearbejde. Man anvender ikke den gængse inddeling: børn, voksne, ældre, men samler grupper af 30-50 personer, der er forskellige i alder, social status, mentalitet og kulturel baggrund. Disse grupper arbejder sammen om at vokse i tro og ansvarlighed, og i sognet er deres katekese et tretrins-projekt: Ord, liturgi og fællesskab.

Ordet (kerygma) er den grundlæggende forkyndelse af evangeliet overalt og altid. I liturgien fejres troen med alle dens symboler, og fællesskabet (koinonia) er kendetegnende for dem, der har hørt Ordet, og dem, der lever kærlighedens enhed under korsets tegn.

Bevægelsen lægger stor vægt på en højtidelig fejring af messen. Efter de tre læsninger i ordets gudstjeneste, giver deltagerne i messen deres kommentar til læsningerne eller beretter for hinanden om deres erfaringer i relation til læsningerne. Prædikenen, der følger efter, tager disse vidnesbyrd op og stimulerer til yderligere refleksioner. Derpå følger som i den ambrosianske ritus en fredsritus og eukaristien fejres efter de tidlige kristnes praksis.

Kiko og Carmen Hernandez' undervisning er baseret på to skriftsteder:

Joh. 13, 34-35: »Et nyt bud giver jeg jer: I skal elske hinanden. Som jeg har elsket jer, skal også I elske hinanden. Deraf kan alle vide, at I er mine disciple: hvis I har kærlighed til hinanden«.

Hbr. 2, 14-15: »Siden børnene alle er af kød og blod, måtte han også blive det ligesom de, for at han med sin død skulle gøre ham magtesløs, som har dødens magt, nemlig Djævelen, og befri alle dem, som af frygt for døden hele livet igennem havde været holdt nede i trældom«.

Stadier på »vejen«

Efter Kiko's opfattelse, er barnedåben som et frø, der hos de fleste kristne er næsten dødt. Det er derfor nødvendigt at genoplive frøet, og genoplivningen sker ved neo-katekumenatet.

Neokatekumenatet er en vej, der består af 6 stadier. Man går ikke fra det ene trin til det andet automatisk - man overføres fra det ene trin til det andet via eksaminationer, og det kan vare mange år, inden man når det sidste trin på vejen.

Første trin - kerygma - begynder, når en sognepræst tilkalder uddannede kateketer fra bevægelsen til at arbejde i sit sogn. Kateketerne søger ved deres forkyndelse at danne kateketiske grupper, som er begyndelsen til nye kommuniteter i bevægelsen.

Når disse grupper er etableret, begynder andet trin: Prækatekumenatet, der varer 2 år, og i den tid søger gruppernes medlemmer at vokse i troen og sammen med andre at følge neokatekumenatets »vej« med særlige ugentlige gudstjenester og ved én gang om måneden at tilbringe søndagen alene.

Indgangen til det tredje trin, katekumenatet, er en tre-dages retræte. Katekumenatets første fase er en proces, hvor det enkelte medlem gradvist skal vende sig fra de moderne »idoler« (penge, karriere, relationer) til Gud, der er det centrale for hver enkelt menneskes liv. Anden fase går ud på, at det enkelte medlem fordyber sig i individuel bøn og meditation, og samtidig hermed begynder at vise ansvar for at give troen videre til andre ved møder i familierne, i fællesskabet og i sognet.

Neokatekumenatets sidste trin er dåbsløfternes fornyelse, hvor det enkelte medlem med sin overbevisning om dåbens betydning træffer sit valg og fornyer sine dåbsløfter.

Når neokatekumenatets vej er gennemført, vender medlemmerne tilbage til sognet og tager som kateketer fat på et missionsarbejde i sognet.

Bevægelsen kritiseres

Bevægelsen har mødt megen modstand og kritik, og kritikken kan inddeles i to hovedtyper:

Den første går ud på, at bevægelsen prøver på at »skabe en kirke i kirken«. Medlemmerne følger bevægelsens egne liturgier i hele denne periode og deltager ikke i sognets søndagsmesse eller liturgier. Denne praksis har medført utallige problemer mellem mange biskopper og bevægelsen, og det har været årsagen til, at flere biskopper har forbudt neokatekumenatets aktiviteter i deres bispedømmer.

Den anden type kritik går på, at bevægelsen ikke lægger nok vægt på den præstelige absolution og eukaristiens realpræsens. Ifølge bevægelsen er deres trosholdning baseret på de tidlige kristnes tro og praksis.

Så vidt oplysningerne på Internettet.

P. Dietrich Timmermann fylder 60 år

Siden 1980 har pastor *Dietrich Timmermann* beklædt embedet som sognepræst ved Skt. Ansgars Kirke, der er katolsk domkirke for Danmark.

Dietrich Timmermann er født den 22. april 1937 i Wünsdorf, Tyskland. Efter teologiske studier i årene 1959-65 blev han præsteviet i Hildesheim 1965. Samme år tiltrådte han som kapellan ved Skt. Josefs Kirke i Horsens og derefter ved Sakramentskirken i København.

De følgende år var han sognepræst ved Skt. Hans Kirke i Køge 1968-71, ved Hellig Kors Kirke i Nykøbing Falster 1971-74 og ved Skt. Nikolaj Kirke i Hvidovre 1974-80, indtil han kom til domkirken som sognepræst. Fra 1982 har pastor Timmermann været formand for præsterådet og medlem af Det biskoppelige Råd.

Gennem mere end 30 år har Dietrich Timmermann fået et godt kendskab til de meget varierede egne og befolkningsgrupper i vort land, og det er af betydning, at sognepræsten er fortrolig med katolikker fra forskellige landsdele, idet der er en del turister uden for hovedstaden, som ønsker at besøge domkirken.

Pastor Timmermann har en særlig evne til at lytte og råde alle, som har brug for hans bistand, og han er altid til det yderste hjælpsom ved større eller mindre arrangementer.

Sognepræsten har et stort arbejdsområde både pastoralt, administrativt og medmenneskeligt. En menighed kan næsten sammenlignes med et orkester. Hvis kapelmesteren forlader det, kan det endnu en kortere tid holde takt; men så kommer dissonanserne, og derefter kommer alt ud af takt og mister sin kraft og sit sammenhold.

Hjertelig tillykke, kære pastor Timmermann! Tak for de år, vi har haft en god hyrde til sognepræst. Vi ønsker Guds velsignelse både for dagen og for mange nye år.

Grethe Hildebrandt

R. I. P.

Vor kære mor

Birgitte Veronica Helsted Lundorf

født 12. 6. 1933

død 28. 3. 1997

I dyb sorg
Per, Bent, Anne, Maria og Kjeld
samt familien
Blsættelsen har fundet sted.

Bistand

Katolsk menighedspleje

Bredgade 69 A, 1260 København K.
Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. telefon 33 15 23 03. Postgiro 6466397

Møder og arrangementer

Unge korsangere søges

(alder 25-30 år)

I forbindelse med valfarten til Åsebakken søndag den 25. maj laver vi i år et ungdomskor som ledes af Klaus Munk-Nielsen og Michael Højer Clausen.
Vi holder prøve på Niels Steensens Gymnasium lørdagene den 10., 17., 24. maj kl. 10-13.
Forudsætning: Sangglæde.
Henvendelse på telefon:
Michael Højer Clausen: 31 20 24 30
Klaus Munk-Nielsen: 31 18 48 16.

Katolsk- Radio- og Fjernsynsforbund Københavns afdeling

afholder generalforsamling

onsdag den 23. april 1997 kl. 19.00

menighedslokalerne Bredgade 69 A, København K.

DØDEHAVSTEKSTER

Foredrag
ved pastor Jesper Høgenhaven

Mandag den 28. april 1997 kl. 19.30 i Jesu Hjerte kirkes menighedssal, Stenosgade 4 B

Alle interesserede er velkomne.
Kaffe og te kan købes.

Pastor Dietrich Timmermann fylder 60 år den 22. april

Tirsdag den 22. april:
Åbent hus i præstegården, Bredgade 64, 1.sal fra kl. 12-18. Messe i kirken kl. 16.30.

Søndag den 27. april:
Højmesse i kirken kl. 11. Reception i menighedssalen, Bredgade 69 A ca. kl. 12.

Koncert med Musica Viva
i
menighedssalen, Stenosgade 4 B

tirsdag den 29. april kl. 20.00.

Der opføres værker af Elgar, Britten, Fauré m.fl.

Alle interesserede er velkomne.

Det sker på Magleås

On. 16. - to. d. 17.:
DTU.

On. 16.4. :
Undervisningsministeriet.

On. d. 16. - fr. d. 18.4.:
Midtvejs engelsk.

To. d. 17. - sø. d. 20.4.:
Idrættens Lederakademi.

Ma. d. 21. - to. d. 24.4.:
Studievejlederne.

Ma. d. 21. - ti. d. 22.4.:
DTU.

On. d. 23. - to. d. 24.4.:
Kommunikationscenteret.

To. d. 24. - sø. d. 27.4.:
Tro & Lys.

Ma. d. 28. - on. d. 30.4.:
Kommunikationskursus for katolske præster.

Ma. d. 28.4.:
KL.

Ma. d. 28. - ti. 29.4.:
DTU.

On. d. 30. - ti. d. 1.5.:
Dansk Røde Kors.

DUK-kalender

LEDERMØDE JYLLAND/FYN den 18. 4. - 20. 4. for alle lokalforeningsledere.
Pris kr. 50,-. To ledere fra hver lokalforening får refunderet rejseudgifterne.

LEDERTRÆNING den 24. 4. - 27. 4. på Øm.
Alder: 14-20 år.
Pris kr. 175,- samt kr. 175,- for fællesrejse.

UNGDOMSMESSE den 27. 4. kl. 20.
Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 København V. Efter messen er der Café Ludvig.

LEJRLEDELSESKURSUS den 2. 5. - 4. 5. på Øm for alle ledere på DUK's sommerlejre 1997. Kurset er gratis.

UNGDOMSMESSE den 1. 6. kl. 20.
Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 København V. Efter messen er der Café Ludvig.

DET ER MEGET VIGTIGT AT OVERHOLDE TILMELDINGSFRISTEN!!!
Samtlige priser er for medlemmer af DUK. Ikke medlemmer betaler kr. 100,- mere i gebyr for weekender og kr. 300,- for lejre.
Afbud: Tilbagebetaling af gebyr sker normalt ikke efter sidste tilmeldingsfrist.

Jeg tilmelder mig:

Arrangement:.....

Dato:.....

Navn:.....

Adr.:.....

Postnr./By:.....

Fødselsdato:.....

Telefon:.....

Katolik: Ja:..... Nej:.....

Deltager i fællesrejse:.....

Ankommer selv:.....

Postgirokonto 9 08 32 94
Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Bredgade 67, 2.th., 1260 København K.
Tlf. 33 14 77 07

Diverse

Annoncer i »katolsk orientering«

Tekstside-annoncer: kr. 6,- pr. sp./mm.
Rubrik-annoncer: kr. 5,- pr. mm.

TAK!

På vegne af pastor Paul d'Auchamp ønsker Caritas Danmark hermed at bringe en hjertelig tak til de mange, som i anledning af 85-års fødselsdagen sendte et bidrag til Caritas' hjælpearbejde.

Anne Lise Timmermann,
generalsekretær

TAK

Da det ikke er muligt at sige personligt tak til hver enkelt, vil vi ad denne vej takke alle, der udviste opmærksomhed i forbindelse med Jørgen Krysiak Simonsens død og begravelse.

Familien

Katolsk Menighedspleje søger værelser til unge

Til unge under uddannelse søger Katolsk Menighedspleje værelser el. lejl. i hele Storkøbenhavn. Gratis for begge parter formidles kontakt mellem udlejer og lejere. Ønsker De at udleje eller leje - ring til Katolsk Menighedspleje 33 15 23 03 kl. 14-16 tirsdag og torsdag.

Bekendtskab

Mand, katolik, 36 år søger en dansk, katolsk pige til venskab og evt. ægteskab. Billet mrk. 1439 »katolsk orientering«, Vesterbrogade 28, 4.tv. 1620 Kbh. V.

ODENSE

Ældre charmerende villa med have søges til køb.
Huset må gerne trænge til istandsættelse.
Tlf. 75 52 77 82 eller på arbejde 66 11 59 11
Markus.

Biblioteker

Sankt Andreas Bibliotek
Købmagergade 44, 1150 København K.
Tlf. 33 91 86 90
Åbent: Tirsdag - torsdag 10-16.

Niels Steensens Bibliotek
Stenosgade 9, 1616 København V.
Tlf. 31 22 64 22
Åbent: Tirsdag, tordag, fredag kl. 16-18.
Onsdag kl. 14-18. Søndag kl. 11-13.

Testamente

til fordel for Den katolske Kirke Ansgarstiftelsen

Man kan støtte Kirken ved at indsætte den som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift
Kirken modtager det fulde beløb.

Gratis advokatbistand
Det anbefales at lade en advokat oprette testamentet.
Udgifterne til salær refunderes af bispekontoret.

Yderligere oplysninger
Katolsk Bispekontor
Bredgade 69 A, 1260 København K
Tlf. 33 11 60 80.

Salg og service

MYRETUEN
til hverdag og fest

Lejrskole
Børnelejre
Familiefester
Ungdomslejre
Menighedsskovture

Smukke omgivelser ved Bastrup sø i Nordsjælland

Nyrenoveret hus med alle moderne faciliteter.

Moderation
til katolske institutioner og grupper.

Nærmere oplysninger og bestilling
på tlf. 44 98 57 14

Juridisk bistand til private
Adv. Sandra Moll
(Dansk advokat - dott. in giurisprudenza)
Adv. Peter Alsted (H)
Adv. Niels Ahlmark (H)

Vi er et internationalt orienteret advokatkontor, som ud over erhvervsrådgivning også yder bistand til private.

For privatpersoner er det vigtigt - ikke mindst, hvis man ikke er dansk - at søge rådgivning f.eks. i følgende situationer:
- Køb og salg af fast ejendom.
- Familieretlige spørgsmål i forbindelse med indgåelse af ægteskab, separation og skilsmisse.
- Testamenter og arveret.
- Ansættelsesretlige spørgsmål.

Vester Voldgade 90,
1552 København V.
Tlf. 33 15 15 63. Fax 33 13 07 07.

Advokataktieselskabet
Linde & Altschuler
Esplanaden 6
1263 København K

Vi tilbyder erhvervsretlig rådgivning og juridisk bistand til private.

Vi kan herunder bistå Dem med virksomhedsoverdragelser, retssager, inkasso, ejendomsadministration, handel med fast ejendom, testamenter og dødsbobehandling indenlands og udenlands.

Kontakt
advokat Finn Roger Nielsen
på tlf. 33 14 19 40.

Lasse Baumann
Antikviteter
Dødsboer og bedre indbo købes.
Naboløs 3, 1206 København K.
Tlf. 33 11 72 37. Aften: 42 85 39 40

Find *Deres* bedemand her:

Vanløse Ligkistemagasin
38 71 75 01
H.P. Baltzer & Søn
Jyllingevej 8
2720 Vanløse

Tåstrup Bedemandsforretning
43 99 75 01
Sv.E. og B. Baltzer
Køgevej 40
2630 Taastrup

Også aften, week-end og helligdag kan De ringe og aftale et møde i Deres hjem eller hos os.

Hos medlemmer af Bedemændenes Landsforening har De tryghed for:

- professionel hjælp og rådgivning ved begravelse og brænding.
- viden om en lang række forhold i forbindelse med dødsfald.
- fair forretningsmæssig og økonomisk behandling.

Rekvirer gratis pjecen
"NÅR NOGEN DØR..."

BEGRAVELSER OG BISÆTTELSER
v/ bedemand Vagn Fondo
39 62 16 50
Reference: Sankt Joseph Søstrene
Bedemændenes Landsforening

Begravelses-forretning
ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.
Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.
DØGNVAGT
31 55 55 55
Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 43 99 01 58

BENZONS BEGRAVELSES-FORRETNING

38 34 46 01 - 31 86 60 56

DØGNVAGT:
31 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelser og bisættelser ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler

Wagn Adler

DØGNVAGT
39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
SØBORG HOVEDGADE 94

Murermester
Bernhardt Christiansen
Solbærvej 8, Sabro
Tlf. 86 94 82 10
Biltlf. 30 86 26 09

Murermester Keld Erik
JOHNSEN
Ankervej 12
Stubberup
4800 Nyk. F.
Medl. af BYG og Nykøbing F. Murerlaug

Om- og tilbygning - Reparationer
Alt tagarbejde

Tlf. 53 83 99 08

Vi lover godt håndværk og er omfattet af... BYG GARANTI ORDNING

Arbejde udføres overalt på Sjælland, Lolland og Falster

Tømrermester
Ferd. Færch & Co. A/S
Strandvejen 23 . Ålborg
Telefon 98 16 26 00

Malermester
VILLY HANSEN
Bredager 13 - 7120 Vejle Ø.
Tlf. 75 81 69 62 og 75 83 29 37

VICTOR NIELSEN
Stenhuggeri og Monumentforretning
v/ stenhuggermester Mohr
Vestre Kirkegårds Allé 28-32
2450 København SV
Tlf. 31 21 65 48 Fax. 31 21 80 32

Revision • Regnskab • Skat
REVISORGÅRDEN I ROSKILDE
Registreret revisor FRR
Jørgen Brangstrup
Skt. Olsgade 10 • Roskilde • 46 35 10 35
- det er altid sikkert med en registreret revisor

Internettet skal også bruges til forkyndelse

Pavelige taler og skrivelser siden Paul VI kan hentes på Vatikanets egen internetside

Vatikanet (KNA) - Påskedag var Vatikanets internetside fuldt udbygget. Siden, som forinden var blevet præsenteret på en pressekonference, er udarbejdet i samarbejde med computerfirmaet »Digital Equipment«.

Den indeholder så godt som alle pavelige taler og skrivelser fra og med *Paul VI*, aktuelle nyheder fra Vatikanet og tekster fra de kirkelige myndigheder.

Der er endvidere planer om at koble Vatikanets museer og kunstværker på, lige som det på lidt længere sigt er meningen, at man skal kunne bestille bånd fra Vatikanets Radio over nettet.

I første omgang 'taler' siden seks forskellige europæiske sprog; den skal udvides med kinesisk og arabisk. Ærkebiskop *Claudio Celli*, der er præsident for Vatikanets internet-kommission, understreger, at kirken i højere grad vil benytte sig af dette medium i forkyndelsesøjemed.

»Digital Equipment« forventer, at Vatikanets side bliver en af dem, der får flest besøg, udtaler er repræsentant for firmaet. Siden har eksisteret siden julen 1995 og findes på adressen:
http://www/vatican.va/

Domenico Bartolucci, som i mere end 40 år har ledet Peterskirkens drengekor, fylder 80 år i maj og træder tilbage. Hans koncertrejser med »Capella Sistina« har gjort ham kendt langt ud over Vatikanets grænser. Lejlighedsvis opfører koret værker af Bartolucci selv. Men han er ikke den første komponist på denne post; en af hans forgængere på dirigentpodiet var 1500-talskomponisten Giovanni Pierluigi da Palestrina. *Foto KNA*

Kirken i Belgien nu også på nettet

Bryssel (KNA) - I Belgien er den katolske kirke nu på internettet. I samarbejde med universitetet i Louvain la Neuve i Wallonien informerer de franskprogede biskopper om den katolske kirke i Belgien; på adressen *http://www.catho.be* kan man desuden finde både nyheder og dokumentation.

Der er links til Vatikanet og til den katolske kirke i andre lande, ligesom der er undervisning i troen og mulighed for at kommunikere med andre internetbrugere.

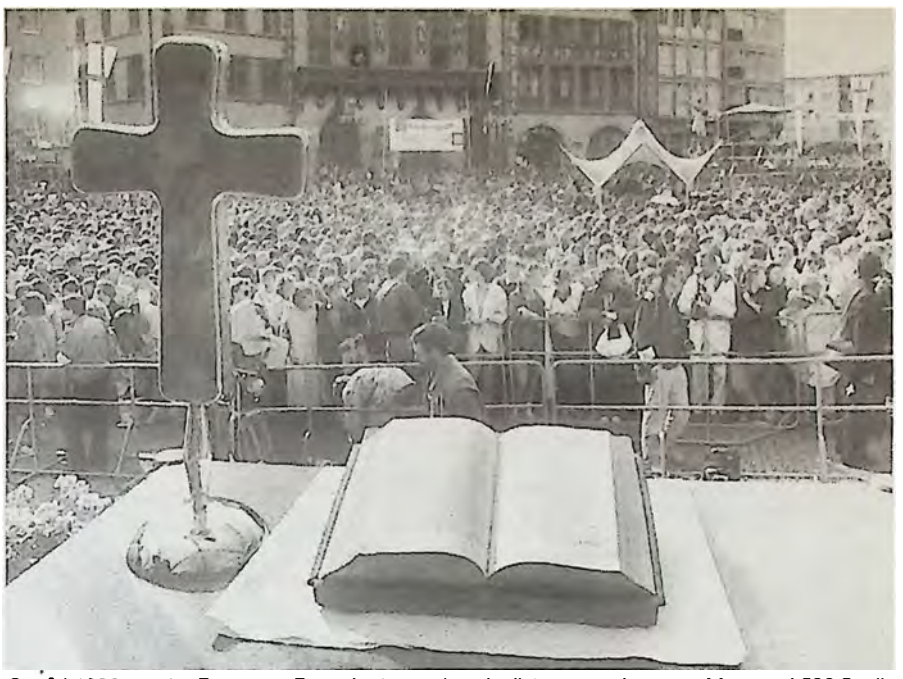

Også i 1996 var det Bøgernes Bog, der toppede salgslisterne verden over. Mere end 530,5 millioner bibler blev det til, oplyser det tyske bibelselskab. Ovenfor ses et eksemplar af bestselleren i brug under en friluftsgudstjeneste i Frankfurt i 1987. *Foto KNA*

Lad søndagen være!

Linz (KNA) - I Østrig betegner biskopperne den arbejdsfri søndag som et centralt element i kulturen og opfordrer til, at man forsvarer den. De appellerer til »alle ansvarsbevidste kræfter i samfundet« om ikke at tillade yderligere indgriben i søndagens status af hviledag. Hvis man fortsætter med at udhule den, vil det på længere sigt »betyde menneskelige, kulturelle og økonomiske omkostninger«, som er langt større end det, man opnår her og nu, udtaler biskopperne.

Parlamentet i Wien er i gang med at revidere lovgivningen vedrørende regulering af arbejdstid. Ændringerne ventes at medføre væsentlig større muligheder for søndagsarbejde.

Af en erklæring fra biskopperne fremgår, at det ikke er konfessionsbestemte særinteresser, der optager dem, og at der er brug for en 'folkebevægelse til søndagens bevarelse'. De gør blandt andet opmærksom på, at mange familier kun har søndagen til at være sammen. »I en tid, hvor familierne har det svært nok i forvejen, vil deres brudstyrke blive sat på endnu en prøve, hvis man 'afskaffer' søndagen«, siger biskopperne.

»Politisk korrekt« bibeloversættelse

Vatikanet (KNA) - Vatikanet og de katolske biskopper i USA er nået til enighed om en omstridt, ny amerikansk bibeloversættelse til gudstjenestebrug. En fælles arbejdsgruppe har set grundigt på teksten, hedder det i en bekendtgørelse fra Vatikanet; gruppen omfattede blandt andre præfekten for den romerske troslærekongregation, kardinal *Joseph Ratzinger*. Begge parter menes at være tilfredse med resultatet. Ifølge bekendtgørelsen har Den hellige Stol lovet, at den »i princippet« vil anerkende en revideret udgave af teksterne.

Uoverensstemmelsen om nyoversættelsen var først og fremmest et spørgsmål om 'politisk korrekthed'. Amerikanske teologer og kvindeorganisationer havde forlangt, at nogle vendinger, som efter deres opfattelse var kvindefjendske og diskriminerende, skulle skiftes ud.

Vi kan ikke fortsat leve med vold

Lima (KNA) - Ærkebiskoppen af Ayacucho, *Juan Luis Cipriani Thorne*, opfordrer de revolutionære Tupac Amaru-partisaner til at begrave stridsøksen. Derved kunne de signalere forsoning og tilgivelse, siger ærkebiskoppen. Partisanerne holder stadig 72 personer som gidsler i den japanske ambassade. »Vi kan ikke leve med voldsproblemet i al evighed«, siger ærkebiskoppen.

Peru vil hellere have fred, konstaterer han og understreger, at det ikke bare drejer sig om den japanske ambassade, men om volden i det hele taget.

Den maoistiske guerillaorganisation »Lysende Sti« menes at stå bag mordet på en italiensk missionær i Peru. Præsten *Daniele Badali* havde modtaget flere mordtrusler; desuden skal han for nylig være blevet stillet over for valget mellem at betale et beløb svarende til 300.000 kroner i 'løsepenge' eller se at komme ud af landet. Ifølge aviserne tyder en hel del på, at »Lysende Sti« er ansvarlig for mordet.

Den 35-årige præst havde arbejdet i Peru i seks år. Han var tilknyttet prælaturet Huari i Andesbjergene. Badali har især taget sig af forladte børn og været med til at få etableret en stabil vandforsyning.

Ærkebiskop Carey vil træde tilbage

London (KNA) - Den anglikanske primas, den 61-årige ærkebiskop af Canterbury *George Carey* betegner sit arbejde som »meget opslidende« og meddeler, at han agter at træde tilbage, når han fylder 65. Udtalelsen er fremsat i et interview, som sendes i engelsk TV sidst i april. Almindeligvis træder anglikanske biskopper tilbage som 70-årige. Både fysisk og psykisk er arbejdet »meget, meget anstrengende«, udtaler ærkebiskoppen og tilføjer, at det også er følelsesmæssigt belastende.

Carey har endnu ikke sat dato på sin tilbagetræden, hedder det i en udtalelse fra ærkebispedømmet. Han har bare 'luftet' tanken i interviewet, som stammer fra sommeren 1996. Det må under ingen omstændigheder tages til indtægt for, at der virkelig er truffet en afgørelse, hedder det i udtalelsen.

Som ærkebiskop af Canterbury er Carey den højest rangerende biskop inden for »Church of England« og samtidig æresoverhoved for anglikanere verden over. Carey tiltrådte dette embede i 1991.

Hvem kommer i himlen?

Washington (KNA) - *Mother Teresa* kommer direkte i himlen sammen med *Oprah Winfrey*, en sort studievært fra amerikansk TV, hvis man skal tro et rundspørge i USA. Også basketballspilleren *Michael Jordan* og general *Colin Powell* fra golfkrigen har ret gode chancer for at få plads deroppe, mener de adspurgte. Undersøgelsen, som er offentliggjort i ugebladet »Newsweek«, bygger på svar fra 1000 borgere i De forenede Stater.

79% af de adspurgte tildeler Mother Teresa en ubestridt førsteplads, mens henholdsvis 66 og 65% mener, at Winfrey og Jordan er sikre på at komme ind. 61% tror, at der er plads til Colin Powell, mens 60% holder en plads til den engelske prinsesse *Diana*.

55% af de adspurgte mener, at præsident *Bill Clinton* slipper ind. 87% tror, at de selv kommer i himlen.

Journalister skal se ordentlige ud

Vatikanet (KNA) - I Vatikanet er det ikke lige meget, hvordan man ser ud. D'herrer journalister bedes klæde sig i mørkt tøj og slips, mens de kvindelige kolleger forventes at iføre sig »en mørk kjole, som passer til lejligheden«, når de skal i audiens, fremgår det af et opslag i Vatikanets pressetjeneste.

Forordningen, som er trykt på engelsk og på italiensk, kommer fra Vatikanets ceremonikontor og gælder for de omkring 340 journalister, der er akkrediteret ved Den hellige Stol.

katolsk orientering

Redaktion:
Pastor Willem Wuyts *O. Praem.* (ansvarsh. redaktør).
Journalist Knud Helsted Kluge (Redaktionssekretær)
Redaktionelle medarbejdere: Kirsten Szarafin, Maria Jørgensen og Carly Majholm

Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28, 4.
DK-1620 København V. Telefon 31 211444.
Fax 31 244975 og 97 224054. E-mail: ko-press@inet.uni-c.dk
Udgiver: Ansgarstiftelsen, Bredgade 69 A, DK 1260 København K
Tryk: Dansk Avistryk, DK 2600 Glostrup. Oplag 17.000

Næste nummer udsendes den 30. april

NR. 8 30. APRIL 1997 23. ÅRGANG

katolsk orientering

Paven i Sarajevo, side 2
Kommentar til paverejse, side 3
Mod år 2000, side 5
Et samfund til revision, side 6
Et femte evangelium?, side 7

Pave Johannes Paul II:

Glem ikke kristendommens jødiske rødder

Vatikanet (KNA) - Pave *Johannes Paul II* gør opmærksom på, at kristendommen ikke må se bort fra sine jødiske rødder og fra Det gamle Testamentes skrifter. Jesus var en af Israels sønner, dybt forankret i sit folks lange historie, og Jesu tilhørsforhold til jødedommen var ikke kun fysisk, men også åndeligt; det viser hans deltagelse i gudstjenesterne i den jødiske synagoge, understreger paven.

»At bestride, at der skulle være en sammenhæng imellem Kristus og Det gamle Testamente, er det samme som at skille ham fra hans rødder«, hedder det. Derfor må kirken til stadighed være opmærksom på- og forny sin tilknytning til det gamle testamente. Paven gør opmærksom på, at den kristne i kraft af sin samhørighed med Kristus tilhører Abrahams slægt og dermed indlemmes i Israels folk.

Pavens udtalelser var direkte henvendt til bibelforskere fra hele verden, som er medlemmer af den internationale teologiske kommission. Kommissionen mødtes i Vatikanet for nylig.

At udvise manglende respekt for jøder eller at udsætte dem for en dårlig behandling af den grund, at de er jøder, er således helt uacceptabelt, understreger Johannes Paul II. Selvfølgelig fortæller Det ny Testamente om spændinger imellem jøderne og de første kristne; men det gælder om at løse op for sådanne spændinger og om at opklare misforståelser, slutter han

Børn skal ikke misbruges som soldater

Vatikanet (KNA) - Pave *Johannes Paul II* appellerer til det internationale samfund om at overholde FN's børnekonvention. Han protesterer imod, at man sender børn i krig, og taler for en lovmæssig indgriben på internationalt plan.

Kirken er meget bekymret for de børn, der »tvinges til at gribe til våben for at slå andre børn ihjel«, understreger paven. Mindreårige, som mangler både styrke og erfaring, og som gøres til hovedaktører på krigsskuepladsen, bliver som de første ofre for krig og vold, advarer han. Paven påpeger, at børn har krav på en opvækst i fred og harmoni.

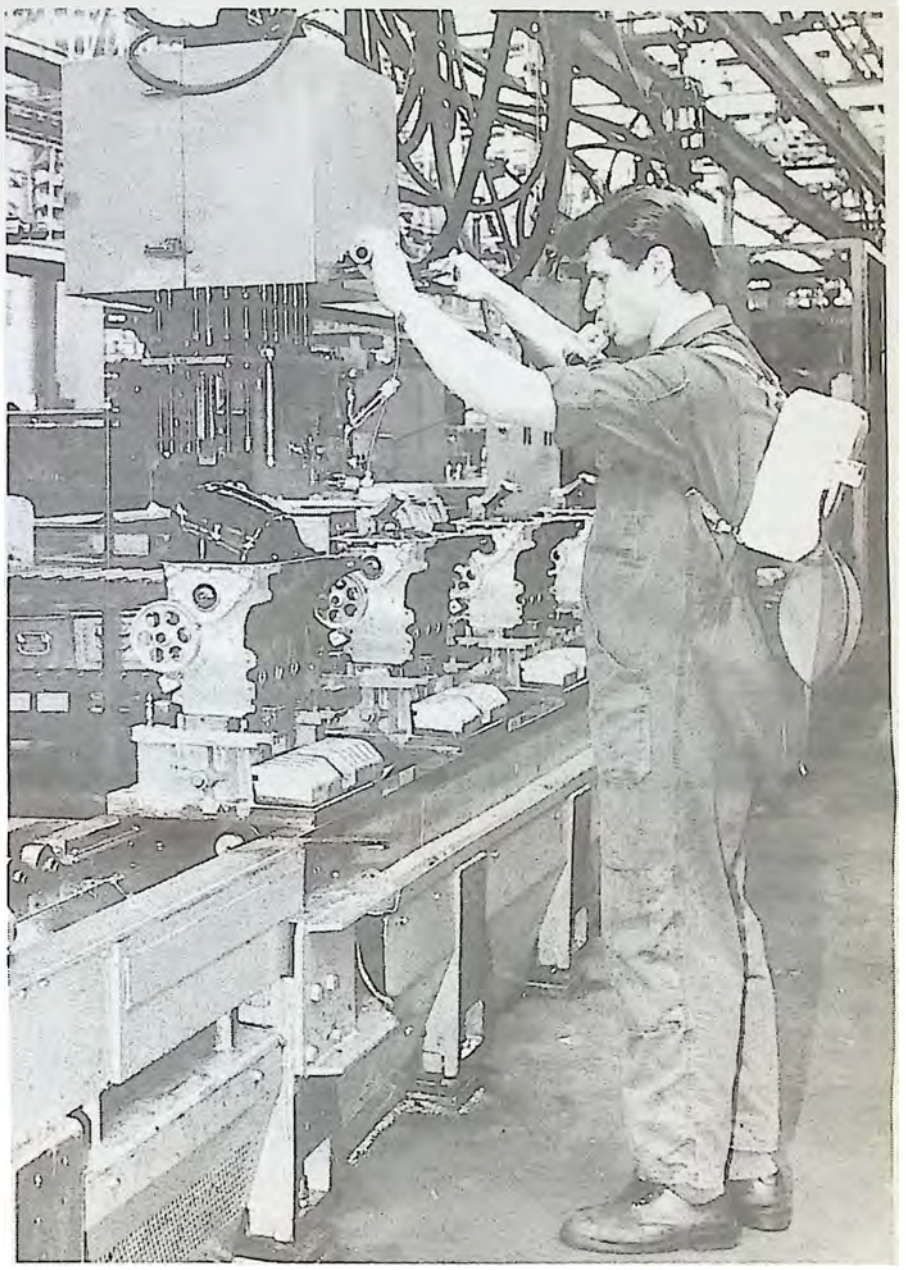

Arbejde, arbejdstid og arbejdsløshed er blandt de ting, der optager sindene i det moderne, vestlige samfund. I vort naboland Tyskland har den katolske og de evangeliske kirker i fællesskab set kritisk på samfundet af i dag og peget på ting, der kan og bør ændres med henblik på et mere retfærdigt og mere menneskevenligt samfund. Læs artiklen på side 6.

Paven udset som mål for ny terrorbølge

Rom (KNA) - Islamiske terrorister planlægger nye angreb i Europa - også på pave *Johannes Paul II*. Dette er for nyligt kommet frem i den italienske presse og udtalt af chefen for den italienske militære sikkerhedstjeneste. Ifølge oplysningerne skal der være tale om en 14 mands terrorkommando, der kommer til Europa via Tunesien. Som mål for terrorangrebene nævnes lufthavne i Europa og de i Europa boende exiliranere.

Angrebene hænger sammen med de spændinger, der er opstået mellem vesteuropæiske lande og Iran.

Vatikanets talsmand *Joaquin Navarro-Valls* har ikke kommenteret disse forlydender, idet Vatikanet aldrig udtaler sig om sikkerhedsspørgsmål.

Imidlertid har man forøget kontrollen og sikkerhedsforanstaltningerne i Fiumicino-lufthavnen i Rom.

Pavens rejser til bl.a. Libanon og Polen vil angiveligt finde sted som planlagt.

Efter pavens besøg:

Nu er der håb for Sarajevo

Sarajevo (KNA) - I Bosnien-Hercegovina håber *Carl Bildt*, der forestår genopbygningen i landet, at pave *Johannes Paul II*'s besøg i Sarajevo vil få politiske følger. At paven straks efter sin ankomst talte om tilgivelse, betegner Bildt ifølge bosnisk radio som et »stærkt og kraftfuldt ordvalg, omstændighederne her taget i betragtning«.

Pavens besøg *får* konsekvenser, siger *Momcilo Krajisnik*, som repræsenterer serberne i den kollektive ledelse i Bosnien-Hercegovina, til den stedlige nyhedstjeneste. Krajisnik, som sammen med de to andre medlemmer af præsidiet, *Alija Izetbegovic* og *Kresimir Zubak*, mødtes med paven i Sarajevo, var derimod ikke tilstede, da paven landede i lufthavnen. Han begrunder sit fravær med sikkerhedshensyn.

Biskop Komarica er fortrøstningsfuld

Biskoppen af Banja Luka i den serbiske del af Bosnien, *Franjo Komarica*, gav efter pavens besøg udtryk for, at han håber på »en bedre og mere menneskeværdig fremtid« i Bosnien-Hercegovina. Folk håber, at der nu kommer lidt mere gang i arbejdet med at føre Dayton-aftalen ud i livet, siger Komarica til tysk TV. De vil gerne have, at deres borgerrettigheder bliver overholdt; de ønsker frihed og repatriering af flygtninge.

Nu, da »vor tids største fredsstifter« har været på besøg, er der god grund til at håbe, konstaterer biskoppen. Han minder om, at paven under sit besøg understregede, at der er kræfter nok i regionen, som både kan og vil finde sammen.

Komarica opfordrer til, at man overvinder den egoisme, som har revet landet fra hinanden. »Jeg er overbevist om, at der er en fremtid for det gode og det positive, men ikke for det ødelæggende«, tilføjer han.

Næste stop: Libanon

Den 10. - 11. maj rejser paven til Libanon, hvor en stor messe i Beiruts centrum og en ungdomsmesse i Notre Dame de Liban er programmets højdepunkter.

katolsk orientering
Tilsendes katolske husstande i Danmark i 20 numre om året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden.
Abonnementspris 230 kr. årligt.
Adresseforandring meddeles til postvæsenet.
ISSN 0902-297X

Aldrig mere krig!

Vejen til en varig fred fører over forsoning, tilgivelse og parathed til at begynde på ny.
Pave Johannes Paul II viste vejen under sit besøg i Sarajevo

Sarajevo (KNA) - Under sit besøg i Sarajevo opfordrede pave *Johannes Paul II* til varig fred og forsoning i Bosnien-Hercegovina. Hans afskedshilsen umiddelbart inden afrejsen var: »Aldrig mere krig«. Det var på tide, at landet lagde alle sine kræfter i- og fik alle sine borgere til at samarbejde om genopbygningen, sagde paven og takkede både myndighederne, kirken og de internationale organisationer, der havde gjort det muligt for ham at besøge byen.

Paven roste befolkningen for dens »vilje til at begynde på ny« og til at skabe »en fremtid i fred, retfærdighed og samarbejde«.

Et symbol på lidelse

Omkring 60.000 troende fra alle dele af Bosnien-Hercegovina og fra Kroatien trodsede snevejret og samledes på Sarajevos stadion for at deltage i en stor gudstjeneste under åben himmel. Yderligere 10.000 gik forgæves; der var fuldt hus.

I dette århundrede var Sarajevo blevet til et »symbol på lidelsen i Europa«, sagde paven i sin prædiken og udtrykte håb om, at de dramatiske hændelser ikke ville gentage sig i det næste årtusind. Han erindrede om, at navnet »Sarajevo« forbindes med udbruddet af Den første Verdenskrig i 1914, og at fem års krig nu ved århundredets slutning endnu en gang har spredt død og ødelæggelse. Men politikere, militærfolk og alle mennesker i Europa måtte også stille sig selv det spørgsmål, om de havde været sig deres medansvar bevidst under den seneste konflikt, understregede han.

Inden messen begyndte, takkede ærkebiskoppen af Sarajevo, kardinal *Vinko Puljic*, endnu en gang paven, fordi han var kommet. Man havde ventet ham med længsel, sagde Puljic. Kardinalen skildrede den lidelse, som krigen havde betydet for befolkningen og for kirken. Han udtrykte håb om, at pavebesøget ville gavne freden i landet.

»Måtte alle folk i Europa høre den opfordring, der udgår fra Sarajevo, og erkende deres fælles forpligtelse til at gå den vej, der fører til fred.« Med disse ord fra paven var messen på stadion til ende. Han betegnede gensidig respekt som det eneste effektive middel mod den uhæmmede nationalisme, som har bragt så megen sorg og ødelæggelse både i fortiden og i dag. Paven sendte en særlig hilsen til resterne af det gamle Jugoslavien, som han også gerne ville besøge, og hvis »vanskeligheder og forhåbninger« han følger »i solidaritet og bøn«. Han bad også om Guds fred for Makedonien.

Med kærligheden som våben

Efter messen mødtes paven med biskopperne i Bosnien-Hercegovina. Han opfordrede dem til at indføre »en ny kultur« ved at vise gensidig respekt og til at fremme samarbejdet »med kærligheden som våben«. Om nødvendigt måtte de hæve deres »profetiske røst«, gøre opmærksom på uret og vold og kalde det onde ved dets rette navn, sagde paven. Biskopperne skulle gøre alt for at forsvare de menigheder, der var dem betroet, hed det.

Paven opfordrede biskopperne til at tale med deres ortodokse brødre og med de andre kristne, lige som de skulle mødes med muslimerne. Kun derved kan det lade sig gøre at leve fredeligt side om side »i gensidig respekt for den enkeltes og for de forskellige folkeslags rettigheder«, sagde han.

At forkynde evangeliet og sprede håb og fortrøstning blandt folk i Bosnien og i Hercegovina betegnede paven som biskoppernes væsentligste opgave. Derudover skulle kirken hjælpe de dårligst stillede, selv om den selv var fattig, pointerede han. Krigens ødelæggelser har slået familier i stykker og efterladt kvinder og børn uden mænd eller fædre; nogle er drevet på flugt, andre er blevet hjemløse eller er blevet såret i krigen. »I skal stå ved deres side, støtte dem og - helt konkret - lade dem være omfattet af jeres næstekærlighed, understregede paven.

Nødvendigt og muligt - men ikke nemt

Dialog skulle være den politiske ledelses bidrag til en varig fred i Bosnien-Hercegovina. »Det er muligt at stifte fred, og det er nødvendigt at stifte fred«, understregede paven over for de tre medlemmer af det bosnisk-hercegovinske præsidium, muslimen *Alia Izetbegovic*, den kroatiske *Kresimir Zubak* og *Momcilo Krajisnik* fra den serbiske befolkningsgruppe. Men freden kan kun opnås, hvis de etniske og religiøse grupper i landet har de samme rettigheder, uden at nogen stilles bedre eller ringere end andre. Derfor understregede paven, at der skulle være arbejde til alle, og at flygtninge fra alle dele af Bosnien-Hercegovina skulle have mulighed for at vende tilbage til de huse, som de havde været nødt til at forlade.

Med al ønskelig tydelighed havde de seneste måneder vist, at det ikke var nogen nem opgave at stifte fred i Sarajevo. Men paven mente, at det var muligt med hjælp fra det internationale samfund.

Håb for fremtiden

Inden udgangen af dette århundrede kan både Sarajevo og hele Bosnien-Hercegovina blive et billede på sameksistens, et forbillede for mange europæiske og andre nationer med lignende vanskeligheder, understregede paven og betegnede en åbenhjertig, modig, tålmodig og vedholdende dialog som en forudsætning. Men så ville de sår, som den seneste krig har efterladt, også lidt efter lidt kunne læges, og der ville være håb for fremtiden.

Dagen var begyndt med et møde med den ortodokse metropolit Nikolaj af Sarajevo. Mødet fandt sted i den katolske ærkebiskops bolig, varede 20 minutter og forløb i en venlig atmosfære; det var ikke planlagt og medførte derfor en ændring i programmet.

Fredspris til jøder, muslimer og kristne

De fire hjælpeorganisationer i landet, som har hver sit religiøse tilhørsforhold, fik overrakt Johannes XXIII's fredspris. Det var en anerkendelse af den indsats, de havde gjort for at skabe »en fremtid i forsoning og sand solidaritet mellem forskellige kulturer og folkeslag«. Derved havde de på en meget konkret måde spredt håb, understregede paven. Prisen svarer til 325.000 kroner og blev delt mellem den muslimske hjælpeorganisation Merhamet, den ortodokse Dobrovtor, den jødiske Benevolencija og den stedlige, katolske Caritas-organisation.

Forud for overrækkelsen mødtes kardinal Puljic med ledende jøder og muslimer og overbragte dem en hilsen fra paven, som udtrykte håb om en stadig større forståelse mellem de forskellige religioner i Bosnien-Hercegovina. Efter mange års krig, lidelse og smerte må det være på tide at gå ind i en ærlig dialog, at tilgive og at tage imod tilgivelse, hed det. Paven betegnede »hjertets omvendelse« og gensidig tilgivelse som en forudsætning. Fred var en gave fra Gud, men også en opgave, sagde han; man måtte nemlig gøre en konkret indsats for den ved at vise respekt og broderlighed.

Nej tak til helikopter

Sikkerheden var i top ved pavens besøg i Sarajevo. Få timer inden hans ankomst meldte FN-styrkerne om den minerede bro, som var klar til at sprænges i luften ved hjælp af fjernbetjening. Broen lå på den strækning, som paven skulle køre, fortalte Alex Ivanko, der er talsmand for FN-styrkerne.

Sønderskudte huse flankerede pavens vej fra lufthavnen ind til byen. Masser af mennesker havde taget opstilling langs vejene og hilste paven med flag og klapsalver, da den pansrede 'papamobil' kørte forbi. Sikkerhedsfolkene var med hele vejen. Men inden paven gik ind i domkirken, gik han forbi sine sikkerhedsfolk og hen for at hilse på børn og voksne, der var mødt frem.

Han havde sagt nej tak til de internationale styrkers tilbud om at flyve ham og hans følge fra lufthavnen til byen og tilbage i helikopter, meddeler Vatikanets talsmand *Joaquin Navarro-Valls*. Tilbudet kom, da man havde opdaget den minerede bro. Men paven ville ikke skuffe de mange mennesker, der havde taget opstilling langs vejen; det var hans begrundelse for at afslå tilbudet.

Lampe for fred

I domkirken mødtes Johannes Paul med præster, ordensfolk og præstestuderende. Her overrakte han kardinal Puljic en lampe, som han havde tændt i Peterskirken den 23. januar 1994. Siden den dag havde den brændt foran Guds Moders billede - til minde om Sarajevo. Han opfordrede præster og ordensfolk til at arbejde i fredens og forsoningens tjeneste og til at være solidariske med alle dem, der var blevet krigens ofre. Paven understregede, at en indsats i fredens tjeneste, hvor man forlanger, at der aldrig mere skal være krig, forudsætter en daglig, personlig samvittighedsransagelse; den skal ikke kun dreje sig om ens egne fejl, men også om ens egen energi til at handle.

Pavens opfordring til befolkningen i Bosnien-Hercegovina gjaldt retfærdighed, fred og forsoning og en ny begyndelse i materiel såvel som moralsk henseende. »Aldrig mere krig! Aldrig mere had og intolerance«, sagde han og foreslog, at man satte en »konstruktiv fredens logik« i stedet for den »umenneskelige voldens logik« og lod hævninstinktet vige for tilgivelsens frigørende kraft. Johannes Paul II lod forstå, at han var forbundet med alle dem, der var døde i krigen, alle sårede og alle dem, der havde mistet deres hjem og alt, hvad de ejede.

Religiøs og kulturel mosaik

De forskellige politiske, nationale, kulturelle og religiøse karakteristika, som udgør identiteten i de enkelte egne, ville paven lade danne en mosaik, så de hver især var sikret en plads i helheden. »Måtte Gud give det bosnisk-hercegovinske folk og alle andre folk på Balkan, i Europa og i hele verden fred og retfærdighed, som aldrig hører op«, sluttede han sin tale.

Den muslimske præsident Alia Izetbegovic roste paven for hans personlige mod og for hans indsats for retfærdigheden både i Bosnien-Hercegovina og i resten af verden. Han kritiserede skarpt den offentlighed, som havde lukket øjnene for de såkaldt etniske udrensninger, der fandt sted igennem de fire år, krigen varede. Lige siden kamphandlingerne startede, havde *Johannes Paul II* derimod arbejdet for at nå frem til en afslutning på krigen, sagde Izetbegovic og tilføjede, at besøget gav ham anledning til offentligt at takke både paven og Vatikanet for denne indsats.

Præsidenten betragter pavens besøg i Sarajevo som et skridt i retning af et demokratisk Bosnien Hercegovina.

Den bosniske statspræsident *Izetbegovic* og det kroatiske medlem af statspræsidiet, *Zubak* modtager paven i Sarajevos lufthavn *Foto KNA.*

»MIR« - med kyrilliske eller som her med latinske bogstaver - betyder »fred«. I Bosnien arbejder man i hærdigt på at realisere den forsoning, som er en absolut forudsætning for, at landets befolkning kan leve fredeligt fremover. *Foto KNA*

Michael Møller-Jørgensen kommenterer pavebesøget i Sarajevo. Han bor der og er ansat hos Carl Bildt, der har det overordnede ansvar for fredsprocessens gennemførelse.

Pavebesøget gav positiv effekt på forsoningsprocessen

Efter den mildeste vinter i mands minde føltes snevejret og den bidende vind ekstra koldt i Sarajevo denne 12. april. Ikke just den bedste optakt til pavebesøget. Egentligt ville han jo være kommet under krigen, men først sikkerhed og siden hans helbred nødte paven til udsættelse. Var han kommet dengang, ville hovedtemaet have været støtte til civilbefolkningen i den belejrede og sønderbombede by.

Nu, mere end eet år efter fredsslutningen, måtte formålet være et andet - forsoning. Forsoning mellem katolikker (kroater), muslimer (bosniere) og ortodokse (serbere). For det var - og er - en religiøs konflikt - ikke i teologisk forstand og ikke ansporet af de religiøse ledere, men derved at den enkelte bosniers egen-identitet netop er defineret ved hans formelle religiøse tilhørsforhold. (At kalde det en etnisk konflikt er noget vås, da de stridende parter etnisk set er 100 % ens). Ganske vist kæmpede enkelte serbere og kroater også på muslimsk side - men netop dette faktum understreger, at det at være fx. 'bosnisk kroat' er det samme som at være katolsk bosnier, og er uafhængigt af den side, man kæmper for.

At en stor del af befolkningen er sekulariseret, er ligeledes underordnet - når blot man følger sin trosretnings verdslige traditioner. Og eftersom de tre trosretninger før krigen trivedes hulter til bulter blandt hinanden, kæmpede nabo mod nabo - begge for at forsvare deres hjemegn - og krigen blev følgelig ekstra bitter. Kun gennem fordrivelse af civilbefolkningen med en anden trostradition end den fremherskende hos områdets magthavere, har en vis klarhed over, hvor 'fjenden' bor, kunnet etableres.

Besøgets formål var altså forsoning... og i ugerne forinden havde mit (dvs. Carl Bildts) kontor ublu, men forgæves, forsøgt at bruge besøget som anledning til at få løst nogle politisk gordiske knuder mellem muslimer og kroater (fx. valg af byråd og borgmester for Sarajevo).

De to parter var dog blevet enige om selve besøgsprogrammet. Da de katolske kroater i sagens natur ville få størst opmærksomhed, fik muslimerne kompensation ved, at den ordførende (muslimske) præsident fremstod som statslederen - samt at det muslimske flag hang som officielt bosnisk flag overalt i byen.

Det lykkedes endvidere at få de to parters politiske og religiøse ledere til at diskutere forsoning i en åben tv-rundbordssamtale, hvor alle de politisk korrekte synspunkter uforpligtende blev fremdraget. Serberne deltog ikke heri.

Og nu oprandt så dagen... Forberedelserne kompliceredes af fundet af en pansermine under en bro, som paven skulle passere. Muslimer mente, at kroaterne stod bag. Italienerne anklagede tyrkerne, og den portugisiske ambassadør udtalte offentligt, at paven havde en 50 % overlevelseschance, hvis besøget da overhovedet blev gennemført.... Men som bekendt kom han - og blev modtaget af en præsident iført baret med den muslimske hærs emblem ... denne bittert kolde aprildag....

Byen var i undtagelsestilstand under hele besøget. Da paven passerede Bildts kontor, bemærkede mange omkring mig, at han så alt andet end sund ud.... en helt anden træt, udmattet og frysende pave end for 8 år siden i Danmark.

Næste dags messe på Sarajevos fodboldstadion var også kendetegnet ved kulde og strenge sikkerhedsforanstaltninger. 50,000 kroater deltog - over halvdelen fra provinsen og Kroatien.

Forinden havde paven en snak med landets tre præsidenter - inklusive den bosnisk serbiske Krajisnik, som bærer en væsentlig del af ansvaret for byens belejring gennem mere end 3 år. Krajisnik talte om fredeligt naboskab (ikke at forveksle med integreret sameksistens) mellem landets muslimsk-kroatiske føderation og den bosnisk-serbiske republik. I serbernes verdensbillede opfattes pavebesøget som et besøg i føderationen - ikke i den bosnisk serbiske naborepublik og har følgelig blot cementeret opdelingen af landet. Som følge heraf var de bosnisk-serbiske ledere meget tilfredse med besøget.

Også kroaterne var tilfredse ... og de fleste Sarajevo-muslimer, ligeså (der har ikke været kroatisk-muslimske kampe i Sarajevo)... Og som sådan havde besøget en positiv effekt på forsoningsprocessen. Mest tilfreds var måske alle de internationale ..... da Alitalia flyet omsider lettede med paven i god behold - denne bittert-kolde aprildag.

Efterskrift:

To dage efter afholdt muslimerne en stort anlagt militærparade på samme stadion, hvor paven havde haft sin forsoningsmesse. Dette for at markere, at den muslimske hær nu også besad betydelig offensiv kapacitet. Tilskuerantallet var ifølge den muslimske presse større end under pavemessen...

Caritas Danmark jubilerer fredag den 13. juni

Caritas Danmark fejrer 50 års jubilæum fredag den 13. juni 1997. Dagen markeres bl.a. med en festmesse i domkirken, Skt. Ansgar i Bredgade, hvor biskopperne *Czeslaw Kozon* og *Hans L. Martensen* celebrerer. Messen begynder kl. 14.00. Efter messen er der reception i menighedsalen i Bredgade, hvor De gratis kan få det 64 sider store jubilæumshæfte.

Kristi Legems- og blodsfest

torsdag den 29. maj 1997

Traditionen tro indbydes Storkøbenhavns katolikker til i fællesskab at fejre festdagen i Skt. Therese Kirke, Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup.

Transport: S-tog til Hellerup station eller bus 185 næsten til døren.

Kl. 19.30 højmesse i kirken med efterfølgende procession i Rygaards park.

Velkommen i Skt. Therese Kirke.

Menighedsrådet

Valfart til Vor Frue af Aasebakken Søndag den 25. maj 1997

Valfartens tema:

»Alle I, som blev døbt til Kristus, har iført jer Kristus.« (Gal. 3,27)

S-tog fra Københavns Hovedbanegård kl.ca. 7.00 til Holte.
Om buslinierne 327, 500S eller 354: Kontakt HTs kundeservice på tlf. 36 45 45 45.

Fra Holte S-station går vi i »løs formation« til Rudersdalsvej (over for Poppel Allé), hvorfra skovvalfarten udgår kl. 8.45. Sangblade vil blive udleveret. Under sang og bøn: Valfart gennem Rude skov til Høsterkøb.

Hvis du ikke kan deltage i skovvalfarten, men vil køre direkte til Høsterkøb: S-tog fra Hovedbanegården til Holte eller Birkerød og med bus videre til Høsterkøb. Kontakt HTs kundeservice på tlf. 36 45 45 45.

Tiden mellem skovvalfartens ankomst til klosteret (kl. ca. 10.45) og messens begyndelse kl. 11.30 giver mulighed for skriftemål.
Leje af stole: Kr. 10.

Kl. 11.30: **Bispemesse.**

Kl. 12.45-15.00: **Pause** for spisning, leg og samvær. Kaffe, øl og vand kan købes hos spejderne.

Familien Phung Vo sælger pølser og forårsruller m.m. og hele overskuddet bliver skænket til valfarten.

Salg af rosenkranse, bøger, andagtskort, ikoner, medaljoner m.m.

Kl. 15.00: **Andagt** med sakramental velsignelse.

Dagens program slutter kl. ca. 15.45, men folk kan blive på området så længe, de vil.

Velkommen til en festlig, katolsk familiedag på Vor Frue Kloster, Høsterkøb, søndag den 25. maj.

Katolsk Valfarts Komité

Nye og friske lokaler mellem de gamle mure

Inden længe får Sankt Laurentii menighed i Roskilde betydelig bedre fysiske rammer - mere rummelige sognelokaler, bedre toilet- og køkkenforhold, isolering - og så kan man komme til og fra sognekontoret, uden at skulle ud i regnen. Også 1. sal er blevet bygget om, så gråbrødrene kan rykke ind i nye, friske omgivelser, hvor der blandt andet er indrettet et huskapel.

Bygningerne har fortalt deres egen historie, mens arbejdet har stået på, fortæller sognepræsten, *Charles McCarthy*. Hvad nedrivning af vægge ikke selv vil røbe, hører man til gengæld fra folk, der husker, hvordan det var engang. For eksempel dengang, da der var kostskole i byen og drengene sov oven over den gamle stald, dér, hvor der var kirkerum omkring århundredeskiftet...

Bogcafé

Det er mange år siden, at bageren lukkede; nu varer det ikke længe, førend man kan finde en franciskansk bogcafé i det gamle brødudsalg på Frederiksborgvej. Her kan man foruden 'åndelig føde' også få en kop te eller kaffe og en sludder med de frivillige, der passer stedet.

Ombygningen, som har kostet knap 4,8 mio. kr., skulle være færdig fredag den 23. maj. Men så har håndværkerne også hamret og boret og banket siden midt i januar.

Nye fax-numre

Pr. 13. maj vil »katolsk orientering«s fax-nummer være 33 24 49 75, men vores telefonnummer bliver ikke ændret. Pastoral-Centrets nye fax-nummer er 33 24 11 74.

Nyt telefon-nummer

Samtidig ændres Pastoral-Centrets telefonnummer til 33 24 26 30 og Katolsk Informationstjenestes til 33 24 04 09.

De er gået grundigt til værks i Roskilde. Men det skal jo være galt, førend det bliver godt.

Lørdag d. 12. april blev en travl dag for biskop *Czeslaw Kozon*. Om formiddagen firmede han en række unge fra menigheden i Birkerød, og om eftermiddagen unge i Vor Frue kirke i Herlev. Herefter fortsatte han til møde i Rom. Fotoet er fra Herlev og viser fra venstre sr. *Hildegard Doods* og nogle firmander fra Herlev: *Lone Andersen, Katja Madsen, Helene Kluge* og *Diana Fernando*.

»Det burde vække opsigt!«

I vor romerske messe har vi to trosbekendelser - den korte, såkaldte apostoliske trosbekendelse og den lange, såkaldte Nicæno-Konstantinopolitanske fra det andet almindelige koncil i 381 i kejserstaden.

Den apostolske er en langt ældre dåbsbekendelse, og vi kan følge dens udvikling fra ca. 150. Den er baseret på tankegange, vi også finder i NT - gamle hebræiske forestillinger; der står i en af de sidste linier: »(Jeg tror på) kødets opstandelse«. Det svarer helt til forestillingerne hos de fire evangelister om den tomme grav og om, hvorledes Jesus viste sig for apostlene og disciplene. Man må blot ikke »trykke« begrebet »kød« for meget, for de samme historier fortæller om, hvordan Jesus gik ud og ind ad lukkede døre - pludselig viste sig, men forsvandt igen.

I den »lange« og altså yngre trosbekendelse møder vi et helt andet syn. Der står: »Jeg tror på de dødes opstandelse«. Det er græsk tankegang. Efter Platon mente man, at sjælen var lukket inde i legemet, men blev befriet ved døden - og altså kunne leve videre. De kristne bekendte sig til troen på et evigt liv for de genoprejste sjæle - sjælen var ikke helt ånd, men af meget fint stof. Sjælen kunne altså eksistere videre i en ny verden, Gud ville skabe.

Det er klar græsk tankegang; det er ikke det kødelige legeme, der lever videre.

Kirkefaderen Hieronimus (ca. 342-420), der levede mange år i Bethlehem, var rasende over dette kætteri, koncilet havde fremført. Han skriver: »(Kætterne) bruger ordet »legeme« (sjælens legeme) i stedet for ordet »kød«, for at den rettroende, når han hører dem sige »legeme« må få opfattelsen af, at de mener »kød«, medens en kætter vil forstå, at de mener »ånd« (åndeligt legeme)«.

Det er interessant, at vi i vor messe, uden at ane det, har udtryk for en så stor oldkirkelig kontrovers. Vi kan blot tilføje, at hele historien dog endnu ikke har fundet sin absolutte løsning.

Bjørn Højbo

Biskop Suhr var fuld af lune

- og ikke 'lunefuld', som vi i et ubevogtet øjeblik kom til at skrive. Vi beklager fejlen - og takker den læser, der var mere opmærksom, end vi selv var.

Læserne skriver

»Før søndagen« får bedre sendetid

Igennem nogen tid har der i dagspressen været flere læserindlæg, som har beklaget det tidlige tidspunkt lørdag eftermiddag, som programmet »Før søndagen« er blevet sendt på siden bataljen om programmet sidste sommer. På et møde med DR den 20. februar 1997 gjorde KLFs repræsentanter opmærksom på, at det vil være uholdbart, hvis »Før søndagen« fortsat skal sendes kl. 15.20. Vi kunne dog ikke få løfte om et andet tidspunkt.

I påsken var det helt galt med sendetiden. Næppe et tidspunkt har været det samme fra gang til gang, men nu er der håb forude. Fra den 12. april og frem til midten af november vil »Før søndagen« være programsat til kl. 17.45. Det er glædeligt, at DR er opmærksom på de problemer, som et tidligt sendetidspunkt for »Før søndagen« ville være for mange af programmets trofaste seere i sommerhalvåret.

Lars Peter Melchiorsen
Landssekr. for KLF, Kirke og Medier

Kirken skriver uforståeligt for lægfolk

Hvorfor skal kirkelige skrivelser altid være så urimelig lange og nærmest uforståelige for lægfolk? Resultatet bliver, at man overlader teologer at tolke dem, og de synes også at have deres besværligheder.

Mesteren selv udtrykte sig med beundringsværdig korthed og samtidig klart. Ikke alene i vor fælles bøn »fadervor«, men også i sine svar til farisæerne.

Man griber sig engang imellem i det tankeeksperiment: Hvad ville Herren sige, hvis han i dag kom ned på jorden? Ville han mon ikke bebrejde sin kirke, at den taler et uforståeligt sprog, og at den i mange tilfælde har glemt kærligheden til næsten og finder, at kirkeretslige regler er vigtigere end at leve kristendommen ud alle ugens dage og ikke kun 1 time hver søndag.

Else og Kaj V. Hansen

TV fra Niels Steensens Hus

Kristi Himmelfartsdag, den 8. maj, viser TV-Båndværkstedet en udsendelse om Niels Steensens Hus i Helsingør. Det er kl. 22.25 på DR 1.

Programmet er produceret i anledning af bogen »Jeg vil være et menneske« fortalt af Annette, som bor i huset.

Magleås sommerarrangementer

Sommeruge

6. juli - 13 .juli 97 Pris,voksne : kr. 1465.-
Børn : 12 - 15 år 765,- / 3 - 11år 465.- /0 - 2 år gratis

Du som giver os liv og gør os glade.
Sommeruge på Magleås for familier og andre interesserede - unge og gamle.
Liturgi, temaarbejde, aftenhygge og udflugt. Oplæg for de voksne og særligt program for børnene.
Ledere: sr. *Hildegard Doods* og p. *Niels Engelbrecht*

Højskoleuge

27 . juli - 2. aug. 97 Pris: 2250.- el. 1950.- dobbvær.

Katolsk identitet - hva' det ?
Under synsvinklerne *Os og hinanden, Os og de andre, Os og Vorherre* vil højskoleugen lægge op til en drøftelse af katolsk identitet i nutidens Danmark.
Katolsk identitet - er det en entydig størrelse ? og hvorfor volder denne identitet tilsyneladende en del katolikker (mange ?) besvær ? Emnet vil blive belyst både bibelsk, kirkeligt, økumenisk og historisk.
Ugen vil forsøge at være et væsentligt bidrag til en begrebsafklaring og til en personlig refleksion. I ugen indgår en fælles udflugt til kirkehistorisk interessante steder på Sjælland.
Ledere: lærer *Hanne Brixtofte Petersen,*
pastor ***Jesper Fich*** og leder af pastoralcenteret ***Erling Tiedemann.***

Pensionistugen

3. aug. - 9. aug. 97 Pris: 1950.- el. 1650.- dobbvær.

Og så er der naturligvis **Pensionistugen.** Kom og nyd Magleås' dejlige omgivelser og hyggeligt samvær med andre trosfæller. Hver dag vil der, foruden Den hl. Messe være et fællesarrangement, ligesom ugen også indeholder en busudflugt.
Ledere: sr. *Clementine og Ellen Marie Lebahn*

Yderligere oplysninger kan fås hos
Centerleder Elin Udam, tlf. 42 81 07 15
Magleås, Høsterkøbvej 6, 3460 Birkerød
Tilmelding sker v/ indbetaling af kr. 200.-
v/ check el. på giro 428 44 29.

Dåben

1997 er helliget Jesus Kristus, verdens Frelser i går, i dag og til evig tid. I den sammenhæng opfordrer paven til intensiveret bibellæsning, til en genopdagelse af katekesen og til en besindelse på dåbens sakramente.

I sin rundskrivelse *Om det kommende tredje årtusinde* opfordrer paven til at give de tre sidste år før 2000 hver sin særlige karakter. 1997 er helliget Jesus Kristus, verdens Frelser i går, i dag og til evig tid. I den sammenhæng opfordrer paven til intensiveret bibellæsning, til en genopdagelse af katekesen og til en besindelse på dåbens sakramente. Denne sammenkædning er langt fra tilfældig. Skriftens ord nærer vor tro og kaster lys over sammenhængen mellem Jesus Kristus, dåbens sakramente og katekesen.

Missionsbefalingen

I slutningen af Matthæusevangeliet fortælles det, at Jesus efter opstandelsen satte disciplene stævne på et bjerg i Galilæa. Dér gav Han dem missionsbefalingen: »Mig er givet al magt i himlen og på jorden. Gå derfor hen og gør alle folkeslagene til mine disciple, idet I døber dem i Faderens, Sønnens og Helligåndens navn, og idet I lærer dem at holde alt det, som jeg har befalet jer. Og se, jeg er med jer alle dage indtil verdens ende« (Matt 28, 18-20). Beretningen går igen med lidt andre ord hos Markus og Lukas, og pointen er hele tiden den samme: Missionsbefalingen er en dåbsbefaling og vice versa.

Katekese

Men hvordan kan man blive Jesu discipel og 'holde alt det, som han har befalet', hvis man ikke kender Hans vilje? Derfor betroede Jesus ikke kun sine disciple at forkynde Evangeliet og gøre alle folkeslag til Hans disciple ved at døbe dem i Faderens, Sønnens og Helligåndens navn. Han pålagde dem også at undervise de nye disciple i Hans lære, så de kunne leve »et liv, der er sandheden værdigt«. Denne undervisning kaldes fra apostlenes tid »katekese«, og det betyder »genklang«. Meningen er, at Jesu lære skal give »genlyd« i de troendes hjerter, en genlyd, der giver sig udslag i en kristen livsførelse.

Katekese er altså formidling af Jesu Kristi lære, sådan som den er blevet videregivet siden apostlenes dage. Denne formidling har gennem tiderne taget mange former, og for nylig (1992) har vi i *Den katolske Kirkes Katekismus* fået en sikker rettesnor og praktisk hjælp til denne opgave.

I 1997 opfordrer paven os til at genopdage katekesens oprindelige mening som »apostlenes lære om Jesu person og hans frelsesmysterium«. Disse ord er en formaning om at holde perspektivet klart: Kirkens lære er omfattende og giver svar på mange spørgsmål, men det centrale er Jesus Kristus og Hans lidelse, død og opstandelse for vor frelses skyld. Dette er katekesens egentlige mål og indhold.

Fuldmagt og løfte

Det er værd at mærke sig, at selve missionsbefalingen indledes med en guddommelig fuldmagt (»mig er givet al magt«). Når Kirken døber, er det et udtryk for troslydighed: Disciplene adlyder mesterens ord. Missionsbefalingen er netop en befaling til at handle på Kristi vegne og gøre alle folkeslag til *Hans* disciple, ikke en stilfærdig opfordring til at fortælle andre om vores personlige overbevisning.

Derfor er Kirkens historie fyldt af missionærer, der med de dårligst tænkelige menneskelige forudsætninger, men ansporet af hellig iver, forkyndte Evangeliet. Vi beundrer deres mod, og mange af dem ærer vi som martyrer, men hvis vi vil forstå deres engagement og lade os inspirere af dem, må vi også se på det guddommelige løfte, der afrunder missionsbefalingen (»Se jeg er med jer alle dage«). Det er ord fyldt af glæde og håb: Gud lover at indgå livsfællesskab med os mennesker, et livsfællesskab der begynder her og nu, men som har evighedsperspektiv.

En gave og en opgave

Dette livsfællesskab er Guds frie gave, men det er tillige menneskets opgave. Evangeliet er ikke kun et budskab om evig frelse, men et kald til at blive Jesu discipel allerede her på jorden. Dette kald begynder med dåben, og selv om det kan synes krævende at »holde alt det, som jeg har befalet jer«, så er det frem for alt en uvurderlig gave. Denne gave kan vi tage imod fuld af fortrøstning, fordi Jesus selv har lovet at være med os »indtil verdens ende«.

Sebastian Olden-Jørgensen

TERTIUM MILLENNIUM

Det første 'rigtige' nummer af tidsskriftet om det hellige år er nu udkommet.

Økumenisk vesper i reformationsbyen

Augsburg (KNA) - Bispedømmet Augsburg tænker i økumeniske baner op til år 2000. Et udvalg arbejder på en »økumenisk vesper«, meddeler den stedlige biskop, *Viktor Josef Dammerz*. Han fortæller endvidere, at den evangeliske kirkes ledelse har taget godt imod initiativet.

Den økumeniske vesper bedes første gang nytårsaften 1999. Tanken er, at den herefter skal holdes som en aftengudstjeneste den sidste fredag i hver måned - og fortsætte også efter år 2000 - skiftevis i katolske og evangeliske kirker i bispedømmet.

»Tertium Millennium«

Det hellige år 2000 har fået sit eget blad

Vatikanet (KNA) - Vatikanet informerer nu løbende om det hellige år 2000 i tidsskriftet »Tertium Millennium«, som udgives af den centrale komité for jubelåret. To 'prøvenumre' blev sendt ud i 1996, og midt i april i år var det første 'rigtige' nummer på gaden. Her fortælles både om jubelårenes historie og betydning og om de mange forberedelser, der er i gang - både i Rom og rundt omkring i lokalkirkerne. Sproget er italiensk, og prisen svarer til en god 50'er. Det er meningen, at »Tertium Millennium« skal udkomme seks gange om året.

Mother Teresa og Abbé Pierre

Bladets indhold kan også hentes ned fra internettet, eller de nationale, forberedende komiteer rundt om i verden - 106 i alt - kan få en engelsk oversættelse på diskette. Komiteerne kan så lade teksterne gå videre til deres egne publikationer, forklarer ærkebiskop *Sergio Sebastiani*, der er generalsekretær for alt det, der vedrører år 2000.

Ud over en pavelig udtalelse om det hellige år indeholder det første nummer teologiske artikler, meditationer om Jesu Kristi person og noget om pavens rundskrivelse om år 2000. Blandt dem, der har bidraget med hilsner eller med artikler, er *Mother Teresa*, kardinal *Vinko Puljic* fra Sarajevo og klunserpræsten *Abbé Pierre*.

Jubelårets logo

I den lille folder med pavens bøn og opfordringen fra biskop *Czeslaw Kozon* om deltage i forberedelserne til år 2000 er også en lille forklaring på jubelårets logo:

Det runde, blå felt symboliserer universitet. Korset bærer den samlede menneskehed oppe. Den findes på de fem kontinenter, symboliseret af fem duer. Korset har samme farver som duerne; det symboliserer menneskevordelsens mysterium: Kristus er blevet os mennesker lig. Gud træder ind i historien og frelser os. Lys stråler ud fra centrum: Kristus er verdens lys. Han er - med tegningens fire latinske ord: »Kristus i går, i dag og til evig tid.« Duernes cirkel understreger den solidaritet mellem alle folk, som år 2000 skal være gennemtrængt af. Endelig minder tegningens livlige farver om at glæde og fred er noget centralt i forbindelse med fejringen af jubelåret.

Folderen kan fås i din sognekirke. Den er udgivet af Pastoral-Centret.

Hotelkapaciteten et større puslespil

Rom (KNA) - Hotellerne i selve Rom vil være fyldt til tagrenderne i år 2000, når de mange pilgrimme kommer til byen. Derfor foreslår lederen af den romerske pilgrimsorganisation, *Liberio Andreatta*, at også de hoteller, pensionater m.m., der ligger ude ved kysten, anvendes til indkvartering.

Hvis den kollektive trafik forbedres en smule, vil pilgrimmene kunne tage et lokaltog fra Roms havneby Ostia og tre kvarter senere stå af på Civitavecchia, den station, der er nærmest Vatikanet. Der er sjældent fuldt belagt i dette område, hvor pilgrimsorganisationen anslår, at der er en samlet overnatningskapacitet på omkring 80.000 - svarende til det forventede antal besøgende pr. dag i år 2000.

Redaktion

Biskoppens jubelår-komitè
i samarbejde med
»katolsk orientering«

Et moderne vestligt samfund tages op til revision

Nok er det danske samfund anderledes end det tyske. Alligevel er der stof til eftertanke i en udtalelse om sociale forhold, som tyske biskopper - katolske og lutherske - i fællesskab har udsendt

Der er mere mening i at finansiere arbejde end arbejdsløshed, konstaterer en fælles katolsk og evangelisk-luthersk arbejdsgruppe i Tyskland. Den foreslår bl.a., at arbejdstiden kortes af, så flere mennesker kan komme i arbejde. Foto KNA.

Bonn (KNA) - På længere sigt kan samfundet kun opretholde sin nuværende, sociale standard, hvis man får bugt med massearbejdsløsheden. Det er den opfattelse, der kommer til udtryk i en fælleskirkelig udtalelse om sociale forhold, som blev præsenteret for et par måneder siden. For præsentationen stod den katolske biskop *Karl Lehmann*, formand for den tyske bispekonference, og lutheraneren *Klaus Engelhardt*, ligeledes biskop og formand for den evangeliske kirke i Tyskland.

Den store arbejdsløshed betyder, at for få er i stand til at bidrage til det fælles vel, mens for mange har brug for hjælp. Det er altså arbejdsløsheden, som samfundet ikke har råd til; det er ikke den høje grad af social sikkerhed, hedder det i udtalelsen.

Kirkerne forestiller sig, at den sociale markedsøkonomi udbygges, og at der i denne forbindelse tages globale såvel som økologiske hensyn. 'Rendyrket' markedsøkonomi er ikke vejen frem, mener de; den kan ikke tage fat på tidens udfordringer. Den fælleskirkelige udtalelse er blevet godt modtaget både blandt politikere og i samfundet som helhed.

Kirkerne betragter ikke arbejdsløshed som samfundets, politikkens og økonomiens uundgåelige skæbne. De tyske kirker ser heller ingen grund til at give deres eget land 'dumpekarakter'. De ser hellere, at den sociale markedsøkonomi får lejlighed til at bevise, at den kan løse problemerne og er bedre end en økonomisk samfundsorden, som ikke indebærer nogen social forpligtelse. Konkret vil det sige, at man kan forvente, at der kommer nye arbejdspladser til, når arbejdsmarkedet udviser økonomisk vækst og konkurrencedygtig økonomi. Det forudsætter, at der skabes bedre vækstbetingelser. Dertil kommer, at selvstændighed, gå-på-mod og initiativ skal støttes, ikke mindst når det gælder de unge.

Kirkerne taler ligeledes for en nedsættelse af arbejdstiden uden fuld lønkompensation. Også det er en måde, hvorpå der kan skabes arbejdspladser; samtidig betyder det, at både mænd og kvinder får bedre muligheder for at forene familieliv med erhvervsarbejde. Kirkerne vil have overarbejde afskaffet. De forventer, at de muligheder, som arbejdsmarkedspolitikken rummer, både bruges og udbygges.

Arbejde med offentligt tilskud tillægges stor betydning. Selv når der er lavvande i kassen, er der mere mening i at finansiere arbejde end i at finansiere arbejdsløshed. Arbejde er der nok af, hedder det. Ungdomsarbejdsløshed er en udfordring for sig. Et stadigt stigende antal unge, særligt kvinder, løber en risiko for aldrig at blive en del af det liv, der udfolder sig på arbejdsmarkedet.

»For en fremtid i solidaritet og retfærdighed« er titlen på det 90 sider lange dokument; det er 'frugten' af en konsultationsproces, som begyndte i november 1994. Siden da er omkring 2.500 forskellige kommentarer blevet sendt ind. Kirkerne kalder det tyske samfund for »et samfund i opbrud«.

Foruden arbejdsløshed tales der om den økologiske krise, om den europæiske integrationsproces og om internationale problemer. Igen og igen gør protestanter og katolikker - på baggrund af det kristne menneskesyn - opmærksom på, at forandringer ikke må ske på bekostning af de fattige, kvinderne, familierne eller dem på den anden side af det gamle jerntæppe. Også integrationen af de mange udlændinge er et emne, som kirkerne gør en del ud af.

Mere solidaritet - mere retfærdighed

Den sociale markedsøkonomi anses for velegnet til at danne rammen om en socialpolitik og en økonomisk ditto, der er anvendelig i fremtiden. Den nationaløkonomiske formåen og kvaliteten af den sociale sikkerhed betegnes som to piller, der bærer den samme bro. Samtidig advares imod, at »den individuelle egennytte, der er et af de afgørende elementer i markedsøkonomien« let kan »degenerere til en nedbrydende egoisme«. For at man kan sikre en stabil økonomi, må der dog ske nogle ændringer, således at rettigheder og pligter knyttes tættere til hinanden, hedder det.

'Arbejde' er efter kirkernes opfattelse ikke bare erhvervsarbejde. De anbefaler, at det sociale system justeres, så der bliver bedre mulighed for at veksle mellem perioder med hel- og perioder med deltid, perioder på arbejdsmarkedet og perioder med arbejde i hjemmet.

Kirkerne anser for påkrævet, at kvinder sikres en retfærdig andel af det erhvervsaktive arbejde og mænd tilsvarende en retfærdig andel af arbejdet i hjemmet, herunder opdragelses- og omsorgsfunktioner. Virksomheder må i højere grad indrette sig efter familiernes behov, hedder det. Kirkerne mener, at udviklingen i de seneste årtier har betydet, at forældre både økonomisk og menneskeligt må lide større afsavn end folk, der ikke har børn. Det må der gøres noget ved, skriver de.

Efter kirkernes opfattelse er det ikke bare fattigdom, der skal tales om; også rigdom skal gøres til et politisk samtaleemne, hedder det. De gør opmærksom på, at 'en anderledes fordeling af goderne' i realiteten ofte bliver til 'en anderledes fordeling af manglerne', fordi de, der har for meget, bliver fredet. Retfærdighedsfølelsen krænkes hvis ikke de, der kan give afkald uden at lide nød, bliver bedt om at gøre det, hedder det i udtalelsen. Samtidig efterlyses større beslutsomhed i bestræbelserne på at komme skattesnyderi til livs, der forlanges en mere socialt engageret boligpolitik og gøres opmærksom på, at det er nødvendigt at genoprette tilliden til pensionssystemet. Endvidere mener kirkerne, at sundhedssystemet er godt og derfor værd at bevare.

Kirkerne i Tyskland er opmærksomme på, at 'helingsprocessen' efter murens fald endnu langt fra er afsluttet. Man lever under andre forhold i øst end i vest, og for at landet kan vokse sammen, skal der forandringer til på begge sider af det gamle jerntæppe. I det tidligere DDR er der stadig fare for resignation, fortvivlelse og endnu mere udtalt splittelse, hedder det.

Pas godt på miljøet

Kirkerne advarer imod, at man driver rovdrift på naturen. Den må ikke afkræves flere ressourcer og tilføres flere skadelige stoffer, end den kan holde til, mener de. Ud fra kriterier som holdbarhed og bæredygtighed råder kirkerne til, at strukturelle forandringer på et økologisk grundlag tildeles højeste prioritet. Det vil indebære, at man må lægge sin livsstil om, understreger de; for hvis man bare bruger løs af de naturlige ressourcer, vil det forringe vilkårene for folk i sydlige lande såvel som for kommende generationer.

Set i lyset af markedskræfternes frie spil er det vigtigt, at der findes et sæt regler, som danner rammen om sociale og økonomiske dispositioner, og som er forpligtende for alle verdens lande, pointerer kirkerne; alle nationale beslutninger må træffes ud fra den grundtanke, at vi har denne ene jord, og at vi alle skal kunne være her.

Kirkerne anbefaler, at forbrugsgoder produceres, så de holder længe og kan repareres. Ideen om en afgift på CO2-udledning finder de glimrende, og de ser gerne en trafikpolitik, der prioriterer miljøvenlige transportmidler. Men det er også nødvendigt, at den enkelte bilist tager sit forhold til bilen op til revision, understreger de. Kirkerne mener, at man kan forbedre sin livskvalitet og sine muligheder for kulturel udfoldelse ved at anlægge en mere enkel livsstil.

Afslutningsvis forpligter kirkerne sig til se kritisk på deres egne økonomiske dispositioner og vurdere dem ud fra de krav, som de stiller til andre. Det er et spørgsmål om troværdighed, konstaterer de. Det gælder kirkernes rolle som arbejdsgivere, som handelspartnere og som investorer. Og i det omfang kirkerne ejer landbrugsjord, skal den dyrkes i overensstemmelse med naturens orden, hedder det. Endelig lover kirkerne, at deres verdensomspændende, udviklingspolitiske aktiviteter vil blive ført videre.

Det her er ikke partipolitik

Ved præsentationen af det fælleskirkelige dokument måtte biskopperne gentagne gange afvise, at deres udtalelse om sociale forhold skulle læne sig op ad en eller anden partipolitisk grundholdning. »Det er ikke kirkerne, der bestemmer, hvor nær partier og kirker kommer hinanden; det bestemmer partierne«, lød Lehmanns svar til en journalist, som forsøgte at drage paralleller mellem dokumentet og et bestemt partis grundlæggende standpunkter.

Begge biskopper tog afstand fra en påstand om, at deres dokument skulle være en 'checkliste' til brug ved næste valg. Det var det ikke beregnet til, mente Engelhardt. Selvfølgelig kunne man ikke forhindre, at et eller andet afsnit blev brugt til noget andet end det, der oprindelig var meningen, tilføjede Lehmann; men det gjaldt om at se på de grundlæggende spørgsmål og aktuelle udfordringer, ikke på relationer til dagsaktuelle, politiske emner.

Det, der mere end noget andet er brug for, hvis man vil møde tidens store udfordringer, er en »langt højere grad af fællesskab, end tilfældet er«, understregede Lehmann. I bestræbelserne på at skabe solidaritet og retfærdighed må man lægge en tungere byrde over på den stærke for derved at aflaste den svage, fortsatte han: »Vi satser på fællesskabet som et modtræk imod egoismen; vi satser på parathed til at vige fra gamle standpunkter og forme fremtiden på en sådan måde, at alle kan leve i social lighed og fred efter retfærdige og solidariske principper.«

Fattigdommen bagatelliseres i det moderne, tyske velfærdssamfund, og der focuseres ikke tilstrækkeligt på de ting, som de dårligst stillede har brug for. Det var ifølge Engelhardt anledningen til, at kirkerne kom med deres fælles udtalelse om sociale forhold. »Vi må tage til efterretning, at fattigdommen er en realitet, og vi må indse, at det er nødvendigt at gøre en indsats for at forbedre situationen«, understregede han. Engelhardt anser en bedre social kultur og meget mere solidaritet for det, som samfundet først og fremmest har brug for. Og han ser det helst begynde i familien og blandt de mennesker, man ser i det daglige.

Er det et femte evangelium?

Tyske forskere advarer imod at skabe sensation

München (KNA) - Tyske forskere mener, at man bør slå koldt vand i blodet og ikke fare for hurtigt frem med det opsigtsvækkende fund, som to amerikanske forskere har gjort i et arkiv i Berlin - fragmenter, der angiveligt stammer fra et »femte evangelium«.

Dele af teksten er med på en udstilling om koptisk kunst, som åbnede i München i marts. Men videnskaben har endnu ikke udtalt sig om fundet, hed det ved præsentationen.

Arne Effenberger, der er direktør for museet for senantik og byzantinsk kunst i Berlin, maner til forsigtighed. Sidst på året publiceres teksten i engelsk oversættelse, og først til den tid tager forskerne for alvor fat på diskussionen om, hvorvidt der er tale om et femte evangelium.

Offentliggjort under økonomisk pres

Charles Hedrick og *Paul Mirecki*, der gjorde opdagelsen, var under pres og forventedes at præstere et resultat, der var penge i, oplyser Effenberger; de gik til pressen, inden de havde informeret museets ledelse. Emnet er af stor betydning for kristne mennesker, og tyske forskere er mere opmærksomme på, hvad et lavineskred vil føre med sig, påpeger han.

Det er for tidligt at udtale sig om, hvorvidt de to amerikanske forskeres oversættelse indeholder noget om Jesu liv, som man ikke tidligere har set, understreger *Ingeborg Müller* fra papyrussamlingen på det ægyptiske museum i Berlin.

Kan ses i München

Hedrick og Mirecki har arbejdet i museets magasiner siden 1991. Det, de har fået ud af at pusle fragmenterne sammen, er »et gnostisk skrift, som man ofte støder på det i Ægypten«, oplyser hun.

Dele af fundet kan ses på udstillingen »Ægypten - senantik og kristendom ved Nilens bred«. Den handler om de kulturelle forandringer, som den tidlige kristendom førte med sig i Ægypten, og kan ses på Münchens etnografiske museum. Udstillingen er åben indtil den 13. juli.

En guldgrube for filologer

At 'finde noget' i papyrussamlingen i Berlin er bestemt ikke mindre spændende end at grave det ud i oprindelseslandet

Berlin (KNA) - Sjældent har det ægyptiske museum i Berlin haft så mange besøgende som i marts i år. Det hele begyndte, da to amerikanske forskere, *Paul Mirecki* og *Charles Hedrick*, fortalte om det »tabte evangelium«, som de angivelig havde fundet i byens papyrussamling; siden da har telefonen kimet uafbrudt hos museets papyrusekspert, *William Brashear*.

Man ved intet om tekstens herkomst

Da der i pressen havde været rygter fremme om, at Bibelen nu skulle skrives om, tog teologerne og NT-eksperterne til orde og anbefalede, at man først lod fundet undersøge og afventede en saglig vurdering. Det var da meget muligt, at teksten kunne supplere den eksisterende kendskab til gnosticismen, en af de strømninger, som hører den tidligste kristendom til, påpegede de; men teksten var hverken enestående eller sensationel.

Fragmenterne er registreret som »P. Berol. (det står for Papyrus Berolinensis) 22220«. Sproget er koptisk og bogstaverne græske; de to amerikanere har tydet teksten. »Jeg har vist den til masser af forskere, men der var ingen, der vidste, hvad de skulle stille op med den«, fortæller Brashear. Han er klassisk filolog og en af de tre videnskabelige medarbejdere på museet. De fragmenter, som nu pludselig er blevet interessante, har været i museets eje siden 1967; ud over, at man har købt dem af en privatmand, ved man intet om deres herkomst.

Papyrussamlingen i Berlin er en af de mest betydningsfulde i verden - hvis ikke *den* mest betydningsfulde, siger Brashear. Den omfatter rundt regnet 40.000 registrerede fragmenter, hvoraf godt halvdelen er tydet og publiceret.

Otte sprog og alle tænkelige materialer

Der er blandt andet en dobbeltside af profeten Esajas' bog i et håndskrift fra det 10. århundrede, og der er et stykke pergament med dele af Johannesevangeliet; det er dateret til 6. århundrede.

Fragmenterne spænder over en periode på 3600-3700 år - fra henholdsvis 2300 før- til en gang i det 14. århundrede efter Kristi fødsel. Teksterne omfatter alle sider af livet, privat såvel som offentligt, fortæller ægyptologen *Ingeborg Müller*: økonomi, administration, jura og religion, skrevet på heratisk, demotisk eller koptisk, på græsk, latin eller aramæisk, pehlevi eller arabisk på papyrus, papir eller pergament, på lærred, skind eller træ eller på potteskår, de såkaldte ostraka.

Kun få mennesker i verden er eksperter i det enkelte sprog eller på det enkelte område, så samlingen i Berlin er nærmest en guldgrube. Og selv om et givet fragment er registreret og man har en idé om, hvad det kan være, varer det gerne halve og hele årtier, inden man finder ud af, hvad det i virkeligheden fortæller til sin eftertid.

Man skal kunne 'læse' sammenhængen

På et stykke pergament fandt Brashear for eksempel de tre vise mænds navne i en sammenhæng, der gav ham noget at spekulere over: var disse navne mon af ægyptisk - og ikke som hidtil antaget af byzantinsk - oprindelse? Det er et glimrende eksempel på, at det ikke er nok at kunne læse bogstaver og ord - hvad der såmænd kan være svært nok endda; men først når man sammenligner en given tekst med andre, viser det sig, hvad den i virkeligheden indeholder. EDB-programmer og databanker er uundværlige hjælpemidler, når man skal finde paralleller i så stort et forskningsmateriale.

Museets videnskabelige medarbejdere tør ikke byde på, hvor store mængder af ubearbejdet materiale - deriblandt kassevis af bittesmå fragmenter - museet gemmer på. Der kommer gæsteforskere fra hele verden, fortæller Brashear og Müller, og man er ikke fedtet med at give grønt lys til publikationer.

Et af de forskningsprojekter, som netop nu er ved at være færdigt, er udgivelsen af den persiske religionsgrundlægger Mani's tekster fra det femte århundrede og en koptisk bog med antignostisk tendens fra den tidligste kristne tid.

Det hele begyndte, da to amerikanske forskere, *Paul Mirecki* og *Charles Hedrick*, fortalte om det »tabte evangelium«, som de angivelig havde fundet i byens papyrussamling. Foto KNA.

Lærer

To af Sankt Annæ Skoles lærere rejser til andre dele af landet, og derfor søges to lærere til ansættelse i fuldtidsstillinger med tiltrædelse den 1. august 1997.

Sankt Annæ Skole er en katolsk skole, som bygger på det kristne livs- og menneskesyn, og den er et tilbud til såvel katolske som ikke katolske elever. Sankt Annæ Skole er en gammel, traditionsrig skole, hvor moderne undervisningsprincipper og skoleudvikling prioriteres højt. Skolen er oprettet i 1897 og fejrer sit 100 års jubilæum den 22. august 1997. Der er 500 elever og 40 lærere på skolen, som har til huse i lyse, venlige bygninger.

Vi søger engagerede og aktive lærere, som kan undervise i dansk i de mindre klasser, og desuden i mindst et af følgende fag: engelsk, kristendomskundskab, billedkunst, drengeidræt og fysik.

Ansættelse sker i henhold til overenskomst mellem Finansministeriet og LC.

Ansøgning stiles til skolens bestyrelse og sendes til skolens leder Jens Knudsen, således at den er skolen i hænde senest mandag den 12. maj.

Sankt Annæ Skole
Otto Rudsvej 7
2300 København S.
Tlf.: 31580535

Sankt Ansgars Skole

Den katolske skole i hjertet af Nørrebro
søger medarbejdere med ansættelse pr. 1. august 1997.

Grundet læreres pensionering søges **to faste lærere**, den ene med nedsat timetal det 1. skoleår.
Til skolens fritidsordning søges: Pædagoguddannet leder, stillingen er normeret til 30 timer.
Fuld tids kombinationsstilling som bh.kl. assistent/pæd.medhjælp i SFO. Et antal pæd.medhjælpere til 20 - 25 eftermiddagstimer: Vores 3 dygtige mandlige pæd.medhjælpere skal videre i deres uddannelse.

Sankt Ansgars Skole bygger på det kristne livs- og menneskesyn. Skolen har 280 elever fordelt på bh.kl.-10.kl. Skolen står for tryghed, trivsel og traditioner.

Lærere søges til følgende fag:
Hjemkundskab og specialundervisning. Mulighed for håndarbejde foruden almindelige skolefag efter aftale.

Vi forventer, at du:	*Vi tilbyder:*
* har en kristen livsholdning	* engagerede kolleger
* er velkvalificeret	* dejlige elever fra hele verden
* er kreativ	* klasser med 14-21 elever
* har humor	* samarbejde om skoleudvikling

Læreransættelser sker i henhold til fællesoverenskomst mellem Finansministeriet og LC/OC samt organisationsaftale for ledere, lærere og bh.kl.ledere ved de frie grundskoler.
Pædagoger ansættes efter gældende BUPL-overenskomst.

Yderligere oplysninger kan fås hos skoleleder Kirsten Berg-Larsen, i skoletiden på tlf. 3139 4646, privat på tlf. 3927 7570.

Ansøgningsfrist: Mandag den 12. maj 1997 kl. 12.

Ansøgningen stiles og sendes til bestyrelsen for Sankt Ansgars Skole, Nørrebrogade 27, 2200 København N.

Alle mine kilder

Bønnebog for børn og unge. En smuk gave til børnenes 1. hl. kommunion. Kr. 139,-.

Steno Butikken
Vesterbrogade 28, 1620 København V.
Tlf. 33 86 03 86

Orientering fra sognene

Maj 1997

På disse sider bringer vi én gang om måneden i de lige numre sognenes kalender for en hel måned måned ad gangen. Sidste frist for modtagelselse af manuskript til nr. 10, der udkommer den 28. maj 1997, er onsdag den 7. maj 1997 for juni 1997. Manuskriptet bedes sendt til Kirsten Szarafin, »katolsk orientering«s redaktion, Vesterbrogade 28, 4., 1620 København V. Tlf. 31 21 14 44.

1 Nordjylland

Skt. Mariæ Kirke, Aalborg
Kastetvej 1, 9000 Aalborg
Tlf. 98 12 63 44. Fax 98 12 53 44.
Allen Courteau, OMI, sognepræst.
Per Dolmer, tlf. 98 42 32 80.
Jude Kulas Soosaiappu, tamilsk kapellan, tlf. 98 13 50 29.
Menighedsrådsformand Erik Schou, tlf. 98 92 27 74.
Messetider: (HC2)(T)
Søndag: Messe kl. 10.
Første fredag: Tilbedelse af sakramentet kl. 16. Messe kl. 17.15.
Hverdagsmesser og øvrige arrangementer: Se opslagstavlen.Hver tirsdag rosenkransbøn kl. 9.

Torsdag d. 1., 15., 22. og 29.: Maxi KUK kl. 19-22.
Søndag d. 4.: Firmelse ved biskop Kozon kl. 10.
Tirsdag d. 6., 13., 20. og 27.: Mini-KUK kl. 16-17.30.
Tirsdag d. 6., 20. og 27.: Kor kl. 19.30.
Torsdag d. 8.: Kristi Himmelfartsdag. Højmesse kl. 10.
Torsdag d. 15.: Sct. Josephs klub mødes kl. 14.30.
Lørdag d. 17.: Polsk messe kl. 17.
Søndag d. 18.: Pinsedag. Højmesse kl. 10.
Mandag d. 19.: 2. pinsedag. Messe kl. 10.
Lørdag d. 24.: Vietnamesisk messe kl. 14.
HUSK! Valfart til Øm, søndag den 1. juni.

Helligåndskirken, Frederikshavn
Uranienborgvej 5, 9900 Frederikshavn
Præst: Per Dolmer, tlf. 98 42 32 80. Fax 98 42 00 18 eller henv. Skt. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf. 98 12 63 44.
Messetider: (HB2)(1)
Søndag: Messe kl. 10.
Fredag: Messe kl. 17.
Øvrige hverdagsmesser se opslagstavlen ved kirken.
Første fredag tilbedelse fra kl. 16.
Trosundervisning for børn og unge: Lørdag d. 10. og 24. kl. 10.30-12.
Torsdag d. 8.: Kristi Himmelfartsdag. Højmesse kl. 10.
Søndag d. 18.: Pinsedag. Højmesse kl. 10.
Mandag d. 19.: 2. pinsedag. Messe kl. 10.
HUSK! Valfart til Øm, søndag den 1. juni.

Sankt Maria Kirke
Martyrernes Dronning, Hjørring
Bispensgade 67, 9800 Hjørring
Henvendelse til Helligåndskirken, Frederikshavn, tlf. 98 42 32 80 eller til Skt. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf. 98 12 63 44.
Messetider: (HB2)(1)
Søndag: Messe kl. 14.30 dansk/vietnamesisk.
Tirsdag: Messe kl. 16.
Første fredag: Tilbedelse fra kl. 18 med messe kl. 19.
Øvrige messer: Se opslagstavlen.
Trosundervisning for børn og unge: Fredag d. 9. og 23. kl. 18-20.

Torsdag d. 8.: Kristi Himmelfartsdag. Højmesse kl. 14.30.
Søndag d. 18.: Pinsedag. Højmesse kl. 14.30.
Søndag d. 25.: Vietnamesisk messe kl. 10.30.
HUSK! Valfart til Øm søndag den 1. juni.

Skt. Thøgers Kirke, Thisted
Møllevej 23, 7700 Thisted.
Kontaktperson: Keld Westergaard, tlf. 97 92 43 04 eller henv. til Skt. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf. 98 12 63 44.
Messetider: (HC2)(1)
Søndag d. 11. og 25.: Højmesse kl. 14.30 med efterfølgende kirkekaffe.
HUSK! Valfart til Øm søndag den 1. juni.

2 Midtjylland nord

Jesu Hjerte Kirke, Randers
Thorsgade 22, 8900 Randers
Sognepræst: Leo Kertz, tlf. 86 42 97 30 eller 86 62 36 41.
Menighedsrådsformand:
Jerzy Wolski. Tlf. 86 40 13 46.
Messetider: (I) Søndage kl. 10.
Hverdage: Se opslagstavlen.
Søndag d. 4.: Messe kl. 10.
Torsdag d. 8.: Kristi Himmelfart, messe kl. 10.
Søndag d. 11.: Ordets gudstjeneste kl. 10.
Søndag d. 18.: Pinsedag, messe kl. 10.
Mandag d. 19.: 2. pinsedag. Ingen messe.
Søndag d. 25.: Messe kl. 10.

Skt. Kjelds Kirke, Viborg
Sct. Leonisgade 12, 8800 Viborg
Præst: Leo Kertz, tlf. 86 62 36 41.
Menighedsrådsformand: Doris Andersen, tlf. 86 62 63 96.
Messetider: (HC2)(1)

Lørdag d. 3.: Messe kl. 16.
Søndag d. 4.: Messe på engelsk kl. 18.
Tordag d. 8.: Kristi Himmelfartsdag. Messe kl. 16.
Lørdag d. 10.: undervisning kl. 10 - Messe kl. 12.
Lørdag d. 17.: Pinsemesse kl. 16.
Søndag d. 18.: Messe på engelsk kl. 18.
Mandag d. 19.: 2. pinsedag. Messe med den 1. hl. kommunion kl. 10.
Lørdag d. 24.: Messe kl. 16.
Søndag d. 25.: Vietnamesisk messe kl. 10.
Lørdag d. 31.: Messe kl. 16.

Hellig Kors Kirke, Lemvig
Østergade 23, 7620 Lemvig
Sognepræst: Leo Kertz, tlf. 86 42 97 30.
Kontaktperson: Evald Henriksen, Teglgårdsbakken 6, 7620 Lemvig. Tlf. 97 82 08 04.
Messetider: (1)
Søndag d. 11.: Messe kl. 10.
Søndag d. 18.: Pinsedag. NB: Ingen messe.
Søndag d. 25.: Messe kl. 10. Kirkekaffe.

3 Århus og Djursland

Vor Frue Kirke, Århus
Ryesgade 26, P.B. 219, 8100 Århus C
Tlf. 86 13 56 66. Fax 86 19 45 91.
Præster: Adolf Meister SJ, tlf. 86 18 57 66.
Herbert Krawczyk SJ, tlf. 86 18 56 33.
Piet Reijnders SJ, tlf. 86 18 54 20.
Menighedsrådsformand: Leo Arlund, tlf. 86 12 47 27.
Sognesekretær: Bengt Jensen, tlf. 86 13 56 66.
Katolsk Information: Ryesgade 28, tlf. 86 18 53 90.
Århus Boghandel: Ryesgade 28, tlf. 86 12 66 30.
Katolsk Information mandag - fredag kl. 13 - 17.30, lørdag kl. 10 - 12, søndag 11 - 12 og Århus Boghandel har åbent: mandag-torsdag kl. 9.30-17.30, fredag 9.30 - 19, lørdag kl. 10 - 14. Lange lørdage til kl. 16.
Selvhjælpsgruppen: Ryesgade 28,5, tlf. 86 18 09 18.
Galleri ved kirken: Mandag, onsdag-fredag kl. 14-17.30. Bent Riis fotografi. Fernisering lørdag den 3. maj kl. 11-13.
Messetider: (HA)(T)
Søndagsmesser: Messe kl. 8. Højmesse kl. 10 (efter messen kirkekaffe). Messe kl. 17.
Messe på polsk: 1. og 3. søndag kl. 14.
Messe på vietnamesisk: 25. maj kl. 14.
Messe på tamilsk: søndag ?
Messe på engelsk: lørdag d. 31.maj kl. 14.
Hverdagsmesser: Mandag kl. 19, tirsdag kl. 16.30, onsdag kl. 8, torsdag kl. 11, fredag kl. 19, lørdag kl. 8.
Skolemesser: Hver tirsdag kl. 8, sidste fredag kl. 8.
Skriftemål: Helst 1. fredag kl.18 -19 el. efter aftale.
Menighedsrådsmøde: mandag d. 5. maj kl. 19.
Kristi Himmelfartsdag, torsdag d. 8.: messe kl. 8 og 17. Firmelse kl. 10.
Pinsefest: søndag d. 18.: messer som om søndagen. 2. pinsedag: mandag d. 19.: messe på dansk kl. 10, på polsk kl. 14.
Firmelse (unge fra sogneundervisningen): søndag d. 4. maj kl. 10 (biskop Hans L. Martensen).
Firmelse (unge fra Sct. Knuds Skole) torsdag d. 8. (Kristi Himmelfart) kl. 10 (biskop Czeslaw).
.KUK: hver anden mandag. kl. 19 - 22.
Mini-KUK: hver torsdag kl. 17.15 - 19.15.
KUF (Katolsk Ungdoms Forum): torsdag, 1 gang om måneden kl. 19 - 22.
Vietnamesisk kor: hver søndag kl. 11 - 13.
Vietnamesisk børnekor: lørdag kl. 12.30.
Rockgruppen: onsdag kl. 17 - 19.30 og fredag kl. 15 - 17.30.
Tro & Lys: lørdag den 10. maj kl. 14. Messe og samvær.
CVC/Mariakongregationen: Intet møde i maj.
Skt. Knuds seniorklub: tirsdag d. 6. maj: udflugt.
Majandagter: hver tirsdag kl. 16.
Musikandagt: mandag d. 5. kl. 20: »Hildegard af Bingen«.
Menighedsaften: tirsdag d. 20. kl. 19.30: Vagn Christensen om father Brennan, Thailand.
Medarbejdere sogneundervisning: fredag d. 30. kl. 17.30: planlægningsmøde.
Skolekredsens generalforsamling: tirsdag d. 27. kl. 19.30.
Øm-valfart: Søndag d. 1. juni.

Skt. Mikaels Kirke, Pindstrup
Kastrupvej 1, Ringsø, 8550 Ryomgård
Præst: Piet Reijnders SJ, tlf. 86 18 54 20.
Kirkeværge: Kaj Friis Nielsen, tlf. 86 39 49 17.
Messetider:
Søndage d. 4. maj og 19. maj (2. pinsedag) kl. 10.30.

Skt. Ansgars Kapel, Odder
Holsteinsgade 25, 8300 Odder
Præst: Piet Reijnders SJ, tlf. 86 18 54 20.
Kirkeværge: Stense Hammann, tlf. 86 54 42 82.
Messetider: (HC2)(I)
Søndage d. 11. maj og mandag d. 19. maj (2. pinse dag) kl. 14.

Skt. Clemens Kirke, Grenå
Thykjærsvej 4, 8500 Grenå
Tlf. 86 30 97 38. Giro 563 26 68.
Sognepræst: Herbert Krawczyk SJ, tlf. 86 18 56 33.
Menighedsrådsformand: Joanna Jensen, tlf. 86 32 58 13.
Messetider: (HC2)
Søndagsmesser: Højmesse kl. 10. Kirkekaffe bagefter.
Skriftemål: Før messen eller efter aftale.
Menighedsrådsmøde: Efter aftale.

Søndag d. 4.: Latinsk messe kl. 10.
Torsdag d. 8.: Kristi Himmelfartsdag, ingen messe.
Søndag d. 11.: Familiemesse kl. 10.
Søndag d. 18.: Pinsedag, højmesse kl. 10.
Mandag d. 19.: 2. pinsedag, ingen messe.
Majandagt: Søndage efter messen.

Maria Hjerte Kloster, Sostrup
Maria Hjerte Engen 1, Gjerrild, 8500 Grenå.
Tlf. 86 38 44 88.
Pastor Ebbe Simonsen, tlf. 86 13 41 38.
Messetider:
Søndagsmesse: kl. 10.
Hverdagsmesse: kl. 9.
Sakramental tilbedelse hver dag kl. 10-17.30 og torsdag kl. 19.30-20.30.
Rosenkrans: Hver aften kl. 19.20. Hver 1. torsdag i måneden kl. 18 (for præste- og ordenskald).

Torsdag d. 8.: Kristi himmelfart. Højmesse kl. 10.
Tirsdag d. 13.: Mariadag. Udstilling af alterets allerhelligste sakramente kl. 10. Tilbedelse hele dagen. Sakramental velsignelse, kl. 19 Mariaprocession. Derefter messe.
Søndag d. 18.: Pinsedag. Højmesse kl. 10.
Mandag d. 19.: Festmesse kl. 10.
Søndag d. 25.: Den hell. Treenighedsfest. Højmesse kl. 10.
Torsdag d. 29.: Kristi Legems og Blods fest. Højmesse udenfor kl. 10 med procession gennem parken. Efter messen tilbedelse.
Fredag d. 30.: Kirkeindvielse. Højmesse kl. 10.
Hver dag i Maj måned er der *majandagt* kl. 17.10.
Søn- og helligdage kl. 16.45.

4 Midtjylland

Skt. Peters Kirke, Herning
Lillelundvej 36, 7400 Herning
Tlf. 97 12 43 82
Præst: Willem Wuyts, O. Præm.
Messetider: (HA)(1)
Søn- og helligdage: Messe kl. 10.15.

Søndag d. 4.: kl. 10.15 messe *på dansk* ved pastor *Jude Kulas.*
Torsdag d. 8.: Kristi Himmelfart: Messe kl. 10.15.
Mandag d. 19.: 2. Pinsedag, Ingen messe.
Menighedsrådmøde: Søndag d. 11. efter messen.
Besøg:
Torsdag d. 15. kommer en gruppe fra Aalborg menighed for at beundre vort kirkecenter kl 14.

Kirkebidrag:
Kirkebidraget via Ansgarstiftelsens ordning beløb sig for januarkvartalet 1997 til kr. 5.225,00. Dette beløb er indbetalt af 22 katolikker.
18 katolikker har betalt direkte til sognet kr. 10.450,00. Det betyder, at kun 40 medlemmer af menigheden tilsammen har ydet 15.675 kr. Tror resten af menigheden, at vi kan overleve for de penge? Vi betaler årligt forbrugsafgifter til kommunen for varme, vand, lys, renovation og kloak i 6 rater. Én rate er på 7.450 kr.!
Og vi havde et underskud på 1996-regnskabet på kr. 9.040,00.
Hvad med forårsrengøring i vore hoveder?

Vor Frue Kirke, Silkeborg
Hostrupsgade 16, 8600 Silkeborg
Tlf. 86 82 24 15. Giro 648 07 80. Fax 86 81 22 90.
Sognepræst: Reinhold Sahner. Træffes bedst om formiddagen - undt. mandag og fredag.
Messetider: (HC2)(1)
Søn- og helligdage: Højmesse kl. 10.
Tirsdage kun i forbindelse med seniorklubben: Messe kl. 14.
Onsdage: Rosenkrans kl. 16.30. Messe kl. 17.
Torsdage: Messe kl. 19.30 hos Jesu Små Søstre, Øm.
Fredage: Tilbedelse kl. 17.

Lørdag d. 3.: kl. 9.30 - 12.30 børneundervisning.
Torsdag d. 8.: Kristi Himmelfartsdag. Højmesse kl. 10.
Lørdag d. 10.: Højmesse. Biskop Hans L. Martensen meddeler firmelsens sakramente til vore unge.
Søndag d. 18.: Pinsedagens højmesse kl. 10.
Mandag d. 19.: 2. pinsedag kl. 10 radiotransmission.
Søndag d. 1. juni: Ingen højmesse. Valfart til Øm. Se særskilt program.
Se iøvrigt altid opslaget i våbenhuset.

Skt. Josefs Kirke, Horsens
Nørregade 19, 8700 Horsens.
Tlf. 75 62 52 68.
Sognepræst: J. Reymen, O. Præm.
Messetider: (HA)(T)
Søndagsmesser: I kirken kl. 10 (højmesse).
Hverdagsmesser: I Skt. Josefs Kapel tirsdag og fredag kl. 19, torsdag kl. 10.30. Hver morgen (undt. torsdag) samles elever og lærere fra Skt. Ibs Skole til kort andagt i kirken. Torsdag morgen holdes andagten i Vor Frelsers Kirke. Menighederne er velkomne.
Hver torsdag kl. 10.30 afholdes en kort Mariaandagt i kapellet.

Lørdag d. 3.: kl. 13.30 firmander og 1. kommunikanter mødes (mødepligt). Der er skriftemål og indøvelse af messens forskellige dele (kun for 1. kommunikanter) kl. 15.30 afholdes familiemesse.
Torsdag d. 8.: kl. 10 Kristi Himmelfartsdag. Højmesse.
Søndag d. 11.: kl. 10: 1. hellige kommunion. 16 børn fra menigheden modtager 1. kommunion.
Lørdag d. 17.: kl. 13.30 firmanderne mødes (mødepligt), kl. 15.30 familiemesse.
I pinsen afholdes flg. højmesser::
Søndag d. 18.: kl. 10.
Mandag d. 19.: kl. 10. Kl. 17 er der tamilsk messe.
Lørdag d. 31.: kl. 10 firmelse af 13 af menighedens unge. Biskop C. Kozon meddeler firmelsen. Der afholdes reception i gymnastiksalen umiddelbart efter messen.
Søndag d. 1. juni: Valfart til Øm. Der afgår bus fra kirken kl. 10. Tilmelding på liste i kirken.
Sognepræsten retter en hjertelig tak til alle, der glædede ham i anledning af fødselsdagen og jubilæet den 12. april.

Skt. Norberts Kirke, Vejle
Fjellegade 2, 7100 Vejle
Tlf. 75 82 08 93.
Sognepræst: Jan Ophoff, O. Præm.
Messetider: (HB2)(1)
Søndagsmesser: kl. 9 og 11.
Hverdagsmesser: Mandag , onsdag og lørdag morgen kl. 8 i Mariasøstrenes kapel.
Aftenmesse i kirken kl. 17.30: tirsdag, torsdag og fredag.
Rosenkransbøn: Hver tirsdag kl. 17.
Onsdagsklub: Hver onsdag kl. 14-16.45.

Fredag d. 2.: Den hellige kommunion bringes til menighedens syge og ældre.
Lørdag d. 3.: KUK kl. 11 - 15 i præstegården.
Søndag d. 4.: Efter højmessen kl. 11 er der kirkefrokost.
Torsdag d. 8.: Kristi Himmelfartsdag. Ingen messe kl. 9. Højmesse kl. 11.
Fredag d. 9.: I forbindelse med afholdelse af Vejles kulturmarked er der tidebøn i Sct. Norberts Kirke kl. 10, 13 og 17.
Tirsdag d. 13.: Forsangerøvelse kl. 19.
Onsdag d. 14.: Menighedsrådsmøde kl. 19.
Mandag d. 19.: 2. pinsedag. Salmemesse kl. 11.
Torsdag d. 22.: Menighedsaften. Messe kl. 19, derefter studiekreds.
Lørdag d. 24.: KUK kl. 11 - 15 i præstegården.
NB: Søndag den 1. juni: Ømvalfart. Messe kl. 9. Ingen messe kl. 11.

5 Sydjylland

Skt. Michaels Kirke, Kolding
Sct. Michaels Gade 2, 6000 Kolding
Sognepræst: Henri Kerkhofs, O.Præm., Sct. Michaels Gade 3 A. Tlf. 75 52 76 01, Fax 75 52 18 59. Træffes bedst 9-11 undt. mandag og torsdag.
Messetider: (TH)
Søndage: Messe kl. 8, højmesse kl. 10.

Fredag d. 2.: Sognepræsten bringer den Hl. kommunion til menighedens syge og ældre.
Lørdag d. 3.: kl. 13 kroatisk messe v/ P. Drago.
Mandag d. 5.: kl. 19: menighedsrådsmøde i præstegården.
Torsdag d. 8.: Kristi Himmelfartsdag kl. 10 højmesse med børnenes 1. hl. kommunion..
Fredag d. 9.: kl. 15.30 øvelse med firmanderne i kirken.
Søndag d. 11.: kl. 10 højmesse med firmelse v/biskop Kozon. Efter højmessen reception i skolens gymnastiksal, hvor menigheden har mulighed for at hilse på biskoppen.
Hver onsdag kl. 19: Onsdagsklubben i menighedslokalet. Onsdagsklubben forbereder julebasaren og

evt. et loppemarked. Alle er velkomne med en hjælpende hånd.

Skt. Knuds Kirke, Fredericia
Sjællandsgade 50 A, 7000 Fredericia
Sognepræst: Raymond Minnaert, O.Præm. Tlf. 75 92 11 76 bedst mellem kl. 9-12 hver dag undt. mandag. Om mandagen er præsten i Vejle (tlf. 75 82 08 93 mellem kl. 11-14). Fax 75 92 11 76.
Sognesekretariat: Sjællandsgade 50 A, 7000 Fredericia. Tlf. 75 92 11 76 (hver dag kl. 9-12) undt. mandag).
Menighedsrådsformand: G. Laursen, Elboparken 5, Pjedsted, 7000 Fredericia. Tlf. 75 95 42 20.
Messetider: (HA1)(T)
Søndag: Højmesse kl. 10.30.
Tirsdag kl. 8.
Onsdag kl. 16.30 undt. 21. maj..
Torsdag kl. 8, undt. 8. og 22. maj.
Lørdag kl. 16.30, undt. 24. maj.
Rosenkransbøn hver 3. onsdag kl. 16, undt. 21/5.
Evt. ændringer meddeles i kirken og på opslagstavlen ved kirketårnet.
Kirkekaffe i menighedssalen hver 1. søndag efter højmessen.

Torsdag d. 8.: Kristi Himmelfart. Højmesse kl. 10.30.
Onsdag d. 14.: Den hl. kommunion bringes til menighedens syge.
Søndag d. 18.: Pinsedag. Højmesse kl. 10.30.
Mandag d. 19.: 2. pinsedag. Messe kl. 10.30.
Onsdag d. 28.: Rosenkransbøn kl. 16.

Skt. Nikolaj Kirke, Esbjerg
Kirkegade 58, 6700 Esbjerg
Sognepræst: Lars Messerschmidt, tlf. 75 12 10 27 bedst 10-11 undt. mandag.
Gudstjenester: (TH)
Lørdag: Søndagens messe kl. 16.30. Vesper kl. 17.30.
Søndag: Højmesse kl. 10. Vesper og sakramental velsignelse kl. 16.30.
Mandag: Messe hos søstrene eller gudstjeneste med kommunion kl. 16.30.
Tirsdag:Laudes og messe kl. 8.
Onsdag: Laudes og messe kl 8. Rosenkrans kl. 16.30.
Torsdag:Laudes og messe kl. 8 el. skolemesse kl. 9.
Fredag: Messe kl. 9.
Evt. ændring i gudstjenesterne: Se nedenfor.

Fredag d. 2.: 1. fredag. Vesper og tilbedelse kl. 18. Messe kl. 19.
Kristi Himmelfartsdag d. 8. Højmesse med 1. kommunion kl. 10. Ingen sakramental velsignelse kl. 16.30.
Fredag d. 9.: ingen messe kl. 9.
Torsdag d. 15.: Skolemesse kl. 9.
Pinselørdag d. 17.: Messe kl. 16.30. Vågeaften 20 - 22.
Pinsesøndag d. 18.: Højmesse kl. 10. Vesper og sakramental velsignelse kl. 16.30.
2. pinsedag d. 19.: messe kl. 10.
Lørdag d. 24.: Messe på polsk kl. 16.30.
Mandag d. 26.: - torsdag d. 29.: Ingen messe.

6 Sønderjylland

Skt. Ansgars Kirke, Aabenraa
Søndertorv 1, 6200 Aabenraa
Sognepræst: Poul Clausen, Als Kloster, Sdr. Landevej 156, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 43 59 30 eller 40 63 59 30.
Pastoralassistent: Kaare Nielsen, Femvej 4 D, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 48 57 84.
Messetider: (HC2)
Søndagsmesse: Kl. 15.30. Kirkekaffe efter højmesserne.
Hverdagsmesser: Messe kl. 9.
Første fredag: Messe kl. 19 med efterfølgende tilbedelse.
Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messen eller efter aftale.

Det hellige Sakramentes kapel
Sundevedhus, Bovrup. 6200 Aabenraa.
Pastor Niels Oppermann. Tlf. 74 68 02 33.
Messetider:
Søndag som regel messe kl. 10. Hverdage kl. 8.

Skt. Pauls Kirke, Sønderborg
Ringridervej 35, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 42 35 85.
Sognepræst: Poul Clausen, Als Kloster, Sdr. Landevej 156, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 43 59 30 eller 40 63 59 30.
Pastoralassistent: Kaare Nielsen, Femvej 4 D, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 48 57 84.
Messetider: (HC2)(I)
Søndage: Højmesse kl. 10.
Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messen eller efter aftale.
Hverdagsmesser: Mandag, tirsdag torsdag og fredag kl. 17. Lørdag kl. 8 på Als Kloster. Onsdag kl. 17 i sognekirken undt. de dage, hvor andet er annonceret nedenfor.
Kirkekaffe 1. og 3. søndag i måneden.

Skt. Marie Kirke, Haderslev
Mariegade 8, 6100 Haderslev
Sognepræst: Duc Thanh Tran, tlf. 74 52 23 26 bedst 10-12, undt. mandag.
Træffes normalt i Tønder onsdag 10 - 11, tlf. 74 72 18 90.
Messetider: (HC2)(I)
Søndag: Højmesse kl. 10.
Torsdag: Rosenkrans, messe og tilbedelse kl. 16.
Fredag: Jesu hell. hjertes andagt eller korsvejsandagt, messe og tilbedelse kl. 16. (Undt. 9/5).
Lørdag: Messe og rosenkrans kl. 10 (undt. 10/5).
Skriftemål: I forbindelse med messen eller efter aftale.

Lørdag d. 3.: Cenakel med messe, rosenkrans, sharing, tilbedelse kl. 10.
Torsdag d. 8.: Kristi Himmelfart. Højmesse kl. 10.
Torsdag-lørdag 8. -10/5. Retræte på Hellig Kors Kloster
Søndag d. 18.: Pinsedag. Højmesse kl. 10 med førstekommunion. Undervisning kl. 11.30.

Hellig Kors Kapel, Tønder
Ribelandevej 41, 6270 Tønder
Sognepræst: Duc Thanh Tran, Mariegade 8, 6100 Haderslev. (Se under Haderslev). Træffes normalt i Tønder onsdag 10 - 11, tlf. 74 72 18 90.
Messetider: (I)
Søndag: Højmesse kl. 16.
Onsdag: Stillemesse kl. 16.
Skriftemål: I forbindelse med messen eller efter aftale.

Søndag d. 4.: Undervisning kl. 13 - 17 (inkl. højmesse).
Torsdag d. 8.: Kristi Himmelfart. Højmesse kl. 12.
Torsdag - lørdag 8. - 10/5 retræte på Hellig Kors Kloster.
Søndag d. 18.: Pinsedag. Højmesse kl. 16.

7 Fyn

Skt. Albani Kirke, Odense
Adelgade 1, 5000 Odense C
Tlf. 66 12 16 64. Fax 66 19 32 31.
Sognepræst: Leo Drzal.
Andenpræst: Wieslaw Podlach. Vietnamesisk præst: P. Thien, Mobiltlf. 20 29 77 17.
Kontortid: Tirsdag og torsdag: Leo Drzal kl. 10-12. Onsdag og fredag: Wieslaw Podlach.
Messetider: (HC)(TH)
Søndagsmesser: Kl. 10 og 18.30.
Polsk messe: 1., 3., 4. og 5. søndag kl. 12.
Vietnamesisk messe: søndag kl. 8.30.
Hverdagsmesser: Mandag kl. 8, tirsdag, torsdag og lørdag kl. 9, onsdag kl. 10.30 og fredag kl. 19.

Fredag d. 2.: Kl. 18-19 tilbedelse, rosenkrans og aftenmesse.
Søndag d. 4.: Kl. 10 den katolske Vor Frue Kirkes Kantori fra Århus synger under højmessen.
Onsdag d. 7.: Kl. 16.30-18 generalprøve for 1. kommunikanterne.
Torsdag d. 8.: Kristi Himmelfart. Kl. 10 børnenes 1. hellige kommunion
Torsdag d. 15.: kl. 14 Seniorklubben. Organist Anne Birgitte Mosbæk fortæller om Thomas Kingo: Livets evigt unge elsker. Kl. 19 majandagt i kirken.
Torsdag d. 22.: kl. 19 majandagt i Dalum.
Lørdag d. 24.: Kl. 10-15.30 DUK-udflugt til Madsby legepark ved Fredericia.
Onsdag d. 28.: kl. 19 afslutningsfest for 1. kommunikanterne og deres forældre.
Torsdag d. 29.: kl. 19 majandagt i kirken.

Skt. Knuds Kirke, Svendborg
Havnegade 1, 5700 Svendborg
Sognepræst: J. Kruk, tlf. 62 21 05 42 eller 66 12 16 64 kun tirsdag. Træffetid: Torsdag, fredag, lørdag kl. 9-12 eller efter aftale. Mobiltlf. 20 21 56 42.
Menighedsrådsformand: Pia Borgels, tlf. 62 51 36 38.
Messetider: (HC2)(T)
Søn- og helligdage: Højmesse kl. 9.30 og stille messe kl. 11.
Hverdagsmesser: Kl. 7, torsdag kl. 19. Hver lørdag vietnamesisk messe kl. 16.
Skriftemål: En halv times tid før messerne.

Torsdag d. 8.: Kristi Himmelfartsdag. Messerne: kl. 9.30 og kl. 11 NB: Ingen aftenmesse.
Lørdag d. 10.: Øvelse til 1. hl. kommunion kl. 9.45.
Søndag d. 11.: 1. hl. kommunion kl. 9.30. Efter messen en kort reception i menighedslokalerne. Stille messe kl. 11.30.
Mandag d. 19.: 2. pinsedag. Messe kl. 9.30. NB: Ingen messe kl. 11.
Majandagter: torsdagene: 1., 15., 22., 29. kl. 18.30.
Religionsundervisning: for alle børn /Dk-V-T: lørdag d. 3. maj kl. 9.45.
Afslutning for religionsundervisning i denne sæson: lørdag d. 24. maj. Udflugt til Knuthenborg. Vi mødes ved kirken præcis 7.15 og kommer hjem ca. kl. 17.

Skt. Bendts Kapel, Rudkøbing
Brogade 14, 5900 Rudkøbing
Messetider: (I)
Søndag d. 4.: Messe kl. 15.

Stella Maris Kirke, Nyborg
Vindingevej 7, 5800 Nyborg
Sognepræst: J. Kruk, tlf. 65 31 03 60 eller 62 21 05 42 bedst torsdag, fredag, lørdag kl. 9-12 eller efter aftale. Mobiltlf. 20 21 56 42.
Menighedsrådsformand: Eva Antkowiak, tlf. 65 36 18 83.
Messetider: (HC2)(I)
Hver lørdag er der højmesse kl. 15.30.

Vor Frelsers Kirke, Assens
Nørregade 3, 5610 Assens
Sognepræst: P. Wieslaw Podlach, Adelgade 1, 5000 Odense C, tlf. 66 12 16 64 eller henvendelse til:
Messetider:
Højmesse hver lørdag kl. 15.30.

8 Lolland-Falster

Skt. Birgitta Kirke, Maribo
Mariagade 4, 4930 Maribo
Tlf. 54 75 50 80. Giro 3 00 50 46.
Konst. sognepræst: Pastor Finn Arvé, tlf. 54 75 50 80. træffes bedst 9.30-10.30 undt. mandag.
Messetider:(I)
Søndagsmesser: Højmesse kl. 10. Hver lørdag messe kl. 11.30.
Hverdagsmesser: Normalt tirsdag-fredag kl. 9. Se opslag i våbenhuset.
Alle lørdage i maj måned: Kl. 11 rosenkrans i kirken, messe kl. 11.30.

Fredag d. 2.: Jesu Hjerte fredag. Messe kl. 9. Udstilling af sakramentet kl. 8.15.
Søndag d. 4.: efter messen kirkekaffe, alle er velkomne.
Torsdag d. 8.: Kristi Himmelfartsdag, messe kl. 10.
Lørdag d. 10.: Efter messen binder vi rosenkranse i præstegården, alle er velkomne.
Søndag d. 18.: Pinsemesse kl. 10.
Mandag d. 19.: 2. pinsedag kl.10.
Søndag d. 25.: Valfart til Åsebakken. Vi mødes ved kirken kl. 8.45 og kører til Åsebakken. Se opslag i våbenhuset.

Skt. Franciskus Kirke, Nakskov
Bredgade 47, 4900 Nakskov
Tlf. 53 92 06 81. Giro 709 10 60.
Sognepræst: Pater H. F. Berning, OFMconv.
Messetider: (HA1)
Søndagsmesser: Lørdag kl. 17. Søndag højmesse kl. 10 .
Hverdagsmesser: Mandag og tirsdag kl. 17 i huskapellet.
Skriftemål: Der er lejlighed til skriftemål i forbindelse med søndagens gudstjeneste (kom i god tid) eller efter aftale.

Fredag d. 2.: 1. fredag. Messe kl. 15.30 i kirken. Herefter tilbedelse af det hellige sakramente indtil kl. 17.
Søndag d. 4.: I forlængelse af højmessen kl. 10 er der kirkekaffe i Kolbehuset.
Tirsdag d. 6.: Undervisning for menighedens børn fra kl. 15.30 - 17. Den sidste halve time (fra kl. 16.30) reserveres for en bodsandagt i kirken, hvor ikke blot børnene, men også deres forældre og søskende er inviteret.
Torsdag d. 8.: Kristi Himmelfartsdag. Under dagens festlige messe kl. 10, vil nogle børn fra menigheden fejre deres 1. hellige kommunion. Efter messen håber de, at mange vil bruge lejligheden til at sige tillykke til dem i Kolbehuset.
Søndag d. 18.: 1. pinsedag. Højmesse kl. 10. Med denne gudstjeneste afsluttes påsketiden.
Mandag d. 19.: 2. pinsedag. Sangmesse kl. 10.
Lørdag d. 24.: Alle, som ikke kan være med på valfarten til Åsebakken, inviteres til messen kl. 17.
Søndag d. 25.: Valfart til Åsebakken. Denne dag er der ingen messe i kirken i Nakskov. Alle meddelelser vedr. valfarten gives i kirken.

Hellig Kors Kirke, Nykøbing F.
Bispegade 12, 4800 Nykøbing F.
Tlf. 54 85 07 39.
Messetider: (HC2)(I)
Gudstjenester: Søndag kl. 10. Torsdag kl. 18.30. Fredag kl. 18.30.

Torsdag d. 1.: Skolemesse kl. 8.
Fredag d. 2.: 1. fredag. Messe og tilbedelse kl. 18.30.
Søndag d. 4.: Under højmessen kl. 10 vil nogle af menighedens børn fejre deres 1. hellige kommunion. Efter messen inviterer børnene til en kort komsammen i salen (i haven), så alle har rig mulighed for at sige tillykke.
Undervisning for firmanderne fra kl. 10 - 14.
Torsdag d. 8.: Kristi Himmelfartsdag. Højmesse kl. 10.
Lørdag d. 10.: Polsk messe kl. 16.
Søndag d. 18.: 1. pinsedag. Højmesse kl. 10.
Mandag d. 19.: 2. pinsedag. Sangmesse kl. 10. I forb.m. denne messe er der barnedåb.
Lørdag d. 24.: Messe kl. 16. Alle, som ikke kan være med på valfarten til Åsebakken, inviteres til denne messe.
Søndag d. 25.: Valfart til Åsebakken. Ingen messe i Nykøbing F. Der afgår en bus fra kirken kl. 8, og vi er hjemme igen ca. kl. 19. Undervejs til Åsebakken gives der mulighed for at drikke morgenkaffe. Alle øvrige meddelelser gives i kirken.

9 Sydøstsjælland

Vor Frue Kirke, Næstved
Præstøvej 29, 4700 Næstved
Tlf. 55 72 09 85.
Sognepræst: Pater Kazimierz Przybylowicz, tlf. 55 72 09 85. Fax 53 73 09 43. Træffes bedst tirsdag, fredag og lørdag mellem kl. 11-12.
Messetider: (HA)(I)
Søn- og helligdage: Messe på Maria Elisabeth Hjemmet kl. 8. Højmesse i Vor Frue kirke kl. 10.
Rosenkransbøn hver søn- og helligdag kl. 9.
Hver første fredag i måneden (Jesu hjerte fredag) messe kl. 17 på Maria Elisabeth Hjem.
Hver torsdag tilbedelse af Alterets sakramente kl. 16-17.
Polsk messe den 3: søndag i hver måned kl. 11.30.
Skriftemål: Der er lejlighed til skriftemål før hver gudstjeneste - eller efter aftale.
Sygekommunion: Præsterne bringer gerne den hell. kommunion til vore syge. Meddel dag og tidspunkt, som passer bedst for den syge. Meddel ligeledes, når en af Deres familie eller bekendte er blevet indlagt på sygehus eller er kommet på plejehjem. Tak!

Majandagt hver tirsdag kl. 19.
Søndag d. 4.: Efter højmessen kirkekaffe.
Torsdag d. 8.: Kristi Himmelfartsdag. Højmesse i kirken kl. 10 og 1.hl. kommunion.
Søndag d. 18.: Pinsedag. Højmesse kl. 10.
Søndag d. 25.: Den hellige Treenighed. Valfart til Åsebakken.
Påskekommunion: Tiden for modtagelse af påskekommunionen strækker sig fra palmesøndag til pinsesøndag den 18. maj.

Helligåndskirken, Vordingborg
Chr. Vinthersvej 4, 4760 Vordingborg
Sognepræst: Josef Dudek, CSsR. Træffes: Chr. Vinthersvej 4, tlf. 53 77 39 27 torsdag, søndag - ellers i Næstved, tlf. 55 72 09 85.
Messetider: (HA)(I)
Hver søndag: Messe kl. 10.

Fredag d. 2.: Jesu Hjerte fredag. Kl. 15.30 rosenkransbøn om præste- og ordenskald, kl. 16.30 messe.
Torsdag d. 8.: Kristi Himmelfartsdag. Kl. 10 højmesse.
Søndag d. 11.: Kl. 10 højmesse. Menighedskaffe efter messen.
Søndag d. 18.: Pinsedag, titulærfest for kirken. Kl. 10 højmesse.
Lørdag d. 24.: Kl. 16 »søndagsmesse«.
Søndag d. 25.: Ingen messe p.g.a. valfart til Åsebakken.
I Maj måned: Majandagt hver torsdag kl. 16.30.

Skt. Hans Kirke, Køge
Bjerggade 10, 4600 Køge
Tlf. 53 65 06 51.
Konst. sognepræst: M. Bergsøe.
Andenpræst: Benny Blumensaat, tlf. 53 65 06 51 bedst 9-10. Giro 800-5627.
Menighedsrådsformand: Ernst Zornhagen, Bjerggade 1, 4600 Køge, tlf. 53 66 25 33
Messetider: (HC2)(I)
Søndage: Højmesse kl. 10.
Hverdage: Onsdag kl. 10. Efter messen sakramental tilbedelse.
Fredag kl. 19. Efter messen rosenkrans-bedegruppe.
Lørdagsklub: Altid den første lørdag i måneden kl. 15. Alle er velkomne.
Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messen eller efter aftale.
Hver 1. søndag i måneden: Polsk messe kl. 16 med efterfølgende samvær i menighedssalen.

Søndag d. 4.: Polsk messe kl. 16.
Onsdag d. 7.: Studiekreds i menighedssalen kl. 19.30.
Torsdag d. 8.: Højmesse og 1. kommunion kl. 10.
Søndag d. 11.: Efter messen er der undervisning for firmanderne kl. 10.
Onsdag d. 14.: Studiekreds i menighedssalen kl. 19.30.
Lørdag d. 17.: Retrætedag for menigheden. Emne: Pinsen. Kl. 10 i menighedssalen.
Torsdag d. 15.: Messe og majandagt kl. 19.
Lørdag d. 24.: Søndagsmesse kl. 17. Ingen messe i morgen, da menigheden tager til Åsebakken.
Søndag d. 25.: Åsebakkevalfart. Ingen messe i Skt. Hans Kirke. Vi kører sammen i bus med afgang fra parkeringspladsen kl. 7.30.
Torsdag d. 29.: Messe og majandagt kl. 19.
Lørdag d. 31.: Ministrantklubben mødes i menighedssalen kl. 17.

Hver tirsdag kl. 19 i maj måned er der Alpha kursus i menighedssalen.

10 Vestsjælland

Skt. Knuds Kirke, Ringsted

Skt. Knudsgade 19, 4100 Ringsted
Sognepræst: Hans Esmark, tlf. 57 67 03 01 eller 48 2414 02. Mobiltelefon: 40 58 48 57.
Skt. Josefsøstrene tlf. 53 61 73 71.
Menighedsrådsformand: Ove Kristensen, tlf. 53521099.
Messetider: (HC2)(I)

Lørdag d. 3.: Messen fejres med sognepræsten kl. 16.
Søndag d. 4.: Ingen messe.
Torsdag d. 8.: Kristi Himmelfart fejres med p. A. Ziggelaar kl. 10.
Søndag d. 11.: Messen fejres med p. Johs. Samuelsen kl. 10.
Lørdag d. 17.: Pinsemessen fejres med sognepræsten kl. 16.
Søndag d. 18.: Ingen messe.
Søndag d. 25.: Bispedømmets valfart til Åsebakken. I Ringsted kl. 10: Ordets gudstjeneste med kommunion.

Vor Frue Kirke, Slagelse

Frederiksgade 5, 4200 Slagelse.
Sognepræst: Stephen Holm
Pastoralassistent: Poul-Erik Jensen,
Frederiksgade 7, 4200 Slagelse
Tlf. 53 52 06 45
Faste messetider:
Søndagsmesser: Søndag kl. 10 med efterfølgende kirkekaffe. Fredag aften kl. 19.15.
Hverdagsmesser: normalt således: Mandag kl. 17.15 tirsdag, onsdag og torsdag kl. 11.15, lørdag ingen.
Majandagter til jomfru Marias ære: onsdag d. 30.april samt torsdagene d. 15. og 29. maj, - se nedenfor.
Montfort-kommunitetets daglige bønner Kl. 12: rosenkransbøn, dog ikke lø.-sø. Kl. 18: vesper, lø. dog kl. 12.15, sø. kl. 19.
Undervisning af vore børn og unge: søndagene d. 4.(NB) og d. 11.
Eftermiddag for unge over 15 år: pinselørdag d. 17. maj fra kl. 13 - 17 - i Holbæk.
Eftermiddag for vore ældre: I maj måned (NB!): torsdag d. 29. kl. 14.30 - 17.

Onsdag d. 30. april, aftenen før maj-måneden begynder, er der kl. 19.30 majandagt med sakramental velsignelse.
Torsdag d. 1.: Festen for den hellige Josef, de arbejdendes forbillede. Kl. 11.15 messe i kapellet.
Mandag d. 5.: Festen for den salige visdomsdatter, Sr. Marie-Louise Trichet og samtidig intermontfortansk bededag. Messe kl. 17,15. I tilslutning til messen er der en times tilbedelse foran det udstillede sakramente fra kl. 18 - 19. Bøn for præste- og ordenskald.
Torsdag d. 8.: Kristi Himmelfarts dag. Kl. 10: festmesse med børnenes første hellige kommunion.
Søndag d. 11.: Højtideligholdelse af »Mors dag«: festen for jomfru Maria, titularfest for Vor Frue Kirke og menighed i Slagelse (egentlig 8. maj) og fejring af årsdagen for vor kirkes indvielse (egtl. 16. maj). Kl. 10: festmesse med fornyelse af menighedens indvielse til jomfru Maria, Te Deum og sakramental velsignelse.
Efter gudstjenesten fester vi videre, idet vi holder vor traditionelle, fælles menighedsfrokost. Hver (familie) medbringer smørrebrød, som man mener selv at kunne spise, plus ét eller to ekstra stykker til vore meget velkomne gæster, som vi venter fra de andre menigheder. Al smørrebrødet arrangeres festligt på fade. Der sælges øl og vand, og menighedsrådet sørger for sammen med Montfort-kommunitetet, at der til indledning er en sild og en snaps og sidenhen en afrundende, god kop kaffe. Vel mødt!!
Torsdag d. 15.: Kl. 19.30: majandagt med sakramental velsignelse.
Lørdag d. 17.: Pinselørdag. Ingen gudstjenester.
Søndag d. 18.: Pinsedag, Helligåndens fest. Kl. 10: højtidelig pinsemesse. Kl. 19: festvesper.
Mandag d. 19.: 2. pinsedag. Kl. 17: pinsemesse. Kl. 19: vesper. Hermed afsluttes påsketiden.
Søndag d. 25.: Festen for den hellige Treenighed Valfartsdag til Vor Frue af Åsebakken.
Åsebakkevalfarten indledes kl. 9 i Vor Frue Kirke med en kort andagt. Umiddelbart efter andagten afgår bussen. På Åsebakken er der bispemesse. Slut helhjertet op om denne valfart. Hjemkomst henimod kl. 18.
NB!: Der er på valfarts-søndagen ingen messe i Slagelse kl. 10, men først om aftenen kl. 19,15. (NB!). Denne messe fejres delvis på latin.
Torsdag d. 29. Kl. 15,30 (NB): majandagt med sakramental velsignelse.
Lørdag d. 31.: Festen for jomfru Marias besøg hos Elisabeth. Kl. 9,45: laudes.
Personalia:
Bekræftet deres kristne, katolske tro har hvidesøndag d. 7. april: Signe Keating, Tessy Larsen og Lukasz Lunow, - alle Slagelse. Til Lykke!!

Sankt Mariæ Kirke, Kalundborg

Lundemarken 15, 4400 Kalundborg.
Sognepræst: Stephen Holm, Frederiksgade 7, 4200 Slagelse,
tlf. 53 52 06 45.
Menighedssøster: Sr. Engeline, Karl Borromæussøstrene, Carl Reffsvej 6B, 4300 Holbæk, tlf. 59 44 37 53.
Kirkeværge: Zilda Christensen, Lundemarken 15,1, 4400 Kalundborg,
tlf. 53 51 27 53.
Søndagsmesse: Kl. 15 med efterflg. kirkekaffe.
NB: søndag d. 25.(Åsebakkevalfart) er der ingen messe i Kalundborg
Hverdagsmesser fejres normalt ikke. Der henvises til sognekirken i Slagelse.
Børneundervisning v. sr. Engeline: søndag d. 11. maj i forbindelse med søndagsmessen.
Eftermiddag for unge over 15 år, - i Holbæk: Pinselørdag d. 17. fra kl. 13.

Søndag d. 4.: Messen kl. 15 fejres i dag delvis på latin.
Torsdag d. 8.: Kristi himmelfarts dag. Kl. 15: festmesse.
Søndag d. 11.: I dag fejres i Slagelse titularfest (festen for Maria, al nådes midlerinde) og kirkevielsesfest. Festmesse kl. 10, efterfølgende fælles frokost. Kalundborg menighed indbydes på det hjerteligste.
Søndagsmessen kl. 15 i Kalundborg.
Søndag d. 18.: pinsedag, Helligåndens fest, påsketidens afslutning. Kl. 15 festmesse.
Mandag d. 19.: 2. pinsedag: ingen messe.
Søndag d. 25.: Festen for den hellige Treenighed. Valfartsdag til Vor Frue af Åsebakken. Der er idag ingen gudstjeneste i Kalundborg. Forhåbentlig er der en del fra menigheden, der kan tage til Åsebakken.

11 Midtsjælland

Skt. Pauls Kirke, Taastrup

Frøgaard Allé 6, 2630 Taastrup.
Sognepræst: Martin Bergsøe, tlf. 43 99 07 28.
Assumptionssøstrene, tlf. 43 99 81 57.
Menighedsrådsformand: Anders Keller, tlf. 43 71 43 13.
Pastoralassistent: Sr. Marianne Skjold, tlf. 43 99 81 57.
Messetider: (HA()(I)
Søndag: Højmesse kl. 10.
Tirsdag: Messe hos søstrene, Bygaden 53, Høje-Taastrup kl. 19.
Torsdag: Messe kl. 10.
Fredag: Sakramental tilbedelse kl. 18. Messe kl. 19. Sakramental tilbedelse og rosenkrans, afsluttende med sakramental velsignelse kl. 20-22.
Lørdag: Messe kl. 9.(Den 17. maj er morgenmessen kl 10) Søndagsmesse kl. 17.

Lørdag d. 3.: 1. kommunikanter har retræte hos søstrene.
Torsdag d. 8.: Kristi Himmelfartsdag. Kl. 10 højmesse med 1. kommunion.
Lørdag d. 17.: Maria-dag fra 10 - 15. Kirsten Brink taler om Maria og missionen.
Søndag d. 18.: Pinsedag, højmesse kl. 10. Helbredelsesmesse kl. 19. (pastor Blumensaat).
Mandag d. 19.: 2. pinsedag kl. 10 firmelse ved biskop Kozon.
Onsdag d. 21.: KÆK kl. 14. Mødested: Domkirken i Bredgade.
Fre./Lør. d. 23. - 24.: »Helligåndens gaver« Seminar. Varer hele dagen. Tilmelding og oplysning hos sognepræsten tlf. 43 99 07 28.
Søndag d. 25.: Åsebakkevalfart, ingen messe i sognet den dag! Vi kører i bus fra kirken søndag morgen, tilmelding på 43 99 07 28.
Fre/lør. d. 30. - 31.: »Det guddommelige Fællesskab«. Seminar. Varer hele dagen. Tilmelding og oplysning hos sognepræsten.

Skt. Laurentii Kirke, Roskilde

Frederiksborgvej 11, 4000 Roskilde.
Giro: 402 3986. Fax 42 36 50 91.
Sognepræst: P. Charles McCarthy, ofm.conv.
Pastoralassistent: Theodor Jürgensen, ofm.conv., tlf. 46 35 09 65 (bedst 8-9 ti-fr). Mandag lukket.
Gråbrødrehuset, tlf. 42 36 77 56. E-post: graabroe@post4.tele.dk.
Messetider: (HC2)(I)
Søndagsmesser: Lørdag kl. 17, søndag kl. 10. Søndag er der kirkekaffe bagefter i Skt. Josef Skoles festsal.
NB.: Første søndag i måneden er der messe kl. 14 i Islebjerg kirke, Frederikssund.
Hverdagsmesser: Tirsdag - fredag kl. 17.
Faste andagter:
Morgenbøn: Mandag - fredag kl. 7.
Aftenbøn: Mandag - fredag kl. 18.30.
Rosenkrans hver onsdag kl. 16.30.
Sakramentsandagt hver torsdag kl. 16.30.
Katekese (religionsundervisning) for børn og unge: 1. lørdag i maj kl. 14.30-17.45 (efter messen kl. 17).
Lørdag d. 3.: Katekese (religionsundervisning) til børn og unge kl. 14.30 - 17.45 på Skt. Josefs Skole.
Tirsdag d. 6.: Katolsk oplysningsaften: Jesus Kristus i vort liv v/ Charles McCarthy, ofm.conv. og menighedsmedlemmer.
Torsdag d. 8.: Kristi Himmelfartsfest. 1. kommunion kl. 10.
Tirsdag d. 13.: Menighedsrådsmøde kl. 19.
Fredag d. 16.: Skt. Josefs Skoles økumeniske pinse skolegudstjeneste i Folkeparkens amfiteater kl. 10.
Tirsdag d. 20.: Musikaften (for at gøre liturgierne mere levende) kl. 19.30 i kirken.
SLUK bestyrelsesmøde v/Tania Ståhle, Søparken 19, Svogerslev kl. 19.
Søndag d. 25.: Åsebakke-valfart. Ingen messe i Roskilde. Videre oplysning findes i sognebladet.

Lædreborg Slotskirke

Messe den anden søndag i måneden kl. 8.30.

Skt. Elisabeths Kirke, Holbæk

Carl Reffsvej 6, 4300 Holbæk.
Sognepræst: Stephen Holm, Frederiksgade 7, 4200 Slagelse,
tlf. 53 52 06 45.
Gudstjenesteleder: Jan Tecza, Chr. Hansensvej 25, 4300 Holbæk,
tlf. 59 44 15 62.
Sognesøster: Sr. Engeline, Karl Borromæus-søstrene, Carl Reffsvej 6B, 4300 Holbæk, tlf. 59 44 37 53.
Søndagsmesse: Hver lørdag kl. 15.30, - med efterfølgende kirkekaffe i menighedshuset. - NB: Ingen messe på selve søndagen.
Hverdagsgudstjenester fejres normalt ikke. Undtagelser angives nedenfor eller meddeles i kirken.
Majandagter v. sr. Engeline torsdage: d. 15., 22. og 29. maj kl. 19.15. Øvrige majandagter: se nedenfor.
Børne- og ungdomsundervisning: lørdagene d. 10., 24. og 31. i tilslutning til søndagsmessen.
Eftermiddag for unge over 15 år: Pinselørdag d. 17. fra kl. 13.
(Eftermid)dag for vore ældre: onsdag d. 7. maj fra kl. 11 - 16, - sammen med ældregruppen fra domsognets menighed (København).Fælles frokost efter messen. Yderligere oplysninger hos sakristanen, fru Helena Rasmussen, tlf. 53 43 52 54.

Torsdag d. 1.: Festen for Skt. Josef, de arbejdendes forbillede. Om aftenen er der kl. 19.15 gudstjeneste. I anledning af majmånedens begyndelse holdes der majandagt med sakramental velsignelse.
Lørdag d. 3.: Messen kl. 15.30 fejres delvis på latin.
Onsdag d. 7.: Mindedag for den salige Visdomsdatter Marie-Louise Trichet. Besøg fra København. Se ovenfor. Kl. 11 messe. Kl. 15.30 majandagt med sakramental velsignelse.
Torsdag d. 8.: Kristi Himmelfartsdag. Ingen gudstjeneste i Holbæk. Se lørdag d. 10.
Lørdag d. 10.: I dag fejrer vi i vor menighed Kristi Himmelfarts fest. Kl. 15.30 festmesse med trosbekræftelse. Under messen fornyer syv unge mennesker fra vor menighed deres dåbsløfter. Reception bagefter.
Søndag d. 11.: Titularfest og kirkevielsesfest i Slagelse. Festen for jomfru Maria, Guds nådes midlerinde. Holbæk menighed indbydes på det hjerteligste til at være med ved festmessen i Vor Frue Kirke kl. 10 og den fælles menighedsfrokost .
Lørdag d. 17.: fejres påsketidens afslutning med den højhellige Pinsefest, Helligåndens fest. Kl. 15.30: højtidelig pinsemesse.
Ingen gudstjenester i Holbæk 1. og 2. pinsedag.
Lørdag d. 24.:. Festen for den hl.Treenighed. Kl. 15.30 højt. messe, afsluttet med en kort majandagt i anledning af morgendagens Åsebakkevalfart.
Søndag d. 25.: Valfartsdag til Vor Frue af Åsebakken. Valfarten indledes i Skt. Elisabeths Kirke kl. 9.30. Umiddelbart herefter kører bussen. På Åsebakken er der bispemesse. Slut op om valfarten.
Lørdag d. 31.: Kristi Legems og blods fest. Kl. 15.30 festmesse med børnenes første hellige kommunion. Efter messen procession med det hellige sakramente gennem haven, afsluttet i kirken med Te Deum og sakramental velsignelse. Reception bagefter.
NB: Lørdag d. 8. juni har vi menigheds-udflugt. Reservér dagen nu.

12 Nordsjælland

Skt. Vincent Kirke, Helsingør

Kontor- og menighedshus: Nygade 8 B, 3000 Helsingør
Sognepræst: Hans Esmark, tlf. 49 21 05 71 eller tlf. 48 24 14 02 bedst kl. 9-10, dog undt. søndag og mandag. Mobiltlf. 40 58 48 57.
Skt. Vincent Søstrene, tlf. 49 21 75 47.
Menighedsrådsformand: Britta Kristensen, tlf. 42 29 90 06.
Messetider: (HB2)(T)
Vedrørende hverdagsmesser henvises til sognebladet eller opslag i våbenhuset.

Søndag d. 4.: Messe kl. 9.
Torsdag d. 8.: Kristi Himmelfartsdag fejres kl. 11. Herefter kirkekaffe.
Søndag d. 11.: Messe kl. 11.
Søndag d. 19.: Pinsemessen fejres kl. 9.
Lørdag d. 24.: Stille søndagsmesse kl. 19.
Søndag d. 25.: Ingen messe, idet vi er på valfart til Åsebakken. Se opslag i våbenhuset.

Skt. Vilhelms Kirke, Hillerød

Kirke- og menighedshus: Møllestræde 7, 3400 Hillerød. Tlf. 42 25 55 31.
Sognepræst: Hans Esmark, Møllestræde 10 B, tlf. 48 24 14 02 bedst kl. 9-10, dog undt. søndag og mandag. Mobiltlf. 40 58 48 57. Fax. 42 25 55 31.
Skt. Vincent Søstrene, tlf. 42 26 78 65.
Menighedsrådsform.: Martin Rohof, tlf. 47 74 28 17.
Messetider: (HA)(T)
Vedrørende hverdagsmesser henvises til sognebladet eller opslag i våbenhuset.

Søndag d. 4.: Messe kl. 11.
Torsdag d. 8.: Kristi Himmelfart, messe kl. 9.
Søndag d. 11.: Messe kl. 9.
Søndag d. 18.: Pinse-messen fejres kl. 11.
Lørdag d. 24.: Stille søndagsmesse kl. 17.30.
Søndag d. 25.: Ingen messe, idet vi er på valfart til Åsebakken - se plakat i våbenhuset.

Skt. Hans Kirke, Hørsholm

Marievej 6, 2970 Hørsholm
Sognepræst: Andrzej Papuga.
Assisterende præst: Jacob Muiser.
Præstebolig: Nordvanggaard, Bistrup Byvej 4, 3460 Birkerød. Tlf. 42 81 27 96.
Messetider: (HA)(I)
Søndagsmesse: Højmesse i Skt. Hans kirke kl. 11. Messe på Mikkelborg, Strandvejen 352 kl. 9.
Tirsdag: Messe i Skt. Hans kirke kl. 19.30.
Torsdag: Messe i Skt. Hans kirke kl. 10.30.
Skriftemål: Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messerne eller efter aftale.
Religionsundervisning for børn og unge: Torsdage kl. 16-17.15 på Nordvanggaard.

Søndag d. 4.: Børnearrangement under højmessen. Efterfølgende kirkefrokost i menighedssalen.
Tirsdag d. 6.: Efter messen kl. 19.30 inviterer tidsskriftet »Ord på Vejen« på kirkekaffe i menighedssalen.
Torsdag d. 8.: Kristi Himmelfartsdag. Højmesse kl. 11.
Søndag d. 18.: Pinsedag. Højmesse kl. 11. Påsketiden afsluttes, og det almindelige kirkeår begynder.
Mandag d. 19.: 2. pinsedag. Messe kl. 11.
Tirsdag d. 20.: Ingen tirsdagsmesse.
Søndag d. 25.: Ingen messe i Skt. Hans Kirke. Valfart til Åsebakken. Bispemesse. De fire nordsjællandske menigheder mødes kl. 8.45 ved skovbrynet på Rudersdalsvej over for Poppel Allé i Holte.
Torsdag d. 29.: Kristi Legems og Blods fest kl. 19 på Nordvanggård. Det er et fælles arrangement for de nordsjællandske menigheder.
Sidste torsdagsmesse før sommerferien kl. 10.30.

Den Hellige Families Kirke, Birkerød

Bistrup Byvej 4, 3460 Birkerød
Sognepræst: Andrzej Papuga, tlf./fax 42 81 27 96 bedst kl. 13-14 tirsdag-fredag.
Præst: Jacob Muiser.
Messetider: (HA1)
Søndag: Højmesse kl. 9.30.
Mandag, torsdag og fredag messe kl. 17.30.
Tirsdag: Messe kl. 10.
Fredag: Aftenmesse kl. 19.30.
Skriftemål i forbindelse med gudstjenesterne og efter aftale.
Tilbedelse af Alterets Sakramente efter aftenmessen kl. 19.30 den 1. fredag i måneden.

Torsdag d. 1.: KUK har hygge.spille aften.
Torsdag d. 8.: Kristi Himmelfartsdag, højmesse kl. 9.30.
Mandag d. 12.: Præstemøde kl. 18.
Torsdag d. 15.: Svømmehals-tur! Mød i KUK´en kl. 19.
Søndag d. 18.: Pinsedag, messe kl. 9.30.
Mandag d. 19.: 2. pinsedag, messe kl. 9.30.
Torsdag d. 22.: Menighedsrådsmøde. kl. 19.30.
Lørdag d. 24.: Afslutning for børne-KUK. Glæd jer til en alle tiders dag!
Søndag d. 25.: Åsebakkevalfart. De nordsjællandske menigheder mødes kl. 8.45 ved skovbrynet på Rudersdalsvej over for Poppel Allé i Holte. Ingen messe i kirken her.
Torsdag d. 29.: Kristi Legemsfest med procession på Nordvanggård, fælles for de 4 nordsjællandske menigheder kl. 19.. Efter messen kaffe.
KUK har debat/foredragsaften. Emne og vært senere.

13 Hovedstadsområde NV

Skt. Antoni Kirke, Brønshøj

Frederikssundsvej 225, 2700 Brønshøj
Tlf. 38 28 17 00.Giro 5 42 0245.
Sognepræst: Lech Pytlak. Træffes ved kirken i forbindelse med messerne samt tirsdag - fredag 10.30-12 på sognekontoret. Evt. også på 31 28 47 69.

Pastor Paul d'Auchamp, Helleborg 13, 2700 Brønshøj. Tlf. 38 80 04 30 bedst tirsdag til fredag kl. 8.30-9.30.
Menighedsrådsformand: Damian Nawarecki, Tryggevældevej 127, 2700 Brønshøj. Tlf. 38 60 33 55.
Messetider: (HA)(T)
Søndag: Højmesse kl. 11.
Tirsdag: Messe kl. 10. Onsdag og fredag: Messe kl. 19.
Hver fredag i maj måned: Majandagt kl. 18.40.

Lørdag d. 3.: Aktivitetsdag kl. 10. Alle, der har lyst og tid til at svinge en pensel eller udføre lidt havearbejde ved kirken, er meget velkomne.
Torsdag d. 8.: Kristi Himmelfartsdag. Messe kl. 11.
Søndag d. 11.: Familiemesse kl. 11 med efterfølgende kirkekaffe.
Mandag d. 12.: Menighedsrådsmøde kl. 19.30. Evt. ideer og forslag til behandling i rådet modtages gerne.
Tirsdag d. 13.: Forberedende sommermarkedsmøde kl. 19.30. Alle interesserede opfordres til at deltage i mødet.
Søndag d. 18.: Pinsedag, messe kl. 11.
Mandag d. 19.: 2. pinsedag, messe kl. 11. Påsketiden slutter.
Søndag d. 25.: Den hl. Treenigheds Fest. Valfart til Åsebakken. (Se iøvrigt annoncen).
Torsdag d. 29.: Kirkevandring kl. 19. Sædvanen tro deltager menigheden i det økumeniske arrangement, hvor vi sammen med Brønshøj Kirke og Husumvold Kirke holder andagt i hver af de tre kirker med afsluttende kaffebord. (Se opslag i våbenhuset).

Hvide søndag den 6. april modtog 15 børn og 1 voksen fra menigheden deres 1. hl. kommunion under meget festlige rammer:*Aleksander Samuel Christensen, Lone Christensen, Stephanie Christiansen, Marie Louise De Jesus, Anna-Maria Fausto, Elizabeth Gawel, René Andreas Kowalczyk,, Dennis Leszkowicz, Julius Nawarecki, Kha Nhu Uyen Nguyen, Van Thanh Kha Nguyen, Christina, Marie og Camilla Finsterbach Pedersen, Silvia Kristina Sebek, Erli Sulo Wind Andersen.* Hjertelig tillykke!

Vor Frue Kirke, Herlev
Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev
Tlf. 44 94 76 94.
Sognepræst: Frank Jobst O.M.I.
Eng. præst: Carroll Parker O.M.I.
Menighedsrådsformand: Lars Arbirk Wenstrup, P.D.Jensensvej 3. , 3540 Lynge.
Messetider: (HA)(I)
Lørdag: Messe kl. 17.
Søndag: Messe kl. 9.30 og kl. 11 (engelsk).
Hverdage: Onsdag kl. 19, torsdag kl. 9.30 (engelsk).
1. fredag i måneden: Messe kl. 19.30 (engelsk).
3. fredag i måneden: Messe kl. 19.30.
Tilbedelse: Onsdag efter messen.
Skriftemål: Efter aftale.
KUK mødes lejlighedsvis. Se opslag i våbenhuset.
Tirsdage: Åbent hus hos Skt. Josef Søstrene, Primulavej 1: Messe kl. 19.

14 Hovedstads-område NØ

Skt. Knud Lavards Kirke, Lyngby
Lyngbygårdsvej 1, 2800 Lyngby
Tlf. 45 87 77 12.
Sognepræst: G. Uttenthal Nibler.
Messetider: (HA)(I)
Søndag: Messe kl. 11. Lørdag: Søndagsmesse kl. 17.

Skt. Therese Kirke, Hellerup
Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup
Giro 408 38 30.
Sognepræst: Biskop Czeslaw Kozon, Kollegievej 2, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 04 22 eller Bispekontoret tlf. 33 11 60 80 (undt. mandag).
Andenpræster: Jørgen Erichsen, Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup. Tlf. 39 61 19 19 bedst 8-9.
Niels Engelbrecht, Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 30 39.
Alle kontorekspeditioner foregår fra Skt. Andreas kirkes kontor, Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Kontorets tlf. 39 64 30 39. Normalt åbent onsdag kl. 9-12.
Messetider: (HB2)(I)
Søndag: Højmesse kl. 9, reciteret messe kl. 11. Morgenmad i kantinen mellem messerne.
Hverdage: Mandag: Messe kl. 11. Tirsdag: Messe kl. 17. Onsdag: Messe kl. 11. Torsdag: Messe kl. 17 i Skt. Joseph Søstrenes Kapel, Bernstorffsvej 98. Fredag: Messe kl. 7.30. Lørdag: Messe kl. 11.30 med rosenkransbøn kl. 11.15.
Søndag d. 4.: Søndagens kollekt optages til fordel for meddelelsesmidlerne.
Tirsdag d. 6.: *K.Æ.K.* Ordrup, arrangerer udflugt til Helsingør. Se under Sct. Andreas Kirke.
Onsdag d. 7.: 2-års dagen for biskop Czeslaw Kozons bispevielse.
Torsdag d. 8.: Kristi Himmelfart. Befalet festdag. Gudstjenestetider som om søndagen.
Søndag d. 11.: Familiemesse kl. 9. Børnenes 1. hellige kommunion for børn fra begge vore menigheder.
Tirsdag d. 13.: Messe kl. 17 efterfulgt af tilbedelse af Alterets Sakramente indtil kl. 21.
Søndag d. 18.: Pinsedag. Sædvanlige messetider.
Mandag d. 19.: 2. pinsedag. Reciteret messe kl. 9. Ingen messe kl. 11.
Søndag d. 25.: Den hellige Treenigheds fest. Valfart til Åsebakken. I vor kirke sædvanlige messetider. På Åsebakken pontifikalmesse kl. 11.30.
Torsdag d. 29.: Kristi Legems og Blods fest. Pontifikalmesse og procession i parken kl. 19.30. - Ingen messe hos Skt. Joseph Søstrene.

Immaculata Kirke
Strandvej 91, 2100 København Ø
Messetider:
Søndage: Højmesse kl. 9.
Mandag og torsdag: Messe kl. 16.45.
Tirsdag, onsdag og fredag: Messe kl. 7.
Lørdag: Messe kl. 9.

Skt. Andreas Kirke, Ordrup
Kollegievej 2, 2920 Charlottenlund
Sognepræst: Biskop Czeslaw Kozon. Tlf. 39 64 04 22 eller Bispekontoret tlf. 33 11 60 80 (undt. mandag).
Andenpræster:
Niels Engelbrecht, Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 30 39.
Jørgen Erichsen, Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup. Tlf. 39 61 19 19 bedst 8-9.
Præst: Michael Bienkowski, Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 04 22.
Sognekontor: Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 30 39. Giro 802 66 02. Normalt åbent onsdag kl. 9-12.
Messetider: (HC2)(I)
Søndag: Reciteret messe kl. 8. Højmesse kl. 10. Hverdage: Mandag-torsdag: Messe kl. 8.
Fredag: Udstilling af sakramentet til tilbedelse kl. 16. Kort andagt og messe kl. 17.
Lørdag: Messe kl. 11.30.

Fredag d. 2.: Jesu Hjerte fredag. Se under messetider.
Lørdag d. 3.: Apostlene Filip og Jacob. Bededag for præste- og ordenskald. Rosenkransbøn kl. 11.10. Derefter messe.
Søndag d. 4.: Latinsk højmesse kl. 10. - Søndagens kollekt optages til fordel for meddelelsesmidlerne.
Tirsdag d. 6.: K.Æ.K. afholder udflugt til Helsingør. Mødested: Sct. Andreas kirkeplads kl. 9.45. Afgang kl. 10. Messe i Sct. Vincents Kirke. Efter frokosten besøger vi Niels Steensens Hus, hvor pastor Jørgen Hviid vil fortælle om husets historie og formål. Pris pr. deltager kr.125,00 (bus, frokost, kaffe og kage men eksklusiv drikkevarer, - kan købes.) Tilmelding pr. tlf. 39 63 82 52, Aase og Mogens Nielsen, eller pr. tlf. 39 64 09 01, Inge Ryom.
Onsdag d. 7.: 2-års dagen for biskop Czeslaw Kozons bispevielse.
Torsdag d. 8.: Kristi Himmelfart. Befalet festdag. Højmesse kl. 10. - ingen messe kl. 8.
Fredag d. 9. - lørdag d. 17.: Pinsenovenens bønner bedes i forbindelse med dagens messe.
Lørdag d. 10.: Familiedag for unge voksne og småbørnsfamilier.
Søndag d. 11.: I Sct. Therese Kirke kl. 9: messe med børnenes 1. hellige kommunion for børn fra begge vore menigheder. - I vor kirke sædvanlige messetider.
Mandag d. 12.: Bibelkreds kl. 15 hos Connie Probst, Schimmelmannsvej 45. Alle er velkomne. Tilmelding pr. tlf. 39 63 63 82.
Onsdag d. 14.: Menighedsrådsmøde kl. 19.30. Anbefales til menighedens forbøn. Forslag modtages til behandling.
Søndag d. 18.: Pinsedag. Sædvanlige messetider.
Mandag d. 19.: 2. pinsedag. Sangmesse kl. 10. Ingen messe kl. 8.
Søndag d. 25.: Den hellige Treenigheds fest. Valfart til Åsebakken. I vor kirke kun messe kl. 8. På Åsebakken pontifikalmesse kl. 11.30.
Torsdag d. 29.: I Sct. Therese Kirke fejres Kristi Legems og Blods fest kl. 19.30 med pontifikalmesse og procession.

Johanneskirken, Søborg
Vandtårnsvej 7-11, 2860 Søborg
Tlf. 39 69 03 01.
Sognepræst: Lech Pytlak. Træffes tirsdag kl. 10.30-11.30 på tlf. 31 28 17 00. Evt. også på 31 28 47 69.
Menighedsrådsformand: Lene Støtt, Kildebakkegårds Allé 68, 2860 Søborg. Tlf. 31 56 17 70.
Sognekontor: Vandtårnsvej 11.
Messetider: (HC2)(T)
Hver søndag: Højmesse kl. 9.30.
Anden søndag i måneden: Latinsk højmesse.

15 Hovedstads-område V

Jesu Hjerte Kirke
Stenosgade 4, 1616 København V.
Tlf. 3124 6580 (kontor) (fra 13. maj 3324 6580) 3121 8588. Fax. 3325 0738.
Sognepræst: P. Gerhard Sanders, SJ. (24)
Andenpræst: P. Niels Kiær, SJ. (22)
Kontortid: (Bent Wilson) Tirsdag kl. 10-12. Fredag kl. 14-17. Tlf. 31 (33) 24 6580.
Messetider: (HA1)(TH)
Mandag-fredag: Messe kl. 8.15 og 17.
Lørdag: Messe kl. 8.15. Italiensk messe kl. 18.
Søndag: Latinsk højmesse kl. 10. Dansk højmesse kl. 11.30. Aftenmesse kl. 20.
Lejlighed til skriftemål før og efter alle messer og efter aftale.

Fredag d. 2.: Jesu Hjerte fredag. Sakramentet udstilles kl. 16. Kort andagt og sakramental velsignelse kl. 16.45. Messe kl. 17.
Lørdag d. 3.: Kl. 17 majandagt.
Tirsdag d. 6.: kl. 16 Kongregationsandagt med foredrag: Den hl. Petrus Canisius og den kirkelige politik.
Torsdag d. 8.: Herrens optagelse i Himlen. Søndagsmesseorden.
Onsdag d. 14.: kl. 15.30 - 17 Ministrantklub.
Lørdag d. 17.: kl. 10 Kongregationsmesse.
Søndag d. 18.: Pinsedag. Søndagsmesseorden.
Mandag d. 19.: Messe kl. 8 og 10. Ingen senere messer.
Tirsdag d. 20.: Kl. 11 - 18 skovtur med de ældre. Tilmelding hos p. Keller eller sognekontoret.
Lørdag d. 24.: kl. 17 majandagt.
Søndag d. 25.: Valfart til Åsebakken. Vi prøver at arrangere transport fra kirken. Nærmere oplysninger på ugesedlen. I kirken: søndagsmesseorden.
Onsdag d. 28.: Kl. 11 -14 studiekreds for voksne.
Lørdag d. 31.: kl. 17 majandagt.
KUK-programmet: Hver onsdag kl. 19.
7. og 21. maj: Hygge- og aktivitetsaften for alle.
Studiekreds for de unge over 15:
14. maj: Tegn fra Gud, åbenbaringer og mirakler.
28. maj: Seksualitet.

Hver søndag indbyder vi til »Kirkekaffe« efter morgenmesserne. Kaffen - og theen - serveres i menighedssalen, indgang: Stenosgade 4 B. Børn og unge er velkomne i ungdomslokalerne i kælderen ved samme indgang.

Skt. Mariæ Kirke
Jens Jessensvej 5, 2000 Frederiksberg
Sognepræst: Jesper Fich, Marielystvej 16, 1., 2000 Frederiksberg. Tlf. 38 79 39 99.
Messetider: (HA)(TH)
Søndag: Højmesse kl. 11.
Hverdage: Mandag og onsdag: Messe kl. 7. Tirsdag og fredag: Messe kl. 16.30. Torsdag og lørdag: Messe kl. 7.30.

Søndag d. 4.: Familiemesse kl. 11. 1. kommunion. Efter messen kirkekaffe.
Torsdag d. 8.: Kristi Himmelfart. Højmesse kl. 11. Efter messen kirkekaffe.
Tirsdag d. 13.: Katolsk Ældre Klub. Møde i Liobahjemmets sal kl. 13.30. Messe kl. 16.30.
Søndag d. 18.: Pinsedag. Højmesse kl. 11. Efter messen kirkekaffe.
Mandag d. 19.: Messe kl. 11.
Søndag d. 25.: Treenighedsfest. Valfart til Åsebakken.

Skt. Nikolaj Kirke
Strøbyvej 2, 2650 Hvidovre
Sognepræst: Wladyslaw Zdunek, C.ss.R., Strøbyvej 2, 2650 Hvidovre. Tlf. 36 78 27 90. Træffes tirsdag, fredag og lørdag kl. 9-12, tordag kl. 16-18. Mandag, onsdag og søndag kun efter aftale.
Messetider: (HA)(T)
Mandag- fredag: Messe kl. 8. Torsdag også kl. 17.
Lørdag: Messe kl. 17.
Søndag: Højmesse kl. 10.
Skriftemål: Lejlighed til skriftemål en halv time før messerne.

Fredag d. 2.: 1. fredag. Messe på vietnamesisk kl. 16.
Søndag d. 4.: Højmesse kl. 10. Polsk messe kl. 12. Kirkekaffe.
Torsdag d. 8.: Kristi Himmelfart. Højmesse kl. 10. Under messen børnenes 1. kommunion.
Søndag d. 11.: Højmesse kl. 10. Kirkekaffe.
Søndag d. 18.: Pinsedag. Højmesse kl. 10. Messe på polsk kl. 12.
Mandag d. 19.: 2. pinsedag. Messe kl. 10.
Søndag d. 25.: Den hellige Treenighed. Valfart til Åsebakken. Vi har reciteret messe kl. 10.

16 Hovedstads-område N

Sakramentskirken
Nørrebrogade 27, 2200 København N
Tlf. 31 35 68 25. Girokonto: 804-6638 Sakramentskirken.
Sognepræst: Jac. Adams, Redemptorist, Dovregade 5, 1.tv., 2300 København S. Tlf. 31 57 09 42.
Træffes på kirkens kontor tirsdag-fredag ca. kl. 10-11 og ca. en halv time efter messerne. Bedst efter aftale, tlf. 31 35 68 25.
Kirkens kontor: Marianne F. Jensen, Nørrebrogade 27 C, 2200 København N. tlf. 31 35 68 25. Kontortid: Ti., on. og to. kl. 9-11, fr. kl. 10-12.
Menighedsrådsformand: Stella Sørensen, Australiensvej 30, 2.th., 2100 København Ø. Tlf. 31 18 00 67.
Hospitalspræsten for Københavnsområdet pastor Jørgen Erichsen meddeler, at han bedst træffes på tlf. 39 61 19 19 hverdage mellem kl. 8-9. Ved akutte tilfælde er man velkommen til at ringe til enhver tid.
Messetider: (HB2)(T)
Søndagsmesser: Lørdag kl. 17 dansk, kl. 18.15 fransk messe. Søndag kl. 10 højmesse. Kl. 18 engelsk.
Hverdagsmesser eller ordets gudstjeneste: Tirsdag, torsdag og fredag kl. 11, onsdag kl. 17 engelsk messe.
1. fredag i måneden ingen messe kl. 11, men messe kl. 17 med efterfølgende tilbedelse og sakramental velsignelse.
Bedegruppe: Hver tirsdag kl. 16-18 i kirken.

Lørdag d. 3.: TRO & LYS-møde kl. 10 i krypten. Koordinatorvalg og retrætedag fælles med Herlevgruppen.
Søndag d. 4.: Familiemesse kl. 10.
Torsdag d. 8.: Kristi Himmelfart. Højmesse kl. 10.
Lørdag d. 17.: Pinsevigilie. Messe kl. 17.
Søndag d. 18.: Pinsedag. Højmesse kl. 10.
Mandag d. 19.: Messe kl. 11.
Søndag d. 25.: Den hell. Treenighed. Valfart til Åsebakken. Reciteret messe kl. 10 for dem, der ikke kan komme med på valfarten.

17 Hovedstads-område K

Skt. Ansgars Kirke
Bredgade 64, 1260 København K.
Sognepræst: Dietrich Timmermann. Tlf. 33 13 37 62.
Præsternes træffetid: Tirsdag-fredag kl. 11-12.
Messetider: (HB2)(T)
Søndage: Reciteret messe kl. 8. Højmesse kl. 11.
Lørdage: Aftenmesse kl. 17.
Hverdage: Messe kl. 8.

Torsdag d. 1.: kl. 19 majandagt med koncert ved organist Rolf Tönshoff og Sct. Ansgars Kirkes kor med gregorianske hymner og litani. Kollekten, der bliver indsamlet ved denne musikandagt, går til fordel for korets rejse til Sct. Olavs festen i Trondheim til sommer.
Fredag d. 2.: kl. 16.30 Jesu Hjerte messe, tilbedelse til kl. 18.
Lørdag d. 3.: kl. 17 aftenmesse og Mariaandagt.
Søndag d. 4.: kl. 8 reciteret messe., kl. 11 højmesse, gregoriansk sang.
Onsdag d. 6.: kl. 9.30 skovtur starter ved kirken, Bredgade 64. Vi er tilbage ca. kl. 17. Kl. 19 majandagt.
Torsdag d. 8.: Kristi Himmelfartsdag. Kl. 8 reciteret messe, kl. 11 højmesse.
Lørdag d. 10.: kl. 17 aftenmesse.Søndag d. 11.: kl. 8 reciteret messe, kl. 11 højmesse.
Onsdag d. 14.: kl. 19 majandagt.
Lørdag d. 17.: kl. 17 aftenmesse og Mariaandagt.
Søndag d. 18.: Pinsedag. rec. messe kl. 8, pontifikalmesse kl. 11, under hvilken biskoppen meddeler firmelsens sakramente.
Mandag d. 19.: kl. 8 og kl. 11 reciteret messe.
Onsdag d. 21.: kl. 19 majandagt.
Lørdag d. 24.: kl. 17 aftenmesse og Mariaandagt.
Søndag d. 25.: Den hellige Treenigheds fest, Kl. 8 rec. messe, kl. 11 højmesse. Husk valfart til Åsebakken.
Onsdag d. 28.: kl. 19 majandagt.
Lørdag d. 31.: kl.17 aftenmesse og Mariaandagt.

18 Amager og Bornholm

Skt. Annæ Kirke, Amager
Hans Bogbinders Allé, 2300 København S.
Sognepræst: P. Jerzy Gorowski, CssR. Tlf. 31 58 41 02.
Andenpræst: Janusz Turek, CssR.
Kontortid: Tirsdag, onsdag, torsdag, fredag kl. 10-12, torsdag tillige kl. 17-18.
Udenfor kontortid tlf. 31 58 21 02.
Messetider: (HA)(T)
Lørdage: Engelsk messe kl. 17.
Søndage: Reciteret messe kl. 8.30. Højmesse kl. 10. Polsk messe kl. 12. Engelsk messe kl. 17.
Hverdage: Messe kl. 8.
Torsdage: Messe kl. 19 med Maria-andagt.
1. fredag: Jesu Hjerte messe kl. 19.
Hver torsdag i majmaned er maj-andagt kl. 19.
Fredag d. 2.: Jesu Hjerte fredag. Messe kl. 19. Våge nat.

Søndag d. 4.: Børnenes 1. hellige kommunion kl. 10. Derefter reception i den lille sal.
Torsdag d. 8.: Kristi Himmelfart. Messerne er kl. 8.30 og 10.
Onsdag d. 14.: Møde i Onsdagsklubben kl. 14.30. Meteorolog Jesper Theilgaard fra TV fortæller om vind og vejr, og om hvordan man laver en vejrmelding.
Søndag d. 18.: Pinsefesten. Messerne kl. 8.30 og 10.
Mandag d. 19.: 2. pinsedag. Messe kl. 10.
Søndag d. 25.: Den hellige Treenighed. Valfart til Åsebakken.Se plakaten i kirken og følg oplysningerne i annoncen. Messer i kirken som sædvanlig.
Onsdag d. 28.: Skovtur i Onsdagsklubben.
Torsdag d. 29.: Kristi Legemsfest. International familiemesse med procession kl.19. Derefter Torsdagscafé.

Skt. Hyacinthus Kirke, Rønne
Østergade 59, 3700 Rønne
Tlf. 56 95 08 14 / 56 95 08 55.
Sognepræst: Erling Brodersen, tlf. 33 93 19 48 / 33 11 60 80.
Messetider: (HC2)(I)
Højmesse: Lørdag kl. 17.
Torsdag d. 8.: Kristi Himmelfartsdag: Se Åkirkeby.
Lørdag d. 17.: Pinsevigilie kl. 17.
Søndag d. 18.: Pinsedag: Se Åkirkeby.
Kristi Legems og Blods Fest: lørdag d. 31. kl. 17.

Rosenkranskirken, Åkirkeby
Gregersgade 12, 3720 Åkirkeby
Sognepræst: Erling Brodersen.
Tlf. 56 95 08 14/ 33 11 60 80/ 45 93 35 85.
Messetider: (HC2)(I)
Højmesse: Søndag kl. 10.
Torsdag d. 8.:Kristi Himmelfartsdag kl. 11.
Søndag d. 18.: Pinsedag kl. 10.
Kristi Legems og Blods Fest:
Søndag d. 1. juni kl. 10.
Tirsdag d. 6.: Møde med dameme i præstegården.

19 Grønland

Krist Konge Kirke, Nuuk / Godthåb
Tlf.: 00 299 2 12 75. Fax: 00 299 2 31 75.
Præst: Paul Marx OMI. Kutaa 1, Box 51, 3900 Nuuk.
Messetider:
Søndagmesser: Messe kl. 10.
Hverdagsmesser: Tirsdage og torsdage: Messe kl. 17.15. Onsdage: Messe kl. 18.30 efterfulgt af tilbedelse til kl. 20. Fredag: Messe kl. 17.15 hos Jesu Små Søstre i Blok 9, 213. Lørdag: Messe kl. 11.
Religionsundervisning: Efter aftale.
Fejring af bodens sakramente: Efter aftale.
Sammenkomst: Efter søndags og onsdags liturgier.

Gudstjenester på fremmede sprog

Deutschsprachige Gemeinde
Pfr. Guido Kreienbühl, Vesterbrogade 28, 2., 1620 København V. Tlf. 33-860383.
Hl. Messe jeden 1. und 3. Sonntag im Monat um 10.30 Uhr in der Hauskapelle der St. Augustin Kirche, Jagtvej 183, Kopenhagen . Nach jedem Gottesdienst treffen wir uns zur Kaffeerunde.

English-Speaking Ministry
Fr. Carroll Parker, O.M.I., Chaplain to the English-Speaking Catholic Community.
Ministry Center: Vor Frue Kirke (VFK), Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev. Tlf. 44 94 76 78. Other Churches with Mass in English: Sakramentskirken (SAK), Nørrbrogade 27, 2200 Kbh. N. and Skt. Annæ Kirke (Skt.A.), Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S.
Eucharistic Celebrations in English:
Saturday: Skt.A. at 5 p.m. Sunday: VFK at 11. a.m.; Skt.A. at 5. p.m.; SAK at 6. p.m. Wednesday: SAK at 5 p.m. Thursday: VFK at 9.30 a.m. First Friday: VFK at 7.30 p.m.

Communauté de Langue Francaise
P. Guido Kreienbühl, Vesterbrogade 28. 3.tv. 1620 Copenhague V. TTlf. 33-860383.
Le 1er et le 3éme samedi du mois: Eucharistie à 18h 15 à Sakramentskirken, Nørrebrogade 27, Kbh. N.
Les autres samedis: ADAP à 18.15 à Sakramentskirken.

Missione cattolica Italiana
Messe ogni sabato alle ore 18 Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 Kbh.V.

Misa en Espanol
Iglesia de San Augustin, Jagtvej 183. Todos los domingos a las 12.00.

Kroatisk mission
P. Drago Cumurdzic, Johanneskirken, Vandtårnsvej 11, 2860 Søborg.
Messe: Hver søndag kl. 12 samt hver fredag kl. 19.
I Helsingør: Den 1. og 3. søndag i måneden kl. 14.
I Frederiksværk: Den 2. søndag i måneden kl. 16.
I Helsinborg, Sverige: Den 4. søndag i måneden kl. 17. I Klipan, Sverige: Hver lørdag kl. 14.

Msze swiete w jezyku polskim
Ks. Julian Bodnar, CssR.
Kosciól sw. Anny, Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S. Tlf. 31 58 21 02.
Msza sw.: Kazda niedziela i swieto o godz. 12.00.

Ungarsk messe
Magyar mise v. P. Kálmán Horváth, S.J. Stenosgade 4 a, 1616 Kbh. V. (Jesu Hjerte Kirke). Tlf. 31 21 85 88. Messe hver 2. søndag i måneden kl. 16 (i huskapellet, Stenosgade 4 A).

Tamilske gudstjenester
Pastor Jude Kulas Soosaiappu, Kastetvej 1, 9000 Aalborg. Tlf. 98 13 50 39 eller 20 86 67 38.
Mandag d. 19. maj: Skt. Josefs Kirke, Horsens.

Koder for kørestolsbrugere
Koderne er anført efter »Messetider«.
HA = Direkte angang ad fast rampe, fast skinne eller elevator.
HB = Adgang ad løs rampe eller skinne.
HC = Kun adgang ved løft.
1 = Placering af fast adngsvej oplyses ved henvendelse til sognekontoret.
2 = Aftale om hjælp ved ankomst aftales med sognekontoret/kirken.

Koder for hørehandicappede
Koderne er anført efter »Messetider«.
T= Teleslynge.
H= Andre hjælpemidler for hørehandicappede, f.eks. højtaleranlæg, hånd-høreapparat. Sidstnævnte skal nogle steder lånes i kirkens sakristi.
I= Ingen hjælpemidler for hørehandicappede.

Liturgisk kalender maj 1997

1. *hvid.* Torsdag i 5. uge i påsken. (I Ps). Eller *hvid.* Josef, arbejderen. Påskepf. L.: ApG 15,7-21. Ev.: Joh 15,9-11. Fejrer man Josef, arbejderen, læses følgende tekster: Påskepf. eller Sankt Josefs pf. L.: (ad libitum) 1 Mos 1,26 — 2,3 eller Kol 3,14-15.17.23-24. Ev.: (obligatorisk) Matt 13,54-58.
2. *hvid.* Fredag i 5. uge i påsken. (I Ps). Athanasius, biskop og kirkelærer, (373)(m). Påskepf. eller Hyrd.pf. L.: ApG 15,22-31. Ev.: Joh 15,12-17.
3. *rød.* Lørdag. FILIP OG JACOB, apostle (f).(I Ps). Gl. Ap.pf. L.: 1 Kor 15,1-8; Sl 19,2-3.4-5ab. R. Deres tale er nået til jorderigs ende. Eller: Halleluja! Ev.: Joh 14,6-14. Bededag for præste- og ordenskald.
4. *hvid.* 6. Søndag i påsken. (II Ps). Gl. Cr. Påskepf. 1.L.: ApG 10,25-26.34-35.44-48; Sl 98,1.2-3ab.3c-4. R. Herren har åbenbaret sin frelse for folkenes øjne. Eller: Halleluja! 2.L.: 1 Joh 4,7-10. Ev.: Joh 15,9-17. Kollekt for meddelelsesmidlerne.
5. *hvid.* Mandag i 6. uge i påsken. (II Ps). Påskepf. L.: ApG 16,11-15. Ev.: Joh 15,26 — 16,4a.
6. *hvid.* Tirsdag i 6. uge i påsken. (II Ps). Påskepf. L.: ApG 16,22-34. Ev.: Joh 16,5-11.
7. *hvid.* Onsdag i 6. uge i påsken. (II Ps). Påskepf. L.: ApG 17,15.22 — 18,1. Ev.: Joh 16,12-15.
2-års dagen for biskop Czeslaw Kozons bispevielse. Mindes i Menighedens Forbønner.
8. *hvid.* Torsdag Kristi himmelfart (h). Gl. Cr. Hf.pf. Påskelyset står fremme til og med pinsedag. 1.L.: ApG 1,1-11; Sl 47,2-3.6-7.8-9. R. Gud steg op under jubel, Herren under hornets klang. Eller: Halleluja! 2.L.: Ef 1,17-23 eller Ef 4,1-13 eller 4,1-7.11-13. Ev.: Mark 16,15-20.
9. *hvid.* Fredag i 6. uge i påsken. (II Ps). Påskepf. eller Hf.pf. L.: ApG 18,9-18. Ev.: Joh 16,20-23a.
10. *hvid.* Lørdag i 6. uge i påsken. (II Ps). Påskepf. eller Hf.pf. L.: ApG 18,23-28. Ev.: Joh 16,23b-28.
11. *hvid.* 7.Søndag i påsken. (III Ps). Gl. Cr. Hf. pf. 1.L.: ApG 1,15-17.20a.20c-26; Sl 103,1-2.11-12.19-20ab. R. Herren har rejst sin trone i Himlen. Eller: Halleluja! 2.L.: 1 Joh 4,11-16. Ev.: Joh 17,11b-19.
12. *hvid.* Mandag i 7. uge i påsken. (III Ps). Eller rød. Nereus og Achilleus, martyrer, (1. årh.). Eller rød. Pancratius, martyr, (304). Påskepf. eller Hf.pf. eller Mart.pf. L.: ApG 19,1-8. Ev.: Joh 16,29-33.
13. *hvid.* Tirsdag i 7. uge i påsken. (III Ps). Påskepf. eller Hf.pf. L.: ApG 20,17-27. Ev.: Joh 17,1-11a.
14. *rød.* Onsdag. MATTIAS, apostel (f).(III Ps). Gl. Ap.pf. L.: ApG 1,15-17.20-26; Sl 113,1-2.3-4.5-6.7-8. R. Herren sætter ham mellem sit folks fyrster. Eller: Halleluja! Ev.: Joh 15,9-17.
15. *hvid.* Torsdag i 7. uge i påsken. (III Ps). Påskepf. eller Hf.pf. L.: ApG 22,30; 23,6-11. Ev.: Joh 17,20-26.
16. *hvid.* Fredag i 7. uge i påsken. (III Ps). Påskepf. eller Hf.pf. L.: ApG 25,13-21. Ev.: Joh 21,15-19. 32-års dagen for Biskop Hans L. Martensens bispevielse. Mindes i Menighedens Forbønner.
17. *hvid.* Lørdag i 7. uge i påsken. (III Ps). Påskepf. eller Hf.pf. L.: ApG 28,16-20.30-31. Ev.: Joh 21,20-25. Aften: *rød.* Pinsevigilie (h). Gl. Sekvens. Cr. Pinsens pf. Til bortsendelsesord og svar føjes: Halleluja! Halleluja! 1.L.: 1 Mos 11,1-9 eller 2 Mos 19,1a.3-8a.16-20b eller Ez 37,1-14 eller Joel 3,1-5; Sl 104,1-2a.24+25c.27-28.29bc-30. R. Udsend din Ånd, Herre, og forny jordens skikkelse. Eller: Halleluja! 2.L.: Rom 8,22-27. Ev.: Joh 7,37-39.
18. *rød.* Pinsedag. (h). Gl. Sekvens. Cr. Pinsens pf. Til bortsendelsesord og svar føjes: Halleluja! Halleluja! 1.L.: ApG 2,1-11; Sl 104,1ab-24ac.29bc-30.31+34. R. Udsend din Ånd, Herre, og forny jordens skikkelse. Eller: Halleluja! 2.L.: 1 Kor 12,3b-7.12-13. Ev.: Joh 20,19-23. Eller: 2.L.: Gal 5,16-25. Ev.: Joh 15,26-27; 16,12-15. Erik, martyr, (1160), fejres ikke.
Hermed afsluttes påsketiden.

DET ALMINDELIGE KIRKEÅR
19. *grøn.* Mandag i 7. alm. uge. (III Ps). Eller *rød.* Johannes I, pave og martyr, (526). L.: Sir 1,1-10. Ev.: Mark 9,14-29.
20. *grøn.* Tirsdag i 7. alm. uge. (III Ps). Eller *hvid.* Bernardin af Siena, præst, (1444). L.: Sir 2,1-11. Ev.: Mark 9,30-37. (Læsning ad libitum (Bernardin af Siena): ApG 4,8-12.)
21. *grøn.* Onsdag i 7. alm. uge. (III Ps). L.: Sir 4,11-19. Ev.: Mark 9,38-40.
22. *grøn.* Torsdag i 7. alm. uge. (III Ps). L.: Sir 5,1-8. Ev.: Mark 9,41-50.
23. *grøn.* Fredag i 7. alm. uge. (III Ps). L.: Sir 6,5-17. Ev.: Mark 10,1-12.
24. *grøn.* Lørdag i 7. alm. uge. (III Ps). Eller hvid. Gudsmoders lørdagsmesse. L.: Sir 17,1-15. Ev.: Mark 10,13-16.
25. *hvid.* Søndag. Den hellige Treenigheds fest (h). Gl. Cr. Særl.pf. 1.L.: 5 Mos 4,32-34.39-40; Sl 33,4-5.6+9.18-19.20+22. R. Saligt det folk, Herren valgte til arvelod! 2.L.: Rom 8,14-17. Ev.: Matt 28,16-20. Beda den Ærværdige, præst og kirkelærer, (735), Gregor VII, pave, (1085), samt Maria Magdalene af Pazzi, jomfru (1607), fejres ikke.
Valfart til Åsebakken.
26. *hvid.* Mandag i 8. alm. uge. (IV Ps). Filip Neri, præst, (1595)(m). L.: Sir 17,24-29. Ev.: Mark 10,17-27.
27. *grøn.* Tirsdag i 8. alm. uge. (IV Ps). Eller *hvid.* Augustin af Canterbury, biskop, (605). L.: Sir 35,1-15. Ev.: Mark 10,28-31.
28. *grøn.* Onsdag i 8. alm. uge. (IV Ps). L.: Sir 36,1-2.5-6.13-19. Ev.: Mark 10,32-45.
29. *grøn.* Torsdag i 8. alm. uge. (IV Ps). L.: Sir 42,15-25. Ev.: Mark 10,46-52.
30. *grøn.* Fredag i 8. alm. uge. (IV Ps). L.: Sir 44,1.9-13. Ev.: Mark 11,11-26.
31. *hvid.* Lørdag. Jomfru Marias besøgelse (f). (IV Ps). Gl. Jomfru Marias pf. L.: Zef 3,14-18 eller Rom 12,9-16a; Sl: Es. 12,2-3.4bcd. 5-6. R. Stor i din midte er Israels Hellige! Ev.: Luk 1,39-56.

Bønnens apostolat ved p. Paul Keller SJ

Er Maria blevet umoderne?

Det afgørende ved helgendyrkelsen er dette, at vi lader os inspirere af deres eksempel. Det gælder især om Jomfru Maria. Men det kan ikke nægtes, at mariadyrkelsen for tiden er på retur. I denne forbindelse skriver kardinal Martini:

»Det bliver stadig vanskeligere for kirken at forbinde kyskhed og kærlighed med hinanden. Når Maria er den sande og ægte kærligheds moder, frem for alt ved hele sin væren, ved sin udstråling, ved sin funktion som livsmodel, er det indlysende, at den voksende afstand fra Maria må føre til en tilspidsning af det seksuelle problem og alle dermed forbundne problemer.

Vi lever i en atmosfære, som ingenlunde er til fremme for den kyske kærlighed i kirken, men som volder mange vanskeligheder for præster, ordensfolk og medlemmer af sækularinstitutter, for ikke at tale om lægfolk.

Det har altid været karakteristisk netop for den katolske kirke, at den forstår at opdrage til den kyske kærlighed. Det bliver stadig vanskeligere, når vi giver afkald på den hjælp, som det marianske princip betyder for kirken.« (Carlo M. Martini: Vita di Mose - Vita de Gesù, 1979)
Vi beder med paven om:
At Marias tro må blive til inspiration for alle, som søger at kende og opfylde Guds vilje.

Kvindens værdighed, stilling i samfundet og sendelse i kirken er et anliggende, som paven har forkyndt i flere skrivelser og taler. Det drejer sig om kvindens særlige rolle som vidne om troen efter Marias eksempel. I skrivelsen »Det kristne lægfolk« (Ansgarstiftelsens Forlag 1990) ønsker han, at kvinderne skal deltage i drøftelser og afgørelser på alle områder af det kirkelige liv, og der sættes pris på deres medarbejde ved troens forkyndelse.

Som apostlene først efter kvindernes budskab ilede til Kristi grav, således har kirken også i dag brug for deres vidnesbyrd, deres bidrag i form af visdom og diskretion, mod og hengivelse, i tro og iver for kirkens og samfundets vel.

Vi beder om, at kvindens stilling må fremmes efter Marias forbillede: Kristi moder og kirkens moder.

Sankt Pauls Skole

Da en af vores lærere har valgt at flytte på landet, søger vi en ny til en fuldtidsstilling pr. 1.8.97.

Stillingen indebærer klasselærerfunktion samt dansk og historie i vores 7. klasse og 14 timers idræt - primært pigehold.

Sankt Pauls Skole er en katolsk, kristen privatskole med 238 elever fra Bh.kl. - 10. kl. i ét spor. Vi vægter det kristne grundsyn højt, og det er derfor nødvendigt, at en kommende lærer også aktivt vil arbejde for denne målsætning.

I vores hverdag er vi åbne og fleksible over for nye pædagogiske initiativer. Da vi er en lille skole, har vi plads til et individuelt og nuanceret syn på børnene, og vi har et tæt forhold til vores elever og deres forældre.

Vi forventer, at den nye lærer er ansvarsbevidst og idérig og parat til at indgå i et godt og kvalificeret lærersamarbejde.

Ansættelse sker i henhold til fællesoverenskomst mellem Finansministeriet og LC/OC samt organisationsaftalen for ledere, lærere og børnehaveklasseledere ved Frie Grundskoler.

Ansøgning stiles til skolens bestyrelse og skal være skolen i hænde senest den 12.5.97.

Yderligere oplysninger fås hos skolens leder Lea Ørsted på tlf. 43 52 19 59

Sankt Pauls Skole
Frøgård Allé 8
2630 Tåstrup

Bispedømmets sidst viede præst, *Niels Engelbrecht* lyser velsignelsen fredag d. 23. august sidste år. *Foto Kluge.*

Annuario Pontificio 1997:

Flere præster og flere studerende på verdensplan

Vatikanet (KNA) - På verdensplan er antallet af katolske præster steget, meddeler Vatikanets pressetjeneste. Tallet for 1996 er opgjort til 404.750, en stigning på 289 i forhold til det foregående år. Antallet af præstevielser var omkring 10% større end antallet af dødsfald blandt præsterne. 106.307 unge mænd blev optaget på præsteseminarierne, 1,2% flere end året forinden. Biskopper var der 4.224 af.

Tallene blev offentliggjort i forbindelse med udgivelsen af den pavelige årbog »Annuario Pontificio« for 1997. Det første eksemplar blev overrakt pave Johannes Paul II den 24. februar.

Bogen er en 'mursten' på omkring 2.500 sider og indeholder blandt andet navne, adresser og biografiske oplysninger om samtlige kardinaler og biskopper, statistiske oplysninger om alle katolske bispedømmer samt en fortegnelse over Vatikanets diplomati og forvaltningsapparat og over flere hundrede ordenssamfund.

Flere præstekald gælder kirkens fremtid

Vatikanet (KNA) - For Europas vedkommende er antallet af præstevielser steget fra 1.805 i 1978 til 2.479 i 1994, en stigning på 37%. Alligevel kan tilgangen af nye præster ikke opveje det tab, der sker dels som følge af dødsfald, dels fordi præster opgiver embedet. Det samlede antal præster er således faldet fra 251.033 til 218.581 i det samme tidsrum. Såvel blandt verdenspræsterne - de udgør lidt mere end to tredjedele af præstestanden - som hos ordenspræsterne er faldet på omkring 13%.

Kaldskrisen stadig en kendsgerning

Tallene er netop blevet offentliggjort som et led i forberedelserne til en kongres om præste- og ordenskald i Europa. Kongressen holdes i Rom i dagene 5. - 10. maj; en tilsvarende kongres har været holdt i Latinamerika.

Mødet i Rom, som berører et centralt spørgsmål om den katolske kirkes fremtid, skal søge at få klarlagt, om man er kommet ud over det vanskeligste punkt, eller om det blivere sværere endnu. De vesteuropæiske bispekonferencer indrømmer, at 'kaldskrisen' stadig er en kendsgerning, og adskillige af dem konstaterer, at de har svært ved at få øje på en positiv udvikling i deres bispedømmer.

Samtidig skal kongressen finde ud af, hvad man skal lægge i det tilsyneladende opsving i kirken visse steder i Østeuropa. En meget vigtig opgave for kongressen er at overveje, hvordan en særlig, målrettet pastoralplan med præste- og ordenskald i tankerne skal se ud.

Det forudgående analysearbejde, som er fremlagt af tre forskellige romerske kongregationer, viser, at der er stor forskel på, hvordan udviklingen har været i lokalkirkerne. Selv inden for de enkelte landes grænser er der både solskins- og skyggesider.

Det største dyk i antallet af præster finder man i Holland og i Belgien - her er tallene 34 hhv. 31%. I Frankrig, som almindeligvis opfattes som et 'katolsk' land, udgør tilbagegangen 27%, mens Spanien og Portugal 'kun' har mistet 13% hver, Italien 11%. Tyskland ligger tæt på gennemsnitet med 14% færre præster.

I Østeuropa går det den rigtige vej

Positive tal finder man derimod i Polen, hvor præstestanden er vokset med 34% til omkring 25.000 præster i 1994. Dér toppede antallet af præstevielser i begyndelsen af 90'erne og har siden været for nedadgående - mens de har været stigende i Tjekkiet, omend på et lavere niveau. Også Ukraine, Litauen og Rumænien kan notere en tilgang af nye præster, selv om den dog ikke tilnærmelsesvis kan dække det eksisterende behov.

Fra land til land er der stor forskel på, hvordan krisen har udviklet sig, og hvad den skyldes, fremgår det af dokumenterne fra Vatikanet. I 1995 havde de østrigske præsteseminarier den mindste tilgang af nye studerende siden 1945. Hvad angår tilgang af ordenspræster ligger England på en absolut sidsteplads.

I Østeuropa, hvor kommunismens sammenbrud har ført gennemgribende forandringer med sig, kan bispekonferencerne ikke se, hvornår der igen vil være tilstrækkeligt med præster blandt deres egne. Men at der kommer flere og flere kald i de lande, der har revet sig løs af totalitære regimer, betyder i hvert fald, at der er håb, konstaterer de.

Kandidaterne ældre, men ikke mere modne

Det fremgår endvidere af dokumenterne, at den typiske præstekandidat er blevet ældre. Gennemsnitsalderen ved studietidens begyndelse er 25 år, hvor den før var 21. De problemer, som præsteseminarierne i de forskellige lande har, bliver behandlet. Engelske, franske og italienske kirkeledere gør opmærksom på, at adskillige kandidater kommer »fra ødelagte familier, udviser den dermed forbundne følelsesmæssige umodenhed og har et utilstrækkeligt kateketisk grundlag«.

I mange tilfælde er unge mænd begyndt på studiet uden på nogen måde at have besluttet sig for at blive præster. »Somme tider kan man frygte, at nogle kandidater ser præstevielsen som et 'helle', som en mulighed for at slippe af med de skader, som deres følelsesmæssige og seksuelle erfaringer har påført dem«, hed det i rapporten fra England. Og franske ordensfolk skrev, at vanskelighederne efter deres opfattelse ikke først og fremmest drejede sig om familie, cølibat m.m., men at selve det at skulle forpligte sig, at skulle tage en beslutning, var det egentlige problem.

Mens mange præstekald tidligere 'blev til' på teologiske forskoler for meget unge mennesker, hidrører de i dag i større omfang fra ungdomsgrupper, fra miljøer, hvor der bliver bedt, eller fra noget, man har oplevet f. eks. som militærnægter; de kan være udsprunget af erfaringer, man har gjort i forbindelse med mission eller socialt arbejde, eller de kan stamme fra skole- eller studietiden.

Ud over at tyde de tidens tegn, som statistikkerne viser, og se på, hvad krisen betyder for de kristne fællesskaber, skal man på kongressen i maj udarbejde en teologisk ramme for pastoralt arbejde, som i særlig grad går ud på at danne grobund for præste- og ordenskald.

Trods stigende tilgang stadig færre præster

Vatikanet (KNA) - I løbet af de sidste 16 år er antallet af præster i Europa faldet til 218.581, en nedgang på 13%. Men der er stor forskel på, hvordan udviklingen har været i de forskellige lande. Det fremgår af arbejdspapirer, der for nylig blev offentliggjort i Vatikanet. Mens der især i vesteuropæiske lande som Holland, Belgien og Frankrig var omkring en tredjedel færre præster i 1994, end der havde været i 1978, er der i Polen kommet en tredjedel flere i det samme tidsrum. Også Ukraine, Litauen og Rumænien tegner sig for en tilgang af nye præster.

Nødvendigt at inddrage lægfolket

I forbindelse med offentliggørelsen af disse tal pegede kardinal *Eduardo Martinez Somalo* på nødvendigheden af i højere grad at inddrage lægfolket i kirkens arbejde. Men det er nødvendigt, at man klart skelner mellem lægfolkets og præsternes opgaver, tilføjede han.

Ser man på Europa som helhed, viser statistikken en betragtelig stigning i antallet af præstevielser i perioden, men tilgangen kan ikke opveje antallet af præster, der enten er døde eller er fratrådt embedet. De statistiske oplysninger indgår i det forberedende materiale til en kongres om præste- og ordenskald i Europa. Kongressen finder sted i Rom i dagene 5.-10. maj 1997.

Italien er stadig det land i Europa, hvor der er flest præster - 56.000 - selv om der har været et fald på 11% i løbet af det tidsrum, som statistikken dækker. På en delt andenplads ligger Frankrig og Spanien med hver 29.000 præster.

Efter Vatikanets opfattelse befinder de vesteuropæiske lande sig stadig i en »kaldskrise«. Efter kommunismens sammenbrud kan de østeuropæiske bispekonferencer heller ikke overse, hvornår de igen vil kunne disponere over et tilstrækkelig stort, eget personale. Men den omstændighed, at antallet af kald er stigende især i de lande, der har gjort sig fri af totalitære styreformer, tyder da i hvert fald på, at der er grund til at håbe, hedder det.

Mange kandidater har en dårlig baggrund

Det fremgår, at den »typiske« præstekandidat er blevet ældre; gennemsnitsalderen er 25 år, hvor den før var 21. Derudover omtales de problemer, der findes på præsteseminarierne i de forskellige lande.

Ifølge engelske, franske og italienske kirkeledere kommer adskillige kandidater fra brudte familier og er som følge deraf følelsesmæssigt umodne og har et utilstrækkeligt kateketisk grundlag. I øvrigt begynder mange unge mænd på præsteseminariet, selv om de ikke er fast besluttet på at blive præster.

Billedkunstneren Soli Madsen i sit atelier.

Parisisk kunstner på Sydsjælland

Soli Madsen maler bl.a. religiøse motiver

»Som kunstner skal man ha' et navn, som alle kan udtale«, skriver billedkunstneren *Soli Madsen*. Hun er født i Frankrig og døbt Solange; efternavnet Madsen har hun giftet sig til.

Solis malerier er både religiøse og mere almengyldige værker i akvarel, pastel og akryl, og hun lader sin katolske tro skinne igennem både workshops og foredragsvirksomhed. Men det er ikke kun katolikker, der har glæde af Solis kunst. Hun har udstillet utallige steder, har forestået restaureringen af den gamle altertavle i Sørby kirke på Slagelseegnen og er i gang med et stort maleri til Førslev kirke ved Næstved. Disse folkekirkeopgaver betegner hun som »en god måde at indføre økumenen i hverdagen på«.

For et par år siden - i april 1995 - lykkedes det den alsidige kunstner at åbne sit eget »Galleri Soli« i tilknytning til hendes atelier i det sydsjællandske Sandved. I sommermånederne er galleriet på Sandvedvej 46 åbent mandag - torsdag kl. 13 - 17 og lørdag - søndag kl. 10.30 - 17. Hvis man vil være sikker på at træffe Soli selv, er det dog en god idé at ringe i forvejen på 53 75 65 18.

mj

Åbent hus for kunstglade

Det hvide papir, som »kompromisløst tager imod og fastholder alle sorte streger, man både har tænkt og ikke tænkt«, er den store udfordring for tuschmaleren *Jonna Bachdal*, som har arbejdet selvstændigt med sin kunst, siden hun blev uddannet dels på Den kongelige Porcelænsfabrik og dels på Frederiksberg Tekniske Skole. Hun har arbejdet som lærer i aftenskoleregi og foretaget studierejser til en lang række europæiske lande.

Arbejderne omfatter pastelmaleri, kultegning, olie- og akrylmaleri og kollager, portrætter, figurer og landskaber, samt - hvad der ifølge kunstneren selv var »næsten som at begynde forfra« spejlinger i glas og vinduer, af byens og solens lys.

Jonna Bachdals billeder kan ses på flere offentlige og private arbejdspladser, deriblandt Niels Steensens Gymnasium. Læsere af »katolsk orientering« har desuden mulighed for at kigge indenfor i atelieret, Borthigsgade 8 på Østerbro, hvor kunstneren holder åbent hus i dagene 1.- 4. maj kl. 17-21.

mj

Sankt Knud Lavard Skole

starter 2 børnehaveklasser august 1997 og søger derfor en børnehaveklasseleder, som har gå-på-mod, er idérig, viser initiativ og kan indgå i et snævert samarbejde med vor nuværende børnehaveklasseleder om at give børnene et spændende og inspirerende første skoleår på et kristent grundlag.

Kendskab til sproglig opmærksomhed og førskolelæsning vil være en fordel.

Stillingen er på 20 timer, og der vil være mulighed for at supplere med timer på de mindre klassetrin eller vikartimer samt timer i skolens SFO.

Sankt Knud Lavard Skole er en katolsk skole, som bygger på det kristne livs- og menneskesyn, og den er et tilbud til både katolske og ikke-katolske elever. Skolen er grundlagt i 1954 og har solide rødder både i det lokale samfund samt i nabokommunerne. August 1997 har skolen 130 elever samt ca. 18 ansatte.

Ansættelse sker i henhold til fællesoverenskomst mellem Finansministeriet og LC/OC samt organisationsaftale for ledere, lærere og børnehaveklasseledere ved frie grundskoler.

Ansøgning stiles til skolens bestyrelse og sendes til skolens leder Torben Falkenberg, Sankt Knud Lavard Skole, Toftebæksvej 30, 2800 Lyngby. Tlf. 45 87 62 40 - således

Tidsskrifter

AC revue

»Dobbeltmoral er dobbelt så godt«, sådan lyder en almindelig talemåde med ironisk klang, men hvad så med tredobbeltmoral? Spøg til side, men et faktum er: *AC revue* nr. 6 består af tre længere artikler, der hver på deres måde kredser om moralske spørgsmål. Det kunne tydes som et tidens tegn, for alle taler om moral og etik for tiden.

I katolsk sammenhæng er debatten om moralske spørgsmål dog næppe blot et udtryk for tidsåndens susen i kirkens løv. Menneskelivets konkrete gøren og laden i dets relation til Evangeliet og evigheden er jo moralteologiens evigt aktuelle felt, og her er altid stof til eftertanke. At vor tid i den henseende skulle adskille sig fra andre tidsaldre, synes der ikke nogen gyldig grund til at antage. Det indtryk bestyrkes ved læsning af *James McEvoys* bidrag, *De ti bud i Den katolske Kirkes Katekismus*, der kigger nærmere på, hvordan forholdet mellem kærligheden og budene er blevet forstået op gennem kirkehistorien med slutpunkt i *Den katolske Kirkes Katekismus*.

Spørgsmålet om kærligheden og budene tager sit udgangspunkt i Bibelen. En mere moderne problemstilling er spørgsmålet om *autoritet og samvittighed*, der behandles af *Anders Piltz*. Er samvittigheden moralens kilde og sin egen rettesnor, eller er den snarere en domstol, der skal træffe et valg i forhold til anerkendte normer (autoriteter)? Piltz sætter hele spørgsmålet om autoritet og samvittighed ind i en idéhistorisk ramme med aktuelle perspektiver.

Autoritet og samvittighed er begrebet, der relaterer sig til den enkelte person. Det ville dog være naivt at forestille sig, at disse spørgsmål afgøres i et lydtæt filosofisk-eksistentielle enerum. Tværtimod er der tale om forhold, der står i en umiddelbar kirkelig, kulturel og social sammenhæng. Det er denne sammenhæng, *Torben Riis* forsøger at afdække under overskriften *Sækularisering og troskrise*.

AC revue fås for kr. 25,00 ved henvendelse på tlf. 48 79 30 22 eller i Steno-Butikken.

Sebastian Olden-Jørgensen

Rejse til Polen

Skt. Annæ menighed har planlagt en rejse til Polen, som også er åben for andre deltagere. Den finder sted fra den

5. september til den 14. september 1997

Der besøges følgende byer: Poznan, Gniezno, Zelazowa Wola, Warszawa, Wilanow, Niepokolanow, Czestochowa - valfartsstedet med »Den sorte Madonna« - Krakow, Zakopane, Chocolow, Tuchow, Auschwitz m.m.

Turen, der foregår i moderne langtursbus, koster inkl. alle udflugter og halvpension (dog ekskl. evt. entréer) kr. 3.775,-. Tillæg for eneværelse kr. 950,-.

Sognepræst *Jerzy Gorowski* er turens leder.

Tilmelding og depositum på kr. 1.000,- betales inden 15/5-97 pr. check el. pr. giro 815-3442, Sankt Annæ Sogn, Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S. mrk. »polenrejse«. Restbeløbet betales inden den 26/6-97. Tilmelding og yderligere oplysninger hos p. Gorowski, tlf. 31 58 21 02 eller hos Tove Pedersen, tlf. 32 53 08 11.

Stillinger tilbydes

Vikar

Katolsk Bispekontor søger p.g.a. sygdom en vikar i sommermånederne til pasning af telefon, frankering og forsendelse af post samt forefaldende kontorarbejde. Arbejdstid fra kl. 8.30 - 16.00.

Da det drejer sig om en hospitalsindlæggelse, er der endnu ikke fastsat en begyndelsesdato, og det er derfor af afgørende betydning, at vedkommende kan tiltræde med ganske kort varsel og i det hele taget er fleksibel og serviceminded.

Kendskab til telefonpasning er ikke en forudsætning, da der under alle omstændigheder må påregnes 2-3 dages oplæring. Da vikariatet er af kort varighed, er det endvidere en betingelse, at der ikke holdes ferie i perioden.

Løn: Aflønning vil ske på timebasis, jf. Finansministeriets Lønoversigt, skalatrin 9. Aktuelt kr. 87,56 pr. time.

Kort skriftlig ansøgning bedes stilet til Katolsk Bispekontor, Bredgade 69 A, 1., 1260 København K, mærket »Vikar«, og skal være kontoret i hænde senest onsdag den 7. maj 1997 med morgenposten. Der vil herefter blive holdt samtaler den 12. og 13. maj.

Bistand

Katolsk menighedspleje

Bredgade 69 A, 1260 Kobenhavn K.
Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. telefon 33 15 23 03. Postgiro 6466397

Møder og arrangementer

Unge korsangere søges

(alder 15-30 år)

I forbindelse med valfarten til Åsebakken søndag den 25. maj laver vi i år et ungdomskor som ledes af Klaus Munk-Nielsen og Michael Højer Clausen.
Vi holder prøve på Niels Steensens Gymnasium lørdagene den 10., 17., 24. maj kl. 10-13.
Forudsætning: Sangglæde.
Henvendelse på telefon:
Michael Højer Clausen: 31 20 24 30
Klaus Munk-Nielsen: 31 18 48 16.

Academicum Catholicum

indbyder til økumenisk foredrag med emnet

Rom og Konstantinopel

ved Gösta Hallonsteen (Lund)

mandag den. 5. maj kl. 20.00

i Englesalen, Niels Steensens Gymnasium Jagtvej 183 B.

Alle er velkomne.

Stenogildet

Hermed indkaldes til ordinær generalforsamling i Stenogildet
torsdag den 15. maj 1997 kl. 19.00
i menighedssalen, Bredgade 69 A, st.
Efter generalforsamlingen taler Erling Tiedemann om et emne efter eget valg. Han er pr. 1. 1. i år medlem af Etisk Råd. Messe i Skt. Ansgars Kirke kl. 18.15 inden generalforsamlingen.

DUK-kalender

LEJRLEDELSESKURSUS den 2. 5. - 4. 5. på Øm for alle ledere på DUK's sommerlejre 1997. Kurset er gratis.

UNGDOMSMESSE den 1. 6. kl. 20.
Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 København V. Efter messen er der Café Ludvig.

Postgirokonto 9 08 32 94
Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Bredgade 67, 2.th., 1260 København K.
Tlf. 33 14 77 07

Annoncer i »katolsk orientering«

Tekstside-annoncer: kr. 6,- pr. sp./mm.
Rubrik-annoncer: kr. 5,- pr. mm.

Det sker på Magleås

Fr. d. 2. - sø. d. 4.5.:
DKKF.

Fr. d. 2. - lø. 3.5.:
NSG

Sø. d. 4. - ma. d. 5.5.:
DTU

Ma. d. - ti. d. 6..5.:
Herlev Kommune.

Ti. d. 6.- on d. 7.5.:
Folkekirkens Nødhjælp

Sø. d. 11. - to.d. 15.5.:
RUC

To .d. 15. - sø. d. 18.5.:
Ældresagen.

On. d. 21. - fr. d. 23.5.:
Kommunale lønarb.

Fr. d. 23. - sø. 25.5.:
Nordisk Ministerråd.

Fr. d. 23. - lø. 24..5.:
Folekirkens Nødhjælp.

Fr. d. 23. - lø. d. 24.5:
Den Franciskanske Lægorden.

Ma. d. 26. - ti. d. 27. 5.:
Pædagogisk Central

Ti. d. 27. - to. d. 29. 5.:
Birkerød Kommune

To. d. 29.5. - sø. d. 1.6.
DTU

Retræte for kvinder

På Dalum Kloster fra

18. - 22. august 1997.

Ankomst senest kl. 17. Retræten slutter fredag efter morgenmaden.
Retrætepræst p. August Ziggelaar SJ.

Emne: Kvinden i Guds frelsesplan.

Pris for ophold 675 kr. Ved tilmelding bedes sendt 100 kr. i check eller over giro 5103258 til A. M. v Holstein-Rathlou, Juelsmindevej 51, 5200 Odense V. Der kan søges tilskud til retræten.

Dalum Retræte for mænd

afholdes på Dalum Kloster

fra den 25.8. med ankomst senest kl. 17 til den 29.8. efter højmessen og morgenmad.

Retrætepræst: Sognepræst Martin Bergsøe.

Emne: At være som Gud har ønsket mig.

Prisen for opholdet er kr. 675,00.

Tilmeld dig ved at sende depositum kr. 100,00 i check til Børge Blans, Sejsvej 7, 8600 Silkeborg. Tlf. 86 82 28 92 eller 98 93 10 74. Der kan søges om tilskud til retræten.

Retræteudvalg: Walther Egger, Hillerød. Poul Wiisbye, Roskilde. Tage Gondek, Nykøbing F. Jens Åge Ibsen, Sønderborg. Børge Blans (udvf.), Silkeborg.

Diverse

Kurophold i Polen

1/1 pension, 3 dagl. behandlinger, dansktalende rejseleder:
Flyrejser: 8. juli, 20 dage - 6.600 kr.
13 dage - 5.050 kr.
17. aug. 20 dage 6.600 kr.
23. sept. * 20 dage - 6.600 kr.
Busrejser: 16. aug. 22 dage - 6.600 kr.
*garanti for afrejse.

POLSAN kurrejser tlf./fax 6593 4426

Lejlighed søges

To katolikker på hhv. 46 og 12 år søger lejlighed snarest - og senest 1. august - fortrinsvis på Østerbro, i Hellerup eller i det nordlige HT-område.
Billet mrk. 1440 til »katolsk orientering«, Vesterbrogade 28, 4., 1620 København V.

Bekendtskab

Pæn og velsoigneret ung mand - aktiv katolik - er førtidspensionist, men oprindeligt uddannet bibliotekar, søger bekendtskab med sød, ærlig og trofast pige i alderen 30 - 40 år. Jeg er selv 32 år.
Min pige skal være kristen, men ikke nødvendigvis katolik. Mine interesser er bøger, musik og rejser. Du skal helst bo i området mellem Kolding og Århus.
Hvis dette har fanget din interesse, ser jeg frem til at høre fra dig.
Billet mrk. 1441 til »katolsk orientering«, Vesterbrogade 28, 4., 1620 København V.

Katolsk Menighedspleje søger værelser til unge

Til unge under uddannelse søger Katolsk Menighedspleje værelser el. lejl. i hele Storkøbenhavn. Gratis for begge parter formidles kontakt mellem udlejer og lejere. Ønsker De at udleje eller leje - ring til Katolsk Menighedspleje 33 15 23 03 kl. 14-16 tirsdag og torsdag.

Testamente

til fordel for Den katolske Kirke Ansgarstiftelsen

Man kan støtte Kirken ved at indsætte den som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift
Kirken modtager det fulde beløb.

Gratis advokatbistand
Det anbefales at lade en advokat oprette testamentet.
Udgifterne til salær refunderes af bispekontoret.

Yderligere oplysninger
Katolsk Bispekontor
Bredgade 69 A, 1260 København K
Tlf. 33 11 60 80.

Salg og service

Juridisk bistand til private

Adv. Sandra Moll
(Dansk advokat - dott. in giurisprudenza)
Adv. Peter Alsted (H)
Adv. Niels Ahlmark (H)

Vi er et internationalt orienteret advokatkontor, som ud over erhvervsrådgivning også yder bistand til private.

For privatpersoner er det vigtigt - ikke mindst, hvis man ikker er dansk - at søge rådgivning f.eks. i følgende situationer:
- Køb og salg af fast ejendom.
- Familieretlige spørgsmål i forbindelse med indgåelse af ægteskab, separation og skilsmisse.
- Testamenter og arveret.
- Ansættelsesretlige spørgsmål.

Vester Voldgade 90,
1552 København V.
Tlf. 33 15 15 63. Fax 33 13 07 07.

MYRETUEN

til hverdag og fest

Lejrskole
Børnelejre
Familiefester
Ungdomslejre
Menighedsskovture

Smukke omgivelser ved Bastrup sø i Nordsjælland

Nyrenoveret hus med alle moderne faciliteter.

Moderation
til katolske institutioner og grupper.

Nærmere oplysninger og bestilling
på tlf. 44 98 57 14

Advokataktieselskabet
Linde & Altschuler
Esplanaden 6
1263 København K

Vi tilbyder erhvervsretlig rådgivning og juridisk bistand til private.

Vi kan herunder bistå Dem med virksomhedsoverdragelser, retssager, inkasso, ejendomsadministration, handel med fast ejendom, testamenter og dødsbobehandling indenlands og udenlands.

Kontakt
advokat Finn Roger Nielsen
på tlf. 33 14 19 40.

Begravelses-forretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.
Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

DØGNVAGT
31 55 55 55

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 43 99 01 58

BEGRAVELSER OG BISÆTTELSER

v/ bedemand Vagn Fondo
39 62 16 50
Reference: Sankt Joseph Søstrene
Bedemændenes Landsforening

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler

Wagn Adler

DØGNVAGT
39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
SØBORG HOVEDGADE 94

Find Deres bedemand her:

Vanløse Ligkistemagasin
38 71 75 01
H.P. Baltzer & Søn
Jyllingevej 8
2720 Vanløse

Tåstrup Bedemandsforretning
43 99 75 01
Sv.E. og B. Baltzer
Køgevej 40
2630 Taastrup

Også aften, week-end og helligdag kan De ringe og aftale et møde i Deres hjem eller hos os.

Hos medlemmer af Bedemændenes Landsforening har De tryghed for:

- professionel hjælp og rådgivning ved begravelse og brænding.
- viden om en lang række forhold i forbindelse med dødsfald.
- fair forretningsmæssig og økonomisk behandling.

Rekvirer gratis pjecen "NÅR NOGEN DØR..."

BENZONS BEGRAVELSES-FORRETNING

38 34 46 01 - 31 86 60 56

DØGNVAGT:
31 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelser og bisættelser ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Murermester Keld Erik
JOHNSEN
Ankervej 12
Stubberup
4800 Nyk. F.

Medl. af BYG og Nykøbing F. Murerlaug

Om- og tilbygning - Reparationer
Alt tagarbejde

Tlf. 53 83 99 08

Vi lover godt håndværk og er omfattet af... BYG GARANTI ORDNING

Arbejde udføres overalt på Sjælland, Lolland og Falster

Murermester
Bernhardt Christiansen
Solbærvej 8, Sabro
Tlf. 86 94 82 10
Biltlf. 30 86 26 09

Malermester
VILLY HANSEN
Bredager 13 - 7120 Vejle Ø.
Tlf. 75 81 69 62 og 75 83 29 37

VICTOR NIELSEN
Stenhuggeri og Monumentforretning
v/ stenhuggermester Mohr
Vestre Kirkegårds Allé 28-32
2450 København SV
Tlf. 31 21 65 48 Fax. 31 21 80 32

Revision • Regnskab • Skat
REVISORGÅRDEN I ROSKILDE
Registreret revisor FRR
Jørgen Brangstrup
Skt. Olsgade 10 • Roskilde • 46 35 10 35
- det er altid sikkert med en registreret revisor

Brasilien:

Hårde ord fra regeringen imod bispekonferencen

Brasilia (KNA) - I en diskussion om privatisering af verdens største jernmalmmine tilbageviser den brasilianske bispekonference påstande fra regeringens side. Hverken bispekonferencen eller dens tidligere formand, ærkebiskop *Luciano Mendes de Almeida*, har nogen økonomisk interesse i foretagendet, som understøtter sociale og kulturelle projekter i regionen, udtaler biskopperne.

Kommunikationsminister *Sergio Motta* havde fremsat den påstand, at biskoppernes modstand imod privatiseringen udelukkende skyldtes hensynet til egne interesser. Præsident *Fernando Henrique Cardoso* gav i december udtryk for den samme opfattelse.

Ikke kun profit

Minen gavner udviklingen i landet og må derfor ikke falde i hænderne på nogen, der kun tænker på profit, udtaler biskop *Luiz Demetrio Valentini*, der er ansvarlig for sociale spørgsmål inden for bispekonferencen. Dens formand, kardinal *Lucas Moreira Neves*, har for nylig understreget minens strategiske betydning og gjort opmærksom på, at befolkningen ikke har fået tilstrækkelig information om privatiseringen. Flere biskopper betegner privatiseringen som skadelig for Brasilien.

Ifølge præsident Cardoso tjener regeringen ingenting på foretagendet. Han betegner dem, der kritiserer privatiseringen, som »dumme«.

Sigøjner saligkåres

Den første sigøjner nogensinde saligkåres i maj måned i år. *Zeffirino Jimenez Malla* blev født i Benevent, Lerida i 1861, og henrettet under den spanske borgerkrig i 1936, fordi han havde forsøgt at få en fængslet præst løsladt.

Antisemitisme kan ikke baseres på Bibelen

Vatikanet (KNA) - Politisk antisemitisme kan ikke baseres på Det ny Testamente, eftersom det ikke indeholder nogen antijødiske elementer, mener en kommission i Vatikanet.

Til Vatikanets Radio siger biskop *Vittorio Fusco*, der er medlem af den pavelige bibelkommission, at kommissionen er i gang med at undersøge de komplicerede forbindelser imellem Det gamle og Det ny Testamente og hvad det betyder henholdsvis for jøder og for kristne. I denne forbindelse må man holde fast ved, at det 20. århundredes antisemitisme har sine rødder i hedenske opfattelser, selv om der er elementer i den, der forekommer kristne, understreger han.

Amnesty International:

4.272 mennesker henrettet i 1996

Genève (KNA) - På verdensplan er 4.272 mennesker blevet henrettet i 1996, 30% flere end det foregående år, oplyser Amnesty International. Alene Kina tegner sig for 3.500 henrettelser som følge af en lov-og-orden kampagne. Både i Rusland, Ukraine og Iran er mere end 100 dødsdomme blevet fuldbyrdet.

Det forlyder, at 123 mennesker skulle være blevet henrettet i Turkmenistan og et meget stort antal i Irak; dette har man imidlertid ikke kunnet få vished for, bemærker Amnesty. I USA er 45 dødsdømte blevet henrettet i 1996, og mindst 3.150 fanger er dømt til døden.

Menneskerettighedsorganisationen appellerer til det internationale samfund om at kæmpe for afskaffelse af dødsstraf og for retfærdige retssager. I lande, der ofte gør brug af dødsstraf, har anklagede »ikke en chance for en retfærdig proces«, understreger Amnesty og betegner dette forhold som meget beklageligt.

Pavens budskab til Verdensmediesøndagen:

Er der plads til Kristus i medierne?

Vatikanet (KNA) - Pave *Johannes Paul II* beklager det faldende antal religiøse programmer i medierne. Det er trist, at den avancerede teknologi på kommunikationsområdet »så let kan udnyttes af folk med slette hensigter«, skriver han i sit budskab til Verdensmediesøndagen 1997. Samtidig forekommer det ham, at de, der vil bruge de samme chancer til gode formål, undertiden »bærer sig noget klodset ad«, hedder det i budskabet.

Som et led i forberedelserne til år 2000 opfordrer paven de kristne kirker til at arbejde tættere sammen på medieområdet og stræbe efter at styrke troen og det kristne vidnesbyrd. Han gør endvidere opmærksom på, at der er en kløft imellem dem, der har gavn af de nye medier, og dem, der ikke har; det skulle nødig blive »endnu en kilde til diskriminering og uretfærdighed«, skriver han.

Verdensdagen for de sociale kommunikationsmidler holdes den 11. maj og har som dette års tema: Formidling af Jesus Kristus, vejen, sandheden og livet.

Vestlig kultur er ikke nødvendigvis kristen

I nogle dele af verden giver man udtryk for bekymring over, at medierne beherskes af vestlig kultur, konstaterer paven i budskabet; medierne betragtes som »indbegrebet af vestlige værdier«, som angiveligt skal »forestille at være kristne værdier«. Men han mener, at det i første række drejer sig om kommercielle interesser.

»Det er ikke let at bevare optimismen med hensyn til massemediernes positive indflydelse, når de synes at ignorere religionens livsvigtige rolle i menneskenes liv eller får tro og religion til at fremstå som noget negativt og usympatisk«, skriver Johannes Paul II. Særligt i underholdningsprogrammer ser det tit ud, som om troende »så vidt muligt skal sættes i et dårligt lys«, konstaterer paven.

Hvad kan kirken bidrage med?

»Er der plads til Kristus i de medier, der hidtil har været kendt? - Kan vi gøre krav på, at der bliver plads i de nye medier?« spørger han.

Kirken må overveje, hvad netop den har at tilbyde medierne, så det glade budskab kan komme ud, og hvordan katolikkerne kan bidrage dertil, hedder det i pavens budskab.

Ny nuntius til Albanien

Den 63-årige ærkebiskop *Johannes Bulaitis*, tidligere Vatikanets delegat i Korea og Mongoliet, er den 25. marts udnævnt til ny pavelig nuntius i Albanien. *Fotos KNA.*

Albanien:

Præsidenten takker paven

Tirana (KNA) - Albaniens præsident *Sali Berisha* takker pave Johannes Paul II for dennes appeller, forbøn og støtte til løsning af konflikten i Albanien. Under et møde med pavens særlige udsending i Albanien, ærkebiskop *Agostino Marchetto*, skal Berisha ifølge italiensk presse have sagt, at frie valg under internationalt opsyn er den eneste farbare vej tilbage til freden. Det oplyses dog, at socialisterne i så fald ville boykotte valgene. Marchetto er stedfortræder for den apostoliske nuntius i Albaniens hovedstad Tirana.

Også multinationale kræfter ville være en hjælp til at opnå en politisk løsning på krisen, mener Berisha. I Rom oplyser den italienske landbrugsminister *Michele Pinto*, at Italien har lovet Albanien fødevarehjælp for et beløb svarende til næsten 17 millioner kroner.

Usædvanlig udstilling i Canterbury Cathedral

Canterbury (KNA) - For første gang i henved 400 år udstilles relikvierne af den hellige Thomas Beckett (1118-1170): Det gyldne skrin med stykker af hans hovedskal og klædningsstykker, som menes at have tilhørt ham, kan ses i den anglikanske katedral i Canterbury indtil udgangen af oktober. Skrinet blev overført til Rom under reformationen og har nu hjemme i Santa Maria Maggiore.

Myrdet netop her for 827 år siden

Inden Thomas Beckett blev udnævnt til biskop, var han kong Henrik II's fortrolige og havde en fremtrædende placering i den kongelige administration, men som ærkebiskop modsatte han sig statens indblanding i kirkens anliggender og faldt derfor i unåde.

Fire riddere myrdede ham i hans 'egen' domkirke, Canterbury Cathedral, i året 1170. Det varede ikke længe, førend folk begyndte at dyrke ham som en helgen, og Canterbury blev et af de mest berømte valfartssteder i middelalderens Europa.

Kontroversiel

Udstillingen - som omfatter meget mere end Thomas Beckett's jordiske rester - skyldes, at man fejrer Sankt Augustins ankomst til England for 1400 år siden.

I den anglikanske kirke er man ikke vant til relikvier, fordi denne tradition næsten udelukkende findes i den katolske kirke, siger dekan *John Simpson* til pressen. Derfor betegner han udstillingen af skrinet som kontroversiel.

Første katolske præstevielse i Moskva

Moskva (KNA) - Palmesøndag viede ærkebiskoppen af Moskva, *Tadeusz Kondrusiewicz*, den første katolske præst fra det russiske præsteseminarium, som blev oprettet for få år siden. *Wadim Chatkewitsch* har dog gennemgået en del af sin filosofisk-teologiske uddannelse i Polen. Kondrusiewicz betegner ham som en berigelse for den katolske kirke i Rusland.

Ærkebiskoppen meddeler endvidere, at der forestår endnu tre præstevielser og tre diakonvielser i den europæiske del af Rusland i indeværende år. For tiden er der 44 teologistuderende på det katolske præsteseminarium i Sankt Petersborg.

I hele det europæiske Rusland er der 102 katolske præster fra 16 forskellige lande og 104 søstre fra 17 lande. Antallet af katolikker i regionen er noget i retning af 300.000, oplyser ærkebiskoppen.

katolsk orientering

Redaktion:
Pastor Willem Wuyts O. *Præm.* (ansvarsh. redaktør).
Journalist Knud Helsted Kluge (Redaktionssekretær)
Redaktionelle medarbejdere: Kirsten Szarafin,
Maria Jørgensen og Carly Majholm

Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28, 4.
DK-1620 København V. Telefon 31 211444.
Fax 31 244975 og 97 224054. E-mail: ko-press@inet.uni-c.dk
Udgiver: Ansgarstiftelsen, Bredgade 69 A, DK 1260 København K
Tryk: Dansk Avistryk, DK 2600 Glostrup. Oplag 17.000

Næste nummer udsendes den 14. maj

NR. 9 14. MAJ 1997 23. ÅRGANG

katolsk orientering

Gidseldramaet i Peru, side 2
Interview med biskoppen, side 7
Pavens tale til
de nordiske biskopper, side 8-10
Den hellige Ambrosius, side 11

Mindstenorm i EU for asylansøgninger

Strasbourg (KNA) - Europarådet ønsker at skaffe ensartede mindsteregler for proceduren ved asylansøgninger i Europa.

Beslutningen herom blev truffet af parlamentarikerne for nylig. Ministerrådet skal udarbejde en for medlemslandene bindende overenskomst.

Endvidere er det parlamentarikernes hensigt at skaffe entydige kriterier for »sikre tredjelande« og »sikre herkomstlande«. I asyllovgivningen skal der indarbejdes bestemmelser for, hvor længe asylansøgere kan holdes fængslede, og at de ikke må fængsles sammen med almindelige strafafsonere.

Parlamentarikerne gik ind for støtte fra den internationale immigrationsorganisation IOM i Genève. Tvangsmæssig tilbagesendelse af asylansøgere skal være en undtagelse. Begrebet »asylansøger-familier« skal forstås således, at det også omfatter de-facto-familiemedlemmer, d.v.s. en asylansøgers ægtefælle eller børn, ligesom det skal omfatte ældre og svagelige pårørende.

I det forløbne år har Europarådets medlemslande foretaget restriktive ændringer i asyllovgivningen. Antallet af asylansøgninger er dalet betydeligt.

Lars Messerschmidt bliver generalvikar

Efter at bispedømmet i godt to år har været uden generalvikar, er det nu lykkedes biskoppen at få besat dette embede, idet pastor *Lars Messerschmidt* nu overtager det med virkning fra den 1. september i år.

I en meddelelse til præster, ordenshuse, pastoralrådets medlemmer og menighedsrådsformænd, siger biskoppen:

»Da pastor Lars Messerschmidt tidligere har været generalvikar, ser jeg frem til fra hans side at få den tiltrængte hjælp her på bispekontoret, så jeg selv i højere grad kan hellige mig kontakten med præster og menigheder og ikke mindst få mulighed for at gøre mere ud af forkyndelsen.«

Pastor Lars Messerschmidt.

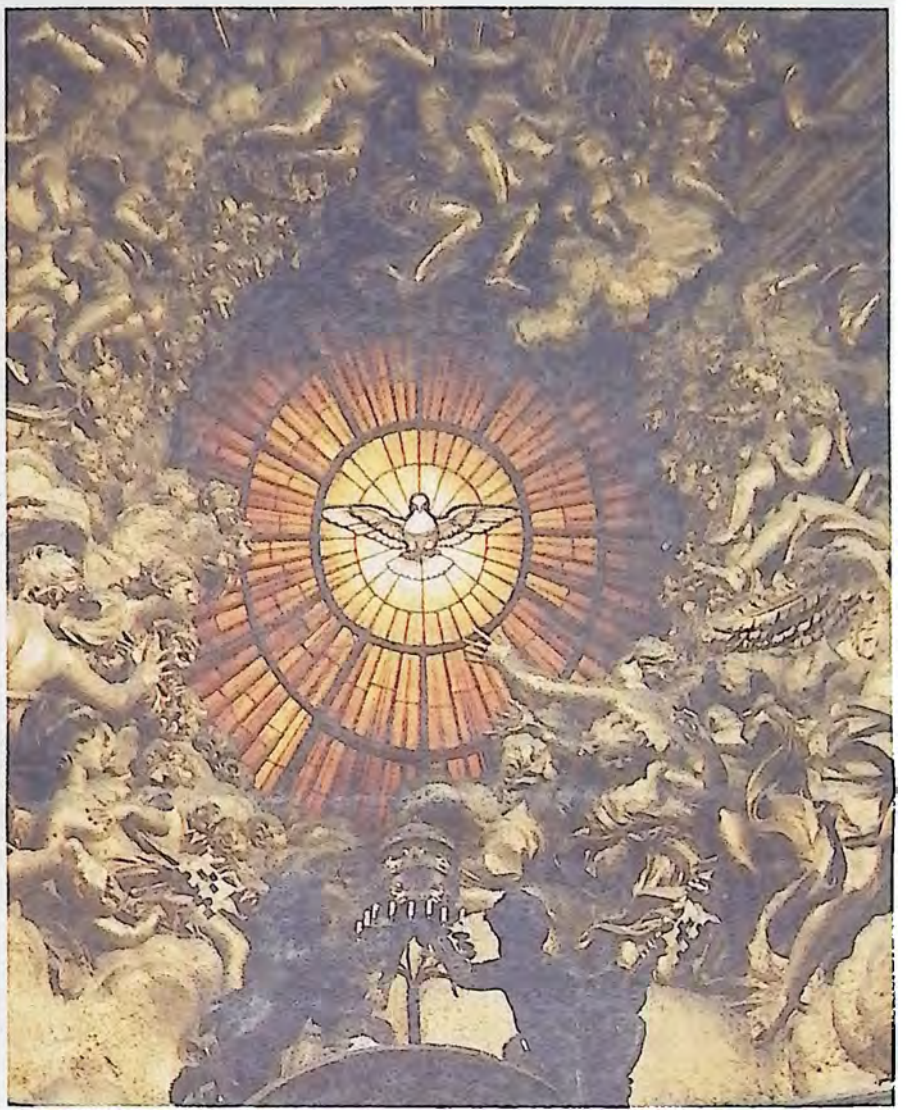

Pinsen er festen, hvor man husker, at de hebræere, der flygtede fra det ægyptiske fangenskab, blev Guds folk ved Sinai bjerg. Men pinsen er også festen, hvor man mindes, at kirken blev født. »Modtag Helligånden« .. »Som Faderen har udsendt mig, sender jeg jer«, sagde Jesus til sine disciple. Billedet viser Helligåndsduen fra Peterskirken i Rom.

Ordenssøster og 17 skolepiger myrdet i Rwanda

Kigali (KNA) - En belgisk katolsk ordenssøster, 17 skolepiger og yderligere 4 personer er blevet myrdet i Rwanda.

Ifølge oplysninger fra landets radio er der formodentlig tale om hutu-rebeller, som trængte ind i »Unge kvinders uddannelses-center« i Muramba i Gisenyi-provinsen. Pigerne blev opfordret til at opdele sig i hutuer og tutsier, og da de nægtede, blev der åbnet ild. Den dræbte ordenssøster skal ifølge radiomeddelelsen være den 62-årige *Margarita Bosmans* fra Leuven i Belgien. Siden 1960 har hun arbejdet i landet og ledet centret.

Ifølge politiet drejer det sig om en bande af bevæbnede hutu-ekstremister, som er kommet ind i landet med flygtningestrømmen fra Zaïre. Politiet har arresteret gerningsmanden, som har tilstået.

Ved attentatet blev yderligere 14 piger såret, heraf 9 livsfarligt.

Biskopperne i de nordiske lande aflægger femårsbesøg i Rom

Beder om at Den hellige Birgitta må blive værnehelgen for Europa

Den nordiske bispekonference holdt sin halvårlige plenarforsamling i dagene 14. - 21. april. Mødet fandt sted i Birgittasøstrenes gæstehus i Rom og faldt sammen med biskoppernes ad limina-besøg.

Respekten for livet var et hovedpunkt på bispekonferencens dagsorden. Udgangspunktet var lovgivningen i de nordiske lande, som indebærer, at menneskelivet ikke altid betragtes som ukrænkeligt fra første færd. Spørgsmålet om livets ukrænkelighed bliver taget op i en anden sammenhæng, og biskopperne vil i den forbindelse udtale sig om emnet.

Blandt de mange emner, som bispekonferencen beskæftigede sig med, skal især nævnes situationen for de præster, der er gået på pension, og dem, der har behov for pleje. Der skal sørges for alle præster på en sådan måde, at det også på deres gamle dage er muligt for dem at leve som præster. Hvordan man konkret skal bære sig ad, afhænger af forholdene i de forskellige lande og af de individuelle behov. Men det enkelte bispedømme skal i hvert fald sikre sig, at der bliver sørget for præsterne.

Ad limina-besøg betyder, at biskopperne aflægger besøg hos apostlene Peter og Paulus og hos Peters efterfølger, pave *Johannes Paul II*. Det indebærer blandt andet, at de mødes med forskellige dele af den romerske kurie.

Læren, katekesen og sjælesorgen

Samtalerne med troslærekongregationen drejede sig om dåbens betydning for det sakramentale i et ægteskab mellem to mennesker, som er døbt. Der blev også talt om, hvordan den katolske lære om homoseksualitet er forankret i det kristne menneskesyn.

Præsternes liv, udarbejdelse af kateketiske retningslinjer og lægfolkets medvirken i katekesen var de vigtigste emner for biskoppernes samtale med kongregationen for gejstligheden.

De nordiske biskopper mødtes også med det pavelige råd for sjælesorgen for udlændinge. Her bad de om hjælp til at tage sig af illegale indvandrere. De talte med rådet for de sociale kommunikationsmidler om elektroniske medier og om den seneste udvikling på dette område, herunder om dis-

Fortsætter på bagsiden

katolsk orientering

Tilsendes katolske husstande i Danmark i 20 numre om året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden.
Abonnementspris 230 kr. årligt.
Adresseforandring meddeles til postvæsenet.
ISSN 0902-297X

Cipriani var ikke begejstret for militæraktionen

Gidseldramaet er slut. Men sorgen over de 17 menneskeliv, som redningsaktionen kostede, blander sig med lettelsen

Ayacucho/Lima (KNA) - Ærkebiskoppen af Ayacucho, *Juan Luis Cipriani Thorne*, som var med til at mægle imellem gidseltagerne i den japanske ambassade og de peruvianske myndigheder, skal have forsøgt at hindre den redningsaktion, som kom til at koste 17 mennesker livet. Cipriani havde en fornemmelse af, hvad der var ved at ske, og forsøgte at slå bremserne i, hed det i regeringskredse i Lima umiddelbart efter stormen på ambassaden. Han havde appelleret indtrængende til den japanske ministerpræsident *Ryutaro Hashimoto* og bedt ham om at få den peruvianske præsident *Alberto Fujimori* til at vente lidt; der var endnu nogle forhandlinger, som ikke var til ende, mente Cipriani.

I dagene op til aktionen havde ærkebiskoppen gentagne gange understreget nødvendigheden af, at man fortsatte samtalerne. Han havde været kritisk over for de peruvianske medier og over for de kendte personer, som forlangte en militæraktion. Gidslernes pårørende havde klart givet udtryk for, at de ikke ønskede en militær befrielsesaktion, som kunne komme til at koste gidslerne livet, hed det i regeringskredse.

Cipriani var deres sidste håb. De mente, at han var den eneste, der havde så stor indflydelse på Fujimori, at han kunne hindre aktionen. Nu skulle man bede endnu mere, sagde Cipriani på en pressekonference få timer inden aktionen.

Det tog de 140 soldater 40 minutter at storme ambassaden. Alle 14 gidseltagere og to af soldaterne blev dræbt. Ét gidsel fik et hjerteanfald og døde, mens yderligere 25 blev såret.

Ærkebiskoppen vidste ingenting

Få dage inden den dramatiske redningsaktion havde ærkebiskoppen endnu en gang forsøgt at mægle i gidseldramaet. Han var synligt udmattet, og lægerne havde rådet ham til at holde sig i ro. Alligevel valgte Cipriani at fortsætte sine samtaler. Så sent som mandag talte han i to timer med Fujimori; gidslerne blev befriet om tirsdagen.

Regeringen i Peru oplyser, at hverken Cipriani eller de andre forhandlere var informeret om den forestående militæraktion. Fujimori takkede Cipriani for hans bestræbelser på at afslutte gidseldramaet ad forhandlingens vej. Gidseltagerne havde meddelt, at lægerne fra Røde Kors fremover kun ville få adgang til de 72 gidsler én gang om ugen; derfor besluttede man sig for at sætte militæret ind, fortalte præsidenten. Cipriani var informeret om, at man fandt dette sidste træk fra gidseltagernes side uacceptabelt.

Juan Luis Cipriani er født i 1943 og stammer fra en stor, katolsk familie. Han er medlem af Opus Dei, har ledet organisationen i Peru siden 1988 og blev kort efter udnævnt til hjælpebiskop. I begyndelsen af 1990'erne blev Cipriani ærkebiskop af Ayacucho, et bispedømme i den sydlige del af de peruvianske Andesbjerge. Hans venskab med Fujimori går tilbage til dette tidspunkt.

Vatikanet beklager tab af menneskeliv

Vatikanets pressetalsmand *Joaquin Navarro-Valls* beklager, at den dramatiske befrielsesaktion kom til at koste dødsofre.

Tabet af menneskeliv er smerteligt for alle, sagde han til pressen umiddelbart efter, at aktionen var gennemført. Han påpeger dog, at man har overholdt de internationale etiske konventioner, ifølge hvilke en besættelse af diplomatiske repræsentationer ikke kan accepteres.

Sådanne problemer må til hver en tid søges løst ad forhandlingens vej, understreger talsmanden.

Ærkebiskop Cipriani var gidseltagernes sidste håb. De mente, at han var den eneste, der havde så stor indflydelse på *Fujimori*, at han kunne hindre en militær aktion. Efter aktionen brød ærkebiskoppen grædende sammen ved pressekonferencen.

Cipriani om gidseltagerne:

De var også mennesker

Lima (KNA) - I Peru udtrykker ærkebiskoppen af Ayacucho, *Juan Luis Cipriani Thorne*, sin dybe sorg over, at det kom til at koste menneskeliv, da den japanske ambassade i Lima blev stormet. Han beder for ofrene og for deres familie, sagde han grædende til pressen, da man hørte om den dramatiske redningsaktion. De var alle mennesker, de var peruvianere, og de var »vore brødre«, udtalte ærkebiskoppen og understregede, at det også gjaldt gidseltagerne fra den revolutionære Tupac Amaru-bevægelse. Et gidsel, to elitesoldater og alle 14 gidseltagere blev dræbt ved afslutningen på det godt fire måneder lange gidseldrama.

Cipriani tilføjer, at gidslerne var blevet en del af hans familie. Det var kommet bag på ham, at gidseldramaet endte på den måde. Hele ansvaret er regeringens, mener ærkebiskoppen, som igennem mange år har være ven med præsident *Alberto Fujimori*.

»Vi har arbejdet meget hårdt på at finde frem til en løsning. Det var udmattende, og et voldsomt mavetilfælde gjorde det ikke nemt for mig at blive ved«, sagde han på en pressekonference umiddelbart efter aktionen. Der blev stille i den overfyldte sal, da Cipriani brast i gråd.

Heller ikke de andre forhandlere havde ventet, at ambassaden ville blive stormet. Den canadiske ambassadør *Anthony Vincent* og *Michel Minnig* fra Røde Kors deler de efterladtes sorg og er samtidig glade for, at gidslerne igen er sammen med deres familier. Vincent var stolt af at have arbejdet sammen med et menneske som Cipriani; ambassadøren nævnte blandt andet hans strålende intellekt og hans indfølingsevne.

Forberedte gidseltager til første kommunion

Jesuitten *Juan Julio Wicht*, et af de befriede gidsler, fortalte, hvordan nogle af gidseltagerne regelmæssigt havde deltaget i de gudstjenester, der blev holdt i ambassaden. Den yngste af oprørerne havde en dag henvendt sig til Wicht og fortalt ham, at han endnu ikke havde modtaget den første hellige kommunion. Han havde bedt præsten om at forberede ham, og Wicht havde forklaret drengen, at han så måtte holde de ti bud; det hørte med, når man modtog kommunionen. Men det var ikke muligt, sådan som forholdene var i ambassaden, konstaterede Wicht.

Præsten svarede bekræftende, da han blev spurgt, om han som sjælesørger havde haft nærmere kontakt med gidseltagerne. Under henvisning til »de helligste af mine præstelige pligter« gav han ingen detaljer.

Bortset fra et par tidspunkter, hvor forholdet mellem folkene fra Tupac Amaru og deres gidsler var præget af udmattelse og anspændthed, havde gidseltagerne vist respekt for-, men også distanceret sig fra gidslerne, fortalte Wicht. Det langvarige fangenskab havde fået gidslerne til at overveje, hvad der var vigtigt i tilværelsen; for mange af præstens medfanger havde det betydet omvendelse. Wicht betegnede højesteretsdommer *Carlos Giusti Acuna* som dybt troende. Han bad, han hjalp de andre gidsler og han gik ofte til kommunion, fortalte præsten. Acuna var det eneste gidsel, som mistede livet i forbindelse med redningsaktionen; *han døde af et hjerteanfald.*

Biskopperne er lettede

Den peruvianske bispekonference er lettet over, at gidseldramaet er slut, og håber på en fremtid i fred, hedder det i en udtalelse. Biskopperne takker alle dem, der har stræbt efter en løsning ad forhandlingens vej, og beklager, at redningsaktionen kom til at koste menneskeliv.

Dagen efter stormen på ambassaden blev der læst messe for gidseltagernes leder, *Nestor Cerpa Cartolini*, i Nantes i det vestlige Frankrig, hvor hans familie bor. Cerpas søster og hans tiårige søn betegner ham som højsindet og retfærdig; han har åbnet deres øjne for forholdene i Peru, siger de.

Graffiti mod Cipriani

Ayacucho/Vatikanet (KNA) - Skældsord og dødstrusler imod ærkebiskop *Juan Luis Cipriani Thorne* står skrevet på murene i Ayacucho. Han er både forræder og morder, står der med rødt. Politiet har skærpet sikkerhedsforanstaltningerne omkring ærkebiskoppens bolig, mens de undersøger, hvor truslerne kommer fra.

Der er fremført påstande om, at den sikkerhedskommission, som forhandlede med gidseltagerne - og som blandt andre omfattede Cipriani - skulle have smuglet mikrofoner ind i ambassaden for at kunne overvåge de revolutionære Tupac Amaru-partisaner. Den peruvianske præsident *Alberto Fujimori* afviser disse påstande over for pressen; det passer slet ikke, siger han.

Den japanske ambassade i Peru blev besat den 17. december 1996 og stormet af elitesoldater den 22. april i år.

Et af de befriede gidsler, jesuitten *Juan Julio Wicht*, advarer imod at betragte den vellykkede militæraktion som en sejr. »Det var en tragisk sejr«, siger han til Vatikanets Radio og minder om, at befrielsesaktionen kostede 17 mennesker livet. Også de dræbte partisaner var peruvianske borgere, og de var Guds børn, udtaler præsten. Men de havde begået den fatale fejl at tro, at de med våben i hånd kunne trumfe sociale forandringer igennem.

Nu må regeringen ikke gøre den samme fejl og tro, at man kan sikre fred i Peru ved hjælp af våben; »fred opnår man kun ved hjælp af retfærdighed, frihed og demokrati«, understreger jesuitten.

Volden har nået et omfang, som biskopperne ikke kan leve med

Lima (KNA) - Biskopperne i Peru forlanger en fuldstændig og uafhængig undersøgelse af de beskyldninger om tortur, som er fremsat imod den militære efterretningstjeneste SIE. Volden har nået et omfang, som ikke er til at leve med, konstaterer biskopperne i en erklæring. De nævner uskyldige menneskers død og tortur, som udøves under medvirken af institutioner, der egentlig skulle stå for liv og frihed. Biskopperne er overbevist om, at der findes konkrete personer, som er ansvarlige for volden; de skal findes, stilles for retten og straffes, forlanger de.

Baggrunden for biskoppernes udtalelse er det seneste eksempel på, at to kvindelige medarbejdere ved den militære efterretningstjeneste i Peru er blevet torteret og myrdet af deres kolleger. De var blevet beskyldt for at have lækket information om SIE's skrækkampagne til medierne. Formanden for den peruvianske bispekonference, kardinal *Augusto Vargas Alzamora*, fordømmer mordene.

I deres erklæring påtalte biskopperne besættelsen af den japanske ambassade og betegnede gidseltagningen som et »åbent sår, som krænker hele landet«. Erklæringen udsendtes få dage inden elitesoldater stormede ambassaden.

‘Forskellig’ eller ‘anderledes’ er ikke altid skældsord

Bog om kirken og de etniske minoriteter

Alle dele af dansk kirkeliv er inddraget i denne bog - både folkekirken, den katolske kirke og andre.

31% af katolikkerne i Danmark og ca. halvdelen af de praktiserende katolikker er udlændinge, skriver biskop Czeslaw Kozon.

»Ikke længere fremmede...« er titlen på en bog, som Materialecentralen/Religionspædagogisk Center udsendte i foråret. Det er Tværkulturelt Center, der har set på kirkeligt arbejde for og blandt etniske minoriteter i landet. Alle dele af dansk kirkeliv er inddraget - både folkekirken, den katolske kirke og andre. At forfatterne til bogen, *Lars Nielsen* og *Birte Munck-Fairwood*, finder den store verden rigt repræsenteret hos os, kommer vel næppe bag på nogen.

En glædelig overraskelse er det derimod, at det arbejde, der gøres inden for den katolske kirke for-, med- og af mennesker med rødder i andre kulturer, præsenteres som en stadigt rislende inspirationskilde. Sprogforviklinger og andre irritationsmomenter bliver ikke bortforklaret, men betragtes bare som livets udfordringer.

Forfatterne har besøgt Den hellige Familles Kirke i Birkerød. Sandholmlejren, hvor mange flygtninge begynder deres nye tilværelse, ligger inden for sognets grænser, og det var naturligt for kirken at række sine arme ud imod lejren. Det viste sig snart at være til gensidig gavn og glæde; de mange mennesker fra alle verdens lande blev til en berigelse for den lille menighed. Blandt de katolske sogne, som forfatterne omtaler, er også Hjørring, hvor vietnamesiske trosfæller har lagt enorme mængder af knofedt i kirkebyggeriet.

En udfordring og en berigelse

I flere storbysogne består menigheden af et halvt hundrede eller flere nationaliteter. Det gælder for eksempel på Nørrebro i København, hvor sognepræsten, *Jac Adams*, er meget glad for sin menighed. Den er »måske særlig god, fordi vi kommer fra så mange forskellige nationer og kulturer og taler så mange forskellige sprog«. 31% af katolikkerne i Danmark og ca. halvdelen af de praktiserende katolikker er udlændinge, skriver biskop *Czeslaw Kozon*. Han lægger heller ikke skjul på, at de udenlandske gruppers tilstedeværelse på én gang er en udfordring og en berigelse.

Men bogen fortæller også om kirker på dansk grund, som har rødder i andre lande. Den koptiske, for eksempel: den har ti-femten millioner medlemmer hjemme i Ægypten og ca. 140 menigheder rundt om i verden. Det var en af disse, der købte den gamle Sankt Pauls kirke på Køgevej i Tåstrup, efter at den katolske menighed i 1995 var flyttet ind i det ny kirkecenter.

Her foregår en stor del af gudstjenesten på koptisk og arabisk, fortæller *Julia Thordal* fra kirkens menighedsråd. Men målet er, at der skal tales mere dansk i gudstjenesten. »Som kopter kommer man enten i den koptiske kirke, eller også kommer man slet ikke i kirke«, tilføjer hun.

En anden kirke med tilknytning til en bestemt plet på kloden er den assyriske menighed i Århus. Om den fortæller bogens forfattere blandt andet, at den 37-årige, irakisk fødte præst har en fortid som elektronikmekaniker og nu går på lærerseminariet. Men han har papir på, at han kan læse Jesu eget sprog, aramæisk.

Eksotisk og dagligdags

Om konklusionen skal være: »jamen så er vi jo ikke så forskellige endda« - eller omvendt: »hvor er det spændende at være så forskellige« - må læseren selv afgøre. Men et citat fra Efeserbrevet, som findes på bogens titelblad, får en helt ny og dagligdags betydning: »Så er I da ikke længere fremmede og udlændinge. I er de helliges medborgere og hører til Guds husstand.« (Ef. 2, 19)

mj

Præster på kursus i kommunikation

I slutningen af april var 12 af bispedømmets præster på kommunikationskursus på Magleås. Præsterne blev på kurset »trænet« i og fik kritik af deres prædikener af kompetente fagfolk.

Lektor, dr. theol. *Jan Lindhardt* skitserede vilkårene for en god prædiken; han fremlagde vigtige metodiske regler for en prædiken og opfordrede præsterne til at lægge manuskriptet til side.

Skuespiller *Birthe Backhausen* talte og gav kursisterne øvelser i »at kommunikerere med krop og sprog«. Lærer på teaterskolen, *Ingolf Gabold* gav oplæg om fortælleteori og sammen med Birthe Backhausen fik fem præster gennemgået deres medbragte prædiken, der blev optaget på video, hvorefter den blev gennemgået og udsat for »kærlig kritik«.

Om aftenen så præsterne filmen »*Priest*«, der blev gennemgået af biografdirektør Søren Meinertsen. Hanne Brixtofte sluttede dagene af med et koncentreret oplæg: »*Mit sprogs grænser er min verdens grænser - om at kommunikere med unge*«.

Præsterne gav udtryk for stor tilfredshed med kurset, der var arrangeret af »Biskoppens konsulentgruppe for medier«. Biskop *Czeslaw Kozon* deltog i en stor del af kurset.

kk

Valfart til Vor Frue af Aasebakken Søndag den 25. maj 1997

Valfartens tema:

»Alle I, som blev døbt til Kristus, har iført jer Kristus.« (Gal. 3,27)

S-tog fra Københavns Hovedbanegård kl.ca. 7.00 til Holte.
Om buslinierne 327, 500S eller 354: Kontakt HTs kundeservice på tlf. 36 45 45 45.

Fra Holte S-station går vi i »løs formation« til Rudersdalsvej (over for Poppel Allé), hvorfra skovvalfarten udgår kl. 8.45. Sangblade vil blive udleveret. Under sang og bøn: Valfart gennem Rude skov til Høsterkøb.

Hvis du ikke kan deltage i skovvalfarten, men vil køre direkte til Høsterkøb: S-tog fra Hovedbanegården til Holte eller Birkerød og med bus videre til Høsterkøb. Kontakt HTs kundeservice på tlf. 36 45 45 45.

Tiden mellem skovvalfartens ankomst til klosteret (kl. ca. 10.45) og messens begyndelse kl. 11.30 giver mulighed for skriftemål.
Leje af stole: Kr. 10.

Kl. 11.30: **Bispemesse.**

Kl. 12.45-15.00: **Pause** for spisning, leg og samvær. Kaffe, øl og vand kan købes hos spejderne.

Familien Phung Vo sælger pølser og forårsruller m.m. og hele overskuddet bliver skænket til valfarten.

Salg af rosenkranse, bøger, andagtskort, ikoner, medaljoner m.m.

Kl. 15.00: **Andagt** med sakramental velsignelse.

Dagens program slutter kl. ca. 15.45, men folk kan blive på området så længe, de vil.

Velkommen til en festlig, katolsk familiedag på Vor Frue Kloster, Høsterkøb, søndag den 25. maj.

Katolsk Valfarts Komité

ØM-VALFART Søndag den 1. juni 1997

Alle I, som blev døbt til Kristus, har iført jer Kristus (Gal. 3,27).

Kl. 11.00: Valfartsvandring og andagt.
Kl. 12.30: Frokost.
Bodens sakramente og tilbedelse.
Kl. 14.00: Højmesse ved biskop Kozon.

Kristi Legems- og blodsfest

torsdag den 29. maj 1997

Traditionen tro indbydes Storkøbenhavns katolikker til i fællesskab at fejre festdagen i Skt. Therese Kirke, Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup.

Transport: S-tog til Hellerup station eller bus 185 næsten til døren.

Kl. 19.30 højmesse i kirken med efterfølgende procession i Rygaards park.

Velkommen i Skt. Therese Kirke.

Menighedsrådet

Bioetisk udfordring

Hans Christensens indlæg i »katolsk orientering« nr. 7, den 16. april 1997 om kloning m.m. er formuleret i en kirkekritisk holdning, der næppe kan undgå vor opmærksomhed. Du frygter, at kirkens øverste ledelse blot vil gentage et bevidstløst nej til eksperimenter med befrugtede æg og arvemasse fra et menneske - og således vælge den mest bekvemme måde at undgå de teologiske og moralske spørgsmål, som fænomenet kloning præsenterer os for. Det varsler jo »en naturvidenskabelig revolution - uden at kirken synes at have bemærket det«. Men du ønsker gerne, at kirkens teologer tager handsken op - selv om »de for tiden er i en vanskelig situation«, og at de således får mod til at tage sig selv og naturvidenskaben alvorligt. Thi - som du skriver: »Den store, modige videnskabsmand ønsker sine teorier modbevist, så han kan være fødselshjælper for nye og bedre teorier«.

Lad mig da forsøge at give svar på dine spørgsmål, selv om jeg hverken er stor eller modig og hverken videnskabsmand eller teolog. Jeg citerer dine spørgsmål i kursiv.

Først må jeg bemærke om kirken: Meget bliver sagt om den, men bevidstløs, dét er den i hvert fald ikke. Og bekvemme løsninger søger hverken paven eller troslærekongregationen. I øvrigt har paven sikret sig bistand fra videnskabelig kompetence i et paveligt Videnskabernes Akademi - hjemmehørende i Vatikanet.

Dernæst vil jeg anbefale læsning af pavens moral-teologiske rundskrivelse » Veritatis Splendor«, der blev offentliggjort i 1993 og må siges at ligge på forkant med udviklingen. Ikke noget med at blive taget på sengen her. Især vil jeg anbefale afsnit 79-83. De er meget tankevækkende. Og skal vi endelig tale om bevidsthedsniveau i kirken, så har vi som lægfolk det ansvar at tænke med kirken og sammen med kirken. Ikke mindst på områder, der kræver faglig ekspertise. Hans Christensen vil formentlig tiltræde dette synspunkt.

Du spørger: *Hvad er et menneske?*

Grundlæggende må jeg præcisere, at et menneske kan ikke defineres ud fra dets biologiske grundlag alene. Hvis biologer forveksler deres efterhånden omfattende indsigt i menneskets biologi med hele sandheden om mennesket, begår de en klassisk fejl. Mennesket er ikke kun, hvad vi ved om det. Det er noget i sig selv. Det er mere, end vi kan overskue. Det gælder også det menneske, der netop er undfanget i moders liv. Selv om vi herom ved væsentligt mere, end man gjorde på *Thomas Akvinas* tid, og altså i dette spørgsmål ikke kan bruge ham som vejleder, så må vi gøre os følgende klart: Der findes en virkelighed hinsides den naturvidenskabelige begrænsning, og lader vi vor tanke overskride denne grænse, må vi acceptere både filosofiske og teologiske bidrag til en samlet metarealistisk forståelse. I så henseende kan jeg meget anbefale en spændende bog: »Dieu et la science«, forfattet af *Jean Guitton,* en kendt og værdsat religionsfilosof. Han refererer en samtale med to astrofysikere. Bogen er - i udmærket oversættelse - udgivet på dansk i 1992 under titlen »Gud og videnskaben« (Forlaget Forum). Men lad os begynde med biologien.

Hvad svarer biologen på dit spørgsmål? Et menneske er et organisk væsen. Et samfund af celler - koordineret i organdannelse. Et samfund af organer, koordineret i en organisme. Vi kan beskrive en række egenskaber og funktioner hos mennesket, herunder dets intellektuelle og kreative evner. Mennesket er et overordentlig kompliceret væsen, og biologerne kan beskrive et hav af detailler og sammenhænge. Men bagved alle disse detailler aner man en ukendt koordinerende og konstituerende kraft. Den lader sig ikke beskrive, men vi kan slutte fra virkning til årsag og konstatere et virksomt form- og livgivende princip. Dette princip former og konstituerer et menneskes udvikling fra befrugtningen af ægget og videre frem igennem hele livet. Der er ikke i hele denne proces fra befrugtning til død noget spring at konstatere, ikke nogen fundamental ændring, som kunne berettige os til at tale om forstadium (præembryon) til det befrugtede æg.

Forudsætningen er, at samtlige elementer til udvikling af en unik individualitet er til stede fra starten - og den betingelse er opfyldt fra befrugtningstidspunktet - i DNA molekylernes genetiske kode.

Her overtager filosoffen besvarelsen.

Men denne individualitet er ikke noget, der hviler i sig selv. Den er egenskab hos noget andet. For at sige det filosofisk: Den er accidentel, ikke substantiel. Den biologiske individualitet har således en skjult baggrund. Vi kalder den identiteten. Individualiteten er noget, mennesker har. Identiteten er noget, mennesket er. Individualiteten er således en biologisk variant, rodfæstet i menneskets natur. Identiteten er et substantielt grundlag, en person. Ligesom menneskenaturen starter sit individuelle liv i kim, således også personen. Men fra starten er der - i et samlet overblik - tale om en individuel identitet, et retssubjekt med krav på respekt for liv og integritet. Og i besiddelse af menneskelig værdighed.

Nu træder teologen til. Han har noget væsentligt at tilføje, som hverken biologen eller filosoffen kan bidrage med.

Det er åbenbaret os, at mennesker er skabt i Guds billede (1. Mos. 1,27). I Guds billede skabte Han det, som mand og kvinde skabte Han dem. Det vil i første række sige i et personsforhold (Gud-menneske, mand-kvinde) - skabt til dette som person, udrustet med en åndelig sjæl, med evnen til at erkende, med bevidsthed om det erkendte - og med viljens valgfrihed.

Her kommer dit næste spørgsmål: *Hvornår er det et menneske?*

Når skabertanken er inkarneret som et virksomt form- og livgivende princip (sjæl) i et biologisk potentiale (udviklingsmønster).

Du spørger: *Hvad gør en levende, biologisk masse til et menneske?*

Svaret er kort: Skabertanken. Skabelsen af et menneske begynder i Guds tanke. Den skænker kærlighed på menneskets plan. »Det er ikke godt for mennesket at være ene« (1. Mos. 2,18). Kærligheden spirer frem og bærer frugt i foreningen. Æg- og sædcelle er to unikke celler, der bliver til een, den befrugtede ægcelle (zygoten). Den begynder hurtigt at dele sig til et cellesamfund, der formes og styres af et åndeligt princip. Et menneske er skabt. Men temaet kan undtagelsesvist varieres. Hvis en af disse tidlige celler spaltes fra dette cellesamfund i en mitotisk deling (tvilling), så vil det senere forløb vise en fornyet udfoldelse af skaberkraften, der må anskues i tæt forening med stoffet. Individualiteten i den fraspaltede celle og individualiteten i den befrugtede ægcelle er ens, men identiteten er forskellig. Man kan ikke deraf slutte, hverken videnskabeligt eller filosofisk, at der så ikke har været nogen skabt identitet før begge nyskabninger er en realitet. Det har der, først én (ved befrugtningen), så to (ved den mitotiske spaltning) - med hver sin identitet og hver sin intakte individualitet. Det eneste usædvanlige er, at de to personers individualitet er ens - indtil livets forskelsbehandlinger præger forskelligt.

Hvad enten der er tale om én eller to nyskabelser - eller for den sags skyld flere, så er der tale om en inkarnation så intens, at ånd og materie må siges at udgøre én og samme virkelighed. Jean Guitton: Skaberen af dette stof-ånd univers er transcendent, kan ikke udforskes til bunds. Men Han har sørget for indkodning af det biologiske materiale, og koden er Hans hemmelighed. Vi kan dog konstatere koden i dens unike individualitet. Og bagved den øjne den gådefulde identitet.

Nu bliver det spændende, hvis ellers læseren ikke er blevet træt. Spørgsmålet er: Hvordan fremkaldes den skjulte identitet? Hvordan går det til, at mennesket med tiden bliver sig denne identitet bevidst?

Jo, det kræver vækst, og vækst kræver delagtiggørelse i ånd. Her er altså tale om en ressourcetilførelse og ikke kun tale om en udvikling af et på forhånd givet materiale (potentiale). Det begynder med den trygge rede i moders liv, hvis ellers moderen accepterer og værner det spæde liv. Det fortsætter i forældrenes omsorg for det opvoksende barn, og det voksne menneske søger nu tilflugt i venskab med Gud. Nu sker der vækst i gudserkendelse, men - skriver pave *Johannes Paul II:* »Ved at åbenbare hemmelighederne om Faderen og Hans kærlighed - åbenbarer Kristus, den nye Adam, fuldt ud mennesket for det selv - og viser det dets herlige kald« (»Redemptor Hominis«, kap. 8. Udgivet 1980 af Niels Steensens forlag under titlen »Menneskets forløser«). Læs det, det er en pragtfuld tekst. Vi vokser altså i trosbevidsthed og forståelse af, hvem Gud er og hvem vi selv er. Det gør vi ikke i kraft af os selv, men i kraft af den ånd, der skænkes os.

Nu sker der så det, at denne fornemme sammenhæng manipuleres af mennesker, som af forskellig årsag ønsker befrugtning uden om den naturlige vej. Baggrunden kan være barnløshed, og teknikken står til rådighed på laboratoriet. Man afgiver sæd og modne æg. Man befrugter måske 5-10 æg og fører nogle af dem op i livmoderen, hvor der kan udvikle sig ét eller flere fostre. Det kan jo være vanskeligt at drage konsekvens af, men man klarer problemet ved at lade ét foster udvikle sig. Resten destrueres. Man kalder det ikke abort, men fosterreduktion. Men der var fortsat æg i reserve. Disse overskydende æg kan destrueres eller nedfryses til senere brug, eller doneres til anden side, eller bruges som materiale til forskning, evt. i form af kloning, hvis dette med tiden bliver legaliseret.

Kloning er en teknik, der sætter laboratoriet i stand til at fjerne kærnen og dermed arvemassen fra en sådan celle og erstatte den med en anden. Det kan være en celle fra en blodprøve. Resultatet er udskiftning af individualiteten (ikke identiteten). Den nye individualitet er blevet ensrettet efter den nye donor. Altså dog en slags forældreskab.

Nu kommer dine supplerende spørgsmål: *Er et klonet væsen et individ - udrustet med en sjæl?*

Jeg må svare ja. Individualiteten er udskiftet, ikke identiteten. Og hvis man i efterforløbet kan konstatere udfoldelsen af et form- og livgivende princip, så bekræfter det formodningen. Skaberen har inkarneret sin kraft og trækker den ikke tilbage, fordi der bliver manipuleret med den. Men hvilken krænkelse er det dog ikke - af Skaberens ære og menneskets værdighed. Indgrebet er under alle omstændigheder - og uanset handlingens motivation - et »intrinsece Malum« (Das in sich Schlechte - jfr. »Veritatis Splendor«, 79-83).

Kan man bruge nogle organer fra et klonet væsen uden at tale om drab?

Nej. Det ville være at behandle et klonet væsen som organdepot og at skøjte hen over identiteten.

Har et klonet væsen rettigheder?

Ja, menneskerettigheder.

Er et klonet foster implanteret i en griselivmoder et menneske?

Ja, et foster er ikke en del af moderorganismen, hvilket mange tror. Heller ikke en del af en rugemoderorganisme, det være sig menneske eller svin. I øvrigt må jeg sige, at tanken forekommer mig at være svinsk. Hvad man dog kan finde på at forestille sig. Der var meget, man ellers kunne tilføje, men jeg må slutte.

Læge Flemming Kieler

Neokatekumenatet bliver til rent terperi og ødelagt tid

I »katolsk orientering« nr. 7 1997 beskrives Neokatekumenatet. Bl. a. at de organiserer sig i grupper på 50 personer, som så gennemløber et trosliv kollektivt i 6 stadier. Det er ret mange stadier, som virker nærmest militant og uoverskueligt.

Og da troslivet jo finder sted inde i hovedet på folk er det også lidt mærkeligt, at tale om stadier. Stadier kender vi til i forbindelse med det fysiske menneskeliv, barndom, ungdom, voksenalder, i forbindelse med tid, tilrettelæggelse af processer som skal foregå i den fysiske verden.

Menneskehedens historie tilskrives også stadier; det er forskerne som inddeler historien i antikken, middelalderen, nyere tid osv. for bedre at kunne holde styr på faget og gennemskue menneskehedens udvikling.

I troslivet er der også noget der hedder videnstilegnelse, som foregår i stadier på grund af tid, men ikke på grund af tro. Det må være ret svært at få 50 mennesker til at acceptere det samme pensum. I skolen kunne man før få 13 i karakterbogen, henholdsvis springe en klasse over hvis man havde læst forud på næste års pensum.

At nogen er forud af egen interesse er den kollektivistiske bevægelse Neokatekumenatets ømme punkt. Der kan jo også være nogen der er bagud - fra tid til anden miste interessen, skal de mon sidde efter og optages i en gruppe der er bagefter den de kom fra?

Troen har stadier i forbindelse med menneskehedens historie, og det enkelte individs tro har stadier og pauser i forbindelse med tid, at overkomme. Er man medlem af Neokatekumenatet skal man overkomme virkeligt meget, samtidig med alt det andet som livet dagligt byder byder på også skal overkommes. Det bliver ikke til andet end rent terperi og ødelagt tid.

Hans Thams Clausen

Katolsk radiogudstjeneste i P1

Mandag den 19. maj (2. pinsedag) kl. 17.00 transmitteres højmessen fra Vor Frue Kirke i Silkeborg. Celebrant og prædikant er pastor Reinhold Sahner.

Jubelåret 2000
- Hvad vil vi med det?

Af pater Anton Dekkers, S.J.

Op til årtusindskiftet opfordrer kirken os til to ting: til at fordybe os i vor tro samt til at forny og styrke den. Begge dele er vigtige.

Når vi fordyber os i vor tro, ser vi mest på fortid og nutid. Vi bliver os den rigdom bevidst, som vi ufortjent har fået. Vi føler taknemmelighed og glæde, blandet med anger over at have forvaltet gaven så middelmådigt. Når vi beder Gud om - og selv bestræber os på - at forny og styrke vor tro, ser vi snarere på fremtiden: Hvordan vil vi bruge vor tro? Troen har jo konsekvenser for vor livsform, vor livsførelse og vore handlinger.

Personlig udvikling?

Vi ser i disse år en voksende individualisme, også på troens område. Mange spørger efter former for fromhedsliv, hvori de selv trives bedst. Der findes efterhånden en hel del fromheds-nicher i vor kirke. Man fristes næsten til at sige: noget for enhver smag.

Det er typisk, at de ofte bygger på egne oplevelser eller andres åbenbaringer. Og typisk er det, at de viser vejen til en personlig spirituel udvikling. Det skal dog ikke betragtes som selvoptagethed og »selv«-realisering altsammen. Oftest ligger der et oprigtigt ønske om at tjene Gud og næsten bag.

En ting skal vi dog med kritisk sans være opmærksom på: ofte synes den komplicerede verden omkring os langt borte. Fromheden er ikke ligefrem optaget af verden. Troen sættes ikke i umiddelbar forbindelse med verdens problemer. Verden får ikke den store opmærksomhed, hvis den da ikke ligefrem holdes ude. Den kan være farlig og er en fristelse. Den betragtes med kritiske øjne og holdes på behørig afstand. Holdningen over for omverdenen rækker i hverdagen ofte ikke meget længere end til den personlige kristne omsorg og den umiddelbare, nære næstekærlighed.

Er vort ønske om, at jubelåret må bringe os en fornyelse og styrkelse af troen, ensidigt orienteret hen imod vor egen og kirkens spirituelle udvikling, er det for snævert. Hvorfor?

Vi er ikke hovedperson i vor egen tilværelse

Det er for snævert, fordi et sådant syn på fromhed ikke står med begge ben plantet på evangeliets frodige jord. Som kristne og som kirke sender Jesus os ud til tjeneste for verden. Ja, kirken er ligefrem til for verden. »I er jordens salt« og »I er verdens lys«, siger han til os.

Det andet Vatikankoncil siger om kirken, at den er »som surdejen og som sjælen i menneskesamfundet for at forny det i Kristus og omforme det til en Guds familie« (Gaudium et Spes, nr. 40). Derfor skal vort trosliv være udadvendt. Som Jesus selv skal også vi råbe samtiden op, revse den og rose den, vise den de veje, den skal gå, påvirke den i ord og frem for alt i gerning, og ikke være bange for at få magthaverne på nakken.

Troen har i høj grad også en »verdslig«, ja, en politisk dimension. Nøgleordet er her solidaritet. Når vi ser verden omkring os, bør solidaritet være vor grundholdning og vort udgangspunkt. Som Jesus selv skal også vi være vidt åbne for de konkrete udfordringer, verden stiller os over for. Vi skal ikke trække os tilbage i et elfenbenstårn.

Det var Kirkernes Verdensråd, der engang i slutningen af tresserne sagde: »Det er verden sætter kirkens dagsorden«. Siden da har de kristne kirker i fællesskab sammenfattet verdens mest påtrængende behov i tre ord: Retfærdighed (ingen må udelukkes og blive tabere), Fred (gensidig forståelse og forsoning skal afløse al mistro og had) samt Skaberværkets Bevarelse (vi skal ophøre med at mishandle og udplyndre vor jord, så den kan være beboelig også for vore efterkommere).

En økumenisk proces er sat i gang for at arbejde med dette. Vi skal med al kraft satse på, at verden - også ved vor hjælp - bliver til en bedre verden. Den skal blive til det »Guds rige«, hvor alle mennesker har lært, hvad der er Guds vilje og lever og handler derefter. Det er den dybere mening med Jesu missionsbefaling, når han siger: Gør alle til mine disciple«. Vi kan ikke nøjes med den tidehvervske holdning: »evangeliet forkyndes i dette land, og mennesker døbes; alt andet skal kirken ikke blande sig i«.

Konsekvenserne af vor tro går langt ud over vort private gudsforhold og vor personlige taknemlighed, glæde og tryghed ved troen. Gud og mit medmenneske er hovedpersonerne i mit trosliv. Derfor skal vi ikke rejse en mur mellem os selv og verden. Konsekvenserne af vor tro skal være, at vi bestandig ser os omkring og spørger os selv: hvordan bidrager jeg til, at Guds plan med verden og menneskene kan virkeliggøres?

Hvad kan verden forvente af vort jubelår?

Det skulle være klart, at alt dette har noget at gøre med »Jubelåret 2000«. På vej dertil kan vi ikke nøjes med smukke og fromme betragtninger og kirkelige fejringer. Vi skal også stille os spørgsmålet: hvad kan verden forvente sig af os ved dette årtusindskifte? Hvis vi ikke stiller os dette spørgsmål, risikerer alle de smukke ord, der lyder ved denne lejlighed, at blive tom retorik. I hvert fald ville verden ikke få gavn af dem.

At tro er i højeste grad ensbetydende med at handle for andre. Paven har meget klart gjort dette til sit eget anliggende i rundskrivelsen »Om det kommende tredje årtusind«. Han taler om den oprindelige bibelske betydning af begrebet »Jubelår« (nr. 11-13) og flere steder uddyber han, hvordan dette bibelske begreb har sin fulde gyldighed også i dag (f.eks. nr. 36, 38, 46 og navnlig 51). Derom mere i en næste artikel.

At tro er i højeste grad ensbetydende med at handle for andre. Paven har meget klart gjort dette til sit eget anliggende i rundskrivelsen »Om det kommende tredje årtusind«.

Jesus underviser jøderne. Vatikanets frimærke til en værdi af 2.500 lire er udsendt i efteråret 1996 i anledning af det forestående jubelår. Billedet er langt ældre - fra midten af 1200-tallet. I middelalderen måtte jøderne i Europa værs'go gå med den spidse hovedbeklædning, så man kunne kende dem. *Foto KNA*

IUBILAEUM
CHRISTUS HERRE
HODIE SEMPER
A. D. 2000

Redaktion

Biskoppens jubelår-komitè
i samarbejde med
»katolsk orientering«

Skt. Knuds Skole i Århus søger pædagoger til skolefritidsordningen

Til skolefritidsordningen ved Skt. Knuds Skole søges pr. 1. august 1997 tre pædagoger, eller anderledes kvalificerede.

Alle tre stillinger er med en beskæftigelsesgrad på ca. 55%.

Skt. Knuds Skole er en kristen katolsk privatskole, beliggende i Århus centrum. Vi har en spændende børnegruppe: katolske børn, ikke katolske børn, danske børn og børn fra andre lande.

Vi er en hyggelig lille skolefritidsordning med ca. 60 børn og fem ansatte. Løn- og ansættelsesforhold i henhold til gældende overenskomst.

Skulle dette have vakt din interesse, er du velkommen til at aflægge os et besøg - ring først. Yderligere oplysninger fås hos Tim Friche, leder af skolefritidsordningen.

Vi regner med at holde ansættelsessamtaler ca. i uge 20. Din ansøgning skal derfor være os i hænde senest den 29. maj 1997 og skal stiles til bestyrelsen, att. skoleleder Ole-Chr. M. Plum.

Skt. Knuds Skole
Ryesgade 24, 8100 Århus C.
Tlf. 86 13 75 11

I dag forsikrer vi alt!
ALM. BRAND
Alm. Brand Lyngby
Lyngby Hovedgade 4, 2800 Lyngby
Telefon 45 96 70 00

I Zaire er omkring 400 katolske missionærer og ordenssøstre flygtet p.g.a. plyndringer og vold. Mere end 55 missionsstationer og uddannelsessteder har kirken måttet lukke. *Foto KNA.*

Krav om politisk ansvarlighed

Nairobi (KNA) - De katolske biskopper i Afrika har opfordret de politisk ansvarlige til at finde varige løsninger for kriseområderne i Zaire, Rwanda og Burundi. Kirken ønsker at deltage og vil i løbet af kort tid sende seks biskopper til Rwanda og Burundi for at hjælpe med til at løse konflikterne mellem de forskellige folkegrupper, hedder det i en erklæring fra biskopperne efter et ugelangt møde i Nairobi.

Biskopperne fordømmer enhver etnisk magtanvendelse som »en ideologi, der ved folkemord har bragt uendelig lidelse og elendighed over vort elskede kontinent Afrika's sønner og døtre«.

Biskopperne opfordrer regeringerne i alle Afrikas lande til at modarbejde korruption, despotisme og militarisme. Sådanne regeringer burde afsættes, hvis kontinentet igen skal have en plads i den civiliserede verden. Samtidig opfordres det internationale samfund til ikke at unddrage sig ansvarligheden for Afrikas kriseområder.

I mødet, der blev ledet af kuriekardinal *Bernardin Gantin*, deltog mere end 40 biskopper fra alle dele af Afrika.

Menneskerettigheder krænkes i Zimbabwe

Washington/Harare (KNA) - Biskop *Helmut Reckter* fra Chinhoyi meddelte for kort tid siden til det katolske nyhedsbureau CNS i Washington, at Zimbabwes katolske bispekonference har beklaget sig over, at menneskerettighederne i landet krænkes.

Ifølge biskop Reckter nævner bispekonferencens henvendelse også regeringstroppernes voldshandlinger mod en væbnet opstand i 1980. I perioden 1981 til 1987 var der mere end 7.000 tilfælde af mord, tortur og andre krænkelser af menneskerettighederne i det vestlige Matabeleland, men der forestår endnu at overveje særlige faktorer, før biskoppernes rapport kan blive offentliggjort.

Rapporten blev udfærdiget af den biskoppelige kommission »Justitia et Pax« på grundlag af øjenvidneberetninger, og en gruppe jurister, der overvejende beskæftiger sig med menneskerettigheder, har medvirket ved rapportens udfærdigelse.

Regeringen beskyldes for korruption

I en rapport, udfærdiget af »Justitia et Pax« og offentliggjort for nylig i Harare, beskyldes regeringen for korruption og ringeagt for demokratiet. Regeringen beskyldes for tiltagende arrogance og for at tilsidesætte omsorgen for samfundets fælles goder. Kommissionen kritiserer, at forsvarsudgifterne stadig stiger og at de økonomiske midler til sundhedsvæsenet fortsat beskæres.

Flere til pavemesse i Prag end til rock-koncert

Pave Johannes Paul II besøgte Tjekkiet for tredje gang på syv år

Prag (KNA) - Pave *Johannes Paul II's* seneste besøg i Tjekkiet - det tredje i løbet af syv år - stod i forsoningens tegn. Paven anbefalede den hellige Adalbert, en fremsynet tænker i sin tid, som skytshelgen for enheden i Europa. Markeringen af 1000-året for *Adalberts* død var den direkte anledning til besøget.

Paven tog kegler, da han foreslog, at man nedsatte en kommission med repræsentanter for både kirke og stat, som skulle beskæftige sig med de problemer, der er forbundet med tilbageleveringen af de ejendomme, som kommunisterne konfiskerede fra kirken. Det drejer sig om 630 af oprindelig mere end 2000 bygninger.

Symbolsk gave

Som en symbolsk gave til tjekkerne havde paven medbragt en kopi af den bulle, hvormed pave *Clemens VI* for 650 år siden lod den kristne verden forstå, at han havde anerkendt universitetet i Prag. I benediktinerklostret Brevnov i udkanten af byen mødtes han med ordensfolk og udtalte sin anerkendelse af deres indsats for unge, gamle, syge og for udsatte grupper i samfundet. Det var et bevægende øjeblik, da den snart 77-årige polske pave omfavnede den 84-årige abbed i Brevnov-klostret, som den hellige Adalbert grundlagde i 992, og som fungerede som statsarkiv i kommunisttiden.

Økumenisk velvilje

Det var et udtryk for pavens velvilje over for protestanter og over for mennesker med et distant forhold til kirken, da han gjorde sig til talsmand for en rehabilitering af *Jan Hus*, reformatoren, som blev dømt som kætter og brændt på bålet i Konstanz i 1415.

I domkirken i Prag deltog paven i en økumenisk gudstjeneste og bad om gensidig forståelse. Her havde *Pavel Smetana* taget ordet; Smetana, der er præsident for landets økumeniske kirkeråd, havde boykottet et økumenisk møde i forbindelse med pavebesøget i 1995, fordi han var utilfreds med, at martyren *Jan Sarkander* var blevet helgenkåret. At paven henviste til den økumeniske kommission, som beskæftiger sig med Jan Hus og med den kirkelige anerkendelse af ham, må den kirkefremmede halvdel af den tjekkiske befolkning også være glad for. Hus er et nationalt symbol.

Under besøget i Prag så paven ud til at være i god form. Tilsyneladende gjorde det ham godt at møde den begejstrede ungdom til en gudstjeneste i Hradec Kralove. Men gik man en tur i Prags gamle bydel, var der næppe nogen på gaden, der vidste, at paven var på besøg. Ingen bannere, ingen flag og ingen menneskemasser, der havde taget opstilling langs vejen.

Alligevel kom der mere end 120.000 mennesker til friluftsmessen i Prag; det var flere, end *Michael Jackson* kunne samle om sig i september i fjor. Foruden tjekker var der polakker, slovakker og russere.

Bevæbnet mand tilbageholdt

Forbigående måtte politiet tilbageholde en yngre mand med en gaspistol, som ville krydse den vej, ad hvilken paven og hans følge netop kom kørende. Manden blev kort efter sat på fri fod.

David mod Goliat

Brasiliens landarbejdere gør regeringen nervøs

Rio de Janeiro (KNA) - Storgodsbesidderen på præsidentembedet og hans landreformminister tog grundigt fejl. Begge havde offentligt erklæret, at den primitive og umodne landarbejderbevægelses stjernemarch ville blive en total fiasko - kun et halvt dusin ville nå Brasilia.

Men så stod der pludselig 100.000 landarbejdere og sympatisører foran *Fernando Henrique Cardosos* præsidentpalads og krævede hans minister *Raul Jungmanns* afgang.

At landarbejderbevægelsen netop den 17. april fik tilslutning til den hidtil største nationale protest mod den neoliberale Cardoso-regering var ingen tilfældighed. Netop for et år siden gav *Almir Gabriel*, guvernør for Amazondelstaten Para og Cardosos nære ven, ordre til en militæraktion mod de protesterende landarbejdere. Ifølge den officielle fremstilling døde 19 mennesker i kugleregnen fra maskinpistoler. Den katolske præst, *Luis Moraro* holdt for nyligt en mindegudstjeneste over 32 døde.

Gav ordre til massakre

Ingen af de 155 militærskytter er blevet anholdt eller blot suspenderet fra tjeneste. En proces imod dem vil - hvis den overhovedet indledes - først finde sted efter år 2000. Guvernør Gabriel er ligeledes kommet godt fra det, skønt han ved protesterne i Brasilia og i Paras hovedstad Belem er blevet betegnet som den, der direkte gav ordre til massakren.

Af de overlevende efter massakren deltog flere i stjernemarchen over 1.100 km. og ved mindegudstjenesten foran nationalkongressen i øsende regnvejr var det ikke blot dem, der græd. Biskop *Louiz Demetrio Valentini* fra Jales udtalte en velsignelse, som var formuleret af biskop *Pedro Casaldaliga Pla* fra Sao Felix og som flere hundrede landarbejdere og 40 franciskanere højlydt gentog. Her krævedes en virkelig agrarreform, værdigt arbejde og sandt demokrati.

Da stjernemarchens succes var til at få øje på, greb præsidenten ind og anslog forsonlige toner, idet han var parat til at modtage en delegation fra landarbejderbevægelsen. »Hvis vi rækker hinanden hånden, kan der fordeles jord til endnu flere mennesker«, sagde han.

Brasiliens biskopper har i flere erklæringer støttet landarbejderbevægelsen og fordømt den uretfærdige fordeling af ejendom. Det er biskoppernes opfattelse, at den neo-liberale ordning på en grusom og hjerteløs måde skiller sig af med de svage og de mindre konkurrencedueligе og hindrer dermed millioner i at udøve deres borgerrettigheder.

Et attentat i Ægypten har kostet tre koptiske kristne livet. Siden 1992 har islamiske fundamentalister dræbt 1.170. Den militante muslimske organisation »Dschamaat Islamija« gøres ansvarlig for terrorhandlingerne. Organisationen arbejder på at gøre Ægypten til en islamisk stat. Ca. 10 % af den ægyptiske befolkning er koptere. Billedet viser kristne kopteres gudstjeneste i Cairo. *Foto KNA.*

De nordiske biskopper på ad limina besøg i Rom

Pave *Johannes Paul II* overrækker biskop *Czeslaw Kozon* et bispekors.

Biskopperne også på besøg hos Troslærekongregationen

Af Knud Helsted Kluge

De nordiske biskopper var i Rom til det såkaldte ad limina-besøg, hvor de efter eget ønske mødte Troslærekongregationen. Biskop *Czeslaw Kozon* fortæller i dette interview om mødet, hvor man bl.a. drøftede det prekære spørgsmål omkring fraskilte gengifte. Biskopperne fremsatte ønske om, at det skal gøres lettere at konstatere en eventuel ugyldighed af et ægteskab.

De nordiske biskopper har på deres ad limina-besøg i Rom udover et besøg hos paven bl.a. også været i Troslærekongregationen, Rådet for de kristnes enhed og Kleruskongregationen. Hører det med til besøget?
Man besøger de kontorer, biskopperne synes er relevante og med hvem man har noget vigtigt at tale om. Vi har besøgt de departementer, der var relevante for vore bispedømmer. I Troslærekongregationen blev vi modtaget af sekretæren, ærkebiskop *Bertone*. Vi var sammen med kardinal *Ratzinger* en halv time. Han havde travlt med at give interviews til journalister, da det var dagen før hans 70 års fødselsdag.

Det spørgsmål vi rejste i troslærekongregationen havde noget at gøre med det prekære spørgsmål om fraskilte gengifte, men kun ud fra en ganske enkelt detalje. Når to døbte mennesker også ikke-troende indgår ægteskab, så er det pr. definition et sakramente og i kraft deraf uopløseligt. Vi ser ofte, at ægteskaber bryder sammen, og hvis en af parterne så vil indgå et nyt ægteskab med en katolik, får vi problemet ind på livet.

Der er ikke tale om at få konstateret eller højtideligt fastslået, at alle ægteskaber, der indgåes af døbte, ikke-troende, ikke-praktiserende automatisk er ugyldige. Det ville være en uretfærdighed over for andre kristne, at de næsten pr. definition er ude af stand til at indgå et gyldigt ægteskab.

Der, hvor vi vil hen og hvor kongregationen også vil hen, er, at det skal være lettere at efterprøve og konstatere en eventuel ugyldighed af sådanne ægteskaber. Nogle gange må man konstatere, at et ægteskab kan være ugyldigt. Ikke på grund af mangel på tro - for det er også svært at stille kriterier op for - men hvis man hæfter sig ved det, som man normalt spørger om ved en ægteskabsproces, nemlig ens indstilling til ægteskabet, som jo også ofte hænger sammen med den religiøse praksis.

F.eks.: regner man ægteskabet for uopløseligt, regner man det for et sakramente, regner man troskaben for væsentlig.

Meget ofte er der således mennesker, som har et syn på ægteskabet som gør, at det faktisk ikke kan være gyldigt i katolsk sammenhæng. Det var opmuntrende at høre, at kongregationen - uden vores forespørgsel - var begyndt at beskæftige sig med dette spørgsmål.

Aflægger I rapport, har I samtale, får I respons- eller fremlægger I bare jeres synspunkter?
Vi har nogle emner med, som vi gerne vil drøfte med Troslærekongregationen. Det er ikke sådan, at vi bliver udspurgt eller skal stå til regnskab. Vi har nogle spørgsmål, som vi synes er relevante og gerne vil høre kongregationens mening om, og vi vil også meget gerne foranledige, at tingene bliver taget op til drøftelse. Nu var det overflødigt i dette tilfælde, fordi det var noget, man var opmærksom på.

Det er jo et emne, der drøftes i flere bispedømmer bl.a. England og Tyskland foruden selvfølgelig de nordiske lande!
Det er stort set aktuelt overalt, det er kun tallene, der er forskellige og så den mentalitet, man møder problemet med. Men problemet eksisterer overalt.

Du har selv tidligere været medlem af den kirkelige domstol. Hvor mange ægteskabssager behandles ved denne domstol i Danmark om året?
Ja, jeg husker ikke tallene nøjagtigt, men vores domstol har temmelig mange sager, dels egne danske sager, dels appelsager fra Sverige. Men heldigvis ender de fleste sager da med en ugyldighedserklæring.

Troslærekongregationen er, som du anfører, opmærksom på problemet omkring ægteskabssager, og man kunne spørge: »Hvad sker der så?« Kommer der noget udspil fra Vatikanets side desangående, eller overlades det til de enkelte bispedømmer at opfordre til at gøre brug af domstolene? Dette interview betyder måske, at der kommer endnu flere ægteskabssager i domstolen!
Det ville være godt, hvis det var tilfældet. Nu er det ikke så revolutionerende, for spørgsmålet har været fremme i ny og næ. Det har også været fremsat af de nordiske domstole på et meget tidligt tidspunkt. Men det er altså kun en enkelt dame. Jeg kan også forestille mig - når det er på dette særlige grundlag - at man så måske kunne få lov til at stille færre krav til bevisbyrden. Det vigtige er, at der er objektive kriterier.

Talte I med troslærekongregationen om andre emner?
Vi kom ganske kort ind på velsignelse af homofile par - i lyset af at man for tiden i Danmark og Norge taler herom. Det er en trend, at man ligestiller andre samlivsformer med ægteskabet.

Til dette sagde kardinal *Ratzinger* flere gode ting. Han nævnte vanskeligheden ved at overbevise folk om kirkens holdning, når de nu havde affundet sig med noget, som det omgivende samfund har accepteret. Men - og det tror jeg også gælder andre spørgsmål - trods det, at den katolske kirke angribes og udsættes for massiv kritik fra mange sider, for at være konservativ og bagstræberisk, så ser mange også uden for kirken hen til den som et sted, hvor traditionelle kristne værdier bliver bevaret og forsvaret.

Bør der ikke være en pastoral omsorg for homofile, hvoraf flere jo ikke selv har valgt deres seksuelle orientering?
Troslærekongregationen har udgivet et par dokumenter, hvor der ikke tales imod det at være homofil, men ene og alene om den homofile praksis, hvad enten den finder sted frit eller i et stabilt forhold. Det er vigtigt at få slået fast, at det er det eneste, man udtaler sig imod.

Man kan altså ikke velsigne et homofilt par, når man ikke kan gå ind for denne livsform!
Nej, det kan man ikke, for det vil straks blive tolket som en anerkendelse. Selv om det kan lyde mærkeligt at være karrig med velsignelser, så er man nogle gange nødt til at være forsigtig for ikke at udsende misvisende signaler, om hvad der er rigtigt og forkert.

Hvad vil en velsignelse egentlig sige? Hvad ligger der teologisk i velsignelsen?
Det er en højtidelig form for forbøn, hvor man i en kirkelig sammenhæng offentligt nedbeder Guds hjælp over mennesker, ting og steder, og dermed drager deres anvendelse og bestemmelse ind i en åndelig sammenhæng. Drejer det sig om mennesker bliver deres kald og livsform endvidere fremstillet som et udtryk for kristen efterfølgelse

Er der redegjort for specielle forhold omkring det økumeniske, og som ikke er indeholdt i pavens tale?
Paven talte især om dialogen mellem den katolske kirke og den evangelisk-lutherske kirke i Norden. Jeg har ikke så meget at tilføje, ud over, at det efterhånden er blevet et samlet nordisk projekt. Til at begynde med var det kun et initiativ mellem den katolske kirke og statskirkerne i Sverige og Finland, men det blev hurtigt et anliggende for hele Norden - ganske vist med forskel i engagement og forudsætninger. Men vigtigt er det at konstatere, at alle nordiske folkekirker deltager.

Biskopperne var i audiens hos paven. Hvordan er hans helbred?
Paven er en ældre mand, og rent fysisk går det langsomt med hans bevægelser, men ellers er han frisk og i godt humør og hans åndelige evner er på toppen, og han spørger interesseret og er forberedt ved samtaler.

Biskoppernes tale til paven og pavens tale til biskopperne gengives på de næste sider.

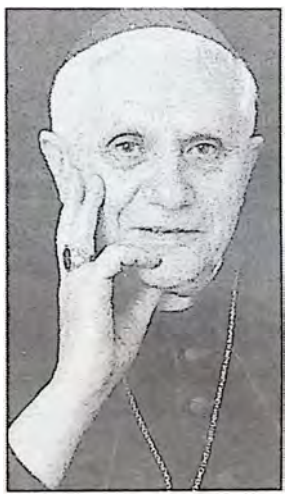

Kardinal *Joseph Ratzinger*.

Ad limina-besøg

Alle verdens biskopper skal hvert 5. år aflægge et såkaldt »ad limina«-besøg i Rom hos paven og de romerske kongregationer, dels for at afgive beretning om deres bispedømmers tilstand og kirkens udvikling i de pågældende lande, dels for gennem dette besøg at vise fællesskabet med paven, Peters efterfølger. Det er ordnet landevis.

Der er en ganske bestemt turnus, som de enkelte lande følger. Store lande med mange biskopper har flere ad limina-besøg. Hele bispekonferencen - hvis den er meget stor - kommer ikke samlet til paven, men gruppevis. Forud for besøget udarbejdes en såkaldt femårs-rapport som afleveres til bispekongregationen og derefter fordeles til og studeres i andre af kuriens departementer.

Ad limina betyder oversat »til tærsklen« - underforstået »apostlenes dørtærskel« netop for at fortælle, at det er apostlenes grave - de steder, hvor apostlene Peter og Paulus har levet - man besøger.

Med til besøget hører også et besøg i Roms fire hovedkirker, hvor der bliver holdt en andagt.

De nordiske biskopper til pave Johannes Paul II:

Kirken vokser i de nordiske lande

Hellige Fader!
Den skandinaviske bispekonference er glad for endnu en gang at kunne drage på ad limina-besøg for at bevidne den forbundethed, som er dem imellem, og som forbinder lokalkirkerne i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige med den verdensomspændende kirke med Dem, hellige Fader, som hyrde.

Når vi ser tilbage på livet i lokalkirkerne igennem de seneste fem år, kan vi de fleste steder se, at kirken ganske langsomt vokser. Det gælder både antallet af troende, kirkens indre enhed og det omgivende samfunds anerkendelse af kirken. I den forbindelse tænker vi i taknemmelighed på biskop *Theodor Suhrs* liv og virke; det var ham, der grundlagde vores bispekonference. Han døde for nylig i Danmark, 101 år gammel.

Med rette er vores bispekonference af den opfattelse, at kirken i Nordeuropa har det godt, og at den ikke er splittet i forskellige retninger. At denne påstand er rigtig, ses tydeligt af den vellykkede synode, som bispedømmet Stockholm afholdt i 1995. Den var gennem længere tid blevet forberedt i menighederne, og den kulminerede i en festlig, fælles afslutning i Vadstena.

Nogle steder er der flere præstekald, lige som interessen for ordenslivet, især de kontemplative, kvindelige ordener, er blevet større i vores del af verden. Foruroligende er det derimod, at det talmæssigt går tilbage for de apostolisk virksomme søstre. Hos en del af vore lægfolk kan vi også konstatere et intensiveret kirkeligt engagement. Vi er især glade for, at et stigende antal børn og unge deltager i religionsundervisningen og viser interesse for kirkens fremtid. Det har vakt megen genklang, at De har inviteret de unge til den XII. verdensungdomsdag i Paris til sommer.

Vi er helt klar over, at denne positive udvikling i livet i kirken næppe havde været mulig uden den tyske bispekonferences, Bonifatius- og Ansgarværkernes hjælp og de tyske præsters solidaritet.

Vores taknemmelighed over for kirkens herre lukker ikke vore øjne for de problemer, som vore lokalkirker møder i deres sækulariserede omverden. Ud over de store problemer, som arbejdsløsheden fører med sig, og som især har sat unge mennesker i meget vanskelige situationer er den store spredning af katolikker og katolske indvandrere i vore lande - som dækker ret store arealer - en pastoral udfordring for os alle.

Et anliggende, som i særlig grad ligger os på sinde, er familiens situation. Den er truet i vores såvel som i mange andre lande. Ægtefolk møder store menneskelige udfordringer, og den statslige lovgivning truer med at udhule normerne for familielivet. Problemet med de mange ødelagte ægteskaber bekymrer os, og vi leder efter løsninger, som er både teologisk og pastoralt forsvarlige.

Ved vort ad limina-besøg for fem år siden gjorde vi opmærksom på den berigelse, som de mange katolske indvandrere er for vore lokalkirker og for vore lande. Den pastorale opgave, som går ud på at koble sjælesorgen for udlændinge sammen med sognearbejdet, er dog endnu ikke løst. Dertil kommer et nyt problem: de mange illegale indvandrere, som risikerer at blive en ikke-anerkendt, anonym gruppe i samfundet. I den forbindelse er der god brug for vore Caritas-organisationer.

Hellige Fader, jeg vil også henlede deres opmærksomhed på den udvikling i den økumeniske dialog, som giver os grund til at være taknemmelige. Sidst vi besøgte Dem, talte vi om nødvendigheden af at tage konkrete skridt til en økumenisk forståelse på det lokale plan. I dag kan vi give eksempler på sådanne skridt: Vi har holdt tre møder med biskopperne for de lutherske folkekirker, og inden længe vil en luthersk/katolsk samtalegruppe begynde at drøfte spørgsmålet om det kirkelige embede. For Norges vedkommende vil jeg også gøre opmærksom på de økumeniske festligheder i anledning af 1000-året for kristendommens indførelse i 1995. Også festen for den hellige Henrik, Finlands skytshelgen, som hvert år fejres her i Rom, har økumenisk betydning.

I de økumeniske bestræbelser er rundskrivelsen »Ut unum sint« en stor hjælp, som vi er Dem meget taknemmelig for. Det glæder os især, at De i rundskrivelsen nævner Deres pastoralbesøg i vore lande i 1989 og Birgitta af Sveriges helgenjubilæum i 1991. I denne forbindelse vil vi endnu en gang gøre opmærksom på den hellige Birgittas betydning for Europa. Hellige Fader, vi vil anmode Dem om at ophøje den hellige *Birgitta* til Europas værnehelgen i lighed med *Benedikt, Kyrillos* og *Methodios*. For vore lokalkirker og for vores økumeniske bevægelse ville det også være en hjælp, hvis *Elisabeth Hesselblad*, grundlæggeren af den svenske gren af Birgittaordenen, i nær fremtid blev saligkåret, sådan som det skete med danskeren *Niels Steensen* i 1988. Hendes person og hendes virke vil sammen med vore lokalkirkers helgener være et tegn på kraften i Guds nåde og et forbillede for vore troende.

Hellige Fader, Vi ved, at De har vore lokalkirker i de fem nordiske lande med i Deres bøn og i tankerne, når De fejrer eukaristien. Det takker vi Dem for og håber, at Guds nåde vil bære frugt særligt i de tre år, i hvilke vi forbereder jubelåret 2000. Vi anbefaler Deres person og de store opgaver, som påhviler Dem, til kirkens herre, han, som har udvalgt os til sin tjeneste.

Biskopperne ses her i bøn med pave *Johannes Paul II*. Til højr *chael Hornbech-Madsen (th)*.

Biskop *Paul Verschuren.*

Elisabeth Hesselblad.

Den hellige Birgitta.

Pavens tale til de nordisk

Kære brødre i bispeembedet!
1. Det er mig en stor glæde at kunne byde jer velkommen i 'Peters hus' - jer, til hvem sjælesorgen for Guds folk i Skandinavien er betroet.

Ad limina-besøget fører jer til apostelfyrsterne Peters og Paulus' grave, for at I skal blive styrket i bevidstheden om det ansvar, I har som apostlenes efterfølgere, og for at I skal få en endnu stærkere erfaring af fællesskabet med biskoppen af Rom. Ad limina-besøg har i virkeligheden en ganske særlig betydning i kirkens liv, fordi de »i en vis forstand er højdepunktet i forholdet mellem den enkelte lokalkirkes hyrde og den romerske biskop« (1). En hjertelig tak til biskoppen af Helsinki og formanden for jeres bispekonference, msgr. *Paul Verschuren*, for de bevægende ord, som han rettede til mig på alles vegne. De var ikke alene informative, men gav også udtryk for den enhed og troskab, som forbinder det 'høje nord' med Rom.

Jeg mindes endnu levende de anledninger, jeg har haft til at mødes med jer og med de troende, som er jer betroet: Jeg tænker på pastoralbesøget hos jer i 1989 og på 600-året for Birgittas helgenkåring, som to år senere gav jer en anledning til at valfarte til »centrum unitatis« (2), til Rom, som er enhedens centrum.

Under jeres sidste ad limina-besøg for fem år siden talte vi om den sendelse og de opgaver, som er forbundet med jeres biskoppelige embede. I dag vil jeg bede jer om at knytte an til det, vi dengang talte om, og arbejde det videre ind i det kirkebegreb og den kirkelige virkelighed, som I finder i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige, hvor I som »Kristi tjenere« (3) er med til at bygge kirken op og leder den som »forbilleder for hjorden« (4). For de dage, som I tilbringer i Rom, er ikke kun beregnet til møder; det er også en valfart og en bekendelse - en bekendelse til kirken, som Jesus Kristus har grundlagt og bygget på Petrus, klippen, »det vedvarende og synlige princip i- og grundlag for enheden i mangfoldigheden« (5).

Jeg tror ...

2. I den apostoliske trosbekendelse bekender vi os til kirken; vi siger imidlertid ikke, at vi *tror på* kirken. Det er, for at vi ikke skal forveksle Gud og kirken, men klart tilskrive Guds barmhjertighed alle de

De nordiske bis

runden ses bl.a. de danske præster *Christian Noval* (mf) og *Mi-*

biskopper

gaver, som vi har fået gennem kirken (6). Derfor følger vores bekendelse til kirken umiddelbart efter den trosartikel, som drejer sig om Helligånden. Kirken er, som fædrene udtrykker det, »dér, hvor ånden blomstrer« (7). Det andet Vatikankoncil udtrykker det på lignende måde: »Eftersom Kristus er folkeslagenes lys« er det forsamlingens ønske »at alle mennesker må oplyses af hans herlighed, som stråler igennem kirkens åsyn« (8). Kirkens lys kommer således ikke fra kirken selv; der findes intet andet lys end Kristus. Man kan derfor sammenligne den med månen, som lyser, fordi solen skinner på den.

Kære medbrødre! Jeg takker jer, fordi I er rede til udrustet med Helligåndens gaver at bringe »Kristi lys« til de lande, hvor naturens spil med lys og mørke, med sol og måne ofte dramatiserer dette billedsprog fra koncilet på en sådan måde, at det gør et meget stærkt indtryk. Og skulle I ind imellem blive tung om hjertet, fordi Kristi lys alle anstrengelser til trods kun langsomt bryder igennem, må I ikke give op: Kristi lys er stærkere end selv det dybeste mørke. Hvor mange lys I har tændt i de forgangne år sammen med jeres præster, diakoner og ordensfolk og sammen med utallige engagerede kvinder og mænd, har jeg både oplevet under mit pastoralbesøg og læst om i jeres femårsrapporter. Dér ser man, hvordan de egenskaber, som den apostoliske trosbekendelse tilskriver kirken, afspejler sig i jeres dele af kirken, »også selv om de ofte er små og fattige og lever i diaspora« (9).

... én kirke

3. For jer er økumene og kirkeliv to ting, der hører sammen som fisk hører sammen med vand. Den interkonfessionelle dialog spænder fra privatsfæren til kirkernes ledelse. Men I nøjes ikke med at udveksle ord. Det glæder mig meget, at både lutheranere og katolikker i Sverige dyrker den hellige Birgitta. I kan prise jer virkelig lykkelige for denne 'økumeniske helgeninde'! Hendes liv og hendes virke er jeres fælles arvegods. »Herre, vis mig vejen og gør mig rede til at følge den.« Denne lille sætning stammer fra en bøn af Birgitta, som bedes i Sverige endnu i dag. Hvad denne 'nye tids profet' engang har bedt for, kan den økumeniske bevægelse gøre til sit program. Lad mig derfor gentage, hvad jeg lagde jer på sinde allerede den 5. oktober 1991, da vi var samlet til økumenisk bøn ved den hellige Peters grav: »Økumenen er en vej, som man må gå sammen; men vi kan ikke på forhånd bestemme, hvor den skal føre hen og hvor lang den skal være. Vi ved ikke, om denne vej vil være vanskelig eller nem. Vi ved kun, at vi skal fortsætte sammen ad denne vej.«

Jeg glæder mig over den mangfoldighed af økumeniske initiativer, der tages i jeres lokalkirker, både på teologisk, på spirituelt og på liturgisk plan. Det gør jer til kompetente og troværdige samtalepartnere for repræsentanter for andre kirker og kirkesamfund. I skal fortsætte både modigt og oprigtigt med på denne måde at lære hinanden at kende og nærme jer hinanden, »tro imod den sandhed, som vi har fået af apostlene og af fædrene« (10). Sammen at fæste blikket på Kristus er nemlig stærkere end alt det i historien, som adskiller, og som med Guds hjælp og med tålmodighed må ryddes af vejen. Som jeg sagde under den økumeniske gudstjeneste i Uppsala den 9. juni 1989, »kan det ikke altsammen ske lige med det samme. Men vi må gøre det, vi kan gøre i dag, og håbe på det, vi kan gøre i morgen«. I denne retning arbejder den blandede kommission for katolsk/luthersk dialog i håbet om at nå frem til det, som Herren har bestemt for dem ved tidernes ende.

På tærskelen til år 2000 er der to ting, som særligt ligger mig på sinde: At man »fortsætter dialogen om læren, men frem for alt engagerer sig stærkere i den økumeniske bøn« (11). Den fælles søgen efter sandhed er lige så vigtig som det fælles vidnesbyrd, men vigtigst er den fælles tilbedelse af Ham, som er »det sande lys, som oplyser ethvert menneske« (12). Frem af tilbedelsens ånd vokser en vidnesbyrdets økumene, som er mere påkrævet i dag end nogensinde (13). For i trosbekendelsen hedder det:

... den hellige kirke

4. Kirken helliges ved Kristus, fordi den er ét med ham. Alligevel er der en væsentlig forskel på Kristus og hans kirke. Mens Kristus er hellig i den forstand, at han ikke kendte synden, er der også syndere i kirken. Derfor har kirken til stadighed brug for renselse. Men »skønt kirken rummer syndere i sit skød, er den altså hellig, thi den har ikke noget andet liv end nådens« (14). I jeres rapporter fortæller I udførligt om, hvilke former for modstand kirken og dens medlemmer møder, når de vil leve op til helligheden i en tid, hvor der sker opbrud i samfundet.

I skal vidne om den hellige kirke i de pluralistiske samfund, hvor I lever. Men selv om samfundet i stadig højere grad bliver til en skueplads for forskellige modstridende livsanskuelser, er det stadig 'Areopagos', stedet, hvor stat og kirke taler sammen (15). For det er ikke kun i religiøst prægede kulturer, at mange mennesker søger den åndelige dimension i livet som et middel imod den umenneskeliggørelse, de dagligt oplever; det sker også i sækulariserede samfund. Denne 'tilbagevenden til religionen' rummer en vis tvetydighed, men den indeholder også en opfordring. For kirken har jo en uvurderlig, åndelig skat, som den vil give menneskene. Hvis den skal kunne efterleve sin sendelse og til stadighed arbejde for en forbedring af forholdet imellem stat og kirke, må den anerkendes fuldtud og sikres de borgerlige rettigheder, der tilkommer den som et fællesskab. Kun derved kan den hellige kirke, 'livets folk', gå ind for livet og »bidrage til at forny samfundet ved at bygge almenvellet op (16).

Når det gælder ærefrygt for livet, oplever de, der hører kirken til, at deres hellighed sættes på en prøve. Som I allerede nu antyder i jeres femårsrapporter, er det en af de store udfordringer, I kommer til at stå overfor i fremtiden: at garantere livets hellighed. Ved lidt efter lidt at fjerne det kristne grundlag, saver samfundet den gren over, som det selv sidder på. Vi ser det i dag i ægteskabet, som ikke længere er grundformen for menneskelig sameksistens; det har ført til, at seksualiteten er blevet degraderet til en slags vare, som ikke længere forbindes med personlig værdighed; det er snarere et spørgsmål om at tilfredsstille éns egne lyster eller 'behov'. Det fører igen uvægerligt til kønskamp og til generationernes kamp mod hinanden.

Den samme opløsningstendens ser vi i forholdet til de ufødte. At være indforstået med, at formodentlig handicappede børn 'fjernes' for ikke at belemre dem selv eller andre med deres eksistens, er en hån imod alle handicappede! Og det, der gælder for menneskelivets begyndelse, gælder ikke mindre for dets afslutning. Ingen er så syg, så gammel eller så handicappet, at noget menneske har ret til at disponere over hans eller hendes liv.

Jeg vil derfor opfordre jer, kære medbrødre, til at aflægge et økumenisk vidnesbyrd for livets hellighed: det vil sige ikke bare at respektere hinanden i adskillelsen, men at elske hinanden i den overbevisning, at vi har brug for hinanden, at vi beriges af hinanden, at vi lever for hinanden og at vi er kristne i fællesskab med henblik på at indføre en ny kultur i et samfund, som kendetegnes ved den »dramatiske kamp mellem livets og dødens kultur« (17). Jeg gentager min indtrængende »appel i Guds navn til alle og til hver enkelt: respektér, forsvar og elsk livet, ethvert menneskeliv, og tjen det!« (18).

Samtidig er en »fornyelse af livets kultur inden for de kristne menigheder« (19) tvingende nødvendig for at kunne virke i det store. Samvittighedsdannelsen skal her tillægges særlig betydning. Den kristne tro kalder på samvittigheden og danner grundlaget for etikken. Det er glædeligt, at en vigtig del af jeres hyrdeomsorg gælder uddannelsesarbejdet. I de forløbne år har I offentliggjort den katolske kirkes katekismus i norsk og i svensk oversættelse. Danske og finske tekster er på vej. Selv om midlerne er små, er I indstillet på også i fremtiden at drive katolske skoler. At I underviser i troen og tager imod, når I bliver inviteret til at holde timer i skolerne, og derved stiller jer ved jeres medbrødres - præsternes - og ved kateketernes side, finder jeg særlig prisværdigt.

I denne forbindelse vil jeg ikke undlade at nævne den selvopofrende indsats, som mange kvinder og mænd gør ved at undervise i sognene - eller ved at tilbyde 'hjemmekatekese' der, hvor de bor, hvis sognet ikke råder over undervisningslokaler - for at troen kan spire og slå rod i de unges hjerter, så de ikke går glip af det, som de offentlige skoler forholder den opvoksende generation. En familie, som giver Guds ord videre bliver til et »troende og forkyndende fællesskab«, som har en »profetisk opgave« (20). Den families hjem er en »kirke i det små«, en »ecclesia domestica« (21).

De stille vidnesbyrd

5. Men troens kraft viser sig ikke kun i det, der ses eller høres; den viser sig også i det stille. Talrige ordensfællesskaber og institutter arbejder utrætteligt på at bygge Guds rige op i jeres lokalkirker. Selv om den almindelige tendens i tiden er, at de kvindelige ordensgrene i de fleste tilfælde synes, at de mangler tilgang, er der små, spæde planter, som berettiger til et håb.

Ud over nybygningen af to benediktinerindeklostre i Sverige vil jeg her nævne verdens nordligste Karmel, som blev grundlagt i Tromsø den 8. september 1990. Fra de 12 søstre, som dengang brød op fra Island til det nordlige Norge, er kommunitetet i mellemtiden vokset til 20. Karmel har betydet fornyet opmærksomhed på en væsentlig side af det at være kristen: det kontemplative liv, hvor bønnen er det vigtigste. Forankret i- og centreret om Jesus Kristus stråler klostret ud over den menighed, som har dannet sig rundt om det. Det er ikke bare de store ord i overskrifterne, der virker tiltrækkende på udenforstående; det er det, at søstrene som noget helt selvfølgeligt bare er der - det er et helt andet, men ikke mindre missionarisk aspekt af den 'hellige kirke'. For det er »den skjulte kilde til- og den ufejlbarlige målestok for kirkens missionariske kraft«, der er »kirkens helligheds« (22).

Meget af det, der er så småt som et sennepskorn, rummer så megen kraft, at det kan vokse op og blive til et stort træ. Det sætter vi vores lid til, når vi igen tager tråden op og bekender vores tro på

...den katolske kirke

6. Det til dels forsvindende lille antal medlemmer, jeres lokalkirker har sammenlignet med befolkningen som helhed betyder, at I somme tider kan blive fristet til at stille det ængstelige spørgsmål: Vi er jo kun en ubetydelig, lille 'orm' (23); er vi overhovedet 'katolske' i ordets altomfattende betydning?

Jeg kan godt sætte mig ind i sådanne tanker og følelser og siger til jer, kære medbrødre, som Jesus sagde til sine modløse disciple: »Frygt ikke, du lille hjord, for jeres fader har besluttet at give jer riget« (24). Med disse ord ville han ikke bare, at de skulle være fortrøstningsfulde ved tanken om det hinsides; han ville henlede deres opmærksomhed på deres egen tid: »Guds rige er midt iblandt jer« (25) . Guds rige er midt iblandt jer i Danmark, i Finland, i Island, i Norge og i Sverige. Selv om jeres lokalkirker skulle blive endnu mere spredt og talmæssigt endnu mindre, er Jesus Kristus dog til stede i jeres biskoppelige tjeneste. »Hvor Jesus Kristus er, dér er den katolske kirke« (26). Den har det »middel til frelsen«, som Han har givet (27): den rette og hele trosbekendelse, det fuldstændigt udtrykte sakramentale liv og det viede embede i den apostoliske succession. Allerede pinsedag var kirken katolsk i denne fundamentale betydning, og den vil fortsat være katolsk indtil den dag, da Kristus som hoved vil fuldende sit legeme, som er kirken (28).

Fortsætter næste side

opper på ad limina besøg hos paven

De nordiske biskopper på ad limina besøg hos paven

Med anerkendelse og tak ved jeg at værdsætte jeres indsats for den katolske kirke i Skandinavien, særligt de anstrengelser, I gør jer i forkyndelsens tjeneste og for at meddele sakramenterne. Der er heller ingen grænser for, hvor ivrige I er efter sammen med sjælesørgerne at besøge de menigheder, som er spredt over store områder. I bestræber jer på at lade de troende erfare, hvad det vil sige at være 'katolsk', ved at afholde møder og arrangementer, som rækker langt ud over jeres egne menigheders grænser. Det har glædet mig meget at få at vide, at I har planer om katolske kirkedage for hele Skandinavien i år 2000. Derved ønsker I, at det skal blive »forår for evangeliet« i det nordlige Europa; man kan allerede skimte morgenrøden (29).

Endelig viser både I og storsindede kvinder og mænd, at jeres hjerte slår i den rette katolske takt, når I giver af det lidt, som I har til rådighed til pastorale og karitative formål, for at støtte og hjælpe missionsprojekter. Jeg vil ikke undlade at nævne jeres engagement i næstekærligheden i det små såvel som i det store; det viser sig ikke mindst deri, at vores medbroder msgr. Kenney i flere år har beklædt embedet som præsident for Caritas Europa.

Et internationalt islæt

7. Lad mig pege på endnu et problem, som rører mig dybt: I fortæller, at eukaristien om søndagen fejres på op til syv forskellige sprog i jeres domkirker. Det er indvandringen og det multikulturelle samfund, der gør, at I derved møder et aspekt af det katolske, som leder tanken hen på den første pinsefest.

Dette internationale islæt betyder på den ene side en berigelse; på den anden side udgør det også en risiko imod enheden og identiteten. De fordomme og den afvisning, som folk fra andre lande oplever, giver næring til racehad og bygger mure. Flygtninge fra Asien og fra Sydamerika har det særlig svært med det. Men »sådan skal det ikke være blandt jer« (30). Ved jeres indlevelsesevne og ved jeres eksempel skal I vise de præster og troende, som er betroet i jeres varetægt, hvor de så end kommer fra, hvor berigende en mangfoldighed af nådegaver kan være - »til fælles gavn« (31): »For lige som vi har ét legeme, men mange lemmer, alle med forskellige opgaver, således er vi alle ét legeme i Kristus« (32).

Det er ikke antallet af troende, der gør kirken katolsk; det er den kraft, som kommer ovenfra og stråler ud. Det lille sennepskorn har det i sig. Frygt altså ikke, du lille hjord! Men vær opmærksom på, at der er tyve og røvere på færde (33). Jeg formaner jer derfor til at være forsigtige »i denne tid, hvor kristne og para-kristne sekter stifter forvirring« (34) og udgør en trussel for den katolske kirke og for alle de kirkesamfund, som den fører dialog med. »Hvor det er muligt, og hvor omstændighederne er til det, vil svaret i sig selv kunne være et økumenisk svar« (35). Denne udfordring gælder i særlig grad jer, idet I har fået overdraget det apostoliske embede.

...den apostoliske kirke

8. Kristus fører sin sendelse videre i jer, kære medbrødre: »Som Faderen har udsendt mig, sender jeg også jer« (36). Men det apostoliske embedes autoritet afhænger af, at det »forstås i sammenhæng med biskoppen af Rom, som er dets hoved« (37). Jeg er glad for, at de bånd, der knytter vort apostoliske fællesskab sammen, er så stærke, og jeg forsikrer jer om, at Peters efterfølger også fremover vil være inderligt deltagende. Jeg lægger vægt på denne garanti, netop fordi jeg kan se ud af jeres rapporter, at der er brug for det apostoliske embede i jeres kirker som en slags klippe i brændingen.

Borgerlige skilsmisser er også i tiltagende i jeres lande. Det pastorale problem omkring de gengifte fraskilte bliver derfor stadig mere påtrængende. Jeg gentager det, jeg sagde til det pavelige familieråd i forbindelse med rådets plenarforsamling: Selv om disse kvinder og mænd hverken har adgang til kommunionen eller til forsoningens sakramente, skal de vide, at kirken elsker dem, at den er dem nær, og at den lider ved deres situation. De gengifte fraskilte er og bliver medlemmer af kirken, fordi de er døbt og bevarer den kristne tro (38). Sjælesørgerne opfordres til at »stå dem bi i omsorgsfuld kærlighed«, for at de kan være udholdende i bønnen og stole på Guds faderlige omsorg (39).

I den seneste tid har de lutherske kirker gentagne gange valgt at sætte kvinder til ledende opgaver, herunder til at beklæde bispeembeder. Jeg vil gerne understrege, »at kirken ikke har fuldmagt til at lade kvinder præstevie, og at alle troende i kirken har at holde sig endegyldigt til denne afgørelse« (40).

Lægfolkets medvirken

9. I alle disse spørgsmål ville I være »en, der råber i ørkenen« (41), hvis det ikke var for gode kvinder og mænd, som støtter jer i at kæmpe for de kristne værdier i et sækulariseret samfund. Koncilet anerkendte, at lægfolkets medvirken er så nødvendig, »at hyrdernes apostolat ikke vil have sin fulde virkning uden dem« (42). Men det må ikke bare være en appel, fremsat i velklingende vendinger.

En særlig indholdsrig passage i min forgængers, pave Paul VI's apostoliske skrivelse Evangelii nuntiandi fortjener at blive citeret her: »Det gælder om at evangelisere kulturen og kulturerne i ordets hele og fulde betydning - ikke bare overfladisk, så det ser pænt ud, men vitalt og kraftfuldt helt ned i rødderne. Bruddet mellem evangeliet og kulturen er uden tvivl vor tids drama, lige som det har været til andre tider. Man må derfor gøre sig de ihærdigste anstrengelser for modigt at evangelisere kulturen - eller rettere: kulturerne« (43). Jeg beder jer om at støtte og opmuntre kvinder og mænd, som er i stand til at forkynde evangeliet »på verdens gader« (44).

En vigtig vej i verden af i dag er medierne; dér bør kirkens stemme ikke mangle. Selv om der i de lande, hvor I er sat til at være hyrder, findes kirkeblade, som via det trykte ord informerer katolikkerne om, hvad der sker i bispedømmet og i verdenskirken, vil jeg opfordre jer til at være endnu mere med i medierne - som salt, som surdej og som lys. For verden har ikke brug for diffuse, religiøse følelser, men for et klart budskab om »liv og overflod« (45), som ganske vist stiller store krav til den enkelte, men som også gør hans eller hendes liv meningsfyldt og et menneske værdigt. Derfor skal I ikke bare give folk det, de gerne vil have. Giv dem det, de har brug for! At hellige sig denne opgave, det er apostolisk tjeneste.

10. Kære medbrødre! Jeg bekender troen på én hellig, katolsk og apostolisk kirke. Sammen har vi overvejet, hvad denne bekendelse betyder for jer og for jeres lokalkirker. Men hvad var denne kirke uden dens præster? Ganske vist er der ikke akut præstemangel hos jer, men der mangler 'indfødte' kræfter. Jeg beder jer derfor om at drage omsorg for nye præstekald og lægge jer denne omsorg på sinde; jeg underkender ikke det, I i de senere år har gjort for at strukturere uddannelsesforløbene. Netop det svenske kollegium i Rom, hvor der bor studerende fra hele Skandinavien, og det faglige samarbejde og den økonomiske støtte, som knytter jer sammen med kirken i Tyskland, er et fundament, som der kan bygges på. At det indre grundlag er i orden, er vigtigere end de ydre forudsætninger. Vi kan ikke 'lave' kald, men vi kan bede om dem.

Der er mere end 300 år mellem os og den københavnske naturvidenskabsmand, læge og biskop, Niels Steensen, som var apostolisk vikar for missionen i Norden. Siden da er udviklingen gået videre inden for filosofi, medicin og teologi. Men det ansvar, som hviler på os alle, at forme vores liv ud fra kristen tro og ethos, er det samme. Det, som den salige Niels Steensen skrev til Propagandakongregationen i Rom om resultaterne af hans anstrengelser, gælder også for os: »Jo mindre menneskets fremsynethed forventer sig af Gud, desto klarere træder Guds forsyn frem i lyset. I apostoliske spørgsmål må man gå apostolisk til værks og tage anledning af det, der melder sig, idet man overlader resultaterne til Guds barmhjertighed« (46).

Således lægger jeg jeres mangfoldige sjælesorg i Guds hænder sammen med de glæder og sorger, som jeres præster, diakoner, ordensfolk og lægfolk oplever i deres trosliv. På Guds og kirkens moder Marias og jeres landes helgeners forbøn giver jeg jer og alle dem, der er jer betroet - af ganske hjerte min apostoliske velsignelse

Vatikanet, 19. april 1997
Johannes Paul II

(1) Pastor bonus, 29;
(2) Cyprian, De unitate, 7
(3) Rom. 1,1;
(4) 1. Pet. 5,3;
(5) Lumen gentium, 23;
(6) sml. Catechismus romanus 1, 10, 22;
(7) Hippolyt, Traditio apostolica, 35;
(8) Lumen gentium, 1;
(9) Lumen gentium;
(10) Unitatis redintegratio, 24;
11) Tertio millenio adveniente, 34;
(12) Joh 1,9;
(13) sml. Redemptoris missio, 50;
(14) Pave Paul VI's trosbekendelse, 19;
(15) sml. Redemptoris missio, 37;
(16) Evangelium vitae, 101;
(17) Evangelium vitae, 95;
(18) samme, 5;
(19) samme, 95;
(20) Familiaris consortio, 51;
(21) Lumen gentium, 11;
(22) Christifideles laici, 17;
(23) Es. 41, 14;
(24) Lk 12,32;
(25) Lk 17,21;
(26) Ignatius af Antiokia, Ad Smyrn., 8, 2;
(27) Samme, Ad gentes, 6;
(28) sml. Ef. 1, 22-23;
(29) Redemptoris missio, 86;
(30) Mt. 20, 26;
(31) 1. Kor 12, 7;
(32) Rom 12, 4-5;
(33) sml. Joh 10, 7-10;
(34) Redemptoris missio, 50;
(35) samme;
(36) Joh 20, 21;
(37) Lumen gentium, 22;
(38) sml. Familiaris consortio, 84;
(39) sml. samme;
(40) Ordinatio sacerdotalis, 4;
(41) sml. Mk 1, 3;
(42) Apostolicam actuositatem, 10;
(43) Evangelii nuntiandi, 19;
(44) sml. Christifideles laici, 4;
(45) sml. Joh 10, 10;
(46) Epistolae II, 809;

Fra højre ses biskopperne i audiens hos paven: Hans L. Martensen, København, hjælpebiskop William Kenney, Stockholm, John Gran, Oslo, Czeslaw Kozon, København, Hubertus Brandenburg, Stockholm. Til venstre for paven står: biskop Paul Verschuren, Helsinki, Gerhard Schwenzer, Oslo, Gerhard Goebel, Tromsø, Johannes Gijsen, Reykjavik og yderst til venstre Georg Müller, biskop-prælat Trondheim.

4. århundrede bliver levende i den hellige Ambrosius

Milano mindes kirkefaderen, som døde i 397, og som bedre end nogen anden fortæller kirkehistorie fra de første århundreder

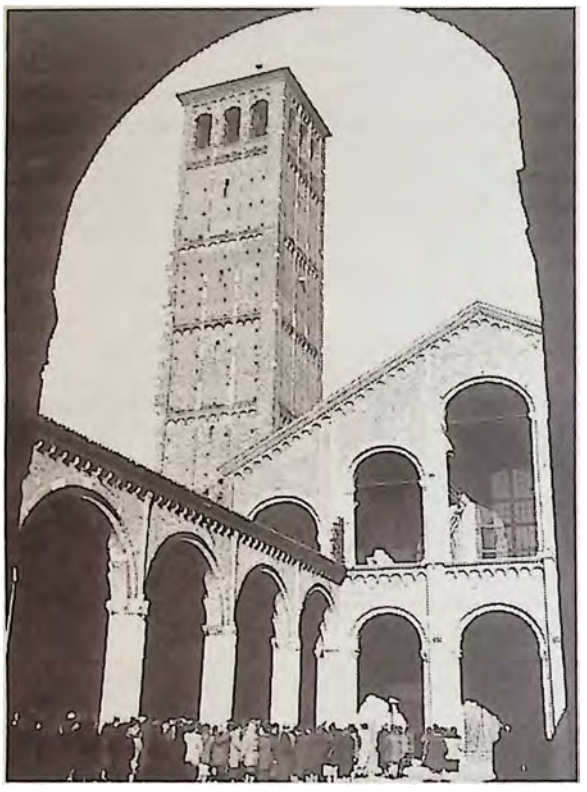

Pilgrimme er igen begyndt at strømme til den pragtfulde lombardiske basilika, hvor biskop Ambrosius ligger begravet.

Biskop Ambrosius gengivet i en kuppelmosaik i gravkirken San Ambrogio i Milano. Han blev født i Trier i 339 og døde som biskop i Milano i 397.

(KNA) - I Milano har man igen fået øjnene op for den hellige Ambrosius. Sammen med lokalbefolkningen strømmer pilgrimme og turister til de fire ældste kirker, hvor foredragsrækker introducerer dem til den store kirkelærers univers. Ærkebispedømmets videnskabelige bibliotek har netop færdiggjort udgivelsen af Ambrosius' samlede skrifter i 21 bind. 17 års arbejde ligger der bag. Hos boghandlerne finder man nye publikationer om hans liv og virke. Nu - 1600 år efter - benytter hans efterfølger, kardinal *Carlo Maria Martini*, enhver lejlighed til at mindes forgængeren i prædikener og i artikler.

At forstå en persons betydning efter så mange hundrede år er lettere for Ambrosius' end for mange andre kirkehistoriske skikkelsers vedkommende. Flere tidlige kirkebygninger vidner endnu i dag om Ambrosius' tid som biskop af Milano. Hans skrifter - først og fremmest breve, men også et digert, teologisk værk - er næsten fuldstændigt bevaret. Og endelig er hans liv nært forbundet med en af de store og bedst belyste milepæle i europæisk historie: begyndelsen til det romerske kejserriges endeligt.

For ærkebispedømmet Milano under Martinis ledelse er ambrosiusåret en kærkommen anledning til på ny at få øjnene op for alt det, som eftertiden har arvet fra den gamle biskop. Den 7. december 1996 indledtes festlighederne med en højtidelig gudstjeneste i basilikaen - San Ambrogio. Martini havde inviteret ærkebiskoppen af Canterbury, *George Carey*, der er overhoved for den anglikanske kirke; det var en påmindelse om, at den kirke, som i dag er splittet i forskellige konfessioner, alligevel kan 'trække på' den samme store lærer fra den tidlige kristne tid.

Et turbulent kapitel af kirkens historie

Abrosius' tid var en læremæssig brydningstid, hvor man på store konciler diskuterede, hvordan Guds Søn skulle forstås. Bølgerne gik højt forud for udarbejdelsen af de koncilstekster, som vi i dag kender som Credo - kirkens trosbekendelse. Teologien var i rivende udvikling, hvilket fik direkte, politiske konsekvenser. Det var netop på den tid, at den romerske gudedyrkelse måtte vige for kristendommen, som nu blev den officielle religion i Romerriget. Endnu var Europa i meget stort omfang 'samlet' i kulturel henseende - inden for rammerne af Romerriget - men de tider var snart forbi.

Ambrosius blev født i år 339 som søn af en romersk borger. Hans fødeby, Augusta Treverorum - i dag kendt som Trier - lå hundrede mil nord for alperne og var 'hovedstaden' i den nordlige del af Romerriget. Her sad hans far på en af de højeste poster i forvaltningsapparatet, og her såvel som i Milano betragtes Ambrosius som en af byens sønner. Efter faderens død vendte familien tilbage til Rom, hvor Ambrosius voksede op og fulgte i hans fodspor: en karriere som embedsmand på højt plan.

Arianerne

Milano var ét stort kaos, da Ambrosius kom til byen i 370. De politiske lejre var totalt splittede, administrationen var gennemsyret af korruption og borgerne følte sig utrygge. Dertil kom, at de kristne var splittede: nogle var tro imod Rom, mens andre havde sluttet sig til Arius og holdt på, at Jesus skulle dyrkes som et menneske, men ikke som Gud. Auxentius, biskoppen af Milano, var netop en af disse arianere. Kejseren ville ikke finde sig i al den uro og havde sendt den unge Ambrosius til Milano, hovedstaden i provinsen Aemilia og Liguria, for at genoprette ro og orden og forlige de stridende parter.

Det varede ikke længe, førend folket kom til at sætte pris på ham, og da Auxentius døde i 374, var det Ambrosius - en katekumen, som endnu ikke var døbt - der blev biskop.

Nu skulle der ryddes op, og Ambrosius tog fat med hård hånd og med en autoritet, som kun han havde. Den 'nihalede kat' blev hans kendetegn; pisken med de mange snore var symbol på hans ubønhørlige kamp imod alt det, der drog kirkens enhed i tvivl. Kirkens enhed var det eneste, der kunne holde sammen på det samfund, som havde mistet sit holdepunkt, efter at antikkens religion havde mistet sin betydning som en stabiliserende faktor i Romerriget, mente Ambrosius.

Enhedens stridsmand

I modsætning til samtidens kejsere, som red med på forskellige religiøse bølger, bekendte han sig til én tro og én kirke og fik forpurret, at arianerne i Milano skulle have deres egen kirke uden for byens mure. Han fik kejser Theodosius til at udstede en forordning, i hvilken det slås fast, at kirken bekender sig til den treenige Gud, og at dette er kirkens lære i hele Romerriget. Det var også Ambrosius, der skubbede på, da der i Rom blev gjort op med de sidste rester af den gamle religion. Kejseren kaldte sig nu ikke længere »pontifex maximus«; denne titel overgik til biskoppen af Rom.

I sin iver efter at udbrede den kristne tro kom Ambrosius indimellem til at skyde over målet, for eksempel da han i 388 fik kejseren til at trække i land over for en jødisk menighed ved floden Eufrat. Romerske soldater havde sat ild til en synagoge, og kejser Theodosius havde givet tilsagn om skadeserstatning. Det var nu lidt for tolerant, mente Ambrosius; han fik sin 'hårde linje' igennem.

Kejseren i sæk og aske

Men få år senere sagde han igen den samme kejser midt imod, denne gang i et anliggende, som set med vore dages øjne var et eksempel til efterlevelse. Romerske soldater havde gennemført en massakre på civile i Thessaloniki. Nu forlangte biskoppen, at kejseren skulle gøre bod, og det offentligt; i modsat fald ville han blive ekskommuniceret. Og kejseren gjorde det.

Tre brune skeletter i festtøj under højaltret i gravkirken. I midten biskop Ambrosius, flankeret af de to romerske martyrer Gervasius og Protasius. *Fotos KNA.*

I sæk og aske trådte Theodosius frem for menigheden og bekendte sin synd, hvorefter Ambrosius igen lod ham få del i det eukaristiske fællesskab. Det var i julen 390.

Den 'hårde linje' over for anderledes troende og de bestræbelser på at sikre kirken en uafhængig stilling i relation til staten, som Ambrosius stod for, kom til at kendetegne kirkens ledere i de næste mange århundreder. Dermed blev han en markant, men ikke omstridt skikkelse i europæisk historie. For pave *Johannes Paul II* er han et forbillede i økumenen både mellem øst og vest og mellem Rom og de kirker, der er vokset frem af reformationen. Kardinal Martini ser sin forgænger og hans modspil til sin samtids kultur som et eksempel på kirken som surdej i samfundet.

Caritas i 300-tallet

På baggrund af de mange teologiske og kirkepolitiske udmærkelser, som Ambrosius har fået, er man tilbøjelig til at overse, at han 'opfandt' kirkens organiserede omsorg for de svage. Den støtte til enker og til faderløse, som Ambrosius fik iværksat i sit bispedømme, var et forbillede for det kirkens bidrag til samfundet, som i dag forbindes med navnet Caritas.

Det er ikke uden stolthed, at den lokale Caritas-organisation i bispedømmet Milano i dag kalder sig »Caritas Ambrosiana«. 1600 år efter grundlæggerens død arbejder den især for de mange hjemløse og socialt skibbrudne i den i øvrigt velhavende storby.

Det genetiske menneske

John-Erik Stig Hansen: Det genetiske menneske - Bioetik og menneskesyn. Samlerens Forlag. 106 sider. 168 kr.

John-Erik Stig Hansens bog: Det genetiske menneske - bioetik og menneskesyn« er den første bog i Samlerens Forlags serie: »Samlerens Universitet«. Lad os håbe, at forlaget holder samme standard i resten af »universitetet«, så er der noget at glæde sig til. Køb bogen, eller lån den på biblioteket, læs den i hvert fald«!

John-Erik Stig Hansen er dr. med. og overlæge på Hvidovre Hospital, hvor han bl.a. arbejder med at udvikle en vaccine mod AIDS og desuden leder forskning med genterapi. Hans videnskabelige arbejde er internationalt anerkendt. Med sin store viden og sit etiske engagement er det lykkedes ham at skrive en ikke blot fremragende, men også letlæselig bog om nogle af de mange etiske problemer, som vi alle - bl.a. Folketingets medlemmer - i øjeblikket må tage stilling til i forbindelse med kunstig befrugtning, ægtransplantation, kloning o.s.v. Det er etiske problemer, det her drejer sig om, og etik bestemmes - i modsætning til politik - ikke af flertalsholdninger, men ud fra forestillinger om noget absolut rigtigt og absolut forkert.

Etisk basis

Bogen, der er i otte afsnit, begynder med en »etisk basis«, hvor det slås fast, at selv om den biomedicinske udvikling i de fleste tilfælde kan hilses velkommen uden større etiske problemer - bortset fra økonomiske overvejelser om prioritering - er der dog enkelte gange, hvor denne udvikling stiller spørgsmål af mere fundamental karakter til vores menneske- og livssyn og til, hvad vi som samfund med god samvittighed kan være med til.

Disse fundamentale spørgsmål bør vi alle besinde os på og ikke blot udskyde problemerne ved forsøg på at standse udviklingen, sådan som det skete f.eks., da Folketinget i slutningen af 80'erne indførte et forskningsforbud på reagensglasbefrugtningens område, hvorved vi blot overlader kontrollen med udviklingen til andre nationer.

Fosterets status: Menneskevæv eller menneskeliv

De sidste 10 års udvikling inden for reproduktions-teknologien har ført til spørgsmål, om det alligevel vil være forsvarligt at eksperimentere med befrugtede menneskelige æg. Er det befrugtede menneskelige æg et menneske eller er det blot menneskeligt væv?

Mens mange kristne moralteologer - måske skarpest formuleret af den katolske kirkes Kongregation for Troslære (bl.a. i skrivelsen »Donum Vitae« fra 1987) - mener, at der er tale om et menneske fra befrugtningsøjeblikket, mener andre, at der tidligst kan være tale om et menneske fra omkring 8. uge efter befrugtningen, når det første primitive anlæg til en hjerne - og dermed subjektiv erkendelse - optræder.

Den danske lovgivning om fosterets rettigheder har ikke sit udgangspunkt i overvejelser af dets status og rettigheder. Det er mærkværdigt, mener Stig Hansen, og det er han ikke ene om at mene, at et foster frem til 12. uge frit kan aborteres og smides i en affaldsspand, mens der er meget snævre lovmæssige grænser for, hvilke lægevidenskabelige forsøg til gavn for andre, man må udføre på samme foster.

Forplantningens teknologi

I dette afsnit drøftes bl.a. prævention. Forfatterens forbeholdne bedømmelse af Billings metode og temperaturmetoden vil nok vække indsigelse hos en del af disse metoders varme fortalere.

Metoderne til reagensglasbefrugtning gennemgås og problemet med »overskydende« befrugtede æg tages op. Efter dansk lov kan overskydende befrugtede æg nedfryses til evt. senere brug for forældrene, men de befrugtede æg må ikke anvendes til forskning eller donation. Er dette rimeligt?

Rugemødre er forbudt i Danmark, mens der i USA hidtil er gennemført ca. 8.000 graviditeter på denne måde, og på computernetværk Internettet annoncerer flere formidlingsbureauer deres service internationalt. Herom kan man sige: »Siden slaveriets ophævelse i sidste århundrede har man ikke været tættere end nu på at gøre menneskelige individer til kommercielle objekter, idet der jo rent faktisk foregår en udveksling af penge og barn«.

Kloning, der er blevet aktuelt efter fødslen af det klonede får »Dolly«, beskrives. Om kloning af mennesker hedder det bl.a., at »perspektiverne herved er hårrejsende, fordi man sagtens kan forestille sig forfængelighed, ambition, magtbegær o.s.v. som motiver, der kunne foranledige, at et sådant forehavende blev gennemført«.

I et samfund baseret på solidaritet og respekt for netop hvert enkelt individs ukrænkelige egenværdi, bør samfundets myndigheder aldrig presse folk til at få foretaget abort, fosterdiagnostik eller præimplantationsteknik; det ville være en forbrydelse mod det grundlæggende princip, vor kultur bygger på; at ethvert menneske, det være sig nok så misdannet, sygt eller defekt, har samme og umistelige egenværdi som alle andre.

Kvaliteten af det defekte liv

»Bør handicappede børn slås ihjel?« Nogle har argumenteret for dette synspunkt, men, siger Stig Hansen: »I det omfang sådanne børn ikke har et lige så godt liv som alle andre børn, så er det det voksne samfunds manglende omsorg, der er det egentlige problem«, for »ligeværdigheden af det raske, det syge, det rige, det fattige, det intelligente eller det dumme menneske er selve grundlaget for vores liv sammen i Danmark«.

Screening: Vil vi kende fremtiden?

Ved en screening af fostre kan forældre få at vide, om der er risiko for at deres ventede barn fødes med en defekt. »Det enkelte par, der på forhånd vælger at gennemføre en graviditet, uanset om deres barn måtte have en defekt, bør have lige så megen støtte som alle andre par - også efter en fødsel af et svært handicappet barn. Bebrejdelser i den situation er ikke alene upassende, men decideret umenneskelige«, hedder det i bogen.

Genetisk behandling: Teknik og sikkerhed

Den første etiske overvejelse må være, at man ikke gør mere skade end gavn. Nogle har kaldt genterapi for »unaturlig og gudsbespottelig«. Fra kirkelig og økologisk side er det undertiden hævdet, at genterapi »overskrider naturens eller Guds grænse for det tilladelige«, men der er, siger Stig Hansen, »intet specielt eller helligt ved DNA«. En fundamentalistisk afvisning af genterapi med henvisning til naturens indretning er ubegrundet og i total modsætning til den grundlæggende kristne norm for omsorg og det menneskesyn, vi bygger vort samfund på.

Genetisk behandling: Et etisk krav

Selv om sikkerhedsmæssige overvejelser er vigtige, er det dog andre overvejelser af etisk, filosofisk og teologisk karakter, der skal besvare spørgsmålene om den genetiske behandlings fremtid. Skal der være grænser for, hvilke former for gensplejsning, der skal udvikles og anvendes? Skal samfundet finansiere genterapi? Hvem skal bestemme udviklingen?

Den helt afgørende og grundlæggende norm i samfund som vores med en kristen-humanistisk baggrund er, at man skal hjælpe mennesker, der er i nød.

Etisk (ud)fordring

Bogens konklusion er: »Menneskets umistelige og uindskrænkelige værd gives af selve dets individuelle eksistens og gudskabthed. Fornægtelse af dette er fornægtelse af selve det kulturgrundlag, vores samfund bygger på i mere end 1.000 år. Vi er ikke blot en krop, vi er ikke vores gener. Gener og biologi er noget vi har.

Ruth Plum

Nyt fra Niels Steensens Bibliotek

Dette nummers omtale fra Niels Steensens Bibliotek har en række forskellige emneområder.

En tidligere amerikansk præst *William X. Kienzle* har skrevet nogle meget gode og spændende kriminalromaner som alle finder sted i katolske miljøer. Niels Steensens Bibliotek har købt »*Døden bærer rød hat*« og som der står på omslaget: »Det er en stærk og meget spændende kriminalroman, men samtidig en morsom bog med beskrivelser, spækket med anekdoter, af det katolske præstemiljø, den barske tone på avisredaktionerne og politiets magtesløshed i de afgørende øjeblikke«.

Af en helt anden genre er *Jørgen Hviids* sidste bog »Jeg vil være et menneske« som har været anmeldt i KO nr. 2 den 29. januar. Den beskriver et ukueligt menneskes liv og oplevelser og den kamp det er, at blive respekteret når man har et »handicap« set i lyset og bedømt af de såkaldt normale.

En anden bog som kan anbefales varmt er *Susanne Sønderbos* og hendes moders lille bog »Når Håbets grene bliver livets træ- om sorgens ansigter og dens bearbejdelse« som de skrev på baggrund af faderen død. En bog om hvordan man kommer over et svært tab.

Den norske teolog *Oskar Skarsaune* har skrevet en lærerig og spændende bog med titlen »Kristendommens jødiske rødder« som fortæller om den begyndende kirkes historie, men mest bemærkelsesværdig er det, at der ikke kun fandtes én jødedom, som havde indflydelse på de første kristne og var udgangspunktet, hvilket Jesu jødiske herkomst vidner om, men at der før Jerusalems ødelæggelse år 70 e. Kr. fandtes en del forskellige jødiske retninger.

Efter ødelæggelsen overlevede kun to: Kristendommen og den rabbinistiske jødedom.

Kirsten Busch Nielsen, adjunkt i systematisk teologi ved Københavns Universitet har som den første dansker skrevet en bog om den canadiske jesuit *Bernard Lonergan*. Værket »teologi og omvendelse« beskæftiger sig indgående med Lonergan's tænkning via hans bog »Method in Theology« fra 1972. Har man tålmodighed og vilje til bid for bid at gå på Bernard Lonergans tænkning får man virkelig meget igen af såvel viden som indsigt i den menneskelige tænkeproces og den måde mennesket i bevidstheden tilegner sig viden om Gud.

En meget spændende- men ikke let forståelig bog.

Keld Dahlwad

Niels Steensens Bibliotek har fået E-mail:

nsb@post7.tele.dk

Nyt fra Skt. Andreas Bibliotek

Kirsten Busch Nielsen, Teologi og omvendelse. Introduktion til Bernard Lonergan. Akademisk Forlag (København) 1996. 174 sider.

Den canadiske jesuit *Bernard F.J. Lonergan* hører til de vigtigste katolske teologer i dette århundrede. Sammen med sin ordensbroder *Karl Rahner* har han udviklet en teologisk retning, som ofte kaldes for »transcendental thomisme«. Selv om begge jesuitter afviste betegnelsen er det klart, at de bidrog til neothomismens videre udvikling og overlevelse. Lonergans to store værker, Insight (1958) og Method in Theology (1972) uddannede en ny generation af teologer inden for systematisk teologi.

Den foreliggende bog er den første om Lonergan på skandinavisk og er først og fremmest en gennemgang af Method in Theology. *Kirsten Busch Nielsens* ph.d.-afhandling ved Københavns Universitet, Teologi og sandhed: B. Lonergans teologiske metode fortolket i protestantisk perspektiv (1994) ligger til grund for bogen. Forfatteren siger selv: »Vil man lære moderne katolsk teologi at kende, som har *Thomas Aquin* og *Kant* samt 1. og 2. vatikankoncil i ryggen, er Lonergan den rette at stifte bekendtskab med.«

Danske katolikker bør være taknemmelige over for denne lutherske teolog, som har gjort det nemmere for os her i landet at lære vor egen tradition bedre at kende.

Kirsten Busch Nielsens bog er én af omkring 35.000, som findes på Sankt Andreas Bibliotek. Året 1996 udlånte biblioteket 1021 bøger og havde 1000 besøg. Udover de mange telefonopkald og breve, kunne vi også holde nogle forelæsninger og rundvisninger sidste år. Biblioteket anskaffede godt 400 nye bøger, men fik ligeledes mange bøger »i arv« fra forskellige mennesker og grupper i bispedømmet.

1996 var også året, det katolske teologiske bibliotek fik oprettet en forbindelse med Det kongelige Biblioteks online database »REX«. Takket være *Michala Lange* er et godt udvalg af vore bøger indtastet i REX's fællesdatabase, og man kan søge i REX fra Sankt Andreas Bibliotek.

Bibliotekets rådgivende udvalg *(Martin Chase* sj, *Jean-Pierre Duclos, Jacob Thomsen)* har udarbejdet og biskoppen har godkendt bibliotekets formålsparagraf: *Sankt Andreas Bibliotek er bispedømmets offentlige teologiske bibliotek og tjener bispedømmets pastorale arbejde. Det stræber efter at give danske katolikker og andre interesserede mulighed for at studere de væsentlige aspekter af den katolske teologi samt at holde sig orienteret om den katolske teologis nyere udvikling. Desuden tilstræber biblioteket at samle og opbevare alle danske katolske publikationer.*

Biblioteket holder åbent tirsdag og onsdag kl. 10 - kl. 16, torsdag kl. 12 - kl. 18.

I fire dage diskuterede 300 deltagere af begge køn principielle, teologiske spørgsmål, kirkeretlige detaljer, og konkrete perspektiver. Fra dansk side deltog *Eva Nordentoft*. Foto KNA.

Kongres om kvindelige diakoner:

»Når man kunne i 1300-tallet, hvorfor så ikke i dag?«

Stuttgart (KNA) - »I kirkens allerførste tider blev kvinder diakonviet«, lyder det fra den amerikanske kirkejurist *Lucy Blyskal*. - »Altså har kirken også mulighed for at gøre det i dag«. Det, den sympatiske ordenssøster og vicepræsident for en kirkelig domstol formulerer så kort, er et af de 'varme' spørgsmål inden for den katolske kirke af i dag.

Efter Det andet Vatikankoncil har der både i USA og i nogle europæiske lande været røster fremme, som ønskede, at der skulle åbnes mulighed for diakonvielse af kvinder - men endnu er alt ved det gamle. Først i april var spørgsmålet genstand for en kongres i Stuttgart. Resultatet heraf blev, at de tyske biskopper skulle arbejde på at få Vatikanet til at gøre en undtagelse - inden for rammerne af det kirkeretligt mulige - for de tyske bispedømmers vedkommende.

Iver og engagement

I fire dage diskuterede 300 deltagere af begge køn principielle, teologiske spørgsmål, kirkeretlige detaljer, og konkrete perspektiver. Der var ikke så få ældre, kvindelige teologer, der har arbejdet med spørgsmålet i årtier. Ofte syntes de mere kampberedte end de yngre deltagere. Man mærkede deres iver og engagement, men også deres sårbarhed.

En kvinde spurgte, hvor mange generationer endnu der bare så til, mens udviklingen sneglede sig afsted. Mange gav hende ret. Igen og igen så man, hvor meget dagens kvinder yder i kirken og for kirken. »I de fleste menigheder er det netop kvinderne, der plejer og passer de døende, trøster de sørgende og hjælper de handicappede«, påpegede religionspædagogen *Albert Biesinger*. Han betegnede det som »en alvorlig mangel«, at man ikke lagde sine hænder på disse kvinder og viede dem.

Lilla tørklæder

Mange sad dér og ville hellere diskutere det kirkelige embede som sådan end 'bare' diakonvielse af kvinder. Hist og her hang et lilla tørklæde over stolerækken. I nogle måneder har »aktion lilla stola« været rammen om kvinders stille protest imod, at de ikke havde adgang til embedet.

Heller ikke teologerne er enige om dette. Dogmatikeren *Peter Hünermann*, en af de bærende kræfter ved mødet, talte om en grundlæggende diskriminering af kvinder og om, at kirken ville miste sin troværdighed, hvis den fortsat sagde nej til kvindelige diakoner. Endnu mere diskriminerende var det, at kvinder principielt ikke kunne blive præster, mente en anden teolog, *Hans Jorissen*. Han understregede dog, at man - ud fra et teologisk synspunkt - stadig måtte holde på enheden mellem diakonatet og det præstelige embede.

Kongressen så det som en chance, men også som et dilemma. Gentagne gange har Rom sagt klart og tydeligt nej til at lade kvinder blive præster, senest i pave *Johannes Paul II*'s apostoliske skrivelse »Ordinatio sacerdotalis«. Kvindelige diakoner, sådan som de fandtes endnu i det 13. århundrede, er endnu ikke blevet afvist. Der er ikke sagt nej; der er ingenting sagt.

Men *Hanna-Renate Laurien*, en af de fremtrædende katolikker, mener ikke, at man har lov til at give op. Hendes parlamentariske erfaring og hendes særeegne charme gav hende en nestorlignende status i den afsluttende debat. »Lydigheden udelukker ikke, at vi tænker videre og taler videre«.

Skriftligt tilsagn fra interesserede kvinder

Den videre debat kommer ikke til at gå stille af. I nogle bispedømmer har der længe været kvinde-initiativgrupper, og flere kvinder har skriftligt givet tilsagn om, at de var rede til at lade sig diakonvie. På kongressen var der enighed om - idet ganske få afstod fra at stemme - at opfordre de ansvarlige inden for kirken til at bakke disse initiativer op og støtte, at man forbereder kvinder til at blive diakoner.

Kirken støtter konvention imod kemiske våben

Washington (KNA) - Den katolske kirke i USA har opfordret de ansvarlige til at tilslutte sig konventionen imod kemiske våben. I en skrivelse fra USAs bispekonference til USAs senatorer - udsendt af ærkebiskop *Theodore McCarrick*, der er bispekonferencens ekspert i international politik hedder det, at konventionen skulle træde i kraft den 29. april, men hvis USA ikke ratificerede konventionen inden denne dato, ville en vigtig chance for at afskaffe de kemiske våben gå tabt.

Ved brevets offentliggørelse i Washington betonede ærkebiskoppen, at USAs moralske troværdighed står på spil. Hvis USA ikke tiltræder konventionen, mister landet muligheden for at få plads i de internationale kontrolgremier, som skal kontrollere konventionens indhold.

USA og Rusland har endnu ikke tiltrådt den i 1996 indgåede »Overenskomst om forbud mod at udvikle, fremstille, oplagre og anvende kemiske våben og om tilintetgørelse af sådanne våben«. I overenskomsten kræves det, at tilintetgørelsen af alle kemiske våben og standsning af produktionen af sådanne våben skal finde sted i løbet af ti år.

Caritas Danmark jubilerer fredag den 13. juni

Caritas Danmark fejrer 50 års jubilæum fredag den 13. juni 1997. Dagen markeres bl.a. med en festmesse i domkirken, Skt. Ansgar i Bredgade, hvor biskopperne *Czeslaw Kozon* og *Hans L. Martensen* celebrerer. Messen begynder kl. 14.00. Efter messen er der reception i menighedsalen i Bredgade, hvor De gratis kan få det 64 sider store jubilæumshæfte.

Magleås sommerarrangementer

Sommeruge

6. juli - 13 .juli 97 Pris,voksne : kr. 1465.-
Børn : 12 - 15 år 765,- / 3 - 11år 465.- /0 - 2 år gratis

Du som giver os liv og gør os glade.
Sommeruge på Magleås for familier og andre interesserede - unge og gamle.
Liturgi, temaarbejde, aftenhygge og udflugt. Oplæg for de voksne og særligt program for børnene.
Ledere: sr. ***Hildegard Doods og*** p. ***Niels Engelbrecht***

Højskoleuge

27 . juli - 2. aug. 97 Pris: 2250.- el. 1950.- dobbvær.

Katolsk identitet - hva' det ?
Under synsvinklerne *Os og hinanden*, *Os og de andre*, *Os og Vorherre* vil højskoleugen lægge op til en drøftelse af katolsk identitet i nutidens Danmark.
Katolsk identitet - er det en entydig størrelse ? og hvorfor volder denne identitet tilsyneladende en del katolikker (mange ?) besvær ? Emnet vil blive belyst både bibelsk, kirkeligt, økumenisk og historisk.
Ugen vil forsøge at være et væsentligt bidrag til en begrebsafklaring og til en personlig refleksion. I ugen indgår en fælles udflugt til kirkehistorisk interessante steder på Sjælland.
Ledere: lærer ***Hanne Brixtofte Petersen,***
pastor ***Jesper Fich*** og leder af pastoralcenteret ***Erling Tiedemann.***

Pensionistugen

3. aug. - 9. aug. 97 Pris: 1950.- el. 1650.- dobbvær.

Og så er der naturligvis **Pensionistugen.** Kom og nyd Magleås' dejlige omgivelser og hyggeligt samvær med andre trosfæller. Hver dag vil der, foruden Den hl. Messe være et fællesarrangement, ligesom ugen også indeholder en busudflugt.
Ledere: sr. ***Clementine og Ellen Marie Lebahn***

Yderligere oplysninger kan fås hos
Centerleder Elin Udam, tlf. 42 81 07 15
Magleås, Høsterkøbvej 6, 3460 Birkerød
Tilmelding sker v/ indbetaling af kr. 200.-
v/ check ei. på giro 428 44 29.

Revision med sund fornuft...

Professionel assistance i alle revisions- og regnskabsmæssige forhold samt økonomisk rådgivning.
Dansk landsdækkende organisation med 9 afdelinger.
Flere end 3.800 bruger os allerede.
Vi tilbyder også Dem et kvalificeret og tillidsfuldt samarbejde.

rvt revision
Statsautoriseret revisionsaktieselskab

De finder RVT revision a/s i:			
København	tlf. 33 26 70 00	Skærbæk	tlf. 74 75 18 00
Tåstrup	tlf. 42 52 08 00	Vejen	tlf. 75 36 02 11
Vordingborg	tlf. 53 77 11 66	Århus	tlf. 86 26 48 44
Odense	tlf. 66 15 85 55	Holstebro	tlf. 97 41 22 11
		Aalborg	tlf. 98 18 41 22

Tillykke

Den 12. april fejrede menigheden i Horsens sin sognepræst gennem 25 år, pastor Josef Reymen. Ved den meget festlige messe med musikalske indslag på dansk, vietnamesisk og tamilsk deltog medbrødre fra præmonstratenserordenen. På billedet ses jubilaren i midten; t.v. ses *Jan Ophoff, Edward Stappers* (begge Vejle), og t.h. *Willem Wuyts* (Herning) og *Raymond Minnaert* (Fredericia). Efter messen deltog 200 mennesker i fællesspisning i Sct. Ibs Skoles gymnastiksal, hvor den populære jubilar blev fejret med både taler og sange. Tekst og foto: *Henning Steffensen.*

Gud bevare Europa?

Det økumeniske Center arrangerer konference

Fra den 13. - 16. juli 1997 afholdes på Diakonhøjskolen i Århus en konference *»om folk og kirker på et kontinent i opbrud«* med overskriften »Gud bevare Europa?« Det økumeniske Center i Århus er arrangør af konferencen, hvor deltagerne skal være med til at forsøge at samle puslespillet om Europa.

»Vi skal være med til at lægge de europæiske puslebrikker på plads, så vi ikke bare bliver brikker i andres magtspil. Europa handler om tro, kultur, værdier og forholdet til verden uden for vores kontinent. De økonomiske og politiske realiteter er hårde, men de skal indrettes, så de bruges til at fremme det gode liv i Europa«. Såvidt forordet i programfolderen.

Der er fire hovedtemaer: 1) Europa og kulturen: Har vi en fælles europæisk kultur? 2) Europa og verden: Tænker vi først og fremmest på Østeuropa? Hvad med Afrika, Latinamerika? 3) Europa og troen: Er det realistisk stadig at kalde Europa et kristent kontinent? Hvordan bliver troen og kirkens fremtid i Europa? og 4) Europa og økonomien/diakonien: Vækst, markedet og individualisme er den nye treenighed. Kan og skal udviklingen vendes? Hvem tager sig af ofrene for den europæiske udvikling?

Prisen for deltagelse i konferencen ligger fra kr. 600,- til kr. 800,-, afhængig af overnatningsform. Sidste frist for tilmelding er tirsdag den 10. juni 1997.

Programfolder med tilmeldingsblanket og yderligere oplysninger fås hos Det økumeniske Center, Kløvermarksvej 4, 8200 Århus N. Tlf. 86 16 26 55, fax 86 16 34 22.

ks

»Vi skal være med til at lægge de europæiske puslebrikker på plads, så vi ikke bare bliver brikker i andres magtspil.

Katolske børnehaver uden offentlig indblanding

Østrigske pædagoglønninger ligger på et niveau, hvor de lige netop sikrer en enkeltperson en nøjsom overlevelse, men så heller ikke mere. Følgen er, at det i altovervejende grad er idealistiske unge piger, der søger uddannelsen, mens mænd, der forestiller sig at ville stifte familie, holder sig væk. Det var en af de erfaringer, som deltagerne i en studierejse til Wien, arrangeret af Foreningen af katolske børnehaver i Danmark, høstede, da de i det tidlige forår gæstede den østrigske hovedstad.

Studieprogrammet, der var tilrettelagt i samarbejde med »Kindergartenwerk in der Erzdiözese Wien«, omfattede besøg på et katolsk børnehaveseminarium med tilsluttede øvelsesinstitutioner samt på forskellige kirkelige daginstitutioner.

Det gjorde indtryk på deltagerne at opleve en så omfattende rent katolsk institutionsorganisation, der fungerer helt uden offentlige midler og indblanding.

Selv om opholdet i Wien ikke blev nogen vejrmæssig nydelse - det både sneede og regnede det meste af ugen - bød det dog på både sightseeing og diverse kulturelle oplevelser, og rejsens deltagere, der talte såvel pædagoger som bestyrelsesmedlemmer, fik et solidt indtryk af, hvordan man i rent kirkeligt regi kan drive daginstitutioner i stor stil.

Bent Petersen

Retræte eller stille dage hos Birgittinerinderne i Næstved

Birgittinerinderne i Næstved har nu indrettet et gæstehus med 4 enkeltværelser og 3 dobbeltværelser, hvor man kan modtage enkeltpersoner, par, familier eller små grupper.

Katolikker såvel som ikke-katolikker, der har behov for nogen tid i rolige og harmoniske omgivelser, indbyder Birgittinerinderne nu til at tage del i deres fællesskab i en atmosfære af kristen økumenisk ånd.

Næstved, der er Sydsjællands største by, er et godt udgangspunkt for udflugter i en naturskøn omegn.

Henvendelse kan ske til Sankt Birgittas Kloster, Præstøvej 65 B, 4700 Næstved. Tlf. 53 72 85 16. Fax 55 77 77 10.

Turistfolder til ferien

Katolsk Bispekontor har udgivet den lille, nyttige turistfolder 97/98 for dem, der holder ferie i Danmark. Den oplyser om gudstjenestetider og -steder. Samtlige katolske kirker og kapeller er medtaget samt de lutherske kirker, der gæstfrit lægger kirkerum til de katolske gudstjenester. Det er mere end 100 forskellige steder i landet.

11 forskellige sprog

Gudstjenesterne holdes på følgende sprog foruden dansk: Polsk, vietnamesisk, tysk, engelsk, spansk, fransk, kroatisk, italiensk og ungarsk. Det 11. sprog er tamilsk, men gudstjenesterne på dette sprog må man finde under »Orientering fra sognene«.

Folderen er fremlagt i din sognekirke, men den kan også fås ved henvendelse til Katolsk Bispekontor, Bredgade 69 A, 1260 København K. Tlf. 33 11 60 80. Den er desuden lagt frem på flere campingpladser og hoteller i sommerlandet.

ks

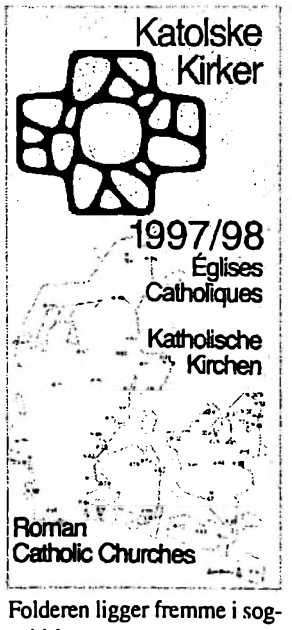

Folderen ligger fremme i sognekirken.

Konvention mod prostitution på vej

Strasbourg (KNA) - Europarådet har planer om ved en konvention at bekæmpe handel med kvinder og tvangsprostitution. Ministre skal udarbejde en folkeretlig bindende tekst, hedder det i en rapport fra Strasbourg.

Parlamentarikerne er foruroliget over den i de seneste år registrerede stigning i handel med kvinder og tvangsprostitution. Kriminelle organisationer finansierer i stigende grad deres stof- og våbenhandel ved handel med kvinder.

Europarådets præsident, *Leni Fischer,* kræver, at handel med kvinder skal bekæmpes lige så hårdt som handel med stoffer. Konventionen skal et vist omfang støtte og yde beskyttelse til ofre for menneskehandel - i givet fald personbeskyttelse og i alle tilfælde en begrænset opholdstilladelse.

Efter oplysninger fra Den internationale organisation for Immigration blev der i 1995 indsluset 500.000 kvinder til tvungen prostitution i lande i Den europæiske Union. Antallet af kvinder fra mellem- og østeuropa er tre-doblet siden 1989. Disse kvinder kommer fra bl.a. Rusland, Ukraine, Hviderusland, Bulgarien og Polen.

Bistand

Katolsk menighedspleje
Bredgade 69 A, 1260 København K.
Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. telefon 33 15 23 03. Postgiro 6466397

Møder og arrangementer

LOPPEMARKED

Velkommen søndag den 1. juni kl. 12-15 i Skt. Hans kirke, Marievej 6, 2970 Hørsholm.

Mange boder med masser af spændende tilbud.

Vi sælger ting og sager: Brugt tøj, isenkram, kunst, el-artikler, bøger og legetøj.

Cafeteria: Kaffe, the, kager, øl og pølser.

Alt overskud går til et udenlandsk projekt til støtte for de fattige.

DUK-kalender

UNGDOMSMESSE den 1. 6. kl. 20.
Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 København V. Efter messen er der Café Ludvig.

BØRNELEJR 1 den 21.6.-28.6.97.
Ømborgen, Lindholmvej 13, 8660 Skanderborg.
Tlf. 86 89 81 27.
Alder: 8-12 år.
Lejrchef: Erik Smitshuysen.
Pris: kr. 600,- + kr. 150 for fællesrejse.
Depositum: kr. 200,- betales ved tilmelding.
Tilmelding hurtigst muligt.

BØRNELEJR 2 den 26.7.-2.8.97.
Myretuen Bastrup, 3540 Lynge.
Tlf. 42 18 34 41.
Alder: 7-10 år.
Lejrchef: Bo Jensen.
Pris: kr. 600,- + kr. 150 for fællesrejse.
Depositum: kr. 200,- betales ved tilmelding.
Tilmelding hurtigst muligt.

ROSKILDE FESTIVAL den 22.6.-30.6.97.
Alder: 18-30 år.
Lejrchef: Per Vinter Christensen, Bent Lundorf og Charles McCarthy, ofm.conv.
Pris: 450,-.
Depositum: kr. 200,- betales ved tilmelding.
Tilmelding hurtigst muligt.

Kalenderen fortsætter i næste spalte.

DUK-kalender fortsat

MIDILEJR den 28.6.-5.7.97.
Ømborgen, Lindholmvej 13, 8660 Skanderborg.
Tlf. 86 89 81 27.
Alder: 13-15 år.
Lejrchefer: Karina og Phllip Ryom.
Pris: kr. 700,- + kr. 175 for fællesrejse.
Depositum: kr. 200,- betales ved tilmelding.
Tilmelding hurtigst muligt.

JUNIORLEJR den 5.7.-12.7.97
Ømborgen, Lindholmvej 13, 8660 Skanderborg.
Tlf. 86 89 81 27.
Alder. 14-17 år.
Lejrchef: Nik Bredholt.
Pris: kr. 700,- + kr. 175 for fællesrejse.
Depositum: kr. 200,- betales ved tilmelding.
Tilmelding senest 12. maj 1997.

UNGDOMSLEJR den 4.7.-12.7.97
Sverige.
Alder: 18-25 år.
Lejrchef: Andreas Hoel.
Pris: kr. 1.200,- + kr. 175 for evt. fællesrejse til København.
Depositum: kr. 500,- betales ved tilmelding.
Tilmelding senest den 12. maj.

LETLANDSPROJEKT den 19.7.-27.7.97.
Klitborg, Klitborgvej 23, 4500 Nykøbing S.
Tlf. 53 41 08 07.
Alder: 18-35 år.
Lejrchef: Maurits Wiuff.
Pris: kr. 700,- + kr. 175 for fællesrejse (dog kr. 225 for dem over 30 år).
Depositum: kr. 200,- betales ved tilmelding.
Tilmelding hurtigst muligt.

MULTILEJR 19.7.-27.7.97
Ømborgen, Lindholmvej 13, 8660 Skanderborg.
Tlf. 86 89 81 27.
Alder. 0-100 år.
Lejrchef: Ulla Rolvsen.
Pris: Voksne kr. 700,-.
7-13 år kr. 600,-.
2-6 år kr. 500,-.
0-1 år kr. 200,-.
Depositum: kr. 200 pr. person betales ved tilmelding.
Tilmelding hurtigst muligt.

WORLD YOUTH DAY den 18.8.-24.8.97.
Paris, Frankring.
Alder: 18-34 år.
Lejrchefer: Maurits Wiuff, Katja Günther og Charles McCarthy, ofm.conv.
Pris: kr. 1.300,-.
Depositum: kr. 500,- betales ved tilmelding.
Tilmelding hurtigst muligt.

VIETNAMESISKE LEJRE

VIETNAMESISK BØRNELEJR den 12.-17.7.97
Ømborgen, Lindholmvej 13, 8660 Skanderborg.
Tlf. 86 89 81 27.
Arrangør: VU.

VIETNAMESISK UNGDOMSLEJR 19.-25.7.97.
Højbjerg i Martofte.
Arrangør: VU.

DET ER MEGET VIGTIGT AT OVERHOLDE TILMELDINGSFRISTEN!!!
Samtlige priser er for medlemmer af DUK. Ikke medlemmer betaler kr. 100,- mere i gebyr for weekender og kr. 300,- for lejre.
Afbud: Tilbagebetaling af gebyr sker normalt ikke efter sidste tilmeldingsfrist.

Jeg tilmelder mig:

Arrangement:.....

Dato:.....

Navn:.....

Adr.:.....

Postnr./By:.....

Fødselsdato:.....

Telefon:.....

Katolik: Ja:..... Nej:.....

Deltager i fællesrejse:.....

Ankommer selv:.....

Postgirokonto 9 08 32 94
Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Bredgade 67, 2.th., 1260 København K.
Tlf. 33 14 77 07

Det sker på Magleås

To .d. 15. - sø. d. 18.5.:
Ældresagen.

On. d. 21. - fr. d. 23.5.:
Kommunale lønarb.

Fr. d. 23. - sø. 25.5.:
Nordisk Ministerråd.

Fr. d. 23. - lø. 24..5.:
Folekirkens Nødhjælp.

Fr. d. 23. - lø. d. 24.5:
Den Franciskanske Lægorden.

Ma. d. 26. - ti. d. 27. 5.:
Pædagogisk Central

Ti. d. 27. - to. d. 29. 5.:
Birkerød Kommune

To. d. 29.5. - sø. d. 1.6.
DTU

Diverse

Unge korsangere søges

(alder 15-30 år)

I forbindelse med valfarten til Åsebakken søndag den 25. maj laver vi i år et ungdomskor som ledes af Klaus Munk-Nielsen og Michael Højer Clausen.
Vi holder prøve på Niels Steensens Gymnasium lørdagene den 17., 24. maj kl. 10-13. Forudsætning: Sangglæde.
Henvendelse på telefon:
Michael Højer Clausen: 31 20 24 30
Klaus Munk-Nielsen: 31 18 48 16.

Hjertelig tak

En hjertelig tak sendes til alle de mange, der i anledning af min 60 års fødselsdag har glædet mig med hilsener og gaver og deres tilstedeværelse.
Da jeg må se i øjnene, at jeg ikke har mulighed for at takke alle enkeltvis, vil jeg i hvert fald på denne måde sende alle en stor taknemmelig hilsen.
Jeres hengivne
Dietrich Timmermann, præst

Bekendtskab søges

Jeg er en herre på 53 år, der søger en jævnaldrende pige. Jeg har haft hjemebetændelse fra jeg var 1 år og har derfor svært ved at udtrykke mig. Jeg har været katolik i 5 år og mine interesser er hjemlig hygge, busrejser, teater og naturen.

Billet mrk. 1442 til »katolsk orientering«, Vesterbrogade 28, 4., 1620 København V.

Katolsk Menighedspleje søger værelser til unge

Til unge under uddannelse søger Katolsk Menighedspleje værelser el. lejl. i hele Storkøbenhavn. Gratis for begge parter formidles kontakt mellem udlejer og lejere. Ønsker De at udleje eller leje - ring til Katolsk Menighedspleje 33 15 23 03 kl. 14-16 tirsdag og torsdag.

Testamente
til fordel for Den katolske Kirke Ansgarstiftelsen

Man kan støtte Kirken ved at indsætte den som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift
Kirken modtager det fulde beløb.

Gratis advokatbistand
Det anbefales at lade en advokat oprette testamentet.
Udgifterne til salær refunderes af bispekontoret.

Yderligere oplysninger
Katolsk Bispekontor
Bredgade 69 A, 1260 København K
Tlf. 33 11 60 80.

Salg og service

Advokataktieselskabet
Linde & Altschuler
Esplanaden 6
1263 København K

Vi tilbyder erhvervsretlig rådgivning og juridisk bistand til private.

Vi kan herunder bistå Dem med virksomhedsoverdragelser, retssager, inkasso, ejendomsadministration, handel med fast ejendom, testamenter og dødsbobehandling indenlands og udenlands.

Kontakt
advokat Finn Roger Nielsen
på tlf. 33 14 19 40.

Find *Deres* **bedemand** her:

Vanløse Ligkistemagasin
38 71 75 01
H.P. Baltzer & Søn
Jyllingevej 8
2720 Vanløse

Tåstrup Bedemandsforretning
43 99 75 01
Sv.E. og B. Baltzer
Køgevej 40
2630 Taastrup

Også aften, week-end og helligdag kan De ringe og aftale et møde i Deres hjem eller hos os.

Hos medlemmer af Bedemændenes Landsforening har De tryghed for:

- professionel hjælp og rådgivnig ved begravelse og brænding.
- viden om en lang række forhold i forbindelse med dødsfald.
- fair forretningsmæssig og økonomisk behandling.

Rekvirer gratis pjecen
»NÅR NOGEN DØR...«

BENZONS BEGRAVELSES-FORRETNING

38 34 46 01 - 31 86 60 56

DØGNVAGT:
31 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelser og bisættelser ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Begravelses-forretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.
Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

DØGNVAGT
31 55 55 55

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 43 99 01 58

Annoncer i »katolsk orientering«
Tekstside-annoncer: kr. 6,- pr. sp./mm.
Rubrik-annoncer: kr. 5,- pr. mm.

BEGRAVELSER OG BISÆTTELSER
v/ bedemand Vagn Fondo
39 62 16 50
Reference: Sankt Joseph Søstrene
Bedemændenes Landsforening

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler

Wagn Adler

DØGNVAGT
39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
SØBORG HOVEDGADE 94

Murermester
Bernhardt Christiansen
Solbærvej 8, Sabro
Tlf. 86 94 82 10
Biltlf. 30 86 26 09

Murermester Keld Erik
JOHNSEN Ankervej 12 Stubberup 4800 Nyk. F.
Medl. af BYG og Nykøbing F. Murerlaug
Om- og tilbygning - Reparationer
Alt tagarbejde
Tlf. 53 83 99 08
Vi lover godt håndværk og er omfattet af... BYG GARANTI ORDNING
Arbejde udføres overalt på Sjælland, Lolland og Falster

Guldager
stopper korrosion og fjerner kalk i større brugvandssystemer.
Tlf. 42 27 31 00

Malermester
VILLY HANSEN
Bredager 13 - 7120 Vejle Ø.
Tlf. 75 81 69 62 og 75 83 29 37

VICTOR NIELSEN
Stenhuggeri og Monumentforretning
v/ stenhuggermester Mohr
Vestre Kirkegårds Allé 28-32
2450 København SV
Tlf. 31 21 65 48 Fax. 31 21 80 32

Revision • Regnskab • Skat
REVISORGÅRDEN I ROSKILDE
Registreret revisor FRR
Jørgen Brangstrup
Sct. Olsgade 10 • Roskilde • 46 35 10 35
- det er altid sikkert med en registreret revisor

Præsten *Andreas Zelazny* kommer til at forlade sine sognebørn. I det tyske ærkebispedømme Bamberg er man af den opfattelse, at det har skadet livet i menigheden, at den har måttet dele sin sognepræst med 18 polske mynder. Men præsten vil beholde sine hunde, om det så skal være som dyrepasser. *Foto KNA.*

Kardinal Joseph Ratzinger i tysk TV-udsendelse

Troslærekongregationen åbner sine arkiver

München (KNA) - Forskere skal have adgang til troslærekongregationens hemmelige arkiver, sagde kardinal *Joseph Ratzinger* for nylig i en tysk TV-udsendelse. Det skal foregå efter de samme regler, som gælder for benyttelse af Vatikanets arkiv. Ratzinger gør dog opmærksom på et praktisk problem, som først skal løses: lokalerne skal moderniseres. Desuden skal det gamle arkivmateriale restaureres, og nogle interessante dokumenter skal offentliggøres, fortæller han. Den første publikation ventes at udkomme i løbet af sommeren.

Om betegnelsen 'storinkvisitor' for præfekten for troslærekongregationen sagde kardinalen, at kongregationen jo ganske rigtigt var historisk forbundet med inkvisitionen.

En del af de metoder, som man benyttede dengang, fandt Ratzinger dog helt igennem kritisable; han understregede, at man i dag forsøger at handle ud fra retsbevidstheden. Alligevel betegnede han inkvisitionen som et fremskridt, eftersom den ikke havde lov til at fælde dom, uden at sagerne først var blevet undersøgt.

Efter Ratzingers opfattelse har samfundet en uudtalt forventning om, at kirken skal være med til at holde den moralske standard, også selv om folk bliver ærgerlige og stritter imod, når det drejer sig om dem selv.

Det tager tid at 'fordøje' et koncil

Kardinalen hverken håber eller regner med, at der er et nyt koncil på vej. Konciler er store begivenheder, som vender op og ned på kirken for at forny den, mener han, og det tager tid at 'fordøje' dem. Derfor kan man efter Ratzingers opfattelse ikke holde et koncil hvert 20. år.

De nordiske biskopper...

Fortsat fra forsiden

se mediers betydning for kirken. Økumenen stod højt på dagsorden for biskoppernes møde med rådet for de kristnes enhed; der blev især talt om planerne for den nordiske, luthersk/katolske kommission og om dens arbejde. Endvidere mødtes bispekonferencen med kongregationen for de orientalske kirker og med kongregationen for biskopperne.

I audiens hos paven

Pave Johannes Paul II modtog biskopperne i privataudiens og fejrede messen sammen med dem og de nordiske præstestuderende. Biskoppen af Helsinki, Paul Verschuren, der er formand for den nordiske bispekonference, gav udtryk for enheden mellem de nordiske katolikker og den hellige fader. Han bad paven om at ophøje den hellige Birgitta til værnehelgen for Europa. Verschuren bad ligeledes om, at moder Elisabeth Hesselblad, grundlæggeren af Birgittasøstrenes kongregation, måtte blive saligkåret.

Kirken som en fortsættelse af Kristi liv var et hovedtema i pavens tale til biskopperne. Selvfølgelig talte paven om det økumeniske arbejde i de nordiske lande; han opfordrede imidlertid også både biskopper og alle troende i denne del af verden til at vise kirkens hellighed og dens katolske væsen. »Frygt ikke, du lille hjord, for jeres fader har besluttet at give jer riget«, sagde paven til biskopperne; »Guds rige er midt iblandt jer.« (Lk 12,32; 17,21) Han nævnte mange konkrete, spirituelle og pastorale sider af den katolske kirkes virksomhed i de nordiske lande.

Paven lukkede ikke øjnene for de vanskeligheder, som set med katolske øjne følger af en konsekvent og synlig, kristen livsførelse i disse lande. Men »verden har ikke brug for diffuse, religiøse følelser, men for et utvetydigt budskab om 'livet i dets fylde'. Derfor må I ikke bare give folk det, de gerne vil have«, sagde han. - »Giv dem det, de har brug for.« Biskopperne benyttede lejligheden til at kontakte andre officielle, nordiske repræsentationer i Rom. De mødtes med den svenske ambassadør ved den hellige stol og ikke mindst med de præstestuderende i Collegio Svedese. Bispekonferencen skal mødes igen i dagene 29. september - 1. oktober 1997.

Først chok, siden lettelse

Domkirken i Torino brændt - ligklædet reddet

Torino/Paris (KNA) - Det klæde, som traditionelt menes at være det, Jesus blev svøbt i, slap uskadt fra branden i domkirken i Torino. Det hverken brændte, fik vandskade eller kom noget andet til, meddelte ærkebispedømmet, da man et par dage efter branden havde set grundigt på det. Branden gik hårdt ud over både domkirken og paladset ved siden af, men det lykkedes brandvæsenet at redde ligklædet.

Regeringen garanterer op til 100 milliarder lire - omkring 380 millioner kroner - til genopbygning af domkirken, meddelte viceministerpræsident *Walter Veltroni* få dage efter branden. En del af beløbet kom næsten omgående til udbetaling, øremærket blandt andet til begrænsning af skadernes omfang.

Også UNESCO har givet tilsagn om hjælp til genopbygning af domkirken. UNESCO stiller endvidere hele sin tekniske ekspertise til rådighed, understreger generaldirektør, *Federico Mayer*, i en erklæring fra fonden. På den måde kan folk fra alle religioner i hele verden være med til at bygge domkirken op igen, udtaler han.

Myndighederne beder om hjælp

Statsadvokaten i Torino beder om hjælp til at få opklaret, hvordan branden opstod. Alle, der har taget billeder eller lavet videooptagelser af domkirken eller af paladset efter klokken 23 den aften, da branden brød ud, er blevet bedt om at stille deres optagelser til rådighed for efterforskningsarbejdet. Man er især interesseret i, hvor og præcis på hvilket tidspunkt ilden er opstået.

Derudover håber man at finde frem til en forklaring på nogle rygter, der taler om et underligt lys i sakristiet.

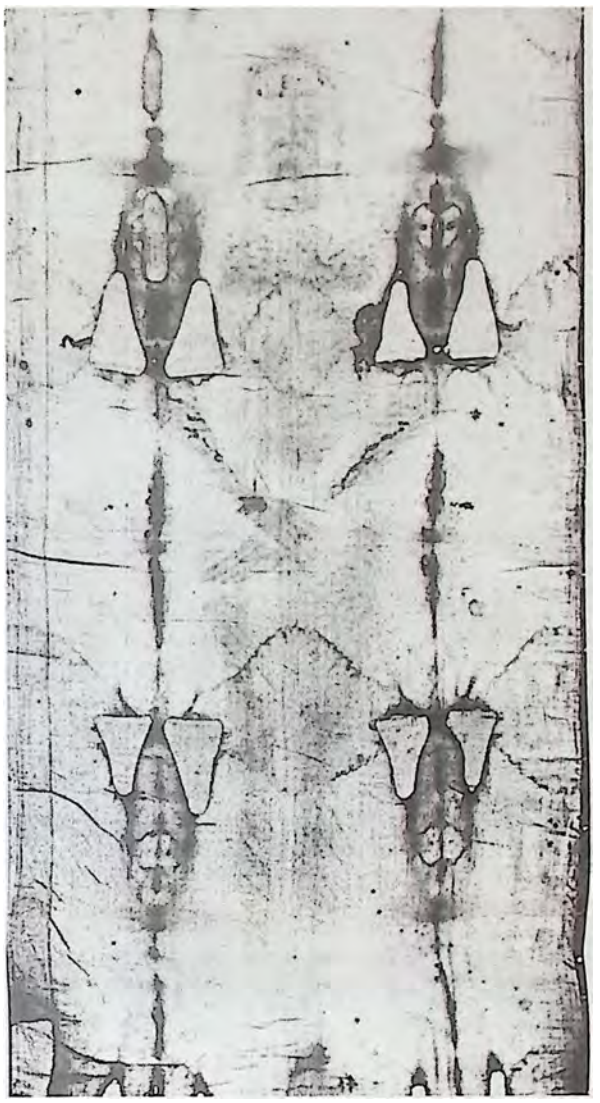

Klædet, der måler 4,36 x 1,10 meter, har befundet sig i domkirken i Torino de sidste 400 år. Traditionelt betragtes det som Jesu ligklæde, mens det betvivles af nogle forskere. *Foto KNA.*

Forbereder Koreas genforening

Seoul (KNA) - Den katolske kirke i Sydkorea ønsker at medvirke ved landets genforening med det kommunistiske Nordkorea. Til det formål har ærkebispedømmet Seoul nedsat en pastoralkomité. Ifølge oplysninger fra det asiatiske, katolske nyhedsbureau UCA News er det komitéens opgave at støtte de sydkoreanske katolikker pastoralt, økonomisk og religiøst ved en genforening.

Komitéens sekretær, pater *Peter Lee Ki-Heon* meddelte for kort tid siden UCA News, at komitéen også vil hjælpe med at uddanne præster og missionærer, så de i nærmeste fremtid vil kunne sendes til Nordkorea. Ligeledes vil komitéen undersøge kirkespørgsmål i Nordkorea og man håber at kunne fremme forbindelser mellem de katolske menigheder i Nordkorea og sognemenigheder i Sydkorea. Desuden skal der stilles økonomi til rådighed for udbygning af kirken i Nordkorea.

Geraldine Chaplin spiller hovedtollen i en ny, amerikansk TV-film om *Mother Teresa*. Filmen varer to timer og skildrer den albanske nonnes liv og virke. Mother Teresa fik Nobels fredspris i 1979. *Foto KNA.*

katolsk orientering

Redaktion:
Pastor Willem Wuyts *O. Præm.* (ansvarsh. redaktør).
Journalist Knud Helsted Kluge (Redaktionssekretær)
Redaktionelle medarbejdere: Kirsten Szarafin, Maria Jørgensen og Carly Majholm

Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28, 4.
DK-1620 København V. Telefon 31 211444.
Fax 33 244975 og 97 224054. E-mail: ko-press@inet.uni-c.dk
Udgiver: Ansgarstiftelsen, Bredgade 69 A, DK 1260 København K
Tryk: Dansk Avistryk, DK 2600 Glostrup. Oplag 17.000

Næste nummer udsendes den 28. maj

NR. 10 28. MAJ 1997 23. ÅRGANG

katolsk orientering

Paven i Libanon, side 2
Kirkebyggeri i Sønderborg, side 3
Forliste ægteskaber, side 6
Kirken og de ufødte, side 7
Orientering fra sognene, side 9-11

Caritas Danmark fylder 50 år

Paven sender jubilæumshilsen til hjælpeorganisationen

Fredag den 13. juni fejrer Caritas Danmark 50 års jubilæum. Det markeres bl.a. ved en festmesse kl. 14 i den katolske domkirke, Skt. Ansgar i Bredgade, hvor biskopperne *Czeslaw Kozon* og *Hans L. Martensen* celebrerer.

Efter messen er der reception i menighedssalen, hvor de fremmødte får mulighed for gratis at få det 64 sider store jubilæumshæfte, hvor bl.a. pave *Johannes Paul II* sender en hilsen til Caritas Danmark: »Den hellige fader lover alle i Caritas Danmark, at han vil bede Gud, 'som redder den fattige, der råber om hjælp... og redder de fattiges liv' (Salme 72, v. 12-13) om at stå dem bi og belønne dem for deres indsats.« Hilsenen er underskrevet af ærkebiskop *Giovanni Battista Re* fra Vatikanets Statssekretariat. Lykønskningen bringes i sin fulde ordlyd i næste nummer af »katolsk orientering«.

Caritas Danmark er også på pastoralrådets dagsorden.

kk

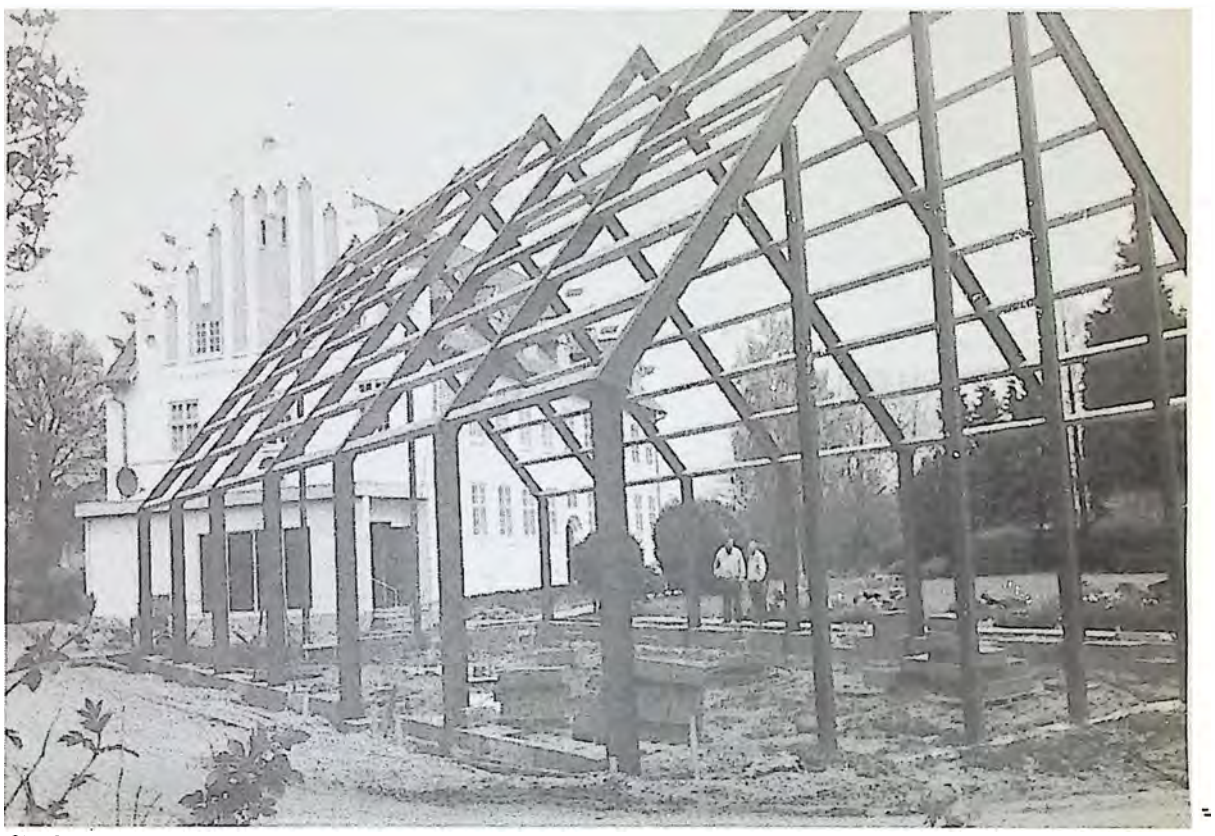

Skt. Pauls menighed i Sønderborg får ny kirke til efteråret. Prisen for byggeriet bliver 2,5 millioner kroner. Foruden menigheden selv har bl.a. Bonifatiuswerk i Tyskland støttet byggeriet økonomisk. Læs artiklen side 3. *Foto Knud Kluge.*

Møde mellem paven og Alexij II ikke aftalt

Rom/Wien (KNA) - Vatikanets »Økumene-minister«, kardinal *Edward Cassidy*, er sparsom med oplysninger omkring et muligt forestående møde mellem pave *Johannes Paul II* og den russisk-ortodokse patriark *Alexij II*.

På vej hjem fra Beirut i paveflyet udtalte Cassidy, der er formand for Rådet til fremme af de kristnes Enhed, at man ikke var nået længere end for et år siden, hvor man talte om et møde i Ungarn. Der er ikke tale om nogen blokering, men der er heller ikke aftalt noget, sagde kardinalen.

Vatikanets pressetalsmand, *Joaquin Navarro-Valls* har ikke ønsket at bekræfte eller afkræfte en østrigsk pressemeddelelse, hvor man anså det for muligt, at et møde mellem paven og den russisk-ortodokse patriark ville finde sted i Wien den 21.-22. juni.

Fra østrigsk side bekræftes det, at der den 20. juni finder et møde sted mellem den økumeniske patriark *Bartholomaios I* og Alexij II hos den østrigske præsident *Thomas Klestil*. Foranlediget af en forespørgsel meddelte Klestil, at han var informeret om bestræbelserne for at beramme et møde mellem paven og de to patriarker.

Fortsætter på bagsiden

Nyt håb for Libanon

Under pavens besøg i Libanon fik kirkelederne i landet overrakt slutdokumentet fra Libanon-synoden i 1995

Beirut (KNA) - Ved afslutningen af messen i Beirut overrakte pave *Johannes Paul II* slutdokumentet fra Libanonsynoden til lederne af de kristne kirker i landet. Dokumentet bærer titlen »Nyt håb for Libanon« og indeholder resultaterne af de møder mellem biskopper og ordensledere, som fandt sted i november-december 1995.

Møderne drejede sig om de kristnes rolle i fremtidens Libanon, hvor borgerkrigen har sat sine spor. De katolske patriarkater i landet opfordres til at stræbe efter enhed, og de kristne opfordres til sammen med de andre befolkningsgrupper at medvirke til at bygge landet op igen, og besættelsen af det sydlige Libanon og udenlandske troppers kontrol med landet beklages. Slutdokumentet fra synoden er autoriseret af paven.

I det første af seks afsnit analyseres de katolske patriarkater i Libanon, som ofte er i strid med hinanden. Paven appellerer til de katolske kristne om at optræde mere samlet. Samtidig gør han opmærksom på nødvendigheden af et større økumenisk samarbejde med de ortodokse kirker i landet og en åben, interreligiøs dialog med islam.

Ekstremismens fare

Johannes Paul II beklager de »smertelige sår«, som krigen har efterladt, og som har ført til vedvarende mistro mellem religionerne. Kirken har også måttet se til, »hvordan dens sønner blev dræbt, dræbte andre eller dræbte hinanden«, sagde han.

Efter pavens opfattelse er det nu på tide at overvinde denne mistro. Han opfordrer kristne og muslimer til i fællesskab at være med til at bygge Libanon op.

Han advarer imod nye former for ekstremisme, som på ny kan bringe landets enhed i fare, og beklager i samme åndedrag både besættelsen af det sydlige Libanon og tilstedeværelsen af ikke-libanesiske tropper i landet.

Paven gør sig endvidere til talsmand for en gennemgribende fornyelse af den katolske kirke i Libanon. Dertil hører, at kvinder i højere grad skal inddrages i livet i menighederne: de skal have medansvar for kirken og mulighed for at være med dens beslutninger, hedder det.

En særlig advarsel imod de farer, som en ny ekstremisme kan indebære, rettes til de unge. Ekstremismen skal modarbejdes ved, at børn og unge opdrages til at tale og leve fredeligt sammen; paven understreger dog, at man ikke må opgive kristendommens grundlæggende principper og vigtigste værdier.

Fjerde og femte kapitel handler om samarbejdet med de andre kirker i Mellemøsten og om dialogen med muslimerne.

Fortsætter på bagsiden

Pastoralrådet skal drøfte »katolsk orientering«

På pastoralrådets kommende møde får rådets medlemmer mulighed for en principiel drøftelse af »katolsk orientering«. (Læs side 3).

På rådets møde skal der nedsættes en valgstyrelse på fem medlemmer, da der skal være valg til pastoralrådet næste år.

Vedtægterne for pastoralrådet skal drøftes og de ventes vedtaget. Det gælder ligeledes valgvedtægterne.

50-års jubilaren Caritas Danmark er på programmet lørdag aften. Mødet finder sted lørdag og søndag den 7. og 8. juni på Magleås .

katolsk orientering

Tilsendes katolske husstande i Danmark i 20 numre om året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden.
Abonnementspris 230 kr. årligt.
Adresseforandring meddeles til postvæsenet.
ISSN 0902-297X

Pave Johannes Paul II i Libanon:

Fuldstændig frihed, fred og selvstyre

Beirut (KNA) - Under sit besøg i Libanon bad pave *Johannes Paul II* indtrængende om fred og frihed i landet. Libanon har ret til selvbestemmelse inden for internationalt anerkendte grænser, understregede han. Paven blev mødt med begejstring under besøget, som fandt sted i dagene 10. - 11. maj. Igen og igen appellerede han til alle religioner og alle folkeslag om at slå bro, søge at forstå og give de sår, som 15 års borgerkrig har efterladt, mulighed for at læges. »Inden længe vil Libanon igen forvandles til en have«, lød pavens gammentestamentlige profeti.

Højdepunktet var søndagens messe med omkring en halv million deltagere i nærheden af havnen i Beirut. Paven opfordrede alle i Libanon til at søge efter fredelig sameksistens. Igennem tiderne har Libanon været et eksempel på, at forskellige trosretninger kunne leve sammen i fred og have de samme rettigheder, understregede han. Messen begyndte en halv time senere end planlagt, fordi den skudsikre 'papamobil' og dens følge kun med møje og besvær kunne bane sig vej gennem de begejstrede menneskemasser. Ris og blomster regnede ned over bilerne, og hundredtusinder vinkede med gul-hvide flag.

Slutdokumentet fra synoden

Paven bad om, at Guds ånd måtte tænde kærlighedens lys i menneskenes hjerter og berede vejen for freden i landet. Han bad også om »mod og udholdenhed til at gå fredens og sameksistensens vej« og appellerede indtrængende til befolkningen i Beirut om at forsone sig med hinanden efter krigens lidelser. Den muslimske befolkning var talstærkt repræsenteret. Også den kristne præsident *Elias Hravi*, ministerpræsident *Rafik Hariri* og parlamentsformanden *Nabih Berri* var tilstede. Hariri og Berri er henholdsvis sunni- og shia-muslimer.

Efter messen overrakte paven slutdokumentet fra Libanon-synoden til landets kirkeledere. Særsynoden for Libanon blev holdt i Vatikanet i 1995. I slutdokumentet formanes de katolske patriarkater i Libanon til at stræbe efter enhed, og de kristne opfordres til sammen med de andre befolkningsgrupper at deltage i genopbygningen af det borgerkrigshærgede land. Besættelsen af den sydlige del af Libanon og udenlandske troppers kontrol over landet fordømmes i dokumentet. Slutdokumentet fra synoden er autoriseret af paven.

Der blev ikke sparet på sikkerhedsforanstaltningerne i forbindelse med det historiske pavebesøg. Omkring 40.000 soldater var udkommanderet for at garantere hans sikkerhed. I 1989 og igen i 1994 var det meningen, at paven skulle have besøgt Libanon, men begge gange blev det aflyst af sikkerhedshensyn. Ved ankomsten til lufthavnen i Beirut krævede han en fremtid for landet i fred og i fuld selvbestemmelse inden for internationalt anerkendte grænser. Libanon længes efter uafhængighed og frihed; det må kunne lade sig gøre »inden for et nationalt territorium, som respekteres og anerkendes fra alle sider«, sagde han.

Status over 15 års krig

Paven blev modtaget af landets politiske og religiøse ledelse. I den første tale, som paven holdt på libanesisk jord, gjorde han status over mere end 15 års borgerkrig, som fandt sin afslutning ved fredsaftalen i Taif i 1989, og som lagde landet ind under syrisk overherredømme. Folk, som tilhører forskellige religioner og kulturer, og som førhen har kunnet leve fredeligt dør om dør, har krigen gjort til fjender. »Mange mennesker er døde til ingen nytte på grund af denne konflikt«, sagde han. - »Familier er kommet fra hinanden, og mange libanesere er drevet i eksil langt fra deres fædreland«, tilføjede paven. Han opfordrede Libanon til »beslutsomt at rette blikket imod den fremtid, som dets indbyggere vælger ved frie valg«.

Paven viste særlig respekt for de libanesiske kvinder og for den indsats for freden, som de gjorde, mens borgerkrigen rasede. Han talte om et »nyt Libanon«, hvor alle skulle have de samme muligheder for at deltage i de demokratiske processer. Det drejer sig ikke om, at nogle grupper skal være priviligeret på andre gruppers bekostning, men om en broderlig tjeneste til alles gavn, understregede paven.

I sin velkomsttale krævede Elias Hrawi en ende på besættelsen af det sydlige Libanon. Præsidenten udtrykte håb om, at pavens besøg måtte fremme dialogen mellem kristne og muslimer.

Politiske ledere bad om hjælp

Den politiske ledelse bad paven om at gøre en indsats for landets frihed og for at få den israelske hær til at trække sig ud af det sydlige Libanon. »Jeg har bedt paven om at forsøge at få FN til at føre resolution 425 ud i livet«, sagde ministerpræsident Rafik Hariri efter et møde med ham. Resolutionen blev vedtaget i 1978 og kræver de israelske troppers fuldstændige og betingelsesløse tilbagetrækning fra det sydlige Libanon.

Efter en privat samtale med Johannes Paul II beklagede parlamentsformand Nabih Berri, at paven »på grund af den israelske besættelse ikke kunne besøge de steder, hvor Kristus gjorde sine første undere«. Efter samtalerne med de politiske ledere mødtes paven med ledende repræsentanter for islam, den sunnitiske sheik *Mohammed Kabbani*, den shiitiske *Mohammed Chamseddine* og druseren *Moursel Nasr*. De tre offentliggjorde i fællesskab en erklæring, hvori de over for paven understreger »Libanons ret til at kæmpe imod den israelske besættelse«. De protesterer også imod »judaiseringen af den arabiske del af Jerusalem«, hedder det.

50.000 til ungdomstræf

Lørdag aften mødtes paven med næsten 50.000 begejstrede unge i Harissa. Han appellerede til de unge kristne om at rive de mure ned, som skiller folkeslagene, og i stedet bygge bro og stræbe efter forståelse. De skulle bevare den kristne identitet, sagde han, og de skulle være aktivt medvirkende til at forme samfundet. Forinden havde han talt og spøgt med en stor gruppe unge uden for domkirken. Paven improviserede flere gange i sin tale til de unge og besvarede de talekor, som brød ud igen og igen.

Umiddelbart inden afrejsen gjorde paven endnu en gang opmærksom på, at international ret gjaldt for alle lande i Mellemøsten. I afskedstalen i Beiruts lufthavn krævede han større internationale fredsbestræbelser i området. Uden at nævne nabolandene Syrien og Israel og deres militære tilstedeværelse i Libanon udtrykte paven endnu en gang ønske om fuldstændig uafhængighed til Libanon og respekt for landets grænser.

Paven på vej til Polen

Vatikanet (KNA) - Pave *Johannes Paul II* besøger sit hjemland i dagene 31. maj - 10. juni. Det er hans syvende tur til Polen og hans fjerde udenlandsrejse i år. Første stop bliver Wroclaw, hvor præsident *Alexander Kwasniewski* tager imod ham den 31. maj. Dagen efter afslutter han den 46. eukaristiske verdenskongres med en festmesse.

Næste højdepunkt på turen bliver festlighederne i Gniezno i anledning af 1000-året for den hellige Adalberts død. Paven skal mødes med flere europæiske statsoverhoveder. Herefter går turen over Poznan og Kalisz til Czestochowa, hvor paven den 4. juni skal mødes med ordensfolk og pilgrimme; den følgende dag bliver en fridag, som paven tilbringer i Zakopane. Dér saligkåres to polske ordenssøstre den 6. juni. Den 7. og 8. vil paven være i Krakow, hvor han engang var biskop under navnet *Karol Wojtyla*; her saligkåres den polske dronning Jadwiga, som levede i slutningen af det 14. århundrede.

Den 9. juni aflægger paven et besøg ved sine forældres grav, og den sidste dag, inden han rejser hjem til Vatikanet, skal den salige Jan von Dukla helgenkåres i Krosno.

Kirken i Libyen:

Diplomatiske forbindelser bryder mange års isolation

Vatikanet (KNA) - Den 10. marts optog Den hellige Stol diplomatiske forbindelser med Libyen. Det opfattes af mange iagttagere som et skridt væk fra den internationale isolation, som *Muammar el Gaddafi* og hans regering har befundet sig i siden bombeattentatet over den skotske by Lockerbie ved juletid i 1988.

Navnlig USA har gjort indsigelser. Washington er ikke ude på at kritisere paven, siger den udenrigspolitiske talsmand *Nicholas Burns*, men »vi er ikke af den opfattelse, at man kan have diplomatiske forbindelser med Libyen«. Dertil siger man i Rom, at hensigten med de diplomatiske forbindelser er at skabe bedre vilkår for den katolske del af landets befolkning og at give en ny impuls i retning af international forståelse.

Flest asiatiske kristne

I et interview med Vatikanets radio giver den apostoliske vikar i Tripolis, den 55-årige biskop *Giovanni Innocenzo Martinelli*, et indtryk af, hvordan situationen er for katolikkerne i Libyen.

De omkring 50.000 katolikker udgør rundt regnet en tiendedel af befolkningen. Det er ikke, sådan som man ellers har ment, overvejende italienere, der er blevet tilbage efter kolonitiden, fortæller Martinelli; de fleste er af asiatisk eller arabisk herkomst. Alene de filippinske gæstearbejdere nærmer sig 20.000. Gruppen af vesterlændinge - hovedsagelig ansatte i internationale firmaer - er svundet ind. Det kristne fællesskab i Libyen har et »asiatisk-arabisk og et interkonfessionelt ansigt«, siger Martinelli.

Indtil Gaddafi kom til magten i 1969, var der omkring 120.000 katolikker i Libyen. Det nye regime udsatte dem for repressalier, som i løbet af meget kort tid fik antallet ned i nærheden af 10.000. Men efter at Gaddafi i 1970 besluttede at tillade én biskop og ti præster at virke i landet, er der igen kommet flere katolikker til.

Skridt i retning af religionsfrihed

Med i overvejelserne forud for optagelsen af de diplomatiske forbindelser var også de fremskridt, der er gjort i retning af religionsfrihed, udtaler Vatikanets pressetalsmand *Joaquin Navarro-Valls*. Siden 1994 har en bilateral kommission beskæftiget sig med praktiske spørgsmål vedrørende religionsfrihed.

Om religionsfrihed siger Martinelli til Vatikanets Radio, at kirken i alt væsentligt kan handle frit. Men den hæmmes unødigt af det bureaukrati, der er i forbindelse med udstedelse og forlængelse af visa og af arbejdstilladelser til præster og ordensfolk, mener han. Der er italienske, polske, indiske, maltesiske og filippinske ordensfolk i Libyen, og biskoppen håber, at der kommer flere i den nærmeste fremtid. Regeringen i Tripolis har selv ytret ønske om mere udenlandsk arbejdskraft i menneskenes tjeneste, tilføjer han.

Vatikanet imod isolation

Handelsboykotten rammer især de dårligst stillede i befolkningen, oplyser Martinelli, der er franciskaner. Mange nødstedte henvender sig til kirken, men kirken har ikke mulighed for at hjælpe dem, påpeger han. Det er da også med de humanitære konsekvenser i tankerne, at højtstående repræsentanter for Vatikanet gentagne gange har ytret betænkelighed ved handelsboykotten.

Men ikke alle er lige begejstrede. I »Jerusalem Post« betegnes de diplomatiske forbindelser som et udtryk for, at Vatikanet har valgt at ignorere regimets vold og terror og at se bort fra produktionen af kemiske våben. For ledere som de libyske er 'religionsfrihed' ensbetydende med 'frihed' til at dyrke ledelsen, skriver avisen; alternativet er 'frihed' til at udsætte sig selv for dødsstraf.

Kirken i Libyen er optimistisk

Martinelli betragter de diplomatiske forbindelser mellem Vatikanet og Libyen som et udtryk for håb og opmuntring. Hans optimisme bestyrkes yderligere af, at pave *Johannes Paul II* har udnævnt franciskaneren *Sylvester Carmel Magro* til apostolisk vikar af Bengasi; dermed er der to biskopper i landet.

Den 74-årige, spanske ærkebiskop *José Sebastian Laboa*, der er udnævnt til apostolisk nuntius i Tripolis, er allerede fortrolig med det, der venter ham; han har været apostolisk delegat i Libyen siden 1995 og har før den tid været nuntius på Malta.

Med stolthed fremviste sognepræst *Poul Clausen* (t.v.) og menighedsrådsformand *Jørn A. Munksgaard* det foreløbige byggeri til den nye kirke. Den 'gamle' kirkesal vil blive bygget om til menighedssal. *Fotos: Knud Kluge.*

Ny kirke i Sønderborg færdig til efteråret

Menigheden har selv bidraget med 400.000 kr.

Biskop *Czeslaw Kozon* kan til efteråret indvie sin tredje kirke inden for sin nu to-årige bispeperiode. Menighederne i Hjørring og Herning var de første med kirkeindvielser, og nu er turen kommet til Skt. Pauls Kirke i Sønderborg. Menigheden har på kort tid selv indsamlet 400.000 kr. til den nye kirke. Der bliver plads til 100 kirkegængere. Byggeriet koster 2,5 mio kr. Bl.a. De tyske katolikkers Bonifatiuswerk har bidraget med en pengegave.

Udadtil vil kirken fremstå i traditionel stil, og den kommer til at 'ligne' den hidtidige hvide bygning med de smukke kamtakkede gavle. Menighedsrådet har ønsket et moderne kirkebyggeri, der arkitektonisk ligger så tæt op ad den eksisterende bygning som muligt.

Indvendig kommer væggene til at fremstå med hvide vandskurede mursten. Loftet og tagkonstruktionen bliver udført i ludbehandlet savskåret fyrrustik. Det 200 kvadratmeter store kirkegulv kommer til at fremtræde smukt med teglstensklinker, fortæller sognepræsten *Poul Clausen.*

Den katolske kunstner *Nis Schmidt* fra Viuf ved Kolding har fået til opgave at lave en glasmosaik i den sydlige gavlende.

Kunstneren *Jens Nørgaard* fremstiller alter og døbefont i lyst bøgetræ. Det øvrige interiør kommer også til at fremstå i lys bøg. Belysningen bliver med softtonede kugleærer i seks grupper med 10-15 pærer i hver.

Menigheden består af omkring 300 katolikker. Både sognepræsten Poul Clausen og menighedsrådsformanden *Jørn A. Munksgaard* fortæller, at man længe har lidt af pladsmangel. I den nuværende kirke er der 'kun' plads til 50 mennesker.

Ved almindelige søndagsmesser er kirken meget ofte fyldt op, og vi har derfor tit måttet tage forhallen i brug. Det gælder bl.a. ved firmelser, første kommunion, bryllupper o.a.

Planen om en ny kirke stammer tilbage fra den nuværende kirkes opførelse; det var dengang hensigten med tiden at bygge en større kirke på grunden, som også omfattede arealet, hvor nu politigården ligger.

Planerne om et nyt kirkebyggeri blev forelagt menigheden, der således fik lejlighed til at drøfte, om man ønskede et moderne kirkebyggeri eller et der arkitektonisk lå tæt op ad den eksisterende bygning.

Sønderborg blev oprettet som selvstændigt sogn i 1924. Før 1920 var Sønderborg et tysk marinesogn uden kirke, hvor der blev holdt periodiske gudstjenester. I 1924 indrettedes et kapel, men først i 1936 opførtes en beboelsesejendom på Ringridervej 35 med kirkesal, præstebolig og lejligheder.

kk

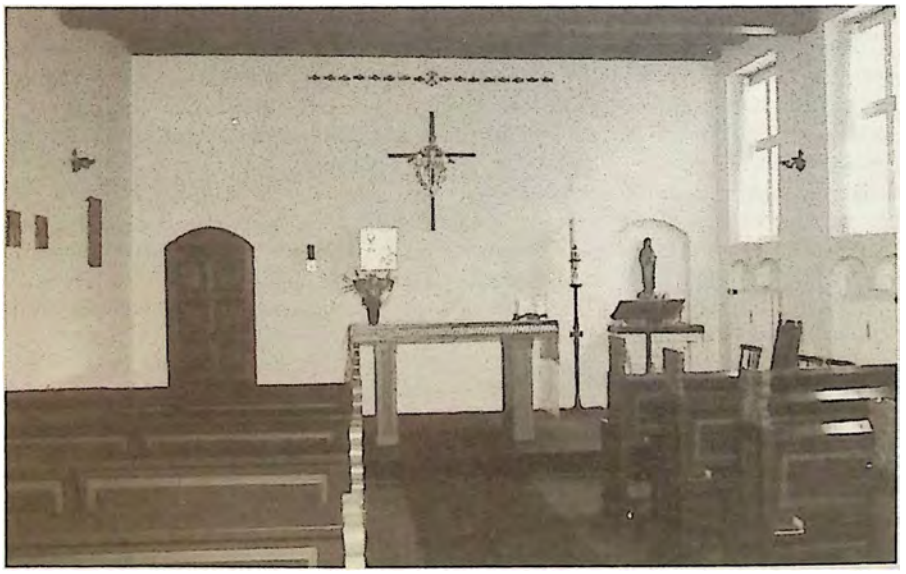

Skt. Pauls Kirke blev indviet i 1936, og i 1974 blev kirkesalen nyindrettet. Kirken er med sine ca 50 siddepladser i dag for lille.

»katolsk orientering« en læsersucces?

Økonomien forbedret med én million kr.

Pastoralrådet skal på sit møde den 7. juni om formiddagen drøfte »katolsk orientering«. Ifølge bladets retningslinier skal hvert pastoralråd »*så vidt muligt og mindst én gang i dets funktionsperiode have lejlighed til en principiel drøftelse af bladets formål, redaktionelle linie, udsendelse og økonomi.*«

Redaktionen har i nedenstående skema forsøgt at give et groft overblik over bladets økonomi de sidste 20 år.

Bispedømmets udgift til bladvirksomhed steg fra 228.000 kr. i 1978 til godt 1,3 mio kr. i 1993. Redaktionen har ved forskellige tiltag fået nedbragt denne udgift til i 1996 at udgøre 'kun' 631.000 kr. Var indtægter og udgifter fortsat efter 1993 niveau ville bispedømmets udgift til bladdrift andrage mere end 1,6 mio kr. Altså - det er blevet én million kroner billigere at producere og udsende »katolsk orientering« til de 16.000 katolske hustande 20 gange årligt.

Bladets sideantal er i perioden steget fra 12 til 16 sider.

På indtægtssiden ses at antallet af abonnenter har været nogenlunde konstant i hele perioden. Annoncesalget er steget fra 30.000 kr. til 358.000 kr. Men mere bemærkelsesværdigt er læsernes støtte til bladet. I 1978 udgjorde gavebeløbet 354.000 kr. stigende til mere end 1.1 mio. kr. i 1996. Det svarer til knap 7.400 girobetalinger. Girokortet til betaling af frivillige bidrag udsendes to gange årligt.

På udgiftsiden rækker stigningen siden 1978 fra 638.000 kr. til 2.146 mio kr. i 1996. Udgiften til trykning er faldet kraftigt ved brug af ny teknologi. Den store stigning i lønnen skyldes ansættelse af ekstra fuldtids arbejdskraft i 1993. Diverseposten i skemaet inkluderer udover husleje også kontorudgifter og investeringer i EDB-udstyr og programmer.

Red.

»katolsk orientering«s regnskab

Kr. i 1000	1978	1983	1988	1993	1994	1995	1996
Indtægter							
Annoncer	30	52	160	241	266	312	358
Abonnenter	26	41	58	41	44	45	43
Gaver	354	450	510	773	762	1056	1114
Indtægter i alt	**410**	**543**	**728**	**1055**	**1072**	**1413**	**1515**
Udgifter							
Trykning	227	489	597	768	429	454	456
Fotos	15	15	61	15	14	17	20
Porto + avisporto	168	271	421	554	545	507	519
Løn + pensionsordning	158	284	407	716	738	760	766
Diverse incl. husleje	70	88	179	331	289	517	385
Udgifter i alt	**638**	**1147**	**1665**	**2384**	**2015**	**2255**	**2146**
Bispedømmets udgift til bladvirksomhed	**228**	**604**	**937**	**1329**	**943**	**842**	**631**

Turistfolderen

Bispedømmets turistfolder med angivelse af messesteder og -tider kan fås i sognekirken.

ØM-VALFART
Søndag
den 1. juni 1997

Alle I, som blev døbt til Kristus, har iført jer Kristus (Gal. 3,27).

Kl. 11.00: Valfartsvandring og andagt.
Kl. 12.30: Frokost.
Bodens sakramente og tilbedelse.
Kl. 14.00: Højmesse ved biskop Kozon.

Kristi Legems- og blodsfest

torsdag den 29. maj 1997

Traditionen tro indbydes Storkøbenhavns katolikker til i fællesskab at fejre festdagen i Skt. Therese Kirke, Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup.

Transport: S-tog til Hellerup station eller bus 185 næsten til døren.

Kl. 19.30 højmesse i kirken med efterfølgende procession i Rygaards park.

Velkommen i Skt. Therese Kirke.

Menighedsrådet

Kloning - et vigtigt spørgsmål

I artiklen »Kloning - en udfordring til kristenheden og den teolgiske videnskab« i »katolsk orientering« nr. 6 af 2. april 1997 stiller læge *Hans Christensen* nogle vigtige spørgsmål, som fortjener at besvares. Hans Christensen siger, at »den officielle kirke har i de senere år bevidstløst gentaget« sin stilling til emnet, og endvidere, at »der skal tages stilling, og dertil behøver vi en fri teologisk videnskabelig debat«.

Spørgsmålet er, ifølge Christensen, »hvad det er, der gør et biologisk levende menneske til et menneske, og hvornår en levende biologisk masse kan defineres som et menneske«.

Disse var vigtige, aktuelle spørgsmål i katolsk teologi og filosofi for et par generationer siden, og det kan betale sig at nævne nogle af de vigtigste tekster om emnet. Blandt de klassiske diskussioner har vi: *Rémy Collin,* »Physique et métaphysique de la vie«, Paris 1925. *G. Hesse,* »Der Lebensbegriff bei den Klassikern der Naturforschung«, Jena 1943, *Alexis Carrel,* »L'homme, cet inconnu«, Paris 1946. *Rémy Collin's* artikel »Science et connaissance de l'Individuel en médecine humaine« i »Médecine sociale et Médecine individuelle, Paris 1946. *Thomas Ballauf,* »Das Problem des Lebendigen«, Bonn 1949. *H. Frieling,* Das Leben, Stuttgart 1949. *René Biot,* »Offensives biologiques contre la personne«, Paris 1949 (Jfr. især kapitlet om livets begyndelse: »La Morpho-endocrinologie et l'incarnation de l'Esprit«).

Lidt senere har vi: *René Biot,* »What is Life?«, London 1959. *Werner Schöllgen,* »Konkrete Ethik«, Düsseldorf 1961. *A. I. Oparin,* »Das Leben. Seine Natur, Herkunft und Entwicklung«, Jena 1963. *R.H. Williams,* »To Life and Let Die«, New York 1964. E. Mayer, »Das Problem der Individualität im organischen Sein« i »Wissenschaft und Weisheit 30«, 1967, s. 130f. *Rupert Lay,* »Das Leben. Wesen und Werden«, Aschaffenburg 1969. *Michael Tooley,* »Abortion and Infanticide« i »Philosophy and Public Affairs 2«, efterår 1971, s. 37-65. *H. T. Engelhardt Jr.,* »The Beginning of Personhood: Philosophical Considerations« i »Perkins School of Theology Journal 27«, 1973, s. 20-27. *Norbert Brieskorn,* »Der Mensch als Person. Zwischen traditionellem Verständnis und neuen Fragen« i »Herder Korrespondenz 48, 1994, s. 200-204. *Europe Infos.* Tidsskrift af Den europæiske Unions katolske Bispekonferencer (COMECE). Særnummer, april 1997: »Die Bioethik« (jfr. især artiklen »Das Klonen und die menschliche Würde«).

Den teologiske og filosofiske debat i den katolske tradition sammenfattes i bl.a. *Richard A. McCormick,* »Notes on moral theology 1965 trough 1980«, Washington DC 1982. *Josef Fuchs,* »Für eine menschliche Moral. Grundfragen der theologischen Ethik«, Freiburg 1989 (jfr. især bd. 2. Ethische Konkretisierungen). *E. Schokenhoff,* »Ethik des Lebens. Ein theologischer Grundriss«, Mainz 1993.

Hans Christensen skriver endvidere, at han håber, »at teologer vil tage handsken op og få mod til at tage sig selv og naturvidenskaben alvorligt«. Et vigtigt håb! Han spørger, om »der har været teologiske konferencer med kloning på dagsordenen« og om »der har været nedsat kommissioner sammensat af teologiske og videnskabelige eksperter?« Gode spørgsmål. Naturligvis har de fleste teologiske fakulteter haft seminarer, konferencer og møder om emnet i mange år. Flere kommissioner er blevet nedsat af forskellige grupper. Jeg kunne eksempelvis nævne: *Taiwan Area Research Group on Theological Issues.* 1985 congress: »Quality of Life / What Is Life?« *Die Katholischen Akademie Bayern* (Würzburg), Tagung 1991: »Der Wert des Lebens« & Tagung 1994: »Der Mensch als Person. Grundfragen der Anthropologie und Ethik«. *Det pavelige Videnskabsakademi,* Plenum 1996: »L'Église devant les recherches sur les origines de la vie et son évolution«. (En forsamling af videnskabsmænd fra forskellige discipliner og forskellige verdensdele, som har til formål at rådgive paven. Formand: *Jean-Marie Lehn,* prof. i kemi, Instit. Louis Pasteur, Strasbourg).

Bøger, artikler, konferencer og kommissioner er der mange af. Jeg vil gerne opmuntre katolikker til at beskæftige sig lidt med dette spændende emne!

Bob Showers, ofm.conv.

Guds rige er kommet nær!

Jeg har det på samme måde som *Else* og *Kaj Hansen,* der i »katolsk orientering« nr. 8 af 30. april 1997 kort og klart fremhævede, hvorledes Jesus forstod at udtrykke sig med beundringsværig korthed uden mange ord, som folk ikke rigtig forstod; som eksempel nævnte de: Fadervor.

Kortest og klarest er Jesu forkyndelse udtrykt hos Markus (1,15) jfr. Mt. 4,17), hvor Jesu egen prædiken refereres med disse få ord: »Tiden er inde, Guds rige er kommet nær, omvend jer (d.v.s. skift sindelag) og tro på dette glade budskab«.

Lukas skriver (10,9), at disciplene, som Jesus sender ud, får besked om at prædike det samme korte og klare budskab: »I skal bare sige: Guds rige er kommet nær til jer«.

Markusevangeliet har til overskrift: »(Dette er) det glade budskab om Jesus Kristus, Guds Søn« (1,1).

Johannes sammenfatter sit evangelium med næsten de samme få ord: »Dette er skrevet for at I skal tro, at Jesus er Kristus, Guds Søn« (20,31). Bemærk herved, at Kristus for de jøder, Jesus talte til, betød den konge, som folket ventede skulle komme og befri dem for undertrykkelse og oprette Guds rige.

Det synes i oldkirken at have været tilstrækkeligt til at blive døbt, at tro på det glade budskab om, at Jesus er Kristus, Guds Søn, jfr. Filips dåb af den etiopiske hofmand (Ap.G. 8,37). Ved siden af Fadervor, kan vi også bede meget kort og godt: Jesusbønnen, som P. Marx lærte os i fjor i Dalum: »Herre Jesus Kristus, Guds enbårne Søn. Forbarm dig over mig - en synder«.

Også budene, Moselovens utallige forskrifter, sammenfattede Jesus kort og klart i hovedbudet: »Du skal elske Herren, Din Gud, af ganske hjerte, sjæl og sind«, og »Du skal elske din næste som dig selv« Mr. 12,30; Mt. 22,37; Lk. 10,27; 1.Joh. 4,7ff; Rom. 13,9; Gal. 5,14 og 1. Kor. 13 (kærlighedens lovsang). Kristendommen bør ikke forkyndes med mange og vanskeligt forståelige ord. Der ville være flere - rigtige - kristne, hvis kirken koncentrerede sig noget mere om det centrale budskab.

Max Reiter

Identitetens opstandelse

For nogle år siden havde jeg den glæde at se en kort meddelelse her i bladet, ifølge hvilken et bispekonvent i Australien anbefalede paven at autorisere en ændring i »Fadervor«, svarende til den, jeg i et tidligere nr. af bladet havde den dristighed at foreslå.

Nu ser jeg i bladets nr. 8 af 30. april 1997 en artikel, signeret af *Bjørn Højbo,* som omtaler et problem vedrørende »den korte trosbekendelse«, nemlig ordene »kødets opstandelse«.

Det lader til, at jeg ikke er den eneste, som har vanskeligt ved at forstå disse. Mine overvejelser har ført mig til at erstatte ordet »kødets« med ordet »identitetens«. Det giver mig en bedre forståelse, eller tilløb til en sådan, af, hvad der menes at ske efter de biologiske funktioners ophør. Jeg foreslår derfor, at denne ændring i »den korte trosbekendelse« autoriseres af de kompetente kirkelige myndigheder.

Praeterea Censeo, considerationes quo-ad res fidei sine fine esse oportet.

W. Hoppe

Den uforståelige kirke!

Da jeg så den overskrift, kom jeg til at tænke på dengang for mange år siden, da biskop Hans ville have mig med i Liturgikommissionen. Jeg blev spurgt om, hvilke mål jeg havde. Jeg svarede bl.a., »at det vi udgav skulle være så klart og ligetil, at fru Pedersen i Todesgade kunne forstå det«.

Der var mange ting, der skulle forandres, bl.a. fordi man her i Danmark skulle tale dansk til Vorherre og ikke som tidligere latin. Når vi sad og sloges med en tekst, spurgte mine medarbejdere, om jeg nu var sikker på, at fru Pedersen kunne forstå den.

Fru Pedersen og det hus, hun boede i, er forsvundet, men jeg er sikker på, at hun kunne forstå de liturgiske tekster, vi fremkom med.

Lily Fausbøll

Er der håb for Rwanda?

På et kontinent, som er hærget af utallige krige, og hvor millioner af mennesker er hjemløse, er der ikke kun brug for mod og tillid, men også ægte begejstring for troen for at finde vejen til en fredelig udvikling. Især kristne, som jo skal være billeder på Kristus, er kaldet til at fremme forsoning.

I Rwanda f. eks. er der for tiden ca. en million mennesker, som vender tilbage fra nabolandene. De nøjagtige tal kender ingen. Mistillid og had sidder endnu dybt i deres hjerter. Mange har været udsat for frygtelige oplevelser. I 1994 blev der på tre måneder myrdet en halv million mennesker. Nogle siger, at det var 800.000, først og fremmest tutsi'er, men også hutu'er, som ikke var indforstået med myrderierne. Nu skal de igen leve ved siden af hverandre: mordere og deres ofres pårørende. Vil det lykkes?

»Hvis ikke de egentlig skyldige bliver straffet, er ingen forsoning mulig i Rwanda«, er der mange, der siger. Den 8. november 1994 blev der oprettet en international domstol, som Rwandas regering havde bedt om. Det er forståeligt, at denne domstol arbejder langsomt. Den kan kun idømme fængselsstraffe.

I slutningen af 1996 blev der åbnet mulighed for at idømme dødsstraf i Rwanda. Over 300 nye dommere er blevet taget i ed. For tiden er der 87.000 indsatte i landets fængsler. Ingen ved, hvor mange uskyldige der er blevet forrådt. Biskopperne har henvendt sig til regeringen desangående. Men straf alene bevirker endnu ingen forsoning. Hvorledes skal en endeløs spiral af had og vold overvindes?

Da den polske pallottinermissionær *Stani Urbaniak* overtog sognet Ruhango i 1992, omfattede det ca. 15.000 sjæle. Han inviterede en bønsgruppe, »Emmanuel«, fra hovedstaden Kigali. I begyndelsen deltog kun 30 personer i deres foranstaltninger; efter et år kom der mere end 2000 mennesker. Der blev organiseret grupper for at uddybe den religiøse viden. Denne frivillige religionsundervisning fandt sted efter søndagsmessen. Der blev danset og sunget, og folk på gaden blev inviteret.

Krigen skånede heller ikke Ruhango. Sognet gjorde alt for at skjule personer, som var i fare. Selv fra Kigali kom der hjælpere med levnedsmidler, og de arbejdede med at indrette skjulesteder. En kateket optog femten tutsi'er i sit hjem, en anden otte. Hver fredag nat var der tilbedelse, desuden en time hver dag. Præsten gjorde det ikke nemt for sine sognebørn. Efter krigen måtte enhver komme og aflægge regnskab: Hvor mange mennesker har du myrdet? Hvad har du stjålet? Hvem har du forrådt?

Pater Stani forhørte mere end 3.000 personer. Meningen med disse bekendelser var - ikke under skriftemålets segl - at give folk mulighed for psykologisk at blive 'befriet'. Den bibelske begrundelse: Gud har skabt mennesket i sit billede, og du har ikke ret til at ødelægge det.

Helbredelsesprocessen fortsættes i små grupper. F. eks. skete det, at en mand rejste sig i messen og sagde: »Jeg har stjålet en ko, et bord og en stol. Hjælp mig at gøre skaden god igen.« Efter en prædiken med temaet 'hævn' kom en mand med en liste over dem, han ville forråde. Han indrømmede sin skyld, og listen blev højtideligt brændt. En mand havde stadig en granat, som han ville kaste ind i huset hos en nabo. Endelig afleverede han den til bønsgruppen »Emmanuel«. Sådan kunne han løsne sig fra sin skyld og bede om sakramenterne. En højtstående officer, som tog del i en sådan gudstjeneste, sagde: »Nu ved jeg, at forsoning er mulig, men kun med Guds hjælp.«

En kateket, far til fire børn, *Laurien Niezimana,* havde i sinde at arbejde på en doktorafhandling i Belgien. I stedet startede han et forsoningsseminar. Han arbejder sammen med præsten *Modeste Mungwarareba.* »Der er bjerge af vold og dale fulde af tårer«, siger de. - »Vores opgave er at trænge ind i disse bjerge af vold og arbejde med befolkningen.« Deres virke bliver efterhånden anerkendt af myndighederne.

At fremtiden tilhører mennesker som Modeste - med deres optimisme, deres ubetingede vilje til forsoning og deres ja til livet - har han selv ført bevis for. I mere end tre uger var han skjult under sakristiets tag; i den tid levede han af regnvand og ukonsakrerede hostier - og af den faste tro på forsoningens og fredens Gud.

Hvor megen bøn skal der ikke til, for at pavens anliggende for juni 1997 kan gå i opfyldelse:

at de kristne, som er kaldet til at afspejle Kristus, må fremme forsoning og sand glæde
og
at Afrikas folk modigt og med ny begejstring må følge troens vej og den fredelige udvikling

(efter »Die katholischen Missionen, maj-juni 1997)

Jubelåret 2000 - Hvad vil vi bruge det til?

Af pater Anton Dekkers, S.J.

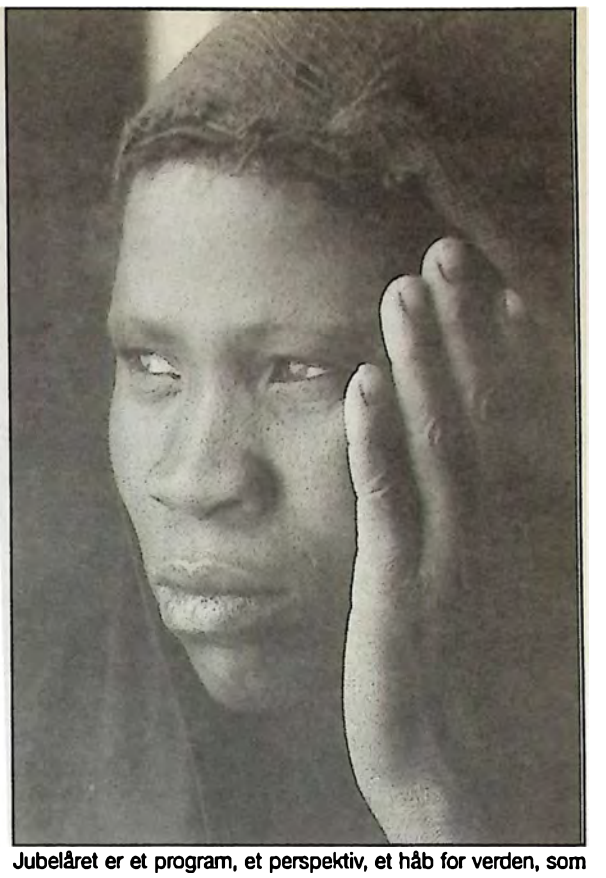

Jubelåret er et program, et perspektiv, et håb for verden, som indbefatter enhver af os. Foto Melters/Present.

Mig bekendt er det kun den katolske kirke, der bruger navnet »jubelår« for store runde årstal. Skikken med at fejre jubelår synes at starte i året 1300. Siden har kirken fejret jubelår ca. hvert 50. år. For ikke længe siden bragte »katolsk orientering« en artikelserie med en historisk oversigt.

I omtalen af de mange jubelår har jeg dog savnet en klar henvisning til den bibelske oprindelse med dens forskrifter om den radikale »befrielse«, som et jubelår skulle bringe. (Disse bestemmelser er aftrykt sammen med denne artikel. De er vigtige for at forstå artiklen). Nok har kirken hvert 50. år ikke bare villet »juble«, men har også kaldt til bod, omvendelse og fornyelse. Men »befrielse« var der stort set kun tale om for så vidt, at hver enkelt kunne »vinde fuldkommen aflad«. Et slående eksempel på en ensidig åndeliggørelse samt en individualisering af bibelens budskab!

Jesus og jubelåret

Jesu første offentlige optræden foregår i synagogen i hans hjemby Nazaret. Han bliver bedt om at læse op af bibelen. Han vælger teksten af Esajas' bog: »Herrens Ånd er over mig, fordi han salvede mig til at gå med glædesbud (=evangelium) til fattige. Hans sendte mig for at udråbe for fanger, at de skal få frihed, og for blinde, at de skal få deres syn, for at sætte fortrykte i frihed og udråbe et nådeår for Herren« (sml. Es. 61, 1-2). Da han har sat sig, og alles øjne ser spændt på ham, siger Jesus: »I dag er dette skriftord gået i opfyldelse« (Luk. 4, 18-21).

At virkeliggørelsen af disse ting ligefrem er kriteriet for Jesu messianske sendelse, får vi nogen tid efter bekræftet. Johannes Døber sender nemlig fra sit fængsel nogle af sine disciple til Jesus med spørgsmålet: »Er du den, vi har ventet på, eller skal vi vente en anden?« Jesus svarer: Gå hen og fortæl Johannes, hvad I her har set«, og så citerer han igen ordene fra Esajas om, hvad Guds nådeår (=Messias' komme) udvirker (Mt. 11,2-6).

Vi kan ganske roligt sætte lighedstegn mellem »glædesbud« = evangelium = Jesu komme = »nådeår« = jubelår. Det er en og samme virkelighed, der er tale om.

Vi og jubelåret

Alle kender vi disse tekster. Men mærkelig nok fordyber vi os ikke i, hvad bibelens egen beskrivelse af det oprindelige jubelår rummer. Læs selv efter i teksterne. Det drejer sig om en fornyelse af visse samfundsforhold, som skulle finde sted hvert 50. år. En retfærdig samfundsorden skulle genoprettes. Alle israelitter skulle komme ud af gæld og slaveri, og igen frit kunne dyrke deres egen jord. Retfærd i betydning »lige ret for alle« skulle herske igen. Hvorfor beskæftiger vi os så lidt med disse tekster i de to Mosebøger? Er de for »verdslige«, ikke »åndelige« nok? Eller er tiden måske løbet fra dem? Eller kræver de måske for meget af os?

Vi er blevet vant til at tolke Jesu ord om nådeåret rent åndeligt. Hans komme bringer vor befrielse af syndens slaveri, og er dermed begyndelsen til et nyt forhold til Gud.

Men har vor synd da kun en indre, og ikke også en ydre og samfundsmæssig dimension? Er vor personlige synd og vor andel i den kollektive synd - verdens synd - da ikke i høj grad netop, at enhver af os er sig selv nærmest? At vi ved vor egoisme øver uret mod vor næste? Har svært ved at lade andre komme i første række? Og at vi ikke en gang selv kan og/eller vil se det? At vi derfor heller ikke ønsker at se vor andel i den ufred og uretfærdighed, der råder i verden? At vi tror, at fattigdommen i den tredje verden stort set er selvforskyldt? At samfundsreformer i hvert fald ikke skal koste os for meget? At vi vender det blinde øje til de uretfærdige forhold i verden omkring os, fordi det er så kompliceret? Eller at vi blot resignerer over for det, som noget, vi alligevel ikke kan gøre noget ved? Her tænker jeg på en ledende tysk politiker, som sagde, at resignation er den mest udbredte form for gudløshed i dag.

Jubelåret som et håb for verden

Det ville være falsk varebetegnelse, hvis vi bruger navnet »jubelår« for år 2000 uden at tage det bibelske indhold af dog ikke ensbetydende med alle tings fuldendelse, med »den ny himmel og den ny jord«. Den er vi endnu kun på vej til. Og den kaldes vi til at arbejde med på. Det er kirkens og alle kristnes mission. Det er det, som vi sendes ud i verden for. Kirken er mere end et troens, forkyndelsens og bønnens fællesskab med eukaristien som midtpunkt. Kirken er også sendelse til verden (mission), er også tjeneste for verden (diakoni). Troen er også handling for andre og kamp for andre. Det er i den forstand, jubelåret er et program. Et program, som vi ikke på forhånd må give op over for, eller mene at kunne skubbe over på andre.

Og vort program...

Paven har i sin rundskrivelse om jubelåret 2000 gjort dette til sit og vort program. Han siger f.eks.: »Må man...i erindringen om, at Jesus er kommet for at evangeliet skal »forkyndes for de fattige« (Mt. 11,5; Luk. 7,22) ikke afgjort mere betone, at kirken fortrinsvis bør begunstige de fattige og randgrupperne? Ja, man er nødt til at sige, at i en verden som vor, der er kendetegnet af så mange konflikter og uudholdelige sociale og økonomiske uligheder, er indsatsen for retfærdighed og fred et velegnet synspunkt til forberedelse og fejring af jubelåret. Således vil de kristne i overensstemmelse med ånden fra 3. Mosebog (25, 8-28) gøre sig til talerør for alle de fattige i verden, idet de fremstiller jubelåret som en passende tid til blandt andet at overveje at eftergive i hvert fald en betydelig del af den internationale gæld, der hviler så tungt på mange nationers skæbne, hvis man da ikke helt skulle stryge den« (nr. 51).

Vi skal genopdage, hvad vor tro kalder os til. Vi skal fejre Guds nærvær iblandt os i Kristi eukaristi. Vi skal desuden se på livets grundlæggende spørgsmål i evangeliets lys. Det vil føre os til »de andre«: til de fattige og svage, til de politiske og økonomisk undertrykte, til alle, der lider under ufred og uforsonethed.

Vi må derfor i den kommende tid prøve at udforme jubelårets program så konkret som muligt.

Bestemmelser om sabbatår og jubelår

3. Mosebog 25, 1-28

Herren talte til Moses på Sinajs bjerg og sagde: »Tal til israelitterne og sig til dem: Når I kommer ind i det land, jeg vil give jer, skal landet holde sabbatshvile for Herren. Seks år skal du tilså din mark, og seks år skal du beskære din vingård og høste afgrøden; men i det syvende år skal landet holde fuldstændig hvile, en sabbat for Herren; da må du ikke tilså din mark eller beskære din vingård. Hvad der har sået sig selv efter din høst, må du ikke høste, og druerne fra de ubeskårne ranker må du ikke plukke. Landet skal have et hvileår. Hvad landet i løbet af sin sabbat selv frembringer, skal I have til føde, du selv og dine trælle og trælkvinder, dine daglejere og de tilflyttede, der bor hos dig; også dit kvæg og de vilde dyr i dit land skal have dets afgrøde til føde.

Så skal du tælle syv sabbatår frem, syv gange syv år; de syv sabbatår bliver i alt niogfyrre år. På den tiende dag i den syvende måned skal du lade hornet lyde; på forsoningsdagen skal I lade hornet lyde overalt i jeres land. I skal hellige det halvtredsindstyvende år og udråbe frigivelse i landet for alle dets indbyggere; det skal være et jubelår for jer. I skal hver især vende tilbage til jeres ejendom, I skal hver især vende tilbage til jeres familie. Det halvtredsindstyvende år skal være jubelår for jer; da må I ikke så, I må heller ikke høste det, der har sået sig selv, og I må ikke plukke druer fra de ubeskårne ranker. For det er jubelår, det skal I holde helligt. I skal spise dets afgrøde lige fra marken.

I et sådant jubelår skal I hver især vende tilbage til jeres ejendom. Når I sælger jord, hvad enten det er noget, du vil sælge til din landsmand, eller noget, du vil købe af ham, må I ikke udnytte hinanden. Når du køber jord af din landsmand, er det årene efter sidste jubelår, der tæller; det er afgrødeårene, der tæller, når han sælger til dig. Er der mange år til næste jubelår, skal du give ham høj betaling, er der få år, skal du give ham lav betaling; det er jo et antal afgrøder, han sælger til dig.

Landsmænd må ikke udnytte hinanden. Du skal frygte din Gud, for jeg er Herren jeres Gud. I skal følge mine love, og mine retsregler skal I omhyggeligt følge, så I kan bo trygt i landet. Så skal landet give sin frugt, og I skal spise jer mætte og bo trygt i det.

Og når I siger: Hvad skal vi spise det syvende år, når vi ikke må så og heller ikke må høste vores afgrøde? da vil jeg byde min velsignelse at være hos jer i det sjette år, og den skal skaffe afgrøde til tre år.

I det ottende år skal I så. Men I skal spise af den gamle afgrøde; indtil afgrøden kommer i det niende år, skal I spise af den gamle afgrøde.

Der må ikke sælges land uigenkaldeligt, for landet er mit; I er fremmede og tilflyttere hos mig. I hele det land, I ejer, skal I sørge for, at jorden kan indløses. Når det går dårligt for din landsmand, så han må sælge af sin ejendom, skal den, der står ham nærmest, træde til som løser og indløse, hvad hans slægtning har solgt. Den, som ingen løser har, men selv skaffer tilstrækkeligt til indløsning, skal regne ud, hvor mange år der er gået siden salget, og betale for den resterende tid til den mand, han har solgt til; så kan han vende tilbage til sin ejendom. Men hvis han ikke kan skaffe tilstrækkeligt til at betale ham tilbage, skal det, han har solgt, forblive i køberens besiddelse indtil jubelåret. I jubelåret bliver det givet frit, og så kan han vende tilbage til sin ejendom.

Redaktion

Biskoppens jubelår-komité i samarbejde med »katolsk orientering«

Skal det gå igennem den kirkelige domstol?

Mange forliste ægteskaber må kunne annulleres, mener teologer. Nu diskuterer de, hvordan det i praksis skal administreres

(KNA) - Relativt få katolikker gør brug af den kirkeretlige mulighed for at få et forlist ægteskab erklæret ugyldigt, selv om det ville betyde, at de fik grønt lys for at indgå en ny og kirkeligt gyldig forbindelse. Tre tyske biskoppers udtalelse om kommunion til gengifte fraskilte (september 1993) rejste spørgsmålet, om ikke ægtefolk i højere grad burde benytte sig af kirkerettens muligheder.

Fra Köln sendte kardinal *Joachim Meisner* i november 1995 et brev til sine præster. Han var »overbevist om, væsentlig flere end hidtil kunne få hjælp af den kirkelige domstol«, skrev han. I Augsburg anslår kirkejuristen *Josef Listl*, at omkring en femtedel af de ægteskaber, som ender med en borgerlig skilsmisse, ville kunne annulleres. Både han og Meisner mener, at der er brug for mere mandskab i de officielle instanser, så sagerne ikke trækker så længe ud. I marts 1995 gjorde den tyske bispekonference sig til talsmand for en bedre udnyttelse af de muligheder, som den kirkelige domstol rummer; hensigten var, at de troende, som stod med problemet inde på livet, skulle have bedre vilkår.

Pave *Johannes Paul II* havde i januar 1994 advaret Den romerske Rota imod at træffe for nemme beslutninger ud fra medlidenhed - formentlig på baggrund af den meget rundhåndede brug af prædikatet 'ikke gyldigt', som amerikanske ægteskabsdomstole var kendt for, og som Vatikanet ikke billigede. I sin bog om 'jordens salt' antyder præfekten for den romerske troslærekongregation, kardinal *Joseph Ratzinger*, derimod muligheden af en ny annulleringsprocedure, som lægger mere vægt på det pastorale.

Proceduren må kunne forenkles

Måske vil det i fremtiden kunne lade sig gøre at få slået fast, at det første ægteskab ikke har været gyldigt, uden at man skal gå rettens vej, siger kardinalen. Måske vil den lokale præst kunne klare det. At sådanne procedurer kan forenkles, er ikke utænkeligt efter Ratzingers opfattelse. Han understreger dog, at ægteskabet er uopløseligt, og at dette ikke må antastes.

Denne passage i hans bog har givet anledning til store overskrifter i den italienske presse. Også de seriøse blade skrev, at Rom ville afskaffe den kirkelige ægteskabsdomstol og overlade afgørelsen til biskopperne. At Ratzinger havde sagt sådan, vakte opsigt både blandt teologer og i forskellige kirkelige instanser, men biskopper, præster og teologer mener nok stadig, at situationen er utilfredsstillende på det vanskelige område, som sjælesorgen for de gengifte fraskilte er.

Den romerske Rota vil ikke udtale sig mundtligt; så vanskelige spørgsmål kan kun besvares skriftligt, hedder det. Men iagttagere i Vatikanet anser det ikke for sandsynligt, at dogmatikeren Ratzinger, troens vogter nr. 1, vil gå enegang i et kirkeretligt spørgsmål. Mon det betyder, at der også blandt romerske kirkejurister er nogen, der pusler med reformtanker?

Hvad der står i bogen om dette emne er så lidt, at tolkninger uvægerligt bliver til spekulation. Spørger man *Klaus Lüdicke*, en anset kirkejurist fra Münster, kan han godt huske, at en hollandsk kollega kom med et lignende fremstød. Det var den nu afdøde *Pieter J. M. Huizen*, hvis bog om nye, kirkelige ægteskabsregler dog ikke vakte den store interesse blandt fagfolk.

Må ikke afgøres efter forgodtbefindende

Men hvis noget så kompliceret som det at afgøre, hvorvidt et ægteskab er gyldigt eller ikke gyldigt, skal foregå uden om de retlige instanser, kan det meget vel føre til, at velmenende sjælesørgere efter forgodtbefindende åbner alle døre på vid gab, frygter Lüdicke. Han henviser desuden til den pastorale fremgangsmåde, som lutheranerne praktiserede i det 16. århundrede; de opgav den igen, fordi den førte til, at sagerne blev afgjort ud fra et ønske om at være venlig.

På trods af de utilstrækkeligheder, som man er opmærksom på, må den kirkeretlige proces stadigvæk anses for at være den bedste måde, hvorpå man kan finde ud af, om et ægteskab er gyldigt indgået eller ej. En pastoral styring kunne derimod føre til en tankegang, som er kirkeretten fremmed: en afstandtagen fra rettens afgørelse og manglende tiltro til dens sikkerhed.

Den ortodokse model?

I den katolske kirke diskuterer man også 'frelsesøkonomien' i den ortodokse ægteskabspraksis. Den indebærer, at ortodokse kristne efter et bodsritual kan indgå et nyt ægteskab med kirkelig velsignelse, selv om det ikke vil være i helt de samme sakramentale rammer.

Ekspert i kirkeret:

Mange ægteskaber er ikke gyldigt indgået

(KNA) - Den kirkelige domstol indtager en nøgleposition for gengifte, som ønsker at forsone sig med kirken, siger teologen *Klaus Lüdicke*, der er ekspert i kirkeret. Han mener ikke, at domstolen lever op til denne position.

Ifølge statistiske oplysninger fra den tyske bispekonference blev 859 ægteskaber annulleret i 1995. Det tilsvarende tal for 1992 er 844 og skal sammenholdes med 40.000 ægteskaber, som kunne være indgået katolsk, havde det ikke været for én eller begge parters tidligere ægteskab.

Hvis den kirkelige ægteskabsdomstol havde haft de nødvendige ressourcer til rådighed, havde den kunnet udnytte alle de muligheder, som kirkeretten tillader; dermed ville yderligere 16.500 par - eller 20 gange så mange, som tilfældet var - have fået mulighed for at indgå ægteskab i kirken, konstaterer Lüdicke.

Det regnestykke, som ligger bag Lüdickes tal, er følgende: Af samtlige ægteskaber indgået i Tyskland i 1992 var én eller begge parter katolikker i 203.135 tilfælde - eller 44,8%. Ved 28,9% af brylluppeme var mindst én af parterne fraskilt. Hvis man går ud fra, at der procentvis var lige så mange katolikker involveret i disse 'andengangsbryllupper' som i det samlede antal ægteskabsindgåelser, kommer man til tallet 58.706. Så mange ægteskaber blev indgået i Tyskland i 1992, hvor mindst én af parterne var katolik og mindst én af parterne fraskilt.

Syv ud af ti par vil helst vies i kirken

I 144.428 tilfælde indgik katolikker ægteskab, uden at der var noget til hinder for en kirkelig vielse; i 103.112 tilfælde - svarende til 71,4% - valgte parret et kirkebryllup. Ved at overføre denne procentsats på de bryllupper, som fandt sted efter en skilsmisse, når Lüdicke frem til, at 41.916 par gerne ville have været gift i kirken, hvis ikke et tidligere ægteskab havde stået i vejen.

Hvis man herefter anslår, at fire ud af ti kirkeligt indgåede ægteskaber viser sig at være ugyldige - det svarer ifølge Lüdicke til, hvad de tyske ægteskabsdomstole kan konstatere i deres daglige arbejde - kan man altså gå ud fra, at 16.766 ægteskaber er ikke-gyldigt indgået, mens 844 er annulleret. Et ægteskab annulleres med andre ord kun i 5% af de tilfælde, hvor betingelserne for en annullering er til stede konkluderer Lüdicke.

Bedre oplysning

Tyske teologer og kirkeretlige instanser gør bispekonferencen opmærksom på, at det ikke er nok at se i øjnene, at flere forliste ægteskaber burde forelægges den kirkelige domstol. Der skal informeres om, at denne mulighed foreligger, og der skal afses flere ressourcer til domstolene, siger de. Men de understreger, at de gengifte fraskilte udgør et presserende, pastoralt problem, som ikke kan løses generelt; man må behandle ét tilfælde ad gangen.

Desuden skal brudeparrene i forbindelse med ægteskabsforberedelsen oplyses om de teologiske og kirkeretlige betingelser for, at et ægteskab kan betragtes som gyldigt indgået, påpeger de.

Det er nødvendigt, at de kirkelige ægteskabsdomstole får tilført flere ressourcer, understreger Lüdicke. For man kan ikke forpligte de troende til at respektere det gyldigt indgåede ægteskabs uopløselighed, hvis man ikke samtidig gør, hvad man kan, for at få kortene på bordet i de tilfælde, hvor et ægteskab ikke er gyldigt, så de mennesker, der har et sådant bag sig, kan gifte sig i overensstemmelse med kirkeretten.

Eksperten henviser til kanon 1058, som siger, at alle kan indgå ægteskab, såfremt der ikke er noget retligt til hinder derfor.

700 ægteskaber annulleret i ét bispedømme

Boston (KNA) - Alene i ærkebispedømmet Boston blev 700 ægteskaber i 1994 erklæret for ugyldige. Dette blev for nyligt oplyst til journalister af monsignore *Robert Deely*, der er ansvarlig for kirkeretlige anliggender. Efter de officielle opgørelser blev i 1994 i hele USA 54.463 ægteskaber annulleret, hvilket svarer til 75% af alle annullerede ægteskaber i hele verden. I 1968 blev i USA kun 338 ægteskaber annulleret.

Kritik af denne praksis

I den seneste tid er der rejst kritik af denne praksis. Således har *Sheila Rauch-Kennedy, Robert Kennedy's* tidl. hustru, protesteret mod, at hendes tidl. mand fik tilkæmpet sig en annullering af deres ægteskab. Også *Julia Thorne*, senator *John Kerrys* tidl. hustru, har kritiseret annulleringen af deres ægteskab og kaldt det en umenneskelig handling, som især rammer børnene hårdt.

Den amerikanske teolog *Stephen Pope* har dog meddelt, at børn af annullerede ægteskaber ikke ifølge kirkeretten er at betragte som uægteskabelige børn.

Det befrugtede æg, dets status og identitet

I Det pavelige Akademi for Livet forsøger biologer, læger, filosoffer og jurister i fællesskab at belyse komplekse og afgørende spørgsmål, som er blevet særligt aktuelle som følge af den seneste udvikling inden for bioteknologien

Set fra et biologisk synspunkt udgør tilblivelsen og udviklingen fra befrugtningsøjeblikket en kontinuerlig, koordineret og trinvis proces. Den indebærer, at en ny, menneskelig organisme dannes og sættes i stand til at udvikle sig til et voksent menneske i overensstemmelse med sin egen natur. Den seneste tids biomedicinske forskningsresultater bekræfter tesen om individualitet og kontinuitet i udviklingen igennem fosterstadiet; ved forsøg har man påvist, at det forholder sig således. Følgelig er det en forkert udlægning af biologiske kendsgerninger, når man taler om et 'præ-embryo'(et endnu-ikke-foster).

Menneskefosteret en person

At betragte et menneskefoster som en person med menneskelige egenskaber er en nødvendig og indlysende konsekvens af den biologiske kendsgerning. Det indebærer, at man anerkender tilstedeværelsen af et menneskeligt væsen, som ikke bare er 'levende'; det har alt det i sig, der sætter det i stand til at udvikle sig som menneske.

Da der er tale om et menneskeligt væsen, som skal betragtes som en person, må den etiske holdning være respekt for livet, omsorg for livet og for fosteret, at det ikke gøres fortræd. Grundlaget for denne holdning er, at mennesket opfattes som en enhed (»corpore et anima unus«). Mennesket skal tilkendes personlig værdighed fra det første øjeblik af den fysiske organismes tilblivelsesproces.

Det teologiske perspektiv, som skal ses i lyset af, hvad åbenbaringen lærer om meningen med menneskelivet og om den personlige værdighed, bekræfter disse konklusioner og støtter mennesket i at drage dem, og de rokker ikke en millimeter ved det, som den sunde fornuft har lagt for dagen ved sine overvejelser.

Man har altså pligt til at respektere menneskefosteret som et menneske, som en person, fordi det er sådan, det forholder sig; denne pligt bunder i fornuftsmæssig argumentation og er ikke udelukkende baseret på et standpunkt, som følger af troen.

Grundlæggende menneskerettigheder skal anerkendes

Set fra en juridisk synsvinkel er spørgsmålet om, på hvilket tidspunkt efter befrugtningen et menneske bliver til, ikke det centrale i debatten om beskyttelse af fostre. Centralt er derimod, at de grundlæggende menneskerettigheder anerkendes, fordi der er tale om mennesker. Fra det øjeblik, da et foster bliver til og begynder at udvikle sig, har det - ikke mindst ud fra princippet om lighed - ret til at leve og må ikke gøres fortræd.

At forsvare livet og fosterets menneskeværd er så stor en udfordring, at det kræver en særlig indsats ikke bare fra forskernes, men også fra familiernes side, lige som der inden for familien kræves en indsats af både far og mor. Kvinden er den, der har den vigtigste opgave; hun er kaldet til at undfange, nære og i kærlighed tage sig af den, der allerede er et menneske.

Den opgave, som er betroet kvinden i hendes egenskab af mor, skal værdsættes og støttes af samfundet.

Det er forsamlingens ønske, at dens indlæg giver anledning til eftertanke og fører til en aktiv dialog med alle dem, der har forstået, at de nye grænser for civilisationen og for den virkelige fornyelse af samfundet må baseres på ubetinget respekt for menneskelivet.

L'Osservatore Romano

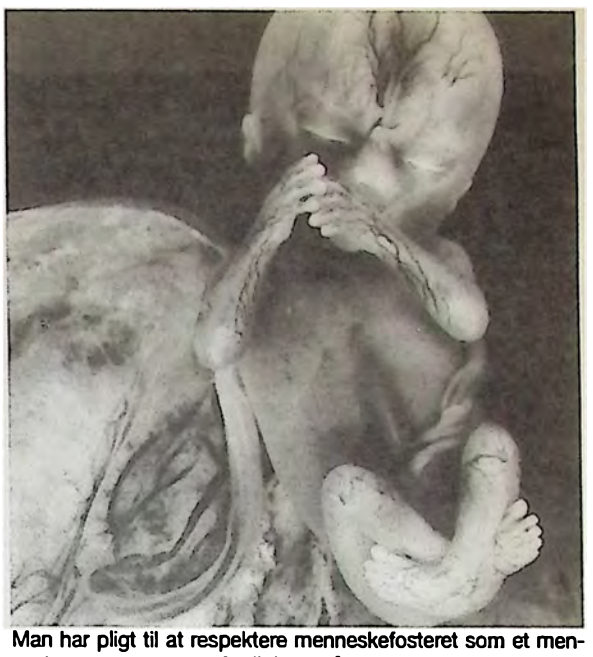

Man har pligt til at respektere menneskefosteret som et menneske, som en person, fordi det er sådan, det forholder sig; denne pligt bunder i fornuftsmæssig argumentation og er ikke udelukkende baseret på et standpunkt, som følger af troen.

Kunstig befrugtning ikke moralsk forsvarligt

Vatikanet (KNA) - Vatikanet afviser befrugtning af menneskelige æg i reagensglas og betegner det som moralsk uforsvarligt. Det gælder også, selv om der ikke bliver tale om 'overskydende' befrugtede æg, som efterfølgende fryses ned, hedder det i Vatikanets dagblad »Osservatore Romano«.

- Kirkens læreembede kan ikke tillade, at befrugtningen skilles fra samværet mellem ægtefolk, fordi det krænker menneskets værdighed.

Det anerkendes ganske vist, at man søger at undgå problemet med de 'overskydende' befrugtede æg ved hjælp af en ny arbejdsmetode, som indebærer, at æg- og sædceller nedfryses hver for sig. Af moralske grunde må kirken dog også afvise denne fremgangsmåde, hedder det.

Det understreges i artiklen, at barnløse par må hjælpes på anden vis.

Rådgivning - men hvordan?

Abortlovgivning kan sagtens volde kirkens folk bryderier, selv om loven er mindre liberal end den danske

Rom (KNA) - De tyske biskopper har haft en fem mand høj delegation i Vatikanet for at tale om, hvordan man værner om livet, og hvordan den katolske svangrerådgivning skal se ud i fremtiden. Delegationen under ledelse af bispekonferencens formand, biskop *Karl Lehmann*, mødtes med blandt andre præfekten for troslærekongregationen, kardinal *Joseph Ratzinger*, og kardinal *Alfonso Lopez Trujillo*, der er er formand for familierådet.

Biskopperne præsenterede den retlige situation i landet og forelagde de seneste statistiske oplysninger fra rådgivningstjenesterne i de respektive bispedømmer. Det blev til en fem timer lang teologisk diskussion, hvor præfekten for troslærekongregationen pegede på nogle »væsentlige, læremæssige problemer«.

Hvad kirken lærer om provokeret abort og om livets ukrænkelighed, var ikke noget stridspunkt. Der var heller ingen, der betvivlede nødvendigheden af, at man hjælper kvinder i vanskelige situationer. Det, de tyske biskopper havde forskellige opfattelser af, var hvordan de i praksis skulle efterleve landets love.

Obligatorisk rådgivning

Lovgivningen indebærer, at en kvinde, som ikke er indstillet på at gennemføre sit svangerskab, *skal* tage imod rådgivning, inden hun træffer den endelige afgørelse. Kirken har længe bidraget til den svangrerådgivning, som det offentlige forestår. Omkring 260 rådgivningscentre drives i katolsk regi og kan benyttes nøjagtig som alle andre.

Efter den seneste revision af abortloven har der imidlertid været en del uenighed om, hvorvidt kirken fortsat skulle være tilknyttet den offentlige rådgivning, eller den skulle trække sig. Ville det mon være bedre, om kirken blev mere integreret i det eksisterende system? Ville den derved kunne redde flere menneskeliv? Eller skulle den bakke helt ud for at bevare sin troværdighed?

I en skrivelse til biskopperne gjorde pave *Johannes Paul II* allerede i efteråret 1995 opmærksom på »tvetydigheder i den reviderede abortlov«, men han kom ikke umiddelbart med pålæg eller retningslinjer. Ud fra en »uforbeholden respekt for livet« skulle kirken forstærke sin indsats i rådgivningsarbejdet og »gøre alt for at hjælpe kvinder i vanskelige situationer«, hed det. Og under alle omstændigheder skulle rådgivningen være af en sådan art, »at kirken ikke bliver medskyldig i drab på uskyldige børn«.

Pressemeddelelsen, som blev offentliggjort efter det seneste møde, lader formode, at kongregationen og biskopperne fortsat har forskellige opfattelser af, hvad der bør ske. Størstedelen af de tyske biskopper er mest stemt for, at de katolske rådgivningstjenester fortsat skal være en del af 'systemet', mens troslærekongregationen taler for, at kirken skal trække sig.

Kirkens tilstedeværelse i samfundet

Hvad samtalerne førte frem til, skal nu forelægges andre kirkelige instanser for til sidst at ende på pavens bord. Noget tyder på, at ikke alle i Vatikanet er af samme opfattelse som troslærekongregationen; det kan meget vel blive andre opfattelser af, hvordan kirken realiserer sin tilstedeværelse i samfundet, der føres ud i livet. Det kan også tænkes, at man overlader afgørelsen til de tyske biskopper, som selvfølgelig vil tage et og andet til efterretning efter samtalerne i Rom.

Men indtil videre er alt ved det gamle.

Skt. Hansaften på Magleås

23. juni 1997

Fra kl. 18 vil det være muligt at grille sin aftensmad eller spise sin medbragte mad på havens plæner (hvis regnvejr - så i salen).

Kl. 20-21 er der kaffe/the i stuerne til kr. 25,-. Børn gratis.

Kl. 21 samles vi på bålpladsen for at synge midsommervisen m.m. og lytte til båltale ved skoleleder Kirsten Berg-Larsen fra Skt. Ansgar Skole, Nørrebrogade.

Skt. Hansaften er et Åbent-hus-arrangement på Magleås.
Alle er meget velkomne
- også til at tage venner og bekendte med.

Caritas Danmark jubilerer fredag den 13. juni

Caritas Danmark fejrer 50 års jubilæum fredag den 13. juni 1997. Dagen markeres bl.a. med en festmesse i domkirken, Skt. Ansgar i Bredgade, hvor biskopperne *Czeslaw Kozon* og *Hans L. Martensen* celebrerer. Messen begynder kl. 14.00.
Efter messen er der reception i menighedsalen i Bredgade, hvor De gratis kan få det 64 sider store jubilæumshæfte.

Orientering fra sognene

Juni 1997

På disse sider bringer vi én gang om måneden i de lige numre sognenes kalender for en hel måned måned ad gangen. Sidste frist for modtagelselse af manuskript til nr. 12, der udkommer den 25. juni 1997, er onsdag den 5. juni 1997 for juli-august 1997. Manuskriptet bedes sendt til Kirsten Szarafin, »katolsk orientering«s redaktion, Vesterbrogade 28, 4., 1620 København V. Tlf. 31 21 14 44.

1 Nordjylland

Skt. Mariæ Kirke, Aalborg
Kastetvej 1, 9000 Aalborg
Tlf. 98 12 63 44. Fax 98 12 53 44.
Allen Courteau, OMI, sognepræst.
Per Dolmer, tlf. 98 42 32 80.
Jude Kulas Soosaiappu, tamilsk kapellan, tlf. 98 13 50 29.
Menighedsrådsformand Erik Schou, tlf. 98 92 27 74.
Messetider: (HC2)(T)
Søndag: Messe kl. 10.
Første fredag: Tilbedelse af sakramentet kl. 16. Messe kl. 17.15.
Hverdagsmesser og øvrige arrangementer: Se opslagstavlen.Hver tirsdag rosenkransbøn kl. 9.

Søndag d. 1.: Kristi Legems og Blods fest. Ømvalfart. For dem, der ikke tager med på valfarten, er der Ordets gudstjeneste kl. 10.
Tirsdag d. 3., 10. og 17.: MINI-KUK kl. 16-17.30.
Søndag d. 8.: Højmesse kl. 10. Efter messen er der en kort pause, og så vil de fire kor fra menigheden (dansk, polsk, tamilsk og vietnamesisk) give en koncert.
Torsdag d. 12.: Skt. Josephs klub mødes kl. 14.30.
Lørdag d. 14.: Vietnamesisk messe kl. 14.
Fredag d. 20.: Skoleafslutningsgudstjeneste kl. 10.
Lørdag d. 21.: Polsk messe kl. 17.
Søndag d. 29.: Festen for Peter og Paul. Højmesse kl. 10.

Helligåndskirken, Frederikshavn
Uranienborgvej 5, 9900 Frederikshavn
Præst: Per Dolmer, tlf. 98 42 32 80. Fax 98 42 00 18 eller henv. Skt. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf. 98 12 63 44.
Messetider: (HB2)(I)
Søndag: Messe kl. 10.
Fredag: Messe kl. 17.
For øvrige hverdagsmesser se opslagstavlen ved kirken.
Første fredag tilbedelse fra kl. 16.
Trosundervisning for børn og unge: Lørdag d. 7. kl. 10.30-12.

Søndag d. 1.: Ømvalfart. (Ingen messe).
Søndag d. 29.: Festen for Peter og Paul. Højmesse kl. 10.

Sankt Maria Kirke
Martyrernes Dronning, Hjørring
Bispensgade 67, 9800 Hjørring
Henvendelse til Helligåndskirken, Frederikshavn, tlf. 98 42 32 80 eller til Skt. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf. 98 12 63 44.
Messetider: (HB2)(I)
Søndag: Messe kl. 14.30 dansk/vietnamesisk.
Tirsdag: Messe kl. 16.
Første fredag: Tilbedelse fra kl. 18 med messe kl. 19.
Øvrige messer: Se opslagstavlen.
Trosundervisning for børn og unge: Fredag d. 6. og 20. kl. 18-20.

Søndag d. 1.: Ømvalfart. Ingen messe i Hjørring.
Søndag d. 8.: Vietnamesisk messe kl. 10.30.
Lørdag d. 21.: Messe kl. 8.30 og derefter udflugt for børn og unge fra de 4 undervisningshold.

Skt. Thøgers Kirke, Thisted
Møllevej 23, 7700 Thisted.
Kontaktperson: Keld Westergaard, tlf. 97 92 43 04 eller henv. til Skt. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf. 98 12 63 44.
Messetider: (HC2)(I)
Søndag d. 1.: Ømvalfart. Ingen messe i Thisted.
Søndag d. 8. og 22.: Højmesse kl. 14.30 med efterfølgende kirkekaffe.

2 Midtjylland nord

Jesu Hjerte Kirke, Randers
Thorsgade 22, 8900 Randers
Sognepræst: Leo Kertz, tlf. 86 42 97 30 eller 86 62 36 41.
Menighedsrådsformand: Jerzy Wolski. Tlf. 86 40 13 46.
Messetider: (I) Søndage kl. 10.
Hverdage: Se opslagstavlen.

Skt. Kjelds Kirke, Viborg
Sct. Leonisgade 12, 8800 Viborg
Præst: Leo Kertz, tlf. 86 62 36 41.
Menighedsrådsformand: Doris Andersen, tlf. 86 62 63 96.
Messetider: (HC2)(I)

Hellig Kors Kirke, Lemvig
Østergade 23, 7620 Lemvig
Sognepræst: Leo Kertz, tlf. 86 42 97 30.
Kontaktperson: Evald Henriksen, Teglgårdsbakken 6, 7620 Lemvig. Tlf. 97 82 08 04.
Messetider: (I)

3 Århus og Djursland

Vor Frue Kirke, Århus
Ryesgade 26, P.B. 219, 8100 Århus C
Tlf. 86 13 56 66. Fax 86 19 45 91.
Præster: Adolf Meister SJ, tlf. 86 18 57 66.
Herbert Krawczyk SJ, tlf. 86 18 56 33.
Piet Reijnders SJ, tlf. 86 18 54 20.
Menighedsrådsformand: Leo Arlund, tlf. 86 12 47 27.
Sognesekretær: Bengt Jensen, tlf. 86 13 56 66.
Katolsk Information: Ryesgade 28, tlf. 86 18 53 90.
Århus Boghandel: Ryesgade 28, tlf. 86 12 66 30.
Katolsk Information mandag - fredag kl. 13 - 17.30, lørdag kl. 10 - 12, søndag 11 - 12 og Århus Boghandel har åbent: mandag-torsdag kl. 9.30-17.30, fredag 9.30 - 19, lørdag kl. 10 - 14. Lange lørdage til kl. 16.
Selvhjælpsgruppen: Ryesgade 28,5, tlf. 86 18 09 18.
Galleri ved kirken: Mandag, onsdag-fredag kl. 14-17.30. *Messetider:* (HA)(T)
Søndagsmesser: Messe kl. 8. Højmesse kl. 10 (efter messen kirkekaffe). Messe kl. 17.
Messe på polsk: 1. og 3. søndag kl. 14.
Messe på vietnamesisk:
Messe på tamilsk:
Messe på engelsk:
Hverdagsmesser: Mandag kl. 19, tirsdag kl. 16.30, onsdag kl. 8, torsdag kl. 11, fredag kl. 19, lørdag kl. 8.
Skolemesser: Hver tirsdag kl. 8, sidste fredag kl. 8.
Skriftemål: Helst 1. fredag kl.18 -19 el. efter aftale.
Menighedsrådsmøde:
.KUK: hver anden mandag. kl. 19 - 22.
Mini-KUK: hver torsdag kl. 17.15 - 19.15.
KUF (Katolsk Ungdoms Forum): *Vietnamesisk kor:* hver søndag kl. 11 - 13.

Skt. Mikaels Kirke, Pindstrup
Kastrupvej 1, Ringsø, 8550 Ryomgård
Præst: Piet Reijnders SJ, tlf. 86 18 54 20.
Kirkeværge: Kaj Friis Nielsen, tlf. 86 39 49 17.
Messetider:

Skt. Ansgars Kapel, Odder
Holsteinsgade 25, 8300 Odder
Præst: Piet Reijnders SJ, tlf. 86 18 54 20.
Kirkeværge: Stense Hammann, tlf. 86 54 42 82.
Messetider: (HC2)(I)

Skt. Clemens Kirke, Grenå
Thykjærsvej 4, 8500 Grenå
Tlf. 86 30 97 38. Giro 563 26 68.
Sognepræst: Herbert Krawczyk SJ, tlf. 86 18 56 33.
Menighedsrådsformand: Joanna Jensen, tlf. 86 32 58 13.
Messetider: (HC2)
Søndagsmesser: Højmesse kl. 10. Kirkekaffe bagefter.
Skriftemål: Før messen eller efter aftale.
Menighedsrådsmøde: Efter aftale.

Søndag d. 1.: Valfart til Øm. Højmessen bortfalder.
Søndag d. 8.: Familiemesse kl. 10.
Søndag d. 29.: Festen for Peter og Paul. Højmesse kl. 10.

Maria Hjerte Kloster, Sostrup
Maria Hjerte Engen 1, Gjerrild, 8500 Grenå.
Tlf. 86 38 44 88.
Pastor Ebbe Simonsen, tlf. 86 13 41 38.
Messetider:
Søndagsmesse: kl. 10.
Hverdagsmesse: kl. 9.
Sakramental tilbedelse hver dag kl. 10-17.30 og torsdag kl. 19.30-20.30.
Rosenkrans: Hver aften kl. 19.20. Hver 1. torsdag i måneden kl. 18 (for præste- og ordenskald).
I juni måned er der Jesu-Hjerte andagt kl. 17.10. (Søndag og højfest kl. 16.45).

Fredag d. 6.: Højmesse kl. 10.
Lørdag d. 7.: Højmesse kl. 10.
Fredag d. 13.: Mariadag. Udstilling af Alterets sakramente kl. 10. Tilbedelse hele dagen. Sakramental velsignelse kl. 18.40. Mariaprocession kl. 19. Derefter messe.
Tirsdag d. 24.: Johannes døbers fødsel. Højmesse kl. 10.
Søndag d. 29.: Festen for Peter og Paul. Højmesse kl. 10.

4 Midtjylland

Skt. Peters Kirke, Herning
Lillelundvej 36, 7400 Herning
Tlf. 97 12 43 82
Præst: Willem Wuyts, O. Præm.
Messetider: (HA)(I)
Søn- og helligdage: Messe kl. 10.15.

Søndag d. 1.: Valfart til Øm. Ingen messe i Herning. Vi kører enten samlet fra kirken senest kl. 9.30 eller mødes i Øm ved skiltet »Herning«. Præsten har 3 pladser i sognets bil. Processionen begynder kl. 11. Bispemessen fejres kl. 14.
Søndag d. 8.: Pastor Wuyts deltager i pastoralrådets drøftelse af »katolsk orientering«. Messe ved pastor Stappers, Vejle.
Søndag d. 15.: Efter messen kaffebord for alle rengøringshold.

Firmelse i 1998:
Biskoppen foreslår lørdag d. 6. juni 1998 som egnet dato for firmelsen i Herning. Det er dagen før Ømvalfarten næste år.
Tidspunktet bliver meddelt i god tid. Som firmelses kandidater kommer kun de unge i betragtning, der i to år har fulgt undervisningen i sognet og som i foråret 1998 deltager i den særlige firmand-weekend i Øm.

Vor Frue Kirke, Silkeborg
Hostrupsgade 16, 8600 Silkeborg
Tlf. 86 82 24 15. Giro 648 07 80. Fax 86 81 22 90.
Sognepræst: Reinhold Sahner. Træffes bedst om formiddagen - undt. mandag og fredag.
Messetider: (HC2)(I)
Søn- og helligdage: Højmesse kl. 10.
Tirsdage kun i forbindelse med seniorklubben: Messe kl. 14.
Onsdage: Rosenkrans kl. 16.30. Messe kl. 17.
Torsdage: Messe kl. 19.30 hos Jesu Små Søstre, Øm.
Fredage: Tilbedelse kl. 17.

Søndag d. 1.: Valfart til Øm.

Skt. Josefs Kirke, Horsens
Nørregade 19, 8700 Horsens.
Tlf. 75 62 52 68.
Sognepræst: J. Reymen, O. Præm.
Messetider: (HA)(T)
Søndagsmesser: I kirken kl. 10 (højmesse).
Hverdagsmesser: I Skt. Josefs kapel: Torsdag kl. 10.30. Hver morgen (undt. torsdag) samles elever og lærere fra Skt. Ibs Skole til en kort andagt i kirken. Torsdag morgen holdes andagten i Vor Frelsers Kirke. Menighederne er velkomne.

Søndag d. 1.: Valfart til Øm. Se i »katolsk orientering«. Højmesse i kirken kl. 10.
Fra søndag d. 22.6. om eftermiddagen indtil torsdag d. 10.7. om eftermiddagen er sognepræsten bortrejst på ferie. Der er telefonvagt til præsten i Vejle. Søndagens gudstjeneste holdes henholdsvis af pastor K. E. Stappers, Vejle og/eller gudstjenesteleder Hanne Kvium, Horsens.

Skt. Norberts Kirke, Vejle
Fjellegade 2, 7100 Vejle
Tlf. 75 82 08 93.
Sognepræst: Jan Ophoff, O. Præm.
Messetider: (HB2)(I)
Søndagsmesser: kl. 9 og 11.
Hverdagsmesser : Mandag , onsdag og lørdag morgen kl. 8 i Mariasøstrenes kapel.
Aftenmesse i kirken kl. 17.30: tirsdag, torsdag og fredag.
Rosenkransbøn: Hver tirsdag kl. 17.
Onsdagsklub: Hver onsdag kl. 14-16.45.

Søndag d. 1.: Ømvalfart. Messe kl. 9. Ingen messe kl. 11.
Torsdag d. 5.: Den hell. kommunion bringes til menighedens syge og ældre.
Søndag d. 8.: Efter højmessen kl. 11 er der kirkekaffe.
Torsdag d. 12.: Skt. Norberts Skole holder sommerfest kl. 19.
Lørdag d. 14.: Udflugt for de ældre og syge til Herning. KUK tager til Bindeballe. Man mødes kl. 11 i præstegården.
Præsten er bortrejst fra søndag d. 22. juni til lørdag d. 12. juli.

5 Sydjylland

Skt. Michaels Kirke, Kolding
Sct. Michaels Gade 2, 6000 Kolding
Sognepræst: Henri Kerkhofs, O.Præm., Sct. Michaels Gade 3 A. Tlf. 75 52 76 01, Fax 75 52 18 59. Træffes bedst 9-11 undt. mandag og torsdag.
Messetider: (TH)
Søndage: Messe kl. 8, højmesse kl. 10.

Søndag d. 1.: Ømvalfart. Messen kl. 10 bortfalder. Valfartsbussens afgang: Skt. Michaels kirke kl. 10. Pris kr. 70 for voksne og kr. 40 for børn under 12 år.
Fredag d. 6.: Sognepræsten bringer den hell. kommunion til de syge og ældre.
Onsdag d. 11.: Indvielse af Skt. Hedvigs-hallen kl. 13.
Torsdag d. 12.: Menighedsrådsmøde kl. 18.30.
Søndag d. 15.: Fra kl. 12 til kl. 15: Åbent hus - Skt. Hedvigs-hallen. Efter højmessen er menigheden indbudt til at se hallen. Messekaffen serveres i det nye menighedslokale.
Pastor Kerkhofs er på ferie fra 23.6. til 19.7.

Skt. Knuds Kirke, Fredericia
Sjællandsgade 50 A, 7000 Fredericia
Sognepræst: Raymond Minnaert, O.Præm. Tlf. 75 92 11 76 bedst mellem kl. 9-12 hver dag undt. mandag. Om mandagen er præsten i Vejle (tlf. 75 82 08 93 mellem kl. 11-14). Fax 75 92 08 43 (Skt. Knuds Skole).
Sognesekretariat: Sjællandsgade 50 A, 7000 Fredericia. Tlf. 75 92 11 76 (hver dag kl. 9-12) undt. mandag).
Menighedsrådsformand: G. Laursen, Elboparken 5, Pjedsted, 7000 Fredericia. Tlf. 75 95 42 20.
Messetider: (HA1)(T)
Søndag: Højmesse kl. 10.30 (undt. 15.6.).
Tirsdag kl. 8.
Onsdag kl. 16.30 (undt. 11.6.).
Torsdag kl. 8 (undt. 12.6.).
Lørdag kl. 16.30 (undt. 7.6. og 14.6.).
Rosenkransbøn hver 3. onsdag kl. 16.
Evt. ændringer meddeles i kirken og på opslagstavlen ved kirketårnet.
Kirkekaffe i menighedssalen hver 1. søndag efter højmessen.

Søndag d. 1.: Valfart til Øm. Messe kl. 10.30.
Søndag d. 15.: OBS! Messe kl. 15.
Onsdag d. 18.: Den hell. kommunion bringes til menighedens syge.

Skt. Nikolaj Kirke, Esbjerg
Kirkegade 58, 6700 Esbjerg
Sognepræst: Lars Messerschmidt, tlf. 75 12 10 27 bedst 10-11 undt. mandag.
Gudstjenester: (TH)
Lørdag: Søndagens messe kl. 16.30. Vesper kl. 17.30.
Søndag: Højmesse kl. 10. Vesper og sakramental velsignelse kl. 16.30.
Mandag: Messe hos søstrene eller gudstjeneste med kommunion kl. 16.30.
Tirsdag:Laudes og messe kl. 8.
Onsdag: Laudes og messe kl 8. Rosenkrans kl. 16.30.
Torsdag:Laudes og messe kl. 8 el. skolemesse kl. 9.
Fredag: Messe kl. 9.
Evt. ændring i gudstjenesterne: Se nedenfor.

Søndag d. 1.: Valfart til Øm. Messe i Skt. Nikolaj kirke kl. 9 (ikke kl. 10).
Mandag d. 2.: Messe hos søstrene kl. 16.30.
Fredag d. 6.: Jesu Hjerte fest. Vesper og tilbedelse kl. 18. Højmesse kl. 19.
Mandag d. 9. - onsdag d. 11.: Ingen messe.
Lørdag d. 14.: Messe på vietnamesisk kl. 16.30.
Mandag d. 16.: Messe kl. 14 for ældre og andre. Samvær efter messen.
Fredag d. 20.: Afslutningsgudstjeneste for skolen kl. 9. Vesper og messe kl. 17.
Lørdag d. 21.: Messe på polsk kl. 16.30.

6 Sønderjylland

Skt. Ansgars Kirke, Aabenraa
Søndertorv 1, 6200 Aabenraa
Sognepræst: Poul Clausen, Als Kloster, Sdr. Landevej 156, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 43 59 30 eller 40 63 59 30.
Pastoralassistent: Kaare Nielsen, Femvej 4 D, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 48 57 84.
Messetider: (HC2)
Søndagsmesse: Kl. 15.30. Kirkekaffe efter højmesserne.
Hverdagsmesser: Messe kl. 9.
Første fredag: Messe kl. 19 med efterfølgende tilbedelse.
Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messen eller efter aftale.

Det hellige Sakramentes kapel
Sundevedhus, Bovrup. 6200 Aabenraa.
Pastor Niels Oppermann. Tlf. 74 68 02 33.
Messetider:
Søndag som regel messe kl. 10. Hverdage kl. 8.

Skt. Pauls Kirke, Sønderborg
Ringridervej 35, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 42 35 85.
Sognepræst: Poul Clausen, Als Kloster, Sdr. Landevej 156, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 43 59 30 eller 40 63 59 30.
Pastoralassistent: Kaare Nielsen, Fernvej 4 D, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 48 57 84.
Messetider: (HC2)(1)
Søndage: Højmesse kl. 10.
Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messen eller efter aftale.
Hverdagsmesser: Mandag, tirsdag torsdag og fredag kl. 17. Lørdag kl. 8 på Als Kloster. Onsdag kl. 17 i sognekirken undt. de dage, hvor andet er annonceret nedenfor.
Kirkekaffe 1. og 3. søndag i måneden.

Skt. Marie Kirke, Haderslev
Mariegade 8, 6100 Haderslev
Sognepræst: Duc Thanh Tran, tlf. 74 52 23 26 bedst 10-12, undt. mandag.
Træffes normalt i Tønder onsdag 10 - 11, tlf. 74 72 18 90.
Messetider: (HC2)(1)
Søndag: Højmesse kl. 10.
Torsdag: Rosenkrans, messe og tilbedelse kl. 16.
Fredag: Jesu hell. hjertes andagt eller korsvejsandagt, messe og tilbedelse kl. 16. (Undt. 9/5).
Lørdag: Messe og rosenkrans kl. 10 (undt. 10/5).
Skriftemål: I forbindelse med messen eller efter aftale.

Hellig Kors Kapel, Tønder
Ribelandevej 41, 6270 Tønder
Sognepræst: Duc Thanh Tran, Mariegade 8, 6100 Haderslev. (Se under Haderslev). Træffes normalt i Tønder onsdag 10 - 11, tlf. 74 72 18 90.
Messetider: (1)
Søndag: Højmesse kl. 16.
Onsdag: Stillemesse kl. 16.
Skriftemål: I forbindelse med messen eller efter aftale.

7 Fyn

Skt. Albani Kirke, Odense
Adelgade 1, 5000 Odense C
Tlf. 66 12 16 64. Fax 66 19 32 31.
Sognepræst: Leo Drzal.
Andenpræst: Wieslaw Podlach. Vietnamesisk præst: P. Thien, Mobiltlf. 20 29 77 17.
Kontortid: Tirsdag og torsdag: Leo Drzal kl. 10-12.
Onsdag og fredag: Wieslaw Podlach.
Messetider: (HC)(TH)
Søndagsmesser: Kl. 10 og 16.30.
Polsk messe: 1., 3., 4. og 5. søndag kl. 12.
Vietnamesisk messe: søndag kl. 8.30.
Hverdagsmesser: Mandag kl. 8, tirsdag, torsdag og lørdag kl. 9, onsdag kl. 10.30 og fredag kl. 19.

Søndag d. 1.: Ømvalfart. Bussen starter kl. 8.30 fra Frøken-klosteret. Pris for voksne kr. 80,-, børn under 12 år gratis. Hjemkomst ca. kl. 17.30. Tilmelding nødvendig.
Fredag d. 6.: Tilbedelse, rosenkrans og aftenmesse kl. 18-19.
Torsdag d. 12.: Udflugt kl. 10 med Seniorklubben til Assens og omegn. Alle ældre kan deltage. Tilmelding nødvendig.
NB.: Der er rosenkrans hver onsdag kl. 10. Vi opfordrer alle, der deltager i messen kl. 10.30 til også at være med til rosenkransen.

Skt. Knuds Kirke, Svendborg
Havnegade 1, 5700 Svendborg
Sognepræst: J. Kruk, tlf. 62 21 05 42 eller 66 12 16 64 kun tirsdag. Træffetid: Torsdag, fredag, lørdag kl. 9-12 eller efter aftale. Mobiltlf. 20 21 56 42.
Menighedsrådsformand: Pia Borgels, tlf. 62 51 36 38.
Messetider: (HC2)(T)
Søn- og helligdage: Højmesse kl. 9.30 og stille messe kl. 11.
Hverdagsmesser: Kl. 7, torsdag kl. 19. Hver lørdag vietnamesisk messe kl. 16.
Skriftemål: En halv times tid før messerne.

Søndag d. 1.: Valfart til Vor Frue af Øm. Ingen messer i kirken. Ordets gudstjeneste med uddeling af den hell. kommunion kl. 9.30. Nærmere oplysninger om valfarten i menighedens publikanda.
Fredag d. 6.: Jesu Hjerte fest. Aftenmesse kl. 19.
Lørdag d. 7.: Tamilsk bryllupsmesse kl. 10.
Lørdag d. 14.: Tamilsk fest til ære for den hell. Antonius kl. 11.
Lørdag d. 21.: Vietnamesisk bryllupsmesse kl. 14. Det er Nguyen, Thi Hoang Oanh og Pham, Van Thuat der skal gifte.

Skt. Bendts Kapel, Rudkøbing
Brogade 14, 5900 Rudkøbing
Messetider: (1)
Søndag d. 1.: Ingen messe.

Stella Maris Kirke, Nyborg
Vindingevej 7, 5800 Nyborg
Sognepræst: J. Kruk, tlf. 65 31 03 60 eller 62 21 05 42 bedst torsdag, fredag, lørdag kl. 9-12 eller efter aftale. Mobiltlf. 20 21 56 42.
Menighedsrådsformand: Eva Antkowiak, tlf. 65 36 18 83.
Messetider: (HC2)(1)
Højmesse hver lørdag kl. 15.30.

Søndag d. 1.: Valfart til Vor Frue af Øm. Nærmere oplysninger om valfarten i menighedens publikanda.
Lørdag d. 7.: Menighedsrådsmøde efter messen kl. 15.30.
Lørdag d. 14.: Forårsfest for hele menigheden i lokalerne efter messen kl. 15.30.

Vor Frelsers Kirke, Assens
Nørregade 3, 5610 Assens
Sognepræst: P. Wieslaw Podlach, Adelgade 1, 5000 Odense C, tlf. 66 12 16 64 eller henvendelse til:
Messetider:
Højmesse hver lørdag kl. 15.30.

8 Lolland-Falster

Skt. Birgitta Kirke, Maribo
Mariagade 4, 4930 Maribo
Tlf. 54 75 50 80. Giro 3 00 50 46.
Konst. sognepræst: Pastor Finn Arvé, tlf. 54 75 50 80. træffes bedst 9.30-10.30 undt. mandag.
Messetider:(1)
Søndagsmesser: Højmesse kl. 10. Hver lørdag messe kl. 11.30.
Hverdagsmesser: Normalt tirsdag-fredag kl. 9. Se opslag i våbenhuset.
Alle lørdage i maj måned: Kl. 11 rosenkrans i kirken, messe kl. 11.30.

Skt. Franciskus Kirke, Nakskov
Bredgade 47, 4900 Nakskov
Tlf. 53 92 06 81. Giro 709 10 60.
Sognepræst: Pater H. F. Berning, OFMconv.
Messetider: (HA1)
Søndagsmesser: Lørdag kl. 17. Søndag højmesse kl. 10.
Hverdagsmesser: Mandag og tirsdag kl. 17 i huskapellet, hvis ikke andet angives.
Skriftemål: Der er lejlighed til skriftemål i forbindelse med søndagens gudstjeneste (kom i god tid) eller efter aftale.

Søndag d. 1.: Kristi Legems og Blods fest. Højmesse kl. 10. Derefter kirkekaffe i Kolbehuset.
Tirsdag d. 3.: Messe og bøn til den hell. Antonius af Padua kl. 11.30 i kirken.
Fredag d. 6.: Jesu Hjerte fest. Messe og tilbedelse kl. 15.30-17 i kirken.
Tirsdag d. 10.: Messe og bøn til den hell. Antonius af Padua kl. 11.30 i kirken.
Fredag d. 13.: Festen for den hell. Antonius af Padua. Messe i kirken kl. 11.30.
Søndag d. 29.: Festen for Peter og Paul. Højmesse kl. 10.

Hellig Kors Kirke, Nykøbing F.
Bispegade 12, 4800 Nykøbing F.
Tlf. 54 85 07 39.
Messetider: (HC2)(1)
Gudstjenester: Søndag kl. 10. Torsdag kl. 18.30. Fredag kl. 18.30.

Søndag d. 1.: Kristi Legems og Blods fest. Højmesse kl. 10. Denne gudstjeneste bliver delvist tilrettelagt af dette års firmander, som også aktivt medvirker. Efter messen inviteres menigheden til den årlige cykeltur, som ikke er længere end at faktisk alle kan være med. En madpakke medbringes.
Fredag d. 6.: Jesu Hjerte fest. Messe og tilbedelse kl. 18.30.
Torsdag d. 19.: Demissionsfest for skolens ældste elever, som begynder med en andagt i kirken kl. 19.
Fredag d. 20.: Skoleferiens start. Andagt i kirken kl. 8 (de yngste elever) og kl. 10.
Søndag d. 29.: Festen for Peter og Paul. Gudstjeneste i kirken kl. 10.

Fra mandag d. 23. juni - fredag d. 4. juli er pater Berning på kursus i Osnabrück (Tyskland).

9 Sydøstsjælland

Vor Frue Kirke, Næstved
Præstøvej 29, 4700 Næstved
Tlf. 55 72 09 85.
Sognepræst: Pater Kazimierz Przybylowicz, tlf. 55 72 09 85. Fax 53 73 09 43. Træffes bedst tirsdag, fredag og lørdag mellem kl. 11-12.
Messetider: (HA)(1)
Søn- og helligdage: Messe på Maria Elisabeth Hjemmet kl. 8. Højmesse i Vor Frue kirke kl. 10.
Rosenkransbøn hver søn- og helligdag kl. 9.
Hver første fredag i måneden (Jesu hjerte fredag) messe kl. 17 på Maria Elisabeth Hjem.
Hver torsdag tilbedelse af Alterets sakramente kl. 16-17.
Polsk messe den 3. søndag i hver måned kl. 11.30.
Skriftemål: Der er lejlighed til skriftemål før hver gudstjeneste - eller efter aftale.
Sygekommunion: Præsterne bringer gerne den hell. kommunion til vore syge. Meddel dag og tidspunkt, som passer bedst for den syge. Meddel ligeledes, når en af Deres familie eller bekendte er blevet indlagt på sygehus eller er kommet på plejehjem. Tak!

Fra den 15. maj til slutningen af juni bliver vor kirke malet. I den periode holder vi menighedsmesse i kapellet på Skt. Maria Elisabeth Hjem, Præstøvej 65.

Helligåndskirken, Vordingborg
Chr. Vinthersvej 4, 4760 Vordingborg
Sognepræst: Josef Dudek, CSsR. Træffes: Chr. Vinthersvej 4, tlf. 53 77 39 27 torsdag, søndag - ellers i Næstved, tlf. 55 72 09 85.
Messetider: (HA)(1)
Hver søndag: Messe kl. 10.

Søndag d. 8.: Højmesse kl. 10. Menighedskaffe efter messen.
Søndag d.29.: Festen for Peter og Paul. Højmesse kl. 10.
Jesu-hjerte messe (1. fredag) bortfalder både i juni og juli måned.

Skt. Hans Kirke, Køge
Bjerggade 10, 4600 Køge
Tlf. 53 65 06 51.
Konst. sognepræst: M. Bergsøe.
Andenpræst: Benny Blumensaat, tlf. 53 65 06 51 bedst 9-10. Giro 800-5627.
Menighedsrådsformand: Ernst Zornhagen, Bjerggade 1, 4600 Køge, tlf. 53 66 25 33
Messetider: (HC2)(1)
Søndage: Højmesse kl. 10.
Hverdage: Onsdag kl. 10. Efter messen sakramental tilbedelse.
Fredag kl. 19. Efter messen rosenkrans-bedegruppe.
Lørdagsklub: Altid den første lørdag i måneden kl. 15. Alle er velkomne.
Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messen eller efter aftale.
Hver 1. søndag i måneden: Polsk messe kl. 16 med efterfølgende samvær i menighedssalen.

Søndag d. 1.: Kristi Legems og Blods fest. Messe med procession kl. 10.00. Polsk messe kl. 16.00.
Tirsdag d. 3.: Alpha-kursus i menighedssalen kl. 19.00.
Torsdag d. 5.: Medjugorje-aften med foredrag og videofilm i menighedssalen kl. 19.30.
Fredag d. 6.: Jesu Hjerte fest. Messe kl. 19.00.
Søndag d. 8.: Undervisning for børn og unge efter 10-messen.
Lørdag d. 14.: Firmelse kl. 16.00. Biskop Kozon besøger menigheden og firmer de unge. Reception efter messen.
Tirsdag d. 17.: Alpha-kursus i menighedssalen kl. 19.00.
Søndag den 22.: Menigheden fejrer festen for Johannes Døber, kirkens værnehelgen.

10 Vestsjælland

Skt. Knuds Kirke, Ringsted
Skt. Knudsgade 19, 4100 Ringsted
Sognepræst: Hans Esmark, tlf. 57 67 03 01 eller 48 2414 02. Mobiltelefon: 40 58 48 57.
Skt. Josefsøstrene tlf. 53 61 73 71.
Menighedsrådsformand: Ove Kristensen, tlf. 53521099.
Messetider: (HC2)(1)

Søndag d. 1.: Kristi Legems og Blods fest fejres kl. 10 med p. A. Ziggelaar.
Lørdag d. 7.: Messen fejres kl. 16 med sognepræsten.
Søndag d. 8.: Ingen messe.
Søndag d. 15.: Messen fejres kl. 10 med p. A. Ziggelaar.
Lørdag d. 21.: Messen fejres kl. 16 med sognepræsten.
Søndag d. 22.: Ingen messe.
Søndag d. 29.: Festen for Peter og Paul fejres kl. 10 med p. A. Ziggelaar.

Vor Frue Kirke, Slagelse
Frederiksgade 5, 4200 Slagelse.
Sognepræst: Stephen Holm
Pastoralassistent: Poul-Erik Jensen,
Frederiksgade 7, 4200 Slagelse
Tlf. 53 52 06 45

Faste messetider:
Søndagsmesser: Søndag kl. 10 med efterfølgende kirkekaffe. Fredag aften kl. 19.15.
Hverdagsmesser - i Maria-sideskibet: normalt således: Mandag kl. 17.15 tirsdag, onsdag og torsdag kl. 11.15, lørdag ingen.
Montfort-kommunitetets daglige bønner Kl. 12: rosenkransbøn, dog ikke lø.-sø. Kl. 18: vesper, lø. dog kl. 12.15, sø. kl. 19.
Undervisning af vore børn og unge: søndagene d. 8. i forlængelse af søndagsmessen kl. 10. Herefter sommerferie til sidst i august.

Søndag d. 1.: Kristi Legems og Blods fest. Festmesse kl. 10. I tilslutning til messen udstilles altrets hell. sakramente til tilbedelse, hvorpå monstransen bæres gennem kirken. Der afsluttes med Te Deum og sakramental velsignelse.
Mandag d. 2.: Intermontfortansk bededag. Foruden messen kl. 17,15 er der fra kl. 18-19 en times tilbedelse foran det udstillede sakramente. Bøn for præste- og ordenskald.
Fredag d. 6.: Jesu Hjerte fest. Messe kl. 19.15 - afsluttes med Jesu Hjerte bøn og sakramental velsignelse.
Søndag d. 22.: Dele af højmesse kl. 10 synges på latin.
Mandag d. 23.: Skt. Hans aften. Skt. Hans vesper kl. 16.45. Messe kl. 17.15.
Mandag d. 24.: Johannes Døbers fødsel. Laudes kl. 9.45. Messe kl. 17. Vesper kl. 18.
Søndag d. 29.: Festen for Peter og Paul. Højtidelig messe kl. 10.

NB.: *Søndag d. 6. juli er valfartsdag til Skt. Knud Lavard i Ringsted/Haraldsted.* Vi mindes 900-året for Knud Lavards fødsel. Reservér allerede nu eftermiddagen.

Sankt Mariæ Kirke, Kalundborg
Lundemarken 15, 4400 Kalundborg.
Sognepræst: Stephen Holm, Frederiksgade 7, 4200 Slagelse, tlf. 53 52 06 45.
Menighedssøster: Sr. Engeline, Karl Borromæussøstrene, Carl Reffsvej 6B, 4300 Holbæk, tlf. 59 44 37 53.
Kirkeværge: Zilda Christensen, Lundemarken 15,1, 4400 Kalundborg, tlf. 53 51 27 53.
Søndagsmesse: Kl. 15 med efterflg. kirkekaffe.
Hverdagsmesser fejres normalt ikke. Der henvises til sognekirken i Slagelse.
Børneundervisning v. sr. Engeline: søndag d. 9. i forlængelse af søndagsmessen. Herefter sommerferie til sidst i august.

Søndag d. 1.: Kristi Legems og Blods fest. Festmesse kl. 15. I tilslutning til messen udstilles alterets hell. sakramente til tilbedelse, hvorpå monstransen bæres gennem kirken. Der afsluttes med Te Deum og sakramental velsignelse.
Lørdag d. 21. fejrer sr. Engeline i Holbæk sin 60-års fødselsdag. Der er søndagsmesse i Skt. Elisabeths kirke kl. 15.30 og efterfølgende åbent hus i menighedslokalerne indtil kl. 18.30.
Søndag d. 29.: Festen for Peter og Paul. Festmesse kl. 15 - fejres delvis på latin.

NB. Søndag d. 6. juli er valfartsdag til Skt. Knud Lavard i Ringsted/Haraldsted. Husk at reservere eftermiddagen. Der er dén dag ingen messe i Kalundborg.

11 Midtsjælland

Skt. Pauls Kirke, Taastrup
Frøgaard Allé 6, 2630 Taastrup.
Sognepræst: Martin Bergsøe, tlf. 43 99 07 28.
Assumptionssøstrene, tlf. 43 99 81 57.
Menighedsrådsformand: Anders Keller, tlf. 43 71 43 13.
Pastoralassistent: Sr. Marianne Skjold, tlf. 43 99 81 57.
Messetider: (HA()(1)
Søndag: Højmesse kl. 10.
Tirsdag: Messe hos søstrene, Bygaden 53, Høje-Taastrup kl. 19.
Torsdag: Messe kl. 10.
Fredag: Sakramental tilbedelse kl. 18. Messe kl. 19. Sakramental tilbedelse og rosenkrans, afsluttende med sakramental velsignelse kl. 20-22.
Lørdag: Messe kl. 9.(Den 17. maj er morgenmessen kl 10) Søndagsmesse kl. 17.

Skt. Laurentii Kirke, Roskilde
Frederiksborgvej 11, 4000 Roskilde.
Giro: 402 3986. Fax 42 36 50 91.
Sognepræst: P. Charles McCarthy, ofm.conv.
Pastoralassistent: Theodor Jürgensen, ofm.conv., tlf. 46 35 09 65 (bedst 8-9 ti-fr). Mandag lukket.
Gråbrødrehuset, tlf. 42 36 77 56. E-post: graabroe@post4.tele.dk.
Messetider: (HC2)(1)
Søndagsmesser: Lørdag kl. 17, søndag kl. 10. Søndag er der kirkekaffe bagefter i Skt. Josef Skoles festsal.
NB.: Første søndag i måneden er der messe kl. 14 i Islebjerg kirke, Frederikssund.
2. søndag i måneden er der messe i Ledreborg Slotskirke, Lejre, kl. 8.30.
Hverdagsmesser: Tirsdag - fredag kl. 17.
Tidebøn:
Morgenbøn: Mandag - fredag kl. 7.
Aftenbøn: Mandag - fredag kl. 18.30.
Faste andagter:
Rosenkrans hver onsdag kl. 16.30.
Sakramentsandagt hver torsdag kl. 16.30.
Katekese (religionsundervisning) for børn og unge: Begynder igen til september.

Mandag d. 2.: De ældres udvalgs møde kl. 15 i præstegården.

Tirsdag d. 3.: Katolsk oplysningsaften: Kirkerummet ved Charles McCarthy, ofm.conv. og menighedsmedlemmer. Vi mødes i kirken.
Lørdag d. 7.: Kl. 15-22 film (Deadman Walking) og grill-sammenkomst for de unge, som er firmet. (Meld dig til ved at ringe til Vibeke Baadsgaard-Jensen, tlf. 43 71 22 24).
Tirsdag d. 10.: Menighedsrådsmøde kl. 19-21.30.
Søndag d. 15.: Koncert med vokalensemblet FOQUS ved dirigent Michael Jungfalk. Musik af William Byrd, Carlo Gesualdo, Pelle Gudmundsen-Holmgren. Gratis adgang. Tidspunktet kommer i sognebladet.
Torsdag d. 19.: Skt. Josefs Skoles demission kl. 19 i kirken.
Lørdag d. 20.: Kirkekoncert kl. 15. ArsNova ved dirigent Paul Hillier. Musik af Jacob Obrecht, Pablo Ortiz og Per Nørgård. Billetsalg fi time før koncerten. Pris kr. 120 (dog kr. 90 for særlige rabatter). 10% af indtægterne går til ombygningsprojekterne.

Tirsdag d. 24.: Telefoncentralen »42 36« ændres. Ring venligst »46 36«. De øvrige numre er uændret. Ændringen vedrører både konventets og fax'ens numre.

Ledreborg Slotskirke
Messe den anden søndag i måneden kl. 8.30.

Skt. Elisabeths Kirke, Holbæk
Carl Reffsvej 6, 4300 Holbæk.
Sognepræst: Stephen Holm, Frederiksgade 7, 4200 Slagelse, tlf. 53 52 06 45.
Gudstjenesteleder: Jan Tecza, Chr. Hansensvej 25, 4300 Holbæk, tlf. 59 44 15 62.
Sognesøster: Sr. Engeline, Karl Borromæus-søstrene, Carl Reffsvej 6B, 4300 Holbæk, tlf. 59 44 37 53.
Søndagsmesse: Hver lørdag kl. 15.30, - med efterfølgende kirkekaffe. - NB: Ingen messe på selve søndagen.
Hverdagsgudstjenester fejres normalt ikke. Undtagelser angives nedenfor eller meddeles i kirken.
Børne- og ungdomsundervisning: Ingen. Sommerferie til sidst i august.

Lørdag d. 31. maj: Kristi Legems og Blods fest. Festmesse kl. 15.30 med børns og voksnes første hellige kommunion. I tilslutning til messen holdes der procession med det hell. sakramente - i det fri, hvis vejret tillader det. Vi afslutter i kirken med Te Deum og sakramental velsignelse. Efter messen reception, hvor vi kan ønske førstekommunikanterne og deres familier tillykke.
Torsdag d. 5.: Aftenen før første fredag, som i år samtidig er aftenen før *Jesu Hjerte fest.* Messe kl. 19.15 med bøn til Jesu Hjerte og sakramental velsignelse.
Lørdag d. 8.: Menighedsudflugt - derfor ingen messe i Holbæk i dag. Vi starter fra Skt. Elisabeths kirke ved 10-tiden og kører - fordelt i privatbiler - over Trelleborg ved Slagelse til Næstved, hvor vi fejrer søndagsmesse i Skt. Elisabeth-søstrenes kapel og drikker kaffe hos dem.
Lørdag d. 21.: Messe kl. 11 med ægtevielse. Elden Soosaipillai og Marymalar Soosaithas (Holbæk) meddeler hinanden ægteskabets sakramente. Søndagsmesse kl. 15.30. Vi fejrer sr. Engelines 60-års fødselsdag. Åbent hus efter misssen indtil kl. 18.30 i menighedshuset.
Lørdag d. 28.: Festen for Peter og Paul. Festmesse kl. 15.30 - fejres delvis på latin.

NB.: Søndag d. 6. juli er valfartsdag til Skt. Knud Lavard i Ringsted/Haruldsted. Reservér allerede nu eftermiddagen.

12 Nordsjælland

Skt. Vincent Kirke, Helsingør
Kontor- og menighedshus: Nygade 8 B, 3000 Helsingør
Sognepræst: Hans Esmark, tlf. 49 21 05 71 eller tlf. 48 24 14 02 bedst kl. 9-10, dog undt. søndag og mandag. Mobiltlf. 40 58 48 57.
Skt. Vincent Søstrene, tlf. 49 21 75 47.
Menighedsrådsformand: Britta Kristensen, tlf. 42 29 90 06.
Messetider: (HB2)(T)
Vedrørende hverdagsmesser henvises til sognebladet eller opslag i våbenhuset.

Søndag d. 1.: Kristi Legems og Blods fest. Messe kl. 9.
Søndag d. 8.: Messe kl. 11. Herefter sommerparty. Vi rister pølser i præstegårdens have.
Søndag d. 15.: Messe kl. 9.
Søndag d. 22.: Messe kl 11.
Søndag d. 29.: Festen for Peter og Paul fejres kl. 9 med pastor Guido Kreienbühl.

Skt. Vilhelms Kirke, Hillerød
Kirke- og menighedshus: Møllestræde 7, 3400 Hillerød. Tlf. 42 25 55 31.
Sognepræst: Hans Esmark, Møllestræde 10 B, tlf. 48 24 14 02 bedst kl. 9-10, dog undt. søndag og mandag. Mobiltlf. 40 58 48 57. Fax. 42 25 55 31.
Skt. Vincent Søstrene, tlf. 42 26 78 65.
Menighedsrådsform.: Martin Rohof, tlf. 47 74 28 17.
Messetider: (HA)(T)
Vedrørende hverdagsmesser henvises til sognebladet eller opslag i våbenhuset.

Søndag d. 1.: Kristi Legems og Blods fest. Messe kl. 11.
Søndag d. 8.: Messe kl. 9.
Søndag d. 15.: Messe kl. 11. Herefter sommerparty. Vi rister pølser på kirkepladsen.
Søndag d. 22.: Messe kl 9.
Søndag d. 29.: Festen for Peter og Paul fejres kl. 11 med pastor Guido Kreienbühl.

Skt. Hans Kirke, Hørsholm
Marievej 6, 2970 Hørsholm
Sognepræst: Andrzej Papuga.
Assisterende præst: Jacob Muiser.
Præstebolig: Nordvanggaard, Bistrup Byvej 4, 3460 Birkerød. Tlf. 42 81 27 96.
Messetider: (HA)(1)
Søndagsmesse: Højmesse i Skt. Hans kirke kl. 11. Messe på Mikkelborg, Strandvejen 352 kl. 9.
Tirsdag: Messe i Skt. Hans kirke kl. 19.30.
Torsdag: Messe i Skt. Hans kirke kl. 10.30.
Skriftemål: Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messerne eller efter aftale.
Religionsundervisning for børn og unge: Torsdage kl. 16-17.15 på Nordvanggaard.

Søndag d. 1.: Messe kl. 11 uden prædiken. Børnearrangementet under messen og efterfølgende kirkefrokost udskydes til den følgende søndag. Loppemarked i Skt. Hans kirke kl. 12-15.
Tirsdag d. 3.: Sidste tirsdagsmesse og rosenkransandagt før sommerferien kl. 19.30.
Søndag d. 8.: Børnearrangementet under højmessen. Efterfølgende kirkefrokost i menighedssalen.
Tirsdag d. 10.: Menighedsrådsmøde kl. 19.30-22 i menighedssalen.
Søndag d. 22.: Skt. Hans kirkes fødselsdag fejres lige efter højmessen.

Den Hellige Familles Kirke, Birkerød
Bistrup Byvej 4, 3460 Birkerød
Sognepræst: Andrzej Papuga, tlf./fax 42 81 27 96 bedst kl. 13-14 tirsdag-fredag.
Præst: Jacob Muiser.
Messetider: (HA1)
Søndag: Højmesse kl. 9.30.
Mandag, torsdag og fredag messe kl. 17.30.
Tirsdag: Messe kl. 10.
Onsdag: Messe kl. 6.35.
Lørdag: Messe kl. 8.
Skriftemål i forbindelse med gudstjenesterne og efter aftale.
Tilbedelse af Alterets Sakramente efter aftenmessen kl. 17.30 den 1. fredag i måneden.

Fredag d. 6.: Jesu Hjerte fest. Aftenmesse kl. 17.30.
Torsdag d. 12.: KUK har sommerfest. Nærmere om tid og lign.
Lørdag d. 24.: Johannes Døbers fødsel. Messe kl. 8.
Søndag d. 29.: Festen for Peter og Paul. Kollekt af Peterspenge.

13 Hovedstadsområde NV

Skt. Antoni Kirke, Brønshøj
Frederikssundsvej 225, 2700 Brønshøj
Tlf. 38 28 17 00.Giro 5 42 0245.
Sognepræst: Lech Pytlak. Træffes ved kirken i forbindelse med messerne samt tirsdag - fredag 10.30-12 på sognekontoret. Evt. også på 31 28 47 69.
Pastor Paul d'Auchamp, Helleborg 13, 2700 Brønshøj. Tlf. 38 80 04 30 bedst tirsdag til fredag kl. 8.30-9.30.
Menighedsrådsformand: Damian Nawarecki, Tryggevældevej 127, 2700 Brønshøj. Tlf. 38 60 33 55.
Messetider: (HA)(T)
Søndag: Højmesse kl. 11.
Tirsdag: Messe kl. 10. Onsdag og fredag: Messe kl. 19.

Søndag d. 1.: Kristi Legems og Blods fest. Messe kl. 11.
Fredag d. 6.: Jesu Hjerte fest. Tilbedelse kl. 18.30. Messe kl. 19.
Søndag d. 8.: Familiemesse kl. 11. Vi fejrer den hell. Antonius af Padova, menighedens skytshelgen. Efter messen kort andagt samt fællesspisning i menighedslokalet. Medbring en kold eller lun ret efter eget valg til det fælles bord. Der vil kunne fås drikkevarer på stedet.
Foredrag ved Anne Lise Timmermann i anledning af Cariats Danmarks 50-års jubilæum.
Søndag d. 15.: Gregoriansk messe kl. 11.
Søndag d. 29.: Festen for Peter og Paul. Messe kl. 11.
Firmandundervisning hver anden lørdag.

Vor Frue Kirke, Herlev
Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev
Tlf. 44 94 76 94.
Sognepræst: Frank Jobst O.M.I.
Eng. præst: Carroll Parker O.M.I.
Menighedsrådsformand: Lars Arbirk Wenstrup, P.D.Jensensvej 3. , 3540 Lynge.
Messetider: (HA)(1)
Lørdag: Messe kl. 17.
Søndag: Messe kl. 9.30 og kl. 11 (engelsk).
Hverdage: Onsdag kl. 19, torsdag kl. 9.30 (engelsk).
1. fredag i måneden: Messe kl. 19.30 (engelsk).
3. fredag i måneden: Messe kl. 19.30.
Tilbedelse: Onsdag efter messen.
Skriftemål: Efter aftale.
KUK mødes lejlighedsvis. Se opslag i våbenhuset.
Tirsdage: Åbent hus hos Skt. Josef Søstrene, Primulavej 1: Messe kl. 19.

Søndag d. 1.: Menighedsudflugt til Flakfortet efter messen kl. 9.30.
Onsdag d. 18.: Menighedsrådsmøde efter messen kl. 19.
Lørdag d. 21.: Arbejdsdag kl. 9.
Mandag d. 23.: Skt. Hansaften kl. 20 i Præstebro kirke. Se opslag i våbenhuset.

14 Hovedstadsområde NØ

Skt. Knud Lavards Kirke, Lyngby
Lyngbygårdsvej 1, 2800 Lyngby
Tlf. 45 87 77 12.
Sognepræst: G. Uttenthal Nibler.
Messetider: (HA)(1)
Søndag: Messe kl. 11. Lørdag: Søndagsmesse kl. 17.

Skt. Therese Kirke, Hellerup
Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup
Giro 408 38 30.
Sognepræst: Biskop Czeslaw Kozon, Kollegievej 2, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 04 22 eller Bispekontoret tlf. 33 11 60 80 (undt. mandag).
Andenpræster: Jørgen Erichsen, Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup. Tlf. 39 61 19 19 bedst 8-9.
Niels Engelbrecht, Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 30 39.
Alle kontorekspeditioner foregår fra Skt. Andreas kirkes kontor, Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Kontorets tlf. 39 64 30 39. Normalt åbent onsdag kl. 9-12.
Messetider: (HB2)(1)
Søndag: Højmesse kl. 9. Morgenmad i kantinen mellem messerne. I juni, juli og august kun én messe: Højmessen kl. 9.
Hverdage: Mandag: Messe kl. 11. Tirsdag: Messe kl. 17. Onsdag: Messe kl. 11. Torsdag: Messe kl. 17 i Skt. Joseph Søstrenes Kapel, Bernstorffsvej 98. Fredag: Messe kl. 7.30. Lørdag: Messe kl. 11.30 med rosenkransbøn kl. 11.15.

Søndag d. 1.: Fra i dag og i sommermånederne kun én messe: Højmessen kl. 9.
Fredag d. 6.: Jesu Hjerte fest. Messe kl. 7.30.
Søndag d. 8.: Familiemesse kl. 9.
Tirsdag d. 10.: Messe kl. 17, efterfulgt af tilbedelse af Alterets sakramente indtil kl. 21.
Tirsdag d. 24.: Johannes Døbers fødsel. Messe kl. 17.
Søndag d. 29.: Festen for Peter og Paul. Højmesse kl. 9. Kollekt af Peterspenge.

Immaculata Kirke
Strandvej 91, 2100 København Ø
Messetider:
Søndage: Højmesse kl. 9.
Mandag og torsdag: Messe kl. 16.45.
Tirsdag, onsdag og fredag: Messe kl. 7.
Lørdag: Messe kl. 9.

Skt. Andreas Kirke, Ordrup
Kollegievej 2, 2920 Charlottenlund
Sognepræst: Biskop Czeslaw Kozon. Tlf. 39 64 04 22 eller Bispekontoret tlf. 33 11 60 80 (undt. mandag).
Andenpræster:
Niels Engelbrecht, Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 30 39.
Jørgen Erichsen, Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup. Tlf. 39 61 19 19 bedst 8-9.
Præst: Michael Bienkowski, Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 04 22.
Sognekontor: Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 30 39. Giro 802 66 02. Normalt åbent onsdag kl. 9-12.
Messetider: (HC2)(1)
Søndag: Højmesse kl. 10.30. I juni, juli og august kun Uén messe: Højmessen kl. 10.30.
Hverdage: Mandag-torsdag: Messe kl. 8.
Fredag: Udstilling af sakramentet til tilbedelse kl. 16. Kort andagt og messe kl. 17.
Lørdag: Messe kl. 11.30.

Søndag d. 1.: Kristi Legems og Blods fest. Latinsk højmesse kl. 10.30. Fra i dag og i sommermånederne kun én messe: Højmessen kl. 10.30.
Fredag d. 6.: Jesu Hjerte fest. Se under messetider.
Lørdag d. 7.: Bededag for præste- og ordenskald. Rosenkransbøn kl. 11.10. Derefter messe.
Onsdag d. 11.: Menighedsrådsmøde kl. 19.30. Anbefales til menighedens forbøn. Forslag modtages til behandling.
Lørdag d. 14.: Familielørdag kl. 15 for unge voksne og småbørnsfamilier.
Mandag d. 16.: Bibelkreds kl. 15 hos Connie Probst, Schimmelmannsvej 45. Alle er velkomne. Tilmelding pr. tlf. 39 63 63 82.
Tirsdag d. 24.: Johannes Døbers fødsel. Messe kl. 8.
Søndag d. 29.: Festen for Peter og Paul. Højmesse kl. 10.30. Kollekt af Peterspenge.

Johanneskirken, Søborg
Vandtårnsvej 7-11, 2860 Søborg
Tlf. 39 69 03 01.
Sognepræst: Lech Pytlak. Træffes tirsdag kl. 10.30-11.30 på tlf. 31 28 17 00. Evt. også på 31 28 47 69.
Menighedsrådsformand: Lene Støt, Kildebakkegårds Allé 68, 2860 Søborg. Tlf. 31 56 17 70.
Sognekontor: Vandtårnsvej 11.
Messetider: (HC2)(T)
Hver søndag: Højmesse kl. 9.30.
Anden søndag i måneden: Latinsk højmesse.

15 Hovedstadsområde V

Jesu Hjerte Kirke
Stenosgade 4, 1616 København V.
Tlf. 3124 6580 (kontor) (fra 13. maj 3324 6580) 3121 8588. Fax. 3325 0738.
Sognepræst: P. Gerhard Sanders, SJ. (24)
Andenpræst: P. Niels Kiær, SJ. (22)
Kontortid: (Bent Wilson) Tirsdag kl. 10-12. Fredag kl. 14-17. Tlf. 31 (33) 24 6580.
Messetider: (HA1)(TH)
Mandag-fredag: Messe kl. 8.15 og 17.
Lørdag: Messe kl. 8.15. Italiensk messe kl. 18.
Søndag: Latinsk højmesse kl. 10. Dansk højmesse kl. 11.30. Aftenmesse kl. 20.
Lejlighed til skriftemål før og efter alle messer og efter aftale.

Søndag d. 1.: Ungdomsmesse kl. 20. Derefter Café Ludvig i menighedssalen.
Tirsdag d. 3.: Kongregationsandagt kl. 16 med foredrag: Den hell. Petrus Canisius og økumenien.
Fredag d. 6.: Jesu Hjerte fredag. Sakramentet udstilles kl. 16. Kort andagt og sakramental velsignelse kl. 16.45. Messe kl. 17.
Onsdag d. 11.: Ministrantklub kl. 15.30-17 - sidste gang før sommerferien. Vi skal i Tivoli! Studiekreds i KUK (15-18 årige) kl. 19: Katolikkers forhold til ikke-katolikker.
Lørdag d. 14.: KUK holder skovtur kl. 11 til Dyrehaven. Vi mødes ved kirken.
Mandag d. 16.: Menighedsrådsmøde kl. 19.30.
Onsdag d. 25.: Studiekreds i KUK kl. 19: Missionærarbejde.

Hver søndag indbyder vi til *kirkekaffe* efter morgenmesserne. Kaffen - og the'en - serveres i menighedssalen, indgang Stenosgade 4 B. Børn og unge er velkommen i ungdomslokalerne i kælderen ved samme indgang. *Men vi holder pause i sommerferien.* Sidste kirkekaffe er søndag d. 15. juni. Vi begynder igen søndag d. 10. august.

Skt. Mariæ Kirke
Jens Jessensvej 5, 2000 Frederiksberg
Sognepræst: Jesper Fich, Marielystvej 16, 1., 2000 Frederiksberg. Tlf. 38 79 39 99.
Messetider: (HA)(TH)
Søndag: Højmesse kl. 11.
Hverdage: Mandag og onsdag: Messe kl. 7. Tirsdag og fredag: Messe kl. 16.30. Torsdag og lørdag: Messe kl. 7.30.

Søndag d. 1.:Kriti Legems og Blods fest. Festmesse med procession kl. 11. Efter messen kirkekaffe.
Tirsdag d. 10.: Katolsk Ældre Klub. Møde i Liobahjemmets sal kl. 13.30. Messe kl. 16.30.
Søndag d. 29.: Peter og Pauls Fest. Højmesse kl. 11. Efter messen kirkekaffe.

Skt. Nikolaj Kirke
Strøbyvej 2, 2650 Hvidovre
Sognepræst: Wladyslaw Zdunek, C.ss.R., Strøbyvej 2, 2650 Hvidovre. Tlf. 36 78 27 90. Træffes tirsdag, fredag og lørdag kl. 9-12, tordag kl. 16-18. Mandag, onsdag og søndag kun efter aftale.
Messetider: (HA)(T)
Mandag- fredag: Messe kl. 8. Torsdag også kl. 17.
Lørdag: Messe kl. 17.
Søndag: Højmesse kl. 10.
Skriftemål: Lejlighed til skriftemål en halv time før messerne.

Søndag d. 1.: Kristi Legems- og Blods fest. Højmesse kl. 10. Messe på polsk kl. 12. Derefter kirkekaffe.

Fredag d. 6.: Jesu Hjerte. Messe kl. 8. Vietnamesisk messe kl. 15.
Søndag d. 15.: Højmesse kl. 10 med firmelse. Biskop Czeslaw Kozon meddeler firmelsens sakramente til 11 unge. Messe på polsk kl. 17.

16 Hovedstads-område N

Sakramentskirken
Nørrebrogade 27, 2200 København N
Tlf. 31 35 68 25. Girokonto: 804-6638 Sakramentskirken.
Sognepræst: Jac. Adams, Redemptorist, Dovregade 5, 1.tv., 2300 København S. Tlf. 31 57 09 42.
Træffes på kirkens kontor tirsdag-fredag ca. kl. 10-11 og ca. en halv time efter messerne. Bedst efter aftale, tlf. 31 35 68 25.
Kirkens kontor: Marianne F. Hindberg, Nørrebrogade 27 C, 2200 København N. tlf. 31 35 68 25. Kontortid: Ti., on. og to. kl. 9-11, fr. kl. 10-12.
Menighedsrådsformand: Stella Sørensen, Australiensvej 30, 2.th., 2100 København Ø. Tlf. 31 18 00 67.
Hospitalspræsten for Københavnsområdet pastor Jørgen Erichsen meddeler, at han bedst træffes på tlf. 39 61 19 19 hverdage mellem kl. 8-9. Ved akutte tilfælde er man velkommen til at ringe til enhver tid.
Messetider: (HB2)(T)
Søndagsmesser: Lørdag kl. 17 dansk, kl. 18.15 fransk messe. Søndag kl. 10 højmesse. Kl. 18 engelsk.
Hverdagsmesser eller ordets gudstjeneste: Tirsdag, torsdag og fredag kl. 11, onsdag kl. 17 engelsk messe, lørdag dansk messe kl. 17.
1. og 3. lørdag i måneden: Fransk messe kl. 18.15. Øvrige lørdage: Ordets gudstjeneste. Dog ikke i juli og august.
1. fredag i måneden ingen messe kl. 11, men messe kl. 17 med efterfølgende tilbedelse og sakramental velsignelse.

Søndag d. 1.: Kristi Legems og Blods fest. Familiemesse kl. 10 med biskop Hans Martensen. Efter messen holder menighedsrådet og lokalforeningen et orienterende møde for menigheden i krypten.
Lørdag d. 14.: TRO & LYS udflugt til Sverige.
Søndag d. 29.: Festen for Peter og Paul. Højmesse kl. 10. Kollekt af Peterspenge.

17 Hovedstads-område K

Skt. Ansgars Kirke
Bredgade 64, 1260 København K.
Sognepræst: Dietrich Timmermann. Tlf. 33 13 37 62.
Præsternes træffetid: Tirsdag-fredag kl. 11-12.
Messetider: (HB2)(T)
Søndage: Recitéret messe kl. 8. Højmesse kl. 11.
Lørdage: Aftenmesse kl. 17.
Hverdage: Messe kl. 8.

Søndag d. 1.: Kristi Legems og Blods fest. Reciteret messe kl. 8. Højmesse kl. 11 med gregoriansk sang.
Fredag d. 6.: Jesu Hjerte fest. Messe kl. 16.30. Tilbedelse til kl. 18.
Lørdag d. 7.: Minimarked i salen kl. 11-15.
Søndag d. 8.: Minimarked i salen kl. 12-16.
Søndag d. 15.: Reciteret messe kl. 8. Højmesse kl. 11 med gregoriansk sang.
Søndag d. 29.: Festen for Peter og Paul.

18 Amager og Bornholm

Skt. Annæ Kirke, Amager
Hans Bogbinders Allé, 2300 København S.
Sognepræst: P. Jerzy Gorowski, CssR. Tlf. 31 58 41 02.
Andenpræst: Janusz Turek, CssR.
Kontortid: Tirsdag, onsdag, torsdag, fredag kl. 10-12, torsdag tillige kl. 17-18.
Udenfor kontortid tlf. 31 58 21 02.
Messetider: (HA)(T)
Lørdage: Engelsk messe kl. 17.
Søndage: Reciteret messe kl. 8.30. Højmesse kl. 10. Polsk messe kl. 12. Engelsk messe kl. 17.
Hverdage: Messe kl. 8.
1. fredag: Jesu Hjerte messe kl. 19.

Torsdag d. 5.: Torsdagscafé efter messen kl. 19. Grillaften - afslutning.
Fredag d. 6.: Jesu Hjerte fest. Messe kl. 8 og 19. Vågenat.
Torsdag d. 12.: Fælles gudstjeneste kl. 19.
Torsdag d. 26.: Moderen af den stedsevarende hjælp. Festmesse kl. 19.
Søndag d. 29: Festen for apostlene Peter og Paul. Messe kl. 8.30 og 10. Kollekt af Peterspenge.

Skt. Hyacinthus Kirke, Rønne
Østergade 59, 3700 Rønne
Tlf. 56 95 08 14 / 56 95 08 55.
Sognepræst: Erling Brodersen, tlf. 56 95 08 14 / 33 11 60 80 / 45 93 35 85.
Messetider: (HC2)(1)
Højmesse: Søndag kl. 10.

Søndag d. 22.: Ingen messe i Rønne.

Rosenkranskirken, Åkirkeby
Gregersgade 12, 3720 Åkirkeby
Sognepræst: Erling Brodersen.
Tlf. 56 95 08 14/ 33 11 60 80/ 45 93 35 85.
Messetider: (HC2)(1)
Højmesse: Lørdag kl. 17.

Lørdag d. 21.: Ingen messe i Åkirkeby.
Søndag d. 22.: Koncelebreret messe kl. 10 med biskop Czeslaw Kozon. Efter messen reception.

19 Grønland

Krist Konge Kirke, Nuuk / Godthåb
Tlf.: 00 299 2 12 75. Fax: 00 299 2 31 75.
Præst: Paul Marx OMI. Kutaa 1, Box 51, 3900 Nuuk.
Messetider:
Søndagmesser: Messe kl. 10.
Hverdagsmesser: Tirsdage og torsdage: Messe kl. 17.15. Onsdage: Messe kl. 18.30 efterfulgt af tilbedelse til kl. 20. Fredag: Messe kl. 17.15 hos Jesu Små Søstre i Blok 9, 213. Lørdag: Messe kl. 11.
Religionsundervisning: Efter aftale.
Fejring af bodens sakramente: Efter aftale.
Sammenkomster: Efter søndags og onsdags liturgier.

Gudstjenester på fremmede sprog

Deutschsprachige Gemeinde
Pfr. Guido Kreienbühl, Vesterbrogade 28, 3., 1620 København V. Tlf. 33-860383.
Hl. Messe jeden 1. und 3. Sonntag im Monat um 10.30 Uhr in der Hauskapelle der St. Augustin Kirche, Jagtvej 183, Kopenhagen . Nach jedem Gottesdienst treffen wir uns zur Kaffeerunde.

English-Speaking Ministry
Fr. Carroll Parker, O.M.I., Chaplain to the English-Speaking Catholic Community.
Ministry Center: Vor Frue Kirke (VFK), Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev. Tlf. 44 94 76 78. Other Churches with Mass in English: Sakramentskirken (SAK), Nørrbrogade 27, 2200 Kbh. N. and Skt. Annæ Kirke (Skt.A.), Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S.
Eucharistic Celebrations in English:
Saturday: Skt.A. at 5 p.m. Sunday: VFK at 11. a.m.; Skt.A. at 5. p.m.; SAK at 6. p.m. Wednesday: SAK at 5 p.m. Thursday: VFK at 9.30 a.m. First Friday: VFK at 7.30 p.m.

Communauté de Langue Francaise
P. Guido Kreienbühl, Vesterbrogade 28. 3.tv. 1620 Copenhague V. Tlf. 33-860383.
Le 1er et le 3éme samedi du mois: Eucharistie à 18h 15 à Sakramentskirken, Nørrebrogade 27, Kbh. N.
Les autres samedis: ADAP à 18.15 à Sakramentskirken.

Missione cattolica Italiana
Messe ogni sabato alle ore 18 Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 Kbh.V.

Misa en Espanol
Iglesia de San Augustin, Jagtvej 183. Todos los domingos a las 12.00.

Kroatisk mission
P. Drago Cumurdzic, Johanneskirken, Vandtårnsvej 11, 2860 Søborg.
Messe: Hver søndag kl. 12 samt hver fredag kl. 19.
I Helsingør: Den 1. og 3. søndag i måneden kl. 14.
I Frederiksværk: Den 2. søndag i måneden kl. 16.
I Helsinborg, Sverige: Den 4. søndag i måneden kl. 17. I Klipan, Sverige: Hver lørdag kl. 14.

Msze swiete w jezyku polskim
Ks. Julian Bodnar, CssR.
Kosciól sw. Anny, Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S. Tlf. 31 58 21 02.
Msza sw.: Kazda niedziela i swieto o godz. 12.00.

Ungarsk messe
Magyar mise v. P. Kálmán Horváth, S.J. Stenosgade 4 a, 1616 Kbh. V. (Jesu Hjerte Kirke). Tlf. 31 21 85 88. Messe hver 2. søndag i måneden kl. 16 (i huskapellet, Stenosgade 4 A).

Tamilske gudstjenester
Pastor Jude Kulas Soosaiappu, Kastetvej 1, 9000 Aalborg. Tlf. 98 13 50 39 eller 20 86 67 38.
Ingen planlagte messer i juni måned.

Koder for kørestolsbrugere
Koderne er anført efter »Messetider«.
HA = Direkte angang ad fast rampe, fast skinne eller elevator.
HB = Adgang ad løs rampe eller skinne.
HC = Kun adgang ved løft.
1 = Placering af fast adngsvej oplyses ved henvendelse til sognekontoret.
2 = Aftale om hjælp ved ankomst aftales med sognekontoret/kirken.

Koder for hørehandicappede
Koderne er anført efter »Messetider«.
T= Teleslynge.
H= Andre hjælpemidler for hørehandicappede, f.eks. højtaleranlæg, hånd-høreapparat. Sidstnævnte skal nogle steder lånes i kirkens sakristi.
I= Ingen hjælpemidler for hørehandicappede.

Liturgisk kalender for juni 1997

1. *hvid.* Søndag. Kristi Legems og Blods fest (h). Gl. Sekvens ad libitum. Cr. Euk.pf. 1.L.: 2 Mos 24,3-8; Sl 116,12-13.15+16bc.17-18. R. Jeg vil løfte frelsens bæger og påkalde Herrens navn. Eller: Halleluja! 2.L.: Hebr 9,11-15. Ev.: Mark 14,12-16.22-26. Justinus, martyr, (166), fejres ikke. *Valfart til Øm.*
2. *grøn.* Mandag i 9. alm. uge. (I Ps). Eller *rød.* Marcellinus og Peter, martyrer, (303). L.: Tob 1,3; 2,1b-8. Ev.: Mark 12,1-12.
3. *rød.* Tirsdag i 9. alm. uge. (I Ps). Karl Lwanga og lidelsesfæller, martyrer, (1886)(m). L.: Tob 2,9-14. Ev.: Mark 12,13-17.
4. *grøn.* Onsdag i 9. alm. uge. (I Ps). L.: Tob 3,1-13.16-17. Ev.: Mark 12,18-27.
5. *rød.* Torsdag i 9. alm. uge. (I Ps). Bonifatius, biskop og martyr, (754)(m). L.: Tob 6,11; 7,1.9-17; 8,4-9a. Ev.: Mark 12,28b-34.
6. *hvid.* Fredag. Jesu Hjerte fest (h). Gl. Cr. Særl.pf. 1.L.: Hos 11,1.3-4.8c-9; Sl: Es 12,2-3.4bcd.5-6. R. I skal øse vand med glæde af frelsens kilder. 2.L.: Ef 3, 8-12.14-19. Ev.: Joh 19,31-37. Norbert, biskop, (1134), fejres ikke.
7. *hvid.* Lørdag i 9. alm. uge. (I Ps). Marias reneste hjerte (m). L.: Tob 12,1.5-15.20. Ev.: Luk 2,41-51. Bededag for præste- og ordenskald.
8. *grøn.* 10. ALM. SØNDAG. (II Ps). Gl. Cr. Alm.S.pf. 1.L.: 1 Mos 3,9-15; Sl 130,1-2.3-4.5-6.7-8. R. Hos Herren er miskundhed, hos ham er forløsning i overflod. 2.L.: 2 Kor 4,13 — 5,1. Ev.: Mark 3,20-35.
9. *grøn.* Mandag i 10. alm. uge. (II Ps). Eller *hvid.* Efræm Syrer, diakon og kirkelærer, (373). L.: 2 Kor 1,1-7. Ev.: Matt 5,1-12.
10. *grøn.* Tirsdag i 10. alm. uge. (II Ps). L.: 2 Kor 1,18-22. Ev.: Matt 5,13-16.
11. *rød.* Onsdag i 10. alm. uge. (II Ps). Barnabas, apostel (m). Ap.pf. L.: ApG 11,21b-26; 13,1-3. Ev.:Matt 10,7-13.
12. *grøn.* Torsdag i 10. alm. uge. (II Ps). L.: 2 Kor 3,15 — 4,1.3-6. Ev.: Matt 5,20-26.
13. *hvid.* Fredag i 10. alm. uge. (II Ps). Antonius af Padova, præst og kirkelærer, (1231)(m). L.: 2 Kor 4,7-15. Ev.: Matt 5,27-32.
14. *grøn.* Lørdag i 10. alm. uge. (II Ps). Eller *hvid.* Gudsmoders lørdagsmesse. L.: 2 Kor 5,14-21. Ev.: Matt 5,33-37.
15. *grøn.* 11. ALM. SØNDAG. (III Ps). Gl. Cr. Alm.S.pf. 1.L.: Ez 17,22-24; Sl 92,2-3.13-14.15-16. R. Det er godt at takke Herren. 2.L.: 2 Kor 5,6-10. Ev.: Mark 4,26-34.
16. *hvid.* Mandag i 11. alm. uge. (III Ps). Vilhelm, abbed, (1203)(m). L.: 2 Kor 6,1-10. Ev.: Matt 5,38-42.
17. *grøn.* Tirsdag i 11. alm. uge. (III Ps). L.: 2 Kor 8,1-9. Ev.: Matt 5,43-48.
18. *grøn.* Onsdag i 11. alm. uge. (III Ps). L.: 2 Kor 9,6-11. Ev.: Matt 6,1-6.16-18.
19. *grøn.* Torsdag i 11. alm. uge. (III Ps). Eller *hvid.* Romuald, abbed, (1027). L.: 2 Kor 11,1-11. Ev.: Matt 6,7-15.
20. *grøn.* Fredag i 11. alm. uge. (III Ps). L.: 2 Kor 11,18.21b-30. Ev.: Matt 6,19-23.
21. *hvid.* Lørdag i 11. alm. uge. (III Ps). Aloysius Gonzaga, ordensmand, (1591)(m). L.: 2 Kor 12,1-10. Ev.: Matt 6,24-34.
22. *grøn.* 12. ALM. SØNDAG. (IV Ps). Gl. Cr. Alm.S.pf. 1.L.: Job 38,1.8-11; Sl 107,23-24.25-26.28-29.30-31. R. Lov Herren, thi hans miskundhed varer evindelig! Eller: Halleluja! 2.L.: 2 Kor 5,14-17. Ev.: Mark 4,35-41. Paulinus af Nola, biskop, (431), samt John Fisher, biskop, og Thomas More, martyrer, (1535), fejres ikke.
23. *grøn.* Mandag i 12. alm. uge. (IV Ps). L.: 1 Mos 12,1-9. Ev.: Matt 7,1-5.
23. Aften: *hvid.* Vigilie til Johannes Døbers fødsel (h). Gl. Cr. Særl.pf. 1.L.: Jer 1,4-10; Sl 71,1-2.3-4a.5-6ab.15ab+17. R. Fra moders skød har jeg støttet mig til dig. 2.L.: 1 Pet 1,8-12. Ev.: Luk 1,5-17.
24. *hvid.* Tirsdag. Johannes Døbers fødsel (h). Gl. Cr. Særl.pf. 1.L.: Es 49,1-6; Sl 139,1-3.13-14ab.14c-15. R. Jeg vil takke dig, fordi jeg er underfuldt skabt. 2.L.: ApG 13,22-26. Ev.: Luk 1,57-66.80.
25. *grøn.* Onsdag i 12. alm. uge. (IV Ps). L.: 1 Mos 15,1-12.17-18. Ev.: Matt 7,15-20.
26. *grøn.* Torsdag i 12. alm. uge. (IV Ps). L.: 1 Mos 16,1-12.15-16 eller 16,6b-12.15-16. Ev.: Matt 7,21-29.
27. *grøn.* Fredag i 12. alm. uge. (IV Ps). Eller *hvid.* Cyrillus af Aleksandria, biskop og kirkelærer, (444). L.: 1 Mos 17,1-5.9-10.15-22. Ev.: Matt 8,1-4.
28. *rød.* Lørdag i 12. alm. uge. (IV Ps). Irenæus, biskop og martyr, (202)(m). L.: 1 Mos 18,1-15. Ev.: Matt 8,5-17. (Læsning ad libitum (Irenæus): 2 Tim 2,22b-26.) Aften: *rød.* Vigilie til Peter og Paul, apostle (h). Gl. Cr. Særl.pf. 1.L.: ApG 3,1-10; Sl 19,2-3.4-5ab. R. Deres tale er nået til jorderigs ende. 2.L.: Gal 1,11-20. Ev.: Joh 21, 15-19. 1.vesper til Peter og Paul, apostle.
29. *rød.* Søndag. Peter og Paul, apostle (h). Gl. Cr. Særl.pf. 1.L.: ApG 12,1-11; Sl 34,2-3.4-5.6-7.8-9. R. Herren friede mig fra alle mine rædsler. 2.L.: 2 Tim 4,6-8.17-18. Ev.: Matt 16,13-19. Kollekt af Peterspenge.
30. *grøn.* Mandag i 13. alm. uge. (I Ps). Eller *rød.* Byen Roms første hellige martyrer. L.: 1 Mos 18,16-33. Ev.: Matt 8,18-22. (Evangelium ad libitum (Byen Roms første hellige martyrer): Matt 24,4-13.)

Børnehaveklasseleder

Da en af Sankt Annæ Skoles børnehaveklasseledere er fratrådt på grund af sygdom, søger vi en uddannet børnehaveklasseleder.

Vi søger en engageret og idérig person, som kan vise initiativ og indgå i et snævert samarbejde med vore andre børnehaveklasseledere og indskolingslærere. Kendskab til sproglig opmærksomhed og førskolelæsning vil være en fordel.

Stillingen er på 20 timer med tiltrædelse pr. 1. august 1997.

Sankt Annæ Skole er en katolsk skole, som bygger på det kristne livs- og menneskesyn, og den er et tilbud til såvel katolske som ikke katolske elever. Sankt Annæ Skole er en gammel, traditionsrig skole, hvor moderne undervisningsprincipper og skoleudvikling prioriteres højt. Skolen er oprettet i 1897 og fejrer sit 100 års jubilæum den 22. august 1997. Der er 500 elever, 4 børnehaveklasseledere og 41 lærere på skolen, som har til huse i lyse og venlige bygninger.

Ansættelse sker i henhold til fællesoverenskomst mellem Finansministeriet og LC/OC samt organisationsaftale for ledere, lærere og børnehaveklasseledere ved frie grundskoler.

Ansøgningen må være skolen i hænde senest den 9. juni 1997 kl. 12.00. Den stiles til skolens bestyrelse og sendes til

Sankt Annæ Skole
Otto Rudsvej 7
2300 København S

Ny katolsk bønnebog for børn og unge

I mange år har der ikke i bispedømmet eksisteret en officiel afløser for bønnebogsdelen af den gamle Salme- og Bønnebog (Kbh. 1951). Efter koncilet blev kræfterne koncentreret om at gå nye veje, og man følte sig ofte fremmedgjort overfor en række sider af traditionelt, katolsk kristenliv. Det skal ikke undre én, at det kan være sådan i en turbulent overgangsperiode, og det er sikkert også baggrunden for, at man i mange bispedømmer mere eller mindre pludseligt holdt op med at udgive officielle bønnebøger, katekismer etc.

Nu, en generation efter koncilet, er en vis afklaring ved at indtræffe. Man har indset, at katekismer og bønnebøger f.eks. imødekommer en række praktiske behov, der vil eksistere til enhver tid.

En ny bønnebog

Som et første skridt udsender Ansgarstiftelsens Forlag derfor »Lær os at bede. Katolsk bønnebog for børn og unge«. Bogen er på 120 sider, den er illustreret med mange smukke helsidesbilleder i farver og koster kr. 98,50 inkl. moms. Formatet er det traditionelle »bønnebogsformat«, der let passer ned i lommen.

Lær os at bede er en officiel bønnebog, der rummer de vigtigste og mest elskede katolske bønner (inkl. rosenkrans, Angelus og korsvejen), men også bodens sakramente og messen. En række af de traditionelle bønner, der hører til Kirkens århundredegamle, verdensomspændende bønsskat, er blevet nyoversat til moderne og mundret dansk.

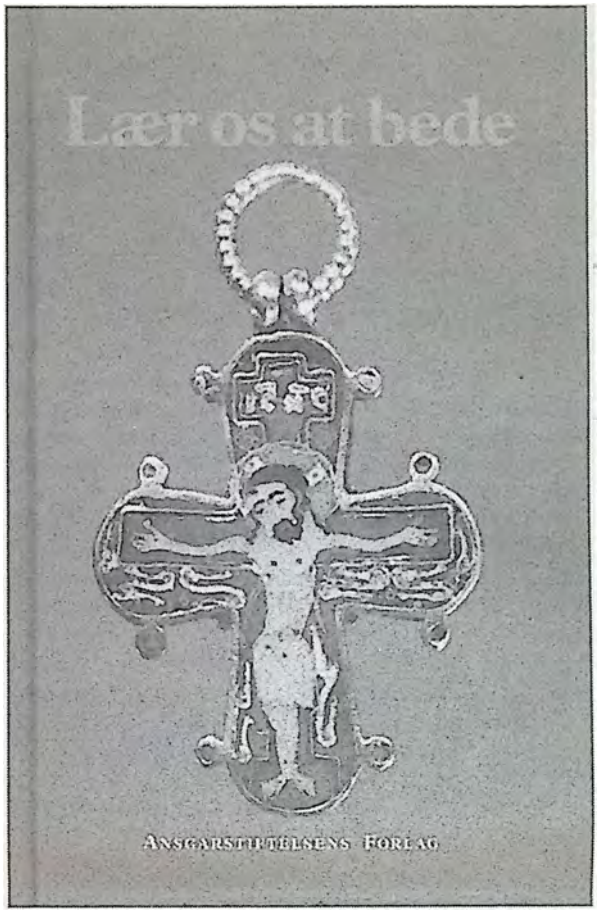

Mere end en bønnebog

Lær os at bede er dog ikke kun en samling bønner. I modsætning til de fleste bønnebøger, indeholder den også korte forklaringer. Disse forklaringer letter tilegnelsen og minder om de trossandheder, bønnerne udtrykker. Det har man nemlig altid vidst i Kirken: tro og bønsliv er tæt forbundne. Bønnen gør troen »helhjertet«, og troens rigdom giver bønnen dybde. Forklaringerne er skrevet i en kort og klar stil, der koncentrerer sig om de centrale ord og trossandheder.

Lær os at bede er altså en helt igennem praktisk anlagt bog. Den egner sig ikke kun som en ledsager i den daglige bøn, men er også nyttig under messen (messens faste dele og hele den tredje eukaristiske bøn er aftrykt) og ved modtagelse af bodens sakramente.

Mange anvendelsesmuligheder

Lær os at bede har også et afsnit kaldet »Liv og lære« med en række tekster, der egner sig som udgangspunkt for religionsundervisning og sakramentsforberedelse (budene, Helligåndens gaver, saligprisningerne, barmhjertighedsgerningerne etc.). Bogen er nemlig ikke kun en personlig bønnebog, men - ikke mindst i kraft af forklaringerne - også velegnet til forberedelse til første skriftemål og førstekommunion i sognet eller familien.

Lær os at bede er skrevet for børn og unge, men voksne må også kigge med. Det er i øvrigt en bønnebog, man kan vokse med, og derfor er den også solidt indbundet!

»Lær os at bede« kan købes i Stenobutikken, Vesterbrogade 28, 1620 Kbh. V, tlf. 33 86 03 86.

Erling Tiedemann, Pastoral-Centret

Af biskop Czeslaw Kozons forord til bønnebogen:

At bede er noget meget personligt, og Kirkens rige skat af faste bønner kan aldrig erstatte de personlige, spontane bønner, der kommer fra hjertet. De faste bønner skal tværtimod være som en skole, som også leder til spontan bøn, for kun på den måde kan vi forsøge at leve op til formaningen om at »bede uophørligt« (1 Thess 5,17). Før vi når dertil, må vi dog som disciplene sige: »Herre, lær os at bede« (Luk 11,1). Og ligesom Jesus selv lærte disciplene at bede, har Kirken ved Helligåndens hjælp indtil den dag i dag lært hver ny generation at bede. Det er mit håb, at denne bønnebog må blive en praktisk ledsager i det personlige bønsliv og en nyttig hjælp i katekesen.

Kalkmalerierne i Birkerød Kirke

Hanne Mikkelsen: »Kalkmalerierne i Birkerød Kirke«, Birkerød lokalhistoriske forening 1996. 60 s. med rige illustrationer, 160 kr.

Kalkmalerierne i Birkerød Kirke nord for København hører til de bedste og mest særprægede danske kirkebilleder fra middelalderen. Da de tilmed findes så nær det katolske mødecentrum »Magleås«, vil de også blandt katolikker være mere end almindeligt velkendte. Cand.mag. *Hanne Mikkelsens* bog, der som den første udelukkende behandler disse spændende billeder, er derfor af særlig interesse.

Optagetheden af kalkmalerier er noget af et modefænomen, og ikke alt, hvad der for tiden skrives om dem, er lige kompetent eller vellykket. Men Hanne Mikkelsens bog er præget af omfattende og omhyggelig forskning, foruden at den præsenterer resultaterne på en klar og lettilgængelig måde. Med rette siges først, at »for rigtigt at forstå kalkmalerierne, er det nødvendigt at sætte dem ind i deres tidsmæssige sammenhæng - både samfundsmæssigt, politisk, kulturelt, religiøst og kunstnerisk.« Denne målsætning bestemmer bogens opbygning, og må i alt væsentligt også siges at være fint gennemført. Visse vendinger i den kirkehistoriske indledning virker lidt naive, men selve billedanalyserne er upåklagelige.

Der gøres rigtigt rede for kirkekunstens opgave i middelalderen. Den skulle ikke blot give »en æstetisk oplevelse eller fortælle en historie. Den var først og fremmest en pædagogisk metode til at viderebringe kristendommen« eller - endnu bedre sagt - : »kalkmalerierne skulle ikke efterligne noget, de *var* noget, symboliserede noget, betød noget for mennesket«. Billederne tjente den typologiske bibelforståelse, idet gammeltestamentlige temaer viste frem mod de nytestamentlige analogier. I hvert motiv gemmes desuden flere mulige niveauer for forståelsen. Ligesom selve bibelens historier kan de forstås enten: 1) bogstaveligt, 2) analogt, 3) moralsk eller 4) mystisk. Hertil kommer anvendelsen af en særlig symbolik, ofte af antik oprindelse, om betydningen af tal, figurer, planter, dyr osv. Ud fra disse forudsætninger gennemgås herefter alle de på Birkerød Kirkes midterhvælv bevarede kalkmalerier.

Billedprogrammet er ikke helt enkelt. Det skal »læses« fra øst mod vest. Skabelsen mangler. I østfaget er der skildringer af syndefaldet og dets følger, mordet på Abel, det truede Livstræ samt Livshjulet = forgængeligheden, mens Den sidste nadver og Marias Himmelkroning med de to ordens-

Fortsætter næste side

Niels Steensens genfundne Chaos-manuskript

CHAOS. Niels Stensen's Chaos-manuscript, Copenhagen 1659. Complete edition with Introduction, Notes and Commentary by August Ziggelaar. Published by The Danish National Library of Science and Medicine. Copenhagen 1997.

Så er Chaos-heftet da endelig kommet på tryk! Det indeholder de studieoptegnelser, Niels Steensen skrev som 21-årig i København midt under svenskernes belejring i 1659. Universitetsundervisningen var dengang suspenderet, så han var henvist til at studere på egen hånd.

Navnet Chaos har han selv givet optegnelserne. Det står på forreste side. Han vidste fra den græske mytologi, at af kaos kan fremstå orden, og han håbede vel, at der af hans sammensurium af afskrifter og iagttagelser også skulle komme en udbytterig helhed. Det store foliohefte indeholder især uddrag fra latinske bøger om lægekunst, kemi og fysik, desuden er der rapporter om kemiske eksperimenter m.m., og bedst af alt: han har også skrevet små personlige noter og overvejelser.

Da han sent i 1659 forlod Danmark for at påbegynde en studierejse, må han have taget heftet med sig. Det fulgte ham i årene fremover og blev slidt i kanten af flittig brug. Efter hans død havnede det i et arkiv i Firenze, hvor det lå gemt og glemt i århundreder.

Vi kan takke pater *Gustav Scherz* for, at det i 1946 omsider kom for dagen igen. Han fandt det arkiveret under nummeret Galilei 291a i Nationalbibliotekekt, og han var straks klar over dets store betydning for forskningen. Der blev taget en mikrofilm af det, og der blev fremstillet fotokopier af alle siderne. Det lykkedes ham også delvis at tyde nogle interessante partier af studentens personlige notater, sådan at de nåede at komme med som et tillæg til Niels Steensens breve, Epistolae, der blev udgivet i 1952.

Efter dr. Gustav Scherz' død påtog historikeren dr. *Alfred Otto* SJ sig i 1970'erne at videreføre tydningen af Chaos. Desværre nåede han ikke langt, førend døden indhentede ham i 1982. Herefter overtog dr. *H. D. Schepelern* den vanskelige tydningsopgave. Han havde en beundringsværdig evne til at læse skrift, og den fik han god brug for. Alt var jo skrevet gnidret småt med fjerpen, og der var to kolonner på hver af de 92 foliosider. Det blev til i alt 184 tætskrevne kolonner.

Som et foreløbigt resultat af sine anstrengelser udsendte dr. Schepelern både en dansk oversættelse af Niels Steensens personlige notater og en tosproget udgave af det samme på latin og engelsk i 1987. Så var hans kræfter brugt op.

Det kæmpemæssige arbejde med udgivelsen af hele Chaos blev da overtaget af dr. *August Ziggelaar* SJ. Og det er den opgave han nu - ganske imponerende godt - har bragt til afslutning i samarbejde med dygtige fagfolk på forskellige områder. Resultatet er blevet en bog på 520 sider med teksterne både på originalsproget latin og i engelsk oversættelse. Så nu har andre forskere mulighed for at arbejde videre med stoffet og gøre nye iagttagelser.

Værket er selvsagt mest til gavn for specialister på højt plan. Men vi andre dødelige bliver ikke ladt i stikken. Bogen er forsynet med gode henvisninger, personlister og registre på engelsk. Enkelte smukke portrætgengivelser liver også op på teksten. Vi kan altså nu studere den unge Niels Steensens personlige noter i pater Ziggelaars gengivelse med dens supplerende forklaringer.

De øvrige Chaos-tekster kan vi nøjes med at orientere os om ved et hurtigt gennemsyn. Det vil være nok til, at vi uden stor anstrengelse kan skaffe os et overblik over den tekstsammenhæng, noterne er blevet til i. På den måde kan vi danne os et indtryk af Niels Steensens tanker og hans arbejdsgang i de unge år, og det bidrager til at kaste lys over hele hans personlighed.

sr. Miriam Mortensen OSB

Kalkmalerierne i Birkerød

Fortsat fra side 12

stiftere *Frans* og *Dominicus* viser frelsesværkets frugter. I vestfaget står den enkelte troende over for sin egen eskatologiske fremtid: De dødes opstandelse samt Kristus som verdens dommer.

Alle billederne er fint gengivet i farver både som fotos og som tegninger, og planer viser, hvor i hvælvingerne de enkelte billeder findes. Der er også gjort rede for billedteknik og restaureringer. Til sidst en samling biografier over de afbildede helgener. Dette er bogens svageste afsnit, hvor der - som desværre næsten altid i gængse helgenskildringer - ingen forskel gøres mellem, hvad der historisk vides om disse personer, og hvad der er from, men uhistorisk »legende«. Tænk, hvis forfatteren blot havde brugt *Donald Attwater*'s fortrinlige »Helgenleksikon« udgivet på dansk på Katolsk Forlag 1989!

Jørgen Nybo Rasmussen

Magleås sommerarrangementer

Sommeruge

6. juli - 13. juli 97 Pris, voksne : kr. 1465.-
Børn : 12 - 15 år 765,- / 3 - 11 år 465.- /0 - 2 år gratis

Du som giver os liv og gør os glade.
Sommeruge på Magleås for familier og andre interesserede - unge og gamle.
Liturgi, temaarbejde, aftenhygge og udflugt. Oplæg for de voksne og særligt program for børnene.
Ledere: sr. *Hildegard Doods* og p. *Niels Engelbrecht*

Højskoleuge

27 . juli - 2. aug. 97 Pris: 2250.- el. 1950.- dobbvær.

Katolsk identitet - hva' det ?
Under synsvinklerne *Os og hinanden*, *Os og de andre*, *Os og Vorherre* vil højskoleugen lægge op til en drøftelse af katolsk identitet i nutidens Danmark.
Katolsk identitet - er det en entydig størrelse ? og hvorfor volder denne identitet tilsyneladende en del katolikker (mange ?) besvær ? Emnet vil blive belyst både bibelsk, kirkeligt, økumenisk og historisk.
Ugen vil forsøge at være et væsentligt bidrag til en begrebsafklaring og til en personlig refleksion. I ugen indgår en fælles udflugt til kirkehistorisk interessante steder på Sjælland.
Ledere: lærer ***Hanne Brixtofte Petersen,***
pastor ***Jesper Fich*** og leder af pastoralcenteret ***Erling Tiedemann.***

Pensionistugen

3. aug. - 9. aug. 97 Pris: 1950.- el. 1650.- dobbvær.

Og så er der naturligvis **Pensionistugen.** Kom og nyd Magleås' dejlige omgivelser og hyggeligt samvær med andre trosfæller. Hver dag vil der, foruden Den hl. Messe være et fællesarrangement, ligesom ugen også indeholder en busudflugt.
Ledere: sr. ***Clementine og Ellen Marie Lebahn***

Yderligere oplysninger kan fås hos
Centerleder Elin Udam, tlf. 42 81 07 15
Magleås, Høsterkøbvej 6, 3460 Birkerød
Tilmelding sker v/ indbetaling af kr. 200.-
v/ check el. på giro 428 44 29.

Katolske biskopper i Europa om udvidelsen af unionen

Vi skal bygge enhedens bro mellem folkeslagene

COMECE, som omfatter de 14 katolske bispekonferencer i landene inden for den europæiske union, betegner planerne om at udvide unionen som en chance for at virkeliggøre værdier af fundamental betydning for kirken i Europa. På 'europadagen', den 9. maj, udsendte COMECE nedenstående erklæring:

I. Udvidelsen af den europæiske union er Europas og europæernes chance. Den åbner mulighed for, at værdier som solidaritet, gensidig respekt og venskab folkeslagene imellem, som er af fundamental betydning for kirken, kan virkeliggøres i hele Europa. Udvidelsen er ikke bare en stor opgave for alle politisk ansvarlige; den er også en moralsk forpligtelse for alle mennesker af god vilje.

Derfor må de institutionelle og materielle forudsætninger for en udvidelse af unionen bringes til veje inden for de kommende måneder. Dertil hører selvfølgelig også, at man »åndeligt set bygger en enhedens bro mellem folkeslagene«.

Med disse ord, som *Pius XII* udtalte i det mørkets år 1944 vil vi, biskopperne i kommissionen for europæiske bispekonferencer, understrege nødvendigheden af at focusere mere på mennesket og inddrage det mere aktivt i bestræbelserne på at forene Europa.

En moralsk forpligtelse

II. Enhver statsmagts vigtigste mål må dog være at sikre den indre og den ydre fred; det gælder således også den europæiske union, som på ny er i udvikling. Hvis freden i unionen skal sikres, er det nødvendigt, at unionen udvides. Vi anser det for en farlig illusion, at stabilitet og fred på længere sigt skulle kunne sikres i et 'Fort Vesteuropa', uden at de andre europæiske lande blev integreret i unionen.

Udvidelsen er en politisk forpligtelse; det fremgår af artikel O i unionstraktaten. Den er også en moralsk forpligtelse, fordi disse lande har søgt om optagelse og siden da gjort sig store anstrengelser for at leve op til de høje krav, som unionen stiller.

Endelig forbinder vi det håb med et forenet Europa, at dette kontinent, som så længe har været delt af krige og af ideologiske spændinger, må være et forbillede for hele menneskehedens familie, en løsning på de globale udfordringer i et stadigt tættere samarbejde, idet man til stadighed søger at overholde subsidiaritetsprincippet.

III. Førend de konkrete forhandlinger om udvidelsen af den europæiske union for alvor kan begynde, må ikke alene ansøgerlandene gøre en betragtelig indsats; også unionen må forberede sig på dette skridt. Derfor er det vigtigt, at man på regeringskonferencen uddyber Maastricht-traktaten ved at reformere de europæiske institutioner, som oprindelig kun var tænkt til at omfatte meget få medlemslande. Derfor må medlemslandenes regeringer enes om nye, finansielle rammer, som danner et troværdigt perspektiv for de kommende medlemslande.

Både behovet for at reformere institutionerne og nødvendigheden af at skaffe de materielle forudsætninger for udvidelsen er i tilstrækkelig grad kendt. Men begge dele forudsætter, at der tages alvorlige beslutninger i en tid, da den økonomiske og sociale situation i de fleste medlemslande ikke er særlig opmuntrende. At politikerne indimellem har mod til at tage ansvaret for upopulære beslutninger, er ikke det mindst vigtige for det moderne demokrati, og netop i sådanne situationer er det vigtigt, at der er konsensus; ellers vil sådanne beslutninger på længere sigt ikke kunne holde. Det gælder især bestræbelserne på at samle Europa, fordi der her er tale om en grundlæggende, politisk 'ommøblering'.

Kan ikke dikteres

IV. Med glæde må vi derfor give Jacques Santer, formanden for EU-kommissionen, ret i det, han for nylig sagde: »Når det lykkes for os politikere at sætte en debat i gang blandt mænd og kvinder i Europa om de værdier, der når længere ud end den daglige horisont, måske kan vi så gå ud og på ny opdage den mening og det håb, der er både i vort individuelle liv og i livet i fællesskabet«. Den fælles søgen efter konsensus, den udbytterige dialog mellem borgere og ansvarlige politikere, er en vigtig indikator for vore demokratiers levedygtighed. Her kunne vore regeringer direkte være igangsættere, og som biskopper i COMECE vil vi - i det omfang det står i vores magt - støtte ethvert initiativ i denne retning. Vi vil dog pege på nødvendigheden af den »enhedens bro mellem folkeslagene«, uden hvilken udvidelsen af unionen ikke kan lade sig gøre; broen er endnu ikke tilstrækkelig stabil. En bro mellem mennesker i øst og i vest rejses ikke som et resultat af officielle bestræbelser. Medlemslandenes regeringer og EU-kommissionen kan kun indirekte skubbe på. Forsoning, forståelse, venskab og værdsættelse af andre kulturers særpræg er ikke noget, der kan dikteres ovenfra; det må vokse frem lige så langsomt, som frugterne af konkrete møder mellem individer og mindre fællesskaber i øst og i vest. At medvirke til dette må efter vores opfattelse være kirkens grundlæggende bidrag til et forenet Europa.

Biskop *Josef Homeyer*, Hildesheim (formand), biskop *Dante Bernini*, Albano, ærkebiskop *Maurice Couve de Murville*, Birmingham, ærkebiskop *Lucien Daloz*, Besancon, hjælpebiskop *Luk de Hovre*, Bryssel, biskop *Joseph Duffy*, Clogher, ærkebiskop *Ferdinand Franck*, Luxemburg (næstformand), biskop *John Mone*, Paisley, hjælpebiskop *Januario Torgal Ferreira*, Lissabon, biskop *Adrianus van Luyn*, Rotterdam, og ærkebiskop *Elias Yanes Alvares*, Zaragoza (næstformand).

Iran og Vatikanet vil gerne samarbejde

Vatikanet (KNA) - Pave *Johannes Paul II* er velvilligt stemt over for Irans ønske om at udbygge samarbejdet med Den hellige Stol.

Det er muligt at samarbejde i Guds navn om at forsvare menneskerettighederne, særligt religions- og samvittighedsfriheden, sagde paven for nylig til den nyudnævnte iranske ambassadør i Vatikanet, den 59-årige *Mohammad Hadi Abd Khodai*.

Det er også nødvendigt, at man er særligt opmærksom på samarbejdet om at fremme retfærdighed og solidaritet, tilføjede han; det er væsentligt for de »sårbare og trængende medlemmer af menneskehedens familie«.

Der har været diplomatiske forbindelser mellem Iran og Den hellige Stol siden 1953. Der bor omkring 12.000 katolikker i den islamiske stat. Paven udtrykte håb om, at disse fortsat vil kunne bekende deres tro i frihed. Kirker og andre steder i landet, som er hellige for de kristne, må ikke glemmes eller ende som arkæologiske mindesmærker, sagde han til ambassadøren.

Katolsk kirke genindviet

Moskva (KNA) - Den 4. maj indviede ærkebiskoppen af Moskva, *Tadeusz Kondrusiewicz*, den genopbyggede, katolske sognekirke i Volgograd, byen, som i sovjettiden hed Stalingrad. Mange udenlandske gæster var strømmet til. Siden 1992 har menigheden i Volgograd måttet samles i en provisorisk kirkebygning.

Den oprindelige kirke er bygget i slutningen af forrige århundrede og indviet i 1899. I årene 1919 til 1985, lagde bystyret beslag på kirken og benyttede den blandt andet til kulturelle formål. Krigsskader føjede sig til den almindelige slitage, og som årene gik, forfaldt kirken mere og mere.

I 1991 blev det katolske sogn officielt genoprettet, og man gik straks i gang med at redde den gamle kirkebygning.

Læserne beretter

DUK's medarbejdere på ledertræning

»Intern kommunikation« var temaet på den årlige medarbejderledertræning, som Danmarks Unge Katolikkers (DUK) hovedbestyrelse inviterede sine medarbejdere (sekretariatspersonale, repræsentanter, udvalgs- og bladmedarbejdere) til at deltage i.

Weekendkurset fandt sted fra den 28. februar til den 2. marts 1997 på Ømborgen ved Skanderborg.

Målet med en sådan årlig weekend er bl.a., at medarbejderne får mulighed for at mødes på tværs af udvalg og redaktioner for derigennem at skabe debat om DUKs arbejde. Debat blev der også rig mulighed for på dette års medarbejderledertræning.

Lørdag formiddag gik med at diskutere visioner for vores ungdomsarbejde. Ungdomspræst *Niels Engelbrecht* gennemgik DUKs opbygning ud fra en »kirkestruktur-model«. »Bør vi som frivillig organisation markere os noget mere udadtil?« - var et af de spørgsmål, der herefter vakte debat.

Lørdag eftermiddag skulle der tages hul på temaet om intern kommunikation. Det skete ved et halvanden time langt oplæg af psykolog *Marcel Spielmann*. Han forstod på sin humoristiske og veltalende facon at fange alle, så også den efterfølgende diskussion i grupper blev udbytterig. Gruppearbejdet skulle munde ud i nogle forslag til forbedring af kommunikationen internt i organisationen. Disse forslag blev så debatteret søndag formiddag i plenum.

Weekenden bød også på daglig messe og gav desuden deltagerne (specielt nye medarbejdere) mulighed for at erfare, hvad de øvrige udvalg, redaktioner og repræsentanter m.m. arbejder med.

Generelt kan det siges om weekenden, at der blev sat fokus på et vigtigt emne for en organisation som DUK. Deltagerne kom ikke hjem med et konkret løsningsforslag til afskaffelse af alle kommunikationsvanskeligheder, men dette var der heller ikke lagt op til fra arrangørernes side. Jeg tror dog, at alle blev inspireret - både på det arbejdsmæssige og personlige plan - til gavn for det videre arbejde med kommunikationen internt i DUK.

Karina Ryom

Ledertræningen i Øm mundede ud i en drøftelse om forbedring af kommunikationen i DUK. En god måde vil være »at stikke hovederne sammen« som disse unge fra et årsmøde. *Foto Maria Jørgensen.*

Døde

Sr. Elly Møller død - 93 år

Vor kære medsøster, *Elly Møller,* døde på Skt. Maria i Vejle, fredag d. 2. maj 1997 efter kort tids sygdom.

Hun blev født i Århus d. 25. juni 1903. Da hendes far blev overpostmester i Vejle, voksede hun og en søster op i Vejle. Forældrene, der tilhørte Folkekirken, sendte Elly til byens katolske skole, og da Elly var 10 år gammel konverterede forældrene til den katolske tro - og Elly og hendes søster fulgte med.

I en tidlig alder hørte hun Guds kald til ordenslivet og indtrådte i Mariasøstrenes kongregation som 15 årig. Efter krigen blev det muligt at rejse til moderhuset i Belgien for at afslutte prøvetiden. I 1921 viede hun sit liv til Gud og sine medmennesker og aflagde sit løfte derpå.

Da hun efterfølgende kom tilbage til sit hjemland, var hun i en kort periode lærer på Skt. Norberts Skole i Vejle og på Stella Maris Skole i Nyborg.

Efter disse få år blev Svendborg kommunitet hendes hjem. Her fik Skt. Knuds Skole i mange år glæde og gavn af hendes indsats. Hun var meget engageret i børnenes ve og vel og var afholdt både af børnene og deres forældre. Da skolen lukkede i 1971, gik sr. Elly på pension.

Hun påtog sig opgaven som sakristan og i en periode som organist i Skt. Knuds kirke og deltog i menighedens liv især i kontaktgruppens aktiviteter.

For 10 år siden flyttede hun til kommunitetet på Skt. Maria i Vejle. Hun forblev usædvanlig åndsfrisk til sin sidste dag, læste daglig avisen og var i det hele taget meget engageret og optaget af alt, hvad der rørte sig i samfund og kirke. Da hun sidste sommer kunne fejre sit 75 års jubilæum, insisterede hun kraftigt på at fejre denne store dag i moderhuset i Berlaar. Dette blev en stor oplevelse og glæde for sr. Elly.

Sr. Elly var et udpræget ordensmenneske, punktlig og pligtopfyldende. Hun var en god Mariasøster, en dygtig lærer, et kærligt menneske.

Samtidig med at vi savner hende, takker vi Gud for hendes lange og rige liv.

Mariasøstrene takker alle, som på en eller anden måde har vist deltagelse ved sr. Elly's død og begravelse. Tak for bøn, for blomster og kærlige ord.

Sr. Cecilie Maes

Bistand

Katolsk menighedspleje

Bredgade 69 A, 1260 København K.
Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. telefon 33 15 23 03. Postgiro 6466397

Møder og arrangementer

Dalum Retræte for mænd

afholdes på Dalum Kloster

fra den 25.8. med ankomst senest kl. 17 til den 29.8. efter højmessen og morgenmad.

Retrætepræst: Sognepræst Martin Bergsøe.

Emne: At være som Gud har ønsket mig.

Prisen for opholdet er kr. 675,00.

Tilmeld dig ved at sende depositum kr. 100,00 i check til Børge Blans, Sejsvej 7, 8600 Silkeborg. Tlf. 86 82 28 92 eller 98 93 10 74. Der kan søges om tilskud til retræten.

Retræteudvalg: Walther Egger, Hillerød. Poul Wiisbye, Roskilde. Tage Gondek, Nykøbing F. Jens Åge Ibsen, Sønderborg. Børge Blans (udvf.), Silkeborg.

Focolare-bevægelsen

indbyder hermed hjerteligt til

årets Mariapoli

fra fredag d. 6. til søndag d. 8. juni i »Baggersminde«, Dragør.

Denne weekend skal være et forsøg på at leve evangeliet i fællesskab og være en inspirationskilde for det kommende år.

Programmets hovedpunkter er:
- fællesskabs-spiritualiteten (enheden - Jesus midt iblandt os - den forladte Jesus)
- konkrete erfaringer fra familielivet og samfundet.
- de seneste udviklinger inden for Focolare-bevægelsen (UNESCO's fredspris 1996 til Chiara Lubich - dialog mellem konfessioner og med andre religioner)

Alle er velkomne
Nærmere oplysninger fås hos
Focolare, tlf. 36 46 01 92

Lægdominikanerne i Danmark

Er du interesseret i Dominikanerordenen?
Ønsker du at vide,
hvad lægdominikanerne står for?

Fredag den 13. juni kl. 18

kan du møde pater Patrick-Dominique Linck, O.P. fra Lund i præstegården bag Skt. Ansgars kirke, Bredgade 64, 1. sal.

DUK-kalender

UNGDOMSMESSE den 1. 6. kl. 20.
Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 København V. Efter messen er der Café Ludvig.

BØRNELEJR 1 den 21.6.-28.6.97.
Ømborgen, Lindholmvej 13, 8660 Skanderborg.
Tlf. 86 89 81 27.
Alder: 8-12 år.
Lejrchef: Erik Smitshuysen.
Pris: kr. 600,- + kr. 150 for fællesrejse.
Depositum: kr. 200,- betales ved tilmelding.
Tilmelding hurtigst muligt.

BØRNELEJR 2 den 26.7.-2.8.97.
Myretuen Bastrup, 3540 Lynge.
Tlf. 42 18 34 41.
Alder: 7-10 år.
Lejrchef: Bo Jensen.
Pris: kr. 600,- + kr. 150 for fællesrejse.
Depositum: kr. 200,- betales ved tilmelding.
Tilmelding hurtigst muligt.

ROSKILDE FESTIVAL den 22.6.-30.6.97.
Alder: 18-30 år.
Lejrchef: Per Vinter Christensen, Bent Lundorf og Charles McCarthy, ofm.conv.
Pris: 450,-.
Depositum: kr. 200,- betales ved tilmelding.
Tilmelding hurtigst muligt.

Kalenderen fortsætter i næste spalte.

DUK-kalender fortsat

MIDILEJR den 28.6.-5.7.97.
Ømborgen, Lindholmvej 13, 8660 Skanderborg.
Tlf. 86 89 81 27.
Alder: 13-15 år.
Lejrchef: Karina og Philip Ryom.
Pris: kr. 700,- + kr. 175 for fællesrejse.
Depositum: kr. 200,- betales ved tilmelding.
Tilmelding hurtigst muligt.

JUNIORLEJR den 5.7.-12.7.97
Ømborgen, Lindholmvej 13, 8660 Skanderborg.
Tlf. 86 89 81 27.
Alder. 14-17 år.
Lejrchef: Nik Bredholt.
Pris: kr. 700,- + kr. 175 for fællesrejse.
Depositum: kr. 200,- betales ved tilmelding.
Tilmelding senest 12. maj 1997.

UNGDOMSLEJR den 4.7.-12.7.97
Sverige.
Alder: 18-25 år.
Lejrchef: Andreas Hoel.
Pris: kr. 1.200,- + kr. 175 for evt. fællesrejse til København.
Depositum: kr. 500,- betales ved tilmelding.
Tilmelding senest den 12. maj.

LETLANDSPROJEKT den 19.7.-27.7.97.
Klitborg, Klitborgvej 23, 4500 Nykøbing S.
Tlf. 53 41 08 07.
Alder: 18-35 år.
Lejrchef: Maurits Wiuff.
Pris: kr. 700,- + kr. 175 for fællesrejse (dog kr. 225 for dem over 30 år).
Depositum: kr. 200,- betales ved tilmelding.
Tilmelding hurtigst muligt.

MULTILEJR 19.7.-27.7.97
Ømborgen, Lindholmvej 13, 8660 Skanderborg.
Tlf. 86 89 81 27.
Alder. 0-100 år.
Lejrchef: Ulla Rolvsen.
Pris: Voksne kr. 700,-.
7-13 år kr. 600,-.
2-6 år kr. 500,-.
0-1 år kr. 200,-.
Depositum: kr. 200 pr. person betales ved tilmelding.
Tilmelding hurtigst muligt.

WORLD YOUTH DAY den 18.8.-24.8.97.
Paris, Frankring.
Alder: 18-34 år.
Lejrchefer: Maurits Wiuff, Katja Günther og Charles McCarthy, ofm.conv.
Pris: kr. 1.300,-.
Depositum: kr. 500,- betales ved tilmelding.
Tilmelding hurtigst muligt.

VIETNAMESISKE LEJRE

VIETNAMESISK BØRNELEJR den 12.-17.7.97
Ømborgen, Lindholmvej 13, 8660 Skanderborg.
Tlf. 86 89 81 27.
Arrangør: VU.

VIETNAMESISK UNGDOMSLEJR 19.-25.7.97.
Højbjerg i Martofte.
Arrangør: VU.

DET ER MEGET VIGTIGT AT OVERHOLDE TILMELDINGSFRISTEN!!!
Samtlige priser er for medlemmer af DUK. Ikke medlemmer betaler kr. 100,- mere i gebyr for weekender og kr. 300,- for lejre.
Afbud: Tilbagebetaling af gebyr sker normalt ikke efter sidste tilmeldingsfrist.

Jeg tilmelder mig:

Arrangement:.....

Dato:.....

Navn:.....

Adr.:.....

Postnr./By:.....

Fødselsdato:.....

Telefon:.....

Katolik: Ja:..... Nej:.....

Deltager i fællesrejse:.....

Ankommer selv:.....

Postgirokonto 9 08 32 94
Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Bredgade 67, 2.th., 1260 København K.
Tlf. 33 14 77 07

Biblioteker

Sankt Andreas Bibliotek
Kobmagergade 44, 1150 København K.
Tlf. 33 91 86 90
Åbent: Tirsdag - torsdag 10-16.

Niels Steensens Bibliotek
Stenosgade 9, 1616 København V.
Tlf. 31 22 64 22
Åbent: Tirsdag, tordag, fredag kl. 16-18.
Onsdag kl. 14-18. Søndag kl. 11-13.

Det sker på Magleås

Ti. d. 3. - on. d. 4.6.:
Serum Instituttet

Ti. d. 3.6.:
Tandlægernes Nye Landsforening

To. d. 5. - fr. d. 6.6.:
VUC

Fr. d. 6. - sø. d. 8.6.:
Pastoralrådsmøde

Ma. d. 9. - on. d. 11.6.:
Arboretet

To. d. 12. - fr. d. 13.6.:
Ergoterapeuterne

To. d. 12. - fr. d. 13.6.:
Den sociale Ankestyrelse

Fr. d. 13.6.:
Caritas Danmark

Ma. d. 16. - ti. d. 17.6.:
Marguritten

Ti. d. 17. - on. d. 18.6.:
Team Danmark

Fr. d. 20. - lø. d. 21.6.:
Kirkefonden

Ma. d. 23.6.:
Midsommertræf
(se annonce i »katolsk orientering«)

Diverse

Tak

til de mange, der har gjort det muligt for Caritas Danmark at sende 2.000 US dollars til mine indiske venner: en biskop, der graver brønde på tørre steder, og én, der lærer blinde at arbejde.
Tak til hver og én!

Paul d'Auchamp

Katolsk Menighedspleje søger værelser til unge

Til unge under uddannelse søger Katolsk Menighedspleje værelser el. lejl. i hele Storkøbenhavn. Gratis for begge parter formidles kontakt mellem udlejer og lejere. Ønsker De at udleje eller leje - ring til Katolsk Menighedspleje 33 15 23 03 kl. 14-16 tirsdag og torsdag.

Testamente
til fordel for Den katolske Kirke Ansgarstiftelsen

Man kan støtte Kirken ved at indsætte den som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift
Kirken modtager det fulde beløb.

Gratis advokatbistand
Det anbefales at lade en advokat oprette testamentet.
Udgifterne til salær refunderes af bispekontoret.

Yderligere oplysninger
Katolsk Bispekontor
Bredgade 69 A, 1260 København K
Tlf. 33 11 60 80.

LOPPEMARKED

Velkommen søndag den 1. juni kl. 12-15 i Skt. Hans kirke, Marievej 6, 2970 Hørsholm.

Mange boder med masser af spændende tilbud.

Vi sælger ting og sager: Brugt tøj, isenkram, kunst, el-artikler, bøger og legetøj.

Cafeteria: Kaffe, the, kager, øl og pølser.

Alt overskud går til et udenlandsk projekt til støtte for de fattige.

Frivillige medarbejdere søges

Til »Fred og Forsoning«, som er et bofællesskab på katolsk grundlag for hjemløse, søges frivillige medarbejdere. Du kan hjælpe i kortere eller længere perioder, alt efter dine muligheder.

Arbejdsløse har lov til at udføre socialt arbejde uden at miste dagpenge, og kan derfor godt være frivillige i en periode. Vi forudsætter, at du holder af alle mennesker - også de såkaldte sociale tabere. Arbejdet består i - sammen med beboerne - at passe et lille dyrehold (kalve, grise, får, gæs og høns), der gives kød og æg til eget forbrug. Vi dyrker vore egne grønsager, henter brænde i skoven, reparerer og maler bygningerne ude og inde, laver mad og gør rent.

Der bedes tidebønner 3 gange dagligt sammen med beboerne.

Som frivillig forventes du at deltage i alt dette, og er du ydermere god til at lytte, er det dig vi venter på!

Du kan eventuelt bo på stedet under beskedne forhold.

Bofællesskabet har eksisteret i syv år og har to faste medarbejdere samt et skiftende hold af frivillige. Antallet af beboere varierer - p.t. er der 12 med vidt forskellige ressourcer.

Skriftlig eller telefonisk henvendelse til:
»Fred og Forsoning«
Fasterholtgårdsvej 2, 7330 Brande
Tlf. 97 18 81 70
(Spørg efter Inge Norling)

Valfarter

VALFART
Med bus til Polens største helligdomme

8. - 17. september 1997

Vi vil gentage succesen fra sidste år og besøge:
* Lichen
* Czestochowa (den sorte Madonna)
* Krakow (Salige Sr. Faustina)
* Warszawa (F. Popieluszko)
* Niepokolanow (Hl. Maximilian Kolbe)
* Endvidere vil vi se forskellige kirker og klostre etc.

Pris: kr. 3.800 med halv-pension på I. klasses hoteller (dobeltvær.)

Arrangør og tilmelding: Erik Hein
Holger Danske Bustrafik A/S
42 81 22 44

Rejseleder Gosia Gatzwiller
Valfartspræst: Martin Bergsøe (43990728)

Salg og service

Annoncer i »katolsk orientering«

Tekstside-annoncer: kr. 6,- pr. sp./mm.
Rubrik-annoncer: kr. 5,- pr. mm.

Advokataktieselskabet
Linde & Altschuler
Esplanaden 6
1263 København K

Vi tilbyder erhvervsretlig rådgivning og juridisk bistand til private.

Vi kan herunder bistå Dem med virksomhedsoverdragelser, retssager, inkasso, ejendomsadministration, handel med fast ejendom, testamenter og dødsbobehandling indenlands og udenlands.

Kontakt
advokat Finn Roger Nielsen
på tlf. 33 14 19 40.

BENZONS BEGRAVELSES-FORRETNING

38 34 46 01 - 31 86 60 56

DØGNVAGT:
31 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelser og bisættelser ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler

Wagn Adler

DØGNVAGT
39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
SØBORG HOVEDGADE 94

Find *Deres* bedemand her:

Vanløse Ligkistemagasin
38 71 75 01
H.P. Baltzer & Søn
Jyllingevej 8
2720 Vanløse

Tåstrup Bedemandsforretning
43 99 75 01
Sv.E. og B. Baltzer
Køgevej 40
2630 Taastrup

Også aften, week-end og helligdag kan De ringe og aftale et møde i Deres hjem eller hos os.

Hos medlemmer af Bedemændenes Landsforening har De tryghed for:

- professionel hjælp og rådgivnig ved begravelse og brænding.
- viden om en lang række forhold i forbindelse med dødsfald.
- fair forretningsmæssig og økonomisk behandling.

Rekvirer gratis pjecen
»NÅR NOGEN DØR...«

BEGRAVELSER OG BISÆTTELSER

v/ bedemand Vagn Fondo
39 62 16 50
Reference: Sankt Joseph Søstrene
Bedemændenes Landsforening

Kastrup Begravelsesforretning

Alle aftaler kan træffes i Deres hjem - overalt i Storkøbenhavn

Telefon
31 55 55 55
Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning
Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning
Telefon 43 99 01 58

DANSK OLIE
KOMPAGNI A/S

Fyringsolie
Oliefyrsservice
Installationer
Olievagt i fyringssæson

Rodovrevej 383, 2610 Rodovre
36 70 45 30
- sikkerhed for varme

Murermester Keld Erik
JOHNSEN
Ankervej 12
Stubberup
4800 Nyk. F.

Medl. af BYG og Nykøbing F. Murerlaug

Om- og tilbygning - Reparationer
Alt tagarbejde

Tlf. 53 83 99 08

Vi lover godt håndværk og er omfattet af... BYG GARANTI ORDNING

Arbejde udføres overalt på Sjælland, Lolland og Falster

Malermester
VILLY HANSEN
Bredager 13 - 7120 Vejle Ø.
Tlf. 75 81 69 62 og 75 83 29 37

VICTOR NIELSEN
Stenhuggeri og Monumentforretning

v/ stenhuggermester Mohr
Vestre Kirkegårds Allé 28-32
2450 København SV
Tlf. 31 21 65 48 Fax. 31 21 80 32

Revision • Regnskab • Skat
REVISORGÅRDEN I ROSKILDE
Registreret revisor FRR
Jørgen Brangstrup
Skt. Ols gade 10 • Roskilde • 46 35 10 35
- det er altid sikkert med en registreret revisor

Ærkebiskop skal lede parlamentet i Zaïre

Kinshasa (KNA) - Den katolske ærkebiskop af Kisangani, *Laurent Monsengwo Pasinya* (58 år), er af »Republikkens øverste Råd« blevet valgt til at være formand for parlamentet i Zaïre i overgangsfasen. Præsident *Mobutu Sese Seko* er flygtet til udlandet, og iagttagere mener, at ærkebiskoppen bliver provisorisk statsoverhovede.

Ærkebiskoppen, der har kritiseret Mobutu voldsomt, trådte i januar 1996 tilbage som formand for »Republikkens øverste Råd« for på denne måde at henlede opmærksomheden på Mobutu's modstand mod alle demokratiseringsbestræbelser. Rådet var valgt af alle landets partier ved en nationalkonference.

I forbindelse med valget har ærkebiskoppen udtalt, at han ikke forud for valget var blevet spurgt, og at han kun ville overtage stillingen på betingelse af nationale og internationale garantier samt efter Vatikanets og bispekonferencens godkendelse. Hans endelige beslutning ville blive offentliggjort i Kinshasa.

Præsidenterne fra flere afrikanske stater opfordrede ved deres møde i Libreville i Gabon til en hurtig genbesættelse af den ledige formandspost, for således at skabe forudsætningerne for et legalt magtskifte.

Ærkebiskoppen nyder stor anseelse i ind- og udland, men en talsmand for *Laurent Kabile* har afslået en samtale med Monsengwo, som han betegner som »Mobutuist«.

Ærkebiskoppen af Kisangani, *Laurent Monsengwo Pasinya.*

Den 46. eukaristiske verdenskonges i Wroclaw finder sted netop i disse dage. »katolsk orientering« beretter om kongressen i et senere nummer. *Foto KNA.*

Fatima fejrer 80-års jubilæum

Lissabon (KNA) - Under mottoet »Jesus Kristus - eneste forløser« fejrer Mariavalfartsstedet Fatima 80-års jubilæum.

Festlighederne i den anledning blev indledt mandag d. 12. maj under ledelse af kardinal *Joachim Meisner*, Köln. Højdepunktet var en lysprocession natten til tirsdag.

Valfartsstedets talsmand i Fatima, *Antonio Valinho*, har meddelt, at der i Fatima skal opføres to bygninger til henholdsvis 4.000 og 6.000 pilgrimme. Bygningerne skal tjene flere formål. Blandt andet skal pilgrimme kunne opholde sig dér i tilfælde af dårligt vejr. Fem arkitekter har indsendt forslag, og i juni skal det besluttes, hvem der får opgaven. I forbindelse med opførelsen af disse bygninger anmoder man om økonomiske bidrag.

Den 13. maj 1917 viste jomfru Maria sig for tre børn i Fatima, der ligger ca. 120 km. nordøst for Lissabon. Hun åbenbarede for børnene tre budskaber om verdens omvendelse. I de første to - såkaldte hemmelige - budskaber advares der om en forestående stor krig og Ruslands omvendelse forudsiges. Det tredje budskab overgav det længst levende af børnene, den nu 90-årige søster *Lucia*, i 1959 til paven *Johannes XXIII*. Det opbevares i Vatikanets hemmelige arkiv. At det ikke er blevet offentliggjort, har medført mange spekulationer. Senest har kardinal *Joseph Ratzinger* i 1996 udtalt, at det ikke som antaget indeholder forudsigelser om en forestående verdenskatastrofe.

Paven til Wien i juni?

Fortsat fra forsiden

Bartholomaios I kommer den 17. juni på officielt besøg i Østrig. Næsten samtidig aflægger Alexij II besøg i Østrigs russisk-ortodokse patriarkat. Begge vil de den 23. juni deltage i åbningen af den anden europæiske økumeniske konference i Graz, hvor man venter 10.000 deltagere og 700 delegerede fra alle kirker i Europa. Et møde mellem paven og patriarkerne ville derfor være muligt den 21. eller 22. juni.

Formanden for Østrigs bispekonference, biskop *Johann Weber*, har udtalt, at intet er fastlagt, men der er tale om alvorlige bestræbelser på at arrangere et kirkeligt topmøde.

Kardinal Gantin fyldt 75 år

Vatikanet (KNA) - Kristi Himmelfartsdag fyldte kardinal *Bernardin Gantin* 75 år. Som præfekt for kongregationen for biskopper, et embede, som han har beklædt siden april 1984, har Gantin haft at gøre med rundt regnet tre fjerdedele af pave *Johannes Paul II*'s bispeudnævnelser.

Gantin stammer fra en kongeslægt, er født i Toffo i ærkebispedømmet Cotonou i Benin og blev præsteviet i 1951. Han er den første afrikaner, som har opnået en 'toppost' i kurien.

Endnu mens Gantin læste ved de pavelige universiteter i Rom, blev han udnævnt til hjælpebiskop af Cotonou, og i en alder af 38 var han en af de første ærkebiskopper i Afrika.

Han ledede ærkebispedømmet Cotonou, indtil han i 1971 blev kaldt til Rom.

Gantins første opgaver i kurien var sekretærassistent- og senere sekretærposterne i kongregationen for troens udbredelse. I 1975 blev han vicepræsident og senere samme år præsident for Vatikanets Justitia et Pax-kommission. Pave *Paul VI* udnævnte ham til kardinal i 1977, og året efter blev han præsident for det pavelige råd Cor Unum. Gantin har desuden været kardinalskollegiets dekan siden 1993.

Omkring 3.000 sigøjnere overværede den første saligkåring af en sigøjner nogensinde. *Ceferino Jimenes Malla* blev henrettet under den spanske borgerkrig; hans 'forbrydelse' bestod i, at han havde forsøgt at beskytte en præst imod angreb fra antikirkelige, republikanske militsfolk. *Foto Will Press, Esbjerg.*

Libanon....

Fortsat fra forsiden

Paven understreger, at Libanon er en del af den arabiske verden, og at de kristne skal betragte dette tilhørsforhold som et særligt privilegium, som en fremmende faktor i dialogen og sameksistensen med muslimerne. Dialogen mellem religionerne må ikke bare overlades til »de intellektuelle«; den skal bane vejen for en ægte pluralisme i det daglige, påpeger han.

I sjette kapitel af det 190 sider lange dokument taler paven om de kristnes rolle i samfundet. Han opfordrer de katolske lokalkirker til at bruge deres materielle goder på en bedre måde og understreger betydningen af, at kirken engagerer sig på de karitative områder og inden for uddannelse- og medier. Han forsvarer katolikkernes ret til at engagere sig i libanesisk politik og til at medvirke til landets opbygning.

Nationens fremtid på spil

Endelig appellerer paven indtrængende til den libanesiske stat om at respektere menneskerettighederne - ikke mindst den uindskrænkede religionsfrihed. I modsat fald sættes nationens fremtid på spil, hedder det.

Kardinal Gantin.

Francis Eugene George OMI ny ærkebiskop af Chicago

Chicago har fået ny ærkebiskop. *Francis Eugene George*, som blev indsat i embedet den 7. maj, tilhører oblatfædrenes orden og har flere studiekammerater blandt sine medbrødre i Danmark. George, der er født i 1937, blev præsteviet i 1963.

Som provincial for den ordensprovins, hvorfra de 'danske' oblatfædre stammer, var George på besøg i København i 1973. Efter kun et år som provincial blev han kaldt til Rom, hvor han skulle være vicegeneral for oblatfædrene i hele verden. Han vendte tilbage til USA midt i 80'erne og blev i 1990 udnævnt til biskop af Yakima, Washington, og i april i fjor til ærkebiskop af Portland Oregon. Som ærkebiskop af Chicago vender George tilbage til sin fødeby.

Skal løfte arven efter kardinal Bernardin

Skal man nu kalde ham for 'liberal' eller 'konservativ' i henseende til kirkens lære? - »Troen er hverken liberal eller konservativ; troen er sand«, lyder ærkebiskoppens kommentar til sådanne spekulationer. Han vil forkynde troen på samme måde som kardinal *Joseph Bernardin*. Kardinalen, som døde i efteråret 1996, »gav sit liv for troen og for kirken, og det vil jeg også gøre«, siger George.

Oblatfædrene i Herlev havde besøg af George for et år siden. Som leder af et af verdens største bispedømmer får han brug for forbøn, siger hans medbrødre i Danmark og lover, at de nok skal bakke ham op. Ærkebispedømmet Chicago tæller 2,3 millioner katolikker.

katolsk orientering

Redaktion:
Pastor Willem Wuyts *O. Praem.* (ansvarsh. redaktør).
Journalist Knud Helsted Kluge (Redaktionssekretær)
Redaktionelle medarbejdere: Kirsten Szarafin,
Maria Jørgensen og Carly Majholm

Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28, 4.
DK-1620 København V. Telefon 31 211444.
Fax 33 244975 og 97 224054. E-mail: ko-press@inet.uni-c.dk
Udgiver: Ansgarstiftelsen, Bredgade 69 A, DK 1260 København K
Tryk: Dansk Avistryk, DK 2600 Glostrup. Oplag 17.000

Næste nummer udsendes den 11. juni

NR. 11 11. JUNI 1997 23. ÅRGANG

katolsk orientering

Glimt fra to valfarter, side 2
Forretningsudvalgets beretning, side 3
Kritik af »katolsk orientering«, side 6-7
Caritas Jubilæum, side 8-9
Økumenisk møde i Graz, side 12

Den anglikanske primas ønsker større indsats for kirkens enhed

Canterbury (KNA) - Den anglikanske kirkes primas, ærkebiskop *George Carey* af Canterbury, har opfordret alle Storbritaniens kristne til at gøre en større indsats for kirkens enhed.

De kristne er »fredens budbringere« og må derfor også være budbringere for den forsoning, der skal føre til den af Gud ønskede enhed i kirken, sagde ærkebiskoppen ved en gudstjeneste, hvor man fejrede 1.400 årsdagen for den hellige Augustinus' komme til England. Ærkebiskoppen henviste iøvrigt også til et brev fra pave *Johannes Paul II,* hvori paven i anledning af jubilæet opmuntrer til større økumeniske bestræbelser for derved at nå en »enhed uden skår«.

Prins *Charles* deltog i festlighederne i katedralen i Canterbury som stedfortræder for dronning *Elisabeth II,* der er den anglikanske kirkes overhoved i England. Til stede var ligeledes formanden for den katolske bispekonference i England, kardinal *Basil Hume.*

I forbindelse med jubilæet har kardinal Hume og ærkebiskop Carey afholdt en fælles gudstjeneste på stranden nær Dover, hvor de modtog omkring 300 pilgrimme, der havde fulgt Augustinus' vej fra Rom til England. Desuden har benediktinermunke fra hele England sunget vesper i Canterbury-katedralen under ledelse af kardinal Hume.

Augustinus æres som Englands apostel

I år 596 blev den hellige Augustinus af pave *Gregor den Store* sendt som missionær til England. Han landede 597 i Ramsgate ved Dover og drog straks videre til Canterbury, der var hovedstad i kongeriget Kent. Her grundlagde han et kloster og blev senere af paven udnævnt til ærkebiskop. Herefter blev han æret som Englands apostel.

Klosteret, som Augustinus byggede, blev ødelagt af kong *Henrik VIII* og ved ruinerne blev der i anledning af jubilæet med betydelige midler fra den engelske stat opført et nyt museum.

Festlighederne i anledning af jubilæet vil fortsætte året ud med en lang række arrangementer.

Kirkeleder-topmøde i Østrig?

Patriarkatet Moskva vil ikke udelukke, at der kan blive tale om et uformelt møde mellem pave *Johannes Paul II* og den russisk-ortodokse patriark *Alexij II* i slutningen af denne måned. Det skriver den russiske avis »Isvestija«. Patriarken rejser til Graz, hvor kristne kirker fra hele Europa mødes i dagene 23.-29. juni.

Vatikanets pressetalsmand, *Joaquin Navarro-Valls*, kan hverken bekræfte eller dementere forlydender om et møde mellem paven og Alexij. Læs mere i næste nummer af »katolsk orientering«.

Den 25. maj åbnede Den eukaristiske Verdenskongres i Wroclaw. Ved åbningsgudstjenesten deltog foruden 70 biskopper fra hele verden tusindvis af troende. På billedet ses kardinal *Henryk Gulbinowitz*, som er ærkebiskop i Wroclaw. Foto *KNA.*

Formanden for Caritas Danmarks bestyrelse, *Jan Lange* gjorde på Åsebakke-valfarten opmærksom på, at hjælpeorganisationen den 13. juni fejrer 50-års jubilæum. På Åsebakken og tilsvarende i Øm fik hver familie mulighed for at få et gratis eksemplar af det 64-sider store jubilæumshæfte. Der blev ved valfarterne omdelt knap 1.100 hæfter. *Foto: Knud Kluge.*

Eukaristisk kongres i Polen

Wroclaw (KNA) - Vatikanets »udenrigsminister«, kardinal *Angelo Sodano,* åbnede for nyligt den 46. eukaristiske verdenskongres i Wroclaw ved en gudstjeneste med deltagelse af 70 biskopper fra hele verden og tusinder af troende.

Kongressens motto er: Eukaristi og frihed. Man venter mere end 20.000 deltagere til kongressens arrangementer: foredrag, gudstjenester og workshops.

Det er første gang der afholdes eukaristisk verdenskongres i et tidligere østland, og pave *Johannes Paul II* deltog i den afsluttende gudstjeneste.

Ønske for fremtiden

Ved kongressens åbning udtalte ærkebiskoppen af Wroclaw, kardinal *Henryk Gulbinowicz,* ønsket om, at mennesker vil opleve kongressen og sige: 'Se hvor de elsker hinanden'- sådan som hedninger oplevede de første kristne.

Wroclaw ligger på grænsen til Den tjekkiske Republik og til Tyskland, og ifølge kardinal Gulbinowicz skal byen med sin placering være et internationalt centrum i lighed med Strasbourg.

Efter kuriekardinal *Edouard Gagnon* er verdenskongressen i Wroclaw en anledning til at takke for Polens befrielse fra kommunismen og for, at den slesiske hovedstad endelig er blevet fri efter århundreders fremmedherredømme.

katolsk orientering

Tilsendes katolske husstande i Danmark i 20 numre om året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden.
Abonnementspris 230 kr. årligt.
Adresseforandring meddeles til postvæsenet.
ISSN 0902-297X

Glimt fra valfarterne på Åsebakken og i Øm

Biskop *Czeslaw Kozon* medvirkede til sammen med 18 præster fra Fyn og Jylland at festliggøre dagen med en smuk messe i et dejligt sommervejr. Fotos Knud Kluge.

Når man ikke er så stor er det godt at få hjælp af en skulderstærk søster fra Sostrup Kloster. Den unge tamil tog under messen biskoppens ord om næstekærlighed særdeles alvorligt.

... og glimt fra to prædikener

Det at være iført Kristus er med til at understrege, at der i dåben er sket en forandring med os, at vi har aflagt det gamle menneske. Det betyder, at dåben har konsekvenser for os, konsekvenser som både viser Guds suveræne virke i os, og konsekvenser som vi selv skal tage, hvis vi mener dåben alvorligt. Det sagde biskoppen i sin prædiken til valfartsdeltagerne på Åsebakken. Selv om forpligtelsen til at bekende troen udadtil er indlysende, er forudsætningen for den, at vi enkeltvis bekender dåbens værdighed for os selv.

Temaet for den eukaristiske kongres i Wroclaw er eukaristi og frihed, sagde biskoppen som indledning i sin prædiken i Øm. Kongressen holdes for første gang siden 1938 i Østeuropa. De kristne har på en ny måde erfaret, hvad frihed er. Men det er en frihed på godt og ondt. Eukaristi og frihed forbinder vi normalt ikke med hinanden, sagde biskoppen. Vi må prøve at se, hvad frihed er, og se den på baggrund af ufrihed. Også vi har noget at blive udfriet af og en større frihed at leve henimod, og eukaristien er sakramentet, der befrier og frelser os fra synden og ufriheden.

I Øm sang et vietnamesisk og et tamilsk kor, medens disse unge klarede det musikalske ved Åsebakke-valfarten.

Ministanterne (her Åsebakken) fra valfarterne havde forud øvet om lørdagen for at både messe, andagt med tilbedelse af sakramentet samt procession kunne forløbe godt. Mere end 1000 mennesker var mødt op. Nuntius, ærkebiskop *Giovanni Ceirano* deltog.

På begge valfarter blev Maria-statuer båret i procession. Billedet viser Maria-statuen fra Åsebakken. Den står til daglig i søstrenes kapel.

I Øm begynder valfarten med opstilling på plænen foran Ømborgen, hvorefter alle går i procession på området med Maria-statuen. I Øm deltog omkring 1300 mennesker i valfarten.

Smuk fejring af Kristi Legems fest

År efter år fejres Kristi Legemsfest på Amager med en international festmesse og procession i Skt. Elisabeth Hospitals have (nu Amager Hospital). Således også i år, men uden processionen i det fri på grund af kulde og blæst.

I stedet måtte man »nøjes« med kirken, som var meget smukt pyntet med mange blomster og lys på bænkene. Forrest i processionen gik årets førstekommunikanter i deres hvide tøj, og andre børn var i farverige folkedragter. Pigerne havde små kurve med blomster, som de dryssede på kirkens gulv, og drengene havde gul-hvide flag.

Koret, som i dagens anledning talte 25 medlemmer fra både det danske og det polske kor, sang »Tantum ergo« af Bruckner og under kommunionen Mozarts »Ave verum corpus« og »Laudate dominum«.

Kristi Legemsfest fejres iøvrigt også hvert år i Skt. Therese Kirke i Hellerup, Den Hellige Familes Kirke i Birkerød og i Maria Hjerte Kloster i Sostrup.

ks

Processionen måtte p.g. a. dårligt vejr foregå inden døre, og det blev på kirkens røde løber, at blomsterne blev drysset foran sakramentet.

De farverige folkedragter var en flot kontrast til 1.kommunikanternes hvide tøj. Fotos Kirsten Szarafin.

Fra unge kald til gamle præster

På weekendens pastoralrådsmøde har forretningsudvalget aflagt beretning om det forløbne halve års arbejde

I det forløbne halve år har pastoralrådets forretningsudvalg blandt andet beskæftiget sig med bispedømmets ældre præster, som ikke alle har et ordensfællesskab til at sikre deres alderdom. Biskoppen foreslår en slags alderdomshjem et sted i hovedstadsområdet, hvor fire-fem præster kan bo, kombineret med en bispebolig med gæstefaciliteter; der skal endvidere være plads til et lille søsterkommunitet, som kan drive stedet. Det understreges, at præsternes egne ønsker så vidt muligt skal tilgodeses, og at der derfor fortsat skal være mulighed for individuelle løsninger.

Forretningsudvalget har også gjort sig overvejelser om, hvordan man kan oplyse om kald, og har i den forbindelse kontaktet pastor *Poul Clausen*. Han foreslår blandt andet kaldsretræter og udpegning af en 'vocation director', en præst, som fungerer som kontaktperson og samtidig står til rådighed som vejleder for unge mennesker, som overvejer deres kald. For tiden er man ved at indsamle oplysningsmateriale fra de forskellige ordenssamfund og kaster samtidig et fornyet blik på bispedømmets gamle informationsfolder, »Følg mig«.

Pastoralrådet sender *Lisa Ryberg* og *sr. Else Pascale* til Nordkat-møde i Sverige i juni. De får selskab af en repræsentant for Færøerne og to fra DUK. Forretningsudvalget understreger i sin beretning, at det tillægger lægmandssamarbejdet både i Nordkat og i Europæisk Forum en stor betydning.

Forretningsudvalget har desuden udpeget tre medlemmer af Pastoral-Centrets støtteorgan: *Brian Langhoff Christensen*, *Hanne Matarese* og *Kaare Nielsen* fra henholdsvis Hillerød, Maribo og Sønderborg. Alle tre er erfarne sognekateketer og har givet udtryk for, at de har både lyst til- og interesse i Pastoral-Centrets arbejde.

I beretningen nævnes endvidere, at biskoppen har nedsat et forvaltningsråd ved Rosenkranskirken i Åkirkeby, hvor menighedsrådet er ophørte med at fungere efter formanden Erik Frandsens død. Forvaltningsrådet består af tre medlemmer.

I flere menigheder bygges eller ombygges. Skt. Mariæ Kirke i Aalborg trænger til en omfattende renovering, siges det i beretningen fra forretningsudvalget.

Pastoralt arbejde koster mange penge

Biskoppen har drøftet DUK's flytteplaner med forskellige instanser i bispedømmet. At flytte sekretariatet til større lokaler på et gågadestrøg fandt forretningsudvalget ud fra en pastoral synsvinkel ønskværdigt. Økonomisk Råd og Det biskoppelige Råd har derimod ikke kunnet anbefale flytningen, idet den ville blive temmelig dyr.

Også projektansøgninger, som ønskes medtaget, når biskoppen hvert år søger De tyske katolikkers Bonifatiuswerk om støtte, passerer både Økonomisk Råd, Det biskoppelige Råd og pastoralrådets forretningsudvalg.

På dette års 'ønskeliste' står opførelse af en menighedssal i gadeniveau ved Sankt Vincents Kirke i Helsingør, indretning af menighedssal i den tidligere præstebolig ved Sankt Mariæ Kirke på Frederiksberg og færdiggørelse af bygningsrenovering i Roskilde, hvor Sankt Laurentii menighed endnu mangler at få udskiftet tagbelægningen over menighedssalen. Sankt Knud Lavards Kirke i Lyngby har brug for nye ringemaskiner og for renovering af et toilet.

I Aalborg trænger Sankt Mariæ Kirke til en omfattende renovering, mens Sankt Mariæ Skole venter på ombygning af toiletterne i skolegården. På Sankt Nikolaj Skole i Esbjerg er det et formningslokale, der er brug for. Derudover søger Pastoral-Centret om støtte til udgivelse af kateketisk materiale, lige som DUK og Liturgisk Sekretariat håber på støtte til diverse projekter og udgivelser.

Af igangværende arbejder, som får del i de 1,8 mio. DM (eller små 7 mio. kroner), som vore tyske velgørere har bevilget i år, kan nævnes den nye kirke i Sønderborg, ombygningen i Roskilde og renoveringen af menighedshuset ved Vor Frue Kirke i Silkeborg. Både på Ørnborgen og hos Jesu Små Søstre skal varmesystemet lægges om, og spejdernes »Absalonhus« i Kokkedal får en ny trappe. Pastoral-Centret får støtte ad denne vej til udgivelse af kateketisk materiale, og både DUK og Liturgisk sekretariat får andel i tilskudet fra Bonifatiuswerk.

Større egenfinansiering i fremtiden

I beretningen gøres opmærksom på, at der ikke længere kan forventes tilskud fra Tyskland i samme størrelsesorden som tidligere, og at danske katolikker derfor selv må skaffe en større del af de penge, der bliver brug for i fremtiden. Dette skyldes, at der endnu forestår et større genopbygningsarbejde i det tidligere DDR og i de baltiske lande, og at Tyskland i disse år oplever en generel økonomisk afmatning.

Pastoralrådets debat om forretningsudvalgets beretning behandles mere indgående i næste nummer af »katolsk orientering«.

mj

Kateketisk konsulent

Pastoralcentret har ansat *Birgitte Miinchow Carlsson*, 30 år og medlem af menigheden ved Sakramentskirken i København, som børne- og ungdomskateketisk konsulent.

Med ansvar over for centrets leder skal Birgitte stå for centrets børne- og ungdomskateketiske arbejde. Foreløbig er der tale om en deltidsstilling på 12 timer om ugen.

Week-end

Thomas af Aquin-seminar

5. sept. kl. 19 - 7. sept. kl. 14, 1997. Pris kr. 650,00.

Thomas af Aquins teologi og filosofi er anerkendt langt ud over katolske kredse som et af højdepunkterne i vestens åndelige udviklingshistorie. Thomas var en mand, der skabte sammenhænge, hvor andre kun før havde set modsætninger. Week-end'ens temaer vil vise spændvidden i hans liv og værk - et livsværk, der må betragtes som en vældig syntese af filosofi, teologi og spiritualitet.
Medvirkende: Ivar Hoel, Mette Lebech, Olaf Pedersen, Anders Piltz o.p. og Jette Thomsen.
Daglig leder: pastor Jesper Fich.

Week-end

Albert Küchler. Den danske guldaldermaler, der blev munk i Rom.

27. - 28. sept. 97. Pris incl. bus: kr. 375,00.

Albert Küchler, en af de »glemte« guldaldermalere, var meget estimeret af sin samtid, det være sig kolleger eller publikum. I week-end'en vil vi med sagkyndig hjælp følge hans liv og færden såvel som hans kunst både herhjemme og i Rom. Vi mødes på Thorvaldsens museum lørdag kl. 10.30 og efter en rundvisning i malerisamlingen, der rummer flere Küchler-billeder, spises medbragt frokost i museets kantine. Med bus til Frederiksborg museum og Esbønderup kirke, hvor andre Küchler-værker haves. På Magleås kl. ca. 17.30. Lørdag aften og søndag formiddag forelæses der over emnet ved historikeren Aase Ingerslev.
Küchler-udstillingen, der tidligere på året var ophængt i Skt. Ansgars Kirke, Bredgade, vil være på Magleås.
Ledere: Pastor D. Timmermann & Ellen Marie Lebahn.

Magleås-Træf / Åbent hus - 28. sept.

Om kalkmalerier i Nordsjælland

De danske middelalderkirker er fyldt med spændende kalkmalerier, som man kan glæde sig over rent umiddelbart, fordi de fortæller velkendte historier på en farverig og dramatisk måde. Med en kunsthistoriker ved hånden og via lysbilleder bliver vi ført gennem denne billedverden, som viser sig at kunne fortælle langt mere end de fleste forestiller sig.
Eftermiddagens foredragsholder er kunsthistorikeren Bodil Franck. (ingen tilmelding).
Kaffe mellem kl. 14 og 15. Foredraget begynder kl. 15.
Pris kr. 35,00.

Annoncér i »katolsk orientering«

Caritas Danmark jubilerer fredag den 13. juni

Caritas Danmark fejrer 50 års jubilæum fredag den 13. juni 1997. Dagen markeres bl.a. med en festmesse i domkirken, Skt. Ansgar i Bredgade, hvor biskopperne *Czeslaw Kozon* og *Hans L. Martensen* celebrerer. Messen begynder kl. 14.00.
Efter messen er der reception i menighedsalen i Bredgade, hvor De gratis kan få det 64 sider store jubilæumshæfte.

Skt. Hansaften på Magleås

23. juni 1997

Fra kl. 18 vil det være muligt at grille sin aftensmad eller spise sin medbragte mad på havens plæner (hvis regnvejr - så i salen).

Kl. 20-21 er der kaffe/the i stuerne til kr. 25,-. Børn gratis.

Kl. 21 samles vi på bålpladsen for at synge midsommervisen m.m. og lytte til båltale ved skoleleder Kirsten Berg-Larsen fra Skt. Ansgar Skole, Nørrebrogade.

Skt. Hansaften er et Åbent-hus-arrangement på Magleås.
Alle er meget velkomne
- også til at tage venner og bekendte med.

Om kloning som udfordring

Man siger ofte at en reaktion er bedre end ingenting, så derfor tak til Flemming Kieler for den.

Jeg skal meget beklage og erkende, at mine formuleringer i artiklen måske ikke har været så klare, som man kunne ønske. Jeg skal derfor forsøge at præcisere problemstillingen for derved at undgå en mistolkning. Du har sikkert i din omhyggelige søgning i al den gode litteratur du anbefaler haft svært ved efterfølgende at se, hvad min artikel egentlig handlede om. Tillad mig derfor at komme med nogen korrektioner til dit indlæg.

Du lægger mig i munden, at jeg skulle frygte, at kirkens øverste ledelse blot vil gentage et bevidstløst nej til eksperimenter med befrugtede æg og arvemasse fra et menneske. Min artikel handler ikke om befrugtede æg eller genmanipulationer (ændringer i arvemassen), men om noget ganske andet, nemlig kloning, som man næsten kunne sige er det modsatte af en befrugtning og en ændring i arvemassen.

Min artikel tager overhovedet ikke stilling til kirkeledernes sandsynligvis fornuftige forsigtige holdning til eksperimenter med befrugtede æg. Mit indlæg handler altså stadigvæk ikke om befrugtede æg, selv om du lader dig lokke af traditionen til bestandigt at referere til befrugtningen.

Du er så venlig at ville besvare mine spørgsmål, som du sætter i kursiv. Desværre kursiverer du spørgsmålet: »Hvad er et menneske?« Heldigvis har jeg ikke spurgt om, hvad et menneske er. Det har jeg meget bevidst undgået. Det spørgsmål har vi vist alle en hel del gode meninger om og altså også Flemming Kieler. Ved at stille et sådant åbent spørgsmål ville jeg også blot risikere endnu en gang at få repeteret de velkendte, officielle formuleringer behængt med flere mere eller mindre betydningsfulde adjektiver.

Flemming Kieler giver sig herefter til at formidle de fromme, smukke, men noget skråsikre definitioner. De er OK. Blot har de hele tiden som forudsætning det befrugtede, det sammensmeltede, det forenede, det undfangne. Det handler min artikel, såvidt jeg kan se, i hvert tilfælde ikke om. Det handler heller ikke om kunstig insemination eller ægreduktion.

Når det er sagt, vil jeg gerne sige helt specielt til Flemming Kieler, at vi vist aldrig har været uenige om, at en biologisk masse, der stammer fra en »naturlig« befrugtning, kan blive til et menneske, sågar til et par tvillinger eller trillinger eller den kan gå til grunde uerkendt af mennesker eller den kan udvikle sig til en kræftlignende svulst.

Lad mig forsøge at sætte debatten på skinner igen.

Kloning er ikke en befrugtning, men en fristilling af den ellers bundne kropscelle. En fristilling der giver cellen muligheder for at danne alle kendte typer væv. Det er i dens muligheder den ligner en befrugtet ægcelle, men den er noget ganske andet. Denne celle er ikke omfattet af de smukke beskyttende definitioner, som Flemming Kieler genfremsætter. Hvorfor ikke? - Fordi den ikke er befrugtet - ikke en sammensmeltning af en æg- og sædcelle. Flemming Kieler slår flot ud med hånden og giver den klonede celle menneskerettigheder og alskens beskyttelse. Hvorfor? Fordi den kan blive til et menneske? Jamen, det kan i princippet alle celler i vores krop ved den hernævnte teknik!

Der vil nok være mange, der vil have svært ved at se det uetiske i, at sætte en klonet celle i et vækstmiljø, hvor den vil strikke hudceller i lange baner til brandsårspatienter eller nerveceller til Alzheimers syge.

Kloning er sandelig en udfordring, der er så alvorlig, at den kræver nytænkning. Man kan ikke bare sætte ordet kloning ind i gamle definitioner, det giver ingen mening.

Hans Christensen

Kirken taler ikke ned til folk!

Else og *Kaj V. Hansen* havde i »katolsk orientering« nr. 8 af 30. april 1997 et indlæg under overskriften: »Kirken skriver uforståeligt for lægfolk«.

Nu er jeg ikke på det rene med, hvilke kirkelige skrivelser, der hentydes til. Er det pavens og biskoppernes? Hvis det er disse brødres skrivelser, kritikken drejer sig om, er jeg helt uenig, for nok kan skrivelserne være lange, men det bliver de ikke uforståelige af. Jeg synes, det er opløftende læsning; skrevet i korrekt sprog, der ikke taler ned til folk. At kalde dem »urimeligt lange og uforståelige for lægfolk« - hér må hr. og fru Hansen nøjes med at tale for sig selv!

At sammenligne Jesu ord, som vi læser dem i Ny Testamente med en kirkelig skrivelse er en umulighed. Paven og biskoppen taler nok også klart og kort i direkte tale. At Jesus vil bebrejde kirken dens sprog, når han kommer tilbage til os igen, det tror jeg ikke på.

Netop i de kirkelige skrivelser opfordres vi igen og igen til at leve, som *Jesus* selv har lært os - i kærlighed til næsten, i bønslivet - ja, i alle spørgsmål fra undfangelse til død får vi retningslinier gentaget. Retningslinier, vi også selv kan finde ved at læse i Bibelen og høre efter, hvad præsten siger i kirken om søndagen.

Jeg må sige, at Else og Kaj V. Hansens ord om, at »kærligheden til næsten glemmes« og at »kirkeretlige regler er vigtigere for vor kirke« end det er at »leve kristendommen ud« - og at kristendommen kun leves ud »en time om søndagen« - er noget af en påstand! Det var dog et ufatteligt negativt syn på noget så dejligt og stort og varmt som netop vores kirke.

Jesus siger, at hans rige er midt iblandt os. Paven siger: »Hvor Jesus Kristus er, dér er den katolske kirke« (»katolsk orientering« nr. 9, s.9). Jeg tror på, hvad både Jesus og paven *Johannes Paul II* siger. Har vi grund til sure opstød?

Er der noget, vi ikke kan læse eller forstå, er der ældre i menigheden at spørge - og kan de ikke svare, jamen så kan præsten eller biskoppen sikkert. Selv har jeg spurgt min sognepræst om mere end 10 vise kan svare på, da jeg er konvertit - og altid er jeg blevet mødt med mildhed og klogskab og et svar, jeg kunne bruge - eller et ærligt: »Det véd jeg ikke«. Har I prøvet at spørge?

I den menighed, jeg hører til, holder vi studiekredsaftener med præsten, hvor vi bl.a. læser »utroligt lange uforståelige kirkeskrivelser«. Vi har en onsdagsklub, hvor man sludrer over strikketøj og kaffekop, og vi har en kvindeklub, hvor vi netop tager kirkeskrivelser, medieudtalelser og etiske spørgsmål op til åben diskussion. I alle disse sammenhæng er det fuldt legalt at stille spørgsmål - også ubegavede, det er nemlig aldrig for sent at blive klogere.

At angribe vor kirke, som I gør - ja, det har I jo lov til; men kirken, menighederne og verden bliver nu engang til dét, vi selv gør den til.

Helle Kofod

Husk Haraldsted-valfarten

søndag eftermiddag den 6. juli

se udførligt herom i næste nummer af bladet.

I år for 2000 år siden døde Herodes den Store

Med tanken om, at det officielle jubelår først er om ca. to og et halvt år, synes jeg denne artikel fra min ungarnske ven Ede Horsai, er interessant, skriver indsenderen *Konrad Rauschenberger*. Artiklen dokumenterer med henvisning til det Gamle Testamente og historiske skrifter, at det i december 1996 var 2000 år siden, at Vor Frelser blev født.

I slutningen af marts d.å. var det netop 2000 år siden *Herodes den Store* døde, i hvis tid verdens frelser, Jesus Kristus, blev født (Mt. 2,1 og Lk. 1,5).

Josephus Flavius, den berømte jødiske historiker, har nøjagtigt bestemt tidspunktet for Herodes' død: »Efter at Herodes har henrettet Antigonos, regerede han i 34 år, og der var gået 37 år siden romerne udnævnte ham til konge» (»Jødernes historie« XVII, 8.1). I sit andet store historiske værk »Jødernes krig« (I, 33.9) skriver Josephus Flavius: » Der er gået 34 år siden Herodes på grund af Antigonos' henrettelse vandt magten, og 37 år siden Herodes er blevet udnævnt til romersk konge«. I år 40 f.v.t. udnævnte romerne Herodes til konge, og man kommer således frem til, at Herodes er død år 3 f.v.t. I henhold til *Raffy* døde han i slutningen af marts.

Emil Schürer har i sit enorme værk »Geschichte des jüdischen Volkes« (Leipzig 1901, I-II c.) påstået, at Josephus har regnet et år for meget, og man skal derfor trække 1 år fra Herodes' regeringstid. Herodes regerede således - efter Schürers mening - fra år 37 til 4 f.v.t. Dette til trods for at Josephus to gange fremhævede, at Herodes efter at have henrettet Antigonos regerede fra år 37 f.v.t. i 34 år, d.v.s. indtil år 3 f.v.t.

Det er umuligt at forestille sig, at Josephus to gange - eller rettere fire gange - skulle have talt forkert. Næsten alle har overtaget denne misforståelse (jfr. Schürer), og ingen har siden undersøgt, i hvor mange år kong Herodes regerede. Selv den berømte professor Klausner fra det hebraiske universitet i Jerusalem påstår - med Josephus tekst foran sig - at Herodes regerede i 35 år, selv om Josephus klart skrev 34 år.

I henhold til ovenstående døde kong Herodes i slutningen af marts i år 3 f.v.t. - d.v.s. netop for 2000 år siden.

Kort tid før sin død - i slutningen af år 4 f.v.t. - blev Jesus Kristus, der har »besøgt os fra det høje« (Lk 1,78), født. Profeten Malachias har også forud sagt: »Men for jer, der frygter mit navn, skal retfærdighedens sol stråle frem, under dens vinger er der helbredelse« (Mal. 3,20). Her er grundlaget for den gamle overlevering om, at Kristus er født på solhvervets festdag den 25. december i kong Herodes' regeringstid, d.v.s. i år 4 f.v.t. Samme år fandt kejser Augustus' store folketælling sted og den skulle også gennemføres i Herodes' land (Lk. 2,1) og i derfor også i Betlehem, Davids by, på dét tidspunkt, hvor Kristus blev født. (Lk. 2,7.11). Under Quirinius' landshøvdingsperiode var det den første folketælling i Syrien (Lk. 2,2).

Evangelisten Lukas - den udmærkede historieskriver - beretter, at i kejser Tiberius' 15. regeringsår - d.v.s. i år 29 - var Jesus Kristus »omkring 30 år gammel« (Lk. 3.23) - ikke nøjagtig 30 år, men omkring 30 år. Deraf kan man se, at Jesus i år 29 var 32 år - regnet fra slutningen af år 4 eller begyndelsen af år 3. Det vil svare til udtrykket »omkring 30 år gammel«, hvilket angives at være begyndelsen til leviternes tjenestetid, der blev afsluttet med deres 50. år. (4. Mos. 4,3.23. 30.35.43.47).

Men, hvorfor begyndte Jesus Kristus ikke sit virke allerede som 30-årig? Hvorfor ventede han yderligere 2 år? Det skete først, da »Herrens ord kom til Johannes Døberen i ørkenen« - han, som skulle berede vejen for Messias (Lk. 3,2 og 1,17), og det skete i kejser Tiberius' 15. regeringsår i år 29.

»Fra tredive år og opefter indtil halvtreds år, alle som er forpligtet til at udføre arbejde i Åbenbaringsteltet« (4. Mos. 4,3; Lk. 3,23). Man ved, at man i Rom ikke kunne blive konsul før ved 35 års alderen eller derover. Cicero - den berømte taler - blev »suo anno« konsul allerede i sit 33. år. Men før kunne selv han ikke blive konsul. Ingen har spurgt hverken ham eller andre, hvad konsulen beskæftigede sig med før sit 35. år. Derfor virker *Reinan* (*1823, orientalist, religionshistoriker og litterat) og andre ateistiske forfattere latterlige, når de spørger: »Hvad lavede Jesus før sit 30. år? - Han rejste sikkert til Indien og lærte dér sin religions videnskab!« Mon dog! Vi ved fra evangeliet, at han som søn af tømreren Josef var dennes medarbejder i Nazaret til glæde for Gud og medmennesker (Lk. 2,51-52), Mt. 13,55-56, Markus 6,3-4).

Sammenfattet: Jesus kunne ikke være født før slutningen af år 4 f.v.t., da en 35 årig eller ældre person ikke ville blive karakteriseret som »omkring 30 år gammel«, men heller ikke være født i år 3, 2 eller 1 f.v.t., da kong Herodes døde allerede marts år 3 f.v.t.

For ikke længe siden - juleaften december 1996 - var det 2000 år siden at Vor Frelser blev født.

Ede Horsai
Reform. præst, Ungarn

Som et led i forberedelserne til år 2000 har Det pavelige Råd for Dialogen mellem Religionerne udgivet et hæfte, som fortæller, hvordan de forskellige verdensreligioner opfatter personen Jesus Kristus. Forhåbentlig vil det være en hjælp til at tale med folk fra andre religioner, skriver rådets præsident, Michael Fitzgerald, i sit forord. »År-2000« siden bringer herfra artiklen »Jesus set med jødiske øjne« og i næste nummer »Jesu liv - en jødes liv«.

Jesus set med jødiske øjne

Palmesøndag fejrer kirken, at folket i Jerusalem hyldede Jesus som Davids søn.

I 1985 udsendte Den hellige Stol et notat om, hvordan jøderne og jødedommen skulle fremstilles i den romersk-katolske kirkes prædikener og katekese; heri understreges, at Jesus var jøde. Stillet over for en tradition, som bærer præg af en fjendtlig indstilling fra kristen side, har jødedommen for sin del i dette århundrede forsøgt at 'genopdage' Joshua ben Yosef som en ægte, jødisk skikkelse fra det første århundrede, en tid, der var kendetegnet af religiøs pluralisme. Den har, som *Clemens Thoma* udtrykker det, forsøgt at føre ham tilbage »til hans materielle og åndelige udgangspunkt«.

På Jesu egen tid var hans prædikener først og fremmest genstand for diskussion; det var især saddukæernes præstelige myndighed og de ældste, han var i konflikt med, og at han blev dømt til døden må, som evangelisten Johannes bemærker, snarere tilskrives en politisk nødvendighed end en religiøs forpligtelse - »... det er bedre for jer, at ét menneske dør for folket, end at hele folket går til grunde«.

Et jødisk liv

I de to første århundreder møder vi ingen bred, folkelig eller officiel opposition til Jesus som menneskelig person. Men vi er nødt til at huske på, at de første kristne var jødekristne; de levede efter Torah'en, som Jesus gjorde, og som det er beskrevet i Apostlenes Gerninger.

I det tredje århundrede begynder man at blive mindre opmærksom på mennesket Jesus og hans jødiske liv; i stedet erklæres det stadig mere højtideligt, at Jesus Kristus døde på korset for menneskenes skyld, og at han stod op af døde. Kirken er ved at blive etableret og få fodfæste og begynder nu at udlægge det, som Jesus har sagt, på en sådan måde, at det står i modsætning til Torah'en; der opstår et modsætningsforhold mellem jødedommens Gud, som er kendetegnet ved hårdhed, og den kærlighedens Gud, som Jesus taler om. Jøderne mindes Jesus så lidt som muligt, hvis de da ikke helt ignorerer ham, og de benægter, hvad kirken lærer; for dem bliver jøden Jesus, som ikke har gjort noget galt, begyndelsen til jødeforfølgelsen.

Ikke så kritisk endda

Talmud, jødedommens mest betydningsfulde, religiøse litteratur fra femte-sjette århundrede, er ikke så kritisk over for Jesus, som det er blevet påstået. De femten sider, som spenderes på ham, bruges ikke udelukkende til at undsige ham. Det mest kritiske, der siges, handler om Jesu fødsel: den passage i evangeliet, som fortæller, at Jesus ikke havde en biologisk far, kan ikke accepteres (Yeb 49a). Om hans lære hedder det: »Han ringeagtede de vises ord og udlagde skriften som en farisæer; han havde fem disciple. Han sagde, at han hverken var kommet for at ophæve loven eller for at føje noget til den.« (Shabat 116b)

Det er først i middelalderen, at jøderne begynder at blive kritiske over for Jesus. Hans død bliver udgangspunktet for både den romerske og den byzantinske kirkes brutale og systematisk ærekrænkende forfølgelse af jøderne, og jøderne kommer til at opfatte ham som årsagen til alle deres trængsler.

I løbet af nogle århundreder opstår »Toledot Yeshu«, en lille, satirisk pamflet med historier om Jesus. Som et polemisk skrift er den af begrænset værdi; man kan kalde den for et jødisk anti-evangelium, karakteriseret ved ironi, latterliggørelse og sarkasme. Kirken forbød »Toledot Yeshu« i 1415. Jødiske fortællinger fra Spanien i det samme tidsrum - 12. til 14. århundrede - omtaler imidlertid Jesus og kristendommen i meget anderledes vendinger. Nogle opfatter ham som en 'helgen', andre ser ham som den første jøde med et økumenisk sindelag, mens digteren *Yehuda Ha Levi* og filosoffen *Maimonides* betegner ham som den, der stræber efter, »at alle skal påkalde Herrens navn og stå sammen om at tjene ham, som skrevet står i Sefanias bog kap. 3, vers 9«.

Jødedommen var kilden til hans lære

I oplysningstiden og senere gøres Jesus til et studieobjekt; jøderne forsøger at rekonstruere og få forståelse for den virkelighed, som han levede i. De afviser, at han skulle være Messias, men han anerkendes som en jødisk reformator (Samuel Hirsch). De går så langt som til at fremstille ham som en essener, som indfører adskillige gudsbegreber og moralske love, der er forskellige fra- eller overordnet jødedommens. Og de slår fast, at »enhver, der ringeagter Jesus, ringeagter en jøde, for jødedommen var kilden til hans lære« (Heinrich Graez).

I dette århundrede, særligt i mellemkrigsårene, har jødiske forskere publiceret forskellige historiske afhandlinger, hvori Jesus forbindes med den fornyende udvikling, som hans samtid var kendetegnet ved. Det understreges, at jøder af i dag »ikke kan komme uden om at værdsætte Jesus som en mester i religiøs og i etisk henseende« (Rabbi Enelow, A Jewish View of Jesus, New York 1920), men konklusionen lyder: »Jøder ser ingen lovgiver eller religionsstifter i ham; selv nærede han intet ønske om at være det« (Joseph Klausner, Jesus of Nazareth, Boston 1964).

Studierne tog til, efter at Den anden Verdenskrig var slut. Blandt de mest betydningsfulde bidrag til en forståelse af Jesus-skikkelsen og af 'det kristne fænomen' skal nævnes: J. Isaac, Jesus and Israel (1971), G. Lauterbach, Jesus in the Talmud (1951), S. Sandmel, We Jews and Jesus (1965), Shalom ben Chorin, Bruder Jesus (1967), D. Flusser, Jesus (1969), P. Lapide, Jesus in Israel (1970) og Geza Vermès, Jesus the Jew (1973). Sidstnævnte er vel nok den, der går mest videnskabeligt til værks; forfatteren søger at se evangeliernes Jesus i lyset af hans geografiske og historiske virkelighed og i lyset af det karisma, som kendetegnede det første århundredes jødedom.

En 'messiansk' mand

Martin Buber indtager en vigtig plads, selv om ingen af hans værker udelukkende handler om Jesus. Tre væsentlige ting slår han fast: 1) Jesus var helt igennem jøde; han var fuldkommen, men han var ikke jødedommens fuldendelse. 2) Jesus var en troens mand, en 'emunah' i Bibelens betydning, og havde et fremragende kendskab til Torah'en; men han kan ikke gøres til genstand for en tro. 3) Jesus var en 'messiansk' mand, men han var ikke den Messias, som Israel venter på. Dette repræsenterer vel nok et af de mest anerkendte standpunkter i jødedommen af i dag.

Historiske undersøgelser, erklæringer om tolerance og de kristne kirkers stadig større opmærksomhed på de fejl, som de har begået over for jøderne og jødedommen, skulle således åbne mulighed for langt om længe at komme ud over de gamle fjendtligheder.

Hyrdebrev til Cubas folk

I Cuba har bispekonferencen udsendt et særligt hyrdebrev som et led i optakten til det hellige år 2000. Hyrdebrevet tager udgangspunkt i rundskrivelsen »Tertio millennio adveniente« og henvender sig direkte til Guds folk i Cuba. Biskopperne opfordrer de troende til at forny sig i tro og i missionsiver. De understreger, at Kristi mysterium åbenbarer, hvad der er meningen med vort liv, og at det tjener som en 'vejviser' for al menneskelig udvikling.

I de kommende år vil det pastorale arbejde i Cuba først og fremmest tage sigte på »at fremme kendskabet til- og erfaringen af Jesus Kristus som frelser«, hedder det. Mere konkret vil det sige: at sætte focus på menneskets værdighed og på forsoning og at stræbe efter et samfund, som er præget af kærlighed og retfærdighed.

Derudover fremsætter biskopperne - stadig i overensstemmelse med »Tertio millennio adveniente« - yderligere forslag til overvejelser og til pastoralt arbejde, som afspejler deres særlige hensigt med hvert af de tre forberedende år. Jomfru Maria, som betragtes som Cubas beskytterinde, omtales meget indgående i hyrdebrevet. Til slut fremsættes en appel om, at hver enkelt må omvende sig, og at de kristne må være ét.

Samtidig er hyrdebrevet udarbejdet sådan, at det forkynder budskabet om Kristus, den eneste frelser, for alle cubanere.

Cuba ser frem til pavens besøg

Kirkens forhold i Cuba er bedret en smule i den senere tid. Blandt andet har en række præster og ordensfolk fået indrejsetilladelse, og man ser frem til pave *Johannes Paul II*'s besøg i begyndelsen af det kommende år.

Den cubanske præsident *Fidel Castro* besøgte paven i Vatikanet i forbindelse med FN's fødevaretopmøde i slutningen af 1996.

Redaktion

Biskoppens jubelår-komitè i samarbejde med »katolsk orientering«

Torben Riis til pastoralrådet:

Chefredaktøren udtrykker og fremmer en opinion, der afviser kirkens belæring

På baggrund af overvejelserne i artiklens afsnit om »katolsk orientering«s redaktionelle linie konkluderer *Torben Riis* følgende i sit kritiske oplæg, der blev forelagt pastoralrådet og drøftet i weekenden den 7. og 8. juni på Magleås kursuscenter:

- at den ansvarshavende redaktør klart overskrider sin kompetence, når han med biskop Martensens ord »udtrykker og fremmer en opinion, der afviser kirkens belæring og endog bruger lederpladsen hertil«, (*citatet fra biskop Martensen er fra 1988, Red.*),

- at redaktionen i kraft af sin afvisende holdning over for det kirkelige læreembede generelt forsømmer at formidle og forklare centrale trossandheder for læserne og derved medvirker til at sprede forvirring og misforståelser om kirkens lære i og uden for den katolske menighed i Danmark.

Under punkt 05 på dagsordenen skal jeg tillade mig at anbefale følgende udtalelse til vedtagelse:

»Pastoralrådet anbefaler biskoppen snarest at nedsætte en arbejdsgruppe - gerne med repræsentation af medlemmer af pastoralrådet - med henblik på at kortlægge, hvilke muligheder der aktuelt er til stede for at sikre en kompetent og i pastoral henseende hensigtsmæssig nyhedsformidling i bispedømmet«.

Jeg skal i det følgende fremsætte nogle bemærkninger, som nærmere kan begrunde mit ønske om en tilbundsgående drøftelse af de problemer, der både generelt og i den aktuelle situation knytter sig til udsendelsen af et bispedømmeblad.

I. Bladets udstyr og opsætning

Da man for mere end 20 år siden traf beslutning om at lancere k.o. i et format og udstyr som en formiddagsavis, skete dette uden tvivl ud fra et ønske om at få en bred målgruppe i tale.

Således læser man i de retningslinier for udgivelse af k.o., som blev udarbejdet af pastoralrådet i maj 1988, at det bør tilstræbes at holde bladet »på et lettilgængeligt og forholdsvis populært niveau, uden at dette sker på bekostning af sagligheden og lødigheden«.

Om denne målsætning er blevet opfyldt, er et spørgsmål, jeg vil vende tilbage til i det følgende afsnit. Først vil jeg skitsere de problemer, bladets opsætning efter min opfattelse umiddelbart giver anledning til.

For det første bør man overveje, om tabloidformatet og opsætningen med nyhedsstof, leder, debatsider osv. egner sig for et blad, der udkommer hver 14. dag. Og videre: selv om dette koncept har vist sig hensigtsmæssigt for populære formiddagsaviser, følger ikke heraf nødvendigvis, at det også egner sig for så speciel en publikation som et katolsk bispedømmeblad.

Hertil kunne man umiddelbart svare, at formen er noget underordnet, og at det afgørende er, hvad man fylder de givne rammer ud med. Men det er efter min vurdering kun delvis sandt. Form og indhold hænger i almindelighed intimt sammen, formen »tvinger« ofte mere end man tror, og i det aktuelle tilfælde kan jeg umiddelbart få øje på en række problematiske bivirkninger af det valgte koncept:

1. Nyhedsstoffet præsenteres (som hovedregel i telegramform), som om det var dagsaktuelle nyheder. I realiteten drejer det sig om nyheder, som på grund af bladets udgivelseshyppighed og produktionstid kun undtagelsesvis kan leve op til dette krav, og som ofte, når de dukker op i k.o. vil være uddebatteret i dagspressen.

Den samme indvending ville man ikke kunne rette imod oversigtsartikler/baggrundsartikler, men denne stoftype lægger bladets form netop ikke op til.

2. Vedrørende nyhedsstoffet kan man iøvrigt spørge, om det giver nogen mening at ofre så megen spalteplads på en strøm af informationer fra udlandet - informationer, der som i et dagblad bringes uden indbyrdes eller overordnet sammenhæng. Et dagblads redaktør ville med rimelighed kunne anføre, at det netop er et dagblads opgave så neutralt og alsidigt som muligt at viderebringe døgnets nyheder til læserne, som så selv må foretage en udvælgelse af stoffet og iøvrigt forsøge på egen hånd at få mening og sammenhæng i de begivenheder, der omtales. Han kunne endda tilføje, at avisen lejlighedsvis bringer uddybende artikler, f.eks. i sin søndagsudgave, som tilbyder læseren en kvalificeret vurdering af vigtige tendenser i tiden. Men gælder det ikke tværtimod for et bispedømmeblad, at det bør læses fra ende til anden, er opgaven ikke netop at skabe mening og sammenhæng - og hvor finder man iøvrigt de uddybende redaktionelt udarbejdede artikler i k.o.?

3. Bladets udgivelseshyppighed bliver i særlig grad et problem i forhold til debatstoffet. I et dagblad er det muligt at opretholde en dialog med læserne og mellem læserne indbyrdes, hvor replikker kan udveksles med få dages mellemrum. For k.o.'s vedkommende er dead-line således indrettet, at det som hovedregel først vil være muligt at komme til orde - ikke i det følgende, men i det næstfølgende nr., hvor man må forvente, at de fleste læsere er ude af stand til at genkalde sig indholdet af den artikel, der reageres på.

4. Den ledende artikel, som jævnligt bringes i bladet, og som ligeledes er en del af aviskonceptet, udgør et særligt problem. Normalt er det således, at lederen i en avis udtrykker redaktionens og dermed udgiverens holdning til aktuelle problemer. Tænker man sig den situation, at avisens redaktør på lederplads giver udtryk for private synspunkter, som ikke er foreneligt med udgiverens, vil det som hovedregel resultere i, at redaktøren må tage konsekvensen af sin holdning og forlade sin stilling.

For et katolsk bispedømmeblad må det i endnu højere grad gælde, at det, der står i lederen, bør være et klart udtryk for, hvad biskoppen som bladets udgiver og som udøver af den kirkelige læremyndighed kan stå inde for.

At dette har været og fortsat er et problem, vender jeg tilbage til i afsnittet »Bladets redaktionelle linie«. Her skal jeg blot for at præcisere det formelle i spørgsmålet henvise til, hvad biskop Martensen skrev i k.o. nr. 19 af 30. nov. 1988, s. 4.: *»Samarbejdet mellem biskop og redaktion kræver et vist mål af gensidig tillid: Denne tillid er rystet, hvis redaktionen udtrykker og fremmer en opinion, der afviser kirkens belæring og endog bruger lederpladsen hertil. Det burde være al ægte opinionsdannelses grundlov, at en debat får sit udgangspunkt i et sagligt og afbalanceret oplæg. Det er mig umuligt at godtage, at en leder i »katolsk orientering« intet andet afspejler end en privat meningstilkendegivelse. Ej heller kan jeg acceptere, at »katolsk orientering« blot er et af kirkens mange talerør i Danmark - det er nemlig et priviligeret talerør, og det er bispedømmeblad i den forstand, at det udsendes til alle for bispedømmets midler og har biskoppen som udgiver«.*

Jeg vedlægger til orientering hele teksten som bilag 1.

På baggrund af de ovennævnte betragtninger vil jeg foreløbig konkludere:

* at bladets udstyr og opsætning i sig selv befordrer en perspektivfattig, flimrende nyhedsformidling med en ringe reel informationsværdi,

* at bladets udstyr og opsætning på uheldig vis kontrasterer med de vilkår, der følger af udgivelseshyppigheden. Således hæmmes den dialog med læserne og mellem læserne indbyrdes, som bladets form lægger op til.

II. Redaktionens arbejdsmetoder

a. Stoftyper

Jeg vender nu tilbage til spørgsmålet om, hvorvidt det er lykkedes redaktionen at honorere det tidligere omtalte krav om at holde k.o. »på et lettilgængeligt og forholdsvis populært niveau«.

Det mener jeg ikke man med rimelighed kan hævde. Årsagerne er flere:

For det første er de stoftyper, som dominerer bladets spalter ikke specielt velegnede til at få en bred læsergruppe i tale.

Debatstoffet, som af redaktionen er højt prioriteret, vil som hovedregel i kraft af sin indforståede karakter ikke umiddelbart have appel til en bred læserskare. Polemik er generelt en »lukket« kommunikationsform, fordi den af læseren kræver et forhåndskendskab til debattørernes ideologiske ståsted, og fordi væsentlige pointer ofte udtrykkes underfundigt »mellem linierne«.

Bogannmeldelser o.l., som tilmed på det seneste har haft en tendens til at svulme op til længere artikler, har ligeledes hovedsageligt bud til en begrænset kreds af litterært interesserede læsere.

Nyhedstelegrammerne, som vi allerede har været inde på, vil i almindelighed næppe kunne aftvinge den gennemsnitlige læser større interesse. Hertil kræves en journalistisk *formidling*, det gør, at man er i stand til at relatere den begivenhed, der rapporteres, til sin egen virkelighed eller se den som udtryk for en tendens f.eks. en bestemt politisk udviklingslinie, som man herefter har mulighed for at forholde sig til. Jeg skal senere vende tilbage til en omtale af, hvilke stoftyper, der savnes i k.o., og som kunne medvirke til at gøre bladet mere læseværdigt.

b. Journalistisk formidling

Inden da er der grund til at dvæle ved spørgsmålet om journalistisk formidling et øjeblik. Journalistisk formidling består ikke i, at man forkorter og skærer vanskelige passager bort - den slags stramninger bidrager som regel kun til yderligere at vanskeliggøre forståelsen. Formidling er først og sidst en pædagogisk aktivitet.

Af den gode lærer forventer vi, at han har sat sig grundigt ind i sit stofområde, ja, at han ved betydeligt mere end det, han skal formidle til andre. Kun derved bliver han i stand til at udvælge den del af stoffet, som særligt egner sig i sammenhængen, samt til at lægge et overordnet perspektiv ind i sin undervisning. Samtidig skal han have føling med sine elever, kende deres forudsætninger og være i stand til at fastholde og engagere dem.

Sober journalistisk formidling forudsætter tilsvarende: 1) grundig research, 2) en god portion baggrundsviden, som sætter journalisten i stand til at skelne væsentligt fra mindre væsentligt, og 3) evnen til at anskueliggøre komplicerede sagsforhold i et enkelt og ukompliceret sprog, som yderligere formår at fastholde læserens interesse. Det sidste er lettere sagt end gjort, specielt hvis det som forudsat ikke skal ske på bekostning af lødigheden, men det er ikke desto mindre her, journalisten skal dokumentere sine professionelle kvalifikationer.

Ser vi nu på nyhedsformidlingen i k.o. med disse betragtninger in mente, vil enhver ved selvsyn kunne konstatere, at langt hovedparten af nyhedsstoffet (som udgør en væsentlig del af det stof, redaktionen er ansvarlig for udarbejdelsen af) består af telegrammer med påtegningen (KNA). Det er navnet på det pressebureau, der har leveret artiklen. Disse telegrammer bliver af k.o. journalistisk *bearbejdet*, hvilket er noget ganske andet end at sige, at deres indhold bliver journalistisk *formidlet*. De bliver udvalgt, oversat og muligvis i samme arbejdsgang forkortet eller lettere sprogligt bearbejdet - en arbejdsform, som i sig selv hverken bidrager til at gøre teksten mere læsbar eller læseværdig.

Den alvorligste indvending, man kan anføre imod den omtalte arbejdsform, er imidlertid, at journalisten stiller sig tilfreds med at arbejde med en *sekundær* kilde. Det er en grundlæggende regel i al sober journalistik, at man i alle væsentlige sammenhænge skriver på grundlag af *primære* kilder for at begrænse risikoen for fejl og misforståelser.

Ikke mindst for et bispedømmeblad må et sådant lødighedskriterium respekteres og dette ubetinget, når en artikel omhandler et autoritativt kirkeligt dokument.

Jeg skal i det følgende med et par konkrete teksteksempler forsøge at anskueliggøre denne problemstilling:

I k.o. nr. 6 af 2. april 1997 finder man på s. 6. et referat af en udtalelse fra Det pavelige Familieråd med overskriften »Troskab, støtte og åndelig vejledning«. Udtalelsen drejer sig om, hvilke retningslinier der bør gælde for den pastorale omsorg for gengifte fraskilte. (Artiklen er vedlagt som bilag 2).

Som det fremgår, bygger redaktionen sin vane tro referatet på et KNA-telegram i stedet for at læse originalteksten fra Det pavelige Familieråd. Som eksempel på, hvad dette fører med sig, skal jeg især henvise til referatets to sidste afsnit med overskrifterne »Omvendelse« og »Anger og bod«. I disse to afsnit opsummeres Familierådets anbefalinger til biskopperne i punktform.

I originalteksten står der bl.a., at biskopperne i lighed med præsterne og deres medarbejdere bør opfordre de fraskilte gengifte til at - og her ci-

terer jeg den franske tekst, som den kan læses i *la documentation catholique* n* 2156 - vedlagt som bilag 3 - »observer les exigences élémentaires de la justice à l'égard de leur conjoint dans le sacrament et de leurs enfants«. Det bliver i k.o.s udgave til: »til at opfylde de elementære krav om retfærdighed, som de skylder deres børn og den, de oprindeligt meddelte ægteskabets sakramente«.

Mon ikke den gennemsnitlige læser på dette sted vil spørge sig selv, hvad det er for elementære krav om retfærdighed, der skal opfyldes, eller snarere, hvad denne passus »elementære krav om retfærdighed« i det hele taget betyder? Det er ikke forståeligt dansk, det er oversætterisk sprog, som fremkommer ved, at journalisten skriver med den ene finger i en i forvejen oversat tekst og den anden i en ordbog. Det, der her burde være formidlet, er, at den gengifte fraskilte bør huske på, at han/hun stadig har konkrete forpligtelser over for den ægtefælle, han/hun er bundet til i ægteskabets sakramente, ligesom man ikke har lov til at løbe fra forpligtelsen over for eventuelle børn.

Under overskriften »Anger og bod« læser vi i k.o.'s tekst, at biskoppen skal bestræbe sig på »at føre de kristnes fællesskab til en dybere forståelse af, hvilken betydning den eukaristiske fromhed har, eksempelvis at knæle foran det allerhelligste, den åndelige kommunion, tilbedelsen af det allerhelligste«.

Giver det mening? Hvordan hænger f.eks. »den åndelige kommunion« sammen med den øvrige sætning? Er der ikke tale om et syntaktisk brud? Og hvor mange af k.o.'s læsere ville umiddelbart være i stand til at udrede, hvad der i sammenhængen skal forstås ved dette udtryk?

Autoritative kirkelige tekster er i al almindelighed en vanskelig genre, som både i forhold til katolikker og ikke-katolikker i udpræget grad kræver formidling. De problemer, sådanne skrivelser omhandler, bør sættes ind i en sammenhæng og præsenteres i et sprog, som umiddelbart er forståeligt for læseren. I modsat fald vil der ske det - som jeg vil påstå er sket i dette tilfælde - at hovedparten af læserne giver op på halvvejen og - endnu mere beklageligt - efterlades med et indtryk af, at kirkens officielle lære er uforståelig og verdensfjern.

Ud fra dette afsnit vil jeg konkludere følgende:

* at det redaktionelle stof i bladet ikke i almindelighed lever op til de journalistiske kvalitetskrav, der må gælde for et bispedømmeblad,

* at bladet af denne grund og på grund af redaktionens uhensigtsmæssige prioritering af stoftyper ikke lever op til kravet om læservenlighed som formuleret af Pastoralrådet i 1988.

III. Bladets redaktionelle linie

Den artikel fra k.o., som jeg ovenfor har beskæftiget mig med, indgår imidlertid i en større sammenhæng, som det vil være frugtbart at se nærmere på i forbindelse med en vurdering af bladets redaktionelle linie.

Spørgsmålet om den pastorale omsorg for gengifte fraskilte er senest behandlet i k.o. dels i det ovennævnte citerede nr., dels i nr. 3 af 12. februar 1997.

I dette nr. omtales spørgsmålet på forsiden under overskriften »Ingen sakramenter til gengifte fraskilte«. Overskriften er som sådan sagligt korrekt. Gengifte fraskilte har aldrig haft og har fortsat ikke adgang til sakramenterne. Men hvorfor så sætte denne konstatering op i en overskrift, som om det var en interessant nyhed? Skaber man ikke derved en forestilling hos læseren om, at paven i virkeligheden burde have ændret på denne praksis, men at han tværtimod har smækket porten i for næsen af forventningsfulde katolikker i en vanskelig situation? Brødteksten nedenfor handler faktisk om, at paven i en udtalelse har understreget, at de gengifte fraskilte stadig er en del af kirken, og at de har behov for en særlig pastoral omsorg, hvilket han opfordrer Familierådet til at beskæftige sig nærmere med. Det er denne information, der skal formidles til læseren, men som på grund af overskriften stilles i et skævt lys.

Inde i bladet tager den ansvarshavende redaktør fat på spørgsmålet i lederen (vedlagt som bilag 4). Tonen er generelt resigneret, men også sarkastisk. Vi får at vide, at Rom ikke *imødekom* tre tyske biskoppers ønske, og der tales om *deres forgæves efterlysning af en ny pastoral praksis*. Roms afvisning, belæres vi om, bygger på det *antikverede* begreb »åndelig kommunion«, ligesom lederen betegner begrebet »særlig omsorg« som *svævende*. Senere karakteriseres Roms afvisning som en *hård linie*, og *denne hårdhed* stilles i kontrast til de forventninger, redaktøren mener at vide eksisterer hos *mange seriøse kristne inden for og uden for vor kirke*.

I den afsluttende sætning betegnes Det pavelige Familieråds plan for en pastoral omsorg klart sarkastisk som *de smukke ord*, som redaktøren med tydelig skepsis udæsker Rom til at omsætte i praksis.

I k.o. nr. 6 af 2. april 1997 bringes da som nævnt et nødtørftigt referat af Det pavelige Familieråds pastorale anvisninger, som redaktøren ifølge sin netop omtalte leder »ser frem til«. Så meget mere forekommer det påfaldende, at dette kirkelige dokument har fået en i journalistisk forstand så stedmoderlig behandling som ovenfor påvist.

Dette forhold skal igen ses i sammenhæng med artiklen af pastor Per Dolmer på side 4 med overskriften »De udelukkede«, hvor vi helt i tråd med den ansvarshavende redaktørs tankegang får at vide, at lægfolkets forventninger ikke tilfredsstilles *ved almindeligheder og tomme, fromme ord, men ved en ny og kærlig praksis*.

Artiklen, der fylder det meste af siden, tilfredsstiller i modsætning til referatet af Familierådets tekst alle krav om læsbarhed og læservenlighed. Her bliver den forudsætningsløse læser ikke ladt i stikken, pointerne står klart formidlet med konkrete livsnære eksempler fra pastorens hverdag.

Jeg lægger endvidere vægt på, at denne artikel, hvor forfatteren åbenlyst formulerer sig kritisk og afvisende over for det kirkelige læreembede bl.a. ved at betegne den aktuelle pastorale situation som »uhyrlig«, ikke bringes under rubrikken »Læserne diskuterer«, men som en artikel på niveau med det redaktionelle stof. I bladets kolofon vil man forgæves lede efter en præcisering af, at artikler, som står under navn, ikke nødvendigvis dækker redaktionens holdning.

Det ligner således en tanke, at det stof, som kunne medvirke til at forklare og uddybe det kirkelige standpunkt, bringes i en form og opsætning, som de fleste må give op over for, mens tekster, som åbenlyst distancerer sig fra kirkens lære får en fremtrædende plads og på den måde kommer til at tegne bladets linie. En sådan tendentiøs vægtning af stoffet har i årenes løb været og er fortsat reglen snarere end undtagelsen. Lad mig blot nævne endnu et frisk eksempel:

I k.o. nr. 6, 1997 refereres i en kort artikel på forsiden kardinal *Ratzingers* opfordring til at forbyde kloning af mennesker. Så vidt så godt. I det følgende nr. (7, april 1997) bringes på side 3 en artikel af læge *Hans Christensen*, som i stærk polemisk form tager afstand fra det officielle kirkelige standpunkt. Artiklen får den mest fordelagtige placering i bladet (s. 3. er den side, læserens blik først falder på, når han åbner bladet, og som derfor også i de fleste blade er en kostbar side at annoncere på) og anbringes vel at mærke ikke under rubrikken »Læserne diskuterer«. Det gør til gengæld læge *Flemming Kielers* udførlige svar til Hans Christensens artikel i nr. 9 af 14. maj 1997 - en artikel, som forsvarer og uddyber det kirkelige standpunkt. Ligner det en tanke?

På baggrund af overvejelserne i dette afsnit vil jeg konkludere følgende:

* at den ansvarshavende redaktør klart overskrider sin kompetence, når han med biskop Martensens ord »udtrykker og fremmer en opinion, der afviser kirkens belæring og endog bruger lederpladsen hertil«,

* at redaktionen i kraft af sin afvisende holdning over for det kirkelige læreembede generelt forsømmer at formidle og forklare centrale trossandheder for læserne og derved medvirker til at sprede forvirring og misforståelser om kirkens lære i og uden for den katolske menighed i Danmark.

IV. Afsluttende bemærkninger

»katolsk orientering« bør - hvis man fortsat skal kunne forsvare at belaste bispedømmets budget med en så udgiftskrævende post - først og fremmest tjene som et pastoralt redskab. Jeg har ovenfor forsøgt kort at begrunde, hvorfor bladet efter min opfattelse ikke i lang tid har levet op til og beklageligvis fortsat ikke lever op til denne betegnelse, men snarere har udviklet sig til en tumleplads for en snæver kreds af utilfredse katolikker.

Som annonceret under afsnit IIa vil jeg til slut kort skitsere, hvilke stoftyper jeg p.t. savner i k.o. og hermed give en antydning af, hvad k.o. alternativt kunne udvikle sig til.

* For det første savner jeg autentiske reportager om, hvad der på græsrodsplan sker i den danske katolske kirke. Jeg savner den engagerede reporter, der drager ud til menighederne og fortæller om lokale pastorale aktiviteter, krydret med beretninger om forskellige kirkers og lokalmenigheders historie. I den forbindelse kunne der også fortælles om, hvilke ordenssamfund, der lever og arbejder her i landet, hvad de foretager sig osv.

* Endvidere savner jeg bredt informerende stof om, hvad der sker i de katolske kirker i de øvrige nordiske lande.

* Som danske katolikker udgør vi en religiøs minoritet i vores land. Det kræver i virkeligheden af os, at vi har et vågent og kritisk blik for, hvad der sker i det danske samfund i øjeblikket, herunder hvilke påvirkninger vi selv og ikke mindst vore børn og unge udsættes for. k.o. bør med andre ord ikke være et navlebeskuende katolsk blad, der kun beskæftiger sig med indrekirkelige forhold.

* I disse år er den katolske kirke på globalt niveau involveret i en strid om fundamentale menneskerettigheder, I FN-sammenhæng er det f.eks. hidtil lykkedes Vatikanet i samarbejde med de muslimske lande at forhindre, at fri abort er blevet defineret som en menneskeret i internationale dokumenter. Ikke mindst de nordiske lande er i øjeblikket med til at fremme en udvikling, hvor man forsøger at eksportere den vestlige industrialiserede verdens syn på ægteskab, familie og seksualitet - en holdning, der som bekendt ligger langt fra den katolske - til den 3. verdens lande. Er det ikke problemer, k.o.'s redaktion også burde interessere sig for?

* Mest af alt savner jeg dog, at jeg som katolik under læsningen af mit bispedømmeblad kan føle mig bekræftet og bestyrket i min tro. Det er mig bekendt, at der p.t. er planer om at etablere en gruppe, som skal have ansvaret for en serie artikler af kateketisk indhold. I sig selv et glædeligt initiativ, men alligevel hvad man må betegne som from kosmetik, så længe bladets redaktionelle linie ikke grundlæggende ændres.

Jeg afslutter listen her og skal blot til allersidst gøre den bemærkning, at de aktuelle problemer forårsaget af bladets format, opsætning og udgiveiseshyppighed forholdsvis nemt kunne løses ved at vælge et andet koncept.

Jeg forestiller mig umiddelbart et blad i udstyr og format som et nyhedsmagasin, der eksempelvis kunne udkomme 10 gange om året. Det kunne rigeligt tilfredsstille det hjemlige behov for katolsk læsestof. Man bør i den forbindelse ikke glemme, at overinformation i vore dage ofte er en af de væsentligste hindringer for, at man trænger igennem med sit budskab.

Den 1. juni blev Maria-billedet »Moderen af Den Stedsevarende Hjælp« indviet af biskop *Hans L. Martensen* i Sakramentskirken under en festlig familiemesse med mange børn som aktive deltagere. Sammen med børnene gennemgik biskoppen Maria-billedet, og her kunne børnene oplyse om noget, som biskop Hans aldrig havde lagt mærke til, nemlig at Jesusbarnet taber sin ene sko, og at det i henhold til overleveringen sker i forskrækkelse over at se det kors, som han senere skulle lide døden på. Børnene oplyste, at de kendte »Hil dig , Maria« og beviste det ved at bede bønnen sammen med menigheden. Billedet er en gave til Sakramentskirken fra sognepræst Jac Adams.Billedet ses i baggrunden. *Foto Kirsten Szarafin.*

Hyrde for de nødlidende

"For Knud Ballin var næstekærligheden ikke mulig at afgrænse, hverken geografisk, politisk eller etnisk. For ham var "caritas" Jesu kærlighed, og denne ville han lade menneskene erfare." Citatet er fra pastor *Knud Ballins* begravelse i 1982, og egentlig sammenfatter det på en god måde drivkraften bag Ballins utrættelige indsats for nødlidende lige fra tiden som flygtning i Sverige under Den anden Verdenskrig til han døde 17. april 1982. Det intensive arbejde for flygtninge startede i Sverige, og det fortsatte, da han vendte hjem. Ved krigens slutning var der i Danmark mere end 200.000 flygtninge, og Ballin var med til på biskop *Theodor Suhrs* opfordring at organisere sjælesorgen for de nødstedte. Problemerne med de mange krigsflygtninge var løst i 1950.

I foråret 1947 oprettedes Caritas Danmark af Knud Ballin og dr. *Kaj F. Meldahl*. De begyndte på grundlag af de såkaldt "frie dollar" (gaver, messestipendier m.v.) at sende levnedsmiddelpakker til nødlidende i bl.a. Øst- og Vesttyskland, Holland, Belgien og Frankrig. Hver måned blev der i flere år afsendt 1.000 pakker til nødlidende, hvor der ikke blev skelnet mellem ven eller fjende, katolik eller ikke-katolik. Mange danske katolske enkeltpersoner og familier blev inddraget i denne aktion, ligesom Knud Ballin siden hen formåede at holde gang i danske katolikkers interesse for det karitative arbejde. Det var derfor helt naturligt, at Knud Ballin tillagde den årlige fasteaktion stor betydning, fordi katolikker i fastetiden fik mulighed for at gøre deres kristne pligt om næstekærlighed til virkelighed.

Det kom til at stå klart for de katolske europæiske hjælpeorganisationer, at arbejdet måtte koordineres. I 1950 dannedes i Rom Caritas Internationalis; både Knud Ballin og dr. Meldahl deltog i dette møde. Caritas Danmark er ifølge sine vedtægter forpligtet til at være medlem af Caritas Internationalis, hvis formål det er at koordinere medlemsorganisationernes katastrofe-, nød- og udviklingshjælp. I dag er der mere end 100 medlemslande.

Knud Ballin sørgede også for, at Caritas Danmark blev medlem af International Catholic Migration Commission, ICMC, som koordinerer hjælpearbejdet for emigranter og flygtninge. Han var i en periode præsident for denne organisation. Caritas Danmark har endvidere siden Knud Ballins tid haft et intensivt samarbejde med Catholic Relief Services (Caritas USA).

Gennem mange år formidlede Knud Ballin et teologisk tidsskrift til præster bag "jerntæppet" Dette arbejde involverede mange frivillige hjælpere. For Ballin var det vigtigt, at disse præster, der ikke kunne få tidssvarende teologisk litteratur i det mindst kunne hjælpes lidt på vej og få informationer om bl.a Det andet Vatikankoncils dokumenter og viden om, hvad der rørte sig i kirken på denne side af "jerntæppet".

Knud Ballin var med til i 1956 at oprette Dansk Flygtningehjælp, en paraply-organisation, hvori Caritas Danmark stadig er aktiv. Her var han næstformand i en periode. 1956 var også året med den ungarske befolknings opstand mod det kommunistiske styre. Tusinder flygtede og der blev et stort behov for hjælp, som Knud Ballin selvfølgelig måtte involvere sig i. Både denne aktion, den senere aktion i Biafra og Nigeria var kendetegnet ved et nært samarbejde med bl.a. Folkekirkens Nødhjælp. Caritas Danmark har også siden sin start haft et nært samarbejde med Røde Kors.

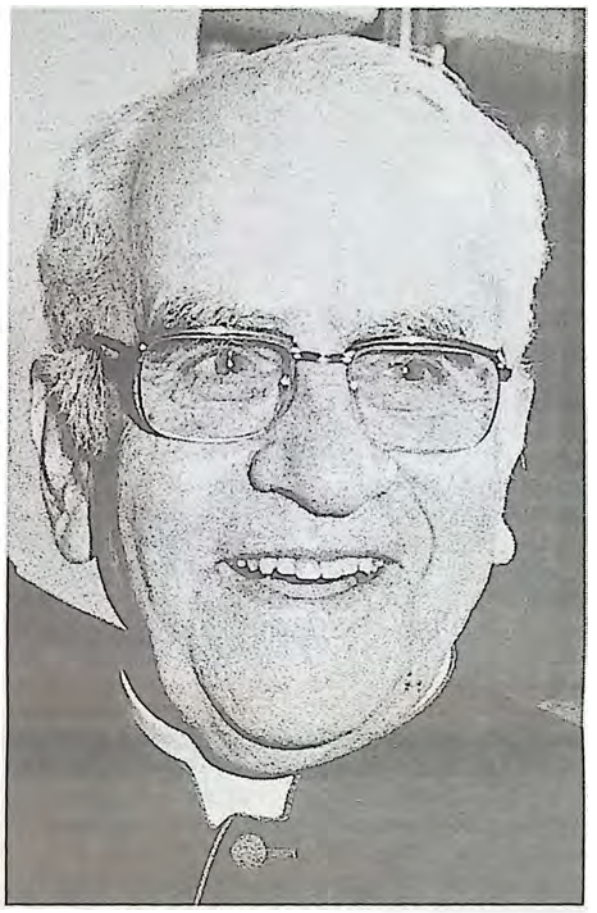

Pastor Knud Ballin. Foto Knud Kluge.

I 1979 fik Caritas Danmark nye vedtægter, der åbnede mulighed for indenlandsk karitativ hjælp, dvs. hjælp til danskere, som er kommet i vanskeligheder. Bestyrelsen, der blev udnævnt var foruden *Anne Lise Timmermann, Bent Hisinger,* pater *Henri Leenders* S.J., *Torben Juncker, Michael Wiberg* og *Birgit Wohlert*. De var alle på nær Hisinger med indtil 1996, hvor helt nye vedtægter ændrede sammensætningen, så der i dag er fem medlemmer mod før syv.

(Det er faldet ud af jubilæumshæftet, at *Mogens Osterhammel* kom i bestyrelsen i 1980; han fungerede som næstformand fra 1982.)

Indtil 1980 har Caritas Danmark udelukkende fungeret ved frivillig arbejdskraft. Det begyndte i Skt. Antoni Kirkes præstegård på Frederikssundsvej 225 i Brønshøj; kontoret var ikke større end 12 kvadratmeter; Knud Ballin fortsatte i Griffenfeldtgade på Nørrebro med *Lily Fausbøll* som medhjælp og senere i Skt. Pederstræde i lokaler hos Folkekirkens Nødhjælp. Det skal her også nævnes, at en anden frivillig arbejdskraft, *Ebba Falk*, har betydet meget for Caritas Danmark. I mere end ti år arbejdede hun ulønnet. Nu har kontoret til huse i Bredgade i København. Siden 1980 er den daglige medarbejderstab blevet udvidet, fordi der er flere påtrængende opgaver og de er blevet større, ligesom opgavernes karakter kræver mere og mere kvalificeret arbejdskraft. Men administrationsudgifterne ligger stadig på et meget lavt niveau.

Knud Ballin sagde selv, at det er umuligt at tage opgaver op som hjælp til syge, undervisning af børn, skoling af analfabeter og uddannelse af unge uden at have meget nær kontakt med dem, man skal hjælpe og med dem, som har virket i adskillige år i det nødlidende land. Her spiller missionærerne og lokalkirken en vigtig rolle - de kender landene, de ved hvorledes man kommer i kontakt med de ansvarlige, de er i stand til at stå hjælpende ved modtagerens side.

Knud Ballin blev i 1966 på grund af sit store arbejde især for de nødlidende udnævnt til monsignore, men typisk for ham foretrak han titlen pastor, hyrde.

Biskop *Hans L. Martensen* udnævnte efter pastor Ballins ønske Anne Lise Timmermann til formand for Caritas Danmark. Det skete kort efter pastor Ballins død i 1982.

Generalsekretær for Caritas Da
peorganisationens 40-års jubila

Anne Li
leder ge

Den 29. april 1982 blev *Anne Lise Timmermann* udnævnt til formand for Caritas Danmark. Hun havde forud for udnævnelsen fungeret i 7 år som bl.a. vicepræsident og projektmedarbejder i den katolske hjælpeorganisation. Dvs. hun var pastor *Knud Ballins* højre hånd. I 1996 fik Caritas Danmark nye vedtægter, og Anne Lise Timmermann blev orga-

Knud Ballin t.h. sørgede også for, at Caritas Danmark blev medlem af International Catholic Migration Commission. ICMC, som koordinerer hjælpearbejdet for emigranter og flygtninge. Billedet er fra et møde i Genève.

nne Lise Timmerman besøgte for 10 år siden i anledning af hjæl-e *Johannes Paul II.*

Timmermann nem 15 år

nisationens generalsekretær og daglige leder. *Jan Lange* blev af biskop *Czeslaw Kozon* udnævnt til formand.

Anne Lise Timmermann er uddannet sygeplejerske, og hun rejste i 1956 efter opfordring gennem radioen til Østrig som Røde Kors medarbejder for at opbygge store flygtningelejre ved grænsen til Ungarn. Her blev hun i seks måneder. Året efter kom hun til Sydkorea, hvor de nordiske lande stod for opbygning af hospitals- og undervisningsfaciliteter. "Vi måtte koncentrere os om patienter under 40 år; nøden var så stor, at man ikke kunne nå alle", fortæller hun. Anne Lise Timmermann blev der i 3½ år, og nogle år senere i en periode på 2½ år. Det blev også til nogle år i Indien, hvor hun lavede frivilligt hjælpearbejde, og senere blev det til nogle perioder som oversygeplejerske i Grønland.

Fra 1970 til 1987 fungerer Anne Lise Timmermann som oversygeplejerske på Amtssygehuset i Gentofte. Hun ser med stor taknemmelighed tilbage på denne periode, fordi hun mødte stor forståelse for hjælpearbejdet i Caritas Danmark. Således fik hun orlov hver gang et presserende hjælpearbejde skulle løbe af stablen. De opgaver, der dengang brændte på, var de mange vietnamesiske bådflygtninge, som blev placeret i enorme flygtningelejre i Thailand. Hun besøgte disse lejre, og Caritas Danmark var med til at rejse store økonomiske midler hertil.

I december 1981 var Anne Lise Timmermann i Polen sammen med medarbejdere fra Danmark, da militæret tog over for at knuse fagbevægelsen Solidaritet. Polen-hjælpen intensiveres i de kommende år, og mange polakker husker med glæde den hjælp, der bl.a. kom fra Danmark via Caritas Danmark. Anne Lise Timmerman har flere gange rost sine medarbejdere, uden hvem denne hjælp til et tocifret millionbeløb ikke kunne have fundet sted. Men også hjælp fra store dele af den danske befolkning blev koordineret: medicin, hospitalsudstyr til en værdi af mange millioner kroner, varmt tøj og fodtøj, fødevarer m.v.

Polen-hjælpen blev Anne Lise Timmermanns debut som formand for Caritas Danmark. Og i de kommende år er der nok at se til. Caritas har trods det lille administrationsapparat gang i mange projekter i alle dele af verden. Anne Lise Timmermann får skabt sig gode kontakter, nyttige kontakter, steder hvor ingen andre kunne komme ind. F. eks. i slutningen af 80'erne, hvor Caritas blev den første, der fik penge fra DANIDA og senere EU til et projekt i Kina. Det blev bl.a. til et større, nu velfungerende gåseprojekt Shandong-provinsen; det begyndte med én landsby - nu har 46 landsbyer et tilsvarende gåseprojekt. Det blev også til et projekt i samme provins, hvor kvinder blev uddannet i at knytte tæpper; i dag er 5.000 kvinder i gang med tæppeproduktion. Ligeledes er der sat projekt i gang for handicappede i dette område.

Et af de største projekter Caritas Danmark har arbejdet med er flygtninge i Afghanistan/Pakistan; projektet går nu på sit 14. år i samarbejde med tre andre danske NGO'er. Caritas Danmarks primære opgave i DACAAR-samarbejdet er økonomistyring.

Sri Lanka, hvor Caritas Danmark har været aktiv i mange år i de såkaldte "Boys' Towns", skal heller ikke glemmes. Her får forældreløse drenge, gadebørn og drenge fra meget fattige familier en såvel teoretisk som praktisk undervisning; eleverne bor på stedet gennem det 4-5 år lange undervisningsforløb. Adskillige tusinde er på denne måde hjulpet til et produktivt liv.

Når nu talen er på gadebørn, så har Caritas Danmark siden 1987 støttet projekter i Latinamerika og Thailand.

Det gav stor presseomtale herhjemme, at Anne Lise Timmermann kunne tegne overenskomst mellem Kina og Caritas Danmark om arbejds- og ansættelsesvilkår for udenlandsk ekspert-bistand. Ifølge aftalen skulle de såkaldte senior-eksperter, pensionerede ingeniører, virksomhedsledere, landmænd og lærere til Kina for en kortere periode og uden løn. Det fungerede kun indtil studenteropstanden på Fredspladsen i Beijing.

En af de største aktioner i Caritas Danmarks historie var julegaven til Sibirien i 1991: 1500 tons tørmælk. Denne enorme ladning blev afskibet fra Århus havn med et russisk fragtskib, losset i Skt. Petersborg i 180 containere og omlastet på godstog. Det blev til to togstammer, der hver var en halv kilometer lange. Herfra blev mælken transporteret til Omsk og Sverdlovsk i Sibirien. Anne Lise Timmermann var forud sammen med pastor Czeslaw Kozon (vor nuværende biskop) på en forundersøgelsesrejse til Sibirien. Flyet måtte 'nødlande' i Kaliningrad pga. sne og is. KGB-folkene på stedet var rasende, fordi det var forbudt område. En middag til en for dem halv månedsløn hjalp på samarbejdsviljen. Senere efter Sovjetunionens opløsning har Caritas Danmark også fået store nødhjælpsopgaver i bl.a. Kaukasus-området. Og flere vil sikkert komme til.

Det skal også nævnes, at Anne Lise Timmermann i 10 år var medlem af det pavelige samarbejdsorgan for karitative organisationer, Cor Unum, i øvrigt den eneste person nogensinde i Norden. Indenlands har hun været bestyrelsesmedlem i Dansk Flygtningehjælp. Samarbejde har der ligeledes været med andre danske hjælpeorganisationer: Dansk Flygtningehjælp, Mellemfolkeligt Samvirke, ASF-Dansk Folkehjælp o.a.

I den periode, hvor Anne Lise Timmermann har styret Caritas Danmark med rådgivning og arbejdsydelser med hjælp fra bestyrelse og sit personale, har hjælpeorganisationen kunne leve op til sit formål, nemlig at yde karitativ hjælp til mennesker i nød.

Når man rejser med Anne Lise Timmermann, er der altid optimisme at spore hos hende - uanset hvor håbløst det hele ser ud. Så jeg vil tillade mig som én "udefra" også at lykønske Anne Lise Timmermann med jubilæet. Du har sammen med dine medarbejdere og skiftende bestyrelser været i stand til at løfte arven fint efter pastor Knud Ballin, og du har været i stand til at bryde isen steder, hvor ingen andre før har været eller har kunnet komme igennem med nødhjælp.

Pastor Knud Ballin og Anne Lise Timmermann har præget Caritas Danmark gennem de 50 år hjælpeorganisationen har eksisteret. De to artikler, som er udarbejdet til jubilæumsskriftet, forsøger dels at give et portræt af de to ledere og dels at give et kort historisk overblik over Caritas Danmarks historie.
Begge artikler er forfattet af Knud Helsted Kluge.

Caritas Danmark udsender gratis jubilæumshæfte

I anledning af Caritas Danmarks 50-års jubilæum i juni 1997 har Caritas Danmark udsendt et smukt jubilæumshæfte, der indledes med den lyk-ønskning og apostoliske velsignelse, som pave *Johannes Paul II* har sendt i anledning af jubilæet.

Hæftet indeholder desuden lykønskninger fra biskop *Czes-law Kozon,* udviklingsminister *Poul Nilsson* og en lang række indenlandske og udenlandske samarbejdspartnere.

Jørgen Bredholt og *Knud Kluge* har tegnet et portræt af organisationens stifter, pastor *Knud Ballin*. Organisationens daglige arbejde er beskrevet i flere artikler og der tegnes et portræt af Caritas Danmarks nuværende generalsekretær, *Anne Lise Timmermann,* der har formået at løfte arven efter Knud Ballin og i årenes løb har formået at udvide organisationens arbejdsområder.

Hæftet, der er på 64 sider og smukt illustreret med mange farvefotos, kan rekvireres ved henvendelse til Caritas Danmark, Bredgade 69, 1260 København K. Tlf. 33 12 72 61.

Pave Johannes Paul II lykønsker Caritas Danmark

Meddelelsen om, at Caritas Danmark fejrer 50 års jubilæum i juni 1997, har glædet Den hellige Fader.
Hans Hellighed sender hjertelige hilsner til Dem og Deres medarbejdere, som forbereder fejringen af dette jubilæum. Han takker Gud for det store arbejde, der er blevet gjort siden 1947, da verden stadig mærkede virkningerne af Den anden Verdenskrig med alle de omvæltninger, som den førte med sig. Meget er blevet anderledes siden da; men behovet for den hjælp, som Caritas Danmark tilbyder, er nøjagtig lige så presserende, som det var for et halvt århundrede siden.
Den hellige Fader lover alle i Caritas Danmark, at han vil bede Gud, "som redder den fattige, der råber om hjælp ... og redder de fattiges liv" (Salme 72, v. 12-13) om at stå dem bi og belønne dem for deres indsats. Han giver Dem sin apostoliske velsignelse.

Også jeg selv sender Dem mine bedste ønsker.
Deres

+ Giovanni Battista Re
Vatikanets statssekretariat

Kirken uden Caritas er ingen rigtig kirke

Under en rejse i Peru i november sidste år har Knud Helsted Kluge interviewet jesuitten Peter Tantholdt Hansen. Samtalen blev foretaget med henblik på Caritas Danmarks 50 års jubilæum her i juni, fordi Tantholdt-Hansen igennem snart 30 år har fået gennemført mange projekter gennem den danske katolske hjælpeorganisation.

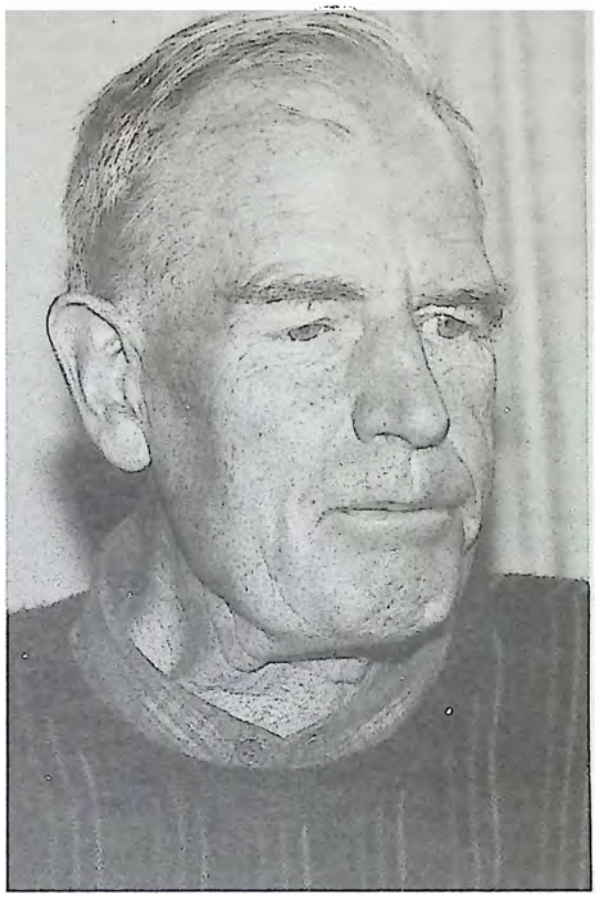

Hvorfor har du egentlig valgt at blive missionær?
Jeg syntes, at der var præster nok i Danmark til den begrænsede befolkning. Hvis man organiserede det godt, kunne man godt få arbejdet udført med de forhåndenværende præster.

Mit ønske var at komme ud et sted, hvor der var stor præstemangel. Jeg tror, at det kristne budskab i Danmark kan forkyndes både fra den protestantiske og den katolske kirke uden større vanskeligheder, mens man herude lider af præstemangel; og præsten varetager opgaver, som han ikke varetager hjemme i Danmark. Der lægges beslag på mange flere kræfter.

Hvad er det for opgaver?
Præsten er en som sammen med befolkningen skal forsøge i praksis at omsætte det ansvar, som vor kristne tro giver.

Et af de punkter, som jeg finder gør kristendommen troværdig for os selv og for andre er netop, at man føler sig medansvarlig for den situation, som de fleste lever under. Man skal ikke blot tænke på, at man skal udbrede kirken som institution, men at kirken som institution skal gå ind i folket, skal gå ind i de praktiske opgaver og skabe det fundament, som er nødvendigt for, at mennesker overhovedet kan begynde at interessere sig for ting af dybere karakter. At tale til mennesker med slunkne maver, giver en dårlig smag i munden!

Er det ikke først og fremmest den åndelige dimension, som præsten skal tage sig af?
Den åndelige dimension og den materielle dimension kan ikke adskilles ud fra et kristent synspunkt. Det åndelige og det materielle hører sammen.

Her i Sydamerika kan man slet ikke forestille sig de to ting adskilt. Vi lever ikke et åndeligt liv ved siden af det almindelige liv. Det almindelige liv har en åndelig dimension. Det kan bønderne bibringe os. De kan netop se det åndelige i alt.

Hvordan manifesterer det åndelige sig hos disse højlandsindianere?
På den måde, at man ikke foretager sig noget, som ikke har en dimension til det overnaturlige. Det vil sige, at Gud virkelig er med i alt, hvad man foretager sig. Jeg ved ikke, om det kan lykkes i en moderne teknisk tidsalder at finde frem til Gud i skrivemaskiner og computere og alt det, man har med at gøre til daglig. Men i en verden, hvor livet stadig leves i nær tilknytning til naturens rytmer og naturens fænomener, jord og bær og sådan noget, er det helt naturligt, at det overnaturlige finder sin plads i det daglige arbejde, i sorgen, i sygdommen, i ulykkerne - i alt. Der er en åndelig dimension, som man ikke filosoferer over - ikke begynder at foretage ekstra overvejelser om - den leves simpelt hen.

Er det muligt at bibringe den indianske befolkning den katolske kirkes sandhed.
Det drejer sig ikke om, at jeg har hele sandheden, men det drejer sig om at sandheden har mig.

Hvad vil det sige?
Det vil sige, at mit liv korrigeres efter det, som jeg mener er sandheden - jeg kan aldrig sige, at jeg ejer en pose med sandheden og den går jeg ud og sælger eller overgiver til andre. Jeg kan gå ud og sige, at den katolske kirke, katolikken og den kristne har sandheden i sin besiddelse. Dét kan jeg gå ud og vise - og dét kan jeg gå ud og gøre efterlignelsesværdig.

Så må vi jo sige, at vi ikke har hele sandheden, for sandheden har os ikke ret meget. Vi har det meget i hovedet, men når vi bevæger os ned til hjertet, så bliver det mere usikkert, at sandheden har os.

Det kan man netop lære af den fattige - også den fattige bonde i Andesbjergene - hvor man pludselig mærker, at man ikke har brug for hoteller, for restauranter, for en social forsorg, der er organiseret af en overinstans. Det fungerer fra hjertet i det samfund, man lever i. D.v.s. at folk tager sig af hinanden og kommer hinanden ved. Vi kan lære en hel masse. Når *vi* taler om sandhed, er det et abstrakt sandhedsbegreb, ikke. Det vil jeg gerne væk fra.

Du lever blandt mennesker, der lever i ekstrem fattigdom. Hvorfor har du selv valgt denne form for fattigdom? Du kunne rykke nogle timers gang ned sydpå til Urcos til nogle af dine medbrødre?
For nogle er det ideelt at leve komfortabelt og at have ting til deres disposition. Det gør imidlertid ikke livet særlig meget mere interessant. Jeg må indrømme, at det er lidt spændende ud fra menneskelige og ganske naturlige motiver at leve i en verden, hvor mennesker vedkommer hinanden, og hvor man kan sulte sammen, græde sammen, være mæt sammen og fulde sammen; det menneskelige kommer meget mere frem.

Hvis kirken skal leve op til sine idealer, så skal den begynde dér, hvor nøden er størst og dér, hvor man har mest brug for den. Jeg mener: inkarnationen begyndte i en lille ubetydelig landsby i et land, der ikke betød noget som helst i den daværende verden. Jeg tror, at der ligger en invitation til dem, der ønsker at følge efter; at de begynder dér, hvor der er mindst udsigt til at få succes eller hvor folk bliver overmåde taknemmelige for det, vi laver - folk tager det helt naturligt at vi er der, og tager imod det uden at folk behøver at vise taknemmelighed.

Hvad vil det egentlig sige at være kirke?
Tja, det kan man på den ene side læse sig til. På den anden side findes der naturligvis en teologisk overvejelse og en principovervejelse om den katolske identitet. Jeg vil tro, at det egentlig betyder, at man er villig til at acceptere, at vort forhold til Gud og til vor egen fremtid går igennem de andre. Kirke betyder, at der er noget kollektivt og at det ikke kan afgøres alene mellem mig og Vorherre. Det er gennem de andre, at vi kommer frem til Vorherre. Kirke vil derfor sige, at man foresøger at leve dette fællesskab ud fra den forudsætning, at jeg er ikke noget uden den anden, og jeg kan ikke tilstræbe en løsning af mit liv over for Vorherre ved at trække mig ind i mig selv eller trække mig tilbage sammen med Vorherre.

Har kirken en fremtid i dette land eller i det hele taget?
Ja, da må man igen gå tilbage til kirkebegrebet. Hvad består kirke af: Er det den kirkelige institution? Jeg tror, vi står over for nogle meget vigtige overvejelser inden for kirken, netop fordi verden er vokset så meget sammen. Man kan slet ikke undgå at komme i forbindelse med andre religioner og tage stilling til andre religioner og forstå andre religioner.

Så vil spørgsmålet vende tilbage til os selv, om den struktur vi lever som kirke, overhovedet er egnet til at besvare den udfordring, der ligger i, at vi netop nødvendigvis skal tage stilling til anderledes troende. Jeg tror det fordrer en strukturforandring i den katolske kirke.

Hvad skulle den struktur gå ud på?
At man skulle tage de lokale kirker mere alvorligt - det er dem, der kender de normale forhold og det er dem, der mødes med andre trossamfund.

Du har tidligere i en artikel betegnet den verden, du lever i her, som en korsvej uden ende. Der ligger jo en meget dyb erkendelse i denne sætning.
Man ligesom har på fornemmelsen, at Gud er med-lidende, han er ikke den fjerne Gud, men den, der har begivet sig nær til os, og han er den, som kan forstå, at jeg foran korset græder - og også drikker mig fuld og danser; han forstår, for han har været igennem det samme, og han forstår, at vort liv fra A til Z er en lang række af lidelser og prøvelser og at vi venter en befrielse.

Jeg tænkte måske - da jeg skrev den her artikel, at kirkens stituation i Peru var en vej, hvor døden spiller en stor hovedrolle. Vi kunne dengang ikke se nogen udvej af terrorismen, volden, den dårlige økonomi.

Men der ligger nok også det i det, at korset er den vej, som mennesker går og som de accepterer. Det er her, vi mødes med Vorherre, det er her vi dybest set bliver forenet med ham.

Du og dine medbrødre her i bjergene har sat en masse projekter i gang. Hvorfor gør I egentlig det? I har jo selv arbejdstøjet på - I går i marken, I graver - det er ikke den præsterolle, man normalt møder!
Der er et vældigt pres på os fra befolkningens side: gør nu noget, find et projekt, der kan gøre deres tilværelse mere menneskelig. Det er vores erfaring, at i det omfang, vi er villige til at få beskidte hænder og få hård hud på hænderne, kan man også få talt om andre ting. Så bliver folk lydhøre over for det, man siger. De siger: Han forstår vor verden. Han véd, hvordan vi lever. Så kan det godt være, at han siger noget til os, som vi ikke forstår, som vi gerne vil forstå. Det er så min erfaring, når man har stået i kartoffelrækkerne sammen med dem og har arbejdet en hel dag, så er det nemmere at få talt om andre ting.

Caritas Danmark har du kendt gennem mange år, og mange danskere kender dig. Hvad betyder denne kontakt til Danmark - især den gennem Caritas?
Min første kontakt med Caritas var at opleve pastor *Knud Ballins* store ildhu. Han kunne tage disse problemer til sig og føle dem som sine egne. Han brændte for at lindre nøden.

Man forstår at involvere verden. Det er ikke en diskussion på højt niveau. Man føler med de mennesker. Jeg synes det er et stykke kirkeligt liv... som vi gerne ville leve, hvis vi kunne leve det ideelt: det at være kirke. Caritas investerer mere end blot viden og penge osv. De tager sig også af de små. De har bevaret den evne, at have øje og evne for småhistorier, småproblemer og mange gange også enkeltpersoner.

Hvis Caritas ikke var der, så manglede der en institution, der var villig til at bevæge sig ned på et plan, hvor man egentlig ikke har store fordele eller får klapsalver ud af det. Og Caritas har vovet at begive sig ud dér, hvor staterne ikke kommer.

Kirken kan ikke undvære Caritas - det er helt sikkert. Caritas er for alle parter nødvendig. Kirken uden Caritas er ikke rigtig kirke.

Har de mennesker, der har fået hjælp gennem Caritas, nogen fornemmelse af, at der er nogle mennesker langt langt borte, der kærer sig om deres situation?
Jeg undgår at bibringe denne fornemmelse, fordi vi har erfaringen for, at det nemt kan skabe et underdanighedsforhold, hvor man skal være taknemmelig, og at der er andre folk, som hjælper mig. Vi undgår at tale om den dimension.
Vi, som står som administratorer af Caritas, føler det meget stærkere. Vi mærker, at der er mange anonyme gode mennesker, der står bagved. Måske kan man i en sætning sige en gang imellem til folk, at vi ikke er alene, og nu er der nogle gode mennesker, der har tænkt på mig, og som gerne vil være sammen med os.

Travlt forår for Tro og Lys Danmark

Økumenisk møde i København og retræte på Magleås

For Tro & Lys har der været flere gode begivenheder i dette forår. I marts mødtes i København Den økumeniske kommission for Tro & Lys. Fr. *Michael Bradley* deltog i i mødet som medlem af denne kommission, der også har medlemmer fra Nordirland, England, Sverige og Danmark.

På mødet blev det drøftet, hvordan Tro & Lys-medlemmer fra forskellige kristne kirker kan dele et sandt kristent venskab og samtidig være tro over for den kirke, de tilhører. Man blev enige om, at man skulle byde hinanden velkommen, opbygge et sandt venskab og bære og dele den fælles smerte, det er ikke at have et fuldt kirkeligt fællesskab.

Den nyvalgte koordinator for Tro & Lys i Danmark, *Eva Weiss Bentzon* får overrakt et lys af skotske *Ceeli Horsburgh*, der er nordeuropæisk zonekoordinator. *Fotos privat.*

Deltagerne i den økumeniske Tro & Lys rætræte på Magleås.

Nordisk økumenisk retræte

I dagene 24. til 27. april afholdt Tro & Lys en fælles nordisk økumenisk retræte med 55 deltagere på Magleås. Retræten blev ledet af Fr. *Jozef Larsen*, international Tro & Lys præst. Fr. Jozef, der er hollænder, har tilbragt mere end 20 år som missionær blandt de fattigste på Filippinerne. At opleve solidariteten mellem de fattige og ikke mindst lægfolkets gavmildhed rørte ham dybt. I ca. 10 år har Fr. Jozef været en del af Tro & Lys, hvis spiritualitet han brænder for. Siden han blev valgt til Int. Tro & Lys-præst i 1994, har han utrætteligt rejst rundt og inspireret mennesker ved sine foredrag i mere end 20 lande verden over. Når han er »hjemme« bor han på en husbåd nær Paris, hvor nogle præster byder unge mennesker, der ikke har fast holdepunkt i tilværelsen velkommen, f.eks unge, der lige er kommet ud af fængslet. Det var med stor glæde vi bød ham velkommen til Danmark.

Retrætens tema

Temaet for retræten var: »Jesus og Tro & Lys«. Den var bygget op på en måde, så vi fik noget med hjem, vi kunne arbejde videre på. Vi fordybede os i bibeltekster og oplevede Guds betingelsesløse kærlighed til os, lige som vi er. Vi hørte og fortalte selv små historier, som vi også fordybede os i spirituelt. En historie, som ved nærmere eftertanke havde en dyb mening, f.eks. hvordan mennesker med et mentalt handicap har en indfølingsevne i visse situationer, der langt overstiger det såkaldt »normale«.

Fr. Jozef talte om, hvordan verden i dag tørster efter milde og ydmyge mennesker, der kan være gode hyrder for hinanden og hvor gensidig tillid hersker.

Hjertet i retræten var de små grupper, der mødtes dagligt og hvor deltagerne fortalte, hvilke indtryk foredrag m.m. havde gjort på dem. Fr. Jozef blev bedt om selv at komme med nogle kommentarer vedrørende retræten, de lød bl.a. sådan: »De vigtigste ting er sket på det ordløse plan, på hjertets plan, berigende med venner fra forskellige grupper og lande, tilstedeværelsen af fire andre præster - en af dem protestantisk - har givet en bred spirituel dimension og håb om deres eget dybere engagement i Tro & Lys. Den økumeniske dimension var til stor inspiration for mig.«

Ny koordinator

Den 4. maj valgtes *Eva Weis Bentzon* som ny koordinator for Tro & Lys i Danmark. Eva har været med i Tro & Lys i 13 år, hun var bl.a. med til at starte Tro & Lys-gruppen på Nørrebro og var dens første leder. Hun efterfølger Inge Switon-Rønnow på denne post.

Inge Switon-Rønnow
(Forkortet af red.)

Retrætens leder, Fr. *Jozef Larsen* snakker med en af deltagerne, *Michael*, der netop har lavet en fin tegning.

Biskop *Hans L. Martensen* og Fr. *Jozef Larsen* med ministranter ved lørdagens messe.

Magleås sommerarrangementer

Sommeruge

6. juli - 13 .juli 97 Pris,voksne : kr. 1465.-
Børn : 12 - 15 år 765,- / 3 - 11år 465.- /0 - 2 år gratis

Du som giver os liv og gør os glade.
Sommeruge på Magleås for familier og andre interesserede - unge og gamle.
Liturgi, temaarbejde, aftenhygge og udflugt. Oplæg for de voksne og særligt program for børnene.
Ledere: sr. ***Hildegard Doods*** **og** p. ***Niels Engelbrecht***

Højskoleuge

27 . juli - 2. aug. 97 Pris: 2250.- el. 1950.- dobbvær.

Katolsk identitet - hva' det ?
Under synsvinklerne *Os og hinanden*, *Os og de andre*, *Os og Vorherre* vil højskoleugen lægge op til en drøftelse af katolsk identitet i nutidens Danmark.
Katolsk identitet - er det en entydig størrelse ? og hvorfor volder denne identitet tilsyneladende en del katolikker (mange ?) besvær ? Emnet vil blive belyst både bibelsk, kirkeligt, økumenisk og historisk.
Ugen vil forsøge at være et væsentligt bidrag til en begrebsafklaring og til en personlig refleksion. I ugen indgår en fælles udflugt til kirkehistorisk interessante steder på Sjælland.
Ledere: lærer ***Hanne Brixtofte Petersen,***
pastor ***Jesper Fich*** og leder af pastoralcenteret ***Erling Tiedemann.***

Pensionistugen

3. aug. - 9. aug. 97 Pris: 1950.- el. 1650.- dobbvær.

Og så er der naturligvis **Pensionistugen.** Kom og nyd Magleås' dejlige omgivelser og hyggeligt samvær med andre trosfæller. Hver dag vil der, foruden Den hl. Messe være et fællesarrangement, ligesom ugen også indeholder en busudflugt.
Ledere: sr. ***Clementine og Ellen Marie Lebahn***

Yderligere oplysninger kan fås hos
Centerleder Elin Udam, tlf. 42 81 07 15
Magleås, Høsterkøbvej 6, 3460 Birkerød
Tilmelding sker v/ indbetaling af kr. 200.-
v/ check el. på giro 428 44 29.

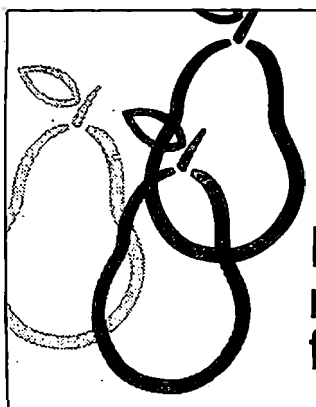

Revision med sund fornuft...

Professionel assistance i alle revisions- og regnskabsmæssige forhold samt økonomisk rådgivning.
Dansk landsdækkende organisation med 9 afdelinger.
Flere end 3.800 bruger os allerede.
Vi tilbyder også Dem et kvalificeret og tillidsfuldt samarbejde.

rvt revision
Statsautoriseret revisionsaktieselskab

De finder RVT revision a/s i:

København	tlf. 33 26 70 00	Skærbæk	tlf. 74 75 18 00
Tåstrup	tlf. 42 52 08 00	Vejen	tlf. 75 36 02 11
Vordingborg	tlf. 53 77 11 66	Århus	tlf. 86 28 48 44
Odense	tlf. 66 15 85 55	Holstebro	tlf. 97 41 22 11
		Aalborg	tlf. 98 18 41 22

I dag forsikrer vi alt!

ALM. BRAND

Europa samles i Graz:

Økumenisk møde står helt i forsoningens tegn

I mange bispedømmer forberedes det store økumeniske arrangement i Graz, Østrig. Der ventes omkring 700 delegerede fra hele Europa. Biskop *Czeslaw Kozon* har udpeget *Nik Bredholt*, formand for Justitia et Pax og *Anton Dekkers* S. J. til at repræsentere vort bispedømme. Billedet er fra en pressekonference i Frankfurt, hvor programmet præsenteres. *Foto KNA.*

(KNA) - Omkring 700 officielle repræsentanter for de forskellige kirker, deriblandt adskillige biskopper og kirkeledere, ventes til Graz i Østrig i dagene 23. - 29. juni. Derudover ventes flere tusinde deltagere og særligt indbudte gæster fra både øst og vest. »Forsoning - Guds gave og kilden til nyt liv« er temaet for det økumeniske møde for hele Europa. For arrangementet står de europæiske kirkers konference, KEK, som er en evangelisk-luthersk sammenslutning, i samarbejde med det katolske CCEE, de europæiske bispekonferencers råd.

Allerede nu arbejder en redaktion og seks arbejdsgrupper på slutdokumentet. Det første udkast fylder 30 sider og viser i forskellige perspektiver, hvordan kristne kan arbejde i forsoningens tjeneste. Indkomne kommentarer skal derefter indarbejdes, således at et andet udkast kan danne grundlag for drøftelserne i Graz og munde ud i en fælles sluterklæring.

De mange borgerkrige, 'heksekedler' og forskellige former for ulighed viser, at der er brug for forsoning i Europa. Det er udgangspunktet for det første udkast. Nu, da vi snart går ind i det tredje årtusind, bør netop kirkerne gøre alt, hvad der står i deres magt, for at det 20. århundrede, som har været fuldt af krige og rædsler, kan slutte fredeligt, værdigt og retfærdigt, lyder opfordringen. I en verden, hvor 'magt' forstås som en nådesløs kamp imellem 'vindere' og 'tabere', er forsoningens magt en kilde til ærgrelse og en provokation, hedder det i udkastet. 'Forsoning' skal forstås som et radikalt brud med voldens onde cirkel og dens stadige søgen efter nye ofre. Udkastet giver udtryk for taknemmelighed over for »enhver kvinde og enhver mand, som gengælder ondt med godt og igen og igen forsøger at vinde sine fjender med venlighed og med kærlighed« og alle politikere og kirkelige ledere, der har gjort en indsats for forsoning mellem folk og mellem kirker.

Seks samtalegrupper

Der vil være seks forskellige samtalegrupper på mødet i Graz: 1) Søgen efter synlig enhed mellem kirkerne, 2) Dialog med religioner og kulturer, 3) Indsatsen for social retfærdighed og ikke mindst for at sejre over fattigdom, marginalisering og andre former for diskrimination, 4) Indsatsen for forsoning mellem folkeslagene og især for ikke-voldelige konfliktløsningsmodeller, 5) En ny, økologisk ansvarlig handlemåde, som særligt tager hensyn til kommende generationer, og endelig 6) Retfærdighed i forhold til de andre verdensreligioner. I udkastet til slutdokument er der også oplæg til disse samtaleemner.

Om bestræbelserne på at opnå enhed mellem kirkerne hedder det, at der er mange tegn på håb i det økumeniske samvirke. Men forskellighederne bliver ikke forbigået i tavshed. Som et af disse problemer nævnes det spændte forhold mellem ortodokse og græsk-katolske kristne i lande som Ukraine, Rumænien og Slovakiet. Et andet er, at mindre, protestantiske kirker i Spanien og Portugal ofte føler sig forfordelt i forhold til den romersk-katolske flertalskirke. Der peges også på Nordirland, hvor katolske kristne undertrykkes af protestantiske herskere.

At kirkerne i Europa ikke kan anerkende hinandens embeder, er et tegn på den manglende enhed mellem kirkerne, hedder det i udkastets oplæg til samtale. Og anbefalingen lyder: Der er brug for langt mere teologisk og ekklesiologisk dialog på dette område, hvis man vil ud over forskellene. Der gøres desuden en hel del ud af, at kvinden forfordeles i mange kirker.

Udkastet går varmt ind for en intensiveret dialog med andre verdensreligioner og andre kulturer og tildeler samtalen med jødedommen en ubetinget højeste prioritet. Det »tynger vores samvittighed«, at de kristne kirker igennem århundreder har pådraget sig skyld over for det jødiske folk, hedder det. Den næsten fuldstændige tilintetgørelse af jøderne i dette århundrede betegnes som et barbari uden sammenligning. Men barbariet har »en lang forhistorie, som den europæiske kristenhed fra første færd har været en del af«.

Diakoni - at tjene

Nye, økonomiske tiltag betegnes som nødvendige skridt på vejen hen imod en verdensomspændende, social retfærdighed. Det understreges, at kirkerne skal tjene verden; diakoni omtales som et vigtigt element i den opgave, som Kristus har givet kirkerne. »Vores tro på forsoningens kraft indebærer en forpligtelse til et socialt engagement«, hedder det. At 'dække et langt bord, som når hele jorden rundt' og at finde ud af, hvordan det kan gøres konkret, er både en kollektiv og en individuel opgave, hedder det i udkastet.

Det understreges endvidere, at bestræbelserne på at finde sammen om et socialt charta skal udvides, så et sådant i stedet for EU kommer til at omfatte hele Europa.

I afsnittet om konflikthåndtering gøres opmærksom på, at Europa ser helt anderledes ud end ved det forrige møde af denne slags. Det var i Basel i 1989. De to ideologiske blokke, som dengang fandtes, eksisterer ikke mere. Til gengæld er der nu betydelig flere nationale og etniske - og væbnede - konflikter. I denne situation kalder evangeliet - det evangelium, som appellerer om ikke at anvende vold - på alle kristne kirker, hedder det.

Udkastet opfordrer til en kritisk analyse af, hvad der i grunden foregår i og iblandt de kristne og de kirker, for hvem national identitet betyder mere end kristen solidaritet. Mange vil fortsat føle sig usikre og derfor stræbe efter den nødvendige sikkerhed; udkastet foreslår derfor, at der udvikles et sikkerhedssystem, som *er der*, men som ikke virker som en provokation. Det nævnes, at spørgsmålet om NATO's rolle og udvidelse ikke er uden betydning i denne sammenhæng.

Skaberværket

På baggrund af det, man besluttede i Basel i 1989, tillægges miljø- og naturbeskyttelse stor betydning i udkastet. Det beklages, at mange punkter går igen på dagsordenen til mødet i Graz - fra en opfordring til drastisk at reducere energiforbruget til beskyttelsen af regnskoven.

Kirkerne og de kristne er endnu ikke blevet eksponenter for »en ny måde at leve på, som skåner miljøet og værner om skaberværket«, de gør ikke nok for at omsætte deres smukke erklæringer i praksis, lyder kritikken. Men hvordan man end vender og drejer det, har kirkerne ifølge udkastet et »profetisk ansvar« over for de stadigt større økologiske problemer. Hvert eneste tegn på ødelæggelse skal mødes med et budskab om håb, og i deres dagligdag skal de kristne aflægge et troværdigt vidnesbyrd, hedder det.

Endelig skal kirkerne, som kender til den åndelige dimension i tilværelsen, arbejde for, at gudstjeneste, bøn, kontemplation og liturgi bliver integrerede dele af et liv, som står mål med fremtiden, og som bevarer skaberværket.

Vi mødes på Agora

Men ved siden af de officielle samtalegrupper vil Graz byde på et omfattende 'udenomsprogram'. Det, der tidligere kaldtes 'mulighedernes marked', hedder nu 'de forsonende initiativers Agora'. I det klassiske Athen var Agora et af de steder, hvor 'man' mødtes, og hvor dele af demokratiet udspillede sig.

En kongreshal er specielt indrettet til, at økumeniske grupper og initiativer fra alle dele af Europa kan mødes og vise, hvad de gør i forsoningens tjeneste, og sætte deres egne samtaler og diskussioner i gang. I umiddelbar nærhed af kongrescentret i Graz, hvor størstedelen af aktiviteterne finder sted, etableres et spirituelt centrum, hvor man især kan møde præster og ordensfolk.

Midt i kongrescentret vil der være et 'stille rum', og i samtlige byens kirker vil der være gudstjenester, bibellæsning og bøn i de sene nattetimer.

Bolig søges

Lejebolig i Københavnsområdet

Min 60 kvt.m. med toilet og bad.
Mdl. leje max. kr. 4.000,-.

Tlf. 31 39 18 90 efter kl. 17.

I anledning af

biskop Hans L. Martensens 70 års fødselsdag torsdag den 7. august 1997

indbydes hermed til festmesse samme dag kl. 17 i Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, København V. med efterfølgende reception.
Alle er hjerteligt velkomne!

Biskop Martensen ser meget gerne, at gaver til ham indbetales til hans kursus- og retrætefond. Eventuelle gavebeløb kan enten gives kontant ved receptionen eller indbetales på Ansgarstiftelsens girokonto 500 1471 mærket **»Biskop Martensens kursus- og retrætefond«.**

Et frisk og fornyende pust både i dansk kirkeliv og i gadebilledet i Næstved. Kronen med Kristi sårmærker er det mest iøjnefaldende, men glæde og gæstfrihed hører også til Birgittasøstrenes kendetegn. *Fotos: Maria Jørgensen.*

Der er ingen vej udenom

- i hvert fald ikke når det er Gud, der kalder. Det er hemmeligheden bag det kontemplative liv - og det er derfra, kraften kommer, siger priorinden for Birgittasøstrene i Næstved

Af Maria Jørgensen

»Der er nogen af dem, der er levende«, hviskede en femårig til sin far ved synet af to Birgittasøstre. - »Det er nogen fra middelalderen«, havde en mor svaret sin lille datter, som fik øje på de noget usædvanligt klædte damer i et tog. Men søstrene, som måtte forlade Danmark efter reformationen og vendte tilbage i 1995, er blevet godt modtaget af unge og gamle, af katolikker og ikke katolikker. En ikke spor katolsk pige var så positivt nysgerrig, at hun 'gik i kloster' i sin erhvervspraktik, boede på et af søstrenes gæsteværelser og fulgte med i deres dagligdag.

Tre kontinenter er forenet i det lille kloster i Næstved. Fem af søstrene, en fra Mexico, en fra Tyskland og tre fra Indien arbejder ihærdigt på at lære (mere) dansk. De klarer det rigtig fint, men indrømmer gerne, at det er svært. Priorinden, sr. Aloisia, er dansk, et barn af efterkrigstiden - og alle seks er sprængfyldt af godt humør. At det er »nogen fra middelalderen« er måske ikke helt forkert. For selv om søstrene hverken kan eller vil skrue tiden tilbage, repræsenterer de al den livskraft, som var i Birgitta og i hendes samtid.

Begge ben på jorden

Den hellige Birgitta er født i 1303 og var af folkungeslægt, den svenske kongeslægt. Hun blev gift i en meget ung alder, blev mor til otte børn og er den eneste kvindelige, nordiske helgen, der har grundlagt en orden. Priorinden betegner hende som en dame med begge ben på jorden og med hovedet i himlen. Hun var lille og kraftig, det ved man fra skeletfundene, og hun var sikkert ikke altid behagelig at være i selskab med, fortæller sr. Aloisia; for Birgitta kunne gennemskue folk!

Hun oplevede de samme glæder og de samme sorger som enhver anden mor. Et lykkeligt ægteskab, bekymring for større børn, hvis tilværelse var problemfyldt, og småbørn og ufødte, som også stillede krav til deres mor. Som 40-årig blev hun enke og fordelte, hvad hun ejede, mellem sine børn. Herefter levede hun selv i fattigdom; nu var der ting, der havde større betydning end gods og guld.

Fornyelse

Den hellige Frelsers Orden - sådan skulle den hedde, fordi den er grundlagt af frelseren til hans moders ære - var noget nyt i Norden, fordi dens dobbeltkloster var for både mænd og kvinder. Hver for sig, forstås; både i kirken og i klostret havde de hver sit sted at være. Der var brug for præster og selvfølgelig også for mandfolk til hårdt, fysisk arbejde, men det var abbedissen, der havde den overordnede ledelse. Dobbeltklostre havde deres tid; sr. Aloisia forklarer med et smil, at mænd og kvinder jo ikke længere er afhængige af hinandens arbejdskraft. Men i Californien er den mandlige gren genopstået, tilføjer hun.

I klosterreglen, som blev stadfæstet i 1370, kan man blandt andet læse, at præsterne hver søndag skulle udlægge evangeliet på folkets modersmål. Og prædiken skulle være, så folk kunne forstå den - hverken højtravende eller kedelig.

Birgitta holdt også et vågent øje med paverne, og hun sagde, hvad hun mente; det var hende, der fik dem fra Avignon tilbage til Rom. Der var endnu halvandet århundrede til det, som senere er blevet kaldt reformationen. Men man kan bestemt sige, at Birgitta gik foran i reformatorernes række, mener sr. Aloisia.

Hjem til Sverige

Foran gik også *Elisabeth Hesselblad*, som har lagt navn til den gren af ordenen, som søstrene i Norden tilhører. Hun døde i 1957 og nåede altså ikke at opleve det seneste koncil, men hun var en pioner inden for økumenen. Det var hende, der i 1923 bragte ordenen tilbage til Skandinavien efter reformationen. Til Sverige, naturligvis; for det var ikke bare hendes eget, men også Birgittas og dermed hele ordenens hjemland.

Som konvertit var Moder Elisabeth opmærksom på vigtigheden af at krydse konfessionelle grænser og opklare misforståelser; derfor skulle den åbne dør ikke kun gælde katolikker. Hun fik det hus i Rom, hvor Birgitta havde boet, tilbage til ordenen og gjorde det til et mødested for skandinaver, som af den ene eller anden grund opholdt sig i Den evige Stad. Nu skulle der holdes julefest for skandinaver anden juledag og selvfølgelig også luciafest - den er indbegrebet af svensk 'før-juleri'. Huset er også søstrenes moderhus. Det er her, de unge søstre gennemgår noviciatet - i hvert fald for Europas vedkommende, fortæller sr. Aloisia.

Elisabeth Hesselblads gren tæller omkring 500 søstre, fordelt på 30 klostre i Europa, Amerika og Asien. Det er en ny gren på den gamle stamme, fortæller sr. Aloisia, men alle Birgittasøstre i verden tilhører én og samme orden. Den er universel, men den er også nordisk. Og derfor kommer alle søstre på et eller andet tidspunkt til Norden.

De åbne døre

En eller anden form for herberg driver søstrene alle vegne. I Mexico City og i Bangalore i Indien har de studenterhjem for piger. En del ældre mennesker har slået sig ned hos søstrene i Djursholm i udkanten af Stockholm. I Næstved har de syv gæsteværelser, som kan benyttes til nogle stille dage, til en overnatning på en længere rejse - eller hvad man nu måtte ønske. Priorinden fortæller, at en bus fuld af finner på vej til Lourdes 'mellemlander' i Næstved en af de nærmeste dage, og peger på vandrehjemmets flag, som vajer et par gader væk. Så bliver nogle af dem indkvarteret dér, siger hun; søstrene har en god kontakt med vandrehjemmet.

Kontakterne kommer næsten af sig selv. Skoleklasser kommer myldrende, og ofte dukker læreren op nogen tid senere, fordi han kunne lide at være der. Søstrene møder andre mennesker på sprogskolen, eller folk har hørt om dem ad omveje.

»*Skal* man gå i kapellet, eller *må* man gerne?« havde en af gæsterne spurgt. Sr. Aloisia har flere gange mødt folk, som - ifølge deres egen opfattelse - ikke var troende, netop i kapellet. Ofte er de søgende uden rigtig at gøre sig det klart. Men man skal ikke trænge sig på, understreger hun, og slet ikke her i Skandinavien. Mange gange trænger folk også bare til at stresse af og få hverdagen lidt på afstand, så de bedre kan se, hvad den består af.

Herre, vis mig vejen...

Nok er døren åben, men klausuren er søstrenes private hjem. Ellers er det helt umuligt at leve det kontemplative liv, som gør, at der er noget at komme efter. Og det er jo netop i bønnen, at søstrene henter den kraft, som er nødvendig, fortæller sr. Aloisia. Hun er ikke spor forbavset over, at det er de kontemplative ordner, der oplever den største tilgang. Hvis man går i kloster, er det jo ikke for at gøre alt muligt andet, siger hun. - At være lærer eller sygeplejerske er så travl en gerning, at den kan være svær at forene med et klosterliv.

Hver morgen har Birgittasøstrene tilbedelse i deres lille kapel, som også danner rammen om deres korbøn. En gang om ugen er der messe i kapellet; de andre dage går de til messe sammen med Elisabethsøstrene i husets noget større kapel.

Det er så vigtigt, at 'telefonledningen' er i orden, konstaterer priorinden. Når det er tid at gå i kapellet, så er der ikke noget, der 'bare lige' skal gøres.

Hun kan nævne striber af eksempler på, at Gud ikke er sådan at rende fra, når han har en eller anden plan. Om det er en aktiv studentertilværelse med masser af fritidsinteresser, som man skal forlade for at gå i kloster, eller det er de dagligge, huslige gøremål, som må vige - når Gud kalder, så er der bare ingen vej udenom.

Det lyder smukt, men... - Jamen, der er ikke noget 'men'! Sr. Aloisia henleder opmærksomheden på Den hellige Birgittas bøn: »Herre, vis mig vejen og gør mig villig til at gå den«.

Søstrenes kapel er helt enkelt - ingen forstyrrende faktorer, som afleder opmærksomheden fra Vorherre. Alting skal være enkelt og praktisk - ifølge Den hellige Birgittas egne forskrifter.

Bøger og tidsskrifter

Levende Vand

Temaet er tilgivelse og skriftemål

Det andet nummer i år af tidsskriftet »Levende Vand« er udkommet. Temaet er »Tilgivelse og skriftemål.«

»Synd har altid noget med kærlighed at gøre. Tilgivelse har også altid med kærliged at gøre. Hvordan det? Har det med kærlighed at gøre, hvis en Mafia-boss har otte medarbejderes liv på sin samvittighed, hvis han er skyld i, at tusinder af unge er kommet i morfin misbrug, og hvis han har bedraget for millionvis af kroner? Har det med kærlighed at gøre? Nej, men det har med kærlighedens *fravær* at gøre. Overtrædelse af det grundlæggende bud: »Du skal elske næsten som dig selv!«

Sådan skriver biskop *Hans L. Martensen* i sin artikel »Evangelium og tilgivelse«. Med tekster fra evangelierne viser biskoppen evangeliernes holdning til syndserkendelse, anger og omvendelse og kommer i sin meget oplysende artikel også ind på tilgivelsens sammenhæng med et nyt liv, kirkens bodspraksis, udsoningen med de andre og på Kristus, der er vor retfærdighed og fred.

Det personlige skriftemål

Hæftets anden artikel, der er skrevet af pater *Wilfrid Stinissen* ocd, omhandler »Skriftemålet - forsoningens sakramente«.

Det traditionelle, individuelle skriftemål er blevet et problem. Pater Stinissen har forsøgt at give en forklaring og kommer ind på en række forhold, der spiller en rolle i denne forbindelse.

Det personlige skriftemål er imidlertid yderst værdifuldt for det åndelige liv, for det gør omvendelsen personlig, det gør tilgivelsen personlig og det giver sikkerhed for tilgivelse.

Skriftemålet burde kaldes forsoningens sakramente, mener pater Stinissen og pointerer iøvrigt, at skriftemålet også er opstandelsens sakramente, for opstandelsen vil få det sidste ord i vort liv og i vor historie. I stedet for at leve i fortidens skygge skal vi med fuld fortrøstning vende os mod fremtiden, for - som der står skrevet - »Se, jeg gør alting nyt!« (Åb. 21,5).

Hæftet afsluttes med en meditativ tekst af *Augustin* (+430) »Omvendelsens lykke«, samt en invitation til at deltage i en retræte 12.-14. september, hvor emnet er »Thérèse af Lisieux 1897 - 1997 - hendes liv og lære«.

Hæftet er et vægtigt bidrag for den enkelte troende til på ny at overveje skriftemålets betydning og til at genoptage en praksis, der måske er gledet i baggrunden.

ks

Katolsk Dialog

Dette nummer indledes med en artikel om et yderst interessant emne, nemlig Eukaristiens historie fra begyndelsen og til transsubstantiationen. Den er skrevet af professor *Karlmann Beyschlag* fra Erlangen, og er oversat og bearbejdet af Hans Thams Clausen. Flere vanskelige spørgsmål tages op.

Dernæst diskuterer *Carly Majholm* en ny struktur for læseordningen i messen. Der er brug for, at Bibelens skatte, i langt højere grad end det er tilfældet i dag, åbnes for de troende under messens liturgi. GT er ikke forældede tekster, men selvstændige dele af Guds åbenbaring, og nødvendige til forståelsen af Jesus som historisk person. Og Carly Majholm bringer et konkret forslag til en ny struktur for læseordningen, hvor Torah'en og Evangelierne får lige stor vægt og tænkes læst fortløbende over en treårig periode.

Så bringer *John-Erik Stig Hansen* et livligt interview med *Bjørn Højbo*, en af bispedømmets gamle vismænd. Det er sprudlende og skægt. En kortfattet selvbiografi uden selvhøjtidelighed. Det vil stå som en klassiker i Katolsk Dialogs historie.

Og endelig har jeg begået en artikel, der hedder Læremyndighed bygger på indsigt. Artiklen bygger på mange af vores nyere teologers tanker, og skelner mellem læreembedet, der giver retten til at belære, og læremyndigheden, der giver evnen. Denne evne opnås kun ved anstrengelse og ved kommunikation mellem kirkens tre læreembeder: Guds folk, teologerne og biskopperne. Kun ved effektiv kommunikation bygges indsigten og dermed læremyndigheden op - med hjælp fra Helligånden. Og Peterstjenestens fornemste opgave er måske netop kommunikation.

Ove Leerbeck

Ord på vejen

Der er netop udkommet et nyt nummer af prædiken-tidsskriftet »Ord på Vejen«.

P. Christian Noval indleder med en prædiken til Kristi Legeme og Blods fest.Der er desuden prædikener af præsterne Andrzej Papuga, Guido Kreienbühl, Poul Clausen, biskop Czeslaw Kozon , Bjørn Højbo m.fl. samt nogle lægfolk, bl.a. Keld Dahlwad, Stig Holsting o.a. Hæftet kan købes ved henvendelse på tlf. 42 86 35 46.

ks

Nyt fra Niels Steensens Bibliotek

Niels Steensens Biblioteks nyheder omfatter denne gang følgende:

Professor *Olaf Pedersen* har skrevet et omfattende værk med titlen »Naturerkendelse og Theologi i historisk belysning«. Et helt igennem stort arbejde såvel i omfang som kvalitet. Se iøvrigt Eva Nordentofts anmeldelse i KO nr. 6 fra 16. april.

Pastor *Benny Blumensaat* som er præst i menigheden i Køge og som i Bispedømmet vel nok af de fleste er kendt for sin hengivenhed for Gudsmoder Maria og pilgrimsvalfarter til Medjugorje har givet NSB lov til at udlåne hans afslutningsopgave fra Allen Hall i London hvor han fik sin uddannelse, så NSB`s lånere får mulighed for at læse en samlet fremstilling og oversigt over de af Kirken anerkendte Mariavalfartssteder i Europa + Medjugorje. Opgaven har titlen »Apparitions of the Blessed Virgin Mary from Rue du Bac to the present: Theological evaluation and spiritual significance«.

Af skønlitterære nyheder kan nævnes at NSB har anskaffet sig nogle gode kriminalromaner af den engelske forfatterinde *Ellis Peters* i dansk oversættelse, som skriver nogle dejlige stemningsmættede kriminalromaner som foregår i middelalderen og hvis hovedperson er Benediktinermunken Broder Cadfael. Romanerne kan sammenlignes lidt med G.K. Chesterton's Father Brown bøger.

Foreløbig er der på NSB indgået følgende titler: »Stedsønnen fra Mallilie«, »Sankt Peters marked« og »En udstødt vender tilbage«.

Desuden findes der også to titler på originalsproget nemlig: »One Corpse Too Many« og »The Summer of the Danes«.

Den kendte schweitziske teolog *Hans Urs von Balthasar* har et omfattende forfatterskab og nu er der på norsk udkommet et udvalg af hans arbejder der drejer sig om at opnå en dybere erkendelse og forståelse af emner som bl.a Gud, Jesus og hans betydning før og nu, Kirken og dens væsen og struktur samt endelig Fuldendelsen herunder betydningen af Helvede , skærsilden , Opstandelsen og det evige liv. Bogens titel er »I Troens fylde« og er oversat til norsk af Gunnar Wicklund-Hansen.

Ligeledes på norsk er udkommet en bog af pater *Aage Hauken* med titlen »Moderne Kirkefedre« hvori han behandler 4 betydende teologer nemlig Kardinal *John Henry Newman, Marie-Joseph Lagrange, Henri de Lubac* og *Hans Urs von Balthasar* og den betydning de hver især har haft på forskellige områder indenfor Kirken. For Newmans vedkommende er hans betydning centreret omkring Kirkehistorien og kirkefædrende som var baggrunden for hans konversion, idet han måske mere end så mange andre så betydningen af traditionen og linien fra den af Kristus indstiftede kirke til den Hellige Katolske kirke.

Lagrange reformerer på datidens (1800 tallets) måde at se på Bibelteksten og hele spørgsmålet om hvordan man tolker og ser på Biblen. Hele det arbejde han påbegyndte afstedkom udgivelsen i 1966 af »Jerusalem-Biblen« som trods af at den er uhyre læservenlig også kan bruges i studiesammenhæng.

Lubac's betydning og bidrag ligger i det faktum at han mere end så mange andre forstod betydningen og vigtigheden af at søge tilbage til kilderne (»Ad fontes«, hvilket betyder kildegranskning).

Hans Urs von Balthasar går så at sige ind på de øvriges områder, men hans betydning ligger mere på det spirituelle plan, idet han var formidler og vejleder for mystikeren Adrienne von Speyer som var begavet med mange usædvanlige evner så som synskhed og helbredende evner.

Keld Dahlwad

Bistand

Katolsk menighedspleje
Bredgade 69 A, 1260 København K.
Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. telefon 33 15 23 03. Postgiro 6466397

Lægdominikanerne i Danmark
Er du interesseret i Dominikanerordenen?
Ønsker du at vide,
hvad lægdominikanerne står for?

Fredag den 13. juni kl. 18
kan du møde pater Patrick-Dominique Linck, O.P. fra Lund i præstegården bag Skt. Ansgars kirke, Bredgade 64, 1. sal.

Valfarter

VALFART
Med bus til Polens største helligdomme

8. - 17. september 1997

Vi vil gentage succesen fra sidste år og besøge:
- Lichen
- Czestochowa (den sorte Madonna)
- Krakow (Salige Sr. Faustina)
- Warszawa (F. Popieluszko)
- Niepokolanow (Hl. Maximilian Kolbe)
- Endvidere vil vi se forskellige kirker og klostre etc.

Pris: kr. 3.800 med halv-pension på I. klasses hoteller (dobeltvær.)

Arrangør og tilmelding: Erik Hein
Holger Danske Bustrafik A/S
42 81 22 44

Rejseleder Gosia Gatzwiller
Valfartspræst: Martin Bergsøe (43990728)

Møder og arrangementer

Kirkekoncert som aftensang

i Vor Frue Kirke i Århus
Søndag den 22. juni kl. 20.00

afholder kirkens kantori (23) sommerkoncert under ledelse af organist og korleder Olav K. Mielke-Jepsen. Der synges traditionen tro gregorianske satser, engelske davidssalmer, hymner, motetter, danske sommersange, 8-stemmigt korværk, Ad Vesperas Beatus vir af T. L. de Victoria, Mozarts Lacrimosa for kor, sopransolo, orgel og stryger samt sopransolo Händels Largo. Der er gratis adgang til koncerten. Programpris kr. 15,00.

Olav K. Mielke-Jepsen

Det sker på Magleås

To. d. 12. - fr. d. 13.6.:
Ergoterapeuterne

To. d. 12. - fr. d. 13.6.:
Den sociale Ankestyrelse

Fr. d. 13.6.:
Caritas Danmark

Ma. d. 16. - ti. d. 17.6.:
Marguritten

Ti. d. 17. - on. d. 18.6.:
Team Danmark

Fr. d. 20. - lø. d. 21.6.:
Kirkefonden

Ma. d. 23.6.:
Midsommertræf
(se annonce i »katolsk orientering«)

DUK-kalender

BØRNELEJR 1 den 21.6.-28.6.97.
Ømborgen, Lindholmvej 13, 8660 Skanderborg.
Tlf. 86 89 81 27.
Alder: 8-12 år.
Lejrchef: Erik Smitshuysen.
Pris: kr. 600,- + kr. 150 for fællesrejse.
Depositum: kr. 200,- betales ved tilmelding.
Tilmelding hurtigst muligt.

BØRNELEJR 2 den 27.7.-3.8.97.
Bemærk ny lokalitet og ændret dato for lejrens begyndelse og slutning
Natelunden, Sandskrænten, 2850 Nærum.
Tlf. 42 80 28 65.
Alder: 7-10 år.
Lejrchef: Bo Jensen.
Pris: kr. 600,- + kr. 150 for fællesrejse.
Depositum: kr. 200,- betales ved tilmelding.
Tilmelding hurtigst muligt.

ROSKILDE FESTIVAL den 22.6.-30.6.97.
Alder: 18-30 år.
Lejrchef: Per Vinter Christensen, Bent Lundorf og Charles McCarthy, ofm.conv.
Pris: 450,-.
Depositum: kr. 200,- betales ved tilmelding.
Tilmelding hurtigst muligt.

Kalenderen fortsætter i næste spalte.

DUK-kalender fortsat

MIDILEJR den 28.6.-5.7.97.
Ømborgen, Lindholmvej 13, 8660 Skanderborg.
Tlf. 86 89 81 27.
Alder: 13-15 år.
Lejrchef: Karina og Philip Ryom.
Pris: kr. 700,- + kr. 175 for fællesrejse.
Depositum: kr. 200,- betales ved tilmelding.
Tilmelding hurtigst muligt.

JUNIORLEJR den 5.7.-12.7.97
Kun få pladser tilbage.
Ømborgen, Lindholmvej 13, 8660 Skanderborg.
Tlf. 86 89 81 27.
Alder. 14-17 år.
Lejrchef: Nik Bredholt.
Pris: kr. 700,- + kr. 175 for fællesrejse.
Depositum: kr. 200,- betales ved tilmelding.
Tilmelding hurtigst muligt.

KANOLEJR den 4.7.-12.7.97
Sverige.
Alder: 18-25 år.
Lejrchef: Andreas Hoel.
Pris: kr. 1.200,- + kr. 175 for evt. fællesrejse til København.
Depositum: kr. 500,- betales ved tilmelding.
Tilmelding hurtigst muligt.

LETLANDSPROJEKT den 19.7.-27.7.97.
Klitborg, Klitborgvej 23, 4500 Nykøbing S.
Tlf. 53 41 08 07.
Alder: 18-35 år.
Lejrchef: Maurits Wiuff.
Pris: kr. 700,- + kr. 175 for fællesrejse (dog kr. 225 for dem over 30 år).
Depositum: kr. 200,- betales ved tilmelding.
Tilmelding hurtigst muligt.

MULTILEJR 19.7.-27.7.97
Ømborgen, Lindholmvej 13, 8660 Skanderborg.
Tlf. 86 89 81 27.
Alder. 0-100 år.
Lejrchef: Ulla Rolvsen.
Pris: Voksne kr. 700,-.
7-13 år kr. 600,-.
2-6 år kr. 500,-.
0-1 år kr. 200,-.
Depositum: kr. 200 pr. person betales ved tilmelding.
Tilmelding hurtigst muligt.

WORLD YOUTH DAY den 18.8.-24.8.97.
Paris, Frankring.
Alder: 18-34 år.
Lejrchefer: Maurits Wiuff, Katja Günther og Charles McCarthy, ofm.conv.
Pris: kr. 1.300,-.
Depositum: kr. 500,- betales ved tilmelding.
Tilmelding hurtigst muligt.

VIETNAMESISKE LEJRE

VIETNAMESISK BØRNELEJR den 12.-17.7.97
Ømborgen, Lindholmvej 13, 8660 Skanderborg.
Tlf. 86 89 81 27.
Arrangør: VU.

VIETNAMESISK UNGDOMSLEJR 19.-25.7.97.
Højbjerg i Martofte.
Arrangør: VU.

Samtlige priser er for medlemmer af DUK. Ikke medlemmer betaler kr. 100,- mere i gebyr for weekender og kr. 300,- for lejre.
Afbud: Tilbagebetaling af gebyr sker normalt ikke efter sidste tilmeldingsfrist.

Jeg tilmelder mig:

Arrangement:.....

Dato:.....

Navn:.....

Adr.:.....

Postnr./By:.....

Fødselsdato:.....

Telefon:.....

Katolik: Ja:..... Nej:.....

Deltager i fællesrejse:.....

Ankommer selv:.....

Postgirokonto 9 08 32 94
Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Bredgade 67, 2.th., 1260 København K.
Tlf. 33 14 77 07

Dalum Retræte for mænd afholdes på Dalum Kloster

fra den 25.8. med ankomst senest kl. 17 til den 29.8. efter højmessen og morgenmad.

Retrætepræst: Sognepræst Martin Bergsøe.

Emne: At være som Gud har ønsket mig.

Prisen for opholdet er kr. 675,00.

Tilmeld dig ved at sende depositum kr. 100,00 i check til Børge Blans, Sejsvej 7, 8600 Silkeborg. Tlf. 86 82 28 92 eller 98 93 10 74. Der kan søges om tilskud til retræten.

Retræteudvalg: Walther Egger, Hillerød. Poul Wiisbye, Roskilde. Tage Gondek, Nykøbing F. Jens Åge Ibsen, Sønderborg. Børge Blans (udvf.), Silkeborg.

Diverse

Bekendtskab søges

39 årig katolsk kvinde søger troende mand på 40-45 år. Lad os mødes og se, om kemien passer.

Svar vedlagt foto til »katolsk orientering«, Vesterbrogade 28, 4., 1620 København V. billet mrk. 1443.

Bolig i Odense søges

Familie med 1 barn søger bolig til leje eller køb i Odense og omegn.
Ring til Johanna og Mikael på tlf. 97 35 29 33.

God læsning/stavning giver selvtillid
- også lektiehjælp i alle fag efter den kendte FEGU-metode. Få et uforpligtende interview.
Speciale: Elever, der er gået i hårdknude.
Pris: 135 kr./timen.
Tlf 35 37 23 30 onsdag-fredag.

Katolsk Menighedspleje søger værelser til unge

Til unge under uddannelse søger Katolsk Menighedspleje værelser el. lejl. i hele Storkøbenhavn. Gratis for begge parter formidles kontakt mellem udlejer og lejere. Ønsker De at udleje eller leje - ring til Katolsk Menighedspleje 33 15 23 03 kl. 14-16 tirsdag og torsdag.

Testamente
til fordel for Den katolske Kirke Ansgarstiftelsen

Man kan støtte Kirken ved at indsætte den som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift
Kirken modtager det fulde beløb.

Gratis advokatbistand
Det anbefales at lade en advokat oprette testamentet.
Udgifterne til salær refunderes af bispekontoret.

Yderligere oplysninger
Katolsk Bispekontor
Bredgade 69 A, 1260 København K
Tlf. 33 11 60 80.

Døde

R.I.P.

Vor kære bror, morbror og farbror

Bolles Wisniewski
Nivå

* 7.12.19, er afgået ved døden den 16.5.97

På familiens vegne
Helena Wisniewska

Bisættelsen har fundet sted.

Salg og service

Advokataktieselskabet
Linde & Altschuler
Esplanaden 6
1263 København K

Vi tilbyder erhvervsretlig rådgivning og juridisk bistand til private.

Vi kan herunder bistå Dem med virksomhedsoverdragelser, retssager, inkasso, ejendomsadministration, handel med fast ejendom, testamenter og dødsbobehandling indenlands og udenlands.

Kontakt
advokat Finn Roger Nielsen
på tlf. 33 14 19 40.

Find *Deres* **bedemand** her:

Vanløse Ligkistemagasin
38 71 75 01
H.P. Baltzer & Søn
Jyllingevej 8
2720 Vanløse

Tåstrup Bedemandsforretning
43 99 75 01
Sv.E. og B. Baltzer
Køgevej 40
2630 Taastrup

Også aften, week-end og helligdag kan De ringe og aftale et møde i Deres hjem eller hos os.

Hos medlemmer af Bedemændenes Landsforening har De tryghed for:

- professionel hjælp og rådgivnig ved begravelse og brænding.
- viden om en lang række forhold i forbindelse med dødsfald.
- fair forretningsmæssig og økonomisk behandling.

Rekvirer gratis pjecen
»NÅR NOGEN DØR...«

BENZONS BEGRAVELSES-FORRETNING

38 34 46 01 - 31 86 60 56

DØGNVAGT:
31 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelser og bisættelser ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Begravelses-forretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.
Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

DØGNVAGT
31 55 55 55

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 43 99 01 58

Annoncer i »katolsk orientering«
Tekstside-annoncer: kr. 6,- pr. sp./mm.
Rubrik-annoncer: kr. 5,- pr. mm.

BEGRAVELSER OG BISÆTTELSER
v/ bedemand Vagn Fondo
39 62 16 50
Reference: Sankt Joseph Søstrene
Bedemændenes Landsforening

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler

Wagn Adler

DØGNVAGT
39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
SØBORG HOVEDGADE 94

Guldager
stopper korrosion og fjerner kalk i større brugvandssystemer.
Tlf. 42 27 31 00

Murermester
Bernhardt Christiansen
Solbærvej 8, Sabro
Tlf. 86 94 82 10
Biltlf. 30 86 26 09

Murermester Keld Erik
JOHNSEN
Ankervej 12
Stubberup
4600 Nyk. F.
Medl. af BYG og Nykøbing F. Murerlaug
Om- og tilbygning - Reparationer
Alt tagarbejde
Tlf. 53 83 99 08
Vi lover godt håndværk og er omfattet af... BYG GARANTI ORDNING
Arbejde udføres overalt på Sjælland, Lolland og Falster

Malermester
VILLY HANSEN
Bredager 13 - 7120 Vejle Ø.
Tlf. 75 81 69 62 og 75 83 29 37

VICTOR NIELSEN
Stenhuggeri og Monumentforretning
v/ stenhuggermester Mohr
Vestre Kirkegårds Allé 28-32
2450 København SV
Tlf. 31 21 65 48 Fax. 31 21 80 32

Revision • Regnskab • Skat
REVISORGÅRDEN I ROSKILDE
Registreret revisor FRR
Jørgen Brangstrup
Skt. Olsgade 10 • Roskilde • 46 35 10 35
- det er altid sikkert med en registreret revisor

Pavens ønske for Storbritannien:

Økumenisk besindelse på fælles kristne rødder

London (KNA) - Pave *Johannes Paul II* opfordrer til en større økumenisk indsats i Storbritannien. I en hilsen i anledning af 1400-året for den hellige Augustin af Canterburys ankomst understreger paven, at jubilæet, som katolikker og anglikanere fejrer i fællesskab, gerne skulle føre til, at man på ny besinder sig på sine kristne rødder. Det kan få en gavnlig indvirkning på enheden, skriver paven i sit brev til kardinal *Basil Hume*, der er formand for den katolske bispekonference i England og Wales.

Samtidig opfordrer paven alle borgere i landet til at besinde sig på statens kristne grundlag og medvirke til opbygningen af et samfund, som er »baseret på ærlighed, medfølelse, retfærdighed og fred«.

Paven taler anerkendende om den indsats, som de første engelske missionærer gjorde; de har også været medvirkende til, at Europa blev kristnet, hedder det. Blandt de missionærer, hvis arbejde kan føres tilbage til de tidligste, engelske missionærer, nævner han Bonifatius, Walburga, Willibrord og Henrik.

Augustin slog sig ned i Canterbury

På pave Gregor den Stores opfordring begav den hellige Augustin sig på vej til England i 596. Han gik i land i Ramsgate ved Dover i 597 og slog sig ned i Canterbury i Kent. Her grundlagde han et kloster og blev senere udnævnt til den første ærkebiskop af Canterbury.

Højdepunktet af jubilæumsfestlighederne, som katolikker og anglikanere fejrer i fællesskab, var festgudstjenesten i Canterbury Cathedral den 26. maj. Her deltog dronning *Elizabeth II*, som er overhoved for den anglikanske kirke. Dagen efter mødtes katolske benediktinermunke fra hele Storbritannien til en højtidelig vesper under ledelse af kardinal Basil Hume.

Edith Stein ventes helgenkåret

Rom (KNA) - Pave *Johannes Paul II* forbereder nu helgenkåringen af *Edith Stein* (1891-1942), som var af jødisk herkomst og døde i Auschwitz.

Den polske dronning *Jadwiga* (1374-1399) blev helgenkåret i Krakow i forbindelse med pavens besøg. Hun var blandt andet medvirkende til, at Litauen blev kristnet, og hun støttede det religiøse og kulturelle liv i Polen.

Hvornår Edith Stein bliver helgenkåret, er endnu ikke fastlagt. Hun blev saligkåret i Köln den 1. maj 1987, og man havde ventet, at helgenkåringen ville finde sted i hendes fødeby Wroclaw den 1. juni i år.

Nyt bibelsk rejsemål:

Turister skal 'flygte til Ægypten'

Cairo (KNA) - Den hellige families flugt til Ægypten skal nu trække turister til landet. Rejsebureauerne opfordres til at arrangere ture, som appellerer til moderne turister, og som omfatter de steder, hvor Maria, Josef og Jesus var under deres flugt, meddeler turistministeriet i Cairo.

Meddelelsen fra ministeriet er en reaktion på ægyptiske avisers omtale af et kort over disse steder, som den koptiske kirke har udarbejdet på ministeriets foranledning. Kortet skal i nærmeste fremtid oversættes til flere sprog og distribueres, hedder det fra ministeriet.

Om flere kirker i Ægypten siges det, at de er rejst på steder, hvor den hellige familie søgte tilflugt, efter at Herodes havde givet ordre til børnemordet i Bethlehem.

Venskabsmedalje til katolsk præst

Havanna (KNA) - Den cubanske regering har tildelt en katolsk præst i Sydafrika sin såkaldte 'venskabsmedalje'. Pastor *Michael Lapsley* hædres for sin indsats i kampem mod apartheid og for sin kritik af USA's handelsboykot af Cuba, skriver det cubanske dagblad Granma. Præsten har også støttet revolutionen i Cuba, hedder det.

Lapsley blev forvist fra Sydafrika i 1976 og har siden boet i Zimbabwe. I 1990 mistede han begge hænder og det ene øje, da han åbnede et brev, som indeholdt en bombe.

Mother Teresa hædret

Washington (KNA) - I USA har senatet besluttet at tildele den 86-årige *Mother Teresa* flere udmærkelser. Ordensgrundlæggeren, som i 1979 fik Nobels Fredspris, skal blandt andet hædres med senatets guldmedalje. En anden udmærkelse blev overrakt ved en ceremoni, som blev holdt til Mother Teresas ære på Capitol den 5. juni.

Mother Teresa er på sin første udenlandsrejse efter en periode med alvorlig sygdom. Midt i maj rejste hun til Rom og derfra videre til Polen, hvor hun var samtidig med pave *Johannes Paul II*. Fra Polen ventes hun at flyve til USA.

San Damiano-kirken i Assisi er stedet, hvor Den hellige Frans modtog sit kald.

Assisi:

San Damiano er åben igen

Rom (KNA) - San Damiano-kirken i Assisi, som i nogle år har været lukket på grund af restaurering, er nu igen åben for publikum. Det var her, den hellige Frans modtog sit kald. P. *Hermann Schalück* fra franciskanerordenens øverste ledelse forestod genåbningen, som fandt sted i forbindelse med en festmesse.

Ifølge overleveringen var det i den lille, faldefærdige San Damiano-kirke, at Frans i 1205 hørte kaldet fra Gud: han skulle bygge kirken op på ny. Han sørgede først for, at kirkebygningen blev sat i stand, og tog derefter fat på den katolske kirke som helhed. Nu, små 800 år senere, er San Damiano igen blevet renoveret, denne gang med støtte såvel fra franciskanerordenen som fra den italienske præsident, *Oscar Luigi Scalfaro*.

Restaureringen har blandt andet omfattet freskerne og korstolene i udskåret træ. Derudover er der foretaget arkæologiske udgravninger under koret i den romanske kirke.

Muslimsk-kristen venskabsaftale:

En vigtig milepæl i dialogen

Wien (KNA) - Den katolske teolog og islam-ekspert *Adel Khoury* betegner den venskabsaftale mellem kristne og muslimer, som blev indgået på den anden islamisk-kristne konference i Wien, som en milepæl. Venskabsaftalen udspringer af et fælles ønske om at gøre op med fordomme om alt det onde, som 'de andre' i tidens løb har gjort, siger Khoury. Han tilføjer, at begge parter må vedkende sig de uretfærdigheder, de hver især har begået.

Khoury understreger, at indflydelsesrige muslimer har taget godt imod forsoningsinitiativet. Han tror, at »stadig flere kristne og muslimer vil gøre erklæringen til deres egen«, og mener, at man dermed vil være nået langt. Khoury håber især, at erklæringen vil få konsekvenser i det politiske arbejde. Nogle delegerede havde plæderet for, at den bilaterale aftale mellem muslimer og kristne også skulle have politiske konsekvenser.

Venskabsaftalen indebærer også, at årsager til konflikter skal ryddes af vejen som frugterne af historiens bitre erfaring, og at samarbejdsområder skal defineres med henblik på at etablere en bedre verden.

Menneskerettigheder og 'menneskepligter'

Khoury forklarede, hvad meningen var med en international aftale om menneskers forpligtelser i lighed med FN's menneskerettighedserklæring, en idé, som var opstået på konferencen. Det handlede bestemt ikke om, at menneskerettighederne skulle relativeres, så de for eksempel kun kom til at gælde for dem, der opfylder deres forpligtelser, sagde han. Tværtimod; menneskerettigheder måtte gælde under alle omstændigheder og ikke afhænge af, om man anerkender 'menneskepligterne'.

Initiativtagerne til erklæringen om menneskers forpligtelser havde haft de samme ting for øje, som er omfattet af den konciliære proces for fred, retfærdighed og bevarelse af skaberværket, konstaterer Khoury. Teologen understreger, at både kristne og muslimer repræsenterer disse værdier.

katolsk orientering

Redaktion:
Pastor Willem Wuyts *O. Praem.* (ansvarsh. redaktør).
Journalist Knud Helsted Kluge (Redaktionssekretær)
Redaktionelle medarbejdere: Kirsten Szarafin, Maria Jørgensen og Carly Majholm

Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28, 4.
DK-1620 København V. Telefon 31 211444.
Fax 33 244975 og 97 224054. E-mail: ko-press@inet.uni-c.dk
Udgiver: Ansgarstiftelsen, Bredgade 69 A, DK 1260 København K
Tryk: Dansk Avistryk, DK 2600 Glostrup. Oplag 17.000

Næste nummer udsendes den 25. juni

NR. 12 25. JUNI 1997 23. ÅRGANG

katolsk orientering

Pastoralrådets møde, side 2-3
Paven til eukaristisk kongres, side 7
Pax Christi Rundspørge, side 8
Det etiske råd, side 9
Orientering fra sognene, side 12-15

Pastoralrådet godkender nye vedtægter

Formands- og næstformandstitlen tilbage til de folkevalgte

Pastoralrådet har indstillet nye vedtægter til biskoppens godkendelse, vedtægter som biskoppen betegnede som »vores«. Moderator og vicemoderator får deres formands- og næstformands-'kasketter' igen, og biskoppen fører - ifølge kirkeretten - forsædet i pastoralrådet.

Dermed afstår biskop *Czeslaw Kozon* fra såvel formands- som andre titler. Han er biskop; det kommer af græsk og betyder 'den, der holder opsyn'.

Det største problem i debatten var, hvem der i givet fald ville kunne indkalde til ekstraordinære møder. Det kan biskoppen ifølge det, som skrevet står, og med hans samtykke også formanden. Samtykke kunne betyde, at biskoppen 'bare' var informeret, mente *Erik Schou*, mens det med *Jacob Thomsens* ord ikke kunne »erstattes af en godkendelse, en stiltiende, resignerende accept«. Kravet om samtykke betyder, at et klart ja fra biskoppens side en absolut betingelse, understregede han.

Vedtægterne træder i kraft, når de er godkendt og underskrevet af biskoppen. Dermed afsluttes det arbejde, som han gav bolden op til, da han gav vedtægterne af 30. april 1996 og samtidig lod forstå, at de ikke havde fundet deres endelige form.

En arbejdsgruppe, som nedsattes på pastoralrådsmødet i juni i fjor, barslede i efteråret med et første ændringsforslag; det indebar, at biskoppen var formand for pastoralrådet, mens moderator og vicemoderator blev kaldt formand og næstformand for forretningsudvalget. Forslaget blev forkastet, hvorefter det videre arbejde førte frem til det, som nu er godkendt. *mj*

Pastoralrådet viste stor interesse for nærværende blad, som var et punkt på dagsorden til rådets møde på Magleås den 7. og 8. juni. I midten ses chefredaktør *Willem Wuyts* O. Præm. Læs redaktionens indlæg side 6 og debatten side 7. *Foto Knud Kluge.*

Biskop Hans L. Martensen fylder 70 år

Biskop *Hans L. Martensen* fylder torsdag den 7. august 70 år. I anledning af dagen holdes festmesse kl. 17 i Jesu Hjerte Kirke i Stenosgade på Vesterbro i København. Læs mere om fødselaren side 11.

I overværelse af syv statsledere sendte pave Johannes Paul II en appel til de europæiske regeringer:

Et forenet Europa skal bygges på vore fælles kristne rødder

Gniezno (KNA) - Pave *Johannes Paul II* appellerer til alle europæiske regeringer om at rydde alt det af vejen, der hindrer et forenet Europa. En kvart million mennesker mødte op til messen på 1000-årsdagen for den hellige Adalberts død. Her talte paven om et nyt Europa, bygget på solidaritet, fredelig sameksistens og besindelse på vore fælles kristne rødder. »Det er kristendommen, der danner grundlaget for Europas identitet«, sagde han. - »Den mangel på åndelig enhed, som hersker i øjeblikket, skyldes, at den kristne selvforståelse er i krise.«

Foruden den polske præsident *Alexander Kwasniewski* deltog også nabolandenes statsoverhoveder i messen, deriblandt den tyske præsident *Roman Herzog* og Tjekkiets *Vaclav Havel*. I alt syv statsledere deltog. Ærkebiskoppen af Gniezno, *Henryk Muszinsky*, bød dem hver især velkommen. Mens menneskemasserne hilste de udenlandske gæster med bifald, blandedes Kwasniewskis klapsalver med en utilfreds piften.

En mur i hjertet

Nok var muren faldet og jerntæppet revet ned; alligevel konstaterede paven med beklagelse, at en usynlig mur delte menneskenes hjerter. Den er bygget af angst og aggressivitet og af manglende forståelse for folk, som kommer andre steder fra, har en anden hudfarve og en anden religiøs overbevisning, sagde han. Men den består også af politisk og økonomisk egoisme, og den skyldes, at man har mistet sansen for menneskelivets værdi og for menneskets værdighed.

For at genopbygge enheden i Europa er det ikke tilstrækkeligt, at landene i den tidligere østblok igen får ret til selvbestemmelse og større politisk og økonomisk frihed, sagde paven og henviste til Albanien og det tidligere Jugoslavien. Han pegede på den åndelige enhed som en forudsætning for et fælles og forenet Europa og gjorde opmærksom på nødvendigheden af, at man på ny besinder sig på evangeliet.

Menneskerettigheder

Lige som dengang, da Johannes Paul II tiltrådte sit embede, opfordrede han folk til uden frygt og angst at slå portene op for Kristus. Han understregede, at det skulle gøres i respekt for menneskerettighederne, i frihedens, lighedens og broderskabets navn, i kærlighed og i solidaritet.

Paven udtalte, at den hellige Adalbert på tærsklen til det andet årtusind havde været medvirkende til at danne et nyt Europa og til at indlemme Polen i den europæiske familie.

Efter messen mødtes han med statslederne. Foruden Kwasniewski, Havel og Herzog var den ukrainske præsident *Leonid Kutschma*, den slovakiske *Michal Kovac*, Ungarns *Arpad Göncz* og Litauens *Algirdas Brazauskas* tilstede. Præsidenterne mødte også den apostoliske nuntius i Warszawa, ærkebiskop *Jozef Kowalczyk*, Vatikanets statssekretær, kardinal *Angelo Sodano*, og den polske primas, kardinal *Jozef Glemp*.

Den lille Therese bliver kirkelærer

Rom (KNA) - Den hellige Therese af Lisieux (1873-97) bliver ophøjet til kirkelærer. Det sker søndag den 24. august i forbindelse med den festlige pavemesse, som afslutter Verdensungdomsdagen i Paris, skriver avisen »Il Messagero«. En gruppe eksperter fra kongregationen for helgen- og saligkåringer, som pave *Johannes Paul II* har spurgt til råds, har udtalt sig positivt om tanken, hedder det.

Den 'lille' Therese, mystiker og samtidig Frankrigs skytshelgen, bliver dermed den tredje kvindelige kirkelærer; de to andre er den 'store' Teresa af Avila og Katarina af Siena. Resten af de i alt 32 kirkelærere er mænd.

Mystikeren og Frankrigs skytshelgen, Den lille Therese.

katolsk orientering

Tilsendes katolske husstande i Danmark i 20 numre om året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden.
Abonnementspris 230 kr. årligt.
Adresseforandring meddeles til postvæsenet.
ISSN 0902-297X

Pastoralrådets forretningsudvalg slap 'let' igennem aflæggelse af beretning. Fra venstre: Formanden *Poul Wiisbye*, næstformand Josephsøster *Else Pascale*, *Merete Noval*, pastor *Finn Arvé*, Liobasøster *Laurentia Klaumann* og *Jacob Thomsen*.

Ikke megen debat om forretningsudvalgets beretning

Den organisationsplan for bispedømmet, som pastoralrådets medlemmer modtog sammen med forretningsudvalgets beretning, blev godt modtaget. Den har været længe undervejs og blev rost for det store arbejde, som den repræsenterer. Organisationsplanen giver et overblik over de mange institutioner, råd og kirkelige instanser, som bispedømmet består af - og ikke mindst hvor de forskellige er placeret i forhold til hinanden.

Også tanken om et bofællesskab for gamle præster faldt i god jord - så god, at moderator *Poul Wiisbye* måtte understrege, at huset på nuværende tidspunkt hverken var købt eller indflytningsklart. Det hele er stadig i initiativfasen, sagde han.

Jan Lange spurgte til Nordkat-arbejdet og hvordan man bar sig ad med at sende folk afsted; kun fire af de ni pladser, der var til rådighed, ville blive besat i år. Han gjorde også opmærksom på Europæisk Forum, som mødes i Bratislava til næste sommer. Lægmandssamarbejdet i de to organisationer vil blive sat på dagsorden som et selvstændigt punkt, når pastoralrådet mødes i november, lovede Poul Wiisbye. Så må man finde ud af, hvad man vil og hvad man er villig til at ofre, tilføjede han.

Fra det nordjyske kunne *Erik Schou* fortælle, at det i den allernærmeste fremtid ville blive afgjort, om det længe ventede hospice i Aalborg nu blev en realitet.

Som en tilføjelse til den udsendte beretning kunne forretningsudvalget på det varmeste anbefale og støtte det arbejde, der blev gjort på Niels Steensens Bibliotek i København. Fra moderator lød en direkte opfordring til, at man lagde vejen om ad det lille bibliotek i Stenosgade, hvis man kom på de kanter.

mj

Pastoralrådets ønskeseddel

Foruden forholdet til Europæisk Forum og Nordkat, som allerede er sat på dagsordenen til pastoralrådsmødet i november, gav junimødet på forskellig måde udtryk for, at medlemmerne gerne så rådet øve en smule selvkritik.

Der var ingen mening i at bruge mere tid på rådets vedtægter, mente *Peter Ryom*. Til gengæld betegnede han det som livsnødvendigt, at man nu gjorde noget for at sikre kontinuiteten og sikre, at arbejdet blev gjort. *Käthe Lund* mente, at rådet burde beskæftige sig med sin fremtidige arbejdsform; det havde ikke været effektivt i denne samling. Hun efterlyste mere koncentrerede møder med færre punkter på dagsordenen og bedre mulighed for at gå i dybden med de enkelte emner. Effektivitet kunne bedst opnås ved at trække på ekspertgrupper, mente *Jørgen Koefoed*.

Flere var optaget af, hvordan man kunne få (bedre) kontakt med de hjemlige menigheder og menighedsråd. Fra gruppen bag det seneste vedtægtsforslag påpegede Peter Ryom og *Erik Christiansen*, at både pastoral- og menighedsråd fremover havde pligt til at informere og inddrage hinanden, og at paragraffen om tilbagemelding netop var blevet tilføjet i erkendelse af, at ikke alle menigheder var lige flinke til at bede pastoralrådsmedlemmerne om at komme og fortælle.

Oluf Bohn fandt desuden, at man passende kunne drøfte den økumeniske situation; mange menigheder ved ikke, hvor kirken står, sagde han.

mj

Pastoralrådets formand *Poul Wiisbye* (t.v.) i samtale med *Oluf Bohn* (m.f.) og *Erik Christiansen*.

Redaktionens oplæg på pastoralrådets møde

Med retningslinjerne fra 1988 var bladets linje implicit givet: Alle anliggender, som Det andet Vatikankoncil havde gennemdiskuteret, forpligtede redaktionen til en nyhedsformidling, der uden fortielse af uheldige udviklinger i kirken - som store teologer i øvrigt gentagne gange har advaret imod - og så bredt som muligt bragte Verdenskirken i stuen hos den enkelte katolik. Det sagde ansvarhavende chefredaktør pastor Willem Wuyts O. Præm. bl. a. i redaktionens oplæg.

Synoden 68-69 afsatte megen tid til debatten om katolsk pressevirksomhed. Især under plenarmødet på Nyborg Strand i august 69 tog planerne om et landsdækkende gratis blad til alle katolske husstande mere konkret form. Megen debat affødte de katolske journalisters resolution om intellektuel åbenhed og professionel lødighed i henhold til skandinavisk presse-etik.

Det nye blad skulle være en sammensmeltning af tre eksisterende blade:

1) Den nyhedsformidling fra kirken i verden, som Katolsk Ugeblad og senere Katolsk Forum havde stået for, endvidere relevant læsestof om kirkelige emner, uddybende baggrundsartikler, nyheder fra kirken i vort eget bispedømme, og meningsdannende debatstof.

2) Biskop *Martensens* månedlige lille brev til alle husstande, som hed »Orientering fra biskoppen«.

3) De 22 sognes fælles lille månedlige sogneblad, overtaget fra *Knud Ballin* og siden 1965 redigeret af præmonstratenserne i Vejle.

Principielt var der åbenhed for flere fusioner, bl.a. ungdomsbladet »Prosit«, som dog af nogle blev erklæret for uegnet og som måske heldigvis selv valgte at beholde sin frie status.

Synoden overlod det til det kommende første pastoralråd 1970-74 at nedsætte en arbejdsgruppe, der skulle finde en redaktion og få alt det tekniske og administrative på plads.

Retningslinier

Retningslinier for bladet fandtes så godt som brugsklare i den pavelige mediekommissions direktiv »Communio et Progressio« fra 1971. Heri nævnes alsidigheden ved nyhedsformidling, intellektuel åbenhed for alt, hvad der rører sig i kirken, også for debat og kritik. Især nævner direktivet behovet for en offentlig mening i kirken, som dannes gennem fri meningsudveksling. Kun den kan fremme communio (fællesskab) og progressio (fremskridt).

Koncilet sigtede jo mod en tiltrængt bevidstgørelse af de troende som Guds folk, en modningsproces, der skulle gøre dem egnet til at træde i dialog med verden.

Desværre glemte arbejdsgruppen at nedfælde et sæt konkrete holdepunkter, men redaktionen kendte »Communio et Progressio« og forsøgte at arbejde i denne ånd. Først i 1988 blev et sæt retningslinjer nedfældet efter *Erling Tiedemanns* kritik af bladet Tiedemann var selv med til at formulere retningslinjerne ud fra »Communio et Progressio«. Det var altså ikke selve pastoralrådet, men en gruppe bestående af redaktør *Hans Jørgen Johansen*, biskop *Martensen*, *Tiedemann*, rådets formand *Jan Lange* og undertegnede, der udarbejdede de nuværende retningslinjer.

Linjen

Med disse retningslinjer var bladets linje implicit givet: Alle anliggender, som Det andet Vatikankoncil havde gennemdiskuteret, forpligtede redaktionen til en nyhedsformidling, der uden fortielse af uheldige udviklinger i kirken - som store teologer i øvrigt gentagne gange har advaret imod - og så bredt som muligt bragte Verdenskirken i stuen hos den enkelte katolik.

Informationen om, hvad der foregår i kirken, gjorde det muligt i hvert nummer at bringe henved 30-35 relevante nyheder, som de fleste katolikker ikke ville finde i deres dagblad af den simple grund, at danske aviser ikke interesserer sig for den slags læsestof, og som derfor heller ikke er uddebateret i dagspressen, når de endelig kommer i »katolsk orientering«, som det er blevet påstået. Ikke sjældent er det nemlig dagspressen, der henter informationen i »k.o.«.

Redaktionen har anset det som sin pligt og sit ansvar at fremme den efterlyste meningsdannelse gennem debatindlæg. Vort arkiv viser, at hundreder af trosfæller har sagt deres mening i form af læserindlæg eller har bidraget med væsentlig information om delområder i kirkens liv, som den enkelte læser ellers ikke møder i sin dagligdag.

Koncilet ønskede en reform af kirken. Hele dette reformarbejde er langt fra gennemført. Væsentlige reformer er faktisk ikke engang påbegyndt. Hver gang dette kommer frem i nyhedsformidlingen om konflikter og spændinger i verdenskirken, burde det minde os om hver enkelt katoliks forpligtelse til at bidrage til den fælles modning som Guds folk, i stedet for at indkapsle sig i en nostalgi, for hvilken fortiden er vigtigere end fremtiden. Nostalgi efter gamle dage modarbejder enhver form for »progressio«.

Biskop Martensen har holdt fast ved, at den ansvarshavende redaktør skulle være teolog. Det indeholdt en sikkerhed for, at redaktionen evner at skelne mellem dogmatik, sakramentsteologi, kirkejura, pastoral praksis, liturgi, og alle de discipliner, som nogle trosfæller aldrig har lært at skelne imellem. En kritik af bladet for at angribe kirkens lære eller dens læremyndighed har gerne sit udspring i denne forsimpling af kirkens virkelighed til blot at være troslære.

Også de injurier mod min person, der fremsættes i et oplæg til dette møde, kan kun have sit udspring i nævnte uvidenhed.

Biskop Martensen var også klar over, at journalistik er et fag med sine egne faglige krav. Det har han aldrig blandet sig i. Han har også været uhyre tolerant over for meninger, der fremkom i »k.o.«. De fire-fem gange, han reagerede, var kun, når lederspalten havde givet udtryk for meninger, biskoppen intet havde imod, hvis de havde stået andetsteds i bladet, men ikke i lederen. Efter hver konflikt bekræftede biskop Martensen sin principielle tillid til redaktionen, ikke mindst på baggrund af den ros til bladet, andre kolleger i den nordiske bispekonference lod gå videre til ham og eventuelt til redaktionen.

Willem Wuyts
ansvh. red.

Redaktionssekretær *Knud Helsted Kluge* orienterede herefter rådet om redaktionskontoret, personalet, økonomi og bladets opbygning.

Peter Ryom (t.v.) og *Torben Riis* (t.h.) var begge aktive i debatten om »katolsk orientering«.

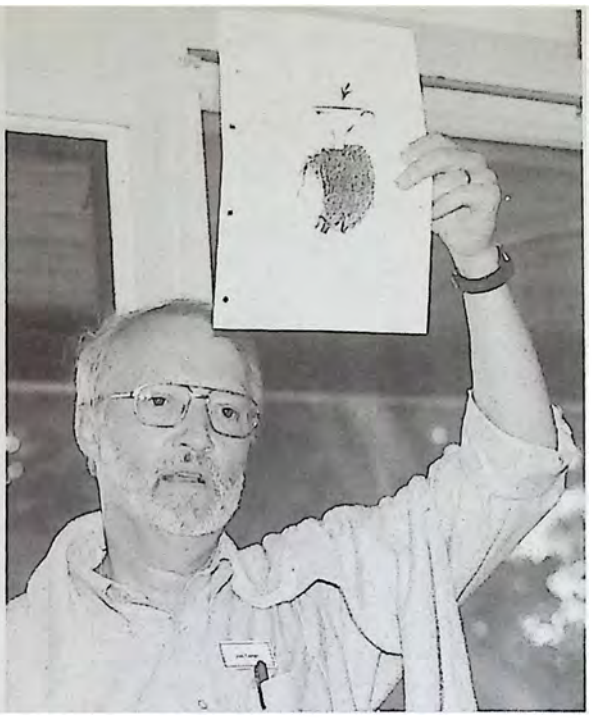

Man kan ikke bare 'hælde' viden ind i mennesker, og så tro, at de ved noget godt og tror noget godt, sagde *Jan Lange*.

Meninger om et bispedømmeblad

Med 23 stemmer for, 8 imod og 3 blanke anbefalede pastoralrådet, at biskoppen og redaktionen sætter sig sammen og drøfter bladets linje. Med vedtagelsen af dette forslag faldt forslaget fra *Torben Riis*, der ønskede en arbejdsgruppe, som skulle »sikre en kompetent og i pastoral henseende hensigtsmæssig nyhedsformidling i bispedømmet«. Bladets redaktion gav under mødet udtryk for at ville udvide antallet af dets medlemmer for at give bladet større bredde.

Biskop *Czeslaw Kozon* gav i debatten udtryk for, at »der ikke skal rulle hoveder«. I fællesskab må vi prøve at gøre, hvad vi kan for at »katolsk orientering« kan blive et endnu bedre blad, sagde biskoppen.

Når der ikke skal rulle hoveder må det betyde, at biskoppen ikke bifalder de to hovedkonklusioner i Riis-oplægget:

- at den ansvarshavende redaktør klart overskrider sin kompetence, når han udtrykker og fremmer en opinion, der afviser kirkens belæring og end- og bruger lederpladsen hertil,
- at redaktionen i kraft af sin afvisende holdning over for det kirkelige læreembede generelt forsømmer at formidle og forklare centrale trossandheder for læserne og derved medvirker til at sprede forvirring og misforståelser om kirkens lære i og uden for den katolske menighed i Danmark.

Forud var gået en to timer lang og følelsesladet debat, hvor 19 ud af rådets 34 medlemmer aktivt deltog i debatten med i alt 27 indlæg.

Jan Lange så gerne, at Torben Riis indlæg blev overdraget biskoppens konsulentgruppe for medier, men biskoppen svarede, at mediegruppens mandat er et andet.

Skt. Josephsøster *Else Pascale* lagde for med den generelle del af debatten. »Jeg kan godt se, at redaktionen følger den linje, som synoden lagde op til, så der er en baggrund for det, som »k.o.« står inde for.« Else Pascale mente, at man godt kunne komme lidt længere. Bladet er meget orienteret om problemer og brydninger i kirken; disse brydninger skal heller ikke forties, men kirken har også andre aspekter, sagde hun og efterlyste artikler, som viser, at man er glad for at være medlem af den katolske kirke.

Pastor *Jesper Fich* efterlyste noget mere perspektiverende omkring vort arbejde i Danmark. Han fremdrog et eksempel fra et nummer i 1991, hvor biskop *Hans L. Martensen* indvier en børnehave i Nykøbing F. Der står ikke noget om, hvorfor man skal have en katolsk børnehave, sagde han. Fich gav også udtryk for at boganmeldelserne fyldte mere og mere, og spurgte om det er meningen, at »katolsk orientering« skal være torv for læserbreve med vekslende kvalitet. Folk begynder at blive træt af vor andedamssnak, sagde han.

Vi skal samle og ikke sprede, sagde Fich videre. Jeg blev vred, da jeg på bladets forside (k.o. nummer 3 i år) læste nyheden: »Ingen sakramenter til gengifte fraskilte«. Den provokerer til nogle fronter, som vi måske skal undgå. Jeg må nogle gange feje op, sagde han.

»Personligt havde jeg hellere set en anden nyhed på forsiden, men jeg kan ikke vælge nyheder ud fra kriteriet om det er hensigtsmæssigt eller ej; kriteriet må være, om det er sandt og væsentligt,« sagde »katolsk orientering«s redaktionssekretær *Knud Kluge*. Han havde forud påpeget med en henvisning til Riis, at bladets nyhedsbureau »KNA« af Den tyske Bispekonference« er betegnet som så væsentligt, at tysk katolsk presse ikke ville være noget uden denne nyhedskilde.

»Min kritik går ikke på kvaliteten af KNA, svarede Torben Riis. Jeg er sikker på, at bureauet har nogle udmærkede journalister. Min kritik går på, at når man som bispedømmeblad skal formidle indholdet af officielle kirkelige skrivelser, så er det en grundregel i al sober journalistik, at man er nødt til at læse grundteksten, man kan ikke bruge en sekundær tekst.

Riis påpegede, at overskriften »Ingen sakramenter til gengifte fraskilte« var klart tendentiøs. Budskabet fra disse KNA-telegrammer går ikke igennem, og dermed lader vi en gruppe katolikker i stikken, sagde han videre.

For biskop Czeslaw Kozon var der ingen tvivl om, at nyheden skulle bringes, da det var en ny udtalelse af paven, »men valget af overskrift synes jeg er forkert«. Når man vælger en sådan overskrift, så udtrykker man, at den holdning kirken har, er forkert, sagde biskoppen.

Oluf Bohn påpegede omkring »katolsk orientering«s nyhedsformidling, at der ikke sker fordrejninger, men at nyhederne svarer fuldt ud til nyhederne i andre katolske blade.

Martin Wiuff syntes det kunne være interessant at få en læserundersøgelse, for dermed at få et bredere overblik over, hvad læserne synes.

Pastor *Finn Arvé* så gerne, at bladet bragte stof »som kan bekræfte os, som kan gøre os trygge midt i al turbulens« og at »vi på Lolland føler, at der ikke er så langt til Aalborg eller til Amager eller Esbjerg«.

Hermann van Tooren betegnede »katolsk orientering« som »bladet jeg elsker at hade, og jeg hidser mig op over læserbrevene«. Han syntes, at bladet har et højt indhold af paveligt og præsteligt stof.

Erik Christiansen så gerne flere kommentarer og analyser i bladet, men det kræver plads og folk og dermed penge.

Dybest set drejer denne debat sig ikke kun om »katolsk orientering« men om holdninger, sagde Jan Lange. Han opfordrede biskoppen til at tale med sin redaktion, om hvordan han kunne tænke sig bladet. Han fandt oplægget fra Torben Riis trist. Jeg kan også finde på noget at kritisere bladet for, men kunne have valgt også at påpege, at dette og hint er I gode til. Lange var enig med sr. Else Pascale, at vi skal have glæden meget mere ind i kirken og også i bladet. Men menighederne og pastoralrådsmedlemmerne sender ikke noget til redaktionen. Jan Lange sagde videre, at man ikke bare kan 'hælde' viden ind i mennesker, og så tro, at de ved noget godt og tror noget godt.

Erna Kleiner gav udtryk for, at hun havde svært ved at gøre sine børn interesserede i »katolsk orientering«. Der er ikke noget stof til dem. Knud Kluge svarede, at Danmarks Unge Katolikker flere gange har fået tilbudt en side i bladet til bl.a. at informere om deres arbejde.

Det er med et sådan blad, at det ikke bliver bedre, end journalisterne er, og derfor er det godt, hvis journalisterne bliver bedre, sagde *Kurt Hansen*. Og man bliver bedre, hvis man bliver opmuntret, hvis der er nogle der går i dialog med én og forklarer, hvad der er godt og skidt. Kurt Hansen mente, det ville være en dårlig idé at nedsætte en arbejdsgruppe, der skulle kontrollere »katolsk orientering«. Man kunne også vælge at fyre hele redaktionen og ansætte nogle, der er bedre. Men de findes ikke, sagde Kurt Hansen.

Jacob Thomsen mente, det er muligt at forny »katolsk orientering« og gøre det endnu bedre. Jeg er yderst tilfreds med bladets retningslinjer, men mener, at der skal en redaktionel justering til, så man giver mere plads til det pastorale - gerne opbyggelige stof, der netop svarer til retningslinjernes ord om at udbygge troslivet. Han så gerne, at der lægges større vægt på de glædelige nyheder og tilsvarende nedtoning i jagten på sensationelle overskrifter. Endvidere en perspektivering af stoffet, d.v.s. mere baggrundsstof.

Dolores Bachmann spurgte, hvordan nyhedsstoffet kunne forbedres, så de fremmedsprogede fik mere ud af det.

Erik Schou foreslog Torben Riis at han skulle trække sit forslag tilbage og opfordrede i stedet redaktionen til at få nedsat en støttegruppe, som kunne sammensættes i samråd biskop, pastoralråd og med læsergrupper. De kunne så lave en efterkritik af bladet og en strategi.

Peter Ryom kaldte Riis-oplægget meget negativt. Forslaget går ud på at kortlægge, hvilke muligheder, der aktuelt er til stede for at sikre en kompetent nyhedsformidling. Der står ikke skaffe eller tilvejebringe. Det kunne jo være, at vi havde den i forvejen. Arbejdsgruppen kunne være det forum, der kunne støtte journalisterne og gøre dem opmærksomme på, at de har nogle gode egenskaber - de skal blot udnyttes, de skal blomstre.

Virginia Frost-Jensen ønskede tillykke med den fine økonomi. Vi skal være stolte af bladet, men passe på med ændringer. Nu bliver det læst af mange.

Knud Kluge havde under debatten påpeget, at der i Torben Riis indlæg var nogle unøjagtigheder. Citatet fra retningslinierne, der omtales i begyndelsen af hans oplæg, er ikke fra »katolsk orientering«s retningslinjer, men fra en debat året før. Lederen, der omtales i hans oplæg, er ikke skrevet af pastor *Willem Wuyts*, men af daværende redaktør *Hans Jørgen Johansen*. Kluge påpegede endvidere, at bilaget på fransk ikke var originalteksten - den var forfattet på italiensk. Han spurgte desuden Riis, hvorfra han vidste, at budskabet fra bladets nyhedsformidling ikke går igennem. Torben Riis svarede hertil, at han ikke har lavet en undersøgelse herom, men at det er hans vurdering som underviser, at budskabet ikke når ud.

Efter at Oluf Bohn havde fremsat sit forslag, tog biskoppen ordet. Jeg har haft lejlighed til at læse godt tre årgange af bladet, for at se, hvad jeg kunne sætte fingeren på. Der var en del - men det er mest noget, der lå forud for denne tid, sagde han. Redaktionen har efterlyst k.teketisk stof, men når det ikke er muligt at have som modvægt til det, der ellers bringes, så er det vigtigt, at det man formidler, sker på den rigtige måde.

Det, der vækker uro og giver pessimisme, giver indtryk af strid og ufred - det er læserbrevene. Jeg mener ikke, vi skal have en beskrivelse af en kirke, hvor vi kun hører alt det positive, og hvor det negative forties eller nedtones. Vi skal kunne skrive alt, fortsatte biskoppen. Men det er vigtigt, at det uundgåelige negative får den rigtige modvægt. Vi skal opelske en glæde og en optimisme, om at kirken er værd at leve i.

Biskoppen påpegede, at vi skal turde provokere ved at sige, at dette eller hint er katolsk troslære. Handler man imod det, handler man imod kirken og er med til at splitte og skabe forvirring. Han sagde videre, at det ofte kræver mindre mod at sige Rom imod og det giver færre konsekvenser, end det kan gøre at stå fast på kirkens lære.

Biskoppen gav udtryk for at han ikke ville tale for en bestemt gruppe, vi skal allesammen være her, sagde han. Også selv om det kan være svært at samle alle synspunkter i et blad.

Knud Helsted Kluge

Læsernes blad

Adskillige læsere har spurgt, hvorfor i alverden redaktionen ofrede hele to sider i det forrige nummer på *Torben Riis'* oplæg til pastoralrådet. Begrundelsen er enkel: Vi forudså, at vore tusindvis af læsere ville blive hægtet af, hvis de ikke med egne øjne i forvejen kunne læse sig til, med hvilke argumenter en kreds af bladets modstandere ville forsøge at slagte »katolsk orientering«. En debat udelukkende i pastoralrådet - til hvis møde på Magleås i øvrigt kun 34 stemmeberettigede medlemmer var mødt op - ville jo være helt uacceptabel, såfremt ikke bladets tilfredse læsere på forhånd fik at vide, hvori andres utilfredshed består. Nu ved alle læsere besked.

Der blev under mødet på Magleås blandt andet gjort et forsøg på at reducere vort kirkeblad til især at være biskoppens blad, eller i hvert fald udgiverens, som er Ansgarstiftelsen. I denne sammenhæng henvistes der til de godt 600.000 kr., bladet koster bispedømmet. Her var det, vor redaktionssekretær *Knud Kluge* gjorde opmærksom på, at læserne har støttet bladet med over 1 million kr. i *frivillige* bidrag. Knud kunne have tilføjet, at de førnævnte 600.000 kr. muligvis for en del også stammer fra vore læseres kirkebidrag. I grunden en mærkelig, men måske særlig kirkelig opfattelse af bladvirksomhed, at et blad først og fremmest skal tilgodese udgiverens og ikke læsernes interesse i, hvad der sker i deres trossamfund.

Som man kan læse i referaterne fra mødet blev Torben Riis' forslag om at oprette en arbejdsgruppe, der faktisk skulle forberede et nyt blad med en ny redaktion (vi andre kaldtes jo inkompetente), stemt væk. Et modforslag om, at biskoppen og redaktionen »skal tale sammen« blev vedtaget med 23 stemmer for, 8 imod, mens 3 stemte hverken for eller imod. Derved »overlevede« bladet det planlagte attentat. Det takker vi også i denne ramme de 23 ja-stemmere for. Bladet blev reddet, men lad os indrømme, at fremtiden stadig er uvis. Selv om undertegnede hele to gange blev bedt om at oplæse bladets retningslinjer, der blev udkrystalliseret af den pavelige mediekommissions dekret fra 1971 (se mit oplæg andet steds i bladet), og som har været gældende siden 1988 med biskop Martensens underskrift, var det tydeligt, at ikke alle gik tilfredse fra mødet og debatten.

En god portion af angrebene mod bladets linje forveksledes med rent faglige journalistiske principper om læselighed. Der hørtes også klichéer, der skulle gøre det som argumenter, og generaliseringer, der ikke kunne dokumenteres. I de 23 år, »katolsk orientering« er udkommet, har det været en af redaktionens vigtigste opgaver, at komme katolske klichéer og generaliseringer til livs med en bred information om alt, hvad der navnlig siden koncilet gør den katolske kirke spændende at være medlem af, endog i Danmark.

Men, kære tilfredse læsere, I kommer nok til at slås for jeres koncil-tro blads åbenhed for kirkens mangfoldige virkelighed.

Willem Wuyts

Læserne diskuterer

Mediernes virkelighed

Pastoralrådet har fået forelagt en meget kritisk redegørelse om »katolsk orientering« - offentliggjort i nr. 11. Inden rådet tager stilling, vil jeg gerne - uden iøvrigt at blande mig - nuancere det generelle billede af mediernes arbejdsform, som redegørelsen tegner.

1. Det nyhedsstof, som »k.o.« kan bringe, vil ifølge redegørelsen være forældet og ofte uddebatteret længe inden i dagspressen.

Det er forkert. Det vil slet ikke være bragt. Den avis, jeg leder, læses af omkring en kvart million mennesker, hvoraf næppe flere end 500 er katolikker. Bortset fra synlige, lokale begivenheder som f.eks. en kirkeindvielse er katolsk nyhedsstof derfor nedprioriteret til stort set nul. Det gælder næsten alle danske aviser.

2. Ifølge redegørelsen udtrykker den ledende artikel i en avis redaktionens og dermed udgiverens holdning til aktuelle problemer.

Det er forkert. Udgiveren fastlægger udgivelsens idegrundlag. Derefter overlader han det til redaktøren, der lovgivningsmæssigt har ansvaret, at redigere avisen og udtrykke dens holdninger. I mine fyrre år som ansvarshavende avisredaktør har jeg aldrig oplevet, at udgiveren (bestyrelserne) blandede sig i avisens redaktionelle indhold.

Der kan selvfølgelig være undtagelser. Jeg kan dog kun komme i tanker om dagbladet »Land og Folk« (uden sammenligning iøvrigt). Den avis var virkelig topstyret. Til gengæld var den uendelig kedsommelig og forudsigelig.

3. Det kritiseres, at »k.o.« bringer telegrammer fra det katolske nyhedsbureau. Ifølge redegørelsen kræver sober journalistik, at man skriver på grundlag af primære kilder.

Det er forkert. Det afgørende er, at man skriver på grundlag af kilder, man erfaringsmæssigt kan stole på. Alle nyhedsmedier er nødt til at betjene sig af pressebureauer og andre sekundærkilder.

4. Det kritiseres, at »k.o.« har bragt en upræcis oversættelse fra fransk. Det kender vi på aviserne. Hvis vi skulle sikre helt perfekte oversættelser, havde vi brug for en tværsproglig professorkommission - og så blev vi aldrig færdig til tiden.

5. Det kritiseres, at et indlæg, som tager afstand fra ubetinget forbud mod kloning, bringes som artikel, mens et efterfølgende indlæg med modsat holdning bringes som læserbrev. Det kritiseres også, at et indlæg fra pastor Per Dolmer bringes som artikel og ikke som læserbrev.

For avisfolk er det ganske logisk. Hvis man får et manuskript, som man finder egnet, bringer man det som artikel. Hvis man modtager kommentarer til tidligere artikler, bringer man dem som læserbreve.

6. Det foreslås, at »k.o.« sender engagerede reportere ud i de katolske menigheder for at berette om, hvad der sker. Det foreslås også, at bladet omdannes til et månedligt nyhedsmagasin.

Jeg tror ikke, man har regnet på økonomien. Det vil blive uendeligt dyrt.

Erling Brøndum
Ansv. Chefredaktør
Aalborg Stiftstidende

Mere i næste nummer

Redaktionen har modtaget så mange læserindlæg, at det er umuligt at bringe i dette nummer. De øvrige bringes derfor i vores augustnummer. *Red.*

Tilslutning til chefredaktørens kritiske holdning

Sidste gang jeg udtalte mig til »katolsk orientering«, betonede jeg, at jeg ikke ville være med til en polemik mellem trosfæller. Når jeg på ny finder det påkrævet at meddele mig til »katolsk orientering«s læsere, har jeg samme holdning.

Mit anliggende denne gang må ses i forbindelse med hr. *Torben Riis'* debatoplæg til pastoralrådsmødet.

Efter 57 års præstegerning med de erfaringer, det bringer med sig, må jeg offentligt bekende, at vi er en del ældre præster, som helhjertet tilslutter os chefredaktørens kritiske holdning.

Efter læsningen af Torben Riis' debatoplæg, ser jeg for mit indre øje en kirke, der frabeder sig loyal kritik og nægter at sætte problemer under debat. En sådan kirke kan jeg ikke ånde frit i.

I min ungdom forsvarede jeg iltert kirkens syn på gengiftes udelukkelse fra sakramenterne, forbud mod gifte præster, pavens ufejlbarlighed osv.

Nu ser jeg det hele mere nuanceret og kan ikke mere holde fast ved de gamle absolutte standpunkter. Det skyldes foruden et langt præstelivs erfaringer også min læsning af moderne teologiske bøger og tidsskrifter (Études, Herder Korrespondenz, The Tablet, National Catholic Reporter, Concilium, Kirche Intern - for blot at nævne nogle). Næsten i hvert nummer finder jeg artikler, som sætter de aktuelle teologiske problemer under debat, så pavens forbud mod at diskutere f.eks. kvinders adgang til ordination må betegnes som urealistisk.

Den kendte svejtsiske teolog *Hans Küng* blev engang spurgt, hvorfor han blev i en kirke, der var så hård mod ham. Küng svarede: »Jeg har for dybe rødder i kirkens muld, og jeg under ikke mine modstandere den triumf: 'Ha, se, han forlod præsteembedet!' og endelig, når skuden er ude i storm, må besætningen blive ombord og kæmpe«.

Jeg gør hans ord til mine.

Georg Heggum

Tak

Tak for et storartet alsidigt og spændende blad.

Henrik Christiansen
biskop emeritus, Aalborg

Velskrevne og rammende lederartikler

Torben Riis' massivt negative kritik af »katolsk orientering«s redaktion får sikkert ikke lov til at stå uimodsagt, for vi er ikke så få, der mener, at den lille stab klarer opgaven ganske udmærket under de givne beskedne vilkår, og vi der har en teologisk uddannelse og følger med i fagets udvikling, finder ofte anledning til at glæde os over pastor *Wuyts'* velskrevne og rammende lederartikler.

L. O. Dorn S.J.

Kommentar til »dræbende kritik«

Det er da vist et enestående fænomen, at man i »katolsk orientering« i dag kan læse en dræbende kritik på to hele sider af blandt andet dets redaktion, en systematisk nedgørelse af bladets linje og af pastor *Wuyts* arbejde.

Jeg vil gerne høre, om det kun er mig, der har været glad for »katolsk orientering«s mangfoldighed, åbenhed, mod og udsyn, især glad for, at bladet har givet plads til mange aspekter af læserbreve til diskussion og debat, også af ømtålelige emner.

Jeg har også fundet mange gode og lærerige ledere fra pastor Wuyts hånd.

Under Wuyts ledelse har »katolsk orientering« vundet megen respekt, også uden for katolske kredse.

De sidste numre har været anderledes afdæmpede. Læserbrevene er få og stilfærdige; artiklerne er gode, men ufarlige.

Mit håb og ønske er, at den katolske kirke i Danmark har råd og mod til at have et husstandsomdelt blad med mere end én mening. Jeg er overbevist om, at det er en bedre »linje« i Danmark. *Torben Riis*'s kritik af »katolsk orientering«s format og læselighed kan jeg ikke finde noget som helst hold i.

Henning Egelund

Flere læserindlæg side 6

Som et led i forberedelserne til år 2000 har Det pavelige Råd for Dialogen mellem Religionerne udgivet et hæfte, som fortæller, hvordan de forskellige verdensreligioner opfatter personen Jesus Kristus. Forhåbentlig vil det være en hjælp til at tale med folk fra andre religioner, skriver rådets præsident, Michael Fitzgerald, i sit forord. År 2000-siden bragte i sidste nummer artiklen »Jesus set med jødiske øjne«.

Jesu liv - en jødes liv

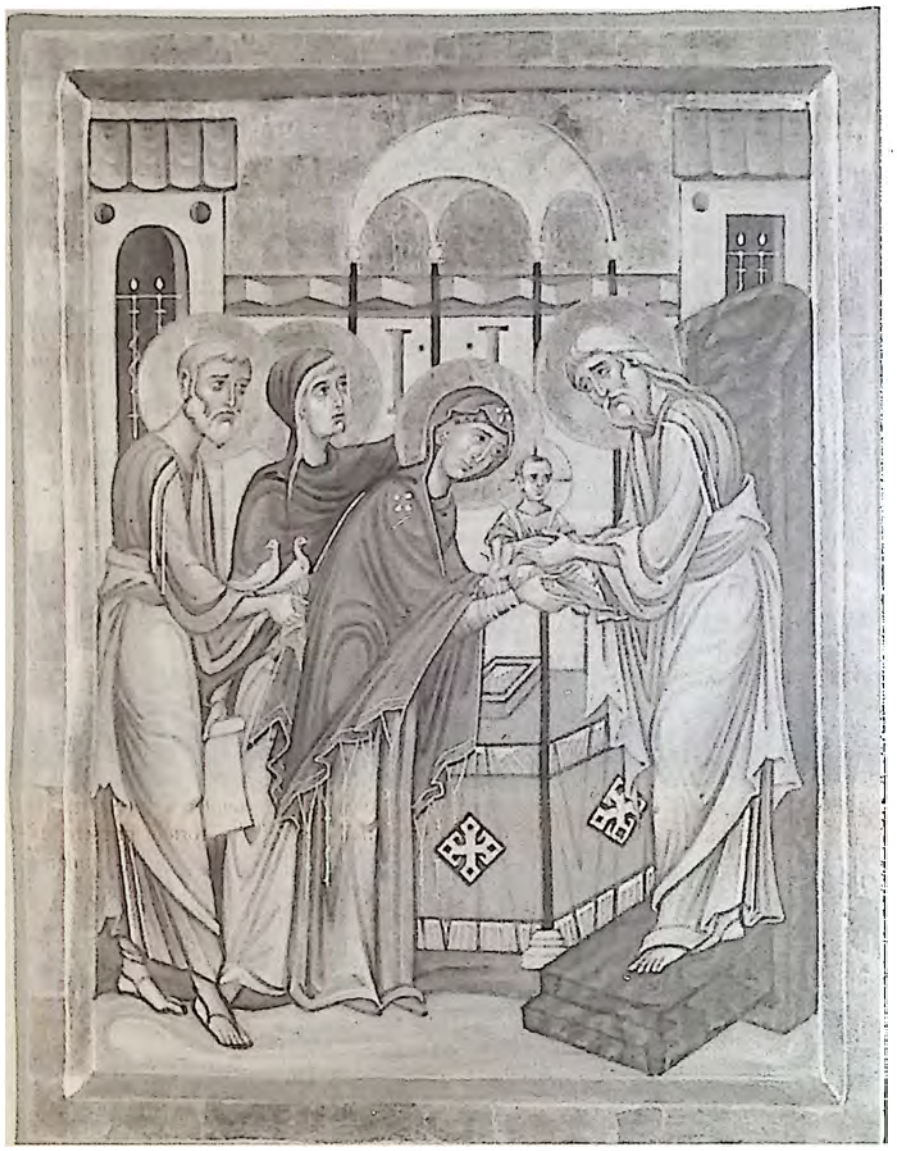

Maria og Josef præsenterer Jesus i templet 40 dage efter hans fødsel. Ikon udført i 1994 af P. Andrea Davydov.

I det dokument fra Den hellige Stol, som rådet for dialogen med jøderne udarbejdede i 1985, står at læse, at »Jesus var og blev jøde«. Det er undervisernes pligt at hjælpe grupper og fællesskaber til at forstå betydningen af denne ufravigelige kendsgerning, at *Jesus var jøde*, ved i det mindste at understrege disse aspekter:

1) Jesu fødsel: »Vi tror og bekender, at Jesus af Nazareth, født som jøde af en datter af Israel i Bethlehem på kong Herodes den Stores og kejser Augustus' tid, tømrer af fag, som led døden på korset i Jerusalem under Pontius Pilatus i kejser Tiberius' regeringstid, er Guds evige søn, som er blevet menneske« (Den katolske Kirkes Katekismus (KKK), 423; sml. Rom. 1,3-4; Gal. 4,4-5).

Jesus er jøde, fordi han er født af en jødisk kvinde af Davids slægt, og fordi han tilhører den kultur og den spiritualitet, som kendetegner jødedommen i det første århundrede af den kristne tidsregning, og fordi han delte jødernes frygt og håb. Her gøres opmærksom på betydningen af hans omskærelse otte dage efter fødslen; det er et »tegn på, at han skal tælles blandt Abrahams børn, at han er indlemmet i pagtens folk, underkastet loven og alle dage skal tilbede Israels Gud« (KKK 527).

I overensstemmelse med jødiske normer

2) Jesu lære: Jesus har nogle farisæiske læresætninger til fælles med størstedelen af den tids jøder: kødets opstandelse, nogle former for fromhed - såsom almisse, bøn og faste (sml. Mt. 6, 1-18) - og dette at budet om kærlighed til Gud og til næsten sættes i højsædet.

3) Hans troskab imod Torah'en: »Jesus, Israels Messias og dermed den største i Himmerige, skulle - med hans egne ord - fuldende loven ved at holde den i alle detaljer, helt ned til det mindste af budene« (KKK 578). Det gælder altså om at undgå enhver opposition mellem loven og evangeliet, men retablere den oprindelige sammenhæng.

Udlagde skriften lige som farisæerne

4) Jesu udlægning af skriften: Jesus læste og udlagde skriften og lærte sine disciple på samme måde, som den tids farisæere havde for vane; det samme gjorde Paulus og den tidlige kirke. Hermed menes, at Jesus gerne talte i lignelser, og at han og Paulus ofte underbygger et udsagn ved at citere et skriftsted.

Et dokument om udlægning af skriften i kirken, som den pavelige bibelkommission udsendte i november 1993, slår fast, at »det er en særdeles betydningsfuld hjælp, at den rigdom, som ligger i den jødiske visdom - fra de tidligste tider og indtil i dag - stilles i Bibelens tjeneste«.

5) Templet og sabbaten: Jesus holdt templet i hævd, idet han drog derop på de jødiske højtider, og nidkært elskede han dette Guds nærvær blandt menneskene (KKK 593). Derfor understreges Jesu grundlæggende respekt for denne institution lige fra den dag, da Maria og Josef fremstiller ham i templet fyrretyve dage efter hans fødsel (Lk. 2, 22-39), og den dag, da han - tolv år gammel - beslutter sig for at blive der og belærer sine forældre om, at han bør være i sin faders hus, til han som voksen vender tilbage år for år - i det mindste til påskefesten - først som en ukendt mand og siden offentligt som rabbi.

De steder i Det ny Testamente, hvor der tales polemisk om templet og om sabbaten, skal derfor læses kritisk; de må ikke udlægges som en fornægtelse af templets betydning.

Lærte at bede som Israel bad

6) Jesu bøn: »Guds søn, som blev født af en jomfru, lærte som menneske at bede i sit hjerte. Han lærte det af sin mor, som gemte de store ting, som den mægtige havde gjort, og grundede over dem i sit hjerte. Han lærte at bede med de ord og på den måde, som hans folk bad, i synagogen i Nazareth og i templet i Jerusalem« (KKK 2599). Jesus lærte at bede som Israel bad - sammen med andre, i familien og i synagogen.

I Det ny Testamente er der ganske få spor tilbage af de ord og vendinger, som Jesu bøn og den tidlige kirkes bøn bestod af (velsignelser, Shema Israel, Tefillah, Qaddish). Når de ikke er med, er det ikke fordi de ikke er relevante, men fordi de var almindeligt kendte og anerkendte på den tid, da de skrifter blev til, som udgør Det ny Testamente. Vil man vide mere om dem, må man se på kilderne til den jødiske liturgi: bønnebøger som Mishnah, Talmud og især Siddurim. De er nedskrevet på et langt senere tidspunkt, men rummer Israels mundtlige overlevering baseret på meget gamle tekster.

Koncilet gav Jesus tilbage til jøderne

Endelig er det vigtigt at huske på, at genopdagelsen af Jesus som jøde er en udfordring ikke bare for de kristne, men også for jøderne; takket være kirkens ændrede indstilling til dem kan de nu betragte Jesus som en del af deres egen historie. Hvis jøderne før i tiden så vidt muligt undgik at tale om Jesus og en sjælden gang omtalte ham i ærekrænkende vendinger, bør de kristne være opmærksomme på, at forklaringen skal søges i kristen antisemitisme; i historiens løb er jøderne blevet præsenteret for et kors, som snarere symboliserede forbandelse end barmhjertighed.

En vigtig plads i Israels historie

De kristne må også være opmærksomme på, at koncilsdeklarationen »Nostra aetate«, kap. 4, gjorde det muligt at føre en dialog med jøderne og med jødedommen, og at denne dialog fik stadig flere jøder til at betragte Jesus som noget af det bedste, deres jødedom har frembragt.

Eksempelvis skriver Martin Buber i sin bog »Two Types of Faith« (New York, 1961): »Siden jeg var ung, har jeg opfattet Jesus som min ældre bror. At kristendommen har betragtet og stadig betragter ham som Gud og som forløser, forekommer mig at være af allerstørste betydning, en betydning, som jeg måtte søge at forstå af kærlighed til Gud og til mig selv (...) Mit forhold til ham, der var lige så åbent som forholdet til en bror, blev stærkere og stærkere og mere og mere ægte, og i dag ser jeg ham stærkere og mere ægte end nogensinde.

Jeg er mere end nogensinde overbevist om, at han har en betydningsfuld plads i Israels historie og religion, og at han ikke bare kan passes ind i et af de sædvanlige tankemønstre«.

Gave til Rom op til år 2000:

Kristusfigur på tre en halv meter

Rom (KNA) - Langt om længe har bystyret i Rom fundet en plads til den tre en halv meter høje Kristusstatue, som norditalienske katolikker har foræret borgmester *Francesco Rutelli* i anledning af det forestående jubelår.

I et par måneder har figuren haft midlertidig adresse i nærheden af den historiske bro Ponte Milvio, mens man overvejede, hvor dens permanente opholdsted skulle være. Nu skriver italienske aviser, at den vil blive stillet op på Piazza Maresciallo Armando Diaz i nærheden af Tiberens bred.

Giverne - katolikkerne i Bergamo - har betinget sig, at deres gave til Den evige Stad skal opstilles på vejen til Vatikanet.

Eukaristisk kongres i Rom i år 2000

Legnica (KNA) - Den næste eukaristiske verdenskongres afholdes i Rom i år 2000. Det sagde Vatikanets pressetalsmand, *Joaquin Navarro-Valls*, til pressen i forbindelse med pave *Johannes Paul II*'s besøg i Polen. Pavens besøg i sit hjemland faldt sammen med afslutningen på den 46. eukaristiske verdenskongres, som blev holdt i Wroclaw.

Redaktion

Biskoppens jubelår-komitè
i samarbejde med
»katolsk orientering«

»katolsk orientering« - hvad vil vi med det?

Nå da da - sikken svada! Jeg tænker på Torben Riis's massive kritik af k.o. Lad mig straks erklære mig enig i en del af kritikken og så i øvrigt ønske ham til lykke med den velvilje fra højere sted, som har medført, at et så voluminøst indlæg har opnået en sådan omtale. Det er aldrig før overgået andre kritiske røster, i hvert fald ikke i min tid i Pastoralrådet.

TR har ret i, at vi savner stof om, hvad der foregår blandt græsrødderne. Men det kan jo skyldes, at der faktisk ikke foregår noget, der er omtale værd. Vi savner også stof om ordnernes og forskellige gruppers aktiviteter, f.eks. kunne jeg godt tænke mig en artikel om Opus Dei's virksomhed her i landet og andre steder. TR har også ret i, at behandlingen af sådant stof ikke er professionel. Seneste eksempel er den store artikel om Caritas Danmark. Den er alt for personfikseret, jeg ved ikke en pind mere om Caritas efter at have læst artiklen. Helt fundamentalt savner jeg et svar på spørgsmålet: Hvorfor støtte Caritas i stedet for de andre virksomheder inden for nødhjælpsindustrien? Altså, helt konkret med tal og årstal på, hvad har Caritas udrettet, hvad har det kostet, og hvad er der kommet ud af det? Samtidig kunne det være rart med en journalistisk dybdeborende reportage om det netværk af andre katolske hjælpeorganisationer, der også beder om penge. Hvem er de, og hvorfor arbejder de ikke sammen?

Jeg er endvidere enig i, at vi har lidt for meget navlebeskuende stof (her vil jeg høflighedsvis tage afstand fra dem, som måtte mene, at TR's kanonade er den rene navlebeskuelse) og at vi har brug for mere stof, der behandler vor situation som katolske kristne i et sækulariseret samfund. Men så forstår jeg slet ikke hans angreb på k.o.'s publicering af læge Hans Christensens artikel om kloning. Man finder da heldigvis artikler i k.o., bragt med forfatternavn, om aktuelle emner, uden at de behøver at være under rubrikken »Læserne diskuterer«. Seneste eksempel er såmænd TR's kritiske indlæg. Når læge Flemming Kieler svarer hans Christensen, ja så bringes det naturligvis under rubrikken »læserne diskuterer«, akkurat som dette mit indlæg, for så er der jo en diskussion. TR´s irriterede kritik af denne bagatel afslører, at han slet ikke ønsker at se indlæg som Hans Christensens i k.o., og hvis man for skams skyld bliver nødt til at bringe dem, så skal de i hvert fald tydeligt mærkes, således at alle de katolikker, der ikke er så lærde som TR, bliver klar over, at det her, det skal I ikke tage for gode varer.

Apropos ønsket om mere og professionelt bedre stof om katolikkernes holdning i det sækulariserede samfund - som jeg varmt vil støtte - så kunne jeg tænke mig en journalistisk solid reportage om det mærkværdige forhold, at uagtet Roms holdning til prævention, så udmærker de katolske familier sig ikke ved at være væsentligt mere frugtbare end ikke-katolikkernes. Eller gør de? Her var da et emne, som nok kunne fortjene en redaktionel afdækning. Selv har jeg otte børn, men det er nu ikke i kraft af bestemmelserne fra Rom, som jeg af indlysende grunde aldrig har tillagt nogen særlig ufejlbarhed, når det gælder familielivet.

Jeg er også helt enig i, at vi får en masse ligegyldige meddelelser via KNA, som f.eks., at nu har bispekonferencen i Cuba udsendt et hyrdebrev, der siger sådan og sådan, og det er naturligvis, hvad vi selv i bevidstløshed ville vide, for sådan siger enhver kirkelig autoritet ved enhver lejlighed. Spar os venligst for alle disse ligegyldige selvfølgeligheder. Hvis de cubanske biskopper havde lyst Castro i band, så var der virkelig en historie. Det andet efterlader indtrykket af en redaktion, som mekanisk udfylder alle de sider, som de ikke har nyhedsstof til, eller som de har kontroversielt stof, som de ikke tør bringe for ikke at påkalde sig vrede hos alle Danmarks Torben Riis´er.

Idet jeg stadig følger Torben Riis´s ønske om mere meningsfyldt stof, som kan belyse katolikkernes situation i et sækulariseret samfund uden evigt og altid at fokusere på vore egne forhold her til lands, efterlyser jeg en systematisk dækning af den vældige debat, der foregår i Tyskland, Østrig, England, Frankrig og andre lande både i Europa og Amerika, om kirkens holdning og især om det presserende behov for, at kirken nu omsider gør alvor af den ajourføring, som blev bebudet på det andet Vatikanerkoncil. Jeg er ganske enig med TR, at her er man som dansk katolik ladt næsten helt i stikken, medmindre man abonnerer på Katolsk Dialog (og det er der vel kun omkring 400, som gør) eller som TR er så heldig at kunne læse fransk og sikkert også både engelsk og tysk. For kan man det, og gør man det, så vil man sande, at vor universelle katolske kirke befinder sig i en voldsom brydningstid, som det også har været tilfældet tidligere i historien, og at store forandringer står for døren, den dag, vi får en ny pave.

Jeg mener, at TR retter bager for smed, når han bebrejder k.o., at gengivelsen af »autoritative« romerske dokumenter er for dårlig. I det af ham valgte eksempel, hvor han citerer en fransk »autoritativ« tekst, som også jeg kan læse, må jeg sige, at den danske tekst, k.o. bringer, er fuldt dækkende. Problemet ligger et andet sted, nemlig (som han selv skriver) at »autoritative tekster i al almindelighed er vanskelige tekster«. Hvor er det dog rigtigt set! Men det er jo ikke k.o.'s skyld, at de kirkelige romerske bureaukrater udtrykker sig i et sprog, der svulmer med Ciceronisk retorik, men totalt mangler Ciceronisk klarhed! Hvad med at give disse skrivebordsteologer og jurister et kursus i at udtrykke sig klart?

Desuden er jeg ikke enig i TR's angreb på k.o.´s redaktør. Så længe han er redaktør, har han ret til i signerede lederartikler at fremsætte sine kommentarer, og hvis de ikke passer udgiveren, så må udgiveren fyre ham. Personligt har jeg altid læst ww`s ledere med stor interesse, hvadenten jeg var enig eller ej. Jeg har også noteret mig den anstrengelse, han gør sig, for at udtrykke sig diplomatisk i sager, hvor man kunne formode, at udgiveren ikke var enig. Lad mig som gammel journalist oplyse Torben Riis om, at det er de præmisser, som gælder i dansk presse. TR´s ønske om en ny redaktør, som kun trykker det, udgiveren finder passende, er - for at sige det pænt - særdeles udansk. Jeg beder til, at udgiveren ikke følger TR's slet skjulte opfordring til at fyre redaktøren, og at redaktøren ikke lader sig kue af TR´s angreb til at pålægge sig en selvcensur, der gør k.o. endnu mindre læseværdigt. Amen.

Bladet katolsk orientering kan sagtens blive bedre, heri er jeg enig med TR. Men vi er nok ikke helt enige om hvordan. TR ønsker sig et blad, der kan bekræfte og styrke ham »i sin tro«. Det gør jeg og alle de andre i »den snævre kreds af utilfredse katolikker«, som han taler om, også. Men hvorfra véd han, at den er snæver, og selv om det skulle være tilfældet, hvad er det så for et argument, hvad skal vi stille op mod det? Havde ikke også Kristus en »snæver« kreds omkring sig? Er der et flertal, som har en eller anden gudgiven ret til at lukke munden på mindretallet? Jeg føler, at vi er kommet meget langt fra evangeliets klare tale, når en katolsk medkristen kan føre sig frem med sådan en argumentation.

Min - og manges - katolske tro er baseret på vor overbevisning om, at kirken er det samfund, som Jesus indstiftede og apostlene trofast videreførte, som vi kan takke for, at evangeliet ikke døde med Jesus hin Langfredag. Men dette samfund, kirken, har gennem de forløbne totusinde år gang på gang måttet tilpasse sig en verden og et menneskesamfund, der har været underkastet en voldsom udvikling og er det i dag mere end nogen sinde. Det, som forarger TR, er noget af det, som bekræfter mig og mange andre i vor katolske tro. Skulle der mon ikke være plads til os alle?

Børge Mannov

»katolsk orientering« kan balancere

Jeg er nødt til at reagere på *Torben Riis's* ensidige og bedrevidende frontalangreb mod bladets nuværende linje. At han peger på nogle mislykkede tilfælde - I er heller ikke fuldkomne - berettiger ham ikke til at kræve, at hans opfattelse af bladet skal erstatte jeres. Han begår mindst to fejl. Han ignorerer simpelt hen de vanskelige vilkår, I opererer under, og han tror, at alle (næsten) er lige så utilfredse som han. Det meget flotte frivillige bidrag fra læserne peger ikke i denne retning.

»katolsk orientering« er bispedømmets blad. Så har I ret (og pligt) til at være alsidige og ikke bare viderebringe det officielle. I skal udtrykke alle de spændinger, som findes inden for kirken, og I er gode til at holde balance imellem fløjene, imellem udenlandsk og indenlandsk nyhedsstof, debat, boganmeldelser og mere kulturelle bidrag. Alle får i hvert fald noget at glæde sig over og noget at rase over. Til Lykke og tak!

Jean-Pierre Duclos

Rock-rytmer forstyrrer under messen

Højmessen i Øm, søndag den 1. juni 1997, skulle være højdepunktet under dette års valfart.

Hvis man gik videre skulle kommunionen være højdepunktet under messen.

Helst havde jeg ønsket, at vi sang salmer med Kristi Legemsfest indhold. Men vi fik 2 kor af vietnamesiske og tamilske unge mennesker.

Det, der generede mig mest, var den rock-agtige rytme, der fulgte med det tamilske kor.

Da jeg synes, det er vigtigt, at man under kommunionen kan få lejlighed til at samle tankerne, blev dette desværre forpurret både i år og sidste år.

Det var ønskeligt, om disse kor med eller uden rytmegruppe kunne afvikles enten før eller efter messen.

K. H. Jørgensen

Annoncér i »katolsk orientering«

Henvendelse
Redaktionskontoret, Vesterbrogade 28, 1620 V

Week-end
Thomas af Aquin-seminar

5. sept. kl. 19 - 7. sept. kl. 14, 1997. Pris kr. 650,00.

Thomas af Aquins teologi og filosofi er anerkendt langt ud over katolske kredse som et af højdepunkterne i vestens åndelige udviklingshistorie. Thomas var en mand, der skabte sammenhænge, hvor andre kun før havde set modsætninger. Week-end'ens temaer vil vise spændvidden i hans liv og værk - et livsværk, der må betragtes som en vældig syntese af filosofi, teologi og spiritualitet.
Medvirkende: Ivar Hoel, Mette Lebech, Olaf Pedersen, Anders Piltz o.p. og Jette Thomsen.
Daglig leder: pastor Jesper Fich.

Week-end
Albert Küchler. Den danske guldaldermaler, der blev munk i Rom.

27. - 28. sept. 97. Pris incl. bus: kr. 375,00.

Albert Küchler, en af de »glemte« guldaldermalere, var meget estimeret af sin samtid, det være sig kolleger eller publikum. I week-end'en vil vi med sagkyndig hjælp følge hans liv og færden såvel som hans kunst både herhjemme og i Rom. Vi mødes på Thorvaldsens museum lørdag kl. 10.30 og efter en rundvisning i malerisamlingen, der rummer flere Küchler-billeder, spises medbragt frokost i museets kantine. Med bus til Frederiksborg museum og Esbønderup kirke, hvor andre Küchler-værker haves. På Magleås kl. ca. 17.30. Lørdag aften og søndag formiddag forelæses der over emnet ved historikeren Aase Ingerslev.
Küchler-udstillingen, der tidligere på året var ophængt i Skt. Ansgars Kirke, Bredgade, vil være på Magleås.
Ledere: Pastor D. Timmermann & Ellen Marie Lebahn.

Magleås-Træf / Åbent hus - 28. sept.
Om kalkmalerier i Nordsjælland

De danske middelalderkirker er fyldt med spændende kalkmalerier, som man kan glæde sig over rent umiddelbart, fordi de fortæller velkendte historier på en farverig og dramatisk måde. Med en kunsthistoriker ved hånden og via lysbilleder bliver vi ført gennem denne billedverden, som viser sig at kunne fortælle langt mere end de fleste forestiller sig.
Eftermiddagens foredragsholder er kunsthistorikeren Bodil Franck. (ingen tilmelding).
Kaffe mellem kl. 14 og 15. Foredraget begynder kl. 15.
Pris kr. 35,00.

Magleås Kursuscenter, Høsterkøbvej 6, 3460 Birkerød
telefon 42 810715

Paven til eukaristisk kongres

Under sit netop afsluttede besøg i Polen har pave Johannes Paul II anerkendt de landvindinger, som hans landsmænd har gjort

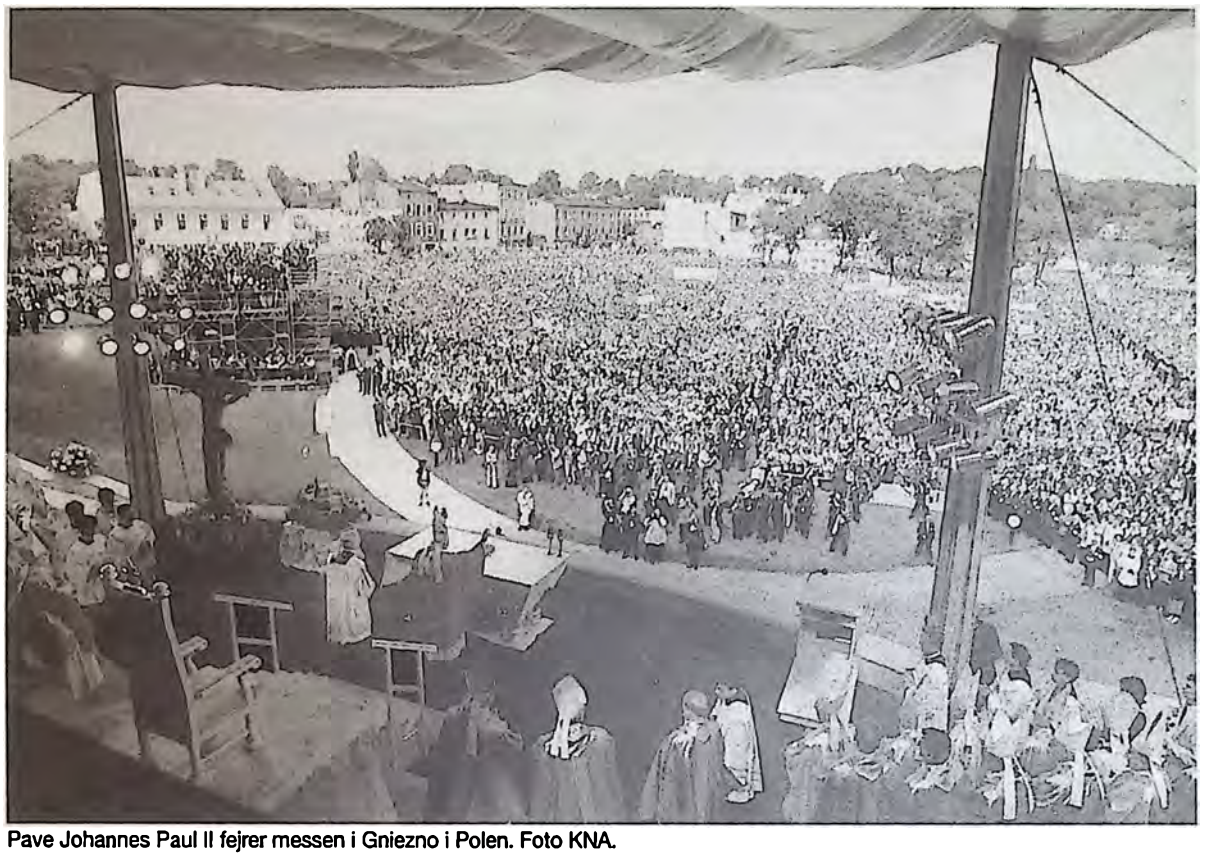

Pave Johannes Paul II fejrer messen i Gniezno i Polen. Foto KNA.

Wroclaw (KNA) - Pave Johannes Paul II har afsluttet sit sjette besøg i sit hjemland. Det første højdepunkt på den elleve dage lange rejse var festmessen, som afsluttede den eukaristiske kongres i Wroclaw. Mere end 200.000 var mødt op og hilste paven med begejstring, selv om vejret var koldt og fugtigt. I sin prædiken opfordrede paven de troende til at bekæmpe sulten i verden. Han betegnede verdens fødevaresituation som »en stor udfordring og samtidig en alvorlig anklage« og understregede det urimelige i, at millioner af mennesker dør af sult i en tid, der er præget af så store tekniske fremskridt.

Verdens rigdomme tilhører Gud, og det er menneskets opgave at fordele dem retfærdigt til gavn for almenvellet, sagde paven; han betegnede det som et spørgsmål om social retfærdighed og om grundlaget for solidariteten mennesker imellem. »Så gør dog langt om længe en ende på sultens plage!« lød pavens opfordring til politikerne. Han gav udtryk for det ønske, at »solidariteten må overskygge den hæmningsløse stræben efter profit og de markedsmekanismer, som strider imod menneskets uforanderlige rettigheder«.

Frihed - men ikke 'værdifrihed'

»Kristus har befriet os, for at vi altid skal være fri.« Det var temaet for den 46. eukaristiske verdenskongres. I sin prædiken talte paven om den særlige betydning, som begrebet 'frihed' har i denne del af Europa, som i mere end et halvt århundrede har været under totalitært - først nazistisk, så kommunistisk - styre. Han pegede på de enorme omkostninger, som friheden havde haft - menneskelige omkostninger og sår, som endnu var åbne. Kongressen skulle få de troende til at se friheden i lyset af eukaristien, sagde paven og betegnede moralsk orden og respekt for de gode og sande værdier som en forudsætning for ægte frihed. Hvis disse værdier ikke er til stede, og hvis der er »forvirring og kaos på moralens område, vil friheden dø; så mister mennesket sin frihed og bliver slave - trælbundet af instinkter, lidenskaber og falske værdier«, konstaterede han.

En snes tusinde deltog i kongressen. Blandt de mest fremtrædende talere kan nævnes kardinal *Edward Cassidy*, der er præsident for det pavelige råd til fremme af de kristnes enhed, og kardinalerne *John O'Connor*, *Lucas Moreira Neves* og *Joachim Meisner* fra henholdsvis New York, Brasilien og Köln. Der blev lagt vægt på økumenen; nogle arrangementer fandt sted i lutherske eller ortodokse kirker, og der blev talt om mulighederne for et eukaristisk fællesskab mellem de kristne trosretninger.

Økumene - en pligt, en gave og en opgave

Paven talte til et økumenisk møde og opfordrede de kristne til at sætte sig ud over det, der skilte dem. På trods af de mange økumeniske landvinder er der stadig for langt imellem de kristne kirker og fællesskaber, sagde han og påpegede, at det ikke var det, Kristus havde tænkt sig. Han betegnede økumenen som en gave, en pligt og en opgave, der ikke var til at komme udenom. Hvis de kristne vil være troværdige, må de føre den fuldkomne og synlige enhed ud i livet, sagde paven og understregede, at før man var nået dertil, ville man ikke kunne samles om en fælles eukaristi.

Mødet med repræsentanterne for de forskellige kirker var blevet en halv time forsinket. Pavens høflighedsvisit hos præsident Alexander Kwasniewski trak længere ud end beregnet, og at han skulle gøre holdt ved Sankt Elisabeths Kirke i Wroclaw, var der slet ikke taget højde for i programmet. Johannes Paul II havde været meget optaget af den situation, som arbejderne, de fattige og de unge befinder sig i under de nuværende forhold, sagde Kwasniewski bagefter til pressen. Paven havde understreget nødvendigheden af, at man fik alle mennesker til at tale sammen »med henblik på at nå frem til en virkelig forsoning«, fortalte præsidenten. Han tilføjede, at samtalen ikke var kommet ind på det konkordat mellem Polen og Vatikanet, som endnu venter på at blive ratificeret.

Ved ankomsten var paven blevet budt velkommen af Kwasniewski, af kardinal Henryk Gulbinowicz fra Wroclaw og af den polske primas, kardinal Jozef Glemp. Paven gav udtryk for sin glæde over endnu en gang at kunne besøge sin hjemegn, som han altid vil føle sig knyttet til, og hvis skæbne han også er opmærksom på. I sin tale til værtslandet sagde han, at demokratiseringen og etableringen af retsstatslige strukturer gav anledning til optimisme; processen havde uden tvivl været vanskelig, sagde han. Hverken på det sociale eller på det økonomiske område var fremskridtene udeblevet, konstaterede paven, men han var klar over, at der også var problemer, og at spændingerne til tider kunne gøre ondt. Problemer skal løses i fællesskab, i solidaritet og i respekt for menneskerettighederne, sagde han og pegede især på respekten for de svageste i samfundet. »Jeg er overbevist om, at den polske nation har et enormt potentiale, hvad angår ånd, intellekt og vilje«, sagde Johannes Paul II til sine landsmænd. - »Det er en nation, som kan yde meget, og som kan komme til at spille en stor rolle i familien af europæiske lande. Og det er præcis, hvad jeg af hjertet ønsker for mit hjemland.«

Præsidenten kaldte paven for »vores landsmand, som hele Polen er stolt af« og mindede om, at han havde været med til at bane vej for omvæltningerne i den tidligere østblok. »Lad det være sagt rent ud i dag: uden Deres Hellighed og uden den katolske kirke i Polen var disse forandringer ikke sket«, sagde Kwasniewski. Det ny Polen bygger broer i stedet for mure, tilføjede han og gjorde rede for, hvad landet forventer af paven: at han styrker polakkerne i deres værdighed og gør det muligt for dem i fællesskab at arbejde for det fælles vel.

Friheden må ikke misbruges

Paven mødtes også med de forskellige landes delegerede ved den eukaristiske kongres. Han advarede polakkerne og de øvrige østeuropæere imod forkert brug af den frihed, som de opnåede i 1989. Det er ikke nok, at man *har* frihed og benytter sig af den; frihed er noget, man til stadighed må stræbe efter, og det er sandheden, som skal føre til frihed, lød hans formaning. Den omstændighed at Polen efter mange års krig, uretfærdighed og manglende frihed nu er blevet et frit land betyder, at den menneskelige samvitttighed har fået et ansvar; frihed kan bruges rigtigt, men den kan også bruges til noget, som er forkert, noget, som ikke er godt, påpegede han.

Paven takkede både de delegerede, som havde deltaget i kongressen, og de mange, der havde været med i det forberedende arbejde og bag kulisserne. Han betegnede kongressen som »en stor, kirkelig begivenhed« og som »en dyb, åndelig erfaring« for mange mennesker. Den afsluttende gudstjeneste kaldte han for »et synligt billede på kirken«; det havde gjort indtryk på ham at se de mange pilgrimme, der var stimlet sammen fra hele verden og især fra Europa.

Vælg livet!

Fra Wroclaw fortsatte paven til Legnica, hvor 300.000 mennesker samledes til messen. Her talte paven om almenvellet, opfordrede de troende til at gøre en indsats og fordømte enhver form for social uretfærdighed. Han kritiserede enhver form for udnyttelse af arbejdere - eksempelvis i form af for lange arbejdsdage og for ringe løn. »Arbejdet er til for menneskets skyld, ikke mennesket for arbejdets«, understregede han. Han betegnede det som kirkens opgave at skærpe offentlighedens opmærksomhed på uretfærdighed af enhver art og på udnyttelse af mennesker, hvadenten den foregår åbent eller i det skjulte. Desuden skulle kirken give mennesker et håb, sagde han.

»Vælg livet!« lød opfordringen til polakkerne. Enhver troende er på én eller anden måde medansvarlig for livet i samfundet, understregede han.

I sin prædiken slog paven fast, at kirken og dens medlemmer har pligt til at leve det kristne budskab ud i deres dagligdag og bringe videre det til det politiske, det økonomiske og det kulturelle liv. Man må blive ved med at forkynde den katolske sociallære med dens krav om retfærdighed og solidaritet, indtil der ikke længere er den mindste smule uretfærdighed i verden, sgde han.

Johannes Paul II gav udtryk for sin anerkendelse af de initiativer, som allerede er taget for de dårligst stillede i Polen, for de syge og ikke mindst for det stadigt stigende antal hjemløse. Men der er stadig opgaver, som venter på at blive løst, tilføjede han. »Mit hjemland har brug for dette budskab om retfærdighed. Nu, mens en demokratisk stat er under opbygning og en dynamisk økonomisk udvikling i gang, bliver manglerne i samfundet meget iøjnefaldende«, lød det.

Paven gjorde opmærksom på nogle af de grupper, der har brug for hjælp: Familierne - særligt dem med mange børn - enlige mødre og ældre mennesker. Han påpegede, at der rundt omkring på børnehjemmene var ikke så få, der fik for lidt at spise. Paven appellerede til arbejdsgiverne om ikke at sætte profitten i højsædet; i stedet skulle de tjene almenvellet og skaffe flere arbejdspladser, sagde han.

I Kalisz talte paven de ufødtes sag og opfordrede til en massiv indsats fra kirkens side. Et samfund, som ikke har plads til de svageste og mest værgeløse, må betegnes som barbarisk, uanset dets tekniske og videnskabelige stade, sagde han og understregede, at retten til livet ikke er et spørgsmål om ideologi eller religion; det er en fundamental menneskeret. Paven var også i Czestochowa, hvor en halv million var samlet. Her mødtes han blandt andet med den tidligere præsident, *Lech Walesa*.

Gamle kammerater

I Zakopane mødtes paven med gamle klassekammerater og med en studiekammerat, der lige som han selv havde læst i smug under krigen. En tur i bjergene blev det også til, omend pr. bjergbane - og ikke til fods som i gamle dage. I Krakow lagde han sin vej forbi familien Wojtylas gravsted, hvor hans forældre og hans eneste bror ligger begravet. Han læste messe i krypten i Wawel-katedralen; det ver dér, han læste sin allerførste messe i 1946.

Sidste stop inden hjemrejsen var også den sidste i den lange række saligkåringer, som paven foretog under besøget i Polen: *Jan Dukla* (1414-1484) blev saligkåret i Krosno i den sydøstlige del af landet. Her deltog - blandt mange andre biskopper - *Czeslaw Kozon*.

Alt i alt mødte paven omkring seks millioner mennesker. Det overgik alle forventninger; man havde regnet med fire, fortæller den ansvarlige biskop *Jan Chrapek*.

Er der sket noget siden Basel?

Pater Anton Dekkers, S.J. redegør her for en Pax Christi rundspørge i vore menigheder op til det igangværende økumeniske møde i Graz

Siden sommeren 1996 har Pax Christi Danmark været »på vej« til Graz, hvor alle kristne kirker i Europa samles i sidste uge af juni i år. De håber at kunne give nye impulser til deres fælles proces for »Retfærdighed, fred og bevarelse af skaberværket«. Denne proces, startet i midten af 80erne, fik en stærk inspiration, da kirkerne samledes for første gang i Basel i 1989. Et kontant resultat af Basel var bl.a. et stærkt og modigt dokument. Biskop Martensen sendte dengang den danske oversættelse ud til bl.a. alle menigheder.

I det sene efterår 1996 forelå det første udkast til en tekst, der skulle behandles i Graz. På en velbesøgt Pax Christi-weekend studerede man dette dokument-udkast. Ved den lejlighed spurgte nogle af deltagerne: Hvad blev der egentlig af »Baseldokumentet« i vore danske katolske sammenhænge? Har man konkret brugt det til noget? Man blev enig om. at dette spørgsmål skulle stilles direkte til menighedsrådene samt til nogle andre. Der blev formuleret en række spørgsmål, som havde udgangspunkt i konkrete »forpligtelser« og »anbefalinger«, der findes i Basel-dokumentet.

Skeptikerne mente, at næppe noget menighedsråd ville ulejlige sig med at svare på 10 ret nærgående spørgsmål om, hvordan vore menigheder bidrager til en bevidstgørelse om vort kristne ansvar for retfærdighed, fredelig sameksistens og miljø, og navnlig om, hvordan de handler konkret i det daglige. Pax Christi kunne senere med taknemmelighed konstatere, at 20% af vore menighedsråd havde svaret, nogle endda udførligt. Derudover svarede også pastoralrådets tidligere formand.

Her skal der ikke gøres rede for svarene på de enkelte spørgsmål. Det forekommer vigtigere at pege på nogle gennemgående træk i de foreliggende svar.

For det første fremgår det klart, at det indbyrdes daglige fællesskab i menigheden står prioriteret højt. For eksempel er man rundt omkring meget optaget af spørgsmålet, hvad man kan gøre for de »fremmede« og specielt flygtningene iblandt os. Man inddrager dem i fællesskabet så godt man kan, og er her meget opfindsom. Derimod står man usikker over for det mere udadvendte spørgsmål: »Prøver De at påvirke de offentlige instanser og den offentlige mening, for at deres muligheder kan forbedres?« Faktisk et gennemgående besvaret rent personligt. Det mærkes ikke rigtigt på svarene, at man er klar over, at den personlige bevidsthedsændring (til det, der i dag kaldes den »politiske forbruger«) bør give sig udslag også i de kredse, hvor vi har indflydelse (f.eks. i en menighed). Sagt på en anden måde: brænder man for en sag, forsøger man at få andre med! På de nævnte områder sker der endnu ikke så forfærdelig meget i vore menigheder. Det er også lettere rent personligt at ændre gamle vaner og lægge sin livsstil om, end at få en hel menighed på »bedre tanker«. Men gøres skal det, jo før desto bedre! Verden venter på det.

Det er kun naturligt, at vore menigheder er optaget af egne problemer. F. eks. tænker de nok så meget på, hvordan de kan spare penge. Men det bør være lige så naturligt også at have tankerne rettet på forholdene i og de manglende muligheder for de fattige i mange dele af verden, på hvis bekostning vi stadig i høj grad lever. Det var dette, som lå bag de spørgsmål, som Pax Christi stillede om økonomisk forvaltning, ressourceforbrug o.l.

Sidst men ikke mindst: Baseldokumentet synes stort set at være ukendt. Selv om alle menigheder har fået det i 1989 som en inspirationskilde til initiativer og handlinger, lader det til, at det er blevet lagt til side. På pastoralrådsmøder er der blevet gjort opmærksom på det, men heller ikke det lader til at have haft en større effekt.

Vi må i fællesskab finde veje til, at de teologiske og spirituelle overvejelser og de forslag til konkret handling, som forhåbentligt bliver resultatet af »Graz 1997«, trænger dybt ind i vor katolske kirke i Danmark.

Anton Dekkers

Et flot jubilæum

Caritas Danmark 50-år

Fredag den 13. juni fejrede Caritas Danmark 50-års jubilæet ved en festlig højmesse i Skt. Ansgars Kirke i København. Ved alteret var foruden vore biskopper, *Czeslaw Kozon* og *Hans L. Martensen*, biskop *William Kenney*, Sverige, som er præsident for Caritas Europa samt fader *Lancelot*, der er direktør for Catholic Social Services i Macao, præsterne *Henri Leenders* SJ, *Guido Kreienbühl*, *Anton Dekkers* SJ, *Dietrich Timmermann* og *Charles McCarthy* O.F.M. conv. Caritasmedarbejder *Nik Bredholt* læste forbønnerne, som var formuleret som taksigelsesbønner: - »for pastor Ballin, han kan glæde sig over sit livsværk, - for al den frivillige arbejdskraft - for alle, der støtter Caritas, - for al forbøn, - for de skoleklasser, der laver aktioner...« Han afsluttede med opfordring til bøn for årene, der kommer, - og at bestyrelse og medarbejdere må have en karismatisk holdning til deres arbejde.. Pastor Guido Kreienbühls prædiken bringes i næste nummer.
Efter messen var der reception i Skt. Ansgars Kirkes menighedslokale og gårdhave. Fra venstre generalsekretær i ECHO, (European Community Humanitarian Office), *Hermann Icking* i samtale med Caritas Danmark-medarbejder, *Dolores Bachmann*. I midten biskop William Kenney, Stockholm.
Tekst og foto Kirsten Szarafin.

Magleås sommerarrangementer

Sommeruge

6. juli - 13 .juli 97 Pris,voksne : kr. 1465.-
Børn : 12 - 15 år 765,- / 3 - 11år 465.- /0 - 2 år gratis

Du som giver os liv og gør os glade.
Sommeruge på Magleås for familier og andre interesserede - unge og gamle.
Liturgi, temaarbejde, aftenhygge og udflugt. Oplæg for de voksne og særligt program for børnene.
Ledere: sr. *Hildegard Doods og* p. *Niels Engelbrecht*

Højskoleuge

27 . juli - 2. aug. 97 Pris: 2250.- el. 1950.- dobbvær.

Katolsk Identitet - hva' det ?
Under synsvinklerne *Os og hinanden*, *Os og de andre*, *Os og Vorherre* vil højskoleugen lægge op til en drøftelse af katolsk identitet i nutidens Danmark.
Katolsk identitet - er det en entydig størrelse ? og hvorfor volder denne identitet tilsyneladende en del katolikker (mange ?) besvær ? Emnet vil blive belyst både bibelsk, kirkeligt, økumenisk og historisk.
Ugen vil forsøge at være et væsentligt bidrag til en begrebsafklaring og til en personlig refleksion. I ugen indgår en fælles udflugt til kirkehistorisk interessante steder på Sjælland.
Ledere: lærer ***Hanne Brixtofte Petersen,***
pastor ***Jesper Fich*** og leder af pastoralcenteret ***Erling Tiedemann.***

Pensionistugen

3. aug. - 9. aug. 97 Pris: 1950.- el. 1650.- dobbvær.

Og så er der naturligvis **Pensionistugen.** Kom og nyd Magleås' dejlige omgivelser og hyggeligt samvær med andre trosfæller. Hver dag vil der, foruden Den hl. Messe være et fællesarrangement, ligesom ugen også indeholder en busudflugt.
Ledere: sr. *Clementine og Ellen Marie Lebahn*

Yderligere oplysninger kan fås hos
Centerleder Elin Udam, tlf. 42 81 07 15
Magleås, Høsterkøbvej 6, 3460 Birkerød
Tilmelding sker v/ indbetaling af kr. 200.-
v/ check el. på giro 428 44 29.

Meddelelse til indehavere af %-kontrakter

Nu er det tid til at sende
kopi af årsopgørelse 1996
til bispekontoret

Søndag den 20. juli

50-års-dagen for helgenkåringen

af

Louis-Marie Grignion de Montfort

(20. juli 1947)

Kl. 10: Pontifikalmesse i Vor Frue Kirke i Slagelse

Prædikant: Biskop Hans L. Martensen

I anledning af

biskop Hans L. Martensens 70 års fødselsdag torsdag den 7. august 1997

indbydes hermed til festmesse samme dag kl. 17 i Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, København V. med efterfølgende reception.
Alle er hjerteligt velkomne!

Biskop Martensen ser meget gerne, at gaver til ham indbetales til hans kursus- og retrætefond. Eventuelle gavebeløb kan enten gives kontant ved receptionen eller indbetales på Ansgarstiftelsens girokonto 500 1471 mærket **»Biskop Martensens kursus- og retrætefond«.**

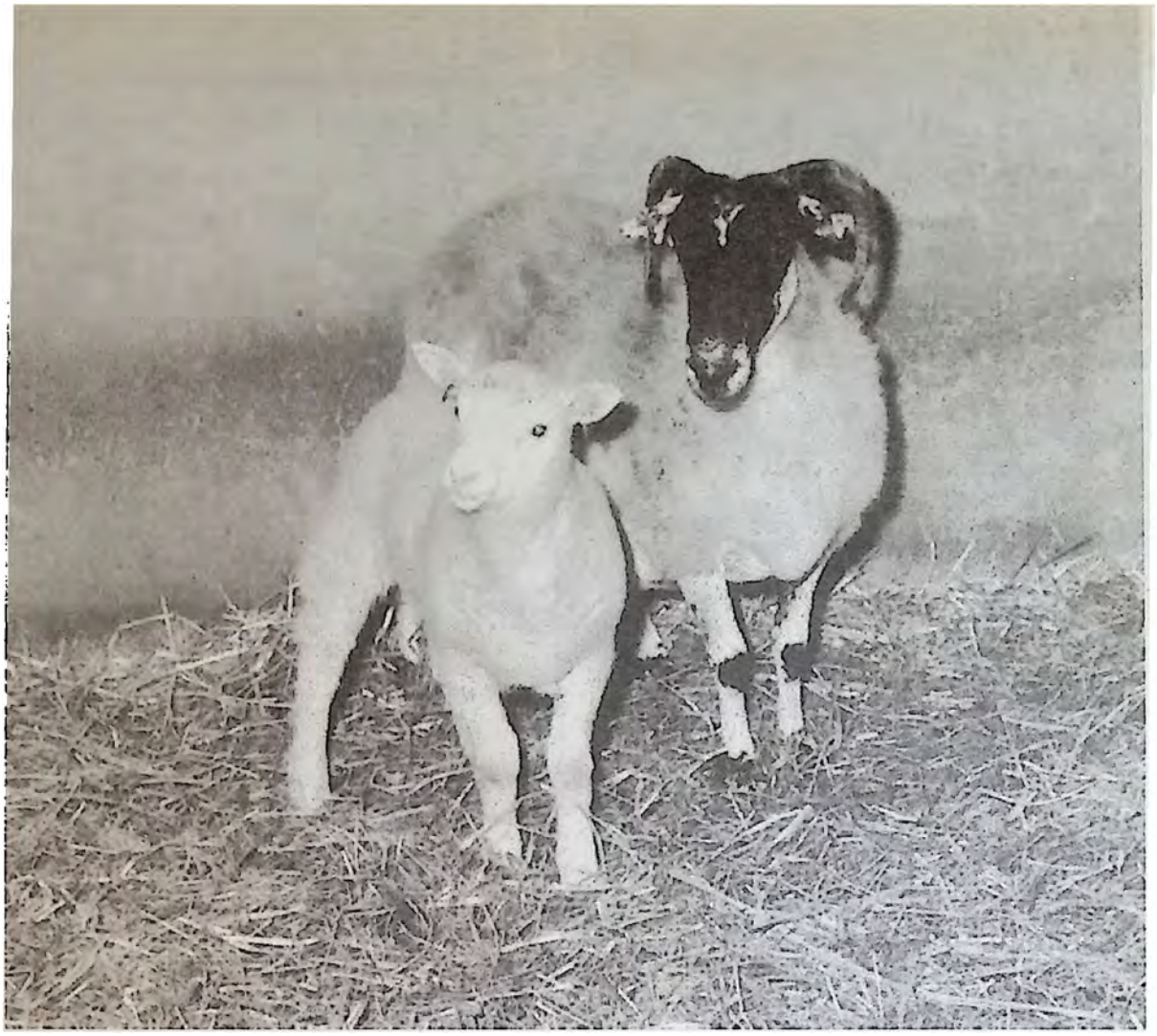

Verdens første klonede får Dolly med sin surrogatmor.

Det Etiske Råd ønsker forbud mod kloning af mennesker

Af Erling Tiedemann, medlem af Det Etiske Råd

I og for sig finder rådet egentlig ikke, at det skulle være nødvendigt at argumentere for noget så selvfølgeligt som, at produktion af et menneske, der er en kopi af et allerede eksisterende menneske, er uacceptabel. Men naturligvis har man mere indgående drøftet, hvorfor menneskekloning vil være forkert.

Når det drejer sig om kloning af mennesker, er medlemmerne af Det Etiske Råd ikke i tvivl: De er imod. Danmark bør holde fast ved forbudet mod kloning af mennesker, og vi bør arbejde på at få vedtaget et verdensomspændende forbud imod forskning i og anvendelse af kloning af mennesker, udtaler rådet.

Alle ved, hvorfor dette spørgsmål er kommet på dagsordenen, både i Danmark og i udlandet - også her i »*katolsk orientering*«s spalter. Baggrunden er Dolly - det skotske får, som ikke er avlet ved naturmetoden; det er end ikke fremkommet ved kunstig insemination, men er blevet produceret ved såkaldt somatisk kloning. Man har således ikke befrugtet et æg med en sædcelle, men i stedet taget en celle fra et voksent får og udtaget cellekernen. Derefter har man fjernet kernen fra en ægcelle og indsat cellekernen fra det voksne får i ægcellen. Den er så siden blevet sat op i livmoderen i et får, som dermed har fungeret som »rugemoder«. Mere unaturligt kan det næsten ikke blive, - selv om man såmænd ikke skal udelukke, at der vil blive fundet på noget endnu mere kunstigt.

I Danmark skal Det etiske Råd principielt kun beskæftige sig med mennesker. Den etik, der knytter sig til behandlingen af dyr, har et særligt dyre-etisk råd til opgave at udtale sig om. Den måde, vi behandler dyrene på, virker imidlertid tilbage på os selv, og under drøftelserne i Det Etiske Råd har der derfor også været peget på, at kloning af dyr ikke alene er udtryk for manglende respekt for det enkelte dyrs integritet; anvendelse af kloningsteknologien kan også føre til uønskede ændringer i vores opfattelse af, hvordan mennesker må behandle dyr, og hvor grundlæggende vi i det hele taget kan tillade os at gribe ind i naturen.

Fra dyrekloning til menneskekloning?

En meget sædvanlig udviklingslinie er som bekendt, at den videnskabelige forskning først gør forsøg med dyr - og derefter med mennesker. Det er her, Det etiske Råd kommer ind og peger på en alvorlig problemstilling: man er ikke alene betænkelig ved den form for dyrekloning, som man kunne kalde Dolly-kloning. Et væsentligt spørgsmål er også, om flere skridt på den vej, der har ført til Dolly, på længere sigt kan føre til kloning af mennesker. Og så rejser spørgsmålet sig: skal man på baggrund af denne risiko forbyde forskning og udvikling af kloning af dyr for at forhindre udviklingen af kloning af mennesker?

Når det spørgsmål skal besvares, anlægger medlemmerne af Det etiske Råd en forskellig vurdering. Ingen af dem kan acceptere menneskekloning, og der er heller ingen af dem, der har erklæret sig villige til at tage nogen risiko i så henseende. Men her hører den totale enighed så op.

Nogle medlemmer af Det Etiske Råd - herunder jeg selv - ser i den nyligt gennemførte dyrekloning af fåret Dolly en bekræftelse af, at der i forskerverdenen er vilje til at gå meget langt i retning af at manipulere med grundlæggende sider af naturen. De frygter derfor, at holdningen i dele af det videnskabelige miljø i realiteten er åben over for menneskekloning, og at nogle er parate til at gøre forsøg hermed. For disse medlemmer har det været væsentligt at sikre imod ethvert forskningsmæssigt tilløb i den retning, og de ser forsøg med og videre udvikling af somatisk dyrekloning som sikre skridt på vejen frem mod menneskekloning. Derfor bør man efter deres opfattelse forbyde denne form for dyrekloning og tilsvarende arbejde for, at forbudet bliver verdensomspændende, idet et sådant forbud kan betragtes som en nødvendig barn for videreudvikling i retning af menneskekloning.

Andre af rådets medlemmer mener, at forskning i dyrekloningsteknikker fortsat skal være tilladt. De finder, at grundvidenskabelig forskning, som skaber ny erkendelse, er vigtig. Den grundvidenskabelige forskning skal ikke begrænses, men begrænsningen må finde sted i overgangen fra grundvidenskab til anvendt teknologi. Dermed pålægges forskerverdenen samtidig en forpligtelse til stor åbenhed omkring igangværende forskningsprojekter og de etiske konsekvenser heraf.

Disse medlemmer vil heller ikke afvise, at grundforskning i dyrekloning kan give resultater, som kan vise sig at være værdifulde i opnåelsen af øget viden om cellernes biologi og funktionsmåde. Det kan på længere sigt medvirke afgørende til forebyggelse og helbredelse af sygdomme hos både mennesker og dyr. Disse medlemmer af Det etiske Råd vil derfor ikke anbefale et forbud mod forskning i dyrekloning, men mener, at forskningen bør reguleres således, at kloningsteknikkerne alene anvendes i videnskabeligt øjemed med henblik på grundforskning, sygdomsforskning og sygdomsforebyggelsesforskning. Disse medlemmer er endelig af den opfattelse, at forbudet i Danmark mod kloning af mennesker kan opretholdes, uanset kloning af dyr eventuelt tillades.

Man kan efter dette korte referat af to holdninger til spørgsmålet om dyrekloning formentlig konkludere, at forskellen i opfattelse først og fremmest grunder sig på en forskellig vurdering af, hvor stor risikoen er for, at fortsat dyrekloning med Dolly-metoden vil ende med menneskekloning.

Trods forskel i den vurdering er der enighed i Det etiske Råd om, at hvis der fortsat skal foregå forskning i somatisk dyrekloning i Danmark, så skal denne forskning reguleres således, at kloningsteknikkerne alene anvendes i videnskabeligt øjemed i forbindelse med grundforskning eller forskning i sygdomsforebyggelse og sygdomsbekæmpelse.

Hvorfor ikke menneskekloning?

Men hvorfor ser Det etiske Råd nu så alvorligt på hele spørgsmålet, at fremkomsten af et enkelt får har fået rådet til at gå i tænkeboks og komme ud med en udtalelse?

I og for sig finder rådet egentlig ikke, at det skulle være nødvendigt at argumentere for noget så selvfølgeligt som, at produktion af et menneske, der er en kopi af et allerede eksisterende menneske, er uacceptabel. Men naturligvis har man mere indgående drøftet, hvorfor menneskekloning vil være forkert.

For nogle har det været afgørende, at kloning af mennesker vil være udtryk for, at mennesker produceres eller fremstilles. Formering ved kloning vil være et brud på det forhold, at undfangelsen af et barn kræver tilstedeværelse af både sæd og æg, altså materiale fra to forskellige individer; en kvinde og en mand. Dermed løsrives det at sætte et barn i verden fra den sociale sammenhæng og bliver et strengt teknisk anliggende.

Det har også været fremhævet, at man her står over for teknikker, som antaster tanken om, at ethvert menneske er enestående, og at ethvert menneske har ret til en individuel identitet, til at være sig selv. Det Etiske Råd betragter det som selvfølgeligt, at ethvert menneske har og bør have en sådan ret. Det vil derfor være en krænkelse af et menneskes ret til en individuel identitet, af vedkommendes integritet og værdighed, at blive bragt til verden som en kopi af et andet menneske, som dermed påtager sig rollen som original. For nogle er det i denne forbindelse afgørende, at man ved somatisk kloning kan skabe genetisk identiske mennesker på tværs af to generationer.

For nogle medlemmer har det væsentligste argument været, at frembringelsen af klonede mennesker krænker det grundlæggende princip om, at et menneske altid kun må betragtes som et mål i sig selv, aldrig som et middel til et andet mål.

Det har endelig været fremhævet, at menneskekloning efter nogle medlemmers mening strider mod den kristne overbevisning - at mennesket ikke bør tilegne sig skaberrollen.

Synsmåder og udgangspunkter er forskellige, sådan som Det etiske Råds medlemmer er det, men konklusionen er den samme: menneskekloning er uetisk, og menneskekloning skal være forbudt.

Den dobbelte kristendom

Niels Henrik Gregersen:«Den dobbelte kristendom«, Poul Kristensens Forlag 1996, kr. 168,-.

Ca. 91% af danskerne er medlemmer af den danske folkekirke. At de ikke alle bruger kirken hver søndag, og at dagligdagen ofte meget lidt er præget af dette medlemskab, er ingen hemmelighed. Men kendsgerningen af det høje medlemstal og folkekirkens rolle i den politiske og den kulturelle historie gør det interessant for alle at beskæftige sig med folkekirken som virkelighed i danskernes liv.
Niels Henrik Gregersen har skrevet en fængslende bog om »den danske folkekirke«. Indholdet er delt i tre hovedafsnit: en historisk redegørelse, en teologisk analyse og et bud på aktuelle problemer og muligheder.

Profetisk udfordrende

Det første afsnit behandler »Kirkelig og ukirkelig kristendom«. Forfatteren analyserer det »kristne miljø«, som omfatter kirkegængere og ikke-kirkegængere, resterne af en kristen enhedskultur samt symbiose og konflikter i denne måde at være kristne på.

Andet afsnit belyser emnet »Kulturen som kirke? - den fjerne kirke mellem relikviekult og berøringsangst«.

Hvad er den fjerne kirke og den fjerne kirkes teologi, siden man bruger begrebet som det ene led af den i bogtitlen nævnte dobbelthed?

»Folkekirken er en lutherskevangelisk *konfessionskirke,* set med den kirkelige kristendoms øjne, og samtidig er den en traditionsbærende *nationalkirke,* set gennem den fjerne kirkes briller«.Den fjerne kirke af i dag defineres som symbolsk historisk, hvor dåb, konfirmation, bryllup og begravelse er de bærende søjler, som er kirkelige og kulturelle i deres væsen. Man er ikke kirkelig i det daglige, men kirken er en fjern ofte ubevidst, kulturel livsramme.

Det tredje og konkluderende afsnit hedder »En ny kristendomsvækkelse«. Denne nye vækkelse eller denne nye spørgen efter kristne rødder har efter forfatteren to kilder:

For det første er der en udefra kommende årsagssammenhæng, idet fremmede religioner som islam og udfordringer som new-age-bevægelsen gør sig gældende, og erfaringerne fra en rejsekultur og informationssamfundet breder sig. Denne udfordring kunne også kaldes en profetisk udfordrende stemme udefra.

For det andet er der den indre udfordring, som ligger i de krav moderne mennesker stiller til kirken. Forfatteren har forskellige forslag til, hvor kirken netop i dag og med dagligsproget kunne have mulighed for at løse den opgave, som en ny »vækkelse« stiller:
- Troen skal være levende i dagligdagens liv
- Kristendommen siger »ja« til kroppen.
- Den kristne tradition har en indre mangfoldighed.
- Ritualerne skal opvurderes.
- Frihedstraditioner og demokratisk handlen er bygget på den kristne tros insisteren på individets ukrænkelige identitet og integritet.
- Den menneskelige erkendelse har grænser, men erkendelse i sig selv er ikke af det onde.
- Fornuft og erfaring har plads i troens udfoldelse.
- Erindring og forventning er væsentlige for at give troen videre til en ny generation.

Jeg vil afslutte med forfatterens slutord: »Liturgien sætter et vilkår, der gælder for alle, uanset hvike forhåndsindstillinger man kommer til kirke med... for så vidt er sondringen mellem kirkelig og ukirkelig kristendom lige netop ikke en teologisk sondring - mellem sande og blakkede kristne.

Ved at gå ind i kirken er sondringen sat ud af kraft, for nu foregår alt i den fælles ramme, hvor fællesskabet består i at se frem mod altret i stedet for at se til siden og sammenligne sig med de andre gudstjenestedeltagere. Teologisk set kommer alt an på at tage imod Ordet og så lade det fuldbyrde sig i livet. Og dette er Helligåndens værk, ikke kirkens«.

De, som er interesseret i folkekirken eller bare vil vide noget om det kristne miljø, finder her en vigtig og spændende bog. De enkelte afsnit er velegnet til debatoplæg og studier også for katolikker, fordi nogle af problemerne og udfordringen til folkekirken også gælder for den katolske kirke.

Eva Nordentoft

Forslag til sommerferielæsning fra Skt. Andreas Bibliotek

Robin Anderson: »Between Two Wars. The Story of Pope Pius XI«.

Frei Betto: »Nachtgespräche mit Fidel (Castro): Kuba, Sozialismus, Christentum, Theologie der Befreiung«.

Dom Helder Camara: »Biskop. omvänd. Dom Helder Camara berätter om sitt liv«.

Mary Craig: »Pave Johannes Paul II«.

Thomas Eggensperger & Ulrich Engel: »Bartolomé de las Casas. Dominikaner, Bischof, Verteidiger der Indios«.

Francesco, hermano del universo. La Historia de su videa«, Marvel Comics.

John Willem Gran: »En hånd på min skulder. Av en katolsk biskops erindringer«.

Grethe Livbjerg: »Teresa af Avila. Venskabets mystiker«.

Jens Møller: »Sejre og nederlag. Erindringer.«.

Kirsten Stoffregen Pedersen: »De flygtige år. Søster Abrahams erindringer«.

Michael Walsh: John Paul II. A Biography«.

Gunnel Vallquist: Katolska läroår. Uppsala - Paris - Rom«.

Brian Urquhart: »Hammerskjold«.

Tordis Ørjasæter: »Menneskenes hjerter: Sigrid Undset. En livshistorie«.

Skt. Andreas Bibliotek har lukket indtil den 2. september.

Robert Showers, ofm.conv.

Caritas Danmark 1947-1997

Caritas Danmark 1947-1997. 50 år. Redaktion: Jan Lange, Torben Juncker, Janina Graae, Hanne Majholm og Knud Helsted Kluge. Kbh. 1997. 63 s. Fås ved henvendelse til Caritas Danmark.

Det er en fin lille samling artikler, som Caritas Danmark har udgivet i anledning af sit 50-års jubilæum i år. Som et af de allerældste medlemmer af Caritas-familien har Caritas Danmark meget at være stolt af, og som en af de mest dynamiske og effektive deltagere i dansk nødhjælp er der meget at fejre.

Det hele startede med pastor *Knud Ballin,* der i foråret 1947 sammen med dr. *Kaj F. Meldahl* oprettede Caritas Danmark på bagrund af sine erfaringer med arbejdet blandt flygtninge under Den anden Verdenskrig. Det er derfor også helt retfærdigt, at ikke mindre end tre artikler af henholdsvis journalist *Knud Helsted Kluge,* fhv. kommitteret i Erhvervsministeriet *Jørgen Bredholt,* og generalsekretær i Dansk Flygtningehjælp *Arne Piel Christensen* er viet denne dynamiske sognepræst fra Brønshøj, der havde tilstrækkelig personlig udstråling til at trænge igennem med sine mange ideer både indenfor og udenfor landets grænser. Knud Kluge er også ophavsmand til et portræt af *Anne Lise Timmermann,* der som formand for Caritas Danmark i seksten år dygtigt har løftet arven efter Ballin. I hendes tid er Caritas Danmark særligt blevet kendt for de mange nødhjælpssprojekter i Asien og Kina.

Carly Majholm beretter i sin artikel om det daglige, vanskelige arbejde med at prioritere ressourcerne i Caritas Danmark, og *Dolores Bachmann* fortæller om Caritas' fortsatte engagement i Bosnien. *Kirsten Szarafins* stemningsbillede fra suppekøkkenet på Nørrebro kaster lys over arbejdet med at lindre nøden i Danmark, og *Hanne Majholm* fortæller om den årlige nordiske fasteaktion. Den danske jesuit *Peter Tantholdt-Hansens* artikel fra 1991 »Peru - en korsvej uden ende« er blevet genoptrykt i anledning af jubilæet, og det er en god idé, for den fortjener at blive genlæst.

Agronom *Søren W. Billes* »Mysore - min indiske perle« har en helt særlig charme og er min favorit. Her fortælles historien om to danske specialister, der blev udsendt af Caritas Danmark for at hjælpe birgittiner-klostret i Mysore i Sydindien med at få en rentabel drift af klostrets landbrug og kollegium. Skildringen af de to danskeres erfaringer med den særegne sydindiske og katolske kultur, er meget vellykket, og har den pointe, at nødhjælpsarbejde ikke blot kommer modtageren til gode men også den, der yder og formidler hjælpen.

Jubilæumsbogen er ikke bare en artikelsamling men også et festskrift med en lykønskning fra formanden for bestyrelsen af Caritas Danmark *Jan Lange* og hilsener fra pave *Johannes Paul II,* biskop *Czeslaw Kozon,* udviklingsminister *Poul Nielson,* direktøren for kontoret for EU's humanitære arbejde, ECHO, *Santiago Gomez-Reino,* general-sekretæren for Caritas Internationalis *Luc Troulliard* og generalsekretæren for for Caritas Europa *Hermann Icking.* Alle er de venner og beundrere af Caritas Danmark.

Andreas Rude

Stig Holsting, der har tegnet døbefonten, giver også en udførlig gennemgang af granitdøbefonten i Munkbrarup kirke og dens ikonografi.

Sankt Knud Lavard - 900 år

For 900 år siden var Danmark præget af stridigheder, misundelse og fejder, der bragte mord og ulykker over mange familier. *Knud Erikssøn* blev født i Roskilde i foråret 1096 og blev med sit liv og virke en eksponent for en ny tid, hvor den katolske verdenskirke begyndte at sætte normer for befolkningens virken og gøren.

»Om han så hverken var fejlfri eller fri for synd, så var han en markant skikkelse... og ved nærmere studier af hans person og skæbne (kan det) vise sig, at vort samfund fandt nye modeller for konfliktløsning, netop takket være en person som Knud Lavard, der søgte at udmønte de kristne normer i sin personlige holdning og i sit virke«, skriver pastor *Dietrich Timmermann* i den indledende artikel.

I en lille artikel redegør *Jørgen Nybo Rasmussen* for problemet omkring Knud Lavards fødselsår og i en efterfølgende artikel for, hvordan Knud Lavard blev en helgen. Ved netop i selve sit jordiske kald bevidst at handle i kristen ånd er han et eksempel, også nutidskristne kan tage ved lære af«, skriver Jørgen Nybo Rasmussen.

Stig Holsting har i en artikel »Knud Hertug og døbefonten i Munkbrarup« skrevet om helligkilder bl.a. kilden ved mordstedet i Haraldsted skov. Desuden kommer han ind på Knud Lavards betydning for sin samtid og afslutter sin artikel med en udførlig gennemgang af granitdøbefonten i Munkbrarup kirke og dens ikonografi.

Ved Knud Lavards helgenkåring den 8. november 1169 opfordrede pave *Alexander III* den danske gejstlighed til at »ære denne helgens legeme og her på jorden at hylde det med passende æresbevisninger, således som den almægtige og barmhjertige Gud ved sin nåde har herliggjort ham i himlen«. Denne opfordring blev efterlevet ved en kirkefest i Ringsted den 25. juni 1170, hvor de jordiske rester blev taget op og placeret i et relikvieskrin.

Hvordan det gik relikvierne, hvordan de delvist overlevede reformationen og endte i St. Denis kirken i Frankrig for helt at forsvinde under den franske revolution, skriver *Jørgen Nybo Rasmussen* en spændende beretning om.

I en afsluttende artikel oplyser *Poul L. Wiisbye,* at Knud Lavards segl blev Fodfolkpionererkommandoens våbenmærke, da denne kommando blev etableret efter opfordring fra befolkningen i Nordslesvig, der ønskede et effektivt grænseværn.

»Skt. Knud Lavard 900 år«, illustreret af *Stig Holsting,* er lige, hvad man kan bruge i ferien. Det kan rekvireres hos Stig Holsting, Stokkebro 42, Gjerrild, 8500 Grenaa for kr. 40,- + porto. Alle fire nr. i serien kan købes for kr. 120,-.

Carly Majholm

Biskop Hans L. Martensen bliver 70 år den 7. august

Dagen markeres med en festmesse i domkirken

Torsdag den 7. august 1997 fylder biskop Hans L. Martensen 70 år. Af annoncen, der står et andet sted i bladet fremgår det, at biskoppen »ser meget gerne, at gaver til ham indbetales til hans kursus- og retrætefond.« Altså, i stedet for fest, blomster og gaver skal pengene gå til et godt formål. Biskop Hans følger dermed flere af sine jævnaldrendes praksis ved runde dage: at lade andre få glæde af det, der modtages i dagens anledning.

Biskop Hans og vi kan se tilbage på mange begivenheder i bispedømmet, som han har været det naturlige midtpunkt i. Skal vi fra »fodfolket« særligt mindes en begivenhed, træder 60-års fødselsdagen frem som noget ganske særligt: selve dagen med morgensang, reception og festmesse i Skt. Ansgars Kirke og festen for alle dagen efter på Magleås. 1.000 katolikker ialt fra hele landet deltog i festlighederne, 400 var med på Magleås, hvor der var folkedans, optræden, masser af aktiviteter for børnene, lotteri, lejrbål med snobrødsbagning etc. Mange husker biskop Hans med det store forklæde skære lagkage ud til både små og store.

Det er helt naturligt, at kræfterne ikke længere er til den store »hurlumhej«, og biskop Hans er nu pensionist, men dermed afgjort ikke »pensioneret«. Han er til daglig at finde på bispekontoret i Bredgade, han deltager i Den nordiske Bispekonferences møder, i Ad limina-besøg; og den så vigtige opgave for en biskop: at firme, deler han med biskop Kozon.

Nu bor biskop Hans i Stenosgade, hvor han på skift med sine medbrødre læser messe i Jesu Hjerte Kirke. Ingen præster kan »være i fred« for sine travle præstekolleger, når de har hårdt brug for en afløser, det gælder heller ikke biskop Hans, som ofte rykker ud, når hans stadig travle kalender tillader det.

Der er festmesse kl. 17 i Skt. Ansgars Kirke på fødselsdagen den 7. august.

Bagefter er der reception i menighedslokalerne Bredgade 69 A.

»katolsk orientering« ønsker hjerteligt tillykke.

ks

Prælat Ib Andersen fylder 80 år den 3. juli

Torsdag den 3. juli fylder pavelig æresprælat, tidligere generalvikar *Ib H. Andersen* 80 år.

Ib Andersen blev født i Ordrup, kom i gymnasiet i 1933 på Herlufsholm og begyndte efter studentereksamen i 1936 at studere fysik og matematik ved Københavns Universitet. Efter rejser i udlandet fik Ib Andersen interesse for den katolske kirke og parallelt med sine studier læste han græsk og hebræisk ved det teologiske fakultet og gik til katolsk undervisning hos pastor *Peter Schindler.* 7. oktober 1937 blev han optaget i den katolske kirke.

Efter at have truffet beslutning om at opgive fysik-matematikstudierne og blive katolsk præst, rejste Ib Andersen i efteråret 1939 sammen med tre andre danske præstestuderende (*Jørgen Alsing, Palle Burla, Bjørn Højbo*) til Leuven, Belgien, hvor han studerede filosofi ved universitetets fransksprogede afdeling og teologi hos jesuitterne. Han blev licentiat i teologi i 1945, studerede på egen hånd kirkeret og blev præsteviet 25. marts 1945.

I årene 1947-1957 var Ib Andersen kapellan ved Skt. Knud Lavards kirke, Lyngby, Skt. Therese kirke, Hellerup og Skt. Ansgars kirke, København.

Herefter fulgte en årrække, hvor Ib Andersen var sognepræst ved Skt. Therese kirke, ved Skt. Knud Lavards kirke og Skt. Ansgars kirke.

Ud over de mange år i sognearbejdet bistod Ib Andersen Peter Schindler ved dennes nyoversættelse af Det ny Testamente i Rom i 10 mdr., var biskop Suhr's teologiske rådgiver ved Det andet Vatikankoncil, var rektor for Immaculatakirken i 2 år, sjælesørger for den akademiske ungdom i København i 2 år, tilnyttet Den kirkelige domstol fra 1965, medlem af Det biskoppelige Råd fra 1965 og fra 1980 formand for liturgikommissionen.

I 1976 blev Ib Andersen udnævnt til generalvikar og i 1978 udnævnt til pavelig æresprælat.

Ib Andersen har gennem de seneste 10 år sluppet de mange arbejdsopgaver, han var involveret i, men der har været brug for hans råd og vejledning i mange situationer, bl.a. fra bispekontorets forskellige afdelinger og ved Bibelselskabets nye oversættelse af Bibelen.

Ib Andersen har ikke en stor bog- eller artikelproduktion bag sig, men med sin utrolig store viden om bibelvidenskab, økumenisk og katolsk teologi og kirkeret, har han formået gennem de mange år at sætte et kraftigt fingeraftryk på den katolske kirke i Danmark og været stærkt involveret i den hjemlige kirkes liv, hvor man altid gerne har villet lytte til hans råd og synspunkter.

Hjertelig til lykke med fødselsdagen. Må det være den danske kirke forundt fortsat i mange år at have Ib Andersens person og viden i en sikker nærhed.

Carly Majholm

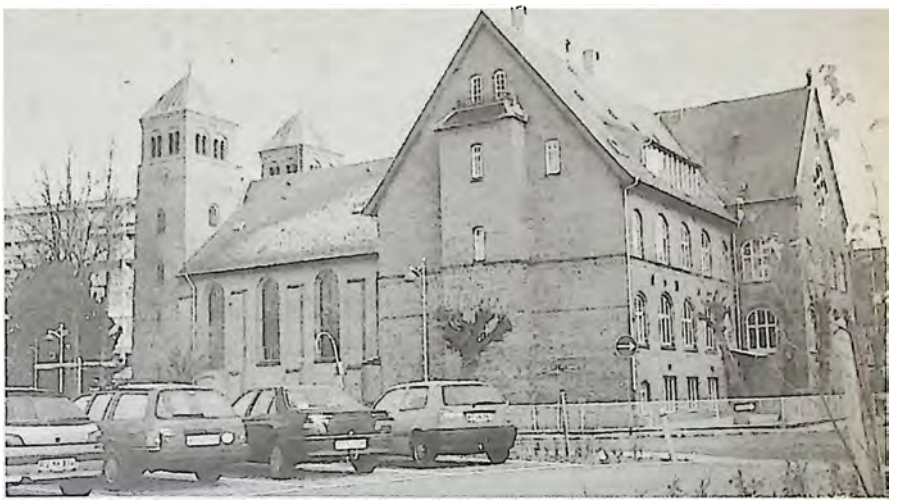

Sankt Annæ Kirke på Amager med den tidligere skolebygning i midten og præstegården til højre. Skolen blev indviet samtidig med kirken den 2. november 1902, og fungerede som sådan indtil 1967. Skolebygningen rummer i dag et huskapel, ungdoms-lokale, polsk bibliotek, undervisningslokale og menighedssal. Foto privat.

Sankt Annæ Skole på Amager fylder 100 år

Sankt Annæ Skole på Amager kan i dagene 21. til og med 23. august fejre skolens 100 års fødselsdag.
Dagen markeres med:

- en teaterforestilling for skolens elever den 21. august,
- en festgudstjeneste i Skt. Annæ kirke for elever og særligt indbudte gæster den 22. aug.
- teaterforestillinger den 22. og 23. aug. Lærerne ved skolen har skrevet et stykke »Dengang i 90'erne« om skolen gennem 100 år. Via en »tidsmaskine« kommer man 100 år tilbage i tiden. Fra kl. 16 er der mulighed for at bestille mad og billetter til forestillingen.

Skolens historie

Sankt Annæ Skole og kapel blev grundlagt i en lejet villa på Christian den IIs Allé 2 B den 22. august 1897.

Grosserer Ebert solgte imidlertid sin villa i vinteren 1900/1901, og efter megen søgen fandt man en lille lejlighed i Tyrolsgade 11, hvor man kunne køre skolen videre.

Et nyt afsnit i skolens historie begyndte, da redemptoristpræster overtog det katolske sogn på Amager og dermed også skolen. Kirken og skolen blev indviet den 2.11.1902. Skolens adresse blev nu Hans Bogbinders Allé. Her brugte man den vestlige fløj af kirkens bygninger.

I 1967 flyttede hele skolen over til de nuværende bygninger, der ligger på Otto Rudsvej nr. 7. Man havde fået lov til at købe Sankt Elisabeth Søstrenes have, og det område, skolen nu ligger på, er søstrenes daværende jordbærbed - så der var den bedste grobund for en velfungerende skole.

I de sidste ti år har man på skolen haft behov for en udvidet pasningsordning af de små elever. Da der ikke var ledige lokaler på skolen, måtte man investere i en tilbygning, der blev placeret på hjørnet af Peder Lykkesvej og Otto Rudsvej. Tilbygningen blev indviet og taget i brug i august 1996.

Sankt Annæ Skole har i dag et elevtal på 500 elever og en samlet medarbejderstab på ca. 70 personer.

Billetter til teaterforestilling

Man kan ringe og bestille billetter til teaterforestillingen på skolens kontor tlf. 31 58 05 35 eller på skolens fax 31 58 50 99. Spisebillet koster kr. 50 incl. en øl eller et glas rødvin. Børn halv pris. Teaterbillet koster kr. 20 og børn halv pris.

Ønsker man yderligere oplysninger, kan man ringe på samme nummer.

Skolen håber, at alle nuværende og tidligere elever og forældre vil være med til at fejre skolens fødselsdag.

Den nuværende Skt. Annæ Skole på Otto Rudsvej, som blev taget i brug i 1967. Den lave bygning rummer klasseværelserne for de yngste elever. De har deres egen skolegård foran, som de deler med fritidsordningen, der har til huse i bygningen længst til venstre. I den høje bygning, som spærrer for udsigten til kirken, er klasseværelserne for de ældste elever. Længst til højre ses gymnastiksalen. Foto privat.

Orientering fra sognene

Juli og August 1997

På disse sider bringer vi én gang om måneden i de ulige numre sognenes kalender for en hel måned måned ad gangen. Sidste frist for modtagelselse af manuskript til nr. 13, der udkommer den 27. august 1997, er torsdag den 7. august 1997 for september 1997. Manuskriptet bedes sendt til Kirsten Szarafin, »katolsk orientering«s redaktion, Vesterbrogade 28, 4., 1620 København V. Tlf. 31 21 14 44.

1 Nordjylland

Skt. Mariæ Kirke, Aalborg
Kastetvej 1, 9000 Aalborg
Tlf. 98 12 63 44. Fax 98 12 53 44.
Allen Courteau, OMI, sognepræst.
Per Dolmer, tlf. 98 42 32 80.
Jude Kulas Soosaiappu, tamilsk kapellan, tlf. 98 13 50 29.
Menighedsrådsformand Erik Schou, tlf. 98 92 27 74.
Messetider: (HC2)(T)
Søndag: Messe kl. 10.
Første fredag: Tilbedelse af sakramentet kl. 16. Messe kl. 17.15.
Hverdagsmesser og øvrige arrangementer: Se opslagstavlen.Hver tirsdag rosenkransbøn kl. 9.
NB: Rosenkransgruppen holder fri i juli måned og begynder igen den 12. august.

Søndag d. 13.: Højmesse for Kamillus af Lellis, Kamillianernes grundlægger.
Søndag d. 2. august: Tamilernes valfart til Sostrup.
Fredag d. 15. - søndag d. 17.: Vietnamesernes valfart til Øm.
Søndag d. 17.: Højmesse for Marias optagelse i Himlen kl. 10.
Lørdag d. 23.: Vietnamesisk messe kl. 14.
Søndag d. 24.: Dansk messe kl. 10. På tamilsk kl. 17.
Lørdag d. 30.: Undervisnings udflugt kl. 10 - 17.
NB: Der er KUK-vest weekend i Aalborg d. 5. - 7. september.

Helligåndskirken, Frederikshavn
Uranienborgvej 5, 9900 Frederikshavn
Præst: Per Dolmer, tlf. 98 42 32 80. Fax 98 42 00 18 eller henv. Skt. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf. 98 12 63 44.
Messetider: (HB2)(I)
Søndag: Messe kl. 10.
Fredag: Messe kl. 17.
For øvrige hverdagsmesser se opslagstavlen ved kirken.
Første fredag tilbedelse fra kl. 16.

I juli og august er søndagsmesserne dansk-tyske.
Lørdag d. 2. august: Tamilernes valfart til Sostrup.
Søndag d. 17.: Messe for jomfru Marias optagelse i Himlen.

Sankt Maria Kirke Martyrernes Dronning, Hjørring
Bispensgade 67, 9800 Hjørring
Henvendelse til Helligåndskirken, Frederikshavn, tlf. 98 42 32 80 eller til Skt. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf. 98 12 63 44.
Messetider: (HB2)(I)
Søndag: Messe kl. 14.30 dansk/vietnamesisk.
Tirsdag: Messe kl. 16.
Første fredag: Tilbedelse fra kl. 18 med messe kl. 19.
Øvrige messer: Se opslagstavlen.

I juli og august fejres, foruden de sædvanlige messer messe på tysk kl. 19.
Søndag d. 10.: Højmesse kl. 14.30, hvor Biskop Czeslaw Kozon firmer 12 unge.
Fredag d. 15. - søndag d. 17.: Vietnamesernes valfart til Øm.
Søndag d. 17.: Messe for jomfru Marias optagelse i Himlen kl. 14.30.
Søndag d. 24.: Vietnamesisk messe kl. 10.30. Dansk messe kl. 14.30 og tysk messe kl. 19.

Skt. Thøgers Kirke, Thisted
Møllevej 23, 7700 Thisted.
Kontaktperson: Keld Westergaard, tlf. 97 92 43 04 eller henv. til Skt. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf. 98 12 63 44.
Messetider: (HC2)(I)

Der er messe hver lørdag kl. 16 i juli og august.

2 Midtjylland nord

Jesu Hjerte Kirke, Randers
Thorsgade 22, 8900 Randers
Sognepræst: Leo Kertz, tlf. 86 42 97 30 eller 86 62 36 41.
Menighedsrådsformand:
Jerzy Wolski. Tlf. 86 40 13 46.
Messetider: (I) Søndage kl. 10.
Hverdage: Se opslagstavlen.

I juli og august: Messe hver søndag kl. 10, hver lørdag kl. 16.
Mandag d. 4. august: Skt. Mikael Skole begynder.
Mandag d. 11.: Økumenisk gudstjeneste på Vennelystvej.

Skt. Kjelds Kirke, Viborg
Sct. Leonisgade 12, 8800 Viborg
Præst: Leo Kertz, tlf. 86 62 36 41.
Kontaktperson: Doris Andersen, tlf. 86 62 63 96.
Messetider: (HC2)(I)
Søndag d. 6. juli: Messe på engelsk kl. 18.
Søndag d. 13.: Ingen messe.
Søndag d. 20.: Messe på engelsk kl. 20.
Søndag d. 27.: Ingen messe.
August:
Søndag d. 3.: Messe på engelsk kl. 18.
Søndag d. 10.: Ingen messe.
Søndag d. 17.: Messe på engelsk kl. 18.
Søndag d. 24.: Ingen messe.

Hellig Kors Kirke, Lemvig
Østergade 23, 7620 Lemvig
Sognepræst: Leo Kertz, tlf. 86 42 97 30.
Kontaktperson: Evald Henriksen, Teglgårdsbakken 6, 7620 Lemvig. Tlf. 97 82 08 04.
Messetider: (I)
Tysk-danske messer i juli og august: Hver søndag kl. 10.
De præster, der er her for at tjene os er:
2. - 5. juli: Pfr. Josef Dorninger, Østrig.
17. - 30. juli: Pfr. Francis Reckinger, Tyskland.
3.august: En præst fra Nordstrand, Tyskland.
6. - 28. august: Pfr. Albert Schlaffer, Tyskland.

3 Århus og Djursland

Vor Frue Kirke, Århus
Ryesgade 26, P.B. 219, 8100 Århus C
Tlf. 86 13 56 66. Fax 86 19 45 91.
Præster: Adolf Meister SJ, tlf. 86 18 57 66.
Herbert Krawczyk SJ, tlf. 86 18 56 33.
Piet Reijnders SJ, tlf. 86 18 54 20.
Menighedsrådsformand: Leo Arlund, tlf. 86 12 47 27.
Sognesekretær: Bengt Jensen, tlf. 86 13 56 66.
Katolsk Information: Ryesgade 28, tlf. 86 18 53 90.
Åbent: mandag - fredag kl. 13 - 17.30, lørdag kl. 10 - 12, søndag 11 - 12
Århus Boghandel: Ryesgade 28, tlf. 86 12 66 30.
Åbent: mandag-torsdag kl. 9.30-17.30, fredag 9.30 - 19, lørdag kl. 10 - 14. Lange lørdage til kl. 16.
Selvhjælpsgruppen: Ryesgade 28,5, tlf. 86 18 09 18.
Messetider: (HA)(T)
Søndagsmesser: Messe kl. 8. Højmesse kl. 10 (efter messen kirkekaffe). Messe kl. 17.
Messe på polsk: 1. og 3. søndag kl. 14: 3.8. og 17.8.
Messe på vietnamesisk: 27.7. og 31.8.
Hverdagsmesser: Mandag kl. 19, tirsdag kl. 16.30, onsdag kl. 8, torsdag kl. 11, fredag kl. 19, lørdag kl. 8.
Skolemesser: Hver tirsdag kl. 8, sidste fredag kl. 8 (undt. ferie).
Skriftemål: Helst 1. fredag kl.18 -19 el. efter aftale.
Messe i Ebeltoft på tysk/dansk: Fra 5.7. til 23.8. hver lørdag kl. 19.30.
Menighedsrådsmøde: Mandag d. 1.9. kl. 19.
DUK lokalforeningens grupper (undt. ferie):
KUK: Hver anden torsdag kl. 19 - 22 i skolens anneks.
Mini-KUK: Hver torsdag kl. 17.15 - 19.15 i skolens anneks.
KUF (Katolsk Ungdoms Forum): 1 gang om måneden kl. 19-22 i præsternes bibliotek.
Ministrantgruppe: ?
Vietnamesisk kor: Hver søndag kl. 11 - 13 i præsteboligens kælder.
Vietnamesisk børnekor: Lørdage kl. 12-13 i præsteboligens kælder.
Polsk børne- og ungdomsgruppe: Hver fredag kl. 17-19.30 over skolekøkkenet.
Rockgruppen: Onsdag kl. 17-19.30 og fredag kl. 15-17.30 i Skt. Annægades skole.
Sogneundervisningen begynder igen lørdag d. 23.8. kl. 10 med udflugt.
Sogneundervisning (dansk): Ca. hver anden lørdag kl. 10-13 i skolen.
Sogneundervisning (vietnamesisk): Ca. hver anden lørdag kl. 10-12 i kirken og skolen.
Menighedens bodstime, eukaristisk tilbedelse og Jesu Hjerte messe: Fredag d. 4.7 og 1.8. kl. 18.
Kong Knuds fest: Torsdag d. 10.7. messe kl. 11.
Inganius af Loyolas fest: Torsdag d. 31.7. messe kl. 11.
Skt. Knuds Skole begynder igen efter sommerferien onsdag d. 6.8.
P. Herbert Krawszyks 25 års præstejubilæum fejres søndag d. 24.8. kl. 10 med højmesse og reception.
Økumenisk festugegudstjeneste i Århus Domkirke søndag d. 31.8. kl. 19.30.

Skt. Mikaels Kirke, Pindstrup
Kastrupvej 1, Ringsø, 8550 Ryomgård
Præst: Piet Reijnders SJ, tlf. 86 18 54 20.
Kirkeværge: Kaj Friis Nielsen, tlf. 86 39 49 17.
Messetider:
Søndag d. 6.7; 20.7.; 3.8 og 17.8. kl. 10.30.

Skt. Ansgars Kapel, Odder
Holsteinsgade 25, 8300 Odder
Præst: Piet Reijnders SJ, tlf. 86 18 54 20.
Kirkeværge: Stense Hammann, tlf. 86 54 42 82.
Messetider: (HC2)(I)
Søndag d. 13.7; 27.7.; 10.8. og 24.8. kl. 14.

Skt. Clemens Kirke, Grenå
Thykjærsvej 4, 8500 Grenå
Tlf. 86 30 97 38. Giro 563 26 68.
Sognepræst: Herbert Krawczyk SJ, tlf. 86 18 56 33.
Menighedsrådsformand: Joanna Jensen, tlf. 86 32 58 13.
Messetider: (HC2)
Søndagsmesser: Højmesse kl. 10 (dansk/tysk).
Skriftemål: Før messen eller efter aftale.
Menighedsrådsmøde: Efter aftale.

Maria Hjerte Kloster, Sostrup
Maria Hjerte Engen 1, Gjerrild, 8500 Grenå.
Tlf. 86 38 44 88.
Pastor Ebbe Simonsen, tlf. 86 13 41 38.
Messetider:
Søndagsmesse: kl. 10.
Hverdagsmesse: kl. 9.
Sakramental tilbedelse hver dag kl. 10-17.30 og torsdag kl. 19.30-20.30.
Rosenkrans: Hver aften kl. 19.20. Hver 1. torsdag i måneden kl. 18 (for præste- og ordenskald).
I juli måned er der Jesu-blod-andagt kl. 17.15. (Søndag og højfest kl. 16.45).

Tirsdag d. 1.7.: Messe kl. 10.
Onsdag d. 2.: Højmesse kl. 10.
Fredag d. 11.: Højmesse kl. 10.
Søndag d. 13.: Mariadag med procession og messe kl. 10. Tilbedelse til kl. 17.30.
Lørdag d. 2.8.: Tamilvalfart.
Onsdag d. 13.8.: Mariadag. Udstilling af sakramentet kl. 10. Tilbedelse hele dagen igennem. Sakramental velsignelse kl. 18.40, Mariaprocession og messe kl. 19.
Fredag d. 15.: Højmesse kl. 10.
Onsdag d. 20.: Højmesse kl. 10.

4 Midtjylland

Skt. Peters Kirke, Herning
Lillelundvej 36, 7400 Herning
Tlf. 97 12 43 82
Præst: Willem Wuyts, O. Præm.
Messetider: (HA)(I)
Søn- og helligdage: Messe kl. 10.15.

Juli:
Fredag d. 25.: Messe på tamilsk kl. 17.
August:
Pastor Wuyts er på ferie fra tirsdag d. 19. aug. til fredag d. 12. sept.
Messen den *31. aug.* fejres med pastor Edward Stappers.
Gudstjenesterne på søndagene den *24. aug.* og *7. sept.* ledes af Ester Jensen.

God ferie til alle!

Vor Frue Kirke, Silkeborg
Hostrupsgade 16, 8600 Silkeborg
Tlf. 86 82 24 15. Giro 648 07 80. Fax 86 81 22 90.
Sognepræst: Reinhold Sahner. Træffes bedst om formiddagen - undt. mandag og fredag.
Messetider: (HC2)(I)
Søn- og helligdage: Højmesse kl. 10.
Tirsdage kun i forbindelse med seniorklubben: Messe kl. 14.
Onsdage: Rosenkrans kl. 16.30. Messe kl. 17.
Torsdage: Messe kl. 19.30 hos Jesu Små Søstre, Øm.
Fredage: Tilbedelse kl. 17.

Skt. Josefs Kirke, Horsens
Nørregade 19, 8700 Horsens.
Tlf. 75 62 52 68.
Sognepræst: J. Reymen, O. Præm.
Messetider: (HA)(T)
Søndagsmesser: I kirken kl. 10 (højmesse).
Hverdagsmesser: I Skt. Josefs kapel: Torsdag kl. 10.30. Hver morgen (undt. torsdag) samles elever og lærere fra Skt. Ibs Skole til en kort andagt i kirken. Torsdag morgen holdes andagten i Vor Frelsers Kirke. Menighederne er velkomne.

Søndag d. 6.7.: Ordets gudstjeneste kl. 10.
Lørdag d. 26.: Vietnamesisk messe kl. 15.
Mandag d. 4.8. begynder undervisningen på Skt. Ibs Skole efter sommerferien.
Søndag d. 17.: Kirkekaffe efter højmessen.

Man bedes være opmærksom på opslag vedr. sommerudflugten. Den finder sted en lørdag i slutningen af august måned.

Lørdag d. 31.5. afholdtes firmelse i menigheden. 15 unge modtog af biskop Kozon firmelsens sakramente ved en højtidelig højmesse i Skt. Ibs kirke. Efter messen havde menighedsrådet indbudt til reception i skolens gymnastiksal. Der blev talt og uddelt gaver til de unge, og lederen af den forudgående undervisning, Steffen Brandorff, modtog en boggave.
Søndag d. 1.6. deltog menigheden i stort tal i Ømvalfarten. Også den blev afviklet i det smukkest tænkelige vejr.
To dejlige dage i menigheden med vor veloplagte biskop!

Skt. Norberts Kirke, Vejle
Fjellegade 2, 7100 Vejle
Tlf. 75 82 08 93.
Sognepræst: Jan Ophoff, O. Præm.
Messetider: (HB2)(I)
Søndagsmesser: kl. 9 og 11.
Hverdagsmesser: Mandag , onsdag og lørdag morgen kl. 8 i Mariasøstrenes kapel.
Aftenmesse i kirken kl. 17.30: tirsdag, torsdag og fredag.
Rosenkransbøn: Hver tirsdag kl. 17.
Onsdagsklub: Hver onsdag kl. 14-16.45. Klubben holder sommerferie i juli måned. Første møde efter ferien er den 6.8.
Sognepræsten er bortrejst i juli måned.

Mandag d. 4.8.: Skt. Norberts Skole starter det nye skoleår.
Onsdag d. 6.: Onsdagsklubben starter efter ferien kl. 14-16.45.
Torsdag d. 7.: Den hell. kommunion bringes til menighedens syge og ældre.
Lørdag d. 9.: Retræte for menighedsrådet.
Søndag d. 10.: Efter højmessen kl. 11 er der kirkekaffe.
Tirsdag d. 12.: Menighedsrådsmøde kl. 19.
Lørdag d. 30.: Eftermiddag for småbørnsfamilier kl. 15.

5 Sydjylland

Skt. Michaels Kirke, Kolding
Sct. Michaels Gade 2, 6000 Kolding
Sognepræst: Henri Kerkhofs, O.Præm., Sct. Michaels Gade 3 A. Tlf. 75 52 76 01, Fax 75 52 18 59. Træffes bedst 9-11 undt. mandag og torsdag.
Messetider: (TH)
Søndage: Messe kl. 8, højmesse kl. 10.

Skt. Knuds Kirke, Fredericia
Sjællandsgade 50 A, 7000 Fredericia
Sognepræst: Raymond Minnaert, O.Præm. Tlf. 75 92 11 76 bedst mellem kl. 9-12 hver dag undt. mandag. Om mandagen er præsten i Vejle (tlf. 75 82 08 93 mellem kl. 11-14). Fax 75 92 08 43 (Skt. Knuds Skole).
Sognesekretariat: Sjællandsgade 50 A, 7000 Fredericia. Tlf. 75 92 11 76 (hver dag kl. 9-12) undt. mandag).
Menighedsrådsformand: G. Laursen, Elboparken 5, Pjedsted, 7000 Fredericia. Tlf. 75 95 42 20.
Messetider: (HA1)(T)
Søndag: Højmesse kl. 10.30 (undt. 15.6.).
Tirsdag kl. 8.
Onsdag kl. 16.30 (undt. 11.6.).
Torsdag kl. 8 (undt. 12.6.).
Lørdag kl. 16.30 (undt. 7.6. og 14.6.).
Rosenkransbøn hver 3. onsdag kl. 16.
Evt. ændringer meddeles i kirken og på opslagstavlen ved kirketårnet.
Kirkekaffe i menighedssalen hver 1. søndag efter højmessen.

Skt. Nikolaj Kirke, Esbjerg
Kirkegade 58, 6700 Esbjerg
Sognepræst: Lars Messerschmidt, tlf. 75 12 10 27 bedst 10-11 undt. mandag.
Gudstjenester: (TH)
Lørdag: Søndagens messe kl. 16.30. Vesper kl. 17.30.
Søndag: Højmesse kl. 10. Vesper og sakramental velsignelse kl. 16.30.
Mandag: Messe hos søstrene eller gudstjeneste med kommunion kl. 16.30.
Tirsdag:Laudes og messe kl. 8.
Onsdag: Laudes og messe kl 8. Rosenkrans kl. 16.30.
Torsdag:Laudes og messe kl. 8 el. skolemesse kl. 9.
Fredag: Messe kl. 9.
Evt. ændring i gudstjenesterne: Se nedenfor.

6 Sønderjylland

Skt. Ansgars Kirke, Aabenraa
Søndertorv 1, 6200 Aabenraa
Sognepræst: Poul Clausen, Als Kloster, Sdr. Landevej 156, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 43 59 30 eller 40 63 59 30.
Pastoralassistent: Kaare Nielsen, Fernvej 4 D, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 48 57 84.
Messetider: (HC2)
Søndagsmesse: Kl. 15.30. Kirkekaffe efter højmes-

serne.
Hverlagsmesser: Messe kl. 9.
Første fredag: Messe kl. 19 med efterfølgende tilbedelse.
Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messen eller efter aftale.

Det hellige Sakramentes kapel
Sundevedhus, Bovrup. 6200 Aabenraa.
Pastor Niels Oppermann. Tlf. 74 68 02 33.
Messetider:
Søndag som regel messe kl. 10. Hverdage kl. 8.

Skt. Pauls Kirke, Sønderborg
Ringridervej 35, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 42 35 85.
Sognepræst: Poul Clausen, Als Kloster, Sdr. Landevej 156, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 43 59 30 eller 40 63 59 30.
Pastoralassistent: Kaare Nielsen, Femvej 4 D, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 48 57 84.
Messetider: (HC2)(I)
Søndage: Højmesse kl. 10.
Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messen eller efter aftale.
Hverdagsmesser: Mandag, tirsdag torsdag og fredag kl. 17. Lørdag kl. 8 på Als Kloster. Onsdag kl. 17 i sognekirken undt. de dage, hvor andet er annonceret nedenfor.
Kirkekaffe 1. og 3. søndag i måneden.

Skt. Marie Kirke, Haderslev
Mariegade 8, 6100 Haderslev
Sognepræst: Duc Thanh Tran, tlf. 74 52 23 26 bedst 10-12, undt. mandag.
Træffes normalt i Tønder onsdag 10 - 11, tlf. 74 72 18 90.
Messetider: (HC2)(I)
Søndag: Højmesse kl. 10.
Torsdag: Rosenkrans, messe og tilbedelse kl. 16.
Fredag: Jesu hell. hjertes andagt eller korsvejsandagt, messe og tilbedelse kl. 16. (Undt. 9/5).
Lørdag: Messe og rosenkrans kl. 10 (undt. 10/5).
Skriftemål: I forbindelse med messen eller efter aftale.

Hellig Kors Kapel, Tønder
Ribelandevej 41, 6270 Tønder
Sognepræst: Duc Thanh Tran, Mariegade 8, 6100 Haderslev. (Se under Haderslev). Træffes normalt i Tønder onsdag 10 - 11, tlf. 74 72 18 90.
Messetider: (I)
Søndag: Højmesse kl. 16.
Onsdag: Stillemesse kl. 16.
Skriftemål: I forbindelse med messen eller efter aftale.

7 Fyn

Skt. Albani Kirke, Odense
Adelgade 1, 5000 Odense C
Tlf. 66 12 16 64. Fax 66 19 32 31.
Sognepræst: Leo Drzal.
Andenpræst: Wieslaw Podlach. Vietnamesisk præst: P. Thien, Mobiltlf. 20 29 77 17.
Kontortid: Tirsdag og torsdag: Leo Drzal kl. 10-12.
Onsdag og fredag: Wieslaw Podlach.
Messetider: (HC)(TH)
Søndagsmesser: Kl. 10 og 16.30.
Polsk messe: 1., 3., 4. og 5. søndag kl. 12.
Vietnamesisk messe: søndag kl. 8.30.
Hverdagsmesser: Mandag kl. 8, tirsdag, torsdag og lørdag kl. 9, onsdag kl. 10.30 og fredag kl. 19.

Fredag d. 4.: Tilbedelse, rosenkrans og aftenmesse kl. 18-19.
Søndag d. 6.: En gruppe fra Ansgarwerk i Hamburg og Osnabrück deltager i højmessen kl. 10. Derefter er menigheden vært for en sammenkomst i skolens gymnastiksal. Til trods for ferietid håber vi, at nogle kan deltage og hygge om vore gæster. Ansgarwerk i Tyskland har bidraget til at vi kunne skifte vort kirketag ud, så vi er skyldige at vise taknemmelighed over for dens medlemmer.
Søndag d. 20.: Den hell. forløsers fest. Redemptoristernes titularfest.
Fredag d. 1.8.: Tilbedelse, rosenkrans og aftenmesse kl. 18-19.
Søndag d. 24.: Højmesse kl. 10, hvor vi også fejrer sr. Teresas 25 år jubilæum. Efter messen er der reception i gymnastiksalen.

Skt. Knuds Kirke, Svendborg
Havnegade 1, 5700 Svendborg
Sognepræst: J. Kruk, tlf. 62 21 05 42 eller 66 12 16 64 kun tirsdag. Træffetid: Torsdag, fredag, lørdag kl. 9-12 eller efter aftale. Mobiltlf. 20 21 56 42.
Menighedsrådsformand: Pia Borgels, tlf. 62 51 36 38.
Messetider: (HC2)(T)
Søn- og helligdage: Højmesse kl. 9.30 og stille messe kl. 11.
Hverdagsmesser: Kl. 7, torsdag kl. 19. Hver lørdag vietnamesisk messe kl. 16.
Skriftemål: En halv times tid før messerne.

Søndag d. 13.7.: Festen for Knud konge. Kirkens og menighedens værnehelgen. Festlig messe kl. 9.30.
Onsdag d. 6.8.: Kateket-planlægningsmøde kl. 19.
Lørdag d. 30.: Start på religionsundervisning for alle sognets børn /Dk-V-T/ kl. 9.45.
Alle i menigheden ønskes god ferie!

Skt. Bendts Kapel, Rudkøbing
Brogade 14, 5900 Rudkøbing
Messetider: (I)
Søndag d. 6.7.: Messe kl. 19.
Søndag d. 20.: Messe kl. 19.
Søndag d. 3.8.: Messe kl. 19.
Søndag d. 17.: Messe kl. 19.

Stella Maris Kirke, Nyborg
Vindingevej 7, 5800 Nyborg
Sognepræst: J. Kruk, tlf. 65 31 03 60 eller 62 21 05 42 bedst torsdag, fredag, lørdag kl. 9-12 eller efter aftale. Mobiltlf. 20 21 56 42.
Menighedsrådsformand: Eva Antkowiak, tlf. 65 36 18 83.
Messetider: (HC2)(I)
Højmesse hver lørdag kl. 15.30.

Vor Frelsers Kirke, Assens
Nørregade 3, 5610 Assens
Sognepræst: P. Wieslaw Podlach, Adelgade 1, 5000 Odense C, tlf. 66 12 16 64 eller henvendelse til:
Messetider:
Højmesse hver lørdag kl. 17.

8 Lolland-Falster

Skt. Birgitta Kirke, Maribo
Mariagade 4, 4930 Maribo
Tlf. 54 75 50 80. Giro 3 00 50 46.
Konst. sognepræst: Pastor Finn Arvé, tlf. 54 75 50 80. træffes bedst 9.30-10.30 undt. mandag.
Messetider:(I)
Søndagsmesser: Højmesse kl. 10. Hver lørdag messe kl. 11.30.
Hverdagsmesser: Normalt tirsdag-fredag kl. 9. Se opslag i våbenhuset.

I juli måned er der messe hver søndag kl. 10 og hverdagsmesser alle hverdage - men se opslagstavlen.

Søndag d. 17.8.:Jomfru Marias optagelse i himlen. Skt. Birgitta kirkes 100-års jubilæum fejres ved en stor udendørs messe, hvor biskop Czeslaw Kozon vil være hovedcelebrant for de indbudte og fremmødte præster. Det er mit håb, at rigtigt mange fra menigheden vil deltage - gerne med familie og venner. Alle er velkomne. Efter messen er der mulighed for at købe mad og drikke, tombola og meget mere - ikke alt afsløres her. En familiefest til ære for alle dem, der i tidernes morgen gjorde det muligt, at der kunne bygges en kirke i Maribo, og for alle jer, der er med til at gøre det muligt at den stadig kan fortsætte.
Byen slutter også op om begivenheden, og skulle man ikke kunne finde kirken, skal man blot følge flagalléen gennem byen. Lad os feste sammen på denne dag i taknemmelighed til Gud for vor menighed og vor smukke kirke.

Skt. Franciskus Kirke, Nakskov
Bredgade 47, 4900 Nakskov
Tlf. 53 92 06 81. Giro 709 10 60.
Sognepræst: Pater H. F. Berning, OFMconv.
Messetider: (HA1)
Søndagsmesser: Lørdag kl. 17. Søndag højmesse kl. 10 .
Hverdagsmesser: Mandag og tirsdag kl. 17 i huskapellet, hvis ikke andet angives.
Hver første fredag i måneden: Messe og tilbedelse i kirken kl. 15.30-17.
Hver lørdag i juli og august: Turistmesse på tysk kl. 19, såfremt der er turister til stede.
Hver første søndag i måneden: Efter højmessen kl. 10 serveres der kirkekaffe i Kolbehuset.
Skriftemål: Der er lejlighed til skriftemål i forbindelse med søndagens gudstjeneste (kom i god tid) eller efter aftale.

Lørdag d. 16.8.: Pastor Jude kommer for at holde en messe på tamilsk i Skt. Franciskus kirke, Nakskov kl. 16. Han håber, at man af de på Lolland og Falster boende tamiler vil være til stede. Efter gudstjenesten vil der være kaffe for de voksne og sodavand for børnene i Kolbehuset ved siden af kirken.
Søndag d. 17.: Jomfru Marias optagelse i himlen. Højmesse kl. 10.

Hellig Kors Kirke, Nykøbing F.
Bispegade 12, 4800 Nykøbing F.
Tlf. 54 85 07 39.
Messetider: (HC2)(I)
Gudstjenester: Søndag kl. 10. Torsdag og fredag kl. 18.30, hvis ikke andet er angivet.

Søndag d. 27.7.: Menighedens havefest. Højmesse kl. 10. Herefter fest i præstegårdshaven. Denne fest fejres sammen med de turister, som skulle være på stedet. Der vil være forskellige tilbud, hvad spisning angår. Drikkevarer er på stedet. Derudover diverse lege for hele familien. Notér festen i jeres kalender og gør dagen til en skøn menighedsdag.
Torsdag d. 7.8.: Menighedsrådsmøde kl. 19.15.
Lørdag d. 16.: Tamilsk gudstjeneste i Nakskov, Franciskus kirke kl. 16.
Søndag d. 17.: Jomfru Marias optagelse i himlen. Højmesse kl. 10.
Lørdag d. 30.: Menighedens sommermarked. Hvis nogen ligger inde med effekter, som kan bruges, eller på anden måde vil give et bidrag til markedet, f.eks. til tombolaerne eller til et amerikansk lotteri, er man hjertelig velkommen til at aflevere tingene på kirkens kontor.

I juli og august måned er der hver lørdag kl. 19 en turistgudstjeneste på tysk, såfremt der er turister til stede.
I juli og august måned er der ingen polsk messe.

9 Sydøstsjælland

Vor Frue Kirke, Næstved
Præstøvej 29, 4700 Næstved
Tlf. 55 72 09 85.
Sognepræst: Pater Kazimierz Przybylowicz, tlf. 55 72 09 85. Fax 53 73 09 43. Træffes bedst tirsdag, fredag og lørdag mellem kl. 11-12.
Messetider: (HA)(I)
Søn- og helligdage: Messe på Maria Elisabeth Hjemmet kl. 8. Højmesse i Vor Frue kirke kl. 10.
Rosenkransbøn hver søn- og helligdag kl. 9.
Hver første fredag i måneden (Jesu hjerte fredag) messe kl. 17 på Maria Elisabeth Hjem.
Hver torsdag tilbedelse af Alterets sakramente kl. 16-17.
Polsk messe den 3. søndag i hver måned kl. 11.30.
Skriftemål: Der er lejlighed til skriftemål før hver gudstjeneste - eller efter aftale.

Søndagsmesserne og polsk messe holdes hos søstrene, mens malingen af kirken står på.

Sygekommunion: Præsterne bringer gerne den hell. kommunion til vore syge. Meddel dag og tidspunkt, som passer bedst for den syge. Meddel ligeledes, når en af Deres familie eller bekendte er blevet indlagt på sygehus eller er kommet på plejehjem. Tak!

Helligåndskirken, Vordingborg
Chr. Vinthersvej 4, 4760 Vordingborg
Sognepræst: Josef Dudek, CSsR. Træffes: Chr. Vinthersvej 4, tlf. 53 77 39 27 torsdag, søndag - ellers i Næstved, tlf. 55 72 09 85.
Messetider: (HA)(I)
Hver søndag: Messe kl. 10.

Søndag d. 13.7.: Højmesse kl. 10. Menighedskaffen bortfalder.
Søndag d. 20.: Den hell. forløsers fest. Redemptoristernes titularfest. Højmesse kl. 10.
Fredag d. 1.8.: Jesu Hjerte fredag. Bøn om præste- og ordenskald kl. 16. Messe kl. 16.30.
Søndag d. 17.: Jomfru Marias optagelse i himlen. Højmesse kl. 10.
Alle ønskes en rigtig god ferie!

Skt. Hans Kirke, Køge
Bjerggade 10, 4600 Køge
Tlf. 53 65 06 51.
Konst. sognepræst: M. Bergsøe.
Andenpræst: Benny Blumensaat, tlf. 53 65 06 51 bedst 9-10. Giro 800-5627.
Menighedsrådsformand: Ernst Zornhagen, Bjerggade 1, 4600 Køge, tlf. 53 66 25 33
Messetider: (HC2)(I)
Søndage: Højmesse kl. 10.
Hverdage: Onsdag kl. 10. Efter messen sakramental tilbedelse.
Fredag kl. 19. Efter messen rosenkrans-bedegruppe.
Lørdagsklub: Altid den første lørdag i måneden kl. 15. Alle er velkomne.
Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messen eller efter aftale.
Hver 1. søndag i måneden: Polsk messe kl. 16 med efterfølgende samvær i menighedssalen.

10 Vestsjælland

Skt. Knuds Kirke, Ringsted
Skt. Knudsgade 19, 4100 Ringsted
Sognepræst: Hans Esmark, tlf. 57 67 03 01 eller 48 2414 02. Mobiltelefon: 40 58 48 57.
Skt. Josefsøstrene tlf. 53 61 73 71.
Menighedsrådsformand: Ove Kristensen, tlf. 53521099.
Messetider: (HC2)(I)
Lørdag d. 5.7.: Messe kl. 16 med p. Dudek.
Søndag d. 6.: Ingen messe.
Lørdag d. 12.: Messe kl. 16 med p. Dudek.
Søndag d. 13.: Ingen messe.
Lørdag d. 19.: Messe kl. 16 med p. Dudek.
Søndag d. 20.: Ingen messe.
Lørdag d. 26.: Messe kl. 16 med p. Dudek.
Søndag d. 27.: Ingen messe.
Søndag d. 3.8.: Messe kl. 10.
Søndag d. 10.: Messe kl. 10.
Søndag d. 17.: Jomfru Marias optagelse i himlen. Messe kl. 10.
Lørdag d. 23.: Messe kl. 16 med sognepræsten.
Søndag d. 24.: Ingen messe.
Lørdag d. 30.: Loppemarked kl. 10-14. Søndagsmesse med sognepræsten kl. 16.
Søndag d. 31.: Ingen messe.

Vor Frue Kirke, Slagelse
Frederiksgade 5, 4200 Slagelse.
Sognepræst: Stephen Holm
Pastoralassistent: Poul-Erik Jensen,
Frederiksgade 7, 4200 Slagelse
Tlf. 53 52 06 45 (NB: fra 15. juli: 58 52 06 45).

Faste messetider:
Om søndagen: Kl. 10 højmesse, - med efterfølgende kirkekaffe i menighedshuset. Om fredagen: søndagsmesse kl. 19,15.
NB: søndagene d. 13. juli og 10. august fejres dele af mes-sen på latin.
Om hverdagen, i Maria-sideskibet, normalt således: mandag kl. 17,15,tirsdag-onsdag-torsdag kl. 11,15, lørdag ingen.
Montfort-kommunitetets daglige bønner, normalt således: Kl. 12: rosenkransbøn, dog ikke lø.-sø.. Kl. 18: vesper, lø. dog kl. 12,15, søndag kl. 19.
NB: Fra tirsdag d. 22. juli til og med torsdag d. 31. juli er der ingen hverdagsgudstjenester.
Børne- og ungdomsundervisningen holder sommerferie. Men vi begynder igen fredag eftermiddag d. 15.08., hvor vi holder fælles børneweekend ombord på skibet »Galeasen-Hjalm« af Holbæk. Vi afslutter med søndagsmessen i Skt. Elisabeths Kirke i Holbæk lørdag d. 16.08. kl. 15,30. Undervisning søndag d. 31. august i forlængelse af søndagsmessen.

Mandagene d. 7. juli og 4. august er månedernes 1. mandage, som er inter-montfortanske bededage. De dage er der, i tilslutning til messen kl. 17,15, fra kl. 18 - 19 tilbedelse foran det udstillede sakramente.

Juli:
Søndag d. 6. er *valfartsdag til Sankt Knud Lavard* i Ringsted/Haraldsted. Menigheden opfordres til at deltage i denne ældste valfart i bispedømmet, I år mindes vi 900-året for Knud Lavards fødsel. Vi mødes ved Sankt Bendts Kirke i Ringsted lidt før kl. 13,30. Valfartsmessen er i Sankt Knuds Kirke kl. ca. 14.
I Slagelse er der søndagsmesse kl. 10, - som normalt.
Onsdag d. 9., mindedagen for martyrerne fra Gorkum, har vi besøg af en gruppe fra Ansgarius-Bonifacius-Werk (Tyskland) Kl. 9 er der messe på tysk. Alle er naturligvis velkomne.
Søndag d. 20. fejres højtideligt *50-års-dagen for den hellige Louis-Marie de Montforts kanonisation.* Pontificalmesse kl. 10 med deltagelse af medlemmerne af den montfortanske association »Maria, hjertemes dronning«. Biskop Hans L. Martensen vil være hovedcelebrant og prædikant, og den pavelige nuntius i Norden, ærkebiskop Giovanni Ceirano, vil være tilstede. Reception efter messen.
Mandag d. 21. udgår fra Holbæk og Slagelse den mariansk-montfortanske bus-valfart i den hellige Montforts fodspor.

August:
Lørdag d. 2.: Kl. 15 ægtevielse. Michael Sheridan og Karina Egemar (Slagelse) meddeler hinanden ægteskabets sakramente.
Onsdag d. 6. er *festen for Kristi forklarelse på Taborbjerget.* Messe kl. 11,15.
Søndag d. 17. fejres jomfru Marias optagelse i Guds himmel. Der er festmesse kl. 10.

Sankt Mariæ Kirke, Kalundborg
Lundemarken 15, 4400 Kalundborg.
Sognepræst: Stephen Holm, Frederiksgade 7, 4200 Slagelse, tlf. 53 52 06 45. (NB: fra 15. juli: 58 52 06 45).
Menighedssøster: Sr. Engeline, Karl Borromæussøstrene, Carl Reffsvej 6B, 4300 Holbæk, tlf. 59 44 37 53.
Kirkeværge: Zilda Christensen, Lundemarken 15,1, 4400 Kalundborg, tlf. 53 51 27 53.
Søndagsmesse: Kl. 15 med efterflg. kirkekaffe.
Søndagene d. 13. juli og 10. august fejres dele af messen på latin.
NB: søndagene d. 6. og 20. juli er der ingen messe i Kalundborg.
Hverdagsmesser fejres normalt ikke. Der henvises til sognekirken i Slagelse.
Børne- og ungdomsundervisningen holder sommerferie. Men vi begynder igen fredag eftermiddag d. 15.08, hvor vi holder fælles børneweekend ombord på skibet »Galeasen-Hjalm« af Holbæk. Vi afslutter med søndagsmessen i Skt. Elisabeths Kirke i Holbæk lørdag d. 16.08. kl. 15,30. Undervisning søndag d. 31. august i relation til søndagsmessen.

Søndag d. 6. juli er *valfartsdag til Sankt Knud Lavard* i Ringsted/Haraldsted. Vi mødes lidt før kl. 13,30 ved Sankt Bendts Kirke i Ringsted,hvor valfarten indledes. Der er valfartsmesse i Skt. Knuds Kirke kl. ca. 14. Ingen messe i Kalundborg idag.
Søndag d. 20. juli fejres *50-års-dagen for den hellige Louis-Marie de Montforts kanonisation.* Der er ingen gudstjeneste i Kalundborg idag. Menigheden opfordres til at deltage i pontificalmessen i sognekirken i Slagelse kl. 10.

Se iøvrigt under 'Slagelse'
Søndag d. 17. august fejres Jomfru Marias optagelse i Guds himmel. Der er festmesse kl. 15.

11 Midtsjælland

Skt. Pauls Kirke, Taastrup
Frøgaard Allé 6, 2630 Taastrup.
Sognepræst: Martin Bergsøe, tlf. 43 99 07 28.
Assumptionssøstrene, tlf. 43 99 81 57.
Menighedsrådsformand: Anders Keller, tlf. 43 71 43 13.
Pastoralassistent: Sr. Marianne Skjold, tlf. 43 99 81 57.
Messetider: (HA()(1)
Søndag: Højmesse kl. 10.
Tirsdag: Messe hos søstrene, Bygaden 53, Høje-Taastrup kl. 19.
Torsdag: Messe kl. 10.
Fredag: Sakramental tilbedelse kl. 18. Messe kl. 19. Sakramental tilbedelse og rosenkrans, afsluttende med sakramental velsignelse kl. 20-22.
Lørdag: Messe kl. 9.(Den 17. maj er morgenmessen kl 10) Søndagsmesse kl. 17.

Skt. Laurentii Kirke, Roskilde
Frederiksborgvej 11, 4000 Roskilde.
Giro: 402 3986. Fax 42 36 50 91.
Sognepræst: P. Charles McCarthy, ofm.conv.
Pastoralassistent: Theodor Jürgensen, ofm.conv., tlf. 46 35 09 65 (bedst 8-9 ti-fr). Mandag lukket.
Gråbrødrehuset, tlf. 42 36 77 56. E-post: graabroe@post4.tele.dk.
Messetider: (HC2)(1)
Søndagsmesser: Lørdag kl. 17, søndag kl. 10. Søndag er der kirkekaffe bagefter i Skt. Josef Skoles festsal.
NB.: Første søndag i måneden er der messe kl. 14 i Islebjerg kirke, Frederikssund.
2. søndag i måneden er der messe i Ledreborg Slotskirke, Lejre, kl. 8.30.
Hverdagsmesser: Tirsdag - fredag kl. 17.
Tidebøn:
Morgenbøn: Mandag - fredag kl. 7.
Aftenbøn: Mandag - fredag kl. 18.30.
Faste andagter:
Rosenkrans hver onsdag kl. 16.30.
Sakramentsandagt hver torsdag kl. 16.30.
Katekese (religionsundervisning) for børn og unge: Begynder igen til september.

Ledreborg Slotskirke
Messe den anden søndag i måneden kl. 8.30.

Skt. Elisabeths Kirke, Holbæk
Elisabeth-Centret, Carl Reffsvej 6, 4300 Holbæk.
Sognepræst: Stephen Holm, Frederiksgade 7, 4200 Slagelse, tlf. 53 52 06 45. (NB: fra 15. juli: 58 52 06 45).
Gudstjenesteleder: Jan Tecza, Chr. Hansensvej 25, 4300 Holbæk, tlf. 59 44 15 62.
Sognesøster: Sr. Engeline, Karl Borromæus-søstrene, Carl Reffsvej 6B, 4300 Holbæk, tlf. 59 44 37 53.
Sr. Engeline er bortrejst fra 07. juli - 01. august.
Søndagsmesse: Hver lørdag kl. 15,30, - med efterfølgende kirkekaffe.
Lørdagene d. 28. juni, 12. juli og 9. august fejres dele af messen på latin.
NB: Ingen messe på selve søndagen.
Hverdagsmesser fejres normalt ikke. Undtagelser angives nedenfor eller meddeles i kirken ved søndagsmessen.
Børne- og ungdomsundervisningen holder sommerferie. Men vi begynder igen fredag eftermiddag d. 15.08. Så holder vi fælles børneweekend ombord på skibet »Galeasen-Hjalm« af Holbæk. Vi afslutter med søndagsmessen i Skt. Elisabeths Kirke lørdag d. 16.08. kl. 15,30. Undervisning lørdag d. 30. i relation til søndagsmessen.

Lørdag d. 28. juni fejres *festen for apostlene Skt. Peter og Skt. Poul.* På denne festdag får Holbæk besøg af den pavelige nuntius i Norden, ærkebiskop Giovanni Ceirano. Hans Excellence vil være hovedcelebrant og prædikant i fetmessen kl. 15,30, som bliver sunget delvis på latin.
Fredagene d. 4. juli og 1. august er månedernes 1. fredage. Aftenerne før er således torsdagene den 4. og 31. juli. Torsdag d. 4.: er der ingen gudstjeneste.
Torsdag d. 31. er der kl 19.15 en ordets gudstjeneste med uddeling af den hellige kommunion og efterfølgende tilbedelse foran det udstillede sakramente indtil kl. 20.
Søndag d. 6. juli er *valfartsdag til Sankt Knud Lavard* i Ringsted/Haraldsted. Vi mødes lige før kl. 13.30 i Sankt Bendts kirke i Ringsted. Her indledes valfarten. Kl. ca. 14 er der valfartsmesse i Sankt Knuds kirke. Slut op om denne valfart!
Tirsdag d. 8. juli får Holbæk besøg af en gruppe fra Ansgarius-Bonifatius-Werk i Tyskland. Kl. 11.30 messe på tysk. Menigheden er naturligvis mere end velkommen.
Lørdag d. 19. juli fejres *50-års-dagen for Skt. Louis-Marie de Montforts kanonisering.* Kl. 15.30 festmesse. Se iøvrigt under Slagelse den 20.juli.
Lørdag d. 16. august fejres Jomfru Marias optagelse i Guds himmel. Festmesse kl. 15.30.

12 Nordsjælland

Skt. Vincent Kirke, Helsingør
Kontor- og menighedshus: Nygade 8 B, 3000 Helsingør
Sognepræst: Hans Esmark, tlf. 49 21 05 71 eller tlf. 48 24 14 02 bedst kl. 9-10, dog undt. søndag og mandag. Mobiltlf. 40 58 48 57.
Skt. Vincent Søstrene, tlf. 49 21 75 47.
Menighedsrådsformand: Britta Kristensen, tlf. 42 29 90 06.
Messetider: (HB2)(T)
Vedrørende hverdagsmesser henvises til sognebladet eller opslag i våbenhuset.
I juli måned er der søndagsmesse på dansk/tysk i Gilleleje kirke lørdage kl. 19.

Søndag d. 6.7.: Messe kl. 9.
Søndag d. 13.: Messe kl. 11. Herefter sommerparty: Vi rister pølser i præstegårdens have.
Søndag d. 20.: Messe kl. 9.
Søndag d. 27.: Messe kl. 11. Efterfølgende kirkekaffe med årsberetning ved menighedsrådet.
Søndag d. 3.8.: Messe kl. 9 med pastor Erling Brodersen.
Søndag d. 10.: Messe kl. 11 med pastor Erling Brodersen.
Søndag d. 17.: Jomfru Marias optagelse i himlen. Messe kl. 9 med pastor Erling Brodersen.
Søndag d. 24.: Messe kl. 11. Efterfølgende ønsker vi sr. Jacinta tillykke med 50 års ordensjubilæum.
Søndag d. 31.: Messe kl. 9.

Skt. Vilhelms Kirke, Hillerød
Kirke- og menighedshus: Møllestræde 7, 3400 Hillerød. Tlf. 42 25 55 31.
Sognepræst: Hans Esmark, Møllestræde 10 B, tlf. 48 24 14 02 bedst kl. 9-10, dog undt. søndag og mandag. Mobiltlf. 40 58 48 57. Fax. 42 25 55 31.
Skt. Vincent Søstrene, tlf. 42 26 78 65.
Menighedsrådsform.: Martin Rohof, tlf. 47 74 28 17.
Messetider: (HA)(T)
Vedrørende hverdagsmesser henvises til sognebladet eller opslag i våbenhuset.
Lørdage i juli måned fejres søndagsmessen på dansk / tysk i Asserbo, Skovbovej 23, Frederiksværk kl. 17 og i Gilleleje kirke kl. 19.

Søndag d. 6.7.: Messe kl. 11.
Søndag d. 13.: Messe kl. 9. Vi får besøg af 45 tyske pilgrimme - både til messen og til den efterfølgende kirkekaffe. Se opslag i våbenhuset.
Søndag d. 20.: Messe kl. 11.
Søndag d. 27.: Messe kl. 9.
Søndag d. 3.8.: Messe kl. 11 med pastor Erling Brodersen.
Søndag d. 10.: Messe kl. 9 med pastor Erling Brodersen.
Søndag d. 17.: Jomfru Marias optagelse i himlen. Messe kl. 11 med pastor Erling Brodersen.
Søndag d. 24.: Messe kl. 9.
Søndag d. 31.: Messe kl. 11.

Skt. Hans Kirke, Hørsholm
Marievej 6, 2970 Hørsholm
Sognepræst: Andrzej Papuga.
Assisterende præst: Jacob Muiser.
Præstebolig: Nordvanggaard, Bistrup Byvej 4, 3460 Birkerød. Tlf. 42 81 27 96.
Messetider: (HA)(1)
Søndagsmesse: Højmesse i Skt. Hans kirke kl. 11. Messe på Mikkelborg, Strandvejen 352 kl. 9.
Tirsdag: Messe i Skt. Hans kirke kl. 19.30.
Torsdag: Messe i Skt. Hans kirke kl. 10.30.
Skriftemål: Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messerne eller efter aftale.
Religionsundervisning for børn og unge: Torsdage kl. 16-17.15 på Nordvanggaard.

I juli måned bortfalder tirsdags- og torsdagsmesserne og i juli og august måned bortfalder religonsundervisningen for børn og unge.

Tirsdag d. 5.8.: Første tirsdagsmesse og rosenkransandagt kl. 19.30 efter ferien. Efter messen inviterer tidsskriftet »Ord på Vejen« på kaffebord i menighedssalen.
Torsdag d. 7.: Første torsdgasmesse kl. 10.30 efter ferien.

Den Hellige Familles Kirke, Birkerød
Bistrup Byvej 4, 3460 Birkerød
Sognepræst: Andrzej Papuga, tlf./fax 42 81 27 96 bedst kl. 13-14 tirsdag-fredag.
Præst: Jacob Muiser.
Messetider: (HA1)
Søndag: Højmesse kl. 9.30.
Mandag, torsdag og fredag messe kl. 17.30.
Tirsdag: Messe kl. 10.
Onsdag: Messe kl. 6.35.
Lørdag: Messe kl. 8.
Skriftemål i forbindelse med gudstjenesterne og efter aftale.
Tilbedelse af Alterets Sakramente efter aftenmessen kl. 17.30 den 1. fredag i måneden.
I juli og august: Almindelige messetider.

13 Hovedstadsområde NV

Skt. Antoni Kirke, Brønshøj
Frederikssundsvej 225, 2700 Brønshøj
Tlf. 38 28 17 00.Giro 5 42 0245.
Sognepræst: Lech Pytlak. Træffes ved kirken i forbindelse med messerne samt tirsdag - fredag 10.30-12 på sognekontoret. Evt. også på 31 28 47 69.
Pastor Paul d'Auchamp, Helleborg 13, 2700 Brønshøj. Tlf. 38 80 04 30 bedst tirsdag til fredag kl. 8.30-9.30.
Menighedsrådsformand: Damian Nawarecki, Tryggevældevej 127, 2700 Brønshøj. Tlf. 38 60 33 55.
Messetider: (HA)(T)
Søndag: Højmesse kl. 11.
Tirsdag: Messe kl. 10. Onsdag og fredag: Messe kl. 19.

Der fejres *ikke* familiemesse i juli og august. Hvis der er messe på hverdage, vil dette blive bekendtgjort ved søndagsmessen.

Fredag d. 1.8.: Første fredag i måneden. Tilbedelse kl. 18.30. messe kl. 19.
Lørdag d. 16.: Menighedsrådsdag kl. 10.14. Menighedsrådet planlægger så vidt muligt årets aktiviteter på denne dag og tager meget gerne imod idéer og forslag.
Søndag d. 17.: Jomfru Marias optagelse i himlen. Messe kl. 11.
Mandag d. 18.: Afholdes det sidste forberedende sommermarkedsmøde kl. 19 i menighedssalen.
Fredag d. 29.: Ingen messe.
Søndag d. 31.: Messe kl. 9. Efter messen åbner årets *sommermarked* kl. 10 med loppemarked, tombola, fiskedam, restaurant m.m. Markedet lukker kl. 15. Mød talrigt op og benyt denne festlige lejlighed til at støtte sognets økonomi.

Vor Frue Kirke, Herlev
Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev
Tlf. 44 94 76 94.
Sognepræst: Frank Jobst O.M.I.
Eng. præst: Carroll Parker O.M.I.
Menighedsrådsformand: Lars Arbirk Wenstrup, P.D.Jensensvej 3. , 3540 Lynge.
Messetider: (HA)(1)
Lørdag: Messe kl. 17.
Søndag: Messe kl. 9.30 og kl. 11 (engelsk).
Hverdage: Onsdag kl. 19, torsdag kl. 9.30 (engelsk).
1. fredag i måneden: Messe kl. 19.30 (engelsk).
3. fredag i måneden: Messe kl. 19.30.
Tilbedelse: Onsdag efter messen.
Skriftemål: Efter aftale.
KUK mødes lejlighedsvis. Se opslag i våbenhuset.
Tirsdage: Åbent hus hos Skt. Josef Søstrene, Primulavej 1: Messe kl. 19.

I juli måned ingen lørdagsmesser.
Fredag d. 15.8.: Marias optagelse i himlen. Messe kl. 19.30.
Lørdag d. 16.: Vi fejrer pater Frank Jobst' 25 års præstejubilæum under messen kl. 17. Efter messen hyggeligt samvær.
Fredag d. 29. - søndag d. 31.: Weekend for menighedens børn og unge i Absalons hus i Kokkedal.Se opslag i våbenhuset.

14 Hovedstadsområde NØ

Skt. Knud Lavards Kirke, Lyngby
Lyngbygårdsvej 1, 2800 Lyngby
Tlf. 45 87 77 12.
Sognepræst: G. Uttenthal Nibler.
Messetider: (HA)(1)
Søndag: Messe kl. 11. Lørdag: Søndagsmesse kl. 17.

Skt. Therese Kirke, Hellerup
Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup
Giro 408 38 30.
Sognepræst: Biskop Czeslaw Kozon, Kollegievej 2, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 04 22 eller Bispekontoret tlf. 33 11 60 80 (undt. mandag).
Andenpræster: Jørgen Erichsen, Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup. Tlf. 39 61 19 19 bedst 8-9.
Niels Engelbrecht, Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 30 39.
Alle kontorekspeditioner foregår fra Skt. Andreas kirkes kontor, Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Kontorets tlf. 39 64 30 39. Normalt åbent onsdag kl. 9-12.
Messetider: (HB2)(1)
Søndag: Højmesse kl. 9. Morgenmad i kantinen mellem messerne. Alle er velkomne! 1 juni, juli og august kun én messe: Højmessen kl. 9.
Hverdage: Mandag og onsdag: Messe kl. 11. Tirsdag: Messe kl. 17. Torsdag: Messe kl. 17 i Skt. Joseph Søstrenes Kapel, Bernstorffsvej 98 (undt. i juli og august. 1 august holdes messen i Skt. Therese kirke). Fredag: Messe kl. 7.30. Lørdag: Messe kl. 11.30 med rosenkransbøn kl. 11.15.
Den årlige skovtur afholdes søndag d. 10.8. efter højmessen. Hvor turen går hen er endnu ikke besluttet. Alle gode forslag er velkomne.

Søndag d. 10.8.: Skovtur »Ud i det blå!«.

Immaculata Kirke
Strandvej 91, 2100 København Ø
Messetider:
Søndage: Højmesse kl. 9.
Mandag og torsdag: Messe kl. 16.45.
Tirsdag, onsdag og fredag: Messe kl. 7.
Lørdag: Messe kl. 9.

Skt. Andreas Kirke, Ordrup
Kollegievej 2, 2920 Charlottenlund
Sognepræst: Biskop Czeslaw Kozon. Tlf. 39 64 04 22 eller Bispekontoret tlf. 33 11 60 80 (undt. mandag).
Andenpræster:
Niels Engelbrecht, Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 30 39.
Jørgen Erichsen, Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup. Tlf. 39 61 19 19 bedst 8-9.
Sognekontor: Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 30 39. Giro 802 66 02. Normalt åbent onsdag kl. 9-12.
Messetider: (HC2)(1)
Søndag: Højmesse kl. 10.30.
Hverdage: Mandag-fredag: Messe kl. 8.
Fredag: Udstilling af sakramentet til tilbedelse kl. 16. Kort andagt og messe kl. 17 (bortfalder i juli og august)..
Lørdag: Messe kl. 11.30.
Der afholdes en åben sommerfest søndag d. 31.8. efter messen. Festen er for menigheden og for alle, der har lyst til at være med. Det skal være en åben fest med deltagelse også af mennesker »fra gaden«.

Fredag d. 4.7.: Jesu Hjerte fredag. Messe kl. 8.
Lørdag d.5.: Bededag for præste- og ordenskald. Rosenkransbøn kl. 11.10. Derefter messe.
Fredag d. 1.8.: Jesu Hjerte fredag. Messe kl. 8.
Lørdag d. 2.: Bededag for præste- og ordenskald. Rosenkransbøn kl. 11.10. Derefter messe.
Søndag d. 17.: Jomfru Marias optagelse i himlen. Latinsk højmesse kl. 10.30.
Søndag d. 31.: Åben sommerfest.

Johanneskirken, Søborg
Vandtårnsvej 7-11, 2860 Søborg
Tlf. 39 69 03 01.
Sognepræst: Lech Pytlak. Træffes tirsdag kl. 10.30-11.30 på tlf. 31 28 17 00. Evt. også på 31 28 47 69.
Menighedsrådsformand: Lene Støtt, Kildebakkegårds Allé 68, 2860 Søborg. Tlf. 31 56 17 70.
Sognekontor: Vandtårnsvej 11.
Messetider: (HC2)(T)
Hver søndag: Højmesse kl. 9.30.
Anden søndag i måneden: Latinsk højmesse.

15 Hovedstadsområde V

Jesu Hjerte Kirke
Stenosgade 4, 1616 København V.
Tlf. 3324 6580 (kontor) 3121 8588. Indvalg: 3121 0234. Fax. 3325 0738.
Sognepræst: P. Gerhard Sanders, SJ. (24)
Andenpræst: P. Niels Kiær, SJ. (22)
Kontortid: (Bent Wilson) Tirsdag kl. 10-12. Fredag kl. 14-17. Tlf. 3324 6580.
Messetider: (HA1)(TH)
Mandag-fredag: Messe kl. 8.15 og 17.
Lørdag: Messe kl. 8.15. Italiensk messe kl. 18.
Søndag: Latinsk højmesse kl. 10. Dansk højmesse kl. 11.30. Aftenmesse kl. 20.
Lejlighed til skriftemål før og efter alle messer og efter aftale.

Fredag d. 4.7.: Jesu Hjerte fredag. Tilbedelse af det hell. sakramente kl. 16. Kort andagt og sakramental velsignelse kl. 16.45. Messe kl. 17.
Torsdag d. 31.: St. Ignatius af Loyola. Jesu Selskabs grundlægger. Festlig messe kl. 17.
Fredag d. 1.8.: Jesu Hjerte fredag. Tilbedelse af det hell. sakramente kl. 16. Kort andagt og sakramental velsignelse kl. 16.45. Messe kl. 17.
Torsdag d. 7.: Biskop Martensens 70 års fødselsdag. Festmesse kl. 17. Derefter reception i menighedssalen.
Mandag d. 11.: Menighedsrådsmøde kl. 19.30.
Onsdag d. 13.: KUK begynder på efterårssæsonen kl. 19.
Onsdag d. 20.: Ministrantklub kl. 15.30.
Fredag d. 22.: Medarbejderfest kl. 19.
Søndag d. 24.: Ungarsk messe i kirken kl. 16. Derefter samvær i menighedssalen.
Onsdag d. 27.: Studiekreds kl. 11-14.
Søndag d. 31.: Ungdomsmesse kl. 20. Derefter Café Ludvig i menighedssalen.

Religionsundervisningen begynder igen lørdag d. 27. september.
Efter ferietiden indbyder vi igen til *kirkekaffe* efter søndagsmesserne fra søndag d. 10. august.

Skt. Mariæ Kirke

Jens Jessensvej 5, 2000 Frederiksberg
Sognepræst: Jesper Fich, Marielystvej 16, 1., 2000 Frederiksberg. Tlf. 38 79 39 99.
Messetider: (HA)(TH)
Søndag: Højmesse kl. 11.
Hverdage: Mandag og onsdag: Messe kl. 7. Tirsdag og fredag: Messe kl. 16.30. Torsdag og lørdag: Messe kl. 7.30.

Tirsdag d. 8.7.: Katolsk Ældre Klub. Møde i Liobahjemmets sal kl. 13.30. Messe kl. 16.30.
Tirsdag d. 12.8.: Katolsk Ældre Klub. Møde i Liobahjemmets sal kl. 13.30. Messe kl. 16.30.
Tirsdag d. 19.: Katolsk Ældre Klub. Skovtur. Afgang fra Jens Jessensvej kl. 10.

Skt. Nikolaj Kirke

Strøbyvej 2, 2650 Hvidovre
Sognepræst: Wladyslaw Zdunek, C.ss.R., Strøbyvej 2, 2650 Hvidovre. Tlf. 36 78 27 90. Træffes tirsdag, fredag og lørdag kl. 9-12, tordag kl. 16-18. Mandag, onsdag og søndag kun efter aftale.
Messetider: (HA)(T)
Mandag- fredag: Messe kl. 8. Torsdag også kl. 17.
Lørdag: Messe kl. 17.
Søndag: Højmesse kl. 10.
Skriftemål: Lejlighed til skriftemål en halv time før messerne.

Fredag d. 4.7.: Første fredag. Messe på dansk kl. 8. Messe på vietnamesisk kl. 15.
Søndag d. 6.: Højmesse kl. 10. Messe på polsk kl. 12.
Søndag d. 20.: Højmesse kl. 10. Messe på polsk kl. 17.
Søndag d. 27.: Højmesse kl. 10. Sommerfest med spisning. Tilmelding.
Fredag d. 1.8.: Den hell. Alfons de'Liguori. Redemptoristernes stifter. Messe på dansk kl. 8. Messe på vienamesisk kl. 15.
Søndag d. 3.: Højmesse kl. 10. Messe på polsk kl. 12.
Søndag d. 17.: Jomfru Marias optagelse i himlen. Højmesse kl. 10. Messe på polsk kl. 17.

16 Hovedstadsområde N

Sakramentskirken

Nørrebrogade 27, 2200 København N
Tlf. 31 35 68 25. Girokonto: 804-6638 Sakramentskirken.
Sognepræst: Jac. Adams, Redemptorist, Dovregade 5, 1.tv., 2300 København S. Tlf. 31 57 09 42.
Træffes på kirkens kontor tirsdag-fredag ca. kl. 10-11 og ca. en halv time efter messerne. Bedst efter aftale, tlf. 31 35 68 25.
Kirkens kontor: Marianne F. Hindberg, Nørrebrogade 27 C, 2200 København N. tlf. 31 35 68 25. Kontortid: Ti., on. og to. kl. 9-11, fr. kl. 10-12.
Menighedsrådsformand: Stella Sørensen, Australiensvej 30, 2.th., 2100 København Ø. Tlf. 31 18 00 67.
Hospitalspræsten for Københavnsområdet pastor Jørgen Erichsen meddeler, at han bedst træffes på tlf. 39 61 19 19 hverdage mellem kl. 8-9. Ved akutte tilfælde er man velkommen til at ringe til enhver tid.
Messetider: (HB2)(T)
Søndagsmesser: Lørdag kl. 17 dansk, kl. 18.15 fransk messe. Søndag kl. 10 højmesse. Kl. 18 engelsk.
Hverdagsmesser eller ordets gudstjeneste: Tirsdag, torsdag og fredag kl. 11, onsdag kl. 17 engelsk messe, lørdag dansk messe kl. 17.
1. og 3. lørdag i måneden: Fransk messe kl. 18.15. Øvrige lørdage: Ordets gudstjeneste. Dog ikke i juli og augist.
1. fredag i måneden ingen messe kl. 11, men messe kl. 17 med efterfølgende tilbedelse og sakramental velsignelse.

17 Hovedstadsområde K

Skt. Ansgars Kirke

Bredgade 64, 1260 København K.
Sognepræst: Dietrich Timmermann. Tlf. 33 13 37 62.
Præsternes træffetid: Tirsdag-fredag kl. 11-12.
Messetider: (HB2)(T)
Søndage: Reciteret messe kl. 8. Højmesse kl. 11.
Lørdage: Aftenmesse kl. 17.(I august med rosenkransbøn).
Hverdage: Messe kl. 8.
Første fredag i måneden: Jesu Hjerte messe kl. 16.30. Tilbedelse til kl. 18.
Søndag d. 3.8.: Reciteret messe kl. 8. Højmesse kl. 11 med gregoriansk sang.
Fredag d. 15.: Højmesse kl. 17. Derefter sommerfest i haven.
Søndag d. 17.: Jomfru Marias optagelse i himlen. Reciteret messe kl. 8. Højmesse kl. 11 med gregoriansk sang.
Søndag d. 24.: Reciteret messe kl. 8. Højmesse kl. 11. Efter højmessen udvidet kirkekaffe og foredrag ved Erling Tiedemann fra Pastoralcentret.
Undervisning af børn og unge:
Forberedelsen til den første kommunion begynder ca. i 2. klasse for 8-års børn. Kommunionssøndagen er den 19. april 1998. Henvendelse til sognepræsten.
Undervisning, forberedelse til firmelse / konfirmation begynder lørdag d. 23. aug. kl. 10-12. Firmelsesdagen er pinsedag d. 31. maj 1998. Tilmelding snarest til sognepræsten. Medbring dåbsattest.

18 Amager og Bornholm

Skt. Annæ Kirke, Amager

Hans Bogbinders Allé, 2300 København S.
Sognepræst: P. Jerzy Gorowski, CssR. Tlf. 31 58 41 02.
Andenpræst: Janusz Turek, CssR.
Kontortid: Tirsdag, onsdag, torsdag, fredag kl. 10-12, torsdag tillige kl. 17-18.
Udenfor kontortid tlf. 31 58 21 02.
Messetider: (HA)(T)
Lørdage: Engelsk messe kl. 17.
Søndage: Reciteret messe kl. 8.30. Højmesse kl. 10. Polsk messe kl. 12. Engelsk messe kl. 17.
Hverdage: Messe kl. 8.
1. fredag: Jesu Hjerte messe kl. 19.

Søndag d. 20.7.: Festen for Den allerhell. Forløser - redemptoristernes titularfest.
Søndag d. 27.: Festen for Den hell. Anna - Skt. Annæ kirkes titularfest.
Torsdag d. 31.: Festen for Den hell. Alfonsus - redemptoristernes stifter. Festmesse kl. 19. Derefter reception i den lille sal.
Onsdag d. 13.8.: Møde i onsdagsklubben kl. 14.30. Hyggeeftermiddag.
Onsdag d. 27.: Møde i onsdagsklubben kl. 14.30. Sognepræst Flemming Pless fra Folkekirken fortæller om Assistens Kirkegård og de berømtheder, der ligger begravet der.

Skt. Hyacinthus Kirke, Rønne

Østergade 59, 3700 Rønne
Tlf. 56 95 08 14 / 56 95 08 55.
Sognepræst: Erling Brodersen, tlf. 56 95 08 14 / 33 11 60 80 / 45 93 35 85.
Messetider: (HC2)(I)
Højmesse:
Juli: Søndag kl. 9.
August: Søndag kl. 11 (undt. den 31.8.).

Lørdag d. 30.8.: Messe kl. 17.

Rosenkranskirken, Åkirkeby

Gregersgade 12, 3720 Åkirkeby
Sognepræst: Erling Brodersen.
Tlf. 56 95 08 14/ 33 11 60 80/ 45 93 35 85.
Messetider: (HC2)(I)
Højmesse:
Juli: Søndag kl. 11.
August: Søndag kl. 9 (undt. d. 31.8., hvor messen er kl. 10).

19 Grønland

Krist Konge Kirke, Nuuk / Godthåb

Tlf.: 00 299 2 12 75. Fax: 00 299 2 31 75.
Præst: Paul Marx OMI. Kutaa 1, Box 51, 3900 Nuuk.
Messetider:
Søndagmesser: Messe kl. 10.
Hverdagsmesser: Tirsdage og torsdage: Messe kl. 17.15. Onsdage: Messe kl. 18.30 efterfulgt af tilbedelse til kl. 20. Fredag: Messe kl. 17.15 hos Jesu Små Søstre i Blok 9, 213. Lørdag: Messe kl. 11.
Religionsundervisning: Efter aftale.
Fejring af bodens sakramente: Efter aftale.
Sammenkomster: Efter søndags og onsdags liturgier.

Gudstjenester på fremmede sprog

Deutschsprachige Gemeinde

Pfr. Guido Kreienbühl, Vesterbrogade 28, 3., 1620 København V. Tlf. 33-860383.
Hl. Messe jeden 1. und 3. Sonntag im Monat um 10.30 Uhr in der Hauskapelle der St. Augustin Kirche, Jagtvej 183, Kopenhagen . Nach jedem Gottesdienst treffen wir uns zur Kaffeerunde.

English-Speaking Ministry

Fr. Carroll Parker, O.M.I., Chaplain to the English-Speaking Catholic Community.
Ministry Center: Vor Frue Kirke (VFK), Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev. Tlf. 44 94 76 78. Other Churches with Mass in English: Sakramentskirken (SAK), Nørrbrogade 27, 2200 Kbh. N. and Skt. Annæ Kirke (Skt.A.), Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S.

Eucharistic Celebrations in English:
Saturday: Skt.A. at 5 p.m. Sunday: VFK at 11. a.m.; Skt.A. at 5. p.m.; SAK at 6. p.m. Wednesday: SAK at 5 p.m. Thursday: VFK at 9.30 a.m. First Friday: VFK at 7.30 p.m.

Communauté de Langue Francaise

P. Guido Kreienbühl, Vesterbrogade 28. 3.tv. 1620 Copenhague V. Tlf. 33-860383.
Le 1er et le 3éme samedi du mois: Eucharistie à 18h 15 à Sakramentskirken, Nørrebrogade 27, Kbh. N.
Les autres samedis: ADAP à 18.15 à Sakramentskirken.

Missione cattolica Italiana

Messe ogni sabato alle ore 18 Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 Kbh.V.

Misa en Espanol

Iglesia de San Augustin, Jagtvej 183. Todos los domingos a las 12.00.

Kroatisk mission

P. Drago Cumurdzic, Johanneskirken, Vandtårnsvej 11, 2860 Søborg.
Messe: Hver søndag kl. 12 samt hver fredag kl. 19.
I Helsingør: Den 1. og 3. søndag i måneden kl. 14.
I Frederiksværk: Den 2. søndag i måneden kl. 16.
I Helsinborg, Sverige: Den 4. søndag i måneden kl. 17. I Klipan, Sverige: Hver lørdag kl. 14.

Msze swiete w jezyku polskim

Ks. Julian Bodnar, CssR.
Kosciól sw. Anny, Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S. Tlf. 31 58 21 02.
Msza sw.: Kazda niedziela i swieto o godz. 12.00.

Ungarsk messe

Magyar mise v. P. Kálmán Horváth, S.J. Stenosgade 4 a, 1616 Kbh. V. (Jesu Hjerte Kirke). Tlf. 31 21 85 88. Messe hver 2. søndag i måneden kl. 16 (i huskapellet, Stenosgade 4 A).

Tamilske gudstjenester

Pastor Jude Kulas Soosaiappu, Kastetvej 1, 9000 Aalborg. Tlf. 98 13 50 39 eller 20 86 67 38.

Ingen planlagte messer i juli måned.
Lørdag d. 2.8.: Tamilsk valfart til Sostrup med biskop Kozon. Messe kl. 11.
Lørdag d. 16.: Skt. Franciskus kirke, Naskov kl. 16.
Søndag d. 17.: Skt. Laurentii kirke, Roskilde kl. 12.
Søndag d. 24.: Jesu Hjerte kirke, Randers kl. 12.
Søndag d. 24.: Skt. Mariæ kirke, Aalborg kl. 17.
Søndag d. 31.: Skt. Ansgars kirke, Aabenraa kl. 10.

Koder for kørestolsbrugere
Koderne er anført efter »Messetider«.
HA = Direkte adgang ad fast rampe, fast skinne eller elevator.
HB = Adgang ad løs rampe eller skinne.
HC = Kun adgang ved løft.
1 = Placering af fast adgangsvej oplyses ved henvendelse til sognekontoret.
2 = Aftale om hjælp ved ankomst aftales med sognekontoret/kirken.

Koder for hørehandicappede
Koderne er anført efter »Messetider«.
T= Teleslynge.
H= Andre hjælpemidler for hørehandicappede, f.eks. højtaleranlæg, hånd-høreapparat. Sidstnævnte skal nogle steder lånes i kirkens sakristi.
I= Ingen hjælpemidler for hørehandicappede.

Loppetorv i Hørsholm

Loppetorvet den 1. juni ved Skt. Hans Kirke på Marievej i Hørsholm var begunstiget af dejligt sommervejr, og det blev besøgt af 500-700 mennesker.

Der var mange gode tilbud og handelen gik livligt. Mange satte sig på cafeteriet i gården og nød en kop kaffe eller en øl, mens de glædede sig over de gode fund, de havde gjort.

Overskuddet blev 18.000 kr., hvilket må siges at være særdeles godt for dette nye initiativ. Pengene går ubeskåret til et AIDS-projekt i Etiopien. De sendes via den katolske hjælpeorganisation »Vincent-gruppeme«, som udmærker sig ved at arbejde uden administrationsudgifter.

Der blev mange gode effekter til overs, og de blev givet til Luthersk Missionsforbund i Allerød dagen efter.

Kjeld Kallan

Valfart til Haraldsted søndag den 6. juli

Søndag den 6. juli, - som altid den første søndag i juli, - finder årets Haraldsted-valfart sted. Haraldsted-valfarten er bispedømmets ældste valfart.

Valfarten har traditionelt fire stationer: Sankt Bendts og Sankt Knuds Kirker i Ringsted, Haraldsted Kirke og kapelruinen.

Kort før kl. 13,30 forsamles vi i Sankt Bendts Kirke i Ringsted, hvor vi åbner valfarten. I procession, anført af processionskors og faner, drager vi derfra til den nærliggende lille katolske Sankt Knuds Kirke, hvor vi med begyndelse kl. ca. 14 fejrer valfartens højdepunkt, den hellige messe.

Efter messen fordeler vi os i de forskellige privat-biler og kører til Haraldsted Kirke. Herfra går vi videre i procession til kapel-ruinen, hvor den afsluttende andagt vil finde sted og velsignelsen blive lyst.

Før vi skilles, er der en kop kaffe/the og et stykke hjemmebagt kage hos det lille kommunitet, der bebor huset i umiddelbar nærhed af kapelruinen. Vi plejer at være færdige ved 18-tiden.

Stephen Holm
og Dieter Timmermann
valfartspræster

Stig Holstings tegning forestiller Skt. Knud Lavard i Ringsted konvents segl. Han sidder med sin hertugfane i hånden og velsigner klosterets abbed.

Liturgisk kalender for juli 1997

1. *hvid.* Søndag. Kristi Legems og Blods fest (h). Gl. Sekvens ad libitum. Cr. Euk.pf. 1.L.: 2 Mos 24,3-8; Sl 116,12-13.15+16bc.17-18. R. Jeg vil løfte frelsens bæger og påkalde Herrens navn. Eller: Halleluja! 2.L.: Hebr 9,11-15. Ev.: Mark 14,12-16.22-26. Justinus, martyr, (166), fejres ikke. Valfart til Øm.

2. *grøn.* Mandag i 9. alm. uge. (I Ps). Eller *rød.* Marcellinus og Peter, martyrer, (303). L.: Tob 1,3; 2,1b-8. Ev.: Mark 12,1-12.

3. *rød.* Tirsdag i 9. alm. uge. (I Ps). Karl Lwanga og lidelsesfæller, martyrer, (1886)(m). L.: Tob 2,9-14. Ev.: Mark 12,13-17.

4. *grøn.* Onsdag i 9. alm. uge. (I Ps). L.: Tob 3,1-13.16-17. Ev.: Mark 12,18-27.

5. *rød.* Torsdag i 9. alm. uge. (I Ps). Bonifatius, biskop og martyr, (754)(m). L.: Tob 6,11; 7,1.9-17; 8,4-9a. Ev.: Mark 12,28b-34.

6. *hvid.* Fredag. Jesu Hjerte fest (h). Gl. Cr. Særl.pf. 1.L.: Hos 11,1.3-4.8c-9; Sl: Es 12,2-3.4bcd. 5-6. R. I skal øse vand med glæde af frelsens kilder. 2.L.: Ef 3, 8-12.14-19. Ev.: Joh 19,31-37. Norbert, biskop, (1134), fejres ikke.

7. *hvid.* Lørdag i 9. alm. uge. (I Ps). Marias reneste hjerte (m). L.: Tob 12,1.5-15.20. Ev.: Luk 2,41-51. Bededag for præste- og ordenskald.

8. *grøn.* 10. ALM. SØNDAG. (II Ps). Gl. Cr. Alm.S.pf. 1.L.: 1 Mos 3,9-15; Sl 130,1-2.3-4.5-6.7-8. R. Hos Herren er miskundhed, hos ham er forløsning i overflod. 2.L.: 2 Kor 4,13-5,1. Ev.: Mark 3,20-35.

9. *grøn.* Mandag i 10. alm. uge. (II Ps). Eller *hvid.* Efræm Syrer, diakon og kirkelærer, (373). L.: 2 Kor 1,1-7. Ev.: Matt 5,1-12.

10. *grøn.* Tirsdag i 10. alm. uge. (II Ps). L.: 2 Kor 1,18-22. Ev.: Matt 5,13-16.

11. *rød.* Onsdag i 10. alm. uge. (II Ps). Barnabas, apostel (m). Ap.pf. L.: ApG 11,21b-26; 13,1-3. Ev.:Matt 10,7-13.

12. *grøn.* Torsdag i 10. alm. uge. (II Ps). L.: 2 Kor 3,15 — 4,1.3-6. Ev.: Matt 5,20-26.

13. *hvid.* Fredag i 10. alm. uge. (II Ps). Antonius af Padova, præst og kirkelærer, (1231)(m). L.: 2 Kor 4,7-15. Ev.: Matt 5,27-32.

14. *grøn.* Lørdag i 10. alm. uge. (II Ps). Eller *hvid.* Gudsmoders lørdagsmesse. L.: 2 Kor 5,14-21. Ev.: Matt 5,33-37.

15. *grøn.* 11. ALM. SØNDAG. (III Ps). Gl. Cr. Alm.S.pf. 1.L.: Ez 17,22-24; Sl 92,2-3.13-14.15-16. R. Det er godt at takke Herren. 2.L.: 2 Kor 5,6-10. Ev.: Mark 4,26-34.

16. *hvid.* Mandag i 11. alm. uge. (III Ps). Vilhelm, abbed, (1203) (m). L.: 2 Kor 6,1-10. Ev.: Matt 5,38-42.

17. *grøn.* Tirsdag i 11. alm. uge. (III Ps). L.: 2 Kor 8,1-9. Ev.: Matt 5,43-48.

18. *grøn.* Onsdag i 11. alm. uge. (III Ps). L.: 2 Kor 9,6-11. Ev.: Matt 6,1-6.16-18.

19. *grøn.* Torsdag i 11. alm. uge. (III Ps). Eller *hvid.* Romuald, abbed, (1027). L.: 2 Kor 11,1-11. Ev.: Matt 6,7-15.

20. *grøn.* Fredag i 11. alm. uge. (III Ps). L.: 2 Kor 11,18.21b-30. Ev.: Matt 6,19-23.

21. *hvid.* Lørdag i 11. alm. uge. (III Ps). Aloysius Gonzaga, ordensmand, (1591)(m). L.: 2 Kor 12,1-10. Ev.: Matt 6,24-34.

22. *grøn.* 12. ALM. SØNDAG. (IV Ps). Gl. Cr. Alm.S.pf. 1.L.: Job 38,1.8-11; Sl 107,23-24.25-26.28-29.30-31. R. Lov Herren, thi hans miskundhed varer evindelig! Eller: Halleluja! 2.L.: 2 Kor 5,14-17. Ev.: Mark 4,35-41. Paulinus af Nola, biskop, (431), samt John Fisher, biskop, og Thomas More, martyrer, (1535), fejres ikke.

23. *grøn.* Mandag i 12. alm. uge. (IV Ps). L.: 1 Mos 12,1-9. Ev.: Matt 7,1-5.

23. Aften: *hvid.* Vigilie til Johannes Døbers fødsel (h). Gl. Cr. Særl.pf. 1.L.: Jer 1,4-10; Sl 71,1-2.3-4a.5-6ab.15ab+17. R. Fra moders skød har jeg støttet mig til dig. 2.L.: 1 Pet 1,8-12. Ev.: Luk 1,5-17.

24. *hvid.* Tirsdag. Johannes Døbers fødsel (h). Gl. Cr. Særl.pf. 1.L.: Es 49,1-6; Sl 139,1-3.13-14ab.14c-15. R. Jeg vil takke dig, fordi jeg er underfuldt skabt. 2.L.: ApG 13,22-26. Ev.: Luk 1,57-66.80.

25. *grøn.* Onsdag i 12. alm. uge. (IV Ps). L.: 1 Mos 15,1-12.17-18. Ev.: Matt 7,15-20.

26. *grøn.* Torsdag i 12. alm. uge. (IV Ps). L.: 1 Mos 16,1-12.15-16 eller 16,6b-12.15-16. Ev.: Matt 7,21-29.

27. *grøn.* Fredag i 12. alm. uge. (IV Ps). Eller *hvid.* Cyrillus af Aleksandria, biskop og kirkelærer, (444). L.: 1 Mos 17,1-5.9-10.15-22. Ev.: Matt 8,1-4.

28. *rød.* Lørdag i 12. alm. uge. (IV Ps). Irenæus, biskop og martyr, (202)(m). L.: 1 Mos 18,1-15. Ev.: Matt 8,5-17. (Læsning ad libitum (Irenæus): 2 Tim 2,22b-26.) Aften: *rød.* Vigilie til Peter og Paul, apostle (h). Gl. Cr. Særl.pf. 1.L.: ApG 3,1-10; Sl 19,2-3.4-5ab. R. Deres tale er nået til jorderigs ende. 2.L.: Gal 1,11-20. Ev.: Joh 21, 15-19. 1.vesper til Peter og Paul, apostle.

29. *rød.* Søndag. Peter og Paul, apostle (h). Gl. Cr. Særl.pf. 1.L.: ApG 12,1-11; Sl 34,2-3.4-5.6-7.8-9. R. Herren friede mig fra alle mine rædsler. 2.L.: 2 Tim 4,6-8.17-18. Ev.: Matt 16,13-19. Kollekt af Peterspenge.

30. *grøn.* Mandag i 13. alm. uge. (I Ps). Eller *rød.* Byen Roms første hellige martyrer. L.: 1 Mos 18,16-33. Ev.: Matt 8,18-22. (Evangelium ad libitum (Byen Roms første hellige martyrer): Matt 24,4-13.

1. *grøn.* Tirsdag i 13. alm. uge. (I Ps). L.: 1 Mos 19,15-29. Ev.: Matt 8,23-27.

2. *grøn.* Onsdag i 13. alm. uge. (I Ps). L.: 1 Mos 21,5.8-20. Ev.: Matt 8,28-34.

3. *rød.* Torsdag. Thomas, apostel (f).(I Ps). Gl. Ap.pf. L.: Ef 2,19-22; Sl 117,1.2. R. Gå ud i al verden og forkynd Evangeliet! Ev.: Joh 20,24-29.

4. *grøn.* Fredag i 13. alm. uge. (I Ps). Eller *hvid.* Elisabeth af Portugal, (1336). L.: 1 Mos 23,1-4.19; 24,1-8.62-67. Ev.: Matt 9,9-13.

5. *grøn.* Lørdag i 13. alm. uge. (I Ps). Eller *hvid.* Antonius Maria Zacharia, præst, (1539). Eller *hvid.* Gudsmoders lørdagsmesse. L.: 1 Mos 27,1-5.15-29. Ev.: Matt 9,14-17. Bededag for præste- og ordenskald.

6. *grøn.* 14. ALM. SØNDAG. (II Ps). Gl. Cr. Alm.S.pf. 1.L.: Ez 2,2-5; Sl 123,1-2a.2bcd.3-4. R. Vore øjne følger Herren vor Gud, til han er os nådig. 2.L.: 2 Kor 12,7-10. Ev.: Mark 6,1-6. Maria Goretti, jomfru og martyr, (1902), fejres ikke.

7. *grøn.* Mandag i 14. alm. uge (II Ps). L.: 1 Mos 28,10-22a. Ev.: Matt 9,18-26.

8. *grøn.* Tirsdag i 14. alm. uge (II Ps). L.: 1 Mos 32,22-32. Ev.: Matt 9,32-38.

9. *rød.* Onsdag i 14. alm. uge (II Ps). Villehad, martyr, (1572)(m). L.: 1 Mos 41,55-57; 42,5-7a.17-24a. Ev.: Matt 10,1-7.

10. *rød.* Torsdag. Knud Konge, martyr, kongeriget Danmarks værnehelgen (1086).(f).(II Ps). Gl. Mart.pf. L.: 2.Krøn 24,18-22 eller 2.Kor 9,6-15; Sl 31,3cd-4.6+8ab.16bc-17. R. I dine hænder befaler jeg min ånd. Ev.: Matt 10,34-39.

10. For Færøerne og Grønland: *rød.* Torsdag i 14. alm. uge (II Ps). Knud Konge, martyr (1086)(m). L.: 1 Mos 44,18-21.23b-29; 45,1-5. Ev.: Matt 10,7-15.

11. *hvid.* Fredag. Benedikt, abbed, Europas værnehelgen, (547)(f).(II Ps). Gl. Helg.pf. L.: Ordspr 2,1-9; Sl 34,2-3.4-5.6-7.8-9.10-11. R. Jeg vil love Herren til hver en tid. Eller: Smag og se, at Herren er god. Ev.: Matt 19,27-29.

12. *grøn.* Lørdag i 14. alm. uge (II Ps). Eller hvid. Kjeld, præst, (1150). Eller *hvid.* Gudsmoders lørdagsmesse. L.: 1 Mos 49,29-33; 50,15-26. Ev.: Matt 10,24-33.

13. *grøn.* 15. ALM. SØNDAG. (III Ps). Gl. Cr. Alm.S.pf. 1.L.: Amos 7,12-15; Sl 85,9ab+10.11-12.13-14. R. Lad os skue din miskundhed, Herre, din frelse give du os! 2.L.: Ef 1,3-14 eller 1,3-10. Ev.: Mark 6,7-13. Henrik, (1204) fejres ikke.

14. *grøn.* Mandag i 15. alm. uge. (III Ps). Eller *hvid.* Kamillus af Lellis, præst, (1614). L.: 2 Mos 1,8-14.22. Ev.: Matt 10,34 — 11,1.

15. *hvid.* Tirsdag i 15. alm. uge. (III Ps). Bonaventura, biskop og kirkelærer, (1274)(m). L.: 2 Mos 2,1-15a. Ev.: Matt 11,20-24.

16. *grøn.* Onsdag i 15. alm. uge. (III Ps). Eller *hvid.* Vor Frue af Karmel. L.: 2 Mos 3,1-6.9-12. Ev.: Matt 11,25-27.

17. *grøn.* Torsdag i 15. alm. uge. (III Ps). L.: 2 Mos 3,13-20. Ev.: Matt 11,28-30.

18. *grøn.* Fredag i 15. alm. uge. (III Ps). L.: 2 Mos 11,10 — 12,14. Ev.: Matt 12,1-8.

19. *grøn.* Lørdag i 15. alm. uge. (III Ps). Eller *hvid.* Gudsmoders lørdagsmesse. L.: 2 Mos 12,37-42. Ev.: Matt 12,14-21.

20. *grøn.* 16. ALM. SØNDAG. (IV Ps). Gl. Cr. Alm.S.pf. 1.L.: Jer 23,1-6; Sl 23,1-2.3-4.5.6. R. Herren er min hyrde, mig skal intet fattes. 2.L.: Ef 2,13-18. Ev.: Mark 6,30-34. Torlak, biskop, (1193), fejres ikke.

21. *grøn.* Mandag i 16. alm. uge. (IV Ps). Eller *hvid.* Laurentius af Brindisi, præst og kirkelærer (1619). L.: 2 Mos 14,5-18. Ev.: Matt 12,38-42.

22. *hvid.* Tirsdag i 16. alm. uge. (IV Ps). Maria Magdalene (m). L.: 2 Mos 14,21 — 15,1. Ev.: Joh 20,1-2.11-18. (Læsning ad libitum (Maria Magdalene): Højs 3,1-4a eller 2.Kor 5,14-17.)

23. *hvid.* Onsdag i 16. alm. uge. (IV Ps). Birgitta, ordenssøster, (1373)(m). L.: 2 Mos 16,1-5.9-15. Ev.: Matt 13,1-9.

24. *grøn.* Torsdag i 16. alm. uge. (IV Ps). L.: 2 Mos 19,1-2.9-11.16-20b. Ev.: Matt 13,10-17.

25. *rød.* Fredag. Jacob, apostel (f).(IV Ps). Gl. Ap.pf. L.: 2.Kor 4,7-15; Sl 126,1-2ab.2cd-3.4-5.6. R. De, som sår med gråd, skal høste med frydesang. Ev.: Matt 20,20-28.

26. *hvid.* Lørdag i 16. alm. uge. (IV Ps). De hellige Joakim og Anna, Jomfru Marias forældre (m). L.: 2 Mos 24,3-8. Ev.: Matt 13,24-30. (Læsning og evangelium ad libitum (Joakim og Anna): Sir 44,1.10-15 & Matt 13,16-17.)

27. *grøn.* 17. ALM. SØNDAG. (I Ps). Gl. Cr. Alm.S.pf. 1.L.: 2 Kong 4,42-44; Sl 145,10-11.15-16.17-18. R. Herre, du åbner din hånd og mætter os. 2.L.: Ef 4,1-6. Ev.: Joh 6,1-15.

28. *hvid.* Mandag i 17. alm. uge. (I Ps). Martha (m). L.: 2 Mos 32,15-24.30-34. Ev.: Joh 11,19-27 eller Luk 10,38-42. (Læsning ad libitum (Martha): 1.Joh 4,7-16.)

29. *rød.* Tirsdag i 17. alm. uge. (I Ps). Olaf, martyr, (1030)(m). L.: 2 Mos 33,7-11; 34,4b.5-9.28. Ev.: Matt 13,36-43.

29. For Færøerne og Grønland (h). Gl. Cr. Mart.pf. 1.L.: Visd 10,10-14; Sl 31,2-3a.3bcd-4.6+8ab. 16bc+17. R. Fader! i dine hænder betror jeg min ånd. 2.L.: Jak 1,2-4.12. Ev.: Matt 16,24-28.

30. *grøn.* Onsdag i 17. alm. uge. (I Ps). Eller *hvid.* Peter Chrysologus, biskop og kirkelærer(451). L.: 2 Mos 34,29-35. Ev.: Matt 13,44-46.

31. *hvid.* Torsdag i 17. alm. uge. (I Ps). Ignatius af Loyola, præst, (1556)(m). L.: 2 Mos 40,16-21.34-38. Ev.: Matt 13,47-53. (Læsning ad libitum (Ignatius af Loyola): 1.Kor 10,31l1.)

Apostlene Peter og Paul fejres i hele kirken søndag den 29. juni.

Lourdesvalfarten 1997 aflyst

For første gang i valfartens historie måtte bestyrelsen i år træffe den tunge beslutning at aflyse den årlige valfart til Lourdes.

Den nordiske Valfart til Lourdes chartrer hvert år et fly til ca. 120 mennesker, som vi så skal have fyldt op for at komme afsted. I år nåede vi omkring 1. maj op på knap 60 deltagere. Da vi i år flyver med et andet selskab end sædvanligt, og da dette selskab havde nogle kortere frister for aflysning, turde og kunne valfarten ikke løbe risikoen for et stort økonomisk tab.

MEN vi satser selvfølgelig på en valfart i 1998. Til den tid glæder vi os meget til at vende tilbage til det sted, hvor de syge indkvarteres, Accueil St. Bernadette. Dette hus er helt nykonstrueret, og vil såvidt vi kan se byde på rigtig gode faciliteter.

Den Nordiske Valfart til Lourdes er klar over, at vort PR-arbejde skal gøres endnu mere effektivt, hvilket vi vil gøre noget ved.

Den Nordiske Valfart til Lourdes håber tilsvarende, at både den Nordiske Bispekonference og bispedømmernes egne sogne og præster vil bakke Valfarten til Lourdes op.

Georg Høhling,
formand for Den Nordiske Valfart til Lourdes.

Sponsorer søges

Skt. Ansgars menigheds status over arbejdet i den forløbne vintersæson viser en livlig aktivitet omkring kirkens og menighedens historie.

Ved sidste års Kulturnat åbnede man dørene til kirke og museum for henved 600 besøgende. Såvel Küchler-udstillingen som opsætningen af Niels Steensen mindetavlen i Klareboderne blev en god succes, og på indeværende tidspunkt forbereder kirkens kor, organist og sognepræst sig til deltagelsen i en stor nordisk kongres for gregoriansk sang i forbindelse med byen Trondheims 1000 års jubilæum ved Skt. Olavsfesten den 29. juli.

Disse tiltag har deres betydning for vor kirkes virke. Derfor vil menighedsrådet meget gerne anbefale sponsorering og økonomisk støtte til kirkens museum eller bidrag til Niels Steensen tavlen, til hvilken vi endnu mangler små 10.000 kr. Indbetalinger kan ske på giro kt. 642-5305, Skt. Ansgars kirke eller på anden vis.

Vi takker hjerteligt for alle gaver og bidrag. I øvrigt arbejdes der allerede nu på udstillingen til den kommende kulturnat, fredag den 10. oktober, hvor vi kan byde alle velkommen mellem kl. 18 og 24.

D. Timmermann
Sognepræst

R.I.P.

Grethe Friis Jacobsen
»Lone«
født 11 - 12 - 1913
død 15 - 6 - 1997

på familiens vegne
Birgit From
Bisættelsen har fundet sted.

Caritas Danmark takker

En hjertelig tak til alle som på den ene eller anden måde har bidraget til at gøre Caritas Danmarks 50 års jubilæum til en festdag. Uden de mange, der støtter os, havde Caritas Danmark ikke opnået at fejre jubilæum, og hjælpearbejdet kan kun fortsætte, når der er mange til at bakke op om det.

Caritas Danmark

DUK har 50 års jubilæum i 1998

I den anledning mangler DUK navnene på de tidligere ungdomspræster og formænd, som har arbejdet i DUK igennem de sidste 50 år.

Kan du huske nogle af disse navne og årstallene på nogle af dem, vil DUK meget gerne høre fra dig.

Du kan ringe til DUKs sekretariat på tlf. 33 14 77 07 eller faxe på 33 91 77 04 eller skrive til DUKs sekretariat, Bredgade 67, 1260 København K.

En nordkoreansk bedstefar med sine to børnebørn. De kan se frem til store problemer i landet.

Ved søndagsgudstjensten i den katolske kirke i Pjongjang bedes der for landet. Fotos KNA.

Hungersnød truer Nordkorea

Rom (KNA) - Den schweiziske *Käthi Zellweger*, der er ansvarlig for det internationale samarbejde i Caritas Hongkong, advarer imod en truende hungerkatastrofe i Nordkorea. Millioner af mennesker risikerer at dø af sult i perioden mellem to års høst, hvis man ikke kommer dem til hjælp fra internationalt hold, siger hun til KNA i Rom. Det kommunistiske Nordkorea bliver ofte hjemsøgt af naturkatastrofer. Zellweger har besøgt landet flere gange. Hun var i Rom for at tale med repræsentanter for Vatikanet om muligheder for at få hjælp.

Et sted mellem 20 og 24 millioner nordkoreanere menes at være ramt af hungersnød, fortæller Zellweger. Navnlig børnene er svækket, ikke bare af underernæring, men også af tuberkulose og andre sygdomme. Forsyningerne af majs, ris og andre nødvendige levnedsmidler nåede op på 13.000 tons ved årets udgang. Det er vanskeligt at mobilisere økonomisk hjælp til Nordkorea, konstaterer Zellweger. Landet er lukket, der er ingen turisme, og myndighederne giver heller ikke indrejsetilladelse til TV-fotografer.

Zellweger forsikrer, at de fødevarer, som Caritas sender til Nordkorea, bliver fordelt. Det internationale fødevareprogram WFP har kontrol over arbejdet i landet, og det fungerer særdeles godt, udtaler hun.

Det vil være naivt at tro, at ingenting bliver anderledes, når Hongkong den 1. juli overdrages til den kinesiske folkerepublik, mener Zellweger. Men forandringerne vil nok ske lidt efter lidt, tilføjer hun; så »vi, der bor i Hongkong, får også tid til at vænne os til de nye forhold.« Zellweger betegner Hongkong-kineserne som »pragmatikere, der forsøger at finde ud af, hvordan de skal tackle situationen«. Hun gør opmærksom på, at det også er i Kinas interesse, at overgangen forløber godt, og at enhver ved, at »alverdens øjne vil være rettet mod Kina efter den 1. juli«. Derfor mener hun ikke, at Kina kan forsvare at fare for hårdt frem.

Zellweger forventer ikke, at de nye forhold får betydning for Caritasarbejdet. »Vi regner ikke med, at der sker de store forandringer på social- og sundhedsområderne«, siger hun, men giver udtryk for usikkerhed med hensyn til skolevæsenet.

Caritas er stærkt engageret i Kina og støtter lokale samarbejdspartnere i bestræbelserne på at vinde landets tillid. Zellweger håber, at den kinesiske regering på denne måde lærer Caritas og dens ånd at kende.

Man har ingen erfaring med NGO'er, regeringsuafhængige organisationer, i Kina; derfor er det så vigtigt at etablere gode, personlige kontakter, understreger hun.

Bønnens apostolat ved Paul Keller S.J.

Hongkong mellem frygt og håb

Efter 160 år britisk herredømme vender kronkolonien Hongkong den 1. juli 1997 tilbage til Kina. Et vigtigt anliggende, som vi allerede i april blev opfordret til at bede for.

Ifølge den britisk-kinesiske erklæring af 1985 vil Hongkong få en særlig status i folkerepublikken Kina. Efter maksimen »Et land« (Kina) - »to systemer« (kapitalisme i Hongkong og socialisme i det øvrige Kina) skal Hongkongs samfundsorden bevares i de kommende 50 år. Der inkluderes også garantier om religionsfrihed som hidtil. Befolkningen svæver mellem håb og bekymring. For én ting er bestemmelser, en helt anden ting fortolkning heraf.

Fremtidens problemer

Den kinesiske regering benytter enhver lejlighed til at vise, hvem der bestemmer i Hongkong. Allerede nu tør nogle aviser og kirkelige personligheder ikke ytre sig negativt om folkerepublikken, selv om det drejer sig om krænkelse af menneskerettighederne og religionsfriheden. Nogle kirkelige medier er allerede blevet flyttet til Bangkok eller Taiwan. Hvad vil der ske med de talrige fremragende tidsskrifter, som redigeres i Hongkong og er af stor betydning for Kirken i hele Asien? Hvad med det kirkelige personale? Den katolske Kirke har i Hongkong 275 skoler med 305.000 elever og 10.835 lærere (deraf over 30% katolikker. Under kirkelig ledelse står 35 hospitaler, 9 klinikker, 14 socialcentre, 200 caritas-stationer (indtil nu også naturlige arbejdspladser for kristne). Siden 1984 har en halv million mennesker forladt Hongkong. Hvert år udvandrer ca. 40.000 personer; hver fjerde kristen er allerede rejst.

Disse folk medtager ikke kun penge, men også deres erfaringer på det karitative og kirkelige område. På kristne hospitaler mangler man læger og ordenssøstre. Det bliver stadig vanskeligere at finde kvalificerede kræfter til skolerne. Mange stillinger vil i fremtiden bleve besat med folk fra folkerepublikken.

I skolebøgerne skal den »patriotiske« opdragelse fremmes. Politibetjente og soldater har siden 31. december 1996 ikke mere lov til at tilhøre et religiøst fællesskab. Endvidere: Vil pavens repræsentant fortsat kunne bo i Hongkong? Vil den ny regering støtte katolske institutioner? Vil religionsundervisning blive ved at stå på skoleskemaet? Vil regeringen gennemføre »ét-barns-familien«? Vil udenlandske missionærer få lov til at fortsætte? Flertallet af Hongkongs præster er udlændinge! Vil katolikkerne have ret til at »bevare deres bestående forbindelse med paven såvel som biskopperne og katolske fællesskaber i andre dele af verden« - med mindre Vatikanet optager diplomatiske forbindelser med Kina og »ikke blander sig i landets indre anliggender«? Vil Kirken have ret til at udnævne personale, uddanne det, evt. ved specialstudier i udlandet, og at optage personale fra udlandet?

Allerede i juli 1989 havde den katolske biskop af Hongkong, kardinal Wu Chengchung, bedt biskopperne i hele verden om støtte fra regeringer og internationale institutioner, for at få Kina til at standse al forfølgelse, garantere alle indsatte en retfærdig proces, og at skaffe de vietnamesiske flygtninge i Hongkong vedvarende husly. Og resultatet: endnu 7. januar 1997 krævede regeringen i Beijing, at den britiske regering inden 1. juli 1997 »definitivt« skulle løse spørgsmålet om de 22.000 »illegale« vietnamesiske flygtninge. Samme bekymring gælder 125.000 filippinske gæstearbejdere og unge piger.

Forberedelse til fremtiden

Blandt 6 millioner indbyggere levede der i Hongkong 354.000 katolikker. For at komme enhver strid om nødvendige udnævnelser af biskopper i forkøbet, udnævnte pave Johannes Paul II den 20. oktober 1996 en koadjutor-biskop med ret til efterfølgelse og en hjælpebiskop for Hongkong. Koadjutor-biskoppen er den i Shanghai fødte salesianerpater Zeng Zi-kiun, og hjælpebiskoppen er Hongkongs generalvikar John Tong Hon, bispeviet 8. december 1996.

Sidstnævnte udtalte bl.a.: »Som kinesiske katolikker må vi lade os lede af solidaritetens ånd og beredskab til dialog. Vi må klart og tydeligt skelne mellem en ateistisk ideologi og samarbejdet med personer, hvis overbevisning afviger fra vores. Vi er rede til at bringe ofre for et større godes skyld. Men i grundlæggende trosspørgsmål kan vi ikke indgå noget kompromis.«

Pastorale retningslinier af 10. marts 1995:

1. Vi bør være modne kristne, som selvstændigt bevarer vort trosliv og formår at udbrede det glade budskab.

2. Vi bør være os bevidst, at Kirken er os, dvs. at vi overtager et ansvar i Kirken, og udenfor aflægger vidnesbyrd om Kristus.

3. Vi bør være i stand til at integrere vor tro i Hongkongs fremtid og søge at forene Østens og Vestens kulturer.

4. Kinesere skal eje en dyb national følelse, men samtidig sans for solidaritet med alle mennesker og en særlig følelse af fællesskab med den universelle Kirke.«

I dokumentet »Forkynd Herrens Evangelium« tales der bl.a. om den store betydning af de »Små Fællesskaber« for Hongkongs fremtid. I disse basisgrupper sættes de troende i stand til, ved hjælp af Bibelen, at lære deres tro rigtigt at kende, og i bønnen finder de veje til at leve denne tro. De lærer forsoningens ånd og øser af forsoningens sakramentes kraft til at opbygge et nyt samfund.

Angående Kirken i Hongkong og Kirken i Kina siges der: »Vi tror, at Kirken i Hongkong har en særlig mission med hensyn til forsoningen med Kina og Kirken i Kina.«

Ved sidste verdensmissionssøndag den 20. oktober 1996 fejrede bispedømmet Hongkong 50-års dagen for sin grundlæggelse. I sin festprædiken sagde kardinal Wu: »Vi må forøge vort arbejde og vor tjeneste, for at Hongkong og Kina må blive til bedre og mere menneskelige steder, til lykkens, retfærdighedens og fredens steder, til et land, som er velsignet af Gud.«

(Efter Roman Malek SVD, Stimmen der Zeit, juni 1997 og Die Katholischen Missionen, jan.-feb.1997.)

Med paven beder vi om:
- at de kristne i Hongkong fortsat må vidne om troen og om enhed med det kinesiske folk.
- at Asiens folk må åbne sig for Kristi lys og genfinde sine egne værdier for Evangeliet.

Økumenisk kirkekoncert i Jerusalem

Det er ikke så ofte, man hører om økumeniske bestræbelser og begivenheder i Jerusalem. Der fortælles meget oftere og ivrigere om stridigheder mellem de mange kristne grupper, som har til huse i byen, hvilket forøvrigt er uretfærdigt, for selv om stridigheder desværre forekommer, så er der også bemærkelsesværdigt økumenisk samarbejde at rapportere. Men de fleste turistguider synes at finde det meget mere interessant at fortælle om stridighederne, som de ofte kun har et meget overfladisk kendskab til.

Om eftermiddagen, søndag den 1. juni 1997, blev der i auditoriet i armeniernes præsteseminarium mellem Jaffa-porten og Sions-porten afholdt en meget velbesøgt økumenisk koncert - så velbesøgt, at adskillige af tilhørerne måtte stå op, da der ikke var plads til flere stole i salen.

Det var kor fra 7 forskellige kirkesamfund i Jerusalem, der sang pinsetekster fra deres respektive liturgiske traditioner: de græsk-ortodokse, kopterne, de armenisk-ortodokse, de æthiopisk ortodokse, den græsk-katolske menighed, de syrisk-ortodokse og de latinsk-katolske (repræsenterede af benediktinermunke og -nonner fra klostret i Abu Ghosh).

Ikke sådan at forstå, at der ikke er andre kristne grupper i Jerusalem - disse syv kor repræsenterede kun en ganske lille brøkdel af alle de forskellige kirkesamfund, som er hjemme i byen. Men vi måtte jo holde os inden for et rimeligt tidsrum, og da hvert kor blev tildelt 15 minutter, varede koncerten to timer. Tilhørerne kom fra alle mulige kirker - også fra mange af de ikke-repræsenterede.

Koncerten var arrangeret af en af mange økumeniske grupper i byen, den såkaldte Circle of Ecumenical Friends, der stiftedes i Jerusalem under beskedne former i 1971, og som bl.a. også siden da har organiseret den stedlige økumeniske bede-uge i januar hvert år, selv om den stadig er en ganske uofficiel gruppe. I begyndelsen bestod den af en håndfuld præster - i dag deltager så mange i dens månedlige møder, at det begynder at blive et problem at finde plads.

I slutningen af 70'erne og begyndelsen af 80'erne ordnede gruppen en række lignende koncerter i januar, men da der viste sig et ønske om at genoptage dem i år, enedes man om at holde en sådan klassisk kirke-koncert i forbindelse med pinsen. Sangen blev optaget på bånd og skal senere udkomme i form af en CD'er.

Kirsten Stoffregen Pedersen

Døde

Anne Marie Gade var pater *Roos'* anden konvertit, og de to forblev, sålænge han levede, nær knyttet til hinanden. Foto privat.

Minde om Anne Marie Gade

10. april døde dr. Anna Marie Gade i sit hjem i Adelaide i Ordrup knap 86 år gammel.

Anna Marie Gade var gårdejerdatter fra Vendsyssel. Da hun i 1930 var blevet student, flyttede hun og hendes mor, der var enke, til København, hvor de på Nørrebro skabte et dejligt hjem, der med ægte vendelboesk gæstfrihed altid var åbent for Anna Maries studiekammerater, hvad ikke mindst jeg nød godt af.

Allerede i studietiden følte Anna Marie draget til den katolske kirke, og et par år efter, at hun i 1939 var blevet læge, blev hun katolik, og i en periode var hun formand for AC. Hun var pater Roos' anden konvertit, og de to forblev, sålænge han levede, nær knyttet til hinanden. Trofasthed var et af Anna Maries kendetegn.

Efter sin eksamen begyndte Anna Marie Gade at uddanne sig kirurgi, gynækologi og obstetrik og kunne sikkert have drevet det vidt på disse felter. Imidlertid indså hun, at da hun som katolik ikke ville medvirke til abortindgreb, måtte hun søge andre veje.

I 1946 tog hun for dansk Røde Kors først til Polen, hvor hun med sin dygtighed og uforfærdethed skaffede sig venner for livet. I 1949 rejste hun for Røde Kors til Libanon, hvor hun virkede som læge blandt arabiske flygtninge. I 1951 blev hun af WHO udsendt til Kabul i Afghanistan, hvor hun sammen med en dansk jordemoder og en dansk sygeplejerske var med til at oprette en jordemoderskole. Efter en studierejse til England 1955-56, hvor hun tog diplomeksamen i »public health«, sendte WHO hende til Indien, hvor hun i Bangalore arbejde med »Maternal and Child Health Programme«; fra 1961-1971 var hun medical advisor i New Delhi for WHO. For sin humanitære indsats blev hun i 1971 udnævnt til ridder af Dannebrog.

I 1971 blev Anna Marie Gade pensioneret fra WHO og bosatte sig i Rom. Mange venner, som hun havde fået gennem sit internationale arbejde, benyttede lejligheden, når de alligevel var i Rom, til at besøge hende, og også hendes familie og mange af de gamle danske venner og deres børn nød godt af hendes store gæstfrihed. Katolske studerende ved de romerske universiteter - blandt andre vores nuværende biskop - var hyppige og kærkomne gæster i hendes hjem. De sidste år af sit liv var Anna Marie Gade plaget af en fremadskridende parkinsonisme, der til slut fik hende til at vende hjem til Danmark, hvor hun flyttede ind i Adelaide i Ordrup. Også her var hun glad for, så vidt kræfterne slog til, at se sine venner.

Anna Marie Gade var kommet til at bo nær ved Sankt Andreas Kirke, men havde ikke længere kræfter til at gå til messe, derfor blev messen ofte læst i hendes hjem af en af præsterne fra Sankt Andreas Kirke. Da hun mærkede, at døden var nær, og bad om at få de sidste sakramenter, var hendes sognepræst, biskop Kozon, til bispekonference i Rom. Det blev derfor pastor *Niels Engelbrecht*, der bragte hende de sidste sakramenter og 15. april celebrerede messen ved hendes bisættelse.

Ruth Plum

Bistand

Katolsk menighedspleje

Bredgade 69 A, 1260 København K.
Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. telefon 33 15 23 03. Postgiro 6466397

Møder og arrangementer

Dalum Retræte for mænd
afholdes på Dalum Kloster

fra den 25.8. med ankomst senest kl. 17 til den 29.8. efter højmessen og morgenmad.

Retrætepræst: Sognepræst Martin Bergsøe.

Emne: At være som Gud har ønsket mig.

Prisen for opholdet er kr. 675,00.

Tilmeld dig ved at sende depositum kr. 100,00 i check til Børge Blans, Sejsvej 7, 8600 Silkeborg. Tlf. 86 82 28 92 eller 98 93 10 74. Der kan søges om tilskud til retræten.

Retræteudvalg: Walther Egger, Hillerød. Poul Wiisbye, Roskilde. Tage Gondek, Nykøbing F. Jens Åge Ibsen, Sønderborg. Børge Blans (udvf.), Silkeborg.

I anledning af 100-året for
Therese af Lisieux's død
holder Skt. Therese menighed,
Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup.
en udvidet Skt. Therese fest
lørdag d. 4. okt. 1997 kl. 14.30 - 21.30

Foredrag
af Wilfrid Stinissen, karmelittermunk.
Festmesse
og efterfølgende sammenkomst.

Det sker på Magleås

Sø. d. 6. - sø. d. 13.7.:
»Sommeruge« (se annonce i »k.o.«).

Sø. d. 13. - to. d. 17.7.:
Seminar St. Joseph.

Sø. d. 27.7. - lø. d. 2.8.:
Højksoleuge (se annonce i »k.o.«).

Sø. d. 3. - lø. d. 9.8.:
Pensionistuge (se annonce i »k.o.«).

Ma. d. 11. - ti. d. 12.8.:
RUC.

Ma. d. 11. - ti. d. 12.8.:
Skov- og Naturstyrelsen.

Ti. d. 12. - on. d. 13.8.:
Slagteriskolen.

Ti. d. 12. - on. d. 13.8.:
Folkekirkens Nødhjælp.

To. d. 14. - fr. d. 15.8.:
ILT.

To. d. 14. - fr. d. 15.8.:
UVM.

Fr. d. 15. - lø. d. 16.8.:
Danmarks Naturfred.

Ma. d. 18. - ti. d. 19.8.:
Promentor.

Ma. d. 18. - ti. d. 19.8.:
Den sociale Ankestyrelse.

Ti. d. 19. - fr. d. 22.8.:
Handelshøjskolen KBH.

Fr. d. 22. - sø. d. 24.8.:
Den franciskanske Lægorden.

Ma. d. 25. - on. d. 27.8.:
DLH.

Ti. d. 26.8.:
KL.

On. d. 27. - lø. d. 30.8.:
Danske fysioterapeuter.

To. d. 28. - fr. d. 29.8.:
FAKS.

Fr. d. 29. - sø. d. 31.8.:
Den tyske menighed.

Lø. d, 30. - ma. d. 1.9.:
Udviklingsforskere.

DUK - kalender

UNGDOMSMESSE den 31.8.97 kl. 20 i Jesu Hjerte kirke, København. Derefter Café Ludvig.

BØRNEDAG den 6.9.97 kl. 12-16 i Frederiksberg Have. Alder: 5-12 år.
Medbring familie, frokost, tæppe til at sidde på samt tøj, der svarer til vejret. Arrangementet er gratis. Øl og sodavand kan købes.
Tilmelding til Sekretariatet senest den 27.8.97.

REGIONALWEEKEND den 5.9.-7.9.97 for lokalforeninger i Jylland/Fyn, arrangeret af Aalborg lokalforening. Alder: 14 år og opefter.
Pris: kr. 50 samt kr. 150 for evt. fællesrejse.
Tilmelding og betaling senest den 15.8.97.

TEMA AFTEN den 11.9.97 og de efterfølgende to torsdage i København.
Tilmelding senest den 25.8.97.

SKOLEWEEKEND den 19.9.-21.9.97 på Øm for alle katolske elever i 6. klasse. En weekend med film, leg, samvær og en spændende messe.
Pris: kr. 160 samt kr. 175 for fællesrejse.
Tilmelding og betaling senest den 29.8.97.

FAMILIEWEEKEND den 19.9.-21.9.97 på Klitborg for familier.
Pris: kr. 160 samt kr. 175 for fællesrejse (dog kr. 225 for dem over 30 år).
Tilmelding og betaling senest den 29.8.97.

LFB-KURSUS den 20.9.97 i København for bestyrelsesmedlemmer i lokalforeningerne på Sjælland.
Kurset er gratis.
Tilmelding senest den 29.8.97.

LFB-KURSUS den 26.9.-28.9.97 for bestyrelsesmedlemmer i lokalforeningerne i Jylland/Fyn.
Kurset er gratis.
Tilmelding senest den 5.9.97.

RETRÆTE den 26.9.-28.9.97 i Skovhuset. Alder: 20 år og opefter.
Pris: kr. 160 samt kr. 175 for evt. fællesrejse.
Tilmelding og betaling senest den 5.9.97.

UNGDOMSMESSE den 28.9.97 kl. 20 i Jesu Hjerte kirke, København. Derefter Café Ludvig.

FÆLLES KUK AFTEN den 1.10.97 på Niels Steensens Gymnasium.
Tilmelding senest den 24.9.97.

CHEFKURSUS den 3.10.-5.10.97 *på Øm for alle ledere på sommerens lejre eller potentielle ledere.*
Pris: kr. 100 samt kr. 175 for evt. fællesrejse.
Tilmelding og betaling senest den 12.9.97.

UNGDOMSMESSE den 26.10.97 kl. 20 i Jesu Hjerte kirke, København. Derefter Café Ludvig.

LOKALFORENINGSMØDE den 28.10.97 kl. ca. 10-17 på Sekretariatet i København. Alder: For alle lokalforeningsledere Øst for Storebælt.
Pris: kr. 50. To ledere fra hver lokalforening får refunderet rejseudgifterne.
Tilmelding og betaling senest den 7.10.97.

EFTERÅRSLEJR den 11.10.-17.10.97 på Øm for de 7-13 årige.
Pris: kr. 500 samt kr. 150 for fællesrejse.
Tilmelding og betaling senest den 19.9.97.

II VATIKANKONCIL den 23.10.97 kl. 19-21 og efterfølgende 7 torsdage i Skt. Andreas Bibliotek. Pris: kr. 40.
Tilmelding og betaling senest den 2.10.97.

RETRÆTE den 24.10.-26.10.97 på Lille Magleås. Alder: 15-20 år.
Pris: kr. 160 samt kr. 175 for fællesrejse.
Tilmelding og betaling senest den 3.10.97.

TEMA AFTEN den 30.10.97 og de efterfølgende to torsdage i Århus.
Tilmeding senest den 9.10.97.

ÅRSMØDE den 31.10.-2.11.97 på Øm for 2 delegerede/valgte repræsentanter fra hver menighed/lokalforening. Alder: 16 år og opefter.
Pris: kr. 160 samt kr. 175 for fællesrejse (dog kr. 225 for dem over 30 år).
Tilmelding og betaling senest den 3.10.97.

MINISTRANTWEEKEND den 14.11.-16.11.97 på Øm for ministranter i alle aldre.
Pris: kr. 160 samt kr. 175 for fællesrejse (dog kr. 225 for dem over 30 år).
Tilmelding og betaling senest den 24.10.97.

LEDERTRÆNING den 21.11.-23.11.97 på Øm.
Pris: kr. 160 samt kr. 175 for fællesrejse (dog kr. 225 for dem over 30 år).
Tilmelding og betaling senest den 31.10.97.

Kalenderen fortsættes i næste spalte.

DUK-kalenderen fortsat

UNGDOMSMESSE den 30.11.97 kl. 20 i Jesu Hjerte kirke, København. Derefter Café Ludvig.

ÅBENT HUS med julehygge den 18.12.97 kl. 15-18 på Sekretariatet

NYTÅRSLEJR den 27.12.97-1.1.98 på Øm for unge over 16 år samt familier.

Priser:
0-1 år kr. 225
2-6 år kr. 400
7-13 år kr. 490
voksne kr. 550

samt kr. 175 for fællesrejse (dog kr. 225 for dem over 30 år).
Tilmelding og betaling senest den 5.12.97

DET ER MEGET VIGTIGT AT OVERHOLDE TILMELDINGSFRISTEN!!!
Samtlige priser er for medlemmer af DUK. Ikke medlemmer betaler kr. 100,- mere i gebyr for weekender og kr. 300,- for lejre.
Afbud: Tilbagebetaling af gebyr sker normalt ikke efter sidste tilmeldingsfrist.

Jeg tilmelder mig:

Arrangement:.....

Dato:.....

Navn:.....

Adr.:.....

Postnr./By:.....

Fødselsdato:.....

Telefon:.....

Katolik: Ja:..... Nej:.....

Deltager i fællesrejse:.....

Ankommer selv:.....

Postgirokonto 9 08 32 94
Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Bredgade 67, 2.th., 1260 København K.
Tlf. 33 14 77 07

Retræte for kvinder

På Dalum Kloster fra

18. - 22. august 1997.

Ankomst senest kl. 17. Retræten slutter fredag efter morgenmaden.
Retrætepræst p. August Ziggelaar SJ.

Emne: Kvinden i Guds frelsesplan.

Pris for ophold 675 kr. Ved tilmelding bedes sendt 100 kr. i check eller over giro 5103258 til A. M. v Holstein-Rathlou, Juelsmindevej 51, 5200 Odense V. Der kan søges tilskud til retræten.

Diverse

Bolig søges

Til leje eller fremleje i perioden ca. 1.7.97 til ca. 1.9.98 søger musikstuderende par med nyfødt på vej en min. 3-vær. lejlighed eller lign. med køkken og bad. Helst Frederiksberg, Kbhvn K, Ø, N eller V.
Husleje max. kr. 3.500/md.
Tlf. 33 14 76 87. *Paul.*

25-års præstejubilæum

I stedet for evt. gaver i anledning af mit 25-års præstejubilæum den 24. august bedes man sende et beløb til p. Peter Tantholdt-Hansen S.J. til fordel for hans arbejde blandt fattige indianere i Peru.
Giro: Caritas Danmark 404-3979 mrk. »p. Herbert«.
p. Herbert Paul Krawczyk S.J.

Katolsk Menighedspleje søger værelser til unge

Til unge under uddannelse søger Katolsk Menighedspleje værelser el. lejl. i hele Storkøbenhavn. Gratis for begge parter formidles kontakt mellem udlejer og lejere. Ønsker De at udleje eller leje - ring til Katolsk Menighedspleje 33 15 23 03 kl. 14-16 tirsdag og torsdag.

Annoncer i »katolsk orientering«
Tekstside-annoncer: kr. 6,- pr. sp./mm.
Rubrik-annoncer: kr. 5,- pr. mm.

Testamente
til fordel for Den katolske Kirke Ansgarstiftelsen

Man kan støtte Kirken ved at indsætte den som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift
Kirken modtager det fulde beløb.

Gratis advokatbistand
Det anbefales at lade en advokat oprette testamentet.
Udgifterne til salær refunderes af bispekontoret.

Yderligere oplysninger
Katolsk Bispekontor
Bredgade 69 A, 1260 København K
Tlf. 33 11 60 80.

Biblioteker

Sankt Andreas Bibliotek
Købmagergade 44, 1150 København K.
Tlf. 33 91 86 90
Åbent: Tirsdag - torsdag 10-16.
Ferielukning i juli og august måned.

Niels Steensens Bibliotek
Stenosgade 9, 1616 København V.
Tlf. 31 22 64 22
Åbent: Tirsdag, tordag, fredag kl. 16-18.
Onsdag kl. 14-18. Søndag kl. 11-13.
Ferielukning fra 13. juli til 3. august incl.

Valfarter

VALFART
Med bus til Polens største helligdomme

8. - 17. september 1997

Vi vil gentage succesen fra sidste år og besøge:
* Lichen
* Czestochowa (den sorte Madonna)
* Krakow (Salige Sr. Faustina)
* Warszawa (F. Popieluszko)
* Niepokolanow (Hl. Maximilian Kolbe)
* Endvidere vil vi se forskellige kirker og klostre etc.

Pris: kr. 3.800 med halv-pension på I. klasses hoteller (dobeltvær.)

Arrangør og tilmelding: Erik Hein
Holger Danske Bustrafik A/S
42 81 22 44

Rejseleder Gosia Gatzwiller
Valfartspræst: Martin Bergsøe (43990728)

Salg og service

Juridisk bistand til private
Adv. Sandra Moll
(Dansk advokat - dott. in giurisprudenza)
Adv. Peter Alsted (H)
Adv. Niels Ahlmark (H)

Vi er et internationalt orienteret advokatkontor, som ud over erhvervsrådgivning også yder bistand til private.

For privatpersoner er det vigtigt - ikke mindst, hvis man ikker er dansk - at søge rådgivning f.eks. i følgende situationer:
- Køb og salg af fast ejendom.
- Familieretlige spørgsmål i forbindelse med indgåelse af ægteskab, separation og skilsmisse.
- Testamenter og arveret.
- Ansættelsesretlige spørgsmål.

Vester Voldgade 90,
1552 København V.
Tlf. 33 15 15 63. Fax 33 13 07 07.

Advokataktieselskabet
Linde & Altschuler
Esplanaden 6
1263 København K

Vi tilbyder erhvervsretlig rådgivning og juridisk bistand til private.

Vi kan herunder bistå Dem med virksomhedsoverdragelser, retssager, inkasso, ejendomsadministration, handel med fast ejendom, testamenter og dødsbobehandling indenlands og udenlands.

Kontakt
advokat Finn Roger Nielsen
på tlf. 33 14 19 40.

BENZONS BEGRAVELSES-FORRETNING

38 34 46 01 - 31 86 60 56

DØGNVAGT:
31 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelser og bisættelser ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler

Wagn Adler

DØGNVAGT
39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
SØBORG HOVEDGADE 94

Find *Deres* **bedemand** her:

Vanløse Ligkistemagasin
38 71 75 01
H.P. Baltzer & Søn
Jyllingevej 8
2720 Vanløse

Tåstrup Bedemandsforretning
43 99 75 01
Sv.E. og B. Baltzer
Køgevej 40
2630 Taastrup

Også aften, week-end og helligdag kan De ringe og aftale et møde i Deres hjem eller hos os.

Hos medlemmer af Bedemændenes Landsforening har De tryghed for:

- professionel hjælp og rådgivnig ved begravelse og brænding.
- viden om en lang række forhold i forbindelse med dødsfald.
- fair forretningsmæssig og økonomisk behandling.

Rekvirer gratis pjecen »NÅR NOGEN DØR...«

BEGRAVELSER OG BISÆTTELSER
v/ bedemand Vagn Fondo
39 62 16 50
Reference: Sankt Joseph Søstrene
Bedemændenes Landsforening

Kastrup Begravelsesforretning

Alle aftaler kan træffes i Deres hjem - overalt i Storkøbenhavn

Telefon
31 55 55 55
Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning
Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning
Telefon 43 99 01 58

DANSK OLIE
KOMPAGNI A/S

Fyringsolie
Oliefyrsservice
Installationer
Olievagt i fyringssæson

Rodovrevej 383, 2610 Rodovre
36 70 45 30
- sikkerhed for varme

Murermester Keld Erik
JOHNSEN
Ankervej 12
Stubberup
4800 Nyk. F.

Medl. af BYG og Nykøbing F. Murerlaug

Om- og tilbygning - Reparationer
Alt tagarbejde

Tlf. 53 83 99 08

Vi lover godt håndværk og er omfattet af... BYG GARANTI ORDNING

Arbejde udføres overalt på Sjælland, Lolland og Falster

Malermester
VILLY HANSEN
Bredager 13 - 7120 Vejle Ø.
Tlf. 75 81 69 62 og 75 83 29 37

VICTOR NIELSEN
Stenhuggeri og Monumentforretning
v/ stenhuggermester Mohr
Vestre Kirkegårds Allé 28-32
2450 København SV
Tlf. 31 21 65 48 Fax. 31 21 80 32

Revision • Regnskab • Skat
REVISORGÅRDEN I ROSKILDE
Registreret revisor FRR
Jørgen Brangstrup
Skt. Olsgade 10 • Roskilde • 46 35 10 35
- det er altid sikkert med en registreret revisor

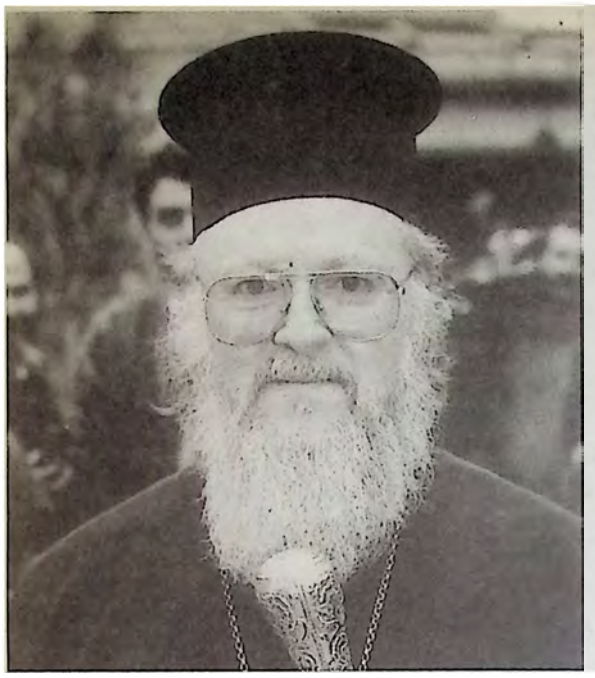

Den økumeniske patriark af Konstantinopel, Bartholomaios I,

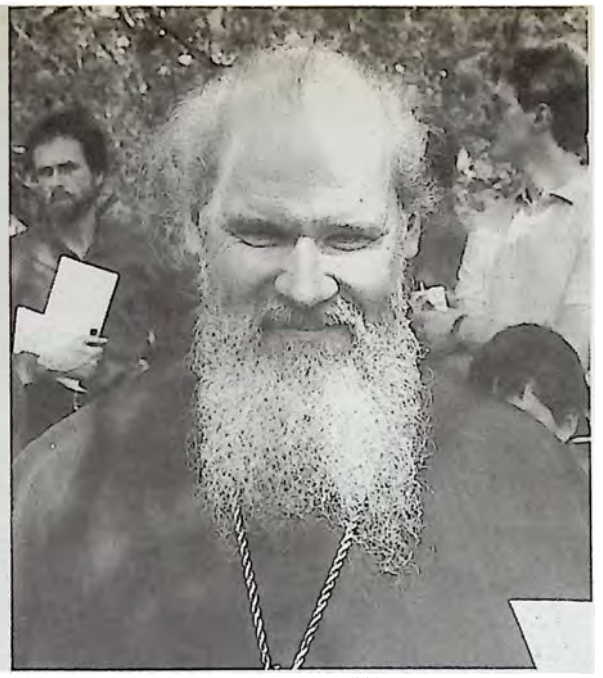

Den russiske patriark, Alexij. *Fotos KNA.*

Afbud fra Bartholomaios I af Konstantinopel:

Økumenisk møde uden økumenisk patriark

Istanbul /Wien (KNA) - Den økumeniske patriark af Konstantinopel, *Bartholomaios I*, kom ikke til Graz i til det store, økumeniske møde, som finder sted i disse dage. Han kommer heller ikke på officielt besøg i Østrig i denne omgang. Bartholomaios ønsker ikke »at deltage i diskussioner, hvor det er magtpositioner, man strides om«, hedder det i en udtalelse fra den hellige synode.

Det er sandsynligvis de planlagte 'topmøder' mellem Bartholomaios, den russiske patriark *Alexij II* og pave *Johannes Paul II*, der tænkes på. På foranledning af patriarkatet Moskva var et møde mellem Alexij og den økumeniske patriark planlagt til den 20. juni. Paven havde meddelt, at han var parat til at mødes men Alexij dagen efter, hvis det blev aktuelt, oplyser Vatican Information Service (VIS). Derimod var han - under henvisning til et tidligere møde - ikke til sinds at lade Bartholomaios deltage; det ærgrer Bartholomaios, forlyder det fra kirkelige kredse.

Fra officielt hold har der imidlertid hverken været tale om planer eller om aflysninger. Vatikanets pressetalsmand, *Joaquin Navarro-Valls*, oplyser, at man har undersøgt mulighederne for et møde mellem paven og Alexij. Det viste sig imidlertid ikke at kunne gennemføres den 21. juni i forbindelse med det økumeniske møde i Graz, tilføjer han. Navarro-Valls meddeler endvidere, at Vatikanet ikke har fået noge officiel henvendelse fra patriarkatet Moskva.

Hørte om planerne ad omveje

Nyheden om, at man arbejdede henimod et 'topmøde' med de tre patriarker, nåede Bartholomaios via medierne, siger man i ortodokse kredse. Det betegnes desuden som en smule unfair at lægge et sådant 'topmøde' lige op til det store, økumeniske møde. Hele det arbejde, som de kristne kirker i Europa gør i forsoningens og fællesskabets tjeneste, ville jo komme til at stå i skyggen af et sådant historisk skridt mellem Rom og Moskva, hedder det.

Endelig spiller det også ind, at et møde mellem paven, patriarken af Moskva og den økumeniske patriark ifølge den ortodokse 'rangorden' kun kan komme i stand, hvis også patriarkerne af Alexandria, Antiokia og Jerusalem er med. Disse tre er nemlig højere placeret end paven, som 'kun' indtager en femteplads på listen over verdens patriarker.

Den hellige synode håber på, at de østrigske myndigheder vil have forståelse for, at det »i denne smertelige situation« var nødvendigt at aflyse Bartholomaios' besøg i landet, hedder det i udtalelsen.

Patriarken af Moskva kom alligevel

Patriark Alexij bekræfter imidlertid, at han vil være i Østrig sidst i juni. At den økumeniske patriark har aflyst sit besøg, får således ingen indflydelse på Alexijs rejseplaner, meddeler en talsmand for patriarkatet Moskva forud for Graz-mødet. For Alexij er det vigtigste at være med til det store, økumeniske møde, hvor de kristne kirker fra hele Europa kommer sammen.

I 1989, da han var metropolit af Sankt Petersborg (Leningrad), ledede han et tilsvarende møde i Basel - det første af slagsen - sammen med ærkebiskoppen af Milano, kardinal *Carlo Maria Martini*.

Amerikasynoden træder sammen i efteråret

Vatikanet (KNA) - Særsynoden for Amerika, som paven har indkaldt som et led i forberedelserne til år 2000, begynder den 16. november og varer indtil den 12. december, meddeler Vatikanets presseltjeneste. Synoden finder sted i Vatikanet med deltagelse af biskopper fra Nord-, Mellem- og Sydamerika. Det meddeles endvidere, at temaet for mødet skal være »Møde med den levende Kristus: vejen til omvendelse, fællesskab og solidaritet i Amerika«.

Paven har bedt den brasilianske kardinal *Eugenio de Araujo Sales*, kardinal *Roger Michael Mahony* fra USA og ærkebiskop *Dario Castrillon Hoyos* om at præsidere over synoden. Castrillon Hoyos stammer oprindelig fra Colombia og er pro-præfekt for Vatikanets kongregation for præsterne.

Den mexicanske kardinal *Juan Sandoval Inigues* skal være generalrelator, mens særlige sekretæropgaver varetages af den nylig udnævnte ærkebiskop af Chicago, *Eugene George*, og af *Estanislao Esteban Karlic*, som er ærkebiskop af Parana i Argentina.

Gud velsigne Hongkong

Hongkong (KNA) - Når den britiske kronkoloni om nogle dage overgår til Kina, vil den katolske kirke i landet markere begivenheden med andagter og gudstjenester, meddeler den asiatiske nyhedstjeneste UCA News. Katolikkerne vil bede om Guds velsignelse både for Hongkong og for det øvrige Kina, hedder det.

Intet parti har patent på katolsk sociallære

Mexico City (KNA) - Ærkebiskoppen af Mexico City, *Norberto Rivera Carrera*, afviser, at bestemte politiske partier skulle være nært forbundet med den katolske kirke. »Der findes ikke et parti i Mexico, som helt og holdent repræsenterer den katolske sociallære«, siger han til pressen.

Carrera mener ikke, at det er hans opgave som biskop at fortælle de troende, hvem eller hvad de bør stemme på; han skal derimod fortælle dem, hvilke principper de bør gå ud fra, når de vurderer de kandidater, der er at vælge imellem. Kirkens opgave er at evangelisere og at bringe Jesu budskab til alle mennesker, påpeger ærkebiskoppen og tilføjer, at det er noget, der rækker langt videre end stridigheder mellem politiske partier.

Ærkebiskoppens udtalelse falder op til guvernørvalgene i Mexico.

Rusland afviser asylansøgere

London (KNA) - Amnesty International har beskyldt Rusland for ikke i tilstrækkeligt omfang at yde de mennesker beskyttelse, der er flygtet p.g.a. krænkelse af menneskerettighederne. Ifølge Amnesty International bliver disse mennesker rutinemæssigt nægtet asylansøgning. De må i årevis leve som retsløse og uden personlige papirer, og de udsættes ofte for myndighedernes forfølgelse og mishandling.

Amnesty International kritiserer ligeledes, at mange flygtninge er blevet anholdt straks efter deres ankomst og tilmed omgående sendt tilbage. Man har således ikke taget hensyn til, om disse mennesker kom fra lande, hvor der sker svære krænkelser af menneskerettighederne. Organisationen opfordrer det internationale samfund til ikke at betragte Rusland som et sikkert tredjeland, hvortil man kan sende asylansøgere.

Spændende mursten i Køge

Da flere af vore menighedsmedlemmer her i Køge læste artiklen: Revolutioner og verdenskrige under temaet: På vej mod år 2000, oversat og a´jourført af Willem Wuyts o. præm. bemærkede vi billedet af én af de mursten, hvormed den »hellige dør« blev lukket igen julenat 1950.

En lignende mursten fra 1775 - se billedet - har vi her i Skt. Hans Kirke i Køge. Stenen er en gave fra vor tidligere mangeårige menighedsrådsformand og museumsinspektør *Gerd Stavert Neubert*.

Ingen her i Køge kender stenens historie eller ved, hvordan den er havnet i Køge.

Hvis der blandt »katolsk orientering«s læsere findes nogen, der før har set en sådan sten og eventuelt kunne fortælle os om dens vej til Danmark, ville vi blive meget glade. På forhånd tak.

Axel Buntzen
menighedsrådet
Skt. Hans Kirke, Køge.

Ferielukning

»katolsk orientering«s redaktionskontor holder lukket fra den 30. juni til den 27. juli.
Vi ønsker alle læsere og annoncører en god sommer.

katolsk orientering

Redaktion:
Pastor Willem Wuyts *O. Præm.* (ansvarsh. redaktør).
Journalist Knud Helsted Kluge (Redaktionssekretær)
Redaktionelle medarbejdere: Kirsten Szarafin,
Maria Jørgensen og Carly Majholm

Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28, 4.
DK-1620 København V. Telefon 31 211444.
Fax 33 244975 og 97 224054. E-mail: ko-press@inet.uni-c.dk
Udgiver: Ansgarstiftelsen, Bredgade 69 A, DK 1260 København K
Tryk: Dansk Avistryk, DK 2600 Glostrup. Oplag 17.000

Næste nummer udsendes den 27. august

NR. 13 27. AUGUST 1997 23. ÅRGANG

katolsk orientering

Pastoralrådets møde, side 2
Verdensmissionen, side 9
Prædiken fra Caritas-jubilæum, side 10
Økumenisk møde i Graz, siderne 11-14
Orientering fra sognene, side 18-21

Kaare Nielsen diakonvies

Lørdag den 6. september kl. 16.00 diakonvies *Kaare Nielsen*, 34 år og katolik siden midten af 1980'erne, i Vor Frue Kirke i Silkeborg. Sammen med sin kone, der ligesom han har læst katolsk teologi, skal han bo i præstegården og være til disposition for menigheden

Med tre års erfaring som pastoralassistent i det sønderjyske er Kaare kendt med en del af de opgaver, der venter ham. Silkeborg deler sognepræst med Fredericia. Dér bliver *Raymond Minnaert* boende, men han kommer til Silkeborg om søndagen; der skal en præst til at læse messe og til at høre skriftemål, alt andet tager den nyviede diakon sig af.

En gift mand kan diakonvies efter det fyldte 35. år; der kan dispenseres fra den aldersgrænse, hvilket biskop *Czeslaw Kozon* har gjort i dette tilfælde. Med Kaare Nielsen har bispedømmet tre diakoner; de to andre er *Christian Gabrielsen* på Færøerne og *Ole Lundsteen* i København.

mj

Kaare Nielsen.

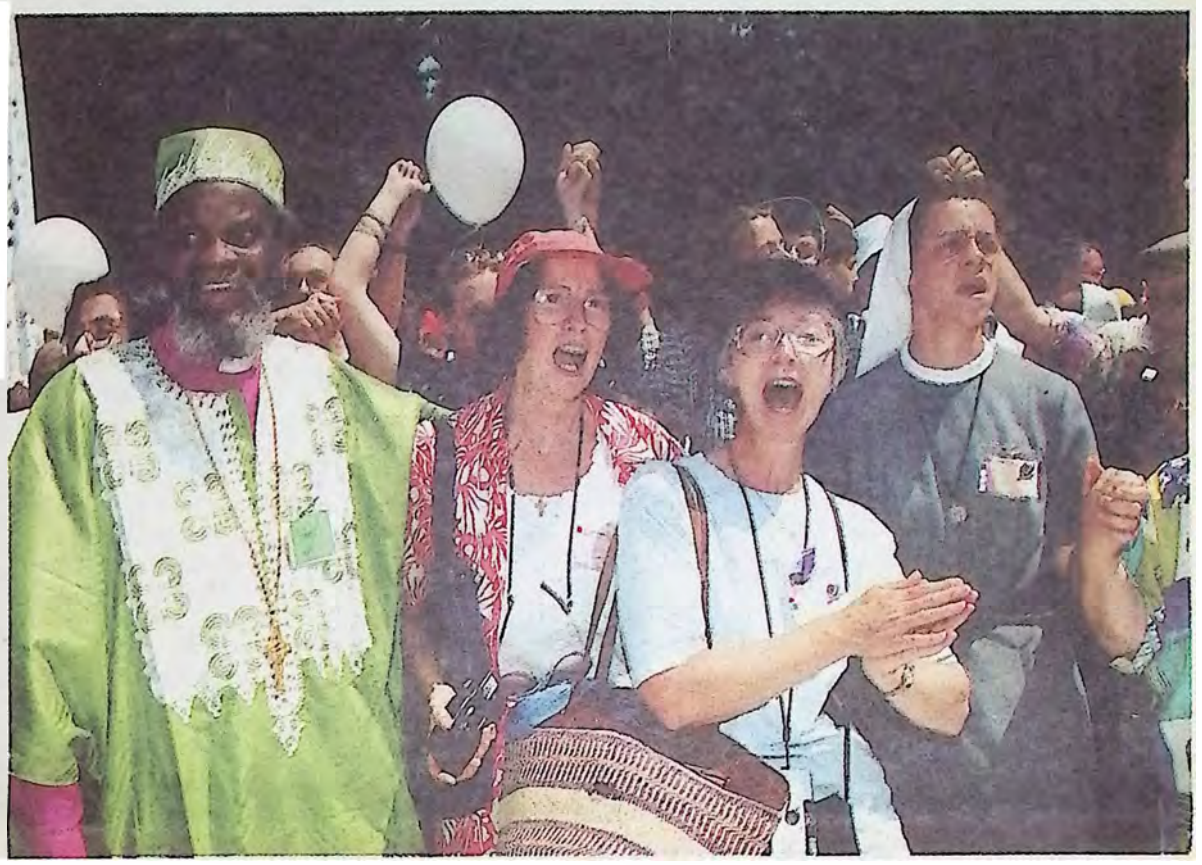

Sommerens store kirkelige begivenhed må siges at være »Den anden økumeniske Forsamling«, der fandt sted i Graz i slutningen af juni. Kirkeledere, delegerede og græsrødder fra 44 europæiske lande satte hinanden stævne. Fra dansk katolsk side deltog *Nik Bredholt* og *Anton Dekkers* S. J. »katolsk orientering« var med alle dagene. Se reportagen på siderne 11 - 14. *Foto Knud Kluge.*

Løfteaflæggelse og diakonvielse

Den 29. august 1997 aflægger franciskaneren *Anders Baadsgaard Jensen* evige løfter. Det sker om aftenen i forbindelse med aftenbønnen og vesperen i Skt. Laurentii Kirke i Roskilde. To dage efter, søndag den 31. august kl. 10 bliver han diakonviet af biskop *Hans L. Martensen*, ligeledes i Skt. Laurentii Kirke.

Anders Baadsgaard Jensen aflagde sine første løfter som franciskaner den 16. august 1994 i Indiana, USA.

ks

»Den anden økumeniske Forsamling« i Graz, Østrig:

Slet de fattigste landes gæld i jubelåret 2000

700 delegerede fra 160 kirker i 44 europæiske lande opfordrer i et budskab de politiske beslutningstagere til »i året 2000 - i det bibelske jubelårs ånd - at slette de fattigste landes ubetalbare gæld og samtidig sikre, at først og fremmest den jævne befolkning får gavn af denne beslutning.«

Den anden økumeniske Forsamling fandt sted Graz i slutningen af juni og samlede foruden de 700 delegerede 10.000 græsrødder fra Europa. Det kom som en stor overraskelse, at så mange mødte op fra det tidligere Østeuropa. Mødets emne var »Forsoning - Guds gave og kilde til nyt liv«.

Det økumeniske møde havde også kirkeledernes store bevågenhed. Pave *Johannes Paul II* sendte en hilsen via kardinal *Edward Cassidy*. Konstantinopels patriark *Bartholomaios* sendte ligeledes en hilsen. Den russiske patriark *Alexei II* og den armenske patriark *Karekin Kathoolikos I* var begge med til åbningen af mødet, hvor de holdt nogle skarpe taler.

De delegerede vedtog med stort flertal en grundtekst, nogle handlingsanbefalinger og et på mange måder stærkt og tankevækkende budskab.

Vi har en vision om et Europa, hvor der ikke findes første- og anden klasses kirker, borgere, stater eller racer, siges det.... »Et Europa, som er sig sit ansvar bevidst, og som er åbent for andre verdensdele. En fornyet og lidenskabelig selvforpligtelse fra alle kirker til at opfylde vor Herres bøn, *»at de alle må være ét, ligesom du Fader, i mig og jeg i dig, at de også må være i os, for at verden skal tro«* (Joh. 17, 21-22), ville uden tvivl bidrage til udviklingen af et i sandhed forenet Europa.«

Den nordiske Bispekonferences formand, biskop *Paul Verschuren* var blandt arrangørerne. Også biskop *William Kenney*, Sverige var blandt de delegerede. Fra dansk side deltog *Nik Bredholt* og *Anton Dekkers* S. J., begge officielt.

»katolsk orientering«s redaktionssekretær fulgte det økumeniske møde på tæt hold. På side 11 - 14 bringes en reportage. Selve budskabet bringes i sin fulde ordlyd i et af de kommende numre.

kk

Bispevielse i Trondheim

Mandag den 28. juli blev den 46-årige *Georg Müller* viet til biskop-prælat i Trondheim. Vielsen blev ledet af kardinal *Edward Cassidy*. Biskop *Hans L. Martensen* deltog også i højtideligheden i Skt. Olav Kirke.

Georg Müller har i 10 år ledet bispedømmet i Midt-Norge som apostolisk administrator. Han indtrådte i picpusordenen som 21 -årig, og blev præsteviet i 1978. Prælaturet Trondheim omfatter 2.300 katolikker.

kk

katolsk orientering

Tilsendes katolske husstande i Danmark i 20 numre om året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden.
Abonnementspris 230 kr. årligt.
Adresseforandring meddeles til postvæsenet.
ISSN 0902-297X

Nu er missalet på trapperne

Pastoral-Centrets leder, Erling Tiedemann, fortalte pastoralrådet om mange års arbejde med altermissalet på dansk

Messebogen er vores fælles bønnebog og dermed - næst efter Bibelen - vores vigtigste bog. Messen er det fællesskab, som samler os på tværs af alle grænser; dens tekster bygger på kirkens årtusindgamle tradition, og er disse tekster baseret på den samme latinske tekst, vil de også - uanset hvilket sprog de læses på - være udtryk for vores fælles tro.

Derfor mener Pastoral-Centrets leder, *Erling Tiedemann*, at det officielle og autoriserede altermissale i dansk oversættelse er værd at vente på. »Det er godt at sende væsentlige ting ud i udkastform og til kommentar, før man gør dem endeligt færdige«, lyder hans vurdering.

Arbejdet har stået på i årevis. Forhistorien begynder med forskellige prøveoversættelser så langt tilbage som i anden halvdel af 70'erne, og selve historien når til en milepæl i sommeren 1994, da *Jacob Thomsens* endelige oversættelse godkendes i Rom. Nu er melodierne, som er udarbejdet af Jette og Michael Thomsen, ved at blive set igennem. Korrekturen er fordelt på en række mennesker rundt om i landet. Nogle er danske; andre kommer andre steder fra og er meget opmærksomme på, hvordan danskerne behandler deres eget sprog.

»From volapyk«

Det var netop som nodekorrekturlæser, at *Herman van Tooren* fik en del af det kommende missale i hænderne. »Teksten er ikke lavet til at blive sunget«, konstaterede han og gjorde opmærksom på, at tekstmæssige problemer ofte giver musikalske ditto. Teksten skal kunne forstås; den skal kunne 'gære' i én, mente van Tooren og betegnede de tekster, han havde set, som »from volapyk«. Han undrede sig over, at der nu forelå en tekst, som var godkendt af romerske myndigheder, og som syntes urørlig, selv om den sprogligt ikke var i orden.

Mindre justeringer og iøjnefaldende fejl ville selvfølgelig kunne rettes, også uden at hele teksten endnu en gang skulle til Rom, lovede Tiedemann og gav et eksempel: I påskenattens »Exultet« er der kommet til at stå, at den voks, som påskelyset er lavet af, stammer fra bidronningen. Det er »ikke helt i overensstemmelse med, hvad vi har lært i biologi«, konstaterede han og var ikke i tvivl om, at synet på den faktiske arbejdsdeling mellem bidronning og arbejdsbier var det samme i Rom, som det er hos os.

Censuren værner om religionsfriheden

Fra kirkens side vil man sikre sig, at en tekst, som er tilpasset verdslige magthaveres ideologi ikke bliver trukket ned over hovederne på katolikkerne; det er en væsentlig grund til, at en tekstoversættelse skal godkendes i Rom. For undertrykte folk er det en beskyttelse af religionsfriheden, påpegede Tiedemann.

I Rom er man således ikke synderlig interesseret i sproget; at gøre de tekster, som alverdens katolikker er fælles om, brugbare - og sangbare - på dansk, er en opgave, som skal løses i Danmark.

Snart klar til brug

Opgaven er ved at være løst. Efter Tiedemanns opfattelse er det ikke helt urealistisk, at missalet kan udgives i løbet af et års tid. »En korrekt og hensigtsmæssig tekst må foretrækkes fremfor en forhastet udgivelse«, sagde han og tilføjede, at der nok heller ikke var mange, der ville påstå, at dette mangeårige arbejde var forhastet.

mj

Strukturudvalget må på ekstra arbejde, da pastoralrådet kom med så vanskelige ændringsforslag at de kun kan ordnes på yderligere et udvalgsmøde. Fra venstre: biskop Czeslaw Kozon, Jacob Thomsen og Erik Zieler - alle fra udvalget. *Fotos Kluge.*

Hermann van Tooren var ikke tilfreds med teksterne til missalet, som er undervejs.

Pastoralcentrets leder, *Erling Tiedemann* oplyste, at fejl vil blive rettet inden udgivelsen.

Bispedømmets valgstyrelse

Pastoralrådet vedtog enstemmigt at nedsætte en valgstyrelse bestående af de fem mennesker. Når vi næste gang skal vælge nyt pastoralråd - det skal vi i weekenden den 21.-22. marts 1998 - vil det således være *Erik B. Zieler*, *Tove Pedersen*, pastor *Niels Engelbrecht*, sr. *Laurentia Klaumann* og *Jacob Thomsen*, der sørger for, at alt går rigtigt til.

Generalforsamling for Stenogildet

Torsdag den 15. maj afholdtes der ordinær generalforsamling for Stenogildet, foreningen for katolske læger i Danmark. Dagsordenen efter vedtægterne.

Formanden for gildet, *Ole Lund Søgaard*, ønskede ikke at fortsætte. Som ny formand valgtes *Flemming Kieler.* Bestyrelsen for gildet består herefter af Flemming Kieler, formand, *Anne Storm*, næstformand, *Birthe Blichert-Toft*, kasserer og *Jacob Schwartz*, sekretær.

Der blev fremsat ønske om reorganisering af Katolske lægers Familierådgivning. Det blev overladt til bestyrelsen at forsøge dette.

Gildet fejrer i år sit 60-års jubilæum. Selve jubilæet vil blive afholdt til efteråret, ligesom man ved denne lejlighed vil søge at øge kendskabet til gildet og derved øge engagementet og antallet af medlemmer.

Efter generalforsamlingen var *Erling Tiedemann*, leder af Pastoral-Centret, indbudt til at tale over emnet: »Efter eget valg«. Foredraget handlede om patienters autonomi, og dette begrebs anvendelse i den sundhedsfaglige debat.

Jacob Schwartz

Patoralrådets anbefaling til biskoppen:

Nedsæt en kommission som kan oplyse om pligten til kirkebidrag

I stedet for det gamle kirkebidragsudvalg, som hørte under pastoralrådet, og som ikke har eksisteret siden juni i fjor, anbefaler rådet biskoppen »at nedsætte en kommission, der har til opgave at arbejde for en bredt motiverende information til alle kirkens målgrupper om katolikkernes moralske pligt til økonomisk at bidrage til kirkens liv og virke, herunder især gennem kirkebidragsordningen«.

Op til pastoralrådsmødet havde forretningsudvalget overvejet, om ikke et kirkebidragsudvalg direkte under bispedømmet med deltagelse af pastoralrådsmedlemmer ville betyde en bedre kontinuitet, fortalte *Poul Wiisbye*. Hertil mente *Peter Ryom*, at en kommission nedsat af biskoppen måtte være det rigtige; strengt taget sorterede det dér med pengene jo ikke under pastoralrådet, men under økonomisk råd, påpegede han. Biskop *Czeslaw Kozon* fandt tanken ganske sympatisk og ville arbejde videre med den.

Kommissionens vedtægter skal indeholde »en bestemmelse om, at at et bestemt antal af dens medlemmer skal være foreslået af pastoralrådet«. Blandt de tilstedeværende gav *Tove Pedersen* og *Marcelo Baltasar* tilsagn om, at de var villige til at indtræde.

Giv tid - og lad os så se, hvordan det virker. Med disse ord takkede det gamle kirkebidragsudvalg af for et år siden.

En folder om kirkebidragsordningen er oversat til engelsk, spansk, italiensk polsk, tamilsk og vietnamesisk - foruden det tillæg, som fulgte med »katolsk orientering« i efteråret 1995. På bispekontoret følger man udviklingen med spænding.

mj

Marcelo Baltasar fra den spansktalende menighed har tilbudt sig til en kommende kommission om kirkebidrag. T.h. *Anna Nowicki* fra den tyskprogede menighed.

Økumenisk Thomasmesse

i Skt. Johannes kirke, Skt. Hans Torv, København

søndag d. 7. september 1997 kl. 16

'Thomasmessen' er en ny og anderledes form for gudstjeneste, som især henvender sig til spørgende og søgende mennesker i vort moderne storbysamfund. Der er mulighed for personlig bøn og meditativ fordybelse.

Under temaet »Lad murene falde« vil man fejre fællesskabet med kristne fra alle kirker.

Ved gudstjenesten, der bl.a. er arrangeret af Det økumeniske fællesråd, medvirker præster og lægfolk fra forskellige kirkesamfund - fra Den katolske Kirke deltager pater A. Dekkers S.J.

RADIO STENO

Ny frekvens og større sendestyrke

Radio Steno's tirsdags-frekvens (88,2 MHz) ændres til 106,3 MHz. Officielt gælder det fra den 1. september. Hybridnetfrekvensen ændres ikke.

Den nye frekvens siges at fungere bedre, men vigtigere er det, at sendestyrken samtidig øges fra 30 Watt til 160 Watt.

Vi håber, denne ændring vil løse de lytterproblemer, som der vitterlig har været med den nuværende sendestyrke.

Nyt initiativ fra Radio Steno

Nytænkning i programserie nu ved at tage form

Evangelisering fra katolsk side per radiobølger ud over hovedstaden - kan det nytte noget? Ja, det synes ihvertfald vi fra en gruppe inden for Radio Steno omkring p. *L.O. Dorn*, som har taget dette nye initiativ.

Efter nogle måneders forberedelse er en programserie nu ved at tage form. Der er en del nytænkning bag oplægget. Princippet er dels gennem personlige samtaler at belyse troen i dens forhold til reelle hverdagssituationer og afgørende livsbegivenheder - d.v.s. troen som kraft i svære situationer og troen som kilde til taknemmelighed i lykkelige oplevelser - og dels at skabe en ny platform for dialog med lyttere både inden for og uden for kirken.

Blandt de medvirkende kan nævnes *Mogens Hansen* fra Danmarks Radio og Fultonskipperen *Frohn Nielsen*. Allerede nu indbydes offentligheden (altså også k.o.'s læsere) til at indsende tanker eller spørgsmål til redaktionen i brevform (se annonce andetsteds i dette blad) eller ved at ringe til Radio Steno på tlf. 31 20 93 37. Dine erfaringer eller vanskeligheder med troen i hverdagen kan altså stadig nå at blive en del af det hele, men vi skal have dem hurtigt!

Serien starter i september/oktober. Alle i hovedstadsområdet bør kunne modtage Radio Steno (ihvertfald hvis de prøver sig lidt frem med antennen), og kan glæde sig til nogle mandags- og tirsdagsaftener med spændende samtaler om vor utrolige tro, om Gud og den tilværelse, Gud giver os - om lykken og ulykken. Når Radio Steno sender, er æteren over København ladet med tanker og musik til Guds ære. Læn dig tilbage og lyt eller bland dig i det hele!

Bjørn Håkonsson

Børnehaven i Nyborg lukket

Vin til de voksne, is til børnene og en sidste rutchetur i katolsk regi. Efter 62 år er Mariasøstrenes Børnehave i Nyborg pr. 1. juli i år overdraget til Nyborg Kommune. Ved overdragelsen sagde sr. Cecilie Maës til Fyens Stiftstidende, at det nok var lidt vemodigt, men at søstrene dog havde været med til at starte noget, som kunne køre videre under nye former. Børnehavens nye navn, Mariahøjen, røber, at den beholder en lille bid af sin katolske historie, selv om den fra nu af bare vil være en helt almindelig børnehave. *Foto Kim Rune.*

Ny sportshal i Kolding

Umiddelbart inden eleverne på Sct. Michaels skole i Kolding gik på sommerferie, blev skolens nye sportshal indviet. Indvielsen af to krucifikser ved p. Henri Kerkhofs hørte til den højtidelige del af ceremonien, som også omfattede taler ved sr. Antonie, som er en af byens egne, og ved Sankt Hedvig søstrenes generalpriorinde, sr. Michaela, som var kommet helt fra Berlin i dagens anledning. Anderledes lystigt gik det til, da eleverne tog de 527 kvadratmeter i besiddelse med kraftspring, flikflak og dramatik. Salen er bygget uden offentlige tilskud, idet Sankt Hedvig søstrenes orden har betalt hver en krone - små 14 millioner. *Foto Ludvig Dittman.*

Katolikker fra de fem nordiske lande til såkaldt Nordkat-møde.. Foto privat.

Nordkat-møde i Sverige

Fælles nordisk, katolsk kulturplatform

Fra den 12. - 15. juni 1997 blev der afholdt Nordkat-møde på Kaggeholm folkehøjskole uden for Stockholm.

Alle skandinaviske lande var repræsenteret: Sverige, Norge, Finland, Island, Danmark og Færøerne, og fra Estland, Letland, Litauen og Rusland var der observatører.

Temaet var planlagt af de svenske gæstgivere: »Korsdrag i vårt gemensamma hus« (Gennemtræk i vort fælles hus).

Mødet fandt sted under enkle forhold og former i en højskole midt i den dejlige svenske natur. Helt naturligt fik vi et dybere kendskab til hinanden, personligt, men vore hjemlige kirkelige forhold med deres mangfoldige opgaver og pastorale udfordringer var hele tiden med i vore drøftelser og samtaler.

Forholdene er forskellige, men vi har mange fælles opgaver og står over for pastorale udfordringer, hvor vi kan inspirere, hjælpe og lære af hinandens erfaringer.

Mange steder er der store afstande mellem katolske menigheder, og de store menigheder er præget af mange udenlandske katolikker, som gerne holder fast ved deres hjemlands skikke så længe som muligt.

I vore nabolande kan der konstateres en tydelig fremgang og stabilisering af den katolske kirke, og lægfolk fra Sverige, Norge, Finland og Island har givet udtryk for denne positive udvikling.

Det var en glæde at opleve, at biskop *Brandenburg* var med os i halvandet døgn. Det er vigtigt at være optimistisk og tro på kirken som Guds gave til os.

Det teologiske indslag kom fra pater *Henrik Roelvink* OFM om Retfærdiggørelseslæren, ud fra et bibelsk synspunkt, Luthers lære og som økumenisk problem hen imod en fælles forståelse.

Deltagerne var enige om at arbejde hen imod en formalisering af Nordkat-møder, og man vil sende et oplæg derom til biskopperne.

Man vil arbejde med katolsk identitet, og vor kirkes opgave, sendelse i de nordiske lande, og lægfolkets arbejde og medansvar ifølge Lumen gentium, 2. Vatikankoncil.

Nordkats fremtid tænkes under strukturerede former for lægfolk med pastoralrådenes ansvar og rammer som supplement til de nordiske bispekonferencer som fælles nordisk, katolsk kulturplatform.

Danmarks repræsentanter var: *Merete Noval, Birgitte Christensen, Franz Igwebuike* og undertegnede.

sr. *Elise Pascale* csj

Nyt kloster i Sverige

Den 11. august indviede Sveriges katolske biskop *Hubertus Brandenburg* og kardinal *Joachim Meisner* fra Köln et nyt benediktinerkloster i Omberg uden for Vadstena.

Hellig Hjertes Kloster bebos af 18 Mariadøtre, som lever et klosterliv, som er udformet af Den hellige Benedikt. De vil foruden bønslivet arbejde med grønsagsdyrkning, syning, bogbinderi, lysestøbning og kunstarbejde. De vil desuden drive et gæstehjem.

Mariadøtre har rod i Den svenske Kirke, og de har virket i Vadstena siden 1963. Grundlæggeren *Gunvor Paulina Norman*, som levede fra 1903 til 1985, ønskede at gøre Jomfru Maria kendt og på ny elsket i Norden. I 1988 optoges ordenen i den katolske kirke og året efter i benediktinerordenen.

Klosteret er bygget i klassisk benediktinsk stil rundt om en kvadratisk indergård. Foruden kirke findes bibliotek, refektorium, håndværkerlokaler, 30 rum til søstrene og 18 gæsterum. *kk*

Niels Steensen Valfart til Schwerin

Emnet for valfarten er Niels Steensens omsorg for de syge og nødstedte

Atter i år bliver der arrangeret en valfart i Niels Steensens fodspor til Schwerin. Emnet er: Niels Steensens omsorg for de syge og nødstedte.

I år vil pastor *Jørgen Hviid* og beboerne fra kommunitetet i Helsingør rejse med os.

Tidspunktet er: fredag den 3. oktober 1997 kl. 9.00 til søndag den 5. oktober ca. kl. 20.00.

Prisen bliver som sidste år kr. 1.400,00. Tilmelding senest den 12. september 1997 til Sankt Ansgars Kirkes kontor, Bredgade 64, 1260 København K. Tlf. 33 13 37 62. Fax 33 32 10 49.

Valfartens leder er pastor D. Timmermann.

Hvis blad?

Selv om der endnu forestår samtaler mellem undertegnede og k.o.'s redaktion, føler jeg mig på baggrund af lederen i bladets nummer 12 foranlediget til allerede nu at bringe en kommentar til redaktørens synspunkter.

Den igangværende debat har på forhånd fået slagside ved næsten udelukkende at gå ud fra *Torben Riis'* oplæg til pastoralrådsmødet. k.o. var planmæssigt på det sidste mødes dagsorden, hvorfor der under alle omstændigheder ville være kommet en diskussion. Både af selve drøftelsen på mødet og beslutningen om at lade biskop og redaktion tale sammen fremgik det, at bladets faktiske linie ikke uden videre generelt kan anses for accepteret.

Udover at ignorere al kritik fremsættes der i lederen nogle synspunkter om bladets status, som ikke kan stå uimodsagte, da de er af principiel art. Derfor er de egentlig også mere betænkelige end mangt et omstridt indlæg i bladets spalter.

Det første punkt nævnes allerede i overskriften »Læsernes blad«. Antydes der hermed, at alle læsere formodes at være tilfredse, at det gengiver læsernes mening eller bringer det, læserne formodes gerne at ville høre? Dette nævnes som modsætning til, at k.o. især skulle være biskoppens eller i hvert fald udgiverens blad. Begge modeller kunne teoretisk være mulige, men med den forankring k.o. trods alt har i bispedømmets struktur, er det vel mest nærliggende at kalde det biskoppens eller i hvert fald bispedømmets blad, og jeg kan slet ikke se, at denne status skulle være odiøs eller noget man skulle opfordre til kamp imod.

Et blad i k.o.'s stil kunne have sin berettigelse, hvis det var et blandt flere og dertil måske blev udgivet privat; men er der tale om et bispedømmeblad, forventes det med rette, at det i en generel positiv sammenhæng fremstiller og forsvarer Kirkens lære og tradition under skyldig hensyntagen til gengivelse af andres mening. Dette udelukker heller ikke på nogen måde en fyldestgørende omtale af, hvad der foregår i Kirken, ligesom det også omfatter rimelig anbragt og kærlig kritik af ikke ufejlbarlige dispositioner.

Et andet punkt i lederen er fremhævelsen af k.o. som koncilstro. Eftersom livet i vort bispedømme klart er kendetegnet af Andet Vatikanerkoncil og bestræbelserne på at virkeliggøre dets belæring, skulle der ikke være nogen særlig grund til at karakterisere k.o. som koncilstro. Når det nu alligevel gøres, er det med fare for antydning af, at bladets kritikere er mindre koncilstro. Det burde være overflødigt at sige, at dette ikke er tilfældet. Selv om det ikke sker i lederen, indebærer en klicheagtig påberåbelse af koncilet nemt, at det bruges til at legitimere enhver kritik af Kirken.

Som avis er k.o. i vor lille katolske sammenhæng en del af mediernes indflydelsesrige verden med mulighed for at sætte dagsordenen. Det skal dog ikke glemmes, at k.o. er et instrument, som skal tjene den Kirke, det er fremstået af. Dette sker også ved kritik, men først og fremmest ved at tale denne Kirkes sag og udbrede det budskab, den har fået betroet.

Biskop
Czeslaw Kozon

Læserne diskuterer

Er »katolsk orientering« virkelig så dårlig?

To hele sider bruger k.o. nr. 11 på at aftrykke Torben Riis's indlæg på netop afholdte pastoralrådsmøde. Er dette indlæg virkelig så interessant, at det skal fylde to hele sider? I k.o. nr. 10 blev der brugt fire hele sider på at aftrykke nogle taler fra den nordiske bispekonference til paven og omvendt. Selv finder jeg sådanne lange artikler uinteressante, og læser dem ikke af interesse, men ren og skær pligt - hvis jeg læser dem. Dette være sagt for at slå fast, at der er lige så mange meninger om k.o.'s indhold og redaktionelle linie, som der er katolikker. Citatet af biskoppernes og pavens taler ved rutinebesøget i Rom kunne have været forkortet, mens Torben Riis's lange manuskript ville være sværere at forkorte.

I de 20 år jeg har været præst, har jeg altid følt det nødvendigt at supplere k.o. med kirkeblade fra andre bispedømmer. Jeg har nok savnet dækning af »menige« katolikkers holdninger til rundskrivelser og dekreter ovenfra. De dækkes nemlig nok så udførligt i andre bispedømmers kirkeblade. Men jeg har nok aldrig savnet en loyal gengivelse af læreembedets udsagn, ej heller når det kun så ud som om det var læreembedet der udtalte sig.

Jeg glæder mig hver eneste gang kirken taler officielt. Jeg ved, at kirkens kærlige råd og vejledning er givet af ægte kristen kærlighed. Men jeg glæder mig også, når disse råd eller vejledninger vækker kirkefolket til debat, diskussion eller oprør. Det viser, at kirken er levende. Det viser at Ånden ikke kun arbejder hos kirkeembedet, men også blandt kirkefolket. Og jeg føler at tiden er inde til at takke k.o., fordi redaktionens medarbejdere, under de givne forhold med deadline og langt imellem udgivelserne, og henset til den store forskellighed i danske katolikkers holdninger, har forstået at finde en balance, og også være animator for en levende dansk katolsk kirke.

Jeg kender ikke hr. Torben Riis. Jeg kender ikke hans kirkepolitiske ståsted, og ej heller hans kendskab til bladudgivelse og journalistik. Men jeg fornemmer hos hr. Riis en afvisning af vores specielle danske åbenhed, nysgerrighed, og måske lidt specielle demokratiske holdninger. Selv de danske katolikker er nok - ligesom de fleste andre danskere - præget af Grundtvig. Og vore holdninger er der masser af plads til, også i vores danske katolske kirke.

At indføre ensrettet kommunikation i k.o. i forholdet Rom - Danmark eller København - Sognene, vil betyde bladdød (i hvert fald bliver det ikke læst). Og direkte katekese i k.o. vil falde i grøften, fordi det ikke følges op med kommunikation. Lad dog os præster klare dette med katekesen i sognene, sammen med vore gode medarbejdere. Jeg synes ikke vi er så dårlige til det. Og det pastorale aspekt i forhold til vores troslære, kan ikke sættes på tryk. Vore katolikker vil få sten i stedet for brød.

Kære Torben Riis. Jeg var ked af at læse Deres indlæg og Deres kritik af vores voksne katolikker, som danner en redaktion for vores kirkeavis. Jeg håber at pastoralrådet har afvist Deres udtalelse til dagsorden.

Hans Esmark

»k.o.«s ledere inspirerende

Få bemærkninger angående »*Torben Riis* til pastoralrådet«.

Nyhedsstoffet i »k.o.« har altid været aktuelt uden kun at være dagsaktuelt. Det har altid været stof, som virkelig optager sindene i den katolske verden uden for Danmark, og som også er relevant for danskerne. Katolikker tilhører jo netop en verdenskirke, hvor horisonten er vid og grænseoverskridende.

Nyhedsstoffet skal præsenteres, men ikke bearbejdes hver gang af redaktionen; en »formidling som særlig egner sig i sammenhængen« ville jo netop føre til den af *Torben Riis* så kritiserede manipulation med meningerne. Læseren kan selv tage stilling.

Pastor *Willem Wuyts'* ledere har altid været inspirerende og givet stof til eftertanke - var man enig, blev de årsag til glæde, var man uenig, gav de anledning til konstruktiv kritik. De var og er aldrig ligegyldige.

Såvel under biskop *Martensen* som under biskop *Kozon* har »k.o.« bragt biskoppens artikler og breve til menighederne i stort omfang. Gennem disse offentliggørelser er man altid velinformeret om den danske katolske biskops holdning.

Angående et citat fra en skrivelse af det pavelige familieråd omtales og efterlyses af Torben Riis brugen af en originaltekst, som så citeres på fransk. Fransk kan vel ikke være originalteksten til en romersk udtalelse?

Disse få bemærkninger for at sige lidt om, at jeg altid har læst »katolsk orientering« med glæde og udbytte. Tak for et stort stykke arbejde.

Eva Nordentoft

»k.o.« værner om ytrinsgfriheden

Pax Christi's bestyrelse tager på det skarpeste afstand fra Torben Riis' debatoplæg om »katolsk orientering«, refereret i »k.o.« nr. 11/97.

Det tjener såvel »k.o.« som den katolske kirke til ære, at der værnes om ytringsfriheden og at de strømninger, der rører sig i vor kirke, samvittighedsfuldt refereres i et iøvrigt let tilgængeligt sprog.

Når det påtænkes, hvor få ressourcer »k.o.« får stillet til rådighed, er det ganske utroligt, hvor meget der overkommes, og hvor godt det gøres.

Peter G. Rasmussen
formand

Kirken i alvorlig krise

Med disse linjer vil jeg blot tilslutte mig dem, der i taknemmelighed forsvarer »katolsk orientering« mod de angreb, som bladet for nyligt har været udsat for. Sådanne angreb er typisk for grupper, som konsekvent vil feje vanskeligheder, problemer og misforhold - som faktisk findes i kirken - ind under gulvtæppet. Det er en dårlig og farlig politik både for den enkelte og for fællesskabet.

Kirken befinder sig i en alvorlig krisesituation. En række livsvigtige problemer kræver en løsning, som lader vente på sig. Det er en kendsgerning, som det er meningsløst at benægte. Når den nordiske katolske presse tager disse problemer op, er det et spørgsmål om elementær hæderlighed.

Naturligvis er det vigtigt også at rapportere om glædelige begivenheder, så meget mere som de glædelige nyheder ikke altid synes at veje lige så tungt som vore bekymringer. En og anden solskinshistorie skader derfor ikke.

Held og lykke med det fortsatte arbejde!

Gunnel Vallquist

»k.o.« erstatter lydighed med demokrati

I forbindelse med *Torben Riis'* debatoplæg om »katolsk orientering« til pastoralrådets møde, gengivet i bladet 11.6.97, vil jeg gerne fremsætte nogle kommentarer i bladet.

Gennem flere år har jeg sommetider læst »k.o.« med eftertanke, men ofte har jeg anbragt »k.o.« ulæst i papirkurven straks ved modtagelsen. I begge tilfælde har bladet tiest tjent mig som en ydre påmindelse om at bede ærkeenglen Michael om at beskytte os i striden og være vort værn mod djævelens efterstræbelser.

Jesus gør det enkelt i Mt. 6,24: Vi kan ikke tjene to herrer. Hvis vi ringeagter den ene, er det ensbetydende med, at vi holder os til den anden.

Bladet »katolsk orientering« ringeagter ofte kirkens lære. Der sættes ofte spørgsmålstegn ved pavens autoritet, og liberalteologiens angreb på selve troens inderste kerne - ved at erstatte lydighed med demokrati og flertalsafgørelser - fremføres som en gavnlig og ønskværdig tendens.

Inger Jensen
(Forkortet af red.)

Men I, hvem siger I, at jeg er?

Jesus Kristus vil elske med vore hjerter, og han vil tjene med vore hænder, skriver Mother Teresa fra Calcutta

Lad os sige Gud tak for al hans kærlighed til os, særligt i 1997. Det er en gave fra Den hellige Fader, at dette år er viet til Jesus Kristus, så vi kan berede vore hjerter til det hellige år 2000. Lad os til gengæld vise vores taknemmelighed ved at være fast besluttet på at blive hellige, lige som Jesus er hellig.

Er jeg overbevist om, at Jesus elsker mig, og at jeg elsker ham? At være overbevist, det er den klippe, som helligheden skal bygges på. Hvad gør vi for at blive overbevist? Vi må kende Jesus, elske Jesus, tjene Jesus.

At kende ham betyder, at man bliver uendelig stærk. Vi kender Jesus fra vores tro - vi læser hans ord i Bibelen og overvejer dem, vi hører ham tale til os igennem hans kirke, og vi taler med ham 'på tomandshånd', når vi beder. Tro på Jesus - stol blindt på ham og hav ubetinget tillid til ham, fordi han er Jesus. Tro, at Jesus og kun Jesus er livet, og at helligheden er, at den samme Jesus lever i dig - at det liv, som vi fik i dåben, er modnet og fuldkomment. Derfor er det så dejligt, at Den hellige Fader opfordrer os til at fordybe os i dåbens rigdom i år.

Elsk Jesus uden at frygte, uden at se dig tilbage. Giv dig selv helt og fuldt til Jesus. Igennem dig vil han gøre store ting, forudsat at du tror mere på hans kærlighed end på din egen svaghed. Vi må ikke være bange for at forkynde Jesu kærlighed og at elske lige som han. Uanset hvor ubetydeligt vores arbejde er, skal det gøres som et udtryk for Kristi kærlighed.

Vær ikke bange. Hvis du er fattig, forkynder du hans fattigdom, og ved at bevare et rent og udelt hjerte vil du udstråle glæden ved at tilhøre Jesus. Vær ikke bange for at bøje dig sammen med Kristus og underkaste dig dem, hvis autoritet er givet dem ovenfra - hans kirke; det er et tegn på lydighed, den lydighed, som Kristus viste ved sin død.

Tjen Jesus med glæde og læg alle sorger og bekymringer fra dig. Jesus kommer til os som livets brød, for at hver enkelt kan tage imod ham, kan fortære ham. Så højt elsker han os. Og Jesus kommer ind i vort liv i skikkelse af én, der er fattig eller sulten, i håb om, at vi vil give ham brød at spise, at vi vil elske ham, at vi vil tjene ham. For, som han selv har sagt, »alt, hvad I har gjort imod en af disse mine mindste brødre, det har I gjort imod mig« (Mt. 25, 40).

At kende Jesus betyder, at man bliver uendelig stærk, siger *Mother Teresa* fra Calcutta.

Derved viser vi, at vi er skabt i Guds billede - for Gud er kærlighed, og når vi elsker, er vi Gud lig. Det var det, Jesus mente, da han sagde: »Så vær da fuldkomne, som jeres himmelske fader er fuldkommen!« (Mt. 5, 48).

Det er ikke så svært at blive hellig

Jesus ønsker, at vi skal være hellige, lige som faderen er hellig. Hellighed er ikke en luksus, som kun er nogle få forundt; det er ganske enkelt en pligt for både dig og mig. Det er slet ikke så svært at blive hellig, hvis man helt og fuldt tilhører Vor Frue. Mit store ønske for 1997, det år, som er viet til Jesus Kristus, er, at hendes uplettede hjerte må vise os vejen til Jesus, og at hun må føre hver enkelt af os frem til det lys, den kærlighed og det liv, som Jesus er.

Når så det hellige år 2000 oprinder, vil vi kunne glædes over, at Kristus er kommet til verden i os og går omkring og gør godt igennem os. Lad os bede. Gud velsigne jer!

Pave Bonifatius VIII åbner det første hellige år 1300. Fresko af Giotto, Lateran-basilikaen. *Fotos KNA.*

Bed for kirkens anliggender

På tærsklen til det 3. årtusinde, i en verden, som i mange henseender igen er blevet hedensk, synes det mere end nogen sinde før at være nødvendigt, at medlemmerne af Bønnens Apostolat betragter nyevangeliseringen som et særligt anliggende. Kristus er kommet for at forkynde de fattige det glade budskab. Ny-evangeliseringen vil i den grad blive virksom, som den bidrager til at befæste det kirkelige fællesskab i den nåde, der strømmer fra Kristi hjerte.

Bønnens apostolat har altid set sig som en form for folkelig fromhed for alle mennesker. I 150 år har det ydet en vigtig tjeneste ved at vække de troendes bevidsthed om, hvilken betydning netop deres eget liv har for Guds riges vækst. Det har i dets halvandet århundrede opbygget et dybt bønnens fællesskab blandt hundreder millioner af troende. Det skal også i fremtiden føre det størst mulige antal mennesker til i fællesskab at bede for kirkens anliggender: til Faderen, i Sønnens navn og med Helligåndens nåde.

(Fra pavens brev til jesuitterordenens leder pater *Peter-Hans Kolvenbach* S.J. i anledning af Bønnens Apostolats 150 års jubilæum i 1994).

Verdensungdomsdagen

Castelgandolfo (KNA) - Verdensungdomsdagen 18.-24. august 1997 i Paris er ifølge paven af stor betydning for forberedelserne til Det hellige År.

Mødet med unge fra alle kontinenter, racer og kulturer giver et billede af kirken og den kommende menneskehed i det nye årtusinde, siger paven.

Det er de unges opgave at lægge grundlaget for et mere solidarisk samfund, der er parat til at dele med andre.

Rom år 2000:

Det forberedende arbejde er verdens hidtil største projekt

Vatikanet (KNA) - Vatikanet har udarbejdet et pilgrimspas i lommeformat til de millioner af besøgende, der ventes til Rom i år 2000. Det fungerer blandt andet som telekort, gælder som buskort og giver adgang til en række museer. Ud over at være en service for tilrejsende skal pilgrimspasset gøre det lettere for Vatikanet at være vært.

Det er første gang i kirkehistorien, at et jubelår falder sammen med et årtusindskifte, sagde ærkebiskop *Sergio Sebastiani* på en pressekonference, som Vatikanet holdt for at præsentere pilgrimspasset. Kirken står over for en organisatorisk udfordring. Sebastiani er ansvarlig for den centrale jubelårskomité i Vatikanet, som samarbejder med nationale komiteer i 114 lande. Rådgivere i alle lande hjælper Vatikanet med at koordinere de mange aktiviteter, der skal finde sted.

Også i statsligt regi er en gruppe mennesker optaget af at forberede det kommende jubelår. Koordinatoren for den italienske stats jubelårskomité, *Luigi Zanda*, betegner det organisatoriske arbejde med at forberede fejringen af år 2000 i Rom som verdens hidtil største projekt.

Zanda venter 21 millioner besøgende i løbet af jubeláret, som begynder julenat 1999. Det er mere end dobbelt så mange som i tidligere jubelår. Med en overnatningskapacitet på 200.000 i Rom og omegn skal der nok blive trængsel omkring højtiderne; så må man ty til skoler, kaserner og lignende indkvarteringsmuligheder.

Mindre bemidlede skal være velkomne

Tiggerne bliver ikke smidt ud af byen, understreger *Donato Mosella*, der er ansvarlig for de tekniske forberedelser i Vatikanets regi. Pave *Johannes Paul II* har udtrykkeligt sagt, at han ikke vil have Rom 'renset' for subsistensløse i anledning af år 2000, siger Mosella. Det er ikke usædvanligt, at en storby erklæres for 'tiggerfrit område' i forbindelse med en olympiade eller et andet større arrangement.

Kirken vil hellere gøre en særlig indsats for at tage sig af randgrupperne i samfundet, fortsætter Mosella. Han oplyser, at den stedlige Caritas-organisation, basismenigheden Sant'Egidio og andre frivillige vil blive inddraget i hjælpearbejdet.

Mindre bemidlede mennesker skal også kunne komme til Rom. Derfor er der oprettet en solidaritetsfond, som blandt andet sørger for gratis pilgrimspas til dem, der har behov for det. Desuden vil »Peregrinatio ad Petri Sedem«, den centrale pilgrimstjeneste i Vatikanet, holde et vågent øje med eventuelle ågerpriser på diverse spise- og overnatningssteder.

Redaktion

Biskoppens jubelår-komitè
i samarbejde med
»katolsk orientering«

Den redaktionelle linie

I »katolsk orientering« af 25.6.97 har redaktionen - bortset fra, at det er en fra redaktionen, der refererer debatten i Pastoralrådet - to indlæg til forsvar for sin redaktionelle linie, som er blevet angrebet for - er det ikke 4. eller 5. gang i de senere år? Der er grund til at se nærmere på nogle af påstandene i disse redaktionelle indlæg. Jeg begynder med lederen, der som overskrift påstår, at »k.o.« er 'læsernes blad'.

Dette synspunkt, som i hvert fald vi som mangeårige læsere ikke er enige i, uddybes med et afsnit, der lyder som følger: »I grunden en mærkelig, men måske særlig kirkelig opfattelse af bladvirksomhed, at et blad først og fremmest skal tilgodese udgiverens og ikke læsernes interesse i, hvad der sker i deres trossamfund«.

Nu er det vel afgørende i denne sammenhæng, hvad man opfatter som læsernes interesse, og det er ganske rigtigt i et kirkeligt blad som »k.o.« at give udtryk for den katolske kirkes synspunkter. For læserne, som vel frem for alt er katolikker, har krav på - også og ikke mindst ved hjælp af det kirkelige blad - at blive indført i troen, i evangeliet i sin fulde udstrækning. Og dertil er kirken indsat; ja, gennem den har vi i det hele taget evangeliet i dag. (For øvrigt giver den ovenfor anførte redaktionelle sætning et udmærket udtryk (af mange) for redaktionens negative indstilling til kirken).

Læsernes interesse kommer vi tilbage til ved drøftelsen af bladets retningslinier, som lederen også henviser til og som omtales nærmere i »Redaktionens oplæg på pastoralrådets møde«.

Lederen slutter med at kalde »k.o.« for »jeres koncil-tro blad«, og det er ganske enkelt ikke sandt; vi har påvist adskillige gange, at »k.o.« (og især denne lederskribent) skriver i modstrid med koncilsdokumenterne, således f.eks. den pastorale konstitution 'Lumen gentium' (også kaldet 'Kirken i verden i dag') i nr. 20/95 og nr. 1/96.

I 'Redaktionens oplæg til pastoralrådets møde' henviser den ansvarshavende redaktør til bladets retningslinier, som påstås at følge pastoralinstruktionen 'Communio et progressio'. Det er i praksis heller ikke sandt. Redaktøren siger f.eks.: »Især nævner direktivet behovet for en offentlig mening i kirken, som dannes gennem fri meningsudveksling. Kun den kan fremme communio (fællesskab) og progressio (fremskridt)«.

Det er vi meget enige i, men desværre har den frie meningsudveksling som regel haft trange vilkår i »k.o.«, idet de fleste forsøg på at forsvare kirkens lære efter angreb på den i »k.o.« enten ikke er blevet optaget eller øjeblikkeligt er blevet imødegået af en såkaldt 'redaktionel hale'. Også det foreligger der adskillige eksempler på (f.eks. k.o. af 14.2.96).

Redaktøren skriver desuden, at »Koncilet ønskede en reform af kirken. Hele dette reformarbejde er langt fra gennemført. Væsentlige reformer er faktisk ikke engang påbegyndt«. Det kan vi også være meget enige i, men en af grundene til, at meget reformarbejde ikke bliver til noget er netop, at der er en del, heriblandt »k.o.«, som koncentrerer sig om nogle få punkter, som ikke engang kan gennemføres (bl.a. fordi koncilet har besluttet modsat); derfor er »k.o.« tværtimod med til at hæmme det efterkonciliære arbejde. Desuden er det naturligvis en betingelse, at de reformer, man ønsker, er omfattet af koncilets dokumenter.

Når der tales om efterretninger fra nyhedsagenturer er det jo ikke i første række, at man benytter sig af dem, men hvilke nyheder eller efterretninger man vælger; også her vælges der naturligvis ud fra redaktionens linie, uden hensyn til at der findes meddelelser, der støtter kirkens lære og meninger, og som man altså kunne have valgt i stedet for eller i hvert fald som supplement. Det er ikke bare dårlig journalistik, men også i modstrid med 'Communio et progressio'.

Vi kunne sige meget mere i samme retning (og vel at mærke dokumentere det), men belært af mangeårige erfaringer regner vi ikke med, at der stilles så meget plads til rådighed for os - ikke engang under de nuværende omstændigheder. Lad os bare sige, at enhver er velkommen til at udbede sig dokumentation hos os. Og lad os slutte med at sige, at vi nu endeligt - efter over 30 års vanrøgt af den katolske kirkes lære i den katolske kirkes tidsskrift i Danmark - håber på at få en effektiv forandring til fremme af kirken i Danmark.

Og lad os så lige stille et enkelt spørgsmål (som også er rettet til læserbrevsskribenterne i nr. 12/97): Er det da ligegyldigt med sandheden? Er vi ikke forpligtet på sandheden?

Veslemøy og Erik Guldager

PS: Veslemøy angrer, at hun betalte et beløb på »k.o.«s giroblanket i foråret, for nu bliver vi taget til indtægt for støtte til bladets linie. Det var ikke hensigten. Hensigten var at støtte bispedømmet, hvis blad det jo skulle være.

Et blad, man kan være bekendt

»Ånden levendegør. 'Ånden blæser, hvor den vil. De kristnes menighed begyndte pin-semorgen' (Højbo).

Tak for jeres store og gode arbejde. Resultatet spænder vidt og er dermed katolsk i ordets bedste forstand.

Det er et blad, vi virkelig kan være bekendt - både indadtil og udadtil.

Forhåbentlig fortsætter den levende linje?

Rigtig god arbejdslyst!

Mette Kyster

Glad for »katolsk orientering«

Jeg har med undren og frygt læst bandbullen i »katolsk orientering« nr. 11 af 11. juni. Alt er åbenbart galt!

Efter i længere tid at have læst »katolsk orientering« på bibliotekerne i Horsens og Vejle, vendte jeg tilbage til kirken efter ca. 45 år som »frafalden«. Jeg syntes, at kirken var for magtsyg og ikke svarede til Jesu kærlige, forstående og tilgivende lære.

Jeg er meget glad for »katolsk orientering«, for redaktørens (for få) ledere og for de øvrige medarbejderes artikler.

Blandt andet har jeg læst artiklen om bevægelsen: »Kirkefolkets ønsker« - lige vand på min mølle!

Sker der noget lignende i Danmark? - men der er vel allerede fra højeste sted nedlagt forbud mod at skrive mere om dette emne!

Med venlig hilsen til medarbejderne og redaktøren og ønske om en fortsat god arbejdslyst, selv om det må være svært.

Leif Christensen

Vores opgave at søge sandheden

Det var bestemt ikke uinteressant at læse Torben Riis's debatoplæg om katolsk orientering (i k. o. nr. 11/97). Hans konklusion, at redaktøren bør tage sin afsked, og at bladet bør indskrænkes dels i format og dels til kun 10 numre årligt, må jeg dog betegne som yderst ulykkelig, hvis den blev fulgt af pastoralrådet.

De katolikker, for hvem kirken på Pius XI's tid var den rigtige kirke, vil ikke føle sig tilpas med den linie, som den nuværende redaktion følger. De katolikker, for hvem udviklingen går altfor langsomt, og som længes efter at få en ny pave, der har mod til at lave om på det hele, inden kirken falder fra hinanden, vil heller ikke kunne føle sig tilpas. Men vi afbalancerede katolikker, der følger teologiens udvikling med opmærksomhed, og som tager den nyere teologis resultater til os og lader dem virke med til at præge vores trosbevidsthed, vi har i mange år været glade og taknemmelige for *katolsk orientering*. Vi husker *Katolsk Ugeblad* og dets forgængere, hvor paven og biskopperne altid skulle roses for hvad som helst de havde sagt og gjort, og hvor de fromme betragtninger over kirkeårets skiftende tekster var det mest spændende stof. Det vil vi nødigt tilbage til.

Det er vores opgave som kirke stadig at søge sandheden. Det er overtro, at vi har sandheden pakket ned i en kasse, og når blot vi sætter os tungt på låget, har vi gjort vores pligt på det intellektuelle område. Og det er ikke paven og biskopperne, der skal søge sandheden til os, og siden lade os få den i afpassede portioner.

Den afgørende fejl i Torben Riis's debatoplæg er af teologisk art.

Jeg citerer: - »Chefredaktøren udtrykker og fremmer en opinion, der afviser kirkens belæring«. Det er overskriften. (*Overskriften er formuleret af redaktionen, men uddraget af teksten til pastoralrådet. Red*) Udtrykket »kirkens belæring«, hvad mener Torben Riis med det? Han mener sandsynligvis pavens udtalelser. Paven er ikke identisk med kirken. Pavens belæringer (Gli insegnamenti di Giovanni Paolo II) findes i bind på bind, tusindvis af sider, som udkommer hvert år. Det er ikke »hellige sandheder«, det er belæringer, som paven har ladet sine teologer forfatte og siden har sat sit navn under. De er venligt ment, og vi skal tage imod dem med venlig imødekommenhed. Men de repræsenterer ikke »Sandheden«, som vi har forpligtet os til at tro.

Et par gange dukker også udtrykket »det kirkelige standpunkt« op. Det er der ikke noget, der hedder. - Kirken er i dag ikke længere et homogent samfund, hvor alle menneskers trosbevidsthed er den samme. Kirken er i dag et pluralistisk samfund, hvor mange, forskellige trosbevidstheder eksisterer side om side uden at kunne lade sig forlige. Nogen har én opfattelse, andre har en anden; men fælles for dem er, at de er parat til at respektere de andres opfattelse. Vi har kendt til det i århundreder i forholdet mellem Østkirkernes og Vestkirkernes teologi. Men i dag er vi os det bevidst på mange, næsten alle områder. Det er noget, som det hierarkiske læreembede har vanskeligheder med. Kirkeretten har endnu større vanskeligheder. Pluralismen i teologien kaldes også »de legitime forskelligheders princip« og stammer fra Det andet Vatikankoncil; men i praksis har vi kendt til det allerede, da Det nye Testamente blev til. De bibelske forfattere har hver deres »kirkelige standpunkt«, og de er ofte så forskellige, at de ikke lader sig forlige. Denne pluralisme er en stor hjælp for os til at søge sandheden, og til at udvikle os, så vi ikke ender som museumsfossiler.

Er det endvidere rimeligt at forlange, at indholdet af en leder i bispedømmets blad »bør være et klart udtryk for, hvad biskoppen... kan stå inde for«? Skal en redaktør, der iøvrigt udfører en grundig research, har en god portion baggrundsviden og har evnen til at anskueliggøre komplicerede sagsforhold i et enkelt og ukompliceret sprog, således som vi virkelig kan sige det om den nuværende redaktør, virkelig umyndiggøres, så han ikke får lov at udtrykke sine egne meninger, men kun biskoppens?

Til slut gør Torben Riis sig til talsmand for, at det stærkt reducerede blad, han ønsker, rigeligt vil kunne »tilfredsstille det hjemlige behov for katolsk læsestof«. »Overinformation«, skriver han, »er en af de væsentligste hindringer for, at man trænger igennem med sit budskab«. Det må være en formulering fra reklamebranchen. - Kirken har netop ikke »et budskab«, der kan udtrykkes kort og i ganske faste vendinger. Jesu budskab er noget ganske andet. Og troen på Jesus styres ikke af kirkelige embedsmænd med gode P.R. metoder, men er hver enkelts personlige møde med Gud. Og vores trosbevidsthed er det vores ansvar selv - med Helligåndens hjælp - at udvikle gennem læsning, samtaler og tænkning.

Ove Leerbeck

Længere læserindlæg kan indsendes på diskette. Ring venligst herom 31 211444.

Kopi af »Land og Folk«

Torben Riis har i »katolsk orientering« af 11.6.97 en (alt for) lang artikel, hvor han brokker sig over »k.o.« og giver læserne del i sine visioner for et kommende papistisk menighedsblad.

Interessant i denne sammenhæng er det, at han roser Vatikanets samarbejde med de muslimske lande; men det er vel også et sådant totalitært rædselsregime, han gerne ser indført i den katolske kirke i Danmark? I hvert fald kan hans udtalelse: »Mest af alt savner jeg.... at jeg... kan føle mig bekræftet og bestyrket i min tro« tyde på det. Så bliver »k.o.« (i kirkeligt regi) en tro kopi af det nu hedengangne »Land og Folk«, der også kun skulle kolportere Moskvas direktiver sådan at de hjemlige kommunister slap for at tænke selv! Det hele svarer meget godt til den nuværende tankegang i den katolske kirke, hvor paven som en anden enevældig konge udsender direktiver og udtaler sig om snart sagt hvad som helst.

Som der ikke var nogen, der gad læse »Land og Folk« (som da også gik ind), vil der ikke være nogen, der gider læse et sådant »k.o.«; men så kan det »fattige« bispedømme spare den udgift. Jeg gider i hvert fald ikke læse en så ligegyldig publikation.

Med venlig hilsen - og alt godt for »k.o.«s nuværende redaktion, der slider tappert med et utaknemmeligt job.

Bjarne Andersen

Katolsk pressepraksis i dag

Denne artikkels forfatter har nettop fått avløsning etter mange år som leder for den norske avdelingen af UCIP - verdensorganisasjonen for profesjonelle (katolsk troende) journalister m.fl. i katolsk og sekulær presse/media. Jeg har to ganger i løpet av min funksjonstid vært nordisk koordinator for UCIP - det går på omgang i de nordiske land. (P.t. har *Knud Helsted Kluge* det vervet.) Det er ut fra den ståplassen jeg ønsker å komme med noen fakta om de retningslinjer Kirken - også i Norden - ønsker skal prege vår katolske presse. Jeg har ennvidere jevnlig kontakt med UCIPs generalsekretariat i Genéve.

Redaktørplakaten gjelder

Et katolsk blads redaktør følger redaktørplakaten eller burde gjøre det. Redaktøren er suveren når det gjelder bladets innhold. Dette er prinsippet for ethvert »fagblad« utgitt av organisasjon, institusjon m.fl. i vår del av verden. Biskopen som utgiver skal klarlegge utgivers »policy« for bladets redaksjon og har rett til å forvente ansvarshavende redaktørs og den øvrige redaksjonsstabs tilslutning til »idégrunnlaget«. Hvilket ikke må innebære at redaktør eller journalister blir tvunget til å gå på akkord med sin egen presse-etiske vurdering eller ytringsfrihetsprincippet. Biskopen kan følgelig ikke gripe inn i den daglige redaksjonelle ledelse av bladet, heller ikke for å korrigere redaksjonelle opplegg. Biskopen kan avsette ansvarlig redaktør, men det en drastisk sak og krever god begrunnelse. Det er ikke nok at noen katolikker misliker den redaksjonelle åpenhet! I de aller fleste tilfeller makter biskoper og redaktører av katolske blader å kommunisere. Det skulle da også bare mangle blant kristne mennesker! Jeg er glad for at de danske biskoper har hatt is i maven både tidligere og nu og har styrt unna enkeltpersoners og gruppers krav om å få styrtet redaksjonen, straks bladet bragte stof de selv var uenig i.

Communio et Progressio og Aetatis Novae

I Kirken tales det om kommunikasjon, men det skilles selvsagt i kirkelige dokumenter mellom de forskjellige former for kommunikasjon. Her skal det dreie seg om Kirkens mediepolitikk. Konsildekretet om samfundets meddelelsesmidler var et direkte dårlig dokument. Konsilet så problematikken, men ønsket nok å overlate denne ikke-teologiske sak til mer profesjonelle folk.

I 1971 kom Communio et Progressio. Dokumentet fikk en etterfølger i 1992, i og med den pastorale skrivelse Aetatis Novae - som et 20 års minne for Communio et Progressio og som et forsøk på å analysere Kirkens kommunikasjonsproblemer.

Communio et Progressio inneholder mange »regler« for kirkelig kommunikasjon, via de forskellige media - både den utadrettede mot verden og den indadrettede, til egne trosfeller. Det blir sagt klart at kirkelige instanser ikke må holde tilbake nyheter, selv om de ikke er behagelige for Kirken. Sannheten må komme frem. Hemmeligholdelse må bare skje hvis personvernet krever det. Videre kreves det at kirkelige instanser i dialog med verden snakker et sprog som folk forstår. Kirkens talsmenn må lære at massemediene ikke bruker kansellisprog! Communio et Progressio sier altså at kvaliteten av de religiøse bidrag må være på høyde med medienes egne produktionskrav: den gode journalistikk.

Dette er signaler også for kirkepressen.

Aetatis Novae på sin side legger stor vekt på at kirkepressen bygger på profesjonalitet, hvilket innebærer at journalister knyttes til bladredaksjonene. Jounalister er ikke forkynnere! Det sies klart, at hvis prester knyttes til katolsk presse og etermedia, må de profesjonalisere seg i sitt medium, dvs. de må lære håndverket!

Den nordiske bispekonferanses interesse

Nordisk UCIP har på hele 90-tallet hatt nær kontakt med Den nordiske bispekonferanses medieansvarlige biskop. Selv har jeg samarbeidet med biskop Verschuren, Finland, da han hadde vervet (nu leder han bispekonferansen og medievervet er overlatt biskop Georg Müller i Trondheim, Norge). Biskop Verschuren har deltatt på Nordisk UCIPs møter, ikke for å »kontrollere« eller »instruere« oss nordiske katolske journalister, om hva hierarkiet vil at vi skal mene og skrive, men for at han selv kunne bli informert om vårt profesjonelle syn og bringe det tilbake til sine nordiske bispekolleger. Biskop Verschuren ga selvsagt sitt biskopelige syn tilkjenne, men for det meste lyttet han. Gjennom slik dialog oppstår tillit!

Fra vore nordiske UCIP-møter har Den nordiske bispekonferanse fått uttalelser, som biskopene har drøftet og senere har tatt opp i sine respektive bispedømmer. Mitt totalinntryk fra Norden er at våre biskoper forstår prinsippet om pressens frihet og redaktørplakatens betydning, også i katolsk presse. (At den helt nye biskopen på Island har insatt seg selv som redaktør av *Kirkjubladid* og selv skriver det meste av bladet, må enten bero på en misforståelse fra biskopens side eller personalmangel i bispedømmet?)

Direkte vei til Vatikanet

Til tross for at vi er få, har vi fra nordisk UCIPs side vunnet gehør i den internasjonale ledelse i UCIP, og vi har faktisk med en representant i de høyeste organer i UCIP internasjonalt: redaktør Unni Klepper Joynt i det norske katolske kulturtidsskriftet »St. Olav« sitter i verdensstyret for tidsskrifter og i UCIPs verdensråd, mens redaktør Pehr Thorell i den svenske »Katolskt magasin« sitter i styret i Europaregionen. Forøvrig har vi sørget for at noen av vore nordiske biskoper har møtt topplederne i UCIP. Våre biskoper vet at nordiske journalister blir tatt på alvor i den store kirkelige sammenhengen.

UCIPs internasjonale ledelse har en direkte vei til Vatikanet, gjennem representasjon i Det pavelige råd for kommunikasjon med samfunnet. Det burde jo berolige de hissige kritikere om at nordiske katolske journalister står på solid kirkelig grunn!

Informasjon er en kontinuerlig prosess

Alle katolikker må ha lov å mene hva de vil. Men vil man ha »ensretting« i katolsk presse, er man nok litt akterutseilet når det gjelder Kirkens kommunikasjonsopplegg. Informasjon er en kontinuerlig prosess (som forøvrig vår fordypelse i troen er det!) Vatikanet er nu inne på internet og paven har fått »hjemmeside«.

Når det gjelder Katolische Nachrichten-Agentur (KNA) som noen har villet sverte til i den danske debatten, er man på villspor. KNA er ansett for å være verdens bedste katolske nyhetsbyrå, med langt bedre informasjonstjenester enn Vatikanets pressetjeneste kan yte. Den katolske kirke i Tyskland setter inn store økonomiske ressurser for at byrået stadig skal forbedres, ut fra tidens krav til profesjonalitet og Kirkens nødvendige innad- og utadrettede informasjon.

Innsats for menneskerettigheter og ytringsfrihet

UCIP må i internasjonal sammenheng ta opp aktuelle mediaspørgsmål, gjennem seminarer, ved innsats for menneskerettigheter og ytringsfrihet (bl.a. for katolske journalister), redde forfulgte pressefolk m.m.m. over hele kloden. Til UCIPs verdenskongress i Paris neste år (som avholdes i samarbeid med UNESCO) vil det foreligge nye retningslinjer for katolske jounalisters forpliktelser, dvs. deres balansegang mellom profesjon og tro, kirketilhørighet og ytringsfrihet, retningslinjer som UCIP vedtar og som Kirken kommer til å forholde seg til.

Den katolske presses troverdighet

Vi nordiske UCIP-medlemmer har fullverdig del i UCIPs arbeid. Også »katolsk orientering« er en del av den katolske presse verden rundt, som nu sliter for å vise et fullverdig katolsk ansikt i et pluralistisk, sekularisert samfunn. Vår katolske presses oppgave er ikke misjonering, katekese eller forkynnelse. Den katolske presses oppgave er innad å la leserne (katolikkerne) få kjennskap til den universelle Kirkes liv - også brytningene og de reelle forhold med prestefrafall, skilsmisser, teologisk uenighet osv. - utad å gi leserne (verden omkring oss) et bilde av de store linjer som fører vår Kirke trygt inn i et nytt årtusen. »katolsk orientering«, gjør dette på sin måte, og gjør det godt! »Katolsk orientering«, som de øvrige nordiske katolske blader, har troverdighet. Det er faktisk ganske viktig når det gjelder den kirkelige kommunikasjon både innad og utad i vår del av verden - den verden vi lever i.

Baby Johannessen,
seniorjounalist, Asker, Norge

Forventninger afløst af håbløshed

Inden den nuværende redaktion evt. bliver afskediget eller selv vælger at gå, vil jeg kort kommentere *Torben Riis'* oplæg, punkterne III og IV. (I og II føler jeg mig ikke kompetent til at kommentere).

Jeg vil gerne kraftigt understøtte såvel »k.o.«s redaktion som Per Dolmers artikel.

Det er ikke kun forventninger, redaktionen *mener* eksisterer hos mange seriøse kristne, de eksisterer rent faktisk hos en stor del af de danske katolikker og ikke kun hos »en snæver kreds af utilfredse katolikker«.

Siden vor nuværende pave er tiltrådt, er de forventninger om fornyelse, katolikker over hele verden havde efter Det andet Vatikankoncil langsomt men sikkert afløst af håbløshed eller i hvert fald resignation.

Paven og kurien sørger for at stramme grebene, og ved udnævnelse af et stort antal kardinaler af samme observans og forbigåelse af enhver af anden mening er udsigten til en kirke, der også i handling har omsorg for og kærlighed til sine medlemmer ved at fortone sig i det uvisse.

Heldigvis har vi dog endnu mange forstående præster, der prøver at stille budet om kærlighed over kirkens strenge love.

Hvis vi i fremtiden skal spises af med 10 årlige numre i nyhedsmagasinstørrelse med indhold og form, som angivet hos Torben Riis, d.v.s. uden mulighed for læserbreve og kun med biskoppelig imprimatur, så vil bladet i hvert fald hos mig miste en stor del af sin aktualitet, og vi får ingen chance for viden om, hvad der rører sig i kirken også på græsrodsbasis. Men det er måske også det, Torben Riis gerne vil være fri for at høre og læse.

Artikler om og fra danske og nordiske menigheder kan da være gode, men de vil nok især blive læst i de omtalte sogne selv.

Til slut en tak til redaktionen for et blad, hvor vi får såvel viden om som meninger i kirken af i dag.

Birgit Hoyos

En konvertits mest kærkomne læsning

Jeg var rystet, inden jeg nåede halvvejs igennem debatoplægget om »katolsk orientering« til pastoralrådsmødet! (refereret i k.o. nr. 11, d. 11. juni), - for skulle vi, som føler os fuldstændig på linje med bladet så også være dårlige katolikker, som ikke kender, eller som afviser kirkens lære??

Gennem alle de år, bladet er kommet, har det for mig været den mest kærkomne læsning, som er dumpet ind gennem brevsprækken.

For når man som konvertit er den eneste katolik i hele familien, på arbejdspladsen og i en omkreds af 15 km, så trænger man meget til at få en orientering om, hvad der foregår og rører sig i den store, verdensomspændende kirke, man er kommet ind i, for derved at kunne mærke fællesskabet med den. - Skulle der være enkelte beklagelige skandalehistorier imellem, har det naturligvis smertet mig, men ikke undret mig så meget, for jeg havde ikke forventet, at alle katolikker skulle være engle! og jeg finder det kun fair, at man, hvis man får sådanne ting stukket i næsen fra anden side, allerede har læst et diskret notat om det fra katolsk side, så man kan være lidt forberedt på hvad man skal svare.

Den belæring i centrale trossandheder, som efterlyses, hører ikke hjemme i et blad, den får vi jo i søndagsmessens bibellæsninger og prædiken, og sognets katekese.

Føler man trang til yderligere bestyrkelse af sin tro, findes der flere tidsskrifter, som er anmeldt i k.o., så enhver kan vælge, hvad man har mest interesse i eller behov for. RPU udgiver en række særdeles velskrevne og dybtgående små hæfter af *Bjørn Højbo* o.a., som dækker et bredt spektrum af kirkens lære (anmeldte i k.o.).

Endelig har Pastoral-Centret udsendt et brevkursus i troslære i 1970'erne og et teologikursus i 1990'erne.

Derfor ser jeg meget hellere i k.o. uddrag fra udenlandsk stof, som f. eks. uddragene af et hæfte fra »Det pavelige råd for Dialogen mellem Religionerne« som bringes i k.o. nr. 11 og 12.

Og derfor ønsker jeg meget, at k.o. beholder sin linje, sin form, og sit indhold.

Ester Jensen

Bispedømmeblad?

De seneste to numre af k.o. viser med al ønskelig tydelighed, hvilken linie bladets redaktion vælger, når det bliver udsat for kritik: kategorisk afvisning. Torben Riis' kritiske analyse affærdiges i de mest agressive og nedladende vendinger som et rent ideologisk motiveret angreb, der ikke på nogen måde kan accepteres eller diskuteres. På denne måde forvandler redaktionen et diskussionsoplæg til partispørgsmålet: for eller imod k.o., og de aftrykte læserbreve følger stort set trop (med Børge Mannov som den hæderlige undtagelse).

Det eneste, der i denne situation giver mening, er at forsøge at afklare det afgørende principielle spørgsmål: Hvad er et bispedømmeblad?

Det synes at være k.o.' s egen holdning, at et bispedømmeblad skal afspejle alle tænkelige standpunkter og røster indenfor det kirkelige liv, herunder ikke mindst de (kirke)kritiske. På den måde mener redaktionen vist nok, at bladet afspejler læserskaren, og det finder den sikkert både demokratisk og folkeligt. Hertil må man for det første indvende, at store dele af det kirkelige liv kun sjældent, hvis overhovedet, nævnes i k.o. Det gælder f.eks. flere af de store kirkelige bevægelser og det meste af den katolske »højrefløj«, men også nyheder fra de andre nordiske lande. k.o. har en ganske bestemt ideologisk profil, som man kan elske eller hade, men benægtes kan den ikke.

Langt mere problematisk end redaktionens manglende evne og vilje til at leve op til sit eget ideal er dog, at den ovenfor skitserede forestilling om et bispedømmeblad forudsætter, at alt, hvad der kalder sig katolsk, er katolsk, og at den eneste kirkelige stemme, der findes, er koret af kæmpende holdninger.. Denne opfattelse er højst problematisk, for den katolske Kirke er ikke en føderation af frimenigheder, men hierakisk struktureret. Der findes faktisk et læreembede. Kirken har faktisk en stemme. Det betyder ikke, at Kirken kun skal tale med én stemme, men i koret af modstridende meninger og kæmpende standpunkter har man som katolik krav på at kunne skelne den officielle kirkelige stemme.

Denne rolle som officielt talerør tilfalder et bispedømmeblad. Som Torben Riis gør opmærksom på, må et bispedømmeblads første og vigtigste opgave være at formidle Kirkens lære på en alment forståelig måde. Det kan udmærket forenes med saglig information om brydninger og kritik, og det udelukker heller ikke debat i læserbrevsspalten. k.o.' s hidtidige vægtning og behandling af stoffet har afspejlet den modsatte prioritering.

I øvrigt er forudsætningen for kritisk stillingtagen vel netop indsigt i den holdning, man forholder sig kritisk til, og denne indsigt må det være et bispedømmeblads opgave at skabe. Når man så har forstået Kirkens lære, kan det jo være, at man stadig er uenig, men der er - også i moralsk forstand - en verden til forskel på den velinformerede og gennemreflekterede uenighed og så den overfladiske kritik, k.o. udtrykker og fremmer.

Har man drømme om en helt anden form for kirkelighed, eller finder man størst fornøjelse ved at læse ætsende kritik, eller synes man slet og ret, at den officielle kirke ikke er sprælsk nok, så er der intet, der hindrer nogen i at abonnere på alternative medier, eller for den sags skyld i selv at udgive dem og skrive i dem. Vi lever jo i et frit land. k.o.' s quasimonopol på katolsk offentlighed er hverken naturligt eller ønskeligt. Mange alvorlige og brændende spørgsmål egner sig desuden dårligt til drøftelse indenfor de snævre rammer, der er en følge af k.o.' s dagbladskoncept. At gøre k.o. til det, det burde være: et bispedømmeblad, lægger ikke låg på den kirkelige mangfoldighed, men giver bolden op ved at give almindelige katolikker (og alle andre) et reelt valg og muligheden for at genkende Kirkens officielle stemme.

Sebastian Olden-Jørgensen

Sækularister styrer »katolsk orientering«

Tak til *Torben Riis* for indlægget i »k.o.« nr. 11. Det var en præcis beskrivelse af situationen.

Det samme kunne også siges på en anden måde, nemlig: Det er sækularisterne, der styrer »katolsk orientering«.

Hvad mener jeg med sækularister? Det er dem, der drejer kirken væk fra åndelig substans hen imod værdineutralitet over for tidens fænomener.

Kirkeledelsen er muligvis ængstelig for at gribe ind, men det er på tide, at det sker.

Klassisk katolsk identitet (ikke det samme som gammeldagshed og konservatisme) kan ikke opretholdes ved at katolicismen uden for messen tilpasser sig den protestantiserede og ateisticerede kultur.

»k.o.« har i alle 23 år arbejdet for en kirkemodel, der kunne kaldes: »Skandinavisk sækulariseret folkekirke med messe«.

Der er åndeligt set brug for et »k.o.«, der på ortodokst grundlag vil arbejde med at frembringe selvstændig katolsk tænkning og bringe den ind i nutidens bevidsthed.

Niels Erik Søndergård

Kirken optaget af mange problemer

Det er altid rart at få respons på ens læserbeve - også når det er negativt, da det giver én lejlighed til at rydde eventuelle misforståelser af vejen.

Helle Kofod opfatter vort indlæg som 'sure opstød' m.v., og det er faktisk ikke tilfældet, for vi nærer sikkert samme kærlighed til vor kirke.

Da jeg selv konverterede for ca. 20 år siden (min kone er født katolik), var det i et sogn med en fremragende sognepræst og et givtigt menighedsliv, hvor alt blev diskuteret.

Men, kære Helle Kofod, det er ikke sådanne almindelige problemer, der er tale om, men derimod uklare meldinger fra Rom, der giver anledning til alenlange udlægninger om, hvad der egentlig menes, og hvordan det skal opfattes.

Den romersk katolske kirke er universel, og der er store problemer, der optager katolikker over hele Europa, ja over hele verden. Læs f.eks. Katolsk Dialog, der går i dybden med mange af de ting, vi hentyder til. Så vil De måske bedre forstå vort indlæg.

Else og Kaj Hansen

Affæren Balasuriya vækker bekymring

I det europæiske selskab for katolsk teologi er man »meget bekymret« over, at den 73-årige, srilankanske teolog *Tissa Balasuriya* er blevet ekskommuniceret. Efter mange lange møder har selskabets talsmandskollegium besluttet at lade to uafhængige ekspertgrupper undersøge sagen, udtaler hollænderen *Johannes A. van der Ven*, der er præsident for selskabet.

Der er tale om en gruppe kirkeretseksperter og en gruppe fagteologer, som skal se på ekskommunikationsprocessen og på de teser, som Balasuriya har fremsat. Det, som eksperterne finder frem til, skal herefter fremlægges og diskuteres på en konference.

De europæiske teologer mener, at de kan gøre deres kolleger en tjeneste ved at iværksætte en trans-kulturel undersøgelse på højeste videnskabelige niveau, forklarer van der Ven og tilføjer, at de kolleger, han tænker på, forsøger at gøre kristendommens befriende budskab forståeligt uden for Europas grænser.

»Uforeneligt med kirkens tro«

Både tyske og østrigske teologer er tidligere fremkommet med lignende udtalelser. Balasuriya, der tidligere har været leder af et institut for kirke og samfund i Colombo, blev ekskommuniceret i januar, fordi hans bog om »Maria og menneskets befrielse« repræsenterede et tankesæt, som var »uforeneligt med kirkens tro«. Han klagede over straffen, men fik ikke medhold; nu kæmper han videre. Hjælpeorganisationerne »missio« og »Misereor« i Aachen har protesteret imod ekskommunikationen af Balasuriya.

Flere detaljer ventes at foreligge, når teologernes tredje kongres finder sted i Nijmegen i august 1998. Kongressens tema bliver »Gudstro mellem tradition og modernitet«. Tingene skal sættes i perspektiv og ses i lyset af den tidlige kristendom såvel som af kristendommen i den moderne kultur, hedder det i en bekendtgørelse fra selskabet.

Belgisk kardinal:

Kirken kan ledes mere kollegialt

Den romerske kurie trænger til en reform, siger den belgiske kardinal *Godfried Danneels* i et interview med »Il Regno«, et teologisk tidsskrift, som udkommer i Italien. Danneels er ærkebiskop af Mechelen-Brysel. Ud over at man vender tilbage til princippet om kollegialitet mellem biskopperne og paven er der brug for, at bispesynoden får et andet grundlag at arbejde på; kurien og paven må arbejde tættere sammen, og paven må have et råd omkring sig bestående af nogle få kardinaler. Det er hovedpunkterne i den reform, som kardinalen lægger op til.

Danneels kommer først ind på den udvikling, som pavens primat har gennemgået i tidernes løb. I det første årtusind blev det udøvet på en helt anden måde end senere; kardinalen taler om en »stærk centralisering« i det andet årtusind og udelukker ikke, at kirken i det tredje finder frem til nye former. Han mener, at der må banes vej for en »bred decentraliseringsproces«. Efter Danneels' opfattelse er anvendelsen af de sociale kommunikationsmidler med til at åbne mulighed for, at kirken kan ledes mere kollegialt.

Ikke på bekostning af pavens primat

Men kollegialiteten må ikke blive på bekostning af pavens primat, understreger kardinalen; det er primatet, der garanterer kirkens universalitet og forsvarer kirken i de enkelte lande over for politiske magthavere. Danneels mener, at kirken vil kunne ledes mere kollegialt, hvis bispesynoderne afvikles på en anden måde end nu. Han betragter det som en mangel ved disse møder, at de ikke levner megen plads til diskussion, og betegner synoden som »meget vigtig«.

Danneels mener derimod ikke, at der i ledelsesmæssig henseende skal satses mere på de nationale bispekonferencer. De har betydning som kontaktled mellem biskopperne og åbner mulighed for konsensus; men ved at tillægge dem større betydning end det, vil man løbe en risiko for, at kirken reduceres til et antal »nationalkirker«, lyder hans advarsel.

Om den senere tids bispeudnævnelser og Vatikanets fremgangsmåde siger ærkebiskoppen: Det er »ikke særlig klogt« at trumfe en biskop igennem i et land, hvor størstedelen af biskopperne hellere havde set en anden.

Kardinal Godfried Danneels.

Pavelige rådgivere

Danneels kommer også med konkrete ideer om, hvordan den romerske kurie kan reformeres. Han foreslår, at der oprettes et råd bestående af seks-syv kardinaler og biskopper fra hele verden, som skal være pavens nærmeste rådgivere. Den enkeltes embedsperiode skal ikke være længere end tre til fem år; derved mener han, at man kan undgå at få den fejlagtige opfattelse, at rådet skulle have en overordnet funktion i kirkens ledelse.

Endvidere skal paven mødes med lederne af de forskellige instanser i kurien oftere end nu; mindst hver fjortende dag skal paven høre, hvordan det står til, foreslår Danneels.

Verdensmissions søndagen falder i år den 26. oktober, hvor der i alle menigheder blandt andet vil blive optaget kollekt til støtte for missionsarbejdet rundt om i verden.
I de kommende numre vil »*katolsk orientering*« bringe artikler af pastor *Jørgen Hviid*, der er leder af *missio danmark*, den danske gren af den verdensomspændende organisation, som formidler den solidariske støtte til arbejdet i missionslandene.
Fra Pastoral-Centret udsendes i løbet af september måned forskelligt materiale i forbindelse med missionssøndagen.

Wang Xiao lever ikke af ris alene

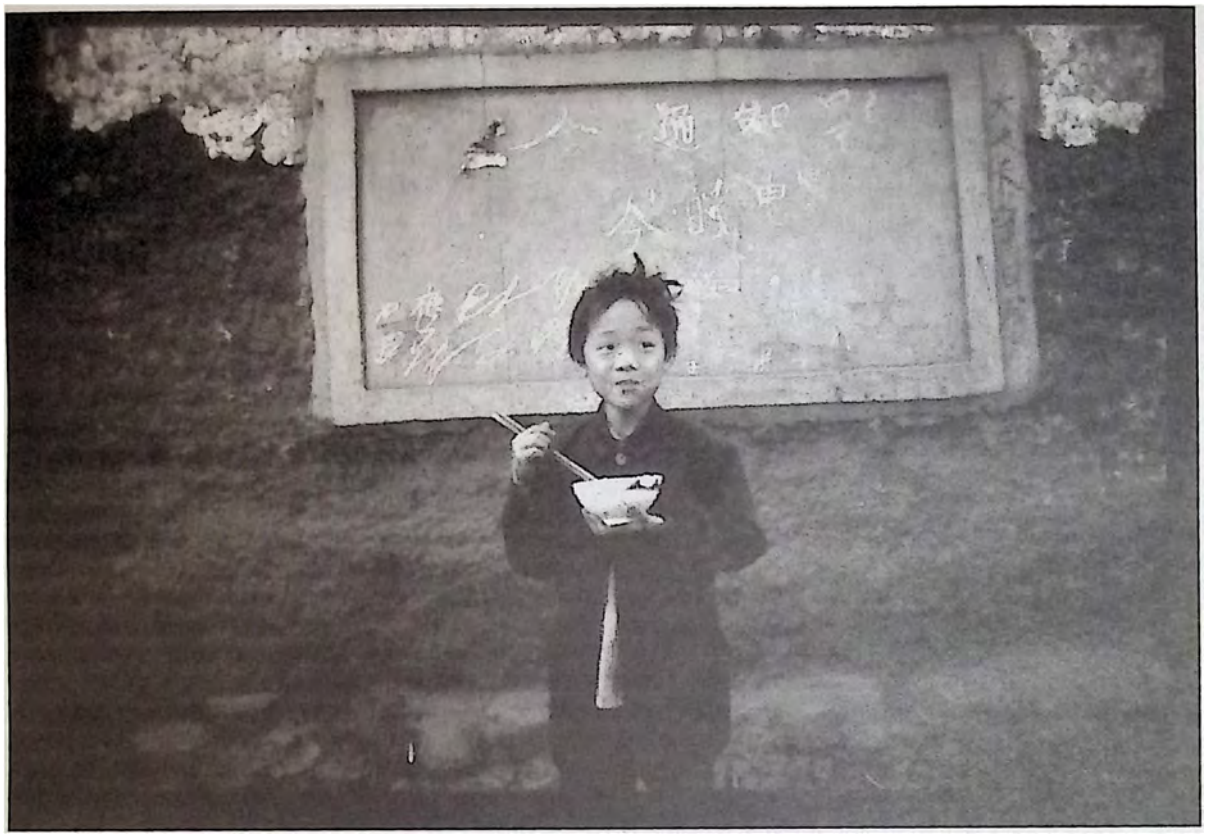

En glad dreng
er lille Wang.
Han bor i Kina.
I det mest folkerige land
på jorden.
I det vældige "Midtens Rige".

Underfundig
og skælmsk smilende
holder han i den venstre hånd:
en skål med ris.

Den smager ham godt,
som man kan se.
At spise med pinde
er noget man må lære.
Wang Xiao er god til det.
Han behøver
end ikke at se derhen.
Med sine øjne
er han et andet sted henne.

Han er på udkig.
Og han har fået kontakt:
til venner? sine forældre?
legekammerater?
Hvem han i grunden smiler til,
vi ved det ikke.
Vi kan kun se,
at der er noget,
der gør ham fornøjet
og glad.

Wang Xiao lever ikke af ris alene.

En ældgammel menneskelig erfaring
er det, som afspejler sig
i drengens ansigt.
Den gælder på samme måde
også for os:
Mennesket har brug for mere
end føde, tøj og bolig.

Han søger livet
i sin mangfoldighed,
i sin dybde og bredde,
i sin overflod og opfyldelse.

"Jeg er kommet,
for at de skal have liv
og have i overflod",
hedder det i evangeliet.

For dette budskab
findes der i Kina i dag,
på tærskelen til årtusindeskiftet,
en ny åbenhed,
en ny søgen og spørgen,
en ny længsel.

Hvem giver svar?

Det er de kristne menigheders
time.

Små mindretal ganske vist
i milliardfolket.
Og dog: frøkorn. jordens salt.
surdej.

Deres modige bekendelse er nødvendig.
Og dertil: vores solidaritet med dem.
Også her - i vores menighed.

Wang Xiao lever ikke af ris alene.
Hans blik går ud over sin skål med ris.
Og - i hans øjne afspejler sig,
sådan forekommer det mig,
Guds venlighed, hans hengivenhed,
ja, hans betagethed
med os mennesker.
I Kina. - Og også hos os.

(Klaus Jäkel)

Week-end

Thomas af Aquin-seminar

5. sept. kl. 19 - 7. sept. kl. 14, 1997. Pris kr. 650,00.

Thomas af Aquins teologi og filosofi er anerkendt langt ud over katolske kredse som et af højdepunkterne i vestens åndelige udviklingshistorie. Thomas var en mand, der skabte sammenhænge, hvor andre kun før havde set modsætninger. Week-end'ens temaer vil vise spændvidden i hans liv og værk - et livsværk, der må betragtes som en vældig syntese af filosofi, teologi og spiritualitet.
Medvirkende: Ivar Hoel, Mette Lebech, Olaf Pedersen, Anders Piltz o.p. og Jette Thomsen.
Daglig leder: pastor Jesper Fich.

Week-end

Albert Küchler. Den danske guldaldermaler, der blev munk i Rom.

27. - 28. sept. 97. Pris incl. bus: kr. 375,00.

Albert Küchler, en af de »glemte« guldaldermalere, var meget estimeret af sin samtid, det være sig kolleger eller publikum. I week-end'en vil vi med sagkyndig hjælp følge hans liv og færden såvel som hans kunst både herhjemme og i Rom. Vi mødes på Thorvaldsens museum lørdag kl. 10.30 og efter en rundvisning i malerisamlingen, der rummer flere Küchler-billeder, spises medbragt frokost i museets kantine. Med bus til Frederiksborg museum og Esbønderup kirke, hvor andre Küchler-værker haves. På Magleås kl. ca. 17.30. Lørdag aften og søndag formiddag forelæses der over emnet ved historikeren Aase Ingerslev.
Küchler-udstillingen, der tidligere på året var ophængt i Skt. Ansgars Kirke, Bredgade, vil være på Magleås.
Ledere: Pastor D. Timmermann & Ellen Marie Lebahn.

Magleås-Træf / Åbent hus - 28. sept.

Om kalkmalerier i Nordsjælland

De danske middelalderkirker er fyldt med spændende kalkmalerier, som man kan glæde sig over rent umiddelbart, fordi de fortæller velkendte historier på en farverig og dramatisk måde. Med en kunsthistoriker ved hånden og via lysbilleder bliver vi ført gennem denne billedverden, som viser sig at kunne fortælle langt mere end de fleste forestiller sig.
Eftermiddagens foredragsholder er kunsthistorikeren Bodil Franck. (ingen tilmelding).
Kaffe mellem kl. 14 og 15. Foredraget begynder kl. 15.
Pris kr. 35,00.

Weekend

Kristen spiritualitet

- fra Ignatius af Loyola til kardinal Newmann

24. oktober til 26. oktober

Kristen spiritualitet fra forskellige tider og kulturbaggrund indgår som en del af vor fælles åndelige bagage og weekenden vil med sit afvekslende program, hvor foredragsholderne bevæger sig fra Philip Neri over Thomas Kingo og Ignatius af Loyola til kardinal Newmann, afspejle dette.
Pris kr. 650,-.
Medvirkende biskop Hans L. Martensen og Jacob og Jette Thomsen.

Yderligere oplysninger kan fås hos centerleder Elin Udam på Magleås. Tilmelding sker ved indbetaling af kr. 200,- ved check el. på giro 428 44 29.

Magleås Kursuscenter, Høsterkøbvej 6, 3460 Birkerød
telefon 42 810715

Tak fra biskop Martensen

Da det måske ikke vil lykkes mig at skrive til hver person enkeltvis, vil jeg gerne hermed udtrykke min hjertelige tak til alle, som har bidraget til at gøre min 70-års dag festlig og skøn, enten ved breve eller gaver eller ved at deltage i receptionen.

Også til de mange, der har hjulpet med til gennemførelsen af de praktiske arrangementer, gælder min tak.

En helt speciel glæde følte jeg ved festmessen og fællesskabet med de mange, der var kommet sammen her. Det er den største glæde og trøst, at hver eneste messe, vi deltager i, bringer os i forbindelse ikke blot med de tilstedeværende, men med alle de mennesker, vi kender eller har kendt. Alt det spredte og usammenhængende i vort eget og andres liv samles i ham, den Opstandne Jesus Kristus, som vi forenes med under messen. Det har behaget Gud at sammenfatte alting i ham.

Hans L. Martensen

Skal verden forandres, må vi se Guds træk i ethvert fremmed ansigt

Pastor Guido Kreienbühls prædiken ved festmessen for Caritas Danmarks 50 års jubilæum

»Når jeg kritiserer,
at I ikke anser skole, kirke,
familie, økonomi
og offentlig opinion
for jeres område,
så siger I: »Det er jo politik«,
i stedet for at overveje:
»Hvad kan vi gøre?«

I vil, at jeg søndag morgen
sætter en lille kær gud
på knæet af jer,
og så leger I
lidt ride-ranke med ham,
og så giver I mig ham tilbage
på armen,
og jeg kan se,
hvor jeg kan gøre af ham
indtil næste søndag.

Og når jeg i ugens løb
viser ham,
hvad der er i vejen
i familierne, i økonomien,
i samfundet,
så bliver I vrede og siger,
jeg måtte ikke
have vist ham politikken,
jeg har ødelagt ham
med politikken,
det var han
ikke gammel nok til,
det skulle jeg hellere
overlade til dem,
der gør mere slet end ret,
og så vil I have ham
tilbage på knæet
og lege ride-ranke,
og I forbavses,
når han ikke gider,
men hellere vil lege
med proletarungerne,
og så siger I:
»Han griser sig jo helt til -
Gud skal være ren«,
og når I ikke
kan fange ham ind,
så lader I som om han
stadigvæk sad på jeres knæ
og legede ride-ranke,
men imens demonstrerer han
med studenterne
og hører ikke,
når I kalder på ham og siger:
»Han kunne jo
blive forkølet
eller blive
fordærvet af marxisterne«.

Og så finder I ham et sted,
snavset og forsumpet
og med langt hår;
og I kan næsten ikke
genkende jeres kære Gud,
og I siger til ham:
»Vask dig først
og bliv klippet,
og vi har ledt efter dig
med smerte
for at du kunne trøste os
og opbygge os
og sådan noget
og du skal altså ikke
blande dig med landstrygere
- de er beskidte og stinker -
og med negre
- de tænker kun på sex -
og med skolebørnene
- de er dumme og dovne
og lærer dig
frække vittigheder
og snyderi og skolekæresteri«.
»Kom væk fra dem i en fart,
det er ikke noget for dig,
kære Gud«, siger I,
og så ser han på jer
med store øjne og siger:
»Vidste I ikke,
at jeg skal være i den verden,
som er min?«
Nej, det vidste I ikke.
I ville ikke vide det...!

Otmar Halver

Den gud, digteren her taler om, er en gud, skabt i vort billede - en bekvem, borgerlig gud - en »ride-ranke«-gud, som præsten skal tage frem af skabet søndag morgen og sætte tilbage igen efter messen.

Det er en gud, der ikke generer trofaste messegængere. En gud, der forstår, hvad det drejer sig om, nemlig at lige børn leger bedst, at ulandshjælp er noget man betaler, hvis man har råd til det - og det har vi som bekendt ikke, så længe der findes én eneste posedame på Vesterbro. Det er en gud, der giver os medhold i, at antallet af flygtninge i Danmark må begrænses, så vi selv kan være her, og desuden giver sin velsignelse til, at vi lever efter devisen: Enhver er sin egen lykkes smed.

Denne gud, som vi har skabt i vort billede, har imidlertid intet at skaffe med Bibelens Gud, i hvis billede vi er skabt. Det er en Gud, som gjorde mennesket til medarbejder, som turde betro os den opgave at vidne om hans kærlighed og barmhjertighed. Er det da en naiv og tåbelig Gud, der i blind tillid til sine medarbejdere udstyrer dem med en kompetance, de meget vel kan misbruge? Er det ikke vanvid at give i den grad afkald på sin almagt, at han overlader til det skrøbelige menneske at være hans arme, hans hænder, hans fødder og hans øjne? Eller er det den største hædersbevisning, han kan give os?

Svaret ville blafre i vinden, hvis vi ikke gang på gang i kristendommens historie oplever, at Guds risikofyldte forehavende med os mennesker virkelig bærer frugt. Utallige eksempler har vi på kristne, der tog Jesu ord: »Hvad I har gjort mod en af mine mindste brødre dér, det har I gjort mod mig« for pålydende. Hemmeligheden er ikke et særligt karisma for medmennesket, men simpelt hen erkendelsen af, at siden Kristi inkarnation er stedet, hvor Gud er mest nærværende, mennesket. Det er ikke i et tempel, i en kirke, i tabernaklet. Det er menneskets ansigt. Her er det hellige sted. Ofte går man forbi det uden at agte på det, uden virkelig at se, uden at føle, uden at forstå.

Tænker vi f.eks. på Jakob i Det gamle Testamente, der lagde sig til at sove på et ganske almindeligt sted. Dér har han en drøm og ser, hvordan Gud åbenbarer sig. »Og se, på jorden stod en stige, hvis top nåede himlen, og se, Guds engle steg op og ned ad den; og Herren stod foran ham og sagde: 'Jeg er Herren, din fader Abrahams og Isaks Gud!...'«. Da Jakob vågnede af sin drøm, sagde han: »Sandelig, Herren er på dette sted, og jeg vidste det ikke« (1. Mos. 28, 12.13.16).

Dette sted er helligt, og jeg vidste det ikke. Ofte er vores kontakt med mennesker, der opsøger os, en hurtig, overfladisk kontakt. Men det kunne være, at i dette menneske bankede Kristus på din dør, og du går forbi uden at opdage ham.

Hvor er Gud? Han er her, men du, du er der ikke! Det er ikke Gud, der er fraværende, men du, du er ikke til stede.

Når man overvejer, hvad det egentlig er, man bliver dømt på ifølge dagens tekst, er det forbløffende at konstatere, at såvel fårene som bukkene står uforstående over for dommen: »Hvornår så vi dig sulten, tørstig, syg, nøgen«, spørger både de frelste og de fordømte. Begge parter har åbenbart troet, at det var andre ting, man skulle aflægge regnskab for på Dommens dag. Kongen siger ikke: »Du har deltaget i eukaristien hver eneste dag i dit liv, derfor skal du arve det rige, som er beredt dig fra verdens grundvold blev lagt«.

Sådan bliver det ikke sagt - af gode grunde. Alt for mange troende har den opfattelse, at eukaristien er en sakral ritus, som er sit eget mål. Skulle Kristus virkelig have givet os et sakramente, som er et mål i sig selv - en enklave, adskilt fra menneskets liv i øvrigt?

Sagen er jo den, at vi skal være eukaristi for hinanden, så ingen i vor nærhed skal være sultne eller tørstige.

En jødisk rabbi spurgte sine disciple, hvordan man kunne se, at det er morgen. Alle kom med forskellige svar. Én mente, at når man kunne skelne en hund fra et får; »Nej«, sagde rabbien. En anden mente, at når man kunne skelne en cypres fra et palmetræ; en tredje sagde, at man kunne rette sig efter morgenstjernen, men rabbien sagde: »Nej«. Og da ingen havde mere at bidrage med, sagde han: »Når du ser din medbroders træk i en fremmeds ansigt, så er det morgen«. Med andre ord: Skal verden forandres - skal mørket vige for lyset, så sker det ene og alene ved, at vi ser vor broders, ser Kristi træk i ethvert fremmed ansigt. Først da bliver det morgen for menneskeheden.

Amen.

Caritas Danmark hjælper Polen

Alle har hørt om de massive oversvømmelser, der har ramt Polen og Tjekkiet i juli og august måned, og Caritas Danmark har netop fået en bevilling på 400.000 kr. fra Udenrigsministeriet til nødhjælpsarbejde i Polen.

I samarbejde med Caritas Polen - samt naturligvis Udenrigsministeriet - er det blevet bestemt, at pengene skal bruges i kommunen Nowy Sól, hvor den danske Beredskabsstyrelse også er aktiv. Caritas Danmark vil først og fremmest hjælpe familier med mange børn, gamle og landmænd, og pengene skal gå til indkøb af mad, medicin, rengøringsmidler og dyrefoder. 400.000 kr. rækker imidlertid ikke så langt, og Caritas Danmark vil derfor opfordre alle til at støtte det fortsatte hjælpearbejde med bidrag på gironummer 404-3979 mærket Polen.

Caritas Danmark starter indsamling til Nordkorea

I april 1997 besøgte Anne Lise Timmermann, generalsekretær for Caritas Danmark, Nordkorea i forbindelse med et fødevareprogram finansieret af det danske udenrigsministerium og konstaterede med egne øjne, hvor slemt det står til i det hungerramte land.

Under opholdet besøgtes børnehaver og skoler i forskellige af de ramte provinser. Flere af børnene bar tydeligt præg af næsten to års mangel på tilstrækkelig og ernæringsrigtig mad - nogle af børnene kunne dårligt stå op. Lærerne var fortvivlede over ikke at have noget mad at give dem.

Oversvømmelser

Årsagen til den nuværende desperate situation i Nordkorea er de alvorlige oversvømmelser landet blev udsat for i 1995 og 1996, som ødelagde en stor del af landets rismarker med en betydelig reduktion i høsten til følge. Resultatet har været, at nordkoreanerne har måttet begrænse den daglige ration af mad til befolkningen til 50-100 gram pr. dag. Ydermere måtte mere end halvdelen af husdyrholdene slagtes pga. mangel på foder.

Caritas Danmark har derfor søgt EU om, at noget af det kød, der ligger på overskudslagrene i EU bliver forarbejdet til konserves og transporteret til Nordkorea hurtigst muligt. Maden skal distribueres til skolebørn og de ældre i seks af de ramte provinser. Caritas Danmark har fået skriftligt tilsagn fra de nordkoreanske myndigheder om, at en Caritas Danmark delegation må rejse ind i landet for at kontrollere, at den mad som Caritas Danmark tilvejebringer, faktisk kommer ud til de skolebørn og gamle, som hjælpen er bestemt for.

Men der er brug for meget mere. Derfor har Caritas Danmark, der yder hjælp uden hensyn til race, nationalitet, religion eller politisk tilhørsforhold, startet en landsindsamling til fordel for de nordkoreanske børn og ældre og opfordrer Danmarks befolkning til at indbetale bidrag til Nordkoreas børn og gamle på giro 404 - 3979.

Forsoning
- Guds gave og kilde til nyt liv

Anette Messerschmidt deltog som 'græsrod' fra Pax Christi Danmark med særligt henblik på at informere om Oikos-tanken og en mere retfærdig fordeling af vore økonomiske ressourcer. *Fotos: Knud Kluge.*

Den, som går ind for retfærdighed, fred, bevarelse af skaberværket og for forsoning, må fremover tænke i nye politiske baner og nye handlingsmønstre. Det var det klare signal fra »Den *Anden europæiske økumeniske Forsamling*«, der fandt sted i Graz i slutningen af juni. Mødet havde »Forsoning - Guds gave og kilde til nyt liv« som tema. Den første forsamling fandt sted i Basel i 1989 over emnet »Fred med retfærdighed for hele skabningen«.

700 delegerede fra 160 kirker og bispekonferencer tog del i den officielle del af arrangementet, medens 10.000 kristne fra hele Europa udgjorde de såkaldte græsrødder. Der var i de seks dage mødet varede levende meningsudveksling mellem delegerede og græsrødder; man havde bevidst samlet det officielle og det uofficielle på et sted, hvor alle havde adgang. Der var også mulighed for at deltage i nogle af de mange arrangementer omkring temaet »forsoning«, som blev afholdt forskellige steder i Graz.

Selv om topmødet mellem pave *Johannes Paul II* og patriarkerne *Bartholomaios* og *Alexei II* gik i vasken umiddelbart forinden og bevirkede stor forvirring og usikkerhed, enedes de 700 delegerede med overvældende flertal om tre dokumenter: *Budskabet* fra Graz, *Basisteksten* og *Handlingsanbefalinger.*

I budskabet opfordres de politiske beslutningstagere til »i året 2000 - i det bibelske jubelårs ånd - at slette de fattigste landes ubetalbare gæld, og samtidig sikre, at først og fremmest den jævne befolkning får gavn af denne beslutning.«

I budskabet ligger der også en klar erkendelse fra de kristne kirkers side, om at kirkernes »adskillelser og fjendskaber stadigvæk fremkalder konflikter og er en alvorlig hindring for at kunne synliggøre forsoningens gave.« Derfor beder vi om Guds tilgivelse og udtrykker vor anger over for dem, som har lidt på grund af os, siges det.

Det blev vedtaget med 563 stemmer ud af 592. Trods det overvældende flertal, må det give stof til eftertanke, at 108 stemmeafgivere ikke gav sig til kende under afstemningen. Det samme billede dannedes ved to lignende afstemninger.

Forud var gået nogle dage med taler, nogle ekstremt lange, så de delegerede fik ikke meget tid til egentlig debat.

Blandt talerne var den 77-årige *Chiara Lubich*, stifter af den økumeniske og katolske focolare-bevægelse. Hun så gerne, at der blev udformet en særlig forsoningspiritualitet.

Generalsekretæren for det Sydafrikanske kirkeråd, dr. *Brigalia Bam* udtalte, at Afrika var på vej ind i et nyt årtusinde »langt mere koloniseret end det var ved århundreders begyndelse.« En ny form for imperialisme var trådt i stedet for den gamle, sagde hun. Gælden til den vestlige verden er en tung byrde at bære. Hun satte spørgmålsstegn ved forsoningens betydning i en tid, der kendetegnes af verdensomspændende økonomisk apartheid. Hun medbragte en appel fra afrikanske kristne til Europa: Afrika har brug for, at al handel foregår på retfærdige og rimelige vilkår.

Deltagerne

Østeuropa kom til alles overraskelse til Graz med 3.655 deltagere, hvoraf mange var ortodokse, som prægede »bybilledet« i messehal-området. Rumænien kom med den største delegation på 1216 deltagere. Tyskland var dog størst med 1231 deltagere. Fra Norden sendte Sverige 169, Danmark 99, Finland 60, Norge 32 og Island 3 personer. Der deltog adskillige katolikker fra Norden. De nordiske katolske biskopper havde besluttet at medvirke med en delegation på 10 personer.

Kvinderne var i overtal på konferencen med godt 5000 delegerede, hvor mændene udgjorde knap 4.400.

Mindst 4.500 af deltagerne var katolikker, 1.900 protestanter og knap 1.000 ortodokse. Der manglede information om religiøst tilhørsforhold på 2.500.

Mødet begyndte med en festlig gudstjeneste midt i Graz og den sluttede ligeledes med gudstjeneste i bagende solskin med 10.000 begejstrede deltagere. Den begejstring mange savnede i de seks mødedage, blev indfriet ved denne afslutningsgudstjeneste, hvor der

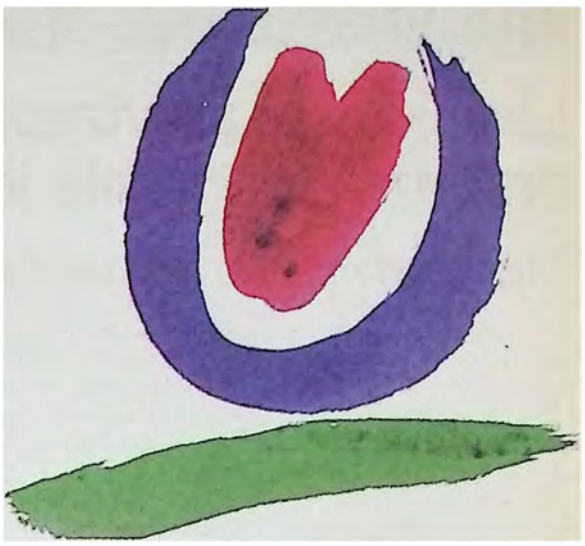

spontant blev sunget og danset.

Nogle af Europas mest prominente kirkeledere deltog i mødet: den russiske patriark *Alexei II*, den armenske patriark *Karekin* I, ærkebiskoppen af Canterbury *George Carey*, kardinal *Edward Cassidy*, præsident for Enhedssekretariatet. Andre kendte ansigter deltog heriblandt kardinalerne *Carlo Maria Martini* og *Franz König*, *Chiara Lubich*, *broder Roger* fra Taizé, kardinal *Vlk*. Og fra Norden deltog biskopperne *Paul Verschuren* (Helsinki) og hjælpebiskop *William Kenney* fra Sverige.

Fra dansk katolsk side var *Nik Bredholt* og *Anton Dekkers* S. J. sendt som delegerede af biskop *Czeslaw Kozon*. Herudover var en del unge fra forskellige dele af landet mødt op. Fra Folkekirken deltog bl. a. biskop *Hans Jacob Joensen* fra Færøerne, europasekretær i Folkekirkens Nødhjælp *Jørgen Thomsen*.

Græsrødderne

»Den anden økumeniske Forsamling« var mere end blot officielle møder. I messehallerne var der foruden plenum, hvor de delegerede holdt deres møder, Den økumeniske Landsby, et såkaldt 'Agora', hvor hundredvis af foreninger, kirkegrupper, hjælpeorganisationer, officielle og uofficielle fredsbevægelser informerede om deres arbejde. Der var desuden pressecenter, boghandler, informationskontor, posthus.

Over for hallerne kunne man hver morgen og aften deltage i økumeniske gudstjenester i et stort telt, hvor også Chiara Lubich ved et arrangement fyldte teltet. I byen Graz var der også mulighed for økumeniske gudstjenester under forskellige former; desuden kunne man gå til koncerter, kunstudstillinger, musicals, forskellige kulturtræf, workshops m.v. Herudover var der ungdomsbyen og specielle arrangementer for børnene.

Programmet for denne økumeniske forsamling blev udførligt beskrevet i en bog på 256 sider.

Den økumeniske landsby var noget særligt, idet den på en måde udgjorde et centrum for kirkedagene. Mere end 100 grupper udstillede, informerede, uddelte prospekter, solgte varer, optrådte m.v. Foruden Caritas, Pax Christi, Kirche in Not sås Kirche von Unten. Der var en »grædemur«, hvor man kunne skrive sine bekymringer, håb eller bønner for fremtiden.

Hver dag var der mulighed for at høre paneldiskussioner om f. eks. kvindesag, racisme, konflikterne i Nordirland, Mellemøsten eller Bosnien.

Europa var med alle sine problemstillinger og forhåbninger samlet i miniformat i denne østrigske by, hvor øst og vest mødtes til en forhåbentlig ny begyndelse, hvor forsoningen er et afgørende skridt i den rigtige retning.

Arrangørerne

Consilium Conferentiarum Episcorum Europae (CCEE) er en sammenslutning af de europæiske bispekonferencer, der har til formål at fremme det kollegiale samarbejde. Hidtil har man behandlet en række problemer af fælles interesse, bl.a. katekese, turisme, social kommunikation, migration, økumeni, menneskerettigheder m.v.
Konferenz Europäischer Kirchen (KEK) er den regionale økumeniske organisation for Europas ortodokse, anglikanske, gammelkatolske og protestantiske kirker. Organisationen er en af 8 økumeniske sammenslutninger. KEK omfatter 123 medlemskirker.

Jørgen Thomsen (t.v.), delegeret fra Folkekirken i samtale med *Nik Bredholt*, dansk katolsk delegeret.

Den anden økumeniske Forsamling

Lad ikke et sølvtæppe erstatte det gamle jerntæppe

- siger den russiske patriark Alexei II

»Den anden økumeniske Forsamling« fik en smuk symbolsk indledning, idet de to formænd fra »Den første økumensike Forsamling« i Basel kardinal *Carlo Maria Martini* og patriark *Alexei II* åbnede møde i Graz med nogle inspirerende taler.

Kardinal *Carlo Maria Martini* mindedes mødet i Basel, der gav håb og inspiration og viste nødvendigheden af en forsoning, som er en del af den tro, vi sammen bekender, sagde kardinalen.

Nogle få måneder efter mødet i Basel skete der voldsomme ændringer i Europa, og man kan nu konstatere, at der er ved at blande sig en vis skuffelse i den oprindelige glæde og det nye håb.

Kardinalen fremhævede, at to store blokke i 1989 ganske vist blev opløst, men at der i dag var ved at opstå endnu større blokke. På den ene side var der en blok med et stærkt økonomisk system, sikre forsvars og hjælpesystemer samt demokratisk ledelse. På den anden side fandt man svage økonomiske systemer, risiko for militær indgriben, ingen hjælpesystemer og oplagte muligheder for forskellige autoritære ledelsesformer. Alt dette understregede behovet for et Europa, der higede efter forsoning, og denne forsoning er en opgave for Guds folk i Europa.

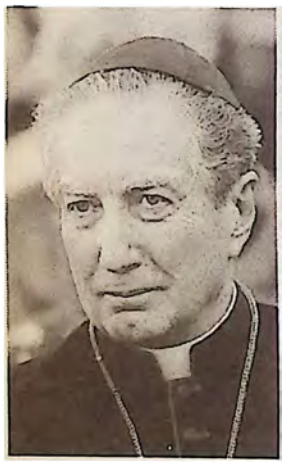

Kardinal Martini.

Forsoning er kilde til nyt liv, og den må og skal effektueres her på jorden. Mødet må derfor hjælpe os at opdage og på forskellige måder formulere de moralske forpligtelser, som både omfatter en historisk kristen forsoning, og giver solidt håb til sociale relationer. Vi er kaldede til at blive ét folk, og hver enkelt af os har behov for at føle sig som del af Guds folk.

Kirkerne har en økumenisk forpligtelse

Kirkerne har missionsopgave og dermed også en økumenisk forpligtelse, sagde Martini videre. Kirkerne må ydmygt bekende de synder, der fortsat forårsager adskillelse, og kirkerne må bede om Guds hjælp og om enhedens nåde.

Han mindede om pave *Johannes Pauls IIs* tale i Polen i maj 1997: 'Europa har behov for at vi alle forenes omkring korset og evangeliet' og han tilføjede: 'Vore kirker og kirkelige kommuniteter har behov for forsoning. Kan vi blive forsonet med Kristus uden at blive forsonede med hinanden? Kan vi troværdigt vidne om Kristus uden at være forsonede indbyrdes? Kan vi blive forsonede indbyrdes uden gensidig at tilgive hinanden?'

Afslutningsvis udtalte kardinalen: Lad os være vis på, at der under dette møde kan fødes noget nyt og smukt....Lad os ønske for hinanden, at mødet vil blive en erfaring om Helligånden og en milepæl på vor økumeniske vej, så det sætter os i stand til og forpligter os til at leve vor »diakoni« for Europa og verden.

Den russiske patrtiark *Alexei II* advarede skarpt i sin åbningstale imod at lade et »sølvtæppe« - en deling forårsaget af økonomiske problemer - erstatte det gamle jerntæppe.

Der er opstået nye former for splittelse i stedet for for de gamle, sagde patriarken. Mens Vesteuropa samles, er Østeuropa ved at falde fra hinanden. Den økonomiske kløft mellem landene i øst og vest bliver stadig større og dybere. »Der er en alvorlig fare for, at et 'sølvtæppe træder i stedet for det gamle jerntæppe; det vil ikke alene skille stater fra hinanden, men vil også splitte de enkle stater.« Han påpegede, at de gamle regimer satte grænser for borgelig frihed ved administrative metoder; i dag ses de samme begrænsninger som følge af økonomiske forhold, sagde han.

Alexei II's gav udtryk for, at enhver europæisk kristen er forpligtet til at modarbejde splittelse og uret og til at aflægge vidnesbyrd om, at vi må og skal bygge et Europa uden skranker og skærende kontraster.

Han rettede desuden et skarpt angreb på proselytmageri: mange kirker har de seneste seks år oplevet massivt proselytmageri blandt missionærer, som var kommet væltende ind udefra. Han påpegede, at dette var gået hårdt ud over ortodoksien, hvorfor mange forbandt økumeni med noget farligt og helt igennem uacceptabelt. Han betegnede det derfor som en udfordring både for de europæiske kirker og for kirkerne uden for Europas grænser, som var involveret i denne invasion.

Fra åbningen af »Den anden økumeniske Forsamling« i Graz.

Der var en ualmindelig hjertelig og glad atmosfære ved afslutningsgudstjenesten. *Fotos: Knud Kl*

Pave Johannes Paul II:

Tiden er inde til forsoi

Pave *Johannes Paul II* sendte et budskab til de »brødre og søstre fra de kristne kirker og kirkelige fællesskaber i Europa, som er kommet sammen i Guds navn og i forsoningens ånd«. Tiden er inde til forsoning som »Guds gave og kilde til nyt liv«, udtaler han.

Paulus minder os om, at forsoningen er Guds værk, og den er grundlaget for enhver forsoning mellem kirker og mennesker, fortsætter paven og påpeger, at der er en nøje sammenhæng mellem forsoning med Gud og forsoning med andre mennesker; forsoning med andre er en forudsætning for, at Herren vil tage imod menneskets lovprisning.

Johannes Paul II glæder sig over, at kontakten mellem kristne har ført til en endnu større indsats i enhedens tjeneste, idet man er blevet opmærksom på det, som vi i fællesskab tror på. Frugten af denne dialog, som allerede er ført udgør en bærende kraft i den forsamling af kristne, som er her til stede, konstaterer han. Vi er kaldede til at stille os i forsoningens tjeneste og arbejde for den i alle aspekter. Det gør ikke kristne troværdige, hvis vi

Forsoning er noget særligt fo

I Graz kunne man få stakkevis af godt kristent materiale om bl.a. Nedenfor gengives nogle tanker fra et studiehæfte udgivet af Jus

For kristne dækker udtrykket »forsoning« over noget særligt - noget, man får i tilgift; noget, som stikker dybt. Det er en funktion af den kristne overbevisning. Det vækker håb, det vækker ansvarsfølelse, og det indebærer en forpligtelse til at holde ud.

Håb

Enhver menneskelig ufuldkommenhed, al synd og skyld, ja, selv den form for synd, som er blevet til en institution, har mistet sin kraft, fordi Jesus Kristus frelste os *med vilje* - fordi han var lydig, også da det gjaldt korset. Derfor kan alt, hvad der ikke er fuldkomment, vendes til noget godt, idet menneskene tager skridt til forsoning.

Vi er allerede forsonet med Gud og har mulighed for at forsone os med hinanden.

Ansvarlighed

I kraft af det, som Jesus Kristus har gjort, er vi, som bærer hans navn, i særlig grad villige til at arbejde i forsoningens tjeneste.

Guds forsonen os med sig selv forudsætter, at vi er villige til at lade os forsone med de medmennesker, som har gjort sig skyldige imod os. På samme måde kan vi ikke blive forsonet med Gud, hvis vi vender ryggen til tidligere tiders ofre - historiens ofre, som vi ikke har forsonet os med.

Men dette, at forsoning mennesker imellem har at gøre med forholdet mellem Gud og mennesker, gør den menneskelige dimension til noget særligt, noget dybere.

Udholdenhed

Vilje til forsoning betyder, at man ikke skal vente på, at den anden tager det første skridt, men *med vilje* være den, der gør det først. Det er overvejende sandsynligt, at den skyldige part vil ændre kurs, når han eller hun ser, at offeret er

ig

forkynder et budskab om forsoning, samtidig med, at vi opretholder splittelsen.

Når det gælder økumene, har Europa et ganske særlig ansvar. Det er i Europa, at de store skel mellem øst og vest er opstået; men det er også i Europa, at seriøse bestræbelser på at forsone de kristne og opnå fuld og synlig enhed har fundet sted.

Paven kommer også ind på de nye problemer efter kommunismens sammenbrud. Kristne har et særligt ansvar over for de problemer og spændinger, der er opstået. I et Europa, som ikke er delt bare i økonomisk henseende, men også politisk og socialt, kan kristne fra øst og vest i fællesskab give hver deres bidrag til den åndelige dimension.

kristne

et »Forsoning«. t Pax i Tyskland

villig til at tilgive. Det er lettere at bede om tilgivelse, når døren allerede er åben.

At være rede til forsoning er ikke ensbetydende med, at man ikke behøver at gøre skaden god igen, eller at man ikke skal have den straf, som man har fortjent. Men straffens helbredende virkning er kun til stede i sådanne situationer, hvor man kan regne med, at den (moralske) skyld forlades.

Vi skal være utrættelige i vores stræben efter forsoning. Selv om vi oplever skuffelser og nederlag, selv om vi render ind i nye vanskeligheder, må det ikke få lov til at slå os ud; det må ikke hindre os i at tage yderligere skridt i retning af forsoning.

Vi vil altid være afhængige af Guds tilgivelse; derfor skal vi holde ud på forsoningens vej og vandre i lyset af hans utrættelige barmhjertighed.

Ordet »forsoning« hører både frelseshistorien og eskatologien til. Ved Jesu Kristi død og opstandelse er al skabningen blevet forsonet med Gud. Men dette skal være skjult og ufuldkomment indtil tidernes ende, indtil vi ser den ny himmel og den ny jord.

Hvert skridt, som vi går ad forsoningens vej, fører os et skridt nærmere denne apokalyptiske virkelighed.

Dokumentet fra Graz

Det vakte skuffelse hos mange, at grundteksten eller det egentlige dokumentet fra det økumenske møde blev reduceret fra at være forpligtende for kirkerne til 'blot' at være et arbejdspapir, som kirkerne kan tage med hjem og arbejde videre med. Præsidenten for KEK, pastor John Arnold mente på ledelsens vegne, at det var nødvendigt for at få forsamlingens godkendelse. Af 490 delegerede, der var til stede, stemte 454 for og fem imod, mens 31 undlod at stemme.

Teksten tager tråden op fra det første økumeniske møde i Basel i 1989: »Hvem havde dengang, for otte år siden, turdet håbe på, at vi skulle mødes igen i et Europa, som havde undergået så gennemgribende forandringer?« Ifølge teksten er det »Guds godhed«, der fører menneskene frem til at gøre bod og forsone sig, og den opfordrer til, at man »tager til sig, hvad apostlen Paulus siger: Lad jer forsone med Gud«.

I teksten tales der om en dimension af det onde, som »forfølger« de kristne i Europa »endnu den dag i dag«, og der peges på mørke afsnit af historien: Kirkens splittelse, jødeforfølgelse og antisemitisme, undertrykkelse af kvinder, europæiske folks gøren krav på at være mere værd end andre folk og endelig den almindelige afstumpethed over for forfølgelse i stater, som Europa ikke har økonomisk interesse i. Der peges på minoriteter, som ringeagtes - eksempelvis Roma- og Sintifolket, »hvis bitre historie om, at de har været forhadt og set ned på, er en beskæmmende virkelighed i hele Europa«. Der peges også på afrikanske og asiatiske immigranters situation og på, at man ikke har været tilstrækkeligt opmærksom på de kristnes lidelser i de engang kommunistiske lande.

Teksten nævner, at man tidligere har brugt udtrykket »forsoning« som en floskel, der tjente til at tilsløre eller bortforklare uretfærdigheder, som burde være bragt frem i lyset. Den, der har gjort uret, har ikke krav på forsoning, lige som man ikke må forvente, at den skadelidte automatisk er rede til at tilgive, hedder det.

At være kristen vil sige, at man må lære at være barmhjertig, hedder det i grundteksten; det skal først og fremmest læres i familien. Ifølge dokumentet kan man 'aflæse' et samfunds menneskelighed på den værdighed, som bliver ældre mennesker til del, den beskyttelse, som de svage kan regne med, og børnenes - herunder de ufødtes - ret til at leve. At slå fast, at livet er ukrænkeligt, og at holde på dets værdighed, betegnes som en stor udfordring for kirkerne.

De kristne skylder verden at holde forsoningen i hævd både inden for de enkelte kirker og de forskellige kirker imellem, hedder det. Dertil hører, at man taler åbent om de ting, som sætter skel, med henblik på at blive mindre forbeholden og mindre mistroisk over for hinanden.

De delegerede ved den økumeniske forsamling opfordrer til, at man viser respekt for anderledes troende. Kirkerne må gøre en aktiv indsats for at nedbryde de fjendebilleder, som er gået i arv fra tidligere generationer, hedder det; de må ikke affinde sig med, at forskellige religiøse tilhørsforhold bliver brugt til at retfærdiggøre krigshandlinger. Når kirkerne konfronteres med folk, som er af den opfattelse, at sammenstød ikke kan undgås, skal de bestræbe sig på at fremme tolerance og samarbejde; i denne sammenhæng nævnes i særlig grad islam, fordi der står århundreders fjendskab mellem de kristne og muslimerne.

Der tales om forsoning på flere områder; det gælder både økonomi, politik, miljø, globalt ansvar og accept af døden. Der er brug for økonomiske systemer, som sigter på at beskytte de svage i hele verden, hedder det: »Vi er ude efter systemer, som fremmer kreativiteten - ikke med henblik på profit, men for at opnå solidaritet og for at sociale problemer kan løses i et samarbejde mellem staten og borgernes initiativer. At gøre Europa til en fæstning, som smækker skodderne i og ikke ser nøden i andre dele af verden, vil hverken være gavnligt eller hensigtsmæssigt.« Med disse ord argumenteres der for retfærdighed også ud over Europas grænser. Desuden nævnes som konsekvenser af forsoningen, at man giver afkald på egen vinding og på overforbrug.

På det politiske plan går forsamlingen ind for sikkerhedsmodeller, som omfatter hele Europa. Der advares imod et sikkerhedstomrum de steder i Europa, hvor gamle spændinger kan dukke op igen. Det understreges, at det hverken er nødvendigt eller rigtigt at gribe til vold *nogen* steder i Europa.

I et kapitel for sig omtales de konsekvenser, som forsoningen har på økologiens område. Det understreges, at alle levende væsener har ret til at være her og til at bevare hver deres genetiske egenart uskadt. Endelig omtales nødvendigheden af, at man på verdensplan bærer byrderne i fællesskab; her kommer blandt andet eftergivelse af gæld ind i billedet.

Dokumentet slutter med, at man må forsone sig med sine egne begrænsninger og med den tanke, at man engang skal dø, for at man kan »modstå fristelsen til at blive indbildsk og tro, at man er almægtig«. Opmærksomheden henledes på, at mange kirker har et sakramente, som rummer forsoning og bod, og der lægges vægt på nødvendigheden af, at man dyrker sin tro ved at gå i kirke: »Det, vi fejrer i eukaristien, er at vi har fået del i Forsonerens værk, den Forsoner, som gav sit liv, for at vi kunne blive helbredt ved Hans sår. Søndagen betegnes som »mere end bare en fridag«, fordi den helliges ved gudstjenesten. Dermed menes det at være godtgjort, at vi mennesker »ikke er herre over tiden, men må finde vores plads i den«.

Opfordring til handling

Deltagerne i det økumeniske møde i Graz udarbejdede til hver af mødets tema'er nogle opfordringer til de deltagende kirkesamfund, der ved afstemningen blev vedtaget med overvældende flertal.

Længsel efter kirkernes synlige enhed

Man opfordrer kirkerne til at koordinere festlighederne i anledning af år 2000, at arbejde på, at påsken fra årtusindskiftet fejres på samme tidspunkt, at dåben bliver officielt anerkendt alle kristne kirker imellem. Desuden opfordres til at udarbejde et fælles dokument om grundlæggende økumeniske pligter og rettigheder til brug for et efterfølgende arbejde.

Endelig opfordres kirkerne til at fremme uddannelsen og opdragelsen til en økumenisk kultur ved f. eks. fælles bibelstudier, fælles syn på historien og ved at benytte enhver lejlighed til at lære af hinanden.

Dialog med andre religioner og kulturer

Man opfordrer til at kirkerne bidrager til at værne om religionsfrihed og menneskerettigheder og at dyrke den interreligiøse dialog. Specielt opfordres kirkerne til at indføre en 'dialogens dag' med jødedommen og til at mødes med den levende jødiske tro.

Indsats for social retfærdighed

Man opfordrer til, at kirkerne iværksætter løbende konsultationer om økonomiske og sociale spørgsmål, og at arbejde for en retfærdig og menneskelig migrationspolitik. Ligeledes opfordres til med alle midler at bekæmpe diskrimination af kvinder og finde veje, hvorpå der ydes kvinder større retfærdighed. Endelig opfordres til at intensivere foranstaltningerne til at beskytte og understøtte familien og tage hensyn til unge og gamles særlige situation.

Engagement for forsoning mellem folk og nationer

Kirkerne opfordres til intensivt at tage del i debatten om Europas politiske udvikling og skabe nye instrumenter for fælles handling. Man beder kirkerne om at overtage en aktiv og vedvarende rolle i en fredelig omformning af konflikter og i freds- og forsoningsprocesser, og den kirkelige sammenslutning (KEK) og bispekonferencerne (CCEE) opfordres til at fremme udveksling af erfaringer i freds- og forsoningsprocesser og til at oprette en permanent kommission for konfliktanalyse og konfliktbearbejdelse.

Økologisk ansvarlighed

KEK og CCEE opfordres til at betragte bevarelsen af skaberværket som en del af det kirkelige liv, at fremme udviklingen af en livsstil, der er orienteret efter bæredygtighed og social retfærdighed, at tage del i bestræbelser, der stiler efter et bæredygtigt økonomisk liv, at skabe et netværk af ansvarshavende i miljøspørgsmål og at støtte Agenda 21-processen.

Slet de fattigste landes gæld

De europæiske kirker opfordres til i Jubelårets ånd at gå i spidsen for den bevægelse, som ønsker at slette de fattige landes ophobede gæld og at forny kravet til industrilandene om udviklingshjælp. Endelig opfordres kirkerne til at arbejde for en økumenisk opdragelse til forsoning mellem nord og syd og sikre en retfærdig fordeling af de kulturelle, åndelige og financielle ressourcer, som Gud har givet verden.

Topmødet der blev væk

Den russisk-ortodokse patriark beklagede, at han alligevel ikke kunne mødes med paven. Men hvad skete der i grunden?

Anton Dekkers S. J. var at finde blandt de 700 delegerede. *Fotos Knud Kluge.*

Kommentar fra en dansk delegeret

Det var et varmt og hjerteligt økumenisk møde med tusinder af mennesker fra alle mulige kirkesamfund i Europa. Sådan karakteriserer *Anton Dekkers* S. J., dansk delegeret, det store økumeniske møde i Graz. De østeuropæiske deltagere har mødt kirken fra Vesteuropa, og der er sat en proces i gang, som man ikke bare uden videre kan lægge bag sig igen, siger Dekkers videre, der også beklager, at der ikke var samme eufori over mødet som i Basel i 1989.

Han fandt det glædeligt, at det officielle møde blev holdt sammen med det uofficielle. De delegerede blev tre eftermiddage sendt i såkaldte dialogfora, hvor bestemte emner blev drøftet med folk fra mange forskellige organisationer.

Anton Dekkers påpeger, at der med patriarkernes skarpe udtalelser om Vesten blev markeret en spænding, der viser, at én af de store økumeniske opgaver bliver en tilnærmelse mellem de forskellige kirkelige standpunkter. Det er ikke blot et spørgsmål om proselytmageri, men også indholdsmæssige spørgsmål som kvindens plads i kirken, kirkernes stillingtagen til samfundsspørgsmål, det sociale og retfærdighed, siger han.

Det glædede Dekkers meget, at formuleringen om eftergivelse af de fattigste landes gæld i jubelåret kom med i teksterne.

Vi må nu gøre os tanker om, hvordan vi lader budskaberne fra Graz komme ud til menighederne og i organisationerne. Pax Christ og Justitia et Pax har allerede reserveret en weekend, hvor hver menighed opfordres til at sende en repræsentant. Nu drejer det sig om at bevidstgøre.

Det ventede topmøde mellem pave *Johannes Paul II*, patriarken af Konstantinopel *Bartholomaios* og den russiske patriark *Alexei II* blev som bekendt ikke til noget.

Det tyske katolske nyhedsagentur *KNA* giver denne vurdering af forløbet:

Det var anden gang i løbet af forholdsvis kort tid, at et møde mellem pave *Johannes Paul II* og patriark *Alexij II* gik i vasken. Sidste år skulle de mødes i benediktinerklostret Pannonhalma i forbindelse med pavens besøg i Ungarn.

Bartholomaios var den første, der meldte afbud. Han ville ikke deltage i en diskussion, hvor det drejede sig om magtpositioner, sagde han. Og så var det anden gang inden for et par uger, at den økumeniske bevægelse var stødt på grund. Kort tid forinden havde den georgisk-ortodokse kirke nemlig meldt sig ud af Kirkernes Verdensråd og af KEK, de europæiske kirkers konference.

I løbet af bare fire dage

Så sent som den 6. juni bekræftede patriarkatet Moskva, at man var i gang med at forberede mødet mellem Alexij og Johannes Paul II. Den hellige Synode trådte sammen fire dage senere og besluttede sig enstemmigt for en aflysning. Det er rimeligt at gå ud fra, at synoden indtil da havde være indforstået med, at mødet skulle finde sted. Beslutningen om at aflyse blev offentliggjort den 11. juni; samme dag skrev Alexij et brev til paven og beklagede, at deres møde ikke

Pave Johannes Paul II. *Arkiv.*

Patriark Bartholomaios. *Foto KNA.*

Patriark Alexei II kom til Graz. Foto Knud Kluge.

blev til noget. Den 12. juni kunne Vatikanets talsmand, *Joaquin Navarro-Valls*, bekendtgøre indholdet af patriarkens brev i Rom.

Heraf kan man konkludere, at der mellem den 6. og den 10. juni må være opstået en ny situation, som gjorde det absolut nødvendigt at indkalde synoden.

Uro i Georgien

Den hellige Synode består af 12 metropolitter og ærkebiskopper; den er en ledende instans, som forbinder de lokale konciler bestående af både præster og lægfolk. Synoden mødes ikke regelmæssigt, men indkaldes efter behov.

Det er ikke klart, hvorfor synoden blev indkaldt og mødet mellem Alexij og paven aflyst. I en officiel udtalelse fastholder de ortodokse mere end syv år gamle bebrejdelser, som repræsentanter for de to kirker forhandlede om i Bari i det sydlige Italien så sent som i maj. Disse forhandlinger førte formentlig ikke til noget resultat - men det var man klar over, da man begyndte at forberede mødet mellem de to kirkeledere.

Det er langt mere sandsynligt, at synodens beslutning hænger sammen med, hvad der omtrent samtidig forlød fra Tbilisi, hovedstaden i Georgien: at dele af den georgiske kirke ville afbryde de eukaristiske forbindelser til katolikos-patriark *Ilja II*, hvis han ikke trådte ud af kirkernes Verdensråd.

Antiøkumeniske tendenser

Alexij befandt sig i en lignende - omend ikke helt så farlig - situation i 1992, efter at han havde holdt et foredrag i New York og i en gruppe rabbinéres nærvær givet udtryk for imødekommenhed over for jødedommen. Dengang forlangte 'højrefløjen' inden for den russisk-ortodokse kirke, at han skulle træde tilbage.

I de mellemliggende år er situationen spidset til; ekstremismen er blevet meget mere udbredt og meget mere udfarende. Det ortodokse bogmarked er ved at drukne i antisemitisk, antikatolsk og antiøkumenisk litteratur. I marts fik en højtstående delegation fra den tyske, evangelisk-lutherske kirke ikke lov til at deltage i en ortodoks gudstjeneste - fordi man var bange for, at de troende ville lave ballade.

I så sprængfarlig en situation må Moskva have betragtet begivenhederne i Georgien som en advarsel. Det er tænkeligt, at indflydelsesrige præster har ladet patriarkatet Moskva forstå, at de ville forlange Alexijs tilbagetræden, såfremt han mødtes med paven - den dér romerske pave, der netop i de dage rejste Polen tyndt og høstede det ene bifald efter det andet.

En ny kirkesplittelse?

Både Alexij og synoden er presset. Eksperter skønner, at omkring 40% af det russisk-ortodokse episkopat er antiøkumenisk indstillet. Det kan ikke udelukkes, at en ny kirkesplittelse er undervejs. Det vil være en katastrofe for patriarkatet Moskva, som har været splittet, siden eksilkirken rev sig løs i 1921 - for ikke at tale om tidligere tiders splittelser, som stadig består.

Den autokefale (d.v.s. uafhængige) ukrainske kirke har brudt med Moskva, i Estland er kirken splittet og i Moldavien vil de ortodokse hellere ind under det rumænske patriarkat.

Den nordiske Bispekonferences formand, biskop Paul Verschuren:

Vi har brug for et »Carta Ecumenica«

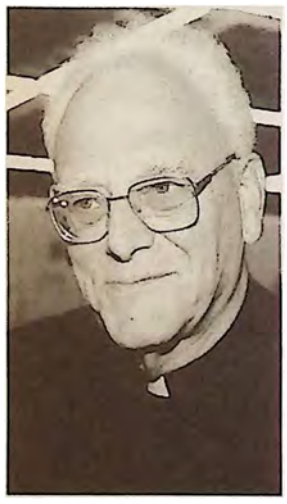

Den nordiske Bispekonferences formand, biskop *Paul Verschuren*, Helsinki var blandt arrangørerne. Han var positivt overrasket over fremmødet.

Jeg er overrasket over den store deltagelse til mødet her i Graz, der er kommet langt flere end vi egentlig havde regnet med, siger Den nordiske Bispekonferences formand, biskop *Paul Verschuren*, der var blandt arrangørerne, i en samtale med »katolsk orientering«. Han betonede, at især balancen mellem øst og vest var god.

Verschuren fremhævede især morgen- og aftengudstjenesterne, som han betragtede som selve grundlaget for mødet. Jeg havde ikke troet det var muligt at gennemføre dem, siger han.

Han syntes selv temaet var velvalgt, men yderst kompliceret, fordi det er svært at sætte den teologiske baggrund, det teologiske grundlag sammen med de moralske og sociale emner og derefter at få det til at hænge sammen. På den ene side siger vi, at forsoningen er Guds gave, og på den side siger vi, at vi skal gøre det og det. Det er svært at kombinere de to opfattelser. På sin vis har vi mistet forsoningen som Guds gave.

Kastede en skygge over mødet i Graz

Verschuren mente, at det aflyste topmøde kastede en skygge over arrangementet, og han beklagede, at de virkelige grunde ikke kom frem. På et spørgsmål om, om biskop Verschuren har problemer med den ortodokse kirke i Finland, svarer han at ærkebiskop *Johannes* - den ortodokse kirkes overhoved i Finland - er mere på Konstantinopels side, end på Moskvas, og han ved hvordan han skal holde sig fri af vanskeligheder som disse.

Jeg har en fornemmelse af, at vi er tilbøjelige til at glemme, at den katolske kirke anerkendte religionsfriheden ved det andet Vatikankoncil. Filosofisk og teologisk fandt kirken ud af, hvordan vi kunne anderkende religionsfriheden. Det har de ortodokse ikke fundet ud af endnu.

Verschuren føjer til, at de ortodokse traditionelt er »etablerede«, det er dem, der har den rette tro. Det er denne opfattelse, der bevirker, at man taler om proselytmageri og hermed blander den katolske kirke sammen med sekterne.

På et spørgsmål, om hvad vi gør, når mødet er forbi, svarer biskoppen: »Jeg har ikke de store forhåbninger med hensyn til selve sluterklæringen - teksten er god nok, men bør analyseres til bunds, før vi kan komme videre«.

Teksten med handlingsforslagene finder biskoppen mere interessant, og han håber i dem at kunne finde en række gode forslag, som er værd at arbejde videre med. Det, vi har brug for, er en slags *carta ecumenica*, som helt konkret beskriver, hvordan man bærer sig ad med med at fremme økumenen kirkerne imellem. Meget konkret. Det bør være forslag, man kan arbejde ud fra.

Vatikanets delegerede i Hongkong, kardinal Edward Idris Cassidy *Foto KNA.*

Rund økumenisk fødselsdag

Lutherske kristne stod for den første internationale begivenhed i Hongkong, efter at kronkolonien blev en del af Folkerepublikken

(KNA) - Tid og sted var valgt med omhu. Det var niende gang, at Luthersk Verdensforbund holdt plenarforsamling. Knap 400 delegerede og yderligere 800 observatører mødtes i Hongkong i dagene 8. til 16. juli. Det var den første store, internationale begivenhed, der fandt sted i den tidligere kronkoloni, som få dage forinden var vendt tilbage til Kina.

Mødet blev lagt netop dér for at styrke de lutherske kristnes position i Asien - og især i Kina. Professor *Ji Tai* fra Nanjing betegner det som en hjælp og en støtte for de små menigheder i Asien.

Undgik at provokere

Men hjælpen ville miste sin værdi, hvis den vakte opsigt på en sådan måde, at den provokerede myndighederne. Værtsfolkene, de Hongkong-kinesiske lutheranere, bad derfor de delegerede om at trække et resolutionsforslag tilbage, så mødet ikke skulle ende med en kritisk udtalelse om Folkerepublikken Kinas forhold til menneskerettighederne.

»Kaldet til at vidne i Kristus« var temaet for mødet, som varede i ni dage. Plenarforsamlingen, den højeste besluttende myndighed inden for Luthersk Verdensforbund, skulle vælge ny præsident. Der var overbevisende flertal for den 57-årige *Christian Krause*, der er biskop i den evangelisk-lutherske kirke i den tyske by Braunschweig. Den anden kandidat, inderen *Prasanna Kumari*, blev vicepræsident.

Verdensforbundets 50-års 'fødselsdag' var et andet af mødets højdepunkter. 49 kirker var repræsenteret, da det blev grundlagt i Lund den 1. juli 1947; i dag tæller det 122 og repræsenterer dermed omkring 56 af verdens 60 millioner lutheranere. Oprindelig kaldte man sig »en fri sammenslutning af kirker«. Siden 1990 har Luthersk Verdensforbund lagt vægt på, at det er et fællesskab af kirker, der bekender sig til den treenige Gud, at der er overensstemmelse mellem disse kirkers forkyndelse, og at de har både prædiken- og nadverfællesskab.

Fælleserklæring en vigtig milepæl

I Hongkong viste forbundet også sit økumeniske sindelag, ikke mindst over for den romersk-katolske kirke. De delegerede reagerede nærmest euforisk på kardinal *Edward Idris Cassidy*'s foredrag. Han mente, at de katolsk/lutherske relationer stod over for et gennembrud og begrundede sin optimisme med den »Fælleserklæring om retfærdiggørelseslæren«, som ventes underskrevet i 1998. Fælleserklæringen er blevet til i et samarbejde mellem Luthersk Verdensforbund og Det pavelige Råd til Fremme af de Kristnes Enhed.

Ingen vej tilbage

Økumenen er ikke nået til vejs ende, fordi man offentliggør et dokument, hvori katolikker og lutheranere i fællesskab bekender, at retfærdiggørelse sker i kraft af tro, sagde Cassidy. Han understregede nødvendigheden af fortsatte økumeniske bestræbelser på at få de sidste stridsspørgsmål afklaret.

Men selv om fælleserklæringen ikke betyder, at man er nået frem til prædiken- og nadverfællesskab, selv om enheden endnu ikke er en realitet, er det stadig denne enhed, man skal holde sig for øje og arbejde hen imod. Det fremgik af et budskab, som pave *Johannes Paul II* havde sendt til lutheranerne: »På økumenens vej er der ingen vej tilbage«, skrev han og opfordrede til, at man i stedet forsøgte at rydde de ting af vejen, som spændte ben for enheden.

Luthersk Verdensforbund har sat yderligere gang i den økumeniske bevægelse ved at tildele fælleserklæringen en central plads på mødet i Hongkong.

Apostelfyrsternes fest i Rom:

Ingen delegation fra Konstantinopel

Vatikanet (KNA) - Det spændte forhold mellem Rom og Konstantinopel var formentlig årsag til, at ingen officielle repræsentanter for det økumeniske patriarkat rejste til Rom for at deltage i fejringen af apostlene Peters og Paulus' fest den 29. juni. Ingen fra patriarkatet havde meldt deres ankomst, sagde Vatikanets pressetalsmand, *Joaquin Navarro-Valls*, to dage forinden og bekræftede derved de rygter, som verserede i Rom. Der forelå ingen udtalelse eller noget, der kunne motivere dette skridt, tilføjede han.

Velinformerede kilder i Rom formoder, at patriark *Bartholomaios I*'s beslutning om ikke at rejse skyldes forhandlingerne mellem Rom og Moskva, som forsøgte at få et møde i stand mellem pave *Johannes Paul II* og patriark *Alexij II*.

I 21 år har den økumeniske patriark af Konstantinopel sendt en delegation til Rom til apostelfyrstemes fest, lige som Vatikanet har sendt en delegation til Istanbul til apostlen Andreas' fest i det sene efterår. Denne tradition er et tegn på broderligt fællesskab.

Tysk jesuit ønsker retningslinjer for den indre kirkelige dialog

München (KNA) - Tidsskriftet »Stimmen der Zeit«, som udgives af jesuitterne i München, efterlyser retningslinjer for, hvordan man fører en frugtbar dialog inden for den katolske kirke. *Wolfgang Seibel*, der er både udgiver og chefredaktør, finder det beklageligt, at de forskellige kirkelige råd kun benyttes som rådgivere, mens det er indehaverne af kirkelige embeder, der tager beslutningerne.

Den dialog, som Det andet Vatikankoncil ønskede, opnås ikke, ved at alle snakker uforpligtende med hinanden, skriver Seibel. For ham er det vigtigere, at man søger sandheden og tager beslutningerne i fællesskab.

Retningslinier bør forpligte alle parter

Hvis det skal lykkes, er det nødvendigt, at der findes et sæt retningslinjer, som alle har pligt til at følge, hedder det. Der er ingen embeder, der bliver 'pillet ned'.eller overflødiggjort, understreger redaktøren; embederne skal integreres i et system, som er baseret på ret til at udtale sig og pligt til at lade sig rådgive. Hvis beslutningerne træffes på et bredt grundlag, bliver beslutningsprocesserne lettere, og det vil være lettere at acceptere de beslutninger, der er truffet, mener han.

Som det er i øjeblikket, er det helt op til dem, der beklæder de forskellige embeder, om en beslutning skal tages på baggrund af en dialog, fortsætter jesuitten. Så længe det forholder sig sådan, lyder det ikke særlig troværdigt, når nogen siger, at de er rede til at gå i dialog, slutter han.

Paven om katolsk/luthersk fælleserklæring:

Et nådens øjeblik - en økumenisk milepæl

Hongkong (KNA) - Pave *Johannes Paul II* betegnede det som »et nådens øjeblik«, da katolikker og lutheranere langt hen ad vejen var nået til enighed om nogle af de spørgsmål, som førte til reformationen. Derfor tillægger han den fælleserklæring om retfærdiggørelseslæren, som Luthersk Verdensforbund og Det pavelige Råd til fremme af de Kristnes Enhed har udarbejdet, overordentlig stor betydning.

»Med Guds nåde« må katolikker og lutheranere se at få de ting ryddet af vejen, som spænder ben for enheden, skrev han i sit budskab til Luthersk Verdensforbunds plenarforsamling, som blev holdt i Hongkong i sommer.

Fælleserklæringen ventes underskrevet i 1998. Pavens budskab blev læst af præsidenten for Det pavelige Råd til fremme af de Kristnes Enhed, kardinal *Edward Idris Cassidy*.

Luthersk Verdensforbund betegner sig selv som en verdensomspændende sammenslutning af kirker. Det er et ambitiøst projekt at ville være et fællesskab på verdensplan, understregede forbundets afgående præsident, *Gottfried Brakemeier*, ved åbningen af mødet; han nævnte også de kulturelle og sociale aspekter, som ligeledes har en stor betydning. Brakemeier betegnede det som et spørgsmål om menneskehedens overlevelse, om grupper og folkeslag også i praksis kunne finde ud af at leve side om side. Mennesker er nødt til i fællesskab at finde ud af, om vi skal trives eller gå til grunde, sagde han.

Forud for plenarforsamlingen havde lederen af overgangsregeringen, *Tung Chee-Kwa*, lovet fortsat religionsfrihed og sagt, at skoler, hospitaler og andre institutioner også i fremtiden ville kunne drives i kirkeligt regi. Ifølge Tung var de også garanteret fortsat pressefrihed.

Kardinal Etchegaray:

Vi skal kæmpe med de fattige

(KNA) - Kardinal *Roger Etchegaray*, der er formand for den pavelige Justitia et Pax-kommission, opfordrer kirkerne til i højere grad at beskæftige sig med problemet fattigdom i verden. »Vi skal kæmpe for de fattige og sammen med de fattige«, siger han. Kardinalen understreger, at alle forhold vedrørende menneskets værdighed skal tages i betragtning.

Kardinal Etchegaray. *Foto: Knud Kluge.*

Inden for den katolske kirke er Etchegaray kendt som manden, der kan håndtere en krise. Han gør opmærksom på, at kirken også stræber efter et mere intensivt samarbejde med internationale organisationer i kampen mod fattigdom og uoverkommelige gældsbyrder.

Apostelfyrsternes fest uden delegerede fra Konstantinopel:

Johannes Paul II i bøn for de kristnes enhed

Vatikanet (KNA) - Igen og igen opfordrer pave *Johannes Paul II* de kristne til at stræbe efter enhed. Selv brænder han for enheden, sagde han, da han i den traditionelle angelusbøn på Petersplads bad for det økumeniske møde i Graz. Han fulgte mødet i bøn. »I disse dage har vi bedt indtrængende om, at de kristnes enhed må blive til virkelighed«, sagde han, da mødet i Graz var forbi.

Samtidig med at mødet sluttede, fejrede paven apostlene Peters og Paulus' fest i Peterskirken i Rom. For første gang i en snes år var der ingen delegation fra Det økumeniske Patriarkat i Konstantinopel.

Spændinger

Under optakten til mødet i Graz var der opstået spændinger omkring et muligt møde mellem paven og patriarkerne *Alexij II* af Moskva og *Bartholomaios I* af Konstantinopel. Så meldte sidstnævnte afbud; han kom ikke til Graz. Med kort varsel meddelte nu også Alexij, at hans og pavens møde alligevel ikke blev til noget. Tilsyneladende var der et samtaleemne, som de to ikke kunne blive enige om: den katolske kirkes arbejde i det, der engang var Sovjetunionen, traditionelt de ortodokses område.

29 nye ærkebiskopper fik overrakt deres pallium under festmessen. Ni af dem residerer i Latinamerika, otte i Europa, fire i Afrika, fire i Nordamerika, tre i Asien og en enkelt i Australien.

Peters og Paulus' tro

I sin prædiken mindede paven om, at kirken ikke først og fremmest er en organisation i samfundet. Kirken er et fællesskab, som forener de mennesker, der deler apostlene Peters og Paulus' tro, understregede han.

Ærkebiskopperne skulle ikke bare bære deres pallium som et tegn på deres værdighed som ærkebiskopper, sagde Johannes Paul; de skulle tage imod den hvide stola, vævet i uld, som et symbol på deres enhed med paven.

Læserne skriver

Økumenisk tankegang

På de hellige apostle Peters og Pauls fest den 29. juni deltog jeg i den hellige messe i Skt. Terese kirke i Hellerup, hvor vor biskop, *Czeslaw Kozon*, celebrerede og prædikede.

Jeg mindes ikke alt, hvad biskoppen sagde - som regel hører jeg kun rigtig efter en prædiken de første 5 minutter - men det var i hvert fald om den kirke, som var grundlagt på disse to apostelfyrsters fundament, og som både er en institution og et fællesskab af enkeltpersoner, fyldt af den Helligånds gaver (karismer). Ingen af disse to sider af kirkens liv kan undværes, fremhævede biskoppen.

Senere samme dag hørte jeg en prædiken af en folkekirkepræst i en radiogudstjeneste. Skt. Peters og Pauls fest den 29. juni faldt i år ikke blot på en søndag, men tilfældigvis på den 5. søndag efter Trinitatis, på hvilken dag folkekirkens præster kan læse den samme tekst, som vi læser på Skt. Peters og Pauls fest, nl. Mt. 16,13ff om Peters bekendelse ved Cæsarea Filippi af Jesus som Kristus, den levende Guds søn, og Jesu ord til Peter som den klippe, hvorpå han vil bygge sin kirke.

Det kunne have været interessant at høre, hvad alle de præster i Danmark, der har læst denne tekst, har sagt herom og især de af dem, der har talt om kirken, der er bygget på Skt. Peter - og sammenligne det med, hvad katolske biskopper og præster måtte have sagt.

I folkekirken kan præsterne dog også læse en anden tekstrække, og det gjorde nu denne præst i radiogudstjenesten, men også i denne tekstrække handler evangeliet om Skt. Peter, nl. om Peters mirakuløse fiskefangst, Lk. 5,1-11, der jo slutter med Jesu ord til Peter: Fra nu af skal du fange mennesker, hvorefter Peter og hans fæller lagde bådene til land, forlod alt og fulgte Jesus.

Denne præsts tale kunne således også have handlet om Peter og om den kirke, han grundlagde, men den kom nu mest til at handle om Jesus og om det mirakel, Jesus gjorde, og som Peter faldt pladask for. Altså mere om Jesus end om Peter - og slet ikke om kirken.

Hvis han havde prædiket over Peters bekendelse ved Cæsarea Filippi, ville han nok også have lagt vægten på Peters svar (på egne og andre apostles vegne) på Jesu spørgsmål om, hvem de mente, han var, hvor Peter som den første erklærede: Du er den konge, vi venter, Messias, Kristus, den levende Guds søn - og ikke på det, som Jesus siger til Peter om, at han er den klippe, hvorpå han vil bygge sin kirke.

Det er fint nok, at katolske og lutherske teologer kan blive enige om visse af de stridsspørgsmål, som skilte de kristne på reformationstiden, f.eks. om retfærdiggørelse ved tro eller gerninger. Forholdet er vel det, at nogen har lagt ensidig vægt på én side, andre på en anden af evangeliets glade budskab. Hvis man skal komme videre i den økumeniske bevægelse med henblik på at samle de kristne, må det vel ske på den måde, at vi lytter til hinanden og lærer af hinanden og især ikke kun at ville se en sag fra én side.

Taler vi om kirken, er det - som vor biskop sagde - ensidigt kun at betragte den som institution eller kun som et karismatisk fællesskab. Og når vi fejrer festen for de hellige apostle Peter og Paul (eller for den sags skyld alle helgenfester, også Mariafester) er det ensidigt kun at tale om disse apostle, helgener og Maria uden at minde om, at de kun er apostle og helgener i kraft af deres forhold til Jesus Kristus, af deres forkyndelse af det glade budskab om Jesus Kristus, den levende Guds søn.

Det var Jesus de pegede hen på. Det var Jesus, som Maria var mor til. Han er den centrale figur, såvel i historien om Peters fiskedræt som i historien ved Cæsarea Filippi. De selv er bipersoner. Som Paulus siger det i sit første brev til menigheden i Korint: Der er nogen af jer, der siger: Jeg er tilhænger af Paulus, jeg af Apollon, jeg af Kefas (=Peter), jeg af Kristus. Er Kristus da blevet delt? Var det Paulus, der blev korsfæstet for jer, eller blev I døbt i Pauli navn? Det var Jesus Kristus, den levende Guds søn både Peter og Paulus gik ud i verden for at forkynde. Det kan katolikker og protestanter vel enes om.

Jeg vil mene, at ingen folkekirkepræst kunne (eller ville) holde en prædiken over Mt. 16 om kirken, som den biskoppen holdt, hvorimod en katolsk præst - eller for den sags skyld vor evangeliske pave *Johannes Paul II* - godt kunne have holdt en prædiken over samme evangelium som den, jeg hørte i radioen.

Således kan man måske nok sige, at folkekirkepræsten har fået fat i det centrale (det om Jesus som Messias, Guds søn), men at den katolske præst har et mere nuanceret, ikke så ensidigt og måske mere menneskeligt billede af historien, som jo også handler om den kirke, Jesus grundlagde på Peters klippe.

Max Reiter

Samtaler

om den utrolige tro - i hverdagen

Hvorfor
er livet så herligt? ->
<- Hvorfor skal det gøre så ondt?
Mor er den
bedste i verden? ->
<- Når det ikke blev, som det skulle.
At blive bedstefar.->
<- Er det til at bære?

RADIO hver mandag på 107,9 MHz (hybridnet Frederiksberg 87,7)

STENO hver tirsdag på 106,3 MHZ (hybridnet København 89,4)

Til efteråret sender RADIO STENO en række prgrammer om troen og dens bæreevne i konkrete situationer - såvel lykkelige som ulykkelige. Hvordan hjælper troen os til at klare tilværelsens prøvelser og glæde os over dens gaver.

Vi har foreløbigt tænkt os at bruge følgende som udgangspunkter:

1. Den store glæde: et ungt forældrepar får deres første barn.
2. Det, der gør ondt, og det ondt, der gøres...
3. Moderen - trygheden.
4. Når man får et handicappet barn.
5. Glæde ved at blive bedstefar.
6. Børn, man ikke forstår.

Vi vil indbyde en del inspirerende mennesker til at komme med oplæg, og har du noget på hjerte i denne forbindelse, beder vi dig senest den 30. august kontakte

RADIO STENO
Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.
Tlf. 39162-440 ell. 39162-449 Fax 39 27 35 01

VOR FRUE SKOLE

VOR FRUE SKOLE, NÆSTVED

SKOLELEDER

Ved Vor Frue Skole bliver stillingen som skoleleder ledig med virkning pr. 1. august 1998, idet vor nuværende leder gennem mange år ønsker at gå på pension med virkning pr. denne dato.

Vor Frue Skole er en privatejet katolsk skole, oprettet i 1923. Skolen har været i konstant udvikling siden da og er i dag en velfungerende to-sporet skole med ca. 400 elever samt en tilknyttet fritidsordning med ca. 110 børn.

Vi søger en leder, som aktivt vil videreføre skolens hidtidige linie ud fra skolens formålsparagraf, der bygger på det kristne livs- og menneskesyn. En leder, som herudover mestrer samarbejdets kunst, og som har vilje og evne til at videreudvikle og profilere skolen i et fremtidsorienteret perspektiv.

Vi tilbyder et særdeles velfungerende lærerpersonale, nogle dejlige børn samt en aktiv og interesseret forældrekreds.

Ansættelse sker i henhold til fællesoverenskomsten mellem Finansministeriet og Lærernes Centralorganisation. Stillingen er p.t. indplaceret på skalatrin 47.

Yderligere oplysninger kan indhentes hos skolens leder, Jørgen Hansen og viceinspektør Johnny Falgren Petersen, tlf. 53 73 08 48 eller hos formanden for skolens styrelse, Josef Dudek, tlf. 55 72 09 85 bedst hverdage mellem kl. 13.00-15.00.

Ansøgningen stiles til skolens styrelse og sendes - senest den 30. september 1997 - til:

Styrelsesformand Josef Dudek,
Præstøvej 29
4700 Næstved

Pater Frank Jobst O.M.I. fejrer 25 års præstejubilæum

Lørdag den 16. august fejrede pater *Frank Jobst* ved den katolske Vor Frue kirke på Herlevgårdsvej sit 25 års præstejubilæum.

Frank Jobst, der er født af tyske forældre i Vesttyskland i 1945, emigrerede samme år med sine forældre til USA, hvor han efter High School og College i 1966 indtrådte som aspirant i Oblatfædrenes orden i Alton, Illinois, efterfulgt af filosofi og teologistudier i Missouri og Texas. Efter godt 6 års uddannelse blev den da 27-årige Frank Jobst præsteviet i august 1972 af biskoppen i Minneapolis, Missouri og rejste kun få uger efter til Danmark til Vor Frue kirke, hvor han blev andenpræst hos den daværende af mange herlevborgere kendte sognepræst *Urban Figge*.

Senere blev Frank Jobst andenpræst ved den katolske kirke i Brønshøj, og i en 5-årig periode var han bispedømmets ungdomspræst. Pater Jobst blev herefter sognepræst ved den katolske kirke i Tåstrup for derefter at flytte som sognepræst til Herlev i 1991. Således kan man sige, at ringen sluttede dér, hvor Frank Jobst 21 år før var kommet som ung præst.

Frank Jobst har ved siden af sit sognearbejde sæde i Det biskoppelige Råd samt i det katolske Præsteråd i Danmark og har i en periode været provinsforstander for Oblatordenen i Skandinavien (en slags provst).

Selv om Frank Jobst fortsat er amerikansk statsborger, så er han særdeles godt kendt med danske forhold, taler perfekt dansk, forstår og praktiserer selv den specielle danske humor og holder med det danske fodboldlandshold.

Oblatordenen, som Frank Jobst tilhører, blev grundlagt af den nylig helgenkårede biskop af Marseille, *Eugene de Mazenod* (1782-1861) og blev godkendt som officiel katolsk orden i 1826 af daværende pave *Leo XII*. Ordenen er med sine nu 5.000 medlemmer på verdensplan blandt de større katolske ordener i verden.

Ordenen, der er meget kendt for sin mission i de canadiske og arktiske egne, blev hentet til Danmark i 1958 af daværende, afdøde biskop *Theodor Suhr* og fik sit hovedsæde her i Herlev.

Ordenen har senere fået overdraget sjælesorgen i en række provinsbyer i Danmark og er således i dag til stede i Viborg/Thisted, Lemvig og Randers. Oblatfædrene har endvidere i nærved 25 år missioneret i Grønland og har en kirke i Nuuk (Godthåb).

Menigheden her i Herlev, der tæller ca. 1000 medlemmer, bor foruden i Herlev også i Ballerup, Stenløse og Værløse med sognegrænser til Søborg og Brønshøj. Igennem årene har menigheden ved Vor Frue kirke sammen med sine præster haft et godt og frugtbart økumenisk samarbejde med Folkekirken og Baptistmenigheden her i kommunen.

Frank Jobst, der for nylig er vendt tilbage efter et halvt års teologistudier ved det berømte Berkeley Universitet i Californien, blev fejret på jubilæumsdagen af hele menighe-

Frank Jobst O.M.I.

den ved en festlig sammenkomst i den store have ved præstegården.

Erik Elnebo

SANKT ANNÆ SKOLE

søger

SKOLELEDER

Da vores skoleleder har fratrådt sin stilling, søger vi en efterfølger til tiltrædelse snarest muligt.

Sankt Annæ Skole er en katolsk privatskole, som bygger på det kristne livs- og menneskesyn, således som det kommer til udtryk i evangeliet og kirkens lære. Skolen er et tilbud til såvel katolske som ikke-katolske elever.

Sankt Annæ Skole er med sine 100 år den 22. august 1997 en gammel traditionsrig skole med moderne undervisningsprincipper. Skolen lægger vægt på en solid faglig indlæring og personlig udvikling i et trygt og kreativt miljø.

Skolen er to-sporet med ca. 500 elever fra børnehaveklasse til 10. klasse og 40 lærere. Til skolen er endvidere knyttet en fritidsordning for børnene fra børnehaveklasse til og med 3. klasse. Skolen har til huse i lyse og venlige bygninger centralt på Amager.

Vi søger en person, der har:

* en kristen livsholdning.
* lyst og evne til at videreudvikle skolen sammen med skolens medarbejdere, bestyrelse og forældre.
* udprægede samarbejds- og lederevner.
* høj faglig og pædagogisk forståelse med evne til at forene de pædagogiske kræfter på skolen.
* lyst og evne til administration.
* positivt syn på tilværelsen og et godt humør.

Vi tilbyder:

* et kreativt skolemiljø.
* en dygtig og engageret lærerstab.
* dejlige elever og et godt forældresamarbejde.
* en engageret bestyrelse.

Ansættelsesvilkår:
Ansættelse sker i henhold til fællesoverenskomst mellem Finansministeriet og LC/OC samt organisationsaftale for ledere, lærere og børnehaveklasseledere ved Frie Grundskoler. Lønnen fastlægges efter aftale med bestyrelsen og udgør et beløb mellem kr. 335.000,- og kr. 388.000,- + pensionsordning.

Ansøgning:
Ansøgningsfristen er den 15. september 1997. Ansøgningen mrk. »Skoleleder« sendes til:
Bestyrelsen
Sankt Annæ Skole
Otto Rudsvej 7, 2300 København S.

Yderligere information:
Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til bestyrelsesformand Henning Karup, tlf. 32 52 36 68 eller konstitueret skoleleder Birgit Adrian, tlf. 31 58 05 35.

Edward Stappers O. Præm. 50 år præst

Søndag den 17. august fejrede pastor Edward Stappers O. Præm. sit 50 års præstejubilæum med menigheden i Vejle.

Edward Stappers er født i Belgien i 1922. I 1947 blev han præsteviet i Averbode. Fra 1948 til 1956 var han kapellan ved Skt. Norberts Kirke i Vejle, og fra 1956 til 1967 sognepræst samme sted. I marts 1967 blev Edward Stappers abbed i Averbode, et embede, han havde i 20 år.

I 1987 vendte han tilbage til sine medbrødre i Vejle. Fra 1988 til 1995 var Edward Stappers biskoppens skolekonsulent.

Edward Stappers har i en årrække været en meget afholdt gejstlig leder af påskerefugierne på Magleås.

Nuntius 70 år

Den apostoliske nuntius i Danmark, Norge, Sverige, Finland og Island, ærkebiskop *Giovanni Ceirano*, fyldte 70 år den 20. juli.

Ceirano er præsteviet den 1. juli 1951, bispeviet helligtrekongersdag 1990 og blev udnævnt til Vatikanets officielle repræsentant på vore breddegrader den 20. august 1992.

Titlen 'nuntius' røber, at der består diplomatiske forbindelser mellem Danmark og Vatikanet. I modsat fald havde betegnelsen været 'apostolisk delegat'.

mj

Biskop Hans fejret på sin 70 års fødselsdag

Jesu Hjerte Kirke var fyldt til bristepunktet, da biskop *Hans L. Martensen* fejrede sin 70 års fødselsdag den 7. august. Både præster og lægfolk var kommet myldrende fra alle dele af landet.

Liturgisk fejring af fødselsdage var jo nok lidt uvant, konstaterede biskop *Czeslaw Kozon* i sin prædiken. Forgængerens to sidste festmesser var i anledning af hans 40 års præstejubilæum i fjor og hans 30 års bispejubilæum for to år siden. Men der var naturligvis ikke noget forkert i at sige Gud tak i anledning af en fødselsdag, fortsatte biskop Czeslaw. Tværtimod - for der er jo ikke tale om nogen personlig præstation. Det, vi er, det er vi af Guds nåde, sagde han.

Børn og voksne, unge og gamle fik lejlighed til at ønske 'fødselsdagsbarnet' til lykke ved den efterfølgende reception. På ønskesedlen havde der stået: bidrag til biskoppens kursus- og retrætefond, men så nemt slap han ikke. Gavebordet bugnede af pakker i alle faconer og størrelser, og der skal nok have været et par børnetegninger imellem.

mj

Biskop *Hans L. Martensen* blev fejret på selve dagen af flere hundrede mennesker. Fotos: *Knud Kluge*.

Orientering fra sognene

September 1997

På disse sider bringer vi én gang om måneden i de ulige numre sognenes kalender for en hel måned måned ad gangen. Sidste frist for modtagelse af manuskript til nr. 15, der udkommer den 24. september 1997, er torsdag den 4. september 1997 for oktober 1997. Manuskriptet bedes sendt til Kirsten Szarafin, »katolsk orientering«s redaktion, Vesterbrogade 28, 4., 1620 København V. Tlf. 31 21 14 44.

1 Nordjylland

Skt. Mariæ Kirke, Aalborg
Kastetvej 1, 9000 Aalborg
Tlf. 98 12 63 44. Fax 98 12 53 44.
Allen Courteau, OMI, sognepræst.
Michael Bienkowski, tlf. 98 16 36 96.
Per Dolmer, tlf. 98 42 32 80.
Jude Kulas Soosaiappu, tamilsk kapellan, tlf. 98 13 50 29.
Menighedsrådsformand Erik Schou, tlf. 98 92 27 74.
Messetider: (HC2)(T)
Søndag: Messe kl. 10.
Første fredag: Tilbedelse af sakramentet kl. 16. Messe kl. 17.15.
Hverdagsmesser og øvrige arrangementer: Se opslagstavlen.
Hver mandag midi-KUK eller ministrantgruppen kl. 18.30-20.
Hver tirsdag rosenkransbøn kl. 9.
Hver tirsdag mini-KUK kl. 16-17.30.
Hver torsdag maxi-KUK kl. 19-22.
Der afholdes 5.-7. KUK-Vest weekend i Aalborg.
Den 2., 9., 16., 23. og 30. er der kor kl. 19.30.

Fredag d. 5.: Første fredag.
Torsdag d. 11.: Skt. Josephsklubben mødes kl. 14.30 i menighedslokalet.
Lørdag d. 20.: Polsk messe kl. 17.

Helligåndskirken, Frederikshavn
Uranienborgvej 5, 9900 Frederikshavn
Præst: Per Dolmer, tlf. 98 42 32 80. Fax 98 42 00 18 eller henv. Skt. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf. 98 12 63 44.
Messetider: (HB2)(1)
Søndag: Messe kl. 10.
Fredag: Messe kl. 17.
For øvrige hverdagsmesser se opslagstavlen ved kirken.
Første fredag tilbedelse fra kl. 16.

Søndag d. 21.: Høstmesse kl. 10 med tak for Guds gaver.
Trosundervisning for børn begynder lørdag d. 6. og fortsætter hveranden lørdag kl. 10.30-12.

Sankt Maria Kirke
Martyrernes Dronning, Hjørring
Bispensgade 67, 9800 Hjørring
Henvendelse til Helligandskirken, Frederikshavn, tlf. 98 42 32 80 eller til Skt. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf. 98 12 63 44.
Messetider: (HB2)(1)
Søndag: Messe kl. 14.30 dansk/vietnamesisk.
Tirsdag: Messe kl. 16.
Første fredag: Tilbedelse fra kl. 18 med messe kl. 19.
Øvrige messer: Se opslagstavlen.

Trosundervisning for børn begynder fredag d. 29.8. kl. 18-20. Undervisningen fortsætter den 12. og 26. kl. 18-20.

Skt. Thøgers Kirke, Thisted
Møllevej 23, 7700 Thisted.
Kontaktperson: Keld Westergaard, tlf. 97 92 43 04 eller henv. til Skt. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf. 98 12 63 44.
Messetider: (HC2)(1)
Søndag d. 14. og 28: Messe kl. 14.30 med efterfølgende kirkekaffe.

2 Midtjylland nord

Jesu Hjerte Kirke, Randers
Thorsgade 22, 8900 Randers
Sognepræst: Leo Kertz, tlf. 86 42 97 30 eller 86 62 36 41.
Menighedsrådsformand:
Jerzy Wolski. Tlf. 86 40 13 46.
Messetider: (1) Søndage kl. 10. Er det ikke muligt at fejre messe, bliver der afholdt en ordets gudstjeneste.
Hverdage: Se opslagstavlen.

Søndag d. 7.: Menighedens udflugt til Frijsenborg Slot. Bussen kører kl. 9.30. Tilmelding er nødvendig. For dem der ikke tager med, er der stillemesse kl. 9.
Torsdag d. 11.: Messe kl. 11. Efter messen menighedsrådsmøde.
Torsdag d. 18.: KÆK-møde kl. 14.30.

Skt. Kjelds Kirke, Viborg
Sct. Leonisgade 12, 8800 Viborg
Præst: Leo Kertz, tlf. 86 62 36 41.
Kontaktperson: Doris Andersen, tlf. 86 62 63 96.
Messetider: (HB2)(1)
Lørdag d. 6.: Messe kl. 16.
Søndag d. 7.: Messe på engelsk kl. 18.
Lørdag d. 13.: Undervisning kl. 10-12. Messe kl. 12.
Søndag d. 14.: Ingen messe.
Lørdag d. 20.: Messe kl. 16.
Søndag d. 21.: Messe på engelsk kl. 18.
Lørdag d. 27.: Messe kl. 16.
Søndag d. 28.: Messe på vietnamesisk kl. 10.

Hellig Kors Kirke, Lemvig
Østergade 23, 7620 Lemvig
Sognepræst: Leo Kertz, tlf. 86 42 97 30.
Kontaktperson: Evald Henriksen, Teglgårdsbakken 6, 7620 Lemvig. Tlf. 97 82 08 04.
Messetider: (1)
Søndag d. 14.: Messe kl. 10.
Søndag d. 28.: Messe kl. 10. Kirkekaffe efter messen.

3 Århus og Djursland

Vor Frue Kirke, Århus
Ryesgade 26, P.B. 219, 8100 Århus C
Tlf. 86 13 56 66. Fax 86 19 45 91.
Præster: Adolf Meister SJ, tlf. 86 18 57 66.
Herbert Krawczyk SJ, tlf. 86 18 56 33.
Piet Reijnders SJ, tlf. 86 18 54 20.
Menighedsrådsformand: Leo Arlund, tlf. 86 12 47 27.
Sognesekretær: Bengt Jensen, tlf. 86 13 56 66.
Katolsk Information: Ryesgade 28, tlf. 86 18 53 90. Åbent: mandag - fredag kl. 13 - 17.30, lørdag kl. 10 - 12, søndag 11 - 12
Århus Boghandel: Ryesgade 28, tlf. 86 12 66 30. Åbent: mandag-torsdag kl. 9.30-17.30, fredag 9.30 - 19, lørdag kl. 10 - 14. Lange lørdage til kl. 16.
Selvhjælpsgruppen: Ryesgade 28,5, tlf. 86 18 09 18.
Messetider: (HA)(T)
Søndagsmesser: Messe kl. 8. Højmesse kl. 10 (efter messen kirkekaffe). Messe kl. 17.
Messe på polsk: d. 7. og 21. kl. 14.
Messe på vietnamesisk.: 4. søndag d. 28. kl. 14.
Messe på engelsk: Spørg på sognekontoret.
Messe på tamilsk: Søndag d. 21. kl. 12.
Messe på portugisisk: Torsdag d. 4. kl. 17.
Hverdagsmesser: Mandag kl. 19, tirsdag kl. 16.30, onsdag kl. 8, torsdag kl. 11, fredag kl. 19, lørdag kl. 8.
Ungdomsmesse: Søndag d. 28. kl. 17.
Skolemesser: Hver tirsdag kl. 8 (yngre elever) sidste fredag kl. 8 (ældre elever).
Skriftemål: Helst 1. fredag kl.18 -19 el. efter aftale.
Menighedsrådsmøde: Mandag d. 8.. kl. 19.
DUK lokalforeningens grupper:
KUK: Hver anden mandag kl. 19 .Renoverede lokaler indvies søndag d. 7. kl. 11.30.
Mini-KUK: Hver torsdag kl. 17.15 - 19.30.
Firmandklubben: Hver anden onsdag kl. 18.30 - 21.30.
Skt. Knuds seniorklub: tirsdage: d. 2. og d. 16.
Sognemundervisning: lørdage d. 6. og 20. kl. 10.
Søndag d. 7.: efter højmessen: P. Meister indvier de renoverede lokaler i skolens anneks.
Familiemesse: lørdage d. 6. og 20. kl. 12.15.
Katolsk seminar: mandag d. 29. kl. 19.30: sr. Regina König CSJ taler om: »Har ordenslivet en fremtid?« - Det kulturelle og sociale aspekt ved ordenslivet.
Menighedsrådsmøde: mandag d. 8. kl. 19.
Menigheden møder elever fra Chile (Skt. Knuds Skoles gæster): fredag d. 4. kl. 16. Messe kl. 19. Derefter samvær med menigheden.
Menighedens bodstime, eukaristisk tilbedelse og Jesu Hjerte messe: fredag d. 5. kl. 18.
Foredragsaften, tirsdag d. 16. kl. 19.30: father Brennan fortæller om sit børnehjem.
Galleri ved kirken: man. ons. fre. kl. 14-17.30. Steen Rasmussen, grafik og Bent Wiborg, keramik. Fernisering lørdag d. 30/8 kl. 11-13.

Skt. Mikaels Kirke, Pindstrup
Kastrupvej 1, Ringsø, 8550 Ryomgård
Præst: Piet Reijnders SJ, tlf. 86 18 54 20.
Kirkeværge: Kaj Friis Nielsen, tlf. 86 39 49 17.
Messetider: Søndag d. 7. og 21. kl. 10.30.

Skt. Ansgars Kapel, Odder
Holsteinsgade 25, 8300 Odder
Præst: Piet Reijnders SJ, tlf. 86 18 54 20.
Kirkeværge: Stense Hammann, tlf. 86 54 42 82.
Messetider: (HC2)(1) Søndag d. 14. og 28. kl. 14..

Skt. Clemens Kirke, Grenå
Thykjærsvej 4, 8500 Grenå
Tlf. 86 30 97 38. Giro 563 26 68.
Sognepræst: Herbert Krawczyk SJ, tlf. 86 18 56 33.
Menighedsrådsformand: Joanna Jensen, tlf. 86 32 58 13.
Messetider: (HC2)
Søndagsmesser: Højmesse kl. 10. Derefter kirkekaffe.
Skriftemål: Før messen eller efter aftale.
Menighedsrådsmøde: Efter aftale.
Sogneundervisning: Efter aftale med forældrene.

Søndag d. 14.: Familiemesse kl. 10.

Maria Hjerte Kloster, Sostrup
Maria Hjerte Engen 1, Gjerrild, 8500 Grenå.
Tlf. 86 38 44 88.
Pastor Ebbe Simonsen, tlf. 86 13 41 38.
Messetider:
Søndagsmesse: kl. 10.
Hverdagsmesse: kl. 9.
Sakramental tilbedelse hver dag kl. 10-17.30 og torsdag kl. 19.30-20.30.
Rosenkrans: Hver aften kl. 19.20. Hver 1. torsdag i måneden kl. 18 (for præste- og ordenskald).

4 Midtjylland

Skt. Peters Kirke, Herning
Lillelundvej 36, 7400 Herning
Tlf. 97 12 43 82
Præst: Willem Wuyts, O. Præm.
Messetider: (HA)(1)
Søn- og helligdage: Messe kl. 10.15.

Mandag d. 22.: Aktivitetscenter »Koloritten« besøger vort »nye« kirkecenter kl. 15.30.
Lørdag d. 27. - søndag d. 28.: DUKs hovedbestyrelse holder møde i Herning. Samtidig afholdes der ledermøde/vest i menighedens lokaler.

Religionsundervisning:
Forældrene har fået besked om, hvilke dage undervisningen fortsætter. Som alle ved, er pastor Reinhold Sahner blevet præst i København, men Silkeborgs nye diakon Kaare Nielsen har lovet at tage sig af holdene - sandsynligvis de store unge, der skal firmes næste år.

Vor Frue Kirke, Silkeborg
Hostrupsgade 16, 8600 Silkeborg
Sognepræst: Raymond Minnaert, Sjællandsgade 50a, 7000 Fredericia. Tlf. 75 92 11 76. Træffes kun i Silkeborg efter søndagsmessen.
Diakon: Kaare Nielsen, Hostrupsgade 16, 8600 Silkeborg. Tlf. 86 82 24 15.
Messetider: (HC2)(1)
Søndag: Laudes (morgenbøn) kl. 8.30. Højmesse kl. 14.
Onsdag: Rosenkrans kl. 16.30.
Torsdag: Messe kl. 19.30 hos Jesu Små Søstre, Øm.
Fredag: Tilbedelse kl. 17. Vesper (aftenbøn) kl. 17.30.
Ændringer meddeles ved opslag i våbenhuset.

Lørdag d. 6.: Biskop Czeslaw Kozon meddeler diakonvielsen til Kaare Nielsen kl. 16.
Søndag d. 14.: Korsets ophøjelse. Højmesse kl. 14.
Fredag d. 19.: Guitarduoen Thorsgaard & McDonald giver koncert kl. 20 i kirken med værker af Bach, Mozart og Scarlatti.

Skt. Josefs Kirke, Horsens
Nørregade 19, 8700 Horsens.
Tlf. 75 62 52 68.
Sognepræst: J. Reymen, O. Præm.
Messetider: (HA)(T)
Søndagsmesser: I kirken kl. 10 (højmesse).
Hverdagsmesser: I Skt. Josefs kapel: Torsdag kl. 10.30. Hver morgen (undt. torsdag) samles elever og lærere fra Skt. Ibs Skole til en kort andagt i kirken. Torsdag morgen holdes andagten i Vor Frelsers Kirke. Menighederne er velkomne.
Lørdag: Søndagens messe kl. 16.

Lørdag d. 6.: Møde for børn og unge kl. 13.30. Efter mødet er der messe.
Mandag d. 15.: Menighedsrådsmøde kl. 19.
Lørdag d. 27.: Vietnamesisk messe kl. 14.

På grund af den overfyldte kirke ved søndagsmessen vil der fremover blive afholdt messe lørdag eftermiddag kl. 16. Søndagsmessen afholdes som sædvanlig kl. 10.

Skt. Norberts Kirke, Vejle
Fjellegade 2, 7100 Vejle
Tlf. 75 82 08 93.
Sognepræst: Jan Opholl, O. Præm.
Messetider: (HB2)(1)
Søndagsmesser: kl. 9 og 11.
Hverdagsmesser: Mandag , onsdag og lørdag morgen kl. 8 i Mariasøstrenes kapel.
Aftenmesse i kirken kl. 17.30: tirsdag, torsdag og fredag.
Rosenkransbøn: Hver tirsdag kl. 17.
Onsdagsklub: Hver onsdag kl. 14-16.45.

Onsdag d. 3.: Menighedsaften. Messe kl. 19, derefter studiekreds.
Torsdag d. 4.: Den hell. kommunion bringes til menighedens syge og ældre.
Søndag d. 7.: Efter højmessen kl. 11 tager menigheden på udflugt til Bindeballe. Mad og drikke kan købes.
Onsdag d. 24.: Menighedsrådsmøde kl. 19.
Tirsdag d. 30.: Forsangerøvelse kl. 19.

5 Sydjylland

Skt. Michaels Kirke, Kolding
Sct. Michaels Gade 2, 6000 Kolding
Sognepræst: Henri Kerkhofs, O.Præm., Sct. Michaels Gade 3 A. Tlf. 75 52 76 01, Fax 75 52 18 59. Træffes bedst 9-11 undt. mandag og torsdag.
Menighedsrådsformand: Benny Jensen, Tøndervej 17,1., 6000 Kolding. Tlf. 75 53 63 03.
Messetider: (TH)
Søndage: Messe kl. 8, højmesse kl. 10.
Hverdage: Ma., ti. og to. messe kl. 17.15. Ti., on. og lø. messe kl. 8.15.
Onsdagsklubben mødes hver onsdag i de nye menighedslokaler.
Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messen eller efter aftale.

Fredag d. 5.: Sognepræsten bringer den hell. kommunion til de syge og ældre.
Søndag d. 21.: Høstgudstjeneste kl. 10. Høstgaverne modtages med tak og kan afleveres hos sr. Antonie eller i præstegården (fredag eftermiddag). Efter messen er der fælles spisning i menighedslokalet.
Søndag d. 28.: Menigheden fejrer kirkens værneengel, Den hell. ærkeengel Michael. Efter højmesse kl. 10 er der kirkekaffe.

Skt. Knuds Kirke, Fredericia
Sjællandsgade 50 A, 7000 Fredericia
Sognepræst: Raymond Minnaert, O.Præm. Tlf. 75 92 11 76 bedst mellem kl. 9-12 hver dag undt. mandag. Om mandagen er præsten i Vejle (tlf. 75 82 08 93 mellem kl. 11-14). Fax 75 92 08 43 (Skt. Knuds Skole).
Sognesekretariat: Sjællandsgade 50 A, 7000 Fredericia. Tlf. 75 92 11 76 (hver dag kl. 9-12) undt. mandag).
Menighedsrådsformand: G. Laursen, Elboparken 5, Pjedsted, 7000 Fredericia. Tlf. 75 95 42 20.
Messetider: (HA1)(T)
Søndag: Højmesse kl. 10.30.
Tirsdag kl. 8.
Onsdag kl. 16.30 (undt. 3.9.).
Torsdag kl. 8.
Lørdag kl. 16.30 (undt. 6.9.).
Rosenkransbøn hver 3. onsdag kl. 16.
Evt. ændringer meddeles i kirken og på opslagstavlen ved kirketårnet.
Kirkekaffe i menighedssalen hver 1. søndag efter højmessen.

Lørdag d. 6.: Diakonvielse i Silkeborg. Ingen messe kl. 16.30.
Søndag den 7.: Ingen messe kl. 14.00, men messe på Øm kl. 10.
Onsdag d. 10.: Den hell. kommunion bringes til menighedens syge.
Onsdag d. 17.: Rosenkransbøn kl. 16.

Skt. Nikolaj Kirke, Esbjerg
Kirkegade 58, 6700 Esbjerg
Sognepræst: Benny Blumensaat, tlf. 75 12 10 27 bedst 10-11 undt. mandag.
Gudstjenester: (TH)
Lørdag: Søndagens messe kl. 16.30. Søndag: Højmesse kl. 10. Vesper og sakramental velsignelse kl. 16.30.
Mandag: Messe hos søstrene eller gudstjeneste med kommunion kl. 16.30.
Tirsdag:Laudes og messe kl. 8.
Onsdag: Laudes og messe kl 8. Rosenkrans kl. 16.30.
Torsdag:Laudes og messe kl. 8 el. skolemesse kl. 9.
Fredag: Messe kl. 9.
Evt. ændring i gudstjenesterne: Se nedenfor.

Søndag d. 31.8.: Højmesse kl. 10 og afsked med pastor Lars Messerschmidt.
Fredag d. 5.: Første fredag. Vesper og tilbedelse kl. 18. Messe kl. 19.
Søndag d. 7.: Højmesse kl. 10 og modtagelse af pastor Benny Blumensaat.
Lørdag d. 13.: Messe på vietnamesisk kl. 16.30.

6 Sønderjylland

Skt. Ansgars Kirke, Aabenraa
Søndertorv 1, 6200 Aabenraa
Sognepræst: Poul Clausen, Als Kloster, Sdr. Landevej 156, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 43 59 30 eller 40 63 59 30.
Pastoralassistent: Kaare Nielsen, Fernvej 4 D, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 48 57 84.

Messetider: (HC2)
Søndagsmesse: Kl. 15.30. Kirkekaffe efter højmesserne.
Hverdagsmesser: Messe kl. 9.
Første fredag: Messe kl. 19 med efterfølgende tilbedelse.
Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messen eller efter aftale.

Det hellige Sakramentes kapel
Sundevedhus, Bovrup. 6200 Aabenraa.
Pastor Niels Oppermann. Tlf. 74 68 02 33.
Messetider:
Søndag som regel messe kl. 10. Hverdage kl. 8.

Skt. Pauls Kirke, Sønderborg
Ringridervej 35, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 42 35 85.
Sognepræst: Poul Clausen, Als Kloster, Sdr. Landevej 156, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 43 59 30 eller 40 63 59 30.
Pastoralassistent: Kaare Nielsen, Femvej 4 D, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 48 57 84.
Messetider: (HC2)(1)
Søndage: Højmesse kl. 10.
Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messen eller efter aftale.
Hverdagsmesser: Mandag, tirsdag torsdag og fredag kl. 17. Lørdag kl. 8 på Als Kloster. Onsdag kl. 17 i sognekirken undt. de dage, hvor andet er annonceret nedenfor.
Kirkekaffe 1. og 3. søndag i måneden.

Skt. Marie Kirke, Haderslev
Mariegade 8, 6100 Haderslev
Sognepræst: Duc Thanh Tran, tlf. 74 52 23 26 bedst 10-12, undt. mandag.
Træffes normalt i Tønder onsdag 10 - 11, tlf. 74 72 18 90.
Messetider: (HC2)(1)
Søndag: Højmesse kl. 10.
Torsdag: Rosenkrans, messe og tilbedelse kl. 16.
Fredag: Jesu hell. hjertes andagt eller korsvejsandagt, messe og tilbedelse kl. 16.
Lørdag: Messe og rosenkrans kl. 10
Skriftemål: I forbindelse med messen eller efter aftale.

Hellig Kors Kapel, Tønder
Ribelandevej 41, 6270 Tønder
Sognepræst: Duc Thanh Tran, Mariegade 8, 6100 Haderslev. (Se under Haderslev). Træffes normalt i Tønder onsdag 10 - 11, tlf. 74 72 18 90.
Messetider: (1)
Søndag: Højmesse kl. 16.
Skriftemål: I forbindelse med messen eller efter aftale.

7 Fyn

Skt. Albani Kirke, Odense
Adelgade 1, 5000 Odense C
Tlf. 66 12 16 64. Fax 66 19 32 31.
Sognepræst: Leo Drzal.
Andenpræst: Stefan Huber.
Vietnamesisk præst: P. Thien, Mobiltlf. 20 29 77 17.
Kontortid: Tirsdag og torsdag: Leo Drzal kl. 10-12.
Onsdag og fredag: Stefan Huber.
Messetider: (HC)(TH)
Søndagsmesser: Kl. 10 og 16.30.
Polsk messe: 2. og 4. søndag kl. 12.
Vietnamesisk messe: søndag kl. 8.30.
Hverdagsmesser: Mandag kl. 8, tirsdag, torsdag og lørdag kl. 9, onsdag kl. 10.30 og fredag kl. 19.

Tirsdag d. 2.: Studiekreds ved pater Huber kl. 16.30.
Onsdag d. 3.: Religionsundervisningen begynder for de børn, der skal til den første kommunion 1998 og for firmander - kl. 16.30.
Fredag d. 5.: Tilbedelse, rosenkrans og aftenmesse kl. 18-19.
Søndag d. 7.: Menighedsmøde kl. 11, hvor menighedsrådet orienterer, hvad der er sket i årets løb.
Onsdag d. 10.: Grethe Livbjerg holder kl. 19.30 foredrag om Den hellige Johannes af Korset.
Torsdag d. 11.: Seniorklubben kl. 14.
Søndag d. 21.: Høstgudstjeneste kl. 10.
Tirsdag d. 23.: Generalforsamling for Odense DUK kl. 19.
Tirsdag d. 30.: Studiekreds ved pater Huber kl. 16.30.

Skt. Knuds Kirke, Svendborg
Havnegade 1, 5700 Svendborg
Sognepræst: J. Kruk, tlf. 62 21 05 42 eller 66 12 16 64 kun tirsdag. Træffetid: Torsdag, fredag, lørdag kl. 9-12 eller efter aftale. Mobiltlf. 20 21 56 42.
Menighedsrådsformand: Pia Borgels, tlf. 62 51 36 38.
Messetider: (HC2)(T)
Søn- og helligdage: Højmesse kl. 9.30 og stille messe kl. 11.
Hverdagsmesser: Kl. 7, torsdag kl. 19. Hver lørdag vietnamesisk messe kl. 16.
Skriftemål: En halv times tid før messerne.

Fredag d. 5.: Jesu Hjerte aftenmesse med forbønner om præste- og ordenskald kl. 19.
Onsdag d. 17.: Kontaktgruppen Vi begynder med messen i kirken kl. 14. Derefter fortsætter vi i lokalerne. Alle er velkomne.
Søndag d. 28.: Familsk messe kl. 15.
Religionsundervisning efter den udsendte tidsplan.

Sankt Bendts kapel
Brogade 14, 5900 Rudkøbing
Messetider: (1)
Søndag d. 7.: Messe kl. 15.

Stella Maris Kirke, Nyborg
Vindingevej 7, 5800 Nyborg
Sognepræst: J. Kruk, tlf. 65 31 03 60 eller 62 21 05 42 bedst torsdag, fredag, lørdag kl. 9-12 eller efter aftale. Mobiltlf. 20 21 56 42.
Menighedsrådsformand: Eva Antkowiak, tlf. 65 36 18 83.
Messetider: (HC2)(1)
Højmesse hver lørdag kl. 15.30.

Lørdag d. 13.: Kirkekaffe efter messen kl. 15.30. Alle er velkomne.
Lørdag d. 27.: Høstgudstjeneste kl. 15.30. Efter messen holder vi auktion over medbragte afgrøder i klosterhaven. Kollekten og overskuddet fra auktionen går til Moder Teresa's arbejde i Indien.

Vor Frelsers Kirke, Assens
Nørregade 3, 5610 Assens
Sognepræst: P. J. Kruk, Havnegade 1, 5700 Svendborg. Tlf. 62 21 05 42. Mobiltlf. 20 21 56 42 eller henvendelse til fru Inge Olav Hansen, tlf. 64 71 10 62.
Messetider:
Søndag d. 14.: Messe kl. 11 med p. Pham Minh Thien / John Bosco.
Søndag d. 28.: Messe kl. 11 med p. Pham Minh Thien / John Bosco.
Ingen andre messer i sept. måned.

8 Lolland-Falster

Skt. Birgitta Kirke, Maribo
Mariagade 4, 4930 Maribo
Tlf. 54 75 50 80. Giro 3 00 50 46.
Konst. sognepræst: Pastor Finn Arvé, tlf. 54 75 50 80. træffes bedst 9.30-10.30 undt. mandag.
Messetider:(1)
Søndagsmesser: Højmesse kl. 10. Hver lørdag messe kl. 11.30.
Hverdagsmesser: Normalt tirsdag-fredag kl. 9. Se opslag i våbenhuset.

Fredag d. 5.: Udstilling af sakramentet kl. 8.15. Messe kl. 9.
Søndag d. 7.: Efter messen kl. 10 er der kirkekaffe, hvor alle er velkomne.

Skt. Franciskus Kirke, Nakskov
Bredgade 47, 4900 Nakskov
Tlf. 53 92 06 81. Giro 709 10 60.
Sognepræst: Pater H. F. Berning, OFMconv.
Messetider: (HA1)
Søndagsmesser: Lørdag kl. 17. Søndag højmesse kl. 10 .
Hverdagsmesser: Mandag og tirsdag kl. 17 i huskapellet, hvis ikke andet angives.
Hver første fredag i måneden: Messe og tilbedelse i kirken kl. 15.30-17.
Hver første søndag i måneden: Efter højmessen kl. 10 serveres der kirkekaffe i Kolbehuset.
Skriftemål: Der er lejlighed til skriftemål i forbindelse med søndagens gudstjeneste (kom i god tid) eller efter aftale.

Mandag d. 1.: Menighedsrådsmøde kl. 14.30.

Hellig Kors Kirke, Nykøbing F.
Bispegade 12, 4800 Nykøbing F.
Tlf. 54 85 07 39.
Messetider: (HC2)(1)
Gudstjenester: Søndag kl. 10. Torsdag og fredag kl. 18.30, hvis ikke andet er angivet.

Fredag d. 5.: Undervisning for firmander fra kl. 16-17.30.
Lørdag d. 13. kl. 16 og *søndag d. 14.* kl. 10 meddeler biskoppen firmelsens sakramente til flere unge fra menigheden.

9 Sydøstsjælland

Vor Frue Kirke, Næstved
Fræstøvej 29, 4700 Næstved
Tlf. 55 72 09 85.
Sognepræst: Pater Kazimierz Przybylowicz, tlf. 55 72 09 85. Fax 55 73 09 43. Træffes bedst tirsdag, fredag og lørdag mellem kl. 11-12.
Messetider: (HA)(1)
Søn- og helligdage: Messe på Maria Elisabeth Hjemmet kl. 8. Højmesse i Vor Frue kirke kl. 10.
Rosenkransbøn hver søn- og helligdag kl. 9.
Hver første fredag i måneden (Jesu hjerte fredag) messe kl. 17 på Maria Elisabeth Hjem.
Hver torsdag tilbedelse af Alterets sakramente kl. 16-17.

Polsk messe den 3. søndag i hver måned kl. 11.30.
Skriftemål: Der er lejlighed til skriftemål før hver gudstjeneste - eller efter aftale.
Sygekommunion: Præsterne bringer gerne den hell. kommunion til vore syge. Meddel dag og tidspunkt, som passer bedst for den syge. Meddel ligeledes, når en af Deres familie eller bekendte er blevet indlagt på sygehus eller er kommet på plejehjem. Tak!

Søndag d. 7.: Efter højmessen kl. 10 er der kirkekaffe i menighedssalen og møde med Focolarerne.
Mandag d. 8.: Jomfru Marias Fødsel. Messe kl. 7 (morgen) hos søstrene.
Søndag d. 14.: Korsets ophøjelse. Højmesse kl. 10.
Bankospil mandag d. 8. og 22.

Vi glæder os til igen at holde messe i den nymalede Vor Frue kirke, der ser ud som en skøn perle, og det takket være alle de mange, der har bidraget økonomisk til kirkens istandsættelse med mindre og større beløb. Til alle Jer, vor kirkes og meningheds venner, siger jeg på hele menighedens vegne hjertelig tak.

Vor Frue kirkes menighed tilbyder *religionsundervisning* som forberedelse både til firmelse og til førstekommunion. De børn, der går på Vor Frue Skole, vil få religionsundervisning i skoletiden. For andre børn foregår undervisningen i menighedslokalet tirsdage kl. 15-16. Undervisningen begynder tirsdag d. 16. sept. kl. 15. Forældrene bedes meddele børnenes navne til præstegården inden 1. sept.

Helligåndskirken, Vordingborg
Chr. Winthersvej 4, 4760 Vordingborg
Sognepræst: Josef Dudek, CSsR. Træffes: Chr. Winthersvej 4, tlf. 55 77 39 27 torsdag, søndag - ellers i Næstved, tlf. 55 72 09 85.
Messetider: (HA)(1)
Hver søndag: Messe kl. 10.

Fredag d. 5.: Jesu Hjerte fredag. Rosenkrans om præste- og ordenskald kl. 16. Messe kl. 16.30.
Søndag d. 14.: Menighedskaffe efter højmessen.
Mandag d. 29.: De hell. ærkeengle Michael, Gabriel og Rafael. Højmesse kl. 10.

Skt. Hans Kirke, Køge
Bjerggade 10, 4600 Køge
Tlf. 53 65 06 51.Konst. sognepræst: Michael Hornbech-Madsen
Giro 800-5627.
Menighedsrådsformand: Ernst Zornhagen, Bjerggade 1, 4600 Køge, tlf. 53 66 25 33
Messetider: (HC2)(1)
Søndage: Højmesse kl. 10.
Hverdage: Onsdag kl. 10. Efter messen sakramental tilbedelse.
Fredag kl. 19. Efter messen rosenkrans-bedegruppe.
Lørdagsklub: Altid den første lørdag i måneden kl. 15. Alle er velkomne.
Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messen eller efter aftale.
Hver 1. søndag i måneden: Polsk messe kl. 16 med efterfølgende samvær i menighedssalen.

10 Vestsjælland

Skt. Knuds Kirke, Ringsted
Skt. Knudsgade 19, 4100 Ringsted
Sognepræst: Hans Esmark, tlf. 57 67 03 01 eller 48 2414 02. Mobiltelefon: 40 58 48 57.
Skt. Josefsøstrene tlf. 53 61 73 71.
Menighedsrådsformand: Ove Kristensen, tlf. 53521099.
Messetider: (HC2)(1)
Søndag d. 7.: Domkirkens indvielse mindes i messen kl. 10.
Lørdag d. 13.:Kl. 16 Høstfest/Valfart til Haraldsted - som vi plejer.
Herefter fælles spisning - som vi plejer. Tilmelding på listen i våbenhuset.
Søndag d. 14.: Ingen messe.
Søndag d. 21.: Messen kl. 10 fejres med p. Anton Dekkers.
Søndag d. 28.: Messen kl. 10 fejres med p. August Ziggelaar.

Vor Frue Kirke, Slagelse
Frederiksgade 5, 4200 Slagelse.
Sognepræst: Stephen Holm
Pastoralassistent: Poul-Erik Jensen,
Frederiksgade 7, 4200 Slagelse
Tlf. 58 52 06 45.

Faste messetider:
Søndagsmesser: Søndag kl. 10 med efterfølgende kirkekaffe i menighedshuset. Fredag aften kl. 19.15.
Hverdagsmesser: Normalt således: mandag kl. 17.15, tirsdag-onsdag-torsdag kl. 11.15. Lørdag ingen.
Montfort-kommunitetets daglige bønner: Normalt således: Rosenkransbøn kl. 12 - dog ikke lø. og sø. Vesper kl. 18 - lø. dog kl. 12.15. Sø. kl. 19.
Børne- og ungdomsundervisning: Søndagene d. 31.8., 14. og 28.9. i tilslutning til messen.
Møde for unge udover den skolepligtige alder: Ny sæson starter lørdag d. 20.9. kl. 13 i Holbæk.
Møde i ældregruppen »De grå pantere«: Ny sæson starter torsdag den 25.9. kl. 14.30.
Mandag d. 1.: Månedens 1. mandag, intermontfortansk bededag. I tilslutning til messen kl. 17.15 er der fra kl. 18-19 tilbedelse foran det udstillede sakramente. Bøn for præste- og ordenskald.
Mandag d. 8.: Festen for jomfru Marias fødsel fejres med laudes kl. 9.45. Rosenkransbøn kl. 12. Vesper kl. 18. Messe kl. 18.30. Medlemmerne af den montfortanske association »Maria, hjertenes dronning« deltager i vesper og messe.
Søndag d. 14.: Højmesse kl. 10. Vi fejrer *festen for korsets ophøjelse.* Om eftermiddagen kl. 15 er der festmesse i Kalundborg. Kalundborg kirke og menighed fejrer nemlig denne søndag kirkevielse og titularfest.: *Festen for jomfru Marias hellige navn.* Efter messen er der festligt kaffebord i menighedslokalerne. Kalundborg vil glæde sig meget over gæster fra moder-menigheden i Slagelse.
Søndag d. 21.: Dele af søndagsmessen fejres på latin kl. 10.
Fredag d. 26.: Mikkelsnat, som i lighed med de seneste år arrangeres som kulturnat i Slagelse by. Festlig mikkelsmesse kl. 23.00 (NB). Derfor ingen messe kl. 19.15. Øvrige arrangementer i vor kirke aftenen igennem meddeles senere.
Søndag d. 28.: Mikkelsdag. Festen for de hellige ærkeengle Mikael, Gabriel og Rafael. Ærkeenglen Mikael er Slagelse by's værneengel (se byvåbnet!) og ærkeenglen Gabriel er den montfortanske ordensfamilies værneengel. Familiemesse kl. 10.

Sankt Mariæ Kirke, Kalundborg
Lundemarken 15, 4400 Kalundborg.
Sognepræst: Stephen Holm, Frederiksgade 7, 4200 Slagelse, tlf. 53 52 06 45. (NB: fra 15. juli: 58 52 06 45).
Menighedssøster: Sr. Engeline, Karl Borromæussøstrene, Carl Reffsvej 6B, 4300 Holbæk, tlf. 59 44 37 53.
Kirkeværge: Zilda Christensen, Lundemarken 15,1, 4400 Kalundborg, tlf. 53 51 27 53.
Messetider:
Om søndagen: Messe kl. 15 med efterfølgende kirkekaffe i menighedslokalerne.
Om hverdagen: Normalt ingen gudstjenester. Der henvises til sognekirken i Slagelse.
Børneundervisning: Søndagene d. 31.8., 14. og 28.9. i forbindelse med messerne.

Søndag d. 14.: Kirkevielsesdag og festen for jomfru Marias hellige navn - vor kirkebygnings- og menigheds titularfest. (egentlig d. 12.9.). Festmesse kl. 15 - afsluttet med Te Deum og sakramental velsignelse. Under messen fornyes menighedens indvielse til jomfru Maria. Efter messen er den i dagens anledning et ekstra festligt kaffebord i menighedslokalerne. Gæster fra nabomenighederne er meget velkomne.
Søndag d. 21.: Dele af søndagsmessen kl. 15 fejres på latin.
Søndag d. 28.: Søndagsmessen kl. 15 fejres som høstgudstjeneste. Messens kollekt går dén dag til ét års hjælp til dét afrikanske barn, som menigheden har adopteret gennem Børnefonden.

11 Midtsjælland

Skt. Pauls Kirke, Taastrup
Frøgaard Allé 6, 2630 Taastrup.
Sognepræst: Martin Bergsøe, tlf. 43 99 07 28.
Assumptionssøstrene, tlf. 43 99 81 57.
Menighedsrådsformand: Anders Keller, tlf. 43 71 43 13.
Pastoralassistent: Sr. Marianne Skjold, tlf. 43 99 81 57.
Messetider: (HA()(1)
Søndag: Højmesse kl. 10.
Tirsdag: Messe hos søstrene, Bygaden 53, Høje-Taastrup kl. 19.
Torsdag: Messe kl. 10.
Fredag: Sakramental tilbedelse kl. 17. Messe kl. 18. Rosenkrans kl. 19-21.
Lørdag: Messe kl. 9. (d. 27/9 dog kl. 10) og kl. 17 (søndagsmesse.)

Lørdag d. 6.: Loppemarked 9.30 - 17.
Søndag d. 7.: Børne- og ungdomskatekesen starter.
Onsdag d. 24.: KÆK kl. 14.
Lørdag d. 27.: Mariadag 9.30 - 15. Christian Noval fortæller om Bibelens kvinder.

Skt. Laurentii Kirke, Roskilde
Frederiksborgvej 11, 4000 Roskilde.
Giro: 402 3986. Fax 42 36 50 91.
Sognepræst: P. Charles McCarthy, ofm.conv.
Pastoralassistent: Theodor Jürgensen, ofm.conv., tlf. 46 35 09 65 (bedst 8-9 ti-fr). Mandag lukket.
Gråbrødrehuset, tlf. 42 36 77 56. E-post: graabroe@post4.tele.dk.
Messetider: (HC2)(1)
Søndagsmesser: Lørdag kl. 17, søndag kl. 10. Søndag er der kirkekaffe bagefter i Skt. Josef Skoles festsal.
NB.: Første søndag i måneden er der messe kl. 14 i Islebjerg kirke, Frederikssund.

2. søndag i måneden er der messe i Ledreborg Slotskirke, Lejre, kl. 8.30.
Hverdagsmesser: Tirsdag - fredag kl. 17.
Tidebøn:
Morgenbøn: Mandag - fredag kl. 7.
Aftenbøn: Mandag - fredag kl. 18.30.
Faste andagter:
Rosenkrans hver onsdag kl. 16.30.
Sakramentsandagt hver torsdag kl. 16.30.
Katekese (religionsundervisning) for børn og unge: Begynder igen til september.

Ledreborg Slotskirke
Messe den anden søndag i måneden kl. 8.30.

Skt. Elisabeths Kirke, Holbæk
Elisabeth-Centret, Carl Reffsvej 6, 4300 Holbæk.
Sognepræst: Stephen Holm, Frederiksgade 7, 4200 Slagelse, tlf. 53 52 06 45. (NB: fra 15. juli: 58 52 06 45).
Gudstjenesteleder: Jan Tecza, Chr. Hansensvej 25, 4300 Holbæk, tlf. 59 44 15 62.
Sognesøster: Sr. Engeline, Karl Borromæus-søstrene, Carl Reffsvej 6B, 4300 Holbæk, tlf. 59 44 37 53.
Messetider:
Søndagsmesse: Hver lørdag kl. 15.30 med efterfølgende kirkekaffe i menighedssalen.
Hverdagsmesser: Fejres normalt ikke. Undtagelser angives nedenfor eller meddeles i kirken ved søndagsmessen.
Børneundervisning: Lørdagene d. 30.8., 13. og 27.9. i forlængelse af søndagsmessen kl. 15.30.
Møde for unge udover den skolepligtige alder: Ny sæson starter lørdag d. 20.9. kl. 13.
Møde i Hyggeklubben: (for 'modne voksne'): Ny sæson starter torsdag d. 11.9. kl. 14.

Torsdag d. 4.: Aftenen før månedens første fredag. Ordets gudstjeneste kl. 19.15 med uddeling af den hellige kommunion og efterfølgende tilbedelse foran det udstillede sakramente indtil kl. 20.
Lørdag d. 13.: Festen for korsets ophøjelse fejres.
Søndag d. 14.: Kirkevielse og titularfest i Kalundborg: Festen for jomfru Marias hellige navn. Der er højtidelig messe i Kalundborg kl. 15 og efterfølgende festligt kaffebord. Gæster fra Holbæk er yderst velkomne.
Lørdag d. 20.: Dele af søndagsmessen kl. 15.30 fejres på latin.
Lørdag d. 27.: Søndagsmessen kl. 15.30 fejres som menighedens *høstgudstjeneste.* Ved messens begyndelse vil vore børn i procession bringe høstens gaver frem til altret - gaver, som vi beder menigheden tage med til kirke. Ved messens afslutning vil vi - før høstfesten fortsættes med kaffebord i menighedslokalerne - ved en festlig auktion sælge gaverne til smukke overpriser. Det indkomne beløb vil helt sikkert dække de årsudgifter, vi har på de to afrikanske børn, som menigheden har adopteret fra Børnefonden.

12 Nordsjælland

Skt. Vincent Kirke, Helsingør
Kontor- og menighedshus: Nygade 8 B, 3000 Helsingør
Sognepræst: Hans Esmark, tlf. 49 21 05 71 eller tlf. 48 24 14 02 bedst kl. 9-10, dog undt. søndag og mandag. Mobiltlf. 40 58 48 57.
Skt. Vincent Søstrene, tlf. 49 21 75 47.
Menighedsrådsformand: Britta Kristensen, tlf. 42 29 90 06.
Messetider: (HB2)(T)
Vedrørende hverdagsmesser henvises til sognebladet eller opslag i våbenhuset.
Søndag d. 7.: Årsdagen for domkirkens indvielse mindes i messen kl. 9.
Søndag d. 14.: Korsets ophøjelse fejres i messen kl. 11. Herefter menighedsmøde omkring vore byggeplaner. Se sognebrev.
Lørdag d. 20.: Pensionistdag i Hørsholm fra kl. 11. Tilmelding hos søstrene.
Søndag d. 21.: Messen fejres kl. 9.
Søndag d. 28.: Sankt Vincents fest med messe kl. 11. Efterfølgende kirkekaffe.

Skt. Vilhelms Kirke, Hillerød
Kirke- og menighedshus: Møllestræde 7, 3400 Hillerød. Tlf. 42 25 55 31.
Sognepræst: Hans Esmark, Møllestræde 10 B, tlf. 48 24 14 02 bedst kl. 9-10, dog undt. søndag og mandag. Mobiltlf. 40 58 48 57. Fax. 42 25 55 31.
Skt. Vincent Søstrene, tlf. 42 26 78 65.
Menighedsrådsform.: Martin Rohof, tlf. 47 74 28 17.
Messetider: (HA)(T)
Vedrørende hverdagsmesser henvises til sognebladet eller opslag i våbenhuset.

Søndag d. 7.: Høstgudstjeneste kl. 11 med vore gæster fra Sankt Vicelin-menigheden i Lübeck. Herefter fællesspisning. Tilmeldingsliste ophængt i våbenhuset.
Søndag d. 14.: Korsets ophøjelse fejres i messen kl. 9.
Lørdag d. 20.: Pensionistdag i Hørsholm fra kl. 11. Tilmelding hos søstrene.
Søndag d. 21.: Messen fejres kl.11.
Søndag d. 28.: Messen fejres kl. 9.

Skt. Hans Kirke, Hørsholm
Marievej 6, 2970 Hørsholm
Sognepræst: Andrzej Papuga.
Assisterende præst: Jacob Muiser.
Præstebolig: Nordvanggaard, Bistrup Byvej 4, 3460 Birkerød. Tlf. 42 81 27 96.
Messetider: (HA)(I)
Søndagsmesse: Højmesse i Skt. Hans kirke kl. 11. Messe på Mikkelborg, Strandvejen 352 kl. 9.
Tirsdag: Messe i Skt. Hans kirke kl. 19.30.
Torsdag: Messe i Skt. Hans kirke kl. 10.30.
Skriftemål: Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messerne eller efter aftale.
Religionsundervisning for børn og unge: Torsdage kl. 16-17.15 på Nordvanggaard.

Torsdag d. 4.: Religionsundervisning for børn og unge genoptages efter endt sommerferie. Det er kl. 16-17.15 på Nordvanggård.
Søndag d. 7.: Børnearrangement under højmessen. Efterfølgende kirkefroksot i menighedssalen.
Onsdag d. 17.: Forældreaften kl. 19.30 på Nordvanggård.
Lørdag d. 20.: Pensionistdag i Skt. Hans kirke for de fire nordsjællandske menigheders pensionister. Dagen indledes med messe kl. 11 og evt. meddelelse af de syges salvelse. Derefter middag med fest og sang. Dagen afsluttes med sakramental velsignelse ca. kl. 15.
Mandag d. 29.: Formand forældremøde kl. 19.30 på Nordvanggård.

Den Hellige Families Kirke, Birkerød
Bistrup Byvej 4, 3460 Birkerød
Sognepræst: Andrzej Papuga, tlf./fax 42 81 27 96 bedst kl. 13-14 tirsdag-fredag.
Præst: Jacob Muiser.
Messetider: (HA1)
Søndag: Højmesse kl. 9.30.
Mandag, torsdag og fredag messe kl. 17.30.
Tirsdag: Messe kl. 10.
Onsdag: Messe kl. 6.35.
Lørdag: Messe kl. 8.
Skriftemål i forbindelse med gudstjenesterne og efter aftale.
Tilbedelse af Alterets Sakramente efter aftenmessen kl. 17.30 den 1. fredag i måneden.

Torsdag d. 4.: Religionsundervisningen begynder igen kl. 16.
Torsdag d. 11.: Religionsundervisning kl. 16.
Fredag/lørdag d. 12.-13.: Ministrantweekend.
Onsdag d. 17.: Fælles forældreaften for alle med børn til undervisning kl. 19.30.
Torsdag d. 18.: Religionsundervisning kl. 16.
Lørdag d. 20.: Den årlige festdag for syge og handicappede i Skt. Hans kirke, Marievej 6, Hørsholm. Messe kl. 11. Dernæst middag og hyggeligt samvær. Tilmelding og oplysning hos sr. Mamertis tlf. 42 81 00 96.
Torsdag d. 25.: Religionsundervisning kl. 16.
Søndag d. 28.: Høstmesse kl. 9.30.
Mandag d. 29.: Forældremøde for firmand-forældre kl. 19.30.

13 Hovedstadsområde NV

Skt. Antoni Kirke, Brønshøj
Frederikssundsvej 225, 2700 Brønshøj
Tlf. 38 28 17 00.Giro 5 42 0245.
Sognepræst: Lech Pytlak. Træffes ved kirken i forbindelse med messerne samt tirsdag - fredag 10.30-12 på sognekontoret. Evt. også på 31 28 47 69.
Pastor Paul d'Auchamp, Helleborg 13, 2700 Brønshøj. Tlf. 38 80 04 30 bedst tirsdag til fredag kl. 8.30-9.30.
Menighedsrådsformand: Damian Nawarecki, Tryggevældevej 127, 2700 Brønshøj. Tlf. 38 60 33 55.
Messetider: (HA)(T)
Søndag: Højmesse kl. 11.
Tirsdag: Messe kl. 10. Onsdag og fredag: Messe kl. 19.
Fredag d. 5.: 1. fredag. Tilbedelse kl. 18.30. Messe kl. 19.
Søndag d. 14.: Familiemesse kl. 11 med efterfølgende kirkekaffe.
Lørdag d. 20.: Biskop Czeslaw Kozon kommer til vores menighed for at meddele vore unge firmelsens sakramente. Messe kl. 14.30. Derefter reception i menighedssalen.
Søndag d. 21.: Gregoriansk messe kl. 11.
Fredag d. 26.: Niels Steensen andagt kl. 18.50.

Vor Frue Kirke, Herlev
Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev
Tlf. 44 94 76 94.
Sognepræst: Frank Jobst O.M.I.
Eng. præst: Carroll Parker O.M.I.
Menighedsrådsformand: Lars Arbirk Wenstrup, P.D.Jensenssvej 3. , 3540 Lynge.
Messetider: (HA)(I)
Lørdag: Messe kl. 17.
Søndag: Messe kl. 10.00 og kl. 11.30 (engelsk).
Hverdage: Onsdag kl. 19, torsdag kl. 9.30 (engelsk).
1. fredag i måneden: Messe kl. 19.30 (engelsk).
3. fredag i måneden: Messe kl. 19.30.
Tilbedelse: Onsdag efter messen.
Skriftemål: Efter aftale.
KUK mødes lejlighedsvis. Se opslag i våbenhuset.
Tirsdage: Åbent hus hos Skt. Josef Søstrene, Primulavej 1: Messe kl. 19.

Søndag d. 21.: Kirkekaffe med fremlæggelse af projekt til ombygning af kirken. Kl. 11.15 på dansk. Kl. 12.45 på engelsk.
Onsdag d. 24.: Menighedsaften med Frank Jobst.
Søndag d. 28.: Kirkevandring kl. 15.00

14 Hovedstadsområde NØ

Skt. Knud Lavards Kirke, Lyngby
Lyngbygårdsvej 1, 2800 Lyngby
Tlf. 45 87 77 12.
Sognepræst: G. Uttenthal Nibler.
Messetider: (HA)(I)
Søndag: Messe kl. 11. Lørdag: Søndagsmesse kl. 17.

Skt. Therese Kirke, Hellerup
Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup
Giro 408 38 30.
Sognepræst: Biskop Czeslaw Kozon, Kollegievej 2, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 04 22 eller Bispekontoret tlf. 33 11 60 80 (undt. mandag).
Andenpræster: Jørgen Erichsen, Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup. Tlf. 39 61 19 19 bedst 8-9.
Niels Engelbrecht, Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 30 39.
Alle kontorekspeditioner foregår fra Skt. Andreas kirkes kontor, Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Kontorets tlf. 39 64 30 39. Normalt åbent onsdag kl. 9-12.
Messetider: (HB2)(I)
Søndag: Højmesse kl. 9. Reciteret messe kl. 11. Morgenmad i kantinen mellem messerne. Alle er velkomne!
Hverdage: Mandag og onsdag: Messe kl. 11. Tirsdag: Messe kl. 17. Torsdag: Messe kl. 17 i Skt. Joseph Søstrenes Kapel, Bernstorffsvej 98 . Fredag: Messe kl. 7.30. Lørdag: Messe kl. 11.30 med rosenkransbøn kl. 11.15.

Tirsdag d. 2.: Møde i KÆK - se under Skt. Andreas kirke.
Onsdag d. 3.: Møde i midi-KUK kl. 19.30 - se under Skt. Andreas kirke.
Tirsdag d. 9.: Messe kl. 17 efterfulgt af tilbedelse af alterets sakramente til kl. 21.
Onsdag d. 20.: Fællesmøde for menighedsrådene for Skt. Therese og Skt. Andreas sogne.
Lørdag d. 13.: Familielørdag i Ordrup - se under Skt. Andreas kirke.
Søndag d. 14.: Familiemesse.
Søndag d. 21.: Søndagens kollekt optages til fordel for Katolsk Menighedspleje.
Onsdag d. 24.: Møde i mini-KUK i KUK-lokalet.

Immaculata Kirke
Strandvej 91, 2100 København Ø
Messetider:
Søndage: Højmesse kl. 9.
Mandag og torsdag: Messe kl. 16.45.
Tirsdag, onsdag og fredag: Messe kl. 7.
Lørdag: Messe kl. 9.

Skt. Andreas Kirke, Ordrup
Kollegievej 2, 2920 Charlottenlund
Sognepræst: Biskop Czeslaw Kozon. Tlf. 39 64 04 22 eller Bispekontoret tlf. 33 11 60 80 (undt. mandag).
Andenpræster:
Niels Engelbrecht, Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 30 39.
Jørgen Erichsen, Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup. Tlf. 39 61 19 19 bedst 8-9.
Sognekontor: Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 30 39. Giro 802 66 02. Normalt åbent onsdag kl. 9-12.
Messetider: (HC2)(I)
Søndag: Højmesse kl. 10.
Hverdage: Mandag-torsdag: Messe kl. 8.
Fredag: Udstilling af sakramentet til tilbedelse kl. 16. Kort andagt og messe kl. 17.
Lørdag: Messe kl. 11.30.

Tirsdag d. 2.: Møde i K.Æ.K. Messe kl. 11.30. Efter frokosten fortæller David Vincent Nielsen om sine første to år som præstestuderende i Rom.
Onsdag d. 3.: Møde i midi-KUK kl. 19.30. Alle unge fra 12 år og opefter er velkomne.
Fredag d. 5.: Jesu Hjerte fredag. Se under messetider.
Lørdag d. 6.: Bededag for præste- og ordenskald. Rosenkransbøn kl. 11. Derefter messe.
Søndag d. 7.: Latinsk højmesse kl. 10.
Onsdag d. 10.: Fællesmøde for Skt. Andreas og Skt. Therese menighedsråd. Anbefales til menighedens forbøn.
Lørdag d. 13.: Familielørdag kl. 15 med kaffe. Derefter oplæg for de voksne, mens børnene beskæftiges. Kl. 17 familiemesse med efterfølgende spisning. Tilmelding til Carsten Günther, tlf. 35 82 35 54.
Mandag d. 15.: Bibelkreds kl. 15 hos Connie Probst, Schimmelmannsvej 45. Alle er velkomne. Tilmelding på tlf. 39 63 63 82.
Onsdag d. 24.: Møde i nini-KUK.

Johanneskirken, Søborg
Vandtårnsvej 7-11, 2860 Søborg
Tlf. 39 69 03 01.
Sognepræst: Lech Pytlak. Træffes tirsdag kl. 10.30-11.30 på tlf. 31 28 17 00. Evt. også på 31 28 47 69.
Menighedsrådsformand: Lene Støtt, Kildebakkegårds Allé 68, 2860 Søborg. Tlf. 31 56 17 70.
Sognekontor: Vandtårnsvej 11.
Messetider: (HC2)(T)
Hver søndag: Højmesse kl. 9.30.
Anden søndag i måneden: Latinsk højmesse.

15 Hovedstadsområde V

Jesu Hjerte Kirke
Stenosgade 4, 1616 København V.
Tlf. 3324 6580 (kontor) 3121 8588. Indvalg: 3121 0234. Fax. 3325 0738.
Sognepræst: P. Gerhard Sanders, SJ. (24)
Andenpræst: P. Niels Kiær, SJ. (22)
Kontortid: (Bent Wilson) Tirsdag kl. 10-12. Fredag kl. 14-17. Tlf. 3324 6580.
Messetider: (HA1)(TH)
Mandag-fredag: Messe kl. 8.15 og 17.
Lørdag: Messe kl. 8.15. Italiensk messe kl. 18.
Søndag: Latinsk højmesse kl. 10. Dansk højmesse kl. 11.30. Aftenmesse kl. 20.
Lejlighed til skriftemål før og efter alle messer og efter aftale.

Tirsdag d. 2.: Kongregationsandagt kl. 16 med foredrag om »Vanskeligheder med kirken«.
Onsdag d. 3.: Studiekreds kl. 19 (for unge over 15 år) med messe i huskapellet. Biskop Hans L. Martensen taler om »Kristendom og nyreligiøsitet«.
Fredag d. 5.: Jesu Hjerte fredag. Tilbedelse af det hellige sakramente kl. 16. Kort andagt og sakramental velsignelse kl. 16.45. Messe kl. 17.
Fredag d. 5. - søndag d. 7.: Firmelsesholdet holder weekend på Lille Magleås.
Onsdag d. 10.: Mini-KUK kl. 19.
Tirsdag d. 16.: Møde for de ældre kl. 14.30-16.30. Pastor Niels Engelbrecht vil tale om »Det evige liv«.
Onsdag d. 17.: Ministrantklub kl. 15.30. Vi skal øve til firmelsen.
Lørdag d. 20.: Kongregationsmesse kl. 10.
Søndag d. 21.: Festmesse kl. 10 med firmelse af sognets unge ved biskop Czeslaw Kozon. Efter messen holdes reception i menighedssalen.
Mandag d. 22.: Menighedsrådsmøde kl. 19.30 med biskop Czeslaw Kozon ('Visitats').
Onsdag d. 24.: Studiekreds kl. 11-14 for voksne. (Afhængig af tilmelding). Mini-KUK kl. 19.
Lørdag d. 27.: Religionsundervisning for børn kl. 10.30-13.
Søndag d. 28.: Familiemesse kl. 11.30. Ungdomsmesse kl. 20 med Café Ludvig bagefter i menighedssalen. Ministrantundervisning for unge over 16 kl. 14-16.
Religionsundervisningen for børn begynder igen lørdag d. 27.
Efter ferietiden indbyder vi igen til *kirkekaffe* efter søndagsmesserne.

Skt. Mariæ Kirke
Jens Jessensvej 5, 2000 Frederiksberg
Sognepræst: Jesper Fich, Marielystvej 16, 1., 2000 Frederiksberg. Tlf. 38 79 39 99.
Messetider: (HA)(TH)
Søndag: Højmesse kl. 11.
Hverdage: Mandag og onsdag: Messe kl. 7. Tirsdag og fredag: Messe kl. 16.30. Torsdag og lørdag: Messe kl. 7.30.

Søndag d. 7.: Familiemesse kl 11. Derefter kirkekaffe.
Tirsdag d. 9.: Katolk Ældre Klub. Møde i Liobahjemmets sal kl. 13.30. Messe kl. 16.30.

Skt. Nikolaj Kirke
Strøbyvej 2, 2650 Hvidovre
Sognepræst: Wladyslaw Zdunek, C.ss.R., Strøbyvej 2, 2650 Hvidovre. Tlf. 36 78 27 90. Træffes tirsdag, fredag og lørdag kl. 9-12, tordag kl. 16-18. Mandag, onsdag og søndag kun efter aftale.
Messetider: (HA)(T)
Mandag- fredag: Messe kl. 8. Torsdag også kl. 17.
Lørdag: Messe kl. 17.
Søndag: Højmesse kl. 10.
Skriftemål: Lejlighed til skriftemål en halv time før messerne.

Fredag d. 5.: Første fredag. Messe på dansk kl. 8. Messe på vietnamesisk kl. 15.
Søndag d. 7.: Højmesse kl. 10. Messe på polsk kl. 12. Derefter kirkekaffe.

Søndag d. 14.: Korsets ophøjelse. Højmesse kl. 10. Derefter kirkekaffe.
Søndag d. 21.: Højmesse kl. 10. Messe på polsk kl. 17. Kollekt for Katolsk Menighedspleje.

16 Hovedstadsområde N

Sakramentskirken
Nørrebrogade 27, 2200 København N
Tlf. 31 35 68 25. Girokonto: 804-6638 Sakramentskirken.
Sognepræst: Pastor Reinhold Sahner, Nørrebrogade 27 C, 3., 2200 København N. Tlf 31 35 68 25. Fax 35 36 64 30. Træffes på kirkens kontor mand.-torsd. kl. 9-10.30 - dog bedst efter aftale.
Menighedsrådsformand: Stella Sørensen, Australiensvej 30, 2.th., 2100 København Ø. Tlf. 31 18 00 67.
Hospitalspræsten for Københavnsområdet pastor Jørgen Erichsen meddeler, at han bedst træffes på tlf. 39 61 19 19 hverdage mellem kl. 8-9. Ved akutte tilfælde er man velkommen til at ringe til enhver tid.
Messetider: (HB2)(T)
Søndagsmesser: Lørdag kl. 18.15 fransk messe (undt. 30.8.). Søndag kl. 10 dansk højmesse. Kl. 18 engelsk messe.
Hverdagsmesser eller ordets gudstjeneste: Mand.-torsd. kl. 11, onsdag kl. 17 engelsk messe.
Fredag: Tilbedelse kl. 17 (fra 1.9.).
1. og 3. lørdag i måneden: Fransk messe kl. 18.15 (fra 1.9.).

OBS.: Lørdagsmessen kl. 17 er henlagt til Skt. Ansgars kirke, Bredgade 64.

17 Hovedstadsområde K

Skt. Ansgars Kirke
Bredgade 64, 1260 København K.
Sognepræst: Dietrich Timmermann. Tlf. 33 13 37 62.
Præsternes træffetid: Tirsdag-fredag kl. 11-12.
Messetider: (HB2)(T)
Søndage: Reciteret messe kl. 8. Højmesse kl. 11.
Lørdage: Aftenmesse og rosenkransbøn kl. 17.
Hverdage: Messe kl. 8.
Første fredag i måneden: Jesu Hjerte messe kl. 16.30. Tilbedelse til kl. 18.

Søndag d. 7.: Reciteret messe kl. 8. Højmesse kl. 11 med gregoriansk sang.
Onsdag d. 10.: Messe for de ældre kl. 10.
Søndag d. 14.: Det hell. Kors' ophøjelse. Reciteret messe kl. 8. Familiemesse kl. 11.
Søndag d. 21.: Reciteret messe kl. 8. Højmesse kl. 11 med gregoriansk sang. Efter messen udvidet kirkekaffe og foredrag ved Christian Noval om år 2000 jubilæets forberedelser i Vatikanet.
Onsdag d. 25.: Messe for de ældre kl. 10.

18 Amager og Bornholm

Skt. Annæ Kirke, Amager
Hans Bogbinders Allé, 2300 København S.
Sognepræst: P. Jerzy Gorowski, CssR. Tlf. 31 58 41 02.
Andenpræst: Janusz Turek, CssR.
Kontortid: Tirsdag, onsdag, torsdag, fredag kl. 10-12, torsdag tillige kl. 17-18.
Udenfor kontortid tlf. 31 58 21 02.
Messetider: (HA)(T)
Lørdage: Engelsk messe kl. 17.
Søndage: Reciteret messe kl. 8.30. Højmesse kl. 10. Polsk messe kl. 12. Engelsk messe kl. 17.
Hverdage: Messe kl. 8.
1. fredag: Jesu Hjerte messe kl. 19.

Fredag d. 5.: Jesu Hjerte messe kl. 19. Derefter vågenat.
Søndag d. 7.: Familiemesse kl. 10.
Onsdag d. 10.: Intet møde i Onsdagsklubben. Flere medlemmer fra klubbens ledelse deltager i en rejse til Polen.
Onsdag d. 24.: Møde i Onsdagsklubben kl. 14.30. Overlæge Johs. Mosbech ser tilbage på sin tid på Skt. Elisabeths Hospital med særligt henblik på søstrenes aktiviteter.
Søndag d. 28.: Latinsk højmesse kl. 10.

Skt. Hyacinthus Kirke, Rønne
Østergade 59, 3700 Rønne
Tlf. 56 95 08 14 / 56 95 08 55.
Sognepræst: Erling Brodersen, tlf. 56 95 08 14 / 33 11 60 80 / 45 93 35 85.
Messetider: (HC2)(I)
Højmesse:
Lørdag kl. 17. Ligeså lørdag d. 30/8.

Rosenkranskirken, Åkirkeby
Gregersgade 12, 3720 Åkirkeby
Sognepræst: Erling Brodersen.
Tlf. 56 95 08 14/ 33 11 60 80/ 45 93 35 85.
Messetider: (HC2)(I)
Højmesse:
Søndag kl. 10. Ligeså søndag d. 31/8.*Torsdag d. 11.:* begynder vi igen med vore møder hos søstrene kl. 14. Alle er velkomne.

19 Grønland

Krist Konge Kirke, Nuuk / Godthåb
Tlf.: 00 299 2 12 75. Fax: 00 299 2 31 75.
Præst: Paul Marx OMI. Kutaa 1, Box 51, 3900 Nuuk.
Messetider:
Søndagsmesser: Messe kl. 10.
Hverdagsmesser: Tirsdage og torsdage: Messe kl. 17.15. Onsdage: Messe kl. 18.30 efterfulgt af tilbedelse til kl. 20. Fredag: Messe kl. 17.15 hos Jesu Små Søstre i Blok 9, 213. Lørdag: Messe kl. 11.
Religionsundervisning: Efter aftale.
Fejring af bodens sakramente: Efter aftale.
Sammenkomster: Efter søndags og onsdags liturgier.

Gudstjenester på fremmede sprog

Deutschsprachige Gemeinde
Pfr. Guido Kreienbühl, Vesterbrogade 28, 3., 1620 København V. Tlf. 33-860383.
Hl. Messe jeden 1. und 3. Sonntag im Monat um 10.30 Uhr in der Hauskapelle der St. Augustin Kirche, Jagtvej 183, Kopenhagen . Nach jedem Gottesdienst treffen wir uns zur Kaffeerunde.

English-Speaking Ministry
Fr. Carroll Parker, O.M.I., Chaplain to the English-Speaking Catholic Community.
Ministry Center: Vor Frue Kirke (VFK), Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev. Tlf. 44 94 76 78. Other Churches with Mass in English: Sakramentskirken (SAK), Nørrbrogade 27, 2200 Kbh. N. and Skt. Annæ Kirke (Skt.A.), Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S.

Eucharistic Celebrations in English:
Saturday: Skt.A. at 5 p.m. Sunday: VFK at 11. a.m.; Skt.A. at 5. p.m.; SAK at 6. p.m. Wednesday: SAK at 5 p.m. Thursday: VFK at 9.30 a.m. First Friday: VFK at 7.30 p.m.

Communauté de Langue Francaise
P. Guido Kreienbühl, Vesterbrogade 28. 3.tv. 1620 Copenhague V. Tlf. 33-860383.
Le 1er et le 3éme samedi du mois: Eucharistie à 18h 15 à Sakramentskirken, Nørrebrogade 27, Kbh. N.
Les autres samedis: ADAP à 18.15 à Sakramentskirken.

Missione cattolica Italiana
Messe ogni sabato alle ore 18 Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 Kbh.V.

Misa en Espanol
Iglesia de San Augustin, Jagtvej 183. Todos los domingos a las 12.00.

Kroatisk mission
P. Drago Cumurdzic, Johanneskirken, Vandtårnsvej 11, 2860 Søborg.
Messe: Hver søndag kl. 12 samt hver fredag kl. 19.
I Helsingør: Den 1. og 3. søndag i måneden kl. 14.
I Frederiksværk: Den 2. søndag i måneden kl. 16.
I Helsinborg, Sverige: Den 4. søndag i måneden kl. 17. I Klipan, Sverige: Hver lørdag kl. 14.

Msze swiete w jezyku polskim
Ks. Julian Bodnar, CssR.
Kosciól sw. Anny, Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S. Tlf. 31 58 21 02.
Msza sw.: Kazda niedziela i swieto o godz. 12.00.

Ungarsk messe
Magyar mise v. P. Kálmán Horváth, S.J. Stenosgade 4 a, 1616 Kbh. V. (Jesu Hjerte Kirke). Tlf. 31 21 85 88. Messe hver 2. søndag i måneden kl. 16 (i huskapellet, Stenosgade 4 A).

Tamilske gudstjenester
Pastor Jude Kulas Soosaiappu, Kastetvej 1, 9000 Aalborg. Tlf. 98 13 50 39 eller 20 86 67 38.
Lørdag d. 6.: Vailenkanni fest, Nørrelandskirke, Holstebro kl. 14.
Søndag d. 21.: Vor Frue kirke, Århus kl. 12.
Lørdag d. 27.: Skt. Norberts kirke, Vejle kl. 16.
Søndag d. 28.: Skt. Knuds kirke, Svendborg kl. 15.

Koder for kørestolsbrugere
Koderne er anført efter »Messetider«.
HA = Direkte adgang ad fast rampe, fast skinne eller elevator.
HB = Adgang ad løs rampe eller skinne.
HC = Kun adgang ved løft.
1 = Placering af fast adgangsvej oplyses ved henvendelse til sognekontoret.
2 = Aftale om hjælp ved ankomst aftales med sognekontoret/kirken.
Koder for hørehandicappede:

Koderne er anført efter »Messetider«.
T= Teleslynge.
H= Andre hjælpemidler for hørehandicappede, f.eks. højtaleranlæg, hånd-høreapparat. Sidstnævnte skal nogle steder lånes i kirkens sakristi.
I= Ingen hjælpemidler for hørehandicappede.

Bønnens apostolat — ved p. Paul Keller S.J.

Et billede på troværdighed

Er det en af de ting, vi kan sige om os selv? Troværdighed taler vi meget om som noget, vi gerne vil opleve, noget vi savner. Er vore politikere troværdige? Er vore ledere, er vore medier, er vore venner, er vore præster, er kirken, er vort liv, er vi selv?

Sender vi ærlige signaler ud, eller skjuler vi os under en maske og spiller altid lidt af en rolle?

Som forældre og pædagoger, påvirker vi vore børn og unge i hverdagen, hvis vi viser en gensidig risikovillighed. Hvis vi lader dem møde ærligheden og sandheden, så tror jeg, vi kan være kanaler for Guds kærlighed - det gælder kirken, skolen, hjemmet - og uden masker kan vi lære vore medmennesker, menigheden, vore børn og unge, at leve troværdigt.

Så er der en dyb mening med vort liv. Vi udstråler noget positivt. Livet bliver levet i en skønhed, levet for andre og giver os selv og vore børn et håb, et liv, der er værd at leve og som fylder os med omsorg for andre. Et liv, der ikke rokkes af øjeblikkets »småting«, men har en dyb bærende kerne gennem de vanskeligheder, der automatisk kommer, men som modner os og bringer os nærmere til Gud.

Kun Gud kan give os styrke. Han vil så gerne, hvis vi bare giver ham lov. Det er så 'nemt' at lade ham velsigne vore beslutninger, når vi har taget dem, men det er bedre at spørge ham, inden vi tager dem...

Det allervigtigste er vor bøn og vor ubetingede overgivelse til Gud, der blot venter på vores ja, og som altid - og på trods af alt - elsker os lige nøjagtig, som vi er. Tænk - og tak, at han bliver ved.

Styrk og styr os i din visdom, Herre, så vort liv må blive til en velsignelse for os og for vore omgivelser og må udstråle skønheden og livets varige mening.

Skoleleder Lilian Jespersen

I september beder vi med Paven om
- at pædagoger og lærere må vidne om skønheden ved et liv, levet for andre.
- at de unge må modtage pavens indbydelse og medvirke til ny-evangelisationen.

Liturgisk kalender for september 1997

1. *grøn.* Mandag i 22. alm. uge. (II Ps). L.: 1 Tess 4,13-18. Ev.: Luk 4,16-30.
2. *grøn.* Tirsdag i 22. alm. uge. (II Ps). L.: 1 Tess 5,1-6.9-11. Ev.: Luk 4,31-37.
3. *hvid.* Onsdag i 22. alm. uge. (II Ps). Gregor den Store, pave og kirkelærer, (604)(m). L.: Kol 1,1-8. Ev.: Luk 4,38-44.
4. *grøn.* Torsdag i 22. alm. uge. (II Ps). L.: Kol 1,9-14. Ev.: Luk 5,1-11.
5. *grøn.* Fredag i 22. alm. uge. (II Ps). L.: Kol 1,15-20. Ev.: Luk 5,33-39.
6. *grøn.* Lørdag i 22. alm. uge. (II Ps). Eller *hvid.* Gudsmoders lørdagsmesse. L.: Kol 1,21-23. Ev.: Luk 6,1-5. Bededag for præste- og ordenskald. I Domkirken (h): 1.vesper til Kirkevielse.
7. *hvid.* Søndag. Årsdagen for Domkirkens konsekration (h). Gl. Cr. Særl.pf. 1.L.: 1.Kong 8,22-23.27-30; Sl 84,3.4.5.10-11 R. Hvor elskelige er dine boliger, Hærskarers Herre! 2.L.: 1.Kor 3,9c-11.16-17. Ev.: Joh 2,13-22 eller Joh 4,19-24. 2.vesper til Kirkevielse. I andre kirker: *grøn.* 23. ALM. SØNDAG. (III Ps). Gl. Cr. Alm.S.pf. 1.L.: Es 35,4-7a; Sl 146,6c-7.8-9a.9bc-10. R. Pris Herren, min sjæl! Eller: Halleluja! 2.L.: Jak 2,1-5. Ev.: Mark 7,31-37. Domkirkens konsekration fejres ikke.
8. *hvid.* Mandag. Jomfru Marias fødsel (f). (III Ps). Gl. Jomfru Marias pf. L.: Mika 5,1-4a eller Rom 8,28-30; Sl 13,6ab.6cd. R. Jeg vil glæde mig højlig i Herren! Ev.: Matt 1,1-16.18-23 eller 1,18-23.
9. *grøn.* Tirsdag i 23. alm. uge. (III Ps). Eller *hvid.* Peter Claver, præst (1654). L.: Kol 2,6-15. Ev.: Luk 6,12-19.
10. *grøn.* Onsdag i 23. alm. uge. (III Ps). L.: Kol 3,1-11. Ev.: Luk 6,20-26.
11. *grøn.* Torsdag i 23. alm. uge. (III Ps). L.: Kol 3,12-17. Ev.: Luk 6,27-38.
12. *grøn.* Fredag i 23. alm. uge. (III Ps). L.: 1 Tim 1,1-2.12-14. Ev.: Luk 6,39-42.
13. *hvid.* Lørdag i 23. alm. uge. (III Ps). Johannes Chrysostomos, biskop og kirkelærer, (407) (m). L.: 1 Tim 1,15-17. Ev.: Luk 6,43-49.
14. *rød.* Søndag. Det hellige Kors' ophøjelse (f). (IV Ps) Gl. Cr. Særl.pf. eller Pass.pf.I. L.: 4.Mos 21,4-9; Sl 78,1-2.34-35.36-37.38. R. Glem ikke Guds velgerninger. 2.L.: Fil 2,6-11. Ev.: Joh 3,13-17.
15. *hvid.* Mandag i 24. alm. uge. (IV Ps). Jomfru Marias smerter (m). Ad libitum sekvens: Stabat Mater (Under korset dybt nedbøjet.). Jomfru Marias pf. L.: 1 Tim 2,1-8. Ev.: Joh 19,25-27 eller Luk 2,33-35. (Læsning ad libitum (Jomfru Marias smerter): Hebr. 5,7-9.)
16. *rød.* Tirsdag i 24. alm. uge. (IV Ps). Cornelius, pave, (253), og Cyprian, biskop, (258), martyrer (m). L.: 1 Tim 3,1-13. Ev.: Luk 7,11-17.
17. *grøn.* Onsdag i 24. alm. uge. (IV Ps). Eller *hvid.* Robert Bellarmin, biskop og kirkelærer, (1621). L.: 1 Tim 3,14-16. Ev.: Luk 7,31-35.
18. *grøn.* Torsdag i 24. alm. uge. (IV Ps). L.: 1 Tim 4,12-16. Ev.: Luk 7,36-50.
19. *grøn.* Fredag i 24. alm. uge. (IV Ps). Eller *rød.* Januarius, biskop og martyr, (305). L.: 1 Tim 6,2c-12. Ev.: Luk 8,1-3.
20. *rød.* Lørdag i 24. alm. uge. (IV Ps). Kim Andreas Taegon, præst, og Paulus Chong Hasang og lidelsesfæller, martyrer, (19.årh.)(m). L.: 1 Tim 6,13-16. Ev.: Luk 8,4-15.
21. *grøn.* 25. ALM. SØNDAG. (I Ps). Gl. Cr. Alm.S.pf. 1.L.: Visd 2,12.17-20; Sl 54,3-4.5.6+8. R. Herren støtter min sjæl! 2.L.: Jak 3,16 — 4,3. Ev.: Mark 9,30-37. Kollekt for Katolsk Menighedspleje. Mattæus, apostel og evangelist, fejres ikke.
22. *grøn.* Mandag i 25. alm. uge. (I Ps). L.: Ezra 1,1-6. Ev.: Luk 8,16-18.
23. *grøn.* Tirsdag i 25. alm. uge. (I Ps). L.: Ezra 6,7-8.12b.14-20. Ev.: Luk 8,19-21.
24. *grøn.* Onsdag i 25. alm. uge. (I Ps). L.: Ezra 9,5-9. Ev.: Luk 9,1-6.
25. *grøn.* Torsdag i 25. alm. uge. (I Ps). L.: Hagg 1,1-8. Ev.: Luk 9,7-9.
26. *hvid.* Fredag. Kirkevielsesfest (h) i konsekrerede kirker undtagen Domkirken (som 7. september). I andre kirker: *grøn.* Fredag i 25. alm. uge. (I Ps). Eller *rød.* Cosmas og Damian, martyrer, (303). L.: Hagg 1,15b — 2,9. Ev.: Luk 9,18-22.
27. *hvid.* Lørdag i 25. alm. uge. (I Ps). Vincent af Paul, præst, (1660)(m). L.: Zak 2,5-9.14-15a. Ev.: Luk 9,43b-45.
28. *grøn.* 26. ALM. SØNDAG. (II Ps). Gl. Cr. Alm.S.pf. 1.L.: 4 Mos11,25-29; Sl 19,8.10.12-13.14. R. Herrens forskrifter er rette, glæder hjertet. 2.L.: Jak 5,1-6. Ev.: Mark 9,38-43.45.47-48. Wenceslaus, martyr, (929), samt Laurentius Ruiz og lidelsesfæller, martyrer, (omkr. 1635), fejres ikke.
29. *hvid.* Mandag. De hellige ærkeengle Michael, Gabriel og Rafael (f).(II Ps). Gl. Englenes pf. L.: Dan 7,9-10.13-14 eller Joh.Åb 12,7-12a; Sl 138,1-2a.2bc-3.4-5. R. Herre, jeg vil lovsynge dig for englene. Ev.: Joh 1,47-51.
30. *hvid.* Tirsdag i 26. alm. uge. (II Ps). Hieronymus, præst og kirkelærer, (420)(m). L.: Zak 8,20-23. Ev.: Luk 9,51-56.

Grethe Meier-Nielsen in memoriam

En af mange kendt katolik, fru Grethe Meier-Nielsen, døde den 23. juni på Skt. Ansgars Plejehjem i Aabenraa, hvor hun i en halv snes år havde været beboer og i de seneste år patient under søstrenes omsorgsfulde pleje.

Fru Meier-Nielsen, som blev 80 år, var født på Ærø og fik et omskifteligt liv både i udlandet i krigstid og under roligere forhold herhjemme - den længste tid i Horsens og i Sønderjylland, hvor hun i 1974 mistede sin mand, Niels. Hun vil i Horsens mindes som en af dem, der altid stod til hjælpende tjeneste. Ikke mindst var hun virksom i årene, hvor de unge opbyggede det første Øm. Med stor villighed befordrede hun de unge Øm-arbejdere og læs af materialer til og fra arbejdet derude og ligeledes den katolske skoles børn til feriedage samme sted.

Sit glade sind bevarede hun gennem årene, både i arbejdet og sygdomsperioder, indtil der kun var det venlige smil tilbage, og hun stille sov hen til evighedens store frihed, udfriet af al jordisk lidelse og omskiftelighed.

Hun efterlader sin søn, svigerdatter og flere sønnesønner.

Grethes sjæl anbefales til taknemmelig ihukommelse i menighed og hos venner, at hun må eje den evige sjælens hvile i Gud. *N.O.*

Sr. Margrethe Reinl blev 85 år

Vor kære medsøster Margrethe Reinl, tidligere kaldt M. Nicoline, døde i Vejle den 2. juli 1997.

Hun blev født i Berlin den 15. november 1911.

Hun kom til Danmark som barn sammen med sin bror og sine forældre. I 1929 afsluttede hun sin skolegang med realeksamen på Haar skole i Svendborg og lærte Mariasøstrene at kende.

Som 20 årig besluttede hun sig for at vie sit liv helt til Gud. Hun rejste til Belgien, hvor hun i moderklostret i Berlaar, efter endt prøvetid, aflagde sine klosterløfter i 1933. Samme år tog hun tilbage til Danmark, hvor hun i de første år tog del i diverse opgaver dels i Nyborg og dels i Vejle.

Fra 1943 til 1945 cyklede hun dagligt til lærerseminariet i Skårup, hvor hun i sommeren 1945 fik sin lærereksamen.

Stella Maris i Nyborg blev nu hendes hjem indtil hun blev 70 år. Da havde hun ledet den katolske »Stella Maris Skole« i mere end 30 år. At undervise og opdrage børn blev hendes livsgerning. Hun havde et stort hjerte for alle børnene, især for de svage. Ved sit rolige og venlige væsen, sin dygtighed og naturlige myndighed, vandt hun både børnenes og forældrenes tillid.

Også den lokale menighed nød godt af hendes administrative, organisatoriske samt musikalske evne og hendes engagement.

I 1992, da kommunitetet i Nyborg blev ophævet, flyttede sr. Margrethe til Vejle. Her gjorde hun sig nyttig bl.a. som organist i Skt. Norberts kirke og som kærlig medsøster i kommunitetet. Hos sr. Margrethe fandt man altid et lyttende øre og et åbent og varmt hjerte.

De sidste to måneder, hvor hun var totalt afhængig af andres hjælp og pleje, var hun stadig det tålmodige, altid tilfredse menneske som udstrålede en usædvanlig fred.

Alt mens vi savner sr. Margrethe, takker vi Gud for hendes lange liv i tjeneste for Gud og menneskene. Mariasøstrene takker alle som har vist deltagelse ved sr. Margrethes død og begravelse. Tak for bøn, blomster og kærlige ord.

Sr. Cecilie Maes

Ellen Nielsen og A. F. Beyer døde

I begyndelsen af juli måned døde journalisten og forfatteren *Ellen Nielsen* (foto). Begravelsen fandt sted fra Assistens Kirkegårds kapel den 8. juli. Ellen Nielsen blev 92 år.

Mandag den 4. august døde Andreas Frederik Beyer, 86 år gammel. Begravelsen fandt sted den 9. august fra Skt. Antoni Kirke i Brønshøj. Beyer var i mange år medlem af pastoralrådet.

Regulering af annoncepriser

I stedet for at hæve priserne for annonce/mm, foretager »katolsk orientering« pr. 1.9.97 en regulering af rabatordningen.

Rabatordningerne for annoncer, der bringes 1 - 10 gange årligt vil herefter bortfalde, og der gives 10% rabat for annoncer, der bringes 20 gange årligt.

Bistand

Katolsk menighedspleje
Bredgade 69 A, 1260 København K.
Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. telefon 33 15 23 03. Postgiro 6466397

Valfarter

Fatima i Portugal og Garabandal i Nordspanien
den 6. okt. - 18. okt. 97

Åbenbaringsstedet **Garabandal** var centrum for bemærkelsesværdige Maria-åbenbaringer i 1961.

I **Fatima** vil vi være på årsdagen for den sidste åbenbaring i 1917, og på dagen for »det store solunder«.

Pris: kr. 4.900,- for rejse, overnatning og halvpension.
Pilgrimsleder: Maria Truelsen.
Præst: Benny Blumensaat.

Henvendelse til:
Erik Hein, Holger Danske Bustrafik A/S.
Tlf. 42 81 22 44.
Maria Truelsen, Kløverbladsgade 10,
2500 Valby. Tlf. 36 45 12 60.

Møder og arrangementer

Lægdominikanerne i Danmark

Er du interesseret i Dominikanerordenen?

Ønsker du at vide,
hvad lægdominikanerne står for?

Fredag den 29. august kl. 18

kan du møde pater Patrick-Dominique Linck O.P. fra Lund i præstegården bag Skt. Ansgars Kirke, Bredgade 64 på 1. sal.

Katolsk Arbejderaktion
afholder sin 75. retræte den 11. - 12. oktober på Magleås
Ankomst lørd. kl. 14 - hjemrejse sønd. kl. 17.

Tema: I profeternes fodspor.
Foredragsholder: Bjørn Håkonsson.
Pris: kr. 350 med mulighed for efter ansøgning at få tilskud.

Emnet vil blive behandlet efter princippet: Se - Bedøm - Aktion.

Tilmelding senest 4. okt. til KAs formand:

George Bune Andersen
Ved Klosteret 4, 1.tv., 2100 København Ø.
Tlf. 39 29 51 10 bedst mellem kl. 17 og 19.

Det sker på Magleås

Ma. d. 1. - on. d. 3. 9.:
Fysiklærerforeningen

Ma. d. 1. - to. d. 4. 9.:
Præste- og teologistuderende.

To. d. 4. - fr. d. 5. 9.:
L. A. H.

Fr. d. 5. - sø. d. 7. 9.:
Jesu Hjerte Kirke.

Fr. d. 5. - sø. d. 7. 9.:
Thomas af Aquin
(se annoncen)

Ma. d. 8. 9.:
Tandlægernes Nye Landsforening.

Ma. d. 8. - ti. d. 9. 9.:
DFA

Ma. d. 8. - ti. d. 9. 9.:
UVM

Ti. d. 9. - on. d. 10. 9.:
Kom. Landsforening

On. d. 10. - sø. d. 14. 9.:
Idrættens Lederakademi.

To. d. 11. - fr. d. 12. 9. :
Folkekirkens Nødhjælp.

Lø. d. 13. - sø. d. 14. 9.:
Rektorgr. fra private Gymnasier.

Ma. d. 15. fr. d. 19. 9.:
UVM

Ti. d. 16. - on. d. 17. 9.:
Statens Museum for Kunst

On. d. 17. - fr. d. 19. 9.:
Lyngby-Tårbæk kommune.

To. d. 18. og fr. d. 19. 9.:
V. K. Rasmussen industri.

Ma. d. 22. - on. d. 24.:
Private gymnasier.

Fr. d. 26. - lø. d. 27. 9.:
Sankt Joseph Skole, Roskilde.

Lø. d. 27. - sø. d. 28. 9.:
Magleås week-end
Albert Küchler
(se annoncen)

Sø. d. 28. 9.:
Magleås-TRÆF
(se annoncen)

Ma. d. 29. - ti. d. 30. 9.:
FTF.

Ti. d. 30. - on. d. 1. 10.:
Novo Nordisk.

Ti. d. 30. - on. 1.10.:
Bofællesskabet Østerhøj.

Ti. d. 30. - to. d. 2. 10.:
Latinlærerforeningen.

DUK - kalender

UNGDOMSMESSE den 31.8.97 kl. 20 i Jesu Hjerte kirke, København. Derefter Café Ludvig.

BØRNEDAG den 6.9.97 kl. 12-16 i Frederiksberg Have. Alder: 5-12 år.
Medbring familie, frokost, tæppe til at sidde på samt tøj, der svarer til vejret. Arrangementet er gratis. Øl og sodavand kan købes.
Tilmelding til Sekretariatet senest den 27.8.97.

REGIONALWEEKEND den 5.9.-7.9.97 for lokalforeninger i Jylland/Fyn, arrangeret af Aalborg lokalforening. Alder: 14 år og opefter.
Pris: kr. 50 samt kr. 150 for evt. fællesrejse.
Tilmelding og betaling senest den 15.8.97.

TEMA AFTEN den 11.9.97 og de efterfølgende to torsdage i København.
Tilmelding senest den 25.8.97.

SKOLEWEEKEND den 19.9.-21.9.97 på Øm for alle katolske elever i 6. klasse. En weekend med film, leg, samvær og en spændende messe.
Pris: kr. 160 samt kr. 175 for fællesrejse.
Tilmelding og betaling senest den 29.8.97.

FAMILIEWEEKEND den 19.9.-21.9.97 på Klitborg for familier.
Pris: kr. 160 samt kr. 175 for fællesrejse (dog kr. 225 for dem over 30 år).
Tilmelding og betaling senest den 29.8.97.

LFB-KURSUS den 20.9.97 i København for bestyrelsesmedlemmer i lokalforeningerne på Sjælland.
Kurset er gratis.
Tilmelding senest den 29.8.97.

LFB-KURSUS den 26.9.-28.9.97 for bestyrelsesmedlemmer i lokalforeningerne i Jylland/Fyn.
Kurset er gratis.
Tilmelding senest den 5.9.97.

RETRÆTE den 26.9.-28.9.97 i Skovhuset. Alder: 20 år og opefter.
Pris: kr. 160 samt kr. 175 for evt. fællesrejse.
Tilmelding og betaling senest den 5.9.97.

UNGDOMSMESSE den 28.9.97 kl. 20 i Jesu Hjerte kirke, København. Derefter Café Ludvig.

FÆLLES KUK AFTEN den 1.10.97 på Niels Steensens Gymnasium.
Tilmelding senest den 24.9.97.

CHEFKURSUS den 3.10.-5.10.97 på Øm for *alle ledere på sommerens lejre eller potentielle ledere.*
Pris: kr. 100 samt kr. 175 for evt. fællesrejse.
Tilmelding og betaling senest den 12.9.97.

UNGDOMSMESSE den 26.10.97 kl. 20 i Jesu Hjerte kirke, København. Derefter Café Ludvig.

LOKALFORENINGSMØDE den 28.10.97 kl. ca. 10-17 på Sekretariatet i København. Alder: For alle lokalforeningsledere Øst for Storebælt.
Pris: kr. 50. To ledere fra hver lokalforening får refunderet rejseudgifterne.
Tilmelding og betaling senest den 7.10.97.

EFTERÅRSLEJR den 11.10.-17.10.97 på Øm for de 7-10 årige.
Pris: kr. 500 samt kr. 150 for fællesrejse.
Tilmelding og betaling senest den 19.9.97.

II VATIKANKONCIL den 23.10.97 kl. 19-21 og efterfølgende 7 torsdage i Skt. Andreas Bibliotek. Pris: kr. 40.
Tilmelding og betaling senest den 2.10.97.

RETRÆTE den 24.10.-26.10.97 på Lille Magleås. Alder: 15-20 år.
Pris: kr. 160 samt kr. 175 for fællesrejse.
Tilmelding og betaling senest den 3.10.97.

TEMA AFTEN den 30.10.97 og de efterfølgende to torsdage i Århus.
Tilmeding senest den 9.10.97.

ÅRSMØDE den 31.10.-2.11.97 på Øm for 2 delegerede/valgte repræsentanter fra hver menighed/lokalforening. Alder: 16 år og opefter.
Pris: kr. 160 samt kr. 175 for fællesrejse (dog kr. 225 for dem over 30 år).
Tilmelding og betaling senest den 3.10.97.

MINISTRANTWEEKEND den 14.11.-16.11.97 på Øm for ministranter i alle aldre.
Pris: kr. 160 samt kr. 175 for fællesrejse (dog kr. 225 for dem over 30 år).
Tilmelding og betaling senest den 24.10.97.

LEDERTRÆNING den 21.11.-23.11.97 på Øm.
Pris: kr. 160 samt kr. 175 for fællesrejse (dog kr. 225 for dem over 30 år).
Tilmelding og betaling senest den 31.10.97.

Kalenderen fortsættes i næste spalte.

DUK-kalenderen fortsat

UNGDOMSMESSE den 30.11.97 kl. 20 i Jesu Hjerte kirke, København. Derefter Café Ludvig.

ÅBENT HUS med julehygge den 18.12.97 kl. 15-18 på Sekretariatet

NYTÅRSLEJR den 27.12.97-1.1.98 på Øm for unge over 16 år samt familier.

Priser:	0-1 år	kr. 225
	2-6 år	kr. 400
	7-13 år	kr. 490
	voksne	kr. 550

samt kr. 175 for fællesrejse (dog kr. 225 for dem over 30 år).
Tilmelding og betaling senest den 5.12.97

DET ER MEGET VIGTIGT AT OVERHOLDE TILMELDINGSFRISTEN!!!
Samtlige priser er for medlemmer af DUK. Ikke medlemmer betaler kr. 100,- mere i gebyr for weekender og kr. 300,- for lejre.
Afbud: Tilbagebetaling af gebyr sker normalt ikke efter sidste tilmeldingsfrist.

Jeg tilmelder mig:

Arrangement:.....

Dato:.....

Navn:.....

Adr.:.....

Postnr./By:.....

Fødselsdato:.....

Telefon:.....

Katolik: Ja:..... Nej:.....

Deltager i fællesrejse:.....

Ankommer selv:.....

Postgirokonto 9 08 32 94
Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Bredgade 67, 2.th., 1260 København K.
Tlf. 33 14 77 07

Sommermarked
i Skt. Antoni menighed, Brønshøj
søndag d. 31. aug. 1997

Der fejres friluftsmesse i kirkens gårdhave kl. 9, hvorefter sommermarkedet åbner kl. 10 og slutter kl. 15.
Der er loppetorv, tombolaer, fiskedam for børn, salgsbod m.m., ligesom caféen kan byde på lækker mad, kager samt drikkevarer.
Hjerteligt velkommen til det traditionsrige sommermarked, hvor du kan møde de andre katolikker fra København og omegn og få en hyggelig dag i Skt. Antoni kirke, Frederikssundsvej 225. Bus 5-8-350S kører lige til døren.

Katolsk Radio- og Fjernsynsforbund

KRFF meddeler, at der i efterårssæsonen 1997 vil være billetter til følgende koncerter:
Tirsdag den 2. september 1997:
Program: Carl Nielsen: Symfoni nr. 2, »De fire temperamenter«.
Wolfgang Amadeus Mozart: Obokoncert.
Igor Stravinsky: Symfoni i 3 satser.
Fredag d. 14. november 1997:
Program: Per Nørgaard: Symfoni nr. 3.
Bela Bartok: 3 landsbyscener.
Claude Debussy: Nocturner.

Begge koncerter finder sted i Radiohusets Koncertsal kl. 20.00.

Billetter kan fås ved henvendelse til forbundets kasserer Nils Nordstrøm, Østre Park 4, 4930 Maribo. Tlf. 53 88 03 11.

Legater

Stiftelsen Mariahjemmet

yder støtte til unge, danske katolikker under uddannelse, dels som stipendium, dels som rentefrie lån.
Skema til ansøgning, der må indsendes inden **fredag den 26. september 1997,** kan rekvireres hos bestyrelsens formand, Jan Lange, Bakkevænget 21, 2820 Gentofte, ved fremsendelse af frankeret svarkuvert.
Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til Jan Lange på tlf. 39 65 88 75.
Alle ansøgere med korrekt udfyldt skema får skriftligt svar inden jul.

Lensbaron og lensbaronesse Stampe Charisius legat

yder legatstøtte til katolske kvinder og/eller børnerige familier i meget vanskelige økonomiske kår.
Legatportion kan søges ved henvendelse inden **fredag den 26. september 1997** med fyldige oplysninger og **påtegning** af sognepræst eller anden gejstlig myndighed.
Ansøgning sendes til formanden for bestyrelsen, Jan Lange, Bakkevænget 21, 2820 Gentofte.
Alle ansøgere med korrekt udfyldt ansøgning får skriftligt svar inden jul.

Diverse

Katolsk Menighedspleje søger værelser til unge

Til unge under uddannelse søger Katolsk Menighedspleje værelser el. lejl. i hele Storkøbenhavn. Gratis for begge parter formidles kontakt mellem udlejer og lejere. Ønsker De at udleje eller leje - ring til Katolsk Menighedspleje 33 15 23 03 kl. 14-16 tirsdag og torsdag.

Salg og service

Testamente
til fordel for Den katolske Kirke Ansgarstiftelsen

Man kan støtte Kirken ved at indsætte den som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift
Kirken modtager det fulde beløb.

Gratis advokatbistand
Det anbefales at lade en advokat oprette testamentet.
Udgifterne til salær refunderes af bispekontoret.

Yderligere oplysninger
Katolsk Bispekontor
Bredgade 69 A, 1260 København K
Tlf. 33 11 60 80.

Gigt, overvægt, rygproblemer, astma, kredsløbsforstyrrelser, stress m.m.

Ta' på kurophold i Polen i 20 dage.
Helpens., 3 daglige behandl., dansk/polsktalende rejseleder under hele opholdet.
Bus Fyn/Jyll.: 25. okt. - 28. dec.
Fly Kastrup: 23. sept. - 26. okt.

Pris alt incl. 6.600 kr.
POLSAN kurrejser tlf. 6593 4426.

Malermester
VILLY HANSEN
Bredager 13 - 7120 Vejle Ø.
Tlf. 75 81 69 62 og 75 83 29 37

Advokataktieselskabet
Linde & Altschuler
Esplanaden 6
1263 København K

Vi tilbyder erhvervsretlig rådgivning og juridisk bistand til private.

Vi kan herunder bistå Dem med virksomhedsoverdragelser, retssager, inkasso, ejendomsadministration, handel med fast ejendom, testamenter og dødsbobehandling indenlands og udenlands.

Kontakt
advokat Finn Roger Nielsen
på tlf. 33 14 19 40.

DANSK OLIE KOMPAGNI A/S

Fyringsolie
Oliefyrsservice
Installationer
Olievagt i fyringssæson

Rodovrevej 383, 2610 Rodovre
36 70 45 30
- sikkerhed for varme

BENZONS BEGRAVELSES-FORRETNING

38 34 46 01 - 31 86 60 56

DØGNVAGT:
31 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelser og bisættelser ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

† BEGRAVELSER OG BISÆTTELSER †

v/ bedemand Vagn Fondo
39 62 16 50
Reference: Sankt Joseph Søstrene
Bedemændenes Landsforening

Kastrup Begravelsesforretning

Alle aftaler kan træffes i Deres hjem - overalt i Storkøbenhavn

Telefon
31 55 55 55
Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning
Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning
Telefon 43 99 01 58

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler

Wagn Adler

DØGNVAGT
39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
SØBORG HOVEDGADE 94

Find *Deres* bedemand her:

Vanløse Ligkistemagasin
38 71 75 01
H.P. Baltzer & Søn
Jyllingevej 8
2720 Vanløse

Tåstrup Bedemandsforretning
43 99 75 01
Sv.E. og B. Baltzer
Køgevej 40
2630 Taastrup

Også aften, week-end og helligdag kan De ringe og aftale et møde i Deres hjem eller hos os.

Hos medlemmer af Bedemændenes Landsforening har De tryghed for:

- professionel hjælp og rådgivnig ved begravelse og brænding.
- viden om en lang række forhold i forbindelse med dødsfald.
- fair forretningsmæssig og økonomisk behandling.

Rekvirer gratis pjecen »NÅR NOGEN DØR...«

Murermester
Bernhardt Christiansen
Solbærvej 8, Sabro
Tlf. 86 94 82 10
Biltlf. 30 86 26 09

Murermester Keld Erik
JOHNSEN
Ankervej 12
Stubberup
4800 Nyk. F.

Medl. af BYG og Nykøbing F. Murerlaug

Om- og tilbygning - Reparationer
Alt tagarbejde

Tlf. 53 83 99 08

Vi lover godt håndværk og er omfattet af... BYG GARANTI ORDNING

Arbejde udføres overalt på Sjælland, Lolland og Falster

VICTOR NIELSEN
Stenhuggeri og Monumentforretning

v/ stenhuggermester Mohr
Vestre Kirkegårds Allé 28-32
2450 København SV
Tlf. 31 21 65 48 Fax. 31 21 80 32

Revision • Regnskab • Skat
REVISORGÅRDEN I ROSKILDE
Registreret revisor FRR
Jørgen Brangstrup
Skt. Olufsgade 10 • Roskilde • 46 35 10 35
- det er altid sikkert med en registreret revisor

Amerikanske læger:

Nej til aktiv dødshjælp

Chicago (KNA) - Den amerikanske lægeforening AMA udtaler, at den er modstander af aktiv dødshjælp. Samtidig råder den dog sine medlemmer til ikke at iværksætte en behandling, som forlænger livet, hvis det er imod patientens ønske.

Retningslinjerne er således ikke bindende for foreningens rundt regnet 292.000 medlemmer. Enhver patient har ret til at sige ja eller nej til behandling og således også til at afslå noget, der forlænger livet, hedder det. Det fremgår samtidig, at patienten har ret til den bedst mulige smertebehandling.

Væsentlig færre patienter ville ønske sig aktiv dødshjælp, hvis smertebehandlingen var bedre, mener AMA. Ifølge dagbladet »USA Today« skal organisationen endvidere gå ind for, at man respekterer et ønske vedrørende behandling, som patienten skriftligt har givet udtryk for.

Bordet fanger

Enhver skulle altså deponere en bindende erklæring om, hvad man ønskede, at der skulle ske med én i tilfælde af en ulykke eller pludseligt opstået sygdom. AMA skelner i denne forbindelse mellem tre behandlingskategorier: en livsforlængende, en mere omfattende og én, som udelukkende er smertebehandling.

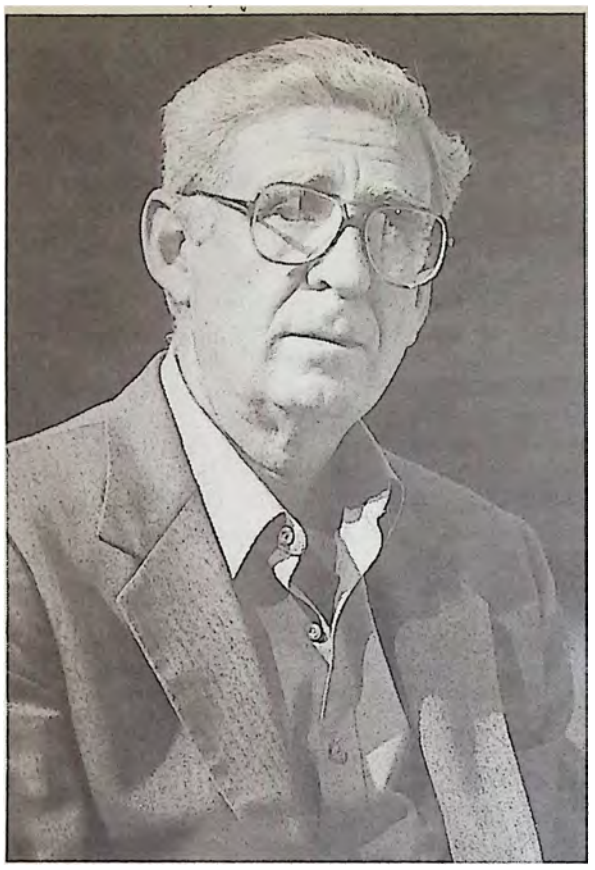

Tidligere undervisningsminister Cardenal. *Foto KNA.*

Fernando Cardenal SJ er tilbage i sin orden

Managua (KNA) - Nicaraguas tidligere undervisningsminister, den 63-årige *Fernando Cardenal*, er nu igen fuldgyldigt medlem af jesuitterordenen. I et interview, som er offentliggjort i den nicaraguanske presse, siger han, at han efter et års noviciat blandt de fattige i nabolandet El Salvador på ny har aflagt løfter.

Cardenal indtrådte i jesuitterordenen i 1952 og blev præsteviet i 1967. Han fik en lederstilling på universitetet i Managua, men måtte forlade sin post i 1970 under Somozas diktatur. I 1973 var han med til at grundlægge den revolutionære, kristne bevægelse, og i de følgende år var han en af dem, der skarpt kritiserede militærdiktaturet i landet.

Efter sandinisternes sejr i 1979 blev Cardenal af præsident *Daniel Ortega* udnævnt til undervisningsminister. Han mødte pave *Johannes Paul II* under dennes første besøg i Nicaragua i 1983 og udtalte sig kritisk ved denne lejlighed. Året efter blev han ekskluderet af ordenen og suspenderet som præst på grund af sin politiske virksomhed.

Nyt dekret fra Vatikanet:

En folkelig forsamling har en rådgivende funktion

Vatikanet (KNA) - Spørgsmål, som er af grundlæggende betydning for den katolske kirke, kan ikke afgøres ved flertalsbeslutninger på bispedømmeplan. Det fremgår af et dekret, som Vatikanet udstedte i juli.

Dekretet, en instruks om repræsentative forsamlinger på bispedømmeplan, er udarbejdet af Kongregationerne for Biskopper og Kongregationen for Folkeslagenes Evangelisering. Det understreges, at sådanne forsamlinger, hvad man end kalder dem, har en rådgivende funktion inden for den katolske kirke, og at det står biskoppen frit for, hvad han vil stille op med de råd, som disse forsamlinger giver ham. Men dermed er ikke sagt, at en biskop skal trumfe sin egen vilkårlige afgørelse igennem; han skal tværtimod opfatte sit embede som en tjeneste, hedder det i dekretet.

Skal stemme overens med koncil og kirkeret

Dekretet, som gælder for alle romersk-katolske bispedømmer i verden, går imod den opfattelse, at demokratisk valgte forsamlinger i bispedømmerne er repræsentative for Guds folk, og at dette folk har biskoppen som sin modpart. Der kan stemmes om dette eller hint på møderne, men en afstemning fører ikke frem til en bindende flertalsbeslutning, eftersom folkelige forsamlinger ikke har beslutningskompetence, hedder det.

Beslutninger, som er truffet af disse forsamlinger, og som strider imod gældende kirkeret, imod koncilsbeslutninger eller imod beslutninger, som den stedlige bispekonference har truffet, er ikke gyldige, hedder det i dekretet. En beslutning er heller ikke gyldig uden biskoppens underskrift.

Endvidere udstikkes retningslinjer for, hvordan bispedømmernes folkelige forsamlinger skal sammensættes og inden for hvilke rammer de skal arbejde.

Israelsk hæder til katolske præster

Jødiske drenge skjult på katolsk kostskole

Rom (KNA) - Mange år efter deres død har to salesianerpatre, som skjulte 70 jødiske børn under nazisternes besættelse af Rom, opnået den israelske hæderstitel af 'retfærdige over for folkeslagene'. Israels ambassadør i Italien, *Jehuda Millo*, var i maj på besøg i Rom, hvor salesianerordenen modtog hædersbevisningen på de to afdøde medbrødres vegne. Også *Elio Toaff*, den jødiske overrabbiner i Rom, deltog i festlighederne, som fandt sted på den skole, hvor børnene havde opholdt sig.

Armando Alessandrini (1906-75) og *Francesco Antonioli* (1878-1965) var ledere af drengekostskolen Pio XI i Rom. I årene 1943-44 sørgede de for at jødiske drenge fra andre skoler i byen i dybeste hemmelighed blev optaget på Pio XI, forsynet med dæknavne og således unddraget besættelsesmagtens opmærksomhed. Drengene beholdt deres jødiske tilhørsforhold, men deltog for et syns skyld i messerne på skolen, lige som de bad sammen med deres katolske kammerater.

Det er disse gamle elever, som har fortalt den israelske stat om præsternes indsats og således udvirket, at de fik denne hædersbevisning.

Ingen nazi-formuer i Vatikanets bank

Vatikanet (KNA) - Vatikanets talsmand, *Joaquin Navarro-Valls*, afviser forlydender om, at Vatikanet skulle være indblandet i opbevaringen af de guldreserver, som nazisterne samlede sammen. Det er ikke rigtigt, at Vatikanet under Den anden Verdenskrig har taget imod omkring 200 millioner schweizerfrank fra den ustascha-regering, som nazistyret havde indsat i Kroatien, siger han.

Der er ikke hold i den påstand, som amerikanske forskere har fremsat; troværdigheden af den italienske kilde, hvormed den underbygges, er mere end tvivlsom, hvis den overhovedet eksisterer, tilføjer Navarro-Valls.

Ifølge den amerikanske nyhedstjeneste AP skal Vatikanet sammen med Schweiz have været involveret i handelen med guldreserverne. AP henviser til to medarbejdere ved en amerikansk TV-station. Der er angivelig tale om et 50 år gammelt papir fra de amerikanske myndigheder, hvoraf fremgår, at Vatikanet skal have passet på de omtalte 200 millioner.

Den samlede formue, som ustascha-regeringen skal have skaffet ud af Kroatien, beløber sig til 350 millioner SFR, hedder det under henvisning til, hvad der betegnes som »en tilforladelig kilde i Italien«. Britiske myndigheder beslaglagde 150 millioner ved den østrigsk-schweiziske grænse, mens de resterende 200 millioner nåede frem til Vatikanet, hvor de stadig må formodes at befinde sig, hedder det.

Fremgår ikke af bankens arkiver

Uofficielt oplyses det, at man har gennemsøgt arkiverne i Vatikanets bank uden at finde den omtalte formue, som hovedsagelig består af guldmønter. Arkiverne indeholder samtlige økonomiske transaktioner, der er foretaget, siden pave *Pius XII* grundlagde den nuværende vatikanbank i 1944.

Pavelig orden til fru Olbrich

Dorothea Olbrich hædret med Gregoriusordenens ridderkors.

Fru Olbrich fra Ansgarwerk, Osnabrück, et kendt ansigt i katolske sammenhænge i Norden, er for sit kirkelige engagement gennem 37 år blevet hædret med Gregoriusordenens ridderkors, en af de højeste udmærkelser for lægfolk.

Fru Olbrich, som blev pensioneret i 1990 er fortsat aktiv som frivillig medarbejder i Ansgarwerk. Ordene »jeg vil under ingen omstændigheder kun udføre skrivebordsvelgørenhed« er hendes. Det beviser hun ved hyppigt at besøge de nordiske lande, som alle på forskellig vis nyder godt af hjælpen fra Ansgarwerk. Hun lægger stor vægt på den personlige kontakt og plejer dem godt ved udover rejserne at organisere de årlige »studieuger« - for biskopper, præster, ordensfolk og lægfolk fra Norden.

Ridderkorset blev overrakt Dorothea Olbrich af biskop *Franz-Josef Bode*, Paderborn.

ks

Pavelig udmærkelse til tidligere KNA-chef

Mainz (KNA) - Den 66-årige *Karl Heinz Hock*, som i årene 1986-96 var chefredaktør for KNA (Katholische Nachrichten-Agentur) er blevet ridder af Gregoriusordenen.

I anledning af denne pavelige udmærkelse sagde formanden for den tyske bispekonference, biskop *Karl Lehmann*, om Hocks arbejde som redaktør, at den mangfoldige, publicistiske virksomhed har bidraget til at gøre samfundet opmærksom på kirkelige anliggender. Lehmann understregede, at Hock har stået ved sin katolske tro og arbejdet for kirkens sag.

Gennem årtier har han stræbt efter en åben og ærlig behandling af kirkeligt stof i de forskellige medier, sagde biskoppen, og han har opnået stor anseelse for sine ledere og kommentarer. Hock har til stadighed bestræbt sig på at yde de specifikt kirkelige problemstillinger retfærdighed, sluttede biskoppen.

katolsk orientering

Redaktion:
Pastor Willem Wuyts *O. Praem.* (ansvarsh. redaktør).
Journalist Knud Helsted Kluge (Redaktionssekretær)
Redaktionelle medarbejdere: Kirsten Szarafin, Maria Jørgensen og Carly Majholm

Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28, 4.
DK-1620 København V. Telefon 31 211444.
Fax 33 244975 og 97 224054. E-mail: ko-press@inet.uni-c.dk
Udgiver: Ansgarstiftelsen, Bredgade 69 A, DK 1260 København K
Tryk: Dansk Avistryk, DK 2600 Glostrup. Oplag 17.000

Næste nummer udsendes den 10. september

NR. 14 10. SEPTEMBER 1997 23. ÅRGANG

katolsk orientering

Nye retræter på vej, side 4
Kirken i Maribo 100 år, side 6
Skt. Annæ Skole 100 år, side 7
Thérèse af Lisieux, side 8-9
Uddrag af en prædiken, side 10

Skt. Annæ Skoles elever og lærere fejrede 100-årsjubilæet med bl.a. en festlig gudstjeneste, som blev ledet af biskop *Hans L. Martensen*, der også prædikede. På side 7 bringes en reportage fra jubilæet. Foto Jesper Clausen

Kirken i Maribo og skolen på Amager 100 år

Skt. Birgitta Kirke i Maribo og Skt. Annæ Skole på Amager fyldte i august 100 år. Begge jubilæer blev fejret med biskoppelig deltagelse.

Menigheden i Maribo fejrede sit jubilæum søndag den 17. august med en gudstjeneste i det fri, hvor biskop *Czeslaw Kozon* celebrerede jubilæumsmessen sammen med nuntius ærkebiskop *Giovanni Ceirano* og sognepræst *Finn Arvé*. 300 mennesker hovedsageligt fra Lolland og Falster deltog. Den lutherske fra Maribo stift biskop *Holger Jepsen* var ligeledes med.

Biskop Kozon sagde i sin prædiken, at polakkernes ankomst til Danmark var banebrydende for den katolske kirkes udvikling. Vi mindes med særlig taknemmelighed alle de mennesker, der bragte deres tro med til Danmark.

Skt. Annæ Skole på Amager fejrede den 22. august 100-årsjubilæum. Biskop *Hans L. Martensen* ledede den økumeniske gudstjeneste, der samlede skolens lærere, elever og gæster i Skt. Annæ Kirke. Biskoppen udtrykte ønske for fremtiden om, »at den må være en kristen skole«.

Skolens bestyrelsesformand *Henning Karup* sagde i sin tale, at skolen vil miste sin berettigelse, hvis den ikke formår at fastholde dens katolske særpræg og holdning. Forstår vi at fastholde skolens identitet, også selv om størsteparten af eleverne kommer fra ikke-katolske hjem, så vil skolen også de næste 100 år være at finde i Skt. Annæ menighed.

Reportage om jubilæerne side 6-7.

kk

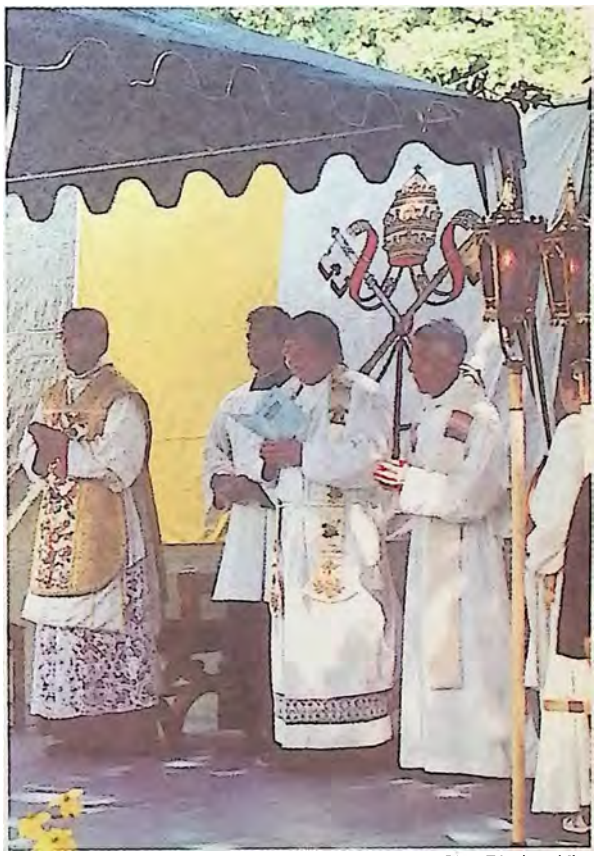

Der var ligeledes stor festivitas i Maribo, hvor Skt. Birgitta Kirkes 100-års jubilæum blev fejret med bl.a. en udendørs gudstjeneste, som biskop Czeslaw Kozon celebrerede sammen med nuntius, ærkebiskop Ceirano og sognepræst Finn Arvé. Foto Knud Kluge.

Mother Teresa død 87 år gammel

Fredag den 5. september 1997 døde stifteren af Kærlighedens Missionærer *Mother Teresa*. Hun blev 87 år. »katolsk orientering« bringer i næste nummer en artikel om Mother Teresa og kommentarer fra pressen om den store katolske personlighed, som blev respekteret vidt omkring.

Thérèse af Lisieux bliver den tredje kvindelige kirkelærer

Vatikanet (KNA) - Ganske som ventet har pave *Johannes Paul II* nu meddelt, at den hellige Thérèse af Lisieux bliver ophøjet til kirkelærer. Paven gav den officielle meddelelse under den festlige friluftsmesse, som dannede afslutningen på Verdensungdomsdagen i Paris, den 24. august. Dermed bliver den lille Thérèse (1873-1897) den tredje kvindelige kirkelærer - og den eneste fra nyere tid.

Betegnelsen 'kirkelærer' er en officiel titel, som den katolske kirke tildeler en helgen, der udmærker sig ved læremæssig rettroenhed, et helligt levned, særlig fremragende videnskabeligt arbejde og udtrykkelig anerkendelse fra kirkens side.

Der er to kvinder blandt de 32 helgener, som allerede er ophøjet til kirkelærere: Teresa af Avila (1515-1582) og Katarina af Siena (1347-1380). De fik denne betegnelse i 1970.

Læs artiklen side 8 og 9.

Unge danske i Paris

Også Danmarks Unge Katolikker var med til Verdensungdomsdagen i Paris, hvor pave *Johannes Paul II* og biskop *Czeslaw Kozon* deltog. »katolsk orientering« bringer en reportage i næste nummer.

Red.

katolsk orientering
Tilsendes katolske husstande i Danmark i 20 numre om året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden.
Abonnementspris 230 kr. årligt.
Adresseforandring meddeles til postvæsenet.
ISSN 0902-297X

700 neokatekumener til messe i Stenosgade

Levende musik og spontane klapsalver i kirken fra de mange valfartende italienere

Jesu Hjerte Kirke i Stenosgade blev helt fyldt den 18. august, en ganske almindelig mandag aften, da 700 neokatekumener hovedsageligt unge fra Umbrien i Italien holdt en helt anderledes messe, end vi er vant til her i landet. De var på valfart på vej til ungdomsstævnet med paven i Paris, og de havde lagt vejen omkring Prag og denne dag København for her at mødes med neokatekumener fra Danmark, Finland og Sverige.

Godt 20 præster heriblandt ærkebiskoppen af Perugia i Umbrien, pastor *Christian Noval* og sognepræst i Brønshøj *Lech Pytlak* celebrede ved alteret.

Det blev en minderig oplevelse for de 'få' danskere, der var til stede. Processionen af præster stoppede, da de netop var kommet ind i kirken. På prædikestolen indbød en 'fortæller' til gudstjenesten, og han fortalte den forsamlede menighed, hvorfor vi skulle fejre liturgien, og at den burde være centrum i vort liv.

Herefter fulgte toogenhalv times gudstjeneste med mange sungne indslag ledsaget af mere end tyve guitarer, trommer og bjælder. Og der blev sunget og klappet spontant hertil, så det gav genlyd i nabolaget.

Ved neokatekumenernes liturgi redegør en indleder ligeledes for læsningernes indhold, og efter evangeliet får menigheden lejlighed til som et 'ekko' at udtrykke sig om teksten. Det var bemærkelsesværdigt, at fredshilsenen kom før præfationen; det skal udtrykke, at vi bør forsone os med vor næste, *inden* vi går til nadver. Det er rigtigt brød - ikke hostier - der brydes. Kommunionen foregik under begge skikkelser og menigheden siddende. Præsterne kom ned til menigheden med brød og vin, et symbol på, at Kristus kom til os.

Der er omkring 50 neokatekumener i de nordiske lande. I Danmark, hvor der er omkring 25, har de til huse ved Skt. Antoni Kirke i Brønshøj.

kk

Nogle af de 22 præster ved alteret, hvor de bryder store runde brød. Yderst til højre ses pastor *Christian Noval*.

I bænkerækken ses de danske medlemmer af neokatekumenatet. *Fotos Knud Kluge.*

Luften i kirken under messen var uendelig tung af varme, men det afholdt ikke mange af de unge fra at danse rundt om alteret, mens musikkerne ledsagde sangen med rytmer.

Kirken var fuld af levende musik og sang.

I den toogenhalv time lange gudstjeneste deltog omkring 700 mennesker, hvoraf de fleste var fra Umbrien i Italien. Nogle af dem gik til læsepulten, hvorfra der blev bedt.

Nye ledere til fire katolske skoler

Skt. Mikael Skole i Randers har fået ny skoleleder. Det er den 46-årige katolik *Poul Erik Livbjerg*, der tidligere har været viceinspektør på Skt. Knuds Skole i Århus.

Han afløser skolelederen gennem 8 år, *Jesper Bjerre Jakobsen*, som skifter til en stilling som leder af børn- og unge-afdelingen i Purhus kommune.

Skt. Annæ Skole på Amager og Vor frue skole i Næstved søger begge nye skoleledere.

VOR FRUE SKOLE

VOR FRUE SKOLE, NÆSTVED

SKOLELEDER

Ved Vor Frue Skole bliver stillingen som skoleleder ledig med virkning pr. 1. august 1998, idet vor nuværende leder gennem mange år ønsker at gå på pension med virkning pr. denne dato.

Vor Frue Skole er en privatejet katolsk skole, oprettet i 1923. Skolen har været i konstant udvikling siden da og er i dag en velfungerende to-sporet skole med ca. 400 elever samt en tilknyttet fritidsordning med ca. 110 børn.

Vi søger en leder, som aktivt vil videreføre skolens hidtidige linie ud fra skolens formålsparagraf, der bygger på det kristne livs- og menneskesyn. En leder, som herudover mestrer samarbejdets kunst, og som har vilje og evne til at videreudvikle og profilere skolen i et fremtidsorienteret perspektiv.

Vi tilbyder et særdeles velfungerende lærerpersonale, nogle dejlige børn samt en aktiv og interesseret forældrekreds.

Ansættelse sker i henhold til fællesoverenskomsten mellem Finansministeriet og Lærernes Centralorganisation. Stillingen er p.t. indplaceret på skalatrin 47.

Yderligere oplysninger kan indhentes hos skolens leder, Jørgen Hansen og viceinspektør Johnny Falgren Petersen, tlf. 53 73 08 48 eller hos formanden for skolens styrelse, Josef Dudek, tlf. 55 72 09 85 bedst hverdage mellem kl. 13.00-15.00.

Ansøgningen stiles til skolens styrelse og sendes - senest den 30. september 1997 - til:

Styrelsesformand Josef Dudek,
Præstøvej 29
4700 Næstved

I dag forsikrer vi alt!

ALM. BRAND

Alm. Brand Lyngby
Lyngby Hovedgade 4, 2800 Lyngby
Telefon 45 96 70 00

Guldmedalje i teologi

Katolik skrev prisopgave i teologi, og Københavns Universitet kvitterede med en guldmedalje

Det er ikke så tit, at det sker - men det skete i juni i år: en ung katolik blev cand. theol. fra Københavns Universitet. *Niels Christian Hvidt* tog fat på teologistudiet i 1989, året efter at han var blevet student. Og det skulle være teologi, fortæller han, ikke fordi han forestillede sig en tilværelse som præst i den danske folkekirke, men fordi han søgte Gud. I påsken 1991 blev han optaget i den katolske kirke.

Selv om studieordningen ikke omfatter moralteologi og kirkeret som et katolsk præstestudium, viste der sig at være rige muligheder for at fylde de givne rammer ud med katolsk teologi. Den katolske tro og den viden, som Hvidt havde erhvervet sig i forbindelse med sin konvertitundervisning hos p. *Paul Keller* SJ, tjente som et supplement til det pensum, han skulle opgive til eksamen. Derved lykkedes det ham blandt andet at score et 13-tal i dogmatik - på et spørgsmål om den apostoliske succession. Og det var så spændende, at både lærer, censor og han selv glemte tiden, fortæller Hvidt. Der var sat tre kvarter af til hver student, men han blev siddende ved det grønne bord i langt over en time - formentlig til stor irritation for den næste, der skulle op.

Profeti et forsømt forskningsområde

Specialet, som samtidig blev afleveret som prisopgave og belønnet med universitetets guldmedalje, handler om profeti og åbenbaring. Der findes ikke en egentlig teologi om kristen profeti, konstaterer Hvidt; men måske er hans pionerarbejde begyndelsen til, at en sådan udvikles. Han understreger, at der ikke er tale om nogen ny lære. Det, som kristendommen bygger på, er Bibelen; en åbenbaring af senere dato er 'bare' en vejledning og en aktualisering. Det er Gud, der griber ind i historien, fordi vi mennesker har brug for noget, vi kan røre ved, siger han.

Undervejs i forløbet har Hvidt besøgt kendte og mindre kendte valfartssteder og beskæftiget sig med både anerkendte og (endnu) ikke anerkendte åbenbaringer. Han kom på et tidligt tidspunkt i forbindelse med ortodoksien og var bestemt ikke afvisende over for den. Når han alligevel endte med at blive katolik, skyldtes det blandt andet, at den slavisk prægede ortodoksi var lidt for forskellig fra hans vesteuropæiske baggrund. Men også paven indgik i hans overvejelser, fortæller han - for de ortodokse manglede det enhedens symbol, som paven er for katolikkerne.

Sammen med sine vejledere skal den 28-årige teolog nu gennemgå opgaven og den fem siders udtalelse, som fulgte med guldmedaljen. Det er meningen, at specialet skal bearbejdes, så det kan udgives i bogform, fortæller han.

Niels Christian Hvidt har ikke planer om at fortsætte ad præstevejen. Han vil hellere forske og undervise, tjene Gud som teolog og meget gerne arbejde økumenisk. Og så kunne han sagtens forestille sig, at man etablerer et samarbejde mellem Københavns Universitet og Gregoriana i Rom.

Maria Jørgensen

Niels Christian Hvidt. *Foto Kluge.*

Ansgarstiftelsens regnskab 1996 og budget for 1997 og 1998

	Regnskab 1996	*Budget 1997*	*Budget 1998*
Indtægter:			
1. Kirkebidragsordning	5.718.532	5.400.000	5.800.000
2. Tilskud fra indlandet	4.706.529	4.540.000	5.000.000
3. Tilskud fra udlandet	3.796.293	3.500.000	3.600.000
4. Administrationshonorarer af legater og fonde	73.565	26.000	73.000
5. Ejendommenes drift	2.522.813	2.894.340	2.000.000
6. Renteindtægter	2.709.703	2.900.000	2.850.000
Ordinære indtægter i alt	**19.527.435**	**19.260.340**	**19.323.000**
Udgifter:			
7. Fællesadministration	4.592.459	4.998.000	4.400.000
8. Præster	5.689.860	6.812.000	6.772.000
9. Afregning til menighederne	4.853.895	4.411.250	4.695.000
10. Institutioner:	1.752.357	2.101.000	2.528.267
Pastoral-Centret	*201.059*	-	*590.267*
Steno-Butikken	-	-	-
DUK - (selvejende)	-	*300.000*	*300.000*
Landskons. / DUK	*240.846*	*260.000*	*260.000*
Caritas (selvejende)	*150.000*	*150.000*	*150.000*
»katolsk orientering«	*631.665*	*841.000*	*663.000*
Sankt Andreas Bibliotek	*330.242*	*350.000*	*360.000*
Niels Steensens Bibl. (selvejende)	*198.545*	*200.000*	*205.000*
11. Lejre og kursussteder	240.196	233.000	233.000
12. Rabatter	304.475	325.000	325.000
13. Råd, udvalg og kommissioner	243.292	309.000	300.000
14. Andre pastor. udg. (personale)	534.523	686.000	500.000
15. Præstestuderende	4.248	150.000	50.000
16. Div. pastor. udgifter	114.969	90.000	135.000
17. Diverse tilskud	706.994	99.000	160.000
18. Istandsættelse af bygninger m.v.	317.916	100.000	350.000
19. Caritative formål		96.090	100.000
Ordinære udgifter i alt	**19.355.184**	**20.410.340**	**20.548.767**
Resultat af ordinær drift	**172.251**	**-1.150.000**	**-1.225.767**
Resultat af særlige indt./udg.	317.485	300.000	300.000
Resultat af projekter	-2.210.748	-	-
Resultat i alt	**-1.721.012**	**-850.000**	**-925.767**

1,7 mio kr. i underskud i 1996

Pastoralrådet fik på sit møde i juni forelagt bispedømmets regnskab for 1996 og budget for 1998 til udtalelse.

Af regnskabet fremgår det, at bispedømmet i 1996 fik et underskud på 1,7 mio kr., som fremkommer ved at kirkeprojekterne i Tåstrup, Holbæk og Herning blev fordyret med henholdsvis 1,2 mio kr,. 985.000 kr. og 271.000 kr.

Af tabellen fremgår det, at kirkebidraget i både regnskab og budget andrager godt 5,7 mio kr., hvoraf 4,35 mio. kr gik tilbage til sognene i 1996, stigende i budgettet til knap 4,7 mio. kr.

Men bispedømmet kan ikke klaresig med kirkebidraget fra de danske katolikker. På indtægtssiden er der nemlig yderligere tilskud på 4,1 mio. kr fra indland og 3,9 mio. kr. fra udlandet.

Fællesadministrationen kostede knap 4,9 mio kr., men der spares mere end en halv mio. kr. på budgettet for 1998. Præsternes løn andrager 5,5 mio.

Institutionerne koster bispedømmet godt 2 mio. kr., som er specificeret ud i tabellens pkt. 10.

De samlede udgifter androg altså i 1996 knap 21 mio. kr., en driftsudgift som man også forventer i 1998.

kk

Lederskifte i Den franciskanske Lægorden

I dagene 22 - 24. august afholdt lægfranciskanerne i Danmark nationalkapitel på Magleås og valgte en ny styrelse. Som forstander for de næste tre år blev valgt *Marianne Powell*, som afløser *Martin Sørensen*, Århus.

Marianne ledede ordenen i perioden 1985 - 94, og i redegørelsen for sine planer for den kommende embedsperiode nævnte hun to ting, som hun særligt ønskede at prioritere: lederskab og lederskabstræning og opbyggelsen af et franciskansk samvirke i Norden.

Som viceforstander blev valgt *Olaf Ørluus*, København, sekretær blev *Inger Malthe Mollerup*, Århus, og som kasserer valgtes Martin Sørensen.

I styrelsen sidder desuden en repræsentant fra hvert fraternitet samt de åndelige vejledere, som på kapitlet var repræsenteret ved *Hubert Hodzelmans* OFM, (Amsterdam), *Bob Showers* OFM Conv. (Roskilde), *Bjarne Falkanger* OFM (Oslo) og som repræsentant fra generalplanet den åndelige vejleder for lægordenen i Tyskland, p. *Ubald Hausdorf* OFM, Osnabrück. Lægordenens generalforstander var repræsenteret ved *Wilhelmina Visser-Pelsma* fra Holland.

Temaet for kapitlet var »Lægfranciskanernes profetiske rolle i Kirken og verden«, og i sit oplæg til dette emne sagde Marianne Powell blandt andet: »Når det franciskanske kald omtales som profetisk, er det en betegnelse, som forpligter. Ordener opstår i Kirken som et svar på noget i tiden; de er en reaktion på et behov, en nød, noget, der er blevet forsømt - eller for at bruge moderne katolsk sprogbrug, de er en reaktion på tidens tegn.

Ordensfolk har således på en vis måde overtaget profeternes rolle: at minde om pagten og med deres eget liv forsøge at bygge bro over kløften mellem det, Kirkens medlemmer bekender, og virkeligheden. *Frans af Assisis* eksempel har lært os, at vor måde at udfylde denne rolle på ikke først og fremmest sker med ord, men med de holdninger og den livsstil vi anlægger. At være profetisk er at svømme mod strømmen, og fremfor alt være lydhør over for Gud selv.«

I bønnen til deltagernes forberedelse til kapitlet har medlemmerne bedt til Gud for »profeterne i vor orden, som kalder dine folk til at være autentiske og ansvarlige« og under besindelsen på kapitlet, som blev ledet af Br. Hubert Hodzelmans, bad deltagerne om »mod til at kræve vor arv tilbage og tale Guds ord uden kompromis«. Lægfranciskanernes næste kapitel vil være i året 2000.

Marianne Powell er valgt til ny forstander af lægfranciskanerne.

Retræter for travle mennesker

Tidligere provincial for Skt. Josefsøstrene i Danmark, sr. Regina König er netop vendt hjem fra Guelp, en lille by i nærheden af Toronto i Canada. Hun har siden september 1996 deltaget i et ni måneders retrætekursus for at dygtiggøre sig til retrætearbejde og åndelig vejledning i Danmark.

Josefsøster *Regina König* er netop vendt hjem fra Canada, hvor hun har dygtiggjort sig for at virke som retræteleder i Danmark.

Af Knud Helsted Kluge

Jeg har oplevet det som et stort privilegium at få lov til at kende en flig af det enkelte menneskes relation, og Guds helt personlige måde at være med hver eneste af os.

Det fortæller Josefsøster Regina König, som er vendt hjem fra Canada efter et sabbatår, hvor hun ønskede at forbinde et liv på landet med åndelig inspiration til retrætearbejde. Jeg rejste derfor til Guelp, en lille by sydøst for Toronto, hvor jesuitterne har Loyola House, et retrætehus omgivet af smuk natur. Det at leve i Guds natur og nær dyrene er daglig anledning til at lovprise Gud, og det giver megen fred i sindet.

Sr. Regina deltog i et ni måneders såkaldt »Staff-associate-program« sammen med fire andre deltagere.

I samtalen betoner sr. Regina stilheden, som en vigtig del af en retræte. Der skal være tid til at lytte, lytte til Gud.

Opdage retræteformen, stilheden!

- Ja, det at trække sig tilbage for at bede eller på en anden måde beskæftige sig med det åndelige med henblik på at forny eller uddybe sin relation til Gud.

Hvad vil det sige at lytte til sig selv: Er det blot associationer, der løber, eller kan man strukturere stilheden?

- Det første en retræteleder gør er at få deltageren til at slappe af, *være* i naturen, få sovet tilstrækkeligt, så man kan slappe rigtigt af, give sig selv tid til at komme til stede.

At lytte til sig selv, er at 'se' hvad der foregår, hvad der præger mit sind for tiden. Hvis jeg vil tale med Gud, så er det vigtigt, at jeg taler ud fra det, der virkeligt foregår.

Hvis jeg taler ud fra, hvad jeg tror, Gud gerne vil høre, så vil det være det samme, som hvis du besøger nogle venner og taler ud fra det, du tror, de vil høre, men ikke fortæller, hvordan du virkelig har det. Så vil det blive overfladisk samvær. I retræten er det på samme måde.

Men ligger der ikke et problem i, at folk kommer trætte, stressede, fyldt med indtryk fra familieliv, fra en hektisk arbejdsdag, og så pludselig skal geare ned, slappe af? Man ved jo dårligt, hvem man selv er; at skulle få struktur på det på en weekend eller en uge, vil det ikke være meget svært?

- Det kommer an på, hvor du sætter dit mål. Det er klart, du kan ikke nå så meget på en weekend; du kan nå lidt mere på en uge. Men der er en anden part i foretagendet - og det er Gud.

De, der har været længe i retrætehuset i Canada, siger, at når Gud får en weekend til at møde dig, hvor du giver Gud tid til at tale til dig, så når Gud en masse i løbet af den weekend. Hvis Gud får en uge, så når han det på en uge. Allerede en weekend kan give utrolig meget.

Men hvad vil det sige, at Gud taler til én? Hvornår ved man, det er Gud?

- Det er noget af det, som en retræteleder gerne skulle være øvet i at erkende, at det er Gud, der taler.

Vi bruger bibeltekster, og det *er* jo Guds ord. Man skal sidde med den en halv times tid; læse den, læse den én gang til - stille - og prøve at hvile ved det, der taler til hjertet, til det jeg personlig føler mig tiltalt af at lytte til; hvad sker der i mig? Er der reaktioner? Måske glæde? Overraskelse? Er jeg berørt?

Herefter taler man med retræteleder, der måske vil spørge: Hvad skete der for dig, da du sad med den her tekst? Så kan man sammen prøve at lytte til, hvad det var - hvilke ord, hvilke sætninger, hvilke billeder kom der op? Og hvis det er noget, der styrker din tro, din glæde ved troen og din tillid til Gud, så er du helt sikker på, at det var Gud, der var der.

Men er man ikke inde på oplevelsesplanet, et subjektivt oplevelsesplan, hvor man måske kunne tage fejl?

- Det er et subjektivt oplevelsesplan. Læs lige dette, som ligger til grund for åndelig vejledning.

Der står her, at Gud meddeler sig selv til os på en personlig måde; der må ligge noget i, at Gud meddeler sig som person.

- Ja, det tror jeg også.

Nogle siger, at de har mødt Jesus!

- Det er vigtigt at spørge, hvordan de har mødt Jesus. Når du går til nadver, så kan du da også sige: 'Jeg har mødt Jesus'. Du har endda foretaget dig noget kropsligt.

Man går måske netop til nadver, fordi man føler et behov for Guds nærhed. Vorherre er måske ikke helt så nærværende i min dagligdag, som jeg kunne ønske. Kristus hang på korset og råbte: 'Min Gud, min Gud, hvorfor har du forladt mig?'. Sådan har vi mennesker det jo også ofte.

- Men han hang jo ikke på korset i alle sine 33 år; han har også sagt andre ting. Kan du forestille dig, at en Gud, om hvem vi tror, at han elsker os, så ikke får lyst til at være nær hos os, når vi søger ham.

Ignatius fandt ud af: 'Når jeg beskæftiger mig med ting, der hører Gud til, så finder jeg fred og styrke og lyst til at tjene Gud, og denne glæde og styrke er vedvarende.'

Hvordan ved vi med sikkerhed, at det er Gud, der taler til èn?

Ignatius vil sige: Hvis du føler, at der er et eller andet, som du er draget henimod, så skal du undersøge, hvilken ånd det kommer fra. Dér giver han helt klare regler, og vejlederen skal være god til at hjælpe én til at fornemme, hvad det er der foregår indeni - er det Gud?

Men sikkerhed for, om du har gjort rigtigt eller ej, vil Ignatius sige - det har du først, efter at du har gjort det. Det er frugterne, du skal kende det på, og frugterne har du ikke, så længe du planlægger. Det er jo også bibelsk.

Hvad kan du tilbyde katolikker, protestanter, søgende mennesker i disse retræter?

- Først og fremmest går jeg ud fra, at Gud har brug for en hjælpende hånd til at få folk til at lytte til ham og åbne sig for hans kærlighed. Hvis han kan bruge mig til det, så er det OK, så vil jeg være meget glad for at få lov.

Der er forskellige typer retræter. Der er weekends; man kan kalde det for en vejlednings- og bønsweekend for travle mennesker. Travle mennesker har ikke mere end lige en weekend, fra fredag aften til søndag middag eller noget i den stil.

Første aften kan man kort tale med vejlederen, hvor man måske siger lidt om sig selv, og om der er sker noget væsentligt i éns liv for tiden. Måske har man lige har mistet en af sine kære, står foran arbejdsløshed eller andet. Hvis vedkommende har mod på det, giver man så en lille bønstekst, en bibeltekst, en salme, som kan læses stille og fredeligt. Den, der læser den, kan så overveje: Hvad siger det mig? Hvad sker der i mig, når jeg læser det her.

Gud er jo med i vores liv, så det er ikke nyt for ham. Og Gud ved præcis, hvad vi har brug for, bedre end vi gør. Det er det, jeg går ud fra: Hvis vi er åbne og lytter, prøver på at lægge mærke til, hvad der foregår i os, så vil Gud give os det ord, vi har brug for - trøst, opmuntring, tilgivelse - sådan at det, vi tror på, det, vi bekender, ikke bare er noget, vi tror med forstanden, men som vi også oplever i vores hjerte.

RETRÆTER FOR TRAVLE MENNESKER

Hvis du har brug for stilhed og hvile,
hvis du gerne vil tanke op hos Gud,
så er dette et tilbud til dig.

Retræten afholdes i smukke omgivelser.
Der er stilhed og tilbud om individuel åndelig vejledning, hvor dit behov for bøn og meditation er i fokus.

Tider: 17. - 19.10.97 / 14. - 16.11.97 / 6. - 8.2.98.

Sted: Skt. Joseph Søstrenes Retrætecenter, Rungsted Strandvej 352, 2980 Kokkedal (27 km. nord for København).

Skriv eller ring efter brochure hos retræteleder sr. Regina König CSJ, Ryesgade 28, 4., 8000 Århus. Tlf. 86 13 81 22.

Læserne diskuterer

Det sker, man bliver alvorlig syg. Man kommer på sygehuset. Man bliver rask - trods alt.

Så ville det være godt at tilbringe nogle uger - det behøver ikke at være Skodsborg - mod betaling naturligvis; men blandt katolske venner.

Det kan da let lade sig gøre! Vi har jo en nuntius, en biskop, et pastoralråd, masser af helgener, kirker m.v.; men hvor finder vi stedet?

Nå ja. Vi kan bo på Åsebakken, men der kan vi ikke spise.

Så søger man andre steder. De findes bare ikke!

Det kan da ikke passe! Selv små trossamfund har sådanne stiftelser, men ikke det store etablerede katolske.

Vi diskuterer teologi, messens udformning m.v., men den grå dagligdag for den danske katolik taler vi ikke om.

Selvfølgelig ender vi alle i kirken en dag - den sidste, men der findes da også en grå hverdag. Skal vi kun tænke på gadebørn i Mexico? Kunne vi blot komme lidt ned på jorden. Tænk, der er også nogle her i Danmark, der trænger!

Jeg har tidligere skrevet om at bygge katolske andelsboliger. Det ville ikke koste kirken noget. Den skulle bare lægge navn til. Selvfølgelig skrev jeg forgæves.

Også dette indlæg vil være et slag i luften. Det véd jeg; men jeg undrer mig.

Findes der ikke et sted, hvor en dansk katolik kan være nogle uger - mod betaling selvfølgelig?

Jeg håber, jeg har uret. Ellers er det for ringe.

Den grå hverdag skal også leves; måske kunne den blive mere lys, hvis vi var sammen med ligesindede.

Skal man bo på Skodsborg for at komme sig efter en trist sygdom?

Jørgen Jørgensen

Alle skal være velkomne

Det hellige Land er i fuld gang med forberedelserne til år 2000. Man venter en invasion af pilgrimme

(KNA) - Ti millioner? Det er umuligt, medmindre befolkningen udvandrer og overlader landet til de tilrejsende, mener *Shabtai Shay*, generaldirektør i det israelske turistministerium. Hvor mange kan man mon vente? Man har allerede leget med tocifrede millioner, men det mest realistiske er nok 4,5 millioner, mener Shay. Det er dobbelt så mange som normalt.

I første omgang gav det en del hovedbrud hos politikere og kirkeledere. Byplanlæggere, sikkerhedsfolk og beboere i Jerusalem gøs ved tanken om en invasion af pilgrimme i de snævre basarer og gader i den gamle bydel. Dertil kom, at værtsfolkene, de kristne, udgør et splittet mindretal på 2,7% af den samlede befolkning. I mellemtiden har kirken og staten fundet sammen om det organisatoriske. Der er nedsat katolske og økumeniske komiteer, der arbejdes i statsligt og kommunalt regi, og der planlægges og koordineres.

2000-årsdagen for Jesu fødsel skal være en stor begivenhed for hele kristenheden. Det skal være et møde med kirken i Det hellige Land, som den er i dag - et møde med efterkommerne af de første kristne.

Allerede i 1994 kom det frem, at pave *Johannes Paul II* vil indbyde jøder, muslimer og kristne til fredsbøn på bjerget Sinai i anledning af »Det hellige år 2000«. Ifølge Det gamle Testamente har Gud overrakt profeten *Moses* tavlerne med de ti bud på bjerget Sinai. Billedet viser Katharinaklosteret på Sinai. *Foto KNA.*

Nazareth ikke bare for éndagsturister

Det halve Nazareth ligner en byggeplads. Kraner og trykluftapparater præger billedet både dér og i Jerusalem. Gaderne er brækket op (de gamle vandledninger, telefon- og el-kabler var ikke meget værd), hoteller skyder i vejret, parkeringspladser anlægges og støvet ligger alle vegne.

Basaren og nogle historiske bygninger skal restaureres i forbindelse med jubelåret; det samme gælder nogle af byens pladser og vejen fra Bebudelseskirken til Marias Brønd. Der skal etableres et kristent museum - sådan ét har Nazareth heller ikke haft før - og endelig er der planer om konference- og mødelokaler og et hotelkompleks med en overnatningskapacitet på 2.500. Hidtil har Nazareth været et sted, som turister og pilgrimme klarede på et par timer.

Omfartsveje skal opløse de evindelige trafikpropper i byerne. Hidtil er al nord-sydgående trafik gået gennem Paulusgaden lige midt i Nazareth, hvadenten man havde ærinde ind til byen eller ej, forklarer Shay. I Jerusalem skal en sekssporet motorvej lempe den gennemgående trafik uden om byen på bare tre minutter.

En økumenisk udfordring

Hjælpebiskop *Kamil Bathish* er leder af jubelårskomiteen i Jerusalem og forbindelsesofficer til diverse instanser, både romerske, israelske og palæstinensiske. Hans opgave er nok mindre omfattende end den, som hans kollega i Rom sidder med, men i diplomatisk-politisk henseende er den ikke mindre besværlig af dén grund. Han skal forsøge at få seks katolske kirker til at trække på samme hammel: latinere, melkiter, maroniter, unerede armeniere, koptere og syrere. Dertil kommer de græsk-ortodokse, lutheranerne og fem andre ikke-katolske kirker.

Ud over forskellige skikke og traditionsbestemte privilegier er det især den spændte situation, der volder Bathish problemer. Som situationen er netop nu, har kristne fra Syrien, Libanon og Irak så godt som ingen mulighed for at valfarte til Kristi grav.

Økumenisk set er det et godt tegn, at de kristne i fællesskab tager fat på restaureringsarbejder på de hellige steder. Gravkirkens kuppel, for eksempel; det var hårdt tiltrængt. Men efter at den er blevet frisket op, ser alt andet omkring den selvfølgelig endnu mere forfaldent ud.

Interreligiøse initiativer?

Kirkelederne har planer om at udgive en bog om de forskellige kirker i anledning af det hellige år. De pusler med et logo og en kalender, og der tales om både koncerter og forskerseminarer. For beboerne er det store spørgsmål, om - og i givet fald hvornår - paven kommer.

En af de lokale præster drømmer om at samle lederne af samtlige kirker ved Kristi grav eller i Nadversalen; det ville være jubelårets absolutte højdepunkt, mener han. Måske bliver der endda taget interreligiøse initiativer - et møde med muslimer og jøder på Sinaibjerget?

Det kommer altsammen an på den politiske situation, mener Bathish. Det er politikerne, der afgør, om patriarken af Damaskus eller de kristne fra Irak kan komme til Jerusalem.

Jesus var fra Nazareth, og det siger sig selv, at 2000-året for hans fødsel skal fejres netop dér. Staten er med på ideen og har opprioriteret Nazareth, som har været forsømt i årevis. 250 millioner shekel - en lille halv milliard kroner - kommer den israelske stat til at investere over en fireårig periode. Unesco har også givet tilsagn om et bidrag.

Bøn og meditation hører også med

En af kirkens vigtige opgaver er at få pilgrimmene til at fatte, hvad de hellige steder betyder og hvilket budskab de har at bringe, siger den romersk-katolske biskop af Nazareth, *Giacinto Marcuzzo*. Årstal og arkitektur er ikke tilstrækkeligt, understreger han; bøn og meditation hører også med. Derfor skal de nye hoteller i byen ikke bare trække flere turister til. De skal være pilgrimsegnede, og det er nødvendigt, at der er særlige retningslinjer for, hvor og hvornår man kan finde ro, så den religiøse karakter bevares, fortsætter biskoppen.

Det er et meget ømt punkt, han dér har fat i, for det er ikke spor unormalt, at gravkirken i Jerusalem lyder som en markedsplads. De mange stemmer, turistguidernes ikke altid lige gode forklaringer på diverse forskellige sprog, når gerne op på en lydstyrke, som gør det umuligt at samle tankerne.

Overalt i landet er man i fuld gang med forberedelserne. Langs bredden af Genesareth Sø, hvor Jesus havde sin næsten daglige gang, anlægges en pilgrimssti. I Kana har man planer om et familiecenter; det var her, Jesus var til bryllup og gjorde sit første under, da han forvandlede vand til vin. Det er meningen, at der skal være et stort familietræf i Kana i 1999 eller 2001, fortæller Marcuzzo.

I Israel har man overvejet at forlænge jubelåret fra 1999 til 2001; det skulle ske i et forsøg på at undgå, at Det hellige land - som ikke er meget større end Jylland - trampes ned af de mange pilgrimme. En 'tyv-start' i 1999 afvises kategorisk fra Vatikanets side. Så er det mere realistisk at trække festlighederne ud i den anden ende; det har paven allerede åbnet mulighed for, at de lokale kirker selv kan finde ud af.

Der bliver ingen adgangsbegrænsning

I selve gravkapellet kan der max. være fire personer ad gangen. Adskillige timer i døgnet er der gudstjeneste, og selv om hver enkelt pilgrim begrænsede sit ophold til 30 sekunder, ville man ikke kunne sluse alle igennem, om kirken så stod åben hele døgnet. Det er blot et af de problemer, som endnu ikke er løst.

Men Shay er nu ikke bange for, at landet skal blive overfyldt. Det er ikke nødvendigt at indføre adgangsbegrænsning, siger han; det giver nok sig selv.

Jesu ny lov - ikke ny!

Tora betyder vejledning. Fra toraen - Moseloven - fik folket Israel vejledning for livet. Derfor danner undervisningen i toraen midtpunktet i synagogens gudstjeneste.

Hvilken holdning har Jesus til toraens gyldighed? Han, som voksede op i en jødisk familie, blev undervist i loven og var bekendt med dens forskrifter. Jesus udtaler sig kun i konkrete sammenhænge om toraen. Derfor findes der ikke et grundlæggende Jesusord om hele toraen. Der, hvor vi kommer nærmest hans holdning, er i Mt. 5,17: 'Jeg er ikke kommet for at nedbryde, men for at opfylde'.

For at nærme sig den problematik er det formålstjenligt at se på dekalogen - de ti bud - som den bliver tydelig i bjergprædikenen (Mt. 5,21 ff).

Det ville være forkert at fremsætte den påstand, at toraen her fortolkes eller 'oversættes' af Jesus eller at han fremsætter en ny lov. Det forholder sig i langt højere grad sådan, at der er tale om en videreførelse, en opfyldelse af toraen. Af denne grund findes der eftersætninger, som umiddelbart kan se ud som modsætninger. Sammen med dekalogen synliggør disse sætninger Jesu opfyldelse af toraen.

Med ordene 'I har hørt, at der er sagt til de gamle henvises der til gudsfolket, som modtog toraen på Sinai. Deri ses Jesu positive forhold til toraen: det, der i sin tid er blevet sagt, har stadig gyldighed. 'Men jeg siger jer' er ikke en modsætning, en nedbrydelse af lovens gyldighed, men en opfyldelse. Det hele hører sammen. Uden denne sammenhæng ville eftersætningen næsten forekomme banal. Men sammen med den forudgående tora-sætning fører den til fuldendelsen, for et broderligt/søsterligt samliv mellem mennesker fremkommer ikke blot ved at undlade mord. Sml. 2. Mos. 20,13 og Mt. 5,22 f.

Et andet eksempel findes i det 6. bud i dekalogen. Her bliver det igen tydeligt, hvordan Jesus med samspillet mellem gammelt og nyt kommer til fuldendelsen af toraen.

I den jødiske lovgivning fandtes en nøje beskrivelse af, hvornår der forelå et ægteskabsbrud. Det var tilfældet, hvis en mand havde kønslig omgang med en gift eller forlovet jødisk kvinde, og hvis begge havde nået en bestemt alder. Jesus tydeliggør, at ægteskabsbrud begynder langt før. Det begynder i hjertet. Altså ikke kun der, hvor det sker åbenlyst, men det foregår allerede i det skjulte. Sml. 2. Mos. 20,17 og Mt. 5, 28 f.

Følgende kan fastholdes: Jesus holder fast i toraens bestemmelser, men han viser, at det ikke blot handler om at overholde et bud, og hvad der så må ligge ud over det skulle være i orden. Hans hensigt er, at mennesket i sin helhed bliver godt, bliver helligt, følger Guds vilje. Derfor er vrede og et lystent blik allerede mod toraen og dermed mod Guds vilje.

Når vi taler om Jesu ny lov, må det altså ske med et vist forbehold, da der ikke er tale om en ny lov, men om en fuldendelse af en gammel.

Kaare Nielsen

Redaktion

Biskoppens jubelår-komitè
i samarbejde med
»katolsk orientering«

Kirken i Maribo har været tæt knyttet til polske og lettiske roearbejdere.

Foruden Maribo var der mange mennesker fra menighederne i Nakskov og Nykøbing Falster til den festlige gudstjeneste, som blev holdt udendørs i bagende sol. Efter messen samledes menigheden ved kirkens indgang, hvor biskop *Czeslaw Kozon* indviede et nyt stort vejkors skåret i træ af kunstneren *Kristof Lubowiecki*. Fotos: *Knud Kluge*.

Skt. Birgitta kirke igennem 100 år

Skt. Birgitta kirke i Maribo har en noget speciel historie, der er knyttet tæt sammen med de polske og lettiske roearbejderes ankomst til Danmark.

De første arbejdere - ca. 400 - kom til Danmark i 1893, og skulle arbejde i syv måneder ad gangen. De var katolikker, og den nærmeste katolske kirke lå i København.

Biskop *J. von Euch*, der året forinden var blevet udnævnt til apostolisk vikar for Danmark, fandt det påkrævet at gøre noget for disse arbejdere på Lolland-Falster. Han fandt frem til kapellanen ved Rosenkranskirken på Frederiksberg, pastor *Ortved*, der fik til opgave at overtage omsorgen for arbejderne.

Pastor Ortved var født i København i 1855, blev student i 1874 og samme år blev han katolik. Han studerede i Rom, hvor han i 1881 blev præsteviet i Laterankirken. I årene indtil 1892, hvor han blev kapellan ved Rosenkranskirken, havde han arbejdet i Danmark, men også i Prag, Wien og Norge, hvor han var den første redaktør af »Skt. Olav«. Han kunne en del polsk og lidt russisk, og var et oplagt emne for denne særlige opgave.

Med sit rejsealter tog pastor Ortved fat på opgaven, besøgte arbejderne, hørte skriftemål og læste messe, hvor det var muligt (i barakker, lader, spisestuer m.v.).

I de følgende år steg antallet af arbejdere, og arbejdsområdet blev udvidet til også at omfatte Sjælland, Fyn og Jylland.

Penge fra Polen

Den første sten til en missionskirke blev lagt 9. september 1894 og vinteren 1894 foretog pastor Ortved en problemfyldt rejse til Polen og Vestpreussen for at samle penge ind til kirken.

Biskoppen ønskede kirken bygget i Nakskov, men det blev Maribo p.g.a. byens centrale beliggenhed. Byggegrund blev købt og skødet tinglyst august 1895 og samme år blev Maribo et selvstændigt sogn.

Efter flere rejser til Polen lykkedes det at samle så mange penge, at kirkebyggeriet kunne komme i gang, og juni 1896 begyndte forhandlingerne med arkitekt *Glahn* fra Nykøbing F. Den 20. juni 1897 blev første messe læst i den nye kirke ved et provisorisk alter.

I juni 1897 ankom *Mogens Ballin* fra København for at lave dekorationsarbejder i kirken, bl.a. portalen over yderdøren. Kirken blev indviet den 15. august 1897 og 8. oktober 1901 højtideligt konsekreret.

I 1899 blev en nyopført præstebolig taget i brug.

I 1907 ankom tre polske franciskanere til Danmark og den danske franciskaner *Paulus Højsholt* sluttede sig til dem og blev sognepræst i Maribo.

Indtil 1953 var det franciskanere, der var knyttet til kirken og ligeledes i en senere periode fra 1974-1994. I de mellemliggende år var *Wilhelm Nölke, Asger Strange og Wolfgang Hinrichsen* sognepræster. Fra 1994-1995 var *Czeslaw Kozon* sognepræst ved kirken, og han blev afløst af nuværende sognepræst *Finn Arvé*.

Kirkens indre er blevet ændret 1922, 1928 og 1964 og Mogens Ballins udsmykning og senere pater *Klessens* maleri over kirkedøren blev 1957 erstattet af *Mirjam Kappels* keramiske mosaikarbejde.

Festligheder i Maribo

300 mennesker fra Lolland og Falster deltog i en smuk udendørs jubilæumsmesse på plænen mellem kirke og skole i Maribo søndag den 17. august. Biskop *Czeslaw Kozon* celebrerede messen med nuntius ærkebiskop *Giovanni Ceirano* og sognepræst *Finn Arvé*.

Det gode naboskab til Folkekirken blev understreget af, at flere derfra var mødt op. Den Lutherske biskop fra Maribo Stift, *Holger Jepsen* var blandt deltagerne, tillige med domprovst *Benny S. Pedersen* og provst *Niels Roland* samt Maribos borgmester *Finn Nielsen*.

Sognepræst *Finn Arvé* læser evangeliet.

Polakkernes ankomst til Danmark var banebrydende for den katolske kirkes udvikling, sagde biskoppen i sin prædiken. Derfor mindes vi med særlig taknemmelighed alle de mennesker, der bragte deres tro med til Danmark. Deres efterkommere er i stort tal til stede her i dag, men der er også kommet nye danske katolikker til, nye emigranter, så menigheden har vist sig levedygtig, sagde biskoppen.

- Kirken skal være vort hjem, her er vi samlet som en stor familie trods alle forskelligheder. Kirken står som et tegn på Guds nærvær. Vi ser ofte, at kirkens tilstedeværelse ikke nødvendigvis giver sig udslag i menneskers liv. Som kristne oplever vi ofte, at livet leves forbi kirken, ved siden af kirken og nogle gange på trods af kirken. Derved også på trods af Gud. Der ligger i dette en udfordring for os kristne, sagde biskop Kozon.

Herpå fulgte nogle økumeniske betragtninger. Han påpegede, at selv om vi deler mange af tidens udfordringer med vore medkristne, så er det vigtigt, at vi som katolikker bevarer vor identitet. Vi må erkende, at kristenheden ikke er ét endnu. Historien har frembragt en splittelse, som vi må prøve at hele. At genoprette de kristnes enhed kan aldrig blive menneskeværk, skrivebordsarbejde eller videnskabelig virksomhed. Det skal være frugten af et liv, som leves i søgen efter Kristi kærlighed og et liv i bøn om denne enhed.

Biskop Holger Jepsen understregede i en tale efter messen, at vi i den katolske kirke er blevet en del af Guds historie takket være roerne, der kaldte arbejdere hertil fra Polen. Han var enig med biskop Kozon i, at vi skal bevare vor identitet. Der *er* forskelle i kirkesyn og embedsopfattelse, og det skal vi tage alvorligt; men vi må stadig bevare samtalen, sagde han.

Biskop *Holger Jepsen*, Maribo Stift.

Kor og organist fra Skt. Ansgars Kirke i København medvirkede i gudstjenesten. Der deltog både Skt. Josefsøstre og Birgittasøstre i højtideligheden.

Biskop Czeslaw Kozon indviede efter messen et vejkors, der skal opstilles på plænen foran kirken. Trækorset er skåret af kunstneren *Kristof Lubowiecki* fra Holeby.

kk

Skt. Annæ Skole
- leve, vokse og blomstre

»Alle gode ønsker, som jeg har til skolen på dens 100 års jubilæum, kan sammenfattes i dette ene: At den må være en kristen skole«, sagde biskop Hans L. Martensen i sin prædiken i en fyldt kirke

Skt. Annæ Skole på Amager fyldte 100 år fredag den 22. august. Jubilæet blev fejret med tre teaterforestillinger over tre dage, og på selve dagen en økumenisk gudstjeneste ledet af biskop *Hans L. Martensen*.

Jubilæumsgudstjenesten blev fejret under temaet »Jeg er verdens lys« - siger Kristus »I er lyset i verden« i overværelse af skolens elever, lærere og gæster.

»Alle gode ønsker, som jeg har til skolen på dens 100 års jubilæum, kan sammenfattes i dette ene: At den må være en kristen skole«, indledte biskop Martensen sin prædiken.

Biskoppen talte om det at være kristen, d.v.s. at åbne sig for det lys, som kommer fra Jesus Kristus og lade lyset gå videre til andre.

- Jesus ville vise vejen til det lykkelige menneske. Derfor sammenfattes det, vi forstår ved kristendom, i hans »saligprisninger«.

- Det kan jo godt være, at der på skolen også er nogle elever, som ikke er kristne, fordi de ikke er døbt og er vokset op i andre religioner. Men skolen skal være kristen i den forstand, at de også føler, at det er rart at være blandt kristne.

Herefter fortalte biskoppen i fire punkter om det at være kristen:

1) At være kristen vil sige at tro på, at Gud siger til hver enkelt: »Jeg vil aldrig bytte dig bort«. Jeg har skabt dig, fordi jeg synes, det er godt, at du er til.

2) At være kristen vil sige, at vi tror på, at Gud siger til hver enkelt: »Jeg vil aldrig tvinge dig«. Jeg gør dig fri, for at du skal vælge lyset frem for mørket. Du skal vælge det gode. Jeg kalder på dig, ligesom Jesus talte til mennesker og kaldte på dem, for at de skulle følge ham.

3) at være kristen vil sige at tro på, at Gud siger til hver enkelt: »Du er ikke alene, og du må ikke være alene«. De mennesker, der blev Jesu »disciple« og fulgte ham, blev draget ind i et fællesskab. De var hele tiden klar over, at de ikke var alene.

4) Men hvad nu, hvis tingene ikke lykkes, og jeg svigter? Hvis jeg har opført mig ondt over for andre, og hvis jeg er kommet ind i problemer, så det hele ser håbløst ud? Da gælder det som kristen om at tro på, at Gud siger til hver enkelt: »Jeg vil aldrig glemme dig!« Derfor er der altid håb. Gud er altid parat til at give dig ny begyndelser, så længe du lever.

Biskoppen sluttede sin prædiken med ordene: » Gud kan aldrig glemme sin plan med dig og de andre. At være kristen vil sige at have håb. Lad os håbe, at Skt. Annæ Skole vil hjælpe til bedre at forstå, hvad det vil sige at være kristen.

Herefter var 18 forbønner, hvor der ved hver blev tændt et lys i en stor lysglobus, der var anbragt ved højalteret. Så fulgte en flagprocession, hvor børn i nationaldragter satte flag fra forskellige lande i en vase ved alteret.

Ved receptionen, sagde bestyrelsesformand *Henning Karup* i sin tale, at skolens berettigelse først og fremmest ligger i den kristne/katolske holdning til tilværelsen.

- Denne holdning har gennem de første 100 år været det konstante, overordnede bærende element for skolens eksistens, og uden en fastholdelse af skolens katolske særpræg og holdning vil den miste sin berettigelse, sagde Karup.

Herefter var der taler og lykønskninger bl.a. fra Foreningen af Katolske Skoler, *Georg Høhling*. De værdier de katolske skoler står for er tidløse. Derfor har skolen her og alle katolske skoler et ansvar for fremtiden, sagde han.

Redemptoristernes provincialvikar, pater *Frans Hauser* var kommet fra Østrig for at deltage i festlighederne. Dette jubilæums udfordring til den nye generation er, at man med forstandighed grundfæster, hvad der blev bygget. Jeg vil ønske jer tillykke med ordene: Skt. Annæ Skole leve, vokse og blomstre.

Det begyndte i lejede lokaler - 3. værelser, hvoraf det ene blev anvendt som kirkerum om søndagen - og med 23 elever den 22. august 1897. I dag har skolen godt 500 elever.

Redemptoristerne fik skolen overdraget i 1902 af biskop *von Euch*. I 1905 kom Skt. Elisabeth-søstrene til Amager og redemptoristerne indgik en aftale med søstrene om at arbejde ved skolen.

Efter Den anden Verdenskrig var elevtallet øget stærkt og de to ordenssamfund byggede en ny skole i 1955, og under skoleleder *Tage Langsteds* opsyn gennemførtes byggeriet i fire etaper. Den 20. september 1967 kunne biskop *Hans L. Martensen* indvie hele skolen.

Sidste år blev en bygning til skolens fritidsordning indviet.

kk

Skt. Annæ Skole har i dag godt 500 elever, men mange mange flere har igennem årene haft deres skolegang her. Foto: *Jesper Clausen*

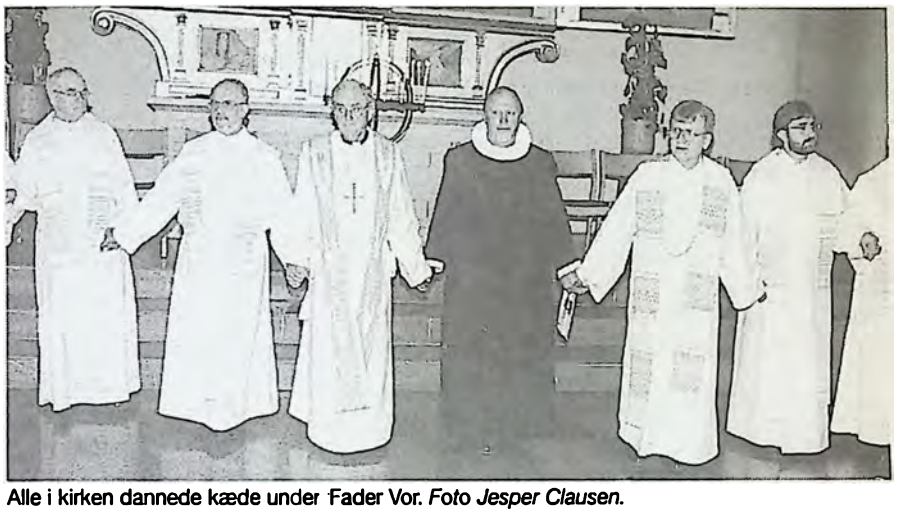
Alle i kirken dannede kæde under Fader Vor. *Foto Jesper Clausen.*

Skolen har et godt miljø med elever med baggrund fra bl.a. Indien, Irland, Philippinerne, Polen, Vietnam. Foto: *Knud Kluge.*

Elever 'fanget' på festdagen. Fotos *Knud Kluge.* På billedet yderst til højre afsløres skolens navn på facaden. Foto: *Jesper Clausen.*

Skolens viceinspektør *Birgit Adrian* var ansvarlig for jubilæet.Fotos *Knud Kluge.*

Formand for skolebestyrelsen *Henning Karup* var blandt talerne på festdagen.

Thérèse af Lisieux - Kirkelærer for vor tid

Af Grethe Livbjerg

I karmelitterklosteret i Lisieux, en lille by i Normandiet, døde den 30. november 1897 en 24-årig nonne med klosternavnet *Thérèse af Jesusbarnet*. Med henblik på den nekrolog, som skik og brug bød priorinden at sende til alle de andre karmelitterklostre, udbrød en af hendes medsøstre: »Hvad i alverden skal priorinden dog skrive om hende? Det bliver ikke let - den lille søster var da sød og venlig; men hun har da aldrig gjort noget, som er værd at fortælle om«.

Thérèses ældste søster havde i en periode som klostrets priorinde bedt Thérèse skrive om sit liv, og et år efter Thérèses død blev denne biografi udgivet og vakte straks opsigt. Pilgrimme søgte til Lisieux. Der skete mirakler ved hendes grav. Rom måtte opgive sin sædvanlige forsigtighed og dispensere sig selv for den tidsfrist, kirkeretten kræver, så allerede i 1923 blev Thérèse saligkåret og to år senere helgenkåret.

Foruden biografien er nu Thérèses breve udgivet på ca. 60 sprog. Der er skrevet mange bøger og doktorafhandlinger om hendes lære, og nu forventes det, at paven ved ungdomsdagen i Paris vil forkynde, at Thérèse af Lisieux snart højtideligt vil blive udnævnt til kirkelærer. Den lille nonne havde virkelig gjort noget, som det var værd at skrive om.

Stædig lillesøster

På vore breddegrader bliver Thérèse ofte af nogle katolikker afvist som en lille oversød, sentimental helgen. Hendes sprog og udtryksform er udansk. Men trænger vi ind bag tidsprægede udtryksformer til selve indholdet, finder vi det stik modsatte af sentimentalitet.

Thérèse var niende og sidste barn i en små-borgerlig fransk familie med solide kristne traditioner, men en snæver horisont. Hendes mor betegnede sin yngste som meget viljestærk med »en næsten uovervindelig stædighed«. Da Thérèse kun fire år gammel mistede sin mor, fik hendes vilje et knæk, og hun blev et overfølsomt, nervøst barn, der forgæves kæmpede mod sin tilbøjelighed til at græde for ingenting. Som 14-årig oplevede hun, at Gud i et nu fuldendte det værk, hun forgæves havde arbejdet på: »På et øjeblik fik jeg den viljestyrke tilbage, som jeg havde mistet ti år tidligere... jeg følte kærligheden trænge ind i mit hjerte, en trang til at glemme mig selv for at glæde andre, og fra det øjeblik blev jeg lykkelig«.

Da Thérèse som 15-årig skulle besøge biskoppen af Bayeux for at få hans tilladelse til at gå kloster, satte hun sit hår op for at se ældre ud. Fotos KNA.

»Vær da I fuldkomne!«

Thérèses barndomsdrøm om at blive karmelitternonne blev nu et meget bevidst kald, som hun satte hele sin vilje ind på straks at realisere, og som 15-årig fik hun lov at indtræde.

Hun betroede klostrets præst, at hun ikke bare ville være en helgen, men en stor helgen. Han svarede: »Hvilket hovmod og sikken indbildskhed. Du må nøjes med at rette dine fejl, hver dag gøre nogle små fremskridt og lægge bånd på dine dumdristige ønsker«. Men Thérèse lod sig ikke spise af med dette svar: »Jeg synes ikke, at mine ønsker er dumdristige, eftersom Kristus selv har sagt: 'Vær da I fuldkomne, som jeres himmelske Far er fuldkommen'. Thérèse satte nu hele sin viljestyrke ind på at nå dette mål.

»Livet igennem har jeg kun søgt sandheden«, erklærede Thérèse på sit dødsleje. Denne sandhedssøgen viste sig tidligt i hendes valg af litteratur, hvor hun undgik sentimentale, fromme bøger og gik direkte til den sunde, stærke kost: 'Kristi Efterfølgelse' kunne hun som teenager næsten udenad. Som 17-18-årig fordybede hun sig i *Johannes af Korsets* værker, men senere erklærede hun: »Jeg finder ikke mere i bøger, kun i evangeliet«. En præst havde ved Thérèses indtræden i klostret sagt til hende: »Lad altid Herren være din prior og novicemester«. Dette råd fulgte hun. Hun havde ikke nogen personlig åndelig vejleder. Hendes overordnede forstod hende ikke. Hun gik i ensomhed sin vej, der i sandhed blev en åndelig opdagelsesrejse.

Kræmmermentalitet contra kærlighed

Den tids spiritualitet var præget af tanken om Guds retfærdighed, med kræmmermentalitet til følge. Over for den himmelske dommer måtte man stå med et godt forråd af gode gerninger, af bedte rosenkranse, af erhvervet aflad. Og i klostrene havde man som opgave at udfylde de mangler, som syndere havde i deres forråd - altså endnu flere bodshandlinger, endnu flere rosenkranse og andre andagter.

Thérèses rene kontemplative bøn førte hende til helt andre indsigter. *Thomas af Aquin* beskriver den kontemplative bøn som 'et enkelt blik, rettet mod sandheden under indflydelse af kærligheden', i Johannes af Korsets udformning: 'en kærlighedsfyldt opmærksomhed, rettet mod Gud'. Thérèse havde ingen oplevelser i bønnen og søgte dem ikke. Johannes af Korset havde lært hende, at optagethed af visioner, åbenbaringer og andre ekstraordinære fænomener leder bort fra den direkte vej mod forening med Gud. Hendes bøn var enkel og blev som oftest oplevet som 'tør' - ja, hun kunne føle sig som i en mørk tunnel.

Men også den tørre, rene kontemplative bøn giver erfaringer, bare på et dybere plan end følelsernes. I den får Thérèse indsigt i, at Gud er kærlighed - kun kærlighed. Hun skriver, at hun ser alle Guds egenskaber - også retfærdigheden - indesluttet i kærligheden. Men i kærligheden er der ingen kræmmermentalitet - der 'spiller man på kærlighedens bank', som hun sagde med et udtryk fra en barndomsleg.

Thérèses sandhedstrang og fuldkommenhedsstræben fører hende til dyb selvkundskab, til en iøvrigt omfattende psykologisk indsigt og visdom, som der kunne skrives flere artikler om. Som alle, der nærmer sig Gud, opdager Thérèse dog snart, at kløften mellem Guds hellighed og hendes svaghed bliver til et svælg, som hun selv med den stærkeste viljestyrke ikke kan overstige. Hvad så? Jesu bud står jo fast. Hun søger i skriften for at finde svaret, og finder det i Ordsprogenes bog: 'Hvis nogen er ganske lille, skal han komme til mig'. Ordet 'lille' oplyser i et nu Thérèses sind og bliver et nøgleord i hendes lære - hos hende er ordet 'lille' ikke udtryk for barnagtighed, men et teologisk udtryk.

»De åndelige vejledere vil føre til fuldkommenhed gennem et stort antal øvelser i dyd, men min leder, som er Jesus, lærer mig ikke at regne med mine handlinger. Han underviser mig i at gøre alt af kærlighed, at ikke nægte ham noget...men alt dette sker i fred, i overgivelse. Det er Jesus, som gør alt, jeg gør ingenting«.

For Thérèse er fattigdommen en kapacitet til at modtage Gud. Hun bliver ikke træt af at gentage, at kærlighedens - Guds - hele lykke er at måtte give sig selv, og hun vil glæde Gud ved i sin daglige bøn at stå med tomme hænder foran ham. Efter Thérèses død fortalte en af hendes søstre engang en teolog, at Thérèse ikke holdt de så almindelige andagter. Hendes forhold til Gud var helt personligt, og når bønner blev sat i system, eller endnu værre: når der skulle et vist kvantum til for at opnå en bønhørelse, så stod hun af. Selv fortæller hun om sine vanskeligheder med at bede rosenkransen, »men et enkelt Fadervor og Hil dig Maria, som jeg beder langsomt, nærer min sjæl langt mere, end hvis jeg hurtigt havde fremsagt dem et hundrede gange«.

Nåde og gerninger

Uden at kende til teologiske stridigheder løste Thérèse et problem, som ustandselig er dukket op i hele kirkens historie: Forholdet mellem vore anstrengelser og nåden. Mellem pelagianismen, der satser på menneskets gerninger, og

Den 8-årige *Thérèse Martin* med sjippetov fotograferet med sin storesøster Céline i 1881. Thérèse var den yngste af ni børn.

kvietismen, der forstår troen på Guds nåde som befrielse for egne anstrengelser, ja, som ren passivitet.

Thérèse nægtede absolut at adskille askese og nåde, som om vor anstrengelse kunne fortjene nåden, eller nåden kunne fritage os for anstrengelsen. Kærligheden til Gud kan ikke befri os for nogen moralsk anstrengelse, det er netop denne kærlighed, som kræver og inspirerer den. Thérèse forsøgte at være tro i alle hverdagens mindste detaljer, men ikke længere for at blive fuldkommen. Hun havde tabt sin egen hellighed af syne og kunne sige: »Alt hvad jeg gør, gør jeg for at glæde Gud«. Thérèse nåede til en modenhed, hvor der ikke længere var nogen konflikt mellem Guds initiativ og hendes, mellem Guds værk og hendes.

Hun blev ikke nedslået, når hun faldt: »Vi vil helst aldrig falde, hvilken illusion! Hvad kan det gøre, at jeg falder hvert øjeblik; derved ser jeg min svaghed, og det er mig en stor vinding«. Hun kom til at elske sin svaghed. C. G. Jung har belært os om, hvor vigtigt det er for psykisk sundhed og menneskelig modenhed at integrere sin skygge, sin svaghed. Men for Thérèse fører accepten af svaghed langt videre, nemlig til erfaringen af Guds kærlighed. »Når jeg har gjort en dumhed, som ydmyger mig, bliver jeg virkelig lykkelig, præcis som når man føler sig elsket«. Hendes lykke var at vide sig elsket af Gud netop i sin intethed. »Om så alle beundrede mig og overvældede mig med deres ros, ville det ikke tilføje en eneste dråbe af falsk glæde til den sande glæde, jeg føler i mit hjerte ved at se, hvad jeg er i Guds øjne: en stakkels lille ubetydelighed, intet andet«.

Den teologiske æresdoktor ved Lunds Universitet *Gunnell Vallquist* skrev for et par år siden i en svensk avis: 'Denne lille nonne har, uden nogle teologiske spekulationer eller polemik, bare gennem stille og urokkeligt at virkeliggøre i sit liv det, hun fandt i evangeliet, gjort rent bord med den samme vildfarelse, som Luther med så megen brask og bram gik til kamp imod: kravet at man skal præstere noget for at blive værdig til Guds kærlighed...det var Thérèses lære, som beredte jordbunden for den teologi, der prægede Det andet Vatikankoncil'.

Himlen: at gøre godt på jorden

Thérèse fik tuberkulose og hendes sidste måneder blev én lang lidelse, som forstærkedes af, at hun i påsken 1896 kom ind i et troens mørke, som måtte virke skræmmende for en så ung pige, der før havde kunnet sige: »Tanken om himlen er hele min lykke«. Aldrig havde hun troet på, at ateisterne virkelig tvivlede, men ment, at det bare var noget, de sagde. Nu forstod hun. »Min sjæl føler sig som landflygtig. Himlen er lukket for mig, og fra denne jord kommer prøvelsen også...Åh ja, hvilket mørke, men jeg er der i fred«. Hendes tillid og hengivelse voksede i prøvelsen, som hun forvandlede til solidaritet med dem, der ikke kan tro.

Engang havde hun i bøn udtrykt, hvordan hun kunne ønske sig alle kald, og sluttede med: »Jeg ville være missionær ikke bare nogle år, men til verdens ende«. Nu skal hun dø, og hvad så med hendes missionsiver? »Jeg vil have det samme ønske i himlen som på jorden: at elske Jesus og få andre til at elske ham. Hvis jeg ikke mere kunne arbejde på hans forherligelse i himlen, ville jeg foretrække landflygtigheden«.

Thérèses mørke trosnat varede til hendes død, men lige før hun udåndede, rejste hun sig op i sengen og udbrød: »Min Gud, jeg elsker dig!«

Hendes løfte om, at hun ville benytte sin himmel til at gøre godt på jorden - »indtil tiden er slut« - har Gud opfyldt for hende. Hun har inspireret millioner til at følge hende på kærlighedens og tillidens vej, og som kirkelærer får hun endnu større muligheder for at forkynde sit befriende budskab ind i vor tid, som på mange måder er præget af frygt.

Litteratur:

Thérèse af Lisieux: En sjæls historie, Skt. Ansgars Forlag 1958. (Læs den endelig sammen med *Martin Drozy*'s fremragende indførelse og noter, som findes i bd. 2.).
Karmelitterne Tågarp-Glumslöv: Förtröstan och kärlek - uddrag af Thérèses breve (1997).

Qumran-forskere på sporet af den antikke jødedom

Heinz-Josef Fabry, professor i gammel testamente i Bonn, påpegede, at de i teksterne omtalte rituelle renselser var en sakral handling, som den enkelte selv kunne udføre. Netop deri lå forskellen til den kristne dåb, som meddeles som sakramente og som indebærer, at den pågældende optages i de kristnes nye trosfællesskab. Ligeledes er de kristnes forestilling om Messias helt anderledes end Qumran-menighedens forestillinger.

Efter forskernes opfattelse har Qumran-menigheden været en gruppe mennesker, der afviste præsteskabet i Templet i Jerusalem og ikke ønskede at deltage i tempelkulten. Grunden til denne afvisning

München (KNA) - Endnu knytter der sig noget hemmelighedsfuldt til skriftrullerne fra Qumran. Fundet af skriftrullerne, der blev gjort af en ung beduin for 50 år siden i bjerghuler ved Det døde Hav, minder om en eventyrroman. Nogle af skriftrullerne indeholder angiveligt kristne paralleller, og det har givet næring til dumdristige spekulationer.

På et møde for nyligt i Det katolske Akademi i München blev der gjort status over 50 års Qumranforskning. Ved denne lejlighed gjorde Qumran-eksperterne det klart, at man med sikkerhed kan udelukke, at der i fundene forefindes materiale, der kan vende op og ned på kristendommen. Skriftrullerne giver et enestående og fuldstændig nyt billede af jødedommen fra det 2. århundrede f.v.t. til 1. århundrede e.v.t.

Der er tale om enorme mængder af pergamentrullemateriale, som hele forskergenerationer febrilsk arbejder med. Af de 900 tekster, der er skrevet på tyndt pergament, findes ni i mere end halvdelen af deres oprindelige omfang. Med 660 håndskrifter er der videnskabeligt set noget at gå i gang med. 200 er så små, at en kategorisering ikke er mulig.

Videnskabsfolk har i ca. 14.000 publikationer taget stilling til problemerne omkring Qumran-fundene, men listen over det, forskerne med sikkerhed véd om teksterne, er - som bibelforsker *Shemaryahu Talmon* fra Jerusalem udtalte det - i dag kortere end listen over endnu åbne spørgsmål.

De kristne skrev ikke af efter Qumranskrifterne

Forskerne er i store træk enige om, at de fleste skriftruller stammer fra den førkristne tid, og det fremgår også af de kulstof-14 analyser, der er taget af pergamenterne. Dermed er der ifølge Talmon sat punktum for alle teorier om, at kristendommen kunne identificeres med Qumran-menigheden.

Ved en nærmere undersøgelse viser det sig, at forestillinger, som i nogle tekster ligner kristne forestillinger, ikke er kristne. De kristne har altså ikke skrevet af efter Qumran-skrifter - en påstand, som nogle sensationshungrende bøger har fremført. I bogen »Verschlusssache Jesu« fremføres lignende påstande, og lederen af Göttingens Qumranforskningsinstitut, *Hartmut Stegemann* udtalte i denne forbindelse, at Qumran-teksterne overhovedet ikke indeholdt noget, som kunne begrunde Vatikanets forbud mod at offentliggøre bogen.

har formodentligt været, at Qumran-menigheden efter de gamle skrifter fulgte en sol-kalender, medens man i Templet anvendte en måne-kalender.

For så vidt angår Qumran-menighedens forhold til jødedommen er der blandt forskerne delte meninger. Nogle sætter lighedstegn mellem Qumran-menigheden og essenerne, som var en sekterisk gruppe, der var skilt fra den officielle jødedom.

Talmon advarede imod en sådan identifikation, idet Qumran-menigheden opfattede sig som den sidste legitime gruppe, der levede i pagt med gammel testamentes Gud, og menigheden har således repræsenteret en bred bevægelse i det jødiske folk.

Qumran-skrifterne viser tydeligt, at jødedommen ikke var så homogen, som hidtil antaget, og at man kendte til meget bredere fortolkninger af Torah'en.

Disse fortolkninger af Torah'en fremgår af brevvekslingen mellem Qumran-menigheden og ypperstepræsterne i Jerusalem. Dermed er for første gang dokumenteret, at store dele af den etik, Jesus forkyndte, falder inden for rammerne af de gængse fortolkningsmuligheder. Qumran-menigheden og den tidlige kristendom befandt sig således i en fælles åndelig sammenhæng, hvor der var tale om en mangfoldighed af forestillinger, der dengang var almindelig udbredt i det jødiske samfund. Qumran-rullerne genspejler således en åndelig-religiøs jordbund og en situation, hvor alle muligheder står åbne. På den tid stod det endnu åbent, hvilken fortolkning af den fælles bibelske arv, der skulle bestemme fremtidens åndelige udformning.

Thérèse af Lisieux en måned før hun døde af tuberkulose, 24 år gammel.

Uddrag af biskop Franz-Josef Bode's prædiken i domkirken i Osnabrück på Peters og Pauls fest, søndag, den 29. juni 1997

»Jeg er med jer alle dage indtil verdens ende«

Antonio da Viterbo fresker af apostlene Peter og Paul.

Kære søstre og brødre!

I dag for nøjagtigt 56 år siden holdt jesuitterpater *Alfred Delp* i Augsburg en stor prædiken på festdagen for apostlene Peter og Paul. I denne prædikens første sætning hedder det:

»Når vi i denne time er forsamlede omkring ordet 'Du er Peter, og på denne klippe vil jeg bygge min kirke', så har denne stund netop dette ene tema: at spørge efter denne kirke, som den dengang blev bygget. Men ikke at spørge efter, hvordan denne kirke var dengang; heller ikke, hvordan den er beskrevet i bøgerne, men alvorligt, sagligt og ligefremt at spørge, hvordan denne kirke er; spørge efter dens nutidige gyldighed, spørge efter dens aktuelle livskraft, spørge efter, hvad den betyder for hjerte, sjæl og ånd, - spørge, hvad kirken er, - og om den er.«

Jeg tror, at dagens to nøglefigurer fra Kirkens barndom, Peter og Paul, kan tage os i hånden og hjælpe os med på en dybere måde at forstå, hvad det er, pater Delp udfordrer os til. Det er disse nøglefigurer, hvis festdag vi i dag fejrer i vores domkirke, Sankt Peter.

Det forekommer mig at være en stor udfordring, at Kirken i dens første tid på afgørende vis blev præget af to sådanne skikkelser som Peter og Paul. Et præg og en profil, som vi hverken må udjævne eller afslibe. Den spænding, som vi oplever i disse to skikkelsers, ja, disse to typer, i deres respektive personlighed og i deres indbyrdes samspil, er en grundlæggende spænding, som gør livet med Kristus i hans Kirke til et fantastisk eventyr.

Først er der denne Peter. Helt igennem et menneske, præget af sine stemningssvingninger, revet frem og tilbage mellem begejstring og fejhed, mellem storsind og lidentro. Dette er hans troslivs flod og ebbe. Han er præget af fiskerens håndfaste, hårde arbejde. Menneskelig kærlighed i dens ægteskabelige udformning er ham ikke fremmed. Han er i stand til fejt at fornægte sin ven tre gange, - ham, som han lige forinden - stor i slaget - havde lovet troskab. Men han er også i stand til at græde angerens tårer, for derefter - omend sørgmodigt stammende - tre gange at sige: Herre, du ved alt. Du ved også, at jeg elsker dig.

Hvem kan ikke genkende sin egen livsvej, sin egen livs- og troshistorie i denne Peter-skikkelse med hans troslivs flod og ebbe? Hvem kan ikke spejle sig i Peters skikkelse?

Og så Paul. Også han er præget af stemningssvingninger. Dette beskriver han især i Romerbrevets kapitel 7, - hvordan kødets lov og åndens lov kæmper i ham. Han vil det gode og alligevel bliver han gang på gang trukket ned af en anden lov i sit eget indre. Han kan udtrykke ophøjet, lærd teologi ved siden af helt personlige erfaringer. Fascinerende og spændende er hans sprog. Og ved siden af særdeles praktiske anvisninger og fornødenheder kan han tale om dybe, åndelige sager. Som dannet farisæer, ugift, forpligtet over for Guds sag, først ivrigt modarbejdende Kristi nye vej og efter sin omvendelse lige så ivrigt virkende for denne nye vej - helt indtil at hengive sit liv. Lad os tænke på det store 8. kapitel i Romerbrevet, hvor han arbejder sig op til den forvisning: 'Intet kan skille os fra Kristi kærlighed.' Lad os tænke på disse lidenskabelige ord i brevet til Filipperne: 'Jeg regner alt for tab på grund af det langt større: at kende Jesus Kristus.' Og lad os fortsætte med hans udråb i brevet til Galaterne: 'Jeg lever ikke mere selv, men Kristus lever i mig.'

Eller lad os tænke på de personlige erfaringer i det andet brev til Korintherne, fra hvilket vi også lige har hørt i dagens læsning: 'Som døende, og se, vi lever.'

Er det ikke to fascinerende skikkelser, med så forskellig grundstemning, og med denne menneskelige spænding?

Peter, ifølge legenden til sidst korsfæstet med hovedet nedad, så at sige vendt op og ned ved Kristus! Og Paul, kastet omkuld og forvandlet i bund og grund ved sin omvendelse! Og alligevel er begge forbundet i denne ene lidenskab for Kristus, hvilket dog ikke forhindrer dem i at være åbenlyst uenige, hvor det drejer sig om helt grundlæggende spørgsmål om kristendommens fremtid; det forhindrer dem heller ikke i gensidigt at supplere og korrigere hinanden, og det fremmer endda, at de i fællesskab knytter masker på gudsrigets store net, - selv om det også sker på helt forskellige steder på nettet.

Det er dette, kære søstre og brødre, som Kirken også i dag og i fremtiden, hvad enten det er i Skandinavien, i Tyskland eller i Rom, skal fastholde: denne dynamiske lidenskab for Kristus og de forskellige nådegavers spændingsfyldte samspil. En glød for Kristus, kombineret med en nøgtern sans for realiteterne, og en glød for samspillet på trods af alt det modsætningsfyldte og på trods af alle de spændinger, som eksisterer i vores kirke.

Går vi ud fra nøglefigurerne Peter og Paul, modsiger enhedens princip ikke mangfoldigheden, og ordene ikke Åndens uberegnelighed. Heller ikke den funktion at udtale sig som Peter - som talsmand med myndighed og autoritet - modsiger mangfoldigheden af stemmer og mangfoldigheden af kompetence. Ud fra Peter og Paul modsiger embedet ikke det karismatiske; det faste og forpligtende ikke væksten; bindingen ikke friheden; forvisningen ikke tvivlen; afgjortheden ikke søgen og spørgen; styrken ikke den menneskelige skrøbelighed og den menneskelige tilbageholdenheds svaghed og fejl.

Dér, hvor Kirken og personerne i den giver efter for fristelsen til at opløse denne spænding i den ene eller den anden retning, - dér, hvor de kun vil det ene eller kun vil det andet og ikke kan udholde den spænding, vi finder hos disse spændingsfyldte nøglefigurer, dér udvikler der sig egentlig ikke længere noget liv i Kirken.

Lad mig på dette sted endnu en gang citere et par sætninger fra den nævnte prædiken af pater Delp. Han taler dér om to farlige vrængbilleder af Kirken, som det gælder om at overvinde.

Det første vrængbillede er, at Kirken er det klogeste og smarteste menneskeværk, som nogensinde er blevet lavet, og som lever af magi, af rænkesmederi, af snuhed, af en indre forførelse af hjerterne, af management, af lov og straf, af hård disciplin og fast reglement. Dette er et vrængbillede. Ud fra dette billede kan man måske manipulere mennesker i et par år, men man kan ikke lede dem i et århundrede. Og vores ur vil slå år 2000, og Kirken vil stadig være til. Sådan er altså vrængbilledet af kirken som et menneskeskabt produkt.

Og det andet vrængbillede er »de frommes« vrængbillede. Hvorfor skal man dog gøre sig så mange bekymringer og overvejelser om Kirken? Dens fundament er jo Gud, og på dens vej blomstrer tusind mirakler ved Guds indgriben, som forvandler al nød! Også dette, siger pater Delp, er at gå fejl af Gud Herrens orden, - som om han står som den store troldmand ved historiens flod, og altid må træde til, når kirken er kommet i vanskeligheder.

Altså - kun den, som ikke ligger under for disse vrængbilleder - vrængbilledet af kirken som menneskeværk og de frommes vrængbillede, som bare vil overlade alt til Gud, - kun den vil leve og opleve den begivenhed og det eventyr, som Kirken er, - over for al den herskende træthed, al letargi og den resignation, som vi oplever.

Lad os lære af disse nøglefigurer, Peter og Paul, at Kirken ikke kun lever af harmoniske, afbalancerede og velintegrerede personligheder, som ofte anser middelmådigheden for vigtigere end middelvejen, men altid også af disse lidenskabelige og kæmpende mennesker, som naturligvis også til tider får beskidte hænder og kommer i vanskeligheder, men som netop derved lever med i vores kirkes menneskelighed og livskraft og derved gang på gang er drivkraft for en søgen efter det væsentlige i vores kirke.

Og lad os lære af de to nøglefigurer, at Kirken også altid lever af den brogede mangfoldigheds spændinger og gnidninger, fordi 'Gud fordeler sin Ånds gaver således, at ingen har alt, og ingen har intet,' som det hedder i en af Kirkens bønner. At blive kristen og at være kristen, om det nu er her i vores omgivelser eller et andet sted, det betyder altid at måtte gå ind i disse spændende og i den sidste række uendelige, menneskelige og kirkelige modningsprocesser. I modsat fald bliver det ved en reproduktion af det samme og det samme.

En tredje gang ville jeg gerne citere pater Delp. Han spørger i samme prædiken: »Kirke, er du levende, eller går det mod enden med dig? I dag, i denne time, er du færdig, eller fejrer du nye begyndelser?«

Og i denne sammenhæng stiller han os alle nogle samvittighedsspørgsmål, som i dag er mindst lige så indtrængende og relevante som dengang for 56 år siden. Han spørger: er vi endnu vidende mennesker? Findes der endnu mange mennesker med en vidensmæssig ballast, så at de kan stå distancen og ikke blive rådvilde foran enhver forargelse, som skæbnen stiller dem overfor? Er vi endnu vidende mennesker, som ved noget om teologi, om dét, der kommer fra Gud, og det, der udspiller sig mellem Gud og verden og menneskene? Mennesker, som endnu aner noget om de sidste dimensioner, som alle ting måles efter? Er vi endnu beslutsomme mennesker, ikke mennesker med den store indflydelse og den synlige magt, men mennesker med prøvede hjerter og en fungerende samvittighed? Vil ikke en kommende generation kritisere os for vores ofte tavse samvittighed? Er vi endnu blomstrende mennesker, findes der endnu en eller anden lidenskab i vores sjæl, som vi er rede til at sætte os selv ind for? Eller er alt så nøgternt, så skrabet og velorganiseret, at det ikke længere formår at optænde hjertet?

Det glødende menneske, ikke fanatikeren, det glødende menneske, som man kan mærke på, at han er udgået af tusind indvielser, at han har rørt ved ting, som ikke bare ligger fremme på gaden, - dette er det menneske, som Kirken har bygget på. Og er vi endnu erobrende mennesker, som midt iblandt tusind undergange står som dem, der vil erobre verden på samme måde, som Peter står foran Frelseren, da han siger til ham: 'Du er Peter, klippen'.

Og derfor lyder svaret på spørgsmålet: 'Kirke, vil du leve eller dø?', således: Kirken vil leve, hvis vi igen står foran Gud og bliver berørt af ham og opfyldt af ham, så at vi er rede til at sætte vores liv ind for ham! Kirken vil leve, når vi påny holder af vores Gud på en helt personlig måde, så vi er rede til at sætte vores liv ind for ham!

Det kommer an på dette: påny at holde af Herren på en helt personlig måde. I modsætning til det almindelige og tågede gudsbillede i vore dages diffuse religiøsitet gælder det at holde af ham på en så personlig måde som Peter og Paul i deres menneskelighed, som en Ansgar, som en Niels Steensen og som de utallige andre fra dengang og til nu, som også i dag giver Kirken sit troværdige ansigt.

Kære søstre og brødre, lad os i denne time takke Gud for alle, som dagligt lærer og fordyber denne personlige kærlighed til Gud og Kristus og lever den for øjnene af os. Disse mennesker findes i vore menigheder, - det oplever jeg, når jeg er på visitats, jeg har lige været på besøg i over tredive menigheder - og jeg oplever det gang på gang i de mange møder og samtaler i bispedømmet og langt ud over dets grænser.

Og lad os bede til Herren, at Kirken også i fremtiden vil blive præget af mange af disse lidenskabelige mennesker - som vore nøglefigurer Peter og Paul. Så ligger Kirkens fremtid ikke i det mørke, men er præget af Herrens tilsagn: Jeg er med jer alle dage indtil verdens ende.

Amen.

Oversat i Pastoral-Centret

Verdensmissionssøndagen falder i år den 26. oktober, hvor der i alle menigheder blandt andet vil blive optaget kollekt til støtte for missionsarbejdet rundt om i verden. »*katolsk orientering*« bringer i de tre kommende numre artikler af pastor *Jørgen Hviid*, der er leder af *missio danmark*, den danske gren af den verdensomspændende organisation, som formidler den solidariske støtte til arbejdet i missionslandene. Fra Pastoral-Centret udsendes i løbet af september måned forskelligt materiale i forbindelse med missionssøndagen.

Hvorfor taler præster altid om penge?

Det er et spørgsmål, som mange mennesker stiller sig. Ikke sjældent med en vis irritation, når der skal samles ind, - snart til det ene og så til det andet. Det er straks lettere, når man umiddelbart ser eller oplever et behov, - hvis det f eks. regner igennem taget, eller orglet spiller falsk på grund af en defekt pibe. Her kan enhver forstå behovet.

Det forholder sig anderledes med store upersonlige indsamlinger. De vækker modstand, hvilket er en naturlig reaktion. Man registrerer blot, at der igen ligger en kuvert eller en indsamlingsbøsse og for skams skyld giver man ureflekteret en skilling.

Det ligger imidlertid dybt i mennesket at komme andre til hjælp, især hvis man kan se nød og et umiddelbart resultat af sin indsats. Det er også derfor, de mindre konkrete indsamlinger har haft så stor en succes. Man kan nævne et initiativ som Vincentsgrupperne. Her kan bidragyderne konstatere, at pengene ikke forsvinder i administrationsudgifter. Man kan følge pengenes vej til de nødlidende og se resultatet ved de breve, som modtagerne skriver; og man får næsten et personligt forhold til dem.

Pengenes sprog

Penge er et sprog, der kan udtrykke mange følelser. Nogle mennesker er gavmilde og holder af at dele deres goder med andre for derved at skabe glæde. Andre er påholdende, måske fordi de planlægger et større personligt køb. Der er også mennesker, som vil sikre sig eller vil nyde pengene, så længe de har dem.

Penge kan bruges til at skaffe sig indflydelse og dominere andre. Forholdet til økonomiske ressourcer, både andres og ens egne, er i virkeligheden meget afslørende for personligheden. Jesus tager problemet op i evangelierne, hvilket viser, at det er et fundamentalt menneskeligt anliggende. Man kan blot tænke på den velhavende mand, der ikke havde plads i sine lader til at huse afgrøden. Meget fornuftigt planlagde han at udvide dem. Uheldigvis for ham døde han samme nat. I skarp modsætning til denne lignelse giver Jesus eksemplet med den fattige enke, der lagde en lille mønt, - alt hvad hun ejede, i tempelblokken. Ingen lagde mærke til denne ubetydelige hændelse. Kun Jesus ser den og forstår betydningen af den. Hun gav mere end alle andre, fordi hun gav i tillid til Guds forsyn. Kærligheden fik hende til at se bort fra menneskelige hensyn. Disse enkle eksempler er så slående, fordi vi alle føler os ramt af dem og får os til at reflektere.

En apostels forhold til penge

Paulus taler i sine breve meget om indsamlinger og penge. Den tyske bibelforsker Joachim Gnilka belyser i sin bog om Paulus (1996) disse forhold. Da Paulus er til apostelmødet i Jerusalem, gør han rede for sit missionsarbejde. Det bliver aftalt, at Paulus og Barnabas forkynder for hedningerne, mens Peter forkynder for jøderne. Dette giver Kirkens »søjler«, Jakob, Peter og Johannes dem begge håndslag på. De bliver også pålagt at huske på de fattige (Gal. 2, 10), og dette sidste havde Paulus netop bestemt sig for at gøre. Man ved ikke, hvilke fattige der hentydes til, men det er måske netop den fattige jødekristne menighed i Jerusalem, som Paulus samler ind til.

Der bliver tale om en storstilet indsamling i de små kristne menigheder, hvilket ikke var nogen let sag blandt de overvejende fattige kristne. I Romerbrevet kapitel 15, vers 26 forelægger Paulus også denne indsamling, der ligger ham på hjerte, og han bruger andre menigheders eksempel til at motivere romerne: »Men nu rejser jeg til Jerusalem med hjælp til de hellige. Makedonien og Akaja har nemlig besluttet, at de vil samle ind til en fælles gave til de fattige blandt de hellige i Jerusalem. De har besluttet det, og de står også i gæld til dem, for når de som hedninger har fået del i deres åndelige goder, skylder de også at hjælpe dem med materielle goder. Når jeg så har fuldført det og sikret dem denne høst, vil jeg rejse til Spanien og besøge jer på vejen.«

missio danmark

Missio: Sjælesørger og sjæletrøster: den italienske missionær *Lino Castagna* overlader ikke de rwandiske flygtninge i lejren »Chabalisa« til deres skæbne. *Foto Stark /Present.*

Revision med sund fornuft...

Professionel assistance i alle revisions- og regnskabsmæssige forhold samt økonomisk rådgivning.
Dansk landsdækkende organisation med 9 afdelinger.
Flere end 3.800 bruger os allerede.
Vi tilbyder også Dem et kvalificeret og tillidsfuldt samarbejde.

rvt revision

Statsautoriseret revisionsaktieselskab

De finder RVT revision a/s i:			
København	tlf. 33 26 70 00	Skærbæk	tlf. 74 75 18 00
Tåstrup	tlf. 42 52 08 00	Vejen	tlf. 75 36 02 11
Vordingborg	tlf. 53 77 11 66	Århus	tlf. 86 28 48 44
Odense	tlf. 66 15 85 55	Holstebro	tlf. 97 41 22 11
		Aalborg	tlf. 98 18 41 22

Week-end

Albert Küchler. Den danske guldaldermaler, der blev munk i Rom.

27. - 28. sept. 97. Pris incl. bus: kr. 375,00.

Albert Küchler, en af de »glemte« guldaldermalere, var meget estimeret af sin samtid, det være sig kolleger eller publikum. I week-end'en vil vi med sagkyndig hjælp følge hans liv og færden såvel som hans kunst både herhjemme og i Rom. Vi mødes på Thorvaldsens museum lørdag kl. 10.30 og efter en rundvisning i malerisamlingen, der rummer flere Küchler-billeder, spises medbragt frokost *i* museets kantine. Med bus til Frederiksborg museum og Esbønderup kirke, hvor andre Küchler-værker haves. På Magleås kl. ca. 17.30. Lørdag aften og søndag formiddag forelæses der over emnet ved historikeren Aase Ingerslev.
Küchler-udstillingen, der tidligere på året var ophængt i Skt. Ansgars Kirke, Bredgade, vil være på Magleås.
Ledere: Pastor D. Timmermann & Ellen Marie Lebahn.

Magleås-Træf / Åbent hus - 28. sept.

Om kalkmalerier i Nordsjælland

De danske middelalderkirker er fyldt med spændende kalkmalerier, som man kan glæde sig over rent umiddelbart, fordi de fortæller velkendte historier på en farverig og dramatisk måde. Med en kunsthistoriker ved hånden og via lysbilleder bliver vi ført gennem denne billedverden, som viser sig at kunne fortælle langt mere end de fleste forestiller sig.
Eftermiddagens foredragsholder er kunsthistorikeren Bodil Franck. (ingen tilmelding).
Kaffe mellem kl. 14 og 15. Foredraget begynder kl. 15.
Pris kr. 35,00.

Weekend

Kristen spiritualitet

- fra Ignatius af Loyola til kardinal Newmann

24. oktober til 26. oktober

Kristen spiritualitet fra forskellige tider og kulturbaggrund indgår som en del af vor fælles åndelige bagage og weekenden vil med sit afvekslende program, hvor foredragsholderne bevæger sig fra Philip Neri over Thomas Kingo og Ignatius af Loyola til kardinal Newmann, afspejle dette.
Pris kr. 650,-.
Medvirkende biskop Hans L. Martensen og Jacob og Jette Thomsen.

Yderligere oplysninger kan fås hos på Magleås sekretariat. Tilmelding sker ved indbetaling af kr. 200,- ved check el. på giro 428 44 29.

Magleås Kursuscenter, Høsterkøbvej 6, 3460 Birkerød
telefon 42 810715

Bøger

Vademecum - en vejledning for skriftefædre

Vademecum var engang - og er det måske stadig? - navnet på nogle dråber, som man kunne komme i vand til at gurgle munden med. Det skulle give en ren mund uden dårlig ånde. Men selve fremmedordet vademecum betyder egentlig blot en følgesvend, og sådan én har Det pavelige Familieråd i februar i år udarbejdet som en vejledning for skriftefædre for at de - uden at få en dårlig smag i munden og i en god og kærlig ånd - kan tale med deres skriftebørn om nogle af de vanskelige aspekter af det ægteskabelige livs etik.

Vejledningen, som er blevet oversat til dansk af Ruth Plum og udgivet af Ansgarstiftelsens Forlag, fremlægger og forklarer på én gang Kirkens lære om rigtige og forkerte fremgangsmåder i familieplanlægningen og er samtidig båret af kærlighed og forståelse for katolske ægtefæller, som af den ene eller den anden grund ikke kan magte, hvad de ellers godt véd er rigtigt.

Man kunne måske forestille sig, at et sådant vademecum var beregnet kun for vore præster, men selv om de helt klart er de primære adressater, så fremhæver indledningen, at teksten også sigter på »gifte skriftebørn, så de kan drage større og større fordel af forsoningens sakramente og praktisere deres kald til ansvarligt forældreskab i overensstemmelse med den guddommelige lov, der er autoritativt doceret af Kirken. Det vil også være til hjælp for dem, der forbereder sig til ægteskab.«

»Problemet med ansvarlig undfangelse af børn repræsenterer et særlig vanskeligt punkt i katolsk morallære i forbindelse med ægteskabeligt liv. Dette er specielt tilfældet med hensyn til forvaltningen af forsoningens sakramente, hvori dogmatiske højtidelige erklæringer konfronteres med konkrete menneskelige situationer og den enkelte troendes åndelige veje,« står der i vejledningen, - og det vil mange, både skriftefædre og skriftebørn, kunne skrive under på.

Men her er til gengæld en håndsrækning til både præster og ægtefolk. Den fortjener at blive læst.

Erling Tiedemann, Pastoral-Centret

Det pavelige Familieråd, Vejledning for skriftefædre vedrørende nogle aspekter af det ægteskabelige livs etik, Ansgarsstiftelsens Forlag, 1997. Kan købes eller bestilles i Steno-Butikken, Vesterbrogade 28, 1620 København V, telefon 33 86 03 86, fax 33 86 03 87. Pris 37,75 kr. incl. moms, hvortil eventuelt kommer forsendelsesomkostninger.

Ægte Maria-fromhed

L.-M. Grignion de Montfort: Afhandling om den ægte Maria-fromhed, Sankt Montforts forlag, Slagelse, 1997, 127 sider, kr. 65,-. Oversat, redigeret og bearbejdet af pastor Stephen Holm.

Det er ikke nogen let opgave at oversætte en religiøs tekst fra det 17.-18. århundredes Frankrig. I vor tid har vi så at sige ingen baggrundsviden om de kirkelige forhold i Frankrig på den tid.

For mange katolikker vil 'jansenismen' således være et helt ukendt fænomen, ligesom det vil være ret ukendt, hvilke religiøse kilder, man dengang benyttede sig af. Det er derfor helt rigtigt, hvad biskop *Hans Martensen* engang sagde til oversætteren: »Hvis man i dag ville oversætte »La vraie Dévotion« direkte, måtte man medgive en forklaring, som vil fylde mere end selve afhandlingen«. Desværre kommer man i bogen ikke nærmere ind på jansenismen eller på den generelle religiøse situation i Frankrig på den tid.

Til trods for alt dette har *Stephen Holm* alligevel givet sig i kast med opgaven: at oversætte Monforts 'afhandling' til dansk, men som han selv anfører i forordet, så er der foretaget en stram redigering, hvor visse passager er udeladt, ligesom der hér og dér er sket tilføjelser, som 'Montfort ville have foretaget, hvis han skulle skrive det i dag'.

Når man læser Montforts lille skrift, må man holde sig for øje, at han, der levede fra 1673-1716, ikke kendte til moderne bibelfortolkning og -videnskab. For ham og hans tid spillede kirkefædrenes skrifter og senmiddelalderens store ordensstiftere og teologers skrifter en stor rolle. Begge benyttede sig i stort omfang af et blomstrende billedsprog og af meget omfattende allegorier, som vi i dag nok står ret uforstående over for.

Ved læsningen af Montfort må man derfor søge bagom alle blomstrende forestillinger og vendinger og lede efter forfatterens egentlige hensigter.

Tre hovedafsnit

Bogen har et udvidet forord, der indeholder en redegørelse for den stramme redigering samt en henvisning til pave *Johannes Paul II*, der ved tre lejligheder har henledt opmærksomheden på, at han selv har haft åndelig gavn af at læse Montforts skrift. Endelig indeholder forordet også en lille artikel af *Hermann Josef Jünemann*, SMM, der giver en kortfattet, men tidssvarende version af Montforts tankegang.

Bogen indeholder herefter Montforts skrift, der er opdelt i 3 hovedafsnit:

-Maria i Guds frelsesplan.
-Maria i relation til kirken:
- fem grundlæggende sandheder,
- falske og ægte former for Maria-fromhed.
-Den ægte Maria-fromheds kerne.
-Indvielsesbøn.

Efter Montforts skrift indeholder bogen en andagtsdel, hvor man kan finde alle de kendte Maria-salmer, -hymner og -litanier. I et lille tillæg er der redegjort for den montfortanske kongregationsfamilie og reglerne for at blive medlem af associationen »Maria, hjerternes dronning«.

Mange katolikker i vor tid vil sikkert have glæde af at læse dette skrift og ikke mindst hovedafsnittet om 'Maria i relation til kirken'. Det er ikke nogen let læsning. Man må ofte søge bag om ord og billeder, og tænke på, at dét, der for Montfort var allermest vigtigt her i livet, var »Gud alene«. Man måtte have et personligt forhold til Gud, og det kunne man få ved at lære Jesus af Nazareth bedre at kende. Hvem kunne bedre end Jesu mor, Maria, lære os om ham? Det var hende, der ved brylluppet i Kana sagde til tjenerne: I skal blot gøre, hvad han siger (selvom det forekommer tåbeligt).

Efter undertegnedes opfattelse er Stephen Holm sluppet nogenlunde helskindet fra en opgave, som næsten er dømt til at mislykkes. Man ville efter min opfattelse komme et stort skridt videre, hvis man forsøgte med hjælp af moderne teologi og bibelvidenskab at gengive Montforts tankegang i vor tids religiøse begrebsverden.

Dét er en helt anden opgave end Stephen Holm har sat sig for at løse, men hermed er der givet en idé til næste udgivelse.

I øvrigt er bogen smukt udstyret med bl.a. gengivelser af fresker fra montfortanernes provincial-kapel i Oirschot, Holland. Freskerne forestiller situationer fra Monforts liv og er malet af *Jaap Min* i 1953 - foranlediget af Montforts helgenkåring 1947.

Carly Majholm

Tillykke

Leslie Dorn S.J. præst i 50 år

Lørdag den 12. september er der gået et halvt århundrede, siden brødrene Dorn blev præsteviet. Det varede ikke længe, førend de begge kom til Danmark, hvor *Leslie Dorn* SJ om få dage kan fejre 50 års præstejubilæum.

Niels Steensens Gymnasium og kollegiet af samme navn har været rammen om det meste af p. Dorns virke her i landet. Han blev ansat på gymnasiet i 1950, og selv om han har passeret pensionsgrænsen, har han stadig kontakt med mange 'gamle' elever og andre yngre mennesker - blandt andet igennem Katolsk Videoproduktion (KVIP) og Radio Steno.

Jubilaren læser messe i Sankt Augustins kirke, Jagtvej 183, 2100 København Ø, på selve dagen kl. 16.45, derefter er der mulighed for at ønske ham tillykke ved en reception i Englesalen.

Nye bøger på Skt. Andreas Bibliotek

Skt. Andreas Bibliotek er igen åbent efter sommerferien. Åbningstiderne er tirsdag og onsdag kl. 10-16, torsdag kl. 12-18. Alle har adgang til samlingen og alle er velkomne til at gøre brug af bibliotekets muligheder.

Som den katolske kirkes teologiske bibliotek i Danmark er én af vore opgaver 'at give danske katolikker og andre interesserede mulighed for...at holde sig orienteret om den katolske teologis nyere udvikling'(formålsparagraf). Biblioteket sætter derfor pris på at tilbyde nye bøger, som giver oversigt over den katolske kirkes udvikling på en tilgængelig måde. Vi har bedt *Ove Leerbeck* om at gøre rede for tre analyser på engelsk af kirken siden Det andet Vatikankoncil.

Giuseppe Alberigo & Jean-Pierre Jossau, red. »The Reception of Vatican II«. Catholic University of America Press, Washington D.C., 1987. Bogen er oprindelig kommet på fransk og italiensk i 1985 og er en samling af forskellige teologers syn på, hvorledes Det andet Vatikankoncil er blevet modtaget og integreret i de enkelte bispedømmers og de enkelte menigheders liv i løbet af de første tyve år efter koncilet.

Det viser sig, at på mange områder har koncilet bevirket gennemgribende reformer i kirkens daglige liv og i kirkens opfattelse af sig selv som Guds folk, som et lys for nationerne, som et sakramente, der bringer frelse til alle mennesker. Men allerede ud fra disse betegnelser, sammenlignet med kirkens virkelighed, ser vi, at kirken nok er hellig på sin vis, men bestemt også syndig. På det økumeniske område er der en glædelig udvikling i gang, som forhåbentlig kan fortsætte. Den indsigt, at den kristne tro er forankret i den historiske udvikling og i de lokale samfundsforhold, har gjort det muligt at forstå Guds Ord på en ikke-fundamentalistisk måde, og for almindelige mennesker at bruge det værktøj, som bibelforskningen efterhånden får stillet til vores rådighed.

Imidlertid konstaterer forfatterne, at der også er områder, hvor Det andet Vatikankoncil ikke er blevet modtaget i tilstrækkelig grad. Det gælder læren om biskoppernes kollegialitet, præsters og biskoppers stadig altfor store afstand fra lægfolket, og ikke mindst den direkte modstand mod Det andet Vatikankoncil, som træffes hos såkaldte traditionalister i kirken.

Adrian Hastings, red. »Modern Catholicism. Vatican II and After«. Oxford University Press, New York, 1991. Denne bog er et virkeligt opslagsværk. På små 500 sider omhandler den de fleste aspekter af kirkens liv fra Det andet Vatikankoncil og til 1990. Alle koncilets dokumenter gennemgås omhyggeligt, grundigt og klart. Der bringes biografier af samtlige paver fra *Pius XII* til i dag. Der gøres rede for de fornyelser, der har fundet sted i kirkens institutioner, og der gøres rede for punkter, der endnu mangler fornyelse. Der er mange artikler om, hvorledes kirkens liv har udfoldet sig efter koncilet på forskellige områder. Der følger artikler om koncilets virkninger i de enkelte geografiske områder. Dernæst kommer der redegørelse for de økumeniske relationer og en kortfattet, men fortrinlig gennemgang af katolsk teologi efter koncilet.

Mange betydelige teologer og journalister har arbejdet med på bogen, og det er svært at trække enkelte af medarbejderne frem som særlig fremragende. Den eneste indvending, jeg kan finde mod at låne bogen på Skt. Andreas Bibliotek er, at man nok burde købe bogen selv og have den stående i sin reol. Det tror jeg, jeg gør.

Richard P. McBrien »Report on the Church. Catholicism after Vatican II«. Harper, San Francisco, 1992. Vi kender McBrien i Danmark fra hans fortræffelige bog »Katolsk tro og praksis i to årtusinder«, som kom på Niels Steensens Forlag i 1987. Her finder vi en samling af mange af hans ugentlige spalter, der blev offentliggjort siden 1966 i en del katolske tidsskrifter i USA og Canada. De er lette og kvikke i stilen, aldrig overfladiske, af og til lidt provinsielt amerikanske, hvor vi andre ikke er helt så indforstående, og så har det umiddelbare, aktuelle præg, med slag til højre og venstre, der gør dem let læste.

Stilene er inddelt efter følgende emner: Det andet Vatikankoncil, autoritet, katolikker i konflikt, viede præster og biskopper, lægfolk i kirken, kvinder i kirken, kirken og samfundet, kirken og politik, økumeni, personligheder, paver og endelig kirkens fremtid ind i det tredje årtusind. Bogen er ofte stærkt provokerende og er måske hurtigt læst, fordi den er så fornøjelig, men den er ikke hurtigt glemt.

Den overvejende kristne befolkning i det sydlige Sudan holder stand, selv om regeringen i Khartoum har indført islamisk ret

Styrket af ukendte martyrers blod

Af Maria Jørgensen

Biskop *Paride Taban* besøgte for nylig Danmark, hvor han redegjorde for sit hjemlands mange og store problemer. *Foto Klijn.*

Hvorfor i alverden tror I, at der er flere forskellige lande i Skandinavien? spørger biskoppen af Torit i det sydlige Sudan, *Paride Taban*. Og svaret har han parat: Det er naturligvis, fordi der bor nordmænd i Norge, svenskere i Sverige, danskere i Danmark og så videre.

I areal er Torit næsten dobbelt så stort som vort hjemlige bispedømme; alligevel dækker det kun et lillebitte hjørne af Sudan, Afrikas største land. Et hastigt blik på verdenskortet afslører, at der er lige så mange breddegrader mellem grænsen i nord og den sydligste spids som mellem Nordkap og Berlin. Kan det undre, at der bor højest forskellige folkeslag i et land, der udgør så stor en del af kloden?

Kom selv og se, sagde han til Justitia et Pax, som han mødte på bispekontoret i København. Vi lever som i Zoologisk Have - bortset fra at vi ikke bliver fodret.

Islamisk hellig krig

Den fundamentalistisk-islamiske regering i hovedstaden Khartoum har indført islamisk ret, sharia, i landet og fører 'hellig krig' mod alle dem, der ikke følger spillets regler. Det gælder ikke alene de kristne og dem, der dyrker de traditionelle, afrikanske religioner, men også moderate muslimer.

Kirker brændes af, kristne bliver forfulgt, og en muslim, som konverterer til kristendommen, sætter sit liv på spil. Enhver muslim har lov til at dræbe ham, fortæller biskoppen; selv den nærmeste familie kan gøre det af med en, som svigter islam.

Befolkningen i det nordlige Sudan er arabere, og i et typisk håndleksikon vil man få at vide, at det officielle sprog er arabisk. Men i den sydlige del af landet, som grænser til Den centralafrikanske Republik, Zaire, Uganda, Kenya og Æthiopien, er befolkningen afrikansk. At gøre disse mennesker til arabere ville være i strid med naturens og Skaberens orden, mener biskoppen.

I syd er det løsrivelsesbevægelsen SPLA, der har magten, men hverken regeringen i nord eller det internationale samfund vil anerkende det sydlige Sudan som en selvstændig nation. FN er ikke til at råbe op; sikkerhedsrådet drøfter alle andre væbnede konflikter end denne, siger Taban. Der er ingen sanktioner, ingen handelsboykot - det internationale samfund gør *intet* for at presse regeringen i Khartoum til at slippe sit jerngreb om det sydlige Sudan.

Samfundet visner

Siden 1983 har krigen kostet 1,3 millioner mennesker livet, et tal, der får samtlige andre folkemord i det samme tidsrum til at blegne. Rwanda/Burundi og Bosnien inklusive. Alligevel har krigen ingen appel til offentligheden. Biskoppen sammenligner med golfkrigen; den var et problem for det internationale samfund, fordi olien var i klemme - men der er ingen af de lande, hvis mening betyder noget, der har interesser i hans land.

Skyer er det bedste, vi ved, fortæller Taban; for når det er overskyet, kommer der ingen bomber før i morgen. Bomber og sammenstød mellem regeringsstyrker og SPLA er hverdagskost. Uden for byerne kan man bevæge sig nogenlunde frit, men byerne er under regeringsstyrkernes kontrol.

De stammer, som lever af jordbrug, er flygtet til nabolandene, hvor de kan leve lidt mere fredeligt; opdyrket land lader sig ikke så let pakke sammen. Nomaderne kan bedre leve i et urohærget område, fordi telte og kvæg forholdsvis let kan flyttes et andet sted hen - og hytter, som man har bygget af træ, tørv og blade, forlader man bare for at bygge nye der, hvor man slår sig ned.

Krig betyder sult og fattigdom, og mange mennesker ejer ikke tøj. Blandt de fattigste går mændene nøgne, mens kvinderne klæder sig i blade eller dyreskind. Krig betyder også, at udviklingen går langsomt. Paride Tabans 'faste' adresse er i nabolandet Kenya, endda et godt stykke på den anden side af grænsen; det er det nærmeste postkontor. På den sudanesiske side har han et beskedent kontor med en computer, men en stor del af bispedømmets administration ligger i en mappe på bagsædet i hans landrover.

- men kirken blomstrer

Der er grøde i kirkelivet under de vanskelige forhold. Bispedømmet Torit havde fem præster, da det blev oprettet i 1983; i dag er der 35. Ganske vist er 15 af dem fanget i Khartoum, men de kristne dér har jo også brug for præster, siger biskoppen. Og det vrimler med præstekald. For tiden er der lige så mange præstestuderende som præster, og yderligere hundrede forbereder sig på studiet. Hvordan det kan lade sig gøre? Taban smiler hjerteligt. Store familier, forklarer han. Der er masser af børn og unge, og så er der mange kald.

De præster, som ikke er fanget i Khartoum, kører rundt i deres firhjulstrækkere og besøger menighederne. Hvert sogn - dem er der ti af - har mindst 200 kateketer til at forestå både undervisning og gudstjenester. Taban satser meget på at uddanne sine kateketer. Mange af dem er analfabeter, fortæller han, for katekетvirksomhed er et lavstatusjob. For tiden har han dog en del kateketer, som kan læse og skrive og lidt til; det er folk, som ikke kan bruge deres uddannelse, fordi der er krig.

Ud over kateketerne er rosenkransen en væsentlig faktor i de kristne sydsudaneseres liv. Den fordrer hverken læsefærdighed eller en masse viden, forklarer biskoppen. Han har gerne en hel kasse fuld af rosenkranse med hjem, når han har været i udlandet. De bliver simpelthen revet væk.

Kateketerne lærer, at enhver døbt kan døbe en anden i en nødsituation, og at enhver kristen har pligt til at gøre det. Ellers gemmer man festerne, til præsten kommer, hvadenten det er bryllup eller dåb. Når biskoppen kommer, er det ikke mindre festligt. Taban fortæller, at han engang kom til et sted, hvor 1.800 - attenhundrede! - mennesker ventede på at modtage firmelsens sakramente. Han måtte give to andre præster tilladelse til at firme; ellers kunne det ganske enkelt ikke nås i løbet af en dag.

Det gælder om at kristne kulturen

Kristendommen har ikke så lang en historie i Afrika, som den har i Europa, påpeger Taban. De første missionærer kom til området i midten af 1800-tallet. Desværre havde de ikke den nødvendige forståelse for den afrikanske kultur, konstaterer han.

Kristendom kombineret med afrikansk kultur minder på mange måder om kristendommen i Norden i vikingetiden - noget nyt, noget fremmedartet, som man må tage til sig lidt ad gangen. Man hænger jo ved sin kultur, forklarer biskoppen. Han er født og opvokset i Sydsudan, men kender en del til nordisk historie og kultur. Det gælder ikke om at sætte kristendommen i stedet for kulturen; det gælder om at kristne den kultur, der allerede er, understreger han.

Eksempelvis havde de nye kristne i området svært ved at forstå det dér med tabernaklet. Men Jesus havde givet sig selv i form af brød og vin - altså mad - og i traditionel, afrikansk religion sætter man mad frem til sine forfædre. Denne skik kaldes Kidori. Ved at kalde tabernaklet for de kristnes Kidori fik biskoppen sit folk til at anerkende det sted, hvor Kristi legeme opbevares.

Andre kirker er småt repræsenteret. Lutheranere findes slet ikke, så den norske kirkes hjælpeorganisation valgte at samarbejde med den katolske kirke. De 200 norske familier, som var udstationeret i området, rejste hjem, da krigen blev for meget for deres børn, men de overdrog både projekter og udstyr til bispedømmet Torit. Biskoppen har stadig kontakt med nordmændene og betegner samarbejdet som et stærkt udtryk for økumene. Han fortæller, at den norske kirke i sommeren 1989 havde budt paven hjerteligt velkommen og tilføjet: »... men vi har også en anden åndelig fader; han er i Torit«.

Kampen fortsætter

Den 61-årige biskop er utrættelig og benytter enhver lejlighed til at fortælle sin omverden om forholdene i det sydlige Sudan. Derfor tilbragte han seks sensommerdage i København på vejen hjem fra Trondheim, hvor han havde deltaget i fejringen af 1000-året for kristendommens indførelse i Norge.

Men Taban lægger heller ikke skjul på, at krigens rædsler har styrket den kristne befolkning, sat den på prøve og rystet den sammen. De afrikanske kristne længes efter frihed, retfærdighed og fred - frihed fra det arabisk-islamiske overherredømme, men først og fremmest retfærdighed, for så kommer fred og frihed af sig selv, filosoferer biskoppen. Og hans folk kæmper videre. Martyrernes blod giver næring til det, der spirer frem, slutter han.

Kirken

Tre DUK-temaaftener

Englesalen, Niels Steensens Gymnasium
Jagtvej 183B

»Hvordan blev kirken til, og hvordan blev den til det, den er?«
Hans Christoffersen ofm.conv.
Torsdag d. 18. sept. kl. 19.30

»Kirken i lyset af II Vatikankoncil«
Charles McCarthy ofm.conv.
Torsdag d. 25. sept. kl. 19.30

»Er der én eller flere kristne kirker?«
Universitetslektor Kirsten Busch Nielsen, Folkekirken
Pastor Torsten Højbjerg, Baptistkirken
Hans Christoffersen ofm.conv., Den katolske Kirke
Torsdag d. 2. okt. kl. 19.30

Valfart til Haraldsted

Den årlige valfart til Haraldsted, der fandt sted søndag den 6. juli, kunne ikke have bedre valfartsvejr, strålende solskin, ikke for varmt og med en let brise, der fik faner og bannere til at folde sig smukt ud i processionen.

Sognepræst og valfartspræst *Stephen Holm*, Slagelse, indledte valfarten i Skt. Bendts Kirke i Ringsted med bl.a. at oplæse pave *Alexander III*'s brev af 8. november 1169, Skt. Knud Lavards helgenkåringsdokument.

Fra Skt. Bendts Kirke gik processionen under sang og bøn til den lille Skt. Knuds Kirke i gaden af samme navn for at fejre den højtidelige valfartsmesse.

Efter messen kørte man til Haraldsted Kirke, hvor pastor *Dietrich Timmermann* fortalte, at kirken har været en meget besøgt kirke. Folk har valfartet hertil i stort tal for at bede og søge helbredelse ved de kilder, som udsprang der, hvor Skt. Knuds blod havde flydt.

Fra Haraldsted Kirke gik processionen til kapelruinen, hvor der var en kort andagt, der afsluttedes med sakramental velsignelse og sakramentsprocession.

Valfarten afsluttedes med kaffe og hyggeligt samvær hos det lille kommunitet ved kapelruinen. Ca. 50 mennesker deltog.

Den første valfart til Haraldsted fandt sted den 28. juni 1914. Her deltog 100 mennesker. Det var ved denne første valfart, at en af initiativtagerne, lærer *Johan Johnsen* sagde til mange unge deltagere: »På jer hviler det, hvor snart eller sent de atter kommer dragende med kors og bannere, med sang og rosenkranse«. Seks år skulle der gå, før der kom regelmæssige valfarter i gang.

ks

Pilgrimsrejse til Medjugorje

Fra den 30. juni til den 10. juli drog en gruppe pilgrimme fra Danmark, Sverige, Norge og Færøerne med bus til Medjugorje, den lille bjerglandsby i Bosnien-Herzegovina, hvor jomfru Maria siden 1981 efter sigende skulle have vist sig for 6 børn, som i dag er voksne mennesker.

Medjugorje er det hurtigst voksende pilgrimssted i vore dage, der har været ca. 25 millioner pilgrimme.

Vores gruppe bestod af en dejlig blanding af børn, unge og ældre, og mange som ikke tidligere havde været i Medjugorje. Alle drog vi afsted med et åbent sind og ingen af os blev skuffede, alle modtog vi en særlig nåde fra Gud.

TV 3 havde sendt et filmhold med os, som skulle lave en udsendelse om den danske pilgrimsgruppe. Den vil senere blive sendt i dansk TV.

38 pilgrimme drog afsted på denne årlige rejse og efter ca. 38 timer i bussen nåede vi frem til vort bestemmelsessted, i et fattigt område, to timers kørsel fra Adriaterhavet.

I Medjugorje kommer jomfru Maria, Fredens dronning, med en 5 punktsplan til hele menneskeheden: Den lyder sådan: Bøn - Jeg kalder jer, kære børn, til bøn med hjertet. Faste - Gennem faste og bøn kan man stoppe krige, og man kan ophæve naturlove. Bibelen - Jeg kalder jer til at læse Bibelen hver dag i jeres hjem og lade den ligge på et synligt sted. Skrifte - Stift fred med Gud og med hinanden. For at gøre det, må I tro, bede, faste og gå til skrifte. Eukaristien - Det vigtigste og det mest hellige øjeblik i jeres liv. Lad den hellige messe være jeres liv.

Hvad vil vi så gøre nu vi er kommet hjem fra Medjugorje? Vi vil leve budskaberne derfra, omsætte Jesu Kristi Evangelium i gerninger, som Fredens dronning i Medjugorje beder os om.

På gensyn på vores næste pilgrimsrejse.

Pastor Benny Blumensaat

AC´s familielejr på Asserbo

I dagene 13. - 20. juli afholdtes AC´s familielejr på Asserbo i Nordsjælland.

I gennem mere end 25 år har byen Salzburg været mål for AC´s sommerrejse med deltagelse i de af universitetet arrangerede teologiske højskoleuger. Der har altid været tilslutning til disse rejser, alligevel var det bestyrelsens opfattelse, at man skulle prøve noget nyt. En familielejr syntes at være et godt alternativ, ikke mindst for at give familier med små børn en reel mulighed for at deltage.

For at få et internationalt islæt inviteredes father *McEvoy* fra St. Patricks præsteseminarium i Maynooth, Irland. Han er kendt i AC-sammenhæng idet han to gange tidligere har talt ved AC møder.

Temaet for lejren var 'Jesus Kristus' - i tråd med temaet for det første af de tre år, som paven har udnævnt som særlige forberedelsesår til jubeláret 2000. Dagsprogrammet var bygget op med et åndeligt oplæg om formiddagen af ca. 30 minutters varighed.

Father McEvoy havde udvalgt forskellige meditationer, bl.a. Fader Vor, lignelsen om sædemanden og Jesu lidelse. Om aftenen var der sungen komplet; en tradition fra AC´s sommerlejre i 60´erne som blev genoptaget. Herudover var programmet løst; mange benyttede sig af muligheden for at tage på stranden i det gode vejr.

Som særlige programpunkter havde vi en andagt med en særlig velsignelse af børnene, tilbedelse af det allerhelligste sakramente og skriftemål.

AC har genoplivet en gammel tradition med god succes!

Jacob Schwartz

Bistand

Katolsk menighedspleje
Bredgade 69 A, 1260 København K.
Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. telefon 33 15 23 03. Postgiro 6466397

Legater

JANS FOND
yder støtte til familier med hjemmeboende psykisk udviklingshæmmede børn. Fondens meget beskedne legatportioner uddeles i oktober 1997.
Ansøgning om støtte sendes senest den 30. sept. 1997 til Carly Majholm, Reersøgade 11, 1.tv., 2100 København Ø.

Møder og arrangementer

Har du eller en bekendt overvejet at blive katolik?
Vil du vide mere om den katolske tro?

Så afholdes der
KONVERTITKURSUS
hver torsdag
(12 gange før og 12 gange efter jul kl. 19.30)

Introduktionsaften
med spisning, samtaler og messe
Torsdag d. 25. sept. kl. 18.30.

Vi mødes i Skt. Ansgars kirkes menighedssal, Bredgade 69 A. Tlf. 33 13 37 62.

På gensyn!
Sr. Hildegard Madsen,OSB, Niels Engelbrecht, Reinhold Sahner, Richard Sprengers S.J., Kurt Hansen, Dietrich Timmermann og Christian Noval.

ACADEMICUM CATHOLICUM
indbyder til foredrag om
kardinal Joseph Ratzinger
- teolog i kirkens tjeneste
v. Yvonne Werner
onsdag den 17. september kl. 20
i Englesalen på Niels Steensens Gymnasium, Jagtvej 183 B.

De påfølgende to onsdage (d. 24.9. og 1.10.) kl. 20 vil Yvonne Werner lede en studiekreds om samme emne i lokale 15 på Niels Steensens Gymnasium, Jagtvej 183 B.

Alle er velkomne!

Sct. Therese Fest
lørdag den 4. oktober 1997
Sct. Therese kirke, Bernstorffsvej 56

Del 1:
Kl. 14.30: Foredrag om Therese af Lisieux ved Wilfrid Stinissen, svensk karmelittermunk og præst, kendt som retræteleder og vejleder og forfatter af bøger, hvoraf en del er oversat til dansk.
Mulighed for børnepasning kl. 14.30-16.30.
Udstilling af bøger.
Kl. 17.00: Messe.

Del 2:
Kl. 18.00: Spisning i gymnastiksalen med efterfølgende underholdning. Øl, vand og vin kan købes.

Pris:
Del 1: 10 kr. pr. person.
Del 2: 50 kr. for voksne, 25 kr. for børn - dog max. 150 kr. pr. familie.
Del 1+2: 50 kr. for voksne, 25 kr. for børn - dog max. 150 kr. pr. familie.

Tilmelding er nødvendig på tlf. 39 65 88 75 (Kirsten Lange) / 39 63 02 35 (Ruth Fog) / 39 69 47 28 (Felicity Pors) inden 28. september.

Det sker på Magleås

On. d. 10. - sø. d. 14. 9.:
Idrættens Lederakademi.

To. d. 11. - fr. d. 12. 9. :
Folkekirkens Nødhjælp.

Lø. d. 13. - sø. d. 14. 9.:
Rektorgr. fra private Gymnasier.

Ma. d. 15. fr. d. 19. 9.:
UVM

Ti. d. 16. - on. d. 17. 9.:
Statens Museum for Kunst

On. d. 17. - fr. d. 19. 9.:
Lyngby-Tårbæk kommune.

To. d. 18. og fr. d. 19. 9.:
V. K. Rasmussen Industri.

Ma. d. 22. - on. d. 24.:
Private gymnasier.

Fr. d. 26. - lø. d. 27. 9.:
Sankt Joseph Skole, Roskilde.

Lø. d. 27. - sø. d. 28. 9.:
Magleås week-end
Albert Küchler
(se annoncen)

Sø. d. 28. 9.:
Magleås-TRÆF
(se annoncen)

Ma. d. 29. - ti. d. 30. 9.:
FTF.

Ti. d. 30. - on. d. 1. 10.:
Novo Nordisk.

Ti. d. 30. - on. 1.10.:
Bofællesskabet Østerhøj.

Ti. d. 30. - to. d. 2. 10.:
Latinlærerforeningen.

Giv Deres venner og bekendte et abonnement på »katolsk orientering«.

DUK - kalender

TEMA AFTEN den 18.9.97 kl. 19.30 i Englesalen og de efterfølgende to torsdage i København.
Tilmelding unødvendig.

SKOLEWEEKEND den 19.9.-21.9.97 på Øm for alle katolske elever i 6. klasse. En weekend med film, leg, samvær og en spændende messe.
Pris: kr. 160 samt kr. 175 for fællesrejse.
Tilmelding og betaling senest den 29.8.97.

FAMILIEWEEKEND den 19.9.-21.9.97 på Klitborg for familier.
Pris: kr. 160 samt kr. 175 for fællesrejse (dog kr. 225 for dem over 30 år).
Tilmelding og betaling senest den 29.8.97.

LFB-KURSUS den 20.9.97 i København for bestyrelsesmedlemmer i lokalforeningerne på Sjælland.
Kurset er gratis.
Tilmelding senest den 29.8.97.

TEMA AFTEN den 25.9.97 kl. 19.30 i Englesalen og efterfølgende torsdag i København.
Tilmelding unødvendig.

LFB-KURSUS den 26.9.-28.9.97 for bestyrelsesmedlemmer i lokalforeningerne i Jylland/Fyn.
Kurset er gratis.
Tilmelding senest den 5.9.97.

RETRÆTE den 26.9.-28.9.97 i Skovhuset. Alder: 20 år og opefter.
Pris: kr. 160 samt kr. 175 for evt. fællesrejse.
Tilmelding og betaling senest den 5.9.97.

UNGDOMSMESSE den 28.9.97 kl. 20 i Jesu Hjerte kirke, København. Derefter Café Ludvig.

FÆLLES KUK AFTEN den 1.10.97 på Niels Steensens Gymnasium.
Tilmelding senest den 24.9.97.

CHEFKURSUS den 3.10.-5.10.97 på Øm for alle ledere på sommerens lejre eller potentielle ledere.
Pris: kr. 100 samt kr. 175 for evt. fællesrejse.
Tilmelding og betaling senest den 12.9.97.

TEMA AFTEN den 2.10.97 kl. 19.30 i Englesalen.
Tilmelding unødvendig

Kalenderen fortsættes i næste spalte.

DUK-kalenderen fortsat

UNGDOMSMESSE den 26.10.97 kl. 20 i Jesu Hjerte kirke, Kobenhavn. Derefter Café Ludvig.

LOKALFORENINGSMØDE den 28.10.97 kl. ca. 10-17 på Sekretariatet i Kobenhavn. Alder: For alle lokalforeningsledere Øst for Storebælt.
Pris: kr. 50. To ledere fra hver lokalforening får refunderet rejseudgifterne.
Tilmeiding og betaling senest den 7.10.97.

EFTERÅRSLEJR den 11.10.-17.10.97 på Øm for de 7-10 årige.
Pris: kr. 500 samt kr. 150 for fællesrejse.
Tilmelding og betaling senest den 19.9.97.

II VATIKANKONCIL den 23.10.97 kl. 19-21 og efterfolgende 7 torsdage i Skt. Andreas Bibliotek. Pris: kr. 40.
Tilmelding og betaling senest den 2.10.97.

RETRÆTE den 24.10.-26.10.97 på Lille Magleås. Alder: 15-20 år.
Pris: kr. 160 samt kr. 175 for fællesrejse.
Tilmelding og betalng senest den 3.10.97.

TEMA AFTEN den 30.10.97 og de efterfølgende to torsdage i Århus.
Tilmeding senest den 9.10.97.

ÅRSMØDE den 31.10.-2.11.97 på Øm for 2 delegerede/valgte repræsentanter fra hver menighed/lokalforening. Alder: 16 år og opefter.
Pris: kr. 160 samt kr. 175 for fællesrejse (dog kr. 225 for dem over 30 år).
Tilmelding og betaling senest den 3.10.97.

TEMA AFTEN den 13.11.97 og efterfølgende torsdag i Århus.
Tilmelding unødvendig.

MINISTRANTWEEKEND den 14.11.-16.11.97 på Øm for ministranter i alle aldre.
Pris: kr. 160 samt kr. 175 for fællesrejse (dog kr. 225 for dem over 30 år).
Tilmelding og betaling senest den 24.10.97.

LEDERTRÆNING den 21.11.-23.11.97 på Øm.
Pris: kr. 160 samt kr. 175 for fællesrejse (dog kr. 225 for dem over 30 år).
Tilmelding og betaling senest den 31.10.97.

TEMA AFTEN den 27.11.97 i Århus.
Tilmelding unodvendig.

UNGDOMSMESSE den 30.11.97 kl. 20 i Jesu Hjerte kirke, Kobenhavn. Derefter Café Ludvig.

ÅBENT HUS med julehygge den 18.12.97 kl. 15-18 på Sekretariatet

NYTÅRSLEJR den 27.12.97-1.1.98 på Øm for unge over 16 år samt familier.

Priser:	0-1 år	kr. 225
	2-6 år	kr. 400
	7-13 år	kr. 490
	voksne	kr. 550

samt kr. 175 for fællesrejse (dog kr. 225 for dem over 30 år).
Tilmelding og betaling senest den 5.12.97

DET ER MEGET VIGTIGT AT OVERHOLDE TILMELDINGSFRISTEN!!!
Samtlige priser er for medlemmer af DUK. Ikke medlemmer betaler kr. 100,- mere i gebyr for weekender og kr. 300,- for lejre.
Afbud: Tilbagebetaling af gebyr sker normalt ikke efter sidste tilmeldingsfrrist.

Jeg tilmelder mig:

Arrangement:.....

Dato:.....

Navn:.....

Adr.:.....

Postnr./By:.....

Fodselsdato:.....

Telefon:.....

Katolik: Ja:..... Nej:.....

Deltager i fællesrejse:.....

Ankommer selv:.....

Postgirokonto 9 08 32 94
Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Bredgade 67, 2.th., 1260 København K.
Tlf. 33 14 77 07

Kirke og Tro

set med den russisk-ortodokse kirkes øjne

Foredrag ved Tatiana Meiners

Mandag d. 20.10.97 kl. 19.30
i Jesu Hjerte kirkes menighedssal,
Stenosgade 4 B.

Kaffe og te kan købes.

Diverse

Katolsk Menighedspleje søger værelser til unge

Til unge under uddannelse søger Katolsk Menighedspleje værelser el. lejl. i hele Storkøbenhavn. Gratis for begge parter formidles kontakt mellem udlejer og lejere. Ønsker De at udleje eller leje - ring til Katolsk Menighedspleje 33 15 23 03 kl. 14-16 tirsdag og torsdag.

Testamente
til fordel for Den katolske Kirke Ansgarstiftelsen

Man kan støtte Kirken ved at indsætte den som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift
Kirken modtager det fulde beløb.

Gratis advokatbistand
Det anbefales at lade en advokat oprette testamentet.
Udgifterne til salær refunderes af bispekontoret.

Yderligere oplysninger
Katolsk Bispekontor
Bredgade 69 A, 1260 København K
Tlf. 33 11 60 80.

Biblioteker

Sankt Andreas Bibliotek
Købmagergade 44, 1150 København K.
Tlf. 33 91 86 90
Åbent: Tirsdag - torsdag 10-16.

Niels Steensens Bibliotek
Stenosgade 9, 1616 København V.
Tlf. 31 22 64 22
Åbent: Tirsdag, tordag, fredag kl. 16-18.
Onsdag kl. 14-18. Søndag kl. 11-13.

Valfarter

Fatima i Portugal og Garabandal i Nordspanien
den 6. okt. - 18. okt. 97

Åbenbaringsstedet **Garabandal** var centrum for bemærkelsesværdige Maria-åbenbaringer i 1961.

I **Fatima** vil vi være på årsdagen for den sidste åbenbaring i 1917, og på dagen for »det store solunder«.

Pris: kr. 4.900,- for rejse, overnatning og halvpension.
Pilgrimsleder: Maria Truelsen.
Præst: Benny Blumensaat.

Henvendelse til:
Erik Hein, Holger Danske Bustrafik A/S.
Tlf. 42 81 22 44.
Maria Truelsen, Kløverbladsgade 10,
2500 Valby. Tlf. 36 45 12 60.

Salg og service

Annoncer i »katolsk orientering«
Tekstside-annoncer: kr. 6,- pr. sp./mm.
Rubrik-annoncer: kr. 5,- pr. mm.

Juridisk bistand til private
Adv. Sandra Moll
(Dansk advokat - dott. in giurisprudenza)
Adv. Peter Alsted (H)
Adv. Niels Ahlmark (H)

Vi er et internationalt orienteret advokatkontor, som ud over erhvervsrådgivning også yder bistand til private.

For privatpersoner er det vigtigt - ikke mindst, hvis man ikker er dansk - at søge rådgivning f.eks. i følgende situationer:
- Køb og salg af fast ejendom.
- Familieretlige spørgsmål i forbindelse med indgåelse af ægteskab, separation og skilsmisse.
- Testamenter og arveret.
- Ansættelsesretlige spørgsmål.

Vester Voldgade 90,
1552 København V.
Tlf. 33 15 15 63. Fax 33 13 07 07.

Advokataktieselskabet
Linde & Altschuler
Esplanaden 6
1263 København K

Vi tilbyder erhvervsretlig rådgivning og juridisk bistand til private.

Vi kan herunder bistå Dem med virksomhedsoverdragelser, retssager, inkasso, ejendomsadministration, handel med fast ejendom, testamenter og dødsbobehandling indenlands og udenlands.

Kontakt
advokat Finn Roger Nielsen
på tlf. 33 14 19 40.

BENZONS BEGRAVELSES-FORRETNING

38 34 46 01 - 31 86 60 56

DØGNVAGT:
31 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelser og bisættelser ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Find *Deres* bedemand her:

Vanløse Ligkistemagasin
38 71 75 01
H.P. Baltzer & Søn
Jyllingevej 8
2720 Vanløse

Tåstrup Bedemandsforretning
43 99 75 01
Sv.E. og B. Baltzer
Kogevej 40
2630 Taastrup

Også aften, week-end og helligdag kan De ringe og aftale et mode i Deres hjem eller hos os.

Hos medlemmer af Bedemændenes Landsforening har De tryghed for:

- professionel hjælp og rådgivnig ved begravelse og brænding.
- viden om en lang række forhold i forbindelse med dodsfald.
- fair forretningsmæssig og okonomisk behandling.

Rekvirer gratis pjecen
»NÅR NOGEN DØR...«

BEGRAVELSER OG BISÆTTELSER
v/ bedemand Vagn Fondo
39 62 16 50
Reference: Sankt Joseph Søstrene
Bedemændenes Landsforening

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler

Wagn Adler

DØGNVAGT
39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
SØBORG HOVEDGADE 94

Kastrup Begravelsesforretning

Alle aftaler kan træffes i Deres hjem - overalt i Storkøbenhavn

Telefon
31 55 55 55
Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning
Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning
Telefon 43 99 01 58

Murermester Keld Erik
JOHNSEN Ankervej 12 Stubberup 4800 Nyk. F.
Medl. af BYG og Nykobing F. Murerlaug

Om- og tilbygning - Reparationer
Alt tagarbejde

Tlf. 53 83 99 08

Vi lover godt håndværk og er omfattet af... BYG GARANTI ORDNING

Arbejde udføres overalt
på Sjælland, Lolland og Falster

Malermester
VILLY HANSEN
Bredager 13 - 7120 Vejle Ø.
Tlf. 75 81 69 62 og 75 83 29 37

VICTOR NIELSEN
Stenhuggeri og Monumentforretning
v/ stenhuggermester Mohr
Vestre Kirkegårds Allé 28-32
2450 Kobenhavn SV
Tlf. 31 21 65 48 Fax. 31 21 80 32

Revision • Regnskab • Skat
REVISORGÅRDEN I ROSKILDE
Registreret revisor: FRR
Jørgen Brangstrup
Skt. Olsgade 10 • Roskilde • 46 35 10 35
- det er altid sikkert med en registreret revisor

Hvem kender ikke historien om, hvordan Jesus rejser sig i båden og giver søen besked på at lægge sig? I baggrunden plasker bølgerne ind over stranden i Delaware (USA), og relieffet af Jesus og hans skrækslagne disciple er såmænd en sandskulptur. Mon havet vil adlyde hans befaling, når det om et par timer bliver højvande igen? *Foto KNA*

Hvad er en kirkelærer?

Betegnelsen 'kirkelærer' er en officiel titel, som den katolske kirke tildeler en helgen, der udmærker sig enten ved læremæssig rettroenhed, ved et helligt liv eller ved en fremragende, videnskabelig produktion og udtrykkelig anerkendelse fra kirkens side. Det er paven, der proklamerer en ny kirkelærer.

Udtrykket dukker op i løbet af de første århundreder, hvor man i kristne skrifter finder 'kirkelærer' anvendt som et tilnavn og en ærestitel. Først i det 16. århundrede blev der givet kirkeretlige og liturgiske retningslinjer for, hvornår og hvordan en person skulle gøres til kirkelærer.

I øjeblikket tæller helgenrækken 32 kirkelærere, deriblandt *Thomas af Aquin*, *Anselm af Canterbury*, *Albertus Magnus* og *Antonius af Padova*. I 1970 udnævnte pave *Paul VI* de to første kvindelige kirkelærere: *Katarina af Siena* og *Teresa af Avila*. Den tyske bispekonference har bedt Rom om, at også *Hildegard af Bingen* må blive kirkelærer.

Ny skrivelse fra Vatikanet om laicering af præster

Vatikanet (KNA) - Sakramentskongregationen har udsendt en ny skrivelse, som præciserer reglerne for laicering af præster.

Skrivelsen blev udsendt midt i august, og ærkebiskop *Jorge Medina Esteves* understreger i et interview med Vatikanets Radio, at der ikke er tale om nye regler. Medina er propræfekt for sakramentskongregationen, som er ansvarlig for laiceringer.

Det bliver ikke lettere at forlade præsternes rækker, sådan som mange kunne tro, fortsætter han. Det handler i langt højere grad om, hvordan man skal tilrettelægge den behandling af en ansøgning om laicering, som skal finde sted, inden der kan meddeles dispensation.

Ifølge »Normae substantiales et procedurales«, som paven indførte i 1980, kan præster under 40 år kun laiceres, hvis der har været tale om graverende forhold i deres fysiske og/eller psykiske situation allerede på det tidspunkt, da de blev præsteviet. For deres vedkommende skal sagen efterprøves i to omgange af en kommission bestående af tre eksperter. Hvis kommissionen når til et positivt resultat, sendes ansøgningen videre til paven, som så træffer den endelige afgørelse.

Krisens årsager skal kortlægges

Den seneste skrivelse er foranlediget af nogle tilfælde, som er »lidt anderledes end tidligere«, forklarer Medina og understreger, at det ligger paven på sinde, at de yngre præster får tid til at overveje deres beslutning. Kommissionen skal efterprøve alle de faktorer, der kan have været medvirkende til, at der er opstået en krise. Det, som mange opfatter som 'nyt', er såmænd bare, at skrivelsen henleder biskoppernes opmærksomhed på, at de skal sørge for at kortlægge disse ting, forklarer ærkebiskoppen; hvis det, der forårsagede krisen, var til stede allerede inden præstevielsen, vil den pågældende præst kunne få dispensation, selv om han er under 40 år.

Diakon kan gifte sig efter konens død

Af skrivelsen fra Sakramentskongregationen fremgår endvidere, at en diakon, som er blevet enkemand, fremover vil kunne gifte sig igen, hvis det ligger fast, at han er til stor nytte for bispedømmet, hvis han har børn, som skal forsørges, eller hvis hans forældres eller svigerforældres situation tilsiger det.

Ikke noget nyt mariadogme

Vatikanet (KNA) - Pave *Johannes Paul II* har ikke tænkt sig at forkynde et nyt mariadogme. Sådan kommenterer Vatikanets talsmand *Joaquin Navarro-Valls* en artikel i det amerikanske ugeblad »Newsweek«. Bladet skriver om en verdensomspændende underskriftindsamling blandt katolikker, som mener, at Guds moder bør kaldes for 'menneskehedens med-forløser'.

Allerede den 4. juni kunne man i »Osservatore Romano« læse, at en international kommission af teologer havde afvist, at Maria skulle tildeles denne status i form af et dogme, og at økumeniske betragtninger indgik i kommissionens begrundelse. Det var ikke opportunt at ændre på den opfattelse af Guds moders rolle og status, som Det andet Vatikankoncil havde forkyndt, hed det i Vatikanets dagblad.

Ufficierne skal være Italiens største museum

Firenze (KNA) - Ufficierne i Firenze, et af de mest besøgte museer i Italien, skal fra årtusindskiftet også være landets største, kun overgået af Vatikanets museer. Frem til år 2000 skal udstillingsarealet mere end tredobles, fra 7.000 til 22.000 kvadratmeter, meddeler kulturminister *Walter Veltroni* ifølge italienske italienske aviser. Det fremgår endvidere, at lottomidler skal finansiere en del af udvidelsen.

I de nye ufficier skal publikum kunne se berømte kunstværker af Rubens, Botticelli og Vasari i et nyt lys, hedder det. Der skal desuden være planer om at hente mindre kendte værker frem fra magasinerne, så de også kan blive tilgængelige for offentligheden. Endelig mener kulturministeren, at det vil være slut med de lange køer foran billetsalget.

Med 1,2 millioner besøgende om året er ufficierne nr. 2 på listen over den italienske stats mest besøgte museer og monumenter. Pompeji topper listen med 1,9 millioner i 1996.

Knap 3 millioner mennesker besøgte Vatikanets museer i 1996.

Paven bedrøvet over Dianas tragiske død

Vatikanet (VIS) - Ved meddelelsen om prinsesse *Dianas* død har Vatikanets statssekretær, kardinal *Angelo Sodano*, i pave *Johannes Paul II*'s navn sendt nedenstående telegram til ærkebiskoppen af Westminster, kardinal *Basil Hume*:

Den hellige Fader er meget bedrøvet over meddelelsen om prinsessen af Wales' tragiske død. Han beder for prinsesse Diana og anbefaler hende til den himmelske Faders uendelige kærlighed. Hans Hellighed beder Dem overbringe hans dybeste kondolence til hendes majestæt dronning *Elizabeth II* og forsikre hende om, at han deler det britiske folks sorg. Han beder om trøst og fred fra Gud til alle dem, der sørger.

Pave Johannes Paul II:

Sibirske katolikker skal samarbejde med andre kristne

Vatikanet (KNA) - Pave *Johannes Paul II* opfordrer katolikkerne i Sibirien til at samarbejde med ortodokse og med medlemmer af andre kristne fællesskaber. Han betegner indvielsen af den første katolske domkirke i Novosibirsk i august som en historisk begivenhed. Den er et bevis på, at martyrernes blod ikke flød forgæves i de år, da de kristne blev forfulgt, sagde paven til den stedlige biskop *Joseph Werth*, som kort efter indvielsen var på besøg i Rom.

I sit budskab til de sibirske katolikker opfordrer paven dem til at forstærke indsatsen for at bygge kirken op, lige som de opfordres til økumenisk samarbejde. I 1991, mens Sovjetunionen endnu eksisterede, blev katolikkerne i den sibirske del af Rusland samlet i et apostolisk administratur.

Ifølge den seneste udgave af »Annuario Pontificio« er der én million katolikker i området; året forinden skal der have været 122.000.

Den 10. august blev katedralen »Herrens forklarelse« indviet i Novosibirsk. *Foto KNA*

katolsk orientering

Redaktion:
Pastor Willem Wuyts O. *Praem.* (ansvarsh. redaktør).
Journalist Knud Helsted Kluge (Redaktionssekretær)
Redaktionelle medarbejdere: Kirsten Szarafin, Maria Jørgensen og Carly Majholm

Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28, 4.
DK-1620 København V. Telefon 31 211444.
Fax 33 244975 og 97 224054. E-mail: ko-press@inet.uni-c.dk
Udgiver: Ansgarstiftelsen, Bredgade 69 A, DK 1260 København K
Tryk: Dansk Avistryk, DK 2600 Glostrup. Oplag 17.000

Næste nummer udsendes den 24. september

NR. 15 24. SEPTEMBER 1997 23. ÅRGANG

katolsk orientering

Paven i Paris, side 2 - 3
Evige løfter og diakonvielser, side 6-7
Til minde om Moder Teresa, side 8 - 9
Meddelelser fra Bispekontoret, side 11
Orientering fra sognene, side 13-16

Moder Teresa mindet i domkirken

Lørdag den 13. september tog Bispedømmet København afsked med *Moder Teresa* i Skt. Ansgars Kirke i Bredgade. Messen blev celebreret af biskop *Czeslaw Kozon*. Nuntius ærkebiskop *Giovanni Ceirano* deltog ligeledes i messen. Søstrene fra Moder Teresa ordenen Kærlighedens Missionærer var blandt de 100 fremmødte.

Biskoppen takkede i sin prædiken for, at Moder Teresa har vakt kirkens og verdens samvittighed. Hun så Kristus i de nødlidende, og hun var med til at gøre kirkens ansigt fuldkomment. Hun viste os, at næstekærlighed hører med til kirkens liv.

Moder Teresa fik statsbegravelse

I stilhed og uden rampelys blev stifteren af Kærlighedens Missionærer stedt til hvile i ordenens moderhus i Calcutta. Det skete lørdag den 13. september, hvor der forud havde været en statsbegravelse med pavens statssekretær kardinal *Sodano*, som den meste fremtrædende kirkerepræsentant. Statsledere og kongelige var ligeledes kommet for at tage en værdig afsked med »Englen fra Calcutta«, som hun blev kaldt.

Forud var mere end en halv million defileret forbi Moder Teresa båre, som i en uge stod i Skt. Thomas Kirken i Calcutta. Og andre igen tog afsked med hende, da hun blev båret fra kirken til det stadion, hvor rekviemmessen blev holdt.

Ved meddelelsen om Moder Teresas død sendte Pave *Johannes Paul II* et kondolencetelegram til hendes medsøstre i Calcutta. »Jeg er dybt taknemmelig for denne kvinde med hendes urokkelige tro, en gave, som Gud gav både kirken og verden for at minde os om den styrke, som rummes i evangeliets kærlighed, særligt når den giver sig udtryk i ydmyg tjeneste for de mindste af vore brødre og søstre«.

Læs også siderne 8 og 9.

Den 28. september er »Livets dag«

Biskop *Czeslaw Kozon* har indført en »Livets Dag« den 28. september. Dagen skal være en bededag. Kirkens og den kristnes stemme må aldrig mangle, når man drøfter menneskelivet og dets vilkår, ligesom vi aldrig må give efter for lovgivningsmæssigt pres eller lade flertallets holdning præge vor egen, udtaler biskoppen i sit budskab.

I sin begrundelse siger biskoppen bl.a., at menneskelivet trods øget humanitet udsættes for hidtil usete overgreb og udfordringer. Han nævner bl.a. krigshandlinger, massakrer af hidtil ukendt omfang, mangel på afhjælpning af hungersnød og naturkatastrofer og »den efterhånden naturlige ret til abort og stadig hyppigere ønskede ret til eutanasi.«

Fænomener som f.eks. abort og eutanasi, kunstig befrugtning og eksperimenteren med fostre bliver nemt noget, vi føler at måtte acceptere som legitime muligheder for andre, også selv om vi ikke personligt kan gå ind for dem, siger biskoppen videre.

Budskabet bringes i sin helhed på side 3.

kk

Nye søsterkommuniteter i Danmark

Franciskanersøstre i Åbenrå og Bethaniasøstre på Rygaard

Dansk katolsk kirkeliv er blevet beriget med endnu en orden, idet tre franciskanersøstre i midten af juli har slået sig ned i det dansk-tyske grænseland, nemlig i Åbenrå.

Kommunitetet ledes af sr. *Lydia Timmermann*, som skal arbejde som pastoralassistent i det sønderjyske. Sr. Lydia er søster til pastor *Dietrich Timmermann*, som er sognepræst ved Sankt Ansgars kirke i København.

Det er tredie gang i løbet af forholdsvis kort tid, at en 'ny' orden kommer til landet. Kærlighedens Missionærer rykkede ind på Nørrebro i København i foråret 1996, og i disse dage er det to år siden, at Birgittasøstrene kom til Næstved efter at have været væk fra Danmark mere end fire århundreder.

Bethaniasøstrene

Så er der igen søstre på Rygård. Bethaniasøstrene har netop oprettet et kommunitet, som har til huse på Bernstorffsvej i Hellerup. 'Betania-familien' er en mere korrekt betegnelse for denne polske kongregation, hvis moderhus befinder sig på Johannes Paul II's Gade i Lublin. Endnu består den nyoprettede 'familie' kun af to søstre, men det er da ikke udelukket, at der kan komme flere i fremtiden, siger de.

Nok er Bethaniasøstrene relativt ukendte i det hjemlige, katolske gadebillede, men helt fremmede er de ikke. Det er den samme kongregation, der i en årrække har 'passet' nuntiaturen i Vedbæk.

mj

Anders Baadsgaard aflagde den 29. august evige løfter og to dage efter blev han viet til diakon. Se reportagen side 6.

Kaare Nielsen blev søndag den 6. september viet til permanent diakon. Se reportagen side 7. *Fotos Knud Kluge.*

katolsk orientering

Tilsendes katolske husstande i Danmark i 20 numre om året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden.
Abonnementspris 230 kr. årligt.
Adresseforandring meddeles til postvæsenet.
ISSN 0902-297X

Godt en million var stimlet sammen på travbanen Longchamps i den vestlige udkant af byen, deriblandt en del danskere. Biskop *Czeslaw Kozon* var ligeledes med til verdensungdomsdagen. *Foto Per Thorell.*

Et døgn for Gud

Pave Johannes Paul II med de unge i Paris

Paris (KNA) - Det er ikke mange pavemesser på europæisk jord, der har samlet så store menneskemasser som den, der dannede afslutningen på den 12. Verdensungdomsdag i Paris søndag den 24. august. Godt en million var stimlet sammen på travbanen Longchamps i den vestlige udkant af byen, deriblandt de 300.000 unge, som havde været sammen hele ugen.

Dagen i forvejen begyndte, hvad arrangørerne kaldte 'et døgn for Gud'. Nogle hundrede tusinde, deriblandt flere biskopper, dannede en kæde af mennesker rundt om Paris. Mens det stod på, ringede alle kirkeklokker i Paris og i forstæderne. Men bortset fra klokkeringningen var der ingen religiøse symboler; den godt 36 km lange kæde skulle slet og ret symbolisere broderskab.

Senere på dagen begyndte folk at ankomme til travbanen, nogle endda med mange timers vandretur bag sig. Tusinder, titusinder, hundredtusinder strømmede til og slog sig ned. Et flag og et liggeunderlag, så var lejren etableret. En noget usædvanlig koncert lagde op til det egentlige program: den tidligere direktør for Bastilleoperaen, *Myung Whun Chung*, og den italienske tenor *Andrea Bocelli* optrådte sammen med et orkester, som var sammensat til Verdensungdomsdagen. Det siges at være pavens eget ønske.

Solen stod lige på, og termometret viste 34 grader. Gaffeltrucks futtede rundt med paller fulde af mineralvand. Alligevel måtte samaritterne tage sig af omkring 1.600 udmattede og dehydrerede mennesker.

Også paven havde set temmelig udmattet ud, da han ankom til Paris, men varmen så ikke ud til at genere ham. Han gav sig god til til at køre rundt og hilse på folk, og lidt senere stod han på podiet og vinkede med sin hyrdestav. Lørdag aften døbte han ti unge fra fem verdensdele, mens titusinder af levende lys bølgede, som var det havets overflade, der var brudt i brand.

Vi har gjort noget, som var forkert

Det var natten til den 24. august, bartholomæusnatten; det havde vakt en smule uro blandt protestanterne i landet. Men paven bad på hele den katolske kirkes vegne om tilgivelse for den massakre, som katolikker udførte på protestanter natten før den hellige Bartholomæus' fest i året 1572. Kristne mennesker har gjort noget, som fordømmes i evangeliet, sagde han.

Det var 26. gang i de snart 19 år, Johannes Paul II har været pave, at han vedgik et fejltrin, som kirken i tidligere tider har begået, og undskyldte. Massakren på bartholomæusnatten menes at have kostet 70.000 mennesker livet.

Festen på travbanen var kulminationen på Verdensungdomsdagen, en uge med bøn, meditation, diskussion, koncerter og foredrag, altsammen koncentreret om religiøse emner. Trekvart million mennesker tilbragte natten på Longchamps, en hel nat i bøn. Antallet af deltagere var steget dag for dag. Omkring 300.000 havde deltaget i åbningsgudstjenesten under Eiffeltårnet, men da paven ankom, var der en halv million, der tog imod ham.

Selv de mest hærdede mediefolk var målløse, da de så, hvordan selv de højeste forventninger blev overhalet indenom af virkeligheden. Også til messen om søndagen stod radio- og TV-folk over for større menneskemasser, end de i deres vildeste fantasi havde forestillet sig, og kunne kun konkludere, at dette var en sejr for kirken.

Ansvar, engagement og aktiv medvirken

500 biskopper og flere tusinde præster koncelebrerede. I sin prædiken appellerede paven til de unge, som var samlet fra hele verden, om at engagere sig som aktive og ansvarlige medlemmer af kirken og at medvirke til, at en kærlighedens og håbets civilisation kan bygges op. Han indbød alle til Verdensungdomsdagen i Rom i år 2000 og bekendtgjorde samtidig, at han den 19. oktober vil ophøje den lille Thérèse til kirkelærer. Hendes budskab er en stor hjælp for mennesker af i dag og passer særlig godt til ungdommen, forklarede paven - hvorpå bifaldet bragede løs i flere minutter.

Også de unge selv opfordrede deres jævnaldrende til at at hjælpe med til at bygge en fredens verden op. Nu, da vi nærmer os år 2000, må vi se at få nationerne til at leve side om side uden vold og uden konflikter; det fremgik af et budskab, som unge fra 157 lande havde udarbejdet i fællesskab. Budskabet blev læst op under messen med paven.

Præsident *Jaques Chirac* bød paven velkommen, da han landede i Paris, og ministerpræsident *Lionel Jospin* vinkede farvel ved afrejsen. Men bortset fra at saligkåre *Frederic Ozanam* og aflægge et besøg ved *Jerome Lejeunes* grav havde paven ikke andet på programmet i de fire dage, end at han skulle være sammen med de unge.

Der blev også tid til lidt afslapning i danske gruppe. yderst til højre ses franciskaneren *Charles McCarthy* fra Roskilde. *Foto Bent Lundorf.*

Verdensungdomsdagen i Paris i jubelårets tegn

(KNA) - Det var den 12. verdensungdomsdag, der blev holdt i august i år. »Hvor bor du? - Kom og se!« Denne bibelsætning var temaet for de seks dage, da en halv million unge fra 157 lande var samlet i Paris.

Som så meget andet står Verdensungdomsdagen i disse år i jubelårets tegn og indgår i forberedelserne; de to kommende år vil temaet da også være Helligånden og Faderen. I selve det hellige år 2000 vil overskriften være: »Ordet blev kød og tog bolig iblandt os«.

Verdensungdomsdagen arrangeres af den katolske kirke. Paven indbyder unge kristne fra hele verden til at deltage i dette arrangement, som har et nyt tema hver gang. Kirkens mysterium, nyt og aktuelt - det var med pave Johannes Paul II's ord, hvad det drejede sig om. Pilgrimsfærden, bøn, meditation og gudstjenester gav de unge mulighed for i fællesskab at opdage dette mysterium.

For to år siden blev Verdensungdomsdagen holdt i Manila, Filippinernes hovedstad, i 1993 mødtes man i Denver i USA og i 1991 var det Czestochowa i Polen, der dannede rammen om denne begivenhed.

Paven indbød alle til Verdensungdomsdagen i Rom i år 2000. *Foto Per Thorell.*

En succes

Paris (KNA) - I Frankrig er kirken godt tilfreds med Verdensungdomsdagen i Paris. Den flotte tilslutning til arrangementet og til pavemessen viser, at de unge stiller spørgsmål og har brug for svar, siger formanden for den franske bispekonference, ærkebiskop *Louis-Marie Bille* til den franske presse. De unge spørger efter menneskehedens frelse, og svaret findes i evangeliet, tilføjer han.

Man må vist tage sit billede af de unge op til revision, efter at så mange er kommet myldrende til pavemessen, mener ærkebiskoppen; ungdommens søgen og spørgen må tages mere alvorligt.

De officielle tal fra kirken i Frankrig lyder: 1,2 millioner mennesker til pavemessen på travbanen Longchamps. Omkring 950.000 var tilstede på området; yderligere 200.000 fulgte begivenhederne på afstand.

Traditionalistisk præst:

De unge tørster efter idealer

Paris (KNA) - Fra traditionalistisk side lød der kritiske røster i anledning af Verdensungdomsdagen i Paris. Siden Det andet Vatikankoncil har kirken ikke kunnet svare på de spørgsmål, som de unge stiller, sagde pastor *Christian Bouchacourt* til avisen »Le Figaro«.

Bouchacourt er sognepræst for den traditionalistiske menighed Saint Nicolas du Chardonnet og medlem af »Pius X's præstebroderskab«. At kirken ikke appellerer til de unge, viser sig ved, at stadig færre mennesker går i kirke og at der ikke er tilstrækkeligt med præstekald, mener han og opfatter det store fremmøde til Verdensungdomsdagen som et udtryk for, at ungdommen tørster efter idealer.

Bouchacourt opfordrer pave *Johannes Paul II* til at offentliggøre den tredje af de hemmeligheder, som jomfru Maria fortalte børnene i Fatima i 1917. Han er ikke i tvivl om, at åbenbaringerne handler om menneskehedens fremtid, og siger, at kirken har censureret dem.

»Pius X's præstebroderskab« er grundlagt af den skismatiske ærkebiskop Marcel Lefebvre: Broderskabet, som har skilt sig ud fra den katolske kirke, har ifølge egne oplysninger omkring 100.000 tilhængere fordelt på 40 menigheder.

Pave *Johannes Paul II* i Paris. *Foto Bent Lundorf.*

Paven opfordrer de unge til at følge Jesus

Uddrag af pave Johannes Paul II's budskab til de unge på Verdensungdomsdagen 18. - 24. august i Paris

Unge i hele verden - det er i dagligdagen at I kan møde Herren! Husker I hvordan disciplene, da de skyndte sig afsted til Jordanflodens bred for at lytte til den sidste af de store profeter, Johannes Døberen, fik at vide, at Jesus af Nazaret var Messias, Guds lam? Af nysgerrighed bestemte de sig til at følge efter ham på afstand. De var noget forlegne og generte, indtil han vendte sig om og spurgte: »Hvad søger I?« Sådan indledtes den samtale, som blev begyndelsen til Johannes, Andreas, Simon »Peters« og de andre apostles eventyr (jfr. Joh 1, 29-51).

Når mine tanker går tilbage til de ord, som I har sagt til mig ved de uforglemmelige møder, som jeg har haft den glæde at opleve på mine apostoliske rejser over hele verden, synes jeg, at jeg hører netop det spørgsmål i jeres ord, som disciplene stillede: »Mester, hvor bor du?« Forsøg pånyi bønnens stilhed at lytte til Jesu svar: »Kom og se.«

Kære unge, gør som de første disciple: følg Jesus! Vær ikke bange for at nærme jer ham, at gå over tærsklen til hans hus, at tale med ham, ansigt til ansigt, som I taler med en ven (jfr. 2 Mos 33,11). Vær ikke bange for det »nye liv«, som han tilbyder. Han giver jer mulighed for at tage imod det og leve det ved hjælp af hans nåde og hans Ånds gave.

Det er sandt: Jesus er en krævende ven. Han peger mod høje mål; han beder os om at se bort fra os selv for at vi kan møde ham, lægge vort liv i hans hænder; »For den, der vil frelse sit liv, skal miste det; men den, der mister sit liv på grund af mig og evangeliet, skal frelse det« (Mark 8, 35). Det forslag kan synes svært og i nogle tilfælde skræmmende. Men jeg spørger Jer: er det bedre at acceptere et liv uden et ideal, en verden skabt efter vore egne forestillinger, end storsindet at søge sandheden, godheden, retfærdigheden, at arbejde for en verden, som afspejler Guds skønhed, selv om det kan betyde, at der skal betales en pris for det i form af svære prøvelser.

Nedbryd de barrierer, der bygges af overfladiskhed og angst! Opdag, at I er »nye« mænd og kvinder, født pånyi gennem dåbens nåde: tal med Jesus i bønnen og ved at lytte til Ordet. Oplev forsoningens glæde i bodens sakramente. Tag imod Kristi legeme og blod i eukaristien, byd ham velkommen og tjen ham i jeres søstre og brødre. I kommer til at opdage sandheden om jer selv og jeres indre jeg, og I vil finde dette »Du« som befrier fra uro, mareridt og uhæmmet subjektivisme, som ikke giver nogen ro.

»Kom og se«. I vil møde Jesus der hvor mænd og kvinder lider og håber - i de små byer spredt ud over kontinentet og tilsyneladende i udkanten af historien, ligesom dengang, da Gud sendte sin engel til Maria i Nazaret. I vil møde ham i de store hovedstæder, hvor millioner af mennesker ofte lever som fremmede. I virkeligheden er ethvert menneske en »landsmand« til Kristus.

Jesus bor i jeres næste, i de brødre og søstre, som I deler jeres daglige liv med.

Hans ansigt er ansigtet hos den fattigste; de marginaliserede mennesker, som ikke sjældent er ofre for en uretfærdig udviklingsmodel, hvor profit har højeste prioritet og mennesker snarere ses som middel end som mål. Jesus bor over alt, hvor mennesker lider, hvor rettigheder er tilsidesat, hvor håb er knust og bekymringer genstand for ringeagt. Der, midt iblandt menneskene, bor Kristus, som beder jer tørre hver tåre i hans navn, og at minde alle, som føler sig ensomme, om, at ingen som tror på ham nogensinde skal være ensomme (jfr. Matt 25, 31-46). Jesus bor blandt dem, som kalder på ham før end de har lært ham at kende; mellem dem, som er begyndt at lære ham at kende, men som uden egen skyld har tabt ham af syne; blandt dem, som dybt i deres hjerte søger ham, uanset hvilket kulturelt eller religiøst miljø de kommer fra (jfr. Lumen gentium 16).

Som disciple og som Jesu venner, skal I være dialogens forvaltere og samarbejde med dem, der tror på én Gud, som hersker over universet med uendelig kærlighed. I skal være sendebud for den Messias, som I har fundet og lært at kende i hans »bolig«, kirken, så endnu flere unge på jeres egen alder kan følge i hans fodspor, ad en vej oplyst af søskendekærlighed og af den glæde som er i jeres øjne, der har set Kristus.

Jesus bor blandt os i eukaristien, hvor hans reelle nærvær virkeliggøres på den mest fuldkomne måde; et nærvær som er sammenfaldende med menneskehedens historie.

Lad disciplene på vej til Emmaus være jeres forbillede, når I oplever usikkerhed og forvirring i dagligdagen. Lige som de, skal I vende jer til den Opstandne, som blev synlig for dem, da han brød brødet: »Bliv hos os! Det er snart aften, og dagen er allerede gået på hæld.« (Luk 24, 29). Bed Jesus om altid at følge jer på de mange veje som fører til vore dages Emmaus. Måtte han være jeres styrke, jeres berøringspunkt, jeres bestandige håb.

Kære unge, måtte eukaristiens brød aldrig savnes på jeres livs bord og måtte dette brød give jer styrke til at vidne om troen! Omkring eukaristiens bord virkeliggøres og åbenbares kirkens harmoniske enhed, missionsfællesskabets hemmelighed, i hvilken alle mærker, at de er børn, søstre og brødre, uanset afstamning, sprog, alder, sociale forhold eller kultur.

Kære unge, vær generøse og ansvarsfulde i jeres medvirken til at kirken stadig udvikles som familie, som et sted, hvor der er dialog og gensidig accept, fred, barmhjertighed og tilgivelse.

Biskop Kozon indfører »Livets dag« i bispedømmet

I et brev af 3. januar 1995 til verdens bispekonferencer opfordrer pavens statssekretær, kardinal *Angelo Sodano* til indførelse af en årlig »Livets dag« i lighed med andre temaprægede dage i årets løb som f.eks. kalds- og missionssøndagene.

Anledningen er, at menneskelivet trods en i så mange henseender øget humanitet på adskillige områder paradoksalt nok bliver udsat for hidtil usete overgreb og udfordringer. Vi behøver blot at tænke på traditionelle krigshandlinger, krigenes følger i form af f.eks. lemlæstelser ved minesprængninger, massakrer af hidtil ukendt omfang og grusomhed, mangel på afhjælpning af hungersnød og naturkatastrofer, den efterhånden selvfølgelige ret til abort og stadigt hyppigere ønskede ret til eutanasi, ikke mindst som følge af misbrug af de øgede fremskridt inden for medicinsk forskning. Hertil kommer al eksperimenteren med ufødt liv.

For os mennesker i almindelighed og kristne i særdeleshed har det altid været vor opgave at forsvare vor næstes liv, velfærd og værdighed. Selv om ingen enkeltperson eller mindre gruppe nogen sinde har kunnet bære eller afhjælpe verdens nød, synes det som om opgaven nu for alvor er uoverkommelig. Mediernes hurtige formidling af katastrofer og overgreb fylder os med mange indtryk på én gang. Kræfterne, der forårsager ulykkerne, og mekanismerne, der styrer dem, synes stadig mægtigere, samtidig med at vi i praksis må se os afskåret fra at øve nogen form for indflydelse på dem.

Samtidig med, at vor afmagt vokser, er vi også i fare for at acceptere nye overskridelser af grænsen for respekten for menneskelivet. Fænomener som f.eks. abort og eutansi, kunstig befrugtning og eksperimenteren med fostre bliver nemt noget, vi føler at måtte acceptere som legitime muligheder for andre, også selv om vi ikke personligt kan gå ind for dem. Derudover kan der opstå situationer, der pålægger os ofre og byrder, vi eller vore nærmeste ikke mener at kunne bære, således at vi trods vor oprindelige og principielle afstandtagen føler os berettigede til selv at gøre brug af dem eller anbefale dem.

Biskop Czeslaw Kozon. *Foto Knud Kluge.*

Meningen med »Livets dag« er ikke at udråbe en kampdag og opfordre til militant at forfølge vor sag. Dagen skal som de fleste andre lignende temadage først og fremmest være en bededag. Bønnen giver os den fornødne anledning og kraft til at modvirke apati og skred i vor egen holdning. Dernæst inspirerer den til inden for vor kirke at tilegne os og viderbringe Kristi og hans kirkes uforkortede lære om livets værdighed, og endelig giver den os det fornødne mod til, der hvor vi kan gøre vor indflydelse i det offentlige liv gældende, at påvirke lovgivning og samfundsmæssig udvikling på disse områder.

Kirkens og den kristnes stemme må aldrig mangle, når man drøfter menneskelivet og dets vilkår, ligesom vi heller ikke må give efter for lovgivningsmæssigt pres eller lade flertallets holdning bestemme vor egen.

På den baggrund indføres en »Livets dag« i vort bispedømme og placeres på sidste søndag i september, i år den 28. september. Der udsendes forslag til bibeltekster og forbønner, ligesom anliggendet anbefales som emne for prædikenen.

Midlet er beskedent, men sagen stor, og vor holdning til den er ikke uden betydning for, hvordan vort samfund i fremtiden kommer til at se ud. Jeg opfordrer derfor alle til at tage dagen og dens anliggende til sig, lade sig forme af budskabet og frembære det i bøn.

Czeslaw Kozon

Dengang det hed Katolsk Ugeblad

Tillad mig at kommentere *Ove Lærbecks* erindringer om Katolsk Ugeblad, der af ham huskes som et blad, 'hvor paven og biskopperne altid skulle roses for hvad som helst de havde sagt og gjort, og hvor de fromme betragtninger over kirkeårets skiftende fester var det mest spændende stof.'

Katolsk Ugeblad var fra sin debut i forrige århundrede og frem til årene omkring det andet Vatikankoncil en formidler af budskaber fra Rom og fra den danske biskop, en ukritisk formidler selvfølgelig, fordi kirkefolket ikke stillede spørgsmål til den autoritet, de anerkendte. Selv om den katolske loyalitet mod højere instanser kunne tangere de 100 procent, hvilede det danske samfund iøvrigt også fortsat på mange nedarvede værdier og en hel del respekt for de verdslige myndigheder. Det skal ikke glemmes.

I midten af 1950'rne kunne man, hvis man lagde øret til græsrøddeme, høre en vis kriblen, og den accelererede, så den fik stemme under *Johannes XXIII*, ikke kun som lægfolkets forsigtige bemærkninger, men som vågne biskoppers protester ved indledningen til koncilet. Vi kunne i Katolsk Ugeblad, som jeg dengang redigerede sammen med dominikaneren *Martin Drouzy* og journalisterne *Inger Lauridsen* og *Egon Duvå*, informere om, hvordan koncilets deltagere afviste at lade sig styre af kurien i Rom og fik pavens støtte til selv at sætte dagsordenen. Man åbnede for en fri debat, og det var nyt i den gamle kirke. Man ville behandles som voksne mennesker!

Min pointe kommer her: Vi havde allerede i Katolsk Ugeblads redaktion erfaret, at biskop *Th. Suhr* ønskede åbenhed og viste os tillid. Vi havde intet besvær med at se udgiveren i øjnene og nød fuld frihed som journalister. Der var en ledende artikel i hvert nummer, og den kan ikke altid have svaret til biskoppens opfattelse af sagen, men Th. Suhr lod os arbejde uantastet.

Biskoppen forsvarede os, når det var nødvendigt. Da vi skrev kritisk om general Franco, bad den spanske ambassadør om biskoppelig indgriben overfor os. Ikke tale om! Der er pressefrihed i Danmark. Kun én gang, da vi havde trykt en madopskrift, kom der, typisk for Th. Suhr, en sidereplik: 'Jeg hører, De er begyndt at bringe opskrifter!' Den var ikke ment som et forbud, men vi skrev derefter sjældnere om lækkerier. Der var ingen mangel på andet stof.

Det var en god situation. Vore kolleger i dagspressen og i de folkekirkelige blade gav udtryk for, at de var trygge ved os. Vi var ikke lejesvende for et foretagende der skulle beskytte sit image, og vi kunne bringe både nyheder fra flere udenlandske pressetjenester og originale artikler af skribenter der var kendte i den danske offentlighed. Sådan var det i Th. Suhrs tid, og sådan lod biskop Martensen det være, da bladet blev ændret i sit ydre og lagde op til andet stofvalg.

Forhåbentlig vil den megen ængstelse for Katolsk Orienterings fremtid blive dæmpet, idet biskoppen markerer sig som protektor for ytringsfrihed. Jeg forstår godt, at en og anden frygter returnering til de tider for en generation siden, da bladet var tamt, apologetisk og klichéagtigt og blev gemt væk, når der kom gæster. Giv redaktionen arbejdsglæde. Så kan det endda ske, at man folder sig ud med en del mere forløsende humor i spalterne!

Gunnar Martin Nielsen,
Århus

Katolsk indflydelse på radio og TV

At være katolik er ikke alene aktiv deltagelse i messer, og hvad kirken ellers arrangerer af møder og valfarter.

At være katolik er også at tage de katolske holdninger med sig ud i det daglige liv.

En stor del af det daglige liv er vi alle under påvirkning af TV og radioudsendelser. Derfor er det vigtigt, hvad vi kan få at se og høre. Ganske vist kan vi slukke for det, vi ikke synes om. Men vore børn og unge er tilbøjelige til at sluge det hele råt og ikke slukke for værdiløse og i værste fald skadelige programmer.

Specielt TV har indflydelse på et ungt menneskes udvikling. Derfor skal vi have et kvalitets TV og ikke et merkantilt, som henvender sig til et menneskes lavere instinkter. Som sagt kan de mere kvalitetsbevidste jo »bare slukke«. Det er rigtigt, men det er rimeligt, at man får noget for sine licenspenge. Vi er kunderne, og vi har krav på god behandling!

Derfor har vi en række radio- og fjernsynsforbund, der står som forbrugerorganisationer. Et af dem er Katolsk Radio- og Fjernsynsforbund. For en katolik at se det bedste - men for lille! Kontingentet er lille - kun 60 kr. om året og for pensionister 35 kr. For dette beløb er du med i kampen for:

Flest mulige katolske udsendelser. Begrænsning af vold. Danskproducerede udsendelser til bevaring af vort sprog og kultur. Rigtige sendetider. Objektive informationer uden sensationshysteri.

Du får tilsendt vort blad »Synsvinklen« med orientering om, hvad der er sket, og hvad der vil ske. Du får lejlighed til at få ønsker og klager forelagt på rette sted.

Katolsk Radio- og Fjernsynsforbund er repræsenteret ved et medlem af programrådet for Danmarks Radio. Vi har brug for hver eneste voksne katolik i Danmark for at kunne være til størst mulig gavn og få Danmark dækket med kredse. Jo flere vi er - jo stærkere bliver vi!

Skriv derfor til: Katolsk Radio- og Fjernsynsforbunds kasserer: Nils Nordstrøm, Østre Park 4, 1.th. 4930 Maribo. På forhånd tak for din indmeldelse.

Eva Antkowiak
næstformand for KRFF
og medlem
af programrådet for DR

Sogneblade værd at læse

Da jeg besøgte min mor på Sjælland, fandt jeg et sognebrev. Det gjorde et dybt indtryk på mig, og jeg tænkte på, at det burde nå ud til mange flere katolikker. (Måske var det endda en idé at trykke uddrag af sognebreve fra forskellige sogne, så vi andre kunne se, hvad der rører sig i menighederne og hos præsterne).

...Jeg skal skrive noget, for der skal stå noget i et sognebrev... Derfor vil jeg nu skrive ud fra mig selv... Hvad interesserer mig nu og her? Hvad beskæftiger mine tanker sig med til daglig? Menneskene omkring mig, dem jeg møder på min vej... Engang var de spændende at møde, for de repræsenterede en broget mangfoldighed, men i dag er de en truende besynderlig flok. Deres åbenhed og deres imødekommenhed er forsvundet som dug for solen. Jo, der er dem, der stikker mig et smil, og som jeg vover at vinke til, når vi passerer hinanden - og som vinker smilende igen... Men når jeg går bare et halvt skridt uden for denne lille private ghetto, så er skodderne lukket for: vi kigger ikke på hinanden, og når vi gør det, er ansigterne ubevægelige.

Hvad er der galt? Jeg hører andre, der oplever det samme - og endnu flere, der oplever det, men ikke tør nævne barnet ved dets rette navn - for man skal være positiv i dagens Danmark!..

Fra eget selvsyn ved færdsel i de sene nattetimer på gaver og veje i København og omegn: Drikkeriet escalerer i et omfang, der ryster - og de konsumerende er ikke kun de voksne, men også de unge, for ikke at sige de store børn. Hvorfor? Hvad har vi voksne gjort, siden dette fænomen dukker op? Vi har i København 3.000 gadebørn ... 3.000!!!

...Jeg fornemmer også, at vi danskere »har ret til snart det meste i tilværelsen«, men synes at have meget få pligter, og de, der skal påpege pligterne eller ansvaret - om I vil - må pakke »påpegningen« ind i meget pædagogisk vat, for »vi danskere er blevet meget sarte og tåler ikke det mindste, der blot minder om korrekturer eller påmindelser om vore pligter«.

Alt dette interesserer jeg mig for, og det optager så meget af mit interessefelt, at jeg ikke ligefrem har overskud til at interessere mig for »gensplejsede soyabønner, europenge, asylansøgere...«.

Men hvad med fremtiden? »Jeg er verdens« - »I er verdens lys«! ...Findes der et sted i landet, hvor man kan genopleve »sund fornuft«? Gemen menneskelig livsvisdom, som tilfældigvis ikke står til debat?...

...Det eneste, jeg vil sige, er, at dybest i os mennesker er der fra skaberens side medgivet os en ikke så lille portion sund fornuft - og på et eller andet tidspunkt plejer den at slå igennem - det gør den også denne gang! Jeg kunne bare godt tænke mig at opleve det!

...Her skulle stå noget om ældreklubben, men da de ældre ikke er ældre og derfor ikke kommer, så springer vi det over!

...Her skulle stå noget om familiemesserne, men da forældre med børn er hårdt hængt op, og de udenlandske ægtefæller savner de latinske messer fra deres hjemland, så kommer de heller ikke. Vi springer over!

...Her skulle stå noget om den voksne studiegruppe »Åbent Forum«, men da ingen i menigheden har orket at komme til andet end bingospil og kulturelle arrangementer, hvor betydelige personligheder forstår at sige almindeligheder, så det lyder epokegørende, så springer vi igen over!

Nå, men denne side bliver I sikkert også stødte over - og hvad så? Er I der stadig, derude i området? Og bild mig ikke ind, at I ikke kommer, fordi jeg ikke er en traditionel katolsk sognepræst. En sådan havde I også ladt i stikken!

Er det et tidsfænomen, »som man også møder i andre sektorer«? Ved I hvad! Det kan ikke interessere mig, for jeg er ikke i andre sektorer, og det kan nu ikke bringe mig i kog, at de politiske vælgerforeninger lider af samme skavanker!

Kommer I til påsken? »Ja, vi ville gerne, men...«. Nå, men det skal I ikke være kede af. Jeg kan lide at fejre påske, og de, der vil være med, kan bare komme!

Kristus er stadig opstanden - der var dog én, 'der gad'! Og han bedyrer os stadig, at Gud godt kan lide os - ja, faktisk holder knusende meget af os (fatte det, hvo der kan!) - og jeg tror faktisk på det.

(Uddrag af sognebrev fra Lyngby)

Benedicte Bang

KULTURNAT

I SKT. ANSGARS KIRKE

fredag den 10. oktober 1997 kl. 20.

I forbindelse med musikandagten kl. 20 opfører Skt. Ansgars kirkes kor forskellige gregorianske satser fra korets medvirken ved den gregorianske festival og konference i juli 1997 i Trondheim i anledning af byens 1000 års jubilæum.

Ved 2. afdeling af kulturnatten kl. 22 spiller strygekvartetten »Astra« fra Det kongelige Danske Musikkonservatorium værker af bl.a. Carl Nielsen. Kirkens kor og organist fremfører tre værker af August Söderman.

Kristen spiritualitet

- fra Ignatius af Loyola til Kardinal Newman

14. okt. kl. 19 - 26. okt. kl. 14, 1997. Pris kr. 650,-.

Kristen spiritualitet fra forskellige tider og kulturbaggrund indgår som en del af vor fælles åndelige bagage og weekend'en vil med sit afvekslende program, hvor foredragsholderne bevæger sig fra Filip Neri over Thomas Kingo og Ignatius af Loyola til Kardinal Newman, afspejle dette. Under den sidstnævnte vil linierne til moderne teologiske problemstillinger blive trukket op, f.eks. »samvittighed og autoritet« og »udvikling og identitet«.
Medvirkende biskop Hans L. Martensen og Jacob og Jette Thomsen.
Tilmelding nødvendig.

Magleås-TRÆF/Åbent hus-arrangementer:

Om kalkmalerier i Nordsjælland. 28. september.

De danske middelalderkirker er fyldt med spændende kalkmalerier, som man kan glæde sig over rent umiddelbart, fordi de fortæller velkendte historier på en farverig og dramatisk måde. Med en kunsthistoriker ved hånden og via lysbilleder bliver vi ført gennem denne billedverden, som viser sig at kunne fortælle langt mere end de fleste forestiller sig. Eftermiddagens foredragsholder er kunsthistorikeren Bodil Franck. (Ingen tilmelding).
Kaffe mellem 14 og 15. Foredrag kl. 15. Pris kr. 35,-.

23. november
Journalisten og forfatteren Jens Kistrup fortæller.
Gennem et halvt århundrede har Jens Kistrup slået sine folder i Det berlingske Hus. Skrevet teateranmeldelser først og fremmest, men også meddelt omverdenen sine holdninger til dette og hint. Kom og hør ham fortælle om sit liv i det store bladhus, om teater osv. (ingen tilmelding).
Kaffe mellem 14 og 15. Foredrag kl. 15. Pris kr. 35,-.

Yderligere oplysninger og tilmelding

Sekretariatet
Magleås Kursuscenter
Høsterkøbvej 6, 3460 Birkerød
tlf. 42 81 07 15

Jesus som barmhjertighedens advokat

Jesus bliver bebrejdet, at han har omgang med mennesker, der efter den tids gængse mening ikke var værd at have samkvem med (Matt 9,10 f). Mod denne kritik fremsætter han et afgørende ord. »Barmhjertighed ønsker jeg, ikke slagtoffer.« (overført citat fra Hos 6,6. Se også Matt 12,7).

Barmhjertighed, at være barmhjertig, er den handlemåde Jesus fordrer hos sine disciple i deres kærlighed til mennesker. »Salige er de barmhjertige, for de skal møde barmhjertighed« (fra Gud) (Matt 5,7). Bemærk hvilken kontekst denne sætning står i.

Saligprisningerne har et eskatologisk perspektiv, d.v.s. at de er rettet mod fuldendelsen. Når barmhjertigheden på denne måde får et eskatologisk perspektiv forstærkes dens betydning afgørende. Barmhjertigheden som den erfares hos Gud bliver kriteriet for den konkrete menneskelige handlen i kærlighed.

I Jesu person, ord og handling bliver kærligheden og omsorgen for mennesker virksom i barmhjertighed. (Saml. Mark 10,47 f par.; Matt 15,22; 17,15.) Jesu kærlighed handler aktivt over for disse mennesker ved at der bliver dem barmhjertighed til del.

I Matt 9,9 f vælges Matthæus til discipel. Valget af en tolder, hvis synd var åbenlys og som ingen mulighed havde for at gøre bod og omvende sig, er et stærkt udtryk for guddommelig barmhjertighed.

Grunden hertil skal ses i, at der i den jødiske forståelse af omvendelse lå, at man skulle gøre det godt, som man havde fejlet. For en tolder der inddrev penge - og det ofte langt over det nødvendige af forbirejsende, var det ganske umuligt at genoprette den forvoldte skade. Dermed var de udelukket fra »nåden«.

Når Jesus derfor udvælger en tolder er det et udtryk for den guddommelige barmhjertighed.

I Joh 8,1-11 kommer barmhjertigheden ligeledes til udtryk. I vers 10-11 hedder det: »Kvinde, hvor blev de af? Var der ingen, der fordømte dig?« Hun svarede: »Nej, Herre, ingen.« Så sagde Jesus: »Heller ikke jeg fordømmer dig. Gå, og synd fra nu af ikke mere.«

Efter toraen ville det, ganske som de skriftkloge henviser til, forholde sig sådan at kvinden skulle stenes. (Jvf. 2 Mos 20,14; 3 Mos 20,10; 5 Mos 22,22.)

Jesus sætter ikke toraen ud af kraft, hvilket kan ses af den sidste sætning »synd fra nu af ikke mere«. Og samtidig ligger der en formaning i denne sætning. Herved anerkendes det, at der efter toraen foreligger en synd. Dette må sammenholdes med det lille ord »gå«. Heri kommer barmhjertigheden til udtryk. Kvinden bliver ikke holdt fast i det hun har gjort. Hun er fri. Jvf. tolderen Matthæus.

Sammenfattende kan følgende siges: Barmhjertigheden er det aktive i kærligheden. Barmhjertigheden ser de fejltrin/synder, der er begået. Men dens væsen er, at den ikke holder mennesker bundet i en fortid, de ikke længere kan ændre. Barmhjertigheden bringer godt budskab til fattige, udråber frigivelse for fanger og syn til blinde, den sætter undertrykte i frihed og udråber et nådeår fra Herren. (Saml. Es 61,1-2; Luk 4,18-19.)

Kaare Nielsen
diakon

I Jesu person, ord og handling bliver kærligheden og omsorgen for mennesker virksom i barmhjertighed.

Kristus Jesus, Marias søn

I det hæfte, som Det pavelige Råd for Dialogen mellem Religionerne har udgivet op til det hellige år, findes en længere afhandling om muslimers forhold til Jesus. Heri kan man blandt andet læse:

Jesus er ikke fremmed for muslimer. Koranen beretter for eksempel om englen Gabriel og hans besøg hos Maria, om Guds ånd, som skulle komme over hende, og om barnet, som skulle fødes af jomfruens skød:

»... englene sagde: O Maria, Allah har visselig udvalgt dig og renset dig og udvalgt dig frem for folkenes kvinder. O, Maria, vær lydig mod din Herre og kast dig ned (for ham) og bøj dig (i bøn)...« (Sura 3, 43-44.) - Og et par linjer nede: »Hans navn skal være Messias, Jesus, Marias søn, æret i denne verden og den kommende, en af dem, der står Gud nær. Og han skal tale til mennesker i vuggen som til midaldrende og være en af de retfærdige. Hun sagde: Min herre, hvorledes skal jeg få en søn, når ingen mand har rørt mig? Han sagde: Således (skal det være): Allah skaber, hvad han vil, og når Gud har besluttet en ting, så siger han kun til den Bliv til - så bliver den til.« (Sura 46-48.) Maria får herefter at vide, at hendes søn skal være »et sendebud til Israels børn« (sura 3, 50).

Dele af Koranens 'portræt' af Jesus leder tanken hen på evangeliet. Forud for Jesus går Johannes, som vidner om ham som »Ordet«; i sit lønkammer får Zacharias at vide, at »Allah giver dig et glædeligt budskab om Johannes, der skal bekræfte et ord fra Allah« (Sura 3, 40). Guds ånd forkynder, at han skal være en af de retfærdige, han skal være Gud nær. Han skal være et tegn for menneskeheden, et sendebud - han skal komme med visdom, med Torah'en og med evangeliet - og han skal undfanges ved Guds ånd, fordi Gud har bestemt det, uden medvirken af en menneskelig far.

Ifølge Koranen sender Gud »Jesus, Marias søn« til Israels børn: »...jeg er visselig Allahs sendebud til jer, som bekræfter og opfylder det, som er før mig, nemlig Torahen, og som bringer glædeligt budskab om et sendebud, som skal komme efter mig, hvis navn skal være Ahmad« - altså Muhammed (Sura 61, 7). Han udfører flere mirakler - helbreder syge, opvækker døde og afslører hjerternes hemmeligheder. Jesus fortæller Israels børn, at de skal tilbede én og kun én Gud, frygte ham og adlyde ham. Han kommer med visdom og med det glade budskab, men mødes ikke desto mindre med skepsis. Han må se sig om efter 'hjælpere' - apostle.

Mod slutningen af Jesu liv gør man forsøg på at dræbe ham, men i Koranen dør han ikke - han optages i himlen.

Paralleller og forskelligheder

Selv om man således kan finde paralleller til kristne mysterier i Koranen, skal de kristne passe på, at de ikke drager for hurtige konklusioner. Det er nemlig kun som Marias søn, at Jesus Kristus er anerkendt - ikke som Guds søn, endsige som Gud, der blev menneske.

For at forstå, hvorfor en muslim opfatter Jesus, som han gør, må man kaste et blik på islamisk tradition - ikke mindst de såkaldte haddit, ord, som Muhammed skal have sagt, og som ikke er at finde i Koranen.

Ifølge Abu Hurayra skal Guds sendebud have sagt, at ingen »søn af Adam« fødes, uden at en dæmon rører ved barnet; det er derfor, nyfødte skriger. Den eneste undtagelse er Maria og *hendes søn* (Bukhari 60, 44). Tyr man til Ubada, understreger profeten, at der kun er én Gud og ingen ved hans side. Men Gud har to tjenere: Muhammed og Jesus, sidstnævnte dannet i Marias skød, fordi det var Guds vilje (Bukhari 60, 47).

Traditionen fortæller også, at profeten Muhammed en nat møder et ualmindelig smukt menneske og spørger, hvem det er. »Det er Messias, *Marias søn*«, lyder svaret (Bukhari 77, 68). Det fortælles, at folk kommer til Jesus, for at han skal gå i forbøn for dem hos Gud; han er den næste i rækken efter Adam, Noah, Abraham og Moses. »O Jesus, du er Guds sendebud. Han gav sit ord til Maria...« Jesus indleder sit svar med at tale om Guds vrede, peger derefter på sin egen uværdighed og anbefaler til slut, at man henvender sig »til en anden. Gå hen og find Muhammed« (Bukhari 65, 5).

I den mystiske tradition inden for islam taler Jesus om »...markerne - de hverken sår eller høster, de samler ikke til hobe, men Gud sørger for dem fra dag til dag«. Det fortæller Ghazali, hvor man også kan læse, at Jesus møder en mand, som har alle tænkelige sygdomme (de beskrives detaljeret). Manden priser Gud, som har »bevaret mig for prøvelser, som mange af hans skabninger bliver udsat for«. Efter en kort ordveksling tager Jesus hans hånd og helbreder ham; manden slutter sig til Jesus, og sammen tilbeder de Gud.

Isa er det arabiske navn for Jesus og forekommer 25 gange i Koranen. 11 gange nævnes *al Masih*, Messias. Desuden forekommer betegnelsen *kalima min Allah*, ordet fra Gud.

Der findes flere forklaringer på, hvad der menes med dette 'ord': Det kan være en guddommelig befaling, det lille ord, hvormed Gud skaber det, han vil. Der drages paralleller mellem Jesus og Adam, idet »han skabte ham af støv og sagde så til ham: 'Bliv til', og han var til« (sura 3, 60). 'Ordet' kan også betyde, at Jesus er den profet, hvis komme tidligere profeter forkyndte, efter at de havde taget imod Guds ord, eller det kan betyde, at Jesus taler på Guds vegne og leder folk ad den rette vej. Endelig er der den fortolkningsmulighed, at Isa er *qawl alhaq*, det glade budskab - evangeliet.

Der kan imidlertid ikke uden videre sættes lighedstegn mellem kalima og det græske begreb logos. Det handler ikke om, at det talte ord har guddommelige egenskaber (for så hedder 'ord' noget helt andet); men når det, som Gud har bestemt, formuleres og kommunikeres ud til menneskene, sker det ved hjælp af kalima - ord fra Gud.

Isa betegnes som profet, *nabi*, og har lige som de andre profeter en opgave i relation til et bestemt folk: Allah »har givet mig bogen (Torahen) og gjort mig til profet« (sura 19, 31). Men han er mere end det; han er sendebud, *rasul*, en betegnelse, som anvendes tre gange i Koranen. Det bud, som han bringer, og som berettiger ham til denne titel, er evangeliet; dermed rangerer han på linje med Moses, som gav Torah'en, og Muhammed, på hvis foranledning Koranen blev nedskrevet.

Endnu en betegnelse, som påhæftes Isa, er *abd Allah*, Guds tjener. Dermed slås fast, at han er en af Guds skabninger, og at han er underkastet Gud. Det betyder, at han er en god muslim, og at han altså ikke er Gud. Isa betegnes desuden som *ruh min Allah*, ånden fra Gud. Men »overdriv ikke i jeres religion og sig intet om Allah undtagen sandheden. Messias, Jesus, Marias søn, var kun Allahs sendebud og (opfyldelsen af) Hans ord, som Han sendte til Maria, og en barmhjertighed fra Ham. Tro derfor på Allah og Hans sendebud og sig ikke: Tre (enighed) ... thi Allah er kun én Gud«, formaner Koranens sura 4, 172.

(Koranen er citeret efter A. S. Madsens danske oversættelse, Borgens Forlag 1989.)

IUBILAEUM A.D. 2000

Redaktion

Biskoppens jubelår-komitè i samarbejde med »katolsk orientering«

Den franciskanske provincialminister *Kent Biergans* spørger her Broder Anders om han er rede til at leve i kyskhed, lydighed og fattigdom. *Fotos Knud Kluge.*

»Modtag Kristi evangelium, som du er sat til at forkynde.« Biskop *Hans L. Martensen* viede *Broder Anders* til diakon.

Anders Baadsgaard aflægger evige løfter og diakonvies to dage efter af biskop Martensen

Efter otte års prøvetid aflagde den 34 årige *Anders Baadsgaard Jensen* evige løfter, og han blev straks efter budt velkommen i familien af franciskanerne. Højtideligheden foregik under aftenbønnen i Skt. Laurentii Kirke i Roskilde fredag den 29. august.

Med løfteaflæggelsen lovede broder Anders at leve i lydighed, fattigdom og kyshed. Løfterne blev aflagt over for provincialminister *Kent Biergans* OFM conv., der ledede aftenbønnen og ceremonien omkring løfteaflæggelsen. Flere franciskanere var kommet fra USA for at modtage broder Anders. Biskopperne *Hans L. Martensen* og *Czeslaw Kozon* var ligeledes til stede.

Løfteaflæggelsen

Aftenbønnen blev indledt med salmen »Til himlene rækker din miskundhed, Gud« efterfulgt af bønner vekslende med flere salmer, læsninger og oplæsning af Johannes-evangeliet.

En af brødrene kalder herefter ved navn kandidaten og spørger: »Hvad ønsker du af Herren og hans kirke?«

- Jeg beder om, at jeg ved at bekende Gråbrødrenes regel og livsførelse må være i stand til at følge vor Herre Jesu Kristi lære og ved hans hellige virke må følge i hans fodspor alle mit dage.

Efter en kort prædiken foregik udspørgelsen; kandidaten blev spurgt: »Skønt du allerede er blevet viet til Herren og er død fra synden gennem dåben, er du så besluttet på at vie dig selv nærmere til Gud ved en pagt af evige løfter i vores serafiske orden?«. Hertil broder Anders svarede: »ja, jeg er.«

Og han svarede ligeledes et højt og klart »ja« til, at han er besluttet på med Guds hjælp at påtage sig det liv i fuldkommen kyskhed, lydighed og fattigdom, som Den hellige Frans valgte for sig selv og hans brødre til efterfølgelse af vor Herre Jesus Kristus og den salige Jomfru Maria; er du fast besluttet på at holde ud altid.

Og umiddelbart før broder Anders og medbrødre højtideligt underskrev løfterne svarede han følgende:

»Da Gud til sin ære har givet mig den nåde med fast forsæt at leve Jesu Kristi evangelium mere fuldstændigt, lover jeg, broder Anders i nærværelse af de forsamlede brødre og i dine hænder Fader Kent at leve i lydighed, uden noget af mit eget, og i kyskhed ifølge Den hellige Frans' regel, bekræftet af pave Honorius II, og konventual-franciskanernes konstitutioner. Derfor giver jeg mig med hele mit hjerte til dette broderskab, at jeg - ved Helligåndens virke, på forbøn af den ubesmittede jomfru Maria, vor fader Frans og alle Helgenerne, og med mine brødres hjælp - må fuldføre min vielse til Guds og Kirkens tjeneste.«

En gammel drøm er blevet til virkelighed. Tidligere rejste broder Anders meget i Italien og tilbragte ofte nogle dage hos brødrene i Assisi.

Uddannelse

Flere kender Anders Baadsgaard fra de katolske spejdere »Græsserne« i Lyngby, hvor han senere blev tropsfører. Han er uddannet jurist, var i en kort periode informationsmedarbejder forud for pavebesøget i 1989. Han rejste straks efter til Assisi, hvor han var postulant. Nogle år efter fortsatte han til St. Louis, Missouri i USA, hvor han færdiggjorde sine teologiske studier. Han tog senere en grad i pastoral-psykologi i Baltimore.

Anders Baadsgaard er nu rejst til Austin i Texas, hvor han skal virke i et franciskansk sogn.

To dage efter løfteaflæggelsen viede biskop Hans L. Martensen broder Anders til diakon. Vielsen foregik ved søndagsmessen ligeledes for en fyldt kirke. Broder Anders venter at komme til Danmark næste år, hvor han ser frem til at modtage præstevielsens sakramente.

Knud Helsted Kluge

Også en lykønskning fra gudmoderen *Grit Stenderup.*

Broder Anders bliver under aftenbønnen lykønsket af sine franciskanske medbrødre og her af biskop *Czeslaw Kozon*. Billedet til højre viser Broder Anders foran grundstenen fra Roskildes oprindelige Gråbrødre Kloster. Den er 760 år gammel og en gave fra Roskilde Stifts domsogn.

Broder Anders lykønskes af Lioba-søstrene. Forrest sr. Marianne. I bageste række fra venstre sr. Hildegard, sr. Clara Maria og sr. Agnes.

Kaare Nielsen den tredie danske permanente diakon

Vor Frue Kirke i Silkeborg fyldt til bristepunktet, da biskop Czeslaw Kozon viede Kaare Nielsen

Biskop *Czeslaw Kozon* viede lørdag den 6. september Kaare Nielsen til permanent diakon. Vielsen blev foretaget i Vor Frue Kirke i Silkeborg, hvor også biskop *Hans L. Martensen*, generalvikar *Lars Messerschmidt* og adskillige præster fra Jylland var blandt de medvirkende ved alteret.

Efter læsning af evangeliet fra Mark 7,31-37 »Han får både de døve til at høre og de stumme til at tale« begyndte diakonvielsen, hvor kandidaten Kaare Nielsen trådte frem. *Poul Marx* OMI, der er studievejleder for de præstestuderende, præsenterede ham for biskoppen og bekræftede på forespørgsel fra biskoppen, at Kaare Nielsen er værdig til diakongerningens tjeneste.

Biskoppens prædiken

Det er en glædelig begivenhed for vort bispedømme, der får en ordineret tjener til at varetage forkyndelsen og forvaltningen af sakramenterne i vor kirke, indledte biskop Kozon sin prædiken.

- Det er en sjælden begivenhed i den forstand, at vi ikke ofte ordinerer permanente diakoner. Det er noget nyt for vort eget bispedømme og for menigheden her i Silkeborg.

- De seneste årtier og forskellige omstændigheder har gjort, at grænsen mellem gejstliges og lægfolks liturgiske kompetance ofte synes at være udvisket. Præstemangel og større sans for gudsfolkets deltagelse i liturgien har gjort, at tjenesterne er blevet spredt. Ofte er de blevet spredt så meget, at man mange steder har vænnet sig til, at mange ting ikke længere gøres af præster eller diakoner. Og i ekstreme tilfælde leder det til spørgsmålet, hvad vi længere skal med den ordinerede tjeneste - i hvert fald til visse dele af det, der foregår i liturgien og forkyndelsen.

Selv om gudsfolket i kraft af dåben har en gudgiven kompetance, har et medansvar for Ordets forkyndelse, har en tjeneste i kirkens liturgi, så er det stadigvæk sådan, at bestemte tjenester i vor kirke ledsages af ordinationssakramentets nådegave; at de personer, der får del i det, også på en særlig måde bliver delagtige i Kristi præstelige tjeneste i ordets strengeste forstand, sagde biskoppen.

- Det er den nådegave, der nu bliver dig til del, Kaare. At du gennem din fremtidige tjeneste bliver knyttet til biskoppen og det øvrige præsteskab. At du må tage imod at blive delagtig i kirkens sendelse, dens forkyndelse og forvaltningen af sakramenterne.

- Du bliver permanent diakon og bliver en gift diakon. Derfor vil dit ægteskab - jeres andel i dette sakramente - også være et vigtigt vidnesbyrd i jeres tjeneste.

Herefter fulgte selve diakonvielsen, hvor kandidaten knæler ned foran biskoppen, der lægger sine hænder samlet i hans, hvorpå kandidaten lover biskoppen og hans efterfølgere agtelse og lydighed. Efter Alle Helgenslitaniet, hvor kandidaten ligger udstrakt på gulvet, kommer håndspålæggelsen og vielsesbønnen Herpå iføres den nyviede diakon stola og dalmatika. Iført denne klædning knæler han foran biskoppen, som lægger evangeliaret i hans hænder med følgende ord: »*Modtag Kristi Evangelium, som du er sat til at forkynde. Se til, at du tror, hvad du læser, at du forkynder, hvad du tror, og at du efterlever, hvad du forkynder.*« Herpå fulgte trosbekendelse og den egentlige eukaristi.

Præstegården er åben

Vor Frue sogns Børnehaves store sal blev fyldt ved receptionen, hvor lykønskningerne regnede ned over ikke blot Kaare Nielsen men også over hustruen Eva Maria.

Du har i selv fremhævet, at præstegården er et sted, hvor døren er åben, sagde menighedsrådsformanden *Ulla Sejersen Hansen*. Jeg tror på, at du er et menneske, der er god til at lytte til os, snakke med os, trøste os og bede med os, være stille sammen med os og allermest eller i høj grad grine sammen med os. Du har et dybt ønske om at gøre det bedste og det kærligste for hvert menneske. Det ønske er skabt af din kærlighed til Gud og Guds nåde.

Kaare Nielsen har erfaring som pastoralassistent i Sønderborg, hvor han har assisteret sognepræst *Poul Clausen* i tre år. Nu skal han hjælpe sognepræsten *Raymond Minnaert* O. Præm. i varetagelsen af Vor Frue menighed. Minnaert er også sognepræst for Fredericia, hvor han bor. Kaare Nielsen kan varetage en præsts funktioner på nær det at holde messe og høre skriftemål.

Knud Helsted Kluge

Biskoppen lægger i tavshed hænderne på kandidatens hoved og beder derefter vielsesbønnen. *Fotos Knud Kluge.*

Stolte og dygtige ministranter..

Kaare Nielsen bliver her iklædt diakonstola og dalmatika af hans tidligere sognepræst i Sønderborg Poul Clausen. Kaare Nielsen har været pastoralassistent netop i Sønderborg i en række år.

Biskop *Czeslaw Kozon* lykønsker Kaare Nielsens hustru, Eva Maria.

Ikke kun *Kaare Nielsen*, men også biskopperne *Hans L. Martensen* og *Czeslaw Kozon* glædede sig over den smukke gudstjeneste, som samlede store dele af menigheden i silkeborg.

Raymond Minnaert O. Præm. er ny sognepræst i silkeborg.

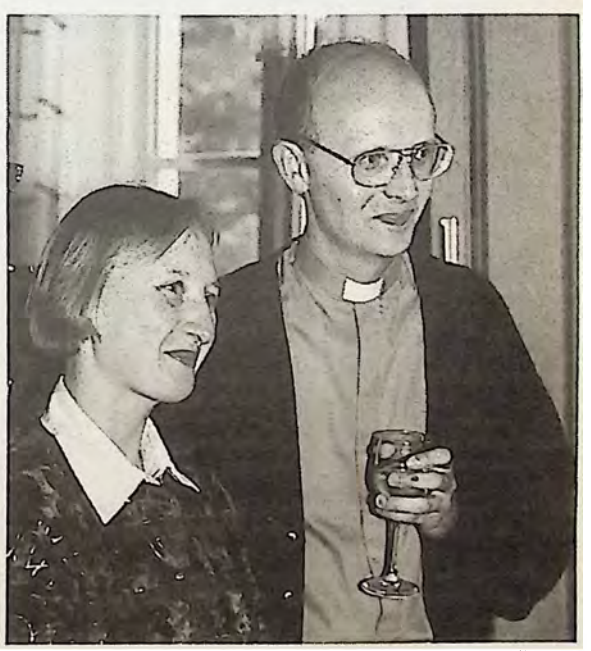

Du bliver permanent diakon og en gift diakon. Derfor vil dit ægteskab være et vigtigt vidnesbyrd, sagde biskoppen.

Tusinder tog afsked med Moder Teresa

Moder Teresa døde af et hjerteanfald fredag den 5. september, få dage efter hendes 87 års fødselsdag.

Den verdenskendte ordensstifter, som i 1979 modtog Nobels fredspris, fik indopereret en pacemaker i 1989 og har i flere omgange de senere år været meget syg. I marts i år overdrog hun ledelsen af sin orden til den 63-årige sr. *Nirmala* efter selv at have været dens leder siden den blev grundlagt i 1948. Moder Teresa havde haft det forholdsvis godt den dag, hun døde, meddeler søstrene, som ikke havde ventet, at hun skulle dø samme aften.

Begravelsen blev fastsat til lørdag den 13. Dermed ønskede man at give flere mennesker mulighed for at vise hende den sidste ære. Den indiske regering erklærede dagen for national sørgedag.

Hædret af høj og lav

Titusinder kom myldrende til søstrenes moderhus, så snart nyheden om Moder Teresas død var sluppet ud. Politiet blev udkommanderet og forsøgte at holde styr på de store mængder af grædende og sørgende mennesker, som kom for at vise den afdøde den sidste ære. Dagen efter blev hun overført til Sankt Thomas' kirke i Calcutta, hvor hun lå på lit de parade indtil begravelsen.

Regeringen ønskede at give hende en statsbegravelse. Tidligt lørdag morgen blev den åbne kiste kørt de 7,5 kilometer fra Sankt Thomas til Netaji, det fodboldstadion, hvor sørgehøjtideligheden skulle finde sted. Efter den officielle ceremoni gik turen videre til moderhuset, hvor selve begravelsen fandt sted.

Det blev en interreligiøs højtidelighed med læsninger fra både Det gamle og Det ny Testamente, en ceremoni, hvor alle religioner kunne bede med. Der kom gæster fra alle dele af verden, og både kirken og det politiske liv var repræsenteret. Vatikanets statssekretær, kardinal *Angelo Sodano*, deltog på pave *Johannes Paul II*'s vegne. Blandt de tilstedeværende statsledere var den indiske præsident *Kocheril Raman Narayanan*. Fra USA deltog fru *Hillary Clinton* på præsidentens vegne.

'Født' på sin dåbsdag

Agnes Gonxha Bojaxhiu var Moder Teresas oprindelige navn; senere blev hun kaldt 'de døendes engel'. Hun blev født i Skopje i det sydlige Jugoslavien den 26. august 1910, men har altid fejret den følgende dag, dåbsdagen, som sin egentlige fødselsdag. Som 18-årig indtrådte hun hos de irske Loreto-søstre og blev sendt til Indien. Hun forlod ordenen i 1946 for i stedet at tage sig af de allerfattigste, som døde i Calcuttas gader.

Det varede ikke længe, førend de første medarbejdere meldte sig, og snart kunne hun stifte sin orden, Kærlighedens Missionærer, som siden har etableret sig i det meste af verden. Den hvide sari med de blå striber blev søstrenes ordensdragt, og ordenen bliev anerkendt af kirken i 1950.

I dag tæller ordenen 4.000 søstre fordelt på 560 kommuniteter. På verdensplan passer de en million syge. Søstrene driver 50 klinikker for omkring 50.000 spedalske og 20 hjem, hvor omkring 34.000 døende får lov til at leve værdigt og fredfyldt i deres sidste tid. Derudover har de skoler og børnehjem for 80.000 børn.

Sorg, savn og taknemmelighed

Moder Teresas død er et tab for alverdens lande

Verden over reagerede såvel politikere som kirkeledere med sorg, da de hørte nyheden om Moder Teresas død.

Pave *Johannes Paul II* mindedes hende ved angelusbønnen på Petersplads. Han talte om »den elskelige søster«, som var så skrøbelig og krumbøjet efter »mange års indsats for de fattigste af de fattige, men hvis indre kraft aldrig slap op«. I et telegram til ordenen betegnede han hende som »en gave til den katolske kirke og til hele verden«. Hendes urokkelige tro havde været et levende vidnesbyrd om kærlighedsbudet, budet om at elske de allerdårligst stillede, understregede han. Paven roste endvidere Moder Teresa for hendes ubetingede respekt for menneskelivet.

Bill Clinton karakteriserede både Moder Teresa og den engelske prinsesse Diana som »bemærkelsesværdige kvinder«. Selv om de havde hver sit syn på livet, havde de vist hele verden, hvordan livet bliver meningsfyldt, når man tager sig af andre. For den russiske præsident *Boris Jeltsin* var Moder Teresa indbegrebet af »godhed, tjenstvillighed, medlidenhed og uselviskhed i troen«. Hele hendes liv har stået i menneskehedens tjeneste, hed det fra Moskva. Den tyske forbundspræsident *Roman Herzog* betegnede Moder Teresa som en af tidens største personligheder. Hendes liv var en kilde til håb for mange mennesker og et eksempel til efterlevelse.

Denne gudsforladte verden havde brug for den stemme, som nu er bragt til tavshed, konstaterede ærkebiskoppen af Paris, kardinal *Jean-Marie Lustiger*, da han hørte om Moder Teresas død. Han lagde vægt på, at hun virkelig havde efterlevet de to bud, som lyder, at »du skal elske din Gud« og »du skal elske din næste som dig selv«.

Ærkebiskoppen af Tirana, *Rok Mirdita*, ser gerne, at Moder Teresa inden længe bliver saligkåret. Allerede mens hun levede, var hun en helgen, siger han.

Indien fandt sammen i sorgen og krydsede alle grænser mellem religionerne. En talsmand for det nationalistiske, hinduistiske parti, indiens største, betegnede Moder Teresas død som et stort tab for landet. Hun havde gjort meget for menneskeheden, sagde han. Shahi Imam *Ahmed Bukhari*, lederen af Indiens største moske i New Delhi, omtalte hende som »hellig« og sagde, at hun for altid ville være udødelig. Der var landesorg; der blev draget paralleller mellem den katolske Moder Teresa og nationens fader, *Mahatma Ghandi*.

Pave Johannes Paul II:

En gave fra Gud til kirken og til verden

»Dybt berørt ved meddelelsen om Moder Teresas død vil jeg sammen med Dem og alle Kærlighedens Missionærer anbefale Deres grundlæggers sjæl til den himmelske Faders evige kærlighed. Jeg er dybt taknemmelig for denne kvinde med hendes urokkelige tro, en gave, som Gud gav både kirken og verden for at minde os om den styrke, som rummes i evangeliets kærlighed, særligt når den giver sig udtryk i ydmyg tjeneste for de mindste af vore brødre og søstre.

Jeg er vis på, at mindet om Moder Teresas usædvanlige, åndelige vision, hendes omsorgsfulde og selvopofrende kærlighed til Jesus i ethvert menneske, hendes ubetingede respekt for menneskelivets værdi og det mod, som hun lagde for dagen, hver gang hun stod over for en udfordring, vil inspirere hendes åndelige sønner og døtre til at videreføre hendes mission, idet de lever deres gudviede liv og helhjertet og med glæde drager omsorg for de fattigste af de fattige.

Jeg beder om styrke og trøst til alle, som sørger i håbet om opstandelsen, og sender Dem alle min apostoliske velsignelse.«

Moder Teresa tændte et kærlighedens lys

- måtte det lys fortsat brænde, lød det i pave Johannes Paul II's budskab til Moder Teresas begravelse i Calcutta

Over hele verden blev der sagt farvel til Moder Teresa, som døde den 5. september, 87 år gammel. Hundredtusinder havde taget opstilling i gaderne, og millioner fulgte med i fjernsynet. I stilhed og uden rampelys blev stifteren af Kærlighedens Missionærer stedt til hvile i ordenens moderhus i Calcutta.

Forinden havde højtstående repræsentanter for Den katolske Kirke, dronninger og præsidentfruer taget afsked med Moder Teresa, som i 1979 blev hædret med Nobels fredspris. Pave *Johannes Paul II* havde sendt sin statssekretær, kardinal *Angelo Sodano*. Blandt de tilstedeværende statsledere var den indiske præsident *Kocheril Raman Narayanan*.

»Elsk hinanden lige som jeg har elsket jer«, står der på de tunge stenplader, som er lagt hen over selve graven.

Svøbt i det indiske flag og dækket med plastic på grund af regn blev Moder Teresa i åben kiste kørt gennem gaderne til sit sidste hvilested. Soldater fulgte kanonlavetten med den afdøde, og stående uden for moderhuset markerede de med fire skud, at den officielle statsbegravelse var til ende.

Forkyndte menneskets værdighed

Der var omkring 20.000 særligt indbudte til messen, som blev læst på et indendørs stadion. På pavens vegne ønskede kardinal Sodano, at det kærlighedens lys, som moder Teresa havde tændt, fortsat måtte brænde. Han opfordrede søstrene til at lade den kærlighed, som kendetegnede deres afdøde stifter, leve videre. I prædiken hed det blandt andet:

»Fra sin båre taler hun stadig til os, den elskelige og uforglemmelige moder; det er, som om hun gentager, hvad Herren har sagt, at der er mere velsignelse i at give end i at modtage. (...)

- Moder Teresa fra Calcutta forstod til fulde dette kærlighedens evangelium. Hun forstod det med hvert et stykke af sin ukuelige ånd og med hver en fiber i hendes skrøbelige krop. Hun efterlevede den med hele sit hjerte og med sine hænders daglige arbejde, og ved at overskride de grænser, som sættes af religiøse og etniske forskelligheder, har hun lært verden, at der er mere velsignelse i at give end i at modtage. (...)

- Tiggeren, den spedalske, den AIDS-syge har ikke brug for diskussioner eller for teorier; de har brug for kærlighed. (...)

- Mod slutningen af et århundrede, som har kendt til det værst tænkelige mørke, er der stadig et lys, som ikke er slukket. Der høres stadig anerkendende røster, når helligh-ed, godhed, venlighed og kærlighed viser sig på historiens skueplads. Den hellige Fader, pave Johannes Paul II, tilslutter sig det, som så mange mennesker, hvor forskellige betingelser de end lever under, har set i denne kvinde med den urokkelige tro. (...)

- Jeg står her i dag på pave Johannes Paul II's vegne for at sige et sidste, jordisk farvel til dig og for i hans navn at takke dig for alt det, du har gjort for de fattige i denne verden.«

Den nuværende generalpriorinde, sr. *Nirmala*, udtrykte håb om, at Kærlighedens Missionærer fortsat måtte kæmpe for de fattigste med den samme ildhu som hidtil. Repræsentanter for de indiske religioner hyldede den albanske nonne for det arbejde, som hun havde gjort. Blandt de mange kranse, der blev lagt ved kisten, var en fra Spaniens dronning *Sofia* og en fra Belgiens dronning *Fabiola*.

Højtideligheden begyndte i de tidlige morgentimer. Fra Sankt Thomas' kirke, hvor Moder Teresa havde ligget på lit de parade, blev hun kørt til Netaji stadion. Tusinder fulgte kortegen og forsøgte at røre ved den afdøde. Sikkerhedsopbud var på knap 20.000 mand.

Paven fulgte TV-transmissionen i sin sommerresidens. Tusinder af præster og ordensfolk deltog i en mindegudstjeneste for Moder Teresa i Lateran-kirken, hvor den romerske kardinalvikar *Camillo Ruini* var hovedcelebrant.

Over en halv million defilerede forbi Moder Teresas båre, som stod i Sankt Thomas' kirke i ugen op til begravelsen. Både i og uden for kirken lå der et væld af blomster.

- Det varede ikke længe, førend mange begyndte at spekulere over, om Moder Teresa mon snart ville blive saligkåret. Kardinal Sodano lod forstå, at han håbede, at det ikke ville vare for længe. Også kardinal *Joseph Ratzinger* gav udtryk for, at han mente, at det ville ske i nær fremtid; han lod dog samtidig forstå, at salig- og helgenkåringer ikke er noget, der bliver besluttet ved akklamation. Paven har altid haft stor respekt for de normale, kirkelige procedurer, tilføjede kardinalen, der er præfekt for troslærekongregationen.

Ærkebiskoppen af Los Angeles, *Roger Mahony*, gjorde sig til talsmand for en saligkåring senest i det hellige år 2000; han mente, at kardinalerne burde kaldes sammen i denne anledning. Ifølge reglerne kan en saligkåringsproces tidligst begynde fem år efter den pågældendes død.

Det skrev den danske dagspresse

»Moder Teresa var et enestående praktisk eksempel på mange religioners bud om at tjene sine medmennesker... Hun er blevet kaldt 'det rige Vestens dårlige samvittighed', en utrolig stærk kvinde med 'et barns hjerte, men en statsmands hjerne'«. *(Berlingske Tidende, 6.9.97).*

»Hun blev kaldt 'Englen fra Calcutta', men også 'Helvedes Engel', fordi hun efter kritikernes mening betragtede lidelse og døden som et mål, og fordi hun på det praktiske plan ikke syntes at uddele tilstrækkeligt med smertestillende midler til de lidende og døende i hendes varetægt...Ikke en eneste gang gav hun udtryk for ønsket om en omvæltning af et politisk system, der var årsag til den elendighed, som hun selv søgte at afhjælpe.« *(Politiken, 6.9.97).*

»Da FN i 1985 fyldte 40 år, præsenterede den daværende generalsekretær, *Perez de Cuellar*, en lille krumrygget kvinde klædt i en simpel blå-hvid bomuldssari for de forsamlede delegerede. Han kaldte hende 'Verdens mest magtfulde kvinde'. Og det var ingen overdrivelse. Da Etiopien i midten af firserne var hærget af en sultkatastrofe, var det hendes skyld, at nødhjælpen blev optrappet - ved en personlig opringning til USA's daværende præsident...« *(Morgenavisen, Jyllands-Posten , 6.9.97).*

»Mens den romersk-katolske kirke i de senere år har været igennem omfattende diskussioner om abort, holdninger til kvinder, kirkens mere eller mindre indblanding i politiske forhold med mere, er disse spørgsmål næsten gået totalt hen over Moder Teresa og hendes orden. Hun har afvist at tage stilling til spørgsmålene og henvist til, at hun havde rigeligt at gøre med at tage sig af de fattigste... 'Vi er først og fremmest religiøse. Vi er ikke socialarbejdere, lærere, sygeplejersker eller læger...« *(Aktuelt, 8.9.97).*

»..hendes næstekærlighed, der bragte hende til nødstedte mennesker i krigs- eller katastrofecentre i Ethiopien, Cambodia, Armenien, Libanon og andre steder, var også det, der bragte hende kritik. For i sin stræben efter at skaffe midler til barmhjertighedsarbejdet vendte hun sig til næsten hvemsomhelst. Flere af denne verdens mest forhadte diktatorer - Baby Doc og Ceausescu - nævnes blandt hendes godgørere.« *(Information, 8.9.97).*

Moder Teresa kom for mange til at symbolisere den simple visdom, at det nytter at hjælpe. At kærlighed ikke er abstraktion, men konkret handling. Hendes arbejde blandt verdens allerfattigste mennesker stod som et lysende modstykke til den magtesløshed, som ikke mindst middelklassen i Vesten har følt over for verdens elendighed. Hun blev et symbol på forandringens mulighed og en evig påminde-lse om menneskers selviskhed. (Leder i Kristelig Dagblad 12.9.97).

»Paven brugte bevidst Moder Teresa som problemknuser i kontroversielle sager inden for kirken. Hun blev udsendt som en slags gejstlig gesandt til det ny Østeuropa, hvor hun selv er født. Og hun anses for at være den højest rangerende katolske repræsentant, der har besøgt Cuba i Fidel Castros regeringstid...Hun blev anklaget for at være for konservativ. Og som konsekvens af det: At hun tolererede lidelsens eksistens blandt de fattige i stedet for at bekæmpe fattigdommens årsager... For millioner af mennesker verden over vil hun blive husket som 'Englen fra Calcutta' og 'Rendestenens Helgen' Et paradoks, fordi næppe mange nulevende katolikker vil opleve at se Moder Teresa kanoniseret.« *(Ekstra Bladet, 6.9.97).*

»..Teresa var selv en af de mest kendte personer i verden. Hun viede sit liv til dem, der havde behov for hjælp: De fattige, de døende, de ensomme, børnene og senest de AIDS-syge... Det budskab, som hun rejste Jorden rundt med, lød i al sin enkelthed: 'Den største ondskab i livet er den hæslige ligegyldighed, vi udviser over for vor næste'«. *(Jydske Vestkysten, 6.9.97).*

Ved dagens begyndelse

I dagene mandag den 6. til fredag den 10. oktober står pastoralcentrets leder, Erling Tiedemann for Danmarks Radios udsendelser »Ved dagens begyndelse«. De sendes på program 1 kl. 6.55 og kan genhøres senere på dagen på telefon 70 10 96 55.

Chilenerne besøgte bl.a. biskop *Czeslaw Kozon* og Niels Steensens Gymnasium I København. *Foto Privat.*

Dansk-chilensk udvekslingsaftale:

Skoleelever fra Melipilla på besøg i Århus

På Sankt Knuds Skole i Århus har 10. klasse haft gæster fra det store udland. En gruppe jævnaldrende chilenere var i Danmark i første halvdel af september og boede hos de danske elever og deres familier. De fik set hvert et hjørne af Århus og store dele af Jylland i øvrigt, var på en tre dages tur til Odense og København og måtte selvfølgelig demonstrere chilensk 'kokkerering' for deres værtsfolk.

Ud over at opleve forskellige sider af katolsk kirkeliv på vore breddegrader fik chilenerne også en introduktion til det danske folkestyre. De hørte om arbejderbevægelsen, EU, NATO, politiet, højskolebevægelsen - og deres sightseeing i København omfattede naturligvis et besøg på Christiansborg.

H. C. Andersens land

Det hele begyndte i fjor, da en af skolens gamle elever, selv hjemvendt chilensk flygtning, fik lyst til at vise sine børn det Danmark, som havde dannet rammen om en del af hendes barndom. Hverken børnene eller deres klassekammerater ville have noget imod at opleve H. C. Andersens land, så *Ana Patricia Jensen* skrev til sin danske skole. Det viste sig snart, at ideen fængede; kontakten var etableret mellem to katolske skoler på hver sin side af kloden, og med økonomisk støtte fra Udenrigsministeriets demokratifond kunne drømmen realiseres.

Det fremgår af programmet for besøget, at man håber på et gensyn i Chile. I skrivende stund er besøget i Danmark ved at være slut - men hvem ved, måske er det begyndelsen til en mere vedvarende kontakt... *mj*

Der blev også lejlighed til lidt folklore.

Katekismus efterlyses

Til udarbejdelse af materiale til børneundervisningen efterlyser vi hermed nedenstående gamle katekismus, som er udsolgt fra forlaget:
Katolsk Katekismus.
I Del: Om Gud og vor Frelse.
II Del: Om Kirken og Sakramenterne.
III Del: Livet efter Guds Bud.
Udgivet af Sankt Ansgars Forlag 1958.(Nogle udgaver er i tre bind, andre er bundet sammen i ét).

Vi betaler naturligvis forsendelsesomkostninger.

Bogen bedes sendt til pastor D. Tran Duc Thanh, Skt. Marie kirke, Mariegade 8, 6100 Haderslev.

Præst og kateketer i Haderslev og Tønder.

Bøger

Kristne kirkesamfund i Danmark

Kapitlet om den katolske kirke er skrevet af biskop Hans L. Martensen

»Kristne kirkesamfund i Danmark«, redigeret af Birgitte Larsen og Peter Lodberg, Forlaget Anis, 1997.165 sider, kr. 175,00.

I Danmark findes der som bekendt en række forskellige kristne kirkesamfund, hvis oprindelse og udvikling allerede er godt belyst.

Nu foreligger der fra forlaget Anis en bog, der har til formål at belyse de enkelte kirkesamfunds syn på teologiske nøglebegreber (frelse, tro, nåde) og syn på sakramenterne. Bogen lægger desuden vægt på at belyse troens praksis i kirkesamfundene og hvordan de forholder sig til og vægter diakoni, mission og undervisning.

Kirkesamfundene præsenteres af en repræsentant for den pågældende kirke. Det er således biskop *Hans L. Martensen,* der præsenterer den katolske kirke.

For at sætte de enkelte kirkesamfund ind i en større sammenhæng har *Peter Lodberg* tegnet et overordnet rids af den kirkehistoriske udvikling og de splittelser, der har ført til kirkedannelserne.

Bogen indledes med en artikel af *Erik Kyndal* »Den ene tro og de mange kirker«, hvor forfatteren kommer ind på den teologiske begrundelse for det økumeniske arbejde. Der gøres meget ud af de internationale økumeniske samtaler efter Det andet Vatikankoncil og artiklen afsluttes med en beskrivelse af den økumeniske situation i Danmark efter etableringen i 1939 af Det økumeniske Fællesråd i Danmark.

I vort pluralistiske, multikulturelle og multireligiøse samfund er det for det enkelte menneske nødvendigt at have et indgående kendskab til de bestående kirkesamfund og ikke mindst til det kirkesamfund, man selv tilhører.

Det er langt fra altid tilfældet, for den multikulturelle og multireligiøse påvirkning forårsager ikke så sjældent, at man blander tingene godt og grundigt sammen.

Med denne bogudgivelse er der mulighed for at få sat tingene på plads, få tilegnet sig viden om sin egen og andres kirkesamfund og lagt et grundlag for økumeniske interesser.

Bogen er yderst aktuel og vil være velegnet som grundbog i en studiekreds.

cm

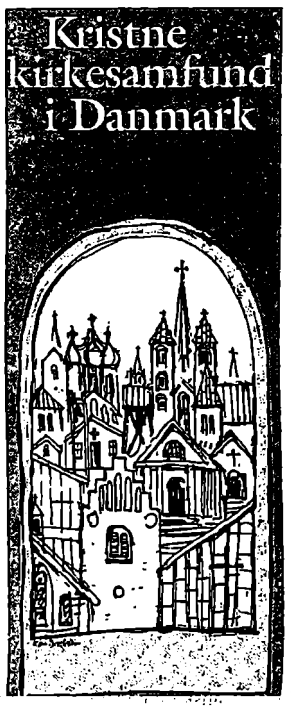

Katolsk Dialog nr. 4/97

Tissa Balasuriya er den gamle præst fra Sri Lanka, som blev ekskommuniceret den 4. januar i år, fordi han i 1990 havde skrevet en bog om Maria. Troslærekongregationen havde fundet 12 fejl i hans bog: 12 kætterske udsagn. Tissa skrev tilbage, at han havde fundet 25 fejl i deres referat af bogen. Det er ikke en måde at tale på til romerske myndigheder, og han blev bedt om at underskrive en trosbekendelse.

Nu indeholdt denne trosbekendelse sætninger om, at der ikke er frelse udenfor kirken, og at kvindernes udelukkelse fra præsteembedet er et dogme. - Artiklen, der er skrevet af *Jos Vandikkelen,* siger mange ting både om situationen for asiatisk teologi og om Troslærekongregationen.

Den nye tids kirkefader

Den næste artikel handler om *John Henry Newman,* »Den nye tids kirkefader og banebryder for konciliær åbning«, som han kaldes af *Victor Conzemius.* Katolske præstestuderende skulle ikke leve i en pseudokristen ghetto, mente Newman, og han skrev en artikel i 1859: »Om at forhøre sig hos de troende i lærespørgsmål«. Den blev anset for hæretisk. Dogmet 1870 om pavens ufejlbarhed brød han sig ikke om; det var bestemt ikke opportunt. Dogmer er ikke noget, man laver for at styrke fromheden. De er tværtimod en sidste tilflugt i en nødsituation. Trods kuriens bestandige mistanke udnævnte *Leo XIII* ham til kardinal i 1879. Hans ubetingede ærlighed og hans dybe forankring i kirkefædrene gjorde ham til den første af vores store banebrydere for Vatikan II.

Pluralismen i samfund og teologi

Så følger den første af mine to artikler om pluralisme. Med udgangspunkt i *Karl Rahners* tanker og i Det andet Vatikankoncil har jeg forsøgt at gøre rede for pluralismen i det verdslige samfund og i den kristne teologi. Uden denne erkendelse, at flere, forskellige trosopfattelser bør respekteres, selvom de er i direkte modstrid med hinanden, ville de kristne kirker blive utroværdige. Ja, de bør ikke blot respekteres af hensyn til næstekærligheden, men også fordi de danner et nødvendigt grundlag for teologisk sandhedssøgning, og for at troen kan være levende og udvikle sig.

Heftet afsluttes med »Ved dagens begyndelse« - udsendelserne fra dagene 26. - 30. maj 1997 af pater *Anton Dekkers.* De handler om mødet i Graz i juni måned, hvor alle Europas kristne kirker samledes om opgaven »Retfærdighed, fred og bevarelse af skaberværket«. Det foregående, europæiske møde af denne art havde fundet sted i Basel i 1989, hvor samtlige kristne kirker i Europa mødtes for første gang. Dekkers gør opmærksom på, at »retfærdighed« kan misopfattes som et juridisk begreb, der styres af objektive normer. Men Guds retfærdighed kunne bedre kaldes »retskaffenhed«, som ikke måler og vejer, men som tager hensyn til menneskers behov. Kløften mellem rig og fattig fyldes ikke ud gennem juridisk retfærdighed, men gennem hensynsfuld retskaffenhed. Forsoning må tilsvarende bygges ind i ethvert retsopgør og i arbejdet for fred. Endelig er en ærbødig og etisk holdning overfor hele Guds skaberværk livsnødvendig, noget der kræver konkret handling, og som de kristne kirker ikke kan undslå sig for at tage størstedelen af ansvaret for.

Ove Leerbeck

Verdensmissionssøndagen falder i år den 26. oktober, hvor der i alle menigheder blandt andet vil blive optaget kollekt til støtte for missionsarbejdet rundt om i verden. »*katolsk orientering*« bringer her den anden af tre artikler af pastor *Jørgen Hviid*, der er leder af *missio danmark*, den danske gren af den verdensomspændende organisation, som formidler den solidariske støtte til arbejdet i missionslandene. Pastoral-Centret har udsendt forskelligt materiale til sognene i forbindelse med missionssøndagen.

Hvordan skal indsamlingen gennemføres?

Paulus forklarer, hvordan menigheden i Korinth skal gennemføre indsamlingen (1.Kor.16,1-4). De skal gøre det på samme måde som menighederne i Galatien: Den første dag i ugen, d.v.s., om søndagen skal hver enkelt lægge så meget til side, som han har råd til, således at man kan undgår at skulle samle ind i sidste øjeblik, når Paulus selv er ankommet.

Det er en indsamling, der er omhyggeligt forberedt og som strækker sig over et vist tidsrum. Menigheden udpeger selv nogle ansvarlige, der senere kan ledsage Paulus til Jerusalem med det indsamlede beløb. - I 2. Kor 8 fremhæver Paulus det smukke eksempel, som menighederne i Makedonien har givet: På trods af, at de har haft store vanskeligheder og lider under fattigdom, har de i deres store glæde over at være blevet kristne vist sig meget gavmilde med deres bidrag til indsamlingen. De gav ikke blot efter evne, men langt mere. Det var deres eget ønske at være med i gaven, og de tog selv initiativet dertil.

Paulus har formidlet troen til menigheden i Korinth, og han har vakt kærligheden i dem. De er blevet rige på åndelige gaver, og derfor skylder de også at vise deres taknemmelighed ved at være gavmilde i indsamlingen. Paulus siger indtrængende, at han vil prøve om deres kærlighed er ægte. Kristus var rig, men blev fattig for deres skyld, - for at de kunne blive rige ved hans fattigdom. Indsamlingen blev allerede sat i gang i fjor, skriver apostlen, og den skal nu bringes til afslutning på samme måde ligeså beredvilligt, som korintherne begyndte. Når den gode vilje er til stede, påskønnes den efter, hvad man evner, og ikke efter, hvad man ikke formår. Formålet er ikke, at andre skal få det lettere, mens korintherne har det svært, men at skabe ligevægt.

Problemerne ved at gennemføre en indsamling

Der er tale om en betydelig indsamling, og der kan altid opstå kritik af den måde, hvorpå disse økonomiske ressourcer administreres. Paulus er fuldt bevidst om dette meget menneskelige element, og derfor vil han for enhver pris undgå enhver mistanke om uregelmæssigheder. Det udtrykkes på følgende måde: »For vi vil undgå, et nogen bagtaler os på grund af den store sum, vi overbringer, vi stræber efter, hvad der er ret ikke blot i Herrens øjne, men også i menneskers (2.Kor 8,20-21). - Disse forholdsregler var nødvendige på grund af de mange modstandere, Paulus havde. Der var nogle, som ville fjerne menighederne fra ham og dermed skabte konflikter og splid, mens andre forsøgte at umuliggøre indsamlingen.

Paulus kunne kun gennemføre indsamlingen i faser. Han er ogsa i tvivl, om han selv skal bringe den store sum til Jerusalem, men til sidst bestemmer han sig for at gøre det ledsaget af en større delegation fra de ydende menigheder. Der er ingen tvivl om, at menigheden i Jerusalem var meget fattig, og i perioder led den nød, men på det tidspunkt, hvor Paulus foretager indsamlingen, er der tilsyneladende ingen akutte og presserende behov. Der er imidlertid andre teologiske og kirkelige grunde. Det var i Jerusalem, at Kristus blev korsfæstet, døde og opstod. Menigheden her er som en urcelle, hvorfra alt udgår, og Kirkens enhed kan ses ud fra denne by.

De jødekristne havde ikke længere tempelskatten, der ellers var en alvorlig forpligtelse. De kristne er Guds tempel. Hedningekristne skylder de jødiske kristne deres tro og dens oprindelse. Kollekten kan ses som en bekendelse af kristen enhed og en anerkendelse af et gensidigt ansvar. Den er således udtryk for solidaritet. Dermed bliver den et sprog og udtrykker samtidig en tro på Kristi genkomst. I dette perspektiv må værdierne være helt andre end personlig vinding. De kristnes skat er ikke her på jorden, men i himlen. Prioriteringen af de materielle goder forkynder på en vis måde troen.

Kollekten har en vigtig social-pastoral dimension. Den er ikke en skilling til de nødlidende, men et sprog langt hinsides det materielle. »De hellige« i Jerusalem er en ærestitel, der udtrykker, at de er modermenigheden. Den overflod, som Paulus beskriver i Jerusalem, er en åndelig rigdom, som de hedningekristne har fået del i.

Kollekten er også udtryk for fællesskabet mellem hedningekristne og jødekristne, et fællesskab, der havde givet store problemer og vanskeligheder. Det er denne samhørighed mellem menighederne, som er så vigtig for Paulus. Forbindelsen med modermenigheden er betydningsfuld, ikke blot med hensyn til kristendommens oprindelse, men også fordi hele den jødiske frelseshistorie spiller en så stor rolle og indgår som en integrerende del i Kristi forløsergerning. Kollekten bliver dermed i egentlig forstand en trosbekendelse.

Problemerne i den kristne urkirke minder meget om vore vanskeligheder i dag. Årsagen er enkel: Den fundamentale menneskelige psykologi er den samme som for 2.000 år siden. Derfor kan vi med så stort udbytte læse de bibelske tekster, og de kan hjælpe os til at reflektere og til at handle rigtigt i dag.

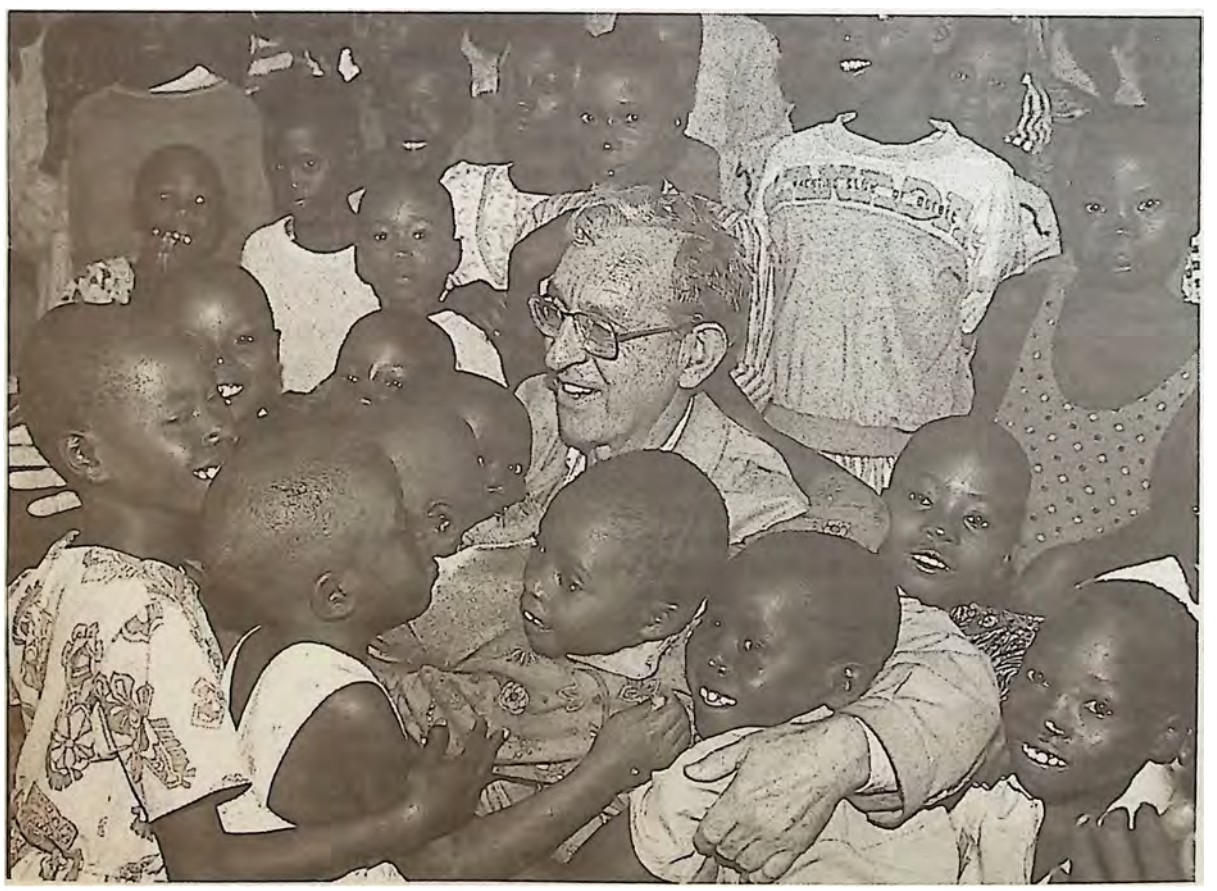

Den spanske missionær *Santos Ganuza* er en faderskikkelse for de rwandiske børn i flygtningelejren - hvert andet barn har været vidne til mordet på et familiemedlem. *Foto Stark/Present.*

Frederic Ozanam saligkåret

Et af de tidligste tiltag til organiseret hjælpearbejde i katolsk regi var Ozanams ungdomsværk

Paris (KNA) - Pave *Johannes Paul II* har saligkåret Vincentgruppernes grundlægger, *Frederic Ozanam* (1813-1853). Adskillige hundrede biskopper og præster deltog i gudstjenesten, som fandt sted i Notre Dame i Paris. 2.500 troende fra alle dele af verden havde fundet vej til kirken.

Ozanam betragtes som en af dem, der har grundlagt den katolske kirkes organiserede hjælpearbejde. Han var litteraturhistoriker, nogenlunde samtidig med Karl Marx og 20 år gammel, da han oprettede den første vincentgruppe med det formål at skaffe arbejderne bedre sociale vilkår. I dag, halvandet århundrede senere, er der verden over rundt regnet en million medarbejdere, fordelt på 47.000 grupper, der arbejder frivilligt og ulønnet med børn og unge, syge og ældre mennesker.

Aldrig passiv over for lidelse og ulykke

Når nogen lider nød, må man hjælpe ham eller hende uden hensyn til den pågældendes nationale eller religiøse tilhørsforhold, understregede paven. Et samfund må aldrig forholde sig passivt over for lidelse og ulykke, sagde han.

Paven opfordrede de 300.000 unge, der var samlet i anledning af Verdensungdomsdagen, til at gøre Ozanam til deres forbillede. Hvis de ville være ægte kristne, måtte de gå den samme vej som han og være åbne over for de behov, som de måtte møde hos mennesker af i dag, lød Johannes Paul II's formaning.

Kirken

DUK-temaaftener

Englesalen, Niels Steensens Gymnasium
Jagtvej 183B

»Kirken i lyset af II Vatikankoncil«
Charles McCarthy ofm.conv.
Torsdag d. 25. sept. kl. 19.30

»Er der én eller flere kristne kirker?«
Sognepræst Morten Miland, Folkekirken
Pastor Torsten Højbjerg, Baptistkirken
Hans Christoffersen ofm.conv., Den katolske Kirke
Torsdag d. 2. okt. kl. 19.30

Sct. Albani Skole, Odense

Ledige legatportioner 1997

Gunhild Buchardt Hansens fond for tidligere elever ved Sct. Albani Skole og for tiden under uddannelse.

Ledige portioner á kr. 4.000,00 er til udbetaling i år.
Ansøgningsblanket anvendes ikke.
Ansøgningen bedes indsendt inden 12. oktober 1997. til Sct. Albani Skole, Adelgade 5, 5000 Odense C, mrk. »Legat«.

Meddelelser fra bispekontoret

Udnævnelser

Med virkning fra den 1. august 1997 har biskoppen udnævnt:
Pastor *Michal Bienkowski* til andenpræst ved Skt. Mariæ kirke i Aalborg.

Pastor *Michael Hornbech-Madsen* til konstitueret sognepræst ved Skt. Hans kirke i Køge og til andenpræst ved Jesu Hjerte kirke i København (med bopæl i Køge).

Pater *Jerzy Roman Kruk* C.ss.R. til konstitueret sognepræst ved Vor Frelsers kirke i Assens.

Pastor *Raymond Minnaert* O.Præm. til konstitueret sognepræst ved Vor Frue kirke i Silkeborg.

Pastor *Christian Noval* til andenpræst ved Skt. Ansgars kirke i København.

Pastor *Reinhold Sahner* til sognepræst ved Sakramentskirken i København for en periode af 3 år.

Med virkning fra den 1. september 1997 har jeg udnævnt:

Pastor *Benny Blumensaat* til konstitueret sognepræst ved Skt. Nikolaj kirke i Esbjerg for perioden indtil den 31. juli 2000.

Med virkning fra den 1. juli 1997 har jeg udnævnt prælat *Lars Messerschmidt* til generalvikar i henhold til CIC canon 475 § 1 for en periode indtil den 31. juli 2000.

Med virkning fra den 1. september 1997 har jeg udnævnt pater *Minh Thiên Pham* C.ss.R. til præst for de vietnamesiske katolikker i Odense, Svendborg, Nyborg og Assens menigheder.

Med virkning fra den 1. august 1997 har jeg udnævnt:

Pastor *Hugo Aramayo* til at udøve sjælesorg blandt de indsatte i fængslerne og arresthusene for perioden indtil den 31. december 1998.

Pastor *Niels Engelbrecht* til bispedømmets ungdomspræst.

Pastor *Jesper Fich* til biskoppelig skolekonsulent for perioden indtil den 31. juli 2000.

Pastor *Guido Kreienbühl* til præst for de fransktalende katolikker i Hovedstadsområdet.

Fornyede embedsperioder

Med virkning fra den 1. august 1997 har jeg fornyet embedsperioden for:

Pater *Herman F. Berning* O.F.M.Conv. som konstitueret sognepræst ved Hellig Kors kirke i Nykøbing F.

Pastor *Erling Brodersen* som sognepræst ved Skt. Hyacinthus' kirke i Rønne og ved Rosenkranskirken i Åkirkeby for en periode af 3 år.

Pater *Allen Courteau* O.M.I. som sognepræst ved Skt. Mariæ kirke i Aalborg for en periode af 3 år.

Pastor *Per Dolmer* som andenpræst ved Skt. Mariæ kirke i Aalborg for perioden indtil den 31. august 1998.

Pastor *Niels Engelbrecht* som andenpræst ved Skt. Andreas kirke i Ordrup og ved Skt. Therese kirke i Hellerup.

Pastor *Hans Esmark* som sognepræst ved Skt. Vincent kirke i Helsingør, ved Skt. Vilhelms kirke i Hillerød og ved Skt. Knuds kirke i Ringsted for en periode af 3 år.

Pastor *Stephen Holm* som sognepræst ved Vor Frue kirke i Slagelse og ved Skt. Elisabeths kirke i Holbæk samt som præst for den selvstændige menighed (quasi-paroecia) ved Skt. Maria kirke i Kalundborg for en periode af 3 år.

Pater *Herbert Krawczyk* S.J. som præst for den selvstændige menighed (quasi- paroecia) ved Skt. Clemens kirke i Grenå for en periode af 3 år.

Pater *Gerhard Sanders* S.J. som sognepræst ved Jesu Hjerte kirke i København for en periode af 3 år.

Pastor *Pierre Nguyen Ngoc Tuyen* som andenpræst ved Skt. Albani kirke i Odense for en periode af 1 år.

Forlængede embedsperioder

Med virkning fra den 1. august 1997 har jeg forlænget embedsperioden for:

Pastor *Erling Brodersen* som notar i Den kirkelige Domstol.

Pater *Paul Marx* O.M.I. som kontaktpræst for de teologistuderende for en periode af 1 år.

Pater *Jude Kulas Soosaiappu* C.R. som præst for de tamilske katolikker i bispedømmet for en periode af 3 år.

Med virkning fra den 1. august 1997 har jeg udnævnt søster *Carina Pöppinghaus* af Søstrene af det Dyrebare Blod til pastoralassistent for menighederne ved Skt. Hyancinthus' kirke i Rønne og ved Rosenkranskirken i Åkirkeby for perioden indtil den 31. juli 2000.

Med virkning fra den 1. august 1997 har jeg udnævnt søster *Lydia Timmermann* af Franciskanersøstrene fra Aachen til pastoralassistent for menighederne ved Skt. Pauls kirke i Sønderborg og ved Skt. Ansgars kirke i Aabenraa for perioden indtil den 31. juli 2000.

Med virkning fra den 1. august 1997 har jeg forlænget embedsperioden for *Poul-Erik Jensen* som pastoralassistent for menigheden ved Vor Frue kirke i Slagelse for perioden indtil den 31. juli 2000.

Den 1. august 1997 er alle bemyndigelser til gudstjenesteledere og kommunionsuddelere i menighederne og søsterkommuniteterne blevet givet henholdsvis fornyet for en treårig periode.

Øvrige meddelelser

Med virkning fra den 1. august 1997 er følgende genudnævnt som medlemmer af bestyrelsen for Magleås Kursuscenter: *Annie Rastrup*, pastor *Dietrich Timmermann*. Udnævnelsen gælder for en fire-årig periode indtil den 31. juli 2001.

Pastor *Guido Kreienbühl* er efter indstilling fra Den nordiske Bispekonference af kardinal *Jozef Tomko* fra Kongregationen for Folkeslagenes Evangelisering blevet udnævnt til leder af De pavelige Missionsværker for en periode af 5 år.

Pater *Wieslaw Podlach* C.ss.R. er medio juli 1997 rejst tilbage til Polen.

Pastor *Jan Zalewski* fra ærkebispedømmet Szczecin-Kamien (Polen), som ankom til Danmark den 15. februar 1997, skal foreløbig virke i Vor Frue menighed i Århus.

Efter sin vielse til Det permanente Diakonat i Silkeborg, lørdag den 6. september 1997, udnævnes *Kaare Nielsen* til diakon for menigheden ved Vor Frue kirke i Silkeborg. Kaare Nielsen og hans hustru, Eva-Maria Nielsen, skal bo i præstegården.

Senere på efteråret forventes tre nye præster fra Polen til bispedømmet:

Pastor *Jan Mrukowski* fra ærkebispedømmet Katowice, pastor *Piotr Rypulak* og pastor *Andrzej Wydrynski* - begge fra ærkebispedømmet Przemysl.

Prælat *Lars Messerschmidt* har adresse: Bredgade 67, 2.tv., 1260 København K. Tlf. 33 14 28 72.

Pastor *Christian Noval* har adresse: Bredgade 67 A, 2., 1260 København K. Tlf. 33 14 28 66.

Dødsfald

Pater *Pierre Grégoire* O.P. den 14. februar 1997.
Biskop *Theodor Suhr* den 10. marts 1997.

De hvile i fred!

Andet

Kongregationen »Franciskanersøstrene fra Aachen« har i denne sommer åbnet et kommunitet i Aabenraa. Kommunitetet, som blev indviet den 12. juli 1997, har adresse: Søndergade 7, 6200 Aabenraa. Tlf. 74 62 74 57.

Kongregationen »Betaniasøstrene« har i denne måned åbnet et kommunitet på Bernstorffsvej 54, 2900 Hellerup. Mobiltlf. 21 64 38 07.

Som bekendt finder *bispedømmets præsteretræte* i år sted på Magleås fra mandag den 27. oktober 1997 til fredag den 31. oktober 1997.

Til næste år finder *bispedømmets studieuge* sted på Magleås fra den 9. november 1998 til den 13. november 1998. Jeg beder præsterne allerede nu mærke sig datoen.

Der gøres opmærksom på, at alle bønne- og andagtsbøger samt bønstekster på andagtsbilleder i h.t. CIC canon 826 § 3 skal være forsynet med den herværende kirkelige myndigheds godkendelse (imprimatur).

Med virkning fra den 3. september 1997 har jeg godkendt nye »Vedtægter for Pastoralrådet«. De heri forekommende ændringer er sket efter drøftelse i rådets møde den 7. og 8. juni d.å., og de nye vedtægter erstatter hermed de foregående af 30. april 1996.

København den 3. september 1997.

+ Czeslaw Kozon

Nyt projekt:

Den nordjyske Kateketskole

Betegnelsen »Den nordjyske Kateketskole« dækker over et projekt, vi har startet til forberedelse af kateketer til sognene i det nordjyske område. Ideen til projektet kommer fra kateketcentralen i Sverige, hvor man længe har haft et samlet materiale, som sendes ud til sognene, så man lokalt kan forberede sine kateketer til opgaven.

På basis af det svenske materiale udarbejdes for øjeblikket et dansk forberedelsesprogram, som afprøves på en gruppe vordende kateketer i Aalborg.

I materialet indgår blandt andet en række små hefter om forskellige emner med et religionspædagogisk sigte, af hvilke nogle er bearbejdet fra svensk, andre fra et tilsvarende kateketisk projekt under den italienske bispekonference. Hefterne vil også kunne finde anvendelse uafhængigt af projektet.

De to første hefter er nu færdige. Det drejer sig om oversættelser (inklusive en let bearbejdelse) af to små publikationer fra den svenske kateketcentral: Kateketens ABC (60 s.) og Björn Håkonsson: Barnet og troen - om børns psykologiske og religiøse udvikling (20 s.).

Senere hefter vil omhandle emner som kommunikation, symbolsproget i biblen, det spirituelle aspekt af katekesen, biblen og katekese, moral og katekese, den visuelle kommunikation og meget andet.

Marianne Powell

Bønnens apostolat ved pater P. Keller S.J.

Da den hellige Ignatius døde i 1556, havde hans sønner allerede vundet 500 sjæle for Kristus i Japan .

De første blodvidner

I 1957 blev 26 kristne henrettet ved korsfæstelse i Nagasaki, deriblandt seks franciskaner-missionærer, tre japanske jesuitter og 17 lægfolk fra forskellige kald og alderstrin; de yngste var tre ministranter på 15, 12 og 11 år. Ikke kun på deres 800 km lange »korsvej« fra Kyoto til Nagasaki gennem den japanske vinter blev de ved med at forkynde evangeliet; endnu da de hang på korset bad de for deres fjender.

Kateketen, den hellige Paul Miki S.J., 33 år gammel, erklærede fra sit kors, at han var japaner og hørte til Jesu Selskab, at han måtte dø for evangeliets skyld og at han takkede Gud for denne store nådegave. Så tilføjede han: »Da det nu står således til med mig, vil ingen af jer formode, at jeg skjuler sandheden for jer. Jeg erklærer da for jer alle, at der ikke findes nogen anden vej til frelse end de kristnes. Denne vej lærer mig at tilgive mine fjender og dem, som har gjort mig uret. Derfor tilgiver jeg gerne kongen og alle, som er skyldige i min død, og jeg beder dem om at modtage den kristne dåb.«

I 1601 blev Sebastian Kimura i Hirado præsteviet som den første japanske jesuit. Hans far var blevet døbt af den hellige Frans Xaver, og led martyrdøden sammen med den salige Karl Spinola S.J.

Under den store forfølgelse i årene 1617 til 1632 døde foruden 31 japanske og udenlandske jesuitter også 4.000 japanske lægfolk. Siden begyndelsen af det 17. årh. var Japan et lukket land, og man mente, at kristendommen var udryddet helt og aldeles. Men mange kristne bevarede deres tro i det skjulte og gav den videre til deres børn og børnebørn. Da landet blev åbnet for fremmede, viste det sig, at der stadig var mere end 50.000 kristne.

En fredsdemonstration

En præst ved Ignatiuskirken i Tokyos centrum beretter om et optog på 350 børn fra et af byens fattigste kvarterer, Arakawa-ku, som en dag i december med brændende kærter stillede op foran rådhuset, som lå hen i bælgmørke som et symbol på en fredløs verden.

Det var piger og drenge fra 26 mellemskoler. Der havde næppe været én kristen iblandt dem. I rådhuset sang de så »Kyrie«, »Gloria« og »Sanctus« fra den 8. gregorianske messe »De angelis«, med en buddhist som dirigent. En protestantisk professor fra Meji-universitetet gav en kort forklaring af julemysteriet. Derefter bad repræsentanter fra otte asiatiske nationer en bøn om verdensfreden. Til slut sang de 350 børn julesalmer.

Har kirken en chance i det moderne Japan?

På grund af den store tilstrømning i julen holdt man i Ignatiuskirken tre midnatsmesser. Kirken var fyldt tre gange. 70% af deltagerne ved den sidste messe var ikke-kristne. Hvorfor kom de?

Svarene er nogenlunde ens: julesalmerne, fredens atmosfære og ønsket om en indre oplevelse. Mange af dem havde i forvejen deltaget i et af de sædvanlige »Christmas parties« med alt, hvad dertil hører med fest og ballade. De mærkede det hule i de kommercielle julearrangementer. Kontrasten forfejlede ikke sin virkning. Man havde indtryk af, at flertallet efter messen gik hjem med en indre oplevelse. Også de syv messer på selve juledag var overraskende godt besøgt. I alt har der været omkring 4.000 mennesker i Ignatiuskirken i julen.

Kirkens opgave

Når hospitaler og plejehjem i dag bliver sjælløse på grund af den tiltagende mekanisering, har den kristne Caritas, den personlige hjælp og virkelige kærlighed til medmennesket de bedste udsigter til at forkynde Kristi glade budskab. Når kristne til enhver tid er rede til at tjene andre, har kirken gjort menneskene en tjeneste, som kun kan gøres i Kristi Ånd, ikke med maskiner eller computere. Hvad kan være en bedre opgave for en missionær og for enhver kristen end den at bringe Kristi Ånd.

I oktober beder vi om

at erfaring af Kristi Ånd må tilskynde de kristne til at vidne om Faderens kærlighed, og

at mindet om de første martyrers vidnesbyrd må anspore kirken i Japan til ivrigt missionsarbejde.

Orientering fra sognene

Oktober 1997

På disse sider bringer vi én gang om måneden i de ulige numre sognenes kalender for en hel måned måned ad gangen. Sidste frist for modtagelselse af manuskript til nr. 17, der udkommer den 29. oktober 1997, er torsdag den 2. oktober 1997 for november-11. dec. 1997. Manuskriptet bedes sendt til Kirsten Szarafin, »katolsk orientering«s redaktion, Vesterbrogade 28, 4., 1620 København V. Tlf. 31 21 14 44.

1 Nordjylland

Skt. Mariæ Kirke, Aalborg
Kastetvej 1, 9000 Aalborg
Tlf. 98 12 63 44. Fax 98 12 53 44.
Allen Courteau, OMI, sognepræst.
Michal Bienkowski, tlf. 98 16 36 96.
Per Dolmer, tlf. 98 42 32 80.
Jude Kulas Soosaiappu, tamilsk kapellan, tlf. 98 13 50 29.
Menighedsrådsformand Erik Schou, tlf. 98 92 27 74.
Messetider: (HC2)(T)
Søndag: Messe kl. 10.
Første fredag: Tilbedelse af sakramentet kl. 16. Messe kl. 17.15.
Hverdagsmesser og øvrige arrangementer: Se opslagstavlen.
Hver mandag midi-KUK eller ministrantgruppen kl. 18.30-20.
Hver tirsdag rosenkransbøn kl. 9.
Hver tirsdag mini-KUK kl. 16-17.30.
Hver torsdag maxi-KUK kl. 19-22.
Den 21. og 28. er der kor kl. 19.30.

Fredag d. 3.: Første fredag.
Søndag d. 5.: Tamilsk messe kl. 17.
Tirsdag d. 7.: Fortælling om den hellige Thérèse af Lisieux ved br. Wilfred Stinissen o.c.d. fra Karmelitterklostret i Norraby, Sverige kl. 19.30 i menighedslokalet. Alle er velkomne.
Torsdag d. 9.: Skt. Josephsklubben mødes kl. 14.30 i menighedslokalet.
Lørdag d. 18.: Polsk messe kl. 17. Vi fejrer p. Krawczyk's 25 års præstejubilæum.
Lørdag d. 25.: Vietnamesisk messe kl. 14.
Søndag d. 26.: Missionssøndag. Husk: Sommertid ender.

Helligåndskirken, Frederikshavn
Uranienborgvej 5, 9900 Frederikshavn
Præst: Per Dolmer, tlf. 98 42 32 80. Fax 98 42 00 18 eller henv. Skt. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf. 98 12 63 44.
Messetider: (HB2)(I)
Søndag: Messe kl. 10.
Fredag: Messe kl. 17.
For øvrige hverdagsmesser se opslagstavlen ved kirken.
Første fredag tilbedelse fra kl. 16.
Trosundervisning for børn: Lørdag d. 4. og 18. kl. 10.30-12.

Lørdag d. 4.: Tamilsk messe kl. 17.
Søndag d. 26.: Missionssøndag. Husk: Sommertid ender.

Sankt Maria Kirke Martyrernes Dronning, Hjørring
Bispensgade 67, 9800 Hjørring
Henvendelse til Helligåndskirken, Frederikshavn, tlf. 98 42 32 80 eller til Skt. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf. 98 12 63 44.
Messetider: (HB2)(I)
Søndag: Messe kl. 14.30 dansk/vietnamesisk.
Tirsdag: Messe kl. 16.
Første fredag: Tilbedelse fra kl. 18 med messe kl. 19.
Øvrige messer: Se opslagstavlen.
Trosundervisning for børn: Fredag d. 10. og 31.

Søndag d. 26.: Missionssøndag. Husk: Sommertid ender.

Skt. Thøgers Kirke, Thisted
Møllevej 23, 7700 Thisted.
Kontaktperson: Keld Westergaard, tlf. 97 92 43 04 eller henv. til Skt. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf. 98 12 63 44.
Messetider: (HC2)(I)
Søndag d. 12.: Messe kl. 14.30 med efterfølgende kirkekaffe.
Søndag d. 26.: Missionssøndag. Messe kl. 14.30 med efterfølgende kirkekaffe. Husk: Sommertid ender.

2 Midtjylland nord

Jesu Hjerte Kirke, Randers
Thorsgade 22, 8900 Randers
Sognepræst: Leo Kertz, tlf. 86 42 97 30 eller 86 62 36 41.
Menighedsrådsformand:
Jerzy Wolski. Tlf. 86 40 13 46.
Messetider: (I) Søndage kl. 10. Er det ikke muligt at fejre messe, bliver der afholdt en ordets gudstjeneste.
Hverdage: Se opslagstavlen.

Onsdag d. 1.: Mini-KUK.
Fredag d. 3.: Første fredag. Messe kl. 9.
Lørdag d. 4.: Menighedsaften. Oprindeligt kommer vi fra mange steder i verden. I aften oplever vi hinandens sange, mad, dans og hygge.
Søndag d. 5.: Messe kl. 10.
Søndag d. 12.: Ordets gudstjeneste kl. 10.
Torsdag d. 16.: KÆK mødes kl. 14.30. Messe efter mødet.
Søndag d. 19.: Messe kl. 10.
Søndag d. 26.: Ordets gudstjeneste kl. 10.
Onsdag d. 29.: Mini-KUK.

Skt. Kjelds Kirke, Viborg
Sct. Leonisgade 12, 8800 Viborg
Præst: Leo Kertz, tlf. 86 62 36 41.
Kontaktperson: Doris Andersen, tlf. 86 62 63 96.
Messetider: (HB2)(I)

Lørdag d. 4.: Messe kl. 16.
Søndag d. 5.: Messe på engelsk kl. 18.
Lørdag d. 11.: Undervisning kl. 10-12. Messe kl. 12.
Søndag d. 12.: Ingen messe.
Lørdag d. 18.: Messe kl. 16.
Søndag d. 19. Messe på engelsk kl. 18.
Lørdag d. 25.: Messe kl. 16.
Søndag d. 26.: Messe på vietnamesisk kl. 10.

Hellig Kors Kirke, Lemvig
Østergade 23, 7620 Lemvig
Sognepræst: Leo Kertz, tlf. 86 42 97 30.
Kontaktperson: Evald Henriksen, Teglgårdsbakken 6, 7620 Lemvig. Tlf. 97 82 08 04.
Messetider: (I)
Søndag d. 12.: Messe kl. 10.
Søndag d. 26.: Messe kl. 10. Kirkekaffe efter messen.

3 Århus og Djursland

Vor Frue Kirke, Århus
Ryesgade 26, P.B. 219, 8100 Århus C
Tlf. 86 13 56 66. Fax 86 19 45 91.
Præster: Adolf Meister SJ, tlf. 86 18 57 66.
Herbert Krawczyk SJ, tlf. 86 18 56 33.
Piet Reijnders SJ, tlf. 86 18 54 20.
Menighedsrådsformand: Leo Arlund, tlf. 86 12 47 27.
Sognesekretær: Bengt Jensen, tlf. 86 13 56 66.
Katolsk Information: Ryesgade 28, tlf. 86 18 53 90.
Åbent: mandag - fredag kl. 13 - 17.30, lørdag kl. 10 - 12, søndag 11 - 12
Århus Boghandel: Ryesgade 28, tlf. 86 12 66 30.
Åbent: mandag-torsdag kl. 9.30-17.30, fredag 9.30 - 19, lørdag kl. 10 - 14. Lange lørdage til kl. 16.
Selvhjælpsgruppen: Ryesgade 28,5, tlf. 86 18 09 18.
Messetider: (HA)(T)
Søndagsmesser: Messe kl. 8. Højmesse kl. 10 (efter messen kirkekaffe). Messe kl. 17.
Messe på polsk: søndage d. 5., og 20. kl. 14.
Messe på vietnamesisk.: 4. søndag d. 26. kl. 14.
Messe på engelsk: Spørg på sognekontoret.
Messe på tamilsk: Søndag d. 19. kl. 12.
Hverdagsmesser: Mandag kl. 19, tirsdag kl. 16.30, onsdag kl. 8, torsdag kl. 11, fredag kl. 19, lørdag 8.
Ungdomsmesse:
Skolemesser: Hver tirsdag kl. 8 (yngre elever) sidste fredag kl. 8 (ældre elever).(Undt. ferie)
Skriftemål: Helst 1. fredag kl.18 -19 el. efter aftale.
Menighedsrådsmøde: mandag d. 6. kl. 19.
DUK lokalforeningens grupper:
KUK: Hver anden mandag kl. 19 - 22.
Mini-KUK: Hver søndag kl. 11 - 13..
Firmandklubben: Hver anden onsdag kl. 18.30 - 21.30.
Skt. Knuds seniorklub: tirsdage: d. 7. og 21. kl. 14.30.
Sogneundervisning: Lørdage d. 4. og 25. (udflugt) kl. 10.
Familiemesse: Lørdag d. 5. kl. 12.15.
Katolsk seminar: mandag d. 20. kl. 19.30: »Der står skrevet - eller gør der?« Erling Tiedemann om katolsk bibelsyn mellem bibelkritik og fundamentalisme.
Menighedens bodstime, eukaristisk tilbedelse og Jesu Hjerte messe: Fredag d. 3. kl. 18.
Forældremøde (firmander): mandag d. 27. kl. 19.
Kunstkredsen v/kirken: Torsdag d. 30. kl. 19.30: Hans Jørgen Frederiksen om Kristusfiguren i romansk kunst.

Skt. Mikaels Kirke, Pindstrup
Kastrupvej 1, Ringsø, 8550 Ryomgård
Præst: Piet Reijnders SJ, tlf. 86 18 54 20.
Kirkeværge: Kaj Friis Nielsen, tlf. 86 39 49 17.
Messetider: Søndage d. 5. og 19. kl. 10.30.

Skt. Ansgars Kapel, Odder
Holsteinsgade 25, 8300 Odder
Præst: Piet Reijnders SJ, tlf. 86 18 54 20.
Kirkeværge: Stense Hammann, tlf. 86 54 42 82.
Messetider: (HC2)(I) Søndage d. 12. og 26. kl. 14.

Skt. Clemens Kirke, Grenå
Thykjærsvej 4, 8500 Grenå
Tlf. 86 30 97 38. Giro 563 26 68.
Sognepræst: Herbert Krawczyk SJ, tlf. 86 18 56 33.
Menighedsrådsformand: Joanna Jensen, tlf. 86 32 58 13.
Messetider: (HC2)
Søndagsmesser: Højmesse kl. 10. Derefter kirkekaffe.
Skriftemål: Før messen eller efter aftale.
Menighedsrådsmøde: 5.10. kl. 9.
Sogneundervisning: 11.10.
Familiemesse / høstgudstjeneste: 26.10.kl. 10.

Maria Hjerte Kloster, Sostrup
Maria Hjerte Engen 1, Gjerrild, 8500 Grenå.
Tlf. 86 38 44 88.
Pastor Ebbe Simonsen, tlf. 86 13 41 38.
Messetider:
Søndagsmesse: kl. 10.
Hverdagsmesse: kl. 9.
Sakramental tilbedelse hver dag kl. 10-17.30 og torsdag kl. 19.30-20.30.
Rosenkrans: Hver aften kl. 19.20. Hver 1. torsdag i måneden kl. 18 (for præste- og ordenskald).
Søndag d. 5.: Højmesse med firmelse kl. 10.
Mandag d. 13.: Mariadag. Udstilling af alterets sakramente kl. 10. Tilbedelse hele dagen igennem. Sakramental velsignelse kl. 18.40. Mariaprocession og messe med verdens sonekommunion kl. 19.
Fredag d. 17.: Højmesse med orgelindvielse kl. 10.
Lørdag d. 25.: Sjælemesse for vor afdøde sr. M. Birgitta Bune Andersen kl. 9.

4 Midtjylland

Skt. Peters Kirke, Herning
Lillelundvej 36, 7400 Herning
Tlf. 97 12 43 82
Præst: Willem Wuyts, O. Præm.
Messetider: (HA)(I)
Søn- og helligdage: Messe kl. 10.15.
Religionsundervisning:
Mandag d. 6. og den 20. kl. 16. Diakon Kaare Nielsen, Silkeborg tager firmandholdet.

Vor Frue Kirke, Silkeborg
Hostrupsgade 16, 8600 Silkeborg
Sognepræst: Raymond Minnaert, Sjællandsgade 50a, 7000 Fredericia. Tlf. 75 92 11 76. Træffes kun i Silkeborg efter søndagsmessen.
Diakon: Kaare Nielsen, Hostrupsgade 16, 8600 Silkeborg. Tlf. 86 82 24 15.
Messetider: (HC2)(I)
Søndag: Laudes (morgenbøn) kl. 8.30. Højmesse kl. 14.
Onsdag: Rosenkrans kl. 16.30. Gudstjeneste kl. 17.
Torsdag: Messe kl. 19.30 hos Jesu Små Søstre, Øm.
Fredag: Tilbedelse kl. 17. Vesper (aftenbøn) kl. 17.30.
Ændringer meddeles ved opslag i våbenhuset.

Lørdag d. 4.: Børneundervisning kl. 10-12.30.
Søndag d. 5.: Høstfest / familiegudstjeneste kl. 10. Efter gudstjenesten spiser vi sammen og afholder auktion over de medbragte »frugter« til fordel for Caritas. Ingen gudstjeneste kl. 14.
Tirsdag d. 7.: Seniorklub kl. 14.
Søndag d. 12.: Gudstjeneste kl. 14.
Søndag d. 19.: Gudstjeneste kl. 14.
Tirsdag d. 21.: Seniorklub kl. 14.

Skt. Josefs Kirke, Horsens
Nørregade 19, 8700 Horsens.
Tlf. 75 62 52 68.
Sognepræst: J. Reymen, O. Præm.
Messetider: (HA)(T)
Søndagsmesser: I kirken kl. 10 (højmesse).
Hverdagsmesser: I Skt. Josefs kapel: Torsdag kl. 10.30. Hver morgen (undt. torsdag) samles elever og lærere fra Skt. Ibs Skole til en kort andagt i kirken. Torsdag morgen holdes andagten i Vor Frelsers Kirke. Menighederne er velkomne.
Lørdag: Søndagens messe kl. 16.
Hver torsdag kl. 10.30 lille Maria-andagt før messen.
Lørdag d. 4.: Møde for børn og unge kl. 13.30. Mødet slutter med familiemesse kl. 16 sammen med menigheden.

Skt. Norberts Kirke, Vejle
Fjellegade 2, 7100 Vejle
Tlf. 75 82 08 93.
Sognepræst: Jan Ophoff, O. Præm.
Messetider: (HB2)(I)
Søndagsmesser: kl. 9 og 11.
Hverdagsmesser:
Morgenmesse kl. 8 i Mariasøstrenes kapel: mandag, onsdag og lørdag
Aftenmesse i kirken kl. 17.30: tirsdag, torsdag og fredag.
Rosenkransbøn: Hver tirsdag kl. 17.
Onsdagsklub: Hver onsdag kl. 14-16.45.

Torsdag d. 2.: Den hell. kommunion bringes til menighedens syge og ældre.
Søndag d. 5.: Høstgudstjeneste kl. 11. Gaver til pyntning af kirken kan sættes i våbenhuset senest lørdag d. 4. Efter høstgudstjenesten er der fællesspisning og de givne gaver sælges til fordel for Caritas.
Mandag d. 6.: Ingen morgenmesse. Aftenmesse kl. 19. Derefter menighedsaften kl. 19.30 på Skt. Norberts Skole, hvor emnet er »Jesu selvforståelse«.
Tirsdag d. 21.: Menighedseftermiddag kl. 15 i præstegården. »Skt. Norberts kirke gennem tiderne«. Se sogneblad nr. 3.
Tirsdag d. 28.: Forsangerøvelse kl. 19.

5 Sydjylland

Skt. Michaels Kirke, Kolding
Sct. Michaels Gade 2, 6000 Kolding
Sognepræst: Henri Kerkhofs, O.Præm., Sct. Michaels Gade 3 A. Tlf. 75 52 76 01, Fax 75 52 18 59. Træffes bedst 9-11 undt. mandag og torsdag.
Menighedsrådsformand: Benny Jensen, Tøndervej 17,1., 6000 Kolding. Tlf. 75 53 63 03.
Messetider: (TH)
Søndage: Messe kl. 8, højmesse kl. 10.
Hverdage: Ma., ti. og to. messe kl. 17.15. Ti., on. og lø. messe kl. 8.15.
Onsdagsklubben mødes hver onsdag i de nye menighedslokaler.
Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messen eller efter aftale.

Onsdag d. 1.: Rosenkransandagt kl. 19. Derefter Onsdagsklub.
Fredag d. 3.: Sognepræsten bringer den hell. kommunion til de syge og ældre.
Onsdag d. 8.: Rosenkransandagt kl. 19. Derefter Onsdagsklub.
Lørdag d. 11.: Messe på kroatisk kl. 14 v. p. Drago.
Onsdag d. 15.: Rosenkransandagt kl. 19. Derefter Onsdagsklub.
Lørdag d. 18.: Messe på tamilsk kl. 17 v. p. Jude.
Onsdag d. 22.: Rosenkransandagt kl. 19. Derefter Onsdagsklub.
Søndag d. 26.: Efter højmessen kirkekaffe. NB.: Sommertid ender.
Onsdag d. 29.: Rosenkransandagt kl. 19. Derefter Onsdagsklub.

Sognepræsten deltager i præsteretræten på Magleås fra den 27. til den 31. oktober.

Skt. Knuds Kirke, Fredericia
Sjællandsgade 50 A, 7000 Fredericia
Sognepræst: Raymond Minnaert, O.Præm. Tlf. 75 92 11 76 bedst mellem kl. 9-12 hver dag undt. mandag. Om mandagen er præsten i Vejle (tlf. 75 82 08 93 mellem kl. 11-14). Fax 75 92 08 43 (Skt. Knuds Skole).
Sognesekretariat: Sjællandsgade 50 A, 7000 Fredericia. Tlf. 75 92 11 76 (hver dag kl. 9-12) undt. mandag).
Menighedsrådsformand: G. Laursen, Elboparken 5, Pjedsted, 7000 Fredericia. Tlf. 75 95 42 20.
Messetider: (HA1)(T)
Søndag: Højmesse kl. 10.30.
Tirsdag kl. 8.
Onsdag kl. 16.30 (undt. 3.9.).
Torsdag kl. 8.
Lørdag kl. 16.30 (undt. 6.9.).
Rosenkransbøn hver 3. onsdag kl. 16.
Evt. ændringer meddeles i kirken og på opslagstavlen ved kirketårnet.
Kirkekaffe i menighedssalen hver 1. søndag efter højmessen.

Skt. Nikolaj Kirke, Esbjerg
Kirkegade 58, 6700 Esbjerg
Sognepræst: Benny Blumensaat, tlf. 75 12 10 27 bedst 10-11 undt. mandag.
Gudstjenester: (TH)
Lørdag: Søndagens messe kl. 16.30. Søndag: Højmesse kl. 10. Vesper og sakramental velsignelse kl. 16.30.
Mandag: Messe hos søstrene eller gudstjeneste med kommunion kl. 16.30.
Tirsdag:Laudes og messe kl. 8.
Onsdag: Laudes og messe kl 8. Rosenkrans kl. 16.30.
Torsdag:Laudes og messe kl. 8 el. skolemesse kl. 9.
Fredag: Messe kl. 9.
Evt. ændring i gudstjenesterne: Se nedenfor.

6 Sønderjylland

Skt. Ansgars Kirke, Aabenraa
Søndertorv 1, 6200 Aabenraa
Sognepræst: Poul Clausen, Als Kloster, Sdr. Landevej 156, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 43 59 30 eller 40 63 59 30.
Pastoralassistent: Knaare Nielsen, Fernvej 4 D, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 48 57 84.

Messetider: (HC2)
Søndagsmesse: Kl. 15.30. Kirkekaffe efter højmesserne.
Hverdagsmesser: Messe kl. 9.
Første fredag: Messe kl. 19 med efterfølgende tilbedelse.
Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messen eller efter aftale.

Det hellige Sakramentes kapel
Sundevedhus, Bovrup. 6200 Aabenraa.
Pastor Niels Oppermann. Tlf. 74 68 02 33.
Messetider:
Søndag som regel messe kl. 10. Hverdage kl. 8.

Skt. Pauls Kirke, Sønderborg
Ringridervej 35, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 42 35 85.
Sognepræst: Poul Clausen, Als Kloster, Sdr. Landevej 156, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 43 59 30 eller 40 63 59 30.
Pastoralassistent: Kaare Nielsen, Femvej 4 D, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 48 57 84.
Messetider: (HC2)(I)
Søndage: Højmesse kl. 10.
Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messen eller efter aftale.
Hverdagsmesser: Mandag, tirsdag torsdag og fredag kl. 17. Lørdag kl. 8 på Als Kloster. Onsdag kl. 17 i sognekirken undt. de dage, hvor andet er annonceret nedenfor.
Kirkekaffe 1. og 3. søndag i måneden.

Skt. Marie Kirke, Haderslev
Mariegade 8, 6100 Haderslev
Sognepræst: Duc Thanh Tran, tlf. 74 52 23 26 bedst 10-12, undt. mandag.
Træffes normalt i Tønder onsdag 10 - 11, tlf. 74 72 18 90.
Messetider: (HC2)(I)
Søndag: Højmesse kl. 10.
Torsdag: Rosenkrans, messe og tilbedelse kl. 16.
Fredag: Jesu hell. hjertes andagt eller korsvejsandagt, messe og tilbedelse kl. 16.
Lørdag: Messe og rosenkrans kl. 10
Skriftemål: I forbindelse med messen eller efter aftale.

Hellig Kors Kapel, Tønder
Ribelandevej 41, 6270 Tønder
Sognepræst: Duc Thanh Tran, Mariegade 8, 6100 Haderslev. (Se under Haderslev). Træffes normalt i Tønder onsdag 10 - 11, tlf. 74 72 18 90.
Messetider: (I)
Søndag: Højmesse kl. 16.
Onsdag: Stillemesse kl. 16.
Skriftemål: I forbindelse med messen eller efter aftale.

7 Fyn

Skt. Albani Kirke, Odense
Adelgade 1, 5000 Odense C
Tlf. 66 12 16 64. Fax 66 19 32 31.
Sognepræst: Leo Drzal.
Andenpræst: Stefan Huber.
Vietnamesisk præst: P. Thien, Mobiltlf. 20 29 77 17.
Kontortid: Tirsdag og torsdag: Leo Drzal kl. 10-12.
Onsdag og fredag: Stefan Huber.
Messetider: (HC)(TH)
Søndagsmesser: Kl. 10 og 16.30.
Polsk messe: 2. og 4. søndag kl. 12.
Vietnamesisk messe: søndag kl. 8.30.
Hverdagsmesser: Mandag kl. 8, tirsdag, torsdag og lørdag kl. 9, onsdag kl. 10.30 og fredag kl. 19.
Rosenkrans hver onsdag kl. 10 og fredag kl. 19.

Fredag d. 3.: Tilbedelse, rosenkrans og aftenmesse kl. 18-19.
Torsdag d. 9.: Seniorklubben holder møde kl. 14 og ser en videofilm »Høstår«.
Lørdag d. 25.: Mini-DUK kl. 14-16.

Skt. Knuds Kirke, Svendborg
Havnegade 1, 5700 Svendborg
Sognepræst: J. Kruk, tlf. 62 21 05 42 eller 66 12 16 64 kun tirsdag. Træffetid: Torsdag, fredag, lørdag kl. 9-12 eller efter aftale. Mobiltlf. 20 21 56 42.
Menighedsrådsformand: Pia Borgels, tlf. 62 51 36 38.
Messetider: (HC2)(T)
Søn- og helligdage: Højmesse kl. 9.30 og stille messe kl. 11.
Hverdagsmesser: Kl. 7, torsdag kl. 19. Hver lørdag vietnamesisk messe kl. 16.
Skriftemål: En halv times tid før messerne.

Torsdag d. 2.: Menighedsrådsmøde kl. 20.
Fredag d. 3.: Jesu Hjerte aftenmesse og forbønner om præste- og ordenskald kl. 19.
Lørdag d. 4.: Vietnamesisk bryllupsmesse kl. 14.
Søndag d. 5.: Stille messe kl. 9.30. Høstfest kl. 11.
Torsdag d. 9.: Fællesaften kl. 20. Samtale om pavens skrivelse »På tærsklen til det tredje årtusind«.
Lørdag d. 11.: Vietnamesisk bryllupsmesse kl. 11.
Onsdag d. 15.: Kontaktgruppen. Vi begynder med messe i kirken kl. 14. Derefter fortsætter vi i lokalerne. Alle er velkomne.
Rosenkransandagter: Torsdag d. 2., 9., 16. og 23. kl 18.30.

Religionsundervisning: For alle børn /Dk-V-T/: Lørdag d. 4. kl. 9.45. Vietnamesisk religionsundervisning /V/: Lørdag d. 25. kl. 9.45.

Sankt Bendts kapel
Brogade 14, 5900 Rudkøbing
Messetider: (I)
Ingen messe søndag d. 5.

Stella Maris Kirke, Nyborg
Vindingevej 7, 5800 Nyborg
Sognepræst: J. Kruk, tlf. 65 31 03 60 eller 62 21 05 42 bedst torsdag, fredag, lørdag kl. 9-12 eller efter aftale. Mobiltlf. 20 21 56 42.
Menighedsrådsformand: Eva Antkowiak, tlf. 65 36 18 83.
Messetider: (HC2)(I)
Højmesse hver lørdag kl. 15.30.

Lørdag d. 4.: Menighedsrådsmøde efter messen kl. 15.30.
Onsdag d. 8.: Fællesaften for menigheden kl. 19.30.
Lørdag d. 11.: Kirkekaffe efter messen kl. 15.30.

Vor Frelsers Kirke, Assens
Nørregade 3, 5610 Assens
Sognepræst: P. J. Kruk, Havnegade 1, 5700 Svendborg. Tlf. 62 21 05 42. Mobiltlf. 20 21 56 42 eller henvendelse til fru Inge Olav Hansen, tlf. 64 71 10 62.
Messetider:
Søndag d. 12.: Messe kl. 11.
Søndag d. 26.: Ingen messe.

8 Lolland-Falster

Skt. Birgitta Kirke, Maribo
Mariagade 4, 4930 Maribo
Tlf. 54 75 50 80. Giro 3 00 50 46.
Konst. sognepræst: Pastor Finn Arvé, tlf. 54 75 50 80. træffes bedst 9.30-10.30 undt. mandag.
Messetider:(I)
Søndagsmesser: Højmesse kl. 10. Hver lørdag messe kl. 11.30.
Hverdagsmesser: Normalt tirsdag-fredag kl. 9. Se opslag i våbenhuset.

Søndag d. 5.: Høstmesse kl. 10. Efter messen er der kirkekaffe, hvor vi holder auktion over høstens frugt og grønsager. Alle er velkomne.
Fredag d. 3.: Jesu Hjerte fradag. Udstilling af det hell. sakramente kl. 8.15. Messe kl. 9.

Oktober måned er jomfru Marias måned. Det fejrer vi med rosenkrans om lørdagen kl. 11 før messen kl. 11.30 lørdagene den 4., 11. og 18.

Skt. Franciskus Kirke, Nakskov
Bredgade 47, 4900 Nakskov
Tlf. 53 92 06 81. Giro 709 10 60.
Sognepræst: Pater H. F. Berning, OFMconv.
Messetider: (HA1)
Søndagsmesser: Lørdag kl. 17. Søndag højmesse kl. 10 .
Hverdagsmesser: Mandag og tirsdag kl. 17 i huskapellet, hvis ikke andet angives.
Hver første fredag i måneden: Messe og tilbedelse i kirken kl. 15.30-17.
Hver første søndag i måneden: Efter højmessen kl. 10 serveres der kirkekaffe i Kolbehuset.
Skriftemål: Der er lejlighed til skriftemål i forbindelse med søndagens gudstjeneste (kom i god tid) eller efter aftale.

Fredag d. 3.: Messe og tilbedelse fra kl. 15.30-17.
Søndag d. 5.: Denne dag er der familiegudstjeneste kl. 14 (og ikke kl. 10). Efter messen er der menighedskomsammen i Kolbehuset, hvor lederen af Pastoral- Centret, Erling Tiedemann, vil komme med et oplæg og fortælle om sit og centrets arbejde.
Torsdag d. 7.: Forberedende møde til årets julemarked kl. 15.30. Alle, som vil hjælpe til med forberedelsen, er velkomne. Mødet holdes i Kolbehuset.
Lørdag d. 11.: Tamilsk messe i Skt. Birgitta kirke, Maribo kl. 16.

Hellig Kors Kirke, Nykøbing F.
Bispegade 12, 4800 Nykøbing F.
Tlf. 54 85 07 39.
Messetider: (HC2)(I)
Gudstjenester: Søndag kl. 10. Torsdag og fredag kl. 18.30, hvis ikke andet er angivet.

Torsdag d. 2.: Skolemesse kl. 8. Her mødes alle børn, som går på den katolske skole, samt de katolske lærere.
Søndag d. 5.: Sankt Frans' fest. Familiegudstjeneste kl. 10. Herefter er der festlig kirkekaffe i Fredensgade 15.
Lørdag d. 11.: Polsk messe kl. 16. Der er denne lørdag Tamilsk messe i Skt. Birgitta kirke, Maribo kl. 16.

Fra mandag d. 6. til fredag d. 24. er p. Berning på ferie.
Fra d. 27. til d. 31. er der præsteretræte på Magleås.

9 Sydøstsjælland

Vor Frue Kirke, Næstved
Præstøvej 29, 4700 Næstved
Tlf. 55 72 09 85.
Sognepræst: Pater Kazimierz Przybylowicz, tlf. 55 72 09 85. Fax 55 73 09 43. Træffes bedst tirsdag, fredag og lørdag mellem kl. 11-12.
Messetider: (HA)(I)
Søn- og helligdage: Messe på Maria Elisabeth Hjemmet kl. 8. Højmesse i Vor Frue kirke kl. 10.
Rosenkransbøn hver søn- og helligdag kl. 9.
Hver første fredag i måneden (Jesu hjerte fredag) messe kl. 17 på Maria Elisabeth Hjem.
Hver torsdag tilbedelse af Alterets sakramente kl. 16-17.
Polsk messe den 3. søndag i hver måned kl. 11.30.
Skriftemål: Der er lejlighed til skriftemål før hver gudstjeneste - eller efter aftale.
Sygekommunion: Præsterne bringer gerne den hell. kommunion til vore syge. Meddel dag og tidspunkt, som passer bedst for den syge. Meddel ligeledes, når en af Deres familie eller bekendte er blevet indlagt på sygehus eller er kommet på plejehjem. Tak!
Rosenkransandagt hver torsdag kl. 19 i kirken.

Søndag d. 5.: Højmesse kl. 10. Efter messen kirkekaffe i menighedssalen.
Mandag d. 6.: Bankospil i menighedssalen kl. 19.
Onsdag d. 8.: Skolemesse.
Torsdag d. 9.: Foredrag kl. 19 ved psykolog, lektor på Kbhvns Universitet og præst i Niels Steensens Hus, Helsingør, Jørgen Hviid om »«Hvordan man lever i fællesskab«. Alle er velkomne.

Vor Frue kirkes menighed tilbyder *religionsundervisning* som forberedelse både til firmelse og til førstekommunion. De børn, der går på Vor Frue Skole, vil få religionsundervisning i skoletiden. For andre børn foregår undervisningen i menighedslokalet: for firmander tirsdag kl. 15-15.50 og for førstekommunikanter kl. 16-16.50.

Helligåndskirken, Vordingborg
Chr. Winthersvej 4, 4760 Vordingborg
Sognepræst: Josef Dudek, CSsR. Træffes: Chr. Winthersvej 4, tlf. 55 77 39 27 torsdag, søndag - ellers i Næstved, tlf. 55 72 09 85.
Messetider: (HA)(I)
Hver søndag: Messe kl. 10.

Fredag d. 3.: Jesu Hjerte fredag. Rosenkransbøn om præste- og ordenskald kl. 16. Messe kl. 16.30.
Søndag d. 12.: Højmesse kl. 10. Menighedskaffe efter messen.
I oktober måned er der rosenkransandagt hver torsdag kl. 16.30.

Skt. Hans Kirke, Køge
Bjerggade 10, 4600 Køge
Tlf. 53 65 06 51.Konst. sognepræst: Michael Hornbech-Madsen
Giro 800-5627.
Menighedsrådsformand: Ernst Zornhagen, Bjerggade 1, 4600 Køge, tlf. 53 66 25 33
Messetider: (HC2)(I)
Søndage: Højmesse kl. 10.
Hverdage: Onsdag kl. 10. Efter messen sakramental tilbedelse.
Fredag kl. 19. Efter messen rosenkrans-bedegruppe.
Lørdagsklub: Altid den første lørdag i måneden kl. 15. Alle er velkomne.
Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messen eller efter aftale.
Hver 1. søndag i måneden: Polsk messe kl. 16 med efterfølgende samvær i menighedssalen.

10 Vestsjælland

Skt. Knuds Kirke, Ringsted
Skt. Knudsgade 19, 4100 Ringsted
Sognepræst: Hans Esmark, tlf. 57 67 03 01 eller 48 2414 02. Mobiltelefon: 40 58 48 57.
Skt. Josefsøstrene tlf. 53 61 73 71.
Menighedsrådsformand: Ove Kristensen, tlf. 53521099.
Messetider: (HC2)(I)
Onsdag d. 1.: Festmesse kl. 11 i anledning af sr. Margaret's 75 års fødselsdag. Efterfølgende reception.
Lørdag d. 4.: Messe fejres med sognepræsten kl. 16.
Søndag d. 5.: Ingen messe.
Søndag d. 12.: Messen fejres med pastor D. Timmermann kl. 10.
Lørdag d. 18.: Messen fejres med sognepræsten kl. 16.
Søndag d. 19.: Ingen messe.
Søndag d. 26.: Messen fejres med p. Anton Dekkers kl. 10.

Vor Frue Kirke, Slagelse
Frederiksgade 5, 4200 Slagelse.
Sognepræst: Stephen Holm
Pastoralassistent: Poul-Erik Jensen,
Frederiksgade 7, 4200 Slagelse
Tlf. 58 52 06 45.

Faste messetider:
Søndagsmesser: Søndag kl. 10 med efterfølgende kirkekaffe i menighedshuset. Fredag aften kl. 19.15, som regel i kapellet. Den 26.9. dog i kirken kl. 23).
Hverdagsmesser: Normalt således i Skt. Montforts kapel over kirkens sakristi: mandag kl. 17.15, tirsdag-onsdag-torsdag kl. 11.15. Lørdag ingen.
Montfort-kommunitetets daglige bønner: Normalt i Skt. Montforts kapel således: Rosenkransbøn kl. 12 - dog ikke lø. og sø. Vesper kl. 18 - lø. dog kl. 12.15. Sø. kl. 19.
Børne- og ungdomsundervisning: Søndagene d. 28.9., 19. og 26.10. i tilslutning til messen.
Møde for unge (i Holbæk): Lørdag d. 18.10. kl. 13.
Møde i ældregruppen: Torsdag d. 30.a0. fra kl. 14.30.
Oktober måned er *rosenkransmåned.* Derfor bedes - udover den daglige middagsrosenkrans - rosenkransen i fællesskab kl. 9.50 før søndagens messe den 12., 19. og 26.10.

Fredag d. 26.9.: Mikkelsaften. Fejres som *kulturnat* i Slagelse, og i vor kirke sker der noget fra kl. 18-24. Kl. 18.15-19: Rundvisning. Kl. 19.15: Montfort-meditation. Kl. 20.30: Kor-koncert. Kl. 21.30: Ballet. Kl. 22.: Kor-koncert. Kl. 23.: (NB) Midnatsmesse - Mikkelsmesse. Bel Can-2-koret under ledelse af Henning Vilén opfører dirigentens egen »Missa sine nomine« for solister, kor og rytmegruppe.
Søndag d. 28.9.: Mikkelsdag - festen for de hellige ærkeengle Mikael, Gabriel og Rafael - højtideligholdes med familiemesse kl. 10. Mikael er Slagelse by's værneengel (se byvåbnet) og Gabriel er den montfortanske ordensfamilies værneengel.
Søndag d. 5.10.: Rosenkransfesten. Den dag forbindes messen kl. 10 med en rosenkransandagt.
Mandag d. 6.: 1. mandag i måneden - intermontfortansk bededag. I tilslutning til messen kl. 17.15 er der fra kl. 18-19 tilbedelse foran det udstillede sakramente. Bøn for præste- og ordenskald.
Søndag d. 12.: Høstgudstjeneste kl. 10, hvor vore børn ved messens begyndelse i procession bærer høstens gaver frem til altret - gaver, som vi beder menigheden bringe med til kirke. Før vi ved messens slutning modtager velsignelsen, holder vi en frisk auktion over høstgaverne, som vil gøre os i stand til økonomisk at sørge for vore tre adopterede børn i Afrika / Brasilien endnu et år frem. Efter messen går vi til menighedshuset, hvor vi skal spise gule ærter. En øl og en snaps - eller vand kan købes. Børnene får en sodavand, og vi andre får til slut en hurtig kop kaffe, før vi går hjem.
Søndag d. 19.: Dele af søndagsmessen fejres på latin.
Søndag d. 26.: Verdensmissions-søndag. Messen kl. 10 er familiemesse med efterfølgende undervisning af vore børn og unge.

Sankt Mariæ Kirke, Kalundborg
Lundemarken 15, 4400 Kalundborg.
Sognepræst: Stephen Holm, Frederiksgade 7, 4200 Slagelse, tlf. 58 52 06 45.
Menighedssøster: Sr. Engeline, Karl Borromæussøstrene, Carl Reffsvej 6B, 4300 Holbæk, tlf. 59 44 37 53.
Kirkeværge: Zilda Christensen, Lundemarken 15,1, 4400 Kalundborg, tlf. 53 51 27 53.
Messetider:
Om søndagen: Messe kl. 15 med efterfølgende kirkekaffe i menighedslokalerne.
Om hverdagen: Normalt ingen gudstjenester. Der henvises til sognekirken i Slagelse.
Børneundervisning: Søndagene d. 12. og 26.10. i forbindelse med messerne.
Oktober måned er *rosenkransmåned.* Derfor beder vi rosenkransen i fællesskab kl. 14.50 før messe den 12., 19. og 26.10.

Søndag d. 5.: Rosenkransfesten. Messen kl. 15 forbindes med en rosenkransandagt.
Søndag d. 19.: Dele af messen fejres på latin.
Søndag d. 26.: Verdensmissions-søndag. Messen fejres kl. 15 med sange på mange forskellige sprog.

11 Midtsjælland

Skt. Pauls Kirke, Taastrup
Frøgaard Allé 6, 2630 Taastrup.
Sognepræst: Martin Bergsøe, tlf. 43 99 07 28.
Assumptionssøstrene, tlf. 43 99 81 57.
Menighedsrådsformand: Anders Keller, tlf. 43 71 43 13.
Pastoralassistent: Sr. Marianne Skjold, tlf. 43 99 81 57.
Messetider: (HA()(I)
Søndag: Højmesse kl. 10.
Tirsdag: Messe hos søstrene, Bygaden 53, Høje-Taastrup kl. 19.
Torsdag: Messe kl. 10.
Fredag: Tilbedelse kl. 17 Kl. 18 - 19: Tilbedelse og rosenkrans, kl. 20 messe.
Lørdag: Messe kl. 9. (Lørdag d. 18. dog kl. 10) og kl. 17 (søndagsmesse.)
Lørdag d. 11.: Efter messen kl. 17 høstfest.
Onsdag d. 15.: KÆK.
Torsdag d. 16.: kl. 19.30 bibelaften.
Lørdag d. 18.: kl. 10 - 15 Mariadag.
Torsdag d. 23.: kl. 19.30 bibelaften.
Lørdag d. 25.: kl. 12 - 15 Tro og Lys.

Mandag d. 27.: Kl. 19. Oplæg fra Anna Szulc om Israel.
Søndag d. 26.: kl. 19: Helbredelsesmesse.

Skt. Laurentii Kirke, Roskilde
Frederiksborgvej 11, 4000 Roskilde.
Giro: 402 3986. Fax 42 36 50 91.
Sognepræst: P. Charles McCarthy, ofm.conv.
Pastoralassistent: Theodor Jürgensen, ofm.conv., tlf. 46 35 09 65 (bedst 8-9 ti-fr). Mandag lukket.
Gråbrødrehuset, tlf. 46 36 77 56. E-post: graabroe@post4.tele.dk.
Gråbrødrenes Bogcafé: 46 32 52 57.
Messetider: (HC2)(I)
Søndagsmesser: Lørdag kl. 17, søndag kl. 10. Søndag er der kirkekaffe bagefter i menighedssalen.
NB.: Første søndag i måneden er der messe kl. 14 i Islebjerg kirke, Frederikssund.
2. søndag i måneden er der messe i Ledreborg Slotskirke, Lejre, kl. 8.30.
Hverdagsmesser: Tirsdag - fredag kl. 17.
Tidebøn:
Morgenbøn: Mandag - fredag kl. 7.
Aftenbøn: Mandag - fredag kl. 18.30.
Faste andagter:
Rosenkrans hver onsdag kl. 16.30.
Sakramentsandagt hver torsdag kl. 16.30.
Katekese (religionsundervisning) for børn og unge: Begynder den første søndag i måneden.

Onsdag d. 24.9.: Kateketmøde i menighedssalen kl. 15-16.45.
Torsdag d. 25.9.: Skt. Josefs Skoles skolemesse kl. 10.30.
Søndag d. 28.9.: Høstfest.
Fredag d. 3.10.: *Transitus* kl. 19. Andagt til minde om Frans af Assisi's død. Reception i menighedssalen.
Lørdag d. 4.: *Den hellige Frans's fest.* Messe kl. 17. Derefter reception i menighedssalen.
Tirsdag d. 7.: Skt. Laurentii kirkes Seniorklub holder møde kl. 15-17.
Torsdag d. 9.: Skt. Josefs Skoles høstgudtjeneste kl. 10.30.
Søndag d. 12.: Tamilsk messe kl. 15.30.
Tirsdag d. 14.: Menighedsrådsmøde kl. 19-21.
Onsdag d. 22.: Kateketmøde kl. 15-16.45.
Søndag d. 26.: Messe med de syges salvelse kl. 10.
Mandag d. 27.: OFS Profess kl. 19 med reception bagefter.
Onsdag d. 29.: *Jakobsfest.* Særlige oplysninger senere.
Torsdag d. 30.: Skt. Josef Skoles skolemesse kl. 10.30 (7. klassetrin). Liturgiudvalgsmøde kl. 18 hos Ebba Jensen.

Ledreborg Slotskirke
Messe den anden søndag i måneden kl. 8.30.

Skt. Elisabeths Kirke, Holbæk
Elisabeth-Centret, Carl Reffsvej 6, 4300 Holbæk.
Sognepræst: Stephen Holm, Frederiksgade 7, 4200 Slagelse, tlf. 53 52 06 45. (NB: fra 15. juli: 58 52 06 45).
Gudstjenesteleder: Jan Tecza, Chr. Hansensvej 25, 4300 Holbæk, tlf. 59 44 15 62.
Sognesøster: Sr. Engeline, Karl Borromæus-søstrene, Carl Reffsvej 6B, 4300 Holbæk, tlf. 59 44 37 53.
Messetider:
Søndagsmesse: Hver lørdag kl. 15.30 med efterfølgende kirkekaffe i menighedssalen.
Hverdagsmesser: Fejres normalt ikke. Undtagelser angives nedenfor eller meddeles i kirken ved søndagsmessen.
Børneundervisning: Lørdagene d. 11. og 25.10. i forlængelse af søndagsmessen kl. 15.30.
Møde for unge: Lørdag d. 18. kl. 13.
Møde i Hyggeklubben: Torsdag d. 9.10. kl. 14.

Torsdag d. 2.: Mindedag for de hellige værneengle - aftenen før 1. fredag i måneden. Ordets gudstjeneste kl. 19.15 med uddeling af den hell. kommunion. Efter gudstjenesten tilbedelse foran det udstillede sakramente indtil kl. 20. I denne gudstjeneste fejres festen for den hellige *Frans af Assisi* (egentlig den 4. okt.), inspirator for vort sogns værnehelgen, den hell. Elisabeth af Thüringen. Efter gudstjenesten spiser vi »italiensk« sammen i menighedssalen. Tilmelding på liste.
Lørdag d. 4.: Første oktober weekend. Vi højtideligholder *rosenkransfesten.* Messen kl. 15.30 forbindes med en rosenkransandagt.
Lørdag d. 25.: *Verdensmissions-søndag.* Messen fejres med sange på mange forskellige sprog.

12 Nordsjælland

Skt. Vincent Kirke, Helsingør
Kontor- og menighedshus: Nygade 8 B, 3000 Helsingør
Sognepræst: Hans Esmark, tlf. 49 21 05 71 eller tlf. 48 24 14 02 bedst kl. 9-10, dog undt. søndag og mandag. Mobiltlf. 40 58 48 57.
Skt. Vincent Søstrene, tlf. 49 21 75 47.
Menighedsrådsformand: Britta Kristensen, tlf. 42 29 90 06.
Messetider: (HB2)(T)
Vedrørende hverdagsmesser henvises til sognebladet eller opslag i våbenhuset.

Lørdag d. 4.: Børnenes religionsundervisning nr. 2 (i Hillerød) kl. 9.30-11.30. Børnemesse kl. 11-11.30.
Søndag d. 5.: Messen fejres kl. 9.
Søndag d. 12.: Messen fejres kl. 11 med pastor Guido Kreienbühl.
Søndag d. 19.: Messen fejres kl. 9.
Lørdag d. 25.: Børnenes religionsundervisning nr. 3 (i Hillerød) kl. 9.30-11.30. Børnemesse kl. 11-11.30.
Søndag d. 26.: Messen fejres kl. 11.

Skt. Vilhelms Kirke, Hillerød
Kirke- og menighedshus: Møllestræde 7, 3400 Hillerød. Tlf. 42 25 55 31.
Sognepræst: Hans Esmark, Møllestræde 10 B, tlf. 48 24 14 02 bedst kl. 9-10, dog undt. søndag og mandag. Mobiltlf. 40 58 48 57. Fax. 42 25 55 31.
Skt. Vincent Søstrene, tlf. 42 26 78 65.
Menighedsrådsform.: Martin Rohof, tlf. 47 74 28 17.
Messetider: (HA)(T)
Vedrørende hverdagsmesser henvises til sognebladet eller opslag i våbenhuset.

Lørdag d. 4.: Børnenes religionsundervisning nr. 2 kl. 9.30-11.30. Børnemesse kl. 11-11.30.
Søndag d. 5.: Messen fejres kl. 11.
Søndag d. 12.: Messen fejres kl. 9 med pastor Guido Kreienbühl.
Søndag d. 19.: Messen fejres kl. 11.
Lørdag d. 25.: Børnenes religionsundervisning nr. 3 kl. 9.30-11.30. Børnemesse kl. 11-11.30.
Søndag d. 26.: Messen fejres kl. 9.

Skt. Hans Kirke, Hørsholm
Marievej 6, 2970 Hørsholm
Sognepræst: Andrzej Papuga.
Assisterende præst: Jacob Muiser.
Præstebolig: Nordvanggaard, Bistrup Byvej 4, 3460 Birkerød. Tlf. 42 81 27 96.
Messetider: (HA)(I)
Søndagsmesse: Højmesse i Skt. Hans kirke kl. 11. Messe på Mikkelborg, Strandvejen 352 kl. 9.
Tirsdag: Messe i Skt. Hans kirke kl. 19.30.
Torsdag: Messe i Skt. Hans kirke kl. 10.30.
Skriftemål: Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messerne eller efter aftale.
Religionsundervisning for børn og unge: Torsdage kl. 16-17.15 på Nordvanggaard.

Den Hellige Families Kirke, Birkerød
Bistrup Byvej 4, 3460 Birkerød
Sognepræst: Andrzej Papuga, tlf./fax 42 81 27 96 bedst kl. 13-14 tirsdag-fredag.
Præst: Jacob Muiser.
Messetider: (HA1)
Søndag: Højmesse kl. 9.30.
Mandag, torsdag og fredag messe kl. 17.30.
Tirsdag: Messe kl. 10.
Onsdag: Messe kl. 6.35.
Lørdag: Messe kl. 8.
Skriftemål i forbindelse med gudstjenesterne og efter aftale.
Tilbedelse af Alterets Sakramente efter aftenmessen kl. 17.30 den 1. fredag i måneden.

Torsdag d. 2.: Religionsundervisning kl. 16. KUK-møde kl. 19.30.
Tirsdag d. 7.: *Vor Frue af Rosenkransen.* Messe kl. 10.
Torsdag d. 9.: Religionsundervisning kl. 16.
Torsdag d. 16.: Ingen religionsundervisning - ferie, men der er KUK-møde kl. 19.30.
Torsdag d. 23.: Ingen religionsundervisning - ferie.
Søndag d. 26.: Familiemesse kl. 9.30.
Torsdag d. 30.: Religionsundervisning igen kl. 16. KUK-møde kl. 19.30.

13 Hovedstadsområde NV

Skt. Antoni Kirke, Brønshøj
Frederikssundsvej 225, 2700 Brønshøj
Tlf. 38 28 17 00.Giro 5 42 0245.
Sognepræst: Lech Pytlak. Træffes ved kirken i forbindelse med messerne samt tirsdag - fredag 10.30-12 på sognekontoret. Evt. også på 31 28 47 69.
Pastor Paul d'Auchamp, Helleborg 13, 2700 Brønshøj. Tlf. 38 80 04 30 bedst tirsdag til fredag kl. 8.30-9.30.
Menighedsrådsformand: Damian Nawarecki, Tryggevældevej 127, 2700 Brønshøj. Tlf. 38 60 33 55.
Messetider: (HA)(T)
Søndag: Højmesse kl. 11.
Tirsdag: Messe kl. 10. Onsdag og fredag: Messe kl. 19.

Vor Frue Kirke, Herlev
Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev
Tlf. 44 94 76 94.
Sognepræst: Frank Jobst O.M.I.
Eng. præst: Carroll Parker O.M.I.
Menighedsrådsformand: Lars Arbirk Wenstrup, P.D.Jensensvej 3. , 3540 Lynge.
Messetider: (HA)(I)
Lørdag: Messe kl. 17.
Søndag: Messe kl. 10.00 og kl. 11.30 (engelsk).
Hverdage: Onsdag kl. 19, torsdag kl. 9.30 (engelsk).
1. fredag i måneden: Messe kl. 19.30 (engelsk).
3. fredag i måneden: Messe kl. 19.30.
Tilbedelse: Onsdag efter messen.
Skriftemål: Efter aftale.
KUK mødes lejlighedsvis. Se opslag i våbenhuset.
Tirsdage: Åbent hus hos Skt. Josef Søstrene, Primulavej 1: Messe kl. 19.

Onsdag d. 1.: Menighedsrådsmøde efter messen kl. 19.
Lørdag d. 11.: Tro & Lys kl. 13.
Søndag d. 12.: Undervisning efter messen kl. 10.
Onsdag d. 22.: Menighedsaften efter messen kl. 19. P. Charles McCharthy taler over emnet »Lægfolkets engagement«.
Søndag d. 26.: Sommertid ender.

14 Hovedstadsområde NØ

Skt. Knud Lavards Kirke, Lyngby
Lyngbygårdsvej 1, 2800 Lyngby
Tlf. 45 87 77 12.
Sognepræst: G. Uttenthal Nibler.
Messetider: (HA)(I)
Søndag: Messe kl. 11. Lørdag: Søndagsmesse kl. 17.

Skt. Therese Kirke, Hellerup
Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup
Giro 408 38 30.
Sognepræst: Biskop Czeslaw Kozon, Kollegievej 2, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 04 22 eller Bispekontoret tlf. 33 11 60 80 (undt. mandag).
Andenpræster: Jørgen Erichsen, Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup. Tlf. 39 61 19 19 bedst 8-9.
Niels Engelbrecht, Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 30 39.
Alle kontorekspeditioner foregår fra Skt. Andreas kirkes kontor, Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Kontorets tlf. 39 64 30 39. Normalt åbent onsdag kl. 9-12.
Messetider: (HB2)(I)
Søndag: Højmesse kl. 9. Reciteret messe kl. 11. Morgenmad i kantinen mellem messerne. Alle er velkomne!
Hverdage: Mandag og onsdag: Messe kl. 11. Tirsdag: Messe kl. 17. Torsdag: Messe kl. 17 i Skt. Joseph Søstrenes Kapel, Bernstorffsvej 98 . Fredag: Messe kl. 7.30. Lørdag: Messe kl. 11.30 med rosenkransbøn kl. 11.15.
Onsdag d. 1.: Møde i Midi-KUK kl. 19.30.
Lørdag d. 4.: Theresa af Lisieux's 100 års dødsdag fejres i Skt. Theresa sogn med bl.a. foredrag af Wilfrid Stinissen.
Tirsdag d 7.: Møde i KÆK (se u. Skt. Andreas kirke).
Onsdag d. 8.: Møde i Mini-KUK.
Lørdag d. 11.: Familiedag i Ordrup. Se u. Skt. Andreas kirke).
Søndag d. 12.: Familiemesse.
Tirsdag d. 14.: Messe kl. 17 efterfulgt af tilbedelse til kl. 21.
Onsdag d. 22.: Møde i Mini-KUK.
Torsdag d. 30.: Bibellæsning med søndagens tekst.

Immaculata Kirke
Strandvej 91, 2100 København Ø
Messetider:
Søndage: Højmesse kl. 9.

Mandag og torsdag: Messe kl. 16.45.
Tirsdag, onsdag og fredag: Messe kl. 7.
Lørdag: Messe kl. 9.

Skt. Andreas Kirke, Ordrup
Kollegievej 2, 2920 Charlottenlund
Sognepræst: Biskop Czeslaw Kozon. Tlf. 39 64 04 22 eller Bispekontoret tlf. 33 11 60 80 (undt. mandag).
Andenpræster:
Niels Engelbrecht, Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 30 39.
Jørgen Erichsen, Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup. Tlf. 39 61 19 19 bedst 8-9.
Sognekontor: Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 30 39. Giro 802 66 02. Normalt åbent onsdag kl. 9-12.
Messetider: (HC2)(I)
Søndag: Højmesse kl. 10.
Hverdage: Mandag-torsdag: Messe kl. 8.
Fredag: Udstilling af sakramentet til tilbedelse kl. 16. Kort andagt og messe kl. 17.
Lørdag: Messe kl. 11.30.

Søndag d. 28.9.: Sognesøndag. Efter højmessen og frokost oplæg til år 2000 ved pastor Jørgen Hviid.
Onsdag d. 1.10.: Møde i midi-KUK kl. 19.30. Alle unge fra 12 år og opefter er velkomne.
Tirsdag d. 7.: Møde i K.Æ.K. Messe kl. 11.30. Efter frokosten taler biskop Hans L. Martensen om »Kristendommens jødiske rødder«.
Lørdag d. 11.: Familielørdag kl. 15 med kaffe. Derefter oplæg for de voksne, mens børnene beskæftiges. Familiemesse kl. 17 med efterfølgende spisning. Tilmelding til Carsten Günther, tlf. 35 82 35 54.
Mandag d. 20.: Bibelkreds kl. 15 hos Connie Probst, Schimmelmannsvej 45. Alle er velkomne. Tilmelding på tlf. 39 63 63 82.
Onsdag d. 22.: Menighedsrådsmøde kl. 19.30. Anbefales til menighedens forbøn. Forslag modtages til behandling.
Søndag d. 26.: Sognesøndag. Efter højmessen og frokost oplæg til år 2000 ved Pastoral-Centrets leder, Erling Tiedemann.

Johanneskirken, Søborg
Vandtårnsvej 7-11, 2860 Søborg
Tlf. 39 69 03 01.
Sognepræst: Lech Pytlak. Træffes tirsdag kl. 10.30-11.30 på tlf. 31 28 17 00. Evt. også på 31 28 47 69.
Menighedsrådsformand: Lene Støtt, Kildebakkegårds Allé 68, 2860 Søborg. Tlf. 31 56 17 70.
Sognekontor: Vandtårnsvej 11.
Messetider: (HC2)(T)
Hver søndag: Højmesse kl. 9.30.
Anden søndag i måneden: Latinsk højmesse.
Fredagene d. 3. 10. 17. 24. Rosenkrans kl. 18.30.
Fredag d. 3.: tilbedelse kl. 18.30.
Mandag d. 6.: Menighedsrådsmøde kl. 19.
Søndag d. 12.: Familiemesse, kirkekaffe. Foredrag om DUK.
Søndag d. 19.: Gregoriansk messe.
Onsdag d. 22.: 19-års dagen for pavens indsættelse.
Lørdag d. 25.: 1. kommunionsundervisningen starter.
Søndag d. 26.: Kollekt for verdensmissionen. Vintertid starter.

15 Hovedstadsområde V

Jesu Hjerte Kirke
Stenosgade 4, 1616 København V.
Tlf. 3324 6580 (kontor) 3121 8588. Indvalg: 3121 0234. Fax. 3325 0738.
Sognepræst: P. Gerhard Sanders, SJ. (24)
Andenpræst: P. Niels Kiær, SJ. (22)
Kontortid: (Bent Wilson) Tirsdag kl. 10-12. Fredag kl. 14-17. Tlf. 3324 6580.
Messetider: (HA1)(TH)
Mandag-fredag: Messe kl. 8.15 og 17.
Lørdag: Messe kl. 8.15. Italiensk messe kl. 18.
Søndag: Latinsk højmesse kl. 10. Dansk højmesse kl. 11.30. Aftenmesse kl. 20.
Lejlighed til skriftemål før og efter alle messer og efter aftale.

Onsdag d. 1.: Studiekreds for unge over 16 år kl. 19. Menighedsrådsmøde kl. 19.30.
Fredag d. 3.: Jesu Hjerte fredag. Tilbedelse af det hell. sakramente kl. 16. Kort andagt og sakramental velsignelse kl. 16.45. Messe kl. 17.
Søndag d. 5.: Efter 11.30-messen emnekaffe: »Pilgrimsmadonnaen« v. Inger Jensen.
Tirsdag d. 7.: Kongregationsandagt kl. 16. Foredrag om »Kirken i historien og i det moderne samfund«. Onsdag d. 8.: Mini-KUK kl. 19.
Fredag d. 10.: Jesu Hjerte kirke deltager for første gang i Københavns Kulturnat, som begynder kl. 18 og slutter kl. 24. Hver hele time er der rundvisning i kirken samt præver på kirkemusik gennem tiderne. Kl. 21 holdes andagt med rosenkransbøn.
Søndag d. 12.: Ungarsk messe kl. 16. Derefter samvær i menighedssalen.
Lørdag d. 18.: Kongregationsmesse kl. 10.
Mandag d. 20.: Foredragsaften kl. 19.30. Tatiana Meiners taler om »Kirke og tro - set med den russisk-ortodokse kirkes øjne«.
Tirsdag d. 21.: Messe for de ældre kl. 15. Derefter møde i menighedssalen med foredrag af førstebibliotekar cand. mag. Jacob Thomsen: »Åbenbaringer og åbenbaringen«.
Onsdag d. 22.: Ministrantklub kl. 15.30. Studiekreds for unge over 16 år kl. 19.
Lørdag d. 25.: Religionsundervisning for børn kl. 10.30-13.
Søndag d. 26.: Familiemesse kl. 11.30. Derefter emnekaffe: »Kristen meditation« v. p. August Ziggelaar S.J. Undervisning for de voksne ministranter (over 16) kl. 14-16. Ungdomsmesse kl. 20 med Café Ludvig bagefter i menighedssalen.
Mandag d. 27.: Studiekreds for voksne kl. 18. Tag madpakken med.
Onsdag d. 29.: Menighedsrådsmøde kl. 19.30. Messe i huskapellet. Studiekreds for de unge kl. 19: »Hvad sker der efter døden?« v/Niels Engelbrecht.

Vi indbyder til kirkekaffe efter søndagsmesserne kl. 10 og 11.30.

Skt. Mariæ Kirke
Jens Jessensvej 5, 2000 Frederiksberg
Sognepræst: Jesper Fich, Marielystvej 16, 1., 2000 Frederiksberg. Tlf. 38 79 39 99.
Messetider: (HA)(TH)
Søndag: Højmesse kl. 11.
Hverdage: Mandag og onsdag: Messe kl. 7. Tirsdag

og fredag: Messe kl. 16.30. Torsdag og lørdag: Messe kl. 7.30.
Lørdag d. 4.: Børneundervisning kl. 10-11.45.
Søndag d. 5.: Familiemesse kl. 11. Derefter kirkekaffe.
Tirsdag d. 14.: Katolsk Ældre Klub. Møde i Liobahjemmets sal kl. 13.30. Messe kl. 16.30.
Lørdag d. 25.: Børneundervisning kl. 10-11.45.

Skt. Nikolaj Kirke
Strøbyvej 2, 2650 Hvidovre
Sognepræst: Wladyslaw Zdunek, C.ss.R., Strøbyvej 2, 2650 Hvidovre. Tlf. 36 78 27 90. Træffes tirsdag, fredag og lørdag kl. 9-12, tordag kl. 16-18. Mandag, onsdag og søndag kun efter aftale.
Messetider: (HA)(T)
Mandag- fredag: Messe kl. 8. Torsdag også kl. 17.
Lørdag: Messe kl. 17.
Søndag: Højmesse kl. 10.
Skriftemål: Lejlighed til skriftemål en halv time før messerne.

Fredag d. 3.: Første fredag. Messe på dansk kl. 8. Messe på vietnamesisk kl. 15.
Søndag d. 5.: Højmesse kl. 10. Messe på polsk kl. 12. Efter messen kirkekaffe.
Søndag d. 12.: Højmesse kl. 10. Efter messen kirkekaffe.
Søndag d. 19.: Højmessen kl. 10. Messe på polsk kl. 17.
Søndag d. 26.: Verdensmissionssøndag. Højmesse kl. 10. Kollekt for verdensmissionen.

16 Hovedstadsområde N

Sakramentskirken
Nørrebrogade 27, 2200 København N
Tlf. 31 35 68 25. Girokonto: 804-6638 Sakramentskirken.
Sognepræst: Pastor Reinhold Sahner, Nørrebrogade 27 C, 3., 2200 København N. Tlf 31 35 68 25. Fax 35 36 64 30. Træffes på kirkens kontor mand.-torsd. kl. 9-10.30 - dog bedst efter aftale.
Menighedsrådsformand: Stella Sørensen, Australiensvej 30, 2.th., 2100 København Ø. Tlf. 31 18 00 67.
Hospitalspræsten for Københavnsområdet pastor Jørgen Erichsen meddeler, at han bedst træffes på tlf. 39 61 19 19 hverdage mellem kl. 8-9. Ved akutte tilfælde er man velkommen til at ringe til enhver tid.
Messetider: (HB2)(T)
Søndagsmesser: Lørdag kl. 18.15 fransk messe (undt. 30.8.). Søndag kl. 10 dansk højmesse. Kl. 18 engelsk messe.
Hverdagsmesser eller ordets gudstjeneste: Mand.-torsd. kl. 11, onsdag kl. 17 engelsk messe.
Fredag: Tilbedelse kl. 17.
1. og 3. lørdag i måneden: Fransk messe kl. 18.15.

OBS.: Lørdagsmessen kl. 17 er henlagt til Skt. Ansgars kirke, Bredgade 64.

Onsdag d. 1.: Undervisning af 1. kommunikanter kl. 14.
Torsdag d. 2.: Konvertitkursus kl. 19.30 i menighedslokalerne, Bredgade 67 A.
Lørdag d. 4.: Kl. 12.30 Tro og Lys. Messe kl. 17.
Søndag d. 5.: Familiemesse kl. 10.
Onsdag d. 8.: Undervisning af førstekommunikanter kl. 14.
Torsdag d. 9.: Konvertitkursus kl. 19.30 i Bredgade 67 A.
Lørdag d. 11.: Firmandklubben kl. 10.
Søndag d. 19.: Pelikanreden kl. 10. (for de mindste).
Onsdag d. 22.: Undervisning af 1. kommunikanter kl. 14.
Torsdag d. 23.: Konvertitkursus kl. 19.30 i Bredgade 69 A.
Onsdag d. 29.: Undervisning af 1. kommunikanter kl. 14.
Torsdag d. 30.: Konvertitkursus i Bredgade 67 A.

Husk at *suppekøkkenet* er i gang igen:
Hver onsdag kl. 16.30 og hver torsdag kl. 13.00 i Blågårdskirkens krypt.

17 Hovedstadsområde K

Skt. Ansgars Kirke
Bredgade 64, 1260 København K.
Sognepræst: Dietrich Timmermann. Tlf. 33 13 37 62.
Andenpræst: Chr. Noval.
Præsternes træffetid: Tirsdag-fredag kl. 11-12.
Messetider: (HB2)(T)
Søndage: Reciteret messe kl. 8. Højmesse kl. 11.
Lørdage: Aftenmesse og rosenkransbøn kl. 17.
Hverdage: Messe kl. 8.
Første fredag i måneden: Jesu Hjerte messe kl. 16.30. Tilbedelse til kl. 18.

Onsdag d. 1.: Messe for de ældre kl. 10.
Søndag d. 5.: Reciteret messe kl. 8. Højmesse kl. 11 med gregoriansk sang.
Fredag d. 10.: Kulturnat kl. 18-24. Musikandagter i kirken. I undervisningslokalet er der udstilling om »Helligsteder i Øst-Danmark. Museet er åbent. Cafeteria.
Søndag d. 12.: Reciteret messe kl. 8. Familiemesse kl. 11. Efter messen tema-kirkekaffe med biskop Hans L. Martensen »Mod år 2000 - om dåben«.
Onsdag d. 15.: Messe for de ældre kl. 10.
Søndag d. 19.: Reciteret messe kl. 8. Højmesse kl. 11 med biskop Kozon i anledning af pavens indsættelse, gregoriansk sang.
Søndag d. 26.: Verdensmissionssøndag. Reciteret messe kl. 8. Højmesse kl. 11. Kollekt for verdensmissionen.

Hver onsdag i oktober er der fælles rosenkransbøn kl. 19. Hver måneds første lørdag er bededag for præste- og ordenskald.

18 Amager og Bornholm

Skt. Annæ Kirke, Amager
Hans Bogbinders Allé, 2300 København S.
Sognepræst: P. Jerzy Gorowski, CssR. Tlf. 32 58 41 02.
Andenpræst: Janusz Turek, CssR.
Kontortid: Tirsdag, onsdag, torsdag, fredag kl. 10-12, torsdag tillige kl. 17-18.
Udenfor kontortid tlf. 32 58 21 02.
Messetider: (HA)(T)
Lørdage: Engelsk messe kl. 17.
Søndage: Reciteret messe kl. 8.30. Højmesse kl. 10. Polsk messe kl. 12. Engelsk messe kl. 17.
Hverdage: Messe kl. 8.
1. fredag: Jesu Hjerte messe kl. 19.

Hver søndag i oktober beder vi rosenkrans fra kl. 9.30-10.
Alle torsdage i oktober: Rosenkransandagt med efterfølgende messe kl. 19.

Fredag d. 3.: Jesu Hjerte messe kl. 19. Derefter vågenat.
Søndag d. 5.: Familiemesse / høstmesse kl. 10. Forhåbentlig i vores nymalede kirke.
Onsdag d. 8.: Møde i Onsdagsklubben kl. 14.30. Sognepræst Flemming Pless fra Folkekirken fortæller om Assistens Kirkegård og de berømtheder, der ligger begravet der.
Onsdag d. 22.: Møde i Onsdagsklubben kl. 14.30. Sognepræst Dietrich Timmermann reflekterer på 19-års dagen over pave Johannes Paul IIs overtagelse af embedet.
Søndag d. 26.: Latinsk højmesse kl. 10. Kollekt til verdensmissionen.

Skt. Hyacinthus Kirke, Rønne
Østergade 59, 3700 Rønne
Tlf. 56 95 08 14 / 56 95 08 55.
Sognepræst: Erling Brodersen, tlf. 56 95 08 14 / 33 11 60 80 / 45 93 35 85.
Messetider: (HC2)(I)
Søndag d. 5., 12. og 19.: Højmesse kl. 9.
Søndag d. 26.: Højmesse kl. 10.

Rosenkranskirken, Åkirkeby
Gregersgade 12, 3720 Åkirkeby
Sognepræst: Erling Brodersen.
Tlf. 56 95 08 14/ 33 11 60 80/ 45 93 35 85.
Messetider: (HC2)(I)
Søndag d. 5., 12. og 19.: Højmesse kl. 11.
Lørdag d. 25.: Messe kl. 17.

Torsdag d. 9.: Foredrag kl. 19.30 i Skt. Nikolaj sogns menighedssal ved p. Aug. Ziggelaar S.J. om »Niels Steensen - dansk videnskabsmand, biskop og helgen«.
Tirsdag d. 7.: Møde med damerne kl. 14. Alle er velkomne.

19 Grønland

Krist Konge Kirke, Nuuk / Godthåb
Tlf.: 00 299 2 12 75. Fax: 00 299 2 31 75.
Præst: Paul Marx OMI. Kutaa 1, Box 51, 3900 Nuuk.
Messetider:
Søndagmesser: Messe kl. 10.
Hverdagsmesser: Tirsdage og torsdage: Messe kl. 17.15. Onsdage: Messe kl. 18.30 efterfulgt af tilbedelse til kl. 20. Fredag: Messe kl. 17.15 hos Jesu Små Søstre i Blok 9, 213. Lørdag: Messe kl. 11.
Religionsundervisning: Efter aftale.
Fejring af bodens sakramente: Efter aftale.
Sammenkomster: Efter søndags og onsdags liturgier.

Gudstjenester på fremmede sprog

Deutschsprachige Gemeinde
Pfr. Guido Kreienbühl, Vesterbrogade 28, 3., 1620 København V. Tlf. 33-860383.
Hl. Messe jeden 1. und 3. Sonntag im Monat um 10.30 Uhr in der Hauskapelle der St. Augustin Kirche, Jagtvej 183, Kopenhagen . Nach jedem Gottesdienst treffen wir uns zur Kaffeerunde.

English-Speaking Ministry
Fr. Carroll Parker, O.M.I., Chaplain to the English-Speaking Catholic Community.
Ministry Center: Vor Frue Kirke (VFK), Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev. Tlf. 44 94 76 78. Other Churches with Mass in English: Sakramentskirken (SAK), Nørrbrogade 27, 2200 Kbh. N. and Skt. Annæ Kirke (Skt.A.), Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S.

Eucharistic Celebrations in English:
Saturday: Skt.A. at 5 p.m. Sunday: VFK at 11. a.m.; Skt.A. at 5. p.m.; SAK at 6. p.m. Wednesday: SAK at 5 p.m. Thursday: VFK at 9.30 a.m. First Friday: VFK at 7.30 p.m.

Communauté de Langue Francaise
P. Guido Kreienbühl, Vesterbrogade 28. 3.tv. 1620 Copenhague V. Tlf. 33-860383.
Le 1er et le 3éme samedi du mois: Eucharistie à 18h 15 à Sakramentskirken, Nørrebrogade 27, Kbh. N.
Les autres samedis: ADAP à 18.15 à Sakramentskirken.

Missione cattolica Italiana
Messe ogni sabato alle ore 18 Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 Kbh.V.

Misa en Espanol
Iglesia de San Augustin, Jagtvej 183. Todos los domingos a las 12.00.

Kroatisk mission
P. Drago Cumurdzic, Johanneskirken, Vandtårnsvej 11, 2860 Søborg.
Messe: Hver søndag kl. 12 samt hver fredag kl. 19.
I Helsingør: Den 1. og 3. søndag i måneden kl. 14.
I Frederiksværk: Den 2. søndag i måneden kl. 16.
I Helsingborg, Sverige: Den 4. søndag i måneden kl. 17. I Klipan, Sverige: Hver lørdag kl. 14.

Msze swiete w jezyku polskim
Ks. Julian Bodnar, CssR.
Kosciól sw. Anny, Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S. Tlf. 32 58 21 02.
Msza sw.: Kazda niedziela i swieto o godz. 12.00.

Ungarsk messe
Magyar mise v. P. Kálmán Horváth, S.J. Stenosgade 4 a, 1616 Kbh. V. (Jesu Hjerte Kirke). Tlf. 31 21 85 88. Messe hver 2. søndag i måneden kl. 16 (i huskapellet, Stenosgade 4 A).

Tamilske gudstjenester
Pastor Jude Kulas Soosaiappu, Kastetvej 1, 9000 Aalborg. Tlf. 98 13 50 29 eller 20 86 67 38.
Lørdag d. 4.: Helligåndskirken, Frederikshavn kl. 17.
Søndag d. 5.: Skt. Mariæ kirke, Aalborg kl. 17.
Lørdag d. 11.: Skt. Birgitta kirke, Maribo kl. 16.
Søndag d. 12.: Vor Frue kirke, Næstved kl. 12 og Skt. Laurentii kirke, Roskilde kl. 15.30.
Lørdag d. 18.: Skt. Michaels kirke, Kolding kl. 17.
Søndag d. 19.: Vor Frue kirke, Århus kl. 12.
Lørdag d. 25.: Skt. Knuds kirke, Fredericia kl. 16.30.
Søndag d. 26.: Skt. Ansgars kirke, Aabenraa kl. 10.

Koder for kørestolsbrugere
Koderne er anført efter »Messetider«.
HA = Direkte adgang ad fast rampe, fast skinne eller elevator.
HB = Adgang ad løs rampe eller skinne.
HC = Kun adgang ved løft.
1 = Placering af fast adgangsvej oplyses ved henvendelse til sognekontoret.
2 = Aftale om hjælp ved ankomst aftales med sognekontoret/kirken.

Koder for hørehandicappede
Koderne er anført efter »Messetider«.
T= Teleslynge.
H= Andre hjælpemidler for hørehandicappede, f.eks. højtaleranlæg, hånd-høreapparat. Sidstnævnte skal nogle steder lånes i kirkens sakristi.
I= Ingen hjælpemidler for hørehandicappede.

Liturgisk kalender for oktober 1997

1. *hvid.* Onsdag i 26. alm. uge. (II Ps). Therese af Jesusbarnet, jomfru, (1897)(m). L.: Neh 2,1-8. Ev.: Luk 9,57-62.
2. *hvid.* Torsdag i 26. alm. uge. (II Ps). De hellige Værneengle (m). Englenes pf. L.: Neh 8,1-4a.5-6.7b-12. Ev.: Matt 18,1-5.10. (Læsning ad libitum (Værneenglene): 2.Mos. 23,20-23a.)
3. *grøn.* Fredag i 26. alm. uge. (II Ps). L.: Bar 1,15-22. Ev.: Luk 10,13-16.
4. *hvid.* Lørdag i 26. alm. uge. (II Ps). Frans af Assisi, (1226)(m). L.: Bar 4,5-12.27-29. Ev.: Luk 10,17-24. (Læsning ad libitum (Frans af Assisi): Gal 6,14-18.) Bededag for præste- og ordenskald.
5. *grøn.* 27. ALM. SØNDAG. (III Ps). Gl. Cr. Alm.S.pf. 1.L.: 1 Mos2,18-24; Sl 128,1-2.3.4-5.6. R. Herren velsigne os alle vort livs dage. 2.L.: Hebr 2,9-11. Ev.: Mark 10,2-16 eller 10,2-12.
6. *grøn.* Mandag i 27. alm. uge. (III Ps). Eller *hvid.* Bruno, præst, (1101). L.: Jon 1,1 — 2,1.11. Ev.: Luk 10,25-37.
7. *hvid.* Tirsdag i 27. alm. uge. (III Ps). Vor Frue af Rosenkransen (m). Jomfru Marias pf. L.: Jon 3,1-10. Ev.: Luk 10,38-42.
8. *grøn.* Onsdag i 27. alm. uge. (III Ps). L.: Jon 4,1-11. Ev.: Luk 11,1-4.
9. *grøn.* Torsdag i 27. alm. uge. (III Ps). Eller *rød.* Dionysius, biskop, og lidelsesfæller, martyrer. Eller *hvid.* Johannes Leonardi, præst, (1609). L.: Mal 3,13 — 4,2a. Ev.: Luk 11,5-13.
10. *grøn.* Fredag i 27. alm. uge. (III Ps). L.: Joel 1,13-15; 2,1-2. Ev.: Luk 11,15-26.
11. *grøn.* Lørdag i 27. alm. uge. (III Ps). Eller *hvid.* Gudsmoders lørdagsmesse. L.: Joel 3,17-26. Ev.: Luk 11,27-28.
12. *grøn.* 28. ALM. SØNDAG. (IV Ps). Gl. Cr. Alm.S.pf. 1.L.: Visd 7,7-11; Sl 90,12-13.14-15.16-17. R. Herre, mæt os med din miskundhed, så vi kan fryde os. 2.L.: Hebr 4,12-13. Ev.: Mark 10,17-30 eller 10,17-27.
13. *grøn.* Mandag i 28. alm. uge. (IV Ps). L.: Rom 1,1-7. Ev.: Luk 11,29-32.
14. *grøn.* Tirsdag i 28. alm. uge. (IV Ps). Eller *rød.* Callistus I, pave og martyr, (222). L.: Rom 1,16-25. Ev.: Luk 11,37-41.
15. *hvid.* Onsdag i 28. alm. uge. (IV Ps). Therese af Jesus, jomfru og kirkelærer, (1582)(m). L.: Rom 2,1-11. Ev.: Luk 11,42-46. (Læsning ad libitum (Therese af Jesus): Rom 8,22-27.)
16. *grøn.* Torsdag i 28. alm. uge. (IV Ps). Eller *hvid.* Hedvig, ordenssøster, (1243). Eller hvid. Margrethe Maria Alacoque, jomfru (1690). L.: Rom 3,21-30a. Ev.: Luk 11,47-54.
17. *rød.* Fredag i 28. alm. uge. (IV Ps). Ignatius af Antiochia, biskop og martyr, (107)(m). L.: Rom 4,1-8. Ev.: Luk 12,1-7. (Læsning ad libitum (Ignatius af Antiochia): Fil 3,17 — 4,1.)
18. *rød.* Lørdag. Lukas, evangelist (f).(IV Ps). Gl. Ap.pf.II. L.: 2.Tim 4,10-17b; Sl 145,10-11.12-13ab.17-18. R. Dine fromme, Herre, skal kundgøre dit riges strålende herlighed! Ev.: Luk 10,1-9.
19. *grøn.* 29. ALM. SØNDAG. (I Ps). Gl. Cr. Alm.S.pf. 1.L.: Es 53,10-11; Sl 33,4-5.18-19.20+22. R. Din miskundhed være over os, såsom vi håber på dig. 2.L.: Hebr 4,14-16. Ev.: Mark 10,35-45 eller 10,42-45. Isaak Jogues, præst, og lidelsesfæller, martyrer, (1647), samt Paul af Korset, præst, (1775), fejres ikke.
20. *grøn.* Mandag i 29. alm. uge. (I Ps). L.: Rom 4,20-25. Ev.: Luk 12,1-21.
21. *grøn.* Tirsdag i 29. alm. uge. (I Ps). L.: Rom 5,12.15b.17-19.20b-21. Ev.: Luk 12,35-38.
22. *grøn.* Onsdag i 29. alm. uge. (I Ps). L.: Rom 6,12-18. Ev.: Luk 12,39-48. 19-års dagen for pave Johannes Paul II's indsættelse. Mindes i Menighedens forbønner.
23. *grøn.* Torsdag i 29. alm. uge. (I Ps). Eller *hvid.* Johannes af Capestrano, præst, (1456). L.: Rom 6,19-23. Ev.: Luk 12,49-53.
24. *grøn.* Fredag i 29. alm. uge. (I Ps). Eller *hvid.* Antonius Maria Claret, biskop, (1870). L.: Rom 7,18-25a. Ev.: Luk 12,54-59.
25. *grøn.* Lørdag i 29. alm. uge. (I Ps). Eller *hvid.* Gudsmoders lørdagsmesse. L.: Rom 8,1-11. Ev.: Luk 13,1-9.
26. *grøn.* 30. ALM. SØNDAG. (II Ps). Gl. Cr. Alm.S.pf. 1.L.: Jer 31,7-9; Sl 126,1-2ab.2cd-3.4-5.6. R. Herren har gjort store ting imod os, og vi blev glade. 2.L.: Hebr 5,1-6. Ev.: Mark 10,46-52. Kollekt for Verdensmissionen.
27. *grøn.* Mandag i 30. alm. uge. (II Ps). L.: Rom 8,12-17. Ev.: Luk 13,10-17.
28. *rød.* Tirsdag. Simon og Judas, apostle (f).(II Ps). Gl. Ap.pf. L.: Ef 2,19-22; Sl 19,2-3.4-5ab. R. Deres tale er nået til jorderigs ende. Ev.: Luk 6,12-19.
29. *grøn.* Onsdag i 30. alm. uge. (II Ps). L.: Rom 8,26-30. Ev.: Luk 13,22-30.
30. *grøn.* Torsdag i 30. alm. uge. (II Ps). Eller *hvid.* Thøger, præst, (ca. 1050). L.: Rom 8,31b-39. Ev.: Luk 13,31-35.
31. *grøn.* Fredag i 30. alm. uge. (II Ps). L.: Rom 9,1-5. Ev.: Luk 14,1-6.

'Tour de France' i den hellige Montforts fodspor

Strøtanker efter en inspirerende mariansk-montfortansk busvalfart i anledning af 50-året for den franske missionspræst Louis-Marie Grignon de Montforts (1673-1716) helgenkåring

Festfyrværkeri plejer at være afslutningen på en stor begivenhed, men denne valfart indledtes med et festfyrværkeri af en pontifikalmesse i Vor Frue kirke i Slagelse på selve jubilæumsdagen for Montforts helgenkåring, søndag den 20. juli, med en inderlig og mariansk inspireret prædiken af biskop *Hans Martensen*, spontan »Happy Birthday«-sang for pave *Johannes Paul IIs* repræsentant i Danmark, ærkebiskop *Giovanni Ceirano* (70), dennes hjertelige tale til en feststemt menighed med montfort-salmer i 1700-tallets lette danserytmer og sognepræstens pastor *Stephen Holms* festlige - til tider anekdoteagtige indslag, fejende orgelmusik, stille bønner og en fast og festlig liturgi. Denne messes glæde og højtidsstemning tog de 32 pilgrimme næste dag med på deres valfart, som for 3. gang udgik fra de 3 montfortansk inspirerede vestsjællandske menigheder Slagelse, Kalundborg og Holbæk med Stephen Holm og br. Poul-Erik Jensen som valfartsledere.

Mens tyske motorveje, hollandske kanaler, belgiske storbyer og franske solsikkemarker gled forbi nethinden, blev der i bussen bedt rosenkrans og angelus, fortalt vittigheder, digtet rygepause-sange, leet og svedt, blundet og sunget.

Næst efter Eiffeltårnet er Maria-valfartsstedet i Rue du Bac det mest besøgte sted i Paris, og da Montforts mariologi er kristocentrisk; var højdepunktet her - som ved det andet Maria-valfartssted, som vi besøgte, nemlig Kevelaer (Tyskland) - den hellige messe. At fejre messe med en så stor international, broget og andægtig bedende forsamling blev en helt speciel oplevelse.

Man fik faktisk dårlig samvittighed, når man i lidt over en uge i en komfortabel bus ræser gennem dét Frankrig, som Montfort for ca. 300 år siden klarede til fods. På de 16 år han var præst gennemtravede han det meste af Vestfrankrig og holdt ca. 200 missioner. Overalt, hvor han mødte mennesker, der havde glemt, at de var døbt, prædikede han så ivrigt, brændende om Guds kærlighed, at de fornyede deres dåbsløfter, genopbyggede deres forfaldne kirker og blev glade kristne.

Vi holdt messe i St. Sulpice i Paris, hvor Montfort læste sin første messe, besøgte hans fødehjem, hvor en lille baghave dannede rammen om dagens messe, gik ca. 2 timers korsvej på det store kalvariebjerg Pontchateau, som Montfort grundlagde. Her blev vi bedt om i relation til de forskellige stationer dels at reflektere over, hvordan vi behandler vore medmennesker og dels at tænke over, hvordan vi selv bærer de byrder, Gud lægger på os.

Turens højdepunkt var vel for de fleste de 5-6 dage i Saint-Laurent sur Sèvre, ca. 350 km. sydvest for Paris. Montfort døde og blev begravet i denne by, der siden er blevet åndeligt centrum for de 3 montfortanske kongregationer: Montfortanerpræsterne, Visdommens døtre og Skt. Gabriel brødrene. I denne fattige provinsby åndede der en fred uden lige i de 3 kirker og i den store klosterhave, hvor paven sidste år landede for - som det første på sin frankrigstur - at bede ved Montforts grav. Her med Montforts og den første visdommens datter, den salige Marie-Louises kister som alter fejrede vi messe 2 gange. Én af dem i mindet om de menigheder på Sjælland »vest for Valby bakke«, der er grundlagt af montfortanerpræster.

Ud over den daglige messe, morgen- og aftenbøn samt angelus-bøn blev vi på såkaldte konferencer i stille skyggefulde klosterhaver eller i hårde ærværdige korstole undervist af pastor Stephen Holm i montfortansk spiritualitet - især i hans mariologi, som jo har spillet en så stor rolle for vor nuværende pave, at han har taget sit valgsprog »Totus tuus« (jeg er helt din) fra den hellige Montfort. Med pastorens nyligt udgivne danske nutidsredigering af Montforts berømte skrift »Afhandling om den ægte Maria-fromhed« som grundbog (samme bog viste sig i øvrigt at være yderst handy både som salme- og bønnebog) blev det gang på gang slået fast, at montfortansk inspireret andagt til Guds moder ikke er ét eller andet fromt, sentimentalt flip, men en meningsfuld livsholdning, hvor den enkelte - som Maria - stiller sig åbent til Guds disposition (jfr. totus tuus) og siger o.k. til Guds planer med én. Total hengivelse er noget helt personligt mellem Gud og menneske. Total hengivelse er levet liv, som Maria viser os. Det er ikke vore religiøse ydelser, det kommer an på, men om vi er åbne og modtagelige for Kristi kærlighed og er i stand til at give dén videre.

Med en iver og begejstring, som Montfort sikkert har nikket genkendende til, blev vi af pastor Holm guidet rundt ikke bare i klostre, kirker og museer, men også i montfortansk spiritualitet - alt blev styret med fast, men kærlig hånd - der var sandelig valfartsdisciplin! - men også »fritid«, hvor vi kunne hygge og more os sammen og fordøje dagens mange indtryk.

Montfort gik til fods fra Paris til paven i Rom for »blot« at få dét svar på sin anmodning om at blive missionær i Canada: 'Gå hjem, hvor du kommer fra - dér er mere end nok at rive i'. Også vi er efter 4000 km vendt hjem, hvor der er mere end nok at rive i. Maria beholdt ikke krampagtigt for sig selv den glæde og frelse, der var givet hende, men gav det hele videre til andre. Måske kunne vi efter en sådan glad og inspirerende valfart lære af hende?!

Birthe Hjort

Montfort så Kristus i de fattige og nødlidende. Freske af Jaap Min (1953) i Montfortanernes kapel i Oirschot, Holland

Festlig messe i Slagelse

Søndag den 20. juli 1997 fejrede de 3 menigheder: Slagelse, Holbæk og Kalundborg 50-årsdagen for den hellige *Louis-Marie de Montforts* kanonisation ved en højtidelig pontifikalmesse med biskop *Hans Martensen* som hovedcelebrant og prædikant.

I messen deltog desuden den pavelige nuntius i Norden, ærkebiskop *Giovanni Ceirano*, der samtidig fyldte 70 år, hvilket blev oplyst af sognepræst *Stephen Holm* ved velkomsttalen ved messens begyndelse, hvorpå menigheden i den stopfyldte kirke spontant istemte »Happy Birthsday To You«. Nuntius blev glædeligt overrasket og gav da også udtryk for, at en sådan fødselsdag havde han aldrig oplevet før. Nuntius afsluttede den meget festlige messe med en lille tale til menigheden og en hilsen fra paven.

Messen denne søndag var indledningen til en valfartsrejse på 12 dage i den hellige Montforts fodspor. Vi besøgte Montforts fødehjem, den korsvej, han selv havde tegnet, hans dødsværelse og endelig hans sidste hvilested i basilikaen i Saint-Laurent-sur-Sevres. Det blev en udbytterig og vellykket tur for os 32 deltagere, der ved daglige konferencer, messer og andagter blev bekendt med denne helgen.

En stor tak til pastor Stephen Holm for hans enorme arbejde med tilrettelæggelsen og gennemførelsen af denne valfart.

Tove Pedersen

En retræte for mænd på Dalum

Årets Dalum-retræte for mænd, der blev afholdt på vort gæstfrie Dalum Kloster, der i september fejrer sit 90 års jubilæum, blev lidt af en epokegørende retræte.

I retræten deltog over tyve mænd, og den blev ledet af en levende engageret præst, *Martin Bergsøe*. Emnet var »At være som Gud har ønsket mig«.

Som indledning til retræten blev citeret fra 1. Pet. 2,9: »I er en udvalgt slægt, et kongeligt præsteskab«.

Maria er det første menneske, der oplevede denne genvundne værdighed. Derfor bør enhver kristen kunne genfinde sig selv i Kristi kronede moder. Hun er sådan, som Gud ønsker os alle.

I vor paves våbenskjold er afbildet et lysende kors, flankeret af et mindre M, der ligesom vokser frem af førstnævnte. Et kors og en moder, Kristus og Maria. Det illustrerer en rigdom af nåde og frelse, der er og var gennem Kristus, som kommer til os i Maria.

Vor retrætepræst belyste udfra utallige skriftsteder i den hellige skrift og ved kirkefædrenes udsagn, at Maria er Faderens datter, Sønnens moder og Helligåndens brud.

Med Maria ved hånden førte præsten os dybere ind i Kristi mysterium og i kirkens mysterium, og appellerede til os om at forkynde og leve Kristus nær.

Maria er blevet Guds talskvinde. Hun er vores beskytterinde og under hendes kappe møder vi Guds nærhed; for at vie sig til Gud betyder, at Gud har viet sig til os. Kun ved at være marianske bliver vi kirke.

I sin begyndelse blev kirken ikke skabt, men født. Den blev født, da ønsket voksede frem i Marias sjæl »Det ske mig efter dit ord!«.

Foruden disse tanker blev kirkens mysterium og vor forståelse af vores egen eksistens i Guds frelsesplan taget op i indledningen til retræten og i de 6 foredrag.

Retrætens dagsprogram var. Laudes, angelus, morgenbord, foredrag, rosenkrans (korsvej), messe, angelus, middag, foredrag, vesper, tilbedelse foran det udstillede sakramente, sakramental velsignelse, komplet (sunget sammen med søstrene). En aften var der lysprocession til Lourdesgrotten. Retræten foregik i stilhed, dog med dispensation en halv time ved eftermiddagskaffen.

Parken og klosteret er nyrenoveret og gav lejlighed til korte eller længere ture i meditation og bøn. Afslutningsaftenen blev tilbragt sammen med søstrene, og præsten fortalte udførligt om pater Pio.

Efter en festlig højmesse fredag morgen, drog vi atter hjem - fornyet på sjæl og legeme og med ønsket om et gensyn på Dalum 1998.

Børge Blans

Hildegard af Bingen 900 år

»Skyggen af det levende lys« er titlen på et projekt, der skal finde sted i august 1998 i Rundetårn i anledning af Hildegard af Bingens 900-årsfest. Hildegard af Bingen er en af kristenhedens største mystikere. Hun var Benediktinernonne og grundlagde to klostre ved Rhinen. Hun blev officielt anerkendt som profet af paven på et kirkemøde i 1147.

Det bliver et projekt af bred kirkelig, folkelig og historisk interesse. Foreløbig projektbeskrivelse omfatter: Udstilling, foredrag, musikarrangementer, drama, præsentation af udgivelser om Hildegard, film, salgsbod (musik, postkort, plakater, klosterlikør og bagværk) samt vandreudstilling, som skal fortsætte til bl.a. Århus, Esrum kloster og Vejle. Projektet er en del af det landsdækkende projekt Middelalder 99.

Blandt arrangørerne er: cand.mag. *Kirsten Kjærulff*, Skanderborg, Vor Frue Kloster, Åsebakken, Skt. Lioba kloster, Frederiksberg, Academicum Catholicum, musikforsker *Ole Kongsted*, dramatiker *Ulla Ryum* m.fl.

ks

Kristen i Pakistan - muslim i Danmark

To kristne menneskerettighedsforkæmpere fra Pakistan til et åbent møde om religiøse minoriteters forhold

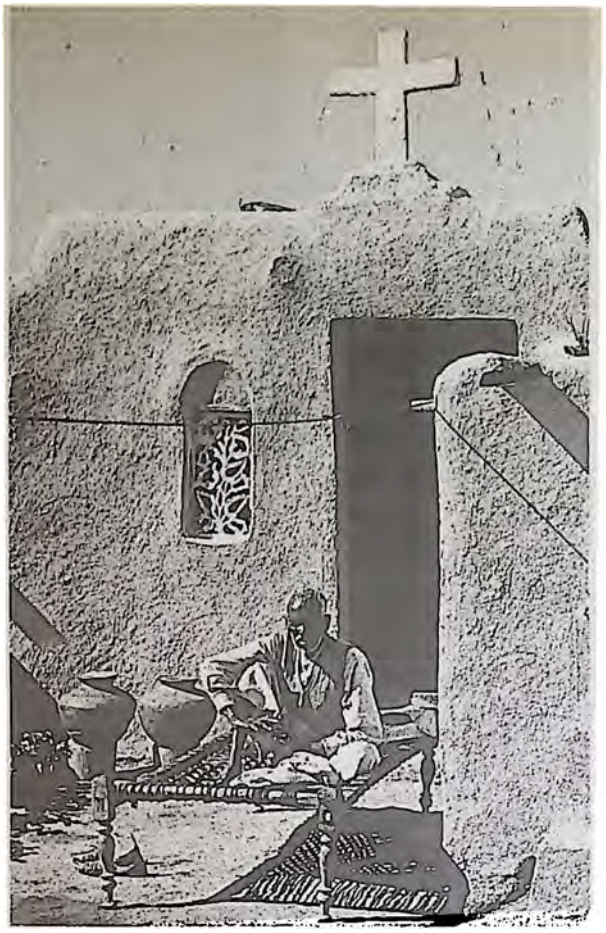

90 procent af befolkningen i Pakistan tilhører Islam. Denne kristne har med korset på huset markeret, at han bekender sig til et meget lille mindretal i landet. Foto KNA.

Pakistan har netop fejret 50 år som en uafhængig nation, skabt som et hjemland for muslimerne i den tidligere britiske koloni. Pakistan blev således skabt som et religiøst fristed, men blev siden den første erklærede islamiske republik.

Pakistan har flere religiøse mindretal, bl.a. en stor kristen gruppe. De religiøse minoriteter har i de senere år oplevet et stigende pres bl.a. som følge af den pakistanske blasfemilovgivning.

Den katolske kommission for fred og retfærdighed, Justitia et Pax, og Pax Christi har inviteret to kristne menneskerettighedsforkæmpere fra Pakistan til et åbent møde om religiøse minoriteters forhold. Mødet vil også dreje sig om forholdene for det muslimske mindretal i Danmark og forholdene for kvinderne i Pakistan.

Mødet finder sted søndag den 28. september på Niels Steensens Gymnasium i Englesalen.

Program:

Kl. 15.00-16.30: Indledning ved p. *James Aftab* og *Razia Joseph*.

Kl. 16.30-17.00:Pause.

Kl. 17.00-18.00: Åben debat.

De inviterede er James Aftab, der er katolsk præst i bispedømmet Faisalabad og Razia Joseph.

James Aftabs menighed består af flere små landsbyer, hvor de kristne lever i enklaver omringet af muslimer. James Aftab er stærkt engageret i debatten om den pakistanske blasfemilovgivning, der har medført vilkårlige anholdelser af flere kristne og givet anledning til stærke spændinger i forholdet mellem kristne og fanatiske muslimer.

Razia Joseph er ansvarlig for bispedømmet Faisalabads kvindearbejde. Hun er en kendt kvindeaktivist og har gået i front ved flere demonstrationer for kvinders rettigheder.

Faisalabad er Pakistans tredjestørste by, og den katolske biskop var den første pakistanskfødte biskop. Han er en kendt menneskerettighedsforkæmper og er bl.a. formand for den kristne-muslimske dialog. »katolsk orientering« havde i december en længere artikel om forholdene for de kristne i Pakistan.

Nik Brødholt

Døde

Mindeord om Ellen Nielsen

Et hjerte, der bankede for arbejderklassen, de syge og svage, er holdt op med at slå.

Cand. mag. Ellen Nielsen havde mange områder, som var hendes hjertesag. Et af områderne var Frankrig. Fransk tænkning og især de franske sociale filosoffer. Hun vidste alt, hvad der var værd at vide om de store franske fagforbund og de katolske sociale bevægelser, som fik stor betydning for hendes politiske og sociale engagement herhjemme.

Sammen med nogle medlemmer fra Academicum Catholicum bl.a. Gert Gistrup, Kåre Frederiksen og Børge Mannow blev der stiftet arbejdergrupper på Vesterbro i Jesu Hjerte sogn og på Nørrebro i Sakramentskirkens sogn i slutningen af 1940'erne.

Hun søgte med lys og lygte efter bevidste katolske aktive fagforeningsfolk, idet grupperne blev ledet og domineret af præsterne og akademikerne i religiøs retning.

Ellen Nielsen udgav i 15 år det lille katolske arbejderblad »Arbejdet« og gjorde en stor indsats for udbredelsen af de pavelige sociale rundskrivelser. Det var hende, der som lægkvinde og ikke præsterne, der omtalte disse rundskrivelser. For, som hun sagde, det borgerlige katolske Danmark var bange for, at de skulle medvirke til klassekamp i kirken!

Trods akademiker havde hun klar forståelse for, at kirken herhjemme måtte tale arbejdernes sag, hvis den skulle kunne tale med den danske arbejder og gennemføre et reelt arbejderapostolat som f.eks. i Frankrig.

Ellen Nielsen vil blive savnet af mange og er som forfatter og skribent værd at læse i årene fremover.

Per Wedell Topp
Katolsk Social Aktion

Berigtigelser

I »katolsk orientering« nr. 14 af 10. september 1997 har der indsneget sig to fejl, som bladet meget må beklage.

På side 2 har Vor Frue Skole, Næstved annonceret efter en skoleleder. Stillingen er ledig pr. 1. marts 1998 og ikke - som anført - pr. 1. august 1998.

Desuden er viceinspektør Johnny Falgren Petersens tlf. nr. 53 73 03 48.

På side 12 bragte vi en meddelelse om pater L. Dorns 50 års præstejubilæum. Her er det anført, at jubilaren ville læse messe i Skt. Augustins kirke lørdag den 12. september kl. 16.45.

Det rigtige tidspunkt var lørdag den 13. september kl. 16.45.

Red.

Berigtigelse

»katolsk orientering« meddelte i nr. 13 af 27. august, at forfatteren Ellen Nielsen blev begravet fra Assistens Kirkegårds kapel den 8. juli.

Begravelsen fandt imidlertid sted fra Katolsk Vestre Kirkegårds kapel den 8. juli. Pater L. Dorn S.J. læste sjælemessen og prædikede.

Dette for at man ikke skal lede forgæves på Assistens Kirkegård.

Per Wedell Topp

Bistand

Katolsk menighedspleje
Bredgade 69 A, 1260 København K.
Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. telefon 33 15 23 03. Postgiro 6466397

Møder og arrangementer

ADVENTSRETRÆTE
på Als Kloster ved pastor Poul Clausen

Fra fredag den 28.11. kl. 18
til søndag den 30.11. kl. 14.
Tilmelding på telefon 74 43 33 70
Pris: kr. 450,-.

Kirke og Tro
set med den russisk-ortodokse kirkes øjne
Foredrag ved Tatiana Meiners

Mandag d. 20.10.97 kl. 19.30
i Jesu Hjerte kirkes menighedssal,
Stenosgade 4 B.

Kaffe og te kan købes.

Det sker på Magleås

On. d. 1. - fr. d. 3. 10.:
KAB.

To. d. 2. - sø. d. 5. 10. :
Ældresagen.

Lø. d. 4. - sø. d. 5. 10.:
Inst. Baldersgade..

Ma. d. 6.- ti. d. 7. 10.:
Københavns Amt.

Ma. d. 6.10.:
Avedøre Kloakværk.

Ti. d. 7. - to. d. 9.10:
FTF.

On. d. 8. - to. d. 9. 10.:
Piberødhus.

Lø. d. 11. - sø. d. 12.10.:
Katolsk Arbejderaktion.

On. d. 15. - fr. d. 17. 10.:
HT.

Fr. d. 17. - sø. d. 19. 10.:
Roskilde menighed.

Lø. d. 18. - sø. d. 19.10.:
Endrup børneinst.

Fr. d. 17. - sø. d. 19. 10.:
Økumenisk Center.

Ma. d. 20. - on. d. 22. 10.:
Tyske gæster.

Ma. d. 20. - fr. d. 24.10.:
Audiologopæd. foren.

Ma. d. 20. - ti. d. 21. 10.:
Søllerød Kommune.

To. d. 23. - fr. d. 24. 10.:
Danida.

Fr. d. 24. - sø. d. 26.10.:
Kristen Spiritualitet
(Se annoncen i »k.o.«)

Fr. d. 24. - sø. d. 26.10.:
DUK.

Ma. d. 27. - fr. d. 31.10.:
Dansk teologisk præstemøde.

Fr. d. 31. - lø. d. 1.11.:
Skt. Ansgars Skole.

Annoncer i »katolsk orientering«

Tekstside-annoncer: kr. 6,- pr. sp./mm.
Rubrik-annoncer: kr. 5,- pr. mm.

Sct. Therese Fest

lørdag den 4. oktober 1997
Sct. Therese kirke, Bernstorffsvej 56

Del 1:
Kl. 14.30: Foredrag om Therese af Lisieux ved Wilfrid Stinissen, svensk karmelittermunk og præst, kendt som retræteleder og vejleder og forfatter af bøger, hvoraf en del er oversat til dansk.
Mulighed for børnepasning kl. 14.30-16.30.
Udstilling af bøger.
Kl. 17.00: Messe.

Del 2:
Kl. 18.00: Spisning i gymnastiksalen med efterfølgende underholdning. Øl, vand og vin kan købes.

Pris:
Del 1: 10 kr. pr. person.
Del 2: 50 kr. for voksne, 25 kr. for børn - dog max. 150 kr. pr. familie.
Del 1+2: 50 kr. for voksne, 25 kr. for børn - dog max. 150 kr. pr. familie.

Tilmelding er nødvendig på tlf. 39 65 88 75 (Kirsten Lange) / 39 63 02 35 (Ruth Fog) / 39 69 47 28 (Felicity Pors) inden 28. september.

DUK - kalender

LFB-KURSUS den 26.9.-28.9.97 for bestyrelsesmedlemmer i lokalforeningerne i Jylland/Fyn. Kurset er gratis.

RETRÆTE den 26.9.-28.9.97 i Skovhuset. Alder: 20 år og opefter.
Pris: kr. 160 samt kr. 175 for evt. fællesrejse.

UNGDOMSMESSE den 28.9.97 kl. 20 i Jesu Hjerte kirke, København. Derefter Café Ludvig.

FÆLLES KUK AFTEN den 1.10.97 på Niels Steensens Gymnasium.
Tilmelding senest den 24.9.97.

CHEFKURSUS den 3.10.-5.10.97 på Øm for alle ledere på sommerens lejre eller potentielle ledere.
Pris: kr. 100 samt kr. 175 for evt. fællesrejse.
Tilmelding og betaling senest den 12.9.97.

UNGDOMSMESSE den 26.10.97 kl. 20 i Jesu Hjerte kirke, København. Derefter Café Ludvig.

LOKALFORENINGSMØDE den 28.10.97 kl. ca. 10-17 på Sekretariatet i København. Alder: For alle lokalforeningsledere Øst for Storebælt.
Pris: kr. 50. To ledere fra hver lokalforening får refunderet rejseudgifterne.
Tilmelding og betaling senest den 7.10.97.

EFTERÅRSLEJR den 11.10.-17.10.97 på Øm for de 7-10 årige.
Pris: kr. 500 samt kr. 150 for fællesrejse.
Tilmelding og betaling senest den 19.9.97.
II VATIKANKONCIL den 23.10.97 kl. 19-21 og efterfølgende 7 torsdage i Skt. Andreas Bibliotek. Pris: kr. 40.
Tilmelding og betaling senest den 2.10.97.

Kalenderen fortsættes i næste spalte.

DUK-kalenderen fortsat

RETRÆTE den 24.10.-26.10.97 på Lille Magleås. Alder: 15-20 år.
Pris: kr. 160 samt kr. 175 for fællesrejse.
Tilmelding og betaling senest den 3.10.97.

TEMA AFTEN den 30.10.97 og de efterfølgende to torsdage i Århus.
Tilmeding senest den 9.10.97.

ÅRSMØDE den 31.10.-2.11.97 på Øm for 2 delegerede/valgte repræsentanter fra hver menighed/lokalforening. Alder: 16 år og opefter.
Pris: kr. 160 samt kr. 175 for fællesrejse (dog kr. 225 for dem over 30 år).
Tilmelding og betaling senest den 3.10.97.

MINISTRANTWEEKEND den 14.11.-16.11.97 på Øm for ministranter i alle aldre.
Pris: kr. 160 samt kr. 175 for fællesrejse (dog kr. 225 for dem over 30 år).
Tilmelding og betaling senest den 24.10.97.

LEDERTRÆNING den 21.11.-23.11.97 på Øm.
Pris: kr. 160 samt kr. 175 for fællesrejse (dog kr. 225 for dem over 30 år).
Tilmelding og betaling senest den 31.10.97.

UNGDOMSMESSE den 30.11.97 kl. 20 i Jesu Hjerte kirke, København. Derefter Café Ludvig.

ÅBENT HUS med julehygge den 18.12.97 kl. 15-18 på Sekretariatet

NYTÅRSLEJR den 27.12.97-1.1.98 på Øm for unge over 16 år samt familier.
Priser: 0-1 år kr. 225
2-6 år kr. 400
7-13 år kr. 490
voksne kr. 550
samt kr. 175 for fællesrejse (dog kr. 225 for dem over 30 år).
Tilmelding og betaling senest den 5.12.97

DET ER MEGET VIGTIGT AT OVERHOLDE TILMELDINGSFRISTEN!!
Samtlige priser er for medlemmer af DUK. Ikke medlemmer betaler kr. 100,- mere i gebyr for weekender og kr. 300,- for lejre.
Afbud: Tilbagebetaling af gebyr sker normalt ikke efter sidste tilmeldingsfrist.

Jeg tilmelder mig:

Arrangement:.....

Dato:.....

Navn:.....

Adr.:.....

Postnr./By:.....

Fødselsdato:.....

Telefon:.....

Katolik: Ja:..... Nej:.....

Deltager i fællesrejse:.....

Ankommer selv:.....

Postgirokonto 9 08 32 94
Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Bredgade 67, 2.th., 1260 København K.
Tlf. 33 14 77 07

Diverse

En tak

Hjertelig tak for opmærksomheden ved mit 25-års præstejubilæum søndag den 24. august. Det var en festlig dag og nøjagtigt efter mit ønske. Det har glædet mig at se så mange - fra nær og fjern - deltage i festmessen og ved receptionen bagefter. Min hjertelige tak går til alle, som har forberedt festen og til alle, som har tænkt på mig den dag og sendt hilsener til mig. Mange tak for alle gaverne. Med stor glæde kan jeg fortælle, at den særlige gavekonto til pater Tantholdt-Hansen har indbragt over 4.000 kr. Århus menighed har samlet ind til samme formål, og det har givet 8.000 kr.
Min store tak går også til Grenaa menighed, som har fejret jubilæet søndagen efter med en festmesse og fælles frokost i Skt. Michaels hus i Pindstrup.

pater Herbert

Tak

- I anledning af mit 70 års ordensjubilæum.
En stor tak til alle og enhver, der har glædet mig på min jubilæumsdag med bøn, blomster, gaver og hilsener.
Specielt tak for den store deltagelse ved messen og receptionen. Hjertelig tak.
Må Herren gengælde jeres trofasthed.
Kærlig hilsen

Jeres *søster Helena.*

EFTERLYSNING

Til Katolske Menighedsplejers julemarked, der i år afholdes søndag den 30. november 1997, eftersøges bøger, service, køkkengrej, lamper o. lign. effekter (dog ikke møbler) til bortsalg på vort loppe-marked.

Ring på telefon 44 66 06 40 (bedst efter kl. 20.00) og bestil en afhentning på én af følgende søndage:

Søndag den 12. oktober / søndag den 26. oktober / søndag den 9. november 1997.

Vi kunne i øvrigt også godt bruge »en hånd« (gerne flere) på selve julemarkedet. Har du/I lyst, så ring enten på ovennævnte telefonnummer eller på 33 15 23 03 og fortæl, hvordan og hvornår vi netop kan bruge din/Jeres hjælp. På forhånd tak!

Michael Plum
Julemarkedskometéen

Katolsk Menighedspleje søger værelser til unge

Til unge under uddannelse søger Katolsk Menighedspleje værelser el. lejl. i hele Storkøbenhavn. Gratis for begge parter formidles kontakt mellem udlejer og lejere. Ønsker De at udleje eller leje - ring til Katolsk Menighedspleje 33 15 23 03 kl. 14-16 tirsdag og torsdag.

Testamente
til fordel for Den katolske Kirke Ansgarstiftelsen

Man kan støtte Kirken ved at indsætte den som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift
Kirken modtager det fulde beløb.

Gratis advokatbistand
Det anbefales at lade en advokat oprette testamentet.
Udgifterne til salær refunderes af bispekontoret.

Yderligere oplysninger
Katolsk Bispekontor
Bredgade 69 A, 1260 København K
Tlf. 33 11 60 80.

Salg og service

Juridisk bistand til private
Adv. Sandra Moll
(Dansk advokat - dott. in giurisprudenza)
Adv. Peter Alsted (H)
Adv. Niels Ahlmark (H)

Vi er et internationalt orienteret advokatkontor, som ud over erhvervsrådgivning også yder bistand til private.

For privatpersoner er det vigtigt - ikke mindst, hvis man ikker er dansk - at søge rådgivning f.eks. i følgende situationer:
- Køb og salg af fast ejendom.
- Familieretlige spørgsmål i forbindelse med indgåelse af ægteskab, separation og skilsmisse.
- Testamenter og arveret.
- Ansættelsesretlige spørgsmål.

Vester Voldgade 90,
1552 København V.
Tlf. 33 15 15 63. Fax 33 13 07 07.

Advokataktieselskabet
Linde & Altschuler
Esplanaden 6
1263 København K

Vi tilbyder erhvervsretlig rådgivning og juridisk bistand til private.

Vi kan herunder bistå Dem med virksomhedsoverdragelser, retssager, inkasso, ejendomsadministration, handel med fast ejendom, testamenter og dødsbobehandling indenlands og udenlands.

Kontakt
advokat Finn Roger Nielsen
på tlf. 33 14 19 40.

Lasse Baumann Antikviteter
Dødsboer og bedre indbo købes.
Naboløs 3, 1206 København K.
Tlf. 33 11 72 37. Aften: 42 85 39 40

Find *Deres* **bedemand** her:

Vanløse Ligkistemagasin
38 71 75 01
H.P. Baltzer & Søn
Jyllingevej 8
2720 Vanløse

Tåstrup Bedemandsforretning
43 99 75 01
Sv.E. og B. Baltzer
Køgevej 40
2630 Taastrup

Også aften, week-end og helligdag kan De ringe og aftale et møde i Deres hjem eller hos os.

Hos medlemmer af Bedemændenes Landsforening har De tryghed for:

- professionel hjælp og rådgivnig ved begravelse og brænding.
- viden om en lang række forhold i forbindelse med dødsfald.
- fair forretningsmæssig og økonomisk behandling.

Rekvirer gratis pjecen
»NÅR NOGEN DØR...«

BEGRAVELSER OG BISÆTTELSER
v/ bedemand Vagn Fondo
39 62 16 50
Reference: Sankt Joseph Søstrene
Bedemændenes Landsforening

Kastrup Begravelsesforretning

Alle aftaler kan træffes i Deres hjem - overalt i Storkøbenhavn

Telefon
31 55 55 55
Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning
Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning
Telefon 43 99 01 58

BENZONS BEGRAVELSES-FORRETNING

38 34 46 01 - 31 86 60 56

DØGNVAGT:
31 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelser og bisættelser ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Wagn Adler

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler

DØGNVAGT
39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
SØBORG HOVEDGADE 94

Murermester
Bernhardt Christiansen
Solbærvej 8, Sabro
Tlf. 86 94 82 10
Biltlf. 30 86 26 09

Murermester Keld Erik
JOHNSEN
Ankervej 12
Stubberup
4800 Nyk. F.
Medl. af BYG og Nykøbing F. Murerlaug
Om- og tilbygning - Reparationer
Alt tagarbejde
Tlf. 53 83 99 08
Vi lover godt håndværk og er omfattet af... BYG GARANTI ORDNING
Arbejde udføres overalt på Sjælland, Lolland og Falster

Tømrermester
Ferd. Færch & Co. A/S
Halkjærvej 22, 9200 Aalborg SV
Telefon 98 18 62 20

Malermester
VILLY HANSEN
Bredager 13 - 7120 Vejle Ø.
Tlf. 75 81 69 62 og 75 83 29 37

VICTOR NIELSEN
Stenhuggeri og Monumentforretning
v/ stenhuggermester Mohr
Vestre Kirkegårds Allé 28-32
2450 København SV
Tlf. 31 21 65 48 Fax. 31 21 80 32

Revision • Regnskab • Skat
REVISORGÅRDEN I ROSKILDE
Registreret revisor FRR
Jørgen Brangstrup
Skt. Olsgade 10 • Roskilde • 46 35 10 35
- det er altid sikkert med en registreret revisor

Ny procedure for teologer hvis lære er omstridt

Den nye procedure betyder en øget retssikkerhed, siger talsmand

Vatikanet (KNA) - Præfekten for troslærekongregationen, kardinal *Joseph Ratzinger*, har indført en ny procedure for katolske teologer, hvis lære er omstridt. Proceduren blev offentliggjort på et pressemøde i Vatikanet sidst i august. Det fremgår blandt andet, at den pågældende teolog har lov til at benytte en rådgiver som en slags advokat, og at den biskop, i hvis bispedømme teologen virker, eller lederen af den orden, som han tilhører, tildeles en mere betydningsfuld rolle.

Ifølge Vatikanets pressetalsmand, *Joaquin Navarro-Valls*, betyder den nye procedure både en øget retssikkerhed og en højere grad af gennemsigtighed.

Proceduren afløser den hidtidige, som har været gældende i 25 år. I en følgeskrivelse gør troslærekongregationen opmærksom på, at forfatteren til et omstridt, teologisk værk sikres væsentlig bedre muligheder for at forsvare sig; han har ret til at udnævne en personlig rådgiver, som skal støtte ham, deltage aktivt i processen og ikke sendes uden for døren, når eksempelvis vidner skal udtale sig.

Bag denne gestus ligger et ønske om at være imødekommende over for den tiltagende følsomhed, som er karakteristisk for dette område, hedder det.

Den stedlige biskop er med i billedet

Ved siden af den personligt valgte rådgiver optræder en fortaler, som Vatikanet vælger, og som skal repræsentere teologens synspunkter. Også den stedlige biskop står stærkere i den nye procedure. Han skal holdes løbende orienteret om sagens forløb, han har mulighed for personligt at deltage i retsmøderne, og han kan skriftligt give sin mening til kende.

Af reglerne fremgår dog, at der kan være tilfælde, hvor forfatteren ikke får det fulde udbytte af de udvidede garantier. Der er mulighed for en kortere sagsbehandling, hvis det er helt tydeligt og hævet over enhver tvivl, at et skrift indeholder vildfarelser, og hvis det kan få alvorlige konsekvenser for de troende, dersom de bliver udbredt.

Også i sådanne tilfælde har teologens 'egen' biskop i et vist omfang ret til at være med. Han kan indsende en skriftlig tilkendegivelse om den pågældende forfatter og har krav på, at kongregationen tager den til efterretning.

Kan stadig føre til ekskommunikation

Skulle en forfatter nægte på passende vis at trække de ting tilbage, som troslærekongregationen har erklæret for vildfarelser, er man nøjagtig lige så hård som efter de gamle retningslinjer, når det drejer sig om hæresi, apostasi eller skisma - altså når en kristen vender ryggen til enkelte trossandheder, til troen som helhed eller til kirken som et troens fællesskab. Ifølge kirkeretten fører disse tre til ekskommunikation.

Det fremgår af retningslinjerne, at en sådan straf hverken kan ankes eller appelleres.

Hildegard af Bingens 900-årsfest er indledt og vil vare ét år. Hun er en af kristenhedens største mystikere. Hun var Benediktinernonne og grundlagde to klostre ved Rhinen. Hildegard af Bingen blev officielt anerkendt som profet af paven på et kirkemøde i 1147. Fotoet er fra Rochuskapellet i Bingen. *Foto KNA.*

Den katolske kirke vil muligvis kunne anerkendes i Rusland

Moskva (KNA) - Det er ikke udelukket, at den katolske kirke kan optages på listen over traditionelle religioner, mener den russiske parlamentsformand *Gennadij Selesjnov*.

Parlamentet debatterer igen den restriktive lov om religionsudøvelse, som præsident *Boris Jeltsin* nægtede at underskrive i juli; den var færdigbehandlet i parlamentet, men præsidenten var ikke tilfreds.

Det væsentlige i loven, at fremmede sekter ikke skal stilles lige med traditionelle religioner, bliver ikke ændret, siger Selesjnov til det russiske nyhedsbureau Itar-Tass.

Appel fra paven

Den ny lov, som anerkendte jøder, muslimer og buddhister - foruden russisk-ortodokse - ville modvirke en fortsat moralsk og åndelig destabilisering i Rusland, mente patriark *Alexij II*, som havde bedt Jeltsin om at skrive under. En appel fra pave *Johannes Paul II* trak i modsat retning. Loven tog ikke højde for, at den katolske kirke havde virket i Rusland i århundreder. Derved udgjorde den en trussel imod kirkens fortsatte eksistens i landet og var således mere restriktiv end den tidligere lov fra 1990, mente paven.

Det russiske parlament fik herefter loven retur med besked om at foretage visse ændringer.

Katolikker vil huske prinsesse Diana

London (Catholic Herald) - Fredag den 5. september 1997 fejrede kardinal *Basil Hume*, ærkebiskop af Westminster, i Westminster Cathedral en requiem-messe for *Diana*, prinsesse af Wales og for de personer, der omkom ved den tragiske ulykke i Paris.

Ved messen blev der desuden bedt for den kongelige familie og især for *Diana's* to sønner, prinserne *William* og *Harry*. Også Diana's mor, Frances Shand-Kydd, deltog i messen.

I en radioudsendelse søndag den 31. august udtalte kardinalen, at han ikke kunne lade være at tænke på, hvor megen sorg, hun havde måttet tåle i sit liv, og hvor meget godt, hun alligevel formåede at give. Man måtte, sagde kardinalen, tage stilling til en række spørgsmål: Hvordan kunne så mange mennesker i årenes løb behandle denne pige sådan, at hun måtte lide så meget?

Mother *Teresa* mødte prinsessen ved flere lejligheder, senest ved et besøg i New York i juni 1997. Hun beskrev Diana som en ukunstlet person og en god mor og hustru. »Hun hjalp mig med at hjælpe de fattige og det er det bedste«, sagde Mother Teresa.

Pave *Johannes Paul II*, der første gang traf prinsesse Diana og prins Charles ved en privataudiens i Vatikanet i 1985, sendte et kondolence-telegram til dronning *Elisabeth* i anledning af Diana's død. Heri udtrykker paven sin dybe bedrøvelse over prinsessens tragiske død og forsikrer om, at han deler sorgen med hele det britiske folk.

Ny ærkebiskop af Zagreb

Vatikanet (KNA) - Pave *Johannes Paul II* har udnævnt den hidtidige biskop af Krk, *Josip Bozanic*, til ny ærkebiskop af Zagreb. Kardinal *Franjo Kuharic* havde selv ønsket at træde tilbage. Han har ledet kirken i Zagreb siden 1970; for tre år siden passerede han de 75 år, som er den normale 'pensionsalder' for en biskop.

Kardinalen var vært ved pavens besøg i den kroatiske hovedstad i 1994. Efterfølgeren er 48 år, præsteviet i 1975 og har været biskop siden 1989.

To nye bispedømmer: Varazdin og Pozega

Samtidig har paven oprettet to nye bispedømmer i Kroatien. Bispedømmet Varazdin får den 59-årige *Marko Culej* som sin første biskop; han har hidtil været hjælpebiskop under Kuharic. Det andet nye bispedømme, Pozega, skal ledes af den 50-årige *Antun Skorcevi*, som ved siden af sin præstegerning i Zagreb er leder af det kateketiske institut ved det teologiske fakultet på byens universitetet.

Geografisk har både Varazdin og Pozega hidtil været en del af ærkebispedømmet. Varazdin består af 97 sogne med tilsammen 370.000 katolikker, som betjenes af 95 verdens- og 21 ordenspræster. I Pozega skal 66 verdens- og 32 ordenspræster tage sig af de omkring 240.000 katolikker, som er fordelt på 85 sogne.

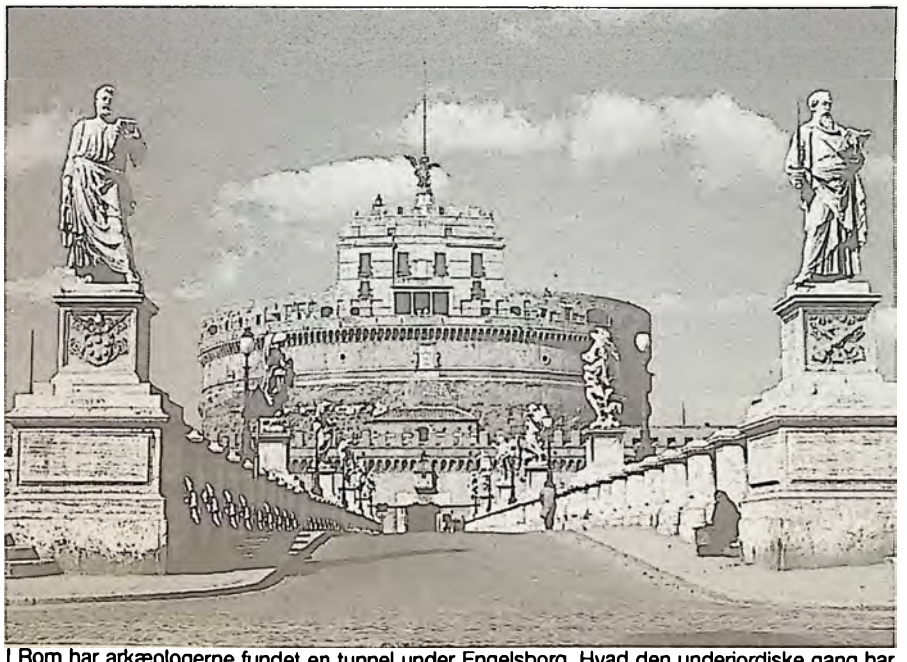

I Rom har arkæologerne fundet en tunnel under Engelsborg. Hvad den underjordiske gang har været brugt til, vides ikke, men Engelsborg, som oprindelig blev bygget som et gravmæle for kejser Hadrian, har i senere århundreder tjent paverne som tilflugtssted. *Foto KNA*

katolsk orientering

Redaktion:
Pastor Willem Wuyts O. *Praem.* (ansvarsh. redaktør).
Journalist Knud Helsted Kluge (Redaktionssekretær)
Redaktionelle medarbejdere: Kirsten Szarafin, Maria Jørgensen og Carly Majholm

Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28, 4.
DK-1620 København V. Telefon 31 211444.
Fax 33 244975 og 97 224054. E-mail: ko-press@inet.uni-c.dk
Udgiver: Ansgarstiftelsen, Bredgade 69 A, DK 1260 København K
Tryk: Dansk Avistryk, DK 2600 Glostrup. Oplag 17.000

Næste nummer udsendes den 8. oktober

NR. 16 8. OKTOBER 1997 23. ÅRGANG

katolsk orientering

Verdenskatekismen, side 2 - 3
Missionsmåned, side 6-7
Budskabet fra Graz, side 8
Moder Teresa, side 9

Verdenskatekismen nu også på latin

Paven håber, at katekismen vil betyde en fornyet missionsiver både i kirken og i katekesen

Vatikanet - Den 8. september lod pave *Johannes Paul II* officielt den latinske udgave af Verdenskatekismen træde i kraft. Den Katolske Kirkes Katekismus på latin skal danne grundlag for- og benyttes som referencetekst i forbindelse med oversættelser til andre sprog, sagde han til de kardinaler, biskopper og prælater, som havde været med i det forberedende arbejde.

Paven udtrykte desuden håb om, at katekismen vil betyde en fornyet missionsiver både i kirken og i katekesen. Præfekten for den romerske troslærekongregation, kardinal *Joseph Ratzinger*, præsenterede den latinske tekst på en pressekonference i Vatikanet den følgende dag.

Verdenskatekismen udkom på fransk i 1992 og er siden oversat til en række sprog. Inden længe vil den også foreligge på dansk.

Katekismen henvender sig først og fremmest til biskopperne, understregede paven ved en ceremoni i Castelgandolfo i forbindelse med grundtekstens ikrafttræden. Den er »en sikker reference og en kompetent vejledning, når der skal udgives lokale katekismer«, sagde han.

Johannes Paul II meddelte endvidere, at der inden længe ville blive udsendt »en generel vejviser for katekesen«. Han lagde megen vægt på katekesens økumeniske værdi.

Om døden og om livet

Det forlyder fra Vatikanet, at afsnittet om dødsstraf er mere restriktivt formuleret end i den tidligere udgave. Dermed skulle det praktisk talt være udelukket, at dødsstraf kunne anses for moralsk forsvarligt, hedder det. Endvidere siges »Evangelium vitae«, rundskrivelsen om livets ukrænkelighed, at være indarbejdet i den latinske tekst. Rundskrivelsen fra 1995 skal således være indarbejdet i denne forpligtende 'håndbog' i katolsk troslære.

Mere om katekismen side 2

Det er en af Italiens mest betydningsfulde kirker, der er blevet beskadiget ved jordskælvet i Assisi. Giottos og Cimabues fresker med scener fra Frans' liv forvandledes til brokker og støv, da rystelserne fik en af kirkens hvælvinger til at styrte ned. Skaderne betegnes som uoprettelige.

Kardinal håber på en snarlig saligkåring af Moder Teresa

Rom (KNA) - Vatikanets statssekretær, kardinal *Angelo Sodano*, håber på en kortvarig saligkåringsproces for *Moder Teresa*. Inden han rejste til Calcutta til begravelsen, mindede han om, at den hellige *Frans af Assisi* var blevet saligkåret efter to år, og at saligkåringsprocessen for den hellige *Antonius'* vedkommende kun varede et enkelt år. Sodano var pavens udsending ved Moder Teresas begravelse.

Kardinalen understreger, at saligkåringsprocessen må følge de kloge normer, som kirken har opstillet. Han understreger, at Johannes Paul II »holdt meget af denne kvinde, som var en mor for de fattige og en heltinde i en moderne tid«. De to havde den samme kærlighed til de fattige og øsede af den samme troens kilde, tilføjer Sodano.

Læs også side 8.

Pastor Georg Bertling død 86 år gammel

Den 25. september døde pastor *Georg Bertling* i sit hjem i Kolding uden forudgående sygdom. Hans medbroder *Henri Kerkhofs* O. Præm. var hos ham, da han døde.

Georg Bertling blev født den 2. oktober 1911 i Hamborn i Tyskland. Han blev præstevi-et i 1938 og kom til Danmark i 1939. Han blev ansat som kapellan ved Skt. Ansgars Kirke i København i 1940. Han gjorde tvungen tysk militærtjeneste i sanitetskorpset 1943 til 45. Efter krigen kom han tilbage til domkirken. Derefter var han sognepræst i Kolding fra 1950 til 1990.

Læs nekrologen side 10.

Europæisk videnskabs- og teknologiudvalg:

Kloning et angreb på menneskets værdighed

Strassbourg (KNA) - Europarådets parlamentariske forsamling er ikke til sinds at tillade kloning af mennesker i Europa. Parlamentet har netop vedtaget en tillægsprotokol til den konvention om bioetik, som blev vedtaget for et år siden. Den forbyder »ethvert indgreb, som har til formål at skabe et levende væsen, der genetisk er identisk med et andet«. Samtidig opfordres FN's generalforsamling til at forbyde kloning af mennesker på verdensplan.

Selv om det under debatten kom frem, at nogle parlamentarikere betragtede kloning som et stort fremskridt for forskningen, var der enighed om, at denne teknik ikke måtte anvendes på mennesker. Enhver form for kloning af mennesker skal helt forbydes og belægges med sanktioner, udtaler *Gian Reto Plattner*, schweizisk socialdemokrat og ordfører for videnskabs- og teknologiudvalget. Det er et angreb på menneskets værdighed og ukrænkelighed, når man med vilje skaber to mennesker med den samme genetiske sammensætning, forklarer han og tilføjer, at han også af religiøse grunde forholder sig afvisende over for kloning af mennesker.

Tyskland har endnu ikke tiltrådt konventionen om bioetik, angivelig fordi den ikke i tilstrækkelig grad sikrer handicappede imod at blive anvendt som forsøgskaniner. Plattner forholder sig uforstående over for dette standpunkt. En konvention, som udstikker retningslinjer for størstedelen af det bioetiske område, er bedre en slet ingen konvention, mener han. Schweizeren gør endvidere opmærksom på, at denne indstilling i realiteten er det samme som at give afkald på yderligere deltagelse i debatten. Tillægsprotokollen har kun betydning for de stater, som har tiltrådt selve konventionen om bioetik, påpeger han.

Konvention om bioetik endnu ikke ratificeret

Tillægsprotokollen ventes vedtaget på Europarådets møde i oktober. 22 lande har tiltrådt konventionen om bioetik, men endnu har ingen ratificeret den. Konventionen kan først træde i kraft, når fem lande har ratificeret den.

katolsk orientering

Tilsendes katolske husstande i Danmark i 20 numre om året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden.
Abonnementspris 230 kr. årligt.
Adresseforandring meddeles til postvæsenet.
ISSN 0902-297X

Ingen væsentlige ændringer i verdenskatekismen

De omkring 70 detaljer, der er ændret ved, vil kunne udsendes i form af et rettelseshæfte, udtaler kardinal Joseph Ratzinger

Det stemmer bedre overens med menneskets værdighed, at den, der har begået en forbrydelse, ikke fratages muligheden for at forbedre sig, hedder det i Den Katolske Kirkes Katekismus.

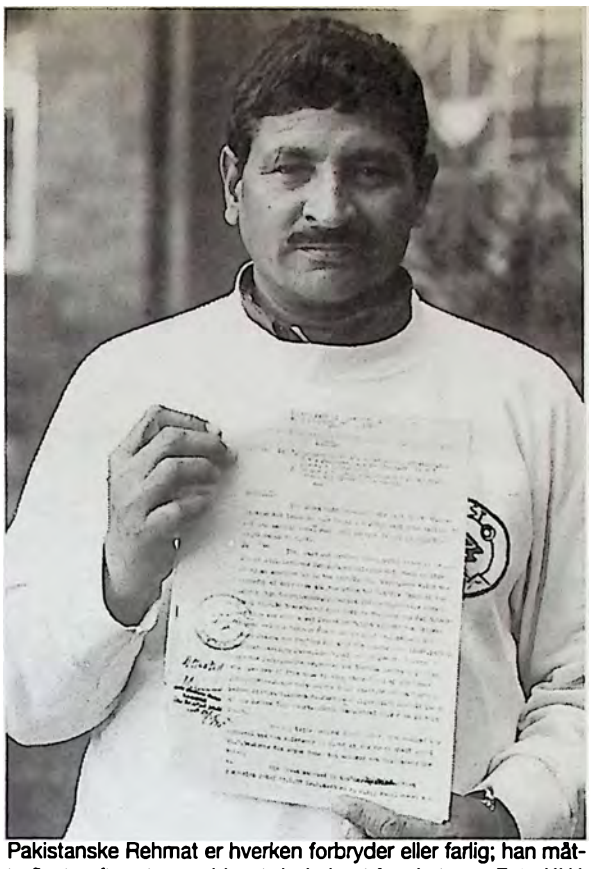

Pakistanske Rehmat er hverken forbryder eller farlig; han måtte flygte efter at være blevet dødsdømt for sin tro. *Foto KNA*

Vatikanet (KNA) - Dødsstraf er ikke helt og aldeles udelukket i den latinske tekst til Den Katolske Kirkes Katekismus; i modsætning til tidligere katekismer stiller Verdenskatekismen dog meget strenge betingelser for, hvornår den kan anses for moralsk forsvarlig. Særligt i spørgsmålene om dødsstraf og om miljøhensyn har man inddraget al tilgængelig, ny viden, udtalte præfekten for Troslærekongregationen, kardinal *Joseph Ratzinger*, ved præsentationen af den nye udgave. Den latinske tekst til Verdenskatekismen har status af grundtekst og dermed første prioritet i forhold til alle andre udgaver.

Ratzinger understreger, at der ikke er tale om væsentlige ændringer i forhold til tidligere udgaver i spørgsmål som dødsstraf, seksualmoral, hvordan homoseksualitet skal vurderes og hvordan man på ansvarlig vis skal give livet videre. Den latinske tekst peger i samme retning som den tidligere, men det var nødvendigt at præcisere nogle ting og foretage nogle rettelser, forklarer han. Latin er og bliver kirkens officielle sprog, som sikrer kontinuiteten og garanterer, at vi bevarer vore rødder, tilføjede kardinalen.

Der er ikke tale om en ny katekismus, men om den endelige tekst, som er udarbejdet på baggrund af den franske originaludgave fra 1992, understreger Ratzinger. Der er ingen grund til at styrte ud og købe en 'ny' katekismus, siger han; de omkring 70 detaljer, der er ændret ved, vil kunne udsendes i form af et rettelseshæfte på de 30 forskellige sprog, som Verdenskatekismen allerede er oversat til.

Ingen dødsstraf, hvis der findes andre muligheder

Amerikanske statistikker skal ikke bestemme, hvordan kirken skal forholde sig til dødsstraf, mener Ratzinger. Kirken følger de kriterier, som er overleveret, også i spørgsmålet om dødsstraf. Ifølge § 2267 kan dødsstraf derfor retfærdiggøres, når der ikke er andre muligheder for at forsvare menneskers liv over for en uretfærdig angriber. Findes der derimod ublodige og brugbare måder, hvorpå de samme mennesker kan bringes i sikkerhed, skal man holde sig til disse; det er bedre for almenvellet og stemmer bedre overens med menneskets værdighed.

Ratzinger understreger, at der heller ikke er tale om en ændret indstilling til homoseksualitet. Kirken forlanger, at homoseksuelle mødes med forståelse og medfølelse, men den lader videnskaben om at afgøre, hvorvidt der er tale om noget genetisk bestemt eller fænomenet er miljø- og opvækstbestemt, siger han.

At stræbe efter de kristnes enhed er en af kirkens vigtigste opgaver i fremtiden, påpeger kardinalen; lige så vigtigt er det at aflægge et sandt, kristent vidnesbyrd i en verden, hvor der er så megen lidelse. Den katolske kirke må engagere sig helhjertet i socialt arbejde, uden at den derved bliver til en social institution, understreger han.

Stor tilfredshed blandt amerikanske biskopper

De amerikanske biskopper er godt tilfredse med den stramning i synet på dødsstraf, som fremgår af den latinske tekst til Den Katolske Kirkes Katekismus. I mere end 25 år har bispekonferencen forsøgt at få det, kirken siger om dødsstraf, til at hænge sammen med, hvad kirken i øvrigt lærer om respekt for livet. Det siger biskoppen af Spokane, *William S. Skylstadt*, der er bispekonferencens talsmand for indenrigspolitiske anliggender.

Stramningen fremgår af den latinske tekst til Verdenskatekismen, grundteksten, der tjener som reference for samtlige oversættelser. Den er ikke kategorisk afvisende over for dødsstraf, men tillader denne udvej, hvis det er den eneste måde, hvorpå man kan beskytte andres liv imod uretfærdige angreb. Katekismen betegner sådanne situationer som »yderst sjældne, hvis de overhovedet forekommer mere«.

Teksten om dødsstraf

Nyhedsbureauet KNA har følgende oversættelse af den relevante paragraf om dødsstraf:

Kirkens lære udelukker ikke, at dødsstraf kan anvendes, hvis det er den eneste måde, hvorpå man effektivt kan beskytte menneskers liv imod en uretfærdig angriber; det forudsætter dog, at man ved, hvem den skyldige er, og at ansvaret vitterlig er hans.

Hvis der derimod findes ublodige måder, hvorpå de samme mennesker kan beskyttes, skal myndighederne holde sig til disse. Det er bedre for almenvellet og stemmer bedre overens med menneskets værdighed.

I betragtning af hvilke muligheder en stat har for effektivt at modarbejde en forbrydelse og få den, der har begået en sådan, sat fast - uden at han derved uigenkaldeligt fratages muligheden for at forbedre sig - må de tilfælde, hvor det er absolut nødvendigt at lade den pågældende miste livet, være yderst sjældne, hvis de da overhovedet forekommer i dag.

Tragedien i Auschwitz gav stof til eftertanke

Rom (KNA) - Den store tragedie i Auschwitz har fået menneskene til at overveje, hvordan de i filosofisk, antropologisk, etisk og teologisk henseende kan gå nye veje. Det mener den australske kuriekardinal *Edward Cassidy*. Det er »sørgeligt at måtte indrømme, at en stor del af de fremskridt, der er sket i forholdet mellem katolikkerne og jøderne, er sket efter Auschwitz og skyldes Auschwitz«, konstaterer Cassidy, som er præsident for rådet til fremme af de kristnes enhed.

Det er Auschwitz, der har fået folk til at indse, at det onde, der er sket, bunder i en fornægtelse af hvert eneste menneskes, hvert eneste Guds barns værdighed, sagde kardinalen ved åbningen af et internationalt symposium om de etiske følger af Auschwitz. Symposiet fandt sted på det pavelige Gregoriana-universitet i september.

Højesteret i Israel imod dødshjælp

Jerusalem (KNA) - Israels højesteret har underkendt et ønske fra forældre til en 8-årig dreng om ikke at foretage en livsforlængende behandling.

Ifølge israelske dagblade lider drengen af en svær nyrelidelse og en hjernelammelse. Lægerne ønskede at indlede en livsforlængende behandling, men dét klagede forældrene over. Ved retten i Tel Aviv fik forældrene medhold.

»Jerusalem Post« meddeler, at Højesterets begrundelse var, at »livets hellighed« må prioriteres højest. Hvis barnet kunne tale, ville det ønske at leve. Ifølge bladet har børnelæger opfattet barnets situation som håbløs, og barnet burde ikke tvinges til at leve.

Barnets forældre vil nu søge om at få sagen genoptaget ved Højesteret.

Magleås

Kristen spiritualitet

- fra Ignatius af Loyola til Kardinal Newman

24. okt. kl. 19 - 26. okt. kl. 14, 1997. Pris kr. 650,-.

Kristen spiritualitet fra forskellige tider og kulturbaggrund indgår som en del af vor fælles åndelige bagage og weekend'en vil med sit afvekslende program, hvor foredragsholderne bevæger sig fra Filip Neri over Thomas Kingo og Ignatius af Loyola til Kardinal Newman, afspejle dette. Under den sidstnævnte vil linierne til moderne teologiske problemstillinger blive trukket op, f.eks. »samvittighed og autoritet« og »udvikling og identitet«.
Medvirkende biskop Hans L. Martensen og Jacob og Jette Thomsen.
Tilmelding nødvendig.

23. november
Journalisten og forfatteren Jens Kistrup fortæller.
Gennem et halvt århundrede har Jens Kistrup slået sine folder i Det berlingske Hus. Skrevet teateranmeldelser først og fremmest, men også meddelt omverdenen sine holdninger til dette og hint. Kom og hør ham fortælle om sit liv i det store bladhus, om teater osv. (ingen tilmelding).
Kaffe mellem 14 og 15. Foredrag kl. 15. Pris kr. 35,-.

Yderligere oplysninger og tilmelding

Sekretariatet
Magleås Kursuscenter
Høsterkøbvej 6, 3460 Birkerød
tlf. 42 81 07 15

Skt. Maria hospice-center i Vejle fylder 2 år

Overvejelserne inden for kongregationen og drøftelser med en gruppe kompetente personer inden for og uden for kirken førte til oprettelsen af Skt. Maria Hospice-center. De nyindrettede lokaler blev den 3. november 1995 indviet af biskop *Czeslaw Kozon* og erklæret som åbent af daværende sundhedsminister Yvonne Herlev Andersen.

Af sr. Cecilie Maes

»Da min mor blev flyttet fra sygehuset til hospicet var hele familien træt og frustreret. Hun fik først en tilfredsstillende smertebehandling, da hun kom på hospicet. Efter nogle dage kunne hun igen spise og drikke. I gav hende livsgnisten tilbage«. Sådan hedder det i artiklen om det nu to år gamle Sct. Maria hospice-center i Vejle. Billedet viser søstrene, personalet og beboerne i færd med at synge aftensang.

SCT. MARIA
HOSPICE CENTER

Det sidste katolske hospital i Danmark blev lukket i 1994, da Vejle Amt flyttede fødsels- og gynækologisk afdeling til Vejle sygehus. Skt. Maria hospital i Vejle midtby blev derned en tom bygning. »Hvorlan kan vi bruge det store hus ned mange gode faciliteter til avn for byens befolkning og tråd med kirkens diakoni?« ar Mariasøstrenes store pørgsmål. »Kan vi som Mariasøstre også i dag starte noget nyt, selv om vi som kongregation står svagt, især med enblik på menneskelige resourcer?«

Overvejelserne inden for congregationen og drøftelser ned en gruppe kompetente ersoner inden for og uden for irken førte til oprettelsen af Skt. Maria Hospice-center. De yindrettede lokaler blev den 3. ovember 1995 indviet af biskop *Czeslaw Kozon* og erklæret som åbent af daværende sundhedsminister *Yvonne Herlev Andersen*.

Ved et tilbageblik på snart 2 rs virke er vi glade. Selvom er undervejs dukkede mange anskeligheder op, og det har æret og fortsat er en sej kamp or at få økonomien til at hænge sammen, så er vi og ikke mindst vore patienter og pårørende meget glade for hospicet. Mange udtalelser af patienter og pårørende - både i tale og skrift - vidner herom:

»Når jeg tænker på Skt. Maria mindes jeg roen, kærlighed, altid nærværende pleje og omsorg. Her bevarer mennesket sin selvstændighed og værdighed til det sidste. Her er døden en del af livet«.

»Da min mor blev flyttet fra sygehuset til hospicet var hele familien træt og frustreret. Hun fik først en tilfredsstillende smertebehandling, da hun kom på hospicet. Efter nogle dage kunne hun igen spise og drikke. I gav hende livsgnisten tilbage«.

»Her er patienten i centrum og alt er tilrettelagt efter dennes behov. Endda kokken kommer daglig på besøg og spørger, hvad man ønsker at spise«.

»Jeg ønskede at passe min mor hjemme, men det er jeg taknemmelig over, at jeg ikke kom til. Med min gang på Skt. Maria har jeg set, at det er en tungere opgave, end man tror«.

»Det var helheden, pleje, opmuntring og lindring af en gruppe mennesker og nogle omgivelser, der er skabt til at rumme de følelser, der i sidste ende styrer skibet mod den sidste havn. Samtalerne med jer var et lys i mørket. Jeres kærlighed, medmenneskelighed, åbenhed, indleven og faglige dygtighed har hjulpet os frem til et ståsted, hvorfra vi kunne finde en vej frem. Og tak til *Lone Klok* for den sidste aften«.

»Det er dejligt, at døden kan opleves som noget, man ikke skal grue for. Tak for morgen og aftensang sammen med søstrene«.

»Mine tanker går tit til den smukke og minderige eftermiddag, hvor *Jan Ophoff* holdt en uforglemmelig smuk tale, da vi var samlet for at synge min ven ud«.

Joan Thorhauge t.v. er »næsten som hjemme«.

Åndelig omsorg

Lone Klok, folkekirkepræst og ansat i 10 timer ugentlig, lønnet af Kirkeministeriet, har ansvaret for, at patienternes åndelige behov imødekommes. Med sine regelmæssige gudstjenester og musikandagter, sin personlige kontakt, åndelige omsorg og sjælesorg er hun til umådelig inspiration og støtte for patienterne, men også for personalet og de pårørende.

Også Jan Ophoff, sognepræst ved Skt. Norberts kirke i Vejle, er et velkendt ansigt på hospicet. Han deltager ofte i morgensang, besøger menighedsmedlemmer eller bekendte og kommer gerne, når andre sender bud efter ham. Sammen med *Anton Dorph-Petersen* og søster *Cecilie Maes* er han, udpeget af Maria Stiftelsen, medlem af hospicets bestyrelse.

Søstrene deltager i hospicets funktioner som frivillige medarbejdere og synger sammen med personalet morgen- og aftensang, som også patienterne flittigt deltager i.

Hospicechefen *Kirsten Kopp*, souschef *Kirsten Halskov Madsen* (medlem af Århus menighed) samt en dynamisk personalegruppe gør en utrolig engageret og dygtig indsats for beboerne. Samtidig søger de til stadighed mere viden og følger udviklingen inden for den palliative omsorg og pleje nøje. En gruppe på tre speciallæger varetager det lægelige arbejde.

Når vi - udfra en kristen synsvinkel - ser på hospicet som et hjem, hvor uhelbredelig syge og døende mennesker kan få omsorg og lindring, få deres fysiske, psykiske, sociale, spirituelle og åndelige behov dækket, og hvor familien kan få støtte, svarer hospicet fint til vore forventninger. Hospicet nyder stor bevågenhed fra den lokale befolkning. Belægningen, som i det første år i perioder ikke var særlig stor, er steget betydeligt i 1997.

Men, der er også en financiel side af sagen.

Indtil nu betaler Vejle Amt 700 kr. og amtets kommuner 1.020 kr. pr. sengedag. De resterende 1.500 kr. pr. sengedag er det indtil videre lykkedes at skaffe ved egenfinanciering. Takket være fonde, gaver og donationer af foreninger og private personer, blandt andre to klostersamfund og Ansgarsstiftelsen samt erhvervslivet på Vejle-egnen og støtteforeningens indsat, som i alt indbragte 4 1/4 millioner kroner, endte 1996-regnskabet uden underskud.

For at dække egenfinancieringen for 1997 mangler der desværre endnu et stort beløb og bestyrelsen har atter taget flere initiativer for at skaffe den nødvendige økonomi.

Skt. Maria Hospice-Center's formål er, ud fra et kristent livssyn at yde palliativ behandling, omfattende blandt andet pleje, omsorg, smertelindring og sjælesorg - for døende og uhelbredeligt syge medmennesker, for hvem døden kan forventes inden for en overskuelig tid.

Til fremme heraf kan der udøves relevant forskning og andre faglige udviklingsaktiviteter, som er i overensstemmelse med eksisterende behov. Der kan herunder i særlig grad forekomme faglige aktiviteter, der fremmer udvikling i smertelindring. Endvidere arbejdes for udvikling af andre tilgrænsende fagområder med det mål, at Skt. Maria Hospice-center også bliver et center for udvikling af palliativ omsorg og videnformidling. Der kan endvidere ydes social støtte til pårørende.

Plejen og omsorgen skal bidrage til at gøre menneskets sidste tid til en positiv del af livsforløbet og til, at både den syge og dennes pårørende skal opleve en helhedsorienteret indsats, præget af en åben dialog med betingelsesløs accept og bekræftelse af den syges værdi som menneske.

Indsatsen tilrettelægges under hensyn til individuelle behov, idet alle opgaver løses i samarbejde med den syge og dennes pårørende.

Aktiv dødshjælp (eutanasi) udføres ikke.

Derfor denne appel:

Du kan være med til at støtte Skt. Maria Hospice-center i Vejle
- hvor mennesker kan leve deres sidste tid, finde fred med sig selv, med Gud og næsten,
- hvor mennesker accepteres fuldt ud som mennesker, hvor svage de end er,
- hvor uhelbredeligt syge og døende kan få professionel hjælp,
- hvor atmosfæren signalerer: »Her må man gerne være religiøs og lade det komme til udtryk«,
- hvor sjælesorg og åndelig støtte er en naturlig del af den totale omsorg og pleje,
- hvor den katolske kirke i et økumenisk samarbejde kan yde en indsats for svage mennesker og har mulighed for at påvirke udviklingen på dette følsomme område,
- hvor alle, som ønsker det, kan nyde godt af tilbuddet uanset deres religion, økonomiske formåen eller bopæl.

Gaven til Skt. Maria Hospice-center kan sendes til:

Skt. Maria Hospice-center
Blegbanken 3, 7100 Vejle
Giro 447-1709.

Gaven er fradragsberettiget iflg. ligningsloven § 8 A.
Ønsker du flere oplysninger om hospicet er du velkommen til at kontakte centret på tlf. 75 82 61 44.

Berigtigelse fra biskoppen

Da oplysningen om Betaniasøstrene i k.o. nr. 15 kan give anledning til misforståelser, skal det herved meddeles, at søstrene ikke har overtaget Rygaard, samt at de ingen opgaver har i Sct. Therese menighed eller på Rygaards Skole.

De to søstre, der har overtaget biskoppens husførelse, bor blot midlertidigt på stedet, hvorfor kommunitetet ej heller er oprettet i kanonisk forstand.

Biskop Czeslaw Kozon

Omkring 85 mennesker deltog i jubilæumsmessen. Fra venstre ses kirkens diakon *Christian Gabrielsen*, *August Ziggelaar* SJ og *William Joensen*.

Mariukirkjan i Torshavn fejrer 10 års jubilæum

Mange af sognets medlemmer havde rejst over sø og land for at nå frem til dagens begivenhed

Den 31. august fejrede den katolske menighed i Torshavn på Færøerne Mariukirkjans 10 års jubilæum.

Den nuværende menighed på Færøerne har rødder tilbage til 1931, hvor to nyligt ordinerede præster, pastor *Boekenogen* og pastor *King*, og franciskanske Mariasøstre ankom til Færøerne på foranledning af kardinal *van Rossum*, der på sin rejse til Island havde besøgt Færøerne.

I løbet af 2 år blev der bygget en kirke, som menigheden havde glæde af indtil 1987. Byggeriet af en ny kirke tog sin begyndelse under daværende sognepræst *Per Waagø*, OMI.

Den nye kirke, der blev indviet 1987, tiltrækker i dag mange besøgende og er kendt for at være et sted, hvor freden råder. Kirken er tegnet af den færøske arkitekt *Arni Winther*. Den færøske kunstner *Trondur Patursson* har malet glaspanelerne bag og på begge sider af altret. Glasmaleriet ved indgangsdøren er lavet af *Svend Havsteen Mikkelsen* og tabernaklet og tableau'et Vor Frue af Kirkjubøur er af *Ole Jacob Nielsen*, der hører til menigheden.

Kirken er bygget i forskudt plan, hvor den underste del huser et velindrettet sogne-center, der danner rammerne om søndagsskole, bededage, menighedsmøder m.v.

Sognet tæller ca. 70 menighedsmedlemmer fra 15 forskellige nationer, blandt andre Sri Lanka, Polen, Philippinerne, Senegal og Indien.

Efter Per Waagø's død i 1990 har sognet ikke haft fastboende sognepræst, men er blevet betjent af flere præster på skift. Ved jubilæet var sognets administrator, pater *Aug. Ziggelaar* S.J. celebrant ved jubilæumsmessen, assisteret af den faste diakon *Christian Gabrielsen* og *William Joensen*, der for nyligt kunne fejre, at han for 61 år siden blev optaget i den katolske kirke. Messens læsninger blev læst af formanden for menighedsrådet og to fra menigheden, som er blevet optaget i løbet af de seneste år. For musikken stod som altid *Ole Jacob* og et medlem af Folkekirken, som var til stede i dagens anledning.

Omkring 85 mennesker var mødt op til messen og menigheden var dén dag et godt billede på den universelle kirke, eftersom andre kristne kirkesamfund og mange nationaliteter var repræsenteret. Mange af sognets medlemmer havde rejst over sø og land for at nå frem til dagens begivenhed og nogle havde endog måttet tage hjemmefra kl. 6 morgen.

Efter jubilæumsmessen var der reception i sogne-centret, hvor sognets medlemmer havde mulighed for i en afslappet og munter atmosfære at træffe hinanden.

Sr. Maria Forrestal

Erla Marita Askham læste anden læsning under jubilæumsmessen.

Keld Dahlwad fastansat på Niels Steensens Bibliotek

Bispedømmet har fra d. 1.1. 1998 oprettet en permant stilling ved Niels Steensens Bibliotek. Derfor har man fastansat *Keld Dahlwad* i en halvtidsstilling. Keld Dahlwad har hidtil været ansat i en prøvepeiode på to år som udløber den 31.12 1997.

Bispedømmet har to biblioteker som står til rådighed for såvel katolikker som ikke-katolikker. Sct. Andreas Bibliotek er det forsknings- og teologiske Bibliotek. Niels Steensens Bibliotek er selvejende og Bispedømmets "Folkebibliotek".

Niels Steensens Bibliotek har adresse i Stenosgade 9 på Vesterbro i København overfor Jesu Hjerte Kirke. Biblioteket har en bogbestand på ca. 5000 bøger og en række tidsskrifter. Bogbestanden er koncenteret omkring Bøn, meditation, mystik, troslære samt en del biografier om såvel helgener som kendte katolske skikkelser.

Ligeledes findes en del romaner af kendte skønlitterære forfattere som f.eks. : Johannes Jørgensen, Graham Greene, Sigrid Undset, G.K. Chesterton og mange andre. Som nævnt er biblioteket selvejende, hvorfor man ikke har noget bogbudget. Derfor er man meget afhængig af medlemsbidrag som er på 75,- kr årligt samt salg af antikvariske katolske bøger.

Man er altid velkommen til et besøg og selvfølgelig er man velkommen til at tegne et medlemskab, som hjælper med til at udbrede kendskabet til den katolske kirke i Danmark.

Niels Steensens Bibliotek har telefonnummer: 31 22 64 22 og har åbent : Tirs, tors. og fredag 16-18, Onsdag 14-18 samt Søndag 11-13. Bibliotekets Postgiro nr. er 7 07 79 63 Biblioteket findes også på Internet og har E-Mail adresse på: nsb@Post7.tele.dk

Ny Lovsang

Af salmebogen *Lovsang* eksisterer der stadig et så stort oplag, at eksemplarer af den mindst vil kunne købes i fem år endnu, - men da det erfaringsmæssigt tager en årrække at forberede udgivelsen af en sådan bog, har biskop *Czeslaw Kozon* allerede nu besluttet at sætte et forberedende arbejde i gang.

Arbejdet forestås af Pastoral-Centret, og der er i den forbindelse nedsat en arbejdsgruppe, der indtil videre består af *Erik Christiansen, pastor Per Dolmer,* søster *Hildegard Madsen, Peter Møller, Jacob Thomsen, Erling Tiedemann* og *Rolf Tönshoff*.

Det er ikke meningen, at denne arbejdsgruppe selv skal gøre hele arbejdet. Efter behov ventes der derfor nedsat undergrupper, hvori også andre personer kan indgå.

Arbejdsgruppens opgave skal være at forelægge biskoppen en endelig indstilling om indhold og udgivelse af en ny salme- og bønnebog. Biskoppen ønsker personligt at følge arbejdet ganske tæt, og det forudsættes derfor, at han løbende holdes orienteret og får forelagt væsentlige principielle spørgsmål om arbejdet tilrettelægning.

Det forudsættes endvidere at præsterne samt pastoral- og menighedsråd gennem relevante høringsrunder bliver medinddraget, således at forberedelsesarbejdet kommer til at foregå i en åben proces.

Danmarks Unge Katolikker
søger

Organisationskonsulent

Organisationskonsulenten skal arbejde med organisatorisk vejledning, kursusplanlægning, generel udvikling af børne- og ungdomsarbejdet og almindelige fælles opgaver for DUK. Organisationskonsulenten indgår i DUK's pastorale team som består af ungdomspræst, lands- og organisationskonsulent.

Til stillingen søges en initiativrig og selvstændigt arbejdende person, der kan opfylde følgende krav:

- erfaring med organisatorisk arbejde,
- kendskab til kirkeligt børne- og ungdomsarbejde,
- gode samarbejdsevner,
- kendskab til EDB.

Tiltrædelse: 1. januar 1998.

Ansættelsen er på 37 timer/ugtl. Deltagelse i aften- og weekendmøder/arrangementer indgår i stillingen. Overarbejde afspadseres efter gældende samarbejdsaftale. Ansættelsen sker på en åremålskontrakt på 3 år. Løn efter kvalifikationer.

Ansøgningsfristen er 22. oktober 1997. Ansættelsessamtaler foregår i uge 45.

Ansøgning vedlagt Curriculum Vitae sendes til:

Danmarks Unge Katolikker
Bredgade 67, 2.th., 1260 København K.
- mrk. »Organisationskonsulent«.

Stillingsbeskrivelse og nærmere oplysninger om stillingen kan fås ved henvendelse til DUK's sekretariat, tlf. 33 14 77 07.

Danmarks Unge Katolikker (DUK) er en demokratisk, landsdækkende børne- og ungdomsorganisation med ca. 2000 medlemmer, fortrinsvis i alderen 5-30 år. DUK arbejder såvel nationalt som internationalt, bl.a. med lejre og kurser, og er repræsenteret i en række danske og internationale organisationer. DUK's mange aktiviteter udføres af unge frivillige, ledet af en hovedbestyrelse, valgt på organisationens årsmøde. Det daglige arbejde varetages af DUK's sekretariat, hvortil ungdomspræst, lands- og organisationskonsulent samt kontorassistenter er tilknyttet.

Den historiske Jesus

Det siger sig selv, at det er umuligt at fremstille hele dette problem på så lille en plads; men her er nogle store linier trukket op, og vil man vide mere henvises der til de angivne bøger og hefter.

Hvad spørger vi egentlig om, når vi taler om den historiske Jesus? Hans livs- og levnedsforløb - altså den person, vi kan nå frem til ved historiske metoder, eller spørger vi videre, om hans betydning, for slet ikke at tale om, at han er Guds søn? Er det den opfattelse disciplene havde af ham, eller er det også hans egen bevidsthedsopfattelse? Man kan se, det spænder vidt.

Hans levnedsforløb véd vi meget lidt om med sikkerhed. Jesus er født - iflg. Matthæus - før år 4 f.K., da Herodes den Store dør; men iflg. Lukas, da Quirinius var legatus i Syrien, d.v.s. år 6 e.K. Der er altså en usikkerhedsmargin på ca. 10 år. Hans barndoms- og ungdomsby var Nazareth. Han siges at være født i Bethlehem. Det er der gammel tradition for at mene; men flere nye forskere mener, at det er en konstruktion for at lade gammeltestamentlige tekster spille ind i hans liv. Han er af Davids slægt, og David var født i Bethlehem. Argumentationen har nu aldrig overbevist mig helt.

Jesus blev døbt af Johannes Døber i Jordan, da han var ca. 30 år gammel, og har været discipel af Johannes. Interessant er forskellen mellem Johannes' budskab og Jesu budskab; men det må vi lade ligge.

Efter sin dåb boede han i Kapernaum ved Tiberiassøens bred. Størstedelen af hans virksomhed udfoldedes i Galilæa.

Hvor mange gange har han været i Jerusalem? I gang efter de første 3 evangelister - indtil flere gange efter Johannesevangeliet. Det kan godt tænkes at Johannes har ret, og at de 3 første evangelister fremstillede en kunstig struktur. Sådan gjorde man i oldtidens historieskrivning. Sagen var at fremstille en mand i en ramme; ikke at oplyse om alt i rammen var helt historisk korrekt i vor forstand.

Jesus blev henrettet i Jerusalem under Pontius Pilatus, prokurator over Judæa fra 26-36 e.K. Det er usikkert, hvad anklagen mod Jesus egentlig gik ud på, og hvorfor han blev korsfæstet - formodentlig år 30 eller 33 e.K. Evangelisterne er for uklare i deres udtalelser. Efter hans død begyndte hans disciple at tale om, at han var opstået af døde; det er så det vi kristne sidenhen har troet på, men det ligger altså uden for Jesu historiske liv.

Et andet spørgsmål er: Hvad gjorde Jesus? Hvorledes skal hans undergerninger forstås? Vi må henvise til nedennævnte litteratur. Ligeledes forholder det sig med Jesu lignelser. I denne genre var han suveræn: Se igen nedennævnte litteratur.

Endelig: Jesu taler. De er - som man gjorde i gammel græsk-romersk historieskrivning - alle konstruerede af små tekster, der er sat sammen til helheder for at fremstille hans budskab og hans betydning.

Til sidst kan vi spørge: Hvordan var Jesus? Det er nok det letteste at svare på, når vi holder sammen på både gerninger, lignelser og taler. Så får vi et meget dybt billede af en mand, der var »filantropos« - som de gamle sagde: menneskevenlig i overordentlig grad. Til stor forargelse for os almindelige mennesker med vores indsnævrede medmenneskelighed.

At Jesus er Guds søn og verdens frelser kunne man ikke konstatere, om man så stod over for ham. (Der var mange tvivlende i samtiden!) Det er et tros- og engagementspørgsmål. Prøv at sammenligne alt dette med oplevelsen af et maleri af Rembrandt. Historisk kan man dokumentere dets dato, også hvem det forestiller, rammen, størrelse og farvernes kemi, men at det er et stort kunstværk, der taler stærkt til os, kan vi ikke bevise - dét må opleves!

Litteratur:

Børge Diderichsen: Den historiske Jesus, Gad 1977, 96 s.
Joseph A. Fitzmeyer, S.J.: Hvad véd vi om Kristus, Magasin dobb.nummer 4-5/81, Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø, 66 s.
C.H.Dodd: History and The Gospel, Hodder & Stoughton 1963, 125 s.
Bjørn Højbo: Lavede Jesus mirakler?, København 1994, 23 s.
Bjørn Højbo: Jesu lignelser, København 1995, 24 sider. Begge sidstnævnte udg. af Religionspædagogisk udvalg, Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.

Bjørn Højbo

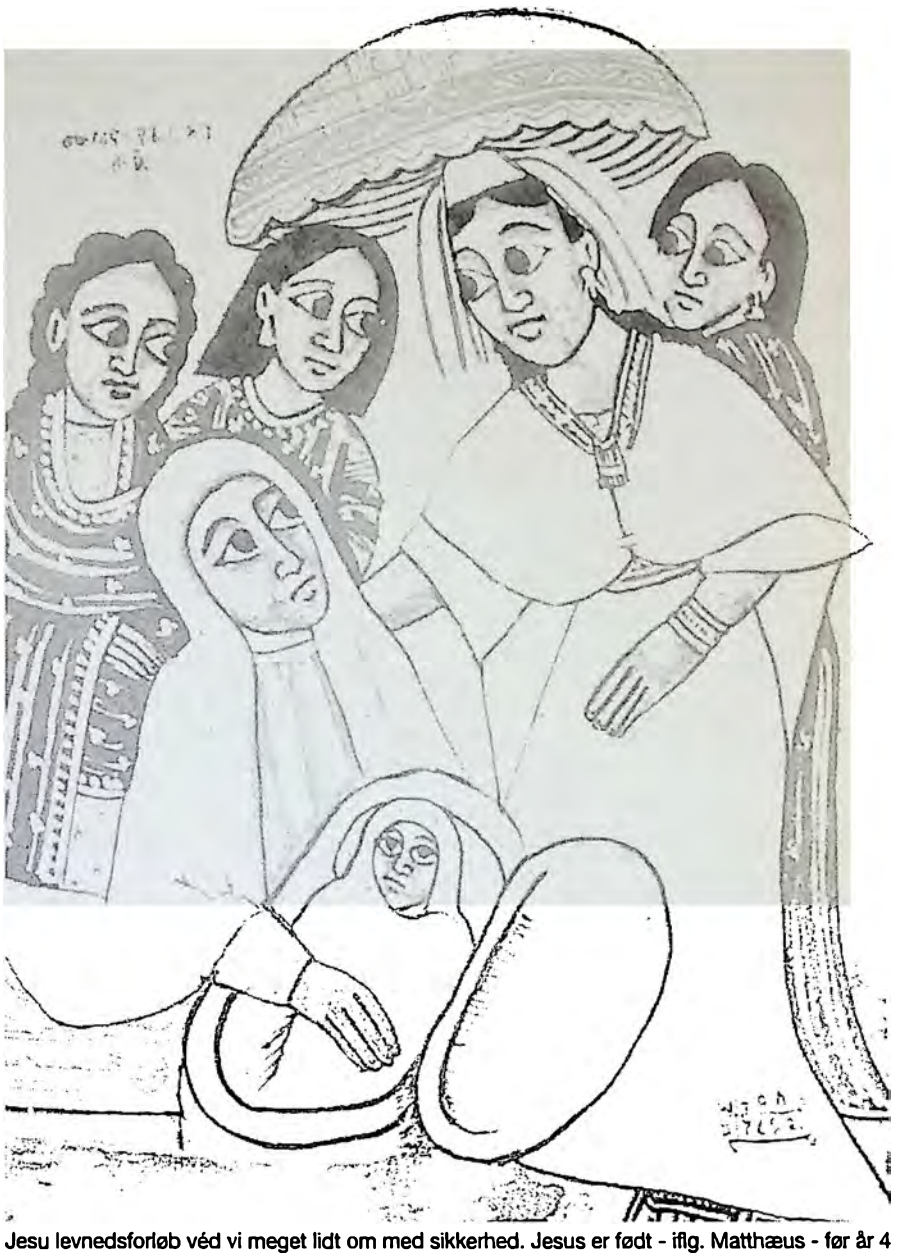

Jesu levnedsforløb véd vi meget lidt om med sikkerhed. Jesus er født - iflg. Matthæus - før år 4 f.K., da Herodes den Store dør; men iflg. Lukas, da Quirinius var legatus i Syrien, d.v.s. år 6 e.K. Moderne etiopisk maleri, malet på oksehud.

Jesus blev henrettet i Jerusalem under Pontius Pilatus, prokurator over Judæa fra 26-36 e.K. *Adolf Meisters* fremstilling af korsfæstelsen. Krucifikset hænger i kirken i Øm.

Kom nemt til Rom i år 2000:

Pilgrimme og turister kan bestille det hele over internettet

Rom (KNA) - Både for pilgrimme og for turister bliver det lettere at rejse til Rom i anledning af det hellige år 2000. Alt, hvad man får brug for, kan bestilles på en gang, skriver dagbladet »Avvenire«.

Allerede fra 1998 vil det være muligt at bestille kombinerede fly-, tog- og busbilletter og samtidig reservere hotelværelse og bestille billetter til koncerter, museer m.m. Den nye service bliver i første omgang tilgængelig via internettet, senere vil man også kunne gå til sit rejsebureau.

Hele herligheden administreres af en computer i Rom og et kontor, hvor man tager sig af indkvarteringen af de mange tilrejsende. Computeren skal også hjælpe med at fordele og dirigere menneskemasserne.

Hidtil har man regnet med 21 millioner pilgrimme i år 2000, skriver »Avvenire«. Det giver dobbelt så mange overnatninger, idet de forventes hver at tilbringe gennemsnitlig to nætter i byen. Heraf forventes 73% at benytte sig af kirkelige overnatningsmuligheder, pensioner og beskedne hoteller. Yderligere 20% søges tilgodeset, idet der organiseres midlertidige indkvarteringssteder udelukkende til brug i jubelåret.

Ordet er dig nær

Pastoral-Centret har udgivet et hæfte med titlen Ordet er dig nær, en vejledning om bibelgrupper. Hæftet, der dels rummer nogle generelle afsnit med gode råd om arbejdet i en bibelgruppe, dels fem forskellige modeller for bibelgruppearbejde, kan købes eller bestilles i Steno-Butikken, Vesterbrogade 28, 1620 København V, telefon 33 86 03 86. Det koster 12,75 kr. inkl. moms, hvortil kommer event. forsendelse. Pastoral-Centret anbefaler, at alle medlemmer af en bibelgruppe anskaffer hæftet, og at man starter arbejdet med at læse det sammen.

Redaktion

Biskoppens jubelår-komité
I samarbejde med
»katolsk orientering«

Pave Johannes Paul II's budskab til Verdens Missionsdagen

Alle kristne er kaldede til at forkynde det Glade Budskab for hele verden

»Herrens Ånd er over mig...Han har sendt mig for at bringe godt budskab til fattige« (Luk 4,18)

»Jeg skal også forkynde evangeliet om Guds rige i de andre byer; det er derfor jeg er blevet udsendt« (Luk 4,43).

Kære brødre og søstre!

1. Verdens Missionsdagen er en vigtig fest i Kirkens liv. Man kan sige, at dens betydning bliver større, efterhånden som vi nærmer os tærskelen til år 2000. Fuldt bevidst om, at der ikke er nogen frelse uden for Kristus, og om, at hans navn, som er givet til menneskene, er det eneste, som kan frelse os (Ap. Gern 4,12), gør Kirken i dag mere end nogensinde apostlenes ord til sine: »Ve mig, hvis jeg ikke forkynder evangeliet« (1.Kor 9,16).

Derfor tror jeg, at det er formålstjenligt i dette perspektiv at henlede opmærksomheden på nogle grundlæggende punkter i det Glade Budskab, som Kirken er kaldet til at forkynde og bringe ud til folkeslagene i løbet af det nye årtusind.

Befri fangerne fra så stor trældom

2. Jesus Kristus, der blev udsendt af Faderen som den første missionær, er verdens eneste Frelser. Han er Vejen, Sandheden og Livet: Som han var det i går, er han det i dag, og vil han være det i morgen indtil tidernes ende, når alle ting vil være sammenfattede i ham. Den frelse, som Jesus har bragt, trænger ned i det dybeste i mennesket og befrier det fra det ondes herredømme, fra synd og fra evig død. Positivt sagt er frelsen det nye livs komme i Kristus. Den er Guds frie gave, som søger menneskets frie tilslutning: faktisk bør denne tilslutning vindes dag for dag »til den pris, der kostede døden på korset« (Apost.skr. Evangelii nuntiandi, 10). Det derfor nødvendigt, at vi personligt og uophørligt samarbejder på Guds plan, idet vi i lydighed siger ja dertil. Det er således, at vi når frem til det trygge og endelige hjem, som Kristus har opnået for os på korset. Der er ingen anden frigørelse, hvorved vi kan nå til at eje den sande fred og glæde, som kan vælde frem af mødet med Sandheds Gud: »I skal lære sandheden at kende, og sandheden skal gøre jer fri« (Joh.8,32).

Således er kort sagt det Glade Budskab, som Kristus er blevet sendt for at bringe til »de fattige«, til fangerne i så stor trældom i denne verden, til »de bedrøvede« til alle tider og alle steder, til alle mennesker på jorden, fordi frelsen retter sig til alle mennesker, og alle mennesker på jorden har ret til at lære den at kende: det drejer sig om deres evige skæbne. »Alle, som påkalder Herrens navn skal blive frelst« siger den hellige Paulus.

3. Men intet menneske vil nogensinde kunne påkalde Jesus, tro på ham, hvis han ikke først har hørt tale om ham, d.v.s. hvis man ikke først har ladet ham stifte bekendtskab med det navn (jfr. Rom.10,14-15). Heraf kommer den sidste befaling, som Mesteren gav til sine apostle, førend han vendte tilbage til Faderen: »Gå ud...lær dem« (Matt.28,19), »Prædik evangeliet...den, der tror og bliver døbt, skal frelses« (Mark.16,16). Herfra stammer den opgave, som han betror Kirken, der er sendt for at fortsætte hans arbejde her i tiden som »frelsens universelle sakramente« (Lumen gentium, 48) og »formidler af nådens gave« (Evangelii nuntiandi, 14) til hele menneskeheden.

Heraf følger et »privilegium« og samtidig en »meget alvorligt forpligtelse« (jfr. Budskab til Missionsdagen, 1996), som i kraft af den tro, vi har modtaget, berører alle, som tilhører Kirken: det »privilegium«, den »nådegave« og den »forpligtelse«: at tage del i den verdensomspændende indsats for at udbrede evangeliet.

Stillet over for det store antal mennesker, som det Glade Budskab endnu ikke er nået frem til, selv om de er elskede af Faderen (jfr. Redemptoris missio, 3) kan en kristen i sin bevidsthed ikke andet at føle den gysen, som rystede apostlen Paulus, og som brød frem i offentlighedens fulde lys gennem hans ord: »Ve mig, hvis jeg ikke forkynder evangeliet (1.Kor.9,16). I en vis forstand er hver enkelt faktisk personligt ansvarlig over for Gud for millioner af menneskers »mangel på tro«.

Vi er ikke alene

4. Når vi ser, hvor umådeligt omfattende opgaven er, og når vi konstaterer, at vore kræfter er utilstrækkelige, kan vi undertiden blive helt mismodige, men vi må ikke lade os afskrække: vi er ikke alene. Herren selv har forsikret os: »Jeg er med jer alle dage indtil verdens ende«. »Jeg vil ikke efterlade jer faderløse« (Joh.14,18). »Jeg vil sende jer Talsmanden« (Joh.16,7).

Navnlig i mørkets og prøvelsernes stunder skal denne tanke trøste os: hvor prisværdig og uundværlig menneskets indsats end er, forbliver mission altid og i allerførste række Guds værk, Helligåndens værk, Talsmandens, som uden diskussion er »hovedpersonen« deri (Redemptoris missio, 21). Den fuldbyrdes i Ånden, den er »en udsending fra Ånden« (samme, 22). I grunden er det takket være Åndens virke, at evangeliet »vinder plads i menneskets bevidsthed og hjerter og udbreder sig i historien (Herren og levendegøreren, 22). I kraft af den »salvelse«, som vi har modtaget i dåben og firmelsen kan og bør endda enhver kristen lade Herrens ord gælde for sig selv i troen på, at Helligånden også er over ham, og at den sender ham til at forkynde det Glade Budskab og arbejde med på ethvert initiativ til apostolat og støtte det.

Den hellige Therese af Jesusbarnet's eksempel

5. Vi finder et eksemplarisk svar på det verdensomspændende kald til ansvarlig deltagelse i missionsarbejdet i det svar, som den hellige Therese af Jesusbarnet gav i sin tid, - hende, hvis død vi i år mindes hundredåret for. Thereses personlige historie og belæring understreger meget det bånd, som knytter mission og kontemplation sammen. I grunden kan man ikke tænke sig nogen mission uden et intenst bønsliv og en dyb forbindelse med Herren og med hans offerdød på korset.

At sidde ved Mesterens fødder (jfr. Luk.10,39), deri består utvivlsomt begyndelsen til al ægte apostolisk virksomhed. Men når det er udgangspunktet, så er der dernæst en vej at gå, som har sine nødvendige strækninger med offer og kors. Mødet med den »levende« Kristus er også mødet med den »tørstige« Kristus, med den Kristus, som naglet til korset igennem århundrederne udskriger sin brændende »tørst« efter sjæle at frelse (jf.Joh.19,28).

Og for at slukke Kærlighedens Guds tørst og samtidig vores tørst er der intet andet middel end at elske og lade sig elske. At elske, idet vi dybt i os gør Kristi brændende ønske om, »at alle mennesker skal frelses« (jfr. I.Tim.2,4) til vort eget; at lade sig elske, idet vi giver ham lov til at betjene sig af os ifølge »hans veje, som ikke er vore veje« (jfr. Es.55,8) for at udvirke, at alle mennesker overalt i verden efterhånden kan lære ham at kende og nå frem til frelsen.

Missionærer hjemme, på arbejdet, i en hospitalsseng

6. Det er sikkert, at vi ikke alle er kaldede til at drage ud på missionsmarken. I grunden er man frem for alt missionær ved, hvad man er, snarere end ved, hvad man siger, eller hvad man gør (Redemptoris Missio, 23) Det afgørende er ikke »stedet«, men »hvordan«. Vi kan være ægte apostle, og på den mest frugtbringende måde inden for hjemmets fire vægge, på vores arbejdsplads, i en hospitalsseng, inden for klostrets klausur...: det, der tæller, er, at hjertet brænder af denne guddommelige kærlighed, som alene kan omdanne ikke blot de fysiske og moralske lidelser, men også selve hverdagens træthed til lys, til ild og nyt liv for hele det mystiske legeme indtil jordens yderste egne.

7. Kære brødre og søstre, jeg ønsker af hele mit hjerte, at

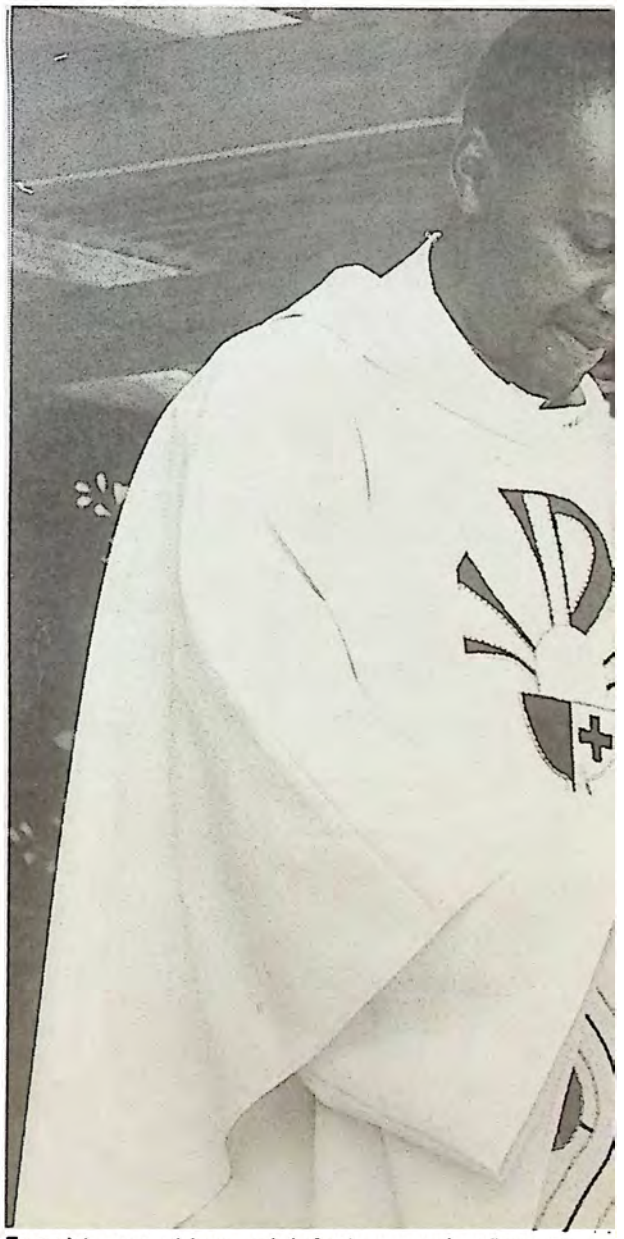

En nyviet præst velsigner ved sin første messe sin vejleder. Foto M

missio danmark

hele Kirken på tærsklen til det nye årtusind må erfare en ny begejstret missionsiver. At alle døbte vil gøre missionens hellige beskytterindes program til sit eget og søge at efterleve det efter bedste evne, alt efter enhvers personlige situation, - hun der sagde: »jeg vil være kærlighed midt i Kirkens hjerte, Moder... Så vil jeg være alt!«

Måtte også Maria, Apostlenes Moder og Dronning, hun, der var til stede i nadversalen med disciplene og i bøn afventede, at Ånden skulle udgydes, og helt fra begyndelsen ledsagede missionærerne på deres heltemodige vej, måtte hun i dag inspirere de troende til at følge hende efter i hendes ivrige og medlevende omsorg for missionsvirksomhedens uhyre store område.

Med disse tanker - og idet jeg opmuntrer ethvert initiativ til missionsarbejde i verden, - velsigner jeg jer alle af hele mit hjerte.

Vatikanet, den 18. maj 1997 på Pinsefesten

Johannes Paul II

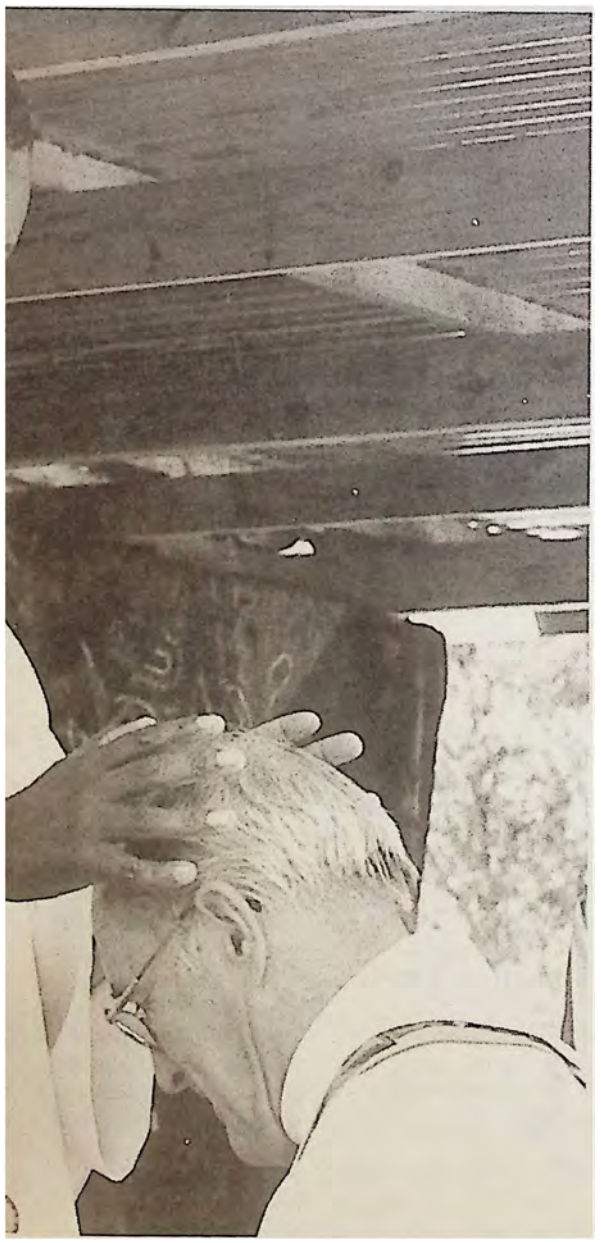

resent.

Verdensmissionssøndagen falder i år den 26. oktober, hvor der i alle menigheder blandt andet vil blive optaget kollekt til støtte for missionsarbejdet rundt om i verden.
»*katolsk orientering*« bringer her den tredie og sidste af tre artikler af pastor *Jørgen Hviid*, der er leder af *missio danmark*, den danske gren af den verdensomspændende organisation, som formidler den solidariske støtte til arbejdet i missionslandene. Pastoral-Centret har udsendt forskelligt materiale til sognene i forbindelse med missionssøndagen.

Vi hjælper missionsarbejdet ved bl.a. at støtte *Peter Tantholdt Hansens* arbejde i Peru. *Foto Knud Kluge.*

Missio er et sprog

Missio findes over hele verden og er udtryk for hele Kirkens mission. Trådene samles i Rom, således at beløbene indsamlet i de forskellige lande sendes til Rom, og derfra fordeles de efter nøje overvejelse og planlægning til missioner over hele verden. En biskop fra et fattigt missionsområde kan således godt sende »enkens bidrag« til Missio og derefter få et langt større beløb tilbage. Negativt set er Missio udtryk for en central styring, men en sandere opfattelse er, at Kirken vurderer, hvor behovene er størst og sikrer solidaritet og fællesskab.

Vi har alle i lighed med apostlene modtaget et kald til at gå ud i alverden og forkynde evangeliet. Vi er lemmer på Kristi mystiske legeme. Lemmerne er forskellige, og de har ikke samme opgaver, fordi nådegaverne er forskellige, men vi er kaldet til at bruge det, som vi har modtaget til fællesskabets vækst. Hvis der ikke er missionærer, der fortæller om Kristus, kan evangeliet ikke høres. Det glade budskab er, at mennesket ikke er alene, at det har en værdi fra undfangelse til grav, - at det er så højt elsket, at Jesus gav sit liv på korset. Lidelse og død er ikke det sidste kapitel. Kærligheden lever, og mennesket er kaldet til at indgå i Guds herlighed.

Mennesket lever ikke af brød alene

Evangeliet er et frelsens budskab til alle, men især til de fattige og foragtede, til de syge og handicappede og til alle dem, der har mødt meningsløsheden i deres tilværelse. Mennesket lever ikke af brød alene, men af hvert ord, der udgår af Guds mund. Vi oplever alle sorg og nederlag, og det er i disse situationer, at vi rækker ud. Vi har brug for evangeliets håb, og vi har brug for medmennesker. Vore skæbner er vævet ind i hinanden, men ofte overser vi det. Vi er kaldede til at være brødre og søstre og til at tage hånd om hinanden, - især de svageste. Man kan formidle dette budskab og denne solidaritet ved sit eksempel, ved ord og på mange andre måder. Det er imidlertid betydningsfuldt, at vi er os bevidste om vort kald. Vi har i dåben modtaget en gave, men også en opgave. Vi er døbt ind i fællesskabet med Jesus Kristus og med alle de andre døbte. Vi er på forskellig måde ansvarlige overfor hinanden. Dette gælder i vore nærmeste omgivelser, men Kristi legeme omfatter alle jordens mennesker. Vi kan leve vor solidaritet ved forbøn og dermed være medarbejdere i Kirkens missionsopgave. Det er bønnen, der binder os sammen.

Engang i Ægypten

I de bibelske salmer mindes jøderne og vi om, at engang var vi selv landflygtige i Ægypten. De fleste af os har modtaget meget, der vækker taknemmelighed og dermed en større modtagelighed for dem, der mangler meget. Hjertet er ifølge hebræisk opfattelse menneskets centrum. Her findes hukommelse, følelser, dømmekraft og forstand. Glæden og taknemmellgheden i vore hjerter skal få os til at tænke på og bede for alle vore brødre og søstre. Vi giver for at dele med dem, der på så mange måder er afhængige af os, men de får mulighed for at yde, når vi lytter og tager imod. Det er denne gensidighed, som giver mennesket dets værdighed.

Den konkrete indsats

I den danske katolske Kirke støtter vi mange missionærer enten ved at hjælpe missionsgrupper, f. eks. Vincentgrupperne og de initiativer, som udgår fra p. *Keller* og p. *Ziggelaar*, eller ved at støtte pater *Tantholdt Hansen* i Peru. Denne indsats har bevidstgjort mange om de vanskelige forhold, som missionærer ofte arbejder under.

Missio omfatter et meget stort antal missonsinitiativer, som er samlet i og udgår fra Rom. Bidragene til Missio, der indsamles over hele verden på missionssøndag, er udtryk for fællesskab og solidaritet. Det kan være vanskeligt at overskue de mange missionsinitiativer, og det er derfor, at mange er samlet i Missio, der skaber den ligevægt, som Paulus taler om, da han begrunder sin indsamling overfor korintherne.

Den gave, der gives i kollekten Missions-Søndag er udtryk for en taknemmelighed over, at man selv har modtaget dåben, og et ønske om at delagtiggøre andre i den nådegave, som man selv har fået. Det er et ønske om at være solidariske i Kirkens missionsopgave. Derfor er det vigtigt ikke blot at give en passiv gave, fordi kollekten tilfældigvis på denne søndag går til missionerne, men at ledsage gaven med forbøn og med en overbevisning om, at denne tilsyneladende anonyme indsats får betydning netop for de mennesker, der har mest brug for den. Dette er glæden ved at tilhøre en verdenskirke, som er Kristi legeme, og hvor vi i fællesskab løfter den opgave, som vi har fået betroet.

Søndag d. 26. oktober er der kollekt til verdensmissionen. Allerede i ugerne før forbereder mange bispedømmer sig på en bevidstgørelse om Kirkens mange missionsopgaver. Man gør det ved forbøn, ved foredrag af mennesker, der har arbejdet i missionerne og ved at prøve at forstå, hvordan den enkelte kristne kan gøre sit til at virke i det store missionsarbejde, som Kirken udfører. Vi er alle en del af dette fællesskab. Det tungeste for missionærerne er ligegyldighed og manglende interesse. Vi er kaldet til at indtage vor plads sammen med dem i Kristi mystiske legeme, som er Kirken.

Spørgsmål til samtale og personlig refleksion:

Hvad er mit forhold til penge, og hvordan prioriterer jeg?
Hvordan reagerer jeg på indsamlinger og hvorfor?
Hvilken forbindelse er der mellem penge og tro?
Hvem skylder jeg, at jeg blev kristen?
Hvordan kan den kristne vise sin solidaritet?
Hvem er de fattige i dag og hvordan kan vi hjælpe dem?
Hvorledes er vi alle missionærer?

Budskabet fra Graz

Sluterklæring fra den anden europæiske økumeniske forsamling

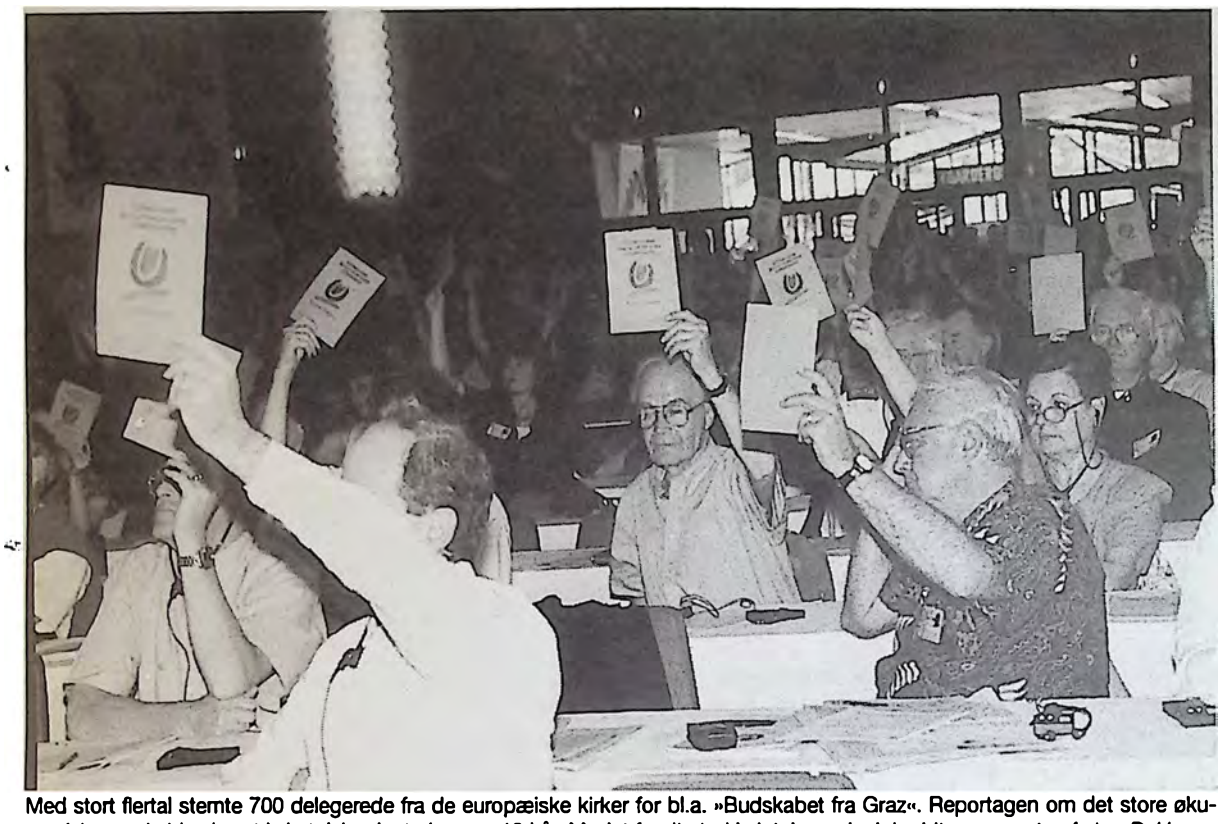

Med stort flertal stemte 700 delegerede fra de europæiske kirker for bl.a. »Budskabet fra Graz«. Reportagen om det store økumeniske møde blev bragt i »katolsk orientering« nr. 13 i år. Mødet fandt sted i slutningen juni. I midten ses pater *Anton Dekkers*.

Tilbageblik

1. Otte år er gået siden den Første Europæiske Økumeniske Forsamling i Basel. Den var den første af sin art, og den blev et glædeligt forvarsel på de omvæltninger i Europa, der fulgte efter, og som på mange områder bragte større frihed ved afslutningen på den »kolde krig«. Nu, hvor vi i juni 1997 i Graz i Østrig er samlet til den Anden Europæiske Økumeniske Forsamling, er euforien forsvundet. I dokumentet fra Basel om »Retfærdighed, Fred og Skaberværkets Bevarelse« blev der sagt: »Vi står over for en stadig voksende række af indbyrdes sammenhængende problemer, som truer menneskets overlevelse« (nr.8). Disse ord er blevet bekræftet. Selv krigens grusomheder er vendt tilbage til Europa og har efterladt åbne sår.

2. Udfordret og inspireret af temaet »Forsoning - Guds gave og kilde til nyt liv« kom vi til Graz, vi, mænd og kvinder i alle aldre, fra Europas mange kirker, fra øst og vest, fra nord og syd. Til stede blandt os var også repræsentanter fra andre religioner og fra andre dele af verden. Som kristne fra kirker, som stadigvæk er adskilte, oplever vi den samme frygt, de samme spændinger, problemer og barrierer som vore medborgere i Europa, ja som alle mennesker. Men i vore hjerter var der et stærkt håb om at kunne gøre skridt på forsoningens vej. Dette håb blev forstærket ved tilstedeværelsen af mange unge mennesker og deres bidrag.

3. Vi kom til den Anden Europæiske Økumeniske Forsamling, fordi vi er troende, og fordi vi ønsker at leve af den Guds gave, som forsoningen er. Vi kom med det håb, at vi kan bidrage til kirkernes og menneskeslægtens enhed, hvis vi i vort daglige liv, i vore kirkers og vor verdensdels liv, lader os lede af denne gave.

4. Gud har velsignet os rigt i disse dage. De daglige gudstjenester var grundstenen i denne forsamling og grundlaget for vort fællesskab. I vor fælles bøn blev det på ny klart for os, at vi har en barmhjertig og trofast Fader i himlen, som vi alle som sønner og døtre tror på. Ved at overveje Guds ord følte vi i evangeliet hans nådes kraft, som ændrer vor mentalitet, og som giver nyt liv til mennesker, der samles om den Ene Herre. Helligånden, som er »livets giver«, skabte en atmosfære af tillid og samarbejde, hvori vi med hjerte og sind kunne være åbne for hinanden. Vi følte også smerten over de fortsatte adskillelser, som understreger, hvor svært det er at leve den forsoning, som vi forkynder. Til gennemførelsen af en så stor forsamling, hvori der deltog delegerede og kirkeledere fra mere end 150 kirker og ialt mere end 10.000 mennesker med hver deres baggrund, var praktisk næstekærlighed nødvendig. Vi oplevede, at et økumenisk møde er hårdt arbejde, men at det også indeholder glæden over en voksende enhed. Den økumeniske bevægelse er i sig selv allerede en sti til forsoning.

II. Refleksion

5. I Graz så vi et glimt af forsoningens virkelighed i Kristus, og af de velsignelser, der findes på vejen derhen - velsignelsen ved at blive mindet om de jødiske rødder af vor tro (Rom. 11, 16-18), ved igen at kendes ved vor nabo, ved at genopbygge de venskaber og den gensidige tillid, der forvandler begge parter. Dette gav os muligheden for at vokse sammen og dermed forme en fælles fremtid. Vi har en vision om et Europa, hvor der ikke findes første- eller andenklasses kirker, borgere, stater eller racer, og hvor røsten af alle medlemmer af den ene europæiske familie bliver hørt. Et Europa, som er sig sit ansvar bevidst, og som er åbent for andre verdensdele. En fornyet og lidenskabelig selvforpligtelse fra alle kirker til at opfylde vor Herres bøn, »at de alle må være ét, ligesom du, Fader, i mig og jeg i dig, at de også må være i os, for at verden skal tro« (Joh. 17, 21-22), ville uden tvivl bidrage til udviklingen af et i sandhed forenet Europa. Vi tror, at dette er en vision, som må tiltale alle, og en vision, som vi som kristne må forpligte os på.

6. Vi kom til denne forsamling, ikke kun for at udveksle ideer og erfaringer, men for - ud over ord - at komme til konkrete foranstaltninger. Samtidig er vi os bevidst, at vore adskillelser og fjendskaber stadigvæk fremkalder konflikter og er en alvorlig hindring for at kunne synliggøre forsoningens gave. Derfor beder vi om Guds tilgivelse og udtrykker vor anger over for dem, som har lidt på grund af os. Vi er ulykkelige over, at disse adskillelser ikke blot findes mellem vore kirker, men også mellem medlemmer af vore kirker og mellem kvinder og mænd. Da disse vanskeligheder eksisterer i os som enkeltpersoner og i vore kirker, må forsoningen have sit udgangspunkt i Guds Ånd i Kristus, som forvandler vore hjerter og sind.

7. Vi erkender de fordele, som er givet med globaliseringen, men er os samtidig bevidst, at mennesker derved kan blive ofre for økonomiske interesser og beslutninger, som de ikke har kontrol over. Kløften mellem rig og fattig bliver stadig større, i verden som helhed, men også i mange dele af Europa. Hensynsløs udnyttelse af ikke-fornybare ressourcer, miljøforurening og ødelæggelse af økosystemer forårsager umådelig skade og truer kommende generationers velfærd, ja hele skaberværket.

III. Udfordringer

8. Vi, Europas kristne og kirker, påtager os disse udfordringer i bevidsthed om vor svaghed og vor splittelses skandale. Vi kan ikke tilbyde lette løsninger. Det, der sætter os i gang, er vor kristne vision om forsoning. Forsoningens gave i Kristus ansporer os til et engagement for:

- at forkynde og formidle til Europas folkeslag evangeliet om, at Gud i Kristus forsonede verden med sig (2.Kor. 5, 18);
- utrætteligt at tilstræbe den synlige enhed. I denne kontekst skulle vi efterprøve vore splittelser og spørge os selv, om de ikke er et resultat af forskelle, som dengang blev opfattet som adskillende, men som i dag kan ses som berigende;
- at påbegynde den proces, der kan hele fortiden i en ånd af sandfærdighed over for historien;
- at fremme samarbejdet på alle områder, herunder mission og åben dialog, og i gensidig respekt for samvittighedsfrihed at undgå en ødelæggende konkurrementalitet;
- at bekræfte den samme rang og de samme rettigheder for kirker og folkeslag, som udgør et mindretal;
- at støtte det forsoningsarbejde, som gøres af lokale grupper, offentlige institutioner og europæiske sammenslutninger;
- seriøst at fortsætte den interreligiøse dialog, vel vidende, at der selv i Europa stadig findes personer og kirker, der må lide på grund af deres tro;
- at afholde økumeniske møder på lokalt og regionalt plan for at viderebringe erfaringerne fra Graz;
- at inddrage de unge og betro dem den økumeniske fremtidsvision og videreførelsen af den konciliære proces for Retfærdighed, Fred og Bevarelsen af Skaberværket;

Kirkerne forpligter sig til:

- entydigt at forkynde og forsvare menneskerettighederne og den demokratiske proces;
- at samarbejde for at få bandlyst alle former for vold, særlig mod kvinder og børn;
- at modsætte sig enhver form for diskrimination inden for kirkerne selv;
- at fremme kvinders status og lighed på alle områder, herunder beslutningsprocesser, men samtidig respektere mandens og kvindens respektive identitet;
- klart at bekræfte deres engagement i social retfærdighed og deres solidaritet med dem, der er offer for social uretfærdighed;
- at fremme en sund miljøpolitik på deres eget aktivitetsområde;
- at bekæmpe økonomiske systemer, som i globaliseringens kølvand medfører negative virkninger.

Vort eget engagement i denne forsoningsproces medfører, at vi indtrængende opfordrer de politiske beslutningstagere

samt alle borgere til:

- at beskytte den menneskelige persons værdighed og det menneskelige livs hellighed;
- at genoprette eller opretholde menneskets forrang frem for økonomiske interesser, hvilket blandt andet betyder at bekæmpe arbejdsløsheden, specielt blandt de unge;
- at gå i brechen for flygninges, migranters og fordrevne menneskers værdighed og rettigheder, og at håndhæve flygninges ret til asyl og til frit at kunne vælge et sted at bo;
- at fremme nedrustning og udvikling af ikke-voldelig konfliktløsning, samt uden tøven at støtte forhandlinger, der fører til en total fjernelse af kernevåben i overensstemmelse med ikke-spredningsaftalen;
- i året 2000 - i bibelens ånd af Jubeláret - at slette de fattigste landes ubetalbare gæld, og samtidig at sikre, at først og fremmest den jævne befolkning får gavn af denne beslutning;
- at træffe de nødvendige forholdsregler for at stoppe den nuværende *miljøødelæggelse* og rovdrift på jordens ressourcer og skabe bæredygtige livsbetingelser for hele skaberværket;

9. Vi understreger så kraftigt som muligt, at retfærdighedens etiske dimension spiller en uundværlig rolle i politik, økonomi, teknologi og massemedier, således at forsoning kan blive en realitet i alle menneskers liv.

10. Forsoningen som Guds gave og kilde til nyt liv ansporer os til aktivt at stå sammen med de af vore søstre og brødre, som bliver forfulgt og marginaliseret på grund af fordomme om race, køn, etnisk oprindelse, alder og religion. Kun således kan der opbygges et sandt menneskeligt fællesskab. Forsoningens ånd kræver, at vi modsætter os en egocentrisk individualisme, i erkendelsen af, at forskelligheder er en gave, der hjælper os til at opdage den vidunderlige mangfoldighed, der findes i Guds enestående skaberværk.

11. Som europæiske kirker og kristne er vi forpligtet til klarere end hidtil at manifestere vor solidaritet med denne verdens fattige, marginaliserede og udstødte. Hvert menneske er en broder eller søster, for hvem Kristus døde og opstod. Hvert menneske er skabt i den treenige Guds billede.

Kardinal Etchegaray 75 år

Vatikanets 'socialminister' er pavens særlige udsending til alverdens heksekedler, hvor noget er ved at brænde på

Han er den, der altid kan rede trådene ud, pavens særlige udsending til alverdens heksekedler. Nogle kalder ham for Vatikanets »globetrotter i menneskerettighedsspørgsmål«.

I årevis har den franske kardinal *Roger Etchegaray* med jævne mellemrum været sendt afsted for at sondere terrænet de steder i verden, hvor uro og kriser vakte bekymring i Vatikanet. Han var den første, der blev sendt til Kina, efter at de diplomatiske forbindelser mellem Folkerepublikken og Den hellige Stol var blevet afbrudt. Han blev sendt til Cuba, til Æthiopien og - endnu inden borgerkrigen var forbi - til Angola. Han forhandlede både i Vietnam og i Liberia. Efter massakrerne i Rwanda i 1994-95 var det ham, der overbragte pavens budskab om solidaritet og hans tilsagn om hjælp.

Han er en af de kardinaler, om hvem man igen og igen hører nogen sige, at han måske bliver den næste pave. Den 25. september fyldte han 75.

Siden 1984 har Etchegaray stået i spidsen for Vatikanets 'socialministerium', den pavelige Justitia et Pax-kommission, som er en meget vigtig del af kirkens administration. Det pavelige råd »Cor unum«, Vatikanets 'udviklingsministerium' overlod han for to år siden til kardinal *Paul-Josef Cordes*. Det var samtidig med, at han fik ansvaret for de centrale forberedelser til det hellige år 2000, planlægningen af årtusindets begivenhed i katolsk regi. Alt dette siger ikke så lidt om, hvor megen tillid pave *Johannes Paul II* har til den tidligere ærkebiskop af Marseille.

Isbryder

Det, som Etchegaray og Justitia et Pax i første række beskæftiger sig med, er kirkens sociallære. Tre omfattende rundskrivelser har pave Johannes Paul II skrevet om sociallæren - i samarbejde med de sagkyndige i kommissionen. Denne lære vækker de staters, de politikeres interesse, som ellers kan være svære at tale med, fordi de ikke interesserer sig for kirken som sådan. Det betyder, at Etchegaray på sit kontor i Palazzo San Callisto får besøg fra lande, som Vatikanet ellers ikke - eller endnu ikke - har den bedste kontakt med. Derigennem - og selvfølgelig også i kraft af kardinalens rejseri - kommer Justitia et Pax ofte til at fungere som en slags 'isbrydere'.

Måske er det denne særlige rolle, måske er det hans diplomatiske evner, måske er det hans åbenhed eller hans hyppige fravær, der gør ham til det, han er: ikke en af de mest magtfulde kardinaler, men en af de mest interessante.

Roger Etchegaray er søn af en mekaniker og født i Espelette, en lille by i nærheden af Bayonne i Pyrenæerne. En del af studietiden tilbragte han i Bayonne, resten i Rom, hvor han læste på Gregoriana og opnåede en doktorgrad i kirkeret.

Efter præstevielsen i 1947 fungerede han først som præst i bispedømmet Bayonne. Efter to år blev han sekretær for den stedlige biskop, og i 1960 - 38 år gammel - blev han udnævnt til generalvikar. Seks år senere blev Etchegaray sekretær for den franske bispekonference og kom i stadig større omfang til at beskæftige sig med internationale spørgsmål. Han blev hjælpebiskop og nåede at virke som sådan i et år, inden pave *Paul VI* udnævnte ham til ærkebiskop af Marseille. Kardinal har han været siden 1979.

Kardinal Roger Etchegaray. *Foto Knud Kluge.*

Mangeårig interesse i samfundsspørgsmål

I de år, Etchegaray var i Marseille, var han en både dynamisk og dygtig ærkebiskop, som interesserede sig for samfundsspørgsmål - herunder de mange indvandrere og deres problemer - og engagerede sig såvel i det økumeniske som i det interreligiøse arbejde. Efter 14 år på posten blev han i 1984 kaldt til Vatikanet, hvor pave Johannes Paul II havde brug for ham.

Skal Moder Teresa af Calcutta saligkåres her og nu?

En saligkåringsproces tager normalt mindst 15 år, men paven kan godt dispensere i processen

Rom (KNA) - Længe inden hun døde, var man begyndt at kalde hende for en helgen. Mange så den lille, krumbøjede søster som indbegrebet af næstekærlighed. Hun fik den højest tænkelige udmærkelse i denne verden, Nobels fredspris - og næppe havde hun lukket sine øjne, før man talte om det som en selvfølge, at nu ville hun nok snart blive saligkåret.

Også i Vatikanet er der mange, der anser det for overordentlig sandsynligt, at kirken på et tidspunkt vil saligkåre den albanske ordensstifter. Det er bare sådan, at der i følge kirkeretten er en proces, som man først skal igennem; den er både grundig og omfattende, og den har en vis tidramme. Den første sten på vejen er en bestemmelse om, at der tidligst kan tages hul på en saligkåringsproces fem år efter, at den pågældende er død.

Det er den stedlige biskop, i dette tilfælde altså biskoppen af Calcutta, der skal tage initiativet. Derefter skal bispedømmet - i dette tilfælde sammen med Moder Teresas orden - udarbejde en detaljeret levnedsbeskrivelse. En sådan indeholder blandt andet sammendrag af alt, hvad den pågældende har skrevet og publiceret, udtalelser, interviews og vurderinger. Forskellige vidner bliver bedt om at fortælle om hans eller hendes liv - herunder de unge år.

Hvis denne proces falder positivt ud, sendes sagens akter videre til Rom; så er det kongregationen for salig- og helgenkåringer, der trækker i arbejdstøjet. Hele sagen gennemgås på ny, og der foretages yderligere undersøgelser.

Mange anser det for sandsynligt, at Moder Teresa snart saligkåres. *Foto KNA.*

Mirakelprøven

Hvis også Vatikanet stemmer for, kan paven anerkende den pågældendes heroiske dyder - men endnu mangler det mirakel, som skal til, førend der er grønt lys for en saligkåring. To kommissioner, én bestående af læger og en anden af teologer, skal hver for sig og uafhængigt af hinanden nå frem til den konklusion, at der på denne Guds tjeners forbøn er sket noget, som ikke kan forklares.

Som regel drejer det sig om mirakuløse helbredelser - om mennesker, som slipper af med skavanker eller sygdomme, som lægerne ikke kunne gøre noget ved. Videnskaben kan ikke forklare, hvordan det er gået til; man ved kun, at den, der ønskes saligkåret, er blevet bedt om at hjælpe.

Hidtil har det som regel været 15-25 år, siger man i Vatikanet, men det er ikke usædvanligt, at man må vente 50 år, inden der sker et mirakel. I nogle tilfælde kan processen dog fremskyndes - martyrer skal for eksempel ikke bestå 'mirakelprøven'. Usædvanlig hurtigt gik det, da grundlæggeren af Opus Dei, *Josemaria Escriva de Balaguer* (1902-1975), skulle saligkåres. Hele processen var afsluttet kun 17 år efter hans død. Også *Anuarite*, en ordenssøster fra Zaire, stod i helgenkalenderen allerede i 1985, bare 20 år efter hendes død. Bortset fra et lille hæfte med meditationer havde hun ikke efterladt sig noget skriftligt; hun var desuden martyr, så det gik nemt. Men almindeligvis går der nogle årtier. Det varede 30 år, inden *Maximilian Kolbe* blev saligkåret.

Paven kan gribe ind og dispensere fra visse dele af processen. Teoretisk kan han altså saligkåre Moder Teresa i morgen. Dermed ville han uden tvivl imødekomme et ønske fra masser af troende i hele verden, og det ville være i overensstemmelse med hans egen dybe respekt for hende. I Rom regner man dog ikke med, at han gør det her og nu.

Kirkens blå stempel en forudsætning for offentlig dyrkelse

Der skal nok gå nogen tid, og der skal gennemføres nogle undersøgelser, inden kirken officielt proklamerer det, som mange allerede tror: at Moder Teresa er hos Gud. Først til den tid åbner kirkeretten mulighed for en offentlig dyrkelse af hende. I folkefromheden har hun for længst fået plads blandt de kristne, hvis liv var et eksempel til efterlevelse.

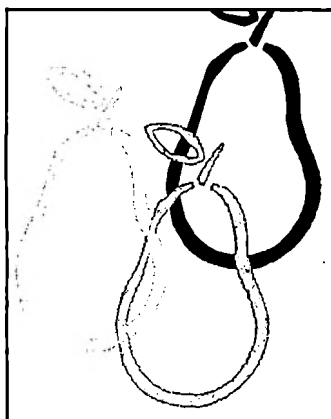

Revision med sund fornuft...

Professionel assistance i alle revisions- og regnskabsmæssige forhold samt økonomisk rådgivning. Dansk landsdækkende organisation med 9 afdelinger. Flere end 3.800 bruger os allerede. Vi tilbyder også Dem et kvalificeret og tillidsfuldt samarbejde.

RVT revision
Statsautoriseret revisionsaktieselskab

De finder RVT revision a/s i:			
København	tlf. 33 26 70 00	Skærbæk	tlf. 74 75 18 00
Tåstrup	tlf. 42 52 08 00	Vejen	tlf. 75 36 02 11
Vordingborg	tlf. 53 77 11 66	Århus	tlf. 86 28 48 44
Odense	tlf. 66 15 85 55	Holstebro	tlf. 97 41 22 11
		Aalborg	tlf. 98 18 41 22

Jubilæumsvalfart i 1998

Den 23. oktober 1988 fyldtes Peterskirken i Rom af tusindvis af pilgrimme til pave *Johannes Paul IIs* saligkåring af den danske videnskabsmand og biskop *Niels Steensen* (1638-1686).

Næste år vil det være ti år siden, og i den anledning arrangeres der en jubilæumsvalfart i uge 43 (17. oktober til den 25. oktober 1998).

Valfarten vil besøge Münster, hvor Niels Steensen virkede som hjælpebiskop i årene 1680-1683. Vi skal blandt andet besøge Skt. Ludgeri sogn, hvor Steensen var dekan.

Derefter går turen til Firenze, hvor Steensen konverterede til den katolske kirke og oplevede sine lykkeligste år. Højdepunktet - på selve tiårsdagen for saligkåringen den 23. oktober - vil være en stor pontifikalmesse i San Lorenzo, hvor han ligger begravet. Senest i San Lorenzo vil forskellige tyske grupper støde til.

Rejsen vil foregå med tog, og biskop *Czeslaw Kozon* vil deltage.

Prisen vil være ca. kr. 4.100,00 - 4.400,00 pr. person i dobbeltværelse med halvpension i et enkelt, men propert logi. Et begrænset antal enkeltværelser står til rådighed.

Uforpligtende forhåndstilmelding kan finde sted skriftligt til *Kaspar Kallan*, Jægersborgvej 36, 2800 Lyngby. Yderligere oplysninger følger senere.

Valfartskomitéen

Næste år er det ti år siden, at Niels Steensens blev saligkåret, og i den anledning arrangeres der en jubilæumsvalfart den 17. oktober til den 25. oktober 1998. På billedet ses yderst til venstre biskop Hans L. Martensen, som deltog i højtideligheden i Peterskirken.

Døde

Pastor Georg Bertling in memoriam

Torsdag den 25. september døde pastor emeritus *Georg Bertling*, Kolding, kun få dage før sin 86 års fødselsdag.

Georg Bertling blev født den 2. oktober 1911 i Duisburg i Ruhr-distriktet. Allerede i gymnasietiden modnedes hans ønske om at blive katolsk præst og det førte til uddannelse i Münster. Han fik allerede tidligt interesse for at komme til Danmark og modtog danskundervisning i Jesuitternes studiehus, og da den daværende katolske biskop *Brems* søgte hjælpere, lykkedes det ham at komme til Danmark i fire somre.

Den 10. juli 1938 blev han præsteviet »som præst i Danmark«, men først i 1939 trådte han embedet som kapellan ved Skt. Ansgars kirke i København, hvor han gjorde tjeneste de følgende 11 år og samtidig virkede som biskop *Suhr*'s ceremonimester.

5. august 1950 blev han af biskop Suhr udnævnt til sognepræst ved Skt. Michaels kirke i Kolding, og han faldt hurtigt til i byen - så godt endda, at han forblev sognepræst i 40 år, indtil august 1990, hvor han i en alder af 79 år blev pastor emeritus. Han afløstes i embedet af pastor *Henri Kerhofs*, O.Præm.

Selv om han nu var blevet »emeritus«, hjalp han stadig til i kirken, hvor det behøvedes. Han læste hver søndag morgen den tidlige sangmesse, så sent som søndag den 22. september - fire dage før sin pludselige død af hjertestop. Han var den eneste katolske præst siden reformationen, der har siddet 40 år i samme embede og det siger noget om ham som menneske.

Gennem sit virke i Skt. Michaels Skole kom han i kontakt med alle børn i menigheden, ligesom han var aktivt engageret i udviklingen af Skt. Michaels Skole. Det blev endvidere ham, der kom til at gennemføre de store liturgiske ændringer i den katolske kirke i Kolding efter Det andet Vatikankoncil. Således var han en af de første her i Danmark, der »vendte« alteret om, så præsten fremover kom til at stå med front mod menigheden. Hele Skt. Michaels kirke har i hans »regeringstid« gennemgået store forandringer: kirkerummet er blevet udvidet med to sideskibe, korruderne er blevet erstattet med moderne mosaikarbejder, udført af kunstneren *Nis Schmidt*, der ligeledes har udført de 24 ruder i sideskibene med glasmosaik over temaer fra Frans af Assisi's »Solsangen«, de gamle kirkebænke er blevet udskiftet med tidssvarende stole, der er kommet nyt sakristi og ny døbefont, nye store kirkelamper - PH-kogler, nye korruder i siderne på koret og til sidst bagest i kirken to små ruder, der ligeledes er udført af Nis Schmidt.

Georg Bertling efterlader sig ikke alene en smuk, tidssvarende og velproportioneret kirkebygning, han efterlader sig også mindet om en præst, der næsten var som en »far« for hele menigheden, en mand, hvis brændende tro og inderlige retfærdighedssans smittede af på hans omgivelser, en præst, der vandt respekt langt ud over sin menigheds og sine trosfællers grænser.

Med en bøn: »Herre, giv ham den evige hvile, og lad det evige lys lyse for ham« udtaler vi et »Æret være hans minde«.

K. W. Thomasen

Pastor Georg Bertling.

Bistand

Katolsk menighedspleje
Bredgade 69 A, 1260 København K.
Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. telefon 33 15 23 03. Postgiro 6466397

Møder og arrangementer

Har du eller en bekendt overvejet at blive katolik? Vil du vide mere om den katolske tro?
Så er vi startet på
KONVERTITKURSUS
hver torsdag kl. 19.30 i
Skt. Ansgars kirke, Bredgade 64, 1620 K.
Tlf. 33 13 37 62 - På gensyn!
Sr. Hildegard Madsen, O.S.B., Niels Engelbrecht, Reinhold Sahner, Richard Sprengers S.J., Kurt Hansen, Dietrich Timmermann og Christian Noval.

KIRKEKONCERT
med
Jesu Hjerte Kor
i Immaculata kirke, Strandvejen 91
torsdag den 30. oktober 1997
kl. 19.00.
Der vil blive opført værker af Handl, Mendelsohn, Menzinger, Ole Kongsted m.fl.
Gratis adgang.

KULTURNATTEN
Fredag den 10. oktober 1997
Skt. Ansgars kirke er åben fra kl. 18-24.
Kl. 20: Liturgi med tema'et »Glæden«. Gregorianske sange og hymner bl.a. »Lætare« og »Gaudete« fremføres af kirkens kor og organist Rolf Tønshoff. Liturgien ledes af sognepræst D. Timmermann.
Kl. 22: Strygekvartetten »Astra« fremfører musik af Pachelbel og Carl Nielsen. Temaet er »Glæden«.
Museet ved Skt. Ansgars kirke er åbent fra kl. 18-24.
Ud over museets almindelige samling er der arrangeret en plancheudstilling under tema'et: Helligsteder i Øst-Danmark.
To franciskanerbrødre fra klostret i Roskilde vil være til disposition for spørgsmål og samtale hele aftenen sammen med museets medarbejdere og kirkens præster.
Alle er velkomne til at kontakte kirkens præster på tlf. 33 13 37 62 / fax. 33 32 10 49 og kirkens organist på fax/tlf. 31 22 56 90 eller 53 41 56 43.

Stenogildets 60-års jubilæum
lørdag den 25. oktober
Biskop Czeslaw Kozon og Stenogildet indbyder landets katolske læger og medicinstuderende til at fejre dette jubilæum.
Program:
kl. 11.00: Pontifikalmesse i Skt. Ansgars kirke, København K.
kl. 12.30: Buffet i menighedslokalerne.
kl. 14.30: »Fortid - fremtid for Stenogildet« ved gildets formand Fl. Kieler. Efterfølgende diskussion.
kl. 17.00: Afslutning.
Tilmelding til Jacob Schwartz - senest den 18. oktober - på tlf. 33 25 75 14.

ACADEMICUM CATHOLICUM
indbyder til foredrag med emnet
Peter Canisius (1521-97)
- en fornyer af kirken
ved dr. Julius Oswald S.J.
torsdag den 23. oktober kl. 20
i Englesalen,
Niels Steensens Gymnasium,
Jagtvej 183 B.
Alle er velkomne.

Det sker på Magleås

On. d. 8. - to. d. 9. 10.:
Piberødhus.

Lø. d. 11. - sø. d. 12.10.:
Katolsk Arbejderaktion.

On. d. 15. - fr. d. 17. 10.:
HT.

Fr. d. 17. - sø. d. 19. 10.:
Roskilde menighed.

Lø. d. 18. - sø. d. 19.10.:
Endrup børneinst.

Fr. d. 17. - sø. d. 19. 10.:
Økumenisk Center.

Ma. d. 20. - on. d. 22. 10.:
Tyske gæster.

Ma. d. 20. - fr. d. 24.10.:
Audiologopæd. foren.

Ma. d. 20. - ti. d. 21. 10.:
Søllerød Kommune.

To. d. 23. - fr. d. 24. 10.:
Danida.

Fr. d. 24. - sø. d. 26.10.:
Kristen Spiritualitet
(Se annoncen i »k.o.«)

Fr. d. 24. - sø. d. 26.10.:
DUK.

Ma. d. 27. - fr. d. 31.10.:
Dansk teologisk præstemøde.

Fr. d. 31. - lø. d. 1.11.:
Skt. Ansgars Skole.

DUK - kalender

UNGDOMSMESSE den 26.10.97 kl. 20 i Jesu Hjerte kirke, København. Derefter Café Ludvig.

LOKALFORENINGSMØDE den 28.10.97 kl. ca. 10-17 på Sekretariatet i København. Alder: For alle lokalforeningsledere Øst for Storebælt.
Pris: kr. 50. To ledere fra hver lokalforening får refunderet rejseudgifterne.

EFTERÅRSLEJR den 11.10.-17.10.97 på Øm for de 7-10 årige.
Pris: kr. 500 samt kr. 150 for fællesrejse.

II VATIKANKONCIL den 23.10.97 kl. 19-21 og efterfølgende 7 torsdage i Skt. Andreas Bibliotek. Pris: kr. 40.

RETRÆTE den 24.10.-26.10.97 på Lille Magleås. Alder: 15-20 år.
Pris: kr. 160 samt kr. 175 for fællesrejse.

TEMA AFTEN den 30.10.97 og de efterfølgende to torsdage i Århus.
Tilmeding senest den 9.10.97.

ÅRSMØDE den 31.10.-2.11.97 på Øm for 2 delegerede/valgte repræsentanter fra hver menighed/lokalforening. Alder: 16 år og opefter.
Pris: kr. 160 samt kr. 175 for fællesrejse (dog kr. 225 for dem over 30 år).
Tilmelding og betaling senest den 3.10.97.

MINISTRANTWEEKEND den 14.11.-16.11.97 på Øm for ministranter i alle aldre.
Pris: kr. 160 samt kr. 175 for fællesrejse (dog kr. 225 for dem over 30 år).
Tilmelding og betaling senest den 24.10.97.

LEDERTRÆNING den 21.11.-23.11.97 på Øm.
Pris: kr. 160 samt kr. 175 for fællesrejse (dog kr. 225 for dem over 30 år).
Tilmelding og betaling senest den 31.10.97.

UNGDOMSMESSE den 30.11.97 kl. 20 i Jesu Hjerte kirke, København. Derefter Café Ludvig.

ÅBENT HUS med julehygge den 18.12.97 kl. 15-18 på Sekretariatet

NYTÅRSLEJR den 27.12.97-1.1.98 på Øm for unge over 16 år samt familier.

Priser:	0-1 år	kr. 225
	2-6 år	kr. 400
	7-13 år	kr. 490
	voksne	kr. 550

samt kr. 175 for fællesrejse (dog kr. 225 for dem over 30 år).
Tilmelding og betaling senest den 5.12.97

DET ER MEGET VIGTIGT AT OVERHOLDE TILMELDINGSFRISTEN!!!
Samtlige priser er for medlemmer af DUK. Ikke medlemmer betaler kr. 100,- mere i gebyr for weekender og kr. 300,- for lejre.
Afbud: Tilbagebetaling af gebyr sker normalt ikke efter sidste tilmeldingsfrist.

Jeg tilmelder mig:

Arrangement:.....

Dato:.....

Navn:.....

Adr.:.....

Postnr./By:.....

Fødselsdato:.....

Telefon:.....

Katolik: Ja:..... Nej:.....

Deltager i fællesrejse:.....

Ankommer selv:.....

Postgirokonto 9 08 32 94
Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Bredgade 67, 2.th., 1260 København K.
Tlf. 33 14 77 07

Diverse

Annoncer i »katolsk orientering«

Tekstside-annoncer: kr. 6,- pr. sp./mm.
Rubrik-annoncer: kr. 5,- pr. mm.

Katolsk Menighedspleje søger værelser til unge

Til unge under uddannelse søger Katolsk Menighedspleje værelser el. lejl. i hele Storkøbenhavn. Gratis for begge parter formidles kontakt mellem udlejer og lejere. Ønsker De at udleje eller leje - ring til Katolsk Menighedspleje 33 15 23 03 kl. 14-16 tirsdag og torsdag.

Testamente
til fordel for Den katolske Kirke Ansgarstiftelsen

Man kan støtte Kirken ved at indsætte den som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift
Kirken modtager det fulde beløb.

Gratis advokatbistand
Det anbefales at lade en advokat oprette testamentet.
Udgifterne til salær refunderes af bispekontoret.

Yderligere oplysninger
Katolsk Bispekontor
Bredgade 69 A, 1260 København K
Tlf. 33 11 60 80.

Bekendtskab

49-årig, ungdommelig kvinde med god uddannelse søger bekendtskab med jævnaldrende (måske lidt yngre) mand med fast arbejde - med henblik på ægteskab. Interesser: Klassisk musik (folkemusik), kunst, sprog, rejser m.m.
Henvendelse på billet mrk. 1444 til »katolsk orientering«, Vesterbrogade 28, 4. tv., 1620 København V.

EFTERLYSNING

Til Katolske Menighedsplejers julemarked, der i år afholdes søndag den 30. november 1997, eftersøges bøger, service, køkkengrej, lamper o. lign. effekter (dog ikke møbler) til bortsalg på vort loppe-marked.

Ring på telefon 44 66 06 40 (bedst efter kl. 20.00) og bestil en afhentning på én af følgende søndage:

Søndag den 12. oktober / søndag den 26. oktober / søndag den 9. november 1997.

Vi kunne i øvrigt også godt bruge »en hånd« (gerne flere) på selve julemarkedet. Har du/I lyst, så ring enten på ovennævnte telefonnummer eller på 33 15 23 03 og fortæl, hvordan og hvornår vi netop kan bruge din/Jeres hjælp. På forhånd tak!

Michael Plum
Julemarkedskometéen

Salg og service

Juridisk bistand til private
Adv. Sandra Moll
(Dansk advokat - dott. in giurisprudenza)
Adv. Peter Alsted (H)
Adv. Niels Ahlmark (H)

Vi er et internationalt orienteret advokatkontor, som ud over erhvervsrådgivning også yder bistand til private.

For privatpersoner er det vigtigt - ikke mindst, hvis man ikke er dansk - at søge rådgivning f.eks. i følgende situationer:
- Køb og salg af fast ejendom.
- Familieretlige spørgsmål i forbindelse med indgåelse af ægteskab, separation og skilsmisse.
- Testamenter og arveret.
- Ansættelsesretlige spørgsmål.

Vester Voldgade 90,
1552 København V.
Tlf. 33 15 15 63. Fax 33 13 07 07.

Advokataktieselskabet
Linde & Altschuler
Esplanaden 6
1263 København K

Vi tilbyder erhvervsretlig rådgivning og juridisk bistand til private.

Vi kan herunder bistå Dem med virksomhedsoverdragelser, retssager, .inkasso, ejendomsadministration, handel med fast ejendom, testamenter og dødsbobehandling indenlands og udenlands.

Kontakt
advokat Finn Roger Nielsen
på tlf. 33 14 19 40.

Kastrup Begravelsesforretning

Alle aftaler kan træffes i Deres hjem - overalt i Storkøbenhavn

Telefon
31 55 55 55
Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning
Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning
Telefon 43 99 01 58

Find *Deres* **bedemand** her:

Vanløse Ligkistemagasin
38 71 75 01
H.P. Baltzer & Søn
Jyllingevej 8
2720 Vanløse

Tåstrup Bedemandsforretning
43 99 75 01
Sv.E. og B. Baltzer
Køgevej 40
2630 Taastrup

Også aften, week-end og helligdag kan De ringe og aftale et møde i Deres hjem eller hos os.

Hos medlemmer af Bedemændenes Landsforening har De tryghed for:

- professionel hjælp og rådgivnig ved begravelse og brænding.
- viden om en lang række forhold i forbindelse med dødsfald.
- fair forretningsmæssig og økonomisk behandling.

Rekvirer gratis pjecen
»NÅR NOGEN DØR...«

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler

Wagn Adler

DØGNVAGT
39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
SØBORG HOVEDGADE 94

BEGRAVELSER OG BISÆTTELSER

v/ bedemand Vagn Fondo
39 62 16 50
Reference: Sankt Joseph Søstrene
Bedemændenes Landsforening

BENZONS BEGRAVELSES-FORRETNING

38 34 46 01 - 31 86 60 56

DØGNVAGT:
31 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelser og bisættelser ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Guldager

stopper korrosion og fjerner kalk i større brugvandssystemer.
Tlf. 42 27 31 00

Murermester Keld Erik
JOHNSEN Ankervej 12 Stubberup 4800 Nyk. F.
Medl. af BYG og Nykøbing F. Murerlaug

Om- og tilbygning - Reparationer
Alt tagarbejde

Tlf. 53 83 99 08

Vi lover godt håndværk og er omfattet af... BYG GARANTI ORDNING

Arbejde udføres overalt på Sjælland, Lolland og Falster

Malermester
VILLY HANSEN
Bredager 13 - 7120 Vejle Ø.
Tlf. 75 81 69 62 og 75 83 29 37

VICTOR NIELSEN
Stenhuggeri og Monumentforretning

v/ stenhuggermester Mohr
Vestre Kirkegårds Allé 28-32
2450 København SV
Tlf. 31 21 65 48 Fax. 31 21 80 32

Ved et jordskælv den 26. september i Italien blev basilikaen i Assisi beskadiget. To franciskanere blev dræbt. Fotoet viser pater *Gerhard Ruf* fotografere fresker i kirken. *Foto KNA.*

Franciskanernes generalminister skriver om jordskælvet i Assisi

To kraftige jordskælv - det ene midt om natten og det andet ved ellevetiden i formiddags - har medført alvorlige ødelæggelser i klosterets kirke i Assisi; den øverste del af basilikaen er svært beskadiget.

Uheldigvis kom jordskælv nr. 2, mens medlemmer af ordenen var i kirken sammen med nogle teknikere, som de civile myndigheder havde sendt, for at danne sig et indtryk af skadernes omfang efter de første rystelser. Loftet faldt ned uden varsel. Fire personer blev fundet døde under murbrokkerne, deriblandt den 48-årige broder *Angelo Api* fra provinsen Marches i Ancona; han var ansvarlig for postulanterne i ordenen. Blandt de dræbte var også en 22-årig polak, *Zdzislaw Borowiec*, som var på vej til at indtræde i den umbriske provins.

I øjeblikket arbejder vi på at finde steder, hvor vi kan indkvartere brødre og postulanter fra klostret; det er ikke forsvarligt at opholde sig i selve klosterbygningen.

Det, der er sket, er et stort tab for vores orden og for alle franciskanerne; det er et dybt stik i hjertet på den franciskanske familie.

Jeg beder jer alle om at tænke kærligt på broder Angelo Api og bede for ham. Han var en klog mand og meget værdsat som rektor for de mange postulanter, som har fulgt ham i klosteret i de senere år. Han forstod effektivt at formidle de franciskanske idealer til disse unge mennesker. Det er en talentfuld medbroder, som Marches-provinsen har mistet.

Bed også for den unge polak, som bare ti dage inden ulykken havde påbegyndt sin postulanttid i Assisi.

Jeg beder jer alle om, at I som brødre vil tænke på hele det kommunitet, som boede i klosteret i Assisi, og som har lidt dette smertelige tab. Måtte Herren Jesus på den hellige Frans' forbøn give dem alle styrke og håb.

Mine brødre, lad os tage imod denne prøvelse med den ro, som troen giver os, og lad os være rede til at bære korset sammen med Kristus og med Frans. Jeres broder i Herren Jesus Kristus,

br. *Agostino Gardin*
generalminister

Religionerne må være med til at samle Europa

De store religioner hører med til vores fælles rødder, siger Europaparlamentets formand

Strassbourg (KNA) - Europaparlamentet opfordrer religionerne i Europa til at medvirke til, at denne del af verden kan forenes. Europa har »meget at takke kristendommen for, og også jødedommen og islam hører med til vores fælles rødder, udtaler parlamentsformanden *Jose Maria Gil-Robles*. Nu gælder det om at finde ud af, hvordan denne fælles arv kan give nye impulser til opbygningen af Europa.

Ifølge formanden for de europæiske bispekonferencers råd, kardinal *Miloslav Vlk* fra Prag, er det utænkeligt, hvis ikke alle parter samarbejder. En anden kardinal, *Carlo Maria Martini* fra Milano, advarer imod at lade opbygningen af Europa bero udelukkende på spørgsmålet om den fælles valuta, euro'en. De økonomiske aspekter må ikke trænge de politiske, de kulturelle og de moralske i baggrunden, siger han; staterne må gøre en endnu større indsats for at leve op til deres sociale forpligtelser. Martini beklager den handlingslammelse, som europæerne udviser over for de tragedier og de krige, der udspiller sig i Algeriet og i det tidligere Jugoslavien.

Muslimer og jøder er også europæere

Overrabbiner *Rene Samuel Sirat*, som er formand for de europæiske rabbineres konference, betegner jøderne som »de første europæere«, fordi de havde en formidlende rolle i forhold til de forskellige kulturer. *Dalil Boubakeur* fra moskeen i Paris opfordrer unionens medlemslande til at give islam status af officiel religion. Muslimernes integrering i Europa er først lige begyndt, siger han. Præsidenten for den europæiske økumeniske kommission for kirke og samfund, pastor *Jacques Stewart*, er vis på, at kirkerne kan hjælpe med at afværge højreekstremisternes forsimplende og demagogiske propaganda.

Religionerne mødtes for nylig med europaparlamentarikerne i anledning af 1600-året for den hellige Ambrosius' død. Ambrosius blev født i Trier i 339 og blev biskop af Milano i 374.

Arbejdspapirer om synode sendt afsted

Vatikanet (KNA) - Spørgsmål som fornyelse i troen, økumene og solidaritet er blandt de vigtigste emner, når Amerikasynoden træder sammen i Vatikanet i perioden 16. november - 12. december. Det fremgår af arbejdspapirerne, som netop er færdiggjort, og som bl. a. omfatter resultatet af et rundspørge blandt amerikanske biskopper og institutioner. Ud over emner som arbejde, basismenigheder og udlandsgæld skal synoden også beskæftige sig med 'livets kultur'.

Vatikanet vil være repræsenteret på synoden. Selv om der er tale om en bispesynode, kommer der lægfolk og observatører fra andre kirker.

Man skal drøfte problemer omkring kirkens enhed i Nord-, Mellem- og Sydamerika og tale om, hvilke muligheder der er for at overvinde dem. Det fremgår af arbejdspapirerne - at den udfordring, som sekterne og de øvrige religiøse fællesskaber er for kirken, vil være et højt prioriteret.

Vatikanet meddeler, at 96% af de amerikanske biskopper svarede på spørgeskemaet, som synodesekretariatet i Rom sendte ud i august 1996.

Pave Johannes Paul II kræver religionsfrihed

- ellers bliver der ingen dialog med muslimerne, siger paven til de sudanesiske biskopper

Vatikanet (KNA) - Pave *Johannes Paul II* kræver fuld religionsfrihed i Sudan og anerkender samtidig den indsats, som de katolske biskopper gør i et land, som er hærget af borgerkrig og elendighed. Der bliver ingen dialog mellem kristne og muslimer, hvis der ikke er religionsfrihed både i den offentlige og i den private sfære, sagde paven til biskopperne under en audiens. Han opfordrede dem til at fortsætte dialogen med islam.

Formanden for den sudanesiske bispekonference, ærkebiskop *Gabriel Zubeir Wako*, sagde til paven, at biskoppernes indbyrdes kommunikation var blevet ekstremt vanskelig. I praksis er bispekonferencen delt i to efter 14 års borgerkrig. Fem bispedømmer befinder sig i den sydlige del af landet, hvor oprørshæren SPLA har magten; de resterende seks ligger i den nordlige del af Sudan, som kontrolleres af regeringen i Khartoum.

Trods enorme vanskeligheder er den katolske kirke i fremgang, fortalte ærkebiskoppen. Alene i den nordlige del af landet døbes omkring 7.000 voksne om året. Et stadig større antal mænd forbereder sig desuden på et liv som præster.

Zubeir Wako beklagede den systematiske ødelæggelse, som kristne skoler og kirkebygninger kom ud for. I mere end 30 år har regeringen nægtet de kristne tilladelse til at bygge ordentlige kirker. Det største problem er dog borgerkrigen og dens følger, sagde han; størstedelen af de kristne lever som flygtninge og trues af sult. Alene i Khartoum bor der mere end 1,5 millioner flygtninge, oplyste ærkebiskoppen.

Nye retningslinjer for katekese

Vatikanet (KNA) - Vatikanet har udsendt nye retningslinjer for katekese. Retningslinjerne, som er gældende for hele verden, fylder 280 sider og blev præsenteret på en pressekonference i Vatikanet i september. De træder i stedet for de gamle retningslinjer fra 1971.

Ved præsentationen var kun den italienske tekst klar. Retningslinjerne vil dog snart foreligge på engelsk, tysk, fransk, spansk og latin.

Pontius Pilatus' retssal måske fundet

Jerusalem (KNA) - Israelske arkæologer har i Caesarea ved Middelhavet fundet en stor forvaltningsbygning, der formodentlig har været Pontius Pilatus' palads.

Caesarea var dengang Palæstinas hovedstad og det var her apostlen Paulus ifølge biblens beretning blev stillet for retten efter at være anholdt i Jerusalem. I den nu frilagte bygning har man fundet mosaikgulve med latinske indskrifter.

Det var kong Herodes, der udbyggede Caesarea til en stor havneby, og det var her den romerske besættelsesmagt havde sit embedssæde. Ved en tidligere udgravning har man fundet en statue med påskriften »Pontius Pilatus«. Dette fund var den første skriftlige arkæologiske bekræftelse af de nytestamentlige påskebegivenheder.

Ved en udgravning i Jerusalems gamle bydel uden for muren har man desuden fundet henvisninger til præster, der er nævnt i Det ny Testamente i forbindelse med retssagen mod Jesus. Således fandt man sarkofager med navnene på kendte præster fra Jesu tid og en kælderhvælving i en luksusvilla. Navnene på præsterne, der var kendt fra såvel Biblen som Talmud, var indridset i stenvægte, som arkæologerne fandt i et køkken i et hus, som romerne havde nedbrændt.

katolsk orientering

Redaktion:
Pastor Willem Wuyts *O. Praem.* (ansvarsh. redaktør).
Journalist Knud Helsted Kluge (Redaktionssekretær)
Redaktionelle medarbejdere: Kirsten Szarafin,
Maria Jørgensen og Carly Majholm

Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28, 4.
DK-1620 København V. Telefon 31 211444.
Fax 33 244975 og 97 224054. E-mail: ko-press@inet.uni-c.dk
Udgiver: Ansgarstiftelsen, Bredgade 69 A, DK 1260 København K
Tryk: Dansk Avistryk, DK 2600 Glostrup. Oplag 17.000

Næste nummer udsendes den 29. oktober

NR. 17 29. OKTOBER 1997 23. ÅRGANG

katolsk orientering

Paven i Brasilien, side 2
Et kærlighedens mysterium, side 5
Ingen ny dogmatisk erklæring, side 6-7
Orientering fra sognene, side 8-12
Nyt om bøger, side 13

Biskopper fra hele Europa:

Økumenisk samarbejde skal munde ud i et 'magna charta'

Czestochowa (KNA) - Et 'magna charta' for økumenisk samarbejde i Europa skal udarbejdes i samarbejde mellem CCEE og KEK, de europæiske bispekonferencers råd og de europæiske kirkers konference.

Samarbejdet kirkerne imellem skal intensiveres som et led i forberedelserne til år 2000, hedder det i en pressemeddelelse, som CCEE udsendte ved afslutningen af rådets plenarforsamling i valfartsbyen Czestochowa. Formændene for de 31 bispekonferencer havde evalueret det økumeniske møde for hele Europa i Graz i sommer, og var godt tilfredse med udbyttet.

Biskopperne udtrykker bekymring over situationen i Bosnien-Hercegovina. Frit at kunne vende tilbage til den egn, som man stammer fra, må være en menneskeret, udtaler biskopperne og gør opmærksom på, at befolkningen ikke er sikret denne ret. De opfordrer de ansvarlige politikere til at gøre alt, hvad de kan, for at Dayton-aftalen kan føres ud i livet.

Der falder kritiske udtalelser om den nye, russiske religionslov; den indebærer en risiko for, at mindretal diskrimineres i højere grad end nu hedder det. Den katolske kirke kan ikke være fuldt tilfreds med den nye, russiske religionslov.

Ærkebiskoppen af Prag, kardinal *Miloslav Vlk*, er meget i tvivl om, hvorvidt loven er forenelig med menneskerettighederne. Den russisk-ortodokse kirke, der betragter sig selv som vogter af Ruslands kristne arv, har for udpræget en særstilling.

Det er ikke kun i Rusland, at der i kommunisttiden var dele af den ortodokse kirke, der var lidt for gode venner med regeringen. Den skygge, som dette forhold kaster, når således ud over en større del af det økumeniske landskab i Østeuropa. Hvor meget man end værdsætter den ortodokse kirke i Rusland, kan man ikke komme udenom, at alle religiøse fællesskaber fortjener respekt og sikkerhed for frihed, mente biskopperne.

Fredsforhandlingerne i Nordirland hilses med tilfredshed. Formanden for den irske bispekonference, *Sean Brady*, betegner den seneste udvikling som historisk og mener, at der er håb om en fredelig løsning på konflikten.

»Jeres hjerter må ikke forfærdes! Tro på Gud og tro på mig! I min faders hus er der mange boliger« (Joh. 14,1). Det er Jesu budskab på Alle Sjæles dag den 3. november, hvor vi mindes vore afdøde. *Foto: KNA / De ukendtes kirkegård i Wien, der hvert år besøges af mange unge.*

Pastor Niels Oppermann død

Den 92-årige pastor *Niels Oppermann* døde mandag den 13. oktober på Skt. Ansgars Plejehjem i Åbenrå efter længere tids skrøbelighed. Requiemmessen blev læst i den lutherske Skt. Nikolaj Kirke i Åbenrå lørdag den 18.oktober. Niels Oppermann blev begravet på Katolsk Vestre Kirkegård mandag den 20. oktober. Læs også side 14.

Pastoralrådsmøde på Magleås

Det nuværende pastoralråd mødes for sidste gang den 8. og 9. november. Mødet afholdes på Magleås Kursuscenter. Rådet skal bl. a. drøfte og vedtage den såkaldte valgvedtægt, hvor bl.a. antallet af lægfolk, der kan vælges i de enkelte pastoralenheder, skal bestemmes.

Oluf Bohn og *Hans Christoffersen* OFM conv. giver oplæg til drøftelse om »Lægfolkets rolle i kirken efter det 2. Vatikankoncil.« Derudover drøftes Nordkat samarbejdet og ligeledes den økumeniske situation, hvor p. *Dietrich Timmermann* giver oplæg. *Käte Lund* giver oplæg om »Pastoralrådets fremtidige virke«, og der er også opfølgning af debatten om »katolsk orientering« på dagsordenen.

Bispedømmets budget bliver forelagt til udtalelse, og der vil som sædvanlig være en beretning fra pastoralrådets forretningsudvalg med mulighed for at stille spørgsmål.

kk

Biskop Hubertus Brandenburg:

Ny, svensk kirkelov betyder ikke ligestilling

Stockholm (KNA) - Biskoppen af Stockholm, *Hubertus Brandenburg*, kræver ligestilling mellem kirkerne i Sverige. Heller ikke den seneste ændring af lovgivningen fører til fuldstændig ligestilling kirkerne imellem, siger han til KNA. Emnet var på dagsordenen, da den nordiske bispekonference for nylig holdt sit halvårlige møde i Borghamn.

Den nye lov træder i kraft den 1. januar 2000; dermed bortfalder den nuværende, ifølge hvilken den evangelisk-lutherske kirke har status af statskirke. Brandenburg er tilfreds med, at kirkerne i den nye lovgivning anerkendes som juridiske personer. Den lutherske kirke vil dog også i fremtiden indtage en særstilling, tilføjer han.

Ud over forholdet mellem kirke og stat drøftede biskopperne et hyrdebrev om livets ukrænkelighed og de forestående samtaler mellem katolikker og lutheranere om bispeembedet. Endelig var forberedelsen til det hellige år 2000 på dagsordenen.

Jubelårsfestlighederne omfatter blandt andet nordiske katolske kirkedage i Vadstena i dagene 29. juni - 2. juli 2000.

Mere end 1 mio kr.

»katolsk orientering«s læsere har i år bidraget med 1.040.000 kr. i gaver til bladet. Det er 60.000 kr. mindre end sidste år, hvor det frivillige bidrag var 1,1 mio kr. Der er fortsat mulighed for at sende et beløb.

katolsk orientering
Tilsendes katolske husstande i Danmark i 20 numre om året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden.
Abonnementspris 230 kr. årligt.
Adresseforandring meddeles til postvæsenet.
ISSN 0902-297X

Paven hilste også på ærkebiskop *Dom Helder Camara* ved gudstjenesten den 4.oktober på Maracana-stadion. 100.000 mennesker tog del i denne gudstjeneste. *Foto KNA.*

Familien i centrum for pavens rejse til Brasilien

To millioner mennesker til pavemesse i Rio

Rio de Janeiro (KNA) - Det er formentlig den største familiefest, der nogensinde er blevet holdt: et sted mellem halvanden og to millioner mennesker til pavemesse i Brasiliens hovedstad i forbindelse med den internationale familiekongres, den anden af sin art. Det er familien, der garanterer, at menneskeheden har en fremtid, og den kan ikke erstattes af noget andet, lød pave *Johannes Paul II*'s budskab til de troende.

Det var umuligt at sætte tal på de mennesker, der sang og dansede på grønsværen ved lufthavnen; det mindede mest af alt om et bølgende hav af gul-hvide og lyseblå flag. I timerne forinden havde forskellige bands hjulpet de fremmødte med at komme i den rette stemning. Med himlen som baggrund sås en kæmpemæssig rosenkrans, holdt oppe af luftballoner.

Folk var kommet tilrejsende fra ind- og udland. Nogle havde flere dages buskørsel bag sig og sov på campingpladser, i et af kirkens huse, i bussen eller under åben himmel.

En bærende kraft i ethvert samfund

Mod afslutningen på sin fem dage lange rejse syntes paven at være træt og udmattet, men hans budskab var klart og tydeligt: Familien er det grundlæggende fællesskab, et kærlighedens og livets fællesskab og en bærende kraft i ethvert samfund og alle andre fællesskaber. Derfor skal man forsvare familien og værne om den, understregede han; den skal ikke udsættes for en forkert frihedsforståelse eller degraderes som følge af egoisme og en tendens til at gøre, hvad der passer én. Paven betegnede ægteskabet som et »kærlighedsfællesskab af mand og kvinde, beregnet til at give livet videre« og advarede de troende imod at lade dette fællesskab blive udhulet.

Aftenen forinden havde paven holdt en gevaldig familiefest på Maracana, verdens største fodboldstadion, med både latinamerikansk og asiatisk dans, musik og kendte sangere. Et raffineret lysshow fik fodboldbanen til at tage sig ud som en domkirke, og ægtepar fra alle dele af verden fortalte om deres egen tilværelse.

Kræftsyg afslog abortindgreb

Familien *Boldo* fra Belgien fortalte om deres 19 børn, ni af deres egne og ti adopterede. En datter af italienske *Laura Molla*, som blev saligkåret for tre år siden, kom til mikrofonen; på trods af en kræftsvulst havde hendes mor sagt nej til et abortindgreb - vel vidende, at hun satte sit eget liv på spil ved at lade barnet komme til verden.

En familie fra Rwanda fortalte, hvad de havde oplevet under borgerkrigen, og en familie fra Nazareth havde medbragt en ikon af Maria, Josef og Jesusbarnet sammen med en lampe; det var et symbol på Kristi lys. Formanden for det pavelige familieråd, kardinal *Lopez Trujillo*, fortalte om planerne om at opføre et familiecenter i Nazareth.

Det var kort, men utvetydigt, hvad paven sagde om værtslandet Brasilien. Han anerkendte de fremskridt, der var sket, men udtalte sig kritisk om ting, der stadig ikke var, som de burde være. Ikke alle har lige megen glæde af opsvinget, sagde Johannes Paul II og nævnte den uretfærdige fordeling af goderne som et endnu uløst problem. Han pegede også på de mange gadebørn og på, at mennesker af indiansk og afrikansk oprindelse stadig ikke bliver respekteret, at der ikke er plads til dem i samfundet.

Og livet gik sin vante gang. Under endnu uopklarede omstændigheder blev 11 mennesker skudt i slumkvartererne i Rio de Janeiro, mens paven var i Brasilien.

Johannes Paul II kalder en spade for en spade

Brasiliens jordreformer for utilstrækkelige og goderne er ikke retfærdigt fordelt, påpeger paven

Rio de Janeiro (KNA) - Pave *Johannes Paul II*'s seneste besøg i Rio, hans 80. udlandsrejse, har haft mere bevågenhed end de fleste af hans rejser i de seneste år.

Bortset fra alle de ideologiske stridigheder har denne pave gjort klart, at kirken holder fast ved sit sociale engagement, og at den fortsat vil hæve sin røst og tale de dårligst stilledes sag. Åbent og i usædvanlig skarpe vendinger har han gjort opmærksom på de problemer, som Brasilien stadigvæk har - selv om der er sket fremskridt på det seneste: social slagside, ikke noget sundhedsvæsen og en uretfærdig fordeling af goderne både i by- og i landdistrikter.

Det var ikke til at misforstå; paven hentydede til de utilstrækkelige jordreformer, selv om han endnu ikke kunne præsentere den kirkelige udtalelse om dette spørgsmål, som man venter på. Han hentydede også til de mange gadebørn og forlangte, at der blev vist respekt for nogle af de mest underpriviligerede i Brasilien: mennesker af indiansk og afrikansk herkomst.

Kirken vil arbejde for retfærdighed

Pavens klare tale satte præsident *Cardoso* i forlegenhed, men den gav samtidig et praj om, hvad kirken agter at gøre i fremtiden: Den vil gå beslutsomt til værks, når noget ikke er i orden, og den vil bekæmpe ulighed og arbejde for retfærdighed - ikke bare i Brasilien.

Den direkte anledning til, at paven besøgte Rio, var den internationale familiekongres. Familien er afgørende for menneskehedens fremtid; ingen andre fællesskaber eller livsformer kan erstatte familien, lød hans budskab. Paven understregede nødvendigheden af at forsvare familien og værne om den også i retlig henseende. Egoismen skal bekæmpes lige som den tidsånd, som TV-programmerne bærer præg af.

Efter de festlige og opsigtsvækkende dage i Rio ser det nu ud til, at familiekongressen bliver en jævnligt tilbagevendende begivenhed inden for den katolske kirke. Det må man gå ud fra, eftersom kongressen fik så megen opmærksomhed og fandt så megen genklang i et land, hvor en 'normal' familie hører til sjældenhederne. Kirken har på ny sat focus på et spørgsmål, som er af afgørende betydning for fremtiden - og ikke kun for kirkens egen fremtid.

Umenneskeligt at være ligeglad med børn

Rom (KNA) - Pave *Johannes Paul II* var i Rio de Janeiro i begyndelsen af oktober og deltog i en international familiekongres, den anden af sin art. Han talte både om livets ukrænkelighed og om familielivet og fremsatte en indtrængende appel om at værne om begge dele.

I sin tale til præsident *Fernando Henrique Cardoso* talte paven især om kløften mellem fattige og rige, som bliver stadig større.

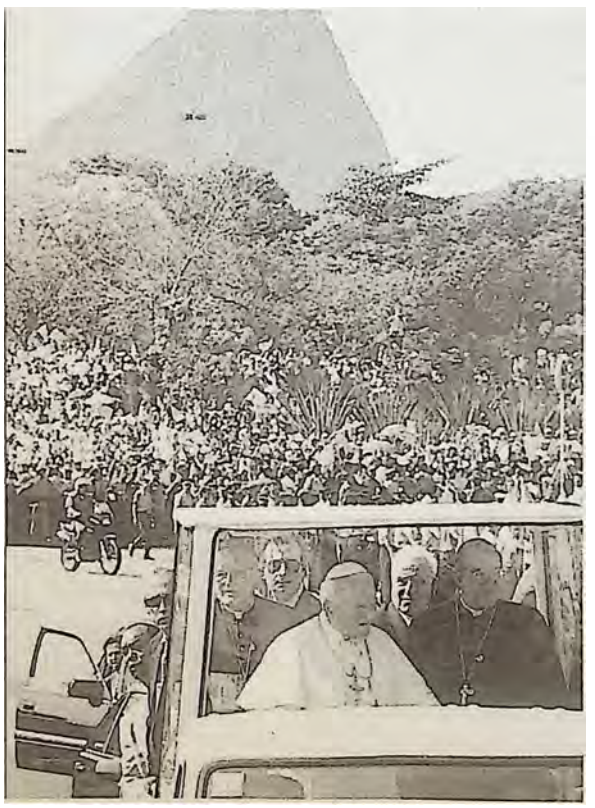

Under en gudstjeneste i domkirken i Rio lagde han vægt på ægteskabets uopløselighed; kirken viger ikke fra denne lære, understregede han. På Maracana stadion, hvor omkring 115.000 mennesker var samlet, omtalte han de meget udbredte abortindgreb - et stort problem også i Brasilien - som »en plage for menneskeheden« og »en grusom forbrydelse«. Provokeret abort er »at henrette de ufødte, de mest uskyldige mennesker«.

Paven opfordrede forældrene til at tage imod deres børn i ansvarlig kærlighed og forsvare dem som en gave fra Gud. Han appellerede til katolikkerne om at kæmpe for en lovgivning, som kunne gøre noget radikalt ved arbejdsløsheden og den deraf følgende elendighed; unge kan ikke stifte familie uden at have noget at leve af, sagde han.

I skarpe vendinger fordømte paven den skæbne, som mange børn blev overladt til. Han betegnede »et samfund, som er ligeglad med børnene« som »umenneskeligt og ansvarsløst«.

Dødsstraf gør os alle til bødler

Denver (KNA) - Ærkebiskoppen af Denver, *Charles J. Chaput*, tog for nylig en dødsdømt i forsvar. Det var en unødvendig hævnaktion at henrette *Gary Davis*, mente Chaput. »Vi behøver ikke at henrette Davis eller nogen anden dødsdømt«, sagde ærkebiskoppen til avisen »Denver Catholic Register« og tilføjede, at det var muligt at holde både forbrydere og ugerninger under kontrol.

Chaputs udtalelse faldt få dage inden Davis, der var kendt skyldig i mordet på den 34-årige *Virginia May* i 1986, skulle henrettes.

Kort tid forinden havde biskopperne i Denver - blandt mange andre - appelleret til statens guvernør, *Roy Homer*, og bedt ham om at benåde Davis. Biskopperne havde understreget, at det var den eneste måde, hvorpå samfundet kunne vise sig som humant. Dødsstraffen »gør os alle til bødler« og lader den ene blodsudgydelse gengælde den anden.

Skolen i Næstved samler ind til Kærlighedens Missionærer

Søstrene håber at kunne åbne et »værested« i København

Vor Frue Skoles kor under ledelse af *Karis Rasmussen* stod for et par af de musikalske indslag i den festlige høstgudstjeneste. *Fotos Maria Jørgensen.*

Klirrende mønter, knitrende sedler. Lommepengene hjemmefra og lønnen fra avisruten forsvinder ned i den store papkasse, som i dagens anledning er forvandlet til indsamlingsbøsse 3.295 kr. rummer den, da dagen er forbi.

I årevis har Vor Frue Skole i Næstved samlet ind til moder Teresas arbejde i forbindelse med den årlige høstgudstjeneste. Nu, da hendes orden - Kærlighedens Missionærer - er kommet til Danmark og er begyndt at arbejde for de fattige i København, har skolen besluttet, at den vil lade pengene gå til søstrenes arbejde herhjemme i stedet for at sende dem til Calcutta.

De mindste har far og mor siddende bag i kirken; enkelte bedsteforældre har også fundet vej. Kirken er pyntet med frugt, grønt og fri fantasi. For enden af hver bænk sidder en lille kartoffelmand med persillehår, rønnebærsmil og store, opmærksomme gulerodsøjne. Foran alteret et bredt udvalg af jordens afgrøder, fikst arrangeret af børn og voksne og skarpt bevogtet af to 'uhyggelige' græskarmænd.

Fattigdom kan være mange forskellige ting

»Fattigdom i Danmark er slet ikke noget, der kan sammenlignes med fattigdom i Indien«, fortæller sr. Rajini og sr. Samuel, som er på besøg på skolen i anledning af høstfesten. »Men ensomhed er en form for fattigdom, og i Danmark er der mange, der er ensomme. Vi besøger mange ældre og ensomme mennesker på hospitaler og på plejehjem«, fortsætter søstrene.

Kærlighedens Missionærer tager sig også af narkomaner og alkoholikere; det er »mennesker, der ikke rigtig er plads til i samfundet«, siger de. »Det er gode mennesker; de mangler bare nogen, der holder af dem.« Der er ikke tale om et klient- eller patientforhold, men om en medmenneskelig relation. Søstrene prøver at se Guds træk i ethvert ansigt og at elske dem, der er allerdårligst stillet, lige som Jesus selv gjorde.

»Der er mange, der selv ringer og beder os om at komme, og der er også folk, som kontakter os for at tilbyde deres hjælp«, fortæller søstrene, som gerne giver en hånd med rengøring og indkøb, når de er på besøg.

Da moder Teresa døde, efterlod hun sig to sarier og et par bønnebøger. Det var alt, hvad hun ejede, fortæller p. Dudek. Det er da heller ikke søstrene selv, der skal samles ind til, forklarer han, for de har valgt at være fattige. Men der er brug for penge, for at de kan gøre noget for dem, der ikke selv har valgt deres fattigdom.

Kærlighedens Missionærer ville gerne kunne byde folk indenfor hos dem selv i langt større omfang, end de i øjeblikket har mulighed for. Derfor holder de udkig efter en større lejlighed, et lille hus eller måske et butikslokale, som er egnet til et 'værested'. De penge, som bliver samlet ind, går til dette formål, fortæller søstrene; det skal være sådan, at de både kan sætte mad på bordet og tilbyde folk et brusebad.

»Men det, vi har allermest brug for, er jeres bønner«, slutter søstrene. »Bøn er det stærkeste middel, vi har at hjælpe de fattige med.«

Stor glæde af små bidrag

Sr. Rajini kommer selv fra Indien og har tilbragt 16 år i forskellige europæiske storbyer, inden hun for halvandet år siden kom til Danmark. Tilbage i 1970'erne, da en stor del af forældre- og lærergenerationen samlede ind til moder Teresa på landets katolske skoler, arbejdede hun sammen med moder Teresa i Indien. Hun vidste ikke meget andet om Danmark, end at det var et land langt borte, et af de lande, hvorfra der kom hjælp, fortæller hun i toget på vej tilbage til København.

Den danske tørmælk var den bedste til folk med sarte maver, husker sr. Rajini og forklarer, at syge og underernærede mennesker ikke kan tåle hvad som helst. Søstrene fik også løbende forsyninger af militærets overlevelseskiks, fortsætter hun. »De smagte af mindre end ingenting, men de var sprængfyldt med proteiner. Dem rørte vi op med den danske tørmælk, og så kunne vi se, hvordan den ene efter den anden blomstrede op og begyndte at tage på i vægt. Som regel kunne man iagttage en mærkbar bedring i løbet af et par uger.«

Sr. Rajini husker også, at Danmark var et af de lande, som tæpperne kom fra - de mangefarvede tæpper, syet sammen af strikkede kvadrater, hvoraf en del er blevet til i skolernes håndarbejdstimer. Mange elever i de mindste klasser har kæmpet bravt med deres livs første vrangmasker og måske haft det lidt svært med at skulle give de flotte firkanter fra sig.

På den anden side af kloden betød firkanterne, at fattige børn, som ellers havde sovet på gaden, kunne blive puttet i en rigtig seng - med et blødt og dejligt tæppe.

mj

Foran alteret et bredt udvalg af jordens afgrøder, smukt arrangeret af børn og voksne.

Danske Kirkedage 1998

Fredericia bliver atter værtsby for Danske Kirkedage, der finder sted fra den 1. juli til den 5. juli 1998. Temaet er: HÅB på trods - på vej mod år 2000.

Kirkedagsudvalget har netop udsendt studie- og forberedelsesmateriale bl.a. i form af et hæfte med temabeskrivelse, udarbejdet af lektor *Johannes Nissen,* Århus Universitet. Denne temabeskrivelse kan bruges til personlig forberedelse og er også egnet til bibelgrupper og studiekredse.

Kirkedagenes overordnede tema, HÅB PÅ TRODS, kan læses på en dobbelt måde - både som en indikativ, altså en fortælleform, og som en imperativ, altså en bydeform. Denne sproglige dobbeltmulighed bør klinge med også i forberedelserne til Kirkedagene, siger Kirkedagsudvalget i indledningen til temabeskrivelsen.

Hver dag sit delemne

Torsdag: Håb på trods af grænseløs uenighed - mangfoldighed eller splittelse? Fredag: Håb på trods af svage viljer - fordybelse eller engagement? Lørdag: Håb på trods af dystre fremtidsudsigter - prognose eller profeti?

Disse temaer vil sætte overskrifterne for gudstjenester, bibelstudier, foredrag, debat, sang og musik, musicals m.v.

På Danske Kirkedage er der plads til alle aldersgrupper, om man kommer alene, som familie eller i større grupper fra menigheder og skoler. Der vil blive arrangeret ungdomslejr, og der vil være spændende programtilbud til børn i alle aldre.

Traditionen tro vil der være »mulighedernes marked«, café, udstilling, salg, show m.m.

Forberedelsesmateriale omkring Kirkedagenes tema kan rekvireres fra Det økumeniske Fællesråd i Danmark, Dag Hammarskjölds Alle 17. 3., 2100 København Ø.

Endeligt program og tilmeldingshæfte forventes færdigt omkring årsskiftet 97/98.

ks

Prøveoversættelse

DE APOKRYFE BØGER

Prøveoversættelsen af De Apokryfe Bøger er udgivet for at få lejlighed til at modtage reaktioner og kommentarer. Alle bemærkninger - indsendt til Bibelselskabet - vil blive vurderet af redaktionen, før den endelige oversættelse sendes til Kirkeministeriet med indstilling til autorisation.

Bemærkningerne må være Bibelselskabet i hænde senest den 30. april 1998.

Prøveoversættelsen koster kr. 150,00 og kan kun bestilles gennem Bibelselskabets boghandel, Biblia (tlf. 33 93 77 44).

Den nye autoriserede oversættelse af De Apokryfe Bøger forventes udgivet i efteråret 1998.

Det Danske Bibelselskab
Frederiksborggade 50 - 1360 København K

Læserne diskuterer

»Uden for kirken ingen frelse«

I *Ove Leerbecks* anmeldelse af Katolsk Dialog i k.o. nr. 15/1997 omtales en artikel om uoverensstemmelserne mellem en teolog i Sri Lanka og Troslærekongregationen, og af omtalen fremgår et par ting, som ikke kan virke befordrende på troværdigheden, hverken hos den, der har skrevet artiklen eller hos Katolsk Dialog, som gengiver den. Jeg har kun læst omtalen i »katolsk orientering«, så det er kun den, jeg forholder mig til.

Det påstås i denne omtale, at teologen blev pålagt at underskrive en trosbekendelse, som 'indeholdt sætninger om, at der ikke er frelse udenfor Kirken, og at kvindernes udelukkelse fra præsteembedet er et dogme'.

Nu kan man slet ikke fremsætte den første sætning så unuanceret; det 2. Vatikankoncil lærer f.eks. (LG 14) »støttet på den hl. Skrift og Traditionen, at denne Kirke, som vandrer på jorden, er nødvendig for frelsen. For Kristus alene er Midleren og vejen til frelse, og han bliver nærværende for os i sit legeme, som er Kirken«. Men samtidig siger koncilet (LG 16): »For de som uforskyldt er uden kundskab om Kristi Evangelium og hans Kirke, men som ikke desto mindre søger Gud af et oprigtigt hjerte - og med nådens hjælp prøver at gennemføre hans vilje, sådan som de erkender den med deres samvittighed - kan nå frem til den evige frelse«. Se hertil også Den Katolske Katekismus nr. 846 - 848.

Det er derfor absurd at påstå, at Troslærekongregationen kan have sagt så unuanceret, at »der ikke er frelse udenfor Kirken«.

Med hensyn til den anden sætning, så har det som bekendt aldrig været sagt fra Troslærekongregationen (eller fra Rom forøvrigt), at det er et dogme, at kvinder ikke kan blive præster, og herom har der været ført en omfattende diskussion også i »katolsk orientering«. Og enten påstår forfatteren af den nævnte artikel mod bedre vidende, at Troslærekongregationen kan have sagt noget sådant, eller også ved han slet ingenting. Så hvorfor bringer Katolsk Dialog artiklen?

Erik Guldager

Behov for sygebesøg

Da min kone og jeg i en moden alder konverterede, var det efter moden overvejelse. Vi havde gentagne gange besøgt Assisi, og vi havde folkekirkepræster i familien. Vi konverterede hos en præst, som netop var sådan, som vi følte, en katolsk præst burde være. Han blev vor ven. Desværre er han død.

Det gik os, som det går for de fleste, der konverterer. Vor begejstring blev afløst af en vis nøgternhed. Vi savnede et sted, hvor vi og vore trosfæller kunne mødes efter sygdom - et sted, en slags andelsboligfællesskab. Det har jeg skrevet om tidligere.

Nu kommer jeg til noget andet vigtigt. Selv en katolik kan blive syg - langtidssyg - uden at det er livstruende. Så var det jo hyggeligt, når det drejer sig om måneder, om en præst tittede ind.

Så er det, jeg spørger. Skal man vente på besøg til det, svenskerne kalder »den sista smørjelse«, før han kommer? Hvad siger kirken?

Vi ved, at folkekirkepræster besøger deres syge. Nå, de har vel også mere tid. De har jo personale til det »grove«; men bare et besøg een eller to gange ville være hyggeligt.

Jeg forstår, at jeg omtaler et problem for mange trosfæller. Hvad siger de kloge?

Lad mig slutte med at takke de mange, der via telefon eller brev har kommenteret mine tidligere indlæg. Fra højere sted har jeg dog intet hørt. Men selvfølgelig, mine ønsker har jo ingen høj teologisk interesse.

Jeg har med interesse læst Lukas 10, 25-37, og jeg ved godt, at præsten, der ikke standsede, ikke var en katolsk præst. Har jeg rørt ved et ømt sted? Det ville glæde mig, om en præst ville kommentere dette indlæg.

Jørgen Jørgensen

Mere om mad...

Den synderinde, der i sin tid som medarbejder ved »Katolsk Ugeblad« belemrede bladet med en veritabel madopskrift, var mig! Og jeg vil gerne have lov til at fremture og sige lidt om mad igen. Tag det roligt, please - ikke flere opskrifter!

Men det, som dengang bevægede mig og stadig ligger mig stærkt på sinde, er min taknemmelighed over, at Gud så generøst har skænket os madens velsmag som en af hverdagslivets glæder. Men påskønner vi det i samme grad som hans andre gaver: blomsterne, fuglene, duftene, farverne bl.a. - alt dét, som giver hverdagen fylde udenfor kirkemuren samtidig med det storslåede indenfor?

Det forekommer mig, at vi nu og da opfatter glæden ved mad som tilløb til skørlevned; men det er mere rimeligt at se maden som en af de utallige måder at lyse op på med sin kærlighed til omgivelsernes mennesker. Begrebet fast-food er et - desværre - nødvendigt udslag af stressede nutidsmenneskers tidsmangel. Men det er værd at erindre sig, at den omsorg og interesse, man følger maden på vej med, mens man laver den, er både nyttig og tiltrængt. Det var, hvad jeg ønskede dengang med min fatale opskrift, og det ønsker jeg lige hedt i dag!

Inger Lauridsen

Læserne beretter

Gregoriansk festival i Trondhjem

Med økonomisk støtte fra bispedømmet og Krafts legatfond deltog Sct. Ansgars kirkes kor og organist *Rolf Tönshoff* i den gregorianske festival i Trondhjem. Også Sct. Ansgars kirkes sognepræst *Dietrich Timmermann* havde fundet vej op til den skønne norske by (16 timers bilkørsel fra Malmö!)

Festivalen fandt sted fra den 25. juli til den 30. juli 1997 og blandt de ca. 100 deltagere var udover skandinaviske kor og enkeltpersoner såvel kor og instruktører fra Paris og Tallin, hvor der findes særlige uddannelser for gregoriansk sang.

Festivalen var opbygget af korprøver og forskellige musikvidenskabelige foredrag. Blandt foredragsholderne var to fra Danmark: *John Bergsagel* fra Københavns Universitet og *Eva Rungwald*, som netop har fået et videnskabeligt stipendium i gregoriansk sang ved Trondhjems universitet.

Professor *Vigne*, som er leder af de gregorianske studier i Paris, forklarede, at den gregorianske sangs væsentligste fremføringsprincip er, at musikken udføres på tekstens naturlige præmisser. Til eksamen skal hans elever kunne teksterne til 30 satser udenad og kunne oversætte dem. Det er altså centralt, at tekstens talemæssige frasering har første prioritet, og at melodierne indretter sig efter dette.

Sct. Ansgars kirkes kor fremførte to satser for professor Vigne og fik her indsigt i, hvorledes Vigne kunne enhver detalje i satserne udenad og samtidig havde en evne til at kombinere det rolige og meditative med det lette og fremadskridende - en vanskelig kunstnerisk balance.

En del af festivalen bestod også i overværelse af messer, hvor Tallinkoret og Choeur gregorian de Paris deltog. Her var der lejlighed til også at studere den liturgiske iscenesættelse af sangen.

Hovedoplevelsen var dog deltagelsen i den natlige fremførelse af Sct. Olavs vigilien, der påbegyndtes kl. 0.30 i den fuldstændig fyldte Nidaros domkirke.

Efter vigilien, der varede to timer, var der messe udendørs i de lyse nattetimer ved Nidelven. Med til at forøge den religiøse stemning var afholdelsen af de norske kirkedage, som samlede mange mennesker til aftensang og procession. Endvidere havde vi mulighed for at overvære bispevielsen af *Georg Müller*.

Alt i alt en oplevelsesrig uge, hvor man dog i tilrettelæggelsen af festivalen kunne have ønsket sig muligheden for opdelte korprøver alt efter niveau.

Klaus Munk-Nielsen

Ved flytning

For katolikkers vedkommende:
Husk ved flytning at give besked til Katolsk Bispekontor, Bredgade 69 A, 1260 København K. enten skriftligt (ved at bruge kortet fra flyttemappen) eller pr. tlf. 3311 6080 med angivelse af det nummer, der står over modtagerens navn på bladets forside, som begynder med 99.

For betalende- og fri-abonnenter:
Giv venligst besked til Katolsk Orientering, Vesterbrogade 28, 4.tv., 1620 København V. enten skriftligt eller pr. tlf 3121 1444 med angivelse af det fircifrede abonnementnummer oven over modtagerens navn på bladets forside:
03136 00 khc ab.nr.

Hjælpere til Lourdes

Bestyrelsen for Lourdes Valfarten søger hjælpere i form af læger, sygeplejersker, sygehjælpere og mandlige samaritter til sommeren 1998 for at kunne gennemføre valfarten for de syge.
Har du lyst til at opleve et internationalt fællesskab, møde mennesker fra store dele af verden og samtidig deltage i humanitært kristent arbejde - så tag med til Lourdes i perioden

1/7 - 8/7 1998.

Har du aldrig været der før, vil du blive betaget af den smukke natur, som omkranser Lourdes, der er beliggende i hjertet af Pyrenæerne. Men ud over dette har Lourdes også noget andet : TROENS FÆLLESSKAB. I Lourdes kan man leve sin tro - samtidig med, at man hjælper sine medmennesker på en måde, som ikke er mulig andre steder, og omgivet af en stemning, som er helt unik for Lourdes - hvor den syge er i centrum.
Hvad angår prisen vil der være tale om en reduceret deltagerpris for hjælpere, for at komme til Lourdes og blive en del af det unikke trosfællesskab.
Er du interesseret i at høre mere om rejsen til Lourdes, så skriv snarest muligt og helst inden 15. december til:

Den Nordiske Valfart til Lourdes
c/o Georg Høhling
C. F. Richsvej 2, 3. sal
2000 Frederiksberg

Magleås

Magleås Træf

Søndag den 23. november
Journalisten og forfatteren Jens Kistrup fortæller.
Gennem et halvt århundrede har Jens Kistrup slået sine folder i Det berlingske Hus. Skrevet teateranmeldelser først og fremmest, men også meddelt omverdenen sine holdninger til dette og hint. Kom og hør ham fortælle om sit liv i det store bladhus, om teater osv. (ingen tilmelding).
Kaffe mellem 14 og 15. Foredrag kl. 15. Pris kr. 35,-.

Yderligere oplysninger og tilmelding

Sekretariatet
Magleås Kursuscenter
Høsterkøbvej 6, 3460 Birkerød
tlf. 42 81 07 15

I dag forsikrer vi alt!
ALM. BRAND
Alm. Brand Lyngby
Lyngby Hovedgade 4, 2800 Lyngby
Telefon 45 96 70 00

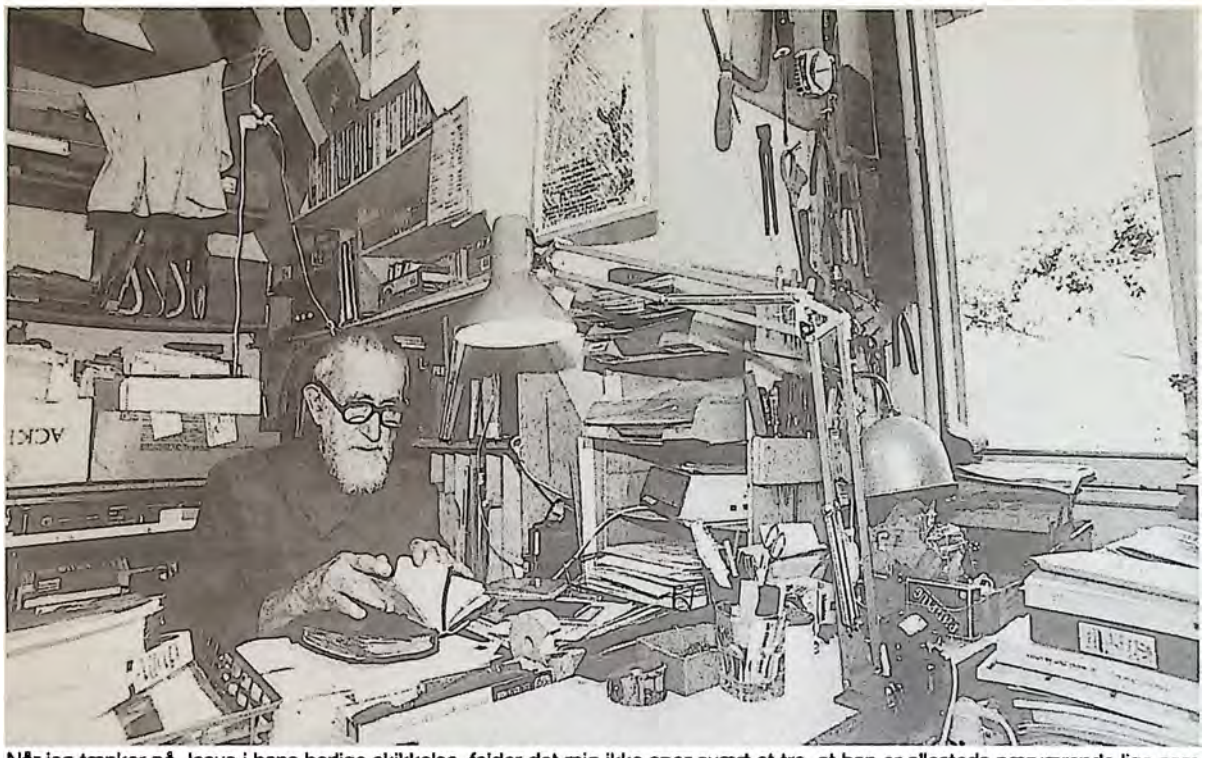

Når jeg tænker på Jesus i hans herlige skikkelse, falder det mig ikke spor svært at tro, at han er allesteds nærværende lige som den luft, vi indånder, siger Abbé Pierre. *Foto KNA.*

Et kærlighedens mysterium

Han er den store og underfulde Gud-som-blev-menneske, sand Gud og sandt menneske, som følger mig på min vej

Af klunserpræsten Abbé Pierre

Ærligt talt, jeg syntes, det var en håbløs opgave, jeg var blevet sat på - at svare på spørgsmålet: »Hvem er Jesus Kristus for dig?« på bare et par sider. Jeg må hellere svare med det samme, så pinen ikke trækker ud. Er det ikke et af den slags spørgsmål, som går ud på at forklare noget, der ikke kan forklares? Jeg prøver.

Vi begynder fra en ende af. Jeg er vokset op i en katolsk familie, hvor vi hver især oprigtigt forsøgte at leve i tro, håb og kærlighed. I mine helt unge år havde jeg et meget enkelt forhold til Jesus, hvis jeg må udtrykke det på den måde. Jeg elskede ham, tilbad ham og var ikke spor bange; det var lige så ægte, som da jeg var lille.

Men så begyndte det at blive lidt anderledes. Først var der en periode, hvor alle mine religiøse følelser gik i retning af panteisme. Jeg har været omkring de 16 år, da der skete noget, som bare ikke kunne diskuteres. Det var »Jeg er«, ham med den brændende tornebusk, som jeg mødte. Jeg kan ikke komme uden om denne »Jeg er«, hvis jeg skal fortælle andre mennesker, hvor meget det har betydet for mig.

Store ting vokser frem af tilbedelsen

Lidt senere var jeg på en studietur, hvor jeg kom til at opleve Assisi og høre om alt det, som Frans stod for. Efter at jeg havde tilbragt et par timer i Carceri, var jeg optændt af to indskydelser, som jeg aldrig siden har kunnet slå ud af hovedet. Den ene var det altomfattende fællesskab, som tilbedelsen kan føre til, og den anden var, at jeg var sikker på, at når nogen udretter noget stort, er det vokset frem af tilbedelsen - lige som det var tilfældet for Frans.

Det var altså, hvad jeg havde med i bagagen, da jeg som 19-årig indtrådte hos kapucinerne: »Jeg er« og de to indskydelser fra Assisi. Dengang tilbragte en ung kapucinermunk sine første år i klosteret i streng afsondrethed. I noviciatet og i de år, hvor jeg læste filosofi og teologi, bad vi samtlige tidebønner i koret. Derudover var der tre kvarters tilbedelse inden aftensmaden i buldermørke, ikke noget med at læse i en bog; så var vi oppe fra midnat til klokken to, og efter matutin og laudes igen en hel time i mørke. I dag var der nok mange, der ville kalde det umuligt eller overdrevet.

Nu, da jeg er i 80'erne, står det mere og mere klart for mig, at de syv år med så megen tilbedelse har været de mest nåderige i mit liv (men jeg vil ikke anbefale nogen at vælge denne vej, hvis det, man gerne vil nå frem til, er et aktivt liv i Guds tjeneste - og ikke et kontemplativt).

En lille ting, som siger mere end mange ord: Vi havde en lidt barnlig skik i forbindelse med afslutningen på noviciatet. Nå ja, nu siger jeg *vi*, men faktisk var jeg den eneste novice i det sidste halve år (helt alene med novicemesteren, en gammel søofficer, som havde let til tårer). Efter noviciatet fik vi lov til at vælge et helgenbillede og skrive noget bagpå til minde om vore første år i klosteret. Uden at tænke nærmere over det skrev jeg : »O Ens etiam Esto« (O du som er, vær også). I en alder af 84 kan jeg godt sige, at det, som de ord betød for mig, da jeg var 20, har siden da været strukturen i mit åndelige liv: det, jeg har udrettet, hvis jeg da har udrettet noget, og det, jeg har gjort forkert, for syndet har jeg bestemt.

Den treenige Gud bliver virkelig

I de følgende år begyndte »Jeg er« at vise sig på en anden måde. Det var ikke så meget gennem studierne, som det var ved at læse evangeliet - omend for overfladisk - at jeg faldt over det eneste ord, som passer på ham: Kærlighed. Kærligheden førte mig til tro på, at den treenige Gud er virkelig: Hvis den evige Gud er kærlighed, kan man ikke sige andet om ham, end at han er helt og fuldt sig selv. På 'menneskesprog' bliver det til, at Kristus er Guds ord, Guds søn - han er enestående, fordi han er universel.

Fra da af begyndte jeg at forstå det hele meget simpelt; jeg så dette mysterium som noget givet: at det guddommelige pust, som vi kalder Helligånden, udgår fra Gud, fra Faderen og hans Ord i kærlighed.

Det var derfor, jeg indledningsvis sagde, at det var noget, som ikke kunne forklares. Det kan virke forvirrende, når man taler om noget, som man har erfaret.

Først derefter begyndte jeg at tilbede, elske og fordybe mig i den person, i hvem ordet blev kød. Han var ikke længere min barndoms Kristus, heller ikke længere Ordet, ikke længere ubegribelig; han var den store og underfulde Gud-som-blev-menneske, sand Gud og sandt menneske, som fulgte mig på min vej.

Essensen i den kristne lære stiller os over for tre mysterier: treenigheden, forløsningen og inkarnationen.

Jeg skal forsøge at gøre det kort, men forløsningen fremstilles på mange forskellige måder. To af dem vil jeg afvise. Den ene går ud på, at den onde har taget mennesket til fange, fordi det har syndet, og at Forløseren kom, for at den onde kunne tage ham i stedet og sætte menneskene fri. Den anden handler om det, som Anselm nærmer sig med vendingen 'at gøre Gud tilpas' (og jeg ved, at der er mange, der ikke rigtig har sat sig ud over den endnu). Ideen er, at Forløseren skal have gennemgået alle sine lidelser for at formilde den guddommelige Fader og dæmpe hans vrede. Denne doktrin passer ikke sammen med lignelsen om den fortabte søn og hans far. Nej, det er helt umuligt at forestille sig, at Jesus har ligget på sine knæ og spurgt: »Far, er det godt nok nu?«

Gud betaler prisen

Det er ikke så længe siden, at jeg begyndte at forstå forløsningen. Det var, da jeg så, hvordan vore dages stofmisbrugere er deres egne bødler og deres egne ofre. Forløseren giver sig selv som løsesum - ikke for at bytte plads med mennesket, som den onde har taget til fange, og ikke for at mildne Faderens vrede - men for at befri mennesket fra de afsindige krav, som det stiller til sig selv, fordi det ikke kan slå den tanke ud af hovedet, at det skal være sin egen herre. »Gør dig fri af dig selv ved at blive dig selv igen, ved at genopbygge dig selv«, siger Forløseren til mennesket. - »Jeg betaler prisen. Jeg, Gud, som er blevet menneske, giver dig mig selv.«

Jeg blev bedt om at fortælle, hvem Jesus er for mig, det spørgsmål vedrører mysteriet om inkarnationen. Der er to ting i forbindelse med inkarnationen, som jeg stadig ikke kan begribe.

Hvordan kan én og samme person være *både* »sandt menneske« *og* »sand Gud«? - En dreng, hvis mor har lært ham at gå, at tale, at bede, og samtidig den ubeskrivelige, den Gud, som engang fik mig til at skrive neden under et billede af den hellige Frans af Assisi (mens jeg rystede af skræk, for sæt nu nogen ville bebrejde mig det): »Vær priset, Herre, for broder Regnbue, som du gav os i går som garanti for din, den Allerhøjestes pagt med os usle mennesker. Vær priset, Herre, for solens stråler gennem sprækker i skyerne, for dit smil gennem tårer, for din glæde under korset!«

Hvad mere er der at sige? Hvis teologer eller mystikere kan kaste lys over, hvordan man skal erkende denne ene person som værende på to forskellige måder, ville jeg være dem evigt taknemmelig. Men jeg tvivler på, at vi nogensinde vil forstå det, så længe vi lever i denne verdens mørke.

Herre, hvorfor først nu?

Det andet, som undrer mig, når jeg tænker på inkarnationen, er dette: Når vi ser, hvor mange årtusinder der er gået, siden de første mennesker blev skabt, og tænker på, hvordan planeten Jorden ser ud, kan vi næsten ikke komme uden om at spørge: »Men Herre, hvorfor først nu? Og hvorfor under så beskedne forhold, når du nu ville vente så længe? Man kunne fristes til at sige, at du lige så godt kunne være kommet i dag, så Jesu ord kunne nå ud over hele verden via satellit, og så alle kunne få del i åbenbaringen...«

I lang tid havde jeg et lille stykke papir liggende med et notat om, at vi alle tilhører dig. Hvordan kan det være, at der - tilsyneladende i al fald - er så langt igen, førend vi alle er dine? Igen og igen må jeg spørge Jesus: »Og hvad med de andre?«

For mig er Jesus Kristus nærværende, ikke så meget sådan, som man kender ham fra evangelierne, men som opstanden i en ny skikkelse, gjort af herlighed, »en ny jord og en ny himmel«.

Allesteds nærværende

Mon ikke det er på samme måde, vi skal opfatte hans mor, jomfru Maria, eftersom vi tror på, at hun er optaget i himlen? Mon ikke det betyder, at også hun allerede er »en ny jord og en ny himmel«, når hun viser sig, når hun åbenbarer sig?

Når jeg tænker på Jesus i hans herlige skikkelse, falder det mig ikke spor svært at tro, at han er allesteds nærværende lige som den luft, vi indånder.

Når alt dette er sagt, er det i mysteriet (og mange gode troende vil nok synes, at det lyder uforskammet) - i det mysterium, at Jesus er nærværende i hele sin herlighed i skikkelse af så lille en ting som en konsekreret hostie - det er dér, han er mig nærmest.

Når jeg har mulighed for at læse messe og tilbringe nogen tid foran tabernaklet uden at sige noget som helst, da er det de tidspunkter, hvor jeg, en stakkels fortravlet præst, kan lægge mine byrder fra mig og sige til en anden, til Jesus: »Hjælp mig, det er for tungt.«

Redaktion

Biskoppens jubelår-komitè
i samarbejde med
»katolsk orientering«

Ingen ny dogmatisk erklæring om Jomfru Maria

Det folkelige ønske om et nyt mariadogme kom ikke som nogen overraskelse for Det internationale Pavelige Marianske Akademi. Udtryk som 'med-forløser' og 'formidlerinde' har tidligere været anvendt, skriver akademiet i »L'Osservatore Romano«

I forbindelse med den senest afholdte, mariologiske kongres, som fandt sted i Czestochowa i Polen i dagene 18.-24. august 1996, nedsattes en kommission, som på opfordring af Den hellige Stol skulle finde ud af, hvorvidt de tilstedeværende eksperter mente, at det var muligt og på sin plads at forkynde et nyt dogme om Maria, et dogme, som skulle give hende betegnelserne 'formidlerinde', 'med-forløser' og 'fortaler'. Både over for paven og over for forskellige romerske instanser var der nemlig i de senere år fremsat ønsker om et sådant dogme.

Kommissionens svar var kortfattet, klart og enstemmigt: Nej, det er ikke på sin plads at forlade den vej, som Det andet Vatikankoncil har afstukket, ved at forkynde et nyt mariadogme.

Hvordan man end vender og drejer det, er den strømning, som ønsker en dogmatisk definition af Maria som formidlerinde, medforløser og fortaler, ikke i overensstemmelse med den vigtige, mariologiske tekst fra koncilet, kapitel 8 i Lumen Gentium. Pave Paul VI betegnede denne tekst som den mest omfattende syntese, et økumenisk koncil nogensinde havde nedfældet om den katolske lære om den salige Jomfru Maria. Viden om denne lære vil altid være en nøgle til forståelsen af Kristi og kirkens mysterium, sagde han i sin tale ved afslutningen af koncilets tredje session, den 21. november 1964.

Maria-ikon af *Andrej Rubljow* fra det 14. århundrede. Foto KNA.

Lumen Gentium

Man må ikke undervurdere Det andet Vatikankoncils lære om Maria; den går videre, end man er tilbøjelig til at tro. Den præsenteres i en noget usædvanlig form - som en dogmatisk konstitution, et dokument, hvis indhold er forpligtende lære om centrale trosanliggender, men ikke nødvendigvis ufejlbart. Konstitutionen er en frugt af Helligåndens virke og af biskoppernes grundige overvejelser - de biskopper, som Herren har pålagt at værne om troen og udlægge den.

Det er tydeligt, at den omtalte strømning ikke er på linje med Det andet Vatikankoncil. Det fremgår såvel af ønsket om et nyt mariadogme som af det indhold, dogmet i givet fald skulle have.

Om selve tanken om et nyt mariadogme er der følgende at sige: Hverken koncilsfædrene, pave Johannes XXIII eller pave Paul VI var indstillet på nye, dogmatiske definitioner. Det var den konklusion, som voksede frem af de to pavers og af koncilets teologikommissions bøn og overvejelser. Forud for koncilet havde forberedelseskommissionen nemlig fået henvendelser, som indeholdt ønsker om nye mariadogmer.

265 biskopper havde for eksempel fremsat ønske om en dogmatisk definition af Maria som formidlerinde. Det samme ønske var kommet fra 48 andre biskopper, som havde tilføjet: » - hvis det anses for passende«. Men det var i optakten. Under koncilet blev der længere og længere imellem sådanne røster efterhånden som man kom videre med de samtaler, som var af universel interesse, og som kirken fulgte i bøn.

Koncilet har talt

Resultatet kender vi: af 2156 koncilsfædre stemte 2151 for Lumen Gentium, som efter nøje overvejelse ikke indeholdt nogen dogmatisk definition af Maria som formidlerinde. Konstitutionen er således vedtaget i moralsk enstemmighed som et sandfærdigt og retmæssigt udtryk for kirkens læreembede. De tilsammen 313 biskopper, som forud for koncilet havde ønsket en dogmatisk definition af Maria som formidlerinde, må nødvendigvis have været med blandt de 2151, som gav deres tilslutning til konstitutionen.

Hverken det kirkelige, det teologiske eller det eksegetiske miljø, som satte sit præg på koncilets læremæssige udtalelser om Maria, har forandret sig nævneværdigt i de 33 år, der er gået siden Lumen Gentium - 33 år er ikke lang tid, når man tager i betragtning, hvor langt der kan være mellem sådanne konciler.

Det betyder naturligvis ikke, at Lumen Gentium kap. 8 lukker af for al videre udvikling af læren om Guds Moder. Det betyder ganske enkelt, at man ikke kan se bort fra det, der er vedtaget på et økumenisk koncil - som i læremæssig henseende er en meget betydningsfuld forsamling - når det gælder så alvorligt et spørgsmål som en dogmatisk definition.

Et dogme forudsætter enighed og entydighed

Det aktuelt fremsatte ønske om et dogme går ud på, at Jomfru Maria skulle tildeles titlerne med-forløser (co-redemptrix), formidlerinde (mediatrix) og fortaler (advocata).

I en erklæring fra kongressen i Czestochowa gøres med rette opmærksom på, at alle disse titler *kan* ses som værende i overensstemmelse med den katolske tro; samtidig betegnes titlerne, sådan som de er foreslået, som »tvetydige, idet de kan forstås meget forskelligt«. Denne konstatering vejer tungt, for når det drejer sig om så omfattende en læremæssig udtalelse som en dogmatisk definition, er det nødvendigt, at indholdet af en sådan udtalelse er entydigt; udtryksformen må ikke åbne mulighed for tvetydige udlægninger.

Betegnelsen 'formidlerinde' har igennem århundrederne været - og bliver endnu i dag - opfattet meget forskelligt. Man behøver bare at slå op i de mariologi-håndbøger, som er udkommet i de senere år - en snes stykker siden 1987 - for at konstatere, hvor forskelligt teologerne behandler den hellige jomfrus moderskab; der berettes modstridende om begyndelsen, læremæssigt vægtes det forskelligt, der hersker forskellige opfattelser af, hvad det omfatter, og fortælles modstridende om, hvordan det forholder sig til Kristi rolle som formidler og til Helligånden.

Rent bortset fra alle andre overvejelser er spørgsmålet om Maria som formidlerinde så omdiskuteret, at der er lang vej til den teologiske enstemmighed, som er en absolut forudsætning for, at en læresætning kan forkyndes som et dogme.

De seneste paver har undgået udtrykket 'medforløser'

Om betegnelsen 'med-forløser' hedder det i erklæringen fra Czestochowa, at det pavelige læreembede siden Pius XII har undgået at anvende denne betegnelse i betydningsfulde dokumenter, og at det kan bevises, at Pius XII bevidst er gået uden om den. Dette er vigtigt at slå fast. Selv om det er sjældent, finder man nemlig fra tid til anden betegnelsen anvendt i mindre vigtige, pavelige dokumenter, som altså ikke skal tillægges læremæssig betydning; men i vigtige skrivelser af læremæssig betydning sørger man omhyggeligt for at undgå dem.

I tre dokumenter, som Pius XII har udsendt - den dogmatiske konstitution Munificentissimus Deus (1950) samt rundskrivelserne Fulgens corona (1953) og Ad caeli Reginam (1954) - er man bevidst gået uden om betegnelsen 'med-forløser'. Hverken i koncilsdokument Lumen Gentium (1964), i Paul VI's apostoliske skrivelser Signum magnum (1967) og Marialis cultus (1974) eller i Johannes Paul II's rundskrivelse Redemptoris Mater (1986; dansk titel: Forløserens Moder) har det fundet anvendelse; sidstnævnte havde ellers været en glimrende anledning til at benytte denne betegnelse.

Dette kan man ikke bare betragte som et forbigående fænomen. Det virker besynderligt, at en folkebevægelse forlanger, at det pavelige embede skal komme med en læremæssig definition - den stærkest tænkelige udtalelse fra læreembedets side - hvis indhold embedet tager forbehold overfor og systematisk undgår.

Jomfru Marias del i frelsesværket

Desuden understreger erklæringen fra Czestochowa betydningen af, at man følger den linje, som blev lagt på Det andet Vatikankoncil, og som Johannes Paul II siden hen har fulgt. Denne linie er på ingen måde minimalistisk; den er vigtig i læremæssig henseende og frugtbar ud fra en pastoral synsvinkel.

Det ene af to hovedpunkter

Maria med skærmkappen. Billedet er fra 1530 af *Bruneck* og hænger i domkirkemuseet Brixen i Sydtyrol.

En bred vifte af tidens udfordringer

Der er meget godt at bygge på, men også meget at bygge op. Det fremgår af arbejdspapirerne til bispesynoden for de amerikanske lande, som træder sammen i midten af november

(KNA) - Biskopperne fra Nord-, Syd- og Mellemamerika mødes i Vatikanet i tidsrummet 16. november - 12. december. Bispesynoder for Asien, for Australien og Oceanien og for Europa vil finde sted i de kommende år; det er et led i forberedelserne til det hellige år 2000. Der skal gøres status - hvordan står det til med kirken i denne del af verden? - der skal ses kritisk på dens forhold til andre konfessioner og religioner, dens forhold til staten, og endelig skal der dannes et overblik over, hvilke opgaver kirken står overfor.

Instrumentum laboris, arbejdspapirerne til synoden, som blev fremlagt i Rom sidst på sommeren, giver et indtryk af det komplekse miljø, kirken i de amerikanske lande befinder sig i. Udgangspunktet er et rundspørge, som synodesekretariatet i Rom har foretaget blandt biskopper og kirkelige institutioner i hele Amerika og på de caribiske øer.

»Møde med den levende Kristus: Vejen til omvendelse, fællesskab og solidaritet i Amerika« - sådan lyder temaet for synoden, som giver stikordene til samtaler om nyevangelisering, mere solidaritet mellem de forskellige lokalkirker og en indsats for mere retfærdighed i international økonomi.

Verdslige livsanskuelser

Arbejdspapirerne ser sagerne fra flere sider og rummer argumenter både for og imod de forskellige synspunkter. Der henvises til pluralismen og til den multietniske og multikulturelle mangfoldighed, som kommer til udtryk i kirken i de amerikanske lande.

Man præsenteres for hele spektret af sækulariserende livsanskuelser, subjektivisme og moralrelativisme, urbanisering og globalisering - at flere og flere mennesker bor i større og større byer, mens verden bliver stadig mindre. Papirerne anerkender og værdsætter forskellige udviklingstendenser og legitime forventninger, men gør samtidig opmærksom på ideer, som man bør holde sig for god til.

Også kirken fremstilles som kontrastfyldt. Arbejdspapirerne fremhæver den religiøse livskraft; de anerkender fællesskabsfølelsen blandt de troende og disses delagtighed i kirkens liv. Der udtrykkes tilfredshed med det stigende antal præstekald og med det vidnesbyrd, som mange præster og andre kristne aflægger ved den måde, de lever på.

Samtidig peges på, at visse teologer ikke er i samklang med det kirkelige læreembede - for eksempel i spørgsmål som cølibatet, præstevielse af kvinder eller forståelsen af ægteskabet - hvilket skaber megen forvirring blandt de troende og indebærer en risiko for, at kirken splittes. Der gøres opmærksom på en hyppigt forekommende ineffektivitet i det pastorale arbejde og på, at koncilet - herunder liturgireformen - ikke i tilstrækkelig grad er ført ud i livet. Det konstateres endvidere, at der mangler fornyelse i det kateketiske arbejde.

Og listen over minus-faktorer fortsætter: de troende i Amerika er ikke i tilstrækkelig grad rede til at omvende sig, det står sløjt til med dialogen, der mangler pastoral planlægning og lægfolk inddrages ikke i tilstrækkeligt omfang. Nogle religiøse fællesskaber beskyldes for ikke at engagere sig tilstrækkeligt i menighedslivet, og endelig beklages den ideologiske polarisering mellem »traditionalister« og »liberale«.

Dødens kultur et tidens tegn

Af arbejdspapiret fremgår, at nogle tidstypiske tanker påvirker kirken i en sådan retning, at den forekommer ambivalent: I mange samfund ser man på den ene side en skærpet opmærksomhed på menneskeværd og menneskerettigheder, på retfærdighed og solidaritet; folk er opmærksomme på naturen og samtidig åbne over for de åndelige værdier og det overnaturlige. Samtidig er menneskelivet i mange henseender truet af dødens kultur - her tænkes på fødselskontrol og provokeret abort; den samme kultur udgør også en trussel imod familien - her tænkes på de hyppigt forekommende skilsmisser.

På samme måde truer demagogi og korruption på det politiske område, og menneskenes sameksistens trues af en uretfærdig fordeling af goderne; det sidste viser sig i form af arbejdsløshed og lave lønninger. Ofte har de øverste lag ikke noget forhold til andre menneskers nød, hedder det i arbejdspapirerne.

Tilstrømningen til byerne og de stadigt voksende storbyproblemer sætter også sine spor i de amerikanske lande. Særligt på skole- og kulturområdet er de ateistiske strømninger ikke svære at få øje på; der mangler kristne på dette område, konstaterer biskopperne.

Økumene som sådan betragtes som noget godt. Sekter og andre religiøse bevægelser, såsom New Age, og deres - ofte aggressive - fremstormen beskrives derimod som et problem. Som et modtræk foreslår arbejdspapirerne en intensiveret katekese, en bedre liturgi og et mere effektivt samarbejde mellem præster og lægfolk.

Evangelisering og solidaritet

De amerikanske biskopper er enige om, at solidaritet på verdensplan må være et krav; evangelisering og støtte til medmennesker kan ikke skilles ad, mener de. Problemer som den stadig større afstand mellem fattige og rige, gældsbyrden og handelen med stoffer og våben er mere presserende end nogensinde. Det samme gælder efter biskoppernes opfattelse de voldelige konflikter, som udspiller sig både staterne imellem og inden for de enkelte staters grænser.

Biskopperne anbefaler, at synoden skal være særligt opmærksom på spørgsmålet om menneskelivet og dets beskyttelse. Udover støtte til familier indebærer det også en udbygning af sundhedsvæsenet og udarbejdelse af etiske grundregler for det biomedicinske og -teknologiske område.

i denne linje er en fornyet anerkendelse af, at Maria har del i frelsesværket (sml. Lumen Gentium, 53, 56, 61, 63). Udtrykket cooperatio udløser ingen negative reaktioner inden for katolsk teologi. Augustin bruger det i den berømte tekst De sancta virginitate, 6. En kateketisk tale, som Johannes Paul II holdt i forbindelse med generalaudiensen den 9. april i år, viser, at det pavelige læreembede foretrækker udtrykket cooperatio for coredemptio; ved denne lejlighed talte paven udførligt om Jomfru Marias medvirken i frelsesværket.

Det andet hovedpunkt er, at man holder fast ved, at Maria er Kristi disciples og alle menneskers åndelige moder (sml. Lumen Gentium, 53, 54, 55, 56, 58, 61, 63, 65, 67, 69). Dette refererer både til hendes historiske medvirken i frelseshistorien og til hendes vedvarende forbøn for menneskene fra hendes herlighedsfulde optagelse i himlen og indtil den dag, da alle de udvalgte skal herliggøres (sml. Lumen Gentium, 62).

Menneskehedens og kirkens moder

Flere gange er opmærksomheden blevet henledt på, at koncilet i Efesus i 431 højtideligt tilsluttede sig Marias guddommelige moderskab, og at Det andet Vatikankoncil anerkendte hende som hele menneskehedens moder.

I lyset af Det andet Vatikankoncils lære anså Paul VI Marias åndelige moderskab for en trossandhed: »I himlen fortsætter hun sin moderlige omsorg for alle Kristi lemmer, idet hun medvirker til, at det guddommelige liv kan fødes og vokse i de forløstes sjæle. Der er overordentlig megen trøst i denne sandhed, som i kraft af den alvidende Guds store velvilje er blevet en væsentlig del af mysteriet om menneskenes frelse. Derfor skal den være omfattet af alle kristnes tro.« (Signum magnum, 1)

I rundskrivelsen Redemptoris Mater, 44-47, taler Johannes Paul II om Marias »moderlige formidling«; han betegner det som en del af hendes åndelige moderskab og ser det som det højest tænkelige udtryk for, at hun er med i frelsesværket.

Erklæringen fra Czestochowa viser den vej, man skal gå. Spørgsmålene om Maria som formidlerinde og om den opgave som fortaler, som det åndelige moderskab indebærer, hører med til bestræbelserne på at uddybe Marias rolle. Sensus fidelium - det, de troende sanser og tænker - peger også tydeligt i denne retning. At forlade denne vej og slå ind på en anden kan vise sig at være et fejltrin - eller det kan ende i en blindgyde.

Ikke de mest velegnede udtryk

De tre betegnelser, som spørgsmålet drejer sig om, kan som sagt forstås rigtigt - lige som så mange andre betegnelser, som findes både i dokumenter fra læreembedet og i kirkens fromhedsliv: Nova Eva, Auxiliatrix, Socia Redemptoris, for eksempel. Men det må indgå i overvejelserne, at kirkens læreembede så vidt muligt har undgået de tre betegnelser »coredemptrix«, »mediatrix« og »advocata« igennem de sidste 50 år - måske fordi disse ord ikke er de bedst egnede til at udtrykke det, der menes med dem.

I en vis forstand er det overraskende, så nøgternt erklæringen fra Czestochowa omtaler de negative konsekvenser, som en dogmatisk definition af de tre betegnelser ville få for økumenen: »Endelig gjorde teologerne, særligt de ikke-katolske teologer, opmærksom på de økumeniske vanskeligheder, som en definition af de omtalte titler ville føre med sig.« Denne udtalelse udtrykker en prisværdig tilbageholdenhed.

Problemets kerne er nemlig i virkeligheden noget helt andet: det er nødvendigheden af, at man fortsætter med at uddybe hele denne problematik »i et fornyet trinitarisk, ekklesiologisk og antropologisk perspektiv«.

Orientering fra sognene

November - 11. december 1997

På disse sider bringer vi én gang om måneden i de lige numre sognenes kalender for en hel måned måned ad gangen. Sidste frist for modtagelselse af manuskript til nr. 20, der udkommer den 10. december 1997, er torsdag den 20. november 1997 for 12. dec. 1997 - januar 1998. Manuskriptet bedes sendt til Kirsten Szarafin, »katolsk orientering«s redaktion, Vesterbrogade 28, 4., 1620 København V. Tlf. 31 21 14 44.

1 Nordjylland

Skt. Mariæ Kirke, Aalborg

Kastetvej 1, 9000 Aalborg
Tlf. 98 12 63 44. Fax 98 12 53 44.
Allen Courteau, OMI, sognepræst.
Michal Bienkowski, tlf. 98 16 36 96.
Per Dolmer, tlf. 98 42 32 80.
Jude Kulas Soosaiappu, tamilsk kapellan, tlf. 98 13 50 29.
Menighedsrådsformand Erik Schou, tlf. 98 92 27 74.
Messetider: (HC2)(T)
Søndag: Messe kl. 10.
Første fredag: Tilbedelse af sakramentet kl. 16. Messe kl. 17.15.
Hverdagsmesser og øvrige arrangementer: Se opslagstavlen.
Hver mandag midi-KUK eller ministrantgruppen kl. 18.30-20.
Hver tirsdag rosenkransbøn kl. 9.
Hver tirsdag mini-KUK kl. 16-17.30.
Hver torsdag maxi-KUK kl. 19-22.

Søndag d. 2.: Alle Helgen. Højmesse kl. 10.
Mandag d. 3.: Alle Sjæle. Messe kl. 17.
Tirsdag d. 4., 11., 18. og 25.: Kor kl. 19.30.
Onsdag d. 5. og 19.: Syklub kl. 14.30.
Fredag d. 7.: 1. fredag i måneden.
Onsdag d. 12.: Foredrag ved sr. Hildegard Madsen O.S.B. »Jesus Kristus. Guds menneskelige ansigt« kl. 19.30 i menighedssalen.
Torsdag d. 13.: Skt. Josephsklubben mødes kl. 14.30 i menighedslokalet.
Lørdag d. 15.: Polsk messe kl. 17.
Lørdag d. 22.: Vietnamesisk messe kl. 14.
Lørdag d. 29.: Adventsfest i menighedslokalet kl. 14.
Søndag d. 30.: 1. søndag i advent.
Tirsdag d. 2.12 og 9.12.: Kor kl. 19.30.
Onsdag d. 3.: Syklub kl. 14.30.
Torsdag d. 4.: Koncert ved Aalborg operette Kor kl. 20.
Fredag d. 5.: 1. fredag i måneden.
Mandag d. 8.: Marias uplettede undfangelse. Messe kl. 17.
Torsdag d. 11.: Skt. Josephsklubbens adventsfest.

Helligåndskirken, Frederikshavn

Uranienborgvej 5, 9900 Frederikshavn
Præst: Per Dolmer, tlf. 98 42 32 80. Fax 98 42 00 18 eller henv. Skt. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf. 98 12 63 44.
Messetider: (HB2)(I)
Søndag: Messe kl. 10.
Fredag: Messe kl. 17.
For øvrige hverdagsmesser se opslagstavlen ved kirken.
Første fredag tilbedelse fra kl. 16.

Søndag d. 2.: Alle Helgen. Højmesse kl. 10.
Mandag d. 3.: Alle Sjæle. Messe kl. 17.
Lørdag d. 15.: Tamilsk messe kl. 17.
Søndag d. 30.: 1. søndag i advent.
Fredag d. 5.12.: 1. fredag i måneden.
Mandag d. 8.: Marias uplettede undfangelse. Messe kl. 17.

Sankt Maria Kirke Martyrernes Dronning, Hjørring

Bispensgade 67, 9800 Hjørring
Henvendelse til Helligåndskirken, Frederikshavn, tlf. 98 42 32 80 eller til Skt. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf. 98 12 63 44.
Messetider: (HB2)(I)
Søndag: Messe kl. 14.30 dansk/vietnamesisk.
Tirsdag: Messe kl. 16.
Første fredag: Tilbedelse fra kl. 18 med messe kl. 19.
Øvrige messer: Se opslagstavlen.
Trosundervisning for børn: Fredag den 14. og 28.
Søndag d. 2.: Alle Helgen. Højmesse kl. 14.30.
Mandag d. 3.: Alle Sjæle. Messe kl. 18.
Onsdag d. 19.: Messe kl. 19 med efterfølgende menighedsrådsmøde.
Søndag d. 23.: Vietnamesisk messe kl. 10.30.
Mandag d. 24.: Vietnamesisk martyrfest. Messe kl. 18.
Søndag d. 30.: 1. søndag i advent.
Mandag d. 8.12.: Marias uplettede undfangelse. Messe kl. 19.

Skt. Thøgers Kirke, Thisted

Møllevej 23, 7700 Thisted.
Kontaktperson: Keld Westergaard, tlf. 97 92 43 04 eller henv. til Skt. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf. 98 12 63 44.
Messetider: (HC2)(I)
Søndag d. 2.: Alle Helgen. Messe kl. 14.30 med efterfølgende kirkekaffe.
Søndag d. 9.: Messe kl. 14.30. Sogneundervisningen i menighedslokalet begynder kl. 13.30.
Søndag d. 23.: Messe kl. 14.30.
Søndag d. 7.12.: Messe kl. 14.30.
Mandag d. 8.: Marias uplettede undfangelse. Messetiden er endnu ikke fastlagt.

2 Midtjylland nord

Jesu Hjerte Kirke, Randers

Thorsgade 22, 8900 Randers
Sognepræst: Leo Kertz, tlf. 86 42 97 30 eller 86 62 36 41.
Menighedsrådsformand:
Jerzy Wolski. Tlf. 86 40 37 46.
Messetider: (I) Søndage kl. 10. Er det ikke muligt at fejre messe, bliver der afholdt en ordets gudstjeneste.
Hverdage: Se opslagstavlen.

Søndag d. 2.: Alle Helgen. Messe kl. 10. Efter messen er der bøn for menighedens afdøde og velsignelse af gravene på Nordre Kirkegård.
Mandag d. 3.: Alle Sjæle. Sjælemesse kl. 19.30.
Fredag d. 7.: Første fredag. Messe kl. 9.
Søndag d. 9.: Ordets gudstjeneste kl. 10.
Tirsdag d. 11.: Skt. Mikael skolekredsmøde kl. 19.
Onsdag d. 12.: Mini-KUK kl. 18.30.
Søndag d. 16.: Messe med dåb kl. 10.
Søndag d. 23.: Ordets gudstjeneste kl. 10.
Onsdag d. 26.: Mini-KUK kl. 18.30.
Lørdag d. 29.: Bazar kl. 10-17.
Søndag d. 30.: Messe kl. 10.
Fredag d. 5.12.: Første fredag. Messe kl. 9.
Søndag d. 7.: Messe kl. 10.
Onsdag d. 10.: Mini-KUK kl. 18.30.

Skt. Kjelds Kirke, Viborg

Sct. Leonisgade 12, 8800 Viborg
Præst: Leo Kertz, tlf. 86 62 36 41.
Kontaktperson: Doris Andersen, tlf. 86 62 63 96.
Messetider: (HB2)(I)
Lørdag d. 1.: Messe kl. 16.
Søndag d. 2.: Alle Helgen. Messe på engelsk kl. 18.
Lørdag d. 8.: Undervisning kl. 10. Messe kl. 12.
Lørdag d. 15.: Messe kl. 16.
Søndag d. 16.: Messe på engelsk kl. 18.
Lørdag d. 22.: Messe kl. 16.
Lørdag d. 29.: Messe kl. 16.
Lørdag d. 6.12.: Messe med dåb kl. 16.
Søndag d. 7.: Messe på engelsk kl. 18.

Hellig Kors Kirke, Lemvig

Østergade 23, 7620 Lemvig
Sognepræst: Leo Kertz, tlf. 86 42 97 30.
Kontaktperson: Evald Henriksen, Teglgårdsbakken 6, 7620 Lemvig. Tlf. 97 82 08 04.
Messetider: (I)
Søndag d. 9.: Messe kl. 10. Undervisning efter messen.
Søndag d. 23.: Messe kl. 10. Kirkekaffe efter messen.

3 Århus og Djursland

Vor Frue Kirke, Århus

Ryesgade 26, P.B. 219, 8100 Århus C
Tlf. 86 13 56 66. Fax 86 19 45 91.
Præster: Adolf Meister SJ, tlf. 86 18 57 66.
Herbert Krawczyk SJ, tlf. 86 18 56 33.
Piet Reijnders SJ, tlf. 86 18 54 20.
Menighedsrådsformand: Leo Arlund, tlf. 86 12 47 27.
Sognesekretær: Bengt Jensen, tlf. 86 13 56 66.
Katolsk Information: Ryesgade 28, tlf. 86 18 53 90.
Åbent: mandag - fredag kl. 13 - 17.30, lørdag kl. 10 - 12, søndag 11 - 12, ellers henvendelse til boghandlen.
Århus Boghandel: Ryesgade 28, tlf. 86 12 66 30.
Åbent: mandag-torsdag kl. 9.30-17.30, fredag 9.30 - 19, lørdag kl. 10 - 14.
Galleri ved kirken: Mandag, onsdag - fredag kl. 14-17.30. Eduardo Soza til 10.11. Fra 15.11. fernisering kl. 11-13: Leif Lemmiche.
Selvhjælpsgruppen: Ryesgade 28,5, tlf. 86 18 09 18.
Messetider: (HA)(T)
Søndagsmesser: Messe kl. 8. Højmesse kl. 10 (efter messen kirkekaffe). Messe kl. 17.
Messe på polsk: søndag d. 5. og 19.11. samt 2.12. kl. 14.
Messe på vietnamesisk.: 4. søndag d. kl. 14.
Messe på engelsk: Spørg på sognekontoret.
Hverdagsmesser: Mandag kl. 19, tirsdag kl. 16.30, onsdag kl. 8, torsdag kl. 11, fredag kl. 19, lørdag 8.
Skolemesser: Hver tirsdag kl. 8 (yngre elever) sidste fredag kl. 8 (ældre elever).
Skriftemål: Helst 1. fredag kl.18 -19 el. efter aftale.
Menighedsrådsmøde: Mandag d. 3.11. og 2.12. kl. 19.
DUK lokalforeningens grupper:
KUK: Hver anden mandag kl. 19.
Mini-KUK: Hver søndag kl. 11 - 13..
Skt. Knuds seniorklub: tirsdag d. 4., 18.11. og 2., 16.12. kl. 14.30.
TRO & LYS: Lørdag d. 8.11. og 6.12.(?) kl. 14.
Katolsk Seminar: Tirsdag d. 17.11. kl. 19.30 . P. Anton Dekkers S.J. om »Forsoning - er det et problem for os?«
Kunstkredsaften: Torsdag d. 27.11. kl. 19.30. P. A. Meister S.J. om »Kristus i den moderne kunst«.
Sogneundervisning: Lørdag d. 8. og 22.11. samt d. 6.12. kl. 10.
Familiemesse: Lørdag d. 8. og 22.11. samt d. 6.12. kl. 12.15.
Menighedens bodstime, eukaristisk tilbedelse og Jesu Hjerte messe: Fredag d. 7.11. og 5.12. kl. 18.
Hubertusmesse: Lørdag d. 1.11. kl. 14.
Alle Helgenfest: Søndag d. 2.11. Søndagsmesser.
Alle Sjæles dag: Mandag d. 3.11. Sjælemesse kl. 19.
Nikolausfest: Lørdag d. 6.12. kl. 13-14.
Kirkegårdsmesse: Lørdag d. 15.11. kl. 15

Skt. Mikaels Kirke, Pindstrup

Kastrupvej 1, Ringsø, 8550 Ryomgård
Præst: Piet Reijnders SJ, tlf. 86 18 54 20.
Kirkeværge: Kaj Friis Nielsen, tlf. 86 39 49 17.
Messetider: Søndag d. 2. og 16.11. samt d. 7.12. kl. 10.30.

Skt. Ansgars Kapel, Odder

Holsteinsgade 25, 8300 Odder
Præst: Piet Reijnders SJ, tlf. 86 18 54 20.
Kirkeværge: Stense Hammann, tlf. 86 54 42 82.
Messetider: (HC2)(I) Søndag d. 9. og 23.11. samt d. 7.12. kl. 14.

Skt. Clemens Kirke, Grenå

Thykjærsvej 4, 8500 Grenå
Tlf. 86 30 97 38. Giro 563 26 68.
Sognepræst: Herbert Krawczyk SJ, tlf. 86 18 56 33.
Menighedsrådsformand: Joanna Jensen, tlf. 86 32 58 13.
Messetider: (HC2)
Søndagsmesser: Højmesse kl. 10. Derefter kirkekaffe.
Skriftemål: Før messen eller efter aftale.
Menighedsrådsmøde: Søndag d. 9.11. kl. 9.
Sogneundervisning: Efter aftale.
Familiemesse: Søndag d. 9.11. kl. 10.
Alle Sjælesmesse: Mandag d. 3.11. kl. 19.

Maria Hjerte Kloster, Sostrup

Maria Hjerte Engen 1, Gjerrild, 8500 Grenå.
Tlf. 86 38 44 88.
Pastor Ebbe Simonsen, tlf. 86 13 41 38.
Messetider:
Søndagsmesse: kl. 10.
Hverdagsmesse: kl. 9.
Sakramental tilbedelse hver dag kl. 10-17.30 og torsdag kl. 19.30-20.30.
Rosenkrans: Hver aften kl. 19.20. Hver 1. torsdag i måneden kl. 18 (for præste- og ordenskald).

4 Midtjylland

Skt. Peters Kirke, Herning

Lillelundvej 36, 7400 Herning
Tlf. 97 12 43 82
Præst: Willem Wuyts, O. Præm.
Messetider: (HA)(I)
Søn- og helligdage: Messe kl. 10.15.

Religionsundervisning for børn og unge:
Mandag d. 3. og den 17. kl. 16.

Kirkebidrag:
I løbet af oktober har alle, der endnu ikke har ydet deres kirkebidrag for 1997, modtaget en giro-indbetalingsblanket med påtrykt beløb. Vi håber, at det mindretal, der gør sin pligt, bliver større og engang vokser sig til at være et flertal af sognets medlemmer.

Vor Frue Kirke, Silkeborg

Hostrupsgade 16, 8600 Silkeborg
Sognepræst: Raymond Minnaert, Sjællandsgade 50a, 7000 Fredericia. Tlf. 75 92 11 76. Træffes kun i Silkeborg efter søndagsmessen.
Diakon: Kaare Nielsen, Hostrupsgade 16, 8600 Silkeborg. Tlf. 86 82 24 15.
Messetider: (HC2)(I)
Søndag: Laudes (morgenbøn) kl. 8.30. Højmesse kl. 14.
Onsdag: Rosenkrans kl. 16.30. Gudstjeneste kl. 17.
Torsdag: Messe kl. 19.30 hos Jesu Små Søstre, Øm.
Fredag: Tilbedelse kl. 17. Vesper (aftenbøn) kl. 17.30.
Ændringer meddeles ved opslag i våbenhuset.

Fra den 1. november er der gudstjeneste 1. og 2. søndag kl. 10 - de andre søndage kl. 16.

Lørdag d. 1.: Børneundervisning kl. 10-12.30.
Søndag d. 2.: Alle Helgen. Familiegudstjeneste kl. 10.
Tirsdag d. 4.: Seniorklub kl. 14.
Onsdag d. 5.: Menighedsrådsmøde efter gudstjenesten kl. 19.
Søndag d. 9.: Gudstjeneste kl. 10 med biskop Hans L. Martensen. Søster Bernadette-Celine aflægger evige løfter. Efter messen reception.
Lørdag d. 15.: Børneundervisning kl. 10-12.30.
Søndag d. 16.: Gudstjeneste kl. 16.
Tirsdag d. 18.: Seniorklub kl. 14.
Lørdag d. 22.: Loppemarked til fordel for hjælpen til Polen og Nordkorea.
Søndag d. 23.: Jesus Kristus, universets konge. Gudstjeneste kl. 16.
Søndag d. 30.: 1. søndag i advent. Gudstjeneste kl. 16, hvor adventskransen indvies.
Tirsdag d. 2.12.: Seniorklub kl. 14.
Lørdag d. 6.: Børneundervisning kl. 10-12.30. Julekoncert kl. 15.
Søndag d. 7.: Gudstjeneste kl. 10.

Skt. Josefs Kirke, Horsens

Nørregade 19, 8700 Horsens.
Tlf. 75 62 52 68.
Sognepræst: J. Reymen, O. Præm.
Messetider: (HA)(T)
Søndagsmesser: I kirken kl. 10 (højmesse).
Hverdagsmesser: I Skt. Josefs kapel: Torsdag kl. 10.30. Hver morgen (undt. torsdag) samles elever og lærere fra Skt. Ibs Skole til en kort andagt i kirken. Torsdag morgen holdes andagten i Vor Frelsers Kirke. Menighederne er velkomne.
Hver torsdag i oktober holdes kl. 10.30 en lille Maria-andagt før messen.
Lørdag: Søndagens messe kl. 16.

Lørdag d. 1.: Møde for børn og unge samt forberedelse til 1. kommunion for børn uden for Skt. Ibs Skole fra kl. 13.30. Møderne slutter med familiemesse kl. 16 sammen med menigheden.
Søndag d. 2.: Alle Helgen. Andagt kl. 15 på Sundvejens Kirkegård ved pastor F. Kerffs gravsted.
Mandag d. 3.: Alle Sjæle. Messe kl. 10.
Fredag d. 14.: Skt. Ibs Skole fejrer 125 års jubilæum.
Lørdag d. 15.: Menigheden fejrer 125-års jubilæet. Kl. 9.30: Kransenedlæggelse ved pastor F. Kerffs mindesten på Østre Kirkegård, Sundvejen. Kl. 11: Festmesse med biskop Kozon. Kl. 12.30. Reception i Skt. Ibs Skoles gymnastiksal.
Lørdag d. 22.: Vietnamesisk messe kl. 14. Messe for menigheden og for tamiler kl. 16.
Lørdag d. 6.12.: Menighedens adventsfest kl. 13.30, hvor børnenes forskllige grupper deltager. Messe kl. 16.

Skt. Norberts Kirke, Vejle

Fjellegade 2, 7100 Vejle
Tlf. 75 82 08 93.
Sognepræst: Jan Ophoff, O. Præm.
Messetider: (HB2)(I)
Søndagsmesser: kl. 9 og 11.
Hverdagsmesser:
Morgenmesse kl. 8 i Mariasøstrenes kapel: mandag, onsdag og lørdag
Aftenmesse i kirken kl. 17.30: tirsdag, torsdag og fredag.
Rosenkransbøn: Hver tirsdag kl. 17.
Onsdagsklub: Hver onsdag kl. 14-16.45.

Søndag d. 2.: Alle Helgen. Efter højmessen kl. 11 kirkekaffe.
Mandag d. 3.: Alle Sjæle. Messe for menighedens afdøde kl. 19. Ingen messe kl. 8. Efter messen menighedsrådsmøde.
Tirsdag d. 4.: Ingen messe kl. 17. 30. Messe kl. 19. Derefter menighedsaften på Skt. Norberts Skole, hvor emnet er »Dåb, fællesskab med Jesus Kristus«.
Torsdag d. 6.: Den hellige kommunion bringes til menighedens syge og ældre.
Fredag d. 7.: Vejle kirkers weekend begynder med aftenbøn i Skt. Norberts kirke kl. 21-22.
Lørdag d. 8.: Vejle kirkers weekend: Kirkespil - Frans af Assisi - opføres kl. 11 i Skt. Norberts kirke, fortsætter i Metodistkirken og derefter i Vor Frelsers kirke. Samme aften kl. 20 Gospelkoncert i Vejle Musikteater.
Søndag d. 9.: Vejle kirkers weekend: Afslutningsgudstjeneste i Skt. Nicolai kirke kl. 16.
Tirsdag d. 18.: Ceciliefest for forsangere kl. 19.
Torsdag d. 27.: Ingen messe kl. 17.30. Messe kl. 19, derefter menighedsaften på Skt. Norberts Skole, hvor emnet er »Dåb, Et livslangt engagement«.
Lørdag d. 29.: Menighedens adventsfest i Skt. Norberts Skoles samlinssal kl. 14.30. Afsluttes med messe i kirken.
Mandag d. 1.12.: Koncert med »Cantemus-koret« i Skt. Norberts kirke kl. 19.30.
Søndag d. 7..: Lille adventsgudstjeneste for småbørnsfamilier kl. 10.15. Derefter højmesse kl. 11, hvor der er mulighed for børnepasning.
Søndag d. 7.: Adventseftermiddag med skriftemål, messe og kaffe for menighedens syge og ældre på Skt. Maria kl. 14.30.
Tirsdag d. 9.: Forsangerøvelse kl. 19.

5 Sydjylland

Skt. Michaels Kirke, Kolding
Sct. Michaels Gade 2, 6000 Kolding
Sognepræst: Henri Kerkhofs, O.Præm., Sct. Michaels Gade 3 A. Tlf. 75 52 76 01, Fax 75 52 18 59. Træffes bedst 9-11 undt. mandag og torsdag.
Menighedsrådsformand: Benny Jensen, Tøndervej 17,1., 6000 Kolding. Tlf. 75 53 63 03.
Messetider: (TH)
Søndage: Messe kl. 8, højmesse kl. 10.
Hverdage: Ma., ti. og to. messe kl. 17.15. Ti., on. og lø. messe kl. 8.15.
Onsdagsklubben mødes hver onsdag i de nye menighedslokaler.
Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messen eller efter aftale.

Skt. Knuds Kirke, Fredericia
Sjællandsgade 50 A, 7000 Fredericia
Sognepræst: Raymond Minnaert, O.Præm. Tlf. 75 92 11 76 bedst mellem kl. 9-12 hver dag undt. mandag. Om mandagen er præsten i Vejle (tlf. 75 82 08 93 mellem kl. 11-14). Fax 75 92 o8 43 (Skt. Knuds Skole).
Sognesekretariat: Sjællandsgade 50 A, 7000 Fredericia. Tlf. 75 92 11 76 (hver dag kl. 9-12) undt. mandag).
Menighedsrådsformand: G. Laursen, Elboparken 5, Pjedsted, 7000 Fredericia. Tlf. 75 95 42 20.
Messetider: (HA1)(T)
1. søndag i måneden: Højmesse kl. 16.30.
Søndag kl. 10.30 (undt. 2.11. og 7.12.).
Tirsdag kl. 8 (undt. 25.11. og 2.12.).
Onsdag kl. 16.30 (undt. 26.11.).
Torsdag kl. 8 (undt. 27.11.).
Lørdag kl. 16.30 (undt. 1.11. og 29.11.).
Rosenkransbøn hver 3. onsdag kl. 16.
Evt. ændringer meddeles i kirken og på opslagstavlen ved kirketårnet.
Kirkekaffe i menighedssalen den 2. søndag efter højmessen.

Søndag d. 2.: Alle Helgen. Højmesse kl. 16.30!!! Andagt på Assistenskirkegården, katolsk afdeling kl. 15.
Mandag d. 3.: Alle Sjæle. Messe kl. 19.
Onsdag d. 12.: Den hell. kommunion bringes til menighedens syge.
Søndag d. 30.: Ordets gudstjeneste kl. 10.30 ved Leif Starostka.
Søndag d. 7.12.: Højmesse kl. 16.30!!!
Mandag d. 8.: Adventsaften kl. 19. Cantemuskoret fra Vejle medvirker.

Skt. Nikolaj Kirke, Esbjerg
Kirkegade 58, 6700 Esbjerg
Sognepræst: Benny Blumensaat, tlf. 75 12 10 27 bedst 9-10 undt. mandag.
Gudstjenester: (TH)
Lørdag: Søndagens messe kl. 16.30. Søndag: Højmesse kl. 10. Vesper og sakramental velsignelse kl. 16.30.
Mandag: Messe hos søstrene eller gudstjeneste med kommunion kl. 16.30.
Tirsdag: Laudes kl. 7.30 og messe kl. 8.
Onsdag: Laudes kl. 7.30 og messe kl 8. Rosenkrans kl. 16.30.
Torsdag:Laudes kl. 8.30 og messe kl. 9.
Fredag: Laudes kl. 8.30 og messe kl. 9. Vesper kl. 18. Derefter tilbedelse og rosenkrans.
Evt. ændring i gudstjenesterne: Se nedenfor.
2. lørdag i måneden: Messe på polsk kl. 16.30. Polsk familieundervisning kl. 15.
Kirkekaffe hver søndag.

Søndag d. 2.: Alle Helgen. Tidspunktet for andagten på kirkegården meddeles i kirken.
Mandag d. 3.: Alle Sjæle. Messe kl. 19.
Tirsdag d. 4.: Carl Borromæus. Efter messen inviterer søstrene på morgenkaffe i menighedssalen. Alle er velkomne.

6 Sønderjylland

Skt. Ansgars Kirke, Aabenraa
Søndertorv 1, 6200 Aabenraa
Sognepræst: Poul Clausen, Als Kloster, Sdr. Landevej 156, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 43 59 30 eller 40 63 59 30.
Pastoralassistent: Sr. Lydia, Søndergade 7, 1.sal, 6200 Aabenraa. Tlf. 74 62 74 57.
Messetider: (HC2)
Søndagsmesse: Kl. 15.30. Kirkekaffe efter højmesserne.
Hverdagsmesser: Mandag, tirsdag, torsdag, fredag og lørdag: Messe kl. 9. Onsdag: messe kl. 19.
Første fredag: Messe kl. 19 med efterfølgende tilbedelse.
Onsdag: Rosenkrans kl. 18.30.
Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messen eller efter aftale.
Øvrige oplysninger: Se sognebladet.

Skt. Pauls Kirke, Sønderborg
Ringridervej 35, 6400 Sønderborg.
Sognepræst: Poul Clausen, Als Kloster, Sdr. Landevej 156, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 43 59 30 eller 40 63 59 30.
Pastoralassistent: Sr. Lydia, Søndergade 7, 1.sal, 6200 Aabenraa. Tlf. 74 62 74 57.
Messetider: (HC2)(I)
Søndage: Højmesse kl. 10.
Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messen eller efter aftale.
Hverdagsmesser: Mandag, tirsdag torsdag og fredag kl. 17. Lørdag kl. 8 på Als Kloster. Onsdag kl. 17 i sognekirken undt. de dage, hvor andet er annonceret nedenfor.
Kirkekaffe 1. og 3. søndag i måneden.
Øvrige oplysninger: Se sognebladet.

Skt. Marie Kirke, Haderslev
Mariegade 8, 6100 Haderslev
Sognepræst: Duc Thanh Tran, tlf. 74 52 23 26 bedst 10-12, undt. mandag.
Træffes normalt i Tønder onsdag 10 - 11, tlf. 74 72 18 90.
Messetider: (HC2)(I)
Søndag: Højmesse kl. 10.
Torsdag: Rosenkrans, messe og tilbedelse kl. 15.30.
Fredag: Jesu Hjertes/korsvejsandagt, messe og tilbedelse kl. 15.30.
Lørdag: Messe og rosenkrans kl. 10
Skriftemål: I forbindelse med messen eller efter aftale.

Lørdag d. 1.: Cenakel.
Søndag d. 2. og 23.: Religionsundervisning kl. 11.20-13.

Hellig Kors Kapel, Tønder
Ribelandevej 41, 6270 Tønder
Sognepræst: Duc Thanh Tran, Mariegade 8, 6100 Haderslev. (Se under Haderslev). Træffes normalt i Tønder onsdag 10 - 11, tlf. 74 72 18 90.
Messetider: (I)
Søndag: Højmesse kl. 16.
Skriftemål: I forbindelse med messen eller efter aftale.
Søndag d. 2. og 23.: Religionsundervisning kl. 14.10-16.
Søndag d. 30.: Adventsfest med højmesse, festmåltid og m.m. kl. 16.

7 Fyn

Skt. Albani Kirke, Odense
Adelgade 1, 5000 Odense C
Tlf. 66 12 16 64. Fax 66 19 32 31.
Sognepræst: Leo Drzal.
Andenpræst: Stefan Huber.
Vietnamesisk præst: P. Thien, Mobiltlf. 20 29 77 17.
Kontortid: Tirsdag og torsdag: Leo Drzal kl. 10-12. Onsdag og fredag: Stefan Huber.
Messetider: (HC)(TH)
Søndagsmesser: Kl. 10 og 16.30.
Polsk messe: 2. og 4. søndag kl. 12.
Vietnamesisk messe: søndag kl. 8.30.
Hverdagsmesser: Mandag kl. 8, tirsdag, torsdag og lørdag kl. 9, onsdag kl. 10.30 og fredag kl. 19.
Rosenkrans hver onsdag kl. 10 og fredag kl. 19.

Søndag d. 2.: Alle Helgen. Andagt og velsignelse af gravene kl. 14. Økumenisk andagt i kirkegårdskapellet kl. 15.
Tirsdag d. 4.: Studiekreds kl. 16.30 ved pater Huber.
Fredag d. 7.: Tilbedelse, rosenkrans og aftenmesse kl. 18-19.
Lørdag d. 8.: Bankospil kl. 14.30.
Torsdag d. 13.: Seniorklubben kl. 14.
Lørdag d. 22.: Mini-DUK kl. 14-16.
Onsdag d. 26.: Past. emer. dr. theol. Helge Haystrup fortæller kl. 19.30 om den ældste kristenhed.
Søndag d. 30.: 1. søndag i advent. Højmesse kl. 14 og derefter menighedens adventsfest.
Fredag d. 5.12.: Tilbedelse, rosenkrans og aftenmesse kl. 18-19.

Skt. Knuds Kirke, Svendborg
Havnegade 1, 5700 Svendborg
Sognepræst: J. Kruk, tlf. 62 21 05 42 eller 66 12 16 64 kun tirsdag. Træffetid: Torsdag, fredag, lørdag kl. 9-12 eller efter aftale. Mobiltlf. 20 21 56 42.
Menighedsrådsformand: Pia Borgels, tlf. 62 51 36 38.
Messetider: (HC2)(T)
Søn- og helligdage: Højmesse kl. 9.30 og stille messe kl. 11.
Hverdagsmesser: Kl. 7, torsdag kl. 19. Hver lørdag vietnamesisk messe kl. 16.
Skriftemål: En halv times tid før messerne.

Relegionsundervisning: For alle børn /Dk-V-T/: Lørdag d. 1., 15. og 29. kl. 9.45.
Vietnamesisk religionsundervisning /V/: Lørdag d. 8. og 22. kl. 9.45.
Søndag d. 2.: Alle Helgen. Stille messe kl. 9.30. Familiemesse kl. 11. Tamilsk messe kl. 15.
Mandag d. 3.: Alle Sjæle. Aftenmesse kl. 19. Efter messen menighedsrådsmøde.
Torsdag d. 6.: Fælles aften for menigheden efter aftenmessen kl. 19. Vi taler om pavens skrivelse »På tærsklen til det 3. årtusind«. Unge og voksne indbydes!
Onsdag d. 19.: Kontaktgruppen. Vi begynder med en kort andagt i kirken kl. 14. Derefter fortsætter vi i lokalerne. Alle er velkomne!
Lørdag d. 29.: Vietnamesisk fest til ære for den hl. Andre Dung Lac. Messe kl. 14. Efter messen bestyrelsesvalg, derefter en fælles spisning.
Torsdag d. 4.12.: Fælles aften for menigheden efter aftenmessen kl. 19. Vi taler om pavens skrivelse »På tærsklen til det 3. årtusind«. Unge og voksne indbydes!
Fredag d. 5.: Jesu Hjerte aftenmesse og forbønner om præste- og ordenskald kl. 19.
Onsdag d. 10.: Kateketmøde kl. 19.30.

Fra torsdag d. 6. indtil fredag d. 28. er sognepræsten bortrejst. I en nødsituation bedes menigheden henvende sig til præsterne ved Skt. Albani kirke i Odense, tlf. 66 12 16 64. Tak!

Sankt Bendts kapel
Brogade 14, 5900 Rudkøbing
Messetider: (I)
Søndag d. 2.11.: Messe kl. 15.
Søndag d. 7.12.: Messe kl. 15.

Stella Maris Kirke, Nyborg
Vindingevej 7, 5800 Nyborg
Sognepræst: J. Kruk, tlf. 65 31 03 60 eller 62 21 05 42 bedst torsdag, fredag, lørdag kl. 9-12 eller efter aftale. Mobiltlf. 20 21 56 42.
Menighedsrådsformand: Eva Antkowiak, tlf. 65 36 18 83.
Messetider: (HC2)(I)
Højmesse hver lørdag kl. 15.30.

Onsdag d. 3.12.: Fælles aften for menigheden. Vi begynder kl. 19.30 i lokalerne. Emnet: »Maria-ikoner« ved Elisabeth Møller. Alle er velkomne!
Præstens fravær i november måned: Se under Svendborg.

Vor Frelsers Kirke, Assens
Nørregade 3, 5610 Assens
Sognepræst: P. J. Kruk, Havnegade 1, 5700 Svendborg. Tlf. 62 21 05 42. Mobiltlf. 20 21 56 42 eller henvendelse til fru Inge Olav Hansen, tlf. 64 71 10 62.
Messetider:
Søndag d. 23.11.: Messe kl. 11.
Søndag d. 7.12.: Ingen messe.

8 Lolland-Falster

Skt. Birgitta Kirke, Maribo
Mariagade 4, 4930 Maribo
Tlf. 54 75 50 80. Giro 3 00 50 46.
Konst. sognepræst: Pastor Finn Arvé, tlf. 54 75 50 80. træffes bedst 9.30-10.30 undt. mandag.
Messetider:(I)
Søndagsmesser: Højmesse kl. 10. Hver lørdag messe kl. 11.30.
Hverdagsmesser: Normalt tirsdag-fredag kl. 9. Se opslag i våbenhuset.

Søndag d. 2.: Alle Helgen. Messe kl. 10. Der er kirkekaffe efter messen, hvor alle er velkomne. Kl. 15 samles vi på kirkegården for under bøn at velsigne gravene og bede for vore afdøde fjernt og nær.
Mandag d. 3.: Alle Sjæle. Messe kl. 9.
Onsdag d. 5.: Vi begynder en bibelkreds i præstegården kl. 19. Alle er velkomne. Temaet vil være: Et gammelt og et nyt testamente - hvorfor?
Fredag d. 7.: Jesu Hjerte fredag. Udstilling af sakramentet kl. 8.15 og messe kl. 9.
Søndag d. 30.: 1. søndag i advent. Efter messen er der kirkekaffe og julebazar, og mon ikke der skulle være nogen, der ligger inde med gode ting og sager, de ville give til bazaren! Dog ikke brugt tøj. De kan afleveres i præstegården. Lad os begynde adventstiden sammen - tiden, hvor vi venter Jesu komme i stalden i Bethlehem og i vore hjerter.
Fredag d. 5.12.: Jesu Hjerte fredag. Udstilling af sakramentet kl. 8.15 og messe kl. 9.

Skt. Franciskus Kirke, Nakskov
Bredgade 47, 4900 Nakskov
Tlf. 53 92 06 81. Giro 709 10 60.
Sognepræst: Pater H. F. Berning, OFMconv.
Messetider: (HA1)
Søndagsmesser: Lørdag kl. 17. Søndag højmesse kl. 10 .
Hverdagsmesser: Mandag og tirsdag kl. 17 i huskapellet, hvis ikke andet angives.
Hver første fredag i måneden: Messe og tilbedelse i kirken kl. 15.30-17.
Hver første søndag i måneden: Efter højmessen kl. 10 serveres der kirkekaffe i Kolbehuset.
Skriftemål: Der er lejlighed til skriftemål i forbindelse med søndagens gudstjeneste (kom i god tid) eller efter aftale.

Søndag d. 2.: Alle Helgen / Alle Sjæle. Højmesse kl. 10. Om eftermiddagen er der andagt på Kirkegården kl. 15.30. Processionen udgår fra kirkegårdens nye afdeling og slutter ved præsternes gravsted på den gamle kirkegård.
Tirsdag d. 4.: Forældre, som har børn i 7-13 års alderen, indbydes til en aften, hvor børnenes undervisning og religiøse opdragelse står på programmet. Aftenen starter kl. 19 og holdes i Kolbehuset (ved siden af kirken).
Lørdag d. 8.: Tamilsk messe i Skt. Franciskus kirke kl. 16.
Tirsdag d. 11.: Undervisning for menighedens børn fra kl. 16-17.30.
Søndag d. 23.: Jesus Kristus. Universets konge. Højmesse kl. 10. Det er den sidste søndag i kirkeåret.
Søndag d. 30.: 1. søndag i advent. Julefestens forberedelse starter.
Menighedens julemarked afholdes den 29. og 30. nov. Tidspunkterne meddeles lokalt. Alle opfordres til at give en gave, som kan afleveres i præstegården. På forhånd. Tak!
Tirsdag d. 9.: Undervisning for menighedens børn kl. 16-17.30.

Hellig Kors Kirke, Nykøbing F.
Bispegade 12, 4800 Nykøbing F.
Tlf. 54 85 07 39.
Messetider: (HC2)(I)
Gudstjenester: Søndag kl. 10. Torsdag og fredag kl. 18.30, hvis ikke andet er angivet.

Søndag d. 2.: Alle Helgn / Alle Sjæle. Familiegudstjeneste kl. 10. Andagt på kirkegården kl. 15. Der startes på den gamle afdeling.
Torsdag d. 6.: Skolemesse kl. 8. Menighedsrådsmøde kl. 19.15.
Fredag d. 7.: 1. fredag i måneden. Messe og tilbedelse kl. 18.30.
Lørdag d. 8.: Tamilsk messe i Skt. Franciskus kirke, Nakskov kl. 16.
Torsdag d. 13.: Forældremøde for de forældre, hvis børn skal til undervisning i den kommende tid. Mødet starter kl. 19.15 og holdes i Fredensgade 15.
Fredag d. 14.: Undervisning for menighedens børn kl. 16-17.30. Det drejer sig om de børn, som ikke går på den katolske skole.
Søndag d. 23.: Jesus Kristus. Universets konge. Højmesse kl. 10. Traditionen tro er der en festlig messe for menighedens ældre generation kl. 14. Efter messen er der et festligt kaffebord i salen.
Søndag d. 30.: 1. søndag i advent. Julefestens forberedelse starter.
Torsdag d. 4.: Skolemesse kl. 8. Menighedsrådsmøde kl. 19.15.
Fredag d. 5.: 1. fredag i måneden. Messe og tilbedelse *kl. 18.30.*
Fredag d. 12.: Undervisning for menighedens børn kl. 16-17.30. Det drejer sig om de børn, som ikke går på den katolske skole.

9 Sydøstsjælland

Vor Frue Kirke, Næstved
Præstøvej 29, 4700 Næstved
Tlf. 55 72 09 85.
Sognepræst: Pater Kazimierz Przybylowicz, tlf. 55 72 09 85. Fax 55 73 09 43. Mobil 21 44 64 95. Træffes bedst tirsdag, fredag og lørdag mellem kl. 11-12.
Messetider: (HA)(I)
Søn- og helligdage: Messe på Maria Elisabeth Hjemmet kl. 8. Højmesse i Vor Frue kirke kl. 10.
Rosenkransbøn hver søn- og helligdag kl. 9.
Hver første fredag i måneden (Jesu hjerte fredag) messe kl. 17 på Maria Elisabeth Hjem.
Hver torsdag tilbedelse af Alterets sakramente kl. 16-17.
Polsk messe den 3. søndag i hver måned kl. 11.30.
Skriftemål: Der er lejlighed til skriftemål før hver gudstjeneste - eller efter aftale.
Sygekommunion: Præsterne bringer gerne den hell. kommunion til vore syge. Meddel dag og tidspunkt, som passer bedst for den syge. Meddel ligeledes, når en af Deres familie eller bekendte er blevet indlagt på sygehus eller er kommet på plejehjem. Tak!

Søndag d. 2.: Alle Helgen. Efter højmessen går vi på kirkegården til vore kære afdødes grave. Vi beder rosenkransen. Kirkekaffen bortfalder.
Mandag d. 3.: Alle Sjæle. Aftenmesse kl. 19 i kirken.
Søndag d. 23.: Jesus Kristus, universets konge. Højmesse kl. 10.
Søndag d. 30.: 1. søndag i advent.
Mandag d. 8.12.: Marias uplettede undfangelse. Messe hos søstrene kl. 7.

Vor Frue kirkes menighed tilbyder *religionsundervisning* som forberedelse både til firmelse og til førstekommunion. De børn, der går på Vor Frue Skole, vil få religionsundervisning i skoletiden, for andre børn foregår undervisningen i menighedslokalet for firmander tirsdag kl. 15-15.50 og for førstekommunikanter kl. 16-16.50.

Helligåndskirken, Vordingborg
Chr. Winthersvej 4, 4760 Vordingborg
Sognepræst: Josef Dudek, CSsR. Træffes: Chr. Winthersvej 4, tlf. 55 77 39 27 torsdag, søndag - ellers i Næstved, tlf. 55 72 09 85.

Messetider: (HA)(1)
Hver søndag: Messe kl. 10.
Søndag d. 2.: Alle Helgen. Højmesse kl. 10. Efter messen kort andagt for vore afdøde.
Fredag d. 7.: Jesu Hjerte fredag. Rosenkransbøn om præste- og ordenskald kl. 16. Messe kl. 16.30.
Søndag d. 9.: Højmesse kl. 10. Efter messen menighedskaffe.
Søndag d. 23.: Jesus Kristus, universets konge. Højmesse kl. 10.
Søndag d. 30.: 1. søndag i advent. Højmesse kl. 10.
Fredag d. 5.12.: Jesu Hjerte fredag. Rosenkransbøn om præste- og ordenskald kl. 16. Messe kl. 16.30.
Mandag d. 8.: Marias uplettede undfangelse.

I adventstiden er der lejlighed til skriftemål før og efter messen.

Skt. Hans Kirke, Køge
Bjerggade 10, 4600 Køge
Tlf. 53 65 06 51.Konst. sognepræst: Michael Hornbech-Madsen
Giro 800-5427.
Menighedsrådsformand: Ernst Zornhagen, Bjerggade 1, 4600 Køge, tlf. 53 66 25 33
Messetider: (HC2)(1)
Søndage: Højmesse kl. 10.
Hverdage: Onsdag kl. 10. Efter messen sakramental tilbedelse.
Fredag kl. 19. Efter messen rosenkrans-bedegruppe.
Lørdagsklub: Altid den første lørdag i måneden kl. 15. Alle er velkomne.
Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messen eller efter aftale.
Hver 1. søndag i måneden: Polsk messe kl. 16 med efterfølgende samvær i menighedssalen.

10 Vestsjælland

Skt. Knuds Kirke, Ringsted
Skt. Knudsgade 19, 4100 Ringsted
Sognepræst: Hans Esmark, tlf. 57 67 03 01 eller 48 2414 02. Mobiltelefon: 40 58 48 57.
Skt. Josefsøstrene tlf. 53 61 73 71.
Menighedsrådsformand: Ove Kristensen, tlf. 53521099.
Messetider: (HC2)(1)

Lørdag d. 1.: Menighedsrådsmøde kl. 15. Alle Helgen / Alle Sjæle fejres kl. 16 med sognepræsten.
Søndag d. 2.: Ingen messe.
Tirsdag d. 4.: Menighedsaften kl. 19. Bordmesse i menighedshuset med pastor Niels Engelbrecht, som efterfølgende vil fortælle om sin vej til præstegerningen.
Søndag d. 9.: Gudstjeneste kl. 10 med gudstjenesteleder sr. Clementine, som leder ordets gudstjeneste med prædiken og kommunion.
Lørdag d. 15.: Messe kl. 16 med sognepræsten.
Søndag d. 16.: Ingen Messe.
Søndag d. 23. Jesus Kristus. Universets konge. Messen fejres kl. 10 med p. Anton Dekkers S.J.
Tirsdag d. 25.: Dameaften hos søstrene fra kl. 19.
Søndag d. 30.: 1. søndag i advent. Fejres kl. 10 med p. Josef Völk. Kirkens adventskrans indvies sammen med de dekorationer og kranse, som menigheden bringer med.
Lørdag d. 2.12.: Messen fejres kl. 16 med sognepræsten. Biskop Nikolaus besøger menigheden og bringer som sædvanlig ris og ros. Herefter adventsfest i menighedshuset. Vi spiser den store kolde juleanretning. Tilmelding på listen i våbenhuset.

Vor Frue Kirke, Slagelse
Frederiksgade 5, 4200 Slagelse
Sognepræst: Stephen Holm,
Pastoralassistent: Poul-Erik Jensen
Frederiksgade 7, 4200 Slagelse, tlf. 58 52 06 45.
Faste gudstjenestetider:
Søndagsmesser: søndag kl. 10 i kirken, - med efterfølgende kirkekaffe i menighedssalen. Fredag kl. 19,15, - som regel i kapellet.
Hverdagsmesser, - i Skt. Montforts kapel over kirkens sakristi, - normalt således: mandag kl. 17,15, tirsdag-onsdag-torsdag kl. 11,15.
Montfort-konunnitetets daglige bønner, - i Skt. Montforts kapel, normalt således: Rosenkransbøn: hver middag kl. 12, dog ikke lø.-sø. Vesper: sø. kl. 19, ma.-fr. kl. 18, lø. kl. 12,15.
Børne- og ungdomsundervisning: søndagene d. 9. og 23. nov., samt 7. og 14. dec., - i relation til søndagsmessen.
Eftermiddag for vore unge (i Holbæk): lørdag d. 15. nov. fra kl. 13.
Møde for vore ældre: torsdagene d. 30. okt. og 27. nov.

Søndag d. 2. nov., den første november-søndag, fejres *Allehelgensfest.* Kl. 10: festmesse, - afsluttet med kort andagt for vort sogns afdøde.
Mandag d. 3. er *mindedagen for alle vore kære afdøde.* Der er i kapellet laudes kl. 9,45. Kl. 11,15 er der, ligeledes i kapellet, en requiemsmesse for alle afdøde medlemmer af den montfortanske ordensfamilie, særligt for de patres, brødre og søstre, som har arbejdet i Danmark. Efter messen middagsbøn. Kl. 17 (NB!) er der i kirken en højtidelig, latinsk requiemsmesse for vort sogns afdøde.
Dagen er samtidig månedens 1. mandag, som er intermontfortansk bededag. Derfor er der fra kl. 18 - 19 tilbedelse foran det udstillede sakramente med bøn i dagens intention.
Søndag d. 9. fejres messen kl. 10 som familiemesse. Efter messen er der børneundervisning. Mens undervisningen står på, begynder forældrene og den øvrige menighed på efterårets elskede *banko-spil.* Efter undervisningen slutter børnene sig til og opildner forældrenes spilleglæde.
Lørdag d. 15. fejres der titularfest og kirkevielse i Holbæk: *Festen for den hellige Elisabeth af Thüringen.* Der er festmesse kl. 15,30 med efterfølgende reception og fælles middag. Som altid sendes der en særlig indbydelse til menighederne i Slagelse og Kalundborg. Spise-kuponer i begrænset antal fås hos br. Poul-Erik.
Søndag d. 16. synges dele af søndagsmessen kl. 10 på latin.
Søndag d. 23. er Krist Konges fest. På denne det gamle kirkeårs sidste søndag er der familiemesse kl. 10, afsluttet med bøn til Krist Konge og sakramental velsignelse.
Torsdag d. 27. har vi kl. 14,30 møde i ældreklubben. Sognepræsten vil fortælle om den undergørende medalje og vise lysbilleder i samme forbindelse. Alle er velkomne.
Søndag d. 30. begynder et nyt kirkeår Vi skal fejre 1. søndag i advent. Kl. 10 er der højmesse, som indledes med, at vi indvier adventskransen og højtideligt tænder dens første lys.
Mandag d. 1. december: Månedens 1. mandag, intermontfortansk bededag. I tilslutning til messen kl. 17,15 er der fra kl. 18 - kl. 19 en times tilbedelse foran det udstillede sakramente. Bøn for præste- og ordenskald.
Mandag d. 8.: Festen for jomfru Marias uplettede undfangelse. Kl. 18,15 højtidelig Immaculata-vesper med deltagelse af den montfortanske association: *»Maria, Hjertenes Dronning«,* som under vesperen, i forening med Montfort-kommunitetet, fornyer deres indvielse til jomfru Maria. Umiddelbart herefter, kl. 19,00 (NB): festdagens messe
Søndag d. 14.: 3. søndag i advent. Kl. 10 familiemesse med børnenes Lucia- og Nikolaus-optog. I tilslutning til messen er der *adventshygge* i menighedshuset med godteposer til børnene og gløgg til de voksne.

Sankt Mariæ Kirke, Kalundborg
Lundemarken 15, 4400 Kalundborg
Sognepræst: Stephen Holm, Frederiksgade 7, 4200 Slagelse, tlf. 58 52 06 45
Menighedssøster: Sr. Engeline, Karl Borromæussøstrene, Carl Reffsvej 6B, 4300 Holbæk, tlf. 59 44 37 53.
Kirkeværge: Zilda Christensen, Lundemarken 15,1., 4400 Kalundborg, tlf. 53 51 27 53.
Faste gudstjenestetider:
Om søndagen: Messe kl. 15, - med efterfølgende kirkekaffe i menighedslokalerne.
Om hverdagen: normalt ingen gudstjenester. Der henvises til sognekirken i Slagelse.
Børneundervisning i forbindelse med søndagsmessen den 9. og 23. nov. samt den 7. dec.

Søndag d. 2. den første november-søndag, er *Allehelgensfest.* Kl. 15 er der festmesse med efterfølgende kort andagt for vor menigheds afdøde.
Mandag d. 3. er *mindedagen for alle vore kære afdøde.* Der er idag ingen gudstjenester i Kalundborg. Menigheden henvises til gudstjenesterne i sognekirken i Slagelse.
Lørdag d. 15. fejres titularfest og kirkevielse i Holbæk: *festen for den hellige Elisabeth af Thüringen.* Der er festmesse kl. 15,30 med efterfølgende reception og fælles middag. Som altid inviteres Kalundborg og Slagelse menighed. Spise-kuponer i begrænset antal fås hos sognepræsten.
Søndag d. 16. fejres dele af søndagsmessen kl. 15 på latin.
Søndag d. 23. er Krist Konges fest, det gamle kirkeårs sidste søndag. Kl. 15 er der festmesse, afsluttet med sakramental velsignelse.
Søndag d. 30. er 1. søndag i advent og et nyt kirkeår begynder. Kl. 15 er der messe, indledt med adventskransens indvielse og højtidelig tænding af dens første lys.
Søndag d. 7. december: 2. søndag i advent. Messen kl. 15 afsluttes med en kort Immaculata-reflektion i anledning af morgendagens fest for jomfru Marias uplettede undfangelse.

11 Midtsjælland

Skt. Pauls Kirke, Taastrup
Frøgaard Allé 6, 2630 Taastrup.
Sognepræst: Martin Bergsøe, tlf. 43 99 07 28.
Assumptionssøstrene, tlf. 43 99 81 57.
Menighedsrådsformand: Anders Keller, tlf. 43 71 43 13.
Pastoralassistent: Sr. Marianne Skjold, tlf. 43 99 81 57.
Messetider: (HA)(1)
Søndag: Højmesse kl. 10.
Tirsdag: Messe hos søstrene, Bygaden 53, Høje-Taastrup kl. 19.
Torsdag: Messe kl. 10.
Fredag: Tilbedelse kl. 17 Kl. 18 - 19: Tilbedelse og rosenkrans, kl. 20 messe.
Lørdag: Messe kl. 9. (Lørdag d. 29. dog kl. 10) og kl. 17 (søndagsmesse.)

Torsdag d. 13.: Bibelaften kl. 19.30.
Onsdag d. 19.: KÆK kl. 14.
Torsdag d. 27.: Bibelaften kl. 19.30.
Lørdag d. 29.: Mariadag kl. 10-15.
Søndag d. 30.: 1. søndag i advent. Helbredelsesmesse kl. 19.
Torsdag d. 4.12.: Bibelaften kl. 19.30.

Skt. Laurentii Kirke, Roskilde
Frederiksborgvej 11, 4000 Roskilde.
Giro: 402 3986. Fax 42 36 50 91.
Sognepræst: P. Charles McCarthy, ofm.conv.
Pastoralassistent: Theodor Jürgensen, ofm.conv., tlf. 46 35 09 65 (bedst 8-9 ti-fr). Mandag lukket.
Gråbrødrehuset, tlf. 46 36 77 56. E-post: graabroe@post4.tele.dk.
Gråbrødrenes Bogcafé: 46 32 52 57.
Messetider: (HC2)(1)
Søndagsmesser: Lørdag kl. 17, søndag kl. 10. Søndag er der kirkekaffe bagefter i menighedssalen.
NB.: Første søndag i måneden er der messe kl. 14 i Islebjerg kirke, Frederikssund.
2. søndag i måneden er der messe i Ledreborg Slotskirke, Lejre, kl. 8.30.
Hverdagsmesser: Tirsdag - fredag kl. 17.
Tidebøn:
Morgenbøn: Mandag - fredag kl. 7.
Aftenbøn: Mandag - fredag kl. 18.30.
Faste andagter:
Rosenkrans hver onsdag kl. 16.30.
Sakramentsandagt hver torsdag kl. 16.30.
Katekese (religionsundervisning) for børn og unge: Begynder den første søndag i måneden.

Ledreborg Slotskirke
Messe den anden søndag i måneden kl. 8.30.

Skt. Elisabeths Kirke, Holbæk
Elisabeth-Centret, Carl Reffsvej 6, 4300 Holbæk.
Sognepræst: Stephen Holm, Frederiksgade 7, 4200 Slagelse, tlf. 58 52 06 45
Sognesøster: Sr. Engeline, Karl Borromæus-søstrene, Carl Reffsvej 6B, 4300 Holbæk, tlf. 59 44 37 53
Gudstjenesteleder: Jan Tecza, Chr. Hansensvej 25, 4300 Holbæk, tlf. 59 44 15 62.
Messetider:
Søndagsmesse: Hver lørdag kl. 15,30, - med efterfølgende kirkekaffe i menighedslokalerne. Ingen messe på selve søndagen.
Hverdagsmesser fejres normalt ikke. Undtagelser angives nedenfor.
Der er børne- og ungdomsundervisning i forlængelse af søndagsmessen lørdagene d. 9. og 23. nov. samt 6. og 13. dec.
Eftermiddag for vore unge: lørdag d. 15. fra kl. 13.
Hyggeeftermiddag for ældre: torsdagene den 13. nov. samt 11. dec., - i menighedssalen. Yderligere oplysninger hos Hanne Larsen, tlf. 53 43 30 42.

Lørdag d. 1. nov. fejrer vi *Allehelgensfest.* Kl. 15,30: festmesse. I tilslutning til messen holdes en kort andagt for vort sogns afdøde, hvorpå vi, syngende allehelgens-litaniet, går i *procession til den katolske kirkegård,* hvor gravene bestænkes med vievand og den afsluttende velsignelse gives. Når vi kommer tilbage til kirken, er der i menighedssalen en tallerken varm suppe til alle.
Mandag d. 3. er *mindedagen for alle vore kære afdøde.* Der er idag ingen gudstjeneste i Holbæk. Se under 6. novbr.
Torsdag d. 6., aftenen før novembermånedens 1. fredag, er der kl. 19,15 en højtidelig, latinsk requiemsmesse for vort sogns afdøde.
Lørdag d. 8. højtideligholder vi i Holbæk *festen for den hellige Karl Borromæus,* Karl Borromæus-søstrenes værnehelgen (-egentlig 4. nov.). Kl. 15,30 messe med sakramental velsignelse.
Lørdag d. 15.: Festen for den hellige Elisabeth af Thüringen, vort sogns og vor kirkebygnings, samt Elisabeth-Centrets værnehelgen. Titularfest og kirkevielsesfest i Holbæk. Kl. 15,30: festmesse, afsluttet med Te Deum og sakramental velsignelse.
Efter messen fortsætter vi sognefesten i vores menighedshus hvor der er *fælles-spisning* og kaffe. Tilmelding på liste. Pris: voksne 40 kr., børn under 14 år 20 kr. Lad os satse på en god sogne-fest, som menigheden slutter op om.
Lørdag d. 22. afrundes det gamle kirkeår med *Krist Konges fest.* Kl. 15,30 er der festmesse, afsluttet med bøn til Krist Konge og sakramental velsignelse.
Lørdag d. 29. begyndes et nyt kirkeår med 1. søndag i advent. Kl. 15,30: indvielse af adventskransen, højtidelig tænding af dens første lys og messe.
Torsdag d. 4. december, aftenen før decembermånedens 1. fredag, er der i kapellet bag kirkens alter kl. 19,15 ordets gudstjeneste med uddeling af den hellige kommunion og efterfølgende tilbedelse foran det udstillede sakramente indtil kl. 20.
Torsdag d. 11.: Ældreklubbens adventsmøde, begyndende kl. 14.
Lørdag d. 13.: 3. søndag i advent, *»Gaudete«.* Kl. 15,30 familiemesse med børnenes Lucia- og Nikolaus-optog. I tilslutning til messen er der adventshygge i menighedslokalerne med godteposer og sodavand til børnene og gløgg til de voksne.

12 Nordsjælland

Skt. Vincent Kirke, Helsingør
Kontor- og menighedshus: Nygade 8 B, 3000 Helsingør
Sognepræst: Hans Esmark, tlf. 49 21 05 71 eller tlf. 48 24 14 02 bedst kl. 9-10, dog undt. søndag og mandag. Mobiltlf. 40 58 48 57.
Skt. Vincent Søstrene, tlf. 49 21 75 47.
Menighedsrådsformand: Britta Kristensen, tlf. 42 29 90 06.
Messetider: (HB2)(T)
Vedrørende hverdagsmesser henvises til sognebladet eller opslag i våbenhuset.

Lørdag d. 1.: Børnenes religionsundervisning nr. 4 (i Hillerød) kl. 9.30-11.30. Børnemesse kl. 11-11.30.
Søndag d. 2.: Alle Helgen/Alle Sjæle fejres i messen kl. 9.
Lørdag d. 8.: Børnenes religionsundervisning nr. 5 (i Hillerød) kl. 9.30-11.30. Børnemesse kl. 11-11.30.
Søndag d. 9.: Skt. Martin fejres med børnene i messen kl. 11.
Lørdag d. 15.: Børnenes religionsundervisning nr. 6 (i Hillerød) kl. 9.30-11.30. Børnemesse kl. 11-11.30.
Søndag d. 16.: Messen fejres kl. 9.
Lørdag d. 22.: Børnenes religionsundervisning nr. 7 (i Hillerød) kl. 9.30-11.30. Sidste gang inden jul. Børnemesse kl. 11-11.30.
Søndag d. 23.: Jesus Kristus, universets konge. Sidste søndag i kirkeåret fejres kl. 11.
Søndag d. 7.12.: Messe kl. 9.
Tirsdag d. 9.: Helsingør kvindekor giver kirkekoncert kl. 19. Alle er velkomne.

Skt. Vilhelms Kirke, Hillerød
Kirke- og menighedshus: Møllestræde 7, 3400 Hillerød. Tlf. 42 25 55 31.
Sognepræst: Hans Esmark, Møllestræde 10 B, tlf. 48 24 14 02 bedst kl. 9-10, dog undt. søndag og mandag. Mobiltlf. 40 58 48 57. Fax. 42 25 55 31.
Skt. Vincent Søstrene, tlf. 42 26 78 65.
Menighedsrådsform.: Martin Rohof, tlf. 47 74 28 17.
Messetider: (HA)(T)
Vedrørende hverdagsmesser henvises til sognebladet eller opslag i våbenhuset.

Lørdag d. 1.: Børnenes religionsundervisning nr. 4 kl. 9.30-11.30. Børnemesse kl. 11-11.30.
Søndag d. 2.: Alle Helgen/Alle Sjæle fejres i messen kl. 11. Herefter kirkekaffe og menighedsmøde. Menighedsrådsformanden aflægger beretning om menighedens status - jævnfør vedtægterne.
Lørdag d. 8.: Børnenes religionsundervisning nr. 5 kl. 9.30-11.30. Børnemesse kl. 11-11.30.
Søndag d. 9.: Laterankirkens indvielse. Messe kl. 9.
Lørdag d. 15.: Børnenes religionsundervisning nr. 6 kl. 9.30-11.30. Børnemesse kl. 11-11.30.
Søndag d. 16.: Messen fejres kl. 11. Måske fejrer vi Skt. Martin med børnene!
Lørdag d. 22.: Børnenes religionsundervisning nr. 7 kl. 9.30-11.30. Sidste gang inden jul.Børnemesse kl. 11-11.30.
Søndag d. 23. Jesus Kristus, universets konge. Sidste søndag i kirkeåret. Messe kl. 9.
Lørdag d. 29.: Julemarked kl. 10-14.
Søndag d. 30.: 1. søndag i advent. Messe kl. 11 med indvielse af kirkens og hjemmenes adventskranse. Kranse og dekorationer kan bringes frem til altret inden messen
Søndag d. 7.12.: Messe kl. 11. I forlængelse af messen får vi besøg af biskop Nikolaus og Sorte Per.

Skt. Hans Kirke, Hørsholm
Marievej 6, 2970 Hørsholm
Sognepræst: Andrzej Papuga.
Assisterende præst: Jacob Muiser.
Præstebolig: Nordvanggaard, Bistrup Byvej 4, 3460 Birkerød. Tlf. 42 81 27 96.
Messetider: (HA)(1)
Søndagsmesse: Højmesse i Skt. Hans kirke kl. 11. Messe på Mikkelborg, Strandvejen 352 kl. 9.
Torsdag: Messe i Skt. Hans kirke kl. 10.30.
Skriftemål: Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messerne eller efter aftale.
Religionsundervisning for børn og unge: Torsdage kl. 16-17.15 på Nordvanggaard.

Søndag d. 2.: Alle Helgen. Børnearrangement under højmessen. Kirkefrokost.
Tirsdag d. 4.: Messe kl. 19.30. Efter messen inviterer tidsskriftet »Ord på vejen« på kirkekaffe i menighedssalen.
Tirsdag d. 11.: Messe og rosenkransandagt kl. 17.30.
Tirsdag d. 18.: Messe kl. 17.30.
Onsdag d. 19.: Forældremøde kl. 19.30 på Nordvanggård for forældre til børn, som går til undervisning på første skriftemålshold.
Søndag d. 23.: Jesus Kristus, universets konge. Sidste søndag i kirkeåret.
Tirsdag d. 25.: Messe kl. 17.30.
Lørdag d. 29.: Fra kl. 16 bindes og ophænges kir-

kens adventskrans. Kort andagt med efterfølgende glögg og brune kager.
Søndag d. 30.: 1. søndag i advent.
Tirsdag d. 2.12.: Messe kl. 19.30.
Søndag d. 7.: Dansk/vietnamesisk højmesse kl. 11. Efterfølgende fælles samvær i menighedssalen med frokost. Tilmelding til frokostarrangementet er nødvendig. Børnearrangement under messen (første søndag i måneden) udsættes til den følgende søndag (14.12.).
Tirsdag d. 9.: Messe og rosenkransandagt kl. 17.30.

Den Hellige Familles Kirke, Birkerød

Bistrup Byvej 4, 3460 Birkerød
Sognepræst: Andrzej Papuga, tlf./fax 42 81 27 96 bedst kl. 13-14 tirsdag-fredag.
Præst: Jacob Muiser.
Messetider: (HA1)
Søndag: Højmesse kl. 9.30.
Mandag, torsdag og fredag messe kl. 17.30.
Tirsdag: Messe kl. 10.
Onsdag: Messe kl. 6.35.
Lørdag: Messe kl. 8.
Skriftemål i forbindelse med gudstjenesterne og efter aftale.
Tilbedelse af Alterets Sakramente efter aftenmessen kl. 17.30 den 1. fredag i måneden.

Søndag d. 2.: Alle Helgen. Højmesse kl. 9.30.
Mandag d. 3.: Alle Sjæle. Messe kl. 17.30.
Torsdag d. 6.: Religionsundervisning kl. 16.
Torsdag d. 13.: Religionsundervisning kl. 16. KUK-møde kl. 19.30.
Onsdag d. 19.: Forældremøde for forældre til børn, der skal til første skriftemål kl. 19.30.
Torsdag d. 20.: Religionsundervisning kl. 16.
Onsdag d. 26.: Økumenisk gudstjeneste i Bistrup kirke med spisning kl. 18.
Torsdag d. 27.: Religionsundervisning kl. 16. KUK-møde kl. 19.30.
Søndag d. 30.: 1. søndag i advent. Familiemesse kl. 9.30.
Torsdag d. 4.12.: Religionsundervisning kl. 16. Kateketmøde.
Torsdag d. 11.: Religionsundervisning kl. 16. Juleafslutning. KUK-juleafslutning kl. 19.30.

13 Hovedstads-område NV

Skt. Antoni Kirke, Brønshøj

Frederikssundsvej 225, 2700 Brønshøj
Tlf. 38 28 17 00.Giro 5 42 0245.
Sognepræst: Lech Pytlak. Træffes ved kirken i forbindelse med messerne samt tirsdag - fredag 10.30-12 på sognekontoret. Evt. også på 31 28 47 69.
Pastor Paul d'Auchamp, Helleborg 13, 2700 Brønshøj. Tlf. 38 80 04 30 bedst tirsdag til fredag kl. 8.30-9.30.
Menighedsrådsformand: Ester Zivadinovic, Astrupvej 50, 2700 Brønshøj. Tlf. 38 28 82 53.
Messetider: (HA)(T)
Søndag: Højmesse kl. 11.
Tirsdag: Messe kl. 10. Onsdag og fredag: Messe kl. 19.

Søndag d. 2.: Alle Helgen. Messe kl. 11.
Mandag d. 3.: Alle Sjæles Dag. Messe kl. 19.00.
Fredag d. 7.: 1. fredag. Tilbedelse kl. 18.30. Messe kl. 19.
Søndag d. 9.: Familiemesse kl. 11 m. efterflg. kirkekaffe. Herunder vil Daphne Gammeltoft fra menigheden fortælle om Amnesty International og den særlige kirkegruppe under A.I.
Søndag d. 16.: Gregoriansk messe kl. 11.
Fredag d. 21.: Messe kl. 19. Kl. 19.30 afholdes det årlige bankospil til fordel for P. Tantholdts arbejde i Peru. Alle er hjerteligt velkomne!
Søndag d. 23.: Jesus Kristus Universets Konge. Kirkeårets afslutning. Messe kl. 11.
Fredag d. 28.: Niels Steensen andagt kl. 18.50.
Søndag d. 30.: 1. søndag i advent. Messe kl. 11.

Vor Frue Kirke, Herlev

Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev
Tlf. 44 94 76 94.
Sognepræst: Frank Jobst O.M.I.
Eng. præst: Carroll Parker O.M.I.
Menighedsrådsformand: Lars Arbirk Wenstrup, P.D.Jensensvej 3. , 3540 Lynge.
Messetider: (HA)(1)
Lørdag: Messe kl. 17.
Søndag: Messe kl. 10.00 og kl. 11.30 (engelsk).
Hverdage: Onsdag kl. 19, torsdag kl. 9.30 (engelsk).
1. fredag i måneden: Messe kl. 19.30 (engelsk).
3. fredag i måneden: Messe kl. 19.30.
Tilbedelse: Onsdag efter messen.
Skriftemål: Efter aftale.
KUK mødes lejlighedsvis. Se opslag i våbenhuset.
Tirsdage: Åbent hus hos Skt. Josef Søstrene, Primulavej 1: Messe kl. 19.
Søndag d. 2.: Alle Helgen. Vi mødes kl. 15 på Gladsaxe Kirkegård for at mindes menighedens afdøde.
Onsdag d. 5.: Menighedsrådsmøde efter messen kl. 19.
Lørdag d. 8.: TRO & LYS kl. 13.
Søndag d. 9.: Undervisning efter messen kl. 10.
Lørdag d. 15.: Mini-KUK kl. 15.30.
Lørdag d. 22. - søndag d. 23.: Menighedens retræte på Magleås. Pastor Niels Engelbrecht leder retræten. Tema: »Skabelsen«. Se opslag i våbenhuset.
Fredag d. 28.: Adventsaften kl. 18.30.
Onsdag d. 3.12.: Menighedsrådsmøde efter messen kl. 19.

14 Hovedstads-område NØ

Skt. Knud Lavards Kirke, Lyngby

Lyngbygårdsvej 1, 2800 Lyngby
Tlf. 45 87 77 12.
Sognepræst: G. Uttenthal Nibler.
Messetider: (HA)(1)
Søndag: Messe kl. 11. Lørdag: Søndagsmesse kl. 17.

Skt. Therese Kirke, Hellerup

Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup
Giro 408 38 30.
Sognepræst: Biskop Czeslaw Kozon, Kollegievej 2, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 04 22 eller Bispekontoret tlf. 33 11 60 80 (undt. mandag).
Andenpræster: Jørgen Erichsen, Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup. Tlf. 39 61 19 19 bedst 8-9.
Niels Engelbrecht, Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 30 39.
Alle kontorekspeditioner foregår fra Skt. Andreas kirkes kontor, Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Kontorets tlf. 39 64 30 39. Normalt åbent onsdag kl. 9-12.
Messetider: (HB2)(1)
Søndag: Højmesse kl. 9. Reciteret messe kl. 11. Morgenmad i kantinen mellem messerne. Alle er velkomne!
Hverdage: Mandag og onsdag: Messe kl. 11. Tirsdag: Messe kl. 17. Torsdag: Messe kl. 17 i Skt. Joseph Søstrenes Kapel, Bernstorffsvej 98 . Fredag: Messe kl. 7.30. Lørdag: Messe kl. 11.30 med rosenkransbøn kl. 11.15.

Søndag d. 2.: Alle Helgen. Sædvanlige messetider. Andagt på Ordrup Kirkegårds katolske afdeling kl. 16. Andagt på Katolsk Vestre Kirkegård - se venligst i »katolsk orientering«.
Mandag d. 3.: Alle Sjæle. Messe kl. 11 og kl. 17.
Tirsdag d. 4.: Møde i KÆK, - se under Skt. Andreas kirke.
Onsdag d. 5.: Midi-KUK-møde i Skt. Therese kl. 19: »Casino Club«. Mini-KUK-møde i Skt. Therese.
Lørdag d. 8.: Sognekatekese kl. 15-17 i kantinen med pastor Christian Noval: Johannesevangeliet. »Familiedag« i Ordrup. Se under Skt. Andreas kirke.
Søndag d. 9.: Familiemesse.
Tirsdag d. 11.: Messe kl. 17 efterfulgt af tilbedelse af Alterets sakramente til kl. 21.
Onsdag d. 19.: Mini-KUK-møde i KUK-lokalet.
Torsdag d. 27.: Bibellæsning med søndagens tekst.
Tirsdag d. 2.12.: Møde i KÆK. Se under Skt. Andreas kirke.
Onsdag d. 3.: Midi-KUK-møde i Skt. Andreas: Julehygge. Mini-KUK-møde i Skt. Therese's KUK-lokale.
Søndag d. 7.: Adventshygge kl. 14.30-16.30 i kantinen.
Mandag d. 8.: Marias uplettede undfangelse. Messe kl. 11.
Tirsdag d. 9.: Messe kl. 17 efterfulgt af tilbedelse af Alterets sakramente til kl. 21.

Immaculata Kirke

Strandvej 91, 2100 København Ø
Messetider:
Søndage: Højmesse kl. 9.
Mandag og torsdag: Messe kl. 16.45.
Tirsdag, onsdag og fredag: Messe kl. 7.
Lørdag: Messe kl. 9.

Skt. Andreas Kirke, Ordrup

Kollegievej 2, 2920 Charlottenlund
Sognepræst: Biskop Czeslaw Kozon. Tlf. 39 64 04 22 eller Bispekontoret tlf. 33 11 60 80 (undt. mandag).
Andenpræster:
Niels Engelbrecht, Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 30 39.
Jørgen Erichsen, Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup. Tlf. 39 61 19 19 bedst 8-9.
Sognekontor: Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 30 39. Giro 802 66 02. Normalt åbent onsdag kl. 9-12.
Messetider: (HC2)(1)
Søndag: Højmesse kl. 10.
Hverdage: Mandag-torsdag: Messe kl. 8.
Fredag: Udstilling af sakramentet til tilbedelse kl. 16. Kort andagt og messe kl. 17.
Lørdag: Messe kl. 11.30.

Søndag d. 2.: Alle Helgen. Latinsk højmesse kl. 10. Andagt på Ordrup Kirkegårds katolske afdeling kl. 16.
Mandag d. 3.: Alle Sjæle. Sjælemesse kl. 8 og for menighedens i det forløbne år afdøde medlemmer kl. 19.
Tirsdag d. 4.: Møde i K.Æ.K. Messe kl. 11.30. Efter frokosten fortæller fhv. skoleinspektør Lilian Jespersen om »Projekt Trankebar - et lille adoptionscenter for Pére Grégoire og Institut Sct. Josef«.
Onsdag d. 5.: Midi-KUK kl. 19 i Skt. Therese: Casino Club. Mini-KUK i Skt. Therese.
Lørdag d. 8.: Familielørdag. Kl. 15.: Kaffe for voksne og børn. Kl. 15.30: Oplæg for de voksne ved Birgittinerinderne fra Næstved, mens børnene begynder på deres krybbefigurer. Kl. 17: Familiemesse og middag. Tilmelding nødvendig til middagen torsdagen før arrangementet til Carsten Günther, tlf. 35 82 35 54 (med telefonsvarer). Pris 30 kr. for voksne, børn gratis.
Søndag d. 9.: Efter højmessen kl. 10 møde i menighedssalen. Menighedsrådet aflægger beretning.
Mandag d. 17.: Bibelkreds kl. 15 hos Connie Probst, Schimmelmannsvej 45. Alle er velkomne. Tilmelding på tlf. 39 63 63 82.
Onsdag d. 19.: Mini-KUK i Skt. Therese kl. 19. Menighedsrådsmøde i Skt. Andreas kl. 19.30. Anbefales til menighedens forbøn. Forslag modtages til behandling.
Lørdag d. 29.: Apostlen Andreas, vor kirkes og vort sogns værnehelgen. Pontifikalmesse kl. 17. Efter messen Skt. Andreas-fest i menighedssalen. Ingen messe kl. 11.30.
Tirsdag d. 2.12.: Møde i K.Æ.K. Messe kl. 11, fulgt af adventsfest i menighedssalen.
Onsdag d. 3.: Midi-KUK-aften i Skt. Andreas: Julehygge. Mini-KUK i Skt. Therese.
Mandag d. 8.: Marias uplettede undfangelse. Messe kl. 8.
Onsdag d. 10.: Bodsandagt kl. 19.30 med mulighed for skriftemål.

Johanneskirken, Søborg

Vandtårnsvej 7-11, 2860 Søborg
Tlf. 39 69 03 01.
Sognepræst: Lech Pytlak. Træffes tirsdag kl. 10.30-11.30 på tlf. 31 28 17 00. Evt. også på 31 28 47 69.
Menighedsrådsformand: Lene Støtt, Kildebakkegårds Allé 68, 2860 Søborg. Tlf. 31 56 17 70.
Sognekontor: Vandtårnsvej 11.
Messetider: (HC2)(T)
Hver søndag: Højmesse kl. 9.30.
Anden søndag i måneden: Latinsk højmesse.
Fjerde søndag i måneden: Familiemesse.

15 Hovedstads-område V

Jesu Hjerte Kirke

Stenosgade 4, 1616 København V.
Tlf. 3324 6580 (kontor) 3121 8588. Indvalg: 3121 0234. Fax. 3325 0738.
Sognepræst: P. Gerhard Sanders, SJ. (24)
Andenpræst: P. Niels Kiær, SJ. (22)
Kontortid: (Bent Wilson) Tirsdag kl. 10-12. Fredag kl. 14-17. Tlf. 3324 6580.
Messetider: (HA1)(TH)
Mandag-fredag: Messe kl. 8.15 og 17.
Lørdag: Messe kl. 8.15. Italiensk messe kl. 18.
Søndag: Latinsk højmesse kl. 10. Dansk højmesse kl. 11.30. Aftenmesse kl. 20.
Lejlighed til skriftemål før og efter alle messer og efter aftale.

Søndag d. 2.: Alle Helgen. Andagt kl. 16 på Katolsk Vestre Kirkegård. Derefter messe i kirkegårdens kapel.
Mandag d. 3.: Alle Sjæle. Sjælemesse kl. 11 i kapellet på Katolsk Vestre Kirkegård. Sjælemesse kl. 17 for sognets afdøde i kirken.
Tirsdag d. 4.: Kongregationsandagt kl. 16 med foredrag om: Hvad betyder det: »Uden for Kirken ingen frelse«
Onsdag d. 5.: Mini KUK kl. 19.
Fredag d. 7.: Jesu Hjerte fredag. Tilbedelse af det hell. sakramente kl. 16. Kort andagt og sakramental velsignelse kl. 16.45. Messe kl. 17.
Onsdag d. 12.: Ministrantklub kl. 15.30. Messe i huskapellet kl. 19. Derefter studiekreds for de unge over 16 år. Emne: »Økumeni« ved biskop Martensen.
Lørdag d. 15.: Kongregationsmesse kl. 10. Religionsundervisning for børn kl. 10.30-13.
Søndag d. 16.: Familiemesse kl. 11.30. Undervisning for de voksne ministranter (over 16 år) kl. 14-16.
Tirsdag d. 18.: Møde for de ældre kl. 14.30-16.30. Pastor Finn Arvé vil tale om »Den katolske kirkes store personligheder«.
Onsdag d. 19.: Mini KUK kl. 19.
Mandag d. 24.: Studiekreds for voksne kl. 18.
Onsdag d. 26.: Foredragsaften kl. 19.30. Sognepræst Ole Askov Olsen, Eliaskirken: »Hvordan ser protestanter på katolikker?«
Søndag d. 30.: Ungdomsmesse kl. 20. Derefter »Café Ludvig« i menighedssalen.
Mandag d. 1.12.: Jonna Andersen holder åbent hus kl. 19 med julestue, -klip, glögg etc. i menighedssalen.
Tirsdag d. 2.: Kongregationsandagt kl. 16 med foredrag om »Den universelle Kirke - den lokale Kirke - huskirken.«
Onsdag d. 3.: Mini KUK kl. 19.
Fredag d. 5.: Jesu Hjerte fredag. Tilbedelse af det hell. sakramente kl. 16. Kort andagt og sakramental velsignelse kl. 16.45. Messe kl. 17.
Lørdag d. 6.: Menighedens Nikolausfest kl. 14.30-17.30 i menighedssalen. Med krybbespil i kirken.
Mandag d. 8.: Kirkekoncert ved koret »Musica Viva«.
Onsdag d. 10.: Ministrantklub kl. 15.30. KUK kl. 19. Vi øver os til Luciaoptog.

Vi indbyder til kirkekaffe efter søndagsmesserne kl. 10 og 11.30.

Skt. Mariæ Kirke

Jens Jessensvej 5, 2000 Frederiksberg
Sognepræst: Jesper Fich, Marielystvej 16, 1., 2000 Frederiksberg. Tlf. 38 79 39 99.
Messetider: (HA)(TH)
Søndag: Højmesse kl. 11.
Hverdage: Mandag og onsdag: Messe kl. 7. Tirsdag og fredag: Messe kl. 16.30. Torsdag og lørdag: Messe kl. 7.30.

Lørdag d. 1.: Børneundervisning kl. 10-11.45.
Søndag d. 2.: Alle Helgen. Familiemesse kl. 11. Derefter kirkekaffe.
Mandag d. 3.: »Hvorfor interessere sig for jødedommen?« Foredrag ved C. Majholm i Liobahjemmets sal kl. 19.30.
Mandag d. 10.: »Jesus, min jødiske herre«. Foredrag ved C. Majholm kl. 19.30.
Tirsdag d. 11.: Katolsk Ældre Klub. Møde i Liobahjemmets sal kl. 13.30. Messe kl. 16.30.
Mandag d. 17.: »Jesus, Guds menneskelige ansigt«. Foredrag ved sr. Hildegard Madsen osb kl. 19.30.
Lørdag d. 22.: Børneundervisning kl. 10-11.45.
Mandag d. 24.: »Historiens og Biblens Jesus«. Foredrag ved Erling Tiedemann kl. 19.30.
Lørdag d. 29.: Børneundervisning kl. 10-11.45.
Lørdag d. 6.12.: Generalprøve på krybbespil kl. 10.
Søndag d. 7.: Familiemesse kl. 11. Derefter kirkekaffe.
Tirsdag d. 9.: Katolsk Ældre Klub. Møde i Liobahjemmets sal kl. 13.30. Messe kl. 16.30.

Skt. Nikolaj Kirke

Strøbyvej 2, 2650 Hvidovre
Sognepræst: Wladyslaw Zdunek, C.ss.R., Strøbyvej 2, 2650 Hvidovre. Tlf. 36 78 27 90. Træffes tirsdag, fredag og lørdag kl. 9-12, tordag kl. 16-18. Mandag, onsdag og søndag kun efter aftale.
Messetider: (HA)(T)
Mandag- fredag: Messe kl. 8. Torsdag også kl. 17.
Lørdag: Messe kl. 17.
Søndag: Højmesse kl. 10.
Skriftemål: Lejlighed til skriftemål en halv time før messerne.

Lørdag d. 1.: Messe kl. 17. Messe på polsk for de afdøde kl. 18.30.
Søndag d. 2.: Alle Helgen. Højmesse kl. 10. Messe på polsk kl. 12. Andagt på Katolsk Vestre Kirkegård kl. 16.
Mandag d. 3.: Alle Sjæle. Messe for de afdøde kl. 8 og kl. 18.
Søndag d. 9.: Højmesse kl. 10. Efter messen bankospil.
Søndag d. 16.: Højmesse kl. 10. Messe på polsk kl. 17.
Fredag d. 5.12.: Første fredag. Messe på dansk kl. 8. Messe på vietnamesisk kl. 15.
Søndag d. 7.: Vi fejrer i sognet Skt. Nikolaj, kirkens og sognets værnehelgen. Højmesse kl. 10. Efter messen glögg og æbleskiver i menighedssalen.

16 Hovedstads-område N

Sakramentskirken

Nørrebrogade 27, 2200 København N
Tlf. 31 35 68 25. Girokonto: 804-6638 Sakramentskirken.
Sognepræst: Pastor Reinhold Sahner, Nørrebrogade 27 C, 3., 2200 København N. Tlf 31 35 68 25. Fax 35 36 64 30. Træffes på kirkens kontor mand.-torsd. kl. 9-10.30 - dog bedst efter aftale.
Menighedsrådsformand: Stella Sørensen, Australiensvej 30, 2.th., 2100 København Ø. Tlf. 31 18 00 67.
Hospitalspræsten for Københavnsområdet pastor Jørgen Erichsen meddeler, at han bedst træffes på tlf. 39 61 19 19 hverdage mellem kl. 8-9. Ved akutte tilfælde er man velkommen til at ringe til enhver tid.
Messetider: (HB2)(T)
Søndagsmesser: Lørdag kl. 18.15 fransk messe. Søndag kl. 10 dansk højmesse. Kl. 18 engelsk messe.
Hverdagsmesser eller ordets gudstjeneste: Mand.-torsd. kl. 11, onsdag kl. 17 engelsk messe.
Fredag: Tilbedelse kl. 17.

Torsdag d. 6.: Konvertitkursus kl. 19.30 i Bredgade 69 A - menighedssal.
Fredag d. 7.: Jesu Hjerte messe kl. 16.30 i Skt. Ansgar. Efter messen novemberfest i menighedssalen. (Se i øvrigt Sognebladet).
Mandag d. 10.: Messe kl. 17. Bagefter menighedsrådsmøde.
Onsdag d. 12.: 1. kommunionsundervisning kl. 13.30.
Torsdag d. 13.: Konvertitkursus kl. 19.30 i Bredga-

de 69 A - menighedssal.
Onsdag d. 19.: 1. kommunionsundervisning kl. 13.30.
Torsdag d. 20.: Konvertitkursus kl. 19.30 i Bredgade 69 A - menighedssal.
Mandag d. 24.: Forældreaften i krypten kl. 19.30.
Onsdag d. 26.: 1. kommunionsundervisning kl. 13.30.
Torsdag d. 27.: Konvertitkursus kl. 19.30 i Bredgade 69 A - menighedssal.
Lørdag d. 29.: Firmandklub kl. 10.
Onsdag d. 3.12.: 1. kommunionsundervisning kl. 13.30.
Torsdag d. 4.: Konvertitkursus kl. 19.30 i Bredgade 69 A - menighedssal.
Onsdag d. 10.: 1. kommunionsundervisning kl. 13.30.
Torsdag d. 11.: Konvertitkursus kl. 19.30 i Bredgade 69 A - menighedssal.
Lørdag d. 13.: Firmandklub kl. 10.
Onsdag d. 17.: 1. kommunionsundervisning kl. 13.30.

Se også altid særlige opslag på tavlen eller i udhængsskabet.

17 Hovedstadsområde K

Skt. Ansgars Kirke
Bredgade 64, 1260 København K.
Sognepræst: Dietrich Timmermann. Tlf. 33 13 37 62.
Andenpræst: Chr. Noval.
Præsternes træffetid: Tirsdag-fredag kl. 11-12.
Messetider: (HB2)(T)
Søndage: Reciteret messe kl. 8. Højmesse kl. 11.
Lørdage: Aftenmesse og rosenkransbøn kl. 17.
Hverdage: Messe kl. 8.
Første fredag i måneden: Jesu Hjerte messe kl. 16.30. Tilbedelse til kl. 18.
Søndag d. 2.: Alle Helgen. Reciteret messe kl. 8. Højmesse kl. 11 med gregoriansk sang. Andagt kl. 16 på Katolsk Vestre Kirkegård.
Mandag d. 3.: Alle Sjæle. Sjælemesse for menighedens afdøde kl. 19.
Onsdag d. 5.: Messe for de ældre kl. 10.
Fredag d. 7.: Novemberfest i menighedssalen kl. 18.
Søndag d. 9.: Laterankirkens indvielse. Reciteret messe kl. 8. Familiemesse kl. 11.
Tirsdag d. 11.: Messe for de faldne fra Verdenskrigene kl. 10.
Søndag d. 16.: Reciteret messe kl. 8. Højmesse kl. 11 med gregoriansk sang.
Onsdag d. 19.: Messe for de ældre kl. 10.
Søndag d. 23.: Jesus Kristus. Universets konge. Reciteret messe kl. 8. Højmesse kl. 11. Efter messen tema-kirkekaffe og foredrag ved franciskanerbroder Theodor Jürgensen.
Søndag d. 30.: 1. søndag i advent. Messe kl. 9.30 i anledning af pastor Bjørn Højbo's 50 års præstejubilæum.
Onsdag d. 3.12.: Messe for de ældre kl. 10.
Søndag d. 7.: Reciteret messe kl. 8. Højmesse kl. 11 med gregoriansk sang.

18 Amager og Bornholm

Skt. Annæ Kirke, Amager
Hans Bogbinders Allé, 2300 København S.
Sognepræst: P. Jerzy Gorowski, CssR. Tlf. 32 58 41 02.
Andenpræst: Janusz Turek, CssR.
Kontortid: Tirsdag, onsdag, torsdag, fredag kl. 10-12, torsdag tillige kl. 17-18.
Udenfor kontortid tlf. 32 58 21 02.
Messetider: (HA)(T)
Lørdage: Engelsk messe kl. 17.
Søndage: Reciteret messe kl. 8.30. Højmesse kl. 10. Polsk messe kl. 12. Engelsk messe kl. 17.
Hverdage: Messe kl. 8.
1. fredag: Jesu Hjerte messe kl. 19.

Søndag d. 2.: Alle Helgen. Familiemesse kl. 14. Efter messen ca. kl. 15.15 velsignelse af gravene på Sundby Kirkegård. Messen kl. 10 bortfalder.
Mandag d. 3.: Alle Sjæle. Messe kl. 19 for menighedens afdøde.
Onsdag d. 5.: Møde i Onsdagsklubben kl. 14. Missionssekretær Jørgen Skov Sørensen fra Det danske Missionsselskab vurderer situationen i Kina i dag.
Fredag d. 7.: Jesu Hjerte messe kl. 19. Derefter vågenat.
Onsdag d. 19.: Møde i Onsdagsklubben kl. 14.30. Administrerende direktør for Ældre-sagen Bjarne Hastrup fortæller om sit arbejde.
Søndag d. 23.: Jesus Kristus, universets konge. Latinsk højmesse kl. 10.
Søndag d. 30.: 1. søndag i advent. Familiemesse med Lucia-optog kl. 14. Derefter menighedens adventsfest i den store sal.
Onsdag d. 3.12.: Møde i Onsdagsklubben kl. 14.30. Sr. Engeline har lidt at sige om ordenslivet og kaldet dertil.
Søndag d. 7.: Bodsandagt i messen kl. 8.30 og 10.

Skt. Hyacinthus Kirke, Rønne
Østergade 59, 3700 Rønne
Tlf. 56 95 08 14 / 56 95 08 55.
Sognepræst: Erling Brodersen, tlf. 56 95 08 14 / 33 11 60 80 / 45 93 35 85.
Messetider: (HC2)(I)
I november: Højmesse lørdag kl. 15.
I december: Højmesse søndag kl. 10.
Lørdag d. 1.: Alle Helgen. Højmesse kl. 15.
Mandag d. 3.: Alle Sjæle. Messe hos søstrene kl. 11.15.
Søndag d. 29.: 1. søndag i advent.

Rosenkranskirken, Åkirkeby
Gregersgade 12, 3720 Åkirkeby
Sognepræst: Erling Brodersen.
Tlf. 56 95 08 14/ 33 11 60 80/ 45 93 35 85.
Messetider: (HC2)(I)
I november: Højmesse søndag kl. 10.
I december: Højmesse lørdag kl. 15.

Søndag d. 2.: Alle Helgen. Højmesse kl. 10.
Tirsdag d. 4.: Møde med damerne kl. 14.
Søndag d. 30.: 1. søndag i advent.
Tirsdag d. 9.12.: Julemøde med damerne kl. 14.

19 Grønland

Krist Konge Kirke, Nuuk / Godthåb
Tlf.: 00 299 2 12 75. Fax: 00 299 2 31 75.
Præst: Paul Marx OMI. Kutaa 1, Box 51, 3900 Nuuk.
Messetider:
Søndagmesser: Messe kl. 10.
Hverdagsmesser: Tirsdage og torsdage: Messe kl. 17.15. Onsdage: Messe kl. 18.30 efterfulgt af tilbedelse til kl. 20. Fredag: Messe kl. 17.15 hos Jesu Små Søstre i Blok 9, 213. Lørdag: Messe kl. 11.
Religionsundervisning: Efter aftale.
Fejring af bodens sakramente: Efter aftale.
Sammenkomster: Efter søndags og onsdags liturgier.

Gudstjenester på fremmede sprog

Deutschsprachige Gemeinde
Pfr. Guido Kreienbühl, Vesterbrogade 28, 3., 1620 København V. Tlf. 33-860383.
Hl. Messe jeden 1. und 3. Sonntag im Monat um 10.30 Uhr in der Hauskapelle der St. Augustin Kirche, Jagtvej 183, Kopenhagen . Nach jedem Gottesdienst treffen wir uns zur Kaffeerunde.

English-Speaking Ministry
Fr. Carroll Parker, O.M.I., Chaplain to the English-Speaking Catholic Community.
Ministry Center: Vor Frue Kirke (VFK), Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev. Tlf. 44 94 76 78. Other Churches with Mass in English: Sakramentskirken (SAK), Nørrbrogade 27, 2200 Kbh. N. and Skt. Annæ Kirke (Skt.A.), Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S.

Eucharistic Celebrations in English:
Saturday: Skt.A. at 5 p.m. Sunday: VFK at 11.30 a.m.; Skt.A. at 5. p.m.; SAK at 6. p.m. Wednesday: SAK at 5 p.m. Thursday: VFK at 9.30 a.m. First Friday: VFK at 7.30 p.m.

Communauté de Langue Francaise
P. Guido Kreienbühl, Vesterbrogade 28. 3.tv. 1620 Copenhague V. Tlf. 33-860383.
Le 1er et le 3éme samedi du mois: Eucharistie à 18h 15 à Sakramentskirken, Nørrebrogade 27, Kbh. N.
Les autres samedis: ADAP à 18.15 à Sakramentskirken.

Missione cattolica Italiana
Messe ogni sabato alle ore 18 Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 Kbh.V.

Misa en Espanol
Iglesia de San Augustin, Jagtvej 183. Todos los domingos a las 12.00.

Kroatisk mission
P. Drago Cumurdzic, Johanneskirken, Vandtårnsvej 11, 2860 Søborg.
Messe: Hver søndag kl. 12 samt hver fredag kl. 19.
I Helsingør: Den 1. og 3. søndag i måneden kl. 14.
I Frederiksværk: Den 2. søndag i måneden kl. 16.
I Helsingborg, Sverige: Den 4. søndag i måneden kl. 17. I Klipan, Sverige: Hver lørdag kl. 14.

Msze swiete w jezyku polskim
Ks. Julian Bodnar, CssR.
Kosciól sw. Anny, Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S. Tlf. 32 58 21 02.
Msza sw.: Kazda niedziela i swieto o godz. 12.00.

Ungarsk messe
Magyar mise v. P. Kálmán Horváth, S.J. Stenosgade 4 a, 1616 Kbh. V. (Jesu Hjerte Kirke). Tlf. 31 21 85 88. Messe hver 2. søndag i måneden kl. 16 (i huskapellet, Stenosgade 4 A).

Tamilske gudstjenester
Pastor Jude Kulas Soosaiappu, Kastetvej 1, 9000 Aalborg. Tlf. 98 13 50 29 eller 20 86 67 38.

Lørdag d. 1.: Skt. Peters kirke, Herning kl. 17.
Søndag d. 2.: Skt. Knuds kirke, Svendborg kl. 15.
Lørdag d. 8.: Skt. Franciskus kirke, Nakskov kl. 16.
Søndag d. 9.: Vor Frue kirke, Næstved kl. 12.
Skt. Laurentii kirke, Roskilde kl. 15.
Lørdag d. 15.: Helligåndskirken, Frederikshavn kl. 17.
Søndag d. 16.: Vor Frue kirke, Århus kl. 12.
Lørdag d. 22.: Skt. Josefs kirke, Horsens kl. 16.
Lørdag d. 29.: Skt. Kjelds kirke, Viborg kl. 11. Skt. Michaels kirke, Kolding kl. 17.
Søndag d. 30.: Skt. Ansgars kirke, Aabenraa kl. 10.
Lørdag d. 6.12.: Julefest i Skt. Knuds kirke, Fredericia kl. 14.

Koder for kørestolsbrugere
Koderne er anført efter »Messetider«.
HA = Direkte adgang ad fast rampe, fast skinne eller elevator.
HB = Adgang ad løs rampe eller skinne.
HC = Kun adgang ved løft.
1 = Placering af fast adgangsvej oplyses ved henvendelse til sognekontoret.
2 = Aftale om hjælp ved ankomst aftales med sognekontoret/kirken.

Koder for hørehandicappede
Koderne er anført efter »Messetider«.
T= Teleslynge.
H= Andre hjælpemidler for hørehandicappede, f.eks. højtaleranlæg, hånd-høreapparat. Sidstnævnte skal nogle steder lånes i kirkens sakristi.
I= Ingen hjælpemidler for hørehandicappede.

Liturgisk kalender for 1 - 16. november 1997

1. *grøn.* Lørdag i 30. alm. uge. (II Ps). Eller *hvid.* Gudsmoders lørdagsmesse. L.: Rom 11,1-2a.11-12.25-29. Ev.: Luk 14,1.7-11. Bededag for præste- og ordenskald. 1.vesper til Alle Helgen.
2. *hvid.* Søndag. Alle Helgen (h). Gl. Cr. Særl.pf. 1.L.: Joh.Åb 7,2-4.9-14; Sl 24,1-2.3-4ab.5-6. R. Så er den slægt, som søger dit åsyn, Herre. 2.L.: 1.Joh 3,1-3. Ev.: Matt 5,1-12a. Kirketælling.
3. *violet.* Mandag. Alle Sjæle. De afdødes pf. L.: 2.Makk 12,43-46 eller Rom 8,31b-35.37-39; Sl 23,1-2a.2b-3.5-6. R. Herren er min hyrde, mig skal intet fattes. Ev.: Joh 14,1-6. Der kan også vælges andre tekster fra begravelsesliturgien. Martin af Porres, ordensmand, (1639), fejres ikke.
4. *hvid.* Tirsdag i 31. alm. uge. (III Ps). Karl Borromæus, biskop (1584)(m). L.: Rom 12,4-16a. Ev.: Luk 14,15-24.
5. *grøn.* Onsdag i 31. alm. uge. (III Ps). L.: Rom 13,8-10. Ev.: Luk 14,25-33.
6. *grøn.* Torsdag i 31. alm. uge. (III Ps). L.: Rom 14,7-12. Ev.: Luk 15,1-10.
7. *hvid.* Fredag i 31. alm. uge. (III Ps). Willibrord, biskop, (739)(m). L.: Rom 15,14-21. Ev.: Luk 16,1-8.
8. *grøn.* Lørdag i 31. alm. uge. (III Ps). Eller *hvid.* Gudsmoders lørdagsmesse. L.: Rom 16,3-9.16.22-27. Ev.: Luk 16,9-15. 1.vesper til Laterankirkens indvielse.
9. *hvid.* Søndag. Laterankirkens indvielse (f). (IV Ps). Gl. Særl.pf. 1.L.: Ez 47,1-2.8-9.12; Sl 46,2-3.5-6.8-9. R. En flod og dens bække glæder Guds stad; den Højeste har helliget sin bolig. 2.L.: 1.Kor 3,9c-11.16-17. Ev.: Joh 2,13-22.
10. *hvid.* Mandag i 32. alm. uge. (IV Ps). Leo den Store, pave og kirkelærer, (461)(m). L.: Visd 1,1-7. Ev.: Luk 17,1-6.
11. *hvid.* Tirsdag i 32. alm. uge. (IV Ps). Martin af Tours, biskop, (397)(m). L.: Visd 2,23 — 3,9. Ev.: Luk 17,7-10.
12. *rød.* Onsdag i 32. alm. uge. (IV Ps). Josaphat, biskop og martyr, (1623)(m). L.: Visd 6,1-11. Ev.: Luk 17,11-19.
13. *grøn.* Torsdag i 32. alm. uge. (IV Ps). L.: Visd 7,22b — 8,1. Ev.: Luk 17,20-25.
14. *grøn.* Fredag i 32. alm. uge. (IV Ps). L.: Visd 13,1-9. Ev.: Luk 17,26-35.37.
15. *grøn.* Lørdag i 32. alm. uge. (IV Ps). Eller *hvid.* Albert den Store, biskop og kirkelærer, (1280). Eller *hvid.* Gudsmoders lørdagsmesse. L.: Visd 18,14-16; 19,6-9. Ev.: Luk 18,1-8.
16. *grøn.* 33. ALM. SØNDAG. (I Ps). Gl. Cr. Alm.S.pf. 1.L.: Dan 12,1-3; Sl 16,5+8.9-10.11. R. Vogt mig, Gud, thi jeg lider på dig. 2.L.: Hebr 10,11-14.18. Ev.: Mark 13,24-32. Margrethe af Skotland (1093) og Gertrud, jomfru, (1302), fejres ikke.

Bønnens apostolat — ved pater P. Keller S.J.

Ægteskab og familie

Ægteskabelig kærlighed i troskab indtil døden har aldrig været en børneleg, heller ikke for den kristne familie, som i ægteskabets sakramente har modtaget løfte om, at ægtefællerne vil få kraft til at tage sig af hinanden, således som Kristus har taget sig af sin Kirke.

Ganske vist er i vor tid de ydre og indre farer for ægteskab og familie vokset. Men til alle tider har det været spørgsmålet, om to ægtefæller nu også er rede til at betale, hvad det koster at kunne leve i ægteskabelig kærlighed og gensidig troskab.

Ægteskab og familie er især i vor tid henvist til bønnen og den hellige messe. Ved Helligåndens kraft, som vi nedbeder over ægtefolkene, vinder de styrke til at stå deres prøve.

Som et sakramente er ægteskabet opfyldt af det løfte, at Helligånden hjælper dem til at holde, hvad de lover: troskab indtil døden.

Alle vegne, hvor ægtefæller er trofaste over for det tredie Guds bud ved at tage del i den hellige messe, og hvor de i deres nød i fællesskab tager deres tilflugt til bønnen, finder de lettere sammen til indre og ydre sandfærdighed, tilgivelse, tålmodighed. Betror ægtefolk sig i fælles bøn til Gud, lykkes vel også atter samtalen, og ganske sikkert styrkes viljen til at begynde på ny til hele familiens vel. I bønnen vil det gå op for dem: jeg må ikke svigte, for der er nogen, som har brug for mig.

I nogle tilfælde kan det være klogt at henvende sig til kirkelig ægteskabsrådgivning eller til en psykolog. Men vedvarende forbedring opnås kun ved at begge parter anstrenger sig for at tage sig af hinanden i Jesu ånd. Så vil de på ny erfare kraften af ægteskabets sakramente.

Hvad så, hvis kun den ene part beder, eller ingen af dem? Så har disse familier og deres børn endnu mere brug for vor bøn. Vor bøn for familien sker i Helligånden, som ved ægteskabets sakramente er blevet skænket parterne.

Derfor er vor bøn også virksom. Den kalder ægtefolkene til på ny at fremlægge deres problemer for Kristus. Vor bøn er udtryk for solidaritet, navnlig med de mennesker, som - på trods af farer og vanskeligheder - ikke mere finder adgang til bønnen.

I november beder vi med paven om:

- at ægtefæller og familier, som har mistet den gensidige tillid, må finde hinanden igen ved troen
og
- at ordenssamfundene på Synodens opfordring må genfinde og uddybe omfanget af deres karisma.

Da verden alligevel ikke gik under

Også op til det forrige årtusindskifte var der mange, der regnede med, at tidernes ende var nær

(KNA) - Menneskeheden står over for en særlig begivenhed. Der er ikke længe til år 2000, som pave *Johannes Paul II* har udråbt til helligt år. Ifølge planerne skal årtusindskiftet fejres i Rom, i Jerusalem og på bjerget Sinai. Det forrige årtusindskifte blev ikke på samme måde fejret; kristenheden gik det i møde med angst og bæven og troede, at verdens ende var nær. Det tolvte kapitel i Johannes' Åbenbaring så ud til at gå i opfyldelse.

I dag er det svært at leve sig ind i det, der optog den tids mennesker. Ganske vist er der også undergangsprofetier i luften op til det forestående årtusindskifte, og forholdene rundt om i verden, krig og uro mange steder, giver god grund til bekymring og eftertanke. Det er bestemt ikke forkert at drage paralleller. En bog af *Franco Cardini*, der netop er udkommet på det schweizisk-tyske forlag Belser, er en uvurderlig hjælp til at danne sig et billede af middelalderens årtusindskifte.

»Zeitenwende - Europa und die Welt vor tausend Jahren« præsenterer, som det fremgår af dens titel, den verden, man levede i, sidst man gik ind i et nyt årtusind. Forfatteren, der er historiker og stammer fra Firenze, fortæller på 240 sider om alt det nye, der begyndte med det første årtusindskifte. Den rigt illustrerede bog begynder med »natten før den ny morgen«. Denne »nat« er først og fremmest forventningen om »antikrists« komme og en beskrivelse af, hvordan man havde det for 1000 år siden.

Andet kapitel handler om »centrum og periferi«. Forfatteren beskriver historisk såvel som geografisk den verden, der var præget af forventningen om sin egen undergang, og fortæller om »det ny Rom«, der blev et springbræt, hvorfra man kom videre. I denne forbindelse tegner Cardini et billede af den byzantinske arkitektur og ser på handelsvejene omkring Middelhavet.

»Kampen mod frygten« er, hvad det tredje kapitel drejer sig om. Her fortælles om rydning af skove og opdyrkning af moser.

De to sidste kapitler handler om »lysets hærskarer« og »fremtidens rødder«. Historikeren ser kritisk på dæmoner og mirakler og beskriver fyrstemes og munkenes kirke. Der lægges særlig vægt på Cluny og på den reformbevægelse, som udgik fra dette kloster. I »fremtidens rødder« lægges hovedvægten på bogens verden, på byen og på »kristenhed eller Europa«.

Franco Cardinis bog indeholder mange smukke illustrationer. Billedet her fra forsiden viser Bamberger apokalypsen.

300 fotos, kort og tegninger giver et indtryk af verden, som den så ud for 1000 år siden. En række kilder og en udførlig tidstavle, som omfatter perioden fra 950 til 1050, runder værket af.

Det er lykkedes for Cardini at gøre et sagkyndigt tilbageblik, som er både fængslende og overbevisende. Hans sammenlignende analyse af årtusindskiftet i Europa og Amerika, i Middelhavsområdet, i Mellem- og i Fjernøsten giver et indblik i, hvordan man for 1000 år siden har opfattet sin tilværelse. De giver også et indblik i de faktiske, historiske og kulturelle forhold, de faktiske samfundsforhold, de økonomiske forhold, sådan som de var omkring år 1000.

Bogens budskab er: verden gik *ikke* under - en morale, som passende kunne anvendes også i dag. Cardinis kulturhistoriske billedværk er - ikke bare i anledning af det forestående årtusindskifte - berigende læsning, hvadenten læseren er teolog, historiker eller beskæftiger sig med religionsvidenskab.

Franco Cardini: Zeitenwende. Europa und die Welt vor tausend Jahren, Belser Verlag, Stuttgart/Zürich 1995, 240 sider, 470 farvefotos, kort og tegninger; tidstavle. DM 148,-

Nyt fra Skt. Andreas Bibliotek

En af Skt. Andreas Biblioteks vigtigste opgaver er »at tjene bispedømmets pastorale arbejde« (formålsparagraf). Det vil sige, at bibliotekets samling står til rådighed for præster, pastoral-assistenter, religionslærere, skoleledere, menighedsrådsmedlemmer, ungdomsgruppernes ledere og andre i deres arbejde med at bygge kirken op i Danmark. Præster, lærere og andre pastoralarbejdere kan få materiale tilsendt ved at kontakte biblioteket.

Her er nogle nye bøger, som kan være af interesse for sjælesørgere.

Eucharist: Toward the Third Millenium, Chicago, Liturgy Training Publications 1997, 80 s.

Gemeinsame Feier der kirchlichen Trauung. Ordnung der kirchlichen Trauung für konfessionsverschiedene Paare unter Beteiligung der zur Trauung Berechtigten bei der Kirchen. Herausgegeben von der Deutschen Bischofs konferenz und dem Rat der Evangelischen Kirche in Deutschland, 1995, 64 s.

Liturgi und Bild, eine Orientierungshilfe. Handreichung der Liturgiekommission der Deutschen Bischofskonferenz (Arbeitshilfen nr. 132), 1996, 50 s.

Matias Augé: La domenica. Festa primordiale del christiani. Milano, San Paolo 1995, 144 s.

Jay Cormier: Lord, Hear Our Prayer. Prayer of the Faithful for Sundays, Holy Days and Ritual Masses, Collegeville, The Liturgical Press, 1995, 373 s.

Torbjørn Olsen: Den katolske kirkes sakramenter, Oslo, UNKF Distrikt Øst, 1994, 55 s.

August Jilek: Das Brotbrechen. Eine Einführung in die Eucharistiefeier, Regensburg, Friedrich Pustet, 1994, 247 s.

Bernard Rey: Pour des célébrations pénitentielles dans l'esprit de Vatican II, Paris, Cerf, 1995, 322 s.

Klemens Richter & Benedickt Kranemann, red.: *Christologie der Liturgie,* Quaestiones Disputatae 159, Freiburg, Herder, 1995, 300 s.

Thomas Richstatter: The Sacraments. How Catholics Pray, Cincinnati, St. Anthony Messenger Press, 1995, 135 s.

Ronald T. Smith: Annulment. A Step-by-Step Guide for Divorced Catholics, Chicago, ACTA Publications, 1995, 110 s.

Paul Turner: Confirmation: The Baby in Solomon's Court, New York, Paulist Press, 1993, 188 s.

Opmærksomheden henledes på, at bibliotekets åbningstid om torsdag er fra kl. 12 til kl. 18.

Bob Showers

Skt. Knud Lavards kilde søges genopdaget

Erik Andersen, Jørgen Nybo Rasmussen, Joost Dahlerup: Sankt Knud Lavard kildens genopdagelse, Ælnoths skriftserie nr. 6, 2. udgave, 1997, 44 s., kr. 40 + porto.

Heftet, der i sin 1. udgave var et festskrift i anledning af pastor *Dietrich Timmermanns* 60-års fødselsdag den 22. april 1997, foreligger nu i 2. udgave.

Skønt der er forsket og skrevet meget om helligkilder og lægedomskilder i Danmark, har man ikke hidtil kunnet stedfæste den ældste dokumenterede helligkilde, nemlig den i Haraldsted skov.

Heftets tre forfattere har hver ud fra deres faglige baggrund givet vægtige bidrag til at sandsynliggøre kildens beliggenhed. Arkæologiske undersøgelser på stedet, der kunne afgøre sagen endeligt, er endnu ikke foretaget, men en voksende interesse for problemet kunne måske medvirke til at fremskynde en sådan undersøgelse.

Temablad for ældre

»Anna & Simeon« er titlen på et nyt temablad for ældre. Det er også navnene på de to, der tager imod den lille Jesus, da Maria og Josef kommer med ham i templet (Luk. 2, 22-40).

»Anna & Simeon« er et led i forberedelserne til jubelåret; bladets hovedemner er således Jesus Kristus i år, Helligånden næste år og Gud Fader i 1999. Tanken er, at bladet otte gange om året sendes til de sogne, som ønsker at gøre brug af det i forbindelse med ældreklubber og andre aktiviteter.

For initiativet står *Bente og Christian West* samt pastor *Jørgen Hviid.*

Nyt fra Niels Steensens Bibliotek

På Credos forlag er udkommet en oversættelse af den anglikanske præst Michael Greens bog »The Day Death Died « med titlen: »Den Dag Døden Døde«. Bogen handler om beviser på Jesus opstandelse og er noget af det bedste og mest overbevisende jeg til dags dato har læst.

Jeg kan varmt anbefale en engelsk bog om liturgi og alverdens former for Gudsdyrkelse, genstande og symboler anvendt indenfor dette så vigtige område, når vi mennesker vil give udtryk for vores taknemmelighed og ære over for Vorherre, hvilket titlen også indikerer: »*A new Dictionary of Liturgy and Worship*« skrevet af en række fremtrædende mennesker inden for forskellige trosretninger. Man stifter bekendtskab med andre religioners opfattelse og praksis inden for f. eks ordination, ægteskab, dåb, ligesom forskellige religioners gudstjenesteformer beskrives og forklaret.

Michael Walsh har skrevet en række betragtninger over forskellige helgeners liv til det engelske katolske magasin »The Universe«. Det er der kommet en meget spændende bog ud af »The Universe Book of Saints«. Bogen er specielt interessant, fordi han medtager en hel række helgener som for en dansk katolik er helt ukendt.

I øvrigt har NSB også hans meget omtalte og kontroversielle bog om Opus Dei. Titlen er »The Secret World of Opus Dei« med undertitlen,- An investigation into the controversial sect at the heart of the Roman Catholic Church.

I den kendte engelske serie »The Classics of Western Spirituality« har NSB fået en bog om den Hellige Birgitta med titlen »Birgitta of Sweden« Life and selected revelations.

Ligeledes har NSB netop købt en glimrende introduktion til en række af de kendte hovedværker inden for katolsk litteratur og spiritualitet. Bogens Titel er »The Classics of Catholic Spirituality« og er skrevet af Dominikanerpater *Peter John Cameron.*

Den i Frankrig kendte Dominikanerpater *Bernard Bro* har i anledningen af 100 året for *Den Hellige Therese* af Lisieux skrevet en bog om hendes spiritualitet med titlen »The Little Way«. The spirituality of Therese of Lisieux. Bogen adskiller sig fra alle de øvrige bøger om Den Hellige Therese ved dens dybde og indsigt i den tid hun levede i, som blev bestemmende for hendes udvikling. Samtidig forstår forfatteren at relatere til læserens egen situation og dagligdag. Bogen bliver yderligere interessant, nu da kirken netop har proklameret, at den Hellige Therese er ophøjet til kirkelærer.

En anden yderst aktuel bog som De nu kan finde på NSB er *Rowanne Pasco's* »Answers to 101 Questions on the Catechism«. I Bogen stiller og besvarer hun en række relevante spørgsmål som mange af »katolsk orientering«s læsere utvivltsomt også ville have stillet.

Kjeld Dahlwad

Annoncér i »katolsk orientering«

Tidsskrifter

Levende Vand sætter fokus på de kristnes bønspraksis

I Levende Vand nr.4 / 97 har man fokuseret på de kristnes bønsliv.

I hæftets første artikel skriver p. *Wilfrid Stinissen* o.c.d. om »Tidebønnen«. Både den liturgiske bøn og den indre, personlige bøn er en dialog med Gud. Tidebønnen er hele gudsfolkets bøn og placerer den bedende midt i kirkens mysterium - i det store fællesskab, hvor man beder sammen med og for alle. Samtidig er det delagtighed i Kristi bøn til Faderen - delagtighed i Guds indre dialog.

Pater Stinissen kommer efterfølgende ind på Tidebønnens historiske udvikling og kommer med en fin udredning af den jødiske tempeltjenestes bøn- og offertider og de enkelte bedetiders særlige karakter. Da lægfolk næppe vil kunne bede hele Tidebønnen dagligt, er der gjort særlig meget ud af bedetiderne Laudes og Vesper (morgen- og aftenbøn). Hensigten med den daglige Tidebøn er, at den skal hjælpe os til at hellige tiden, at gøre den til en frelsens tid.

Eftersom Davids Salmer udgør grundstammen i Tidebønnen, giver pater Stinissen i hæftets anden artikel en grundig indføring i denne del af Guds åbenbaring. Ved at bede salmerne, beder vi med Guds egne ord - også Jesus og Maria bad disse salmer.

Artiklen kommer ind på salmernes litterære genrer og man vil se, at alt i menneskelivet er repræsenteret: Lovsang, tilbedelse, bøn om hjælp, bøn om tilgivelse, hævn over uacceptable menneskelige handlinger. Der findes ingen følelse, der ikke finder udtryk i Salmerne, og dét gør, at salmerne kan bedes igen og igen.

Hæftets afsluttende artikel «Saligt det folk, der kender til frydesang« er skrevet af p. *Emmanuel Martens* o.c.d. Hvad vil det sige at juble? Hvordan kan man juble i Helligånden? Hvordan forstår Biblen dette begreb? P. Martens kommer ind på disse spørgsmål og beskriver kirkens liturgi som en skole i den jubel, der bør præge alle kristne. Vi skal ikke vente med at juble til vi kommer i himlen. Guds Ånd inspirerer os til altid at se Gud i det skabte og lovprise Ham.

»Saligt altså det folk, der kender til frydesang«.

Levende Vand nr. 4 er et hæfte, der giver mange muligheder for meditation og ligeledes megen inspiration for den enkeltes bønsliv.

cm

Katolsk Dialog

Dette nummer indeholder kun tre artikler, og den første er den længste. Den hedder »Gudstjenestens historie« og er skrevet af lektor *Paul Jørgensen*. Den begynder med den jødiske gudstjeneste på Ny Testamentes tid og arbejder sig op igennem den første kristne tid, oldkirken, middelalderen, reformationstiden.

Man kan næppe behandle den kristne gudstjeneste uden at komme ind på kirkens historie iøvrigt, og det sker også her, med mange underholdende og oplysende beretninger. Det er i virkeligheden en omarbejdelse af et foredrag, der blev holdt på dette års multilejr i Øm. Og det forklarer de underholdende momenter.

Så følger min artikel nr. 2 om »Pluralismen«. Den behandler først og fremmest den kristne holdning til de fremmede, ikke-kristne religioner. Er de ikke-kristne religioner 'Djævelens værk'? Eller, er det sådan, at enhver bliver salig i sin tro, og at alle religioner er lige gode? - Disse to yderstandpunkter må vi afvise. Et eller flere mellemstandpunkter må kunne forsvares, således at vi får mulighed for en ægte og ærlig dialog mellem religionerne, for uden dialog ingen indbyrdes kærlighed. Artiklen slutter med at gøre opmærksom på det teologiske princip, som ifølge *Karl Rahner* er gyldigt og nødvendigt i vor tid, nemlig 'dristighed til de yderste grænser'.

Og den sidste artikel er skrevet af pater *Dorn* og hedder »Min nåde er dig nok«. Begrebet 'nåde' handler om Guds velvilje, Guds retfærdiggørelse af os, den enkelte kristnes særlige kald, de gaver vi stadig får i overstrømmende mængde af Gud, det kristne livsprincip, og den kraft, vi har brug for til det kristne liv.

Det er allerede meget. Nådens virkning indbefatter en »guddommeliggørelse« af mennesket. Helligåndens udgydelse og Helligåndens virke hører med. Men hvad så med vores frihed? Bliver vi ikke nødvendigvis væltet omkuld af Guds nåde? Det blev diskuteret i mange hundrede år; og vi har i dag en nok så harmonisk indstilling til forholdet mellem Guds frelsesvilje og menneskets frihed.

Ove Leerbeck

Abonnement

De kan tegne et abonnement på »katolsk orientering«. Det koster 230 kr. for 20 numre om året. Henvendelse kan rettes til »katolsk orientering«s redaktionskontor, Vesterbrogade 28, 4.tv., 1620 København V. Telefon 3121 1444 dagligt mellem kl. 10 og 16.

Går De til undervisning hos en præst med henblik på en evt. optagelse i Den katolske Kirke, kan man få bladet tilsendt gratis i undervisningsperioden. Henvendelse kan ligeledes ske til redaktionskontoret.

Døde

Pastor Niels Oppermann in memoriam

Døde som 92-årig efter et langt liv som præst

Mandag den 13. oktober 1997 døde pastor *Niels Regnar Møller Oppermann* på Sankt Ansgars plejehjem, Åbenrå, efter længere tids skrøbelighed.

Pastor Oppermann blev født den 25. januar 1905 i Holstebro og optaget i den katolske kirke af pastor *Peter Schindler* i 1927. Han var oprindelig uddannet som journalist. Pastor Oppermann begyndte sin uddannelse til katolsk præst i 1929 på Propagandakollegiet i Rom og blev præsteviet den 22. december 1934 i Lateran-kirken.

Pastor Oppermann var kapellan ved Skt. Ansgars kirke i København 1935-39, sognepræst ved Skt. Hans kirke i Køge 1939-40, ved Rosenkranskirken på Frederiksberg 1940-41, ved Skt. Knuds kirke i Svendborg og Skt. Bendts kapel i Rudkøbing 1942-50, ved Hellig Kors kirke i Nykøbing Falster 1950-54 og til sidst sognepræst ved Skt. Josefs kirke i Horsens 1954-72. Pastor Oppermann var fra 1953-70 medlem af det biskoppelige råd.

Sit otium tilbragte han i Bovrup ved Åbenrå og var stadig aktiv på mange måder, blandt andet ved i mange år at fejre søndagsmesser i Åbenrå. Han indtog lige til det sidste sin selvfølgelige plads i præsteskabet i Jylland og var ofte vært ved de vestdanske præstemøder trods sin høje alder, lige som han i en periode var fast gæst ved præstemøderne i Flensborg dekanat syd for grænsen.

Pastor Oppermann har skrevet flere mindre bøger om troen af oplysende eller opbyggelig art. Han var med i den af biskop *Suhr* i 1950 nedsatte salmebogskommission og har selv bidraget med stof til »Salme- og Bønnebog«, forgængeren til »Lovsang«. I 1992 udgav han et lille skrift om sit lange liv, som han bestemt nægtede at kalde erindringer.

Requiemsmessen blev læst i Skt. Nicolai kirke (folkekirken) i Åbenrå lørdag den 18. oktober. Mandag den 20. blev pastor Oppermann begravet på Katolsk Vestre Kirkegård i København.

Lars Messerschmidt
generalvikar

Pastor Niels Oppermann.

Bistand

Katolsk menighedspleje

Bredgade 69 A, 1260 København K.
Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. telefon 33 15 23 03. Postgiro 6466397

Møder og arrangementer

Lægdominikanerne i Danmark

Er du interesseret i Dominikanerordenen?

Ønsker du at vide,
hvad lægdominikanerne står for?

Lørdag den 15. november kl. 12

kan du møde pater Patrick-Dominique Linck, O.P. fra Lund i præstegården bag Skt. Ansgars kirke, Bredgade 64, 1. sal.

DKKF - Øst

Der indbydes til møde
i Jesu Hjerte kirkes menighedssal
Stenosgade 4

mand. d. 3. november '97 kl. 18.

Program:
Kl. 17.00: Messe.
Kl. 18.00: Sandwiches med kaffe à 20 kr. Øl og vand kan købes.
Oplæg ved *Vivian Tiedemann:* »Blåstrømper, rødstrømper - ingen strømper? Hvad så nu? Der er stadig behov for, at kvinder mødes«.
Oplæg ved DKKF's landsleder *Hanne Matarese:* »Visioner om DKKF«.

Alle kvinder er velkomne.

Tilmelding senest den 1. november '97 til:
Ruth Meyer - tlf. 31 42 76 71 eller
Lisbeth Poulsen - tlf. 39 90 13 31

Det sker på Magleås

Lø. d. 1. - sø. d. 2.11.:
Rådmandsgade inst.

Ma. d. 3. - on. d. 5.11.:
FAKS

Ma. d. 3. - ti. d. 4.11.:
Skov- og Naturstyrelsen.

Ma. d. 3. - ti. d. 4.11.:
EPOS

On. d. 5. - fr. d. 7.11.:
Undervisningsministeriet.

Fr. d. 7. - sø. d. 9.11.:
Pastoralrådsmøde.

Ma. d. 10. - on. d. 12.11.:
Videncenter for multihandicap.

On. d. 12. - sø. d. 16.11.:
Idrættens Lederakademi.

On. d. 12.11.:
SBI

Fr. d. 14.: - ma. d. 17.11.:
Nordkat.

Fr. d. 14. - lø. d. 15.11.:
Caritas.

Ma. d. 17. - on. d. 19.11.:
Voksenpæd. Center.

On. d. 19. - to. d. 20.11.:
Søllerød soc. forvaltning.

To. d. 20. - lø. d. 22.11.:
Matematiklærerforen.

To. d. 20. - lø. d. 22.11.:
Japansklærerforen.

Lø. d. 22. - sø. d. 23.11.:
Herlev menighed.

Sø. d. 23.11.:
Magleåstræf.
(se annoncen i »ko«).

Ma. d. 24. - ti. d. 25.11.:
Socialforskningsinst.

Ti. d. 25.11.:
DTU

On. d. 26. - fr. d. 28.11.:
Kommunale lønarb.

To. d. 27. - fr. 28.11.:
Stenløse Kommune.

Fr. d. 28. - sø. d. 30.11.:
Pax Christi.

Fr. d. 28. - sø. d. 30.11.:
Jesu Hjerte Kor.

ADVENTSRETRÆTE
på Als Kloster ved pastor Poul Clausen

Fra fredag den 28.11. kl. 18
til søndag den 30.11. kl. 14.
Tilmelding på telefon 74 43 33 70
Pris: kr. 450,-.

DUK - kalender

LOKALFORENINGSMØDE den 28.10.97 kl. ca. 19.00- 21.30 på Sekretariatet i Københavns.
Alder: For alle lokalforeningsledere Øst for Storebælt.
Pris: Pris gratis. To ledere fra hver lokalforening får refunderet rejseudgifterne.

TEMA AFTEN den 30.10.97 og de efterfølgende to torsdage i Århus.

ÅRSMØDE den 31.10.-2.11.97 på Øm for 2 delegerede/valgte repræsentanter fra hver menighed/lokalforening. Alder: 16 år og opefter.
Pris: kr. 160 samt kr. 175 for fællesrejse (dog kr. 225 for dem over 30 år).

CAFE LUDVIG/DUK JUBILÆUMSFEST Lørdag den 8.11.1997.
Starter med messe kl. 19.00 på Institut Skt. Joseph, Dag Hammerskjölds Allé 17, 2100 København Ø. Alder fra 15 år og opefter.
Pris 50 kr. Oplysning om køb af billetter - henvendelse på sekretariatet.

MINISTRANTWEEKEND den 14.11.-16.11.97 på Øm for ministranter i alle aldre.
Pris: kr. 160 samt kr. 175 for fællesrejse (dog kr. 225 for dem over 30 år).
Tilmelding og betaling senest den 24.10.97.

LEDERTRÆNING den 21.11.-23.11.97 på Øm.
Pris: kr. 160 samt kr. 175 for fællesrejse (dog kr. 225 for dem over 30 år).
Tilmelding og betaling senest den 31.10.97.

UNGDOMSMESSE den 30.11.97 kl. 20 i Jesu Hjerte kirke, København. Derefter Café Ludvig.

ÅBENT HUS med julehygge den 18.12.97 kl. 15-18 på Sekretariatet

NYTÅRSLEJR den 27.12.97-1.1.98 på Øm for unge over 16 år samt familier.

Priser:	0-1 år	kr. 225
	2-6 år	kr. 400
	7-13 år	kr. 490
	voksne	kr. 550

samt kr. 175 for fællesrejse (dog kr. 225 for dem over 30 år).

Tilmelding og betaling senest den 5.12.97

DET ER MEGET VIGTIGT AT OVERHOLDE TILMELDINGSFRISTEN!!!

Samtlige priser er for medlemmer af DUK. Ikke medlemmer betaler kr. 100,- mere i gebyr for weekender og kr. 300,- for lejre.

Afbud: Tilbagebetaling af gebyr sker normalt ikke efter sidste tilmeldingsfrist.

Jeg tilmelder mig:

Arrangement:.....

Dato:.....

Navn:.....

Adr.:.....

Postnr./By:.....

Fødselsdato:.....

Telefon:.....

Katolik: Ja:..... Nej:.....

Deltager i fællesrejse:.....

Ankommer selv:.....

Postgirokonto 9 08 32 94
Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Bredgade 67, 2.th., 1260 København K.
Tlf. 33 14 77 07

KIRKEKONCERT
med
Jesu Hjerte Kor
i Immaculata kirke, Strandvejen 91

torsdag den 30. oktober '97, kl. 19.

Der vil blive opført værker af Handl, Mendelsohn, Menzinger, Ole Kongsted m.fl.
Gratis adgang.

Hvordan ser protestanter på katolikker?

Foredrag ved pastor
Ole Askov Olesen
sognepræst ved Eliaskirken

onsdag d. 26/11 1997
kl. 19.30
i menighedssalen, Stenosgade 4B
Gratis kaffe og te.

Diverse

Lejlighed søges
27-årig katolsk kvinde søger SNAREST 1 el. 2 vær. lejlighed m. eget køkken og bad på Frb. eller Østerbro.
Husleje max. 2500,- pr. md.
Henvendelse Maria Hahn-Petersen
tlf. 35 43 31 81 ml. 16-18

Biblioteker

Sankt Andreas Bibliotek
Købmagergade 44, 1150 København K.
Tlf. 33 91 86 90
Åbent: Tirsdag og onsdag 10-16.
Torsdag 12-18.

Niels Steensens Bibliotek
Stenosgade 9, 1616 København V.
Tlf. 31 22 64 22
Åbent: Tirsdag, torsdag, fredag kl. 16-18.
Onsdag kl. 14-18. Søndag kl. 11-13.

Katolsk Menighedspleje søger værelser til unge
Til unge under uddannelse søger Katolsk Menighedspleje værelser el. lejl. i hele Storkøbenhavn. Gratis for begge parter formidles kontakt mellem udlejer og lejere. Ønsker De at udleje eller leje - ring til Katolsk Menighedspleje 33 15 23 03 kl. 14-16 tirsdag og torsdag.

Testamente
til fordel for Den katolske Kirke Ansgarstiftelsen

Man kan støtte Kirken ved at indsætte den som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift
Kirken modtager det fulde beløb.

Gratis advokatbistand
Det anbefales at lade en advokat oprette testamentet.
Udgifterne til salær refunderes af bispekontoret.

Yderligere oplysninger
Katolsk Bispekontor
Bredgade 69 A, 1260 København K
Tlf. 33 11 60 80.

Salg og service

Revision • Regnskab • Skat
REVISORGÅRDEN I ROSKILDE
Registreret revisor FRR
Jørgen Brangstrup
Skt. Olsgade 10 • Roskilde • 46 35 10 35
- det er altid sikkert med en registreret revisor

Kastrup Begravelsesforretning

Alle aftaler kan træffes i Deres hjem - overalt i Storkøbenhavn

Telefon
31 55 55 55
Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning
Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning
Telefon 43 99 01 58

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler

Wagn Adler

DØGNVAGT
39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
SØBORG HOVEDGADE 94

BENZONS BEGRAVELSES-FORRETNING

38 34 46 01 - 31 86 60 56

DØGNVAGT:
31 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelser og bisættelser ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Find *Deres* **bedemand** her:

Vanløse Ligkistemagasin
38 71 75 01
H.P. Baltzer & Søn
Jyllingevej 8
2720 Vanløse

Tåstrup Bedemandsforretning
43 99 75 01
Sv.E. og B. Baltzer
Køgevej 40
2630 Taastrup

Også aften, week-end og helligdag kan De ringe og aftale et møde i Deres hjem eller hos os.

Hos medlemmer af Bedemændenes Landsforening har De tryghed for:

- professionel hjælp og rådgivning ved begravelse og brænding.
- viden om en lang række forhold i forbindelse med dødsfald.
- fair forretningsmæssig og økonomisk behandling.

Rekvirer gratis pjecen
»NÅR NOGEN DØR...«

BEGRAVELSER OG BISÆTTELSER
v/ bedemand Vagn Fondo
39 62 16 50
Reference: Sankt Joseph Søstrene
Bedemændenes Landsforening

Juridisk bistand til private
Adv. Sandra Moll
(Dansk advokat - dott. in giurisprudenza)
Adv. Peter Alsted (H)
Adv. Niels Ahlmark (H)

Vi er et internationalt orienteret advokatkontor, som ud over erhvervsrådgivning også yder bistand til private.

For privatpersoner er det vigtigt - ikke mindst, hvis man ikker er dansk - at søge rådgivning f.eks. i følgende situationer:
- Køb og salg af fast ejendom.
- Familieretlige spørgsmål i forbindelse med indgåelse af ægteskab, separation og skilsmisse.
- Testamenter og arveret.
- Ansættelsesretlige spørgsmål.

Vester Voldgade 90,
1552 København V.
Tlf. 33 15 15 63. Fax 33 13 07 07.

Advokataktieselskabet
Linde & Altschuler
Esplanaden 6
1263 København K

Vi tilbyder erhvervsretlig rådgivning og juridisk bistand til private.

Vi kan herunder bistå Dem med virksomhedsoverdragelser, retssager, inkasso, ejendomsadministration, handel med fast ejendom, testamenter og dødsbobehandling indenlands og udenlands.

Kontakt
advokat Finn Roger Nielsen
på tlf. 33 14 19 40.

Murermester
Bernhardt Christiansen
Solbærvej 8, Sabro
Tlf. 86 94 82 10
Biltlf. 30 86 26 09

Murermester Keld Erik
JOHNSEN
Ankervej 12
Stubberup
4800 Nyk. F.
Medl. af BYG og Nykøbing F. Murerlaug
Om- og tilbygning - Reparationer
Alt tagarbejde
Tlf. 53 83 99 08
Vi lover godt håndværk og er omfattet af... BYG GARANTI ORDNING
Arbejde udføres overalt på Sjælland, Lolland og Falster

Malermester
VILLY HANSEN
Bredager 13 - 7120 Vejle Ø.
Tlf. 75 81 69 62 og 75 83 29 37

VICTOR NIELSEN
Stenhuggeri og Monumentforretning
v/ stenhuggermester Mohr
Vestre Kirkegårds Allé 28-32
2450 København SV
Tlf. 31 21 65 48 Fax. 31 21 80 32

Brand- og redningsfolk leder forsigtigt efter døde, da jordskælv i Italien bl.a. ramte Franciskus-basilikaen i Assisi. Foto KNA.

Jordskælvet i Assisi:

Frans' celle er intakt

Rom (KNA) - Den hellige Frans' celle er intakt efter det jordskælv, som kostede en halv snes mennesker livet og ødelagde betydningsfulde bygningsværker både i Assisi og andre steder i Mellemitalien. Få dage efter jordskælvet skrev en franciskanerpater i det romerske dagblad »Il Tempo«, at kirken i Santa Maria degli Angeli blev beskadiget, men at cellen, som befinder sig inde i kirken, var intakt.

Det var i denne celle, at Frans begyndte sit virke, og det var her, han døde i 1226; kirken er af senere dato og bygget uden om cellen. Frans' grav i San Francesco, den store basilika, hvor jordskælvet fik en hvælving til at styrte ned, er ligeledes uskadt efter rystelserne.

Jordskælvet i Mellemitalien har anrettet langt flere skader på bygninger af historisk interesse end først antaget. Italiensk radio taler om mindst 1.200 beskadigede bygninger og monumenter, spredt ud over fem provinser.

Samtlige kirker i Assisi, som forbindes med Frans' liv, er mere eller mindre beskadiget. Det gælder også den nylig restaurerede San Damiano, hvor traditionen fortæller, at Frans modtog sit kald. Klosterkirken Santa Chiara er ligeledes blevet beskadiget i forbindelse med jordskælvet. Til gengæld synes San Francesco med Giottos og Cimabues fresker at være mindre medtaget, end man i første omgang mente. Endnu har man ikke fuldt overblik over skadernes omfang, meddeler en franciskanerpater fra klostret i Assisi.

Pave *Johannes Paul II*, som opholdt sig i Bologna, da jordskælvet kom, udtrykte sin medfølelse såvel med ofrene og deres pårørende som med de mennesker, som efter rystelserne måtte leve i frygt og angst. Han takkede både myndigheder og hjælpearbejdere for deres indsats i katastrofeområdet.

Messe i det fri

Omkring 100.000 mennesker måtte indkvarteres i provisoriske teltlejre. Biskoppen af Assisi, *Sergio Goretti*, måtte overnatte i en campingvogn; det var uforsvarligt at opholde sig i bispeboligen, som truede med at falde sammen. Efter jordskælvet dekreterede Goretti, at alle messer i de jordskælvsramte områder skulle læses i det fri, da mange kirker kunne risikere at blive ramt af de vedvarende efterrystelser.

Turister beser skaderne på Franciskus-basilikaen efter flere jordskælv. *Foto KNA.*

En ny form for slaveri

Stofmisbrug er et af de største problemer i dag, sagde kardinal Sodano på narkokonference

Vatikanet (KNA) - Vatikanet er modstander af, at såkaldt 'bløde' stoffer frigives. Det er ikke den rigtige vej at gå, udtalte Vatikanets statssekretær, kardinal *Angelo Sodano*, på en kongres om narkotika, som blev holdt i Vatikanet i oktober. Det ville indebære en forøget sundhedsrisiko og forøgede udgifter for samfundet, men det ville ikke nedbringe narkokriminaliteten, fortsatte kardinalen; »narkotika er et onde, og et onde skal man ikke stræbe efter«, sagde han og henviste til, hvad paven ved tidligere lejligheder havde sagt om dette spørgsmål.

Kirken går ind for, at man forebygger stofmisbrug, bekæmper både det og den kriminalitet, der følger med, og satser på behandling og rehabilitering af de mennesker, der er kommet ud i et misbrug, forklarede Sodano. Han opfordrede myndighederne til at forstærke indsatsen imod narko og betegnede stofmisbrug som en ny form for slaveri.

Menneskets frihed og værdighed slås ihjel

På kongressen betegnede kardinal Sodano stofferne som et af de største problemer i vore dages samfund. Misbruget fører enorme omkostninger med sig; familier må leve i angst og usikkerhed, og unge mennesker mister livet, fortsatte kardinalen; han mente dermed ikke kun de sundhedsrisici, som narkomani fører med sig - diverse smitsomme sygdomme - de konsekvenser, som det har for menneskenes samvittighed, for kulturen og for mentaliteten.

Sodano kaldte narkohandlere for »dødens købmænd« og understregede, at der måske ikke altid var tale om fysisk død, men om moralsk; det er »menneskets frihed og værdighed, der bliver slået ihjel«.

Problemet voksende i Asien og Afrika

På et pressemøde, der blev holdt som optakt til konferencen, beklagede monsignore *Jean-Marie Mpendawatu*, at stofmisbruget rammer stadig flere mennesker i de fattige lande. Mpendawatu, der er en af de ledende medarbejder i det pavelige råd for den pastorale omsorg for ansatte i sundhedssektoren, er især bekymret over det hastigt voksende antal unge misbrugere i Asien og i Afrika. Ifølge den mexicanske ærkebiskop *Javier Lozano Barragan* ville den katolske kirke forsøge at få den verdensomspændende diskussion om narkoproblemet til igen først og fremmest at dreje sig om mennesket.

»Solidarisk for livet« var temaet for den tre dage lange konference om sjælesorg og hjælp til stofmisbrugere. Blandt deltagerne var repræsentanter for 50 bispekonferencer, medarbejdere i Vatikanet og ledere af kirkelige behandlings- og selvhjælpscentre. Konferencen gjorde forarbejdet til udgivelsen af en håndbog om hjælp fra kirkens side til stofmisbrugere; bogen er til brug i alle dele af verden. I denne forbindelse advarede pastor *Vitor Feytor Pinto* imod en vidtgående liberalisering af narkotikalovgivningen i Europa. Pinto er den portugisiske regerings ansvarlige i narkospørgsmål. Han betegner den liberale narkopolitik, som kendes fra Holland, Spanien og Schweiz, som negativ og mener ikke, at det er noget, andre lande bør gøre efter.

Nye frimærker fra Vatikanet:

Ambrosius, Paul VI og gamle håndskrifter

Vatikanet (KNA) - Vatikanet har netop udsendt en serie nye frimærker, et i anledning af pave Paul VI's 100 års fødselsdag, et i anledning af 1600-året for den hellige Ambrosius' død og et i anledning af det forestående hellige år 2000.

Mærket med Paul VI, som var kirkens overhoved i årene 1963-1978, koster 900 lire. Ambrosiusmærket koster 800 lire og viser en medaillon med kirkelæreren, hentet fra den kirke i Milano, hvor han ligger begravet.

Smukt dekorerede håndskrifter pryder de fire jubelårsmærker til henholdsvis 400, 800, 1.300 og 3.600 lire.

Rusland:

Den reviderede religionslov godkendt i Føderationsrådet

Moskva (KNA) - Føderationsrådet, det russiske parlaments andetkammer, har godkendt den omstridte religionslov, meddeler nyhedsbureauet Itar-Tass. En sådan lov skal først igennem Dumaen, parlamentets førstekammer, derefter godkendes af Føderationsrådet og endelig underskrives af præsident *Boris Jeltsin*, inden den kan træde i kraft.

Inden religionsloven blev behandlet i Føderationsrådet, meddelte en talsmand for præsidenten, at loven ville blive underskrevet, så snart andetkammeret havde godkendt den. Jeltsin var indforstået med de ændringer, som parlamentet havde vedtaget, hed det. Den amerikanske vicepræsident, *Al Gore*, som på det tidspunkt var på besøg i Rusland, havde stillet krav om yderligere justeringer.

Et kompromis

I juli nedlagde Jeltsin veto imod det oprindelige udkast til loven. Det alternative forslag, som han derefter udarbejdede, faldt i god jord både hos katolikkerne og hos flere protestantiske mindretalskirker; disse trak dog deres oprindelige tilslutning tilbage. Også det alternative kompromisforslag indeholdt en række diskriminerende bestemmelser, som stred imod både Ruslands forfatning og international ret, mente de.

Den russisk-ortodokse patriark *Alexij II* hilser loven velkommen. Den »rydder op i de udenlandske prædikanter, som Rusland er ved at drukne i«, udtaler han til det russiske nyhedsbureau Interfax. Sekter og falske missionærer splitter folket og er til fare ikke bare for kirken, men også for staten, tilføjer han.

katolsk orientering

Redaktion:
Pastor Willem Wuyts O. *Præm.* (ansvarsh. redaktør).
Journalist Knud Helsted Kluge (Redaktionssekretær)
Redaktionelle medarbejdere: Kirsten Szarafin, Maria Jørgensen og Carly Majholm

Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28, 4.
DK-1620 København V. Telefon 31 211444.
Fax 33 244975 og 97 224054. E-mail: ko-press@inet.uni-c.dk
Udgiver: Ansgarstiftelsen, Bredgade 69 A, DK 1260 København K
Tryk: Dansk Avistryk, DK 2600 Glostrup. Oplag 17.000

Næste nummer udsendes den 12. november

NR. 18 12. NOVEMER 1997 23. ÅRGANG

katolsk orientering

Undskylder jødeforfølgelse, side 2
Den nordiske Bispekonference, side 3
Birgitta-søstrene i Rom, side 6
Kirken bør være blandt fattige, side 8
Valfart til Schwerin, side 9

Kirken ser kritisk på sin egen fortid

Katolikker opfordres til at ransage deres politiske samvittighed

Rom (KNA) - Inkvisitionen, jødeforfølgelse gennem tiderne, slavehandel og den behandling, som indianerne fik - der er nok at se tilbage på. Inden årtusindet rinder ud, vil den katolske kirke kaste et kritisk blik på sin fortid, ikke mindst på de dystre kapitler af de seneste 1000 års historie, som katolikker direkte eller inddirekte har været involveret i.

Det er pave *Johannes Paul II*, der har opfordret kirken og de troende til at ransage deres samvittighed og vedkende sig fejl og forsømmelser. Der forskes og analyseres, der afholdes konferencer og seminarer, altsammen som et led i denne proces.

Slut med forbrydelser imod menneskeheden

Startskuddet gik den første weekend i november, da 60 eksperter var samlet til en konference i Vatikanet. Konferencen beskæftigede sig med årsagerne til det jødehad, som forekommer blandt kristne, og behandlede emnet ud fra en religiøs synsvinkel, ikke en politisk. De fleste deltagere var katolske teologer; et par ortodokse og protestantiske teologer var også inviteret, men der var hverken politikere eller jødiske repræsentanter til stede. Det udløste en protest fra forstanderen for den jødiske menighed i Italien, *Tullia Zevi*.

Nu skal der gøres op med jødehadet, siger den belgiske dominikaner *Remi Hoeckman*, som står for dialogen mellem Vatikanet og jøderne. Når dette århundrede, dette årtusind er slut, skal det også være slut med den foragt, som har skabt et modsætningsforhold mellem jøder og kristne, mener Hoeckman, som vil have udryddet både antisemitisme, racehad og forbrydelser imod menneskeheden. Disse ting har styret historien og været med til at bane vej for holocaust, siger han.

Konferencen appellerede først og fremmest til teologer. Der blev set kritisk på, hvordan evangeliet udlægges - og ikke mindst hvordan det tidligere er blevet fejlfortolket. Disse forkerte udlægninger er blevet brugt til at legitimere en fjendtlig indstilling over for jøderne, forklarer *George Cottier*, en af Vatikanets teologer og medinitiativtager til konferencen.

Fortsætter på bagsiden

Første adventssøndag - den første dag i det nye kirkeår - tændes det første lys i adventskransen, og lysets intensitet stiger i ugerne op til jul for endelig at nå sit højdepunkt julenat, hvor Guds lys kom til jord ved Jesu fødsel i Bethlehem. På billedet tændes adventskransen i domkirken i Erfurt, Tyskland. *Foto: KNA-Bild.*

Det skal være slut med flygtningenes tragedie

Vatikanet (VIS) - Ved FNs hovedkvarter i New York fremkom ærkebiskop *Renato Martino* med en udtalelse i forbindelse med UNHCRs rapport om flygtninge, tvangsforflyttede personer og humanitære spørgsmål.

»Man har karakteriseret vort århundrede som flygtningenes århundrede. Ifølge UNHCR er der 50 millioner flygtninge og tvangsforflyttede i verden. De må ofte leve under trøstesløse forhold med mangel på rent vand, mad, husly, tøj, uddannelse og helbredsmæssig omsorg. Hvis medicinsk hjælp er til rådighed, er det ofte næsten udelukkende i form af præventive foranstaltninger, klagede ærkebiskoppen.

Ærkebiskop Martino fremhævede, at flygtninge i dag ofte er mål for konflikterne. Hovedparten af flygtningene er uskyldige civile. 80% er kvinder og børn. Næsten 90% lever i underudviklede lande. Mange dør af sult, sygdom eller p.g.a. landminer, og rige lande lukker ofte dørene for flygtningene, påpegede Martino.

Man står i dag overfor tre typer indbyrdes forbundne opgaver: humanitær handling, politisk handling og solidaritet. Mere end nogensinde før burde man søge efter problemernes årsager. »En ubetydelig procentdel af de globale udgifter til ødelæggende våben kunne bruges til omsorg for millioner af ødelagte liv«, sagde Martino.

Han sluttede med en appel til FN-forsamlingen, idet han citerede pave *Johannes Paul II*: »Denne vor tids største menneskelige tragedie må bringes til afslutning - snart.«

Therese af Lisieux ophøjet til kirkelærer

Vatikanet (KNA) - Efter 19 år i embedet som Peters efterfølger fik pave Johannes Paul II opfyldt et af sine højeste ønsker: at ophøje en helgen til kirkelærer. Det er yderst sjældent, at nogen får denne teologiske ærestitel. Igennem kirkens snart 2000-årige historie er tusinder af mænd og kvinder blevet salig- eller helgenkåret, men kun 33 er ophøjet til kirkelærere.

Det begyndte med Ambrosius, Hieronymus, Augustin og Gregor I; dem ærede man som kirkelærere allerede i middelalderen. Andre store teologer kom til i århundredernes løb: Thomas af Aquin, Anselm af Canterbury, Bernhard af Clairvaux... I anden halvdel af dette århundrede blev to kvinder føjet til listen: som eksempler på hellighed og rettroenhed skulle også Teresa af Avila og Katharina af Siena kaldes for kirkelærere.

Fortsætter på bagsiden

katolsk orientering

Tilsendes katolske husstande i Danmark i 20 numre om året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden.
Abonnementspris 230 kr. årligt.
Adresseforandring meddeles til postvæsenet.
ISSN 0902-297X

Franske biskopper skriver historie

Offentligheden tog godt imod biskoppernes udtalelse om kirkens tavshed under besættelsen

De, der tav stille og så den anden vej, gjorde besættelsesmagten lige så stor en tjeneste som de egentlige kollaboratører.

Paris (KNA) - Franske jøder er godt tilfredse med biskoppernes udtalelse om den katolske kirkes stiltiende accept under Vichy-regeringen. Biskopperne har erkendt, at der blev begået uret, og de har bedt om tilgivelse. Det rører jøderne dybt i deres hjerter, sagde overrabbiner *Sitruk* efter offentliggørelsen af den epokegørende udtalelse.

Det var den 30. september om aftenen, biskop *Olivier de Berranger* læste teksten op, den tekst, hvori biskopperne erkender, at kirken begik en fejl og gjorde sig medskyldig ved at tie. Teksten var samtidig en bøn om tilgivelse. Højtideligheden fandt sted på det sted, hvor jøderne engang blev samlet, inden man sendte dem videre til de egentlige koncentrationslejre, Drancy-lejren i udkanten af Paris.

Bedre sent end aldrig

Præsidenten for de jødiske institutioners eksekutivkomité, *Henri Hajdenberg*, betegnede biskoppernes appel som inderlig, stærk og gribende; han mente, at de overlevende og deres børn måtte tage den til sig.

Også i den franske offentlighed fandt biskoppernes udtalelse genklang. Det var lidt sent, hed det i de fleste kommentarer, men bedre sent end aldrig. »Det har vi ventet længe på«, sagde *Simone Weil*, tidligere minister og formand for Europaparlamentet. Hun mente, at det var begyndelsen til et nyt kapitel af historien om jøderne og de kristne. Den eneste, der udtalte sig kritisk om biskoppernes appel, var *Jean-Marie le Pen*, lederen af det højreekstremistiske, nationalistiske parti. Det var en skandale, mente han.

De to store dagblade »Le Figaro« og »Le Monde« havde biskoppernes udtalelse som forsidehistorie, og begge steder blev teksten bragt i sin fulde ordlyd.

Biskopperne skrev historie med denne erklæring, mente »Le Figaro« og betegnede den som et modigt skridt. For biskopperne gjaldt det ikke bare om at få sagt sandheden om den holdning, som bispekonferencen indtog under den tyske besættelse, hed det i bladet, som anses for konservativt. Biskopperne ønsker - lige som pave *Johannes Paul II* - at medvirke til, at det tusind år gamle sår i forholdet mellem jøderne og de kristne bliver lægt, hed det videre.

63 godstog

Højtideligheden fandt sted med en godsvogn fra 40'erne i baggrunden. »8 heste eller 40 personer« stod der på den. Det var en påmindelse om, at jødeforfølgelsen var en del af dagligdagen under Vichy-regeringen, og at de, der tav stille og så den anden vej, gjorde besættelsesmagten lige så stor en tjeneste som de egentlige kollaboratører.

63 tog blev det til. 63 godstog fyldt med jøder, arresteret rundt omkring i Frankrig, blev sendt afsted fra Drancy - til nazisternes udryddelseslejre.

Det var helt bevidst, at biskopperne kom med deres udtalelse umiddelbart inden årsdagen for den første af Vichy-regeringens antijødiske bestemmelser. Det var den 3. oktober 1940 - og kirken tav stille. Først i 1942, da de massive arrestationer og deportationer for alvor satte ind, hævede godt 40 biskopper og et stort antal præster deres røst.

Erindringen og samvittigheden

I udtalelsen lægger biskopperne vægt på, at det er erindringen, der danner grundlag for samvittigheden, og at kirken er sig dette bevidst. »Intet samfund og intet menneske kan leve i fred med sig selv, hvis det fortrænger eller fornægter sin fortid«, konstaterer de.

Biskop de Berranger gjorde opmærksom på, at mange af besættelsestidens kristne identificerede sig med de værdier, som marshal *Petain* havde proklameret, og at andre var bange for repressalier. Det var medvirkende til, at kirken ikke protesterede, sagde de Berranger, hvis bispedømme, Saint Denis, også omfatter Drancy.

Få dage efter at kirken havde erkendt sit fejltrin blev franskmændene endnu engang konfronteret med dette ubehagelige kapitel af deres historie: Den 8. oktober indledtes sagen imod *Maurice Papon*.

Som højtstående embedsmand under Vichy-regeringen arresterede Papon 1.560 jøder og sendte dem til Drancy; i 1943 gik han over til modstandsbevægelsen. Efter krigen fortsatte han sin karriere som embedsmand, blev politiker og under præsident *Giscard d'Estaing* endda økonominister. Nu er han 87 og står tiltalt for forbrydelser imod menneskeheden, fordi han - tilsyneladende uden samvittighedskvaler - fungerede som håndlanger for SS og for Gestapo.

Etniske minoriteter får bedre vilkår

Strassbourg (KNA) - Etniske minoriteter vil i fremtiden nyde bedre beskyttelse i Europa. Finland har som det 12. medlem af Europarådet ratificeret konventionen om beskyttelse af minoriteter, som blev udarbejdet i 1994. Dermed kan konventionen træde i kraft pr. 1. februar 1998.

I modsætning til traktaten om regionalsprog er mindretalskonventionen forpligtende. Den sikrer etniske mindretal forsamlings- og religionsfrihed, ret til at mene, hvad de vil, og ret til undervisning og skiltning på deres respektive sprog. Den forbyder enhver form for diskrimination og tvungen tilpasning. De stater, der har tiltrådt konventionen, har frist indtil februar 1999; til den tid skal de gøre rede for, i hvilket omfang den er ført ud i livet.

Konventionen indeholder ingen definition af begrebet »minoritet«. Det er derfor op til de enkelte lande, hvilke etniske minoriteter de vil anerkende.

Menneskerettighedskundskab i skolen

Strassbourg (KNA) - For fremtiden skal europæiske skolebørn have menneskerettighedskundskab på skemaet. Det vedtog Europarådets parlamentariske forsamling i slutningen af september. Kendskab til menneskerettighederne skal også indgå i læreres og journalisters uddannelse, lige som politibetjente, fængselspersonale og embedsmænd skal have kendskab til dem.

Desuden anbefaler de 286 parlamentarikere fra 40 lande, at der oprettes en databank med undervisningsmateriale på internettet. Den skal agitere for tolerance og forståelse de forskellige grupper og folkeslag imellem, og den skal informere om Europarådets menneskerettighedsaktiviteter.

Desuden anbefaler parlamentarikerne, at Europarådet samarbejder med EU og med FN's kultur- og undervisningsfond, UNESCO, om at udbrede kendskabet til menneskerettighederne.

Israel hævder at der foregår kristenforfølgelse i palæstinensiske områder

Jerusalem (KNA) - Indbrud i kirkerne, hærværk på kirkegårdene og døde telefonledninger til klostrene. Det er blot nogle af de ting, som det palæstinensiske selvstyre udsætter de kristne for, skriver israelsk presse og henviser til en rapport, som - alt efter, hvilken avis man kigger i - enten stammer fra »den israelske regering« eller fra »israelske sikkerhedskredse«. Der nævnes ingen ophavsmand.

»De faktuelle oplysninger er rigtige, og der er ikke noget nyt«, siger en talsmand for en kristen organisation, som beskæftiger sig med den religiøse dialog. Han bekræfter for eksempel, at fire ud af fem borgere i Bethlehem er muslimer; i 1948 var fire ud af fem kristne. Men det er ikke noget, man kan bebrejde de palæstinensiske selvstyremyndigheder, siger talsmanden. Mange kristne er rejst af økonomiske grunde, og det hænger også sammen med den israelske besættelse, forklarer han.

»Uheldige episoder«

I palæstinensisk radio betegner *Ibrahim Kandelafi* begivenhederne som »et forsøg fra den israelske regerings side på at ødelægge det broderlige forhold mellem palæstinensiske muslimer og kristne«. Kandelafi er selvstyrets ansvarlige for kristne anliggender.

Der har været »nogle små, uheldige episoder«, siger han til det israelske dagblad »Jerusalem Post«. Hærværket på kirkegårdene er begået af unge mennesker, som ikke har været ude på noget alvorligt, mener Kandelafi. At muslimer, som konverterer til kristendommen, arresteres og torteres i palæstinensiske fængsler, kender han ikke noget til. Historien er grebet ud af luften eller i hvert fald overdrevet, mener de palæstinensiske selvstyremyndigheder.

Israelske aviser har offentliggjort nogle små notitser om sagen og henviser til, at rapporten stammer fra »militære kredse«. I »Jerusalem Post« kan man læse, at »den palæstinensiske regering har overtaget kontrollen med kirkerne og tvunget præsterne til at være talerør for Arafat og modstanderne af staten Israel«. Og bladet fortsætter: »Der er snart ikke flere kristne i de palæstinensisk styrede områder, fordi alle de, der har mulighed for det, udvandrer.«

Palæstinensisk reaktion

»Hvordan kan det være, at den israelske regering lige netop nu offentliggør en rapport om noget, som ikke vedrører den israelske regering?« Sådan spørger en talsmand for de kristne i Jerusalem, da han bliver bedt om en kommentar. »Det, der sker i de palæstinensiske områder, er et internt, palæstinensisk anliggende«.

Talsmanden gør opmærksom på, at de kristne rent faktisk lider nød under det palæstinensiske selvstyre, men at den israelske regering udnytter situationen i propagandaøjemed. Regeringen samler på argumenter imod en fortsættelse af fredsprocessen, mener han og tilføjer, at »Israel burde gå sit eget forhold til de kristne i Israel efter i sømmene, inden det peger fingre ad det palæstinensiske selvstyre«.

Det har ikke været muligt at få en officiel kommentar fra den israelske regering; der var ingen på arbejde den dag, hed det. Vagthavende kendte angiveligt ikke til sagen.

Forholdet kirke-stat stod højt på biskoppernes dagsorden

Mariadøtrenes nylig indviede kloster i Borghamn nær Vadstena lagde hus til den nordiske bispekonferences halvårlige møde

Den nordiske bispekonference holdt sit halvårlige møde i dagene 26. september - 1. oktober. Mødet fandt sted i Mariadøtrenes gæstehus i Borghamn i nærheden af Vadstena. Biskopperne læste messe hos Birgittasøstrene i Vadstena søndag den 28. september og besøgte Alvastra om eftermiddagen; der findes ruinerne af et cistercienserkloster fra middelalderen.

Et af hovedemnerne var et hyrdebrev om livets ukrænkelighed. Biskoppen af Reykjavik, *Johannes Gijsen*, præsenterede et udkast, og der arbejdes videre med sagen.

Sverige afskaffer sin statskirke

Forholdet mellem kirke og stat var et andet højt prioriteret emne. Studierektor *Åke Göransson*, Stockholm, fortalte om de ændringer i den svenske lovgivning, som træder i kraft den 1. januar 2000. Til den tid vil den lutherske Svenska Kyrkan i retlig henseende være et selvstændigt trossamfund og ikke som nu en del af den svenske stat. Dens status vil dog stadig adskille sig fra den, andre kirker og trossamfund har.

Man kommer nærmere til en ligestilling, og det vil fortsat fremgå ef lovgivningen, at Svenska Kyrkan skal holde fast ved den evangelisk-lutherske trosbekendelse og den episkopale forfatning. Staten kræver endvidere, at kirken bevarer sin demokratiske struktur, og at dens virksomhed omfatter hele landet.

Fra år 2000 kan andre trossamfund i Sverige lade sig registrere hos myndighederne, sådan at staten hjælper med at opkræve kirkebidrag.

Biskopperne talte om den seneste udvikling i forholdet mellem kirke og stat i de forskellige lande. De tilstedeværende betegnede situationen i Norge som særlig positiv; der tager man udgangspunkt i det princip, at alle trossamfund har de samme rettigheder.

Nordiske katolske kirkedage i Vadstena i sommeren 2000

Bispekonferencen drøftede desuden de nordiske tiltag til fejringen af det hellige år 2000. Der blev gjort status over forberedelserne til de nordiske katolske kirkedage, som finder sted i Vadstena i dagene 29. juni - 2. juli 2000.

Man venter, at 2.000-2.500 deltagere skal overnatte, og at omtrent lige så mange kommer for at være med en af dagene. Programmet bliver et varieret udbud af større forsamlinger, samtale- og interessegrupper og seminarer.

Biskoppen af Stockholm, *Hubertus Brandenburg*, fortalte om det nordiske katolske lægmandsmøde (Nordkat) i Stockholm. Biskopperne drøftede Nordkat's forslag til, hvilken status denne sammenslutning skal have i fremtiden.

William Kenney, hjælpebiskop af Stockholm, fremlagde et udkast til nye statutter for det, der hidtil har været kendt som Nordisk Katolsk Udviklingshjælp, sammen med regnskabet for 1996. De nye statutter indebærer blandt andet en navneforandring, sådan at man ikke længere taler om NKU, men om NCC - Nordic Caritas Conference. NCC mødes på Island i dagene 6.-9. juni 1998.

Som en opfølgning på fasteaktionen i 1998 kommer aktionen i 1999 til at dreje sig om retfærdighed, kærlighed og solidaritet med den tredje verden. Temaet sigter på det tredje årtusind og på en fremtid for børnene, og det er meningen, at budskabet skal tydeliggøres ved hjælp af et 'sigende' billede.

Økumeniske kontakter

Også de forestående luthersk/katolske samtaler om bispeembedet var på biskoppernes dagsorden.

Biskoppen af Oslo, *Gerhard Schwenzer*, deltager som observatør og repræsentant for den nordiske bispekonference, når Porvoo-kontaktgruppen holder sit første møde. Gruppen består af anglikanske og lutherske kirker i Storbritannien, Nordeuropa og de baltiske lande; dens udgangspunkt er Porvoo-erklæringen, opkaldt efter den finske by, hvor den blev vedtaget.

Biskoppen af Trondheim, *Georg Müller*, fortalte om årsmødet i Nordisk Økumenisk Råd; det blev holdt i Borgarnes på Island i dagene 30. maj - 2. juni 1997.

Biskopperne talte om et møde mellem sekretærerne for de europæiske bispekonferencer, om den anden europæiske økumeniske forsamling i Graz, om verdensungdomsdagen i Paris og om den eukaristiske verdenskongres i Wroclaw. På dagsorden var endvidere bestræbelser på at fremme præstekald og et møde for kontemplative ordenssøstre i Norden.

Den nordiske bispekonference holder sin næste plenarforsamling i Trondheim i marts 1998.

Biskop J. Gijsen.

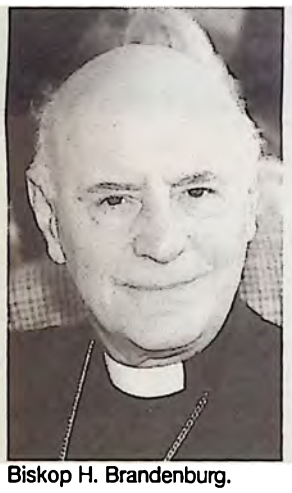

Biskop H. Brandenburg.

Biskop G. Schwenzer

Efter Graz - hvad nu?

Seminar på Magleås d. 28.-30. november

I Graz i Østrig afholdtes den sidste uge i juni Den Anden Europæiske Økumeniske Forsamling om »retfærdighed, fred og skaberværkets bevarelse«, denne gang med temaet »Forsoning - Guds gave og kilde til nyt liv«. (»katolsk orientering« bragte en udførlig reportage d. 27. august.)

Pax Christi og biskoppens kommission Justitia et Pax indbyder til et seminar, hvor vi - med udgangspunkt i dokumenterne fra Graz - vil finde ud af, hvad vi i Danmark kan gøre for at føre anbefalingerne fra Graz ud i livet. Der vil være oplæg fra både katolsk og protestantisk side.

Håber på deltagelse fra alle dele af landet

Seminaret er for alle interesserede. En særlig invitation er sendt ud til alle menighedsråd med en opfordring fra biskoppen om at sende mindst én repræsentant fra hvert menighedsråd. På den måde ønsker vi at sikre, at budskabet fra Graz når ud til alle menigheder. På seminaret vil vi koncentrere os om at nå frem til konkrete handlingsforslag.

Seminaret begynder fredag d. 28/11 kl. 19.30 og slutter søndag d. 30/11 efter frokost. Pris kr. 650,-. Tilmelding enten skriftligt til Pax Christi, Pastoral-Centret, Vesterbrogade 28, 1620 København V, eller på telefon 33 15 10 05 (Pax Christi's sekretær, Maeve Drewsen) senest d. 20. november.

Katolsk Lommebog '98

Katolsk Lommebog '98 med årskalender, liturgisk kalender og katolsk vejviser er udkommet. Pris kr. 71,75 incl. moms.

Lommebogen kan købes i de fleste sogne samt I Steno-Butikken, Vesterbrogade 28, 1620 København V. Tlf. 33 86 03 86.

Ansgarstiftelsens Forlag

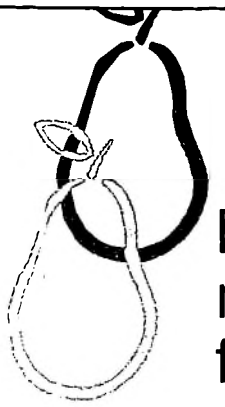

Revision med sund fornuft...

Professionel assistance i alle revisions- og regnskabsmæssige forhold samt økonomisk rådgivning.
Dansk landsdækkende organisation med 9 afdelinger.
Flere end 3.800 bruger os allerede.
Vi tilbyder også Dem et kvalificeret og tillidsfuldt samarbejde.

rvt revision
Statsautoriseret revisionsaktieselskab

De finder RVT revision a/s i:			
København	tlf. 33 26 70 00	Skærbæk	tlf. 74 75 18 00
Tåstrup	tlf. 42 52 08 00	Vejen	tlf. 75 36 02 11
Vordingborg	tlf. 53 77 11 66	Århus	tlf. 86 28 48 44
Odense	tlf. 66 15 85 55	Holstebro	tlf. 97 41 22 11
		Aalborg	tlf. 98 18 41 22

Valg til menighedsråd og pastoralråd

Søndag den 22. marts 1998 - i menigheder, hvor søndagsmessen også fejres om lørdagen - tillige **lørdag den 21. marts 1998** - afholdes valg til menighedsråd og pastoralråd.

Valgret til begge råd har enhver katolik, som senest den 22. marts 1998 er fyldt 16 år, *og* som senest 28 dage før valget er optaget på vaglisten.

Valgbar til begge råd er enhver katolik, som har valgret.

Forslag om kandidater til *menighedsrådet* indsendes skriftligt til den lokale valgstyrelse, hvis adresse vil fremgå af opslag i menighederne. Forslag skal være den lokale valgstyrelse i hænde senest onsdag den 25. februar 1998.

Forslag om kandidater til *pastoralrådet* indsendes skriftligt til Bispedømmets Valgstyrelse (adresse: se nedenfor) og skal være denne i hænde senest tirsdag den 10. februar 1998, og skal være ledsaget af en erklæring fra den foreslåede om, at den pågældende er villig til at modtage valg.

De **lokale valgstyrelser**, som nedsættes af menighedsrådene, forestår den praktiske gennemførelse af valgene.

Bispedømmets Valgstyrelse, som er valgt af pastoralrådet, forestår valget til pastoralrådet og har iøvrigt det overordnede ansvar for valgene og er bl.a. klageinstans for de lokale valgstyrelsers afgørelser. Bispedømmets Valgstyrelses adresse er: Katolsk Bispekontor, Bredgade 69 A, 1260 København K. Tlf. 33 11 60 80.

De nærmere regler for valgene, herunder om tid og sted for valghandlingen, om adgang til at stemme pr. brev og til at indgive klager, vil fremgå af en plakat, som slås op i menighederne den 11. januar 1998.

København, den 24. oktober 1997

Poul Wiisbye

Formand for pastoralrådet

Læserne diskuterer

Er Kristi opstandelse ikke historisk?

I k.o. nr. 16 har pastor *Bjørn Højbo* en artikel, der hedder »Den historiske Jesus«, og i den står der nogle sætninger, som forekommer mig inkonsekvente. Der står: »Efter hans død begyndte hans disciple at tale om, at han var opstået fra de døde; det er så det vi kristne sidenhen har troet på, men *det ligger altså uden for Jesu historiske liv*« (min fremhævning).

Mit spørgsmål er: Hvorfor ligger det uden for Jesu historiske liv? Såvidt jeg kan se, omfattes tiden efter opstandelsen og til himmelfarten af nøjagtigt de samme vidner (og et ganske stort antal) og de samme skrifter, som tiden før opstandelsen. Jeg drømmer ikke om at hævde, at det ikke er et spørgsmål om tro, eller altså, at opstandelsen skulle være bevist. Men spørgsmålet om tro gælder jo mere end det.

Men hvis der er noget historisk hold, eller skal vi nøjes med at sige: Hvis der er rimelighed i at tale om den historiske Jesus før opstandelsen, så er det for mig at se nøjagtigt lige så rimeligt at tale om den historiske Jesus efter opstandelsen.

Erik Guldager

Hvad siger kilderne

Gennem årene har jeg læst en hel del bøger og artikler - både fra katolsk og protestantisk side - om Kristi opstandelse. Emnet er svært. Der er tre principper som må overholdes om man skal nå til en rimelig forståelse af opstandelsen:

1. Man må ikke presse teksterne til at sige mere end de gør.
2. Man skal se teksterne i den historiske rækkefølge - (de ældste omkr. 50, de yngste omkr. 100 e.Kr.).
3. Man må forstå udtrykkene for, hvad der er foregået, som man dengang forstod disse udtryk.

Det viser sig, at der er flere »lag« i beretningerne. Ældst er vidnesbyrdene som f.eks. Paulus gengiver ved at citere en gammel kristologisk hymne i sit brev til menigheden i Filippi 2. kap.: Her omtales Kristus som den Gud »har ophøjet« - og givet navnet over alle navne d.v.s. Yahves eget navn. Det vil sige, at Jesus er knyttet så tæt til Gud som muligt uden at smelte sammen med Ham, han er med andre ord guddommelig. Ikke et ord om opstandelse.

Det næste lag har vi i Pauli brev til Korintherne 1, 12,1 ff. Her bruges ordet »opstandelse«. Men den første halvdel af stykket handler om, at Kristus »viste sig«; den anden halvdel handler om spørgsmålet: i hvilket »legeme«, i hvilken form.

Kristus blev »set« - et ord der på græsk også kan betyde »indset«, »forstået«! Paulus henviser til sit eget syn ved Damascus. Det har vi tre beretninger om i Apostlenes Gerninger 9, 3-9: Paulus ser et lys, hører Kristus tale til ham. De tilstedeværende rejsefæller hørte røsten, men så ikke nogen. I kap. 12, 6-13 ser Paulus lys og hører røsten. Hans fæller ser lyset, men hører ikke røsten. I kap. 26, 12-18 ser både Paulus og rejsefællerne et lys, Paulus hører en røst; der er intet om at rejsefællerne hørte noget. Altså: Hvad skete der egentligt? Hvad oplevede Paulus? Hvordan tolkede han det selv?

De næste skrifter - de tre første evangelier - er forfattede en menneskealder senere - ca. 70-80 e. Kr. Her er der tale om graven - den er tom. Normalt tolkes det på den måde, at liget er væk. Det mærkelige er, at Paulus intet beretter om den tomme grav. (Man har spekuleret meget over, hvordan det kan være). Der er også hos Matthæus tale om, at Jesus møder kvinderne og taler med dem og siger, at disciplene skal møde ham i Galilæa.

Markus har intet af den slags, de ord der er føjet til fra 16, 9-29 er sammenstykket gods og hører ikke med i det oprindelige skrift. Endelig er der Lukas - beretningen om de to, der vandrer til Emmaus. De er først til allersidst klar over, hvem de havde imellem sig på vandringen. Han kan ikke have haft det udseende, han havde i det jordiske liv.

Johannes Evangeliet er endnu yngre - fra 90-100 e. Kr. Her kan Maria Magdalene heller ikke kende Jesus med det samme.

Senere åbenbarede Jesus sig for disciplene - pludselig stod han midt iblandt dem - uden at være kommet ind gennem døren! Det skete én gang til, til ære for Thomas. - Hvordan er dette muligt?

Med hensyn til Jesu himmelfart er der også store afvigelser i beretningerne: Skete det i Galilæa (Matt), på Oliebjerget påskedag (Luk) eller efter 40 dages forløb (Apostl. gern.).

Vi har således ihvertfald fire lag: 1. Kristus er ophøjet. 2. Kristus har åbenbaret sig og vist sig for disciplene, altså indergruppen. 3. Kristus er opstanden og 4. Graven er tom.

Vi må slutte denne korte oversigt: Der er ikke tale om et lig, der blev levende. Der er ikke tale om en genganger eller et spøgelse, men hvad så? Det er svært at afgøre. Der er heller ikke tale om et psykologisk fænomen: Der er for mange forskellige mennesker, der har oplevet Kristus - og på forskellige steder - og hvad der er vigtigt i forhold til »besøg fra fremmede kloder og ufo´er«: Han optrådte under mange forskellige former, hvis vi holder os til teksterne.

Forfatterne brugte en del udtryk, som vi egentlig ikke kender det nøjagtige indhold af. Jeg tænker på noget lignende, når jeg mindes en oplevelse i min ungdom. Jeg hørte en polsk pianist i Tivoli. Det var fantastisk godt. I anmeldelsen stod der: »Det polske blod kogte i den djævleblændte bas«. Det var et godt udtryk for os, der oplevede aftenen - men noget kryptisk for dem, der ikke havde overværet koncerten.

Oplevelser er svære at sætte ord på - men at vi havde oplevet noget var uden for enhver tvivl.

Det er en historisk kendsgerning, at disciplene har oplevet et eller andet, som de fortolkede som Kristi opstandelse, men hvad de har oplevet kan ikke historisk afgøres.

Bjørn Højbo

Kritik bør være saglig og relevant

Erik Guldager mener (k.o. 29/10) af forfatteren til en artikel i Katolsk Dialog enten er uvidende eller uredelig, fordi han påstår at Troslærekongregationen har gjort det til et dogme at kvinder ikke kan blive præster. Det er imidlertid Erik Guldager der på dette punkt er uvidende.

I et dokument af den 28. oktober 1995 hævder Troslærekongregationen at Johannes Paul II´s lære om at kirken ikke har fuldmagt til at præstevie kvinder »er fremlagt ufejlbarligt«. Ganske vist blev dette udsagn tilbagevist af kompetente teologer, men det er ikke blevet tilbagetrukket. Tværtimod: Troslærekongregationen krævede at forfatteren Tissa Balasuriya (Sri Lanka) skulle underskrive en trosbekendelse hvor denne lære indgår ved siden af de sædvanlige dogmer om Gud, Jesus Kristus, Helligånden osv. Pater Balasuriya kunne ikke med god samvittighed underskrive - og blev så ekskommuniceret.

Jeg kan godt forstå at Erik Guldager har svært ved at forestille sig at sådan noget kunne ske; det havde mange andre katolikker også, og blev derfor temmelig bestyrtet da de fik at vide at det var sket. En lederartikel i The Tablet (11/1/97) med overskriften »An alarming excommunication« konstaterer at et betragteligt antal engagerede katolikker ville blive lyst i band hvis de blev udsat for det samme.

Om »uden for kirken ingen frelse« er der skrevet meget. Groft sagt er der fire standpunkter med hensyn til hvordan Gud frelser mennesker: (1) Udelukkende gennem fuldt medlemskab af den romerskkatolske kirke (højtideligt defineret af Bonifatius VIII i Unam sanctam af 18. nov. 1302). (2) Tilknytning til Kristus ved medlemskab af kirken i bredere forstand gennem dåben og troen (3) En »intentionel« tilknytning idet man har den oprigtige hensigt at gøre Guds vilje, for så bliver man gennem denne grundholdning (uden at vide det og uden at afvise det) til det nogle kalder »anonym kristen«. (4) Også hvor mennesker bevidst afviser Kristus og vælger en anden religion, åbner Gud vejen til frelse gennem deres egen tro. Sidstnævnte synspunkt deles efterhånden af ret mange kristne, men falder ikke altid i god jord hos ortodoksiens vogtere ved Vatikanet.

Selv om redaktørerne ikke nødvendigvis er enige i alt hvad Katolsk Dialog offentliggør, og selv om de gerne tager imod konstruktiv kritik, ser de gerne at kritikken er saglig og relevant.

L.O. Dorn S.J.

Magleås

Magleås Træf
Søndag den 23. november
Journalisten og forfatteren Jens Kistrup fortæller.
Gennem et halvt århundrede har Jens Kistrup slået sine folder i Det berlingske Hus. Skrevet teateranmeldelser først og fremmest, men også meddelt omverdenen sine holdninger til dette og hint. Kom og hør ham fortælle om sit liv i det store bladhus, om teater osv. (ingen tilmelding).
Kaffe mellem 14 og 15. Foredrag kl. 15. Pris kr. 35,-.

Yderligere oplysninger

Sekretariatet
Magleås Kursuscenter
Høsterkøbvej 6, 3460 Birkerød
tlf. 42 81 07 15

Læserindlæg kan indsendes på DOS-diskette

Læserne beretter

Profeternes ånd fra Amos til Marx

'Katolsk Arbejderaktion' har holdt sin 75. retræte (dialogretræte) den 11. og 12. oktober 1997 over emnet: 'Profeternes ånd' med *Bjørn Haakonsson* som foredragsholder. På en levende og engageret måde fortalte han udfra en historisk kritisk holdning om Biblens skelnen mellem de ægte profeter og de falske.

De ægte profeter var realistisk forankret i tidens politiske spørgsmål, og ud fra en 'pagtsbevidsthed' tog de altid parti for samfundets udstødte. De bebrejdede magthaverne deres magtmisbrug og grove udnyttelse af de små i samfundet, blandt andet ved at udkommandere dem til arbejde på sabbathen. De stod med andre ord forrest i 'klassekampen'.

De falske profeter - og dem var der også dengang mange af - var kun ude på at mele deres egen kage og snakkede magthaverne efter munden.

Karl Marx's fader var jøde, men for at beholde sit embede lod han sig døbe. Også dengang var der jødeforfølgelser med kirkens velsignelse. Er der noget at sige til, at den unge Karl Marx fik et traume, som han aldrig siden overvandt?

I vor kirke taler man om 'den usynlige kirke' eller om anonyme kristne, der uden at tro på det gudsbillede, vi kristne viser dem, kæmper for social retfærdighed.

I Lukas-evangeliet 6, 20 hører vi om 'saligprisningerne', der slutter med: 'Salig er I, når menneskene hader jer, udelukker jer, forhåner jer og forkaster jeres navn som slet for menneskesønnens skyld. Glæd jer og fryd jer på den dag; for se, jeres løn i himlen er stor. Det samme gjorde deres fædre jo ved profeterne. Men ve jer, I rige, for I har fået jeres trøst. Ve jer I mætte, for I skal komme til at sulte. Ve jer I som ler, for I skal komme til at sørge og græde. Ve jer, når folk roser jer, det var jo netop hvad jeres forfædre gjorde ved de falske profeter'.

Dernæst kommer anvisningen på ikke-voldsmetoden over for jeres 'fjender'. 'Ethvert træ kender man på dets frugter!'

I Mattæus-evangeliet fordobles saligprisningerne med udsagn fra det gamle testamente og veråbene gemmes til senere lejlighed. For Mattæus er det vigtigt at vise kontinuiteten (dette skete for at vise, at det man dengang håbede, nu er gået i opfyldelse). Pointen i evangelierne er, at de sætter etiske normer, ikke æstetiske. Det centrale er kærlighedsbudet!

Karl Marx's opfattelse af religion er, at den er et menneskeskabt fænomen. I og med at religionen bliver til en institution, bliver den også et redskab i magthavernes hænder og 'folket' fremmedgøres - også indbyrdes - de bliver individualister (egoister). Dansen om guldkalven stiger i stadigt højere tempo. Mennesket reduceres til en faktor i produktionen, der i vor teknologiske tidsalder bliver mere og mere overflødiggjort.

'Skriften på væggen' bliver stadig mere tydelig, man behøver ikke at være profet for at se den. Det, der er galt, er, at man med det nuværende system er ude af stand til socialt retfærdigt at fordele produktionen. Systemet omtales af vor nuværende pave som syndigt. Det, der er brug for, er en frivillig solidaritet med de små i samfundet - her ligger vor opgave!

George Bune Andersen

En verden fuld af udfordringer

Guido Bossa, der er tilknyttet det italienske dagblad »Il Giorno«, ser på en verden i rivende udvikling - på vej ind i et nyt årtusind

Koncilet gav anledning til en øget satsning på informationsområdet; i dag ved vi ikke, hvad fremtiden har på lager. Men vi ved, at jubelåret i den israelitiske tradition handler om at genoprette en retfærdig samfundsorden. Foto KNA.

Jeg tvivler på, at jubelåret vil få lige så megen opmærksomhed i medierne som koncilet i 1960'erne. Vi kan ikke sige noget med sikkerhed før bagefter; i øjeblikket kan man hverken se nogen klar tendens i omtalen af jubelåret eller sige noget om, i hvilken retning den offentlige mening bevæger sig.

Men ét er sikkert: Det hellige år 2000, som slår portene op for det tredje årtusind, falder sammen med en så rivende udvikling i menneskehedens historie, at vi uden tøven kan kalde den for epokegørende.

Også koncilet faldt på et tidspunkt, hvor verden var i opbrud. Årene fra anden verdenskrig var stadig åbne, og en ny krig var brudt ud. Den var kold. Staters indbyrdes forhold kunne bedst karakteriseres ved gensidig frygt. Ødelæggende våben hobede sig op, og store dele af verden forvandledes til slagmarker. Det var ikke en krig som den, man kendte; skyttegravene var blankpolerede skriveborde, hvorfra trusler blev fyret af.

Ting tager tid

I dag er scenariet et helt andet. Et utal af kolonier er blevet til selvstændige stater i løbet af dette århundrede og optræder selvstændigt på historiens skueplads. Den kolde krig er slut, og det er muligt at etablere en ny verdensorden, baseret på, at alle nationer er lige. Det er selvfølgelig en proces, som tager tid; det skal ske i små etaper, og somme tider er det ikke til at se, om der overhovedet sker noget.

I »Tertio millennio adveniente«, rundskrivelsen i anledning af det forestående jubelår (som i dansk oversættelse har titlen »Det kommende tredje årtusind«), gør pave Johannes Paul II opmærksom på, at begivenheder i kirken af og til falder sammen med begivenheder i menneskehedens historie.

Man kan dårligt undgå at tænke på de store omvæltninger, der skete i 1989, umiddelbart efter Maria-året, skriver han i kap. 27 og understreger, at begivenhederne gjorde så stærkt et indtryk, fordi de var så omfattende, og fordi det hele gik så stærkt. Koldkrigstidens stadig større frygt havde sat sit præg på 1980'erne, konstaterer paven; han kalder det, der skete i 1989, for »en fredelig revolution« og sammenligner det med »en organisk udvikling«.

Johannes Paul II gør også opmærksom på, at der i årene efter 1989 opstod nye, farefulde situationer netop i de lande, som havde oplevet jerntæppets fald og fostret den frihedsbevægelse, der førte til kommunismens sammenbrud.

Jerntæppets fald og frihedens pris

At Østeuropa og Balkanlandene fik friheden igen og slap af med kommunismens åg, vil nok blive husket og indtage en væsentlig plads i den del af historien, der omhandler slutningen af det 20. århundrede. Landene i den tidligere østblok oplevede, hvordan demokratiske systemer gennemgik en modningsproces. De så, hvordan social retfærdighed fik fodfæste, og de oplevede, hvordan udviklingen vendte sig fra det umenneskelige til det menneskelige.

Sådanne fænomener påkalder sig gerne mediernes opmærksomhed. Tænk på - for nu at tage et eksempel - hvordan vi reagerede på, at der i mange østeuropæiske lande blev anvendt valgsystemer, som var blevet betragtet som fusk i etablerede demokratier.

Dele af verden blev synlig i 1960'erne

Koncilet i 1960'eme lod nye frontkæmpere træde frem og blive genstand for mediernes opmærksomhed. Man fik øjnene op for den tredje verden.

Foranlediget af, at østeuropæiske og andre lande sidenhen er kommet på scenen, kunne man godt gøre mere ud af informationsarbejdet i sin søgen efter noget væsentligt. Men mediernes arbejdsmark skal også ses som det seneste led i den udvikling, der begyndte i 1960'erne: Tidligere gjaldt det om at få øjnene op for visse lande og hjælpe dem til selvstændighed - nu skal de integreres og hver især blive del af en verden, som hænger sammen. Det gælder om at etablere en verden, som virkelig er vores allesammens.

Globalisering

Den opgave, der ligger nærmest for ved indgangen til det tredje årtusind, er globalisering - at knytte verden sammen. I mange henseender er globaliseringen et uundgåeligt afsnit af menneskehedens historie; den er frugten af en række foregående afsnit, hvoraf det første faldt sammen med koncilet.

Det bedste, der er sket i efterkrigsgenerationens tid, er at der er sat skub i integrationen af de samfund, der var kørt ud på et sidespor. Sådan skrev Peter Martin, chefredaktør på den internationale udgave af »Financial Times«, i »Le Monde Diplomatique« i juni i år. Og han fortsætter:

Globalisering vil sige, at man virkelig samarbejder på tværs af de skel, som går mellem forskellige samfund og kulturer; det er ikke det fiktive samarbejde, som udgøres af nord-syd-dialog og en bureaukratisk elite.

Det var et sådant virkeligt samarbejde, der underminerede det onde, som Sovjetimperiet var baseret på, og netop globaliseringen er i færd med at gøre det samme i Kina. Og det er ikke kun på det politiske plan, at globaliseringen har ført noget med sig, som har fået stor betydning; i de samfund, som var i stand til at udnytte mulighederne, har den gjort mennesker lykkeligere.

Sker ofte på de svagestes bekostning

Så vidt Peter Martin. Men globalisering er ikke i sig selv ensbetydende med en ny 'guldalder' for menneskeheden. Når nye lande blander sig på det internationale marked, sker det gerne uden den helt store respekt for de sociale 'spilleregler', som ellers er gældende på området. Det vil sige, at der lades hånt om de svages - først og fremmest kvinders og børns - rettigheder. Det internationale marked er altså også et område, som medierne kunne interessere sig for, hvis de vil følge menneskeheden på vej ind i det tredje årtusind.

Peter Martin skriver, at magtbalancen uvægerligt vil forskubbe sig, sådan at det ikke længere er de højtudviklede lande, der bestemmer farten, og at det vil ske under indflydelse af globaliseringen. Hvis han har ret, må vi sørge for, at det ikke sker på bekostning af de grundlæggende værdier og den udvikling, som kirken også er garant for.

Opmærksomhed påkrævet

Der er ingen tvivl om, at der stilles nøjagtig lige så store krav til mediefolks kritiske sans i dag som dengang, da koncilet begyndte. Kommunikationsmidlerne har forandret sig, alting går hurtigere, og alle - principielt alle mennesker på jorden - har mulighed for at få nyheder.

Koncilet gav anledning til en øget satsning på informationsområdet; i dag ved vi ikke, hvad fremtiden har på lager. Men vi ved, at jubelåret i den israelitiske tradition handler om at genoprette en retfærdig samfundsorden. Hvis udviklingen fortsætter ad den kurs, som den holder i øjeblikket - henimod en gradvis integration af alle verdens folkeslag, det vil sige i globaliseringens tegn - er det nødvendigt, at der gøres brug af kritisk sans i informationsarbejdet, og at man er på vagt og meget opmærksom.

Så kan vi nemlig gå ind i det tredje årtusind som en verden, der er ved at vokse sammen.

Vatikanet:

Gør noget konkret ved de fattige landes gæld

Vatikanet (KNA) - I anledning af det forestående jubelår har Vatikanet endnu en gang stillet krav om, at der gøres noget konkret for at nedbringe de fattigste landes udlandsgæld. Den rige del af verden og særligt G7-landene må ikke føre en isolationistisk og protektionistisk politik, sagde monsignore *Diarmuid Martin* fra det pavelige råd Cor Unum på en konference, som den italienske hovedstad havde arrangeret i samarbejde med FN's udviklingsprogram. Det, der er brug for, er en »solidaritetens ånd«, fortsatte han.

For mindst seks fattige landes vedkommende har man i indeværende år taget fat på at løse gældsproblemerne, konstaterede Martin anerkendende. Han mente, at initiativet burde udvides til at omfatte samtlige lande, hvis gældsbyrde er umulig at bære.

Redaktion

Biskoppens jubelår-komitè
i samarbejde med
»katolsk orientering«

Skt. Birgitta
- bindeleddet mellem Sverige og Rom

'I dette hus boede den hellige Birgitta af Sverige i 19 år indtil sin død den 23.7.1373' står der på italiensk og svensk på en tavle ved indgangen til Piazza Farnese nr. 96

KNA (Rom) -Foran det romerske hus samles ofte nordiske pilgrimme, for turister fra Norden må ganske enkelt besøge Birgittinerindernes kloster og moderhus. »Hos os prioriteres det økumeniske højt«, siger moder Tekla Famiglietti, »for ved vor gæstfrihed ønsker vi at fremme dialogen mellem konfessionerne«. Moder Tekla Famiglietti stammer fra det italienske Schweiz og har ledet Birgittinerinderne i 18 år.

På Via Monserato ligger ordenens gæstehus i tre etager og det er et godt tip - ikke mindst blandt ikke-katolikker, der besøger Den hellige Stad. Her er der ingen, der spærrer øjnene op, når der kommer en biskop med sin kone, for man ved, at det må være en protestantisk biskop.

Intet er i øvrigt bedre end at afholde en økumenisk konference i gæstehusets bibliotek og på klostrets tagterrasse, hvorfra man kan høre springvandets brusen på Piazza Farnese.

Klostrets søstre har hænderne fulde. De har 23 gæsteværelser og kunne godt bruge flere. For de protestantiske turistgrupper har man i moderhusets kælder indrettet et bederum.

Går man en formiddag til ordenshuset ved siden af Birgitta-kirken og ringer på (længe og vedholdende), får man adgang til klostret. Som moder Tekla udtrykker det, så er det i lyset af det forenede Europas aktuelt at følge i Den hellige Birgittas og hendes datter, Katharinas forspor. Den hellige Birgitta kunne af paven blive udråbt til at være Europas første kvindelige skytshelgen, men der er endnu ikke fastsat nogen dato.

Ordenen tæller 500 medlemmer, fordelt på 33 klostre, hvis motto er: 'Økumeni ved spiritualitet'. Efter 1991 er der oprettet klostre forskellige steder i Nord- og Østeuropa, hvor Den hellige Birgitta har haft sit virke, f. eks. i Danmark, Estland, samt i Czestochowa og Gdansk. I de kommende år vil man oprette klostre i Norge og i Island. Tilgangen af nye søstre kommer hovedsageligt fra Indien.

Moder Tekla fortæller med særlig glæde, at den svenske kongefamilie har været på besøg i moderhuset. I et forrum til kapellet med Den hellige Birgittas relikvier ser man indrammet de kongeliges underskrifter fra besøget den 3. maj 1991: Carl Gustav, Silvia, Victoria, Carl-Philip og Madeleine.

Den hellige Birgitta boede i sin tid i et enkelt værelse, hvor hun også døde. Værelset blev i det 18. årh. ombygget og er nu et rigt udsmykket kapel. Under glas kan man her se det bord, som helgenen døde på, for hun ønskede at dø på træ ligesom Kristus.

Birgitta, der var af kongelig byrd, blev født i Uppsala 1303. 13 år gammel blev hun gift med den adelige Ulf Gudmarsson og blev mor til 8 børn. Først efter sin mands død kunne Birgitta følge sit ønske om at gå i kloster. Birgitta blev helgenkåret af pave Bonifatius IX i 1391.

Fra Rom kæmpede Birgitta for, at de regerende paver skulle vende tilbage til Rom fra den franske by Avignon, og at de fra Rom skulle arbejde på fred mellem England og Frankrig samt ved reformer rydde op i de uheldige forhold, der herskede i kirken.

Pave Urban V kom tilbage til Rom 4. juni 1367 og blev modtaget af romerne med triumftog. Han forlod imidlertid snart Rom igen til fordel for et mere behageligt liv i Avignon. I en af sine åbenbaringer forudsagde Birgitta hans død. Hendes ønske om pavernes tilbagevenden til Rom fandt først sted tre år efter hendes død, da pave Gregorius XI endelig brød op fra Avignon.

I Birgittinerindernes moderhus er et andet kapel viet til Den hellige Katharina (1331-1381), der var en af Birgittas 8 børn. Ifølge overleveringen led hun af hjemve efter Sverige, men hun førte sin mors arbejde videre og blev den første abbedisse i den Birgittaorden, som pave Urban V godkendte i 1370. Hun har angiveligt været så smuk, at hun næppe kunne vove sig ud på gaderne i Rom, for med sit lyse hår tiltrak hun de romerske mænd.

I reformationstiden blev flere Birgittinerklostre nedlagt - blandt andre i 1595 moderhuset i Vadstena, hvor Den hellige Birgitta er begravet. Hendes lig blev to måneder efter hendes død overført til Vadstena.

I dag er der kun 10 klostre, der lever efter de oprindelige regler. Et af dem er klostret i Altomünster i Bayern.

En svensk konvertit, Elisabeth Hesselblad, stiftede i 1911 en kongregation 'Den allerhelligste forløsers klostersøstre', som Pius XII godkendte i 1942 som værende en levende gren af den gamle Birgittiner-orden. Moder Hesselblad døde 1957 efter lang tids svær sygdom og blev begravet i moderhuset i Rom. Det var hende, som i 1931 efter store vanskeligheder i ordenen opnåede, at ordenen fik sit hus ved Piazza Farnese tilbage. Det var blevet overtaget af en anden orden. Saligkåringsprocessen for moder Hesselblad er netop indledt.

I et forrum til kapellet, hvor Den hell. Birgittas relikvier opbevares indskriver besøgende sig i en gæstebog. *Foto: KNA-Bild.*

Novicerne undervises på klostrets tagterrasse, Piazza Farnese nr. 96. *Foto: KNA-Bild.*

Den hellige Birgitta. Statue fra den tidligere klosterkirke i Vadstena, Sverige. *Foto: KNA-Bild.*

Den hellige Birgitta

Peterskirken er pakket ind i stilladser, og håndværkere kravler rundt på facaden. Alting skal være i tip-top stand til det hellige år 2000

Kristenhedens største kirke i kærlige, kyndige hænder

or nogle kunstkendere er det rdens kedeligste kirkefacade, t for tung og dårligt proporoneret. Andre betragter den om et vellykket kompromis, n løsning på en yderst vankelig opgave. Peterskirkens acade med Michelangelos uppel ragende op bag sig er i vertfald et af de bedst kendte g mest imponerende stykker rkitektur i verden.

Millioner og atter millioner f mennesker har i århundreernes løb nærmet sig dette iuds hus, det største i verden, ående hen over Petersplads ied den ægyptiske obelisk, erminis kolonnader og den ægtige katedral, som er byget over apostlen Peters grav.

I øjeblikket ser den lidt anerledes ud. Den har gemt sig ag 50 meter høje stilladser og ved at få en ansigtsløftning, i den kan tage sig rigtig godt d i det hellige år 2000. Det er en første gennemgribende reaurering af facaden, siden kirn stod færdig i 1614. Sådane facader lever livet farligt; ådsten har ikke godt af udødningsgas, temperatursvingnger og syreregn. Det pynde lidt, da den blev sandblæst r en halv snes år siden, men nne gang skal den konsereres, ikke bare renses.

rønne planter revner og sprækker

et er næsten en hel fodboldne, der skal restaureres - 000 kvadratmeter frådsten med otte søjler foran, som bærer den brede arkitrav og den trekantede attika, samt adskillige skulpturer og ornamenter, hvoraf en del er af andre materialer. Det er ikke nok at fylde de revner og sprækker, som er opstået i stenene; skaderne skal udbedres mere radikalt. Det gælder om at undgå, at planter spirer frem i skidt og snavs, som har samlet sig i sprækkerne. Man kan faktisk se træer vokse frem af romerske kirkefacader - og jo større de bliver, desto større risiko for, at facaden sprænges.

Stilladset måtte ikke sikres med bolte som ved en almindelig husmur. De første tre uger gik med at bygge to tårne af rustfrit stål, ét i hver ende af facaden. Så kom selve stilladset, stabiliseret ved hjælp af tårnene, og endelig to store tavler, som informerer forbipasserende om det igangværende arbejde.

Færdig om to år

Selve restaureringen af den 114,7 meter brede og 45,5 meter høje facade ventes at tage tre gange ni måneder. Det sværeste, midterpartiet med balustraden og statuerne, bliver gemt til sidst. Prisen bliver noget i retning af 3,5 millioner kroner. Senest i september 1999 skal arbejdet være færdigt; så er alting klar til jubeláret og til de 30, 40 eller - hvem ved - måske 50 millioner mennesker, der ventes at valfarte til Peterskirken i den anledning.

Mens arbejdet står på, bestræber man sig på, at det er til mindst mulig ulempe for de ceremonier, der foregår både i kirken og på Petersplads. Indgangen til kirken holdes fri, og loggia'en, hvorfra paven til jul og til påske lyser velsignelsen »urbi et orbi« - over byen og over hele jorden - har fået sit eget 'hul' i stilladset.

Restaureringen skulle også gerne supplere den viden om facadens og hele Peterskirkens struktur, som allerede findes i arkiverne.

Oprindelig tænkt som et græsk kors

Det tog 100 år at tegne og opføre kirken. For den første planlægningsfase stod pave Julius II (1503-13) - ham, som Michelangelo senere forsynede med et af de mest berømte gravmonumenter, den siddende Moses-statue. Kejser Konstantins 1200 år gamle basilika var ved at falde sammen, selv om man havde forsøgt at stabilisere den. Paven bad derfor Bramante om at stå for opførelsen af et kæmpemæssigt tempel i form af et græsk kors - fire lige lange kirkeskibe, kronet med en mægtig kuppel.

Bramante døde, og Raphael trådte i hans sted. Han ændrede grundplanen, så det i stedet blev et latinsk kors, hvor hovedskibet var længere end de tre andre. Ved Raphaels tidlige død gik opgaven videre til Sangallo, og endelig i 1546 kom Michelangelo til at stå for byggeriet. Han vendte tilbage til Bramantes græske kors og arbejdede på kirken indtil sin død i 1564.

I begyndelsen af det 17. århundrede vendte man under pave Paul V endnu en gang tilbage til det latinske kors. Som en konsekvens af reformationen havde tridentinerkoncilet bestemt, at menigheden i højere grad skulle inddrages; derfor måtte man have et langt kirkeskib, hvor der var plads til et stort antal troende. Det gamle kirkeskib blev revet ned i en sådan fart, at mange mindesmærker og gravmonumenter gik til.

En umulig opgave

Maderna fik til opgave at fremstille og udsmykke facaden på den kirke, som nu var blevet 200 meter længere. Det var en nærmest umulig opgave for en arkitekt. Den skulle selvfølgelig være sådan, at Michelangelos kuppel kom til sin ret. Kuplen var næsten færdig, men takket være det forlængede kirkeskib var den nu rykket 200 meter bagud i forhold til facaden, som derfor ikke måtte være for høj.

Desuden ønskede paven, at facaden skulle være så meget bredere end selve kirken, at den skabte en synlig forbindelse mellem kirken og det tilgrænsende pavepalads. Resultatet blev en front med alt for få lodrette elementer. Det to kirketårne, som Maderna oprindelig havde tænkt sig, blev aldrig til noget, fordi en senere pave nedlagde forbud imod dem.

40 år senere lykkedes det Bernini at få Madernas iøjnefaldende facade til at synes knap så bred. Han forbandt kolonnaderne med facaden på en sådan måde, at de voksede frem af hinanden i stedet for at vokse sammen. Det fik kirken til at træde i forgrunden, hvorved facaden kom til at synes højere og ikke helt så bred. Trappen op til kirken gjorde også sit til helheden - men heller ikke Bernini kunne gøre noget ved, at det forlængede skib havde skubbet Michelangelos kuppel i baggrunden. Kun toppen kan ses fra Petersplads.

Peterskirken set fra toppen af obelisken

Kun på afstand ser man den i hele sin skønhed. Også fra broen, som går over Tiberen på højde med Engelsborg, ser man den rigtig godt. På de to tavler, som for tiden er anbragt på stilladserne, fremstilles Peterskirken en smule idealiseret; de er udarbejdet på baggrund af et gammelt stik, som lader kuplen hvælve sig over en noget smallere facade. Hvis man virkelig vil se verdens største kirke fra denne vinkel, skal man klatre op i toppen af den ægyptiske obelisk - lige midt på Petersplads.

Bedre vilkår for katolikkerne med ny russisk religionslov

Moskva (KNA) - Det russiske parlament, Dumaen, har vedtaget den omstridte religionslov i revideret form. 358 af de stemmeberettigede tilsluttede sig det kompromisforslag, som præsident *Boris Jeltsin* havde fremsat, mens kun seks stemte imod. Repræsentanter for den katolske kirke og for mindre protestantiske kirker såsom adventister og pinsefolk havde i første omgang været positive, men kort tid inden afstemningen skulle finde sted, ændrede de standpunkt. De mener ikke, at kompromisforslaget kan sige sig fri for diskriminerende bestemmelser, som strider imod både Ruslands forfatning og international ret.

Ruslan Orechow, der er Kremls ansvarlige for inden-rigspolitiske anliggender, mener ikke, at loven i sin nuværende form strider imod forfatningen eller imod internationale aftaler. Den er ændret i overensstemmelse med præsident Jeltsins ønsker, siger han til det russiske nyhedsbureau Itar-Tass.

Jeltsin nedlagde veto imod den oprindelige religionslov, som blev behandlet i juli måned, hvorefter han udarbejdede et alternativt forslag. I begyndelsen af september fik han tilslutning fra både katolikker og protestanter, selv om teksten endnu ikke forelå. Formålet var at hindre, at det oprindelige lovforslag skulle nå at blive vedtaget. Tilslutningen var betinget af, at der var taget højde for de ting, som kirkerne havde forlangt at få ændret. Pave *Johannes Paul II*, det amerikanske senat og EU havde protesteret voldsomt imod det første udkast.

Det alternative forslag indeholdt allerede i indledningen en passus om, at kristendommen som sådan, ikke kun ortodoksien, var en del af det russiske folks historiske arv i lighed med islam, jødedommen og buddhismen. Det er dog kun de kirker og religioner, der kan bevise, at de har været i Rusland i mere end 15 år, der får fuld frihed til at praktisere. På grund af de repressalier, som den katolske kirke var udsat for i sovjettiden, har den svært ved at levere et sådant bevis. Ifølge Orechow vil ingen drage i tvivl, at katolikkerne har været i Rusland i 15 år, 100 år eller længere endnu.

Kun for russere

På ét punkt er det reviderede lovforslag mere restriktivt end det oprindelige: Kun russiske statsborgere skal have lov til at stifte nye, religiøse organisationer; det bliver ikke tilladt for udlændinge, selv om de opholder sig lovligt i Rusland.

Patriarken af Moskva, *Alexij II*, udtrykker tilfredshed med loven og finder det udmærket, at der bliver »ryddet op i de udenlandske prædikanter, som Rusland er ved at drukne i«. Sekter og falske missionærer udgør en risiko ikke bare for kirken, men også for staten, mener han.

Efter afstemningen i Duma-en måtte forslaget behandles i parlamentets andetkammer, Føderationsrådet, inden præsident Jeltsin kunne underskrive loven.

Ordensfolk i de latinamerikanske lande:

Det gælder om at være til stede blandt de fattige

(KNA) - CLAR, sammenslutningen af ordensledere i Latinamerika er ikke længere i søgelyset på samme måde, som den var i de år, da man diskuterede befrielsesteologi og bølgerne gik højt mellem ordensfolkene, bispekonferencerne (CELAM) og myndighederne i Vatikanet. Det var dengang, de omkring 150.000 ordensfolk mere end nogen andre følte sig forpligtet til at arbejde for en pastoral omsorg efter model fra befrielsesteologien, og til at gøre en indsats for de fattige.

CLAR holdt generalforsamling i Lima i juni og har netop bekræftet, at sammenslutningen står på de fattiges side. Franciskaneren *Guido Zegarra*, som blev valgt til formand, taler om en ny ære i forbindelse med det forestående årtusindskifte, men helt uden den bismag af lukkethed, der kendetegner en del aktiviteter af spirituel art i Latinamerika.

For Latinamerikas vedkommende består det 'nye' i, at nyliberalismen vinder frem og det ser ud, som om der er tale om et økonomisk opsving - men kontinentet bliver stadig fattigere. Store dele af befolkningen bliver i tiltagende grad marginaliseret. Fattigdommen rammer bredt: flygtninge, indvandrere uden arbejde, AIDS-syge, gamle og gadebørn hører til de grupper, som samfundet ganske enkelt ikke mener, det har brug for.

Ikke så vigtigt at blive set eller hørt

Efter den hektiske strid om befrielsesteologien lægger CLAR nu stilen om. Sammenslutningen understreger dog, at den ikke har tænkt sig at opgive eller bare skrue ned for sin indsats for de fattige. Det fremgår af CLAR's plan for de kommende tre år, at hovedvægten lægges på »solidarisk beskedenhed og tålmodighed«. Det gælder først og fremmest om at være tilstede blandt de fattige; det er ikke så vigtigt at blive set eller hørt.

CLAR er i særlig grad opmærksom på de unge. Halvdelen af befolkningen er under 24 år og kan nemt blive ofre for fattigdom, arbejdsløshed, vold og stofmisbrug. En stor del af den ungdom, som en nation eller et samfund almindeligvis betragter som sit håb for fremtiden, kan nemt risikere at blive kørt ud på et sidespor. Ungdommen bekæmpes ikke på samme måde som i militærdiktaturets dage; der er bare ingen, der regner med dem. Det frygter også CELAM's sociologer.

CLAR er også opsat på at styrke kvindens position i både kirke og samfund; der skal gøres noget alvorligt ved patriarkale strukturer og enhver form for kønsdiskriminering. Pastoralplanen lægger ikke skjul på, at der er en sammenhæng mellem indsatsen for kvinderne og den omstændighed, at fire ud af fem ordensfolk i Latinamerika er kvinder.

CLAR har givet sit besyv med og fortalt den amerikanske bispesynode, hvad sammenslutningen lægger vægt på. I de fleste latinamerikanske lande har man svært ved at forestille sig, at synoden kommer til at gå i dybden med det pastorale arbejde. Amerikasynoden, som mødes i Vatikanet i november-december, omfatter både Nord, Syd- og Mellemamerika. Det betyder meget forskelligartede både kirkelige og samfundsmæssige udgangspunkter, og mange mennesker mener, at en del af bispekonferencernes overvejelser ligger milevidt fra de troendes virkelighed.

Formandsvalget forløb fuldstændig frit og helt uden indblanding fra Rom, konstaterer Zegarra med tilfredshed; det tyder også på, at man er på vej tilbage til normale tilstande. Der er stor forskel på forholdet mellem ordensfolk og biskopper i de latinamerikanske lande; det kan også variere fra bispedømme til bispedømme. I Guatemala og Bolivia og i dele af Brasilien har man en nært og stort set problemfrit samarbejde. I Peru kunne samarbejdet være bedre.

Unge præster på vej

I en række lande kan man glæde sig over et stigende antal nye verdenspræster, mens an tallet af ordenskald er uændre eller for nedadgående. I flere la tinamerikanske lande siges de nye generation af præstestude rende at have et konservativ kirkesyn. En del af præstern har sympati for- og støtter de karismatiske bevægelse, oply ser pastoralteologer, mens d fleste biskopper er tilbagehol dende.

I visse frikirker og sekter o i New Age-miljøet ser man meget stort omfang det foresta ende årtusindskifte som et ma gisk tidspunkt, omfattet me både håb og frygt, og gør si forestillinger om 'tiderne ende'.

Missionærer til Kina

Hongkong (KNA) - *Moder Teresa*'s søstre i Hongkong, »Kærlighedens Missionærer«, har planer om at åbne en missionsstation i folkerepublikken Kina og således opfylde et ønske, som Moder Teresa ikke nåede at virkeliggøre.

Ifølge ordenens leder i Hongkong sr. *Mary Helga* havde Moder Teresa altid ønsket, at hendes orden skulle arbejde i Kina. I øjeblikket ventede man på en indbydelse fra regeringen i Beijing. Hidtil havde myndighederne nægtet ordenen et sted at bo.

Moder Teresa besøgte folkerepublikken Kina i 1985 og 1993, ved hvilke lejligheder hun traf repræsentanter fra den af regeringen anerkendte katolske kirke, ligesom hun besøgte nogle sociale velfærdsorganisationer.

Befrielsesteologien nået til et vendepunkt

Freiburg (KNA) - Efter jesuitternes general, pater *Peter-Hans Kolvenbach*'s opfattelse er befrielsesteologien nået til et vendepunkt. Fortalerne for denne teologi i Latinamerika er blevet trætte, for de har ikke kunnet ændre Latinamerika, og de marxistiske elementer, der er forankret i denne teologi, er blevet utroværdige, sagde pater Kolvenbach.

Det er iøvrigt pater Kolvenbach's vurdering, at befrielsesteologien vil være lige så nødvendig nu som tidligere, og at den kan udvikle sig i retning af en fornyelse af den kirkelige sociallære - en spire, der er dybt forankret i Evangelierne.

Samtidig kritiserede pater Kolvenbach den »almægtige markedsøkonomi«, der hersker i øjeblikket. Her regner man kun med mennesker, så længe de er nyttige for økonomien. Om den kirkelige sociallære sagde jesuiternes general, at kirken ganske vist havde udtalt sig om forskellige sociale og økonomiske problemer, men man savnede en sammenfatning og et rigtigt læremæssigt system.

Biskopper anklager de multinationale selskaber

Rom (KNA) - I Afrika mener to katolske biskopper, at multinationale selskaber er medskyldige i borgerkrige og blodige konflikter. Hjælpeorganisationen »Kirche in Not« har offentliggjort et interview med den ghanesiske biskop *Gabriel Akwasi Ababio Mante*, som udtaler, at multinationale foretagender puster til ilden, så konflikterne fra den kolde krigs tid kan føres videre, blot med andre midler. Han beskylder virksomhederne for at have mere travlt med våbenhandel end med udviklingen i de lande, de har at gøre med.

Den nigerianske biskop *Anthony Obinna* siger, at en d afrikanske regeringer blive siddende, blandt andet fordi f retagender, som borer efter r olie, har en vis interesse i støtte dem.

Folkene bag »kirkefolkets ønsker«

Brev til paven med ønske om reform

Rom (KNA) - Den internationale bevægelse, som stod for aktionen »kirkefolkets ønsker« opfordrer pave *Johannes Paul II* til at indføre reformer og til at gå ind i en diskussion om præstevielse af kvinder og afskaffelse af det forpligtende cølibat. De ansvarlige må tage til efterretning, at katolikkerne bliver »stadig mere modne«, og at de skal være med til at bygge fremtidens kirke op; sådan lyder et budskab, som Vatikanet modtog i midten af oktober. I budskabet hedder det endvidere, at kirken er ved at miste sin troværdighed i relation til offentligheden.

En repræsentant for Vatikanets statssekretariet modtog brevet på kardinal *Angelo Sodanos* vegne. Brevet blev derefter forelagt paven.

350 delegerede fra 16 lande mødtes i Rom i anledning af 35-årsdagen for åbningen af Det andet Vatikankoncil. Alle var medlemmer af bevægelsen, som startede underskriftindsamlingen »kirkefolkets ønsker«. Den begyndte i Østrig i sommeren 1995 og bredte sig til en række forskellige lande. Foran Skt. Paul uden for murene sås plakater og transparenter med krav om diakonvielse af kvinder, en »levende kirke« og »hellere dialog end mundkurv«.

Bevægelsen forlanger, at der skal gøres op med, hvad den kalder for »apartheid-lignende kønsdiskriminering inden for den katolske kirke«; den kræver tankefrihed, og der var også transparenter med teksten »Kære biskopper - vi venter på jeres svar«. Et medlem af bevægelsens ledelse, *Christian Weisner* fra Tyskland, gav udtryk for ønsket om, at Vatikanet ville bakke bevægelsen op. Den spanske delegation var den største; på andenpladsen kom den østrigske, efterfulgt af den tyske og den hollandske. Også Venezuela, Brasilien, USA og Canada var repræsenteret.

Ønsker et koncil til årtusindskiftet

Bevægelsen gør sig til talsmand for et verdensomspændende koncil med deltagelse af alle kristne kirker i begyndelsen af det ny årtusind. Den ønsker også en konstruktiv dialog med Vatikanet og understreger i en pressemeddelelse, at en sådan dialog forudsætter, at alle fordomme tilsidesættes, inden man tager fat på dens anliggender. Et af bevægelsens anliggender er ønsket om præstevielse af kvinder; et andet er, at præsternes cølibat skal være frivilligt.

»Det, vi drømmer om, er »at det tredje årtusind begynder med et ægte, økumenisk koncil, hvor alle kristne kirker betragter hinanden som ligeværdige, ønsker at leve i fred og være venner og stræber efter at tjene denne verden i dialog med- og respekt for alle religioner«. Drømmen fremgår af et manifest, som blev til på m det i Rom.

Bevægelsen tilslutter s Kirkernes Verdensråds opfo dring til kort efter år 2000 indlede en proces, der kan fø frem til et koncil, som virkel omfatter hele verden. »Gu lad de mægtige styrte fra den troner og de fornedrede rej sig!« Med disse ord beder b vægelsen om årtusindskift koncilet.

Magleås julearrangement 1997

Alternativ 'julefrokost'

Fredag den 5. december, lørdag den 6. december, fredag den 12. december og lørdag den 13. december.

Fra kl. 16.00 - 17.00 kan man høre *Anna og Klaus Munk-Nielsen* spille klassiske værker og populær café-musik på Violin og klaver.

Derefter international julefrokost - men også med retter fra den gode danske tradition. Senere kaffe / te og kage i stuerne.

Arrangementet forventes afsluttet senest kl. 22.

Pris pr. deltager kr. 200,00 excl. drikkevarer. Vin, øl og vand kan købes til de sædvanlige priser.

Såfremt dette tilbud har interesse, bedes I aftale tilmelding med sekretariatet inden 7. december 1997.

Magleås Kursuscenter
Høsterkøbvej 6, 3460 Birkerød
Tlf. 42 81 07 15

Niels Steensens sidste år

Vi var fem personer fra Niels Steensens Hus på valfart. Vi skulle tidligt op før 5.30. De øvrige 34 deltagere skulle køre fra København i en bus kl. 9, mens vi måtte forcere den endnu ikke færdige Helsingør Motorvej i myldretiden, og derfor beregnede vi god tid.

Der var mange spekulationer i dagen inden afrejsen, og vi blev revet ud af den daglige rytme, og det er meningen med en valfart. Den skal være et opbrud fra dagligdagen og give ny indsigt og inspiration. Alt bliver på en vis måde sat i et andet og nyt perspektiv, hvilket strabadserne er med til at understrege. Vi var forberedt på alt dette, og alligevel blev alt anderledes end vi havde forventet.

Det viste sig at være let at komme igennem morgentrafikken. Jeg ved ikke om føreren af bilen kørte særlig godt, eller om vi havde beregnet for god tid, men vi nåede i alt fald en tidligere færge end den, vi havde reserveret til. Vi havde hørt, at det var vanskeligt at komme uden om Lübeck og at de tidligere østtyske veje var i en forfærdelig tilstand

Det var faktisk svært at komme udenom Lübeck, og man skulle holde godt øje med skiltene. En enkelt gang nåede vi først at se afvisningen i sidste øjeblik, men det lykkedes, og vi nåede målet, Grevesmühlen, en halv time før messen. Vi ledte efter den første og eneste kirke, der er opkaldt efter Niels Steensen. Pludselig var der én, der bankede på ruden, en valfartsdeltager fra bussen, Vi var lettede og glade efter at have tilbagelagt 400 km uden at vide, hvor de andre befandt sig.

Pastor *Dietrch Timmermann* celebrerede messen og jeg koncelebrerede i denne moderne kirke, som var blevet bygget af biskop *Theissing*, en stor beundrer af Niels Steensen, mens området endnu var Østtyskland. Den var funktionel og smuk, men beskeden, da pengene var små. På en eller anden måde passede den godt til den fattige Niels Steensen. Kirkens sognepræst var bortrejst, men repræsentanter fra menigheden tog imod os med stor hjertelighed.

I Niels Steensens fodspor

Vi fortsatte til Schwerin. Det var 30 kilometer ad små veje med smukke vejtræer. Kørslen krævede stor opmærksomhed, da vi skulle finde de øvrige i en bus, der kørte hurtigt. Heldigvis kunne vi let kende bussen, - den var fra Svendborg. Det var vigtigt for os, da vi ikke vidste, hvilket hotel, vi skulle bebo i Schwerin. Buschaufføren vidste heller ikke, hvor han skulle køre hen, men vi fulgte ham gennem lyskryds, der undertiden skiftede til rødt før vi kunne nå at komme over.

Hotellet var helt nyt og lå midt i et meget stort boligkompleks. Det var bygget efter en skabelon, som de øvrige hoteller i samme franske kæde - i øvrigt den 5. største i verden. Værelserne var store og rummelige, men badeværelset lignede nærmest et skab. Man kunne kun få morgenmad i den enkle restaurant Borde og stole var gode, men vendte alle ind mod væggen. Alt var rationelt indrettet. Rengøringen var perfekt, og stuepigen stillede sin Mercedes på parkeringspladsen foran hotellet. Det er den fagre ny verden, - men egentlig meget tiltalende.

Alt var meget anderledes, da Niels Steensen kom til fods til Schwerin, og end ikke kunne finde en bolig. Han sov i sin kappe på gulvet i et et værelse. Da han blev bebrejdet, at han levede af vand og brød, indvendte han, at mange var blevet gamle på den kost.

Byen er ved at rejse sig efter det kommunistiske herredømme, og mange bygninger er ved at bliver restaurerede, mens der er talrige nybygninger. Byen blev sparet for krigens hærgen, hvilket ikke var tilfældet på Niels Steensens tid. Det var en forunderlig oplevelse at gå i de gader, hvor han færdedes en gang.

Vi fejrede messen i den smukke Skt. Anna Kirke med de meget maleriske kirkeruder, der skildrer de lokale helgener. Vi kendte dem ikke, men blev indført i kirkehistorien af pastor Timmermann. I nogle glimt oplevede vi helgenernes liv gennem historien. Vi fejrede eukaristien på tysk sammen med nogle fra menigheden. Der var en lang prædiken, som nærmest var et foredrag om det år Niels Steensen tilbragte i Schwerin. Det blev hans sidste og var præget af dyb fromhed og en omsorg for de fattige i området. I byen var der kun 20 katolikker. - Vi besøgte slottet, hvor Niels Steensen fejrede messe og vesper. Han var blevet kaldt til byen af den katolske hertug, men denne opholdt sig mest i Paris.

Om aftenen var vi inviteret til at spise med menigheden i den gamle skole, der nu var smukt renoveret og omdannet til sognehus. Efter middagen samledes vi i et tilstødende lokale. Vi sad i en kreds, og Niels Steensens Hus fortalte om 25 år som kristent fællesskab. Det var på tysk, men derefter blev der tryllet, og her var der ingen sprogbarrierer. Der blev sunget danske og tyske sange, og vi havde en dejlig aften med et dansk-tysk fællesskab, hvor vi oplevede, at der ikke er nogle grænser, når vi mødes som kristne, og dette er netop meningen med en valfarten.

Høstgudstjeneste

Søndag morgen mødtes vi alle til høstgudstjeneste. Sognepræsten var blevet forflyttet til Hamburg, den nye var endnu ikke kommet og kapellanen var bortrejst. Kirken fyldtes af flere hundrede mennesker, og et meget stort antal måtte stå op bag i kirken. Orglet spillede, der var bugnende kurve med høstens frugter i koret, børnehavebørnenes hoveder var prydet af solsikker, pastor Timmermann var hovedcelebrant og jeg koncelebrerede, der var dialogprædiken og stor glæde overalt. Der herskede en andagtsfuld stilhed, alle var optaget af denne fest og børnene udtrykte den fælles glæde og håbet. Til sidst gav børne os solsikkefrø, som vi skal plante til foråret i Helsingør og planten skal minde os om en stor oplevelse.

Til sidst spiste vi sammen i sognehuset. Det var menigheden, der sørgede for et godt måltid inden afrejsen, og vi nåede alle planmæssigt hjem efter denne korte valfart. Hver deltager havde haft sine personlige oplevelser, men når vi tænkte tilbage på de tre dage fyldte de meget i vor erindring. Vi mødte mange gamle venner, og vi traf mange nye tyske venner. Det overraskede os at møde så megen hjertelighed hos mennesker, vi aldrig tidligere havde truffet. Vi fejrede eukaristien sammen, vi kom på en eller anden måde Niels Steensen nærmere og forstod hans omsorg lidt bedre.

Jørgen Hviid, p.s.s

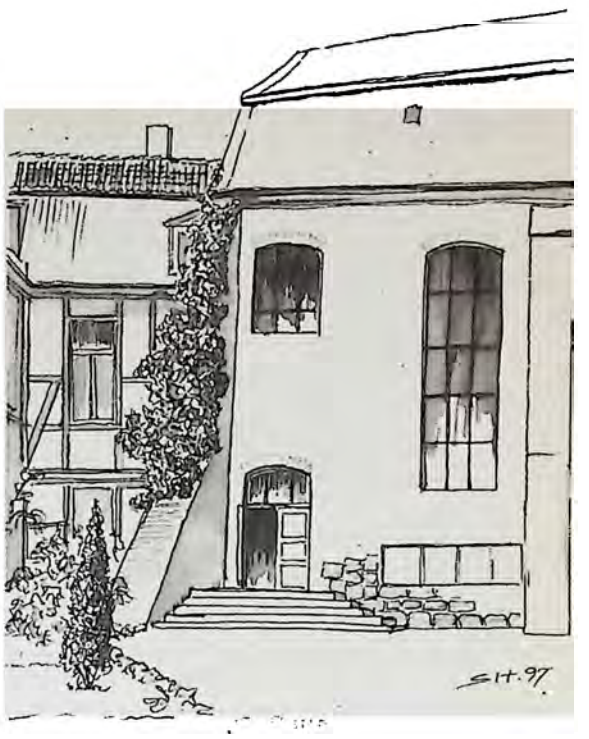

Indgangen til Skt. Annna Kirke i Schwerin opført kort efter Niels Steensens død.

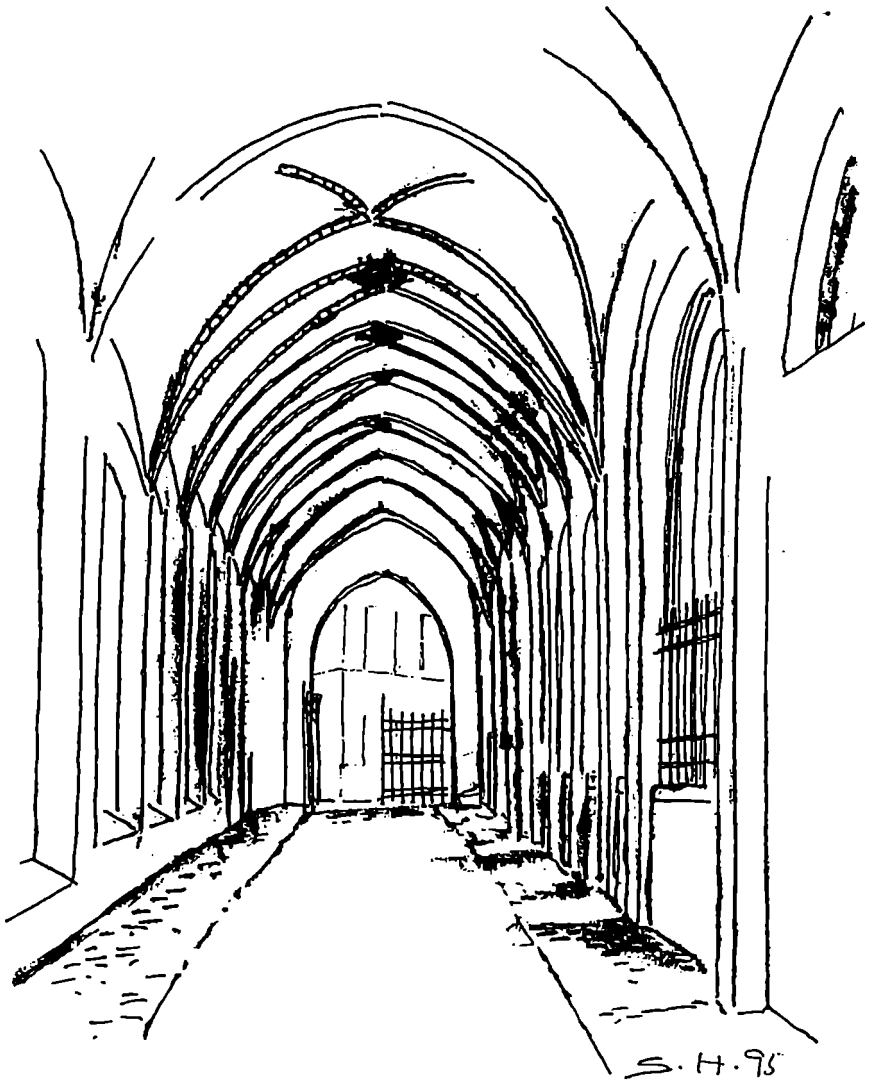

atergangen ved domkirken i Schwerin; et sted hvor Niels Steensen ofte kom. Tegninger af Stig olsting.

I anledning af

pastor Bjørn Højbo's

50 års præstejubilæum

afholdes messe i Skt. Ansgars kirke, Bredgade
søndag den 30. november, kl. 9.30.
Efter messen reception i menighedssalen,
Bredgade 69 A.

Bolig søges

Yngre par søger lejl./rækkehus/etage i hus på min. 3fi - 4 vær. i Kbh. og omegn. Husleje max. 4.500 pr.md.
Henv. Marianne Melskens, tlf. 3131 9226 (aften).

JULEMARKED 1997

Katolske Menighedsplejer afholder sit årlige
julemarked
søndag den 30. november 1997
på Niels Steensens Gymnasium, Østerbro
med indgang fra Australiensvej 38.

Program:
Kl. 9.30: Højmesse i Skt. Augustins kirke.
Kl. 10.30: Julemarkedet åbner.
Besøg de mange spændende boder. Gør et »kup« på loppetorvet og i antikvariatet. Nyd et par stykker mad i restaurationen og bagefter varm gløgg og æbleskiver. Køb adventskransen og juledekorationen her.
I løbet af dagen forskellig underholdning. Se opslag i våbenhuset.
Kl. 17.00: Julemarkedet lukker.

Glædelig jul og godt nytår.

På gensyn til 'Julemarkedet 1997'!

På julemarkedskomitéens vegne
Michael Plum

P. Wilfrid Stinissen til Sct. Therese fest

Hvert år fejrer Sct. Therese menighed i Hellerup deres kirkes værnehelgen, *Thérèse af Lisieux*, med en fest, der ligger så tæt op ad helgenens - og siden 19. oktober i år - kirkelærerens dødsdag den 30. september.

Dødsåret var 1897, altså 100 år siden i år, og det ville menighedsrådet gerne markere. De havde indbudt karmelitpater *Wilfrid Stinissen* o.c.d. fra Norraby i Skåne til at holde foredrag om Thérèse af Jesusbarnet, det navn hun valgte, da hun som 15-årig indtrådte i Karmeliterklosteret i Lisieux.

En fyldt kirke

Festen indledtes med en times foredrag i en fyldt kirke: om Thérèses liv fra hendes fødsel i 1873 til hendes død 24 år senere i klostret. Desværre var det vanskeligt for mange at høre Wilfrid Stinissen, hvad enten det så skyldtes højtaleranlægget eller dårlig akustik i kirkerummet.

Efter foredraget var der kaffepause, som blev efterfulgt af lejlighed til at stille spørgsmål til br. Wilfrid. »Ser Gud os ikke altid?« Svar: Jo, han har altid sit blik rettet mod os, og vi skal være bevidst om dette. Bøn er at lade Gud se os, vi skal sole os i Guds lys. »Udvikler Gud sig?« Svar: Nej, det kan man ikke sige, Gud er Gud - han er fuldkommen.

»Kan man tale om Guds lidelse?« Svar: Nej, Gud er almægtig, han kan bruge alt, forvandle alt til noget positivt. *Julian af Norwich* bruger udtrykket »lykkelig skyld«, dermed menes, at synden er nødvendig for at forherlige Guds kærlighed, hvormed ikke menes, at man bare skal gå ud og synde!

»Hvordan forstår man én prøvelse og hvordan klarer man den bedst?« Svar: Ved overgivelse. Man skal acceptere sin svaghed, ligesom Thérèse, sin lidenhed, sin ufuldkommenhed. »Det er accepten, der befrier« (Den hl. *Elisabeth af Treenigheden).*

Hvordan kunne Thérèses lidelser glæde Jesus? Svar: Fordi hun led, ligesom Jesus gjorde på korset - led med ham. Takket være lidelsen er vi blevet frelst.

Den efterfølgende messe celebrerede Wilfrid Stinissen med sognepræsten, biskop *Czeslaw Kozon.* I sin prædiken talte br. Wilfrid om Thérèses »lille vej«, og dens betydning for hendes udnævnelse til kirkelærer.

Efter messen var der spisning i gymnastiksalen med efterfølgende underholdning.

ks

Pater *Wilfrid Stinissen*. Foto Kirsten Szarafin.

Døde

Pastor Niels Oppermann var præst af den gamle skole

Med pastor Oppermanns død er det endnu en præst af »den gamle skole«, der er gået forud. I hans tilfælde var den betegnelse alene noget positivt.

I en tid, hvor egoismen påny har fået en skæbnesvanger renæssance i åndsliv og politik, kan man som modgift benytte det helt enestående eksempel, pastor Oppermann gav videre ved personligt at sætte alt i sit liv ind for at leve helt på Vorherres præmisser.

Han var uhyre retskaffen og redelig, gik aldrig på kompromis med troen, men ville give sit liv for den om nødvendigt.

Pastor Oppermann gav os Horsens-konvertitter for 30 år siden en solid »håndværksmæssig« indføring i troslæren, men herudover så uendeligt meget mere. Han blev langt mere end en traditionel præst og sjælesørger. Han blev en faderlig rådgiver og nær ven.

Til det sidste stod hans dør i »Sundevedhus« åben, når man kom forbi.

R.I.P.

Niels M. Uldall

Han var uhyre retskaffen og redelig, gik aldrig på kompromis med troen, men ville give sit liv for den om nødvendigt.

God sjælesørger

At sætte ord på det store tab, mange, mange af os har lidt ved pastor *Niels Oppermanns* død, er næsten ikke muligt.

Han var i sandhed en sjælesørger i ordets fundamentale mening og har sikkert bidraget til, at et stort antal katolikker stadig og stædigt forbliver i kirken. Han var en præst, der interesserede sig for hvert enkelt individuum, han kom i forbindelse med. Hans menneskelige varme, hans omfattende teologiske viden, der bl.a. kom til udtryk i hans bøger, hans evne til altid at finde opmuntringens / trøstens ord, var hver gang noget særligt - og bliver ikke glemt.

Tak, kære pastor Oppermann. R. I. P.

B.-M. Olsen

Koncert med MUSICA VIVA

i Jesu Hjerte kirke, Stenosg. 4, Kbh. V.

Tirsdag den 2. december 1997 kl. 20

Der opføres værker af Bach, Schütz, Örvall, danske og engelske Christmas Carols under ledelse af Silvia Berg.

Gratis entré.

R. I. P.

Min kære mand,
vores kære far, svigerfar og bedstefar

kgl. operasanger
Bernhard Joseph F. Stenalt
* 7. oktober 1919
sov stille hen den 23. oktober 1997
med livsmodet i behold.

Yrsa Maria Stenalt,
Bente, Gert, Piet og Christine,
Per og Anni,
Michael, Inga, Emil og Nadia.

Bisættelsen har fundet sted.

En dybtfølt tak til alle, der har vist deltagelse og opmærksomhed ved bisættelsen d. 31. 10. 1997
på familiens vegne
Yrsa Stenalt

Liturgisk kalender 17. - 29. november

17. *hvid.* Mandag i 33. alm. uge. (I Ps). Elisabeth af Ungarn (1231)(m). L.: 1 Makk 1,10-15.41-43.54-57.62-64. Ev.: Luk 18,35-43.
18. *grøn.* Tirsdag i 33. alm. uge. (I Ps). Eller *hvid.* Peters- og Paulskirkernes indvielse. L.: 2 Makk 6,18-31. Ev.: Luk 19,1-10. (Fejrer man Peters- og Paulskirkernes indvielse, er følgende tekster obligatoriske: L.: ApG 28,11-16.30-31. Ev.: Matt 14,22-33.)
19. *grøn.* Onsdag i 33. alm. uge. (I Ps). L.: 2 Makk 7,1.20-31. Ev.: Luk 19,11-28.
20. *grøn.* Torsdag i 33. alm. uge. (I Ps). L.: 1 Makk 2,15-29. Ev.: Luk 19,41-44.
21. *hvid.* Fredag i 33. alm. uge. (I Ps). Marias fremstilling (m). Jomfru Marias pf. L.: 1 Makk 4,36-37.52-59. Ev.: Luk 19,45-48.
22. *rød.* Lørdag i 33. alm. uge. (I Ps). Cæcilie, jomfru og martyr, (230)(m). L.: 1 Makk 6,1-13. Ev.: Luk 20,27-40.
23. *hvid.* Søndag. Jesus Kristus, universets Konge (h). Gl. Cr. Særl.pf. 1.L.: Dan 7,13-14; Sl 93,1ab.1c-2.5. R. Herren har vist, han er konge, har iført sig højhed. 2.L.: JohÅb 1,5-8. Ev.: Joh 18,33b-37. Clemens I, pave og martyr, (97), samt Columban, abbed (615), fejres ikke.
24. *rød.* Mandag i 34. alm. uge. (II Ps). Andreas Dung-Lac, præst, og lidelsesfæller, martyrer,(1615-1886)(m). L.: Dan 1,1-6.8-20. Ev.: Luk 21,1-4.
25. *hvid.* Tirsdag i 34. alm. uge (II Ps). Niels Steensen, biskop (1686)(m). L.: Sir 7,5-15 eller 2.Tim 4,1-8 eller Kol 1,12-16a.16c-20. Ev.: Matt 6,24-33.
26. *grøn.* Onsdag i 34. alm. uge. (II Ps). L.: Dan 5,1-6.13-14.16-17.23-28. Ev.: Luk 21,12-19.
27. *grøn.* Torsdag i 34. alm. uge. (II Ps). L.: Dan 16,12-28. Ev. Luk 21,20-28.
28. *grøn.* Fredag i 34. alm. uge (II Ps). L.: Dan 7,2-14. Ev.: Luk 21,29-33.
29. *grøn.* Lørdag i 34. alm. uge (II Ps). Eller *hvid.* Gudsmoders lørdagsmesse. L.: Dan 7,15-27 Ev.: Luk 21,34-36.

Bistand

Katolsk menighedspleje
Bredgade 69 A, 1260 København K.
Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. telefon 33 15 23 03. Postgiro 6466397

Møder og arrangementer

Hvordan ser protestanter på katolikker?

Foredrag ved pastor
Ole Askov Olesen
sognepræst ved Eliaskirken

onsdag d. 26/11 1997
kl. 19.30
i menighedssalen, Stenosgade 4B
Gratis kaffe og te.

Berigtigelser / Jesu Hjerte kirke, Kbh.
Julestuen d. 1.12. er aflyst.
Koncerten med »Musica Viva« finder sted tirsdag d. 2.12. Se annonce i »k.o.« nr. 19.

Niels Steensen-fest 1997

Tirsdag den 25. november

Festmesse i Skt. Ansgars Kirke kl. 19.

Der indbydes hermed til den årlige fejring af den salige Niels Steensen på hans himmelske fødselsdag, tirsdag den 25. november. Prædiken ved pastor Martin Bergsøe.
Efter messen er der selskabeligt samvær og foredrag ved ph.d. Sebastian Olden-Jørgensen:
Niels Steensen som prædikant.
Alle er velkomne.

Academicum Catholicum
Sankt Ansgars menighed
Steno-Gildet

Lægdominikanerne i Danmark

Er du interesseret i Dominikanerordenen?
Ønsker du at vide,
hvad lægdominikanerne står for?

Lørdag den 15. november kl. 12

kan du møde pater Patrick-Dominique Linck, O.P. fra Lund i præstegården bag Skt. Ansgars kirke, Bredgade 64, 1. sal.

Det sker på Magleås

Ma. d. 1. - ti. d. 2.12.:
Sundhedsstyrelsen

Ti. d. 2. - fr. d. 5.12.:
Gymn.skolernes Engelskforen.

Fr. d. 5. - sø. d. 7.12.:
Bethlehemskirken

Fr. d. 5. - lø. d. 6.12.:
Julearrangement

Ti. d. 9. - to. d. 11.12.:
Dansk Socialrådgiverforening

Fr. d. 12. - lø. d. 13.12.:
Julearrangement

Ti. d. 16. - on. d. 17.12.:
Inst. Agervang

On. d. 17. - to. d. 18.12.:
DTU

DUK - kalender

MINISTRANTWEEKEND den 14.11.-16.11.97 på Øm for ministranter i alle aldre.
Pris: kr. 160 samt kr. 175 for fællesrejse (dog kr. 225 for dem over 30 år).

LEDERTRÆNING den 21.11.-23.11.97 på Øm.
Pris: kr. 160 samt kr. 175 for fællesrejse (dog kr. 225 for dem over 30 år).

UNGDOMSMESSE den 30.11.97 kl. 20 i Jesu Hjerte kirke, København. Derefter Café Ludvig.

ÅBENT HUS med julehygge den 18.12.97 kl. 15-18 på Sekretariatet

NYTÅRSLEJR den 27.12.97-1.1.98 på Øm for unge over 16 år samt familier.

Priser:	0-1 år	kr. 225
	2-6 år	kr. 400
	7-13 år	kr. 490
	voksne	kr. 550

samt kr. 175 for fællesrejse (dog kr. 225 for dem over 30 år).

Tilmelding og betaling senest den 5.12.97

DET ER MEGET VIGTIGT AT OVERHOLDE TILMELDINGSFRISTEN!!!

Samtlige priser er for medlemmer af DUK. Ikke medlemmer betaler kr. 100,- mere i gebyr for weekender og kr. 300,- for lejre.

Afbud: Tilbagebetaling af gebyr sker normalt ikke efter sidste tilmeldingsfrist.

Jeg tilmelder mig:

Arrangement:.....

Dato:.....

Navn:.....

Adr.:.....

Postnr./By:.....

Fødselsdato:.....

Telefon:.....

Katolik: Ja:..... Nej:.....

Deltager i fællesrejse:.....

Ankommer selv:.....

Postgirokonto 9 08 32 94
Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Bredgade 67, 2.th., 1260 København K.
Tlf. 33 14 77 07

Legater

Dr. Alois og Mathilde Denks legat

Af ovennævnte legat vil der i slutningen af november 1997 blive uddelt en række portioner á 500 kr.
Legatet kan søges af unge studerende, fortrinsvis teologer. Ansøgninger bedes inden den 25. november sendt til sognepræsten ved Sct. Andreas Kirke, Ordrup, Kollegievej 2, 2920 Charlottenlund.

Legat

Direktør Frederik Wilhelm Krafts Legat meddeler, at legatuddelinger vil finde sted i december 1997. Bevilgede legatportioner vil gennem BGbanks Forvaltningsafdeling blive fremsendt i januar 1998.

Legatets formål er at yde støtte til ordenssamfund, stiftelser og institutioner henhørende under den katolske kirke i Danmark til fremme af den katolske kirkes arbejde her i landet.

I henhold til legatfundatsens § 7 skal ansøgninger om støtte fra legatet indsendes til legatbestyrelsen »med udførligt motiveret angivelse af det eller de bestemte formål, hvortil støtte søges, og legatbestyrelsen har pligt til at påse, at eventuelle bevillinger fra legatet anvendes til de givne formål, ligesom legatbestyrelsen normalt bør kræve specificeret regnskab for bevilgede beløbs rette anvendelse indsendt inden en vis frist og forbeholder sig krav om tilbagebetaling, såfremt tilfredsstillende regnskab ikke rettidigt indsendes, og såfremt bevilgede beløb ikke anvendes efter deres formål inden for en efter bestyrelsens skøn rimelig og passende tid«.

Ansøgningerne må være legatbestyrelsen i hænde senest den 1. december 1997. I ansøgningerne skal oplyses SE-nr eller CPR-nr. Ansøgninger, der fremsendes uden denne oplysning, vil ikke blive behandlet.

Legatets adresse er:

Jørgen Bredholt
Svendsvej 3
2990 Nivå

Diverse

Biblioteker

Sankt Andreas Bibliotek
Købmagergade 44, 1150 København K.
Tlf. 33 91 86 90
Åbent: Tirsdag og onsdag 10-16.
Torsdag 12-18.

Niels Steensens Bibliotek
Stenosgade 9, 1616 København V.
Tlf. 31 22 64 22
Åbent: Tirsdag, torsdag, fredag kl. 16-18.
Onsdag kl. 14-18. Søndag kl. 11-13.

Katolsk Menighedspleje søger værelser til unge

Til unge under uddannelse søger Katolsk Menighedspleje værelser el. lejl. i hele Storkøbenhavn. Gratis for begge parter formidles kontakt mellem udlejer og lejere. Ønsker De at udleje eller leje - ring til Katolsk Menighedspleje 33 15 23 03 kl. 14-16 tirsdag og torsdag.

Testamente
til fordel for Den katolske Kirke Ansgarstiftelsen

Man kan støtte Kirken ved at indsætte den som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift
Kirken modtager det fulde beløb.

Gratis advokatbistand
Det anbefales at lade en advokat oprette testamentet.
Udgifterne til salær refunderes af bispekontoret.

Yderligere oplysninger
Katolsk Bispekontor
Bredgade 69 A, 1260 København K
Tlf. 33 11 60 80.

Salg og service

Dorthes problemhjælp 90 23 00 80
ma.- ti.- onsdag 16-22. Pris 5 kr/min.

Juridisk bistand til private
Adv. Sandra Moll
(Dansk advokat - dott. in giurisprudenza)
Adv. Peter Alsted (H)
Adv. Niels Ahlmark (H)

Vi er et internationalt orienteret advokatkontor, som ud over erhvervsrådgivning også yder bistand til private.

For privatpersoner er det vigtigt - ikke mindst, hvis man ikker er dansk - at søge rådgivning f.eks. i følgende situationer:
- Køb og salg af fast ejendom.
- Familieretlige spørgsmål i forbindelse med indgåelse af ægteskab, separation og skilsmisse.
- Testamenter og arveret.
- Ansættelsesretlige spørgsmål.

Vester Voldgade 90,
1552 København V.
Tlf. 33 15 15 63. Fax 33 13 07 07.

Advokataktieselskabet
Linde & Altschuler
Esplanaden 6
1263 København K

Vi tilbyder erhvervsretlig rådgivning og juridisk bistand til private.

Vi kan herunder bistå Dem med virksomhedsoverdragelser, retssager, inkasso, ejendomsadministration, handel med fast ejendom, testamenter og dødsbobehandling indenlands og udenlands.

Kontakt
advokat Finn Roger Nielsen
på tlf. 33 14 19 40.

BENZONS BEGRAVELSES-FORRETNING

38 34 46 01 - 31 86 60 56

DØGNVAGT:
31 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelser og bisættelser ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Find *Deres* **bedemand** her:

Vanløse Ligkistemagasin
38 71 75 01
H.P. Baltzer & Søn
Jyllingevej 8
2720 Vanløse

Tåstrup Bedemandsforretning
43 99 75 01
Sv.E. og B. Baltzer
Køgevej 40
2630 Taastrup

Også aften, week-end og helligdag kan De ringe og aftale et møde i Deres hjem eller hos os.

Hos medlemmer af Bedemændenes Landsforening har De tryghed for:

- professionel hjælp og rådgivnig ved begravelse og brænding.
- viden om en lang række forhold i forbindelse med dødsfald.
- fair forretningsmæssig og økonomisk behandling.

Rekvirer gratis pjecen
»NÅR NOGEN DØR...«

BEGRAVELSER OG BISÆTTELSER
v/ bedemand Vagn Fondo
39 62 16 50
Reference: Sankt Joseph Søstrene
Bedemændenes Landsforening

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler

Wagn Adler

DØGNVAGT
39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
SØBORG HOVEDGADE 94

Kastrup Begravelsesforretning

Alle aftaler kan træffes i Deres hjem - overalt i Storkøbenhavn

Telefon
31 55 55 55
Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning
Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning
Telefon 43 99 01 58

Murermester Keld Erik
JOHNSEN Ankervej 12 Stubberup 4800 Nyk. F.
Medl. af BYG og Nykøbing F. Murerlaug
Om- og tilbygning - Reparationer
Alt tagarbejde
Tlf. 53 83 99 08
Vi lover godt håndværk og er omfattet af... BYG GARANTI ORDNING
Arbejde udføres overalt på Sjælland, Lolland og Falster

Malermester
VILLY HANSEN
Bredager 13 - 7120 Vejle Ø.
Tlf. 75 81 69 62 og 75 83 29 37

VICTOR NIELSEN
Stenhuggeri og Monumentforretning
v/ stenhuggermester Mohr
Vestre Kirkegårds Allé 28-32
2450 København SV
Tlf. 31 21 65 48 Fax. 31 21 80 32

Revision • Regnskab • Skat
REVISORGÅRDEN I ROSKILDE
Registreret revisor FRR
Jørgen Brangstrup
Skt. Olsgade 10 • Roskilde • 46 35 10 35
- det er altid sikkert med en registreret revisor

Kirken ser kritisk på sin egen fortid

Fortsat fra forsiden

Også den passivitet, som mange kristne lagde for dagen i nazitiden, blev retfærdiggjort under henvisning til en sådan udlægning, understreger Cottier; han gør opmærksom på, at andre kristne til hver en tid var parate til at skjule de forfulgte jøder.

Mea culpa, mea culpa

Ender det med, at kirken officielt vedkender sig tidligere tiders fejltrin? Eller nøjes den med at fremsætte en selvkritisk udtalelse som dem, vi hidtil har set? Det spørgsmål optog både de konferencens deltagere bag de lukkede døre og iagttagerne i Vatikanet.

Kirken har tidligere både beklaget og fordømt enhver form for antisemitisme og enhver form for forfølgelse af jøder. Den har beklaget, at »mange af dens sønner« har begået fejl og været medskyldige i denne og andre af fortidens forbrydelser.

Nu gælder det om at finde de rødder, som jøder og kristne er fælles om, og gennem katekesen og i det pastorale arbejde få de troende til at forstå dem. På den måde vil man kunne sætte sig ud over tidligere tiders misforståelser og i stedet nå frem til »gensidig forståelse, agtelse og respekt«, hedder det i et kommunike fra konferencen.

Paven formodes at ville sende en officiel skrivelse til kirken i hele verden. Et udkast menes at have været på vej i flere år. Måske har konferencen i denne måned givet ham yderligere stof.

Så vil han læse det meget grundigt - uden derved at overse andre mørke kapitler i historien, som han sagde til de pressefolk, der fulgte ham i flyet til Brasilien i oktober. Ved den lejlighed havde han mindet om, at den katolske kirke ofte havde sagt undskyld; han fandt det tankevækkende, at det altid var paven og den katolske kirke, der gjorde det, mens de andre tav.

Men måske var det sådan, det skulle være, tilføjede han.

En udstilling »Biblens land - Jerusalem - den gamle Orients kongebyer« kan indtil 19. januar 1998 ses i Wien. På udstillingen vises for første gang i Europa to skriftruller fra Qumran-fundene, udlånt af museet i Jerusalem. Billedet viser udsnit af skriftrullen med Davids Salmer. *Foto: KNA-Bild.*

Katolske teologer tror ikke på den onde men på det onde

Hamburg (KNA) - De færreste af vore dages katolske teologerer tror på djævelen som person. Det mener *Otto Hermann Pesch*, teolog fra Hamburg. Men hvis de ikke tror på *den* onde, så tror de på *det* onde, sagde Pesch i et foredrag, som blev holdt ved et møde på det katolske akademi i Hamburg. En anden holdt hans foredrag, da han var forhindret i at være til stede.

Efter Pesch's mening har den katolske teologi en opfattelse, som står i modsætning til kirkens lære som formuleret i Verdenskatekismen. Ifølge katekismen stammer *det* onde fra *den* onde, altså fra djævelen personlig. Fra videnskabeligt hold er man meget betænkelig ved denne lære, udtaler Pesch.

En falden engel

Troen på djævelen som en engel, der har vendt Gud ryggen, forudsætter, at man tror på englenes eksistens. Det må ikke blive til en forpligtende trossandhed, sådan at kirken forlanger, at man skal tro på englene, mener Pesch. Han advarer, at man uden videre kasserer de forestillinger, som man tidligere har haft. Hvis man ikke vil tro på djævelen som person, kan man udvikle en slags 'uskyldighedskompleks', forklarer teologen; derfor mener han, at man skal blive ved med at tale om djævelen som en person. Ondskaben skal ikke bagatelliseres, tilføjer han.

Djævelen som undskyldning

Man må dog aldrig bruge djævelen som en undskyldning for sin egen menneskelige ondskab, understreger Pesch. Han mener, at snakken om djævelen skaber angst og gør det vanskeligt at forstå det evangelium, som fortæller, at Gud er stærkere end Satan.

Therese af Lisieux ophøjet til kirkelærer

Fortsat fra forsiden

Fra mange sider opfattes det som noget særligt, at Therese af Lisieux er blevet ophøjet til kirkelærer kun 100 år efter sin død. Hun har aldrig læst teologi. Hun var barn af en tid, hvor kvinder ikke havde meget at sige inden for kirken, og hun døde som 24-årig; i den alder plejer man ikke at have opnået den store livsvisdom. Desuden levede hun fuldstændig afsondret i karmeliterklostret, hvor hun - med den daværende paves særlige tilladelse - var indtrådt i en alder af 15.

Den unge Wojtyla ville selv være karmelit

Den ungdommelige mystiker og hendes skrifter, som udelukkende drejer sig om den personlige gudserfaring, står som et lysende eksempel for Johannes Paul II; som ung havde han selv overvejet at indtræde hos karmelitterne.

I sin prædiken på Petrespladsen beskrev han det, Therese står for, som et modstykke til de tidens tegn, som han kaldte for rationalisme, materialisme og overfladiskhed. Især de teologistuderende burde læse, hvad hun har skrevet, mente paven og betegnede hende som et forbillede for den kristne mission. Så ung hun var, havde Therese et usædvanligt indblik i den kristne tros sandheder, konstaterede paven; dermed imødegik han den kritik, som måtte komme fra teologers side. Hun fortjener at blive regnet blandt spiritualitetens mestre, understregede han.

Så får vi se, om det, Therese af Lisieux har skrevet, bliver mere udbredt. Hun er oversat til samtlige hovedsprog, men hverken blandt teologer eller blandt engagerede katolikker betragtes hendes skrifter som standardlæsning.

En teologistuderende fra Ækvatorialguinea, som deltog i festlighederne sammen med en masse andre seminarister og ordensfolk, lod forstå, at den nye kirkelærer var et forbillede for ham personlig, men at han endnu ikke havde læst noget fra hendes hånd. En af de mange tusinde tilrejsende franskmænd, en kvinde, som til daglig underviser på et af universiteterne, vidste heller ikke meget om Therese af Jesusbarnet. Men hun havde hørt lidt om de ting, Therese havde skrevet, og så frem til at læse noget mere, når hun kom hjem.

Canada:

Ordenssøster i senatet

Ottawa (KNA) - Den 73-årige *Mary Alice Butts* er som den første ordenssøster i Canadas historie blevet senator. Sidst i september bekendtgjorde premierminister Jean Chretien navnene på de fem nye senatorer, som i overensstemmelse med den canadiske forfatning ikke bliver valgt. Butts - bedre kendt som *sr. Peggy* - har undervist ved University College i Cape Breton, siden hun i 1974 opnåede en doktorgrad i politisk videnskab.

At ordensfolk efter kirkens opfattelse ikke skal engagere sig i partipolitik, gælder kun for de politiske poster, som man vælges til, mener sr. Peggy. Hun understreger, at hun har arbejdet for ubemidlede, fattige bøm og underpriviligerede mennesker i årevis, og at hendes undervisning har drejet sig om social retfærdighed.

Som ordenssøster, der har aflagt fattigdomsløfte, kunne Butts ikke dokumentere en formue på 3.000 canadiske dollars (svarende til omkring 15.000 kroner), det minimum, som en senator sædvanligvis skal være i besiddelse af for at kunne beklæde sit embede. Formuekravet blev dog opfyldt, da ordenens ledelse lod en grund i New Scotland registrere i hendes navn.

Senatorlønnen går til velgørende institutioner, meddeler sr. Peggy.

Pinchas Lapide død

Den jødiske religionsfilosof og forfatter *Pinchas Lapide* er død i Frankfurt a.M. Lapide blev født i Wien, udvandrede til Palæstina i 1940 og boede i Tyskland siden 1969. Han var i sit forfatterskab dybt involveret i den jødisk-kristne dialog. Han blev knap 75 år.

Kirken i Chile har nu 12% færre katolikker

Santiago de Chile (KNA) - Den katolske kirke i Chile har mistet rundt regnet 12% af sine medlemmer i løbet af den seneste snes år. Heraf har 7% i stedet sluttet sig til sekterne, udtaler ærkebiskoppen af Santiago de Chile, kardinal *Carlos Oviedo Cabada*. De resterende har helt opgivet deres tro, tilføjer han.

Kardinalen betegner nyevangelisering af landet som den vigtigste af de opgaver, kirken i Chile står overfor. Man må gøre alt, hvad man kan, for de mennesker, der er tilbage, understreger han; de skal styrkes i deres tro, og de skal bevæges til at gå i kirke.

76,7% af befolkningen i Chile tilhører den katolske kirke. Af det samlede antal registrerede katolikker mener Oviedo Cabada, at 7% regelmæssigt tager del i kirkens liv.

katolsk orientering

Redaktion:
Pastor Willem Wuyts *O. Praem.* (ansvarsh. redaktør).
Journalist Knud Helsted Kluge (Redaktionssekretær)
Redaktionelle medarbejdere: Kirsten Szarafin,
Maria Jørgensen og Carly Majholm

Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28, 4.
DK-1620 København V. Telefon 31 211444.
Fax 33 244975 og 97 224054. E-mail: ko-press@inet.uni-c.dk
Udgiver: Ansgarstiftelsen, Bredgade 69 A, DK 1260 København K
Tryk: Dansk Avistryk, DK 2600 Glostrup. Oplag 17.000

Næste nummer udsendes den 26. november

NR. 19 26. NOVEMBER 1997 23. ÅRGANG

katolsk orientering

Pastoralrådets møde, side 2 - 3
Fattig, ydmyg og afmægtig, side 5
Lægfolkets rolle, side 6 - 7
Tiden er mere end moden, side 8
Fra DUK's årsmøde i Øm, side 9

Willem Wuyts O. praem. går som redaktør

»katolsk orientering«s chefredaktør og ansvarshavende redaktør siden 1974 pastor *Willem Wuyts* O. Praem. har den 18. november meddelt biskoppen, at han nedlægger sit mandat som chefredaktør og ansvarshavende redaktør for bladet.

Redaktionssekretær *Knud Helsted Kluge* er fra samme dato konstitueret som ansvarshavende redaktør i henhold til Presseloven.

Lars Messerschmidt
Generalvikar

Redegørelse fra biskoppen

Det er »katolsk orientering«s læsere bekendt, at der såvel blandt læserne som i den danske katolske offentlighed har været uenighed om bladets redaktionelle linie. Jeg har også selv både her i bladet og på anden vis givet udtryk for min egen uenighed med redaktøren pastor Willem Wuyts, hvad bladets status som bispedømmeblad angår, d.v.s. som et blad, der »udgives af det katolske bispedømme i Danmark«... og som »regelmæssigt og vederlagsfrit tilsendes alle katolske husstande i Danmark«. (Jfr. 'Retningslinier for udgivelsen af Katolsk Orientering' 1.1., godkendt af biskop Hans L. Martensen den 17. april 1989).

Bladet »har biskoppen som den egentlige udgiver« ...og kan for så vidt »karakteriseres som et bispedømmeblad«. (Jfr. 'Bemærkninger til retningslinier for udgivelsen af Katolsk Orientering' til 1.1-1.2).

På pastoralrådsmødet i juni i år blev jeg opfordret til at optage en dialog med redaktionen vedrørende bladets linie. Jeg mødtes med redaktionen den 7. august. Allerede på dette første møde viste det sig, at vi så meget forskelligt på nogle afgørende spørgsmål. For at gøre vore fortsatte drøftelser konkrete lod jeg udarbejde et foreløbigt arbejdspapir, som blev tilsendt redaktøren til udtalelse, så det derefter kunne danne grundlag for samtalerne. Denne fremgangsmåde fandt pastor Wuyts imidlertid uacceptabel og erklærede, at han på disse betingelser ikke kunne fortsætte samtalerne. På denne baggrund foregik der en brevveksling mellem pastor Wuyts og mig, der mundede ud i, at han den 18. november meddelte mig, at han trækker sig tilbage som bladets redaktør.

Det er altid smerteligt, at en konflikt ender på denne måde. På den anden side kan og skal det ikke skjules, at der også kan være konflikter inden for vore egne rækker, der gør et samarbejde umuligt. Det er da vigtigt, at det kan ophøre på en værdig måde og med gensidig respekt parterne imellem.

Derfor ønsker jeg at understrege, hvad jeg også personligt har skrevet til pastor Wuyts, at jeg på mange måder værdsætter hans faglige dygtighed som redaktør igennem så mange år, hvilket han med rette har vundet stor anerkendelse for. Derfor skal der også fra mig som udgiver af bladet lyde en oprigtig tak til ham for et stort og kvalificeret arbejde, en tak som ikke skal overskygges af den omtalte uenighed.

Czeslaw Kozon
Biskop

For sidste gang mødtes det nuværende pastoralråd på Magleås i dagene 8.-9. november. På dagsorden stod blandt andet 'Lægfolket i kirken efter II Vatikankoncil'. Læs side 2-3 og 6-7.

Omkring 80 unge katolikker fra alle dele af landet var samlet på Ømborgen i dagene 31. oktober - 2. november. Det var et helt almindeligt årsmøde, som samtidig markerede starten på DUK's 50 års jubilæum - og festen fortsætter et års tid endnu. *Foto: Maria Jørgensen.*

De unge er villige til at spare

DUK har indledt sit 50 års-jubilæum

Faldende tipsmidler, dyrere togbilletter og mindre tilskud fra bispedømmet, end man havde håbet på. Sådan er virkeligheden for Danmarks Unge Katolikker, som har taget hul på deres jubilæumsår. Hovedbestyrelsen har set kritisk på økonomi og aktivitetsniveau og fremsat en række forslag til besparelser.

De unge er villige til at spare, selv om de gerne indrømmer, at det kommer til at gøre ondt. Årsmødet accepterede en fordobling af kontingentet, som hidtil har været på en symbolsk tier om året; hvis det går, som hovedbestyrelsen venter, skal det stige med 10 kr. om året og gradvist sættes op til 100 kr.

Antallet af betalende medlemmer er afgørende for, hvor stort et tilskud DUK kan få fra tips- og lottomidlerne og hvad de enkelte lokalforeninger kan få fra deres kommuner. Derfor har man hidtil sat kontingentet så lavt, at ingen kunne sige, at de ikke havde råd. Men ikke alle kommuner anerkender et symbolsk kontingent som en egenbetaling. Odense kommune har forlangt, at lokalforeningen skal kræve 50 kr. af hvert medlem, fortalte *Dennis Raymond Jensen.*

Bispedømmet har støttet DUK i årevis og gør det stadig. I de senere år har den økonomiske støtte fra bispedømmet dog været mindre end tidligere - dels fordi DUK havde opbygget en formue, som skulle 'spises' først, og dels fordi det har været nødvendigt at skære ned på flere områder. Et andet spareforslag går ud på at nedlægge stillingen som organisationskonsulent i forbindelse med Anne Marie Heden-

Fortsætter på bagsiden

Biskop Czeslaw Kozon.

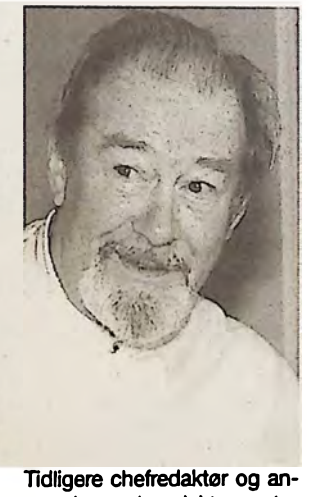

Tidligere chefredaktør og ansvarshavende redaktør pastor Willem Wuyts O. Praem.

katolsk orientering

Tilsendes katolske husstande i Danmark i 20 numre om året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden.
Abonnementspris 230 kr. årligt.
Adresseforandring meddeles til postvæsenet.
ISSN 0902-297X

Pastoralrådet øver selvkritik og overvejer fremtiden:

Pastoralrådet bør sigte mod bedre lokal kontakt

Det nuværende pastoralråd har holdt sit sidste møde. *Käthe Lund*, pastoralrådsmedlem fra Vejle, benyttede lejligheden til at foreslå en anden mødestruktur for kommende pastoralråd. Hun havde »oplevet en utilfredsstillende fornemmelse af ikke rigtig at kunne få indsigt og deltage tilstrækkelig kvalificeret i arbejdet«, sagde hun og mente, at hun derfor hverken levede op til sine egne eller til andre menneskers forventninger. To nøgleord i hendes forslag var en bedre forberedelse af møderne og bedre kontakt med de lokale kræfter.

Käthe Lund.

Heldagsmøder med lokale kræfter

Käthe Lund forestiller sig, at man i foråret/forsommeren holder et weekend-møde af samme slags som de nuværende pastoralrådsmøder, mens den tilsvarende weekend i november erstattes af to heldagsmøder i løbet af vinterhalvåret. I stedet for at samle pastoralrådsmedlemmer fra hele landet skal et sådant heldagsmøde samle pastoralrådsmedlemmer og menighedsrådsformænd fra en del af landet; desuden er det meningen, at et par medlemmer af forretningsudvalget skal deltage.

Til heldags møderne tænkes Danmark delt i tre eller fire dele og i hvert fald klippet over ved Storebælt; Københavnsområdet skal være en region for sig, mens det øvrige Sjælland samt Sydhavsøerne udgør en anden region. Disse heldagsmøder skal tjene som en forberedelse til det årlige pastoralrådsmøde, forklarede Käthe Lund.

Forslaget blev godt modtaget af rådets medlemmer. Generalvikar *Lars Messerschmidt* understregede vigtigheden af at holde kontakt med de lokale menigheder og mente, at det ville være godt at inddrage dem i sådanne arbejdsmøder. *Erik Schou* advarede imod at stille så høje krav, at de ikke ville kunne realiseres. Man kan komme til at kvæle et initiativ, når man bruger hele møder på formaliteter, sagde han. Også *Torben Riis* var af den opfattelse, at pastoralrådet med den nuværende mødeform brugte »alt for megen tid på at snakke om, hvordan man skal snakke sammen«.

Käthe Lund mente, at både interessen for kirkens ve og vel, en vis portion nysgerrighed og lysten til at yde noget såvel for sit område som for bispedømmet spillede ind, når man sagde ja til at gå ind i pastoralrådsarbejdet. Ud over det frustrerende ved ikke at kunne yde så meget, som man gerne ville, fandt hun det urimeligt at have et »dyrt apparat« som pastoralrådet kørende, når det ikke fungerede godt nok. Hun mente ikke at have fundet en patentløsning, men præsenterede sit forslag som en idé til overvejelse.

Fem permanente pastorale udvalg

Også *Peter Ryom* havde gjort sig nogle tanker om pastoralrådets fremtidige virke. Hans forslag om oprettelse af fem permanente, pastorale udvalg havde til formål at vække og vedligeholde interessen for pastoralrådets arbejde, sagde han. De fem udvalg skulle beskæftige sig med henholdsvis liturgi, troslære, diakoni, samfundsdebatten og forholdet mellem sproggrupperne. Forslaget ville, mente Ryom, inddrage en større del af rådets medlemmer i dets arbejde, sikre et vist mål af kontinuitet og gøre pastoralrådet både synligt og vedkommende for andre katolikker - herunder mulige kandidater til fremtidige pastoralrådsvalg.

Peter Ryom imødekom en opfordring til at trække forslaget tilbage, hvilket mange af rådets medlemmer var skuffede over. *Kirsten Brink* opfordrede ham til at genfremsætte det. Hvis forslaget var blevet sat til afstemning og vedtaget, havde der dog været noget, man kunne efterlade til det næste pastoralråd, mente *Lone Stubkjær*, som fra tid til anden havde været flov over de ting, som pastoralrådet havde beskæftiget sig med.

Det system, som pastoralrådet kører efter i øjeblikket, fungerer ikke; det var *Dolores Bachmans* konklusion på den fireårige valgperiode, som nu er ved at være gået. Også *Gerda Schwartz* var ked af, at forslaget blev trukket; hun mente, at der måtte strammes op med hensyn til pastoralrådets arbejde. Ryoms forslag »kunne nok have sat lidt liv i kludene«, lød det fra Erik Schou, som opfordrede forretningsudvalget til at arbejde videre med det.

mj

Henrik Lewandowski, pastoralrådsmedlem fra Lolland-Falster, takkede af efter mange år i rådet. Lewandowski udtrykte sin glæde over samarbejdet mellem mennesker, som både socialt, kulturelt og geografisk havde højest forskellig baggrund. *Fotos: Knud Kluge.*

Flere pastoralrådsmedlemmer var glade for et forslag fra Peter Ryom (forrest t.h.) og mente, at rådet i de seneste år havde brugt alt for megen tid på mindre væsentlige ting.

Danmarks Unge Katolikker til pastoralrådet:

Vi vil meget hellere snakke om visioner end om penge!

Franz Igwebuike.

»Jeg vil hellere arbejde med unge katolikker end med økonomi!« Sådan sagde *Franz Igwebuike* til pastoralrådet, som holdt sit sidste møde på Magleås. En uge forinden var 22-årige Franz blevet genvalgt til endnu en toårig periode i DUK's hovedbestyrelse, og det var netop som repræsentant for DUK, at han var at finde blandt pastoralrådets gæster.

Ofte er det drøftelsen af bispedømmets budget, der fører til, at pastoralrådet kommer ind på DUK. Bispedømmet har støttet DUK i årevis og gør det stadig. I de senere år har den økonomiske støtte fra bispedømmet dog været mindre end tidligere - dels fordi DUK havde oparbejdet en formue, som skulle 'spises' først, og dels fordi det har været nødvendigt at skære ned på flere områder.

Sparekniven er i gang

DUK har selv set kritisk på sin økonomi og taget sit meget høje aktivitetsniveau op til grundig overvejelse. De unge er villige til at spare, selv om de gerne indrømmer, at det kommer til at gøre ondt. Årsmødet havde netop taget fat på en gradvis kontingentforhøjelse, fortalte Franz. I stedet for den symbolske ti'er, som man i en del år har kunnet nøjes med, vil det næste år koste 20 kr. at være medlem af DUK. Det var meningen, at kontingentet skulle op på en 'hund', men lidt ad gangen. Ellers kan man risikere en medlemsflugt og som følge deraf et styrtdyk i de tilskud, son DUK hidtil har fået fra tips- og lottomidlerne, og så er man jo lige vidt.

»Vi skal ud og missionere«, fortsatte Franz og nævnte en af de aktiviteter, som DUK har søsat i den allerseneste tid: en weekend for dem, der går i 8.-10. klasse. Det er netop i årene efter firmelsen, at mange unge 'siver' ud af kirken.

I stedet for altid at tale om penge vil de unge meget hellere snakke fremtid og visioner med pastoralrådet. For Franz og de andre gælder det om at nå til de unge - også til dem, der ikke er katolikker.

mj

Opfølgning vedrørende »katolsk orientering«

Biskop *Czeslaw Kozon* indledte pastoralrådets mødepunkt »Opfølgning vedrørende 'katolsk orientering' med en redegørelse for forløbet af et møde mellem redaktionen og biskoppen samt en brevveksling og telefonsamtale mellem biskoppen og chefredaktøren. Biskoppen fulgte dermed den indstilling, som pastoralrådet gav på mødet i forsommeren om at indlede drøftelser med redaktionen om bladets linie.

Vi havde et møde den 7. august mellem pastor *Willem Wuyts,* Knud Kluge og mig, hvor vi ikke kom nogen vegne og hvor fronterne blev trukket op, sagde biskoppen. Hele anliggendet har været et bredt formuleret problem vedrørende bladets linie, holdning og dets måde at præsentere nyheder på i form af overskrifter og stofsamling, sagde biskoppen. Generelt set har nyhederne et pessimistisk billede af kirken, de er meget diskuterende og fremmer ikke sammenhold i kirken og de indgyder ikke håb.

Videre sagde biskoppen, at det ikke »fra min side har været hensigten, at bladet skulle ensrettes eller lægges på biskoppens bord, før det blev udsendt.« På mødet fremkom jeg med eksempler, men de var åbenbart ikke tydelige nok, fordi jeg flere gange blev spurgt, »hvad mener man med bladets holdning«.

Biskoppen oplyste, at han derfor havde bedt *Erling Tiedemann* gennemse fem årgange af »katolsk orientering«. Tiedemanns redegørelse var ikke tænkt som andet end en lille huskeseddel til et andet møde, vi havde håbet at kunne holde, fortsatte biskoppen.

Redegørelsen blev sendt til pastor Wuyts, så han kunne kommentere den. Pastor Wuyts har ikke kommenteret den, men i sit svar til mig sagt: »Der er ikke mere at tale om, vi har hver vores opfattelse af bladet.« Det er der, hvor vi står nu. Jeg har ikke taget nogen konsekvenser, men anser situationen for meget anstrengt og uholdbar, sluttede biskoppen sit indlæg.

Erling Tiedemann tilføjede, at biskoppen havde klaget sin nød til ham om det store arbejde, det var at konkretisere sin kritik. En af grundene til, at jeg sagde ja til opgaven var, at jeg i sin tid af biskop Martensen blev inddraget i at udforme bladets retningslinier.

Biskop Czeslaw og jeg var enige om, at der var tre principper, der skulle holdes fast i, forsatte Tiedemann. Det ene var en åben proces i forhold til redaktionen, det andet var at det ikke måtte gøres færdigt før pastor Wuyts havde haft lejlighed til at se det. Det tredie var, at redegørelsen kun kunne komme til eksistens, hvis den var dækkende for biskoppens mening.

Umiddelbart forud for mødetidspunktet fik rådets medlemmer udleveret et brev fra pastor Willem Wuyts, der ikke ønskede at deltage i pastoralrådets møde. Pastor Wuyts siger bl.a., at »biskoppen kræver »en grundlæggende holdningsændring hos redaktionen«. Den kan redaktionen ikke love ham, idet vi ikke lader os overbevise af biskoppen om, at vor nuværende holdning til kirken skulle være undergravende.«

Videre siger pastor Wuyts, at han ikke kan acceptere fremgangsmåden med at sætte Erling Tiedemann til at gennempløje de sidste syv årgange »for at finde dokumentation for biskoppens ærgrelse og frustrationer over bladet.«

Chefredaktøren meddeler herefter, at han på disse betingelser ikke vil være til rådighed for videre samtaler.

Debatten i rådet

Under den efterfølgende debat i rådet spurgte *Jan Lange* efter rapporten, men biskoppen mente ikke, den var relevant mere og henviste til chefredaktørens leder »Læsernes blad« og biskoppens egen leder i det efterfølgende nummer »Hvis blad«. Efterhånden drejer det sig ikke længere så meget om, hvad der står i bladet, men om dets selvforståelse. Hvis man accepterer den holdning, som lederen »Læsernes blad« giver udtryk for, har man afgivet retten til at kritisere bladet, sagde biskoppen.

Vi opfordrede biskoppen til at tale med redaktionen, og der er heller ikke noget odiøst i at bede Erling Tiedemann om at foretage en undersøgelse, fortsatte Jan Lange. Men man kunne også lave en rapport over alle de gode ting, alle de igangsættende ting, alt det, der har fået folk til at tænke positivt og kreativt. Så havde det været interessant at holde rapporterne op mod hinanden.

Debatten sluttede uden en egentlig konklusion, men *Erik Schou* foreslog dagen efter, at der blev oprettet en bestyrelse, som kunne være dialogskabende mellem redaktion og biskop. Biskoppen mente, at det blot ville blive til en unødvendig bureaukratisering.

kk

Pastoralrådets formand Poul Wiisbye og næstformand Josefsøster Else Pascale.

Forretningsudvalgets beretning

Bispedømmet har ansøgt om projekter til knap 5 mio kr.

Af forretningsudvalgets beretning til pastoralrådet fremgår, at forretningsudvalget, Det biskoppelige Råd og Økonomisk Råd medio september har afsluttet behandlingen af årets projektansøgning og har indstillet dem til biskoppens godkendelse. I år var der der indkommet flere ansøgninger, end man kunne imødekomme. Ansøgningen andrager i alt 1,2 mio DM, altså knap 5 mio kr.

Listen omfatter omfattende renovering af Skt. Mariæ Kirke i Ålborg, udskiftning af såkaldte ringemaskiner i Skt. Knud Lavard Kirke, omfattende renovering af Skt. Ansgars Skole på Nørrebro i København og indretning af forsningslokale på Skt. Nikolaj Skole i Esbjerg. Desuden er der renovering på Skt. Mariæ Skole i Ålborg og af Jesu Små Søstres bolig i Øm.

Der søges også om penge til forskellige udgivelser og kurser fra Pastoral-Centret, udgivelse af liturgiske tekster af Liturgisk Sekretariat og lejr- og kursusaktiviteter fra Danmarks Unge Katolikker.

Ansøgningslisten behandles af tyske velgørere i december. Katolsk Bispekontor kan i begyndelsen af det nye år meddele resultatet.

Det fremgår videre af beretningen, at forretningsudvalget arbejder videre med at finde en passende - og økonomisk realistisk - bolig, som kan indrettes dels som bispebolig og dels som et hjem for vore ældre præster, som hermed kan sikres trygge og værdige forhold i deres aldersdom.

Forretningsudvalget har desuden drøftet økonomisk støtte til katolske børn på katolske skoler. Udvalget påpeger to problemer, nemlig de forældre, der ikke har råd til sende børn på katolske skole og de forældre, der kvier sig ved at betale skolepenge, når barnet ellers kunne få gratis undervisning i Folkeskolen. Forretningsudvalget mener, at det ikke er muligt at give fripladser til katolske børn, hvis der ikke er baggrund for beslutningen i forældrenes indkomst.

I Assens og Rønne er der udpeget et forvaltningsråd med henholdsvis *Inge Olav Hansen* og *Janina Rohde* i Assens og *Karen Chodziuk, Renate Gulstad* og *Ingeborg Kjær* i Rønne.

kk

Silkeborg menighedsråd skriver til pastoralrådet om »katolsk orientering«

Da Pastoralrådet har »katolsk orientering« på dagsordenen på førstkommende møde, ønsker vores repræsentant i Pastoralrådet, *Else Petry,* en udtalelse i forbindelse med den debat, der har fundet sted om »katolsk orientering«s redaktionelle linie.

Vi i menighedsrådet var enige om at støtte »katolsk orientering«s redaktør, *W. Wuyts* for det meget spændende blad, han har været ansvarlig for gennem en årrække.

»k.o.« er et blad, der sætter problemerne under debat. Og det er debatten, der skaber liv, udvikling og øger vores trosbevidsthed. Det er debatten, der hjælper os til at se en sag fra flere sider.

De nyhedsartikler, der skaber debat, er ikke blot de artikler, der beskriver den uheldige udvikling i kirken, men selvfølgelig også den gode udvikling i kirken.

Vi talte om, at »k.o.« hverken skal forsvare eller angribe kirkens lære og tradition, men finde en balance i udvælgelse af artikler fra nyhedsbureauerne, så vi læsere bliver bredt orienteret om kirken i verden.

Forsvar og kritik findes selvfølgelig i lederen samt i artikler og læserbreve fra lægfolk og præster, der udtrykker deres holdning til et bestemt emne.

En redaktør har indlysende det fulde ansvar for hvilke nyhedsbureauer artiklerne hentes fra. Års erfaring og viden afgør, hvilke der er pålidelige.

Kort og godt ønsker vi, at det fulde ansvar gives til den nuværende redaktør, så respekten for bladet bevares både for os selv (kirkefolket), men så sandelig også fra det samfund, vi er del af.

På Silkeborg menighedsråds vegne

Ulla Sejersen Hansen

Adventstid - Gavetid

Steno-Butikken - en specialbutik i Københavns centrum - har et bredt udvalg af artikler til brug i adventstiden og som gaver under juletræet:

* Julekort med klassiske motiver
* Julekrybber som enkeltfigurer eller blok i keramik, bakelit eller træ med tilhørende stald i forskellige størrelser
* Julemusik på CD og MC
* Lysestager i messing, keramik og glas, samt stearin- og vokslys af høj kvalitet
* Smykkekors, medaljoner
* Teologiske bøger

Abningstider: Mandag-torsdag kl. 10-17.30, fredag kl. 10-18, lørdag kl. 10-14.

Ekstraordinær juleåbningstid:
2., 3. og 4. søndag i advent kl. 13-17.
Varer forsendes over hele landet.

STENO-BUTIKKEN
Vesterbrogade 28, 1620 København V.
Tlf. 33 86 03 86

I anledning af

pastor Bjørn Højbo's
50 års præstejubilæum

læses messe i Skt. Ansgars kirke, Bredgade
søndag den 30. november, kl. 9.30.
Efter messen reception i menighedssalen,
Bredgade 69 A.

Skoleweekend januar 1998

De unge vil beskæftige sig med emnet »Det at blive voksen«

I januar måned i år afholdt DUK efter ønske fra DUK's årsmøde samt FAKS en weekend for alle katolske elever i 8. - 10. klasse. Denne weekend var en succes, derfor gentages den til januar 1998. Denne artikel er ment som en reklame for den kommende weekend i januar. Ligeledes er det mit ønske at DUK's arbejde og ideer kommer ud til hele den katolske kirke i Danmark.

Med min erfaring som lærer ved jeg, at før man kan få unge til at koncentrere sig om et emne er det vigtigt at fange deres interesse. Efter at have drøftet det med nogle ledere besluttede jeg i første omgang at beskæftige mig med emnet sexualitet, som de unge allerede er meget interesserede i. Senere blev vi dog enige om det svære og lidt for simple emne for denne aldersgruppe og besluttede i stedet at beskæftige os med holdninger og med deltagerne personligt.

I dagens Danmark er det svært at finde sin egen identitet og sit ståsted. Derfor syntes vi, det var en god ide, at vi opfordrede deltagerne til at søge i dem selv for at finde det de søger, nemlig dem selv.

Vi begyndte fredag efter ankomst med en forlænget aftenbøn hvor deltagerne først hørte lidt om 'livets køkken', hvor man kan finde mange spændende ting, men ofte gemmer vi også ting, som vi skal finde frem. Ligeledes er det ikke ubegrænset. hvad vores skabe indeholder, selvom vi ofte ønsker os det sådan. På samme måde sker der tit det, at vi ikke tror vores ingredienser smager godt, men vi bliver nød til at bruge det der er, da alle disse ting er gaver fra Gud. Hvad enten det ser lækkert ud eller ej, så er alle delene er del af »mig«.

Efter denne introduktion skulle hver deltager så skrive indholdet af sit 'køkkenskab' ned på et stykke papir, som de skulle beholde til senere brug. Dette foregik naturligvis anonymt, da vi som ledere godt ved, at hvis de unge skal stå frem og fortælle en sådan ting, vil ærligheden i manges tilfælde blive begrænset, og da formålet først og fremmest var at deltagerne skulle se ind i dem selv, var dette det rigtige at gøre.

Lørdag formiddag skulle vi spille rollespil, hvor deltagerne sammen med lederne skulle prøve at sætte sig ind i, hvordan andre personer er og reagerer i forskellige situationer. Rollespillet var bygget op over den meget berømte ungdomsserie Beverly Hills 90210. Formålet med spillet, som er prøvet før med succes, var at give deltagerne en større forståelse for hvordan mennesker kan reagere - nogen gange uforståeligt og ubehageligt over for andre - og omvendt få dem til at forstå, at det ikke altid er nødvendigt.

I januar afholder Danmarks Unge Katolikker i lighed med sidste år i samme måned en weekend for alle katolske elever i 8. - 10. klasse. I baggrunden ses artiklens forfatter, Nikolaj Noval; billedet er fra årsmødet i Øm. *Foto: Maria Jørgensen.*

Hver deltagene fik udleveret en person/karakter og et mål, de skulle forsøge at opnå. Da spillet foregik i mindre grupper, var lederne så spillelederе og skulle forklare og styre begivenhederne efter deltagernes handlinger.

TV-serien, som spillet bygger på, er dog umoralsk og uden større budskab, og der bliver lagt op til, at spillet skal foregå på samme måde - dog er der altid en mulighed for en tilfredsstillende løsning for alle parter. Det kræver dog samarbejde og hensyntagen. For de flestes tilfælde lykkedes det at opnå dette.

Efter dette rollespil skulle vi have haft et plenum, men tiden var for kort, hvilket viste sig ikke at gøre noget, da deltagerne selv drøftede forløbet også sammen med lederne.

Efter frokost og pause havde vi hængt forskellige begreber op, der omhandlede sexualitet, abort, familie, kontaktannoncer osv. Disse ophæng skulle deltagerne så kigge på og læse og bagefter havde vi delt dem ind i grupper efter alder og køn, således at drengene og pigerne var hver for sig. Her samtalede/diskuterede vi de forskellige ting uden at skulle nå noget. Samtalen forløb uden lederstyring, da vi kun provokerede og sørgede for at samtalen ikke gik i stå. De forskellige grupper talte om mange forskellige ting og selv om der var afsat halvanden time til arbejdet, var det for lidt.

Ikke alene havde alle sagt noget, selv de ellers så stille personer, men der havde også været en fantastisk ærlighed og åbenhed. Deltagerne fortalte derfor om mange personlige erfaringer, som de enten ikke forstod eller som de var glade for. Ligeledes var der også dem, der fortalte om alle deres drengestreger og om, hvor langt de ville gå i forhold til deres kammerater.

Efter begrebsarbejdet skulle vi til at forberede vores gyserfest, og de fleste deltagere havde da også taget sort tøj på, og vi havde fra ledernes side selvfølgelig købt uhyggelige rekvisitter ind, for at skabe den rette stemning. Som det altid skal være til en fest, var det bare sjovt og rart og ikke spor uhyggeligt, men måske en smule mærkværdigt med sort is og orme i drinks'ene.

Efter et lækkert måltid mad var der som altid lidt underholdning, og bagefter skulle vi alle ud i den kolde nat og spille stratego. P.g.a. omstændighederne blev det til alles tilfredshed det mest snydende hold, der vandt.

Om søndagen havde vi kun messe, oprydning og evaluering på programmet. Til messen skulle deltagerne medbringe en 'ingrediensliste' til deres livs 'ret' - skrive de ting ned som de hver især mente var vigtigt for, at deres liv kan blive godt. Bagefter puttede de opskriften i en konvolut med eget navn og adresse på. Den frembar de til offertoriet, således at betydningen af et offer ville få en ny klang i deres forståelse. Kristendommen har ikke afskaffet offeret, men det har fået en ny betydning med Kristi død på korset.

Samtidig fik de alle et postkort med en anden deltagers navn og adresse på. Indenfor en uge skulle de sende et brev til vedkommende; om de gjorde det, vides ikke.

Bagefter var der en fantastisk effektiv og god rengøring/oprydning, som deltagerne skal ros for. Til sidst, inden vi skulle hjem igen, havde vi så evaluering. Dette er altid meget spændende for en leder, fordi man her får at vide om éns forberedelse har båret frugt. Det var en fantastisk oplevelse at høre deltagernes meninger om lejren og dens indhold. Jeg tror nok, at jeg på alle ledernes vegne kan sige, at det arbejde, vi havde lagt i forberedelsern,e blev til stor opmuntring og glæde for os alle. Og der er da heller ikke nogen tvivl om, at det var lykkedes os at synliggøre Gud og troen på en, for de fleste, ny og mere barmhjertig måde.

I hvert fald er jeg ikke i tvivl om efter denne weekend, at den Katolske kirke går en god fremtid i møde med disse unge mennesker. Deres åbenhed og ærlighed samt det mod, de udviste på weekenden, var en stor glæde at se og opleve. Ligeledes er jeg ikke i tvivl om, at Gud har store planer med disse unge mennesker hver især og jeg håber bare, at de altid vil forstå og huske, hvor vigtige og enestående de hver især er, på deres måde. For dette var det egentlige budskab med denne weekend.

For at de ikke glemmer denne ting alt for hurtigt, har vi i juni måned tilsendt alle deltagerne deres egen 'opskrift på livet', og jeg håber, at det giver dem forståelse for, at livet skabes mens det leves. Hvis ikke ville det ikke være et liv med Gud.

Som slut havde vi en fællesbøn og som altid sang vi "Store Gud vi love dig", og så tog vi afsked.

Til januar vil weekenden komme på programmet igen, og vi vil fortsætte på samme måde, dog med et mere specifikt emne - nemlig 'det at blive voksen', hvorfor man laver oprør og hvilke lidelser og glæder dette kan medføre.

Som slut på denne artikel vil jeg citere Kierkegaard, for at vise ledernes opgave på en sådan weekend:
Det at være hjælper, det er ikke at sige:
Sådan er det, ej heller at give meddelelser og deslige,
nej det at være hjælper er i sandheden at være den modtagende.

Nikolaj Noval

Læserne diskuterer

Det er altid godt med én at hælde sit hoved til

Jeg er enig med Jørgen Jørgensen i hans læserbrev, når han skriver: »Har jeg rørt ved et ømt sted?« Jeg forstår, at De ligesom jeg føler Dem svigtet af den katolske kirke.

For ca. halvandet år siden døde min mand af sine kvæstelser efter en ulykke. Jeg har ingen børn og ingen familie i nærheden. Jeg er temmelig syg af astma og ofte indlagt på sygehuset. Når man er katolik, regner man måske med, at en dag er der nok én inden for kirken, som vil besøge mig på sygehuset eller bare ringe til mig, men der er ingen.

Nå, vi må jo spørge os selv, at hvorfor skulle vi vente, at katolikker er bedre end andre. Det tror jeg ikke længere, men jeg konverterede i Spanien, og katolikker er meget mere næstekærlige dernede. Ingen bliver ladt alene i sorg og sygdom, og der bliver taget hånd om alle.

Jeg er meget god til at underholde mig selv, det være sig med evt. at skrive og mange interesser, men jeg er blevet skuffet hvad angår næstekærlighed.

Igennem en troende inden for Folkekirken fik jeg kontakt med den protestantiske præst, og jeg vil sige, at hun har besøgt mig både i hjemmet og på sygehuset, og vi har haft flere samtaler om det, som trykker mig med min mands uforskyldte ulykke. Det er altid godt at have én at 'hælde sit hoved til'. Men jeg er jo altså katolik, og jeg går til messe udelukkende for at høre præsten prædike.

Nu har jeg taget et initiativ, og jeg får kirkens korshær og kommunen til at gå med til følgende: Det skal gå ud på, at et team af frivillige melder sig til at 'rykke ud' til hjemmene og til hospitaler/sygehuse for at besøge den eller det ægtepar, som trænger til hjælp, det være sig at tale med dem eller købe ind, hvis de står i en nødsituation. Jo flere der melder sig, jo flere telefonnumre er der at vælge imellem, for en af hjælperne kan være forhindret en dag.

Noget lignende kan nok lade sig gøre der, hvor de bor. De er velkommen til at ringe til mig. Telefon 49 21 70 41.

Gerda Hedlund

Bidrag til »k.o.«

I k.o. nr. 17 læser jeg, at bladets læsere har bidraget med 80.000 kr. mindre end sidste år.

Ærlig talt, jeg synes det er en skandale; at man uden videre modtager så megen oplysning uden tanke for hvor kostbart det er og hvilket arbejde det kræver at sende en så dejlig orientering.

Derfor vil jeg bede alle, som endnu ikke har tænkt derpå, venligst at sende et beløb for bladet, stort eller lille, som tak for vort gode blad.

Helene Larsen

Ring efter præsten!

I »k.o.« nr. 17 skriver Jørgen Jørgensen et godt læserbrev om 'behov for sygebesøg'. Det er en af præstens fornemste opgaver at finde ud af, hvem der er syg i menigheden, og så drage ud på et sygebesøg. Det er ikke altid, at præsten ved hvem, der er syg, så derfor er det en god ide at ringe til præsten eller få en anden til at gøre det, og bede om et besøg. Efter min mening bør ingen præster have så travlt, at der ikke er tid til sygebesøg. Jesus siger det så klart: »Jeg var syg og du besøgte mig!«

Benny Blumensaat

Fattig, ydmyg og afmægtig

Jesus kommer hverken på magtens eller på ærens vinger. Han kommer med kærlighed, skriver canadiske Jean Vanier, som grundlagde l'Arche-fællesskaberne og bevægelsen Tro og Lys

Jesus er den alle venter på. Verden venter på en frelser, én, der gør livet meningsfyldt.

Mange mennesker er modløse. I mange lande er der en afgrund mellem rige og fattige. Jeg tænker særligt på Afrika; jeg tænker på lande, hvor der er borgerkrig. Mange steder i Østeuropa blev kommunismen afløst af uro og fattigdom. Det samme gør sig gældende i Latinamerika, hvor der er så megen fattigdom og lidelse, og hvor kløften mellem rige og fattige er allesteds nærværende.

Meningen med livet

Alle mennesker, særligt de unge, søger efter en mening med livet. Mange unge har mistet fornemmelsen for livet. De venter på, at der skal komme nogen og sige: »Jeg elsker jer. Jeg stoler på jer, og jeg vil, at I skal leve; jeg vil sætte jer fri. Jeg vil, at jeres liv skal være meningsfyldt.«

Det, der gør størst indtryk på mig, er at mange af dagens unge ikke interesserer sig for, hvad der er godt, hvad der er rigtigt eller forkert. Det eneste, de er interesseret i, er nogen, der holder af dem.

»Jeg elsker dig«, siger Jesus til hver enkelt af os. »Du betyder noget for mig.« Men han kommer hverken på magtens eller på ærens vinger. Jesus gav sig helt og fuldt - uden at klamre sig til sin guddommelige status. Han gav sig helt - blev lille, blev et barn - han blev korsfæstet - han blev fattig.

Det er rigtigt nok, at han somme tider viste, at han havde magt. Han gjorde mirakler, men han ønskede ikke, at folk skulle opfatte ham som som en magtfuld mand, der gjorde store ting; han ville hellere betragtes som én, der kom for at skabe et fællesskab. Så han blev lille og ydmyg - fordi vi beundrer den, der kan en masse, men elsker den, der er lille og sårbar - barnet - den svage.

Kærlighed

For mig er Jesus den, der gør sig lille; han er Gud, som tager bolig i den fattige, den ydmyge, den svage, den døende, den syge. Alle disse mennesker er så sårbare og længes efter kærlighed - og Jesus er kærlighed, det er det, der er mysteriet. Ganske lige som Gud er kærlighed.

Jesus er kærlighed. Han knæler ned foran sine disciple, vasker deres fødder og siger, at det skal være et eksempel; de skal gøre ligeså. Jeg tror, at verden venter på en frelser, som er lille og ydmyg, og som kommer med kærlighed.

»Kom til mig, alle I, som slider jer trætte og bærer tunge byrder, og jeg vil give jer hvile ... for jeg er sagtmodig og ydmyg af hjertet...«

Jeg tror, at barmhjertigheden rummer hele Jesu mysterium. Det eneste, han ønsker, er at elske og at give hele sit hjerte, og det eneste, han forlanger af os, er at vi giver ham vore hjerter og åbner os for Guds mysterium, Jesu nærvær.

For mig er Jesus den, der er fattig og ydmyg af hjertet, den, der tager bolig i den fattige og siger, som vi kan læse hos profeterne: »Min søn, giv mig dit hjerte«.

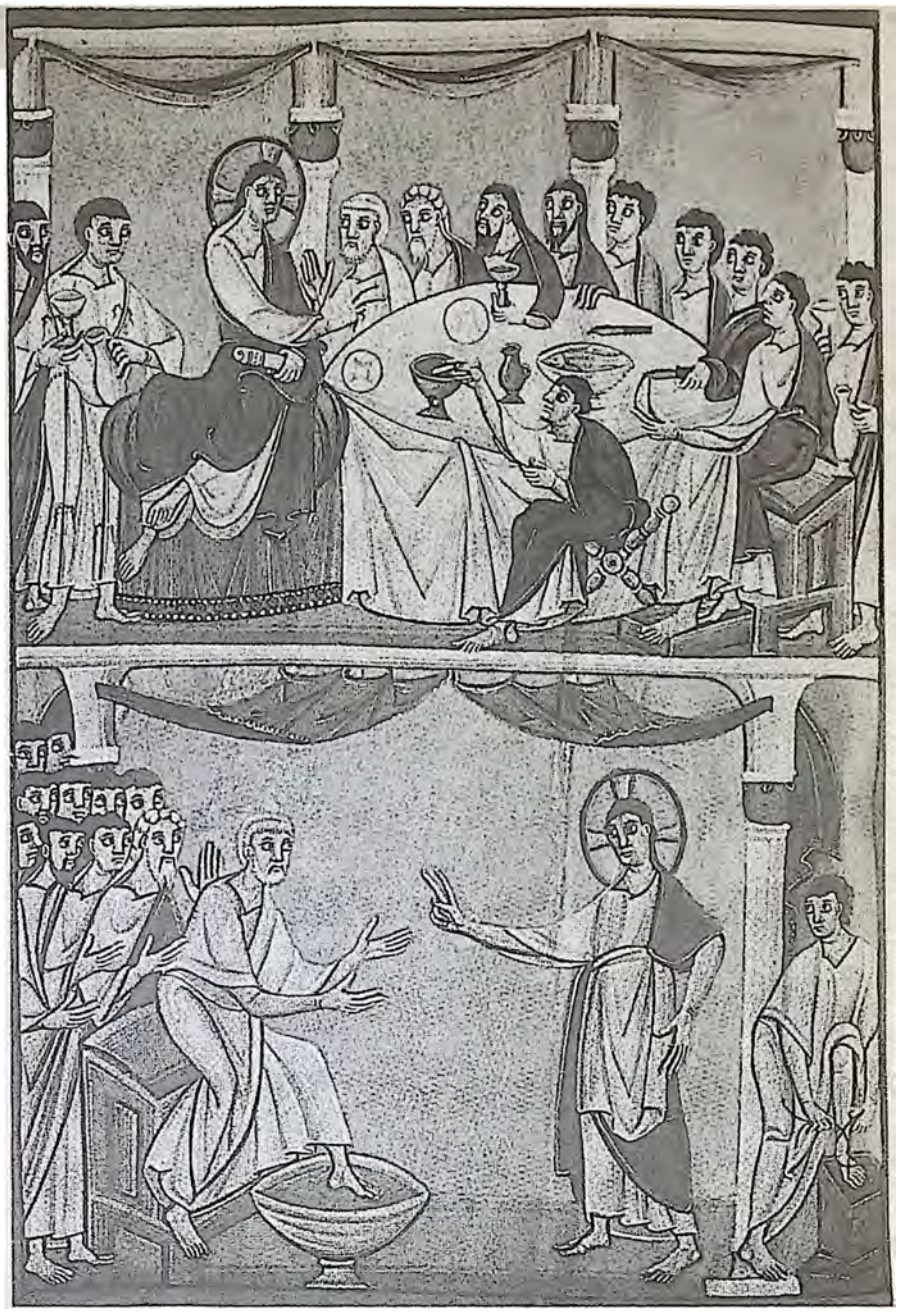

Jesus er kærlighed. Han knæler ned foran sine disciple, vasker deres fødder og siger, at det skal være et eksempel; de skal gøre ligeså.

Rita Borsellino, mor til tre og søster til en dommer, som mafiaen likviderede for fem år siden, er en af de bærende kræfter i en bevægelse, som spreder håb på Sicilien og får de unge til at tro på fremtiden. Om Jesus Kristus skriver hun:

Han er med mig på vej til Emmaus

Det var i 1952, at en meget from og dybt troende dame lærte mig at læse op af en katekismus. Jeg var bare en lille pige på seks-syv år.

»Hvem er Gud? - Gud er fuldkommen; han er himlens og jordens skaber og herre.« Han var så stor og så langt væk, at jeg knap nok turde bede til ham. Som barn og som ung holdt jeg mig til Maria; hun var en rigtig sød mor, og jeg følte mig tryg ved hende.

Men efterhånden som jeg blev større, blev jeg draget af Guds ord. Det var, som om jeg var nødt til at forstå det.

Det gamle Testamente var ikke rigtig noget for mig; jeg havde svært ved at klare det. Men da jeg læste evangelierne - og var opmærksom på, hvad jeg læste - begyndte det at gå op for mig, at Gud elskede menneskene, selv om han var fuldkommen. Han elskede menneskene så højt, at han selv blev menneske. Han græd, han lo, han led, han blev både træt og sulten, levede enkelt og ydmygt og elskede det, og han betroede Peter sin kirke, selv om Peter både sagde ham imod og svigtede ham.

Hvorfor al den lidelse?

Men jeg var nu ikke glad for al den lidelse - Jesu bøn i Gethsemane Have: »lad denne kalk gå mig forbi«, korset, som var så tungt, at han faldt på vej til Golgatha, og det udmattede menneske, som hang på korset og hviskede: »jeg tørster« - hvorfor al den lidelse? Hvad skal det gøre godt for?

Det var børn, det var gamle, hjælpeløse, kvinder, det var Auschwitz, Hiroshima... Jeg forstod det bare ikke! Jeg ville hellere høre Gud tale til mig i det underfulde morgengry, i solnedgangen eller under en stjerneklar nattehimmel.

Men en skønne dag fandt jeg ud af at kalde ham for »far«. Det var i en lille kirke i nærheden af Subasio, at jeg lærte at tale til ham og at høre efter, hvad han sagde til mig. Jeg lærte at læse Guds ord og fandt ud af, at det gav mig svar på en masse spørgsmål.

Så var det, at jeg oplevede noget, som vendte op og ned på mit liv. Jeg så ham blive korsfæstet i Via d'Amelio; jeg så ham, mishandlet og torteret, omgivet af rygende ruiner, gennemboret - ikke af nagler og spyd, men af had. Blindt had. Men jeg fandt også den styrke, som skulle til, for at jeg kunne acceptere det og se fremad. Med ordene »tilgiv dem, for de ved ikke hvad de gør« var det, som om opmærksomheden og solidariteten stod op af døde.

Jeg blev klar over, at jeg skulle se efter tegn på opstandelse i de menneskers øjne, som tror, at de lever, men som er døde indeni. Jeg mødte de mest fantastiske mennesker, og den ene gang efter den anden oplevede jeg, at jeg i virkeligheden var på vej til Emmaus.

Vejen til opstandelsen

Nu ser jeg Gud i alle de mennesker, jeg møder - uanset om de rækker hånden ud for at hjælpe mig eller for at bede mig om hjælp. Jeg har lært at acceptere lidelsen og døden, for det er vejen til opstandelsen. Jeg er på vej til Emmaus med alle mine svagheder, hele min tvivl og alle mine nederlag, men jeg ved, at jeg ikke er alene.

Og når korset bliver for tungt, når jeg ikke kan se det guddommelige lys i andres øjne, så tænker jeg på den korsfæstede med de udstrakte arme, som favner hele verden. De arme minder mig om, hvad Jesus sagde til den røver, som angrede: »I dag skal du være med mig i paradis«.

Redaktion

Biskoppens jubelår-komité
I samarbejde med
»katolsk orientering«

Lægfolkets rolle i kirken efter Det andet vatikankoncil

Af pater Hans Christoffersen, OFM.conv.

Jeg vil i det følgende anlægge en bevidst overordnet, principiel, teologisk betragtning af dette emne.

Jeg har ikke selv valgt titlen på det oplæg, jeg er blevet bedt om at komme med i dag. Jeg bryder mig ikke om ordet 'rolle', thi en rolle er ofte noget man tildeles, og i denne sammenhæng bliver det da nærliggende at spørge, hvem der tildeler lægfolket deres rolle? Det er mit håb, at det følgende vil vise, at dette er en meget uheldig og ukorrekt kirkeforståelse.

Fortolkning af kirkens lære

I sin skrivelse om forberedelserne til årtusindskiftet 'Tertio millennio adveniente' skriver pave *Johannes Paul II:* »Den bedste måde at forberede sig på det nye årtusinde, kan kun udtrykkes gennem en fornyet forpligtelse til at implementere, *så trofast som muligt,* Det andet Vatikankoncils lære i den enkeltes liv såvel som i hele kirken« (nr. 20 - min fremhævelse).

Hvad vil det sige at være 'så trofast som muligt' over for denne lære? Vil ikke både såkaldt liberale og konservative påstå, at netop de da fortolker / implementerer teksterne 'så trofast som muligt' og at det er 'de andre', der er galt på den? Begge 'grupper' kan have ret i den første påstand, men ikke nødvendigvis i den anden. Selv om man drager vidt forskellige konklusioner af samme konciltekster, kan man ikke dermed sige, at den ene lyver og den anden taler sandt!

Problemet her er nemlig ikke blot, at en tekst er en tekst. Trofastheden over for teksten har for det første noget med at gøre, hvorledes den modtages og fortolkes af dem, den er rettet til. For det andet er tekster ej heller højtidelige koncilstekster - sjældent éntydige; de måtte igennem mange omskrivninger og revideringer for at udtrykke den nytænkning, som de fleste biskopper ønskede. Når det så alligevel ikke var sandsynligt at opnå konsensus blandt biskopperne om et dokument, gjorde man det, at man sidestillede - ofte i samme afsnit - ideer og opfattelser af forskellige teologiske skoler, selv om disse ikke var umiddelbart forsonelige. Et ofte nævnt eksempel herpå er i 'Lumen Gentium', hvor man i et juridisk sprog fra Det første Vatikankoncil finder udtrykt pavens uindskrænkede magt ved siden af hævdelsen af biskopskollegiets uindskrænkede magt. Dét, der mangler her er en udviklet betragtning omkring, hvorledes de to størrelser forholder sig til hinanden!

Koncilets hensigter

Det er i nogle kredse blevet populært at fremføre, at Det andet Vatikankoncil kom i stand på grund af en pludselig indskydelse fra pave Johannes XXIII: »Slå vinduerne op!... Vi har brug for 'aggiornamento' = 'opdatering'!« Det er en god historie, men det er faktisk ikke så enkelt! Forud for koncilet lå en langsommelig og grundig teologisk udvikling gennem det meste af det 20. århundrede, som pegede hen imod behovet for en dybtgående fornyelse af kirkens egen teologiske identitet. Dette skete ved møjsommelige studier af kirkens rødder i Den hellige Skrift, i kirkefædrenes teologi og i oldkirkens liturgi. Dette nævnes, fordi det er vigtigt at vide i det følgende, at koncilet ikke blot var tænkt som et svar på ydre pres og omstændigheder, men primært som svar på et indre behov for bedre selvforståelse. Det vil sige, at den fornyelse, som Det andet Vatikankoncil søgte at inspirere og opfordre til, var en frisk læsning af traditionen *i lyset af de udfordringer,* som kirken står over for i den moderne verden.

Hvad er det væsentlige - eller fundamentale - indhold i denne nylæsning af traditionen? Hvordan er nogle af de hovedstrømninger, man med sikkerhed og *så trofast som muligt* kan sige, at koncilet stod for? Mange ting kunne selvfølgelig fremhæves (Jfr. Richard Gaillardetz 'Church as Communio' Church Fall 97, ss 5-10), men på grund af emnet i dag vil jeg blot fremhæve to gennemgående, centrale og elementære principper i kirkens selvforståelse, og dernæst trække nogle konsekvenser og konklusioner heraf.

Franciskaneren Hans Christoffersen OFM. conv.

Kirken har i sin helhed forjættelsen om Guds ånd

Det ene princip findes udtrykt i 'Dei verbum', koncilets dogmatiske konstitution 'Om Guds åbenbaring' og kan bedst opsummeres ved at bruge biskop Martensens ord i forordet til den norske oversættelse: »...selve kirken har i sin helhed forjættelsen om Guds ånd'. Med andre ord: Guds åbenbaring handler ikke blot om at formidle en række doktrinære læresætninger, - den kommer ikke blot til os i mange ord, men i ét Ord = Jesus Kristus, som Gud Faders personlige henvendelse ikke blot til hele kirken, men til hele menneskeheden. Dette Guds ord, denne 'henvendelse', kommer til enhver døbt troende i Skriften og i Traditionen.

»Denne tradisjon, som stammer fra apostlene, går videre i Kirken med Den hellige Ånds bistand: Innsikten i det, som er overlevert, enten det nu er ting eller ord, vokser nemlig *ved de troendes betraktning og studium,* når de grunner på det i sitt hjerte, og ved deres indre tilegnelse av den åndelige virkelighet der erfarer, og ved forkynnelsen til dem som sammen med den biskopelige suksesjon har mottatt og bevarer Åndens nådegave i sannhetens tjeneste. Gjennom århundrene strekker jo Kirken seg stadig frem mot fylden av den guddommelige sannhet, inntil Guds ord er blitt oppfylt i den« (DV 8, min fremhævelse).

Denne åbenbaringsteologi er en radikal nytænkning i forhold til Det første Vatikankoncil, og vi har som kirke knapt nok endnu fattet dens konsekvenser:

1) Den afviser opfattelsen af, at åbenbaringen blot skulle være et sæt dogmatiske udsagn om Gud, som Gud skulle have kommunikeret først og fremmest til hierarkiet, som så giver det videre til resten af kirken.

2) I tro og dåb giver enhver kristen sig ind under Kristusbegivenhedens frelsende kraft, og kraften i dette levende Guds ord opfattes af det kristne fællesskab midt i de komplekse forhold og aktiviteter, som er fællesskabets liv.

Med andre ord: Guds ord åbenbares, modtages og holdes i live af hele det kristne fællesskab i hver enkelt generation!

Intet heri fornægter den særlige og essentielle rolle, biskopperne har, nemlig at håndhæve troen og den sande lære med myndighed og autoritet, og her er ikke tale om, at andre grupper i kirken bemægtiger sig biskoppernes opgave, men løfter denne myndighed ud af den uafhængighed, der gradvist havde udviklet sig, og placerer den i en større kirkelig sammenhæng, som det udtrykkes i DV 1: »I sin vilje til at lytte til Guds ord og forkynde det frimodigt slutter dette hellige kirkemøde sig til....«. Det vil sige, at også biskoppernes opgave er en dobbelt opgave: At lytte og at forkynde. I historien har man gradvist oplevet, at mere tryk blev lagt på det belærende /

I tro og dåb giver enhver kristen plekse forhold og aktiviteter, so

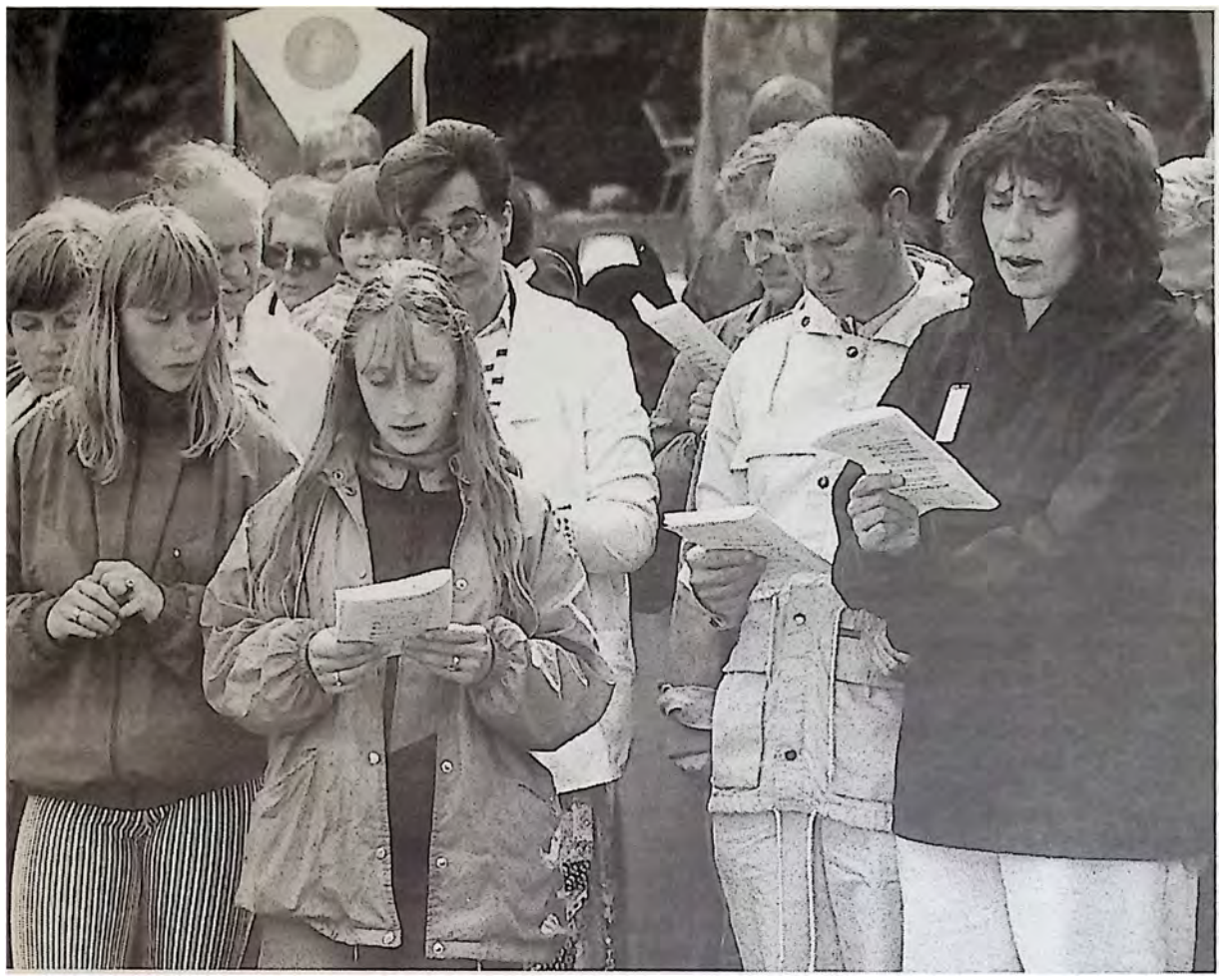

l under Kristusbegivenhedens frelsende kraft, og kraften i dette levende Guds ord opfattes af det kristne fællesskab midt i de kom- llesskabets liv.

forkyndende uden at give lige så megen opmærksomhed til at lytte.

At biskopperne er autoritære lærere og håndhævere af den apostolske tro skal ses i sammenhæng med, at de først er lyttere og dernæst vidner om det, de har modtaget - om det, de har hørt. I DV 10 kommer dette klart til udtryk: »Dette læreembede står ikke over Guds ord, men er dets tjener, og lærer ikke andet enn det som er blitt overlevert. For Gud har villet at det med Den hellige Ånds bistand skal lytte andektigt til dette ord, bevare det yten svikt, fremlegge det med trofasthet, og det er fra denne ene troens skatt at læreembedet henter alt hva det fremsetter som guddommelig åbenbart og gjenstand for tro«.

'Dei verbum's udsagn om læreembedet (nr. 10) skal derfor ses i konsekvens af og i forhold til udsagnet om, at Guds ord er givet til hele kirken (nr. 8), som bekræftede hele Guds folks kald og opgave at formidle troen.

Hvad vil det sige at være 'ordets tjener'. Ordet er jo ikke faldet ned fra himlen én gang i fortiden 'sådan som Dannebrog' - nej, 'Ordet er nyt hver morgen' - Guds kommunikation er 'en åbenbaring, der stadig møder os' (Martensen), som lever i hver enkelt generation af det kristne fællesskabs liv og gudsdyrkelse: Koncilets lære om Skriften og Traditionen samt den overnaturlige fornemmelse for troen, som er givet alle troende i dåben, indebærer, at Guds Ord kommer til udtryk i hele kirken gennem et komplekst sæt af kirkelige relationer, hvor alle døbte spiller vigtige, omend forskellige roller. Vi kan derfor ikke længere holde fast ved den opdeling af kirken, der er blevet almindelig siden Tridentinerkoncilet, nemlig en 'Ecclesia docens' = 'den belærende kirke' (d.v.s. hierarkiet) over for en 'Ecclesia discens' = 'den belærte kirke' (d.v.s. lægfolket) - nej, Det andet Vatikankoncil holder en vision op for os om én kirke, hvor alle i henhold til deres dåbskald og gudstjeneste både giver og modtager!

Kirken som communio

Begrundelsen for denne vision hænger tæt sammen med et andet vigtigt - og i oldkirken meget indflydelsesrigt - princip i koncilsteksterne (selv om ordet knap nok nævnes direkte): Et princip, som den ekstraordinære bispesynode i 1985 kaldte 'den centrale og fundamentale idé i koncilets dokumenter...' og '..fordi kirken er kommunion, må der være deltagelse og medansvarlighed på alle niveauer' (Den endelige rapport 1986, C. 6). Forståelsen af dette princip hænger sammen med kirkens forbindelse med Guds treenige liv. Ligesom Guds treenige liv er personlig, relationel og perfekt gensidighed, således bør også kirken spejle - som en ikon - disse relationer i et fællesskab, hvor alle kirkelige tjenester er givet i dåben; og som personerne i Treenigheden er lige omend distinkte og gensidigt åbne og modtagelige over for kommunikation, så ligeledes i kirkens liv er alle indbyrdes forhold lige og gensidige omend distinkte!

Hvorfor har jeg brugt så megen tid på disse aspekter? Hvorfor ikke bare snakke om de opgaver, der skal løses, og om hvem der har myndighed til at løse dem?

Fordi en sådan holdning forfladiger kaldet til som kirke at se os selv som et fællesskab - communio - hvor alle er med til at bygge kirken op som en ikon af Treenigheden, hvilket så betyder at samarbejde inden for kirken - hvis det skal genspejle det guddommelige liv og dynamiske forhold i Treenigheden - ikke blot handler om 'særlige projekter eller gode gerninger', men meget mere væsentligt om kvaliteten i og af vores gensidige respekt og kærlighed, hvori alt samarbejde jo må være rodfæstet for at fortjene kristen-navnet. Dette kald til at være kirke gennem hver især vores tjeneste burde indgyde en vis 'eskatologisk beskedenhed' i os alle med hensyn til den måde, hvorpå vi lytter, forkynder og respekterer hverandre.

Konklusioner

Hvis forskellige lægorganisationer og rådgivende organer - for slet ikke at tale om individuelle lægfolks ekspertise i kirkens tjeneste - inden for lokalkirkens struktur ikke tages alvorligt - ikke lyttes til - af dem, der har myndighed i kraft af deres embede eller ved delegering, bliver det til 'spil for galleriet' og værre: Det lægger sig tæt op ad en modsigelse af både koncilets dogmatiske konstitution og integriteten i åbenbaringen og i forkyndelsen af den levende Guds ord.

Hvis det levende Guds ord er givet til hele kirken gennem en levende tradition, der bygger på kirkefædrenes, helgenernes og lægfolkets erfaring heraf, og som udtrykkes i den vedvarende fejring af Kristusmysteriet i kirkens liturgi, - ja, så indebærer dette, at en gold og uinspireret gentagelse af kirkefædrenes eller læreembedets udsagn og læresætninger faktisk er tegn på utroskab mod ånden og intentionen i deres teologi.

Hvis Guds ord er givet til hele kirken, så handler katekese ikke primært om at videregive faktuel doktrinær viden - dette kommer først som en konsekvens af en forudgående fordybelse i Guds ord, Den hellige Skrift (som det også insisteres på i Ritus for Voksnes indføring i Kristendommen, hvor hele processen hviler på et engagement fra og en involvering af hele menigheden ud fra søndagslektionariet).

I 'Apostolicam actuositatem', Det andet Vatikankoncils dekret om 'Lægfolkets apostolat' hedder det (nr. 2):

»...*lægfolket,* som *har del i Kristi præstelige, profetiske og pastorale opgaver,* må i kirken og i verden opfylde sin del af hele Guds folks mission. Det er et virkeligt apostolat lægfolket udøver, når det *arbejder for Evangeliets forkyndelse og menneskenes helliggørelse* og for efter evne at føre Evangeliets ånd med sig og lade den gennemtrænge det verdslige liv, for således at vidne åbent om Kristus og tjene til menneskenes frelse«.

Sammenholdt med pave Johannes Paul IIs ord i 'Tertio millenio adveniente' (nr. 20) må dette betyde, at lægfolkets opgaver måske netop ligger i den tjeneste, som måske bedst kan udtrykkes på en lidt paradoksal måde, nemlig: At hjælpe, opfordre og - om nødvendig - udfordre hierarkiet til - *så trofast som muligt* - at føre Det andet Vatikankoncils lære ud i livet ved til stadighed at holde os alle for øje, hvad der er målet for *hele* Guds folk på vandring!

Koncilets lære om Skriften og Traditionen samt den overnaturlige fornemmelse for troen, som er givet alle troende i dåben, indebærer, at Guds Ord kommer til udtryk i hele kirken gennem et komplekst sæt af kirkelige relationer, hvor alle døbte spiller vigtige, omend forskellige roller.

høde 8. og 9. november

Tiden er mere end moden....

Af Anton Dekkers S. J.

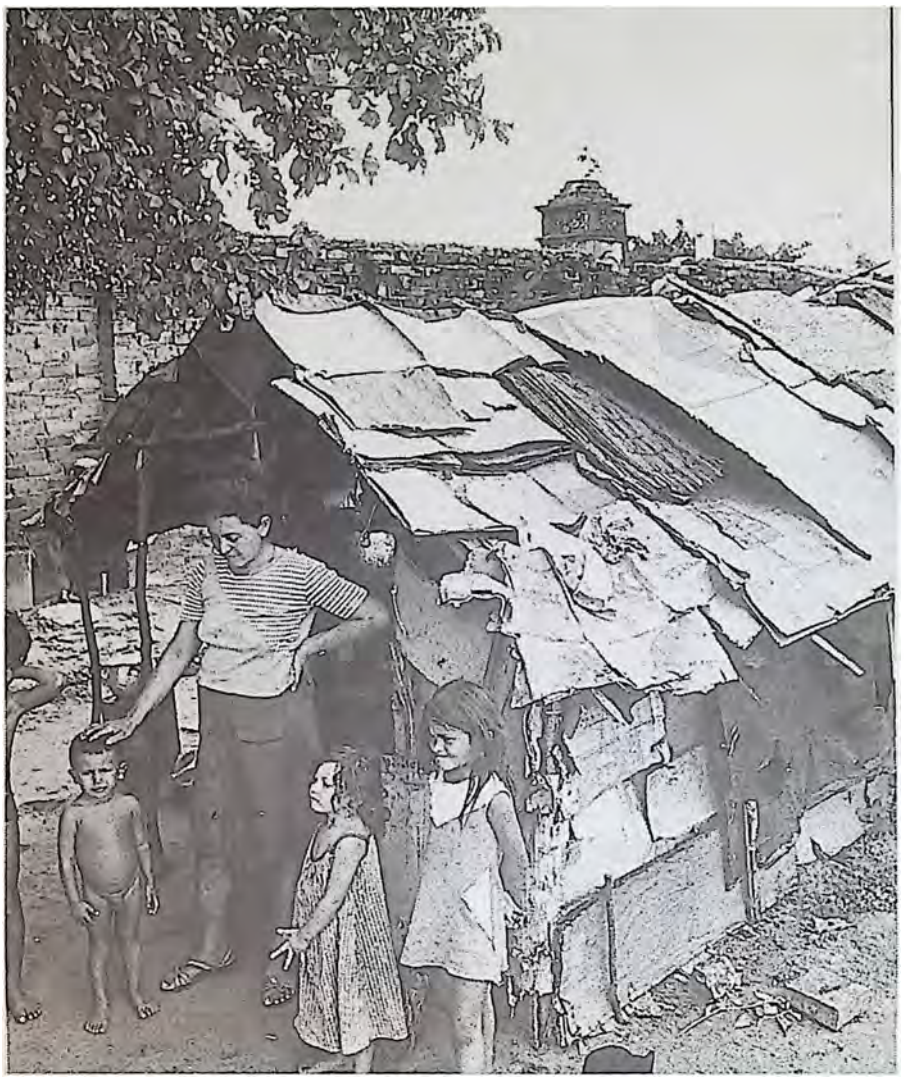

Nicaragua, Mozambique, Bangladesh, Bolivia: fattigdommens ansigt er overalt det samme. Usle boligforhold, elendige veje, de syge er næsten uden lægehjælp, alt for få børn kommer i skole. Trods al udviklingshjælp er der næsten ingen udvikling. Hvorfor ikke? Et helt simpelt svar findes ikke. Dog skriver FN's Udviklingsprogram (UNDP) i sin årsrapport 1997, at gældsbyrden i de fleste lande er den dybeste årsag til fattigdom og sult.

Der er enighed om, at et fattigt land ikke kan bære en gæld, der overstiger 50 % af dets BNP (bruttonationalprodukt). Et eksempel: Mozambique har en samlet gæld på 5,5 milliarder US$. Det er tre gange mere end dets årlige BNP på 1,44 mia $! »Hvis de dybt forgældede lande blev befriet for deres årlige gældsbetalinger, ville de have midler til investeringer, der alene i Afrika indtil år 2000 kunne redde 21 millioner børns liv, og sikre 90 millioner piger og kvinder en elementær skolegang« skriver UNDP.

De betaler for vor velstand

En del fattige lande betaler årligt mere i renter og afdrag på deres gæld, end de får i udviklingshjælp. På den måde er de med til at finansiere vores forbrug. Og gælden vokser endda: i april 1997 måtte Verdensbanken melde, at u-landenes samlede gæld på 1 år var vokset med 7,2 %. Hermed bliver fattigdommen stadig dybere. For at betale renter og afdrag (i hård valuta) satser de med hele deres økonomi på eksport. Ananas, bananer, kakao og kaffe til vore supermarkeder giver valuta. Hvorimod majs, hirse og bønner til deres egen befolkning ingen indtjening giver, og derfor bliver skubbet i baggrunden. Og de fattige lande kan ikke eksportere sig ud af deres gæld. Jo mere kaffe de f.eks dyrker, desto mere falder kaffeprisen.

For lidt, for langsomt, for sent

Mellem 40 og 50 lande, hvoraf over 30 alene i Afrika, hører til de såkaldte HIPCs (Heavily Indebted Poor Countries = svært forgældede fattige lande), som også Verdensbanken erkender bør hjælpes. Tilsammen har de en gæld på ca. 350 milliarder US$ (ca. 2.100 milliarder dKr). For et år siden lancerede Verdensbanken selv en plan for en delvis gældseftergivelse. Den indeholder dog så mange betingelser, begrænsninger og tidsfrister, at der i dag kun er tale om 3 lande, der forventes at kunne komme i betragtning i 1998 eller 1999. Mens de venter, vokser fattigdommen. Om Verdens-bankens plan er der blevet sagt: »too little, too slow, too late«.

Derfor Jubilee 2000

I fjor startede man derfor i England den kampagne, hvis navn og logo står som overskrift over denne artikel. Den påberåber sig det bibelske Jubelår. Bl.a. i 3.Mosebog, kap.25 foreskrives det, at hvert 50. år skulle være et 'eftergivelsesår', hvor slaver blev sat fri, gæld blev eftergivet, tabt ejendom givet tilbage. Alle de, der var kommet i klemme, skulle kunne begynde på en frisk. Gud havde befriet sit folk Israel fra slaveri og udlændighed. I dette lys så Israel det som noget uværdigt og som uforeneligt med sin tro, at mennesker skulle holde hinanden i slavelignende afhængighed på ubestemt tid.

Kampagnen JUBILEE 2000 vil råbe de rige landes regeringer op. Det er højeste tid, at man forlader det forretningsmæssige princip: 'gæld er gæld; gæld skal betales'. Kampagnen siger: »Ansvaret for den urimelig høje gældsbyrde i mange lande i syd ligger ikke kun hos debitorerne, men hos debitorer og kreditorer. Derfor skal begge parter efter evne bidrage til en løsning«. JUBILEE 2000 har beregnet, at det samlede beløb, der bør eftergives, beløber sig til over 100 milliarder US$. Kriterierne for at komme i betragtning, er fastlagt. Og man har skitsen parat til en proces, hvor hvert land behandles særskilt, og hvor man forestiller sig, at FN eller en anden upartisk international organisation overvåger processen, som skal være kortvarig.

For kreditorerne - som i dag hovedsageligt er Verdensbanken og Den Internationale Valutafond (IMF) - er en gældseftergivelse ikke et spørgsmål om økonomisk evne, men om politisk vilje. Derfor skal alle (rige) lande, som er medlemmer af disse to institutioner, råbes op. Kampagnen vil allerede i 1998 og 1999 lægge størst muligt pres på G7-landenes årlige møder. Den har desuden som mål at samle 21 millioner personlige underskrifter op til år 2000. Det kan lade sig gøre, hvis virkelig mange mennesker og organisationer i mange lande slutter op om kampagnen. JUBILEE 2000 tegner til at blive global. Fra England har den allerede bredt sig til mere end 25 andre lande, og den får overalt en bred opbakning, langt ud over kirkelige kredse. F.eks. slutter den Internationale Føderation af Frie Fagforbund (der repræsenterer 124 mio arbejdere i 137 lande) op om den. Ligeledes IPPNW, som er en indflydelsesrig international sammenslutning af ledende medicinere. Det svenske LO støtter kampagnen. I Tyskland bæres den af et netværk af 30 institutioner - herunder flere kirker og udviklingsorganisationer. I England selv er det bl.a. Church of England, flere andre kirker, det jødiske trossamfund, den store fælleskirkelige udviklingsorganisation Christian Aid og det katolske CAFOD.

Vi skal ikke stå på sidelinjen

I Danmark er en lignende kampagne ved at komme i gang. En arbejdsgruppe under Kirkernes U-landsoplysning (hvor også Danmarks Unge Katolikker deltager) er begyndt at lægge planer. Også herhjemme vil man gerne nå bredt ud, både blandt politikere og i befolkningen. Blandt andet vil man i 1998 organisere en konference på Christiansborg om gældskrisen. Almindelige menneskers lange, seje træk kan bevæge verden. Den kan vække den politiske vilje. Afskaffelsen af slaveriet for halvandet århundrede siden er her et godt eksempel. Men det forudsætter, at vi selv bevæger os!

Det bør være mere end blot en tanke, at også katolikker herhjemme, menigheder, organisationer, ja selve bispedømmet slutter op om JUBILEE 2000, som det sker i en række andre lande. Paven selv opfordrer os til det i sin rundskrivelse 'Om det kommende tredje årtusind'. Han siger her, at vi afgjort mere skal betone »at kirken fortrinsvis bør begunstige de fattige og randgrupperne. Ja, man er nødt til at sige, at i en verden som vor, der er kendetegnet af så mange konflikter og uudholdelige sociale og økonomiske uligheder, er indsatsen for retfærdighed og fred et velegnet synspunkt til forberedelse og fejring af jubeláret.

Således vil de kristne i overensstemmelse med ånden fra 3. Mosebog (25, 8-28) gøre sig til talerør for alle de fattige i verden, idet de ser jubeláret som en passende tid til blandt andet at overveje, om man, hvis man da ikke skulle stryge den helt, så i hvert fald burde eftergive en betydelig del af den internationale gæld, der hviler så tungt på mange nationers skæbne« (nr. 51).

Præcist denne opfordring råbte samtlige kristne kirker i Europa ud over verden, da de i juni i år var forsamlet i Graz (Østrig). Da 'Budskabet fra Graz' blev oplæst ved slutningsgudstjenesten, blev netop denne passus mødt med applaus fra de 20.000 mennesker, der deltog. Tiden er mere end moden....

Tro er frem for alt handling

Hvis vor forberedelse af år 2000 ikke også har et handlingsaspekt, der rækker ud over kirkens horisont, er den ikke noget værd. Så kredser vi kun om os selv, både som enkeltkristne og som kirke. Så overser vi, at Jesus sender os til mennesker af kød og blod, og sender kirken ud i verden, som den ser ud i dag. Kirkens sendelse - dens handlingsaspekt - har i høj grad at gøre med vor tids politiske, økonomiske og sociale problemer. Da Johannes Døberen spørger: »Er du den, der skal komme, eller skal vi vente en anden?« svarer Jesus: »Se hvad der her sker: blinde får deres syn igen, lamme kan gå igen, spedalske bliver helbredt, og det glade budskab bringes ud til fattige« (Mt. 11, 2-5). De tegn på Guds riges komme, som Jesus her peger på, handler om aktivt at tjene det menneske, der er i nød. Mennesket står i centrum for hans budskab. Kristen tro er, at vi - takket være Guds egen menneskevordelse - opdager Gud i mennesket. Det sted i verden, hvor Gud er nærværende, er i mennesket. Det tempel, hvori Gud bor, er mennesket.

Jeg er overbevist om, at vi i den kommende tid vil se logo'et for JUBILEE 2000 i flere sammenhænge, og på et eller andet tidspunkt vil få en klar opfordring til aktivt at være med. Vi må ikke sidde denne opfordring overhørig. Der står alt for mange menneskeliv på spil. Det er på højeste tid.

JULEMARKED 1997

Katolske Menighedsplejer afholder sit årlige
julemarked
søndag den 30. november 1997
på Niels Steensens Gymnasium, Østerbro
med indgang fra Australiensvej 38.

Program:
Kl. 9.30: Højmesse i Skt. Augustins kirke.
Kl. 10.30: Julemarkedet åbner.
Besøg de mange spændende boder. Gør et »kup« på loppetorvet og i antikvariatet. Nyd et par stykker mad i restaurationen og bagefter varm gløgg og æbleskiver. Køb adventskransen og juledekorationen her.
I løbet af dagen forskellig underholdning. Se opslag i våbenhuset.
Kl. 17.00: Julemarkedet lukker.

Glædelig jul og godt nytår.

På gensyn til 'Julemarkedet 1997'!

På julemarkedskomitéens vegne
Michael Plum

Vandrebibelen vandrer videre til årets lokalforening 1997. *Terese Uhrt* og *Emma Jelstrup* får den overrakt af sidste års vindere, frederikshavnerne *Roch Thas Xavier* og *Dixon Rajanayagam*.

DUK 50 år ung

Tekst og fotos af Maria Jørgensen

Danmarks Unge Katolikker har taget hul på festlighederne i anledning af organisationens 50 års jubilæum. Freden var forbi, da unge fra hele landet mødtes til årsmøde på Øm i begyndelsen af november, og festen fortsætter lige indtil næste årsmøde i efteråret 1998.

Et restlager af nytårsraketter blev sendt til vejrs, men kunne slet ikke konkurrere med den stjerneklare nattehimmel. Derimod var det et sandt festfyrværkeri af ideer, visioner og resultater, der foldede sig ud inden døre.

Ganske vist er budgettet sat på slankekur. Man får ikke de tilskud, som man havde håbet på, og DSB har ændret en række af de rabatordninger, som både DUK og andre omkringfarende børne- og ungdomsorganisationer har haft glæde af. De unge indrømmer gerne, at det kommer til at gøre ondt. Men »økonomien skal ikke være en stopklods. Tingene skal bare gøres på en anden måde«, sagde formanden for hovedbestyrelsen, *Susanne Maria Jensen*, i sin beretning.

Katolsk computerspil

Delegerede fra et halvt hundrede lokalforeninger fortalte, hvad der rører sig rundt om i landet. I Horsens forsøger en computergruppe at lave et katolsk computerspil, fortalte *Karin Holm*. Men størstedelen af det katolske børne- og ungdomsarbejde er stadig KUK'eme, ministranterne, religionsundervisningen og de mange, der synger og spiller. *Emma Jelstrup* og *Terese Uhrt* fortalte om lokalforeningen i Ålborg, lykkeligt uvidende om, at den få minutter senere ville blive kåret til årets lokalforening.

Af arbejdsprogrammet for det kommende år fremgår blandt andet, at DUK gerne ser et styrket samarbejde mellem forskellige nationaliteter, og at man vil være mere udfarende i kontakten med gymnasieelever. En weekend for 8.-10.-klasserne er søsat i år; flere og flere sukker over, at det er i årene efter firmelsen, at de fleste frafald sker. Årsmødet bad hovedbestyrelsen om at sondere terrænet på universiteter og lignende steder med henblik på mulighederne for pastoralt arbejde dér.

DUK ønsker et tæt samarbejde med Pastoral-Centret og vil blandt andet i forbindelse med Danske Kirkedage forsøge at få unge katolikker til at engagere sig i økumenisk arbejde.

En ungdomspræst under juletræet?

Øverst på ønskesedlen står en fuldtids ungdomspræst. Pastor *Niels Engelbrecht* arbejder som gymnasielærer og er desuden tilknyttet to sogne; det levner ikke megen tid til ungdomsarbejdet. Men hvis nogle af de unge fandt på at uddanne sig til præster, ville det måske løse problemet på længere sigt, mente pastor *Christian Noval*.

...så la' der være gilde!

Det kommede år byder på en række jubilæumsarrangementer - et seminar i sommerferien, en festival i sensommeren, en vandreudstilling og meget mere. Dertil kommer det velkendte udbud af lejre, weekends og andre arrangementer, hvor der er plads til både 'det sjove' og 'det fromme'.

Priserne bliver en smule højere end hidtil - og med lidt god vilje kan humøret blive endnu højere.

HB'erne fra venstre: Martin Wluff, Nikolaj Noval, Franz Igwebuike, Susanne Maria Jensen, Nikolaj Ottosen-Støtt, Henrik Bang, Dennis Raymond Jensen og pastor Niels Engelbrecht.

Nye i DUKs hoved bestyrelse

Tre var på valg, og endnu én ønskede at trække sig. *Camilla Bus* ønskede ikke genvalg, og *Maurits Wiuff* har påbegyndt en ny og tidskrævende uddannelse. *Franz Igwebuike* og formanden for den afgående hovedbestyrelse, *Susanne Maria Jensen*, blev genvalgt. Nye ansigter i hovedbestyrelsen er *Dennis Raymond Jensen*, *Nikolaj Noval* og suppleant *Nikolaj Ottosen-Støtt*.

Den nye hovedbestyrelse konstituerer sig i begyndelsen af december.

Fulde af ideer og aktive i menigheden

Et skulderklap til de unge i Ålborg, som blev kåret til 'årets lokalforening'

DUK's hovedbestyrelse har kåret lokalforeningen i Ålborg til 'årets lokalforening'. At lokalforeningen arbejder tæt sammen med andre dele af menigheden, fremgik med al ønskelig tydelighed af, hvad *Emma Jelstrup* og *Terese Uhrt* kunne berette: Den tæller 105 mennesker og byder på mini-midi-maxi-KUK, ministrantgruppe, musik og sang samt undervisning for fire forskellige aldersgrupper.

For religionsundervisningens vedkommende begynder sæsonen som regel med en udflugt. I år havde man valgt kirken som 'udflugtsmål', for at børnene kunne lære den bedre at kende. Ministranterne mødes regelmæssigt for at øve, men får også tid til bare at ha' det sjovt og hygge sig. En rytmisk musikgruppe står for den månedlige familiemesse, og en lille snes unge har fundet sammen i et kor. Men tro endelig ikke, at de unge er alene om at synge; i sommerens løb har hele fire kor - et polsk, et tamilsk, et vietnamesisk og et 'blandet' - været samlet til korstævne og i fællesskab forsøgt at løfte taget af Sct. Mariæ kirke.

I efteråret har lokalforeningen været vært for en KUK-vest-weekend, hvor omkring 40 jysk-fynske katolikker fra 14 år og opefter indtog Sct. Mariæ skole med soveposen under armen. Det var en kæmpe succes, fortæller pigerne; der var oplæg og debat om etik og moral og værdier, og der var byløb, underholdning og en masse andre ting.

Senest har nordjyderne holdt halloween, allehelgensfesten, som kendes fra mange engelsktalende lande, og som har sine rødder i før-kristne nytårsløjer. Omkring 30 mennesker var med, alle var klædt ud, og Emma og Terese, 16 og 15 år, betegner underholdningen som 'skrækindjagende'.

Men de unge i Ålborg lader sig ikke skræmme - hverken af halloween-figurernes gnistrende øjne og sylespidse tænder eller af de skiftende op- og nedgangstider, som nu engang er karakteristisk for ungdomsarbejde. De har mod på fremtiden og har blandt andet planer om debataftener for 'lidt ældre unge' og en økumenisk weekend. Desuden har de kontakt med Amnesty International og

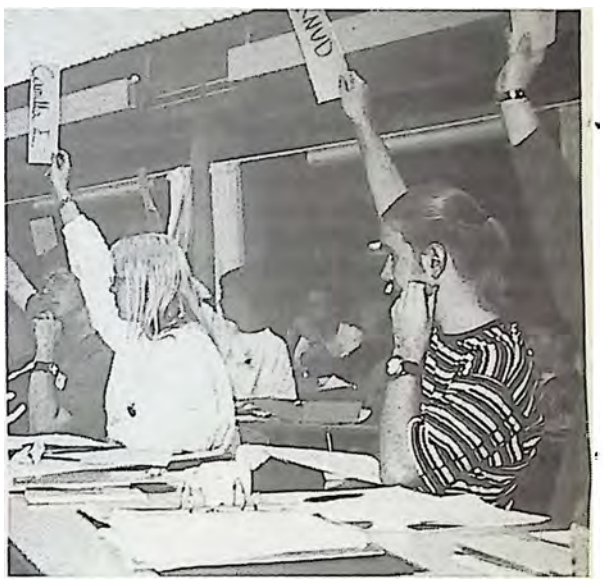

Man bliver træt både i hovedet og i armene af sådan et demokratisk apparat. Men hverken *Camilla Engelby* (Stenosgade) eller *Knud Sørensen* (Randers) ser ud til at give op af den grund.

Det er ikke enhver beskåret at fylde 50 uden at være vokset fra fødselsdagslagkagen...

Adventskalender og julekort

Sælges til fordel for børnehjem i Vietnam

Bare fordi man har jubilæum, behøver man ikke at glemme sine medmennesker. DUK fortsætter sin indsamling til børnehjemmet i Kim Doi.

Årets julekort er tegnet af en herboende vietnameser, *Nguyen Thi My Linh* og koster 10 kr. incl. kuvert. Adventskalenderen koster 30 kr. og er udarbejdet af svenske *Kristi Burman*. Begge dele sælges til fordel for børnehjemmet og kan bestilles på DUK's sekretariat, Bredgade 67, 2. t.h., 1260 København K, telefon 33 14 77 07. En anden mulighed er at besøge julemarkedet i Tivoli, hvor DUK, Steno-Butikken og Petri-Hjælpen igen i år har en stand i fællesskab.

Stor tak til Katolsk Brevkursus

For en måneds tid siden lå der ved indgangen til Sct. Ansgars kirke en stak små hvide hæfter. Nysgerrig som jeg er, tog jeg et af hæfterne og bladrede lidt i det. Jeg blev meget hurtigt grebet af indholdet og fik lyst til at læse hele hæftet. Af omslaget kunne jeg se at hæftet var en del af Katolsk Brevkursus.

Samme dag kontaktede jeg sr. Hildegard fra Katolsk Informationstjeneste. Sr. Hildegard er den ansvarlige leder af brevkurset, og også den person man kan henvende sig til hvis man evt. ønsker at stille yderligere spørgsmål om den katolske tro.

Allerede dagen efter modtog jeg første lektion. Det var ualmindelig spændende! Hæftet blev lynhurtigt læst, og til min store fortrydelse opdagede jeg at næste lektion først ville dukke op to uger senere. Det kunne jeg ikke vente på. Følelsen jeg havde var akkurat som når man er i gang med en rigtig god bog. Man kan ikke løsrive sig!

Af denne årsag tog jeg selv ind til sr. Hildegard på Vesterbrogade 28. Sikke en fornøjelse! Sr. Hildegard tog imod mig med stor glæde og gav mig endnu et par lektioner. Disse har jeg i skrivende stund forlængst læst. Der mangler endnu en del hæfter inden jeg er færdig med hele kurset, men wauw hvor er det godt! Jeg er så imponeret!

Jeg er selv katolik og har altid gået på katolsk skole. Naturligvis modtog vi religionsundervisning, men det er så rart at kunne fordybe sig lidt i det nu nogen år senere.

Hæfterne er hver på ca. 20 sider. De er meget lette at læse og relaterer direkte til de valg og situationer vi alle står overfor i dagligdagen. Med andre ord, emnerne og måden disse kommenteres på, er særdeles lettilgængelig. Det er tilmed spændende og underholdende læsning.

Jeg kan varmt anbefale alle at abonnere på Katolsk Brevkursus. Der kræves ingen særlige forudsætninger. Kun lyst til at vide mere om den katolske tro.

Blandt emnerne der tages op er kærlighed og ægteskab, hvad er meningen med livet og har døden det sidste ord?

Til sidst skal siges at sr. Hildegard er meget dygtig og tålmodig mht. at uddybe og forklare de spørgsmål der dukker op i løbet af kurset.

Katolsk Brevkursus kan anskaffes ved at ringe til sr. Hildegard på telefon 33 24 04 49 eller ved at skrive til Katolsk Informationstjeneste, v/ Steno-Butikken, Vesterbrogade 28, 1620 København V.

Pauline Nielsen

Volden i medierne

På Marselisborg Gymnasium i Århus afholdtes for nyligt en mediehøring med emnet: Volden i medierne.

Til stede var: Generaldirektør i DR *Chr. S. Nissen*, adm. direktør i TV2 *Jørgen Flindt Pedersen*, direktør i TV3 *Jørgen Steen Nielsen* samt en række folketingsmedlemmer, chefredaktør fra Århus Stiftstidende *Aage Lundgård*, formanden for Danmarks Kirkelige Mediecenter *Villy P. Mølgaard*, og undertegnede, der repræsenterede KRFF.

Man understregede i de indledende oplæg, at det var vigtigt at holde de to begreber 'vold i fiktion' og 'realistisk vold' adskilt fra hinanden. Fra flere sider blev det understreget, at vold i nyhedsudsendelser er et vanskeligt område, for som det blev udtrykt fra TV2, er det mediernes pligt at vise befolkningen, hvad der sker. Således var udsendelser i TV om Vietnam med til at vende folkestemningen i USA mod at fortsætte krigen. Spørgsmålet er, hvor formynderisk man skal være. Det er der ingen facitliste for - og man advarer desuden mod stærke billeder.

Fra DR oplyste man, at man havde retningslinier vedrørende vold i nyhedsudsendelserne. Påstande om, at børn tager skade af at se vold i TV er udokumenterede påstande. Det er en kendsgerning, at volden er faldende i København med 8% i de sidste to år og at de gamle går mere sikkert på gaden end for 10 år siden. Den nødvendige fremvisen af indvandrere, der er voldelige, er imidlertid med til at give befolkningen et forkert billede af alle indvandrere.

Undertegnede benyttede lejligheden til at pointere, at man - selvom volden var faldende - også kunne konstatere, at respekten for menneskeliv også er faldende og råheden og brutaliteten i hvert fald er stigende. Derfor er det blevet vanskeligere at afspejle virkeligheden i TV. Børn - og især børn under 10 år - er meget følsomme. Børn konfronteres i de tidlige nyhedsudsendelser lige før deres sengetid med krigsbilleder og børn, der dør af sult eller vold. Man kunne derfor stille spørgsmålet: Ville det ikke være muligt at fortælle lidt mere og vise mindre af de stærke ting i disse tidlige nyhedsudsendelser? Ville det ikke være muligt at tage hensyn til mindre børn - også uden at have videnskabelige beviser?

I svaret medgav man, at billeder er meget stærkere end ord, men at det er fjernsynsstationernes ansvar, hvad og hvordan de sender det.

Ewa Antkowiak
Medl. af DRs programråd

Kender I Lourdes?

I Pyrenæerne ligger et af de største katolske valfartssteder, Lourdes. Fra alle lande er syge og raske i tusindvis draget til dette valfartssted og har fundet lindring - det være sig på sjæl som på legeme.

Fra alle lande? Ja, i Lourdes mødes universalkirken. Der skeles ikke til grænser eller politisk ståsted. Det fælles udgangspunkt, troen på Kristus og troen på at kunne mødes med alle nationer i fejringen af eukaristien, er netop grænsenedbrydende.

Fra Norden har vi lavet valfarter til Lourdes i snart 30 år, men vi er bevidst om, at vi skal til at have kontakt med en ny generation. Gør vi ikke det, forsvinder i værste fald kendskabet til Lourdes som noget utrolig værdifuldt.

Fra valfartsorganisationen må vi derfor gøre en indsats, ikke mindst da vi er fuldt afhængige af at have en gruppe hjælpere med, d.v.s. læger, sygeplejersker, samaritter etc.

Vi opfordrer derfor til at tage kontakt med os med henblik på i jeres sogn (område) at lave en video/dias/foredragsaften om Lourdes, og vi tilbyder at møde op og give jer en forhåbentlig spændende aften.

...det er da et tilbud, man næppe kan modstå, ikke?

Skriv til os på adressen:Den Nordiske Valfart til Lourdes / Georg Høhling, C. F. Richsvej 2,3., 2000 Frederiksberg.

Arbejdet for Mother Teresa fortsætter

Stor bazar på skolen i Ordrup

På Skt. Joseph Søstrenes Skole i Ordrup har der i mere end 25 år været tradition for hvert andet år at lave en bazar til fordel for det arbejde, Kærlighedens Missionærer udfører for de nødlidende mennesker.

For to år siden modtog skolen en skriftlig hilsen fra *Mother Teresa* som tak for det pengebeløb, bazaren dengang indbragte. Denne hilsen har skolen ikke glemt, og efter meddelelsen om Mother Teresa's død var alle enige om at fortsætte arbejdet i hendes ånd.

Lørdag den 6. december fra kl. 10 går det så løs igen med stor bazar i Ordrup. Alle skolens klasser står for en bod, og det skorter ikke på idérigdom, som udtrykker sig i alt fra salgsboder over spøgelseshus til klirren i »Det muntre Køkken«, tombolaer og diverse steder, hvor man kan få noget at spise/drikke.

Alle er velkomne!

I dag forsikrer vi alt!
ALM. BRAND
Alm. Brand Lyngby
Lyngby Hovedgade 4, 2800 Lyngby
Telefon 45 96 70 00

Koncert med MUSICA VIVA

i Jesu Hjerte kirke, Stenosg. 4, Kbh. V.

Tirsdag den 2. december 1997 kl. 20

Der opføres værker af Bach, Schütz, Örvall, danske og engelske Christmas Carols under ledelse af Silvia Berg.

Gratis adgang

Hjælpere til Lourdes

Bestyrelsen for Lourdes Valfarten søger hjælpere i form af læger, sygeplejersker, sygehjælpere og mandlige samaritter til sommeren 1998 for at kunne gennemføre valfarten for de syge.
Har du lyst til at opleve et internationalt fællesskab, møde mennesker fra store dele af verden og samtidig deltage I humanitært kristent arbejde - så tag med til Lourdes I perioden

1/7 - 8/7 1998.

Har du aldrig været der før, vil du blive betaget af den smukke natur, som omkranser Lourdes, der er beliggende i hjertet af Pyrenæerne. Men ud over dette har Lourdes også noget andet : TROENS FÆLLESSKAB. I Lourdes kan man leve sin tro - samtidig med, at man hjælper sine medmennesker på en måde, som ikke er mulig andre steder, og omgivet af en stemning, som er helt unik for Lourdes - hvor den syge er i centrum.
Hvad angår prisen vil der være tale om en reduceret deltagerpris for hjælpere, for at komme til Lourdes og blive en del af det unikke trosfællesskab.
Er du interesseret i at høre mere om rejsen til Lourdes, så skriv snarest muligt og helst inden 15. december.

Den Nordiske Valfart til Lourdes
c/o Georg Høhling
C. F. Richsvej 2, 3. sal
2000 Frederiksberg

Liturgisk kalender 30. november - 11. december

ADVENTSTIDEN
30. *viol.* 1. Søndag i advent. (I Ps). Cr. Adv. pf. I. 1.L.: Jer 33,14-16; Sl 25,4bc-5ab.8-9.10+14. R. Herre, jeg løfter min sjæl til dig. 2.L.: 1 Tess 3,12 — 4,2. Ev.: Luk 21,25-28.34-36. Andreas, apostel, fejres ikke.
1. søndag i advent indleder tekstrække C.
December
1. *viol.* Mandag i 1. uge i advent. (I Ps). Adv. pf. I. L.: Es 2,1-5. Ev.: Matt 8,5-11.
2. *viol.* Tirsdag i 1. uge i advent. (I Ps). Adv. pf. I. L.: Es 11,1-10. Ev.: Luk 10,21-24.
3. *hvid.* Onsdag i 1. uge i advent. (I Ps). Adv. pf. I. Frans Xavier, præst, (1552)(m). L.: Es 25,6-10a. Ev.: Matt 15,29-37.
4. *viol.* Torsdag i 1. uge i advent. (I Ps). Eller *hvid.* Johannes af Damaskus, præst og kirkelærer (749). Adv. pf. I. L.: Es 26,1-6. Ev.: Matt 7,21.24-27.
5. *viol.* Fredag i 1. uge i advent. (I Ps). Adv. pf. I. L.: Es 29,17-24. Ev.: Matt 9,27-31.
6. *viol.* Lørdag i 1. uge i advent. (I Ps). Eller *hvid.* Nicolaus, biskop, (4.årh.). Adv. pf. I. L.: Es 30,19-21.23-26. Ev.: Matt 9,35 — 10,1.6-8. Bededag for præste- og ordenskald.
7. *viol.* 2. Søndag i advent. (II Ps). Cr. Adv. pf. I. 1.L.: Bar 5,1-9; Sl 126,1-2ab.2cd-3.4-5.6. R. Herren har gjort store ting imod os, og vi blev glade. 2.L.: Fil 1,4-6.8-11. Ev.: Luk 3,1-6. Ambrosius, biskop og kirkelærer, (397), fejres ikke.
2.vesper til 2.søndag i advent.
8. *hvid.* Mandag. Marias upletted undfangelse (h). Gl. Cr. Særl.pf. 1.L.: 1.Mos 3,9-15.20.; Sl 98,1.2-3ab.3cd-4. R. Syng Herren en ny sang, thi vidunderlige ting har han gjort. 2.L.: Ef 1,3-6.11-12. Ev.: Luk 1,26-38.
9. *viol.* Tirsdag i 2. uge i advent. (II Ps). Adv. pf. I. L.: Es 40,1-11 Ev.: Matt 18,12-14.
10. *viol.* Onsdag i 2. uge i advent. (II Ps). Adv. pf. I. L.: Es 40,25-31. Ev.: Matt 11,28-30.
11. *viol.* Torsdag i 2. uge i advent. (II Ps). Eller hvid. Damasus I, pave, (384). Adv. pf. I. L.: Es 41,13-20. Ev.: Matt 11,11-15.

Bistand

Katolsk menighedspleje
Bredgade 69 A, 1260 København K.
Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. telefon 33 15 23 03. Postgiro 6466397

Møder og arrangementer

Academicum Catholicum
Indbyder til foredrag med musikeksempler om Händels Messias ved dr. phil. Peter Ryom onsdag den 10. december kl. 20 i Englesalen, Niels Steensens Gymnasium, Jagtvej 183 B. Alle er velkomne.

KIRKEKONCERT

Julekoncert som aftensang i den katolske Vor Frue kirke, Århus.

Søndag d. 21. december kl. 20 afholder kirkens kantori (25) sin traditionelle julekoncert under ledelse af organist og korleder, Olav K. Mielke-Jepsen.
Der synges gregorianske satser, engelske davidssalmer, engelske hymner og motetter samt danske julesalmer. Dørene åbnes kl. 19.30. Der er gratis adgang til koncerten.

Koncert med MUSICA VIVA

i Jesu Hjerte kirke, Stenosg. 4, Kbh. V.

Tirsdag d. 2. dec. 1997 kl. 20

Der opføres værker af Bach, Schütz, Örvall, danske og engelske Christmas Carols under ledelse af Silvia Berg.

Gratis entré.

Det sker på Magleås

To. d. 27. - fr. 28.11.:
Stenløse Kommune.

Fr. d. 28. - sø. d. 30.11.:
Pax Christi.

Fr. d. 28. - sø. d. 30.11.:
Jesu Hjerte Kor.

Ma. d. 1. - ti. d. 2.12.:
Sundhedsstyrelsen

Ti. d. 2. - fr. d. 5.12.:
Gymn.skolernes Engelskkoren.

Fr. d. 5. - sø. d. 7.12.:
Bethlehemskirken

Ti. d. 9. - to. d. 11.12.:
Dansk Socialrådgiverforening

Ti. d. 16. - on. d. 17.12.:
Inst. Agervang

On. d. 17. - to. d. 18.12.:
DTU

DUK - kalender

UNGDOMSMESSE den 30.11.97 kl. 20 i Jesu Hjerte kirke, København. Derefter Café Ludvig.

ÅBENT HUS med julehygge den 18.12.97 kl. 15-18 på Sekretariatet

NYTÅRSLEJR den 27.12.97-1.1.98 på Øm for unge over 16 år samt familier.

Priser:		
	0-1 år	kr. 225
	2-6 år	kr. 400
	7-13 år	kr. 490
	voksne	kr. 550

samt kr. 175 for fællesrejse (dog kr. 225 for dem over 30 år).

Tilmelding og betaling senest den 5.12.97

DET ER MEGET VIGTIGT AT OVERHOLDE TILMELDINGSFRISTEN!!!

Samtlige priser er for medlemmer af DUK. Ikke medlemmer betaler kr. 100,- mere i gebyr for weekender og kr. 300,- for lejre.

Afbud: Tilbagebetaling af gebyr sker normalt ikke efter sidste tilmeldingsfrist.

Jeg tilmelder mig:

Arrangement:.....

Dato:.....

Navn:.....

Adr.:.....

Postnr./By:.....

Fødselsdato:.....

Telefon:.....

Katolik: Ja:..... Nej:.....

Deltager i fællesrejse:.....

Ankommer selv:.....

Postgirokonto 9 08 32 94
Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Bredgade 67, 2.th., 1260 København K.
Tlf. 33 14 77 07

Annoncer i »katolsk orientering«

Tekstside-annoncer: kr. 6,- pr. sp./mm.
Rubrik-annoncer: kr. 5,- pr. mm.

Rejser

Gigt, overvægt, rygproblemer, astma, kredsløbsforstyrrelser, stress m.m.

Ta' på kurrejse til Polen - flere afrejser bus/fly

rekvirér nu program 98'

POLSAN kurrejser tlf. 6593 4426

Tak

Hjertelig tak

til alle, der på forskellig vis har bidraget til en smuk afsked med vor kære far

Knud Hutters
+ 29.10.97

En speciel stor tak til Skt. Liobahjemmet for kærlig pleje af far.

Børnene

Diverse

Biblioteker

Sankt Andreas Bibliotek
Købmagergade 44, 1150 København K.
Tlf. 33 91 86 90
Åbent: Tirsdag og onsdag 10-16.
Torsdag 12-18.

Niels Steensens Bibliotek
Stenosgade 9, 1616 København V.
Tlf. 31 22 64 22
Åbent: Tirsdag, torsdag, fredag kl. 16-18.
Onsdag kl. 14-18. Søndag kl. 11-13.

Katolsk Menighedspleje søger værelser til unge

Til unge under uddannelse søger Katolsk Menighedspleje værelser el. lejl. i hele Storkøbenhavn. Gratis for begge parter formidles kontakt mellem udlejer og lejere. Ønsker De at udleje eller leje - ring til Katolsk Menighedspleje 33 15 23 03 kl. 14-16 tirsdag og torsdag.

Testamente
til fordel for Den katolske Kirke Ansgarstiftelsen

Man kan støtte Kirken ved at indsætte den som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift
Kirken modtager det fulde beløb.

Gratis advokatbistand
Det anbefales at lade en advokat oprette testamentet.
Udgifterne til salær refunderes af bispekontoret.

Yderligere oplysninger
Katolsk Bispekontor
Bredgade 69 A, 1260 København K
Tlf. 33 11 60 80.

Salg og service

Revision • Regnskab • Skat
REVISORGÅRDEN I ROSKILDE
Registreret revisor FRR
Jørgen Brangstrup
Skt. Olsgade 10 • Roskilde • 46 35 10 35
- det er altid sikkert med en registreret revisor

Kastrup Begravelsesforretning

Alle aftaler kan træffes i Deres hjem - overalt i Storkøbenhavn

Telefon
31 55 55 55
Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning
Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning
Telefon 43 99 01 58

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler

Wagn Adler

DØGNVAGT
39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
SØBORG HOVEDGADE 94

BENZONS BEGRAVELSES-FORRETNING

38 34 46 01 - 31 86 60 56

DØGNVAGT:
31 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelser og bisættelser ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Find *Deres* **bedemand** her:

Vanløse Ligkistemagasin
38 71 75 01
H.P. Baltzer & Søn
Jyllingevej 8
2720 Vanløse

Tåstrup Bedemandsforretning
43 99 75 01
Sv.E. og B. Baltzer
Køgevej 40
2630 Taastrup

Også aften, week-end og helligdag kan De ringe og aftale et møde i Deres hjem eller hos os.

Hos medlemmer af Bedemændenes Landsforening har De tryghed for:

- professionel hjælp og rådgivnig ved begravelse og brænding.
- viden om en lang række forhold i forbindelse med dødsfald.
- fair forretningsmæssig og økonomisk behandling.

Rekvirer gratis pjecen »NÅR NOGEN DØR...«

BEGRAVELSER OG BISÆTTELSER

v/ bedemand Vagn Fondo
39 62 16 50
Reference: Sankt Joseph Søstrene
Bedemændenes Landsforening

Juridisk bistand til private
Adv. Sandra Moll
(Dansk advokat - dott. in giurisprudenza)
Adv. Peter Alsted (H)
Adv. Niels Ahlmark (H)

Vi er et internationalt orienteret advokatkontor, som ud over erhvervsrådgivning også yder bistand til private.

For privatpersoner er det vigtigt - ikke mindst, hvis man ikke er dansk - at søge rådgivning f.eks. i følgende situationer:
- Køb og salg af fast ejendom.
- Familieretlige spørgsmål i forbindelse med indgåelse af ægteskab, separation og skilsmisse.
- Testamenter og arveret.
- Ansættelsesretlige spørgsmål.

Vester Voldgade 90,
1552 København V.
Tlf. 33 15 15 63. Fax 33 13 07 07.

Advokataktieselskabet
Linde & Altschuler
Esplanaden 6
1263 København K

Vi tilbyder erhvervsretlig rådgivning og juridisk bistand til private.

Vi kan herunder bistå Dem med virksomhedsoverdragelser, retssager, inkasso, ejendomsadministration, handel med fast ejendom, testamenter og dødsbobehandling indenlands og udenlands.

Kontakt
advokat Finn Roger Nielsen
på tlf. 33 14 19 40.

Murermester
Bernhardt Christiansen
Solbærvej 8, Sabro
Tlf. 86 94 82 10
Biltlf. 30 86 26 09

Murermester Keld Erik
JOHNSEN Ankervej 12 Stubberup 4800 Nyk. F.
Medl. af BYG og Nykøbing F. Murerlaug

Om- og tilbygning - Reparationer
Alt tagarbejde

Tlf. 53 83 99 08

Vi lover godt håndværk og er omfattet af... BYG GARANTI ORDNING

Arbejde udføres overalt på Sjælland, Lolland og Falster

Malermester
VILLY HANSEN
Bredager 13 - 7120 Vejle Ø.
Tlf. 75 81 69 62 og 75 83 29 37

VICTOR NIELSEN
Stenhuggeri og Monumentforretning
v/ stenhuggermester Mohr
Vestre Kirkegårds Allé 28-32
2450 København SV
Tlf. 31 21 65 48 Fax. 31 21 80 32

Staten Israel anerkender kirken i Det hellige Land

Jerusalem/Vatikanet (KNA) - Staten Israel og Den hellige Stol har indgået en aftale om den katolske kirkes retlige status i Israel. Aftalen blev underskrevet af den israelske udenrigsminister, *David Levy*, og den apostoliske nuntius i Israel, ærkebiskop *Andrea Cordero Lanza di Montezemolo*, ved en ceremoni i Jerusalem. Nu mangler teksten med dens 13 punkter bare at blive ratificeret af det israelske parlament.

Aftalen indebærer, at staten Israel fuldtud anerkender den katolske kirke med alle de patriarkater og ordenssamfund, der er i landet, som en juridisk person. Den betyder blandt andet, at kirken selv må ordne sine indre anliggender i overensstemmelse med kirkeretten, også når det gælder oprettelse, nedlæggelse eller sammenlægning af dens institutioner.

Et lille fremskridt

Den israelske ambassadør ved Den hellige Stol, *Aharon Lopez*, betegner underskrivelsen som en vigtig milepæl for forholdet mellem den katolske kirke og den jødiske stat. Vatikanets pressetalsmand, *Joaquin Navarro-Valls*, ser aftalen som et tegn på, at udviklingen går den rigtige vej. Det er med glæde, at Vatikanet tager aftalen til efterretning, siger Navarro-Valls. Den betyder retsikkerhed for den katolske kirke i Israel, og den vil lette de forestående forhandlinger om økonomiske og skatteretlige spørgsmål. Fra Vatikanets side håber man også på en kulturaftale, tilføjer han.

Ifølge den israelske ambassadør gælder aftalen overalt, »hvor israelsk lov er gældende«. Dermed er spørgsmålet om Vatikanets anerkendelse af de israelsk besatte områder ladt ude af betragtning; det samme er spørgsmålet om de palæstinensiske selvstyreområders folkeretlige stilling.

Aftalen omfatter kirkens huse i Østjerusalem. Lopez understreger, at Israel ikke har revideret sin opfattelse af Jerusalem-spørgsmålet; byen kan ikke deles, siger han. Ifølge Navarro-Valls er Vatikanet stadig af den opfattelse, at der er brug for internationale garantier for de steder i Jerusalem, som er hellige for de religioner, der findes i byen.

Kristen-jødisk dialog

På tærsklen til det tredje årtusinde ønsker Vatikanet at overvinde 'fortidens misforståelser og spaltninger'. I denne forbindelse blev der 30. oktober - 1. november afholdt et møde over emnet »Den kristne anti-judaismes rødder«. I mødet deltog 60 kendte videnskabsfolk. *Foto: KNA-Bild.*

Indsats mod pædofile præster

Vatikanet (KNA) - Paven *Johannes Paul II* ønsker, at der er gribes konsekvent ind over for pædofile præster. Det er biskoppernes ansvar, at ingen giver anledning til skandale, sagde paven i en audiens for katolske biskopper fra Belgien. I forbindelse med sexuelle misbrug af mindreårige foreskriver kirkeretten strenge straffe - endog udelukkelse af den gejstlige stand. Siden *Marc Dutroux*-affæren i 1996 er flere præster eller tidligere præster blevet anklaget for sexuelt misbrug af mindreårige.

Paven understregede, at sanktionerne fuldt ud er retfærdige og skal bidrage til at skærpe bevidstheden om, at disse handlinger er svære synder. Biskopperne måtte ifølge paven i fuld respekt over for personerne og under den fornødne diskretion sørge for at afhjælpe præsternes forseelser. Ligeledes skulle man i ungdomssjælesorgen ved udvælgelse af præstekandidater agte på deres evne til at klare denne vanskelige opgave.

De familier, hvis børn har været ofre for sådanne forbrydelser, forsikrede paven om sin forbundenhed og sin forbøn. Netop fordi børn er værgeløse og lette at såre, bliver de genstand for perverse voksnes lyster, sagde paven.

Kardinal *Godfried Danneels* i Brüssel kritiserede over for paven sit lands politi og retsvæsen. Ved opklaringen af Dutroux-affæren havde de vist deres utilstrækkelighed. Man måtte gå ud fra, at disse forhold skulle ses i relation til en international virksom børnepornografi-ring.

EU drøfter sekter

Bonn (KNA) - Efter planen vil Europa-parlamentet i januar 1998 behandle en rapport om sekterne i unionen. Et udkast til rapporten - udfærdiget af det østrigske parlamentmedlem *Maria Berger* - blev i oktober drøftet i et parlamentsudvalg, og foreløbigt er der indkommet 98 ændringsforslag til den 15 sider lange rapport.

Principielt er udkastet forholdsvis tilbageholdende med at indordne sekternes aktiviteter. Under hensyntagen til grundlovsikrede religionsfrihed og til vanskelighederne ved at give en juridisk éntydig definition af begrebet »sekter«, forestår udkastet, at der kun gives råd om indgreb i forbindelse med konkrete »problematiske« aktiviteter fra sekternes side. Når det i teksten hedder, at man ikke skal frygte en alvorlig fare for demokratiske og retsstatslige institutioner, så ser man dog i givet tilfælde en fare for den enkeltes fysiske og psykiske integritet og vedkommendes sociale og økonomiske situation.

Ingen fælles politik

Udkastet når frem til den konklusion, at en fælles suropæisk politik imod sekterne ikke vil være nødvendig i øjeblikket, men fænomenet i Europa bør undersøges grundigt - inspireret af en statslig undersøgelse i USA og i de lande i Mellem- og Østeuropa, der ønsker at blive medlem af EU. Udkastet går ind for at fremme ikke-statslige informations-, oplysnings- og rådgivningskontorer.

Der har været uenighed om udkastets påstand, at »problematiske« aktiviteter ikke blot forekommer hos sekter, men også i andre organisationer, der enten står uden for det religiøse område eller findes i de anerkendte kirke- og religionssamfund. Flere ændringsforslag ønsker, at henvisningen til de traditionelle kirker bliver fjernet.

Forbud mod kloning af mennesker

Strasbourg (KNA) - I Europarådet er en tillægsprotokol til den europæiske konvention om bioetik blevet vedtaget. »Ethvert indgreb, der har til formål at frembringe et menneskeligt væsen med den samme genetiske sammensætning som et andet, er forbudt« - så kategorisk forbydes kloning af mennesker. Tillægsprotokollen er Europarådets svar på den seneste udvikling inden for biomedicin.

Med fåret Dolly er det lykkedes at klone pattedyr. Teksten, som forbyder at gøre det samme med mennesker, underskrives officielt i Paris den 12. januar 1998.

Forbudet begrundes med, at det er nødvendigt at værne om menneskets identitet. Det er også nødvendigt at bevare den karakter, som dets naturlige, genetiske sammensætning giver; det er den 'tilfældighed', som gør, at mennesket er frit og unikt.

Teksten kommer ikke ind på, hvorvidt det er etisk acceptabelt at klone celler eller væv med henblik på forskning eller behandling. Den indeholder heller ingen definition af et »menneskeligt væsen«; det overlades til de enkelte lande at nedfælde en sådan i deres lovgivning.

Begrebsforvirring

Kritikere af konventionen om bioetik beklager, at der hersker nogen forvirring om, hvad der forstås ved udtrykket »human being«, som anvendes i originalteksten. Når man har at gøre med befrugtede æg, har det stor betydning, om det oversættes »menneske«, »menneskeligt væsen« eller noget helt tredje; det er heller ikke ligegyldigt, når der skal afstikkes retningslinjer for kloning.

De unge katolikkers spareforslag

Fortsat fra forsiden

borgs fratræden pr. 1. januar 1998. Hovedbestyrelsen har luftet denne mulighed i et brev til biskoppen, men har samtidig gjort opmærksom på, at det kun kan fungere, hvis man til gengæld får en fuldtids ungdomspræst. I næsten et år har DUK måttet dele pastor *Niels Engelbrecht* med Niels Steensens Gymnasium og med menighederne i Ordrup og Hellerup, hvor han er hhv. lærer og andenpræst.

I brevet til biskoppen foreslås endvidere administrative besparelser, sammenlægning af blade, flytning til billigere lokaler, besparelser på jubilæumsarrangementer og en indsamling via »katolsk orientering«. En årlig kollektdag i bispedømmet til fordel for DUK nævnes også som en mulighed.

Årsmødet godkendte både budget og regnskab. I skrivende stund er der dog endnu ingen, der ved, hvor mange - eller hvilke - af de foreslåede besparelser det bliver nødvendigt at gennemføre.

mj

Kirkesplittelse på vej i England?

London (KNA) - I England står den anglikanske kirke over for en splittelse. Biskopper, som forholder sig afvisende over for ordination af kvindelige præster, ønsker at grundlægge en selvstændig, anglikansk kirke, skriver avisen »The Times«.

Rundt regnet 1.000 sognekirker ventes at bryde med »Church of England«, som for fem år siden åbnede mulighed for ordination af kvinder. Omkring 550 præster har allerede forladt kirken, og 400 er konverteret til den romersk-katolske kirke. Mange af de troende vil ikke længere kendes ved deres kirke, siger biskoppen af Richborough, *Edwin Barnes*, til »The Times«. En splittelse vil betyde, at man kan være ærlig på begge sider, mener han.

Den sidste store kirkesplittelse i Storbritannien siden reformationen skete i 1791, da metodistkirken blev grundlagt. »Church of England« blev til i 1534, da *Henrik VIII* brød med paven og gjorde sig selv til overhoved for en ny, engelsk statskirke.

Kardinal Sodano 70 år

Kardinal-statssekretær *Angelo Sodano* fyldte 70 år den 23. november 1997. Som chef for statssekretariatet samler han alle vigtige tråde i Vatikanet og koordinerer det diplomatiske korps. *Foto: KNA-Bild.*

katolsk orientering

Redaktion:
Konstitueret ansvarshavende redaktør:
Journalist Knud Helsted Kluge (Redaktionssekretær)
Redaktionelle medarbejdere: Kirsten Szarafin, Maria Jørgensen og Carly Majholm

Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28, 4.
DK-1620 København V. Telefon 31 211444.
Fax 33 244975 og 97 224054. E-mail: ko-press@inet.uni-c.dk
Udgiver: Ansgarstiftelsen, Bredgade 69 A, DK 1260 København K
Tryk: Dansk Avistryk, DK 2600 Glostrup. Oplag 17.000

Næste nummer udsendes den 10. december

NR. 20 10. DECEMBER 1997 23. ÅRGANG

katolsk orientering

Vatikan-skrivelse om lægfolk, side 2
Kirkeindvielse i Sønderborg, side 3
125-års jubilæer i Horsens, side 6 - 7
Diaspora på Færøerne, side 9
Orientering fra sognene, side 19 - 23

Koncilets tekster nu på dansk

Ansgarstiftelsens Forlag udgiver som en samlet udgave Det andet Vatikankoncils tekster på dansk. Biskop *Hans L. Martensen* og *Oluf Bohn* har stået for redaktionen, men flere andre har været indvolveret i udgivelsen. Arbejdet med bogen har stået på i flere år.

Koncilet begyndte i 1962 og arbejde intenst de næste tre år. Det sluttede med udsendelse af 16 såkaldte konstitutioner, dekreter og erklæringer. Nogle tekster har tidligere været oversat til dansk og norsk, og de har været udgivet som hæfter.

Koncilets tekster har i den katolske kirke været retningsgivende for et stort reformarbejde sidenhen.

Læs mere på side 17

Skt. Ibs Skole i Horsens fejrede 125 års fødselsdag den 14. november. Her er en flok af de yngste elever på vej fra morgenandagten i Skt. Josefs Kirke til fødselsdagsmorgenbord i klasserne. Menigheden fejrede dagen efter 125 års jubilæum. Reportage på side 6 og 7.

Lørdag den 15. november blev den nye Sankt Pauls Kirke i Sønderborg indviet af biskop Czeslaw Kozon. Læs side 3. *Fotos Knud Kluge.*

Ny skrivelse fra Vatikanet om lægfolkets tjenester

Vatikanet (KNA) - Nu foreligger det skriftligt fra Vatikanet hvilke opgaver henholdsvis præster og lægfolk har inden for kirken. En tekst på 30 sider, som er blevet til i et samarbejde mellem otte af kuriens instanser, blev præsenteret på et pressemøde i Vatikanet i midten af november.

Fra teologisk hold påskønnes lægfolkets engagement i kirken. Derudover indeholder teksten en lang række forskrifter for, hvad man kan og må, når man ikke er præst. Biskopper i hele verden opfordres til at være opmærksomme på, at de væsentlige forskelle, der er mellem præstedømmet og lægfolkets medvirken inden for den katolske kirke, ikke må blive udvisket.

Desuden ophæves alle de særregler, som hidtil har været gældene for enkelte regioners vedkommende, og som er i modstrid med de nye retningslinjer.

Rådgivende kompetence

Af tekstens praktiske del fremgår blandt andet, at det tilkommer sognepræsten at føre forsædet i alle de råd inden for menigheden, som er oprettet med henblik på at give medindflydelse. En beslutning, som ikke er taget med sognepræsten ved roret, vil således være uden gyldighed. Det understreges, at lægfolkets kompetence er rådgivende; det gælder også i de organer, som forvalter kirkens formue, og som aldrig vil kunne opnå beslutningskompetence.

Det fremgår endvidere, at lægfolk kan prædike i særlige tilfælde, men at de ikke må holde egentlige prædikener i gudstjenestesammenhæng. Kommunionsuddelere må kun benyttes, når der er så mange mennesker i kirke, at præsten ikke kan klare det alene; der gøres opmærksom på, at disse ikke må stå rundt om alteret og modtage kommunionen sammen med præsterne, »som om de var koncelebranter«.

Med særlig adresse til latinamerikanske og afrikanske basismenigheder påpeges desuden, at lægfolk under ingen omstændigheder må forsynes med titler som »pastor« eller »sognekoordinator«, idet de vil kunne forveksles med præster.

Fortsætter på bagsiden

Næste stop bliver Cuba

Vatikanet (KNA) - I Vatikanet forbereder man sig nu på pave *Johannes Paul II*'s besøg på Cuba i slutningen af januar.

Den 21. januar afgår flyet fra Rom og lander i Havanna 12 timer senere. De følgende tre dage besøger paven Santa Clara, Camaguey og Santiago de Cuba; han bliver boende i Havanna og flyver frem og tilbage. Den 25. går det hjemad igen, og næste dag ved middagstid ventes paven at være tilbage i Rom.

Et detaljeret program foreligger endnu ikke; fra cubansk side oplyses dog, at der ud over de store gudstjenester under åben himmel også er planer om et møde mellem paven og *Fidel Castro*.

56 indrejsetilladelser

Forud for pavens besøg i slutningen af januar 1998 har den cubanske regering udstedt 56 indrejsetilladelser til katolske eksilcubanere. Det drejer sig om 27 præster og 29 ordensfolk, meddeler myndighederne i Havanna.

De første indrejsetilladelser kom kort efter mødet mellem den cubanske præsident *Fidel Castro* og pave *Johannes Paul II* i Vatikanet i november 1996. Da fik 50 præster og søstre mulighed for at vende hjem til Cuba.

Betydningsfuld begivenhed

Biskopperne på Cuba betegner pave Johannes Paul II's besøg i begyndelsen af det nye år som en af de mest betydningsfulde begivenheder i nationens historie og i hvert fald den vigtigste i slutningen af dette århundrede.

Fortsætter på bagsiden

Midnatsmessen fra Peterskirken i DR

Hvis man af en eller anden grund ikke kan komme afsted julenat - eller hvis man bare gerne vil opleve midnatsmessen i Rom - kan man glæde sig over, at Peterskirken igen i år slår sine porte op for TV-seere i alverdens lande.

Den 24. december kl. 23.55 transmitteres midnatsmessen fra Peterskirken blandt andet i dansk TV, nærmere betegnet DR1. Transmissionen ventes at vare til kl. 01.45.

Vi ønsker læserne en glædelig jul. Hvorfor ikke anskaffe sig en af de mange gode bøger som omtales på siderne 16 og 17.

katolsk orientering

Tilsendes katolske husstande i Danmark i 20 numre om året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden.
Abonnementspris 230 kr. årligt.
Adresseforandring meddeles til postvæsenet.
ISSN 0902-297X

Visse tjenester udøves i kraft af præstevielsens sakramente

Det er kongregationen for præsterne, der har ført pennen, men der står otte romerske instanser bag. Nyhedsbureauet KNA præsenterer følgende uddrag af skrivelsen om lægfolkets medvirken i det pastorale arbejde:

Det første afsnit er en praktisk indledning. Derpå følger en artikel om 'nødvendigheden af et passende sprogbrug'. Heri kan man blandt andet læse, at

(...) Det er blevet almindeligt at anvende udtrykket 'tjeneste' ikke bare om de embeder (officia) og opgaver (munera), som udøves af kirkens hyrder i kraft af præstevielsens sakramente, men også om dem, som udføres af lægfolket i kraft af det almindelige præstedømme, som er baseret på dåben. Endnu mere komplekst bliver det, når man anerkender den mulighed, at enhver troende - i tilfælde af præstemangel og forsynet med en udnævnelse fra kirkens hyrde - kan udføre nogle af de opgaver, som ellers tilkommer præsterne, men som ikke forudsætter en ordination.

Når forskellen mellem det almindelige præstedømme, som er baseret på dåben, og den præstegerning, som udøves i kraft af præstevielsens sakramente, blot betragtes som en gradsforskel, ikke som en væsensforskel, og derigennem bliver udvisket, må man konstatere, at denne sprogbrug skaber forvirring og usikkerhed og derfor ikke er egnet til formidling af troslære. (...)

Der følger ingen særlige titler med, når lægfolk for en periode udnævnes til at udføre visse liturgiske opgaver i overensstemmelse med kirkerettens can. 230 § 3. Derfor er det ikke tilladeligt at forsyne lægfolk med titler som 'pastor', 'kapellan' eller andre betegnelser, som kan føre til, at deres rolle forveksles med den, som kun en præst og en biskop kan spille.

Det næste, der tages op, er ordets gudstjeneste. Her kommer man blandt andet ind på, under hvilke omstændigheder det er i orden, at lægfolk går på prædikestolen.

(...) 3. Med henblik på at opnå et virksomt samarbejde som nævnt i § 2 må man ikke glemme, hvilke betingelser der gælder for et sådant samvirke. Disse betingelser fremgår af kirkerettens can. 766:

Den ansvarlige myndighed kan give lægfolk tilladelse til at prædike 'in ecclesia vel oratorio', altså i kirke eller oratorium. Det fremgår af passivformen 'admitti possunt' - lægfolket 'kan gives tilladelse til' - at der på ingen måde er tale om en ret i lighed med biskoppernes eller en beføjelse som den, præster og diakoner har. Tilladelsen kan gives, hvis 'bestemte omstændigheder' gør det nødvendigt, eller hvor det 'i særlige tilfælde' synes nyttigt. Der er således tale om undtagelsestilfælde, som i øvrigt skal håndteres i overensstemmelse med 'episcoporum conferentiae praescripta', bispekonferencens forskrifter.

Ifølge kirkeretten er det med andre ord bispekonferencen, som afgør, hvornår det er 'nødvendigt' eller 'nyttigt' at give lægfolk tilladelse til at prædike. De kriterier, som en biskop skal bruge til - som en del af sin embedsførelse - at træffe hensigtsmæssige, pastorale afgørelser, skal nemlig være at finde i bispekonferencens forskrifter, som skal være forsynet med den apostoliske stols 'recognitio', altså anerkendelse.

4. Visse steder kan der som følge af mangel på gejstlige være tale om en vedvarende situation, hvor det objektivt synes nødvendigt og nyttigt og derfor er nærliggende at give lægfolk tilladelse til at prædike. Der kan gives tilladelse til, at lægfolk prædiker som en 'erstatning' for gejstlige eller fordi der i det konkrete tilfælde foreligger en særlig, god grund, som der er taget højde for i den almindelige kirkeret eller i bispekonferencens forskrifter. At lægfolk prædiker er således ikke noget, man bare 'plejer at gøre', og må ikke betragtes som noget, lægfolket har krav på.

Lægfolk skal ikke tituleres 'pastor' eller fremsige bønner eller dele af bønner, som er forbeholdt præsten. »For at hver enkelt kan bevare sin kirkelige identitet« skal de i det hele taget ikke optræde på en sådan måde, at det giver anledning til forveksling eller misforståelser. *Foto KNA.*

Den tredje artikel fremhæver homilien som en særlig velegnet form for prædiken og forklarer, hvorfor det er forbeholdt præster og diakoner at holde en homili.

1. Homilien indtager en fremtrædende plads blandt prædikenformer, idet den kirkeåret igennem skildrer, hvad der står i den hellige skrift om 'fidei mysteria', de mysterier, som er indeholdt i troen, og om 'normae vitae christianae', kristenlivets regler. Den er en del af liturgien selv; det må derfor være forbeholdt gejstlige - præster eller diakoner - at holde en homili under en messe.

Lægfolk kommer ikke i betragtning, heller ikke selv om de fungerer som kateketer eller pastoralassistenter i forskellige sammenhænge. Det er ikke et spørgsmål om, hvem der skildrer mest talentfuldt eller hvem der har mest teologisk viden; der er tale om en opgave, som er forbeholdt de mennesker, der er udstyret med præstevielsens sakramente. End ikke en biskop har fuldmagt til at dispensere fra det, som kirkeretten siger. Der er nemlig ikke bare tale om en disciplinær bestemmelse; der er tale om en lov, som omhandler to opgaver, der er nært forbundet med hinanden: at lære og at helliggøre.

Det kan derfor ikke tillades, at homilien overlades til præstestuderende, som endnu ikke har modtaget præstevielsens sakramente, sådan som det ved visse lejligheder er praktiseret. Homilien må ikke betragtes som en øvelsesopgave med henblik på en senere præstegerning.

Enhver regel, som tidligere har givet lægfolk lov til at holde en homili under messen, er at betragte som ophævet i kraft af kirkerettens can. 767 § 1.

2. Det er tilladt at give en kort indføring, hvis formål er at give en bedre forståelse af liturgien. Undtagelsesvis er det i særlige anledninger, f. eks. på verdensdagen for syge, også tilladt under messen at fortælle noget fra ens egen tilværelse, forudsat at det harmonerer med de liturgiske forskrifter for den pågældende dag og er en passende illustration til homilien, som holdes af den præst, der læser messen. Disse indføringer og erfaringer skal være fri for karakteristika, som kan føre til, at de forveksles med homilier.

Om 'samarbejdsorganer inden for den stedlige kirke' hedder det blandt andet:

(...) 2. Diverse råd på sogne- og bispedømmeplan, som også lægfolk er med i, er kun rådgivende og kan under ingen omstændigheder opnå beslutningskompetence. Til sådanne råd kan kun de troende vælges, som opfylder de krav, som kirkeretten stiller.

Det tilkommer sognepræsten at føre forsædet i samtlige råd i hans sogn. Afgørelser truffet ved et møde, som sognepræsten ikke har været med til, eller som er indkaldt i strid med ham, har således ingen gyldighed og er at betragte som ikke eksisterende. (...)

I artiklen om liturgi lægges vægt på, at præsten har en ganske særlig funktion ikke mindst i forbindelse med messen.

1. Liturgiske handlinger skal afspejle Gudsfolkets enhed som et organisk fællesskab; de skal også afspejle den nøje sammenhæng, der er mellem de liturgiske handlinger og kirkens organisk strukturerede væsen. Det forudsætter, at alle involverede trofast og hengivent udfører deres respektive opgaver.

2. For at hver enkelt kan bevare sin kirkelige identitet, må forskellige uskikke afskaffes, som strider imod kirkerettens can. 907. Den foreskriver, at hverken diakoner eller lægfolk har lov til i messen at fremsige de bønner eller dele af bønner eller udføre andre funktioner, som er forbeholdt præsten; det drejer sig især om nadverbønnen og doxologien.

Det er også en uskik, når lægfolk 'leder' messens forløb og kun tillader præsten det minimum af medvirken, som er en forudsætning for dens gyldighed.

En særlig artikel handler om søndagsgudstjenester under ledelse af lægfolk. Det understreges, at en sådan gudstjeneste ikke kan træde i stedet for en messe.

(...) 1. Mange steder afholdes søndagsgudstjenester under ledelse af lægfolk, fordi der hverken er en præst eller en diakon tilstede. Det er en smuk og værdifuld tjeneste, som udøves i overensstemmelse med ånden og de særlige forskrifter, som de kirkelige myndigheder har udsendt. Lægfolk skal have en særlig, biskoppelig udnævnelse for at kunne lede sådanne gudstjenester, og den stedlige biskop skal sørge for, at gudstjenestelederen får anvisninger om gudstjenestens varighed, hvor den skal holdes, hvilke betingelser der gælder og hvilken præst der er ansvarlig.

2. Sådanne gudstjenester vil altid være en midlertidig løsning. Teksterne skal være godkendt af de kirkelige myndigheder; det er ikke tilladt at tilføje elementer fra eukaristien, især ikke nadverbønnen, heller ikke i fortællende form, idet disse elementer ville kunne føre til misforståelser blandt de troende.

Derfor skal man altid forklare deltagerne i sådanne gudstjenester, at der ikke er tale om en erstatning for det eukaristiske offer, og at man kun kan overholde søndagsbudet ved at deltage i messen. I de tilfælde, hvor afstande og fysiske omstændigheder gør det muligt, bør de troende derfor opfordres til at overholde søndagsbudet. (...)

Der gøres opmærksom på, at ikke enhver kan meddele de syges salvelse.

(...) Det skal understreges, at det er forbeholdt præster at meddele de syges salvelse, og at der er en nøje sammenhæng mellem dette sakramente, syndernes forladelse og en værdig modtagelse af kommunionen. Ingen andre kan meddele de syges salvelse, hverken ordinært eller ekstraordinært; enhver sådan handling ville være en efterligning. (...)

Skrivelsen indeholder et afsnit om dødsfald og begravelser, som kan give anledning til en passende form for evangelisering.

(...) I en tid, som er præget af en stadig større afkristning og religiøs fremmedgørelse, er det ofte i anledning af et dødsfald og en begravelse, at de gejstlige møder mennesker, som har opgivet at praktisere deres tro. Derfor er det ønskværdigt, at præster og diakoner forestår begravelser i overensstemmelse med stedets skik og brug, også selv om det koster dem personlige ofre, beder for de afdøde, nærmer sig de efterladte og benytter lejligheden til en passende form for evangelisering.

Lægfolk kan kun forestå en kirkelig begravelse i de tilfælde, hvor det ikke er til at få fat på en præst eller diakon, og kun hvis de holder sig til de liturgiske regler, som gælder for sådanne ceremonier. Såvel læremæssigt som liturgisk skal de være rustet til denne opgave. (...)

En slutbemærkning gør opmærksom på, at retningslinjerne gælder for hele kirken.

(...) Særlige regler, sædvaneret, som er i modstrid med disse retningslinjer, og dispensationer, som Den hellige Stol eller andre kirkelige myndigheder måtte have givet 'på forsøgsbasis', kaldes hermed tilbage.

Biskoppen indvier ny kirke i Sønderborg

»Lad i dette rum bestandig Guds ord lyde for at det kan forkynde Kristi hemmelighed for jer og udvirke jeres frelse i kirken«, siger biskoppen, der netop har fået lektionariet overrakt af oplæsere. *Fotos Knud Kluge.*

Biskop *Czeslaw Kozon* har kort forinden fået nøglen til kirken overrakt af menighedsrådets formand. Her giver biskoppen nøglen videre til sognepræst *Poul Clausen*. Herefter går processionen ind i kirken, hvorpå biskoppen bestænker menigheden - det åndelige tempel - og kirkens mure og alteret med vievand.

Et smukt og værdigt Guds hus

Biskop Czeslaw Kozon indviede den nye Skt. Pauls Kirke i Sønderborg

Hvis fremmødet bliver lige stort hver gang, må vi allerede nu igang med at udbygge vores nye Skt. Pauls Kirke, sagde flere fra menigheden ved indvielsen af kirken. Og der var mange i kirken, som normalt har plads til godt hundrede mennesker.

Indvielsen, der blev foretaget af biskop *Czeslaw Kozon*, fandt sted søndag den 16. november. Menighedsrådsformand *Jørn A. Munksgaard* overrakte ved indgangsdøren kirkens nøgle til biskoppen: »Når nu kirken står så smukt, som den gør, er det mig en stor glæde at kunne overrække kirkens nøgle til biskoppen«, sagde han. Biskoppen videregav nøglen til sognepræst Poul Clausen, der har ledet hele byggeprojektet.

Processen fortsatte herefter syngende ind i kirken. Som den næste handling i indvielsesceremonien bestænkede biskoppen menigheden - det åndelige tempel - med vievand og herefter kirkens mure og alter.

Herefter fortsatte man med messens faste dele indtil biskoppens prædiken. I den bygning vi står i, har menigheden lagt noget af sig selv; dermed er tydeliggjort, at vi er Guds bygning af levende sten, og at vi har formået at rejse dette Guds hus.

Det, at vi er Guds hus, opført af levende sten, betyder virkeligt at have livet - Guds liv - i sig, fortsatte biskoppen. Selv om vi ikke bliver ved at udvide kirkebygninger, så skal vort liv med Gud hele tiden være noget, der udtrykker vækst.

- De nådegaver, som vi får gennem dåben, firmelsen, ægteskabet, præstevielsen, ordensløfter, indvielsen af kirker er kroningen af længsler og opfyldelsen af ønsker, som er en helt ny start. Med de nådegaver, som disse sakramenter og handlinger giver, åbnes nye horisonter og vi udstyres med nye kræfter til at gå videre, sagde biskoppen.

- Derfor er det vigtigt, at vi som menighed, opført af levende sten, bruger de muligheder, vi har - også i form at ydre rammer og symboler - til hele tiden at være i vækst.

- Kirken som Guds folk er ikke fjendtligt indstillet over for verden. Vi er ikke isoleret fra den. Vi foragter den ikke, vi er ikke bange for den. Vi betragter den som en udfordring, hvor Guds ord og sakramenter yderligere skal udbredes.

Efter prædiken fremførtes indvielsesbønnen, hvorefter alteret blev salvet, tilrøget, dækket og alterlysene tændt. Herefter blev eukaristien fejret.

Lys og venlig kirke

Skt Pauls Kirke fremstår i dag som en lys og venlig kirke. Vollerup Håndværker og Snedkervirksomhed har haft kirken som totalentreprise. Så sent som i oktober blev der arbejdet med træloftet i kirken på Ringridervej 35. Arbejdet begyndte i marts i år og byggeriet har stort set fulgt den oprindelige byggeplan.

Menigheden, der består af omkring 300 katolikker, har selv ydet 250.000 kr. af de omkring 3 mio. kr kirkebyggeriet har kostet. De resterende beløb er kommet som gave fra Tyskland.

Kirkeruderne

Glasmosaikken blev sat op kort før indvielsen. Natten til den 1. november blev der udført hærværk mod en af ruderne. Skaden blev hurtigt udbedret, og på indvielsesdagen fremstod *Nis Schmidts* kunstværk imidlertid smukt i det lyse kirkerum.

Nis Schmidt omtaler selv kirkeruderne i et interview på side 15. To gange tre vinduer bryder sammen med en cirkel det brede stykke mur bag alteret. I en stor cirkel er placeret en mindre cirkel med et kors og en lille flamme. Herved fremstår det gamle Gudssymbol, som er uden begyndelse og ende, og med korset Kristus og flammen som symbol på Helligånden. Derfra strømmer lyset så ud til de andre steder. Nis Schmidt har ligeledes kreeret kirkeruderne i de katolske kirker i Vejle og Kolding.

Knud Kluge

Øverst til højre ses sr. *Lydia* fra det nye franciskanerkommunitet i Åbenrå. Ovenfor et blik ud over kirkerummet med de smukke ruder, som *Nis Schmidt* har udført. Hvert glas er ikke særligt betydningsfuldt, men i helheden har hvert glas sin betydning, siger han selv om ruderne. Væggene i kirkerummet er hvide, brudt af 10 ruder i sidevæggene.

Ritualet for en kirkeindvielse begynder med indtoget i kirken. Ved indtoget er to ceremonier vigtige, nemlig overgivelse af kirken og bestænkning af kirken med vievand. En af ministranterne bar dette store og smukke kors ved indtoget i kirken.

Menighedsrådsformand, *Jørn A. Munksgaard.*

Biskoppen gyder krisam ud over alteret, hvorefter kirkens mure salves. Salvingen er symbol på Kristus, som kaldes og er den 'Salvede'. Efter salvingen tilrøges alteret, symbol på Kristi offer.

Ring til kirkens kontor hvis De er syg

I »katolsk orientering« læste jeg et læserbrev, hvis afsender klagede over, at han nu havde været syg og sengeliggende i adskillige måneder uden at have fået besøg af en katolsk præst. Tilsyneladende var han simpelthen blevet glemt.

Det kunne også være sket i Skt. Ansgar menighed, selv i skyggen af kirketårnet. Man kan nok ikke regne med, at præsten bare får alting at vide.

Ring til kirkens kontor og meddel, når De er syg, hvilket hospital De befinder Dem på, og hvor længe De må regne med at være der. Mange afdelinger har jo i forvejen en præsteliste liggende, og sygeplejerskerne er for det meste meget glade for at kunne være Dem behjælpelig.

Efter mit skøn går der nok hver eneste dag en eller anden af os katolske præster rundt på Rigshospitalet. Pastor *Jørgen Erichsen*, der bor i Hellerup, er desuden hospitalspræst for hele Københavnsområdet. Han har tlf. nr. 39 61 19 19 og kan altid kontaktes.

Nogle vil synes, at det er underligt, at jeg kan henvise til nogen uden for vort sogn, men det gør jeg, fordi vore syge har brug for omsorg og ret til hele kirkens omsorg.

Omvendt er det jo ofte tilfældet, at jeg besøger syge fra andre sogne. Meget gerne henviser jeg også til De syges Dag ved Skt. Mariæ kirke på Frederiksberg. Der har man desuden mulighed for at modtage De syges Salvelse.

Meget gerne anbefaler jeg også, at man modtager dette sakramente som apostlen Jakob skriver om i sit brev kap. 5, 14-15: »Er nogen iblandt jer syg, skal han kalde menighedens ældste til sig, og de skal bede over ham, efter at de i Herrens navn har salvet ham med olie. Så vil troens bøn frelse den syge, og Herren skal rejse ham fra sygelejet, og har han begået synder, skal det tilgives ham«.

Derfor gives sakramentet under alvorlig sygdom i håb og tro på, at hvis det er Guds vilje, vil det virke helbredende. Selvfølgelig er der også tilfælde, hvor et menneske ganske tydeligt ligger for døden, men så kan sakramentet gives til trøst og styrke.

En stor hjælp er det blevet for mange, at vore kommunionsuddelere jo har bemyndigelse til at bringe den hellige kommunion ud til de syge både i hjemmene og på hospitalerne.

Og et skal alle, der bærer på lidelser og sygdom vide; Kirken - og det betyder også Deres sognekirke - beder for Dem i de daglige bønner.

Pastor D. Timmermann

Fortid og nutid

»Kirken ser kritisk på sin egen fortid« stod der på forsiden af »katolsk orientering« nr. 18/97. »Katolikkerne opfordres til at ransage deres politiske samvittighed«. Talen faldt her på Inkvisitionen, som i dag har et lidt mere betryggende navn, nemlig »Troslærekongregationen«.

Slavehandel og vel især mordene på de sydamerikanske indianere på Columbus tid blev accepteret af både paven og biskopperne, som dengang stærkt betvivlede, om indianerne var af menneskelig oprindelse. Graden af kirkens usikkerhed, kunne man se, var følgen af de beslutninger, som dens ledelse dengang traf. Det forhold vedrørte kun den enkeltes tro. At det måske kunne få konsekvenser for den troende senere - for så vidt denne var blevet 'vildledt' af kirken mod sin egen personlige vilje og moral, så man bort fra.

Et lignende forhold om diskrimination finder også sted i dag, når kvinder (af paven) nægtes adgang til kirkens præsteembede. Også her er der klart tale om et personligt skøn, som ikke har noget som helst med troen på Jesus Kristus at gøre. Tilkendegivelsen fra kirken i dag om det 'tvungne' cølibats nødvendighed kunne måske med en slags 'frivillighedens' principielle indførelse afhjælpe den diskriminerende tendens således, at kvinder kunne blive præster.

Man skal vide, at Vatikanstaten i Rom centralistisk styrer sin tro mere på pavens ufejlbarhed og kirkens 'traditioner' end på den hellige skrift (Biblen). Kirken har altid lært, at den hellige skrift 'er et produkt af traditionen'. Det er ikke sådan, at man først havde den hellige skrift og derpå traditionen som kirkens overvejelse over den hellige skrift. Det har også altid været den katolske kirkes lære, at 'der eksisterer ikke noget andet kriterium end kirkens egne traditioner. Traditionerne opstår før... at bibelen skrives' (Katolsk Tro gennem to Årtusinder, s. 31, sp.2 ned.).

Under pave *Innocens III's* pontifikat gav det fjerde Laterankoncil i 1215 kirken en trinitarisk trosbekendelse, en officiel læremæssig erklæring om den Treenige Guds virkelighed. Det var tiden, hvor 'simoni' (erhvervelse af kirkelige embeder mod betaling) var blevet afskaffet godt 100 år tidligere og afløst af det tvungne 'cølibat' for effektivt at komme spolieretten til livs.

Inkvisitionen blev da også grundlagt på den tid, og i 1252 tillod pave *Innocens IV*, at der benyttedes tortur for at få beviser frem om 'hæresi' (kætteri). Efter alle fornuftige normer var Inkvisitionen et af de mere giftige kapitler i kirkens historie. Meget apropos står vi i kirken i dag tilbage med flere af de hedengangne 'finurligheder' (kunstige indgreb), som kirkens mænd dengang traf beslutning om. Det er derfor både opsigtsvækkende og bemærkelsesværdigt, at kirken ikke for længst har afskaffet forbudet mod kvinders adgang til præsteembedet, det tvungne cølibat for kirkens gejstlige, pavens ufejlbarhed i verdslige anliggender, sådan som man tidligere klart afviste den videre brug af simoni og Inkvisitionens giftige indvirkning på menneskene.

Flere af de forbud og kunstige forordninger, som man møder i kirken i dag har en lige linie tilbage til kirkens tro, som er dens traditioner, oprindelig hentet fra jødedommen, hvor Det gamle Testamente anerkender brug af magt. Den kristne kultur vedkender sig den arv. Men var det sådan Jesus udlagde sin lære til sine disciple? Det femte evangelium - også kaldet det 'forbudte evangelium' - Thomas-evangeliet adskiller sig væsentligt fra de fire andre derved, at der ikke er antydning af ritualer, som skal overholdes. Kun hvis kirken selv ønskede det, ville dette evangelium kunne tolkes som de øvrige fire evangelier, hvorfor dets geniale sproglige budskab måske ville gå tabt.

Dette evangelium er blevet kasseret af kirken, formodentlig i begyndelsen af det tredje århundrede, og det er måske det eneste evangelium i 'renhed og sandhed', som endnu ikke er 'underlagt' kirkens styrende organ. Netop dette evangelium beretter om, hvad Jesus fortalte til Thomas, som var den apostel, som Jesus elskede højst.

Vil dette evangelium på ny blive godtaget som kirkens lære - sådan som vi ved, det var, indtil kort ind i det tredje århundrede, hvor den katolske kirke som bekendt fik fastslået sin indflydelse på kirkens videre udvikling? Vil dette evangelium på ny blive kirkens lære lige så hurtigt, som det dengang blev afvist?

Det principielle her er ikke nogen stillingtagen til, hvad der er rigtigt eller forkert, for det er der jo alligevel ingen, der ved noget som helst om. Det interessante er derimod at betragte det forhold, som også gør sig gældende i kirken, nemlig, at det altid er nemmere at rive ned end det er at bygge videre på et solidt bygningsværk. Jesu liv og gerning var jo dengang, han gik her blandt sine egne, en slags oprør mod det eksisterende, som var vildledt af menneskenes begær om magt. Det strider da imod enhver sund fornuft at tro på, at Herren kun åbenbarede sig for at videregive sin absolutte magt til et enkelt menneske, paven, eller til et verdsligt juridisk apparat i kirken, som kaldes kurien. Ligeledes kan der være grund til stor forurolighed, når vi ved, at Inkvisitionens oprindelse - i en større sammenhæng - var en følge af indførelsen af det tvungne cølibat i kirken. Det var i en anden tid, men dog i den samme kirke.

Søren Adellund

Læserindlæg vedrørende chefredaktør pastor Willem Wuyts afgang bringes på siderne 10 og 11. Redaktionen blev afsluttet fredag den 28. november.

Pastor Bjørn Højbo er på vildspor!

I »katolsk orientering« nr. 18 undrer *Erik Guldager* sig over, at pastor *Bjørn Højbo* i en artikel i nr. 16 har påstået, at Jesu opstandelse fra de døde ligger uden for Jesu historiske liv, og Guldager mener, at Jesus er lige så historisk efter som før opstandelsen. I et svar begrunder Bjørn Højbo sin historiske tvivl og ender således: »Det er en historisk kendsgerning, at disciplene har oplevet et eller andet, som de fortolkede som Kristi opstandelse, men hvad de har oplevet kan ikke historisk afgøres«.

Højbo er på vildspor. Hvis (beretningerne om) Jesus før opstandelsen er mere historisk korrekt(e) end efter, hvordan forklarer Højbo så, at »den historiske Jesus« så ofte taler om dels sin egen, dels alle menneskers, opstandelse fra døden?

For eksempel, da han taler om, at han kan »nedbryde dette Tempel og genoprejse det på tre dage« og ifølge evangelisten tænker på sin egen død og opstandelse. Og da han fortæller disciplene, at Menneskesønnen skal lide meget og vil blive dræbt, men vil genopstå på den tredje dag. Og når han beretter om den fattige Lazarus, der efter sin død hviler i Abrahams skød - og altså er vakt til live igen. Eller om, at den, der spiser af dette brød, som er hans legeme, har evigt liv - et liv på den anden side af graven.

At Jesus efter sin opstandelse har vist sig i en anden skikkelse end før, så disciplene ikke altid har genkendt ham, behøver ikke give anledning til nogen tvivl for os. Hændelsen på bjerget Tabor, hvor Jesus - den historiske Jesus - viser sig for et par af disciplene i en »forklaret« skikkelse, d.v.s. ændret skikkelse, kan have været et forvarsel herom.

Højbo nævner indledningsvis, at han har læst en hel del katolske og protestantiske skrifter om emnet. Hans refleksioner synes præget af den skeptiske del af den protestantiske teologi - (Tidehverv?).

Må man minde pastor Højbo om, at Paulus skrev, at hvis Kristus ikke virkelig var opstået fra de døde, ville hans tro intet være værd?

Beretningerne om Jesu opstandelse og tiden derefter ligger i konsekvent fortsættelse af hans prædikener og budskaber i levende live. At ville gøre disse sidstnævnte mere autentiske end de førstnævnte er irrelevant og uden mening.

Jørgen Lassen

Djævelen eksisterer

I »katolsk orientering« nr. 18 kan man læse, at der er en katolsk teolog *(Otto Hermann Pesch)*, som ikke tror på djævelen som person og mener, at mange katolske teologer tænker som han. Det er jeg helt uenig i! Jesus blev fristet tre gange i ørkenen af djævelen (Mt. 4,1-11), og i Komplet står der i hymnen:

Lad ingen syndig drøm i nat
og intet mørkets kogleri
et mærke på vor sjæl få sat,
men os fra Satans snare fri.

Og yderligere i Komplets aftenbøn står der: »Herre besøg denne bolig, og hold fjernt fra den alle fjendens anslag«. Det er altså ægte katolsk (og kristen) lære at tro på djævelens eksistens som person og tage sig i agt for ham. Det er godt at huske på for enhver! Bøn og sakramenter er gode midler mod ham, for Gud og Jomfru Maria har sejren - jf. Åb. 12-20, hvor der helt tydeligt tales om djævelens kamp med Guds folk og Jesu og Jomfru Marias sejr over ham.

Marie-Louise Hoff Johansen

Redaktionsmedarbejder søges

Da vores mangeårige medarbejder *Kirsten Szarafin* har fået andet arbejde, søges en ny medarbejder til »katolsk orientering«s redaktionskontor. Du må være indstillet på et ofte særdeles travlt miljø. Dit arbejdsområde vil bl.a. være indskrivning af manus, korrekturlæsning, annoncefremstilling, lay-out i QuarkXPress og dækning af indenlandske begivenheder samt forefaldende kontorarbejde.
Nogle års erfaring på arbejdsmarkedet samt en vis fortrolighed med arbejdet på PC forudsættes, ligesom du må kunne arbejde selvstændigt.
Arbejdstiden vil være 37fi time ugentligt.
Løn efter aftale i.f.t. kvalifikationer.
Stillingen ønskes besat snarest.
Skriftlig ansøgning sendes til konstitueret ansvarshavende redaktør Knud Kluge, »katolsk orientering«, Vesterbrogade 28,4. sal, 1620 København V.

En enestående chance

Det andet Vatikankoncil var et kursus i journalistik - og et kursus i ærlighed, skriver journalisten og forfatteren Gian Franco Svidercoschi. Han opfordrer både medier og mediefolk til at øve selvkritik i anledning af det forestående jubelår

Det andet Vatikankoncil fik kirken til at se 'ny' og anderledes ud. Den blev mere modtagelig for indtryk, og den blev bedre til at komme til bunds i religiøse problemer, og hele medieverdenen talte om kirken og dens fornyelse på en ny og anderledes måde. *Foto KNA.*

Det andet Vatikankoncil var et vendepunkt. Det var et vendepunkt for kirken, som ganske vist fulgte traditionen op, men som havde mod til at tage sin natur og sin sendelse op til revision og til at gå ind i en levende dialog med verden af i dag - uden at det gik ud over kontinuiteten.

Men det var også et vendepunkt for medierne. Det var det, fordi koncilet - om man så må sige - påtog sig en fornyet overvejelse af, hvordan man skulle gribe religiøse spørgsmål an. En kirke, som slog sine døre op for verden udenfor, fortalte om sig selv og endda stillede spørgsmål til sig selv, en sådan kirke kunne man ikke beskrive ved hjælp af de sædvanlige klicheer - og slet ikke med de gamle, antiklerikale fordomme.

Det andet Vatikankoncil fik kirken til at se 'ny' og anderledes ud. Den blev mere modtagelig for indtryk, og den blev bedre til at komme til bunds i religiøse problemer, og hele medieverdenen talte om kirken og dens fornyelse på en ny og anderledes måde.

Koncilet gjorde tingene lettere at forstå

For mig personlig har koncilet altid stået som en enestående oplevelse: et kursus i journalistik, men først og fremmest et kursus i ærlighed. Det andet Vatikankoncil, koncilsdokumenterne, de historier, der fortælles om koncilet og hele den 'luft', der karakteriserede mødet, gjorde det lettere at forstå betydningen at det, der skete inden for kirken.

Alt dette forklarede pave Johannes Paul II på en rigtig fin måde i januar 1984, da omkring tusind journalister fra forskellige lande var samlet i Vatikanet i anledning af 1950-året for verdens frelse. Selve arbejdet med kommunikation/information om kirkelige anliggender har forandret sig, sagde han, og det var Det andet Vatikankoncil, der satte gang i - og skal have æren af - denne udvikling.

De journalister, der arbejder med kirkeligt stof, har fået adgang til nye og større områder, fortsatte paven. Derfor har de været »nødt til at tilegne sig en vis viden, og det har fået dem til at se nærmere på de forskellige aspekter af virkeligheden for mennesker og for samfund af i dag«. Foruden den religiøse dimension nævnte han den politiske, den økonomiske, tidens brændende emner såsom fred, nedrustning, udvikling, problemer omkring familien, ungdommen, kulturen og meget mere.

Alt dette betyder, at den enkelte journalist har et større ansvar end før; men det betyder også, at han eller hun skal gøre endnu mere for at sætte sig ind i, forstå og analysere de vigtigste fænomener i samfundet af i dag.

Forståelig information om troen i dag?

Det er et ganske vellignende billede af koncilets kirke. Men er det nu også sådan, tingene har set ud i de seneste år? Er det sådan, der informeres om kirken og om troen? Det kan man vist roligt svare nej til.

Troens sandhed rummer ophøjede værdier; den rummer det, der er det rigtige for mennesket; den er en dybere, mere fuldkommen og mere udtalt virkelighed, og netop derfor er det troens sandhed, der har betalt den højeste pris for den gradvise forringelse af medierne. Netop derfor er det troens sandhed, som tendensen til at slå historier stort op og banalisere nyhederne - en tendens, som især ses i den skrevne presse - er gået hårdest ud over.

Computerlignende, subjektiv religion

Det fører dels til en slags 'virtual religion', svarende til computerverdenens 'virtual reality', hvis væsentligste kendetegn er, at den er subjektiv; det sker, fordi medierne bliver mere og mere tilbøjelige til at behandle den objektive virkelighed som noget relativt. Dels har man kunnet iagttage en larmende tavshed omkring den 'daglige' tro, historier fra det virkelige liv - om kirker, om sogne, om bevægelser, om foreninger, om alle de frivillige, som storsindet engagerer sig i karitativt arbejde og hjælper dem, der har allermest brug for hjælp og ofte er overset af samfundet.

Det samme gælder jubelåret; hvordan er det, medierne har behandlet årtusindskiftet indtil nu? De har brugt både spalteplads og sendetid på det forretningsmæssige, på turismen, på den kaotiske situation i storbyen, og der har været masser af politiske diskussioner. Man har kort sagt sat focus på alt det, der indirekte har med jubelåret at gøre, og fra synsvinkler, som ikke er særlig relevante. Derved har man drænet år 2000 for dets egentlige, religiøse og åndelige betydning, og det er jo den, der gør, at der overhovedet er noget at fejre.

Kan medierne sige sig fri for medansvar?

Derfor bør vi nok afkræve os selv et ærligt svar på, om ikke også medierne burde ransage deres samvittighed, sådan som paven opfordrer til i rundskrivelsen Tertio Millennio Adveniente; det er en af de vigtigste veje til omvendelse og renselse op til jubelåret.

Fra pavens side er denne opfordring naturligvis henvendt til kristne, som må »træde frem for Herren i ydmyghed og se på, hvordan de forvalter deres medansvar for det onde i verden af i dag«. Men hvis vi ridser nogle af disse 'onder' op - eksempelvis den religiøse ligegyldighed, som fører til, at mange mennesker lever, som om Gud slet ikke eksisterede, eller lader sig nøje med en lunken religiøsitet, som lader spørgsmålet om sandheden stå ubesvaret og ikke giver sammenhæng i tilværelsen - eller den forvirring på det etiske område, også omkring de mest grundlæggende værdier, såsom familien og respekten for livet - er medierne så ikke involveret i det? Kan de med respekt for sandheden sige sig fri for medansvar?

Fagets etik

Vi er nødt til hver for sig at ransage vores samvittighed - og ikke kun vores professionelle samvittighed. Men medieverdenen som sådan burde også føle sig forpligtet til at foretage en dobbelt baglæns salto i moralsk henseende for at lande på begge fødder i det, som er fagets etik: dets moralske forpligtelse, dets sociale dimension, dets intellektuelle ærlighed, dets opmærksomhed på de ting, som er af størst betydning for mennesket - som for eksempel den religiøse dimension.

Det forestående jubelår vil være noget særligt, fordi det samtidig er 2000-året for Jesu fødsel og dermed markerer et 'rundt' år for det mysterium, at Gud blev menneske. Endvidere vil det, som paven har bemærket, være »det første jubelår, efter at vi er gået ind i computerteknologiens tidsalder« med de dertil hørende muligheder for at gøre brug af de ekstremt magtfulde redskaber, som den teknologiske revolution har frembragt.

Lige ind i folks hjem

Derfor betyder jubelåret 2000 en udfordring for medierne, som kan prøve noget, de ikke gør hver dag: de kan spadsere lige ind i folks hjem og aflevere det budskab, som kristendommen - og i en vis forstand også menneskehedens historie - er begyndt med.

Hvis det lykkes, er der håb om, at der vil opstå et nyt forhold mellem medierne og den religiøse verden - ganske som det var tilfældet med Det andet Vatikankoncil.

Redaktion

Biskoppens jubelår-komité
I samarbejde med
»katolsk orientering«

Pastor Josef Reymen ved Skt. Ibs Skole 125 år:

Vi giver alt for at børnene skal få en god opvækst i kærlighed

Nogle af de alleryngste elever ser lidt betuttet på fotografen. Forinden havde de af fuld hals sunget med. Fotos Knud Helsted Kluge.

To koncentrerede medlemmer af Skt. Ibs Skoles kor.

Af Kirsten Szarafin

Fredag den 14. november fyldte Skt. Ibs Skole i Horsens 125 år. Dagen begyndte med morgenandagt i Skt. Josefs Kirke. To endda, først de yngste elever sammen med indbudte gæster og dernæst de ældste elever. »Sådan gør vi hver morgen«, fortalte skoleleder *Jørgen Frost Jensen.*

Børnenes forventning og glæde over deres skoles fødselsdag var både til at se og høre! »Sikken en sang«, sagde sognepræst *Josef Reymen,* da salmen »I østen stiger solen op« var sunget til ende. Men sangglæden og lydstyrken steg til uanede højder da »Alle gode gaver....« blev sunget!

I sin morgenandagt gjorde pastor Reymen sig nogle tanker om et skolebord. »Hvordan adskiller et skolebord sig fra andre borde, spugte han børnene. »Jo, det har en anordning, en skrue, som man kan justere på, det vil sige, man kan tilpasse bordet til den, der skal bruge det. Somme tider trænger vi osse til at blive »justeret«, tilpasse os, så vi kommer ind på den rette vej. Det skal skruen minde os om.

Vi skal altid arbejde med os selv. Når vi begynder i skolen er vi helt alene, men som årene går, så bliver vi en lille flok, og så holder vi sammen. Forældre og lærere giver alt for at børnene skal få en god opvækst i kærlighed, i troen på, at vi ikke er alene, at vi har en »dirigent«, en Far, som vi gerne vil tro på. Derfor begynder vi hver dag med Fadervor og takker Herren for, at han været med os i alle disse år.«

Biskop *Czeslaw Kozon* sagde bl.a. ved morgenandagten, at det var enestående, at en katolsk skole og sognekirken kunne fejre det samme jubilæum på den samme dag. »Når vi går tilbage og ser på vores korte, nyere katolske historie, kan vi se, at der er blevet oprettet menigheder og forholdsvis hurtigt efter en skole, men at det skulle ske på den samme dag, ganske vist under meget beskedne forhold, det er noget særligt.

Også at denne spæde begyndelse er blevet fulgt op og blevet livskraftig helt op til de 125 år, er noget som er værd at sige tak for og glæde sig over. Motivationen for at grundlægge en menighedsskole var anderledes dengang, men grundlaget for at have en god skole, en kristen skole, er stadig det samme«, sagde biskoppen.

Han opfordrede eleverne til at bruge de talenter, de evner, som Gud har givet hver enkelt. »Han har skabt alt det, vi skal lære noget om - alt det smukke vi ser omkring os. Alt det vi gerne vil forske i, er noget Gud har skabt. Jo mere vi forsker og gør det med åbne hjerter, jo mere får vi også øje på, hvor stor og god Gud er. Derfor er det også naturligt, at vi bruger vores viden til at bringe Gud videre til andre mennesker«.

Gratulanter gik på talerstolen ved den efterfølgende reception og lod lovord dale ned over Skt. Ibs Skole og dens leder, Jørgen Frost Jensen.

Fra »konkurrenten«, den private Hulvej Skole kom skoleleder *Gerd Miller.* Han fortalte, at der i 1872 var 11 private skoler i Horsens. Nu er der kun to, Skt. Ibs skole og Hulvej skole. De er et alternativ til hinanden og har - ifølge begge skoleledere - et godt samarbejde.

Pensioneret sognepræst *Børge Hansen* takkede for et godt samarbejde gennem 21 år. Politiinspektør *Leif Høj* takkede for en »utrolig« tid i forældreforeningen »Kontakt«. »Der var en masse arrangementer, men vi var altid fælles om opgaverne. Skolens styrke og kendetegn er aktivering af forældrene.«

Arkitekt *Mogens Svenning* gav en kort orientering om Skt. Ibs skoles planlagte byggeri, en tilbygning, som skal rumme musiklokale, sløjdsal og formingslokale.

Til fest i »Kilden«

Det programpunkt, som store og små havde set mest frem til, foregik i det meget nærliggende »Kilden«, et legendarisk etablissement, kendt af enhver horsensianer.

Skolens kor - som i dagens anledning var udvidet med adskillige børn - indledte festen og fik med det samme salen med. De sluttede med »Congratulations«, der havde fået dansk tekst i sidste linie: »Vi håber på, at skolen mange år består«! Stor begejstring.

Kafka og Truffaut

Sognepræst *Lars Tjalve,* Asminderød, var indbudt til at holde festtalen. Han holdt talen i et helt forrygende tempo: »det er en frygtelig verden, vi lever i - bare tænk på Rødhætte, hun blev ædt af ulven, og på prinsen, der ikke måtte få sin prinsesse for den onde drage«. (Man får ikke alting forærende, man skal sommetider kæmpe for det). Og fra prinser og prinsesser til historien om Gregor, der blev forvandlet til en skarnbasse og endte med at dø på grund af mangel på kærlighed og accept.

Videre fortalte Lars Tjalve om en film af Truffaut, »Den vilde dreng«, som illustrerer, hvor vigtigt det er at gå i skole mens man er barn, for når man først er voksen, så er det for sent at lære noget! »Derfor skal I være glade for at gå i skole!

Og hvorfor er det vigtigt at gå på en kristen skole? Jo, for dér hænger tingene sammen. Vi lærer ikke bare at regne og skrive, vi lærer også noget om, hvad det kommer an på her i tilværelsen. Vi lærer, at et rigtigt menneske er et menneske, der kan bruge sin fantasi, et rigtigt menneske er et menneske, der har lært at holde af andre, et rigtigt menneske det er et menneske, der kan folde sine hænder og bede til Gud og tro, at der er nogen, der tager sig af os og som er med til at forme vores tilværelse«.

H.C. Andersen på besøg

Fra Odense kom *H.C. Andersen* med alle sine eventyrfigurer. En nutidig H.C. Andersen i skikkelse af en dygtig skuespiller fra Odense Teater og en række unge skuespillere, opførte med sang og musik alle de kendte eventyr. Børnene i salen blev inddraget, hentet op på scenen på skift og morsomt ført ind i eventyrerne. Det var en pragtfuld fødselsdagsgave Skt. Ibs skole gav sig selv.

Før alle forlod »Kilden« overrakte en repræsentant for eleverne deres gave til skolen: et kastanietræ. Efter festforestillingen var der reception for indbudte gæster, lærere, forældre, håndværkere og leverandører. Her talte bl.a. biskoppen, lærerrådsformanden og tidligere skoleleder *Jens Møller.*

Historie

Da Skt. Ibs Skole begyndte i 1872 var det under meget beskedne forhold med kun præsten og en medhjælper. Nogle år senere kom der søstre til byen, og i de næste mange år havde de ansvaret for undervisningen i alle fag. Søstrene kom fra forskellige steder i Europa, og de satte en ære i, at undervisningen lå på et godt nivaeu. Først i begyndelsen af 1960'erne rejste den sidste søsterorden, Skt. Josefsøstrene, fra Horsens, og lægfolk overlod ledelsen af skolen.

I jubilæumsåret er der et elevtal på over 500 børn, heraf 71 katolikker.

Og hør så, hvor vi kan: »Alle gode gaver...«!

Heksen i »Fyrtøjet« var så grim, at det var en overvindelse at trykke hendes hånd. Prinsessen fra »Svinedrengen« var sød, men det krævede megen overtalelse, før hun fik et rigtigt kys af en af drengene fra salen.

Josef Reymen O. Præm. sognepræst for Skt. Josefs menighed i mere end 25 år.

Menighedrådsformand og skoleleder for Skt. Josefs skole, *Jørgen Frost Jensen* lagde en krans for menighedens sognepræst gennem 42 år, *Frederik Kerff.*

Skt. Josefs menighed i Horsens 125 år

Flere hundrede mennesker deltog i festlighederne

Ligesom den foregående dag, hvor Skt. Ibs skole fejrede sin 125 års fødselsdag, var sognepræst, gæster og menighedsmedlemmer tidligt oppe for fra morgenstunden at markere jubilæumsdagen. Ved en højtidelighed på Østre Kirkegård nedlagde menighedsrådsformand og skoleleder *Jørgen Frost -Jensen* en krans ved sognepræst *Frederik Kerffs* grav. »Dette gravsted er menighedens mindesten. Rundt omkring den ligger de, der er gået forud for os, og det er dem, vi har i tankerne, når vi holder andagt herude«, sagde Jørgen Frost-Jensen. Vietnamesiske menighedsmedlemmer talte og sang en salme, og der blev afsluttet med fællessalmen »Altid frejdig«.

Skt. Josefs kirke var fyldt til bristepunktet ved festmessen, hvor biskop *Czeslaw Kozon* celebrerede sammen med præmonstratenserpræsterne fra Vejle, Horsens, Fredericia, Silkeborg og Kolding. I sin prædiken sagde biskoppen blandt andet:

»Vi kan se tilbage på en lang - og vi kan måske sige »glorværdig« - historie. Skt. Josefs menighed er en menighed. som »fylder« en del i nyere, katolsk kirkehistorie. Den gør det i kraft af sin alder, og den gør det i kraft af de mange, markante mennesker, sognepræster såvel som menighedsmedlemmer, der har levet og virket her. Mange præster er startet deres præstelige virke som kapellaner i Skt. Josefs menighed. Der er også udgået præstekald fra menigheden, så også uden for sine grænser kan vi sige, at Skt. Josefs menighed har været med til at sætte sit præg på den katolske bevidsthed i vort bispedømme. Messen er en taksigelsesmesse. Vi siger tak til Gud fordi han har kaldt os sammen som menighed - fordi vi, der lever nu, har haft en menighed at vokse ind i, at bo og leve i. Vi siger tak for den indsats, som de slægter, der er gået forud for os, har ydet for at denne menighed kunne blive grundlagt, vokse og udvikle sig.«

Biskoppen betegnede menigheden som et fællesskab, der hele tiden skal vokse. »Vi skal aldrig lægge os til hvile på det, som slægterne forud har efterladt os. Det, de har gjort, det var jo også at pleje deres eget trosliv, tænke på deres eget gudsforhold, på deres egen sjælefrelse, på menigheden. Denne omsorg for nuet skulle - automatisk - videre til andre, fordi børn og unge skulle kunne se, at sådan lever man i en menighed, sådan skal livet fortsætte.

Den vigtigste forudsætning for, at menighedslivet kan trives og gives videre, er at vi ved, hvorfor vi er her. Vi er her først og fremmest, fordi Gud har kaldet os til at tro på ham - givet os troens gave. Dette at vide, at vi er en menighed, fordi vi tror på Gud, skal være grundlaget for alle vore overvejelser.«

Reception

Sognepræst *Jan Ophoff*, Vejle kaldte Skt. Josefs menighed for »storebror«. »Det er den nemlig i vores pastoralenhed, og den er sin status bevidst. Den har bygget den største kirke; sammenlignet med Silkeborg, Vejle og Herning er den næsten en domkirke. Det er kirken med det største tårn; den har den flotteste præstebolig; den har en præst, som den har kunne holde på i 25 år.

Den har ikke kun bygget en stor kirke, men også den største skole. Og én ting er at bygge en stor kirke og en stor skole; en anden ting er at fylde dem op med mange menighedsmedlemmer og skoleelever. Det har I gjort i Horsens - takket være jeres gruppe af vietnamesere og familer, som I har taget godt imod.«

Der var ligeledes en lykønskning fra sognepræst *Henri Kerkhofs* O. Præm fra Kolding.

Skt. Josefs kirke blev indviet den 31. januar 1897 af pastor Frederik Kerff . Den blev restaureret i 1927, i 1940, 1968 og i 1980 blev sakristiet udvidet.

Kirsten Szarafin

Øverst samledes en lille gruppe af menigheden for at mindes de mennesker fra menigheden, der var gået forud. Billedet ovenfor er fra festmessen, hvor biskop *Czeslaw Kozon* celebrerede sammen med præmonstratenserpræsterne fra Vejle, Horsens, Fredericia, Silkeborg og Kolding.

Disse små fløjtespillere fra Skt. Ibs Skole var i høj grad med til at festliggøre jubilæumsmessen.

Kirken var fyldt til bristepunktet, da menigheden lørdag den 15. november fejrede dens 125 år.

Menigheden er som de fleste andre katolske menigheder præget af mange udlændinge. *Fotos Knud Kluge.*

Lægfolk, organisationer og sammenslutninger

Pastoralråd i Danmark, pastoralråd i Norden og lægfolket ude i den store verden

Pastor Dietrich Timmermann redegjorde over for pastoralrådet for sin medvirken i bispedømmets økumeniske arbejde. Foto *Fotos Knud Kluge*.

Pastoralrådet har på sit seneste møde drøftet rådets relationer dels til Nordkat og dels til Europæisk Forum. De to er en skandinavisk hhv. en europæisk sammenslutning af lægmandsorganisationer. Om Europæisk Forum fortalte *Ellen Marie Lebahn*, som i årene 1986-94 har repræsenteret Danmark i sammenslutningens forretningsudvalg. Det er nødvendigt, at lægmandsorganisationer finder sammen, sagde hun; det er nødvendigt, fordi vi er en universalkirke.

Ellen Marie Lebahn.

Strengt taget er det ikke Danmark, der er medlem, men pastoralrådene i de fem nordiske lande, der i fællesskab er medlem af Europæisk Forum. Ude i den store verden kan det af og til knibe med at kende forskel på Danmark/Norge/Sverige og Skandinavien. Men Ellen Marie Lebahn kunne berette om, hvordan netop nordboerne havde gjort et stort indtryk på folk fra de nye, selvstændige stater i Østeuropa: Tænk, at folk, som tilhører fire forskellige, suveræne stater, i den grad kunne finde fælles fodslag!

Sr. *Else Pascale* fortalte om Nordkat, hvis møde hun var med til i juni måned. Nordkat samler katolikkerne fra de fem nordiske lande; i år havde også de tre baltiske lande samt Rusland sendt observatører til mødet, som fandt sted i Sverige.

Ikke bare strukturснак

Sammenslutningen er af nyere dato og er endnu under opbygning; en af de ting, som deltagerne i sommerens møde beskæftigede sig med, var derfor elementer til en egentlig struktur. Men det var ikke struktursnak altsammen. Biskoppen af Stockholm, *Hubertus Brandenburg*, var med til en del af mødet og fortalte om den katolske kirke i Sverige. Franciskanerpater *Henrik Roelvink* holdt et foredrag om retfærdiggørelseslæren - i øjeblikket det helt store, teologiske samtaleemne kirkerne imellem. Endelig fortalte sr. *Angela Corsten*, som bor i Göteborg og er sekretær for den nordiske bispekonference, om hierarkiet hhv. pavedømmet og medierne.

Merete Noval, som også havde været med i Sverige, kunne supplere med, at hverken russernes eller balternes deltagelse gav anledning til sprogproblemer. Ganske vist er der tradition for, at man taler sit eget sprog - dansk, norsk eller svensk - når man mødes i Nordkat-sammenhæng, men det hindrer ikke, at en tolk oversætter til russisk, som de fleste baltere forstår. Pastor *Dietrich Timmermann* gjorde opmærksom på, at der også i andre sammenhænge er god kontakt mellem nordiske og baltiske katolikker, og at man fra nordisk side er meget opsat på at bevare kontakten.

Et dyrt bekendtskab

Sr. Else Pascale kunne oplyse, at de samlede udgifter i forbindelse med sommerens møde beløb sig til 243.000 kroner. Svenske, forstås. Dividerer man dette med antallet af deltagere - 39 - bliver Nordkat et dyrt bekendtskab, hvorfor *Lone Stubkjær* foreslog, at man betalte sparet hjemmeforbrug for at deltage. Man behøver ikke at få alting foræret, mente hun. *Jan Lange* syntes nu ikke, at man skulle være så nøjeregnende. Det var rigeligt, at man brugte sin fritid på det, mente nogle af de tilstedeværende, som havde deltaget i indtil flere arrangementer såvel i Nordkat-regi som i Europæisk Forum.

Hvordan står det til med økumenisk arbejde?

Et katolsk økumenisk råd bestående af et sted mellem seks og ni mennesker, som fungerer som et rådgivende organ for bispedømmets ledelse, og som støtter menigheder, institutioner og forskellige grupper i deres økumeniske arbejde - det er hvad biskoppens økumeniske sekretær, pastor *Dietrich Timmermann*, går og ønsker sig. Rådets medlemmer skal udpeges af biskoppen og repræsentere alle kirkens stænder samt de forskellige grupper i bispedømmet.

Det fremgår af pastor Timmermanns første udkast til statutter for rådet, som han forelagde pastoralrådet på dettes møde i november. Katolsk økumenisk råd skulle - med hans egne ord - gerne gøre ham selv overflødig.

'Kasketten' som økumenisk sekretær fik pastor Timmermann i sin tid af biskop *Martensen*. Den indebærer blandt andet, at han sammen med cand. mag. *Mette Beyer Paulsen* repræsenterer den katolske kirke i Danske Kirkers Samråd, en sammenslutning af 11 kristne kirker, som har bestået i fem år.

Økumeniske historier fra det virkelige liv

Pastoralrådet fandt ideen om et katolsk økumenisk råd ganske tiltalende, og et par stykker meldte sig som interesserede. Samtidig lagde flere deres økumeniske erfaringer på bordet. *Oluf Bohn* gjorde opmærksom på, at faget kirkehistorie på teologistudiet ved et dansk universitet er et led i uddannelsen af en luthersk præst, og at man derfor focuserer på den katolske kirke som den så ud på Luthers tid. *Peter Ryom* havde oplevet, at mange protestanter »ikke aner, hvad det er de protesterer imod«.

I et sogn, hvor mange mennesker stammer fra katolske himmelstrøg, kan det være svært at motivere menigheden for at tænke økumenisk. Det var, hvad *Gerda Schwartz* havde erfaret i Sankt Annæ kirke på Amager, hvor en stor del af menighedens medlemmer er af enten polsk eller filippinsk herkomst.

Pastor Timmermann kunne dog fortælle en økumenisk solstrålehistorie. Som bekendt har der igennem længere tid været en kurre på tråden mellem den romersk-katolske og den russisk-ortodokse kirke. Det kom tydeligt frem i sommer, da det ikke kunne lade sig gøre at få et møde i stand mellem pave *Johannes Paul II* og patriarken af Moskva, *Alexij II*. På denne baggrund mente pastor Timmermann, at der var blevet skrevet kirkehistorie, da den russisk-ortodokse menighed i København, som har hjemme i Alexander Nevskij-kirken i Bredgade, for nylig fejrede sin påskefest hos den katolske genbo.

Hvorfor ikke følge op på Graz?

Knud Kluge foreslog forretningsudvalget at forberede et møde med p. *Anton Dekkers*, som var den ene af bispedømmets to officielt delegerede ved det økumeniske møde i Graz i sommer. Det kunne være et punkt på dagsorden, når det nye pastoralråd mødes i maj 1998. *mj*

Bispedømmet inddelt i nye valgkredse

Pastoralrådet vedtog en ny inddeling af de 18 såkaldte pastoralenheder. Hvor der tidligere var mulighed for at vælge 36 lægfolk, 10 præster og 6 søstre, er dette antal nu ændret til henholdsvis 29, 6 og 6 - som det fremgår af skemaet.

Der er sket væsentlige ændringer, idet pastoralenhederne 3, 7, 11, 12, 14, 15, og 18 hver har fået reduceret antallet af mulige repræsentanter i pastoralrådet med én. For præsternes vedkommende har rådet valgt at reducere antallet af præster i rådet fra 10 til 6. Søstrenes antal er bibeholdt fra den tidligere ordning. For både præsters og søstres vedkommende er valgkredsene blevet større.

Rådet har skønnet, at det var mere hensigtsmæssigt at flytte Ringsted fra pastoralenhed 10 til pastoralenhed 11, og at Holbæk rykker fra 11 til 10.

Pastorelenhed 13, hvor Brønshøj og Herlev tidligere har været 'alene', udvides nu med Søborg og de to menigheder på Bornholm. Søborg har tidligere hørt til pastoralenhed 14, medens Åkirkeby og og Rønne har været i pastoralenhed 18.

Udpegede medlemmer og observatører

Størstedelen af pastoralrådets medlemmer findes således ved direkte valg i menighederne. Derudover kan rådet supplere sig med indtil fem medlemmer, forudsat at to tredjedele af de valgte rådsmedlemmer stemmer for det, og biskoppen kan udpege indtil fem medlemmer. Disse højest ti mennesker indtræder i rådet på lige fod med de valgte og har således de samme beføjelser og de samme forpligtelser.

Yderligere otte mennesker vil være at finde på møderne: fire repræsentanter for de største, fremmedsprogede grupper og fire med tilknytning til foreninger, institutioner m.m. i bispedømmet. Disse har observatørstatus, hvilket i praksis vil sige taleret, men ikke stemmeret.

Pastoralenheder

Nr.	Navn	Lægfolk	Præster	Søstre
1	Aalborg	2		
2	Viborg, Randers	1	1	
3	Århus, Grenå	2		
4	Herning, Vejle, Horsens Silkeborg	2		2
5	Fredericia, Kolding, Esbjerg	2		
6	Haderslev, Åbenrå, Sønderborg, Tønder	1	1	
7	Odense, Assens, Svendborg, Nyborg	2		
8	Nakskov, Maribo, Nykøbing F.	2		
9	Næstved, Vordingborg, Køge	1	1	
10	Slagelse, Kalundborg, Holbæk	1		
11	Roskilde, Ringsted, Tåstrup	2		
12	Helsingør, Hillerød, Hørsholm, Birkerød	2		4
13	Herlev, Brønshøj, Søborg, Rønne, Åkirkeby	2	1	
14	Ordrup, Hellerup, Lyngby	2		
15	Hvidovre, Frederiksberg, Stenosgade	2		
16	Nørrebro	1	1	
17	Bredgade	1		
18	Amager	1		
Hele landet		29	6	6

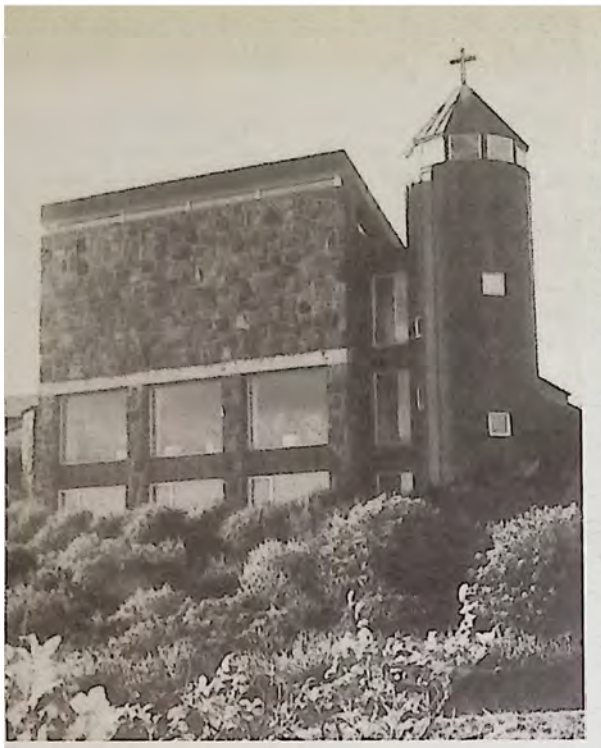

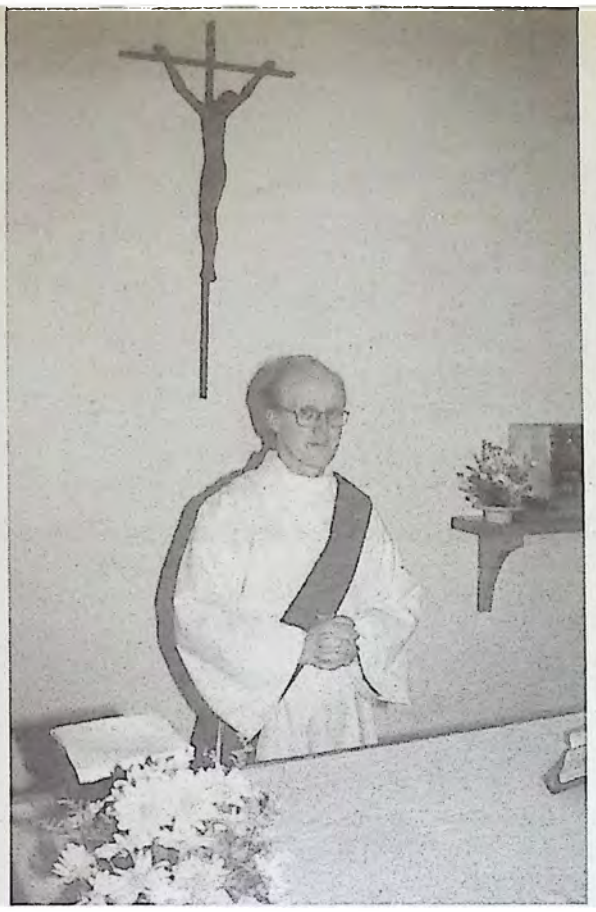

Sognekirken er Mariukirkjan i Torshavn. Her fejres søndagsmessen på færøsk, når der er en præst. Ellers holder diakon Christian Gabrielsen (billedet til højre) ordets gudstjeneste med kommunion. Han ses dog her i søstrenes kapel. Tekst og fotos pastor Per Dolmer.

Kirkjubøur. Ruin af den katolske domkirke.

International diaspora på Færøerne

Diaspora, adspredthed, kan være af forskellig slags. Når tyske katolikker kommer til Nordjylland for at holde sommerferie og hører, at de er kommet til en kirke, som lever i diaspora, så vil nogen af dem - de som kommer fra Nordtyskland - forsikre, at de så sandelig også lever i diaspora. Det må vi så tro og tage med et smil, når vi betænker, at de ofte kommer fra menigheder med flere tusinde medlemmer.

I Danmark lever vi i diaspora. Katolikkerne udgør én procent af befolkningen, og vore kirker og menigheder er små og ligger spredt. På Færøerne er diasporaen imidlertid meget mere markant. Her bor 75 katolikker. Hvor mange promille er det af en befolkning på 45.000? Det er så få katolikker, at der ikke er råd til en fast præst. Derfor kommer på skift gæstepræster, som gerne er her en måneds tid. Pater August Ziggelaar S.J. er konstitueret sognepræst. Han fordeler gæstepræsterne.

Sognekirken er Mariukirkjan i Torshavn. Her fejres søndagsmessen på færøsk, når der er en præst. Ellers holder diakon Christian Gabrielsen ordets gudstjeneste med kommunion. Det er godt, når prædikenen ikke blot er på færøsk eller dansk, men også på engelsk, for 15 forskellige nationaliteter kan være repræsenteret ved søndagsmessen. Får man en fornemmelse af babylonisk forvirring? Nej, gang på gang får man en fornemmelse af pinsedag med sprogunderet. Trods forskellige sprog, forstår man hinanden. Troen er den samme og liturgien international.

Kommer der tredive til søndagsmessen, er det fint. Nok bor de fleste katolikker i Torshavn. Adskillige, som bor rundt på øerne, har imidlertid en vanskelig vej til Torshavn. Det tager tid, når man ikke blot kan køre på øernes gode landeveje med adskillige lange tunneller, men man også er nødt til at sejle.

Fornemmer man diasporaen ved søndagsmessen i Mariukirkjan, så desto mere, når man samles til messe i et hjem i Klakksvik eller i Eide helt oppe mod nord. Så mærker man virkelig, at der er forskel på diaspora i Tyskland, i Danmark og på Færøerne.

Færingerne er søfartsfolk. Mange af dem har hentet sig en kone i udlandet. Mange af disse kvinder er katolikker. De bliver gift med en færing, som enten tilhører folkekirken eller et af de forskellige kristne trossamfund, som trives på Færøerne. Det betyder blandede ægteskaber, hvor det tit kan være svært at få børnene døbt og senere til 1. kommunion i den katolske kirke.

Ved en messe for nylig i et hjem i Klakksvik deltog en færing, to fra Polen, en fra Canada, en fra Sri-Lanka, en fra Filippinerne, samt sr. Marissa, som er fra Malta, men er en af de syv franciskanersøstre, som bor i et hus ved siden af Mariukirkjan. Søstrenes kongregation stammer fra Frankrig. I hele verden er de ca. 9.000 søstre. Hos franciskanersøstrene på Færøerne er i øjeblikket 4 nationaliteter repræsenteret: Belgien, Irland, England og Malta.

Franciskanersøstrene kom til Færøerne i 1931. Det er i høj grad deres skyld, at den katolske kirke blev genoprettet på Færøerne. Ved reformationen i Danmark 1536 blev den katolske kirke og bispedømmet på Færøerne afskaffet ved tvang fra den danske kongemagts side. Det blev ikke blot en kirkelig, men også en kulturel ulykke for Færøerne.

Franciskanersøstrene gør et enestående arbejde. Sammen med diakon Christian Gabrielsen og menighedsrådet tager de vare på alt omkring kirken. Desuden har en af dem en søndagsskole med over 25 børn, og en anden en meditationsgruppe om kunst og tro. Søstrene har også en stor og moderne børnehave. Her er der i øjeblikket 82 børn. Tidligere havde søstrene en skole, hvor en stor del af Torshavns beboere har gået. Takket være det arbejde er ikke blot søstrene kendt, men også den katolske kirke. Det er søstrenes skyld, at den katolske kirke på Færøerne er åben og økumenisk.

På disse øer - langt ude i Atlanterhavet - lever denne lille katolske menighed i diaspora. Det er på én gang en færøsk og en international menighed. Denne lille menigheds trofasthed under små forhold kan være en glæde og opmuntring for os alle.

Per Dolmer

Madonna fra Kirkjubøur. Kopi af Ole Jacob Nielsen.

De syv franciskanersøstre, som bor i et hus ved siden af Mariukirkjan. Søstrenes kongregation stammer fra Frankrig.Franciskanersøstrene kom til Færøerne i 1931.Fra venstre ses søstrene Frances, Marisa, Louisa (forstander), Cecilia, Maria-Therese og Maria.

Søstrene har en stor moderne børnehave med 82 børn. Søster Marisa ses på billedet.

Er målet nu nået?

Torben Riis startede på pastoralrådsmødet i juni 1997 et massivt angreb på 'katolsk orientering' (se k.o. nr. 11, 1997). Han konkluderede blandt andet, at chefredaktøren "udtrykker og fremmer en opinion, der afviser kirkens belæring og endog bruger lederpladsen hertil". Denne sætning var et groft misbrug af en udtalelse fra biskop Martensen, som 9 år forinden med disse ord havde kritiseret én (1) bestemt lederartikel, som endda ikke var skrevet af chefredaktøren, men af det højagtede - nu afdøde - andet medlem af redaktionen, *Hans Jørgen Johansen*.

Formålet med angrebet var klart: dels et nyt k.o., som er andet end "en tumleplads for en snæver kreds af utilfredse katolikker" (Torben Riis' karakteristik), dels en ny chefredaktør. Det sidste blev ganske vist ikke sagt udtrykkeligt, men lå overalt mellem linjerne, f.eks. når T.R. påstår, "at redaktionen (...) generelt forsømmer at formidle og forklare centrale trossandheder og derved medvirker til at sprede forvirring og misforståelser om kirkens lære i og uden for den katolske menighed i Danmark".

Den storm af protest, der rejste sig, har nu vist sig at have været forgæves. Biskoppen har valgt ikke at lytte til stormen. Han har derimod bedt en anden af k.o.'s kritikere, Erling Tiedemann, om at nærlæse de sidste 5 årgange af k.o. (92 numre). Når man finkæmmer et blad som k.o. med et så følsomt stof som det kirkelige, er det givet på forhånd, at man flere steder falder over visse mangler og fejlvurderinger og også en kritisk tone, som ikke alle kan høre kærligheden til kirken klinge med i. Levende journalistik vil altid vække modsigelse. Den bevirker imidlertid, at man bliver læst. Det er godt at medvirke til eftertanke, personlig udvikling og stillingtagen. Det er bedre at skabe debat, end ikke at blive læst.

Nu har biskoppen ladet os vide, at pastor Wuyts "den 18. november meddelte mig, at han trækker sig tilbage som bladets redaktør." Det er dog vigtigt her at tilføje, at biskoppen selv den 13. november havde skrevet til pastor Wuyts: "Som konsekvens af den aktuelle tingenes tilstand vil jeg derfor bede dig om at nedlægge dit hverv som ansvarshavende redaktør". Det er altså biskoppens egen opfordring, Wuyts nu har imødekommet!

'katolsk orientering' vil leve videre. En ny chefredaktør står muligvis allerede i kulisserne. Biskoppen har flere gange betonet, at et bispedømmeblad som k.o. er biskoppens blad. I sidste instans er det selvfølgeligt rigtigt, men netop dette ' i sidste instans' er et vigtigt aspekt. For også vi, katolikkerne i Danmark, er så sandelig bispedømmet! Det handler om et grundlæggende kirkesyn. Biskoppen og vi er ikke et enten-eller, men et både-og. Derfor håber vi inderligt, at den balance mellem at være biskoppens blad og læsernes blad, som k.o. på en god måde har evnet at bevare, også må kunne holdes under en ny ledelse. "Communio et Progressio" er titlen på det romerske dekret, som de officielle retlingslinjer for k.o. bygger på. Det betyder "Fællesskab og Fremgang". Det kan umuligt oversættes med 'kæft, trit og retning'.

Til allersidst skal der her lyde en varm tak til mennesket, præsten og redaktøren Willem Wuyts.

Fra 25.- 28. nov. 1997 (som var deadline for dette nummer af k.o.) tiltrådt af:

p. Jac. Adams C.ss.R.
Sr. Agnes Cæcilie Jönsson CSJ
Agnes Andersen
Erik og Inger Andersen
Leo Arlund
Torben og Gitte Bang
Henrik Bang
Sr. Bernardine Bröckers CSJ
Inger Bévort
Pham Si Binh
Gudrun Lau Bjerno
Bente Bording
Margot Busch-Møller
Vibeke Baadsgaard
p. Irenæus Capellen O.F.M.Conv.
p. Martin Chase S.J.
Hans Christensen
p. Hans Christoffersen O.F.M.Conv.
Michael Høier Clausen
p. Poul Clausen
p. Allen Courteau O.M.I.
Walter Dalland
p. Anton Dekkers S.J.
p. Per Dolmer
Sr. Dominika Wiening CSJ
p. Leslie O. Dorn S.J.
Maeve Drewsen
Jean-Pierre og Gunhild Lindstrøm Duclos
Else Marie Ebert
Henning Egelund
Flemming Emmering
Dan Eriksen og Eileen Vandermark
Karen Erngaard
p. Hans Esmark
Jakob Frandsen
Inger Frankel og Sven Erik Jensen
Geert og Birte Frederiksen
John Frederiksen
Sven og Sis Frederiksen
Ursula Friedrich
Michael Frosz
Johan Funck
Martin Ghisler
Anne Marie Goegh
Maria Grandt
Christian Guldager
Eva Guldager
Ellen Guldager
John Erik Stig Hansen og Dorte Linnemann
Kaj og Else Hansen
Kurt og Elisabeth Hansen
Poul Hedemann og Isabel Brentegani Nielsen
p. Georg Heggum S.J.
Sr. Helene Peerenboom CSJ
Sr. Hildegard Roerkohl CSJ
Birthe Hjort
Ivar og Synne Hoel
p. Stephen Holm
Birgit Hoyos
Franz Hoyos og Edel Bjerre
p. Bjørn Højbo
Jørgen og Tove Ibsen
Bengt og Inga Arlund Jensen
Ebba Jensen
Ernst Arlund Jensen
Jørgen og Vibeke Baadsgaard Jensen
Philip Due Jensen
Poul-Erik Jensen
Lilian Jespersen
Paul Steen Johansen
Jørgen og Else Jørgensen
Paul Jørgensen og Kirsten Habekost
Pia Kelly
Bernhard Kiel
Janus og Grethe Kirkovics
Anne Lise Kjærstad
Øjvind Kjærstad
Jens Knudsen
Ida Koefoed
Elisabeth Kossmann
p. Guido Kreienbühl
Sr. Regina König CSJ
Jan Lange
Bent og Lotte Lauritsen
Keld Lauritsen
Poul Lauritsen
Inge Lawaetz
Ove og Inger Margrethe Leerbeck
Henrik Liebetrau
Jette Liebetrau
Ursula Ljungquist
Annike Lorensen
Thora Lund
Yvonne Lundborg
Susanne Dupont Lundh
Poul Erik og Birgit Magnussen
Carly og Hanne Majholm
Daniel Majholm
Børge Mannov og Gerda Wadsholt
Fabiana Martinez
Sebastian og Annelies van der Meer
Jørgen og Anni Meinertz
p. Adolf Meister S.J.
Kjeld og Janne Melskens
Leif Melskens
Annette Messerschmidt
Birger M. Messerschmidt
Franz Henrik Messerschmidt
Merete Mule Messerschmidt
Marianne Meyer
Birgitte Leth Møller
Sr. Michaela Niepelt CSJ
Winnie Mortensen
p. Georg Uttenthal Nibler
Bente Nielsen
Eva Friis Nielsen
Kaj og Lis Friis Nielsen
Eva Nordentoft
Anna og René Nowicki
Mette Olsen
Ruth Olsen
Emilio Paredis
Anders Overgaard Pedersen
Maria Hiort Petersen og Christian Wohlert
Hanne Brixtofte Petersen
Inger Petersen
Ulla Pinborg
Ole Pryn
Peter G. Rasmussen og Ingrid Balsov
p. Piet Reijnders S.J.
Hans og Ellen Margrethe Riese
Lise Riis-Hansen
Ulla Rolvsen
John Rosenberg
Poul Rude
p. Reinhold Sahner
p. Johannes Samuelsen S.J.
Miriam Sarp
Erik og Carla Schou
Henrik og Birthe Schultz
Birgit Setterberg
Marie-Jehanne de Sivry
Erik og Anna Bohn Smitshuysen
Joseph og Kirsten Solak
Flemming Sommer
Sr. Susanne Hoyos CSJ
Henryk og Kirsten Szarafin
Vivi Søgård
Leif og Birgit Sørensen
Villy Sørensen
Jan og Dorte Tecza
Odette Thorlacius
Herman van Tooren
Rikke Vikkelsøe
Anne Wille
Merete Klenow With
Michael Wiberg
Kjeld og Susanne Wogensen
Mathias Wogensen
Vilhelm og Bidda Wohlert
Michael Wolfe

Fortielsens kunst

Bispekontoret udsendte den 21. november en meddelelse, underskrevet af generalvikar *Lars Messerschmidt*, om min afgang som »katolsk orientering«s redaktør. Med samme post fulgte en 'redegørelse' fra biskop *Kozon*. Både generalvikaren og biskoppen giver her en opvisning i fortielsens kunst.

Lars Messerschmidt nævner mit svar til biskoppen, dateret den 18. november, men han glemmer bekvemt at nævne biskoppens brev til mig af 13. november, hvori Kozon ganske enkelt kræver, at jeg nedlægger hvervet som redaktør. Det skulle bladets læsere altså ikke få at vide. Messerschmidt nævner heller ikke, at jeg i mit svar udtrykkeligt fremhæver, at jeg efterkommer opfordringen til at gå under protest og »uden på nogen måde at godtage biskoppens argumentation« for min tvungne afgang.

Grellest er dog fortielsen i biskoppens såkaldte redegørelse, som sammen med generalvikarens meddelelse er bragt på bladets forside i nr. 19.

For det første nævner heller ikke biskop Kozon sit ultimative brev fra 13. november. Tværtimod giver han forløbet den drejning, at brevvekslingen mellem ham og mig så »mundede ud i« at jeg har nedlagt mit hverv som redaktør.

Størst er fortielsen dog i biskoppens redegørelse, hvor han omtaler det »foreløbige arbejdspapir« til vore påtænkte fortsatte drøftelser. Arbejdspapiret er et regulært anklageskrift mod mig og min redaktion, på bestilling affattet af *Erling Tiedemann*, der havde fået som opgave at gennemsnuse de sidste 7 årgange af bladet på jagt efter mine romerske fjendebilleder!

Tiedemanns rekvisitorium er på 12 sider og et skoleeksempel på, hvad man ikke gør mere, når man har passeret de 60.

Tilmed skal man huske, at det for 10 år siden var samme Tiedemann, der som *Torben Riis* uheldige forløber forsøgte at køre det daværende pastoralråd i stilling mod bladet. Det faktum, at biskop Kozon havde udpeget netop Tiedemann til opgaven, fik mig til at vrage hans indblanding i sagen som tendentiøs, idet han på forhånd var på biskoppens fløj mod bladet. Men min vigtigste grund til at afvise hans indblanding er det faktum, at han de sidste to år gentagne gange er blevet nævnt som min efterfølger. Det gør ham til interessepart i sagen og selvfølgelig indlysende inhabil.

Alt dette, og at det var derfor, og kun derfor, jeg har nægtet al videre debat på disse præmisser, forties i biskoppens redegørelse. Sandheden er, at biskop Kozon har tvunget mig til at afgive det mandat, biskop Martensen betroede mig i 1974.

Biskop Kozon burde også have holdt sig for god til redegørelsens sidste afsnit om mine egenskaber som redaktør. Det er ligefrem tarvelig tilbagetogstaktik.

Willem Wuyts

Et læseværdigt blad med bredt udsyn

Pastor Willem Wuyts har som redaktør af Katolsk Orientering vist en faglig dygtighed som har gjort Katolsk Orientering til et læseværdigt blad med et bredt udsyn. At fyre en dygtig redaktør for at udgive et bispedømmeblad, med biskoppen som egentlig udgiver, forbløffer mig. Hvad er et bispedømmeblad? Vel ikke et censureret, alene hvad biskoppen og Vatikanet, mener blad? Er det tilfældet, er der slet ingen grund til regelmæssigt og vederlagsfrit, at udgive Katolsk Orientering, ytrinsgsfriheden er knægtet,og vores viden om den Katolske Kirke, også selv om det kan være en smertelig viden, må vi så læse om i andre blade.
En uheldig udvikling.

Lillian Hinge

Knægtelse af ytringsfriheden!

Ifølge dansk tradition er yringsfriheden et af demokratiets største goder. Vi er stadig en del, der husker besættelsestiden, hvor denne frihed blev os berøvet af diktaturet, og vi lovede hinanden, at dette ikke måtte ske igen.

Nu blæser der åbenbart iskolde vinde indenfor vor kirke og den højtrespekterede redaktør af »k.o.« må trække sig tilbage fra hvervet - med andre ord, vi katolikker må fremover hente vor viden om den øvrige katolske verden fra udenlandske tidsskrifter.

De, der står bag denne beslutning, må have en noget kedelig smag i munden, og de skal vide, at de ikke har rygdækning blandt ret mange danske katolikker.

Else og Kaj Hansen

Biskoppens uddybende redegørelse

Ikke uventet har meddelelsen om Pastor Wuyts' afgang som chefredaktør forårsaget en del omtale og reaktioner. Dette skyldes dels selve kendsgerningen, at Pastor Wuyts er ophørt som redaktør, dels måden dette skete og blev offentliggjort på. Min redegørelse i k.o. den 26. november anses for ufyldestgørende og misvisende.

Hvad angår selve sagens forløb mener jeg, at min redegørelse sammen med referatet fra Pastoralrådsmødet i samme nummer af k.o. side 3 i princippet er fyldestgørende. Jeg er ked af, at Pastor Wuyts og andre har følt sig stødt over, at jeg har bedt Erling Tiedemann om at foretage en gennemgang af de sidste årgange af bladet; men da den er udført på mine vegne, er det vel naturligt, at det er sket ved en person, der deler mit syn på k.o. Redegørelsen var kun bestemt til drøftelse på videre møder med redaktionen og kunne på sådanne møder punkt for punkt være blevet imødegået og kommenteret som værende ufyldestgørende og ukorrekt. Men når samtalerne ensidigt afbrydes, bliver der tale om et ultimatum: Enten må der ske en ændring i bladets ledelse, eller man accepterer, at bladet fortsætter som hidtil. At det sidste med mit syn på bladets rolle ikke var hensigtsmæssigt, er tydeligt begrundet i k.o.'s beretning fra Pastoralrådet.

Hvad angår formuleringen af mit brev til Pastor Wuyts af 13. november og min meddelelse om hans svar i redegørelsen i k.o. den 26. november burde der have været anvendt større præcision.

Det skal dog nævnes, at Pastor Wuyts' afgang kunne være foregået på to måder: Ved at han blev sagt op eller ved, at han på grund af den fastkørte situation selv nedlagde sit hverv. Nu kan forskellen mellem kontant at blive sagt op og umiskendeligt blive opfordret til at gå være hårfin og for den, det går ud over, i praksis være uden betydning. Ikke desto mindre var det i brevet af 13. november med brugen af ordene 'bede om' og 'kontant opfordring' min mening først at give Pastor Wuyts mulighed for selv at sige op. Da Pastor Wuyts' meddelelse om at gå forelå, tog jeg den til kende. Heri ligger ikke, at jeg betragter hans afgang som frivillig. Også dette skulle have været præciseret i min redegørelse af 26. november.

Min beslutning om at opfordre Pastor Wuyts til at forlade redaktørposten har ikke været let og er heller ikke taget overilet. Jeg forstår godt utilfredsheden og bedrøvelsen hos nogle, ikke fordi jeg i alle ting er enig med dem, men fordi det er mit ønske, at også de skal føle sig hjemme i Kirken.

Der er allerede udtrykt bekymring for bladets fremtidige linie f.eks. hvad angår alsidighed i nyhedsformidlingen. Selv om jeg flere gange, sidst også på Pastoralrådsmødet, har sagt det, gentager jeg det: Bladet skal ikke ensrettes, censureres eller fortie nyheder. Mit ønske er et blad der i sin bredde formidler glæde og håb og kan bidrage til at forme vor katolske bevidsthed.

+ Czeslaw Kozon

Omkring »Redegørelse fra biskoppen«

I dag mandag d. 24. november så jeg biskoppens redegørelse omkring »k.o.« og blev rystet. Først over dets indhold, men dernæst dog ulig mere over, hvad der IKKE stod - hvad der lå i ordvalg, bag ordene og mellem linierne; det er rigtigt, hvad biskoppen starter sin egen redegørelse med, at den regelmæssige læser af k.o. er bekendt med, at der har været rejst spørgsmål om bladets redaktionelle linie, men er den foreliggende redegørelse udtømmende svar på, hvad pastoralrådet i juni i år opfordrede biskoppen til gennem dialog med pastor W.W. at indhente? Hvorfor må vi ikke gennem utilsløret åbenhed lytte og lære af den dialog, som lægfolket opfordrede biskop og bispedømmets blad til at føre for dermed bl.a. at kunne engagere os og personligt at tage stilling. Det blev stene for brød, formalistisk orientering i stedet for engagerende liv. Redegørelsen bliver et eksempel på fortielsens muligheder og omkostninger.

Hvad er det for et afgørende spørgsmål, der forhindrer på det første møde den ønskede dialog?

Hvorfor bliver det uacceptabelt for p. W.W. at fortsætte efter at være blevet præsenteret for et foreløbigt arbejdspapir?

Berørte den derefter førte brevveksling p. W.W. s fratræden, så den mere blev et fait accompli allerede før den 18. november?

Mange flere spørgsmål trænger sig på - stærkest det fundamentale spørgsmål: Hvorfor er vi ikke i kirken tilbøjelige til mere frit og tillidsfuldt at præsentere fakta som fakta for dermed at forløse og frigøre de mange gode kræfter i hver af os?... og for også samtidig at undgå alt det mellem linierne= fortielsen og dens omkostninger, der skaber utryghed, bitterhed, vrede og splittelse hos os.

Jeg har altid med interesse og ofte med stor glæde læst k.o. gennem mange mange år, og det er mit klare indtryk ved gennemlæsning af biskoppens redegørelse, at den ønsker værdighed og gensidig respekt, - men dette opnås kun gennem åbenhed.

H.-O. Poul Pedersen

Læserindlæg

Det har ikke været muligt at bringe alle indkomne læserindlæg, da redaktionen af bladet sluttede fredag den 28. november. »katolsk orientering« udkommer igen den 14. januar 1998.

»For de gamle, der faldt, er der nye overalt«

Kære pastor Wuyts,

»Man græder for han er ej mer` men tænker hvad han var og ler`«

Ved meddelelsen i k.o. »om at den gamle redaktør havde forladt broen«, kunne jeg tænke mig at mange føler at *Johan Hermann Wessels* korte rim på udmærket vis dækker ens følelser. En sorg over at det trods alt lykkedes at vælte den Gamle, Flamske Løve, men samtidig en dybtfølt taknemmelighed over, hvad han igennem mange år, ofte uanset svær sygdom har skænket os alle, nemlig fornemmelsen for at vi var en del af en verdenskirke, med alt, hvad dette indebærer af godt og undertiden mindre godt. At det altid var meget at takke for - og bede for!

Kendere af Kirkens historie i Danmark vil vide, at du bestemt ikke er den første redaktør, der »er blevet gået« i utide, og du bliver næppe heller den sidste. Måske har dog mange af disse hædersmænd, og du selv ikke at forglemme, snarere følt, at når røgen fra kætterbålet blev for voldsom, var det ved at være på tide at følge Herrens gode råd til sine disciple om undertiden at forlade en landsby og børste støvet af fødderne.

Til dem, der nu vejrer »morgenluft«, og som nu med *Augustin* føler, at alt igen er på sin rette plads, thi »Roma locuta causa finita«, bør betænke, at Ånden blæser, hvorhen den vil og når den vil, så med strofen fra den sønderjyske slagsang: »For de gamle, der faldt, er der nye overalt« i tankerne, er der sandelig fortsat meget at bede for også i den nærmeste fremtid.

Jørgen Bredholt

Åbent brev til pastor Wuyts

Kære Wuyts!

Det er meget beklageligt, at du nedlægger dit hverv som ansvarshavende redaktør, og måden det er sket på, tager vi klart afstand fra.

Med dig i spidsen for redaktionen har det været interessant læsning. Du og dine meget få kolleger har præsteret et læseværdigt og interessant blad, som selv vore mange unge medlemmer i familien læser.

De midler, der har været stillet til bladets rådighed, har været begrænsede, men trods dette har k.o. haft succes.

At det er lykkedes så godt for dig og dine kolleger, har vor fulde respekt.

Vi har fulgt debatten i bladet lige fra hr. *Torben Riis's* indlæg i juni, som efter vor opfattelse var »et pust fra enevældens tid«, over biskoppens forsøg på at forklare, hvorfor han og en gruppe omkring ham ønsker et blad, der er topstyret. Et nyt blad, der kunne hedde: »Bispedømmet meddeler«. Det skulle nødig have karakter af falsk varebetegnelse.

Man skal vel ikke takke for tilliden, når der er folk inden for vor kirke, endog med biskoppen i spidsen, der er af den opfattelse, jfr. k.o. nr. 12, at vi katolikker kun skal have serveret hensigtsmæssig nyhedsformidling, som ikke spreder forvirring og misforståelser. Vi skal langt øst på, for at finde lignende respektløse opfattelse af en normalbegavet befolkningsgruppe.

Men, kære pastor Wuyts, du har stadig vor fulde tillid, og vi læsere kan kun konstatere, at vi ikke har set ét eneste konkret bevis på, at du skulle have misrøgtet dit job. Du skal oven i købet finde dig i den grove mistænkeliggørelse, at man vil gå flere år tilbage i tiden, for at finde fodfejl fra dig og dine kollegers side. Hvor er det uanstændigt og usmageligt. Selvfølgelig vil der være fejl, alt andet ville da kun fortælle, at bladet og dets få medarbejdere for længst var slumret i søvn.

For dig personligt er der trods alt den fordel, at du nu langt om længe kan tage vare på dit svage helbred, og det ser vi frem til med stor tilfredshed.

Vi er ikke i tvivl om, at du kan glæde dig over, at det helt store flertal står bag dig. Og det er jo ikke så ringe endda.

Familierne Sonne-Schmidt
Skive og Herning

Tak til Wuyts!

Kære pastor Wuyts.
Jeg hører, du fratræder stillingen som redaktør for »katolsk orientering«. Jeg vil gerne sige dig tak for mange inspirerende ledere og for rummelig plads for debat og meninger i bladet. Jeg ønsker dig et godt otium med et godt helbred.

Henning Egelund

Radio og TV

DR P1 transmitterer højmessen den 21. december kl. 9.55 i Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade. Kantor bliver Ole Kongsted.

Pavedømmet gennem skiftende tider og de udfordringer, som kirken i århundredernes løb er blevet stillet overfor, er den røde tråd i en engelsk TV-serie. »Helgener og syndere« falder i seks afsnit og sendes på DR2 søndag kl. 20.10, første gang den 4. januar.

Petrus Canisius og den katolske kirke i Danmark

Af pater Paul Keller S. J. i anledning af 400-årsdagen for Petrus Canisius død den 21. december 1597

Lige fra sin forbindelse med ærkebiskop Jørgen Skodborg af Lund, som blev afsat af kong Christian II og derpå fandt tilflugt i Köln, nærede Petrus Canisius en levende interesse for Kirken i Norden. Han så op til denne biskop næsten som til en martyr.

Da pave Pius V (1566-72) ville sende Canisius sammen med nogle jesuitter til Danmark, erklærede han sig rede til alt, men gjorde opmærksom på, at han anså dette forehavende som en utopi.

Til gengæld havde han åbnet en bønnens offensiv: han opnåede hos Ignatius, at hver jesuit én gang om måneden skulle frembære den hellige messe »for de nordlige egne«, en bestemmelse, som gælder endnu den dag i dag.

Hvem var den hellige Petrus Canisius? Hvilken betydning kan han have for os 400 år efter sin død?

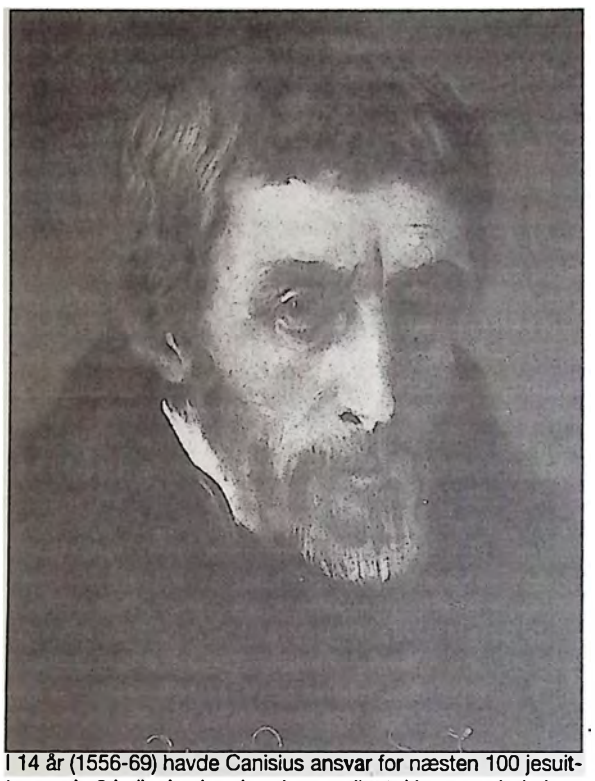

I 14 år (1556-69) havde Canisius ansvar for næsten 100 jesuitter og de 9 kollegier, han havde grundlagt. Hans samlede breve fylder 7 bind. Hans rejser udgør i luftlinie 58.000 km.

En ejendommelig konstellation

Petrus Canisius blev født den 8. maj 1521, som ældste søn af den rige og ansete borgmester af Nijmegen. Nogle dage senere blev Morten Luther erklæret for fredløs på Rigsdagen i Worms. Den 20. maj 1521 blev den baskiske officer Inigo de Loyola hårdt såret under forsvaret af fæstningen Pamplona.

Den første jesuit nord for Alperne

Da Peter var fem år gammel, mistede han sin mor. På sit dødsleje bad hun sin mand indtrængende om for alt i verden at holde fast ved den katolske tro.

Efter faderens ønske begyndte Peter at studere jura; der blev præsenteret en tiltrækkende brud for ham; der blev også fundet et indbringende kirkeligt embede til ham.

Men sønnen skiftede over til teologi og aflagde som 19-årig løftet om at leve ugift. Efter en retræte hos den elskelige Peter Faber, en af Ignatius´ første venner, indtrådte han på sin fødselsdag den 21. maj 1543 i Jesu Selskab.

En 24-årig forhandler med kejseren

Af gejstligheden i Köln blev han sendt til rigsdagen i Worms for at bede om kejserens hjælp mod ærkebiskoppen af Köln, som søgte at føre sit stift over til den nye lære. Efter to yderligere samtaler med Karl V i Köln og Antwerpen og ved henvendelse til biskoppen af Liège opnåede han, at Hermann von Wied blev afsat.

Samme år, som han blev præsteviet i Köln 1546, offentliggjorde han en videnskabelig udgave af mystikeren Tauler, Cyrillus af Jerusalem og pave Leo den Store. Som teolog for kardinalen af Augsburg deltog han 1547 og 1562 i Tridentinerkoncilet.

4. september 1549 aflagde han for Ignatius i kirken Maria della Strada højtidelig profes med fire løfter. Efter en Jesu Hjerte-vision i Peterskirken og en audiens hos pave Paul III blev han med to medbrødre sendt til hertugen af Bayern, som havde bedt om professorer til universitetet i Ingolstadt. I Bologna var han blevet promoveret til dr. Theol.

30 års ufortrødent arbejde for Kirkens indre fornyelse

Canisius lærte og prædikede i Ingolstadt (1549-52), i Wien (1552-54), i Prag (1555-56), i Augsburg (1559-66), i Innsbruck (1571-77). Der blev bevaret 3000 foliosider med prædikener.

Vigtigere er hans tre katekismer (på opfordring af kong Ferdinand): den store for præster og dannede lægfolk (1555); året efter den lille med 59 spørgsmål og »korte bønner til de enfoldige«. Mest udbredt blev den sidste for gymnasier; indtil hans død i 1597 nåede den 200 oplag, og den blev brugt i 300 år.

I 14 år (1556-69) havde Canisius ansvar for næsten 100 jesuitter og de 9 kollegier, han havde grundlagt. Hans samlede breve fylder 7 bind. Hans rejser udgør i luftlinie 58.000 km, for det meste »per pedes apostolorum«.

Han stod i forbindelse med alle førende katolikker, især med kejser Ferdinand I, var med i tidens store forhandlinger, højt anset hos paverne, især hos Gregor XIII (1572-85). En historiker siger om ham: sammenlignet med den store garde af »reformatorer« var han ikke så genial, men mere uselvisk, flittigere, mere forbundet med tiden - og forenet med Gud, ja draget ind i mystikkens liv.

17 år i stilhed

1580 blev han flyttet til Fribourg i Svejts. En kardinal ønskede et kollegium oprettet der; da den jesuit, som var bestemt til denne opgave, blev syg, erklærede Canisius sig rede. Han grundlagde kollegiet, men stod ikke mere i begivenhedernes centrum; hans rejser holdt op. Vanskelige blev især de 7 år, da han ikke mere formåede at prædike, men kun skrive. Foruden en række helgenbiografier og små bønnebøger udgav han et »Manuale for katolikker«, en søndagsmessebog for det 16. og 17. århundredes katolikker. Han blev dog ved med at arbejde, hjælpe og bede.

Han døde den 21. december 1597 i det af ham grundlagte kollegium. Han blev helgenkåret af pave Pius XI i 1925 og samtidig ophøjet til kirkelærer. I jesuiterkirker og i tysktalende områder fejres hans fest den 27. april.

Canisius betydning i dag

Hvilken betydning kan denne helgen have for os ved tærskelen til det 3. årtusind ?

I de forløbne 400 år er der sket store forandringer. Ved en udstilling i Nürnberg i anledning af et Luther-jubilæum i 1983 lå de to modstanderes katekismer fredeligt ved siden af hinanden. Nu forsøger vi at forstå hinanden. Af den hellige Canisius kan vi lære:

1) Det ægte katolske sindelag
I en bøn siger han: »Fader, Himlens og jordens Herre, fra min barndom blev du ved at nære og styrke mig ved dit hellige ord ... Jeg vil forblive i den lære, jeg blev undervist i som barn, som jeg har forkyndt som voksen, og som jeg har søgt at forsvare indtil nu... Det er kraften i den erkendte sandhed, den hellige Skrifts og fædrenes enstemmige lære, pligten til at aflægge vidnesbyrd om troen for mine brødre og håbet om saligheden, som får mig til at holde fast ved denne bekendelse.

Lad mig bevare fællesskabet med alle, som holder dine bud i den hellige romerske Kirke. Dens dom underkaster jeg mig og alle mine værker. Måtte alle hellige, som forener den sejrende Kirke i Himlen med den stridende Kirke på jorden ved den katolske freds ene og uløselige bånd, prise din godhed og gå i forbøn for mig. Dig være ære og forherligelse i evighed.«

2) Den apostoliske ligestilling
Trossplittelsen voldte Canisius en dyb smerte, og han gjorde alt, hvad der stod i hans magt for enhed i troen. Brænder Kristi bøn om enhed i vor sjæl? Hos Canisius læser vi: »Herre, du ved, hvor meget og hvor ofte du har lagt mig mit fædrelands Kirke på sinde, for at jeg helt skal hengive mig for den og ikke ønske andet end leve og dø for den.«

I sit apostolat gik han ikke ud fra et i forvejen fastlagt program, men var lydhør for Guds og tidens stemme, og altid fleksibel. Allerede i sin ungdom var han ved sin forbindelse med »Devotio moderna« begyndt hver dag at læse et kvarters tid i den hellige Skrift, meditere over det og huske derfra én sætning.

3) Virke i koncilets ånd
Canisius havde fået ordre af pave Pius IV (1559-65) til at overbringe Tridentinerkoncilets dekreter til gejstlige og verdslige fyrster nord for Alperne. Således som han og hans medbrødre søgte at gennemføre koncilets reformplan, således er det vor opgave at være med til at virkeliggøre det 2. Vatikankoncils program. Der har vi rigeligt stof til eftertanke og praksis til mere end en menneskealder.

4) Praktisk næstekærlighed
Skønt Canisius færdedes i højeste kirkelige og politiske kredse og måtte bære en næsten overmenneskelig byrde af arbejde, fandt han tid til personlig sjælesorg: som skriftefader, ved omsorg for syge og fanger, fattige studenter, undervisning af gadebørn i den katolske tro. Kun ved kærlighed bliver vort Credo troværdigt.

5) Udholdenhed
Det motto, han som 17-årig med store bogstaver havde skrevet på første side af et skolehefte: »Persevera« (hold ud), virkeliggjorde han hele livet igennem, takket være gode anlæg samt vedvarende bøn og selvdisciplin.

Man kan vist sige: Hvis Canisius ikke havde været, ville - menneskeligt talt -hele Tyskland være gået tabt for den katolske Kirke, og dermed ville der have lagt sig et endnu bredere bælte mellem Norden og Moderkirken. Således står også vi herhjemme i taknemmelighedsgæld til den hellige Petrus Canisius.

J. Brodrick S.J.: Saint Peter Canisius, London 1936, 2 bind.
J. Oswald S.J. : Petrus Canisius, Reformer der Kirche, Augsburg 1996, 365 s.
A. Menzinger S.J.: Den hl. Kirkelærer P.C., København 1925, 64 s.
G. Kranz: Syv kristne, Katolsk Forlag 1987, s. 185 - 217.

Den hellige Petrus Canisius døde i 1597 i Freiburg, Schweiz. Foto: KNA.

Da Guds søn fik besøg af no'en værre bøller

En julehistorie for børn i aldersgruppen 3-100 år
fortalt af Hermann Multhaupt i det tyske kirkeblad »Der Dom«

De hørte ikke til på samfundets solside, Bogumil og Bogo. De havde en drøm om engang at blive respektable mænd - respektable, men først og fremmest rige. De vidste ikke rigtig, hvordan de skulle bære sig ad med det. De var jo bare to små drenge, som lå på lur ved vejen og plyndrede de rejsende.

Det store kup havde de ikke haft held til endnu. Men en dag sad de på en høj i ørkenen i Juda og fik øje på en højest mærkværdig karavane på vej mod Jerusalem.

»Det dér, det bliver simpelthen årets høst!« skreg Bogo og gned sig forventningsfuldt i hænderne. »Se der, brormand, seks stykker - tre fine folk og deres tjenere - og kamelerne har så meget at slæbe på, at det er lige før benene exer under dem.« - »Hvor ved du det fra?« brummede Bogumil. »Har du overnaturlige evner?« - »Du kan da se, de har silketøj på, Bogumil, og både guld og ædelstene vælter ud af sadeltaskerne. Kan du ikke se, det glimter?« - »Det eneste, der glimter, er så vidt jeg kan se deres knive, der reflekterer solens stråler«, svarede Bogumil, »og de knive er lange nok til at skære både dig og mig i skiver.«

Bogo var en lille splejs af en røver. Hans bror, den lange rad, gik kun med på den, hvis han fik to tredjedele af udbyttet.

Lynhurtigt lagde drengene en plan: De gav sig ud for at være pilgrimme, der var gået vild på vej til Jerusalem. Mændene i silketøjet hoppede på den, og de fik lov til at følges med karavanen.

Det viste sig at være tre vise mænd, de var kommet i selskab med - sådan nogen, som kunne tyde stjernerne. De var på vej til kong Herodes' slot, for de havde set i stjernerne, at der var født en kongesøn. De havde fine, dyre gaver med til den lille, som de i øvrigt kaldte for Messias - guld, røgelse fra Østen og velduftende myrrha.

»Ved du hvad«, hviskede Bogo til sin bror, da de holdt hvil ved en oase, »de der mænd er altså ikke rigtig kloge!« »Hvorfor ikke?« spurgte Bogumil. »Den ældst af dem siger, at de følger en stjerne, som lyser for dem om natten.

Bogumil.

Bogo.

Sådan en med en hel hale af stjernestøv efter sig.« - Det lød fint, syntes Bogumil, for »hvis de er skruptossede, så får vi nok ikke de store problemer med dem«.

Men det så ud, som om drengene havde forregnet sig. Den nyfødte kongesøn var ikke til at finde; kongen ville i hvert fald ikke sige, hvor han var. I stedet brugte han adskillige timer på at spørge de tre vise mænd ud, og han satte sine egne lærde til at kigge stjerner og lod dem læse de gamle bøger fra ende til anden for at finde ud af, hvad der stod om Messias.

»Han er en værre én, ham Herodes«, fnyste Bogo. »Han er konge af Juda, og så vil han ikke sige, hvor kongesønnen er. Han er sikkert ude på at rage gaverne til sig. Du kan jo se, at hans folk snuser rundt over det hele og puster stjernetyderne i nakken.«

»Hmm... Så får vi nok heller ikke fingrene i guldet«, konkluderede Bogumil. - »Nej, ikke her, men når vi kommer derhen, hvor kongesønnen er! Du tror vel ikke, at Herodes er så dum at ta' det fra dem her i Jerusalem; så ville folk jo opdage det.« Men der var stadig en lille detalje, som Bogumil ikke helt havde styr på: »Hvordan finder vi ud af, hvor de har gemt kongesønnen?«

Bogo begravede højre lillefinger i venstre næsebor; det gjorde han gerne, når han rigtig skulle koncentrere sig. »Hvis de vise mænd kan finde vej ved at følge en stjerne, så kan vi vel også«, mente han. Bogumil syntes, det lød fornuftigt: »Godt, at Herodes ikke kender det trick!«

Drengene listede afsted i nattens mulm og mørke, og ud på de små timer nåede de til et lille, faldefærdigt hus. Stjernen stod bomstille. »Konger...« sagde Bogumil og rystede på hovedet. »Tænk, at lade sine børn komme til verden i en stald! Nå, det er vel noget, de gør for at pleje deres image. Vi må se at finde os en plads, inden karavanen kommer. Kom, Bogo, nu lægger vi os på høloftet, og så må vi se, hvad der sker.«

Drengene fik øje på nogle hyrder, som kom hen imod stalden med små lam i armene. De gik ind i den fuldt oplyste stald. »Pssst!« lød det fra Bogo. »Vi nupper hver et lam og går med ind; det er nok sådan nogen, man skal gi' den lille.«

De stjal to lam og begav sig på vej. Men da de nåede til stalddøren, stod der pludselig to engle og så vredt på dem. »Hør, hvor skal I to hen?« - »V-vi skal ind til k-k-ko-kongesønnen«, stammede Bogumil. »Med favnen fuld af tyvekoster? Det tror jeg ikke, Messias vil bryde sig om«, sagde englen. »Skrub af med jer!«

Stalddøren blev åbnet på klem, og en gråskægget mand stak hovedet frem. »Hvad er det for en larm, Gabriel? Både mor og barn er trætte og vil gerne have ro!« - »Det må du meget undskylde, Josef, men det var to røvere, no'en værre bøller, som havde tænkt sig, at de skulle på barselvisit«, svarede ærkeenglen. »Jamen kære Gabriel«, sagde en stemme med et anstrøg af bebrejdelse, »røvere er da også mennesker.«

I det samme sprang døren op, der blev lyst udenfor, og drengene hørte englene spille på harpe. Bogumil og Bogo kunne ikke gøre for det; de *måtte* bare derind - og helt hen til krybben, hvor den lille lå. Maria, hans mor, sad ved siden af på en halmballe. »Ved I hvad?« sagde hun til dem, »Guds søn er ganske særligt glad for, at netop I to er kommet.«

Hvor var han dog fin, den lille. Han så så venlig ud, tænkte Bogo. Bogumil tænkte omtrent det samme; barnet så på ham med store, varme øjne. Jo, han måtte være en rigtig kongesøn. Ikke en af de stolte og rige, ikke en af dem, der undertrykker folk og fører krige; nej, denne kongesøn kunne drengene godt tænke sig at tjene. I det samme kom drengene i tanker om, at de var røvere. No'en værre bøller, som Gabriel havde sagt. Det måtte de gøre noget ved; de måtte lave om på både sig selv og deres tilværelse, hvis de virkelig ville være Messias', Guds søns venner...

Bogumil og Bogo satte hver sit stjålne lam fra sig, faldt på knæ og sagde begge to lige så stille inden i sig selv: »Nok er du kun en lillebitte nyfødt, men du er god og forstående, og dit hjerte er så stort, at det kan rumme os. Tilgiv os alt det onde, vi har gjort; det vil vi ikke gøre mere. Hjælp os, kongesøn, så vi kan blive bedre røvere.«

Lidt efter stod de uden for stalden og tænkte på, hvad de havde oplevet. Pludselig kom de i tanker om, at man ikke kunne blive en 'bedre røver', for hvis man bliver et bedre menneske, så holder man jo helt op med at være røver.

Det var ved at blive morgen, da de to glade drenge var på vej tilbage til Jerusalem. »Du, Bogo«, begyndte Bogumil, ved du hvad vi fuldstændig har glemt?« - »Næh, hvad er det?« - »Vi har helt glemt stjernetyderne med alle de fine ting, som vi skulle have fingre i.« - »Jamen, nu har vi jo fundet noget endnu finere«, svarede Bogo - og det var ikke helt forkert.

Bogumil og Bogo var helt færdige med at overfalde folk og stjæle fra dem. De begyndte at leve et helt almindeligt liv, de var glade og tilfredse og hjalp andre mennesker, som om de var deres brødre, og de drømte aldrig mere om at blive rige, respektable mænd.

Nå jo, en enkelt gang plumpede Bogo i. Det var mange år senere, da Herren blev korsfæstet. Bogo kom til at stjæle en jernnagle fra en af de romerske soldater; han kunne ikke lide at se, at Herren skulle have så mange af dem stukket igennem sine hænder og fødder.

Afrika, Etiopien. Unica. 1987. Ikon, malet af søster Abraham, Oliebjerget, Jerusalem. Som andre ortodokse kirker i Rusland og Grækenland har Etiopien ikke tredimensionale Kristus- eller Helgenbilleder. Disse kirker har i stedet for ikoner i træ og på stof. Den etiopiske kunst har adskillige stilarter, men karakteristisk for dem alle er de meget stærke, klare farver og de store, sorte øjne. Farverne har deres egen symbolik, ligesom der findes et særligt ikonografisk tegnsprog: Grønt er livets farve, gult herlighedens og lysets farve, hvidt renhedens og opstandelsens farve, rødt kongelighedens og martyriets farve, sort er mørkets farve og blåt er evighedens, nådens og det guddommeliges farve. Oksen symboliserer evangelisten Lukas, der skrev juleevangeliet. *Gengivelse af ikon fra Ingeborg Pedersen: »Barn Jesus i en krybbe lå«, Forlaget Poul Kristensen.*

Økumenisk weekend i Vejle:

Kirkerne blev synlige i gadebilledet

Michael Schrøder (t.v.) spiller Frans af Asssi og Nis Schmidt spiller hans far. Kirkespillet om Den hl. Frans begyndte i den katolske kirke, fortsatte hos metodisterne og sluttede i folkekirken. *Foto: Torben Glyum.*

En hel stribe kirker og kirkelige organisationer stod bag »Vejle Kirkers Weekend« den 7.-9. november. Økumeniske gudstjenester og gospel-koncerter var blot noget af det, der gjorde weekenden til noget særligt. Katolikkerne var også med. Sct. Norberts kirke dannede rammen om åbningsgudstjenesten fredag aften, og pastor *Jan Ophoff* skrev om både kirken og præmonstratenserordenen i et særligt tillæg til »Vejle Amts Folkeblad«.

Den kendteste af de deltagende katolikker var vel nok Frans af Assisi, som ganske vist døde i 1226, men...

Pludselig kom Frans gående gennem byens gader i *Michael Schrøders* skikkelse og i selskab med sin far, den rige købmand, spillet af *Nis Schmidt*. Kirkespillet var begyndt i den katolske kirke, fortsatte hos metodisterne og sluttede i folkekirken. For instruktionen stod *Käthe Lund*, der - ganske som 'Frans' og hans 'far' - tilhører Sct. Norberts menighed.

Broder Fattigmand

Foruden glæden ved naturen er fattigdom og solidaritet med de fattige en af de ting, som alle forbinder med Frans af Assisi. At samle penge ind til mennesker med et reelt behov for hjælp var da også en vigtig del af formålet med Vejle Kirkers Weekend. På hver eneste side i tillægget til avisen finder man nummeret til den lokale telefonindsamling, og *Søren Viftrup*, som er apostolsk præst og samtidig leder af et psykiatrisk plejehjem, skriver om det børnehjem i Rumænien, som man samler ind til.

De sanitære forhold trodser enhver beskrivelse, og Viftrup giver toiletterne første prioritet. »De skal renses og males, der skal sættes tætte rør på, vandhaner skal repareres, og gulvet skal være tørt«, siger han og tilføjer, at man måske også kan få råd til 'rigtige' toiletter i stedet for de nuværende huller i gulvet.

På gensyn i år 2000 - ?

Byens borgere tog godt imod initiativet. Den følgende mandag skrev »Vejle Amts Folkeblad« om, hvordan både kommunal- og amtsrådskandidater og den almindelige lørdagshandel havde måttet dele gågaden med Frans og hans følge, som var på op imod 200 mennesker. En tryksag om Frans i bytte for et stykke med valgflæsk.

Samtlige de, der på en eller anden måde har stået bag kulisserne, udtrykker glæde og tilfredshed med weekendens forløb. Det var ikke første og bliver næppe heller sidste gang, at kirkerne har gjort sig bemærket i Vejle by. Fra arrangørside nævnes årtusindskiftet som en oplagt anledning til en ny, festlig begivenhed.

mj

Radio Steno sender fra toppen af Riget

Når længere ud med en ny og stærkere sender

Radio Steno sender hver tirsdag aften kl. 20-23 på frekvensen 106,3 MHz. Sammen med ændring af frekvensen (fra 88,2) er der sket en betragtelig forøgelse af senderens styrke - nemlig fra 30 til 160 watt. Nu er sendemasten oven i købet placeret på toppen af Rigshospitalet.

Disse ændringer giver væsentlig bedre modtagevilkår. Vi har bevis for, at vore programmer under gunstige betingelser kan høres i en radius af 150 km! Vi har anmodet om udvidet sendetid på denne frekvens som delvis erstatning for de tre mangdagstimer, vi af forskellige grunde måtte afhænde.

Det er med et vist vemod, at vi siger farvel til mandagens frekvens (107,9), for den første sendetilladelse, Radio Steno overhovedet fik, var fra Frederiksberg kommune og gjaldt netop den frekvens, som ganske vist ikke var særlig gunstig, men dog muliggjorde de første unsendelser i november 1988 - kun få dage efter Niels Steensens saligkåring i Rom!

Begyndelsen var beskeden: En time sendt fra et fremmed studie! Den ene time blev ret hurtigt til tre, og da vi også fik tilladelse fra København, kunne vi efterhånden udvide til i alt otte timer ugentligt. Det krævede meget arbejde! Det blev da også nødvendigt at reducere timetallet til seks - tre om mandagen og tre om tirsdagen.

I den umiddelbare fremtid vil vi koncentrere os om tirsdag kl. 20-23 på 106,3 MHz med følgende rubrikker: kl. 20

NÆR OG FJERN (meddelelser og nyheder); 20.15: FORUM (debatprogram med åben telefonlinie - 39 16 24 59); 21.00: MAGASIN (aktuelle indslag); 21.20: ANTENNEN (om tro i dag); 21.45: FOKUS (om Bibel, teologi, litteratur, musik o. lign.); 22.30: FOR TOSPROGEDE (filippinsk, fransk, polsk, spansk, svensk, vietnamesisk).

Apropos ANTENNEN: Vi sender for tiden en række samtaler med en fælles overskrift: »Den utrolige tro i hverdagen: Vi fik lykken - vi fik ulykken«. De er værd at lytte til!

L.O.Dorn, S.J.

Abonnement

De kan tegne et abonnement på »katolsk orientering«. Det koster 230 kr. for 20 numre om året. Henvendelse kan rettes til »katolsk orientering«s redaktionskontor, Vesterbrogade 28, 4.tv., 1620 København V. Telefon 3121 1444 dagligt mellem kl. 10 og 16.

Går De til undervisning hos en præst med henblik på en evt. optagelse i Den katolske Kirke, kan man få bladet tilsendt gratis i undervisningsperioden. Henvendelse kan ligeledes ske til redaktionskontoret.

De kan nå det endnu!

Det er ikke for sent at tegne 10-års kontrakter.

Hvis De opretter en 10-års kontrakt inden den 31.12.97, kan det forfaldne og betalte beløb fratrækkes på selvangivelsen for 1997. Samtidig er De med til at bidrage til bispedømmets indtægter.

Henvendelse til:

Katolsk Bispekontor,
tlf. 33 11 60 80 / Jette Christensen

Adventstid - Gavetid

Steno-Butikken - en specialbutik i Københavns centrum - har et bredt udvalg af artikler til brug i adventstiden og som gaver under juletræet:

- Julekort med klassiske motiver
- Julekrybber som enkeltfigurer eller blok i keramik, bakelit eller træ med tilhørende stald i forskellige størrelser
- Julemusik på CD og MC
- Lysestager i messing, keramik og glas, samt stearin- og vokslys af høj kvalitet
- Smykkekors, medaljoner
- Teologiske bøger

Abningstider: Mandag-torsdag kl. 10-17.30, fredag kl. 10-18, lørdag kl. 10-14.

Ekstraordinær juleåbningstid:
3. og 4. søndag i advent kl. 13-17.
Varer forsendes over hele landet.

STENO-BUTIKKEN
Vesterbrogade 28, 1620 København V.
Tlf. 33 86 03 86

Week-ends på Magleås

Lad de små børn komme til mig - eller hvad?

30. jan. - 1. feb. 1998
Pris: kr. 650,-.

En week-end om 'Kirke, børn og unge'. Gennem oplæg og samtale prøver vi at bane os vej gennem nogle af problemerne og forhåbentlig finder vi nye muligheder i og til dette arbejde.

Fra programmet: 'Børns hverdag og forestillingsverden'. 'Børn og musik'. Forskellige modeller præsenteres. Forberedelse af messe. Materiale til undervisning m.m.
Lederteam: Birgitte M. Carlsson, Pastoralcentret,
Hardy Macko, organist ved Sakramentskirken,
Reinhold Sahner, sognepræst ved Sakramentskirken.

Konvertit-weekend

13. mar. kl. 19 - 15. mar. 1998 kl. 14.
Pris: kr. 650,-.

Tænker Du på at konvertere? Går Du til undervisning? Eller har Du fornylig opnået fuldt medlemskab af Den katolske Kirke?... så er dette måske noget for Dig.

Gennem oplæg, samtaler og paneldiskussion vil vi forsøge at belyse og forhåbentlig også give svar på nogle af de problemer og spørgsmål, Du har.

Af programmet: Hvad ligger bag et engagement? Verdenskirke / lokalkirke. Hvad er ordensliv? Skriftemål / forsoning før og nu. Kaminpassiar / Åben samtale.
Medvirkende: Sr. Hildegard Doods CSJ, pastor G. Nibler, Annie Rastrup, br. Theodor.
Ledere: Pastor Hans Esmark og Ellen Marie Lebahn.

Yderligere oplysninger og tilmelding i Sekretariatet.

Magleås Kursuscenter
Høsterkøbvej 6, 3460 Birkerød
Tlf. 42 81 07 16 - Giro 428 4429

Kunstneren Nis Schmidt:

Kunst er i sit inderste væsen religiøst

Kunstneren Nis Scmidt begyndte at male allerede som ganske ung. Mange katolikker kender ham måske mere fra hans smukke kirkeruder i Vejle, Kolding og senest fra den nyindviede kirke i Sønderborg. »katolsk orientering« har besøgt kunstneren i hjemmet i Viuf mellem Vejle og Kolding.

Af Knud Helsted Kluge

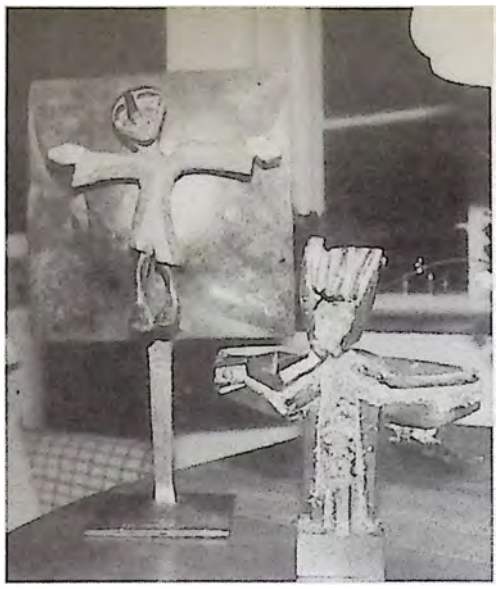

Nis Schmidts arbejder omfatter foruden kirkeruder og malerier også bronze-skulpturer. Nederst ses *Nis Schmidt* koncentreret under interviewet. *Fotos Kluge.*

Korset er et stærkt tegn, for der er to linier, der skærer sammen i en ret vinkel - vertikalt og horisontalt. Den ene er linien til Gud - den anden er ud til medmennesket, siger Nis Schmidt.

Al kunst - ligegyldig om det er malerkunst eller billedkunst - er farlig. Det fører dig ind i et landskab, hvor der truer dig mange farer. Der var ikke så få af romantikerne, der blev sindssyge. I samme øjeblik du begynder at udstille, er du på vej ind i det professionelle, hvor bordet fanger. Så kan du ikke bare male, når du har lyst. Du skal også male, fordi du er forpligtet.

- At arbejde med kunst er meget ensomt, for du graver i dine egne tanker, i dine egne følelser; du bliver næsten narcissistisk, fordi du skal hente det ud af dig selv, af dine egne fornemmelser og følelser for, hvad der rører sig.

- Kunsten afslører ofte ting, der rører sig i kulturens undergrund. Jeg har somme tider malet billeder om natten, og om morgenen i al ydmyghed sagt til mig selv:'Har du virkeligt malet det? Hvordan i alverden kunne du det?' Det ligger ud over mine egne evner; jeg tror, jeg maler med påholden pensel.

Hvad mener du med det?

Der er ligesom en eller anden, der fører mig - jeg er et medium, et kar, som noget strømmer igennem. I mit tilfælde vil jeg godt kalde det Gud. Man bliver brugt. *Mahler* skriver et sted - 'Man komponiert nicht, man wird komponiert'. *Elliot* udtrykte det sådan for 40 år siden: 'I al kunstnerisk skaben er intellektet det nedbrydende og følelsen det skabende moment'.

Hvad er kunst egentlig?

Der er ingen, der har kunnet forklare det. For mig er der meget meditation i stof. For nylig hørte jeg en kommentar om mine billeder på en udstilling. 'Det er lige meget, hvad han laver, så er det religiøst'. Jeg tror, han har ret. Hvis religion virkelig betyder noget for dig, så kan du ikke lave noget, hvor den ikke er med. Hvis dit kunstværk får religiøse aspekter, så er det o.k., men hvis du går den anden vej rundt og siger: 'nu vil jeg male et religiøst billede' så bliver det farligt, for de fleste religiøse billeder er dårlig kunst. Man skal ikke lave propaganda for det religiøse. Det har man set for meget af. Kunsten skal ikke tjene nogen. Den skal derimod udtrykke kunstnerens opfattelse af sin samtid.

Hvor kommer dine kirkeruder ind ind i dit kunstnervirke?

Kirkeruder er en mærkelig sag, fordi der er udfordringer i det. Når jeg sidder ved mit staffeli, så bestemmer jeg selv, hvad jeg vil. Størrelsen af billedet, farverne, kompositionen - alt, bestemmer jeg. Når jeg laver et kirkeligt arbejde, så skal jeg for det første først forstå rummet, det skal ind i, bl.a. vide, hvad rummet skal bruges til. Dernæst har menigheden en ide om noget, de gerne vil have udtrykt. Der er altså flere faktorer, der binder på forhånd.

- Jeg synes, at kirkeruder er en af de meget stærke kunstformer i denne verden, fordi der er så megen symbolik. Menigheden sidder i mørke, og så kommer lyset ind. Lyset kommer til menigheden. Det kommer ind gennem en helt masse små glasstumper, hver med sin farve og sin udstrækning og plads i helheden. Hvert enkelt glas er ikke særlig betydningsfuld, men i helheden har hvert glas sin betydning. Sådan ser menigheden jo også ud. Guds lys strømmer gennem os til næsten. Det får farve af os - af vores spændvidde, af vores forstand og vores personlighed. Hver er vi et stykke glas i mosaikken. Kristi Legeme er stort, og vi er alle sammen en del af det, ligesom hvert glas har sin plads i den store mosaik, som så giver et billede.

Dine kirkeruder i Kolding har været meget omtalt og beundret!

Der er 24 sideskibsruder med Frans's solsang. Så er der en endevæg med 7 høje ruder og en cirkel og så er der højkirkevinduer og to til sidst, som pastor *Bertling* selv betalte af egen lomme. Det var ham, der var igangsætter. Ved den ene korvæg ville han gerne have noget der udtrykte, at denne jord er velsignet; så den kom til at bestå af nogle store lysbølger, der kommer overfra i cirkelbevægelser, men cirklernes centrum sidder højt oppe, for Gud sidder i utilgængeligt lys. Derfor er farven mere intens for oven og aftager nedefter. Så daler der tolv orange flammer ned, pinseunderet. De er forskellige, nogle meget komplekse, andre meget enkle. De tolv apostle var meget forskellige. Nogle var intellektuelle som Paulus - andre mere enkle mennesker. Alle blev de brugt i forkyndelsesværket.

Og nu har du lavet kirkeruderne i Sønderborg!

Da jeg arbejdede med opgaven, fandt jeg ud af, at det brede stykke mur i midten skiller de 2 gange 3 vinduer i hver side alt for voldsomt. Kunne man ikke lave en cirkel i midten, der rummede treenighedssymboler. Vi lavede derfor en cirkel midt i væggen foroven, som har en lilla cirkel yderst og et kors og en lille flamme. Så har du både det gamle Gudssymbol, der hverken har begyndelse eller ende og du har korset som Kristus og flammen som Helligånden. Derfra strømmer så lyset ud til de andre ruder.

I de billeder, du har vist, er korset ofte med. Hvad betyder korset for dig?

Korset er et gennemgangstegn. Gennem korset kommer opstandelsen. Det er en barsk indgang til opstandelsen, men vi skal allesammen gennem det kors. Det er noget meget mærkeligt. Fra fødslen og fra vi bliver bevidste går vi målbevidst mod vor egen udslettelse på jorden. Og der er korset symbolet. Lidelsen er ikke ophørt, selvom vi lever i en velfærdsstat. Og vi bliver hele tiden informeret om, at den ude i verden er meget større end hos os. Men korset er også håb. Det er et stærkt tegn, for der er to linier, der skæres i ret vinkel - vertikalt og horisontalt. Den ene er linien til Gud - den anden er ud til medmenneskene. De bindes sammen i ét skæringspunkt. Der, hvor Guds kraft og menneskers evner mødes, dér er skæringspunktet.

I flere malerier ses en nøgle?

Jeg har en gammel nøgle med et kors i. Det er meget symbolsk. Hvad lukker den op til? Hvad lukker den i? Nøglen kan lukke op for medmenneskene, men den kan også lukke dig selv inde, så du isolerer dig fra andre. Jeg har også ofte brugt døren.

I mange af dine billeder ser man et lille krus!

Der var en der engang sagde, at det var et selvportræt, for 'du har også fået dine hak i emaljen og du er måske også tom indvendig'. Jeg fandt engang et lille emaljekrus med rustpletter. Emaljen var skadet. Det er meget symbolsk, for sådan havner vi alle, med hak i emaljen og spor af, hvordan vi har handlet i livet. Jeg tænkte også på at kalde det et franciskansk motiv, for det lille krus er en fattig ting, en billig ting, en ting, alle havde råd til.

Du har flere gange talt om Den hellige Frans. Hvad betyder han for dig?

Jeg tror, at Frans egentlig har forstået evangeliet utrolig meget og ikke er veget tilbage for kompromisløst at følge sit kald. På den måde ligner han en kunstners arbejde, idet han uden at skele til sidene følger kaldet. Det koster ham familien og i begyndelsen koster det ham almindelig borgerlig anseelse. Alligevel bliver han den mand, der flytter kirken enormt. Han havde en spiritualitet - et syn på naturen, som - hvis det var det, der var slået igennem, så havde vi ikke skaltet og valtet med jorden, som det nu er tilfældet. Hvis vi havde fulgt Frans' fornemmelse for naturen, hvor solen er en broder, månen en søster, ilden en broder og vandet er en søster, og planterne er søstre, så havde vi vogtet dem helt anderledes - så havde vi haft en helt anden respekt; man går jo ikke hen og forgifter sine brødre og søstre. Så tror jeg ikke, vi havde haft behov for miljøministerier og debatter om at få giften reduceret.

Mange i Danmark betragter kunstneren som én, der har meldt sig ud af samfundet og lever meget priviligeret. Når jeg hører dig om disse emner, så er du meget samfundsorienteret. Uden virkeligheden ingen kunstner.

Ja, det er rigtigt. Jeg tror ikke kunstneren melder sig ud af samfundet, jeg tror, at han melder sig ind i det, for han tjener samfundet i virkeligheden. Du er en kulturens tjener, menneskehedens tjener for så vidt.

Nogle gange går man ind og så siger du: 'Ja, det rammer mig på en eller anden måde'. Det rammer noget i dig, som du har i dig selv, tror jeg. Du spejler dig selv i kunstværket og finder dig selv.

På den måde er al kunst jo egentlig religiøst?

Kunst er i sit inderste væsen religiøs. Det er jo også skabelse. Gud skaber ud af intet. Vi skaber så af andet materiale, som vi omsætter.

Genspejlinger

Ny prædikensamling af Leslie Dorn S. J. udsendt på Steno Forlag

Leslie O Dorn S.J.: Genspejlinger, Steno Forlag, 1997, 120 s., 175 kr.

I forbindelse med pater *Dorns* 75 års fødselsdag blev der udsendt en prædikensamling med titlen 'Når lyset brydes'.

Nu har Steno Forlaget udsendt en ny prædikensamling med titlen 'Genspejlinger', og som ved den første samling er det prædikener, som nogle af pater Dorns venner og kolleger udvalgt.

Bogen indeholder 6 kapitler: Kald og sendelse (7 prædikener), Tro og gerninger (6), Sand Gud og sandt menneske (6), Peterstjeneste og pavedømme (6), Komme dit rige (6) og Efterslæt (5).

Selv om der således er tale om mange prædikenemner, er der nogle fælles træk. De har alle et solidt bibelsk fundament, de er grundigt eksegetisk bearbejdet, de tager moderne problemer op og der gøres ikke forsøg på at trække dogmatiske sandheder ned over hovedet på kirkegængerne / læserne, den kristne tro søges inkultureret i vor moderne vesterlandske kultur, for »ligesom kristendommen i den første tid ikke bare kunne blive ved med at være jødisk, men måtte finde sig til rette i den hellenistiske verden, sådan må vi i dag være rede til for alvor at lade troen blive inkulturet...«.

Pater Dorns stil er enkel og klar, og man falder nærmest over de mange skarpe og veloovervejede formuleringer. Den kristne tro er funderet på Guds åbenbaring (Biblen) og på traditionen, og da kirken hele tiden bør reformeres, må man hente inspirationen dertil ved at gå tilbage - om nødvendigt helt tilbage til traditionens allerførste kilder. Vi kan som troende ikke slå os til tåls med én gang for alle formulerede trossandheder. Vi er som troende altid undervejs - vi erkender stykkevis, men engang skal vi kende fuldt ud, ligesom vi selv er kendt fuldt ud. Vi skal genspejle lyset, der stråler os i møde fra Gud - dét lys, der blev givet os ved Jesus af Nazareth.

Med sin livslange, levende interesse for den verden, vi lever i, og for de mennesker, han har mødt og møder; med sin store viden om Guds åbenbaring, kirkens tradition og den historiske udvikling; med sin sendelse som underviser og forkynder har pater Dorn i sin bog virkelig noget at sige vor tids mennesker - ikke mindst katolske kristne, for hvem årene efter Det andet Vatikankoncil har været præget af op- og nedture, og hvor mangt og meget er sat på dagsordenen uden derfor tilstrækkelig grundigt at være blevet behandlet.

Pater Dorns holdning til opgaven som forkynder kommer tydeligt frem i forordet, hvor han skriver: »Jesu Kristi tilstedeværelse i ordet er ganske vist anderledes end realpræsensen i eukaristien, men ikke mindre virkelig, og for begge er Helligåndens bistand i lige grad forudsætning for, at troen styrkes, håbet befæstes, og kærligheden øges«.

Bogen er et meget vægtigt trosvidnesbyrd for os alle.

Carly Majholm

Den fortabte søn

Det danske bibelselskab har udgivet en lille bog illustreret af den danske kunstner *Esben Hanefeldt Kristensen*. Kunstnerens første bog har solgt i mere end 100.000 eksemplarer. Bibelselskabet håber, at bogen bliver taget til hjertet af både børn og voksne. Det er den fjerde bog i forlagets lille »mini bibelhistorie serie«. Det tre andre titler er: Det skete i dage, Noas Ark og David og Goliat. De er alle på 25 sider, formatet 14x14 cm, og prisen er 20 kr. pr. bog.

Barn Jesus i en krybbe lå

Ingeborg Pedersen: Barn Jesus i en krybbe lå, Forlaget Poul Kristensen, 46 s. ill., kr. 158.

De første fremstillinger af Jesu fødsel kan spores tilbage til omkr. år 200 i Priscillakatakomben på Via Salaria og i de følgende århundreder kan man finde dem på sarkofager og i kirkeudsmykninger.

Den første egentlige julekrybbe blev fremstillet af Frans af Assisi, da han i 1223 holdt julegudstjeneste for beboerne i Greccio.

I sin bog gør Ingeborg Pedersen rede for julekrybbens historiske udvikling og udbredelse, og afslutter med en beskrivelse af et besøg i Fødselskirken i Bethlehem.

Bogen indeholder i alt 38 farvefotos af krybber fra en lang række lande, og figurerne er ofte i en moderne stil. Julens mysterium aktualiseres dér, hvor mennesker bor.

Nok var Jesus jøde, men dér, hvor mennesker tager imod ham, dér fødes han midt iblandt dem.

En rigtig smuk bog - velegnet som julegave.

cm

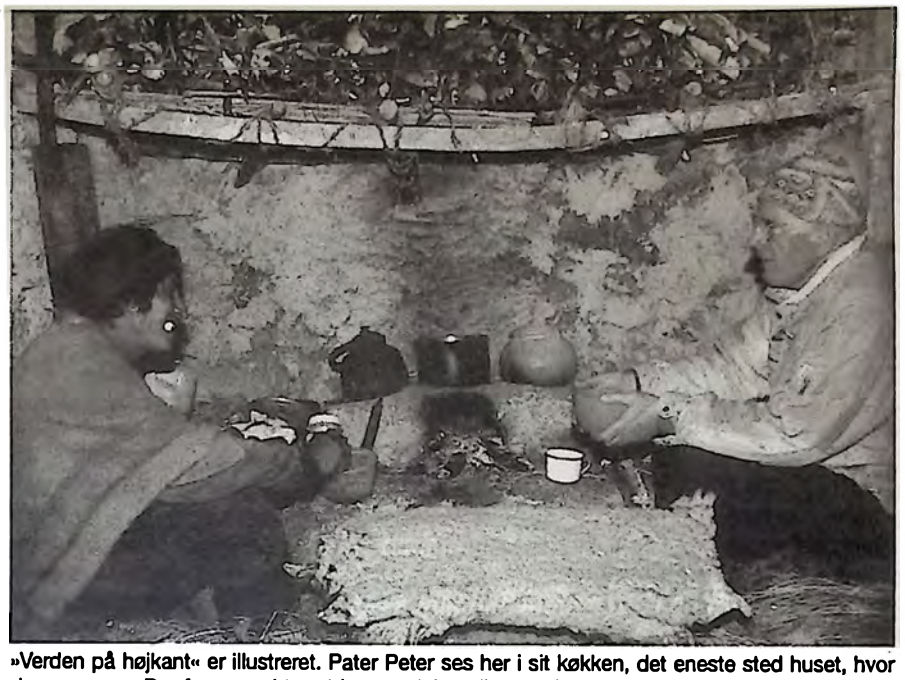

»Verden på højkant« er illustreret. Pater Peter ses her i sit køkken, det eneste sted huset, hvor der er varme. Der fyres med tørret lamagødning eller træ fra regnskoven. Her er han i samtale med med alcalden, byens unge borgmester. Foto Jørgen Bjerre.

Så kom bogen om danske padre Peter

Jørgen Bjerre, »Verden på højkant, Møde i Andesbjergene med indianernes danske jesuitterpræst, 272 sider, ill. Kr. 285,-.

Der måtte komme en bog om den velkendte danske jesuitterpræst *Peter Tantholdt Hansen*, som i snart 30 år har levet blandt indianerne i Peru. Forfatteren og journalisten *Jørgen Bjerre* har formået at indsamle det store materiale om den 71-årige ukuelige dansker.

Bogens overordnede struktur anslås, da padre Peter besøger en indianer i Amazonas jungle og denne spørger ham: »Hvem er du? Hvor kommer du fra? Hvad gør du her? Hvor skal du hen?

Forfatteren søger at få disse spørgsmål besvaret gennem 40 kapitler, hvor vi først får beskrevet Peter Tantholdt Hansens svære barndom lige fra hans første hjem »Sømosehuset« i Ballerup, hvor faderen bliver arbejdsløs og moderen efter sin syvende fødsel bliver lam i begge ben.

Videre hører vi om skoletiden på Skt. Knuds Skole i Stenosgade, om barndomsvennen *Hans L. Martensen*. Peter Tantholdt Hansen uddannes til jurist, en uddannelse han senere har haft meget brug for.

Der er et afsnit om Peter Tantholdt Hansen som dansk sportsstjerne i håndbold og basketball, og vi hører om hans militærtid. En tid lang er han fængselslærer og tilbydes et job som vicedirektør for fængslet, men han vil være præst og han indtræder i jesuitterordenen. Hans spændende studietid beskrives ligeledes, og i 1966 vies han til præst af biskop Hans L. Martensen i Skt. Augustins Kirke på Østerbro i København. I juli 1968 rejser han til Peru for at virke som missionær, en tanke han har 'leget' med i 10 år.

Det bedste er ikke for godt til folk. »Det er en overlegen og formynderisk holdning, at mennesker i den tredje verden godt kan nøjes med det næstbedste, fordi de ikke er bedre vant« siger han et sted til forfatteren.

Padre Peter kommer det første år til at arbejde i Limas slumkvarterer. Den første gudstjeneste samler en menighed bestående af barbenede, snavsede børn, kvinder med babyer, enkelte mænd, en ko og en hund. Og med disse samfundets udstødte og aller fattigste har han lige siden delt kår.

Kort efter kommer padre Peter til Aguaruna-stammen i regnskoven i det nordøstlige Peru. Indianerne her er tidligere hovedjægere. En ny kolonisering truede disse menneskers identitet og ejendomsret. Padre Peter kommer til et sted, hvor han må lære alting forfra: »Her kan du intet, måtte jeg sige til mig selv, ikke engang overleve uden hjælp fra andre«. Igennem flere kapitler beskrives padre Peters liv og virke i urskoven. Og det var til dette sted, at den danske kunstner *Leif Melskens* en tid kom til at virke som tegnelærer, og det var for disse børn, at ti unge katolikker fra Bibelhøjskolen i København startede »Operation slæbebåd«, som blev til en landsindsamling af skolematerialer, vitaminpiller, tørmælk, tøj m.v.

I 1972 rejser padre Peter til højlandsindianerne i Urcos, hvor han lige siden sammen med syv jesuitter har arbejdet i et område, der dækker 7000 kvadratkilometer med 70.000 indbyggere. Bogens resterende 140 sider beskriver indgående padre Peters liv og virke her, lige fra hans arbejde og opsyn med en lang række skoler i området. Når padre Peter trænger til at slappe af rejser han til sit hjem i Quico, en lille afsides beliggende landsby i ca. 5000 meter højde. Det er også her, at Jørgen Bjerre møder *Kirsten Brink*, der her virkede som sygeplejerske i et år.

Padre Peter har en dyb respekt for disse efterkommere af inkaerne, der lever i den dybeste armod Han deler deres livsvilkår, han sulter med dem, han ler med dem og han sørger med dem. Han ønsker ikke at påtvinge dem synspunkter som ikke hører hjemme her, men tilbyder dem andre udveje.

Der eksisterer i deres samfund en meget klar kristen tro, og der eksisterer en meget klar før-kristen tro. Den før-kristne tro har med alt at gøre vedrørende dagliglivet, medens den kristne tro har med mennesket at gøre.

Min tro er ikke bedre end indianernes, fordi jeg bedre kan udtrykke den, siger padre Peter. Vi tror, vi kan det hele bedre, men ingen af os har direkte ledning til Vorherre. Jeg nyder godt af andres tro. Bønderne har en evne til overalt at finde ånd og liv i Guds nærhed. Det gælder om at bevare de ægte værdier i deres kultur, og hvad der er ægte skal de selv afgøre. Det er ikke min opgave som præst at diktere og moralisere, og sige nu kommer vi med kristendommen. Det duer ikke. Vi kan kun forsøge at give dem eksempler på et godt kristent liv.

Det er en smuk biografi i et læseværdigt sprog og krydret med mange sjove historier, som Jørgen Bjerre har skrevet om danske padre Peter.

Knud Helsted Kluge

Det andet Vatikankoncils tekster udkommer nu på dansk

Biskop Hans L. Martensen og Oluf Bohn har stået for redaktionen

»Det Andet Vatikankoncil«, Ansgarstiftelsens Forlag, Pris 249,50, 697 sider. Redaktion biskop Hans L. Martensen og Oluf Bohn. Kan købes i Steno-Butikken, Vesterbrogade 28, 1620 København V, telefon 33 86 03 86, telefax 33 86 03 87. Det er mange års arbejde, som afsluttes, når Ansgarstiftelsens Forlag den 15. december 1997 bringer en samlet udgave af Det Andet Vatikankoncils tekster på markedet. Koncilet, som arbejdede fra 1962 - 1965, sluttede med at udsende 16 konstitutioner, dekreter og erklæringer. De blev i løbet af kort tid oversat, dels til dansk, dels til norsk, og udgivet i form af en række små hæfter. Disse hæfter er imidlertid for længst udsolgt.

Overalt i den katolske verden blev koncilets tekster retningsgivende for det reformarbejde, der blev sat i gang med henblik på gudstjenesten, bibellæsningen, fællesskabet og de forskellige tjenester i Kirken, pastoral- og menighedsråd, biskoppers, præsters og lægfolks opgaver og ansvar, forholdet til andre kirker og kirkesamfund, til andre religioner samt til samfundet og samfundslivet.

Et vittig hund citeres for, at »alle taler om vejret, men ingen gør noget ved det!« Kan man låne hans ord og sige, at »alle taler om koncilet, men ingen læser, hvad det sagde«? Nej, så firkantet udsagn ville hverken være rigtigt eller retfærdigt. Alligevel ville det heller ikke være aldeles forkert, - og nu er chancen her altså til at komme i gang. Bogen Det Andet Vatikankoncil rummer alle koncilets tekster i en delvis nyoversat og sproglig revideret udgave, men ikke nok med det: bogen indeholder også en gennemgang af koncilets indkaldelse og videre forløb samt forklarende indledninger til de enkelte tekster.

At Det Andet Vatikankoncil har sat sig dybtgående spor i den katolske kirke, i liturgien, i det økumeniske o.s.v., kan ses af enhver, der har levet før koncilet. Det er lige så klart, at meget af det, som koncilsdokumenterne pegede på, endnu kun er virkeliggjort i begrænset omfang; det gælder for eksempel den plads, som Den hellige Skrift skal have i teologien, i menighedens og i den enkeltes liv.

En fornyet læsning af disse grundlæggende tekster er derfor en god forberedelse til fejringen af årtusindskiftet, sådan som også pave Johannes Paul har påpeget det i rundskrivelsen om overgangen til det tredje årtusinde.

En lang række personer har været inddraget i arbejdet med denne nyudgivelse af koncilsdokumenterne, idet biskop Hans L. Martensen og lektor Oluf Bohn har stået for den samlede redaktion.

Fortolkningen af Bibelen i Kirken

Fortolkningen af Bibelen i Kirken, oversat til dansk af Hanne Gregersen og Erling Tiedemann. 127 sider, pris 99,00 kr. Kan købes i Steno-Butikken, Vesterbrogade 28, 1620 København V, telefon 33 86 03 86, telefax 33 86 03 87.

Den pavelige Bibelkommission er sammensat af katolske eksegeter og bibelteologer fra bispedømmer og universiteter verden over. I halvtredsåret for Pius XII's banebrydende rundskrivelse fra 1943 om bibelfortolkningen i Kirken udsendte kommissionen en samlet og ajourført redegørelse med titlen Fortolkningen af Bibelen i Kirken.

Her kan man ikke alene læse om hele den moderne bibelforsknings metoder og problemstillinger, men også om bibelbrugen i menigheder, bibelkredse og i den enkelte kristnes personlige liv. I disse år, hvor vi katolikker i forlængelse af Det Andet Vatikankoncil er i gang med en dybtgående nyorientering mod Den hellige Skrift, og hvor mange samtidig står lidt tvivlrådige over for hele den debat om oversættelser og bibelforståelse, som møder os i medierne, giver denne redegørelse en afbalanceret fremstilling af tingene: den falder hverken i fundamentalismens grøft eller havner i en enøjet bibelkritiks ørken.

Bibelen er hele den kristne kirkes fælles bog, og en redegørelse for den katolske kirkes forståelse har således stor økumenisk relevans. Det er derfor også udgivernes håb, at bogen må blive læst og debatteret uden for den katolske kirkes egne vægge.

Bibelkommissionens redegørelse er skrevet som en vejledning for eksegeter og andre teologer, men ved indsættelse af en række forklarende noter samt tilføjelse af en ordliste over anvendte begreber er oversættelsen gjort tilgængelig også for mange uden særlige teologiske forudsætninger. Den er dermed brugbar både til selvstudium og som grundlag for en studiekreds.

Therese, en kærlighedshistorie fra virkeligheden

Den 30. september 1897 døde en lille *Therese af Lisieux* i klostret i Sydfrankrig - altså for 100 år siden. Hun var kun 24 år gammel og næsten allerede en helgen. En tidlig død kunne man sige, men Guds veje er uransagelige, og det menneskelige sind er ikke i stand til at forstå meningen, for vi tolker en tidlig død som håbløst uretfærdig. Guds retfærdighed, hvis man kan tale om en sådan, er af en anden karakter. Den skal snarere forstås som en pagttroskab, og så tegner livet sig unægtelig noget anderledes - set i dette lys.

Den lille Therese var ikke et barn som alle andre. Allerede som 8-årig var Jeanne d'Arc hendes forbillede, og lidelsen stod for hende allerede så tidligt som noget attråværdigt. Allerede som 8-årig ønskede hun at blive helgen, og det prægede naturligvis resten af hendes liv. Som 10-årig blev hun alvorlig syg, fik hallucinationer og oplevede et syn af jomfru Maria. Dette bestyrkede hende i hendes drøm om at blive helgen og om at opleve den virkelige lidelse: »Åh, Jesus, lad al jordens trøst forvandles til bitterhed for mig!«

Som 15-årig oplevede Therese 'sjælens dybe nat' på samme måde, som Johannes af Korset havde oplevet den, og hun bad til Gud om at blive martyr. Som 15-årig opnåede hun audiens hos pave Leo XIII og blev optaget i sit kloster i denne tidlige alder. Allerede som 17-årig aflagde hun de evige løfter.

I klostret led hun mere og mere af sygdom og til sidst af tuberkulose. Hun blev så syg, at døden var uundgåelig. I et syn oplevede hun, at en helgeninde gav hende den hellige kommunion, hvilket fik hende til at tænke, at den katolske kirke burde have kvindelige præster!

Mens Therese af Lisieux var plaget af den dødbringende tuberkulose, opfordrede sr. Maria af Gonzaga hende til at skrive sin biografi, hvilket hun gjorde. Heldigvis, for vi kan læse den bog i dag og få et indblik i et helligt sind - et sind, som Gud havde udvalgt til at blive helgen.

Den 30. september 1897 døde Therese - 24 år gammel. Men hendes liv var én lang kærlighedshistorie - kærligheden til Gud og til lidelsen: »Det er let at få opfyldt sine behov, når man har givet afkald på dem alle«.

Den norske katolske præst *Kjell Arild Pollestad*, der er uhyre populær i Norge, hvor han har skrevet en række meget læste bøger, har netop udgivet bogen 'Therese, en kærlighedshistorie fra virkeligheden', der skildrer Thereses liv og historie på en kærlig og indfølt måde. Pollestad forstår at leve sin ind i Thereses meget følsomme sind, så vi andre gribes og forstår - om ikke andet - så i glimt, hvad der er Guds vilje med os og med livet.

Bogen er udgivet på Cappelens forlag (ISBN 82-02-26747-7) og er meget let at læse - også for læsere, der ikke til daglig læser norsk. En oplagt julegave til os allesammen i denne digitale tid, hvor der næsten aldrig er tid eller mulighed for åndelig ro.

Therese skriver: »Moralske skavanker er kroniske, og der findes ikke håb om helbredelse«. Hun skulle bare have kendt vores tid. Tak til Kjell Arild Pollestad for denne dejlige bog.

Per Jespersen

Nyt fra Niels Steensens Bibliotek

"Rome from its origins to 2000 and the Vatican. Art History Archaeology" giver på kun 125 sider et glimrende billede af byen Rom med mange illustrationer samt i en række farvestrålende billeder vises det nyrestaurede Sixtinske kapel tillige med Peterskirken.

Biblioteket har fået en god introduktion til Assisi med en række gode billeder i bogen "Assisi". English guide. Bogen er en virkelig "appetitvækker" for et besøg i Den Hellige Frans fødeby.

Hvem har ikke ofte tænkt på hvordan ens verdslige arbejde bliver bedømt af Vorherre i relation til et arbejde for eller i Kirken? NSB har nu fået en spændende bog, der tager spørgsmålet op. Det tilbagevises, at det skulle være kristen tankegang at mene, det er mere åndeligt at have et kald til præstegerningen end f. eks. at arbejde som blikkenslager eller hjemmehjælper. Forfatteren er englænderen *Larry Peabody*. Den danske titel er "*Fast Arbejde. Arbejdspladsen som missionsmark.*"

En af dette århundredes store mystikkere og åndelige skribenter *Bede Griffith* døde i 1993; der er netop kommet en tankevækkende bog om hans liv og ikke mindst hans udvikling og hans syn på kirken i hans sidste år udgivet af en af hans mange "disciple" *John Swindells*. Bogen titel "*A Human Search*" indikerer, at det er nogle i forhold til den officielle kirkelære kontroversielle tanker, Bede Griffith gjorde sig specielt i hans sidste år; allerede tidligere havde han fjernet sig fra Den Hellige Katolske kirke idet hans Ashram eller ordensfællesskab havde udskilt sig for at tilpasse sig sig indisk livsmåde.

"A Complete Guide to PRAYER-Walking. A Simple path to Body-and-soul fitness" af *Linus Mundy* introducerer en anderldes bønsform - nemlig bøn under gang eller bevægelse. Han giver en meget spændende begrundelse og formål for det moderne menneske af i dag for at anvende denne bevidste form for kontakt med Vorherre.

Af danskprogede nyheder skal nævnes en spændende beretning af en af kirkens første kendte kvindelige martyrer, *Vibia Perpetua*, som sammen med slavinden Felicitas og fire mandlige kristne lidelsesfæller blev sendt ind i arenaen i Karthago i året 203 til de vilde dyr. I en bog om denne hændelse udgivet af en ukendt forfatter få år efter det skete, videregives hendes egne optegnelser fra fængselopholdet sammen med en tekst af en af de mandlige trosfæller Saturus. Skriftet udgives hermed for første gang på dansk af et forfatterteam på tre, som har valgt at bringe den latinske tekst parallelt med den danske oversættelse. Samtidig giver de hver især et tidsbillede, og den mening teksten forstås med samtidig med, at de bringer udførlige kommentarer og noter til teksten.

Kjeld Dahlwad

Katolsk Dialog nr. 6

Med artiklen »Synd ifølge Paulus« har jeg påbegyndt en artikelserie om Synd, frelse og forsoning. Det er vanskelige emner, og det er ikke fordi jeg i særlig grad har forstand på netop dem; det er lige modsat: for jeg skal blive noget klogere ved at arbejde med dem. Om det så vil lykkes, vil vise sig.

En tysk børnelæge, professor Gerhard Ruhrmann, har skrevet en længere artikel, der hedder »Livet og døden«. Den handler om eutanasi og livskvalitet, og er sine steder dybt bevægende, fordi den ikke kun teoretiserer, men nok så meget bygger på hans livslange erfaringer fra et børnehospital, erfaringer der også omfatter børns død. Det er en både varm og engageret redegørelse, som er yderst aktuel.

Under overskriften »En bombe i præstekirken« anmelder Gunnel Vallquist en bog af den tyske exeget, Herbert Haag, Worauf es ankommet, som kom tidligere i 1997. Han spørger: - Ønskede Jesus en kirke med 2 stænder? - Og han svarer, at strukturen med 2 adskilte stænder, præsteskab og lægfolk, strider mod Jesu lære og handlemåde og har været til stor skade for kirken. Alle embeder, også bispeembedet, er indstiftet af kirken, og ikke af Jesus. Embedsforfatningen kan derfor ændres af kirken, hvis den ønsker det, også til at tillade kvindelige og gifte præster.

Dernæst bringes et læserbrev fra Herman van Tooren i Thorsager ved Rønde. Han har nogle kritiske kommentarer til Carly Majholms artikel i nr. 3 om læseordningen i messen. Og der sluttes af med en nytårsprædiken af pater Dorn.

Ove Leerbeck

L. O. Dorn
Genspejlinger
Prædikener udvalgt af venner og kolleger
STENO FORLAG
1997
kr. 175,-

Spiralens symbolik eller en hilsen fra Rom

På toppen af Vor Frelsers Kirke på Christianshavn knejser det kendte og elskede spiralsnoede spir, med guldkuglen og Frelsermanden øverst. Mange glæder sig over formen, men få er klar over hvorfor

Tekst og foto: Nils Vest

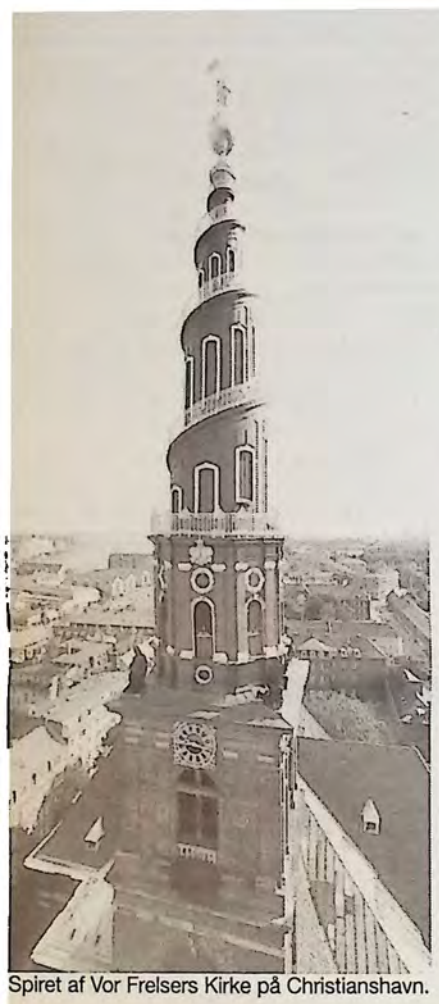

Spiret af Vor Frelsers Kirke på Christianshavn.

Spiret på San Ivo della Sapienz kirken i Rom.

I november var der i Grand Teatret i København premiere på en 60 minutters lang dokumentarfilm om spiret på Vor Frelsers Kirke, med titlen »Himmelstigen«. Filmens instruktør Nils Vest fortæller her om, hvorfor spiret har den usædvanlige form, og også om hvorfor der er så få, der ved det.

På toppen af Vor Frelsers Kirke på Christianshavn knejser det kendte og elskede spiralsnoede spir, med guldkuglen og Frelsermanden øverst. Mange glæder sig over formen, og især er det sjovt med hele familien at kravle til vejrs, noget man har haft mulighed for lige siden dengang spiret stod færdigt, i 1752.

På trods af populariteten, så er der ikke mange, der kender til historien bagved. Hvorfor blev der bygget et spir i barokstil, på et tidspunkt, hvor barokken ellers var gået af mode og erstattet af den mere letbenede rokoko? Og hvorfor valgte arkitekten Lauritz de Thurah, kongelig hofbygmester, netop en spiral til at pryde kirketårnet?

Thurah rejser i årene 1729-31 sydpå, som ung ingeniørløjtnant, for at studere barokkens bygningskunst dér, hvor den havde blomstret de sidste 150 år. Først gennem Tyskland og Østrig, og så til Rom. Her finder han barokken i dens stærkeste og dristigste form, med vidunderlige værker af især Bernini og Borromini. »Den levende barok« kaldes den også, denne sene periode af en vældig og varieret udtryksform. Een kirke især må have fanget hans opmærksomhed: San Ivo della Sapienza, direkte forbundet med jesuitternes ærkegymnasium. For femten år efter hjemkomsten omtaler han den i det tredie bind af sin arkitekturhistorie Den Danske Vitruvius. Det sker i forbindelse med, at han har fået til opgave at stå for opførelsen af et nyt spir på Vor Frelsers Kirke, der siden færdiggørelsen af selve kirken i 1696 har stået uden nogen form for prydelse på tårnet.

På dette tidspunkt i Thurahs karriere står han i en dyb krise. Han kæmper for og tror på barokken som udtryksform, men er for længst overhalet af bl.a. Eigtved, der som kollega hurtigt har forstået, at nu skal der tegnes rokoko, hvis man vil have arbejde nok.

Københavns Magistrat forestiller sig, at Thurah skal opføre et spir efter en gammel tegning, men Thurah har andre planer. Bag om ryggen af alle går han direkte til kongen, Frederik d. 5., og forklarer sig: »Da jeg merkede at Hans Majestets Hensigt var, at give denne Kirke en helt særlig Prydelse, ... beflittede jeg mig paa at udfinde en Indretning, som ikke just var almindelig eller bekiendt. Jeg tog - som jeg rent ud tilstaar - min Idée af et Spir, som jeg i mine yngre Aar havde set i Rom, på den saa kaldte Chieza della Sapientia, ...«

Thurah spiller uskyldig. For han er godt klar over, at hvis han fortæller for meget om det romerske forbillede, så får hans projekt, der i øvrigt er næsten dobbelt så dyrt, som det af Magistraten foreslåede, ikke mange chancer. Thurah vil nemlig lave et spir i blussende og frodig barok. Han vil bevise, at kollega Eigtveds spinklere rokoko aldrig nogensinde vil kunne frembringe et spir af den kaliber og kraft, som man kan med barokken som redskab.

Thurah har et godt kendskab til symboler, der ikke dyrkes synderligt i det lille Danmark, hvor der heller ikke er særlig meget barokarkitektur overhovedet. Han må vide, at det romerske forbillede, stenspiralen på toppen af San Ivo kirken, for jesuitterne er tæt knyttet til Modreformationen: For at kunne rejse ud og missionere skal man først lære sig sprog. Og på ærkegymnasiet i Rom er målet at samle viden om alle kendte sprog i verden. For som det beskrives i Apostlenes Gerninger, så kom Helligånden ved pinsetid og samlede menneskene igen, så de med Evangeliet som fælles sprog kunne tale med hinanden. Derfor bliver det samlende symbol for den jesuitiske skole et Babelstårn, omgivet af Helligåndens ild. Det, der ikke lykkedes i Babylon, det lykkes nu i Rom, at samle menneskene med et fælles sprog. Babelstårnet er vendt til et positivt symbol.

Kan man være sikker på, at det også er et Babelstårn? Temmelig sikker. For det blev hurtigt til en konvention blandt Europas bildende kunstnere at afbilde tårnet i spiralform. Europæiske rejsende var begyndt at rejse til Mesopotamien, og herfra kom der historier om både Babelstårne i grus og andre, mindre murstenstårne, der drejede i spiral. Måske havde Babelstårnene også en gang set sådan ud? Man kunne jo aldrig vide.

Hvis Thurah fortalte om disse ting, så ville det kunne bruges imod ham. Han holdt sin mund og fik sit projekt godkendt. Og bygget blev det, selv om det undervejs ændredes fra at være et spir af sten til at blive et af træ og kobberplader. Og uden pinseildens flammer.

Når vi så i dag nyder den endnu brune, nyrestaurerede overflade med det skinnende bladguld, så bør vi også huske at sende en venlig tanke mod Rom!

Niels Wes.

Orientering fra sognene

Julen 1997 og januar 1998

På disse sider bringer vi én gang om måneden i de lige numre sognenes kalender for en hel måned ad gangen. Sidste frist for modtagelselse af manuskript til nr. 2, der udkommer den . januar 1998, er torsdag den torsdag d. 9. januar 1998 for februar 1998. Manuskriptet bedes sendt til »katolsk orientering«s redaktion, Vesterbrogade 28, 4., 1620 København V. Tlf. 31 21 14 44.

1 Nordjylland

ikt. Mariæ Kirke, Aalborg
Kastetvej 1, 9000 Aalborg
Tlf. 98 12 63 44. Fax 98 12 53 44.
Allen Courteau, OMI, sognepræst.
fichal Bienkowski, tlf. 98 16 36 96.
er Dolmer, tlf. 98 42 32 80.
ude Kulas Soosaiappu, tamilsk kapellan, tlf. 98 13 0 29.
Menighedsrådsformand Erik Schou, tlf. 98 92 27 74.
Messetider: (HC2)(T)
Søndag: Messe kl. 10.
Første fredag: Tilbedelse af sakramentet kl. 16. Mese kl. 17.15.
Hverdagsmesser og øvrige arrangementer: Se oplagstavlen.
Hver tirsdag rosenkransbøn kl. 9.
Hver tirsdag mini-KUK kl. 16-17.30.
Hver torsdag maxi-KUK kl. 19-22.

Søndag d. 14.: Højmesse kl. 10. Efter messen trosundervisning.
Tirsdag d. 16.: Rosenkransbøn kl. 9. Messe kl. 10.
Onsdag d. 17.: Syklub kl. 14.30. Bodsandagt kl. 17.
Torsdag d. 18.: Skt. Mariæ Skoles julekoncert med Aalborg Boiler orkestre og krybbespil.
Fredag d. 19.: Skolens julegudstjeneste kl. 10.
Mandag d. 22.: Bodsandagt kl. 18.30.
Onsdag d. 24.: Midnatsmesse kl. 24.
Torsdag d. 25.: Herrens fødsel. Højmesse kl. 10. Familsk messe kl. 18.
Fredag d. 26.: Messe kl. 10.
Lørdag d. 27.: Polsk messe kl. 17.
Søndag d. 28.: Højmesse kl. 10.
Onsdag d. 31.: Taksigelsesmesse kl. 16.
Torsdag d. 1.1.: Maria, Guds moder. Højmesse kl. 10.
Fredag d. 2.: Første fredag i måneden.
Søndag d. 4.: Herrens åbenbarelse. Højmesse kl. 10. Efter messen trosundervisning.
Tirsdag d. 6., 13., 20. og 27.: Kor kl. 19.30.
Torsdag d. 8.: Skt. Josephklub mødes kl. 14.30 med efterfølgende messe i kirken.
Søndag d. 11.: Herrens dåb. Højmesse kl. 10.
Søndag d. 18.: Den økumeniske bedeuge begynder.
Lørdag d. 24.: Vietnamesisk messe kl. 14.
Søndag d. 25.: Skt. Ansgar. Højmesse kl. 10. Efter messen trosundervisning.

Helligåndskirken, Frederikshavn
Oranienborgvej 5, 9900 Frederikshavn
Præst: Per Dolmer, tlf. 98 42 32 80. Fax 98 42 00 8 eller henv. Skt. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf. 98 12 63 44.
Messetider: (HB2)(I)
Søndag: Messe kl. 10.
Fredag: Messe kl. 17.
For øvrige hverdagsmesser se opslagstavlen ved kirken.
Første fredag tilbedelse fra kl. 16.

Lørdag d. 13.: Byens julefest kl. 14.
Søndag d. 14.: Højmesse kl. 10.
Fredag d. 19.: Bodsandagt kl. 16. Messe kl. 17.
Søndag d. 21.: Højmesse kl. 10 med krybbespil.
Onsdag d. 24.: Julemidnatsmesse kl. 23.00.
Torsdag d. 25.: Herrens fødsel. Højmesse kl. 10.
Fredag d. 26.: Messe kl. 10.
Søndag d. 27.: Højmesse kl. 10.
Tirsdag d. 30.: Tamilsk messe kl. 17.
Onsdag d. 31.: Taksigelsesmesse kl. 16.
Torsdag d. 1.1.: Maria, Guds moder. Højmesse kl. 10.
Søndag d. 4.: Herrens åbenbarelse. Højmesse kl. 10.
Søndag d. 11.: Herrens dåb. Højmesse kl. 10.
Søndag d. 18. Den økumeniske bedeuge begynder.
Søndag d. 25.: Skt. Ansgar. Højmesse kl. 10.

Sankt Maria Kirke
Martyrernes Dronning, Hjørring
Dispensgade 67, 9800 Hjørring
Henvendelse til Helligåndskirken, Frederikshavn, tlf. 98 42 32 80 eller til Skt. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf. 98 12 63 44.
Messetider: (HB2)(I)
Søndag: Messe kl. 14.30 dansk/vietnamesisk.
Tirsdag: Messe kl. 16.
Første fredag: Tilbedelse fra kl. 18 med messe kl. 19.
Øvrige messer: Se opslagstavlen.
Trosundervisning for børn: Fredag den 12. og 19.12. samt d. 9., 23. og 30.1. kl. 18-20.

Lørdag d. 20.: Bodsandagt kl. 13.30 med efterfølgende messe og menighedens julefest kl. 15.
Onsdag d. 24.: Juleaften-højmesse kl. 22.
Torsdag d. 25.: Herrens fødsel. Højmesse kl. 14.30.
Søndag d. 28.: Højmesse kl. 14.30.
Torsdag d. 1.1.: Maria, Guds moder. Højmesse kl. 14.30.
Søndag d. 4.: Herrens åbenbarelse. Højmesse kl. 14.30.
Søndag d. 18.: Den økumeniske bedeuge begynder.
Søndag d. 25.: Skt. Ansgar. Vietnamesisk messe kl. 10.30 Dansk messe kl. 14.30.

Skt. Thøgers Kirke, Thisted
Møllevej 23, 7700 Thisted.
Kontaktperson: Keld Westergaard, tlf. 97 92 43 04 eller henv. til Skt. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf. 98 12 63 44.
Messetider: (HC2)(I)
Søndag d. 21.: Messe kl. 14.30. Efter messen kirkekaffe.
Onsdag d. 24.: Juleaften-højmesse kl. 14.30.
Onsdag d. 31.: Taksigelsesmesse kl. 14.30.
Søndag d. 4.1.: Herrens åbenbarelse. Sogneundervisning i menighedslokalet kl. 13.30 indtil messen kl. 14.30. Efter messen kirkekaffe.
Søndag d. 18.: Messe kl. 14.30. Efter messen kirkekaffe.

2 Midtjylland nord

Jesu Hjerte Kirke, Randers
Thorsgade 22, 8900 Randers
Sognepræst: Leo Kertz, tlf. 86 42 97 30 eller 86 62 36 41.
Menighedsrådsformand:
Jerzy Wolski. Tlf. 86 40 37 46.
Messetider: (I) Søndage kl. 10. Er det ikke muligt at fejre messe, bliver der afholdt en ordets gudstjeneste.
Hverdage: Se opslagstavlen.
Søndag d. 14. kl. 16 Adventsfest med Luciaoptog.
Onsdag d. 24.: Juleaften messe kl. 24.
Torsdag d. 25.: 1. juledag messe kl. 10.
Onsdag d. 31.: Nytårsaften. Taksigelsesmesse kl. 16.
Januar 1998:
Torsdag d. 1.: Nytårsdag: messe kl. 10.
Søndag d. 4.: kirkekaffe efter 10-messen.
Messe kl. 10 alle søndage i januar.

Skt. Kjelds Kirke, Viborg
Sct. Leonisgade 12, 8800 Viborg
Præst: Leo Kertz, tlf. 86 62 36 41.
Kontaktperson: Doris Andersen, tlf. 86 62 63 96.
Messetider: (HB2)(I)
Lørdag d. 13.: Undervisning kl. 10-12. Messe kl. 12.
Søndag d. 14. ingen messe.
Lørdag d. 20.: Adventsfest kl. 14. Messe kl. 16.
Søndag d. 21.: Messe på engelsk kl. 18.
Onsdag d. 24.: Juleaften, Julemesse på dansk kl. 16.
Torsdag d. 25.: 1. juledag. Julemesse på tamilsk kl. 14. På vietnamesisk kl. 17.
Lørdag d. 28.: Messe kl. 16.
Januar 1998:
Torsdag d. 1.: Nytårsdag messe kl. 10.
Lørdag d. 3.: messe kl. 16.
Søndag d. 4.: messe på engelsk kl. 18.
Lørdag d. 10.: Undervisning kl. 10. Messe kl. 12.
Lørdag d. 17.: messe kl. 16.
Søndag d. 18.: Messe på engelsk kl. 18.
Lørdag d. 24.: Messe kl. 16. Kirkekaffe kl. 14-16.
Lørdag d. 31.: Messe kl. 16.

Hellig Kors Kirke
Østergade 23, 7620 Lemvig
Sognepræst: Leo Kertz, tlf. 86 42 97 30.
Kontaktperson: Evald Henriksen, Teglgårdsbakken 6, 7620 Lemvig. Tlf. 97 82 08 04.
Messetider: (I)
Søndag d. 14.: Messe kl. 10. Undervisning efter messen.
Torsdag d. 25.: 1. juledag. Messe kl. 10.
Søndag d. 28.: Messe kl. 10. Kirkekaffe.
Onsdag d. 31.: Nytårsaften. Tamilsk messe kl. 23.
Januar 1998:
Søndag d. 11.: Messe kl. 10 efterfulgt af undervisning.
Søndag d. 25. Messe kl. 10 efterfulgt af kirkekaffe.

3 Århus og Djursland

Vor Frue Kirke, Århus
Ryesgade 26, P.B. 219, 8100 Århus C
Tlf. 86 13 56 66. Fax 86 19 45 91.
Præster: Adolf Meister SJ, tlf. 86 18 57 66.
Herbert Krawczyk SJ, tlf. 86 18 56 33.
Piet Reijnders SJ, tlf. 86 18 54 20.
Menighedsrådsformand: Leo Arlund, tlf. 86 12 47 27.
Sognesekretær: Bengt Jensen, tlf. 86 13 56 66.
Katolsk Information: Ryesgade 28, tlf. 86 18 53 90. Åbent: mandag - fredag kl. 13 - 17.30, lørdag kl. 10 - 12, søndag 11 - 12, ellers henvendelse til boghandlen.
Århus Boghandel: Ryesgade 28, tlf. 86 12 66 30. Åbent: mandag-torsdag kl. 9.30-17.30, fredag 9.30 - 19, lørdag kl. 10 - 14.
Galleri ved kirken: Mandag, onsdag - fredag kl. 14-17.30. Leif Lemmiche udstiller malerier til 12/1.
Selvhjælpsgruppen: Ryesgade 28,5, tlf. 86 18 09 18.
Messetider: (HA)(T)
Søndagsmesser: Messe kl. 8. Højmesse kl. 10 (efter messen kirkekaffe). Messe kl. 17.
Messe på polsk: søndag d. 7., 21., og 2. juledag kl. 14.
Messe på vietnamesisk.: Juledag kl. 15 (Skovgårdsparken) og søn. d. 28/12 kl. 14.
Messe på engelsk: Spørg på sognekontoret.
Hverdagsmesser: Mandag kl. 19, tirsdag kl. 16.30, onsdag kl. 8, torsdag kl. 11, fredag kl. 19, lørdag 8.
Skolemesser: Hver tirsdag kl. 8 (yngre elever) sidste fredag kl. 8 (ældre elever). Undt. ferien.
Skriftemål: Helst 1. fredag kl.18 -19 el. efter aftale. Ellers fredag d. 19/12, man. 22/12 og tirs. 23/12 kl. 17-19.
Menighedsrådsmøde: Mandag d. 1/12 kl. 19.
DUK lokalforeningens grupper:
KUK, Mini.KUK, firmandklub 3/12 og 17/12.
Skt. Knuds seniorklub: tirsdag 2/12 kl. 14.30.
TRO & LYS: Lørdag 13/12 (?) kl. 14.
Sogneundervisning: Lørdage 6/12 og 3/1-98. kl. 10 familiemesse.
Nicolausfest: (for familier med små børn) lørdag d. 6/12 kl. 13.
CVC/Mariakongregation: Torsdag d. 18/12 kl. 11. Bagefter foredrag af p. Paul Keller SJ, København om Skt. Petrus Canisius i anledning af hans 400 års dødsdag.
Koncert 21/12, 3. søn. i advent kl. 20. Vor Frue Kirkes kantori.
Onsdag, juleaftensdag 24/12: Krybbespil og julemesse for familier m. børn kl. 14. Midnatsmesse kl. 24.
Torsdag d. 25: 2. juledag højmesse kl. 10. Messe på vietnamesisk kl. 15. (Skovgårdsparken)
Messe kl. 17.
Fredag d. 26.: Stefanus dag: højmesse kl. 10. Messe på polsk kl. 14.
Onsdag d. 31. Nytårsaften, messe kl. 16 (tak for året).
Torsdag d. 1/1-98 Nytårsdag, Gudsmoders fest. Højmesse kl. 10. Messe på tamilsk kl. 14.
Herrens åbenbarelsesfest søndag d. 4/1.
Menighedens 125 års jubilæum 1998: Åbningsgudstjeneste lørdag 10/1 kl. 12. Bagefter medarbejderfest.
Herrens dåb søndag d. 11/1.

Skt. Mikaels Kirke, Pindstrup
Kastrupvej 1, Ringsø, 8550 Ryomgård
Præst: Piet Reijnders SJ, tlf. 86 18 54 20.
Kirkeværge: Kaj Friis Nielsen, tlf. 86 39 49 17.
Messetider: Søndag 7/12, 21/12 kl. 10.30.
Juleaftensdag onsdag 24/12 kl. 16.

Skt. Ansgars Kapel, Odder
Holsteinsgade 25, 8300 Odder
Præst: Piet Reijnders SJ, tlf. 86 18 54 20.
Kirkeværge: Stense Hammann, tlf. 86 54 42 82.
Messetider: (HC2)(I) 1 14/12 samt 2. juledag 26/12 kl. 14.

Skt. Clemens Kirke, Grenå
Thykjærsvej 4, 8500 Grenå
Tlf. 86 30 97 38. Giro 563 26 68.
Sognepræst: Herbert Krawczyk SJ, tlf. 86 18 56 33.
Menighedsrådsformand: Joanna Jensen, tlf. 86 32 58 13.
Messetider: (HC2)
Søndagsmesser: Højmesse kl. 10. Derefter kirkekaffe.
Skriftemål: Før messen eller efter aftale.
Menighedsrådsmøde: Søndag d. 11.1. efter kirkekaffen.
Sogneundervisning: Efter aftale.
Familiemesse: Søndag d. 11.1. kl. 10.

Onsdag d. 24.: Midnatsmesse kl. 24. Efter messen sammenkomst.
Torsdag d. 25.: Herrens fødsel. Højmesse kl. 10.
Fredag d. 26.: Ingen messe.
Onsdag d. 31.: Takkemesse kl. 16.
Torsdag d. 1.1.: Maria, Guds moder. Højmesse kl. 10.

Maria Hjerte Kloster, Sostrup
Maria Hjerte Engen 1, Gjerrild, 8500 Grenå.
Tlf. 86 38 44 88.
Pastor Ebbe Simonsen, tlf. 86 13 41 38.
Messetider:
Søndagsmesse: kl. 10.
Hverdagsmesse: kl. 9.
Sakramental tilbedelse hver dag kl. 10-17.30 og torsdag kl. 19.30-20.30.
Rosenkrans: Hver aften kl. 19.20. Hver 1. torsdag i måneden kl. 18 (for præste- og ordenskald).

Torsdag den 10.: Rorate-messe kl. 7.
Lørdag d. 13.: Mariadag. Udstilling af Alterets sakramente kl. 10. Tilbedelse hele dagen igennem. Sakramental velsignelse kl. 18.40. Mariaprocession kl. 19. Derefter messe.
Mandag d. 15., d.17.,20., 22. og onsdag d. 24.: Rorate-messe kl. 7.
Onsdag d. 24.: Julekoncert kl. 23.30. Vigiliehøjmesse kl. 24. Efter messen hyggeligt samvær i mødesalen.
Torsdag d. 25.: Herrens fødsel. Højmesse kl. 10.
Fredag d. 26. - tirsdag d. 30.: Festmesse kl. 10.
Onsdag d. 31.: Festmesse kl. 10. Årstakkeandagt kl. 17.
Torsdag d. 1.1.: Maria, Guds moder. Højmesse kl. 10.
Fredag d. 2. - mandag d. 5.: Hver dag messe kl. 10.
Tirsdag d. 6.: Herrens åbenbarelse. Højmesse kl. 10.
Tirsdag d. 13.: Mariadag. Udstilling af Alterets sakramente kl. 10. Tilbedelse hele dagen igennem. Sakramental velsignelse kl. 18.40. Mariaprocession kl. 19. Derefter messe.
Mandag d. 26.: Højmesse kl. 10.

4 Midtjylland

Skt. Peters Kirke, Herning
Lillelundvej 36, 7400 Herning
Tlf. 97 12 43 82
Præst: Willem Wuyts, O. Præm.
Messetider: (HA)(I)
Søn- og helligdage: Messe kl. 10.15.

Lørdag d. 13: Adventsaften. Begynder med messe kl. 17.
1. juledag messe kl. 10.15.
2. juledag: ingen messe.

Vor Frue Kirke, Silkeborg
Hostrupsgade 16, 8600 Silkeborg
Sognepræst: Raymond Minnaert, Sjællandsgade 50a, 7000 Fredericia. Tlf. 75 92 11 76. Træffes kun i Silkeborg efter søndagsmessen.
Diakon: Kaare Nielsen, Hostrupsgade 16, 8600 Silkeborg. Tlf. 86 82 24 15.
Messetider: (HC2)(I)
Søndag: Laudes (morgenbøn) kl. 8.30. Højmesse kl. 10.
Onsdag: Rosenkrans kl. 16.30. Gudstjeneste kl. 17.
Torsdag: Messe kl. 19.30 hos Jesu Små Søstre, Øm.
Fredag: Tilbedelse kl. 17. Vesper (aftenbøn) kl. 17.30.
Ændringer meddeles ved opslag i våbenhuset.

Onsdag d. 10.: Bodsandagt kl. 19 med skriftemål og messe.
Søndag d. 14.: Menighedens adventsfest efter gudstjenesten kl. 10.
Lørdag d. 20.: Juleafslutning for børneundervisningen kl. 10.
Søndag d. 21.: Messe kl. 16.
Onsdag d. 24.: Jule-familiegudstjeneste kl. 16. Midnatsmesse kl. 23. Efter messen mødes vi i menighedssalen og ønsker hinanden god jul.
Torsdag d. 25.: Herrens fødsel. Messe kl. 10.
Fredag d. 26.: Messe kl. 10.
Søndag d. 28.: Gudstjeneste kl. 16.
Torsdag d. 1.1.: Maria, Guds moder. Messe kl. 16.
Søndag d. 4.: Herrens åbenbarelse. Familiemesse kl. 10.
Onsdag d. 7.: Menighedsrådsmøde med messe kl. 19.
Søndag d. 11.: Herrens dåb. Gudstjeneste kl. 10.
Lørdag d. 17.: Børneundervisning kl. 10-12.
Søndag d. 18.: Messe kl. 16.
Onsdag d. 21.: Foredragsaften. Villads Nielsen taler om emnet: Oddfellow logen kl. 19.30.
Søndag d. 25.: Skt. Ansgar. Gudstjeneste kl. 16.
Onsdag d. 28.: Studiegruppe kl. 19.30.

Skt. Josefs Kirke, Horsens
Nørregade 19, 8700 Horsens.
Tlf. 75 62 52 68.
Sognepræst: J. Reymen, O. Præm.
Messetider: (HA)(T)
Søndagsmesser: I kirken kl. 10 (højmesse).
Hverdagsmesser: I Skt. Josefs kapel: Torsdag kl. 10.30. Hver morgen (undt. torsdag) samles elever og lærere fra Skt. Ibs Skole til en kort andagt i kirken. Torsdag morgen holdes andagten i Vor Frelsers Kirke. Menighederne er velkomne.
Hver torsdag i oktober holdes kl. 10.30 en lille Maria-andagt før messen.
Lørdag: Søndagens messe kl. 16.

Lørdag d. 20.: Bodsandagt kl. 15 med skriftemål og messe under motto'et 'Mit håb står ene til dig!' To fremmede præster medvirker. Efter messen er der fællesspisning.
Onsdag d. 24.: Midnatsmesse kl. 24.
Torsdag d. 25.: Herrens fødsel. Højmesse kl. 10.

Fredag d. 26.: Messe kl. 10 og tamilsk messe kl. 16.
Torsdag d. 1.1.: Maria, Guds moder. Messe kl. 15. Efter messen reception i Skt. Ibs Skoles gymnastiksal. Bemærk, at børnene mødes lørdag d. 10.1. kl. 13.30, og mødet slutter som sædvanligt kl. 16 med messe.

Skt. Norberts Kirke, Vejle
Fjellegade 2, 7100 Vejle
Tlf. 75 82 08 93.
Sognepræst: Jan Opholt, O. Præm.
Messetider: (HB2)(I)
Søndagsmesser: kl. 9 og 11.
Hverdagsmesser:
Morgenmesse kl. 8 i Mariasøstrenes kapel: mandag, onsdag og lørdag
Aftenmesse i kirken kl. 17.30: tirsdag, torsdag og fredag.
Rosenkransbøn: Hver tirsdag kl. 17.
Onsdagsklub: Hver onsdag kl. 14-16.45.

Tirsdag d. 16.: Mariasøstrenes børnehave holder julegudstjeneste i Skt. Norberts kirke kl. 10.
Onsdag d. 17.: Bodsandagt kl. 19. Onsdagsklubben holder juleafslutning kl. 14-16.45.
Torsdag d. 18.: Skt. Norberts Skoles 4. kl. opfører krybbespil i kirken kl. 19.
Søndag d. 21.: Økumenisk julemarch. Start kl. 15.30 fra Vor Frelsers kirke.
Onsdag d. 24.: Vigiliemesse kl. 15. Midnatsmesse kl. 24.
Torsdag d. 25.: Herrens fødsel. Højmesse kl. 11. Ingen messe kl. 9.
Fredag d. 26.: Salmemesse kl. 11.
Lørdag d. 27.: Tamilsk messe kl. 16.
Søndag d. 28.: Messe kl. 9. Højmesse kl. 11.
Torsdag d. 1.1.: Maria, Guds moder. Messe kl. 16.
Søndag d. 4.: Efter højmessen kl. 11 er der kirkefrokost.
Onsdag d. 7.: Ingen messe kl. 8. Messe kl. 19, derefter menighedsaften på Skt. Norberts Skole kl. 19.30.Onsdagsklubben starter igen efter juleferien kl. 14.
Torsdag d. 8.: Den hell. kommunion bringes til menighedens syge og ældre.
Søndag d. 11.: Menighedsrådsmøde efter højmessen kl. 11.
Tirsdag d. 20.: Forsangerøvelse kl. 19.

5 Sydjylland

Skt. Michaels Kirke, Kolding
Sct. Michaels Gade 2, 6000 Kolding
Sognepræst: Henri Kerkhofs, O.Præm., Sct. Michaels Gade 3 A. Tlf. 75 52 76 01, Fax 75 52 18 59. Træffes bedst 9-11 undt. mandag og torsdag.
Menighedsrådsformand: Benny Jensen, Tøndervej 17,1., 6000 Kolding. Tlf. 75 53 63 03.
Messetider: (TH)
Søndage: Messe kl. 8, højmesse kl. 10.
Hverdage: Ma., ti. og to. messe kl. 17.15. On., fr. og lø. messe kl. 8.15.
Onsdagsklubben mødes hver onsdag kl. 15.
Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messen eller efter aftale.

Lørdag d. 13.: Juleandagt for Skt. Hedvigsøstrenes børnehave og børnenes forældre.
Mandag d. 15.: Menighedsrådsmøde kl. 18.30 i præstegården.
Torsdag d. 18.: Bodsandagt kl. 19 med lejlighed til skriftemål. Pastor R. Minnaert fra Fredericia medvirker.
Onsdag d. 24.: Børnenes julemesse kl. 16. Midnatsmesse kl. 24.
Torsdag d. 25.: Herrens fødsel. Højmesse kl. 10.
Fredag d. 26.: Salmemesse kl. 10.
Lørdag d. 27.: Tamilsk messe kl. 9.30. Efter messen fælles spisning i salen.
Søndag d. 28.: Højmesse kl. 10. Ingen messe kl. 8.
Onsdag d. 31.: Taksigelsesmesse kl. 16.

Skt. Knuds Kirke, Fredericia
Sjællandsgade 50 A, 7000 Fredericia
Sognepræst: Raymond Minnaert, O.Præm. Tlf. 75 92 11 76 bedst mellem kl. 9-12 hver dag undt. mandag. Om mandagen er præsten i Vejle (tlf. 75 82 08 93 mellem kl. 11-14). Fax 75 92 08 43 (Skt. Knuds Skole).
Sognesekretariat: Sjællandsgade 50 A, 7000 Fredericia. Tlf. 75 92 11 76 (hver dag kl. 9-12 undt. mandag).
Menighedsrådsformand: G. Laursen, Elboparken 5, Pjedsted, 7000 Fredericia. Tlf. 75 95 42 20.
Messetider: (HA1)(T)
1. søndag i måneden: Højmesse kl. 16.30.
Søndag kl. 10.30.
Tirsdag kl. 7.45.
Onsdag kl. 16.30.
Torsdag kl. 7.45.
Lørdag kl. 16.30.
Rosenkransbøn hver 3. onsdag kl. 16.
Evt. ændringer meddeles i kirken og på opslagstavlen ved kirketårnet.
Kirkekaffe i menighedssalen den 2. søndag efter højmessen.
Onsdag d. 17.: Rosenkrans kl. 16.
Onsdag d. 24.: Midnatsmesse kl. 24. Ingen messe kl. 16.30.
Torsdag d. 25.: Herrens fødsel. Højmesse kl. 10.30. Ingen messe kl. 7.45.
Fredag d. 26.: Salmemesse kl. 10.30.
Onsdag d. 31.: Messe kl. 16.30.
Torsdag d. 1.1.: Tamilsk messe kl. 17.
Søndag d. 4.: Højmesse kl. 16.30.
Onsdag d. 14.: Den hell. kommunion bringes til menighedens syge.
Onsdag d. 21.: Rosenkrans kl. 16.

Skt. Nikolaj Kirke, Esbjerg
Kirkegade 58, 6700 Esbjerg
Sognepræst: Benny Blumensaat, tlf. 75 12 10 27 bedst 9-10 undt. mandag.
Gudstjenester: (TH)
Lørdag: Søndagens messe kl. 16.30. Søndag: Højmesse kl. 10. Vesper og sakramental velsignelse kl. 16.30.
Mandag: Messe hos søstrene eller gudstjeneste med kommunion kl. 16.30.
Tirsdag: Laudes kl. 7.30 og messe kl. 8.
Onsdag: Laudes kl. 7.30 og messe kl 8. Rosenkrans kl. 16.30.
Torsdag:Laudes kl. 8.30 og messe kl. 9.
Fredag: Laudes kl. 8.30 og messe kl. 9. Vesper kl. 18. Evt. ændring i gudstjenesterne: Se nedenfor.
2. lørdag i måneden: Messe på polsk kl. 16.30. Polsk familieundervisning kl. 15.
Kirkekaffe hver søndag.

Fredag d. 12: Ungdomsmesse kl. 17 for de 16-30 årige. Efter messen julefrokost i menighedssalen.
Mandag d. 15: Adventsfest for de ældre kl. 14.
Tirsdag d. 16.: Bodsandagt i kirken kl. 19 med mulighed for personligt skriftemål.
Torsdag d. 18.: Skolemesse kl. 9.
Mandag d. 22.: Julegudstjeneste for Skt. Nikolaj Skole kl. 9.
Onsdag d. 24.: Familiegudstjeneste kl. 15. Midnatsmesse kl. 24.
Torsdag d. 25.: Herrens fødsel. Julemesse kl. 10.
Fredag d. 26.: Messe kl. 10.
Lørdag d. 27.: Polsk julemesse kl. 16.30.
Søndag d. 28.: Den hell. Familie. Messe kl. 10.
Torsdag d. 1.1.: Maria, Guds moder. Nytårsmesse kl. 10.
Onsdag d. 7. og 21.: Bedegruppe kl. 19 i menighedssalen. »Bøn med hjertet«.
Øvrige arrangementer i januar: Se Sognebladet

6 Sønderjylland

Skt. Ansgars Kirke, Aabenraa
Søndertorv 1, 6200 Aabenraa
Sognepræst: Poul Clausen, Als Kloster, Sdr. Landevej 156, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 43 59 30 eller 40 63 59 30.
Pastoralassistent: Sr. Lydia, Søndergade 7, 1.sal, 6200 Aabenraa. Tlf. 74 62 74 57.
Messetider: (HC2)
Søndagsmesse: Kl. 15.30. Kirkekaffe efter højmesserne.
Hverdagsmesser: Mandag, tirsdag, torsdag, fredag og lørdag: Messe kl. 9. Onsdag: messe kl. 19.
Første fredag: Messe kl. 19 med efterfølgende tilbedelse.
Onsdag: Rosenkrans kl. 18.30.
Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messen eller efter aftale.
Øvrige oplysninger: Se sognebladet.

Skt. Pauls Kirke, Sønderborg
Ringridervej 35, 6400 Sønderborg.
Sognepræst: Poul Clausen, Als Kloster, Sdr. Landevej 156, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 43 59 30 eller 40 63 59 30.
Pastoralassistent: Sr. Lydia, Søndergade 7, 1.sal, 6200 Aabenraa. Tlf. 74 62 74 57.
Messetider: (HC2)(I)
Søndage: Højmesse kl. 10.
Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messen eller efter aftale.
Hverdagsmesser: Mandag, tirsdag torsdag og fredag kl. 17. Lørdag kl. 8 på Als Kloster. Onsdag kl. 17 i sognekirken undt. de dage, hvor andet er annonceret nedenfor.
Kirkekaffe 1. og 3. søndag i måneden.
Øvrige oplysninger: Se sognebladet.

Skt. Marie Kirke, Haderslev
Mariegade 8, 6100 Haderslev
Sognepræst: Duc Thanh Tran, tlf. 74 52 23 26 bedst 10-12, undt. mandag.
Træffes normalt i Tønder onsdag 10 - 11, tlf. 74 72 18 90.
Messetider: (HC2)(I)
Søndag: Højmesse kl. 10.
Torsdag: Rosenkrans, messe og tilbedelse kl. 15.30.
Fredag: Jesu Hjertes/korsvejsandagt, messe og tilbedelse kl. 15.30.
Lørdag: Messe og rosenkrans kl. 10
Skriftemål: I forbindelse med messen eller efter aftale
Lørdag d. 6.: Cenakel kl. 10.
Lørdag d. 13.: bodsandagt og skriftemål kl. 10.
Søndag d. 14.: adventsfest m. højmesse & fælles spisning m.m. kl. 10.
Onsdag d.. 24.: Julemesse kl. 23.
Torsdag d. 25.: Juledag højmesse kl. 12.
Fredag d. 26. 2. juledag messe kl. 10.
Torsdag d. 1. januar 98: taksigelsesmesse og sakramental velsignelse kl. 10.
Lørdag d. 3.: Cenakel kl. 10.

Hellig Kors Kapel, Tønder
Ribelandevej 41, 6270 Tønder
Sognepræst: Duc Thanh Tran, Mariegade 8, 6100 Haderslev. (Se under Haderslev). Træffes normalt i Tønder onsdag 10 - 11, tlf. 74 72 18 90.
Messetider: (I)
Søndag: Højmesse kl. 16.
Skriftemål: I forbindelse med messen eller efter aftale.
*Søndag d. 21.:*bodsandagt og skriftemål kl. 14, højmesse kl. 16.
Onsdag d. 24.: julemesse kl. 20.
Torsdag d. 25.: juledag højmesse 9.
Onsdag d. 31.: taksigelsesmesse og sakramental velsignelse kl. 16.

7 Fyn

Skt. Albani Kirke, Odense
Adelgade 1, 5000 Odense C
Tlf. 66 12 16 64. Fax 66 19 32 31.
Sognepræst: Leo Drzal.
Andenpræst: Stefan Huber.
Vietnamesisk præst: P. Thien, Mobiltlf. 20 29 77 17.
Kontortid: Tirsdag og torsdag: Leo Drzal kl. 10-12. Onsdag og fredag: Stefan Huber.
Messetider: (HC)(TH)
Søndagsmesser: Kl. 10 og 16.30.
Polsk messe: 2. og 4. søndag kl. 12.
Vietnamesisk messe: søndag kl. 8.30.
Hverdagsmesser: Mandag kl. 8, tirsdag, torsdag og lørdag kl. 9, onsdag kl. 10.30 og fredag kl. 19.
Rosenkrans hver onsdag kl. 10 og fredag kl. 19.

Lørdag d. 13.: Retrætedag kl. 10-16 ved diakon Kaare Nielsen, Silkeborg. Messe kl. 16. Mini-DUK holder møde kl. 13.30-16.30.
Onsdag d. 24.: Familie-julemesse kl. 15.30. Midnatsmesse kl. 24.
Torsdag d. 25.: Herrens fødsel. Dansk højmesse kl. 10. Polsk messe kl. 12. Vietnamesisk messe kl. 14.
Fredag d. 26.: Højmesse kl. 10. Vietnamesisk messe kl. 14.
Onsdag d. 31.: Takkemesse kl. 15.30 med sakramental velsignelse.
Torsdag d. 1.1.: Maria, Guds moder. Højmesse kl. 10. Vietnamesisk messe kl. 14.
Fredag d. 2.: Tilbedelse, rosenkrans og aftenmesse kl. 18-19.
Torsdag d. 15.: Seniorklubben holder møde kl. 14.
Lørdag d. 17.: Mini- og Midi-DUK mødes kl. 14-16.
Tirsdag d. 20.: Studiekreds kl. 16.30 ved pater Huber.
Lørdag d. 31.: DUK-Odense holder generalforsamling i sognelokalet kl. 14.

Skt. Knuds Kirke, Svendborg
Havnegade 1, 5700 Svendborg
Sognepræst: J. Kruk, tlf. 62 21 05 42 eller [illegible] 12 16 64 kun tirsdag. Træffetid: Torsdag, fredag [illegible]dag kl. 9-12 eller efter aftale. Mobiltlf. 20 21 56 42.
Menighedsrådsformand: Pia Borgels, tlf. 62 51 36 38.
Messetider: (HC2)(T)
Søn- og helligdage: Højmesse kl. 9.30 og stille messe kl. 11.
Hverdagsmesser: Kl. 7, torsdag kl. 19. Hver lørdag vietnamesisk messe kl. 16.
Skriftemål: En halv times tid før messerne.

Relegionsundervisning: For alle børn /Dk-V-T/: Lørdag d. 13. og 20./juleafslutning samt d. 10.1. kl. 9.45.
Vietnamesisk religionsundervisning: Lørdag d. 6.12. kl. 9.45.

Søndag d. 14.: Familiemesse kl. 11. Stille messe kl 9.30.
Onsdag d. 17.: Juleafslutning for Kontaktgruppen. Vi begynder med messen i kirken kl. 13. Derefter fortsætter vi i lokalerne.
*Onsdag d. 24.: Julen*idnatsmesse kl. 24.
Torsdag d. 25.: Herrens fødsel. Højmesse kl. 11.
Fredag d. 26.: Messe kl. 9.30.
Søndag d. 28.: Messe kl. 9.30 og kl. 11. Tamilsk messe kl. 15.30.
Onsdag d. 31.: Takkegudstjeneste/messe for året, der gik kl. 15.
Torsdag d. 1.1.: Maria, Guds moder. Messe kl. 11.
Onsdag d. 7.: Kateketmøde kl. 19.30.
Søndag d. 11.: Familiemesse kl. 9.30. Stille messe kl. 11.
Tirsdag d. 20.: Økumenisk aften. Aftenen begynder med en kort andagt i Vor Frue kirke kl. 19. Derefter fortsætter vi i vor Frue kirkes menighedslokaler. Emne: 'Salmetraditionernes møde' ved pastor Søren P. Grarup fra Silkeborg. Alle er velkomne.
Onsdag d. 21.: Kontaktgruppen kl. 14.

Sankt Bendts kapel
Brogade 14, 5900 Rudkøbing
Messetider: (I)
Søndag d. 7.: Messe kl. 15.
Fredag d. 26.: Messe kl. 15.
Søndag d. 4.1.: Hellig tre konger. Messe kl. 15.

Stella Maris Kirke, Nyborg
Vindingevej 7, 5800 Nyborg
Sognepræst: J. Kruk, tlf. 65 31 03 60 eller 62 21 05 42 bedst torsdag, fredag, lørdag kl. 9-12 eller efter aftale. Mobiltlf. 20 21 56 42.
Menighedsrådsformand: Eva Antkowiak, tlf. 65 31 18 83.
Messetider: (HC2)(I)
Højmesse hver lørdag kl. 15.30.

Lørdag d. 13.: Ullerslevkoret synger under messen kl. 15.30. Efter messen sammenkomst for os alle menighedslokalerne.
Onsdag d. 24.: Julemesse kl. 15.30.
Lørdag d. 27.: Takkegudstjeneste/messe for året, der gik kl. 15.30.
Lørdag d. 10.1.: Nyborg Damekor synger under messen kl. 15.30. Efter messen bankospil i lokalerne.
Lørdag d. 31.: Menighedsrådsmøde efter messen kl 15.30.

Vor Frelsers Kirke, Assens
Nørregade 3, 5610 Assens
Sognepræst: P. J. Kruk, Havnegade 1, 5700 Svendborg. Tlf. 62 21 05 42. Mobiltlf. 20 21 56 42 eller henvendelse til fru Inge Olav Hansen, tlf. 64 71 10 62.
Messetider:
Søndag d. 14.: Messe kl. 11.
Torsdag d. 25.: Herrens fødsel. Messe kl. 10.
Søndag d. 11.1.: Messe kl. 11.
Søndag d. 25.: Messe kl. 11.

8 Lolland-Falster

Skt. Birgitta Kirke, Maribo
Mariagade 4, 4930 Maribo
Tlf. 54 75 50 80. Giro 3 00 50 46.
Konst. sognepræst: Pastor Finn Arvé, tlf. 54 75 50 80. træffes bedst 9.30-10.30 undt. mandag.
Messetider:(I)
Søndagsmesser: Højmesse kl. 10. Hver lørdag messe kl. 11.30.
Hverdagsmesser: Normalt tirsdag-fredag kl. 9. Se opslag i våbenhuset.

Onsdag d. 24.: Midnatsmesse kl. 23.30. Alle er velkomne og efter messen mødes vi i menighedssalen til et glas vin eller en sodavand for at ønske hinanden Glædelig Jul.
Torsdag d. 25.: Herrens fødsel. Messe kl. 10.
Fredag d. 26.: Polsk messe kl. 12.
Søndag d. 28.: Messe kl. 10.
Onsdag d. 31.: Takkemesse kl. 15.
Søndag d. 4.1.: Herrens åbenbarelse. Messe kl. 10. Efter messen kirkekaffe. Alle er velkomne.
Fredag d. 9.: Jesu Hjerte messe kl. 9. Udstilling af sakramentet kl. 8.45.
I *perioden 26.1. - 23.2.* er der kun søndagsmesse og ingen hverdagsmesser, da pastor Finn Arvé er vikar på Færøerne.
Der er stadig mulighed for at købe jubilæumsskriftet i anledning af kirkens 100 års jubilæum. Det koster 50 kr. og kan købes ved kirken.

Skt. Franciskus Kirke, Nakskov
Bredgade 47, 4900 Nakskov
Tlf. 53 92 06 81. Giro 709 10 60.
Sognepræst: Pater H. F. Berning, OFMconv.
Messetider: (HA1)
Søndagsmesser: Lørdag kl. 17. Søndag højmesse kl 10 .
Hverdagsmesser: Mandag og tirsdag kl. 17 i huskapellet, hvis ikke andet angives.
Hver første fredag i måneden: Messe og tilbedelse i kirken kl. 15.30-17.
Hver første søndag i måneden: Efter højmessen kl 10 serveres der kirkekaffe i Kolbehuset.
Skriftemål: Der er lejlighed til skriftemål i forbindelse med søndagens gudstjeneste (kom i god tid) eller efter aftale.

Onsdag d. 24.: Krybbeandagt for menighedens børn kl. 16. Midnatsmesse kl. 23.
Torsdag d. 25.: Herrens fødsel. Julehøjmesse kl. 10
Fredag d. 26.: Sangmesse kl. 10.
Søndag d. 28.: Højmesse kl. 10.
Onsdag d. 31.: Takkegudstjeneste kl. 16.
Torsdag d. 1.1.: Maria, Guds moder. Ingen gudstjeneste om formiddagen. Messe kl. 16. Efter messe, er der en hyggelig sammenkomst i Kolbehuset, hvor vi kan ønske hinanden Godt Nytår.
Søndag d. 4.: Herrens åbenbarelse. Ingen gudstjeneste om formiddagen. Festlig messe kl. 14. Efter messen samles alle i Kolbehuset til julesammenkomst.
Lørdag d. 10.: Tamilsk messe kl. 16. Efter messe, hyggeligt samvær i Kolbehuset.

Søndag d. 11.: Herrens dåb. Højmesse kl. 10.
Søndag d. 25.: Skt. Ansgar. Højmesse kl. 10.

Hellig Kors Kirke, Nykøbing F.
Bispegade 12, 4800 Nykøbing F.
Tlf. 54 85 07 39.
Messetider: (HC2)(1)
Gudstjenester: Søndag kl. 10. Torsdag og fredag kl. 18.30, hvis ikke andet er angivet.
Lejlighed til skriftemål i forbindelse med gudstjenesterne (helst i god tid) eller efter aftale.

Fredag d. 12.: Undervisning for menighedens børn fra kl. 16 - 17.30. Det angår de børn der ikke går på katolsk skole.
Lørdag d. 13.: Polsk messe kl. 16.
Onsdag d. 24.: Gudtjeneste med og for børn kl. 16. Midnatsmesse kl. 24.
Torsdag d. 25.: Herrens fødsel. Julehøjmesse kl. 10.
Fredag d. 26.: Ingen messe kl. 10. Gudstjeneste i kirken kl. 14. Efter messen juletræsfest for hele menigheden i salen.
Søndag d. 28.: Højmesse kl. 10.
Onsdag d. 31.: Ingen gudstjeneste.
Torsdag d.1.1.: Maria, Guds moder. Sangmesse kl. 10.
Søndag d. 4.: Herrens åbenbarelse. Højmesse kl. 10. Efter messen er der kirkekaffe i Fredensgade 15 samt et lille glas, hvor vi kan ønske hinanden Godt Nytår.
Torsdag d. 8.: Skolegudstjeneste kl. 8.
Lørdag d. 10.: Polsk messe kl. 16. For vore tamilske trosfæller er der i Skt. Franciskus kirke i Nakskov gudstjeneste kl. 16.
Søndag d. 11.: Herrens dåb. Højmesse kl. 10.
Søndag d. 25.: Skt. Ansgar. Højmesse kl. 10.

9 Sydøstsjælland

Vor Frue Kirke, Næstved
Præstøvej 29, 4700 Næstved
Tlf. 55 72 09 85.
Sognepræst: Pater Kazimierz Przybylowicz, tlf. 55 72 09 85. Fax 55 73 09 43. Mobil 21 44 64 95. Træffes bedst tirsdag, fredag og lørdag mellem kl. 11-12.
Messetider: (HA)(1)
Søn- og helligdage: Messe på Maria Elisabeth Hjemmet kl. 8. Højmesse i Vor Frue kirke kl. 10.
Rosenkransbøn hver søn- og helligdag kl. 9.
Hver første fredag i måneden (Jesu hjerte fredag) messe kl. 17 på Maria Elisabeth Hjem.
Hver torsdag tilbedelse af Alterets sakramente kl. 16-17.
Polsk messe den 3. søndag i hver måned kl. 11.30.
Skriftemål: Der er lejlighed til skriftemål før hver gudstjeneste - eller efter aftale.
Sygekommunion: Præsterne bringer gerne den hellige kommunion til vore syge. Meddel dag og tidspunkt, som passer bedst for den syge. Meddel ligeledes, når en af Deres familie eller bekendte er blevet indlagt på sygehus eller er kommet på plejehjem. Tak!

Onsdag d. 10.: Skolemesse kl. 8. Julekoncert i kirken kl. 19.30.
Mandag d. 16.: Bankospil kl. 19.
Onsdag d. 24.: Juleaftens familiemesse med krybbespil kl. 15.30. Midnatsmesse kl. 24.
Torsdag d. 25.: Herrens fødsel. Højmesse kl. 10.
Fredag d. 26.: Polsk messe kl. 10.
Onsdag d. 31.: Takkegudstjeneste kl. 15.30.
Torsdag d. 1.1.: Maria, Guds moder. Højmesse kl. 10.
Søndag d. 4.: Herrens åbenbarelse. Efter højmessen kl. 10 er der juletræsfest og kirkekaffe i menighedssalen.
Søndag d. 11.: Herrens dåb. Messe kl. 10.
Tirsdag d. 13.: Forældremøde kl. 19 for førstekommunikanternes forældre.
Tirsdag d. 20.: Forældremøde kl. 19 for firmandernes forældre.
Søndag d. 18.: Den økumeniske bedeuge begynder.
Søndag d. 26.: Skt. Ansgar. Messe kl. 10.

Vor Frue kirkes menighed tilbyder religionsundervisning som forberedelse både til firmelse og til førstekommunion. De børn, der går på Vor Frue Skole, vil få religionsundervisning i skoletiden. For andre børn foregår undervisningen i menighedslokalet tirsdag kl. 15 for firmander og kl. 16 for førstekommunikanter.

Alle i menigheden ønskes en god adventtid, en glædelig og velsignet jul og et godt nytår.

Helligåndskirken, Vordingborg
Chr. Winthersvej 4, 4760 Vordingborg
Sognepræst: Josef Dudek, CSsR. Træffes: Chr. Winthersvej 4, tlf. 55 77 39 27 torsdag, søndag - ellers Næstved, tlf. 55 72 09 85.
Messetider: (HA)(1)
Hver søndag: Messe kl. 10.

Søndag d. 21.: Højmesse kl. 10. Lejlighed til julskriftemål før eller efter messen.
Onsdag d. 24.: Højtidelig julemidnatsmesse kl. 24.
Torsdag d. 25.: Herrens fødsel. Højmesse kl. 10.
Fredag d. 26.: Ingen messe.
Søndag d. 28.: Højmesse kl. 10.
Torsdag d. 1.1.: Ingen messe.
Fredag d. 2.: Jesu Hjerte fredag. Messe kl. 16.30.
Søndag d. 4.: Herrens åbenbarelse. Højmesse kl. 10.
Søndag d. 11.: Herrens dåb. Højmesse kl. 10. Menighedskaffe efter messen.
Søndag d. 25.: Skt. Ansgar. Højmesse kl. 10.

Forberedelse til 1. kommunion starter lige efter nytår. Børnenes adresse meddeles til sognepræsten.

Alle ønskes en glædelig jul og et nåderigt nytår.

Skt. Hans Kirke, Køge
Bjerggade 10, 4600 Køge
Tlf. 53 65 06 51.Konst. sognepræst: Michael Hornbech-Madsen. Giro 800-5427.
Menighedsrådsformand: Ernst Zornhagen, Kronprinsesse Sofiesvej 12, st.th., 2000 Frederiksberg. Tlf. 38 10 53 76.
Messetider: (HC2)(1)
Søndage: Højmesse kl. 10.
Hverdage: Onsdag kl. 10. Efter messen sakramental tilbedelse.
Fredag kl. 17 på engelsk.
Lørdagsklub: Altid den første lørdag i måneden kl. 15. Alle er velkomne.
Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messen eller efter aftale.
Hver 1. søndag i måneden: Polsk messe kl. 16 med efterfølgende samvær i menighedssalen.

10 Vestsjælland

Skt. Knuds Kirke, Ringsted
Skt. Knudsgade 19, 4100 Ringsted
Sognepræst: Hans Esmark, tlf. 57 67 03 01 eller 48 2414 02. Mobiltelefon: 40 58 48 57.
Skt. Josefsøstrene tlf. 53 61 73 71.
Menighedsrådsformand: Ove Kristensen, tlf. 53521099.
Messetider: (HC2)(1)
Søndag d. 14.: Messen fejres kl. 10 med p. Josef Völk.
Søndag d. 21.: Messen fejres kl. 10 med p, Josef Völk.
Onsdag d. 24.: Juleaftensmesse kl. 15 med p. Dudek.
Torsdag d. 25.: Herrens fødsel. Julemesse kl. 10 med sognepræsten. Vi døber 2 børn i messen. Efterfølgende ønsker vi hinanden Glædelig Jul i menighedshuset.
Søndag d. 28.: Messen fejres kl. 10 med p. Josef Völk.
Søndag d. 4.1.: Herrens åbenbarelse. Messen fejres kl. 10 med p. Josef Völk.
Lørdag d. 10.: Herrens dåb. Messen fejres kl. 10 med sognepræsten.
Søndag d. 18.: Messen fejres kl. 10 med p. Josef Völk.
Onsdag d. 21.: Økumenisk gudstjeneste i Skt. Bendts kirke kl. 19.30. Efter gudstjenesten samvær i sognegården, hvor overkartograf, lektor ved Geografisk Institut / Københavns Universitet Erik Andersen vil fortælle om Sankt Knud Lavard i Haraldsted.
Lørdag d. 24.: Skt. Ansgar. Messen fejres kl. 16 med sognepræsten.

Vor Frue Kirke, Slagelse
Frederiksgade 5, 4200 Slagelse
Sognepræst: Stephen Holm,
Pastoralassistent: Poul-Erik Jensen
Frederiksgade 7, 4200 Slagelse, tlf. 58 52 06 45.
Faste gudstjenestetider:
Søndagsmesser: søndag kl. 10 i kirken, - med efterfølgende kirkekaffe i menighedssalen. Fredag kl. 19,15, - som regel i kapellet.
Hverdagsmesser, - i Skt. Montforts kapel over kirkens sakristi, - normalt således: mandag kl. 17,15, tirsdag-onsdag-torsdag kl. 11,15.
Montfort-kommunitetets daglige bønner, - i Skt. Montforts kapel, normalt således:
Rosenkransbøn: hver middag kl. 12, dog ikke lø.-sø.
Vesper: sø. kl. 19, ma.- fr. kl. 18, lø. kl. 12,15.
Børne- og ungdomsundervisning: søndagene d. 14. dec., 11. og 25. januar, - i tilslutning til messen.
Eftermiddage for vore unge over 15 år (i Holbæk) fra kl. 13-17: lørdagene d. 20. dec. og d. 17. jan.
Eftermiddage for vore ældre: torsdagene d. 18. dec. og 29. jan. fra kl. 14,30.

Søndag d. 14.: 3. søndag i advent, søndag Gaudete. Kl. 10 familiemesse med børnenes Lucia- og Nikolaus-optog. I tilslutning til messen er der adventshygge i menighedssalen med godteposer til børnene og glögg til de voksne.
Søndag d. 21.: 4. søndag i advent. Kl. 10 højmesse.
Onsdag d. 24/25.: Julenat. Kl. 23,55 højtidelig julemidnatsmesse til ære for Jesu Kristi fødsel, indledt med procession til julekrybben under salmen »Stille nat«. Kirken åbnes kl. 23,15. Kommer man tidligere, er der åbent i præstegård/menighedshus.
Torsdag d. 25.: Juledag, Kristi fødsels fest. Kl. 10,30 (NB!) højtidelig julemesse. kl. 19 julevesper.
Fredag d. 26.: 2. juledag, St. Stephans dag. Ingen messe kl. 10 (NB), istedet laudes. Kl. 19,00 vesper, kl. 19,15 messe
Søndag d. 28.: Den hellige families fest
Kl. 10 højmesse.
Onsdag d. 31.: Nytårsaften. Kl. 18,45 bods- og takkeandagt med sakramental velsignelse, - i kapellet.
Torsdag d. 1. januar: 8. juledag, Nytårsdag, Fredens dag: festen for jomfru *Maria Gudsmoder.* Ingen gudstjeneste kl. 10, men: Kl. 16 (NB!) Festmesse, fælles for vor pastoralenheds tre menigheder. Efter messen går vi, i skæret af festlige lys-raketter, til menighedshuset, hvor Skt. Montforts kommunitet er vært ved en nytårs-reception. Med et glas champagne og et stykke kransekage vil vi ønske hinanden godt nytår.
Søndag d. 4.: Festen for Herrens åbenbarelse (Helligtrekongersdag). Kl. 10 festmesse.
Mandag d. 5.: Månedens 1. mandag, intermontfortansk bededag for ordensfamiliens anliggender. I tilslutning til messen kl. 17,15 er der fra kl. 18 til kl. 19 en times tilbedelse foran det udstillede sakramente. Bøn for præste- og ordenskald.
Søndag d. 11: Festen for Jesu Kristi dåb i Jordan.: Kl. 10 familiemesse.
Søndag d. 18. celebreres dele af højmessen kl. 10 på latin.
Søndag d. 25.: Festen for den hellige Ansgar, Nordens apostel og bispedømmet Københavns værnehelgen. Kl. 10 familiemesse. Ved messens slutning meddeles Blasiusvelsignelsen.

Sankt Mariæ Kirke, Kalundborg
Lundemarken 15, 4400 Kalundborg
Sognepræst: Stephen Holm, Frederiksgade 7, 4200 Slagelse, tlf. 58 52 06 45.
Menighedssøster: Sr. Engeline, Karl Borromæussøstrene, Carl Reffsvej 6B, 4300 Holbæk, tlf. 59 44 37 53.
Kirkeværge: Zilda Christensen, Lundemarken 15,1., 4400 Kalundborg, tlf. 59 51 27 53
Messetider:
Om søndagen: Messe kl. 15, - med efterfølgende kirkekaffe i menighedslokalerne.
Om hverdagen: normalt ingen gudstjenester. Der henvises til sognekirken i Slagelse.
Børneundervisning i forbindelse med søndagsmessen d. 11. og 25. jan.
Eftermiddage for unge over 15 år, - i Holbæk: lørdagene d. 20. dec. og 17. jan. fra kl. 13 - 17.

Søndag d. 21.: 4. søndag i advent: Kl. 15 messe, fejret delvis på latin.
Onsdag d. 24./25.: Julenat. Der er ingen gudstjeneste i Kalundborg, men højtidelig julemidnatsmesse for hele sognet i sognekirken i Slagelse, begyndende kl. 23,55. (se under Slagelse)
Torsdag d. 25.: Juledag, Kristi fødsels fest. Kl. 15,00 højtidelig julemesse.
Fredag d. 26.: 2. Juledag, Skt. Stephans dag. Ingen gudstjeneste i Kalundborg (se under Slagelse og Holbæk).
Sørdag d. 28.: Den hellige Families fest. Kl. 15,00 messe.
Torsdag d. 1. januar: 8. juledag, Nytårsdag, fredens dag: Festen for jomfru *Maria, Gudsmoder.* Der er ingen messe i Kalundborg, men, fælles for vor pastoralenheds tre menigheder: Kl. 16 festmesse i sognekirken, Vor Frue Kirke i Slagelse. Efter messen fælles nytårsreception i menighedssalen. Se under Slagelse.
Søndag d. 4.: Festen for Herrens Åbenbarelse (Helligtrekongersdag). Kl. 15 festmesse.
Søndag d. 11.: Festen for Jesu dåb i Jordanfloden. Kl. 15 messe.
Søndag d. 18. celebreres dele af messen kl. 15 på latin.
Søndag d. 25.: Festen for den hellige Ansgar, Nordens apostel og bispedømmet Københavns værnehelgen. Kl. 15 festmesse. Ved messens slutning meddeles Blasius-velsignelsen.

11 Midtsjælland

Skt. Pauls Kirke, Taastrup
Frøgaard Allé 6, 2630 Taastrup.
Sognepræst: Martin Bergsøe, tlf. 43 99 07 28.
Assumptionssøstrene, tlf. 43 99 81 57.
Menighedsrådsformand: Anders Keller, tlf. 43 71 43 13.
Pastoralassistent: Sr. Marianne Skjold, tlf. 43 99 81 57.
Messetider: (HA()(1)
Søndag: Højmesse kl. 10.
Tirsdag: Messe hos søstrene, Bygaden 53, Høje-Taastrup kl. 19.
Torsdag: Messe kl. 10.
Fredag: Tilbedelse kl. 17 Kl. 18 - 19: Tilbedelse og rosenkrans, kl. 20 messe.
Lørdag: Messe kl. 9. (Lørdag d. 29. dog kl. 10) og kl. 17 (søndagsmesse.)

Lørdag d. 13.: Krybbespil i kirken kl. 15.
Onsdag d. 17.: KÆK kl. 14.
Lørdag d. 20.: Maria-dag kl. 9.30. Messe kl. 10.
Onsdag d. 24.: Familiemesse kl. 16. Midnatsmesse kl. 24.
Torsdag d. 25.: Herrens fødsel. Julehøjmesse kl. 10.
Fredag d. 26.: Messe kl. 10.
Onsdag d. 31.: Nytårsmesse kl. 16.
Torsdag d. 1.1.: Maria, Guds moder. Højmesse kl. 10.
Torsdag d. 8.: Bibelkreds kl. 19.30.
Lørdag d. 10.: Maria-dag kl. 9.30. Messe kl. 10.
Lørdag d. 17.: Tro & lys kl. 12.30.
Onsdag d. 21.: KÆK kl. 14.
Torsdag d. 22.: Bibelkreds kl. 19.30.
Mandag d. 26.: Paulus-andagt med Skt. Pauls Skole kl. 12-12.30.

Skt. Laurentii Kirke, Roskilde
Frederiksborgvej 11, 4000 Roskilde.
Giro: 402 3986. Fax 42 36 50 91.
Sognepræst: P. Charles McCarthy, ofm.conv.
Pastoralassistent: Theodor Jürgensen, ofm.conv., tlf. 46 35 09 65 (bedst 8-9 ti-fr). Mandag lukket.
Gråbrødrehuset, tlf. 46 36 77 56. E-post: graabroe@post4.tele.dk.
Gråbrødrenes Bogcafé: 46 32 52 57.
Messetider: (HC2)(1)
Søndagsmesser: Lørdag kl. 17, søndag kl. 10. Søndag er der kirkekaffe bagefter i menighedssalen.
NB.: Første søndag i måneden er der messe kl. 14 i Islebjerg kirke, Frederikssund.
2. søndag i måneden er der messe i Ledreborg Slotskirke, Lejre, kl. 8.30.
Hverdagsmesser: Tirsdag - fredag kl. 17.
Tidebøn:
Morgenbøn: Mandag - fredag kl. 7.
Aftenbøn: Mandag - fredag kl. 18.30.
Faste andagter:
Rosenkrans hver onsdag kl. 16.30.
Sakramentsandagt hver torsdag kl. 16.30.
Katekese (religionsundervisning) for børn og unge: Begynder den første søndag i måneden.

Ledreborg Slotskirke
Messe den anden søndag i måneden kl. 8.30.

Skt. Elisabeths Kirke, Holbæk
Elisabeth-Centret, Carl Reffsvej 6, 4300 Holbæk.
Sognepræst: Stephen Holm, Frederiksgade 7, 4200 Slagelse,
tlf. 58 52 06 45
Sognesøster: Sr. Engeline, Karl Borromæus-søstrene, Carl Reffsvej 6B, 4300 Holbæk, tlf. 59 44 37 53
Gudstjenesteleder: Jan Tecza, Chr. Hansensvej 25, 4300 Holbæk, tlf. 59 44 15 62.
Messetider:
Søndagsmesse: Hver lørdag kl. 15,30, - med efterfølgende kirkekaffe i menighedslokalerne. Ingen messe på selve søndagen.
Hverdagsmesser fejres normalt ikke. Undtagelser angives nedenfor, - eller meddeles i kirken.
Børne- og ungdomsundervisning i forlængelse af søndagsmessen: lørdagene d. 13. dec., d. 10. og 24. jan.
Eftermiddage for unge over 15 år, lørdagene d. 20. dec. og 17. jan. fra kl. 13 - 17.
Hyggeeftermiddag for ældre: torsdagene d. 11. dec. og 8. jan. - fra kl. 14-17. Yderligere oplysninger hos fru Hanne Larsen, tlf. 53 43 30 42.

Lørdag d. 13.: 3. søndag i advent, søndag »Gaudete«. Kl. 15,30 familiemesse med børnenes Lucia- og Nikolaus-optog. I tilslutning til messen er der adventshygge i menighedslokalerne med godteposer og sodavand til børnene og gløgg til de voksne.
Lørdag d. 20.: 4. søndag i advent. Kl. 15,30 messe.
Onsdag d. 24.: Juleaften, Kristi fødsels fest. Kl. 15,30 højtidelig julemesse med midnatsmessens tekster, indledt med procession til krybben under salmen »Stille nat«.
NB: Der er i Holbæk ingen midnatsmesse julenat og ingen messe 1. juledag d. 25.
Fredag d. 26.: 2. juledag, (Skt. Stephans dag). Kl. 15,30 international julemesse (juledags tekster) med julesange fra mange lande på mange forskellige sprog.
Lørdag d. 27.: Den hellige Families fest. Kl. 15,30 messe.
Onsdag d. 31.: Nytårsaften.: Kl. 16,30 (NB) ordets gudstjeneste med taksigelse for det gamle år.
Torsdag d. 1. januar: 8. juledag, nytårsdag, fredens dag: festen for jomfru *Maria, Gudsmoder.* Holbæk menighed opfordres til at tage del i den for vor pastoralenhed celebrerede fælles festmesse i Vor Frue Kirke i Slagelse. Messen begynder kl.16. Efter messen fælles nytårs-reception i menighedssalen.
Lørdag d. 3.: Festen for Herrens åbenbarelse (Helligtrekongersfest). Kl. 15,30 festmesse.
Lørdag d. 10.: Festen for Jesu Kristi dåb i Jordan. Kl. 15,30 messe
Lørdag d. 17. fejres dele af søndagsmessen på latin
Lørdag d. 24.: Festen for den hellige Ansgar, Nordens apostel og bispedømmet Københavns værnehelgen. Kl. 15,30 festmesse. Ved messens slutning meddeles Blasius-velsignelsen.
Lørdag d. 31. fejres Kyndelmisse, Herrens frembærelse i Jerusalems tempel. Kl. 15,30 er der festmesse med lysvielse.

12 Nordsjælland

Skt. Vincent Kirke, Helsingør
Kontor- og menighedshus: Nygade 8 B, 3000 Helsingør

Sognepræst: Hans Esmark, tlf. 49 21 05 71 eller tlf. 48 24 14 02 bedst kl. 9-10, dog undt. søndag og mandag. Mobiltlf. 40 58 48 57.
Skt. Vincent Søstrene, tlf. 49 21 75 47.
Menighedsrådsformand: Britta Kristensen, tlf. 42 29 90 06.
Messetider: (HB2)(T)
Vedrørende hverdagsmesser henvises til sognebladet eller opslag i våbenhuset.

Søndag d. 14.: Messe kl. 11. Måske kommer Skt. Lucia og måske kommer biskop Nicolaus med Sorteper.
Søndag d. 21.: Messe kl 9.
Onsdag d. 24.: Julemesse kl. 24.
Torsdag d. 25.: Herrens fødsel. Julemesse kl. 9.
Søndag d. 28.: Messe kl. 11.
Søndag d. 4.1.: Herrens åbenbarelse. Messe kl. 9.
Lørdag d. 10.: Børnenes religionsundervisning nr. 8 (i Hillerød) kl. 9.30 - 11.30. Børnemesse kl. 11-11.30.
Søndag d. 11.: Herrens dåb. Messe kl. 11.
Tirsdag d. 13.: Pensionist-messe kl. 14.30 med efterfølgende kaffebord.
Lørdag d. 17.: Børnenes religionsundervisning nr. 9 (i Hillerød) kl. 9.30 - 11.30. Børnemesse kl. 11-11.30.
Søndag d. 18.: Messe kl. 9.
Tirsdag d. 20.: Økumenisk gudstjeneste kl. 19.30. Skt. Olai kirkes præster deltager. Efterfølgende taler mag. art., dr. phil. Marianne Powell, Aalborg. Emne: Sjælesorg - terapi (skriftemål - krisehjælp).
Lørdag d. 24.: Børnenes religionsundervisning nr. 10 (i Hillerød) kl. 9.30 - 11.30. Børnemesse kl. 11-11.30.
Søndag d. 25.: Skt. Ansgar. Messe kl. 11.
Lørdag d. 31.: Børnenes religionsundervisning nr. 11 (i Hillerød) kl. 9.30 - 11.30. Børnemesse kl. 11-11.30.

Skt. Vilhelms Kirke, Hillerød

Kirke- og menighedshus: Møllestræde 7, 3400 Hillerød. Tlf. 42 25 55 31.
Sognepræst: Hans Esmark, Møllestræde 10 B, tlf. 48 24 14 02 bedst kl. 9-10, dog undt. søndag og mandag. Mobiltlf. 40 58 48 57. Fax. 42 25 55 31.
Skt. Vincent Søstrene, tlf. 42 26 78 65.
Menighedsrådsform.: Martin Rohof, tlf. 47 74 28 17.
Messetider: (HA)(T)
Vedrørende hverdagsmesser henvises til sognebladet eller opslag i våbenhuset.

Søndag d. 14.: Messe kl. 9.
Søndag d. 21.: Messe kl. 11.
Mandag d. 22.: Økumenisk adventsandagt kl. 17, hvor sognepræst Louise Schousboe fra Nr. Herlev kirke har altertjenesten og sognepræst Hans Esmark spiller orgel.
Tirsdag d. 23.: Som mandag.
Onsdag d. 24.: Julemesse kl. 16. Midnatsmessen er i Helsingør kl. 24.
Torsdag d. 25.: Herrens fødsel. Julemesse kl. 11.
Søndag d. 28.: Messe kl. 9.
Søndag d. 4.1.: Herrens åbenbarelse. Messe kl. 11.
Lørdag d. 10.: Børnenes religionsundervisning nr. 8 kl. 9.30 - 11.30. Børnemesse kl. 11-11.30.
Søndag d. 11.: Herrens dåb. Messe kl. 9.
Lørdag d. 17.: Børnenes religionsundervisning nr. 9 kl. 9.30 - 11.30. Børnemesse kl. 11-11.30.
Søndag d. 18.: Messe kl. 11.
Torsdag d. 22.: Økumenisk gudstjeneste kl. 19 i Nr. Herlev kirke.
Lørdag d. 24.: Børnenes religionsundervisning nr. 10 kl. 9.30 - 11.30. Børnemesse kl. 11-11.30, hvor Jonas Hornuff bliver døbt.
Søndag d. 25.: Skt. Ansgar. Messe kl. 9.
Lørdag d. 31.: Børnenes religionsundervisning nr. 11 kl. 9.30 - 11.30. Børnemesse kl. 11-11.30.

Skt. Hans Kirke, Hørsholm

Marievej 6, 2970 Hørsholm
Sognepræst: Andrzej Papuga.
Assisterende præst: Jacob Muiser.
Præstebolig: Nordvanggaard, Bistrup Byvej 4, 3460 Birkerød. Tlf. 42 81 27 96.
Messetider: (HA)(I)
Søndagsmesse: Højmesse i Skt. Hans kirke kl. 11. Messe på Mikkelborg, Strandvejen 352 kl. 9.
Torsdag: Messe i Skt. Hans kirke kl. 10.30.
Skriftemål: Lejlighed til skriftemål i forbindelse med messerne eller efter aftale.
Religionsundervisning for børn og unge: Torsdage kl. 16-17.15 på Nordvanggaard.

Søndag d. 14.: Børnearrangement under højmessen. Julekoncert kl. 16 med Hørsholm-koret (40 medl.) i kirken. Varer ca. 1 time - gratis adgang. Alle er velkomne.
Tirsdag d. 16.: Messe kl. 17.30.
Torsdag d. 18.: Messe kl. 10.30.
Onsdag d. 24.: Midnatsmesse kl. 24. Efter messen kort samvær i menighedssalen.
Torsdag d. 25.: Herrens fødsel. Højmesse kl. 11. Efter messen kort samvær i menighedssalen.
Fredag d. 26.: Messe kl. 11.
Torsdag d. 1.1.: Maria, Guds moder. Højmesse kl. 11. Efterfølgende samvær i menighedssalen.
Søndag d. 4.: Herrens åbenbarelse. Børnearrangement under højmessen kl. 11. Efterfølgende kirkefrokost i menighedssalen.
Tirsdag d. 6.: Ingen messe.
Torsdag d. 8.: Ingen messe. Religionsundervisning kl. 16-17.15 på Nordvanggård genoptages.

Den Hellige Families Kirke, Birkerød

Bistrup Byvej 4, 3460 Birkerød
Sognepræst: Andrzej Papuga, tlf./fax 42 81 27 96 bedst kl. 13-14 tirsdag-fredag.
Præst: Jacob Muiser.
Messetider: (HA1)
Søndag: Højmesse kl. 9.30.
Mandag, onsdag, torsdag og fredag messe kl. 17.30.
Tirsdag: Messe kl. 10.
Lørdag: Messe kl. 8.
Skriftemål i forbindelse med gudstjenesterne og efter aftale.
Tilbedelse af Alterets Sakramente efter aftenmessen kl. 17.30 den 1. fredag i måneden.

Torsdag d. 11.: Juleafslutning for religionsundervisningen kl. 16.
Søndag d. 21.: Familiemesse.
Onsdag d. 24.: Juleaftensandagt med salmer, evangelium og uddeling af kommunion kl. 16. Julenatmesse kl. 22. Efter messen samles vi i Kostalden for at ønske hinanden en Glædelig Jul.
Torsdag d. 25.: Herrens fødsel. Højmesse kl. 9.30. Vi samles atter i Kostalden.
Fredag d. 26.: Messe kl. 9.30.
Søndag d. 28.: Den hell. Familie - sognets værnehelgener.
Torsdag d. 1.1.: Maria, Guds moder. Højmesse kl. 9.30.
Søndag d. 4.: Hellig tre konger.
Torsdag d. 8.: Religionsundervisning igen kl. 16.
Torsdag d. 15. og 22.: Religionsundervisning kl. 16.
Lørdag d. 24.: Børne KUK kl. 10.30-12.30.
Søndag d. 25.: Skt. Ansgar. Familiemesse kl. 9.30.
Torsdag d. 29.: Religionsundervisning kl. 16.

13 Hovedstadsområde NV

Skt. Antoni Kirke, Brønshøj

Frederikssundsvej 225, 2700 Brønshøj
Tlf. 38 28 17 00.Giro 5 42 0245.
Sognepræst: Lech Pytlak. Træffes ved kirken i forbindelse med messerne samt tirsdag - fredag 10.30-12 på sognekontoret. Evt. også på 31 28 47 69.
Pastor Paul d'Auchamp, Helleborg 13, 2700 Brønshøj. Tlf. 38 80 04 30 bedst tirsdag til fredag kl. 8.30-9.30.
Menighedsrådsformand: Ester Zivadinovic, Astrupvej 50, 2700 Brønshøj. Tlf. 38 28 82 53.
Messetider: (HA)(T)
Søndag: Højmesse kl. 11.
Tirsdag: Messe kl. 10. Onsdag og fredag: Messe kl. 19.

Søndag d. 14.: Familiemesse kl. 11 med Nicolausfest.
Fredag d. 19.: Bodsandagt kl. 19.
Onsdag d. 24.: Julevigilie kl. 16.
l. og 2. juledag messe kl. 11.
Søndag d. 28.: Hl. familie. Kirkekaffe med foredrag om familien i dag.
Nytårsaften d. 31.: Takkegudstjeneste kl. 16.
Januar 1998:
Torsdag d. 1.: Nytårsdag messe kl. 11.
Fredag d. 2.: Tilbedelse kl. 18.30.
Søndag d. 4.: Herrens åbenbarelse kl. 11.
Mandag d. 5.: Menighedsrådsmøde kl. 19.
Søndag d. 12.: Familiemesse. Under kirkekaffen vil menighedsrådet orientere om det forløbne år.
Fredag d. 16.: Pakkefest kl. 19. Overskuddet går til p.Tantholdt Hansen i Peru.
Søndag d. 18.: Gregoriansk messe kl. 11.
Søndag d. 25.: Skt. Ansgar. Messe kl. 11.
Fredag d. 30.: Niels Steensen-andagt kl. 18.50.

Vor Frue Kirke, Herlev

Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev
Tlf. 44 94 76 94.
Sognepræst: Frank Jobst O.M.I.
Eng. præst: Carroll Parker O.M.I.
Menighedsrådsformand: Lars Arbirk Wenstrup, P.D.Jensens vej 3. , 3540 Lynge.
Messetider: (HA)(I)
Lørdag: Messe kl. 17.
Søndag: Messe kl. 10.00 og kl. 11.30 (engelsk).
Hverdage: Onsdag kl. 19, torsdag kl. 9.30 (engelsk).
1. fredag i måneden: Messe kl. 19.30 (engelsk).
3. fredag i måneden: Messe kl. 19.30.
Tilbedelse: Onsdag efter messen.
Skriftemål: Efter aftale.
KUK mødes lejlighedsvis. Se opslag i våbenhuset.
Tirsdage: Åbent hus hos Skt. Josef Søstrene, Primulavej 1: Messe kl. 19.

Lørdag d. 13.: MiniKUK kl. 15.30. Se opslag i våbenhuset.
Søndag d. 14.: Undervisning efter messen kl. 10.
Mandag d. 15.: Bodsandagt kl. 19.30.
Onsdag d. 24.: Familie-julegudstjeneste kl. 16.
Torsdag d. 25.: Herrens fødsel. Messer som om søndagen.
Fredag d. 26.: Dansk messe kl. 10.
Onsdag d. 31.: Takkemesse kl. 16.
Torsdag d. 1.1.: Maria, Guds moder. Dansk messe kl. 11.
Lørdag d. 10.: 'Tro & lys' kl. 13.
Søndag d. 11.: Undervisning efter messen kl. 10.

14 Hovedstadsområde NØ

Skt. Knud Lavards Kirke, Lyngby

Lyngbygårdsvej 1, 2800 Lyngby
Tlf. 45 87 77 12.
Sognepræst: G. Uttenthal Nibler.
Messetider: (HA)(I)
Søndag: Messe kl. 11. Lørdag: Søndagsmesse kl. 17.
1. og 3. søndag i måneden: Familiemesse kl. 9.30 og kl.16.

Søndag d. 14.: Adventsmesse kl. 11. Efter messen hyggeligt samvær.
Onsdag d. 24.: Julevigiliemesse kl. 15.30 for dem, der ikke kan komme til midnatsmessen kl. 24.
Torsdag d. 25.: Herrens fødsel. Julehøjmesse kl. 11.
Onsdag d. 31.: Nytårsaftensmesse kl. 16.
Torsdag d. 1.1.: Maria, Guds moder. Højmesse kl. 11.
Søndag d. 4.: Ingen familiemesse, men *Hell. tre kongers-messe* kl. 11 og derefter fest for børn og voksne.
Tirsdag d. 6.: Børneundervisning i præstegården kl. 16.
Onsdag d. 7.: Ældreklubmøde i præstegården kl. 12.
Lørdag d. 10.: Vigiliemåltid i kirke og menighedssal kl. 17 i anledning af Skt. Knud Lavard.
Søndag d. 11.. Skt. Knud Lavard. Festmesse for sognets helgen kl. 11.
Onsdag d. 28.: Ældreklubmøde i præstegården kl. 12. Voksenstudiegruppe kl. 19.30 for alle i præstegården.

Skt. Therese Kirke, Hellerup

Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup
Giro 408 38 30.
Sognepræst: Biskop Czeslaw Kozon, Kollegievej 2, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 04 22 eller Bispekontoret tlf. 33 11 60 80 (undt. mandag).
Andenpræster: Jørgen Erichsen, Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup. Tlf. 39 61 19 19 bedst 8-9.
Niels Engelbrecht, Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 30 39.
Alle kontorekspeditioner foregår fra Skt. Andreas kirkes kontor, Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Kontorets tlf. 39 64 30 39. Normalt åbent onsdag kl. 9-12.
Messetider: (HB2)(I)
Søndag: Højmesse kl. 9. Reciteret messe kl. 11. Morgenmad i kantinen mellem messerne. Alle er velkomne!
Hverdage: Mandag og onsdag: Messe kl. 11. Tirsdag: Messe kl. 17. Torsdag: Messe kl. 17 i Skt. Joseph Søstrenes Kapel, Bernstorffsvej 98 . Fredag: Messe kl. 7.30. Lørdag: Messe kl. 11.30 med rosenkransbøn kl. 11.15.

Lørdag d. 13.: Familiedag kl. 15 i Skt. Andreas.
Søndag d. 14.: Familiemesse kl. 9.
Torsdag d. 18.: Koncert kl. 20. A Cappella Choir synger renaissance-kirkemusik.
Onsdag d. 24.: Midnatsmesse kl. 23.30.
Torsdag d. 25.: Herrens fødsel. Højmesse kl. 11. Ingen messe kl. 9.
Fredag d. 26.: Reciteret messe kl. 9. Ingen højmesse kl. 11.
Søndag d. 28.: Som om søndagen. Mellem messerne er der juletræsfest i kantinen.
Onsdag d. 31.: Taksigelsesmesse kl. 16.
Torsdag d. 1.1.: Maria, Guds moder. Reciteret messe kl. 11.
Søndag d. 4.1.: Herrens åbenbarelse. Søndagens kollekt er til fordel for Det Danske Bibelselskab.
Tirsdag d. 6.: Møde i KÆK - se under Skt. Andreas. Menighedsrådsmøde kl. 19.30.
Onsdag d. 7.: Møde i Mini-KUK kl. 19-20.30. Midi-KUK holder møde i Skt. Andreas kl. 19-21.30.
Lørdag d. 10.: Sognekatekese kl. 15-17 ved pater Hans Christoffersen ofm.conv. Familiedag i Skt. Andreas kl. 15.
Søndag d. 11.: Herrens dåb. Familiemesse kl. 9.
Tirsdag d. 13.: Messe kl. 17. Efter messen tilbedelse af sakramentet indtil kl. 21.
Onsdag d. 21.: Møde i Mini-KUK kl. 19-20.30.
Tirsdag d. 27.: Menighedsaften kl. 19 i menighedssalen.
Torsdag d. 29.: Bibellæsning med søndagens tekst kl. 19-20.

Immaculata Kirke

Strandvej 91, 2100 København Ø
Messetider:
Søndage: Højmesse kl. 9.
Mandag og torsdag: Messe kl. 16.45.
Tirsdag, onsdag og fredag: Messe kl. 7.
Lørdag: Messe kl. 9.

Skt. Andreas Kirke, Ordrup

Kollegievej 2, 2920 Charlottenlund
Sognepræst: Biskop Czeslaw Kozon. Tlf. 39 64 04 22 eller Bispekontoret tlf. 33 11 60 80 (undt. mandag).
Andenpræster:
Niels Engelbrecht, Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 30 39.
Jørgen Erichsen, Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup. Tlf. 39 61 19 19 bedst 8-9.
Sognekontor: Kollegievej 2 A, 2920 Charlottenlund. Tlf. 39 64 30 39. Giro 802 66 02. Normalt åbent onsdag kl. 9-12.
Messetider: (HC2)(I)
Søndag: Højmesse kl. 10.
Hverdage: Mandag-torsdag: Messe kl. 8.
Fredag: Udstilling af sakramentet til tilbedelse kl. 16. Kort andagt og messe kl. 17.
Lørdag: Messe kl. 11.30.

Lørdag d. 13.: Familielørdag kl. 15.
Onsdag d. 24.: Ingen messe kl. 8. Børnemesse kl 16. Midnatsmesse kl. 23.30.
Torsdag d. 25.: Herrens fødsel. Højmesse kl. 10.
Fredag d. 26.: Sangmesse kl. 10.
Onsdag d. 31.: Messe kl. 16.
Torsdag d. 1.1.: Maria, Guds moder. Sangmesse kl 10.
Fredag d. 2.: Jesu Hjerte fredag. Se under messeti der.
Lørdag d. 3.: Rosenkransbøn kl. 11.10. Derefter mes se.
Søndag d. 4.: Herrens åbenbarelse. Latinsk højmes se kl. 10.
Tirsdag d. 6.: Møde i KÆK.
Onsdag d. 7.: Møde i Midi-KUK kl.19 i KUK-lo kalet i Skt. Therese.
Lørdag d. 10.: Familielørdag kl. 15.
Mandag d. 12.: Bibelkreds kl. 15 hos Connie Probst Schimmelmannsvej 45. Alle er velkomne. Tilmeldin på tlf. 39 63 63 82.

Johanneskirken, Søborg

Vandtårnsvej 7-11, 2860 Søborg
Tlf. 39 69 03 01.
Sognepræst: Lech Pytlak. Træffes tirsdag kl. 10.30 11.30 på tlf. 31 28 17 00. Evt. også på 31 28 47 69
Menighedsrådsformand: Lene Støtt, Kildebakkegård Allé 68, 2860 Søborg. Tlf. 31 56 17 70.
Sognekontor: Vandtårnsvej 11.
Messetider: (HC2)(T)
Hver søndag: Højmesse kl. 9.30.
Anden søndag i måneden: Latinsk højmesse.
Fjerde søndag i måneden: Familiemesse.

15 Hovedstadsområde V

Jesu Hjerte Kirke

Stenosgade 4, 1616 København V.
Tlf. 3324 6580 (kontor) 3121 8588. Indvalg: 312 0234. Fax. 3325 0738.
Sognepræst: P. Gerhard Sanders, SJ. (24)
Andenpræst: P. Niels Kiær, SJ. (22)
Kontortid: (Bent Wilson) Tirsdag kl. 10-12. Freda kl. 14-17. Tlf. 3324 6580.
Messetider: (HA1)(TH)
Mandag-fredag: Messe kl. 8.15 og 17.
Lørdag: Messe kl. 8.15. Italiensk messe kl. 18.
Søndag: Latinsk højmesse kl. 10. Dansk højmess kl. 11.30. Aftenmesse kl. 20.
Lejlighed til skriftemål før og efter alle messer o efter aftale.

Lørdag d. 13.: Religionsundervisning kl. 10.30-12
Søndag d. 14.: Familiemesse kl. 11.30. Ministrant undervisning for unge over 16 kl. 14-16.
Tirsdag d. 16.: De ældres eftermiddag kl. 14.30 16.30. Vi tænder lysene på adventskransen, hører ju lehistorier, ser et lille krybbespil, opført af sognet børn. Julekoncert i kirken kl. 20 ved Ballerup Kam merkor. Se annonce andetsteds i bladet.
Lørdag d. 20.: Kongregationsmesse kl. 10. Alle e velkomne.
Søndag d. 21.: Højmesse kl. 10. Messen transmit teres i DR-program 1.
Mandag d. 22.: Ministrantklub kl. 15.30-17. Jule hygge.
Onsdag d. 24.: Messe kl. 8.15. Ingen messe kl. 17 Ministrantprøve kl. 11. Kirken åbnes kl. 23. Kore synger julen ind kl. 23.30. Midnatsmesse kl. 24. Der efter kan vi ønske hinanden Glædelig Jul i menig hedssalen, Stenosgade 4 B.
Torsdag d. 25.: Herrens fødsel. Julehøjmesse kl. 1 med biskop Hans L. Martensen S.J. Messe med ju lesalmer kl. 11.30 (Ingen kirkekaffe). Aftenmesse kl 20.
Fredag d. 26.: Messe kl. 10. Ingen senere messer.
Søndag d. 28.: Ingen ungdomsmesse.
Onsdag d. 31.: Messe kl. 8.15. Taksigelsesmesse kl 16.
Torsdag d. 1.1.: Maria, Guds moder. Messe kl. 1 og kl. 17.
Fredag d. 2.: Jesu Hjerte fredag. Sakramentet udstille kl. 16. Kort andagt og sakramental velsignelse k 16.45. Messe kl. 17.
Søndag d. 4.: Efter kl. 11.30-messen er der emne kirkekaffe.. Pastor Guido Kreienbühl taler over em net 'Noget med bøn'.
Tirsdag d. 6.: Kongregationsandagt kl. 16 med fo redrag om 'Kirken - et mysterium; kirken som Gud folk'.

Onsdag d. 7.: Menighedsrådsmøde kl. 19.30.
Mandag d. 12.: Menighedsmøde kl. 19.30. Som optakt til menighedsråds- og pastoralrådsvalget orienterer det afgående menighedsråd om sit arbejde.
Onsdag d. 14.: Ministrantklub kl. 15.30. Mini-KUK kl. 19.
Lørdag d. 17.: Kongregationsmesse kl. 10. Religionsundervisning kl. 10.30-13.
Søndag d. 18.: Familiemesse kl. 11.30.
Mandag d. 19.: Studiekreds for voksne kl. 18.
Tirsdag d. 20.: Møde for de ældre kl. 14.30-16.30. Pater Aug. Ziggelaar S.J. (administrator for Færøerne) viser lysbilleder fra Færøerne.
Onsdag d. 21.: Studiekreds i KUK for de unge over 16 år kl. 19.
Søndag d. 25.: Skt. Ansgar. Ungdomsmesse kl. 20 med 'Café Ludvig' bagefter i menighedssalen.
Onsdag d. 28.: Mini-KUK kl. 19.

Hver søndag indbyder vi til kirkekaffe efter morgenmesserne.

Skt. Mariæ Kirke
Jens Jessensvej 5, 2000 Frederiksberg
Sognepræst: Jesper Fich, Marielystvej 16, 1., 2000 Frederiksberg. Tlf. 38 79 39 99.
Messetider: (HA)(TH)
Søndag: Højmesse kl. 11.
Hverdage: Mandag og onsdag: Messe kl. 7. Tirsdag og fredag: Messe kl. 16.30. Torsdag og lørdag: Messe kl. 7.30.

Lørdag d. 13.: Krybbespil og juleindledning kl. 14-16.
Onsdag d. 24.: Juleaftenshøjmesse kl. 16.
Torsdag d. 25.: Herrens fødsel. Julehøjmesse kl. 11.
Fredag d. 26.: Messe kl. 11.
Onsdag d. 31.: Nytårsaftensgudstjeneste kl. 16.
Torsdag d. 1.1.: Maria, Guds moder. Messe kl. 16.30.
Lørdag d. 3.: Børneundervisning kl. 10-11.45.
Søndag d. 4.: Herrens åbenbarelse. Familiemesse kl. 11. Efter messen kirkekaffe.
Lørdag d. 10.: Børneundervisning kl. 10-11.45.
Tirsdag d. 13.: Katolsk Ældreklub. Møde i Liobahjemmets sal kl. 13.30. Messe kl. 16.30.
Lørdag d. 31.: Børneundervisning kl. 10-11.45.

Skt. Nikolaj Kirke
Strøbyvej 2, 2650 Hvidovre
Sognepræst: Wladyslaw Zdunek, C.ss.R., Strøbyvej 2, 2650 Hvidovre. Tlf. 36 78 27 90. Træffes tirsdag, fredag og lørdag kl. 9-12, tordag kl. 16-18. Mandag, onsdag og søndag kun efter aftale.
Messetider: (HA)(T)
Tandag- fredag: Messe kl. 8. Torsdag også kl. 17.
Lørdag: Messe kl. 17.
Søndag: Højmesse kl. 10.
Skriftemål: Lejlighed til skriftemål en halv time før messerne.

Søndag d. 14.: Messe på dansk kl. 10. Messe på polsk kl. 12.
Søndag d. 21.: Messe på dansk kl. 10. Messe på polsk kl. 17.
Onsdag d. 24.: Messe kl. 16. Midnatsmesse kl. 24.
Torsdag d. 25.: Herrens fødsel. Højmesse på dansk kl. 10. Messe på polsk kl. 12.
Fredag d. 26.: Højmesse kl. 10.
Onsdag d. 31.: Takkegudstjeneste med messe og sakramental velsignelse kl. 16.
Torsdag d. 1.1.: Maria, Guds moder. Højmesse kl. 10.
Fredag d. 2.: Første fredag. Messe på dansk kl. 8. Messe på vietnamesisk kl. 15.
Søndag d. 4.: Herrens åbenbarelse. Højmesse på dansk kl. 10. Messe på polsk kl. 12.
Søndag d. 11.: Herrens dåb. Højmesse kl. 10. Derefter kirkekaffe.
Søndag d. 18.: Højmesse kl. 10. Messe på polsk kl. 17.

16 Hovedstadsområde N

Sakramentskirken
Nørrebrogade 27, 2200 København N
Tlf. 31 35 68 25. Girokonto: 804-6638 Sakramentskirken.
Sognepræst: Pastor Reinhold Sahner, Nørrebrogade 27 C, 3., 2200 København N. Tlf 31 35 68 25. Fax 35 36 64 30. Træffes på kirkens kontor mand.-torsd. kl. 9-10.30 - dog bedst efter aftale.
Menighedsrådsformand: Stella Sørensen, Australiensvej 30, 2.th., 2100 København Ø. Tlf. 31 18 00 67.
Hospitalspræsten for Københavnsområdet pastor Jørgen Erichsen meddeler, at han bedst træffes på tlf. 39 61 19 19 hverdage mellem kl. 8-9. Ved akutte tilfælde er man velkommen til at ringe til enhver tid.
Messetider: (HB2)(T)
Søndagsmesser: Lørdag kl. 18.15 fransk messe. Søndag kl. 10 dansk højmesse. Kl. 18 engelsk messe.
Hverdagsmesser eller ordets gudstjeneste: Mandag kl. 17.30. Tirsdag-torsd. kl. 11, onsdag kl. 17 engelsk messe. Fredag: Tilbedelse kl. 16.

Lørdag d. 13.: Firmandundervisning kl. 10.
Søndag d. 14.: Luciaoptog efter messen.
Mandag d. 15.: Mandagsklubben i krypten kl. 15. Alle er velkomne.
Onsdag d. 17.: Førstekommunionsundervisning kl. 13.30 på skolen.
Fredag d. 19.: Bodsandagt kl. 18. Lejlighed til skriftemål bagefter.
Søndag d. 21.: Efter kirkekaffen øver ministranterne til jul. Vi slutter af med adventshygge.
Onsdag d. 24.: Familiegudstjeneste kl. 16. Julenatsmesse kl. 22.
Torsdag d. 25.: Herrens fødsel. Julehøjmesse kl. 10.
Fredag d. 26.: Højmesse kl. 10.
Mandag d. 29.: Mandagsklubben (se nærmere om mødetidspunktet i våbenhuset).
Onsdag d. 31.: Højmesse kl. 16.30. Efter messen holder vi nytårsaftensfest i krypten. Læs mere herom i sognebladet.
Torsdag d. 1.1.: Maria, Guds moder. Ingen dansk messe. Der henvises til messe på engelsk om aftenen.
Onsdag d. 7.: Førstekommunionsundervisning kl. 13.30.
Mandag d. 12.: Mandagsklubben kl. 15.
Onsdag d. 14.: Førstekommunionsundervisning kl. 13.30.
Tirsdag d. 20.: Messe kl. 17. Efter messen menighedsrådsmøde i præstegården.
Onsdag d. 21.: Førstekommunionsundervisning kl. 13.30.
Lørdag d. 24.: Firmandundervisning kl. 10.
Mandag d. 26.: Mandagsklubben kl. 15.

Se i øvrigt altid sognebladet og opslagene i kirkens våbenhus og udhængsskab.

17 Hovedstadsområde K

Skt. Ansgars Kirke
Bredgade 64, 1260 København K.
Sognepræst: Dietrich Timmermann. Tlf. 33 13 37 62.
Andenpræst: Chr. Noval.
Præsternes træffetid: Tirsdag-fredag kl. 11-12.
Messetider: (HB2)(T)
Søndage: Reciteret messe kl. 8. Højmesse kl. 11.
Lørdage: Aftenmesse og rosenkransbøn kl. 17.
Hverdage: Messe kl. 8.
Første fredag i måneden: Jesu Hjerte messe kl. 16.30. Tilbedelse til kl. 18.

Søndag d. 14.: Reciteret messe kl. 8. Familiemesse kl. 11. Efter messen tema-kirkekaffe og børnenes julespil.
Onsdag d. 17.: Messe for de ældre kl. 10. Børn fra Skt. Josephs Skole vil underholde og synge.
Onsdag d. 24.: Juleaftensgudtjeneste kl. 16. Julemusik kl. 23.30 indtil midnatsmessen med biskop Kozon kl. 24.
Torsdag d. 25.: Herrens fødsel. Reciteret messe kl. 8. Højmesse kl. 11. Ingen messe kl. 16.30.
Fredag d. 26.: Reciteret messe kl. 8 og kl. 11.
Onsdag d. 31.: Messe kl. 16 med årsafslutning.
Søndag d. 4.1.: Herrens åbenbarelse. Reciteret messe kl. 8. Højmesse kl. 11 med gregoriansk sang.
Onsdag d. 7.: Messe for de ældre kl. 10.
Søndag d. 11.: Herrens dåb. Reciteret messe kl. 8. Familiemesse kl. 11.
Søndag d. 18.: Reciteret messe kl. 8. Højmesse kl. 11 med gregoriansk sang.
Onsdag d. 21.: Messe for de ældre kl. 10.
Søndag d. 25.: Skt. Ansgar. Reciteret messe kl. 8. Pontifikalmesse med biskop Kozon kl. 11. Efter messen reception i menighedssalen. Alle er hjertelig velkomne.

18 Amager og Bornholm

Skt. Annæ Kirke, Amager
Hans Bogbinders Allé, 2300 København S.
Sognepræst: P. Jerzy Gorowski, CssR. Tlf. 32 58 41 02.
Andenpræst: Janusz Turek, CssR.
Kontortid: Tirsdag, onsdag, torsdag, fredag kl. 10-12, torsdag tillige kl. 17-18.
Udenfor kontortid tlf. 32 58 21 02.
Messetider: (HA)(T)
Lørdage: Engelsk messe kl. 17.
Søndage: Reciteret messe kl. 8.30. Højmesse kl. 10. Polsk messe kl. 12. Engelsk messe kl. 17.
Hverdage: Messe kl. 8.
1. fredag: Jesu Hjerte messe kl. 19.

Onsdag d. 17.: Møde i onsdagsklubben kl. 14.30. Julefest.
Onsdag d. 24.: International familiemesse kl. 15.30. Midnatsmesse kl. 24.
Torsdag d. 25.: Herrens fødsel. Festmesse kl. 10. Ingen messe kl. 8.30.
Fredag d. 26.: Messe kl. 10.
Onsdag d. 31.: Takkegudstjeneste kl. 16.
Torsdag d. 1.1.: Maria, Guds moder. Festmesse kl. 10. Messen kl. 8.30 bortfalder.
Fredag d. 2.: Jesu Hjerte fredag. Messe kl. 19. Derefter vågenat.
Søndag d. 4.: Herrens åbenbarelse. Familiemesse kl. 10. Kollekt til Det Danske Bibelselskab.
Onsdag d. 7.: Møde i onsdagsklubben kl. 14.30. Hyggeeftermiddag.
Søndag d. 18.: Messe kl. 8.30 og kl. 10. Økumenisk gudstjeneste kl. 17-19. Mere herom i sognebladet.
Onsdag d. 21.: Møde i onsdagsklubben kl. 14.30. Præstekald ved pater Janusz Turek.
Søndag d. 25.: Skt. Ansgar. Latinsk højmesse kl. 10.

Skt. Hyacinthus Kirke, Rønne
Østergade 59, 3700 Rønne
Tlf. 56 95 08 14 / 56 95 08 55.
Sognepræst: Erling Brodersen, tlf. 56 95 08 14 / 33 11 60 80 / 45 93 35 85.
Messetider: (HC2)(I)
December: Højmesse søndag kl. 10.
Onsdag d. 24.: Se Åkirkeby.
Torsdag d. 25.: Herrens fødsel. Højmesse kl. 11.
Fredag d. 26.: Messe hos søstrene kl. 15.
Onsdag d. 31.: Festandagt kl. 15.
Januar: Messe lørdag kl. 15.
Torsdag d. 1.: Se Åkirkeby.

Rosenkranskirken, Åkirkeby
Gregersgade 12, 3720 Åkirkeby
Sognepræst: Erling Brodersen.
Tlf. 56 95 08 14/ 33 11 60 80/ 45 93 35 85.
Messetider: (HC2)(I)
December: Højmesse lørdag kl. 15.
Onsdag d. 24.: Julevigilie-højmesse kl. 15.
Torsdag d. 25.: Herrens fødsel. Se Rønne.
Fredag d. 26.: Se Rønne.
Januar: Højmesse søndag kl. 10.
Torsdag d. 1.: Højmesse kl. 15.
Tirsdag d. 13.: Møde med dameme kl. 14.

19 Grønland

Krist Konge Kirke, Nuuk / Godthåb
Tlf.: 00 299 2 12 75. Fax: 00 299 32 31 75.
Præst: Paul Marx OMI. Kutaa 1, Box 51, 3900 Nuuk.
Messetider:
Søndagmesser: Messe kl. 10.
Hverdagsmesser: Mandage, tirsdage og torsdage: Messe kl. 17.15. Onsdage: Messe kl. 18.30 efterfulgt af tilbedelse til kl. 19.30. Fredag: Messe kl. 17.15 hos Jesu Små Søstre i Blok 9, 213. Lørdag: Messe kl. 11.
Religionsundervisning: torsdage kl. 15.15.
Fejring af bodens sakramente: Efter aftale.
Sammenkomster: Efter søndags og onsdags liturgier.
Onsdag d. 24.: Midnatsmesse - begynder med julesang kl. 23.45.
Torsdag d. 25.: Herrens fødsel. Messe kl. 10.
Fredag d. 26.: Messe kl. 10.
Onsdag d. 31.: Taksigelsesliturgi kl. 17. Derefter menighedens nytårsfest.
Torsdag d. 1.1.: Maris, Guds moder. Messe kl. 16.30.

Gudstjenester på fremmede sprog

Deutschsprachige Gemeinde
Pfr. Guido Kreienbühl, Vesterbrogade 28, 3., 1620 København V. Tlf. 33-860383.
Hl. Messe jeden 1. und 3. Sonntag im Monat um 10.30 Uhr in der Hauskapelle der St. Augustin Kirche, Jagtvej 183, Kopenhagen . Nach jedem Gottesdienst treffen wir uns zur Kaffeerunde.

English-Speaking Ministry
Fr. Carroll Parker, O.M.I., Chaplain to the English-Speaking Catholic Community.
Ministry Center: Vor Frue Kirke (VFK), Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev. Tlf. 44 94 76 78. Other Churches with Mass in English: Sakramentskirken (SAK), Nørrbrogade 27, 2200 Kbh. N. and Skt. Annæ Kirke (Skt.A.), Hans Bogbinders Allé 2, 2300 S.
December: Wednesday 24: SAK at 6 am. Thursday 25.: VFK at 11.30 am. SAK at 6 pm.
January: Thursday 1st.: SAK at 6 pm.
Eucharistic Celebrations in English:
Saturday: Skt.A. at 5 p.m. Sunday: VFK at 11.30 a.m.; Skt.A. at 5. p.m.; SAK at 6. p.m. Wednesday: SAK at 5 p.m. Thursday: VFK at 9.30 a.m. First Friday: VFK at 7.30 p.m.

Communauté de Langue Francaise
P. Guido Kreienbühl, Vesterbrogade 28. 3.tv. 1620 Copenhague V. Tlf. 33-860383.
Le 1er et le 3éme samedi du mois: Eucharistie à 18h 15 à Sakramentskirken, Nørrebrogade 27, Kbh. N.
Les autres samedis: ADAP à 18.15 à Sakramentskirken.

Missione cattolica Italiana
Messe ogni sabato alle ore 18 Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 Kbh.V.

Misa en Espanol
Iglesia de San Augustin, Jagtvej 183. Todos los domingos a las 12.00.

Kroatisk mission
P. Drago Cumurdzic, Johanneskirken, Vandtårnsvej 11, 2860 Søborg.
Messe: Hver søndag kl. 12 samt hver fredag kl. 19.
I Helsingør: Den 1. og 3. søndag i måneden kl. 14.
I Frederiksværk: Den 2. søndag i måneden kl. 16.
I Helsingborg, Sverige: Den 4. søndag i måneden kl. 17. I Klipan, Sverige: Hver lørdag kl. 14.

Msze swiete w jezyku polskim
Ks. Julian Bodnar, CssR.
Kosciół sw. Anny, Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S. Tlf. 32 58 21 02.
Msza sw.: Kazda niedziela i swieto o godz. 12.00.

Ungarsk messe
Magyar mise v. P. Kálmán Horváth, S.J. Stenosgade 4 a, 1616 Kbh. V. (Jesu Hjerte Kirke). Tlf. 31 21 85 88. Messe hver 2. søndag i måneden kl. 16 (i huskapellet, Stenosgade 4 A).

Tamilske gudstjenester
Pastor Jude Kulas Soosaiappu, Kastetvej 1, 9000 Aalborg. Tlf. 98 13 50 29 eller 20 86 67 38.

Torsdag d. 25.: Skt. Kjelds kirke, Viborg kl. 14. Skt. Mariæ kirke, Aalborg kl. 18.
Fredag d. 26.: Skt. Josefs kirke, Horsens kl. 16.
Lørdag d. 27.: Skt. Michaels kirke, Kolding kl. 9.30. Skt. Norberts kirke, Vejle kl. 16.
Søndag d. 28.: Skt. Ansgars kirke, Aabenraa kl. 10. Skt. Knuds kirke, Svendborg kl. 15.30.
Tirsdag d. 30.: Helligåndskirken, Frederikshavn kl. 17.
Onsdag d. 31.: Hellig Kors kirke, Lemvig kl. 23.
Torsdag d.1.1.: Skt. Peters kirke, Herning kl. 10.15. Vor Frue kirke, Århus kl. 14. Skt. Knuds kirke, Fredericia kl. 17.
Lørdag d. 10.: Skt. Franciskus kirke, Nakskov kl. 16.
Søndag d. 11.: Vor Frue kirke, Næstved kl. 12. Skt. Laurentii kirke, Roskilde kl. 15.30.

Koder for kørestolsbrugere
Koderne er anført efter »Messetider«.
HA = Direkte adgang ad fast rampe, fast skinne eller elevator.
HB = Adgang ad løs rampe eller skinne.
HC = Kun adgang ved løft.
1 = Placering af fast adgangsvej oplyses ved henvendelse til sognekontoret.
2 = Aftale om hjælp ved ankomst aftales med sognekontoret/kirken.

Koder for hørehandicappede
Koderne er anført efter »Messetider«.
T= Teleslynge.
H= Andre hjælpemidler for hørehandicappede, f.eks. højtaleranlæg, hånd-høreapparat. Sidstnævnte skal nogle steder lånes i kirkens sakristi.
I= Ingen hjælpemidler for hørehandicappede.

Personale ændringer på bispekontoret

Efter 16 års ansættelse fratrådte *Annie Rasmussen* pr. 31. oktober 1997 sin stilling på bispekontoret på grund af svigtende helbred. Vi takker Annie for den indsats, hun har gjort for kirken, og ønsker hende alt godt fremover.

Ny ansat på bispekontoret

I hendes sted er pr. 1. marts 1997 ansat *Lisbeth Wendt*, 55 år, gift, mor til to døtre og mormor til en dreng og en pige. Lisbeth har lang arbejdserfaring i kommunalt regi og har blandt andet været med til at starte et hospice. Velkommen til Lisbeth!

Erna Kleiner
kontorleder

Lisbeth Wendt, 55 år, gift, mor til to døtre og mormor til en dreng og en pige.

Liturgisk kalender for 12. december 1997 - januar 1998

12. *viol.* Fredag i 2. uge i advent. (II Ps). Eller *hvid* Johanne Franciska Chantal, ordenssøster, (+1641). Adv. pf. I. L.: Es. 48,17-19. Ev.: Matt. 11,16-19.
13. *rød.* Lørdag i 2. uge i advent. (II Ps). Lucia, jomfru og martyr, (+304)(m). Adv. pf. I. L.: Sir. 48, 1-4.9-11.
Ev.: Matt. 17,10-13.
14. *viol.* eller *rosa.* 3. søndag i advent. (III Ps). Cr. Adv. pf. I. 1.L.: Zef. 3, 14-18a; Sl. Es. 12,2-3.4bcd.5-6. R. Bryd ud i fryderåb, thi stor i jeres midte er Israels Hellige! 2. L.: Fil. 4,4-7. Ev.: Luk. 3,10-18. Johannes af Korset, præst og kirkelærer, (+1591) fejres ikke.
15. *viol.* Mandag i 3. uge i advent. (III Ps). Adv. pf. I. L.: 4. Mos. 24,2-7.15-17a. Ev.: Matt. 21,23-27.
16. *viol.* Tirsdag i 3. uge i advent. (III Ps).Adv. pf.I. L.: Zef. 3,1-2.9-13.
Ev.: Matt. 21,28-32.
17. *viol.* Onsdag i 3. uge i advent. (III Ps). Adv. pf. II. L.: 1. Mos. 49,2.8-10. Ev.: Matt. 1,1-17.
NB.: Tidebønnen følger et særligt skema de sidste 7 dage før jul. Særlige antifoner til Zakarias' og jomfru Marias lovsange.
18. *viol.* Torsdag i 3. uige i advent.(III Ps). Adv. pf. L.: Jer. 23,5-8. Ev.: Matt. 1,18-24.
19. *viol.* Fredag i 3. uge i advent. (III Ps). Adv. pf. L.: Dom. 13,2-7.24-25a. Ev.: Luk. 1,5-25.
20. *viol.* Lørdag i 3. uge i advent. (III Ps). Adv. pf. L.: Es. 7,10-14. Ev.: Luk. 1,26-38.
21. *viol.* 4. søndag i advent (IV Ps). Cr. Adv. pf. II. 1.L.: Mika 5,1-4a. Sl. 80, 2ac-3b.15-16.18-19. R. Hærskarers Gud, bring os atter på fode, lad dit ansigt lyse, at vi må frelses! 2.L.: Hebr. 10,5-10. Ev.: Luk. 1,39-45. Petrus Canisius, præst og kirkelærer, (+1597) fejres ikke.
22. *viol.* Mandag i 4. uge i advent. (IV Ps) Adv. pf. L.: 1. Sam. 1,24-28. Ev.: Luk. 1,46-56.
23. *viol.* Tirsdag i 4. uge i advent. (IV Ps). Adv. pf. II. L.: Mal. 3,1-4;4,5-6. Ev.: Luk. 1,57-66. Johannes af Kenty, præst, (+1473) kan ihukommes.
24. *viol.* Onsdag i 4. uge i advent. (IV Ps). Adv. pf. II. L.: 2. Sam. 7,1-5.8b-12.14a.16. Ev.: Luk. 1,67-79. Hermed slutter adventstiden.

27. *rød.* Lørdag. Johannes, apostel og evangelist (f) (IV Ps). Gl. Jul pf. L.: 1. Joh. 1,1-4; Sl. 97, 1-2.5-6.11-12. R. I retfærdige, glæd jer i Herren. Ev.: Joh. 20,2-8.
28. *hvid* Søndag. Den hellige familie, Jesus, Maria og Josef (f) (I Ps). Gl. Cr. Jul pf. 1.L.: Sir. 3,2-6.12-14; Sl. 128, 1-2.3.4-5. R. Salig enhver, som frygter Herren, og som går på hans veje. 2.L.: Kol. 3,12-21. Ev.: Luk. 2,41-52. eller (ad libitum): 1.L.: 1. Sam. 1,20-22.24-28; Sl. 84, 2-3.5-6.9-10. R. Herre, salige er de, der bor i dit hus. 2.L.: 1. Joh. 3,1-2.21-24. Ev.: Luk. 2,41-52. De uskyldige børn, martyrer, fejres ikke.
29. *hvid.* Mandag 5. dag i juleugen. (I Ps). Gl. Jul pf. L.: 1. Joh. 2,3-11. Ev.: Luk. 2,22-35. Thomas Becket, biskop og martyr (+1170) kan ihukommes.
30. *hvid.* Tirsdag. 6. dag i juleugen. (I Ps). Gl. Jul pf. L.: 1. Joh. 2,12-17. Ev.: Luk. 2,36-40.
31. *hvid.* Onsdag. 7. dag i juleugen. (I ps). Gl. Jul pf. L.: 1. Joh. 2,18-21. Ev.: Joh. 1,1-18. Silvester I, pave (+335) kan ihukommes.

Januar 1998

1. *hvid.* Torsdag. Juledags oktav. FESTEN FOR MARIA, GUDSMODER (h). Gl. Cr. Jomfru Marias pf. 1.L.: 4 Mos 6,22-27; V.: Sl 67,2-3.5.6+8. R. Gud være os nådig og velsigne os. 2.L.: Gal 4,4-7. Ev.: Luk 2,16-21.
2. *hvid.* Fredag i juletiden. (I Ps). Basilius den Store (+379) og Gregor af Nazianz (+390), biskopper og kirkelærere (m). Jul.pf. L.: 1 Joh 2,22-28. Ev.: Joh 1,19-28.
3. *hvid.* Lørdag i juletiden. (I Ps). Jul.pf. L.: 1 Joh 2,29-3,6. Ev.: Joh 1,29-34. Bededag for præste- og ordenskald.
4. *hvid.* Søndag. HERRENS ÅBENBARELSE (h). Gl. Cr. H.åb.pf. 1.L.: Es 60,1-6 V.: Sl 72,2.7-8.10-11.12-13. R. Alle jordens folk skal tilbede dig, Herre. 2.L.: Ef 3,2-3a.5-6. Ev.: Matt 2,1-12. Kollekt for det Danske Bibelselskab.
5. *hvid.* Mandag efter Herrens åbenbarelse. (II Ps). Jul. eller H.åb.pf. L.: 1 Joh 3,22-4,6.Ev.: Matt 4,12-17.23-25.
6. *hvid.* Tirsdag efter Herrens åbenbarelse. (II Ps). Jul. eller H.åb.pf. L.: 1 Joh 4,7-10. Ev.: Mark 6,34-44.
7. *rød.* Onsdag efter Herrens åbenbarelse. (II Ps). Knud Hertug, martyr, (†1131)(m). Jul. eller H.åb.pf. L.: 1 Joh 4,11-18. Ev.: Mark 6,45-52.
8. *hvid.* Torsdag efter Herrens åbenbarelse. (II Ps). Eller hvid. Raymund af Penyafort, præst, (†1275). Jul. eller H.åb.pf. L.: 1 Joh 4,19-5,4. Ev.: Luk 4,14-22a.
9. *hvid.* Fredag efter Herrens åbenbarelse. (II Ps). Jul. eller H.åb.pf. L.: 1 Joh 5,5-13. Ev.: Luk 5,12-16.
10. *hvid.* Lørdag efter Herrens åbenbarelse. (II Ps). Jul. eller H.åb.pf. L.: 1 Joh 5,14-21. Ev.: Joh 3,22-30.
11. *hvid.* Søndag. HERRENS DÅB (f). Gl. Cr. særl.pf. 1.L.: Es 42,1-4.6-7 V.: Sl 29,1a+ 2.3ac-4.3b+9b-10. R. Herren velsigne sit folk med fred. 2.L.: Ap.G 10,34-38. Ev.: Luk 3,15-16.21-22. *Eller* (ad lib.): 1.L.: Es 40,1-5.9-11 V.: Sl 104,1b-2.3-4.24-25.27-28.29-30. R. Min sjæl, lov Herren! Herre min Gud, du er såre stor. 2.L.: Tit 2,11-14. Ev.: Luk 3,15-16.21-22. Hermed afsluttes juletiden.

DET ALMINDELIGE KIRKEÅR

12. *grøn.* Mandag i 1.alm.uge. (I Ps).L.: 1 Sam 1,1-8. Ev.: Mark 1,14-20.
13. *grøn.* Tirsdag i 1.alm.uge. (I Ps). Eller hvid. Hilarius, biskop og kirkelærer, (†367). L.: 1 Sam 1,9-20. Ev.: Mark 1,21-28. (Læsning ad lib. (Hilarius): 1 Joh 2,18-25.)
14. *grøn.* Onsdag i 1.alm.uge. (I Ps). L.: 1 Sam 3,1-10.19-20. Ev.: Mark 1,29-39.
15. *grøn.* Torsdag i 1.alm.uge. (I Ps). L.: 1 Sam 4,1-11. Ev.: Mark 1,40-45.
16. *grøn.* Fredag i 1.alm.uge. (I Ps). L.: 1 Sam 8,4-7.10-22a. Ev.: Mark 2,1-12.
17. *hvid.* Lørdag i 1.alm.uge. (I Ps). Antonius, abbed, (†356)(m). L.: 1 Sam 9,1-4.17-19; 10,1a. Ev.: Mark 2,13-17. (Evangelium ad lib. (Antonius): Matt 19,16-26.)
18. *grøn.* 2.ALM.SØNDAG. (II Ps). Gl. Cr. Alm.S.pf. 1.L.: Es 62,1-5 V.: Sl 96,1-2a.2b-3.7-8a.9-10a+c. R. Kundgør Herrens undere for alle folkeslag. 2.L.: 1 Kor 12,4-11. Ev.: Joh 2,1-12. Den økumeniske bedeuge begynder.
19. *rød.* Mandag i 2.alm.uge. (II Ps). Henrik, biskop og martyr, (†1158)(m). L.: 1 Sam 15,16-23. Ev.: Mark 2,18-22.
20. *grøn.* Tirsdag i 2.alm.uge. (II Ps). Eller *rød.* Fabian, pave og martyr, (†250). Eller rød. Sebastian, martyr, (†288). L.: 1 Sam 16,1-13. Ev.: Mark 2,23-28.
21. *rød.* Onsdag i 2.alm.uge. (II Ps). Agnes, jomfru og martyr, (†ca. 280)(m). L.: 1 Sam 17,32-33.37.40-51. Ev.: Mark 3,1-6.
22. *grøn.* Torsdag i 2.alm.uge. (II Ps). Eller *rød.* Vincent, diakon og martyr, (†304). L.: 1 Sam 18,6-9; 19,1-7. Ev.: Mark 3,7-12.
23. *grøn.* Fredag i 2.alm.uge. (II Ps). L.: 1 Sam 24,3-21. Ev.: Mark 3,13-19.
24. *hvid.* Lørdag i 2.alm.uge. (II Ps). Frans af Sales, biskop og kirkelærer, (†1622)(m). L.: 2 Sam 1,1-4.11-12.17.19.23-27. Ev.: Mark 3,20-21.
25. *hvid.* Søndag. ANSGAR, bispedømmets første værnehelgen. (h). Gl. Cr. Sankt Ansgars pf. 1.L.: Es 52,7-10; V.: Sl 96,1-2a.2b-3.7-8a.10. R. Kundgør Herrens undere for alle folkeslag. Eller: Halleluja! 2.L.: 1 Kor 1,18-25. Ev.: Mark 1,14-20. Kirketælling. Den hellige apostel Pauls omvendelse fejres ikke.
26. *hvid.* Mandag i 3.alm.uge. (III Ps). Timotheus og Titus, biskopper (m). L.: 2 Tim 1,1-8 eller Tit 1,1-5. Ev.: Mark 3,22-30.
27. *grøn.* Tirsdag i 3.alm.uge. (III Ps). Eller hvid. Angela Merici, jomfru, (†1540). L.: 2 Sam 6,12b-15.17-19. Ev.: Mark 3,31-35.
28. *hvid.* Onsdag i 3.alm.uge. (III Ps). Thomas af Aquino, præst og kirkelærer, (†1274) (m). L.: 2 Sam 7,4-17. Ev.: Mark 4,1-20.
29. *grøn.* Torsdag i 3.alm.uge. (III Ps). L.: 2 Sam 7,18-19.24-29. Ev.: Mark 4,21-25.
30. *grøn.* Fredag i 3.alm.uge. (III Ps). L.: 2 Sam 11,1-4a.4c-10a.13-17. Ev.: Mark 4,26-34.
31. *hvid.* Lørdag i 3.alm.uge. (III Ps). Johannes Bosco, præst, (†1888)(m). L.: 2 Sam 12,1-7a.10-17. Ev.: Mark 4,35-41.

Juletiden

24. aften hvid. VIGILIE TIL HERRENS FØDSEL. (h). Gl. Cr. Jul. pf. 1.L.: Es. 62, 1-5; Sl. 89, 4-6.16-17.27-29. R. Om Herrens nåde vil jeg evigt synge. 2.L.: ApG. 13,16-17.22-25. Ev.: Matt. 1,1-25 eller 1,18-25.
25. hvid. Torsdag. HERRENS FØDSEL. (h). Gl. Cr. Jul.pf.
Julenat. 1.L.: Es. 9,2-7; Sl. 96, 1-2a2b-3.11-12.13. R. I dag er os en Frelser født, Kristus, Herren! 2. L.: Tit. 2,11-14. Ev.: Luk. 2,1-14.
Julemorgen. 1 L.: Es. 62,11-12; Sl. 97, 1+6.11-12. R. Lys skal stråle over os, thi i dag er vor Frelser født. 2.L.: Tit. 3,4-7. Ev.: Luk. 2,15-20.
Juledag. 1.L.: Es. 52,7-10; Sl. 98, 1.2-3ab.3cd-4.5-6. R. Den vide jord har skuet vor Guds frelse. 2.L.: Hebr. 1,1-6. Ev.: Joh. 1,1-18 eller 1,1-5.9-14.
26. *rød. Fredag.*Stefan, den første martyr (f) (IV Ps). Gl. Jul. pf. L.: ApG. 6,8.10;7,54-60; Sl. 31, 3cd-4.6+8ab.16bc-a7. R. I dine hænder Herre, befaler jeg min ånd. Ev.: Matt. 10,17-22.

Herrens åbenbarelse fejres i kirken den 4. januar.

Hvorfor går vi i kirke?

Af Bjørn Højbo

Der kan jo være mange motiver. Her vil vi kort se på den historiske udvikling.

Det, vi kalder 'messen', er sammensat af to forskellige gudstjenester. Den første del stammer fra synagogen med læsninger og sang. Den anden del stammer fra det måltid, Jesus holdt den sidste aften med sine disciple. Han bad os 'gøre det samme til hans ihukommelse'. Man deltager altså i et fællesskab med hinanden og med ham.

Da der blev for mange kristne til at være i en sal, fandt man på en genial løsning. Man udskilte det, Jesus havde lagt speciel mening i: 'Brødets brydelse' ved måltidets begyndelse og 'vinkalken' efter måltidet.

Efter middagen i private hjem samledes man da om dette 'egentlige' søndag morgen. Der kunne nu være mange i ét rum - menighedsfællesskabet blev opretholdt; men hvad samledes man om?

'Brødets brydelse' var en velsignelse, taksigelse til Gud for jordens gaver. Vinkalken var 'taksigelsens bæger' forbundet med tre bønner: Tak for skabelsen i almindelighed, tak for måltidet og en bøn for Israel. Tidligt tilføjede man et historiserende indslag til takken over måltidet - dét vi kalder indstiftelsesordene.

Det store motiv for at komme sammen var altså at takke Gud for forløsningen og for menighedslivet. Kristus bygger altså sin kirke op med - som vi ville sige det i dag - sit sakramente. Det er én stor tak til Gud, der er den grundtanke, der har gennemsyret Kristendommen i de første århundreder.

Efter kirkefreden i 313 blev der bygget store basilikaer for at rumme de styrtende mange kristne. Atmosfæren ændrede sig. Nu sås Kristus som den himmelske kejser, og man var til audiens! Prægtig udsmykning og fine ornamenter kom til. Man underkastede sig den himmelske magt. Vi er langt fra det oprindelige. Man talte også om det 'forfærdende mysterium', som man overværede.

I den begyndende Middelalder kom så en stærk idé om at hver enkelt messe kunne læses til fordel for én eller for ét eller andet. Samfundstanken og taksigelsen lå underdrejet. Sakramentet blev opfattet som et personligt møde med Kristus. Man var intimt samme med frelseren. Ens sjæl skulle specielt næres af himmelsk styrke - uden egentlig forbindelse med andre. Fra familiesammenkomst til Café-bordmentalitet!

Det er først med Det andet Vatikankoncil at vi egentlig rigtig er nået frem til det oprindelige igen - selv om det naturligvis altid har ligget bagved og ofte er brudt frem i dagslyset.

Men - man går altså ikke i kirke om søndagen for at få noget; og hvis man så ikke synes, man har brug for det, så går man altså ikke! Dette komiske syn på Gud, at ham har mennesket ikke brug for!

Man går i kirke for sammen med de andre kristne at takke Gud for liv og forløsning og samfund. Får man noget ud af det, så meget desto bedre. Får man ikke noget ud af det, ja, så har man dyrket Gud og takket ham - og det er livets mening og indhold.

Må jeg til sidst gøre opmærksom på, at linien i Trosbekendelsen 'Jeg tror på de helliges samfund' oprindelig betyder 'Jeg engagerer mig i det samfund, som de hellige sakramenter skaber'.

Bjørn Højbo

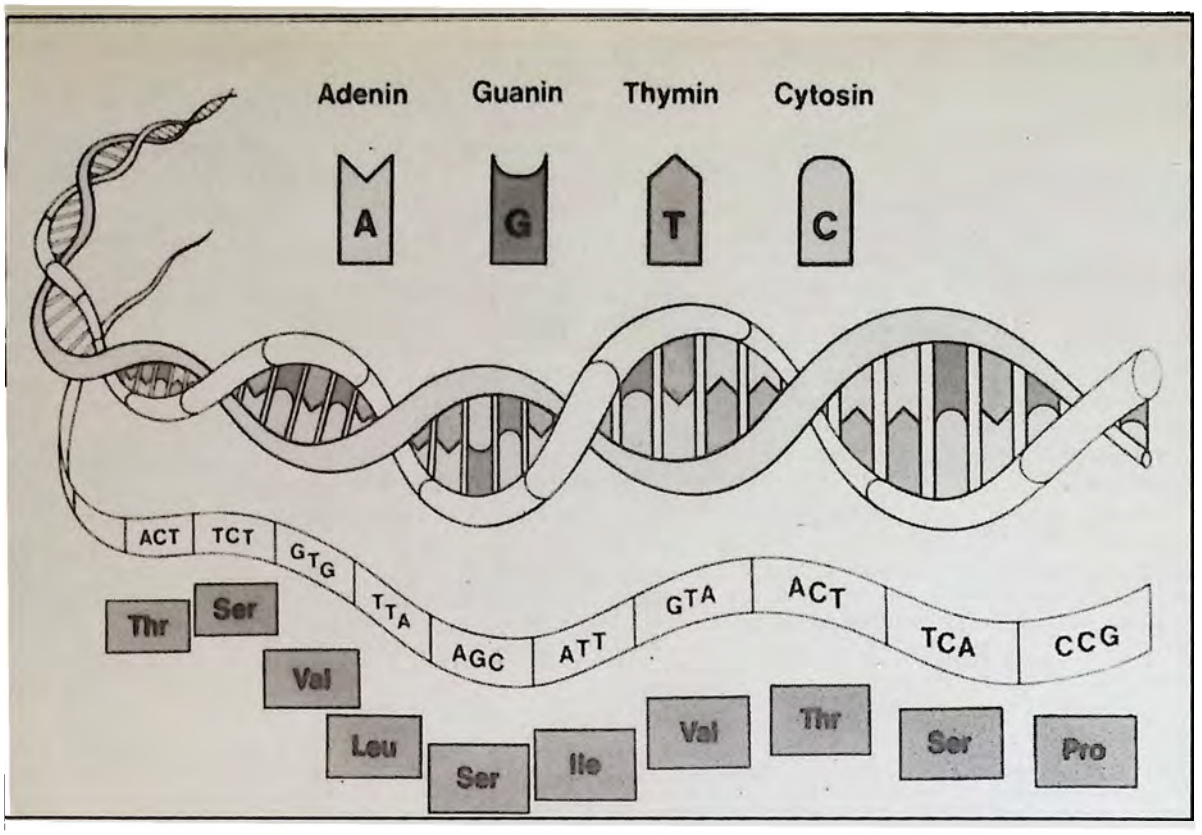

Som den første af sin art vil UNESCO-aftalen sætte grænser for, hvor langt en gren af videnskaben må gå, endnu inden den for alvor er kommet i gang. Billedet viser den genetiske kode - 'livets ABC'. *Foto KNA.*

Unesco-erklæring om bioetik er ikke vidtgående nok

For første gang i verdenshistorien sættes grænser for, hvor langt en gren af videnskaben må gå. Alligevel er kirken bekymret

Paris (KNA) - Unesco har haft en erklæring om arvemasse og menneskerettigheder på sin dagsorden. Det er første gang, at man har beskæftiget sig med etiske retningslinjer for den videnskabelige udvikling, som skal gælde over hele jorden, udtaler *Daniel Janicot*, som er ansvarlig for dette spørgsmål inden for Unesco. Erklæringen, som blev vedtaget på Unesco's 29. generalforsamling i Paris i begyndelsen af november, forbyder blandt andet kloning af mennesker med henblik på reproduktion.

Noelle Lenoir, der er præsident for Unesco's komité for bioetik, betegner den gen-teknologiske forskning som en gren af videnskaben, hvis konsekvenser i øjeblikket ikke er til at overskue. Derfor er det nødvendigt, at der udarbejdes nogle etiske standarder, som forskningen har at holde sig til, understreger hun.

Etiske 'spilleregler'

Det centrale punkt i erklæringen er beskyttelse af menneskets værdighed og frihed, fortsætter Lenoir. Hun mener, at den kommer på det rigtige tidspunkt; ganske vist er man nået langt inden for det gentekniske område, men man er endnu ikke begyndt at anvende det i praksis. Derfor kan det lade sig gøre at opstille et sæt 'spilleregler', forklarer hun.

Fra kirkelig side er det blevet kritiseret, at erklæringen ikke udelukker kloning af befrugtede æg med henblik på forskning. Dertil siger Lenoir, at enhver stat kan lovgive, sådan at der indføres yderligere begrænsninger i de enkelte lande. Hun mener, at erklæringen afspejler nogle forestillinger om moral og værdier, som findes i alle dele af verden.

Erklæringen er udarbejdet af Unesco's komité for bioetik; det forslag, som blev behandlet i efteråret, er et andet udkast, som er godkendt af eksperter fra mere end 80 medlemslande. USA og Vatikanet deltog i mødet med observatørstatus, og USA og Canada havde bebudet, at de ville fremsætte ændringsforslag.

Israel var afvisende over for, at kloning blev nævnt i erklæringen. Begrundelsen var, at det ikke kunne udelukkes, at denne praksis i fremtiden ville finde anvendelse på en måde, som var både fordelagtig og i overensstemmelse med menneskets værdighed.

Ikke juridisk bindende

Lige som den menneskerettighedserklæring, som FN vedtog i 1948, er Unescos erklæring om arvemasse og menneskerettigheder ikke juridisk forpligtende. Alligevel er den en standard, som vil få indflydelse på aftaler, der træffes i fremtiden. Som den første af sin art vil den sætte grænser for, hvor langt en gren af videnskaben må gå, endnu inden den for alvor er kommet i gang; det viser, hvor stor betydning det internationale samfund tillægger de risici, som er forbundet med gen-teknologien.

I erklæringen lægges vægt på, at den enkelte skal give tilsagn, inden hans eller hendes gener gøres til genstand for forskning, diagnosticereing eller behandling. Den rummer en forpligtelse til ikke at diskriminere ud fra arvelige anlæg, og det understreges, at oplysninger om en persons arvemasse skal behandles fortroligt. De enkelte stater opfordres til at følge disse principper i deres lovgivning.

Biskopper frygter frasortering af ufødte børn

Erklæringen opfordrer også forskerne til at fortsætte deres bestræbelser på at forebygge arvelige sygdomme. Det bekymrer den franske bispekonference, som frygter, at fremskridt inden for fosterdiagnostik vil føre til frasortering af ufødte børn med sådanne skavanker.

Den apostoliske nuntius i Frankrig, ærkebiskop *Mario Tagliaferri*, betegner det som ønskværdigt, om det blev slået fast, at man anerkender ethvert menneskes værdighed og rettigheder fra det øjeblik, da det får sin egen identitet og arvemasse.

Amerikasynoden:

Det gælder om at finde en fælles strategi

Vatikanet (KNA) - Søndag den 16. november åbnede amerikasynoden med en festlig gudstjeneste i Peterskirken. 233 biskopper fra alle dele af Amerika samt 64 andre synodedeltagere og medlemmer af Kurien deltog i messen sammen med pave *Johannes Paul II*. Paven talte om kirkens enhed og opfordrede til en fornyet missionsiver. Han betegnede synoden, som han forvarslede allerede i 1992, som en særlig anledning til refleksion.

Det er 17. gang siden koncilet, at der holdes en bispesynode. Denne gang er det de udfordringer, som specielt kirken i de amerikanske lande står overfor, er blevet drøftet. Af sådanne kan blandt andet nævnes voksende storbyproblemer, følgerne af globaliseringen og den udfordring, som sekterne giver.

Korruption og gældsbyrde

Også udlandsgælden var på dagsorden, oplyser ærkebiskoppen af Los Angeles, *Roger Mahony*. Det er meningen, at der skal tages konkrete initiativer til at lette gældsbyrden i forbindelse med årtusindskiftet, forklarer han. Den honduranske ærkebiskop *Oscar Rodrigues Maradiaga*, der er formand for det latinamerikanske bisperåd CELAM, gør opmærksom på, at der er en sammenhæng mellem en stor gældsbyrde og korruption.

På et af de første møder fortalte den brasilianske ærkebiskop *Luciano Mendes de Almeida* om evangeliseringens udfordring. Almeida fremhævede blandt andet den betydningsfulde rolle, som lægfolket spiller i Brasilien; i hans bispedømme ledes 80% af alle gudstjenester af lægfolk.

Synoden varer indtil den 12. december og ventes at offentliggøre et fælles budskab og et konkret idékatalog. Disse to ting skal så danne baggrund for en apostolisk skrivelse, som paven udarbejder til kirken i Amerika.

Amerikasynoden er den anden af fem kontinentalsynoder, som skal ses som et led i forberedelserne til det hellige år 2000. Den første fandt sted i 1994 og drejede sig om Afrika.

Den katolske kirke i de amerikanske lande må udarbejde en fælles strategi for, hvordan den vil møde de kulturelle og økonomiske udfordringer, som det 21. århundrede byder på. Det sagde den mexicanske kardinal *Juan Sandoval Iniguez* i en tale, som han holdt ved åbningen amerikasynoden i Vatikanet. Sammen med nogle arbejdspapirer danner talen grundlag for de drøftelser, som 233 katolske biskopper fra alle dele af Amerika skal igennem, inden synoden er slut.

Sandoval nævnte to meget vigtige problemstillinger for synoden: Mere solidaritet mellem kirken i syd og kirken i nord - og debatten om den sociale og økonomiske uretfærdighed de amerikanske stater imellem. Kirken er nødt til at lancere en »solidaritetens globalisering« som svar på den økonomiske og kulturelle globalisering, sagde han.

For at kirken kan udfylde sin missin, må forkyndelsen følges op af en »konkret og synlig enhed os hyrder imellem«, fortsatte Sandoval. Dermed hentydede han indirekte til den planlagte nord-syd-hjælpeorganisation inden for den katolske kirke i de amerikanske lande. Inden for dens rammer vil man kunne etablere »fællesskaber i tro og i kærlighed og på den måde lægge grunden til et fremtidigt, solidarisk samarbejde« inden for kirken i de forskellige lande i denne del af verden.

Svaghed og styrke

Sandoval satte focus på både stærke og svage sider af kirken i Latinamerika efter 500 års kristendom og nævnte trangen til frihed uden grænser, tilstrømningen til diverse sekter, de mange ødelagte familier og den ringe respekt for menneskelivet som fænomener, som kirken måtte imødegå med budskabet om den sande, kristne befrielse.

Folkefromhedens dybe rødder blev omtalt som en af kirkens stærke sider; en anden var den omstændighed, at kirken blev identificeret men menneskerettigheder og med dens indsats for de svageste i samfundet. De retningslinjer, som er fastlagt dels på koncilet og dels i den katolske kirkes sociallære, er det, som kirken kirken skal orientere sig efter med henblik på en fornyet evangelisering, sagde Sandoval.

Blandt de ting, som svækker kirken, nævnte han, at nogle teologer afviger fra dens lære i væsentlige spørgsmål, at der er for få katolikker i de videnskabelige miljøer og at kirken i mange lande ikke 'gør' tilstrækkelig meget i medierne.

Tillykke

Festmesse i Skt. Ansgars kirke, København

Pastor Højbo fejrede 50 års præstejubilæum Aase og Mogens Nielsen fejrede guldbryllup

Pastor Bjørn Højbo.

Den 30. November 1947 blev pastor *Bjørn Højbo* præstevi-et i Skt. Ansgars kirke og samme dag blev *Aase* og *Mogens Nielsen* ægteviet i samme kirke. Begge jubilæer blev fejret søndag den 30. November 1997 ved en festmesse i Skt. Ansgars kirke.

Messen blev celebreret af pastor Bjørn Højbo og som koncelebranter deltog prælat *Ib Andersen*, pater *Leslie O. Dorn* S.J. og *Hans Christoffersen* ofm.conv. David Vincent Nielsen, der er guldbrudeparrets søn, var ministrant.

Efter pastor Højbos ønske prædikede pater Dorn, der tog sit udgangspunkt i et engelsk begreb 'sharing' fra 30'ernes Oxford-bevægelse. På dansk opfandt man begrebet 'samdeling', som man søgte at fylde med det engelske begrebs positive indhold og uden de associationer, som for-, ud- og inddeling har på dansk.

Begrebet dækker det forhold, at man kan tale åbent med en anden om det, der ligger én på sinde - også om ens fristelser og synder, og dét kræver en betydelig portion tillid til hinanden.

Siden 60'erne er kirken blevet beriget med en hel række forskellige teologier: Befrielsesteologi, håbets teologi, politisk teologi, sort teologi, feministisk teologi - men, sagde pater Dorn, hvorfor så ikke en 'theology of sharing - en samdelingsteologi'?

Det mest fuldkomne eksempel på sharing findes på det guddommelige plan i Treenigheden. Ingen af de tre guddommelige personer har mere end de andre to - for alle har det hele, og på det menneskelige plan finder man 'sharing' i Jesu menneskevordelse, hvor Jesus Kristus, sand Gud og sandt menneske, giver os del i sit eget liv. Det samme gælder eukaristien, hvor Jesus Kristus udleverer sig selv til os uden forbehold for at give os del i sit eget liv, og vi alle, hvem vi end er - unge og gamle, helgener og syndere - modtager det samme og har samme andel i dette mysterium. Det er 'sharing'.

Med nøgleordet 'sharing' kan mange andre sider af dogmatikken belyses: Skabelsen, frelsen, nåden, de helliges samfund, det evige liv og sakramenterne. I dagens anledning belyste pater Dorn to sakramenter: Ægtevielsen og præstevielsen.

Et godt ægteskab bygger på genuin 'sharing' mellem jævnbyrdige parter efter det trinitære forbillede, hvor vi-elementet ikke betyder nogen forringelse af hverken jeg eller du. Det kræver ægte kærlighed og vi kan glæde os over og takke Gud for, at det er lykkedes for Aase og Mogens i 50 år.

Kristi præstedømme, fortsatte pater Dorn, har alle døbte del i, men den 'sharing', der er tale om i præstevielsens sakramente, realiseres på en særlig måde ved ordinationen. Præstens hele livsopgave er at formidle den 'sharing' af sin Ånd, som Kristus gennem kirken vil lade komme menneskene til gode - det er en tjeneste, der principielt må være til rådighed for alle og enhver. At virkeliggøre en sådan 'sharing' i 50 år til berigelse for så mange mennesker, som det faktisk er tilfældet for Bjørn Højbo, er ikke nogen ringe præstation. Det er, sagde pater Dorn afslutningsvis, for os anledning til glæde og taknemmelighed over for Gud og Jesus Kristus, der for mange år siden sagde til den unge Bjørn Højbo. »Følg mig!«

Efter den meget festlige messe havde pastor Højbo og guldbrudeparret inviteret til reception i menighedssalen. Her samledes jubilarernes venner og bekendte til et hyggeligt samvær. Pastor *Burla* fortalte nogle få minder fra sine studieår, hvor han i krigsårene opholdt sig i Louvain bl.a. sammen med Ib Andersen og Bjørn Højbo.

Hvad mange utvivlsomt tænkte gav cand. jur. Jørgen Bredholt udtryk for, idet han takkede Bjørn Højbo for den inspiration og grundlæggende videnformidling, som han gennem de mange år havde været talsmand for. Det er ikke mindst nyttigt i tider, hvor man kan komme i tvivl om sin egen identitet, sagde Jørgen Bredholt.

Man må håbe på og bede til, at Gud vil forunde os danske katolikker endnu i mange år at have pastor Højbo aktiv og virksom iblandt os. Vi har brug for hans indsigt, inspiration og fortolkning af det glade budskab.

Carly Majholm

Fylder 70 år den 29. december

Efter et mangeårigt engagement i den tredje verden blev Anne Lise Timmermann 1982 udnævnt som formand for Caritas Danmark - en opgave, hun har påtaget sig med stor iver og dygtighed. Blandt mange tillidshverv tælles et medlemskab af det pavelige samarbejdsorgan Cor Unum. Fødselaren er bortrejst på dagen.

Anne Lise Timmermann, leder af Caritas Danmark gennem mange år.

Bønnens apostolat

I januar 1998 beder vi med paven om:

at Herrens Ånd må fremskynde forsoning og enhed mellem alle kristne

og

at udviklingen hos Afrikas folk må virkeliggøres i et retfærdigt og fredeligt fællesskab.

Døde

Sådanne lys er sjældne

Mogens Traczyk i svigersønnen *Poul Traczyk Larsens* streg. Mogens Traczyk blev trods svær sygdom plejet af sin hustru *Lisa* i hjemmet. Han blev 71 år.

En stor kirkelig støtte i Skt. Albani menighed, *Mogens Traczyk* døde den 12. november efter mange års sygdom. Allerede som 35-årig fik han Parkinsons sygdom, senere fik han foretaget en by-pass operation og en del år efter indopereret en pacemaker. Han var en tid menighedsrådsformand og var desuden drivkraften i adskillige menighedsarrangementer.

Især huskes du Mogens og hustruen *Lisa* for jeres åbne hjem, hvor mange KUK'er kom en tid lang, fordi vi ikke havde et KUK-lokale. Jeres dør var altid åben, i jeres hjem fik vi varme, råd, trøstens ord men også en bid brød, når studiestøtten var sluppet op. Tak for jeres gæstfrihed og åbne sind. Sådanne lys er sjældne. I har begge været til stor inspiration for mange af os.

Knud Kluge

Møder og arrangementer

Støt Caritas Danmarks juleindsamling

(Se brev, ilagt »katolsk orientering nr. 19)

Bidrag kan sendes til Caritas Danmark på giro 404-3979 mrk. 'juleindsamling'

Det sker på Magleås

Ma. d. 5. - ti. d. 6.1.:
Ingeniørforeningen

Ma. d. 5. - fr. d. 9.1.:
Københavns Universitet

Ma. d. 5. - fr. d. 9.1.:
Jürg Revermann

To. d. 8.1.:
Nærum Ungdomsgård

Fr. d. 9. - lø. d. 10.1.:
Møllegården

Fr. d. 9. - lø. d. 10.1.:
Håndværksrådet

Ma. d. 12.1.:
SBI

Ma. d. 12. - to. d. 15.1.:
Unesco skolesamling

To. d. 15.1.:
Birkerød Kommune

To. d. 15. -fr. d. 16.1.:
VKI-vandkvalitetsinstitut

Fr. d. 16. - sø. d. 18.1.:
Kommunale lønarbejdere

Fr. d. 16. - sø. d. 18.1.:
Dansk Missionsselskab

Ma. d. 19. - ti. d. 20.1.:
Gladsaxe Seminarium

Ma. d. 19. - ti. d. 20.1.:
Den sociale Ankestyrelse

On. d. 21. - lø. d. 24.1.:
Danske Fysioterapeuter

On. d. 21. - to. d. 22.1.:
Dansk Røde Kors

Ma. d. 26. - on. d. 28.1.:
Danmarks Radio

Ma. d. 26. - ti. d. 27.1.:
Sociologisk Institut

To. d. 29. - fr. d. 30.1.:
Lyngby-Taarbæk Kommune

To. d. 29. - fr. d. 30.1.:
Græsted-Gilleleje Kommune

Fr. d. 30. - sø. d. 1.2.:
»Lad de små børn komme til mig«
v/ pastor Reinhold Sahner m.fl.

DUK - kalender

ÅBENT HUS med julehygge den 18.12.97 kl. 15-18 på Sekretariatet

NYTÅRSLEJR den 27.12.97-1.1.98 på Øm for unge over 16 år samt familier.
Priser: 0-1 år kr. 225
2-6 år kr. 400
7-13 år kr. 490
voksne kr. 550
samt kr. 175 for fællesrejse (dog kr. 225 for dem over 30 år).

8.-10. KLASSES WEEKEND den 16.01.-17.01.98 på Ømborgen.
Alder: Elever i 8., 9. og 10. klasser.
Pris: Kr. 200,00 samt kr. 200,00 i fællesrejse.
Tilmelding og betaling senest den 05.01.98.

UNGDOMSMESSE den 25.01.98 kl. 20.00 - i Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 København V, efter messen er der Café Ludvig.

1. KOMMUNIONSWEEKEND den 23. - 25.01.98 på Ømborgen.
Alder: Børn til 1. kommunion i 1998.
Pris: Kr. 200,00 samt kr. 200,00 i fællesrejse.
Tilmelding og betaling senest den 15.01.98.

RETRÆTE - VENSKAB MED EN STILLE GUD den 20. - 22.02.98 på Lille Magleås.
Alder: 18 år og opefter.
Pris: Kr. 200,00 samt kr. 200,00 i fællesrejse.
Tilmelding og betaling senest den 30.01.98.

UNGDOMSMESSE den 22.02.98 kl. 20.00 i Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 København V, efter messen er der Café Ludvig.

LOKALFORENINGSMØDE den 24.02.98 kl. 19.00 - 21.30 på Sekretariatet i København.
Alder: For alle lokalforenings-ledere Øst for Storebælt.
Pris gratis. Tilmelding senest den 16.02.98.

TEMA AFTEN - SKABELSE den 03.03.1998 og de efterfølgende tre tirsdage i Sct. Ansgars Menighedslokale, Bredgade 69 A, 1260 København K.
Tilmelding senest den 24.02.1998.

MEDARBEJDERLEDERTRÆNING den 06.03. - 08.03.98 på Ømborgen.
Alder: For repræsentanter, redaktioner og udvalg.
Kurset er gratis. Tilmelding senest den 13.02.98.

TEMA AFTEN - SKABELSE den 10.03.1998 og de efterfølgende to tirsdage i Sct. Ansgars Menighedslokale, Bredgade 69 A, 1260 København K.
Tilmelding senest den 24.02.1998.

FIRMELSE ØST WEEKEND den 13.03. - 15.03.98 på ØM for alle firmander der bor på Sjælland og Lolland/Falster.

Fortsætter i næste spalte.

DUK-kalender fortsat

Pris kr. 200,00 samt kr. 200,00 for fællesrejse. Tilmelding og betaling senest den 20.02.98.

TEMA AFTEN - SKABELSE den 17.03.1998 og den efterfølgende tirsdag i Sct. Ansgars Menighedslokale, Bredgade 69 A, 1260 København K.
Tilmelding senest den 24.02.1998.

FIRMELSE VEST WEEKEND den 20.03. - 22.03.98 på ØM for alle firmander, der bor på Fyn og i Jylland.
Pris kr. 200,00 samt kr. 200,00 for fællesrejse. Tilmelding og betaling senest den 27.02.98.

TEMA AFTEN - SKABELSE den 24.03.1998 i Sct. Ansgars Menighedslokale, Bredgade 69 A, 1260 København K.
Tilmelding senest den 24.02.1998.

UNGDOMSMESSE den 29.03.98 kl. 20.00 i Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 København V, efter messen er der Café Ludvig.

PÅSKELEJR den 04.04. - 13.04.1998 i de norske fjelde arrangeret af Norske Unge Katolikker.
Alder: 20 år og opefter.
Pris: NOK 1.750 samt rejse fra Danmark (prisen afhængig af antal deltagere). Tilmelding og betaling senest den 06.03.1998.

STUDERENDE - OG KATOLIK den 17.04. - 19.04.1998 på Bastrup. Alder: 18 år og opefter. Pris: Kr. 200,00 samt fællesrejse kr. 200,00. Tilmelding og betaling senest den 27.02.1998.

LEDERMØDE JYLLAND/FYN den 18.04. - 19.04.98 for alle lokalforeningsledere.
Pris: Gratis. Tilmelding senest den 27.03.98.

UNGDOMSMESSE den 26.04.98 kl. 20.00 i Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 København V, efter messen er der Café Ludvig.

LEJRLEDELSESKURSUS den 01.05. - 03.05.98 på ØM for alle ledere på DUKs sommerlejre i 1998.
Kurset er gratis.
Tilmelding senest den 14.04.98.

LEDERTRÆNING den 07.05. - 10.05.98 på ØM.
Alder: 14-20 år.
Pris kr. 200,00 samt kr. 200,00 for fællesrejse. Tilmelding og betaling senest den 17.04.98.

UNGDOMSMESSE den 31.05.98 kl. 20.00 i Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 København V,
efter messen er der Café Ludvig.

MINISTRANTWEEKEND i forbindelse med Øm-valfarten den 05.06. - 07.06.1998 på Øm.
Alder: 10-16 år. Pris kr. 200,00 samt fællesrejse kr. 200,00.
Tilmelding og betaling senest den 15.05.98.

DET ER MEGET VIGTIGT AT OVERHOLDE TILMELDINGSFRISTEN!!!

Samtlige priser er for medlemmer af DUK. Ikke medlemmer betaler kr. 100,- mere i gebyr for weekender og kr. 300,- for lejre.

Afbud: Tilbagebetaling af gebyr sker normalt ikke efter sidste tilmeldingsfrist.

Jeg tilmelder mig:

Arrangement:.....

Dato:.....

Navn:.....

Adr.:.....

Postnr./By:.....

Fødselsdato:.....

Telefon:.....

Katolik: Ja:..... Nej:.....

Deltager i fællesrejse:.....

Ankommer selv:.....

Postgirokonto 9 08 32 94
Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Bredgade 67, 2.th., 1260 København K.
Tlf. 33 14 77 07

Julekoncert i Herlev

Ballerup Kammerkor, som den opmærksomme katolske kirke- og koncertgænger har mulighed for at huske fra julekoncerter i Vor Frue Kirke i Herlev i 1993 samt i Skt. Ansgars Kirke i Bredgade i 1994 og 1995, glæder sig i år til at give julekoncert i Jesu Hjerte Kirke i Stenosgade. Programmet kommer til at omfatte smuk kormusik af Schütz og Brahms, inderlige og smukke kompositioner af Liszt og Stanford og en næsten meditativ hyldest til Jomfru Maria af den polske komponist Henryk Góreckl, skrevet til pavens besøg i Polen i 1987. Den sidste halvdel af koncerten indeholder traditionelle engelske christmas carols og gammel og nyere dansk julemusik.
Koncerten finder sted tirsdag den 16. december kl. 20.00. Gratis adgang.

KIRKEKONCERT

Julekoncert som aftensang i den katolske Vor Frue kirke, Århus.

Søndag d. 21. december kl. 20 afholder kirkens kantori (25) sin traditionelle julekoncert under ledelse af organist og korleder, Olav K. Mielke-Jepsen.
Der synges gregorianske satser, engelske davidssalmer, engelske hymner og motetter samt danske julesalmer. Dørene åbnes kl. 19.30. Der er gratis adgang til koncerten.

Bistand

Katolsk menighedspleje

Bredgade 69 A, 1260 København K.
Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. telefon 33 15 23 03. Postgiro 6466397

Diverse

Sankt Andreas Bibliotek

Købmagergade 44, 1150 København K.
Tlf. 33 91 86 90. Lukket 19.12.97-5.1.1998
Åbent: Tirsdag og onsdag 10-16.
Torsdag 12-18.

Niels Steensens Bibliotek

Stenosgade 9, 1616 København V.
Tlf. 31 22 64 22
Åbent: Tirsdag, torsdag, fredag kl. 16-18.
Onsdag kl. 14-18. Søndag kl. 11-13
(dog ikke første søndag i måneden).
Biblioteket holder juleferie
fra torsdag d. 18. dec. til fredag d. 9. jan.

Katolsk Menighedspleje søger værelser til unge

Til unge under uddannelse søger Katolsk Menighedspleje værelser el. lejl. i hele Storkøbenhavn. Gratis for begge parter formidles kontakt mellem udlejer og lejere. Ønsker De at udleje eller leje - ring til Katolsk Menighedspleje 33 15 23 03 kl. 14-16 tirsdag og torsdag.

Testamente

til fordel for Den katolske Kirke Ansgarstiftelsen

Man kan støtte Kirken ved at indsætte den som arving i sit testamente.

Ingen arveafgift
Kirken modtager det fulde beløb.

Gratis advokatbistand
Det anbefales at lade en advokat oprette testamentet.
Udgifterne til salær refunderes af bispekontoret.

Yderligere oplysninger
Katolsk Bispekontor
Bredgade 69 A, 1260 København K
Tlf. 33 11 60 80.

Salg og service

Annoncer i »katolsk orientering«
Tekstside-annoncer: kr. 6,- pr. sp./mm.
Rubrik-annoncer: kr. 5,- pr. mm.

Juridisk bistand til private
Adv. Sandra Moll
(Dansk advokat - dott. in giurisprudenza)
Adv. Peter Alsted (H)
Adv. Niels Ahlmark (H)

Vi er et internationalt orienteret advokatkontor, som ud over erhvervsrådgivning også yder bistand til private.

For privatpersoner er det vigtigt - ikke mindst, hvis man ikker er dansk - at søge rådgivning f.eks. i følgende situationer:
- Køb og salg af fast ejendom.
- Familieretlige spørgsmål i forbindelse med indgåelse af ægteskab, separation og skilsmisse.
- Testamenter og arveret.
- Ansættelsesretlige spørgsmål.

Vester Voldgade 90,
1552 København V.
Tlf. 33 15 15 63. Fax 33 13 07 07.

Advokataktieselskabet
Linde & Altschuler
Esplanaden 6
1263 København K

Vi tilbyder erhvervsretlig rådgivning og juridisk bistand til private.

Vi kan herunder bistå Dem med virksomhedsoverdragelser, retssager, inkasso, ejendomsadministration, handel med fast ejendom, testamenter og dødsbobehandling indenlands og udenlands.

Kontakt
advokat Finn Roger Nielsen
på tlf. 33 14 19 40.

BENZONS BEGRAVELSES-FORRETNING

38 34 46 01 - 31 86 60 56

DØGNVAGT:
31 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelser og bisættelser ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Find *Deres* **bedemand** her:

Vanløse Ligkistemagasin
38 71 75 01
H.P. Baltzer & Søn
Jyllingevej 8
2720 Vanløse

Tåstrup Bedemandsforretning
43 99 75 01
Sv.E. og B. Baltzer
Køgevej 40
2630 Taastrup

Også aften, week-end og helligdag kan De ringe og aftale et møde i Deres hjem eller hos os.

Hos medlemmer af Bedemændenes Landsforening har De tryghed for:

- professionel hjælp og rådgivnig ved begravelse og brænding.
- viden om en lang række forhold i forbindelse med dødsfald.
- fair forretningsmæssig og økonomisk behandling.

Rekvirer gratis pjecen
»NÅR NOGEN DØR...«

BEGRAVELSER OG BISÆTTELSER

v/ bedemand Vagn Fondo
39 62 16 50
Reference: Sankt Joseph Søstrene
Bedemændenes Landsforening

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler

Wagn Adler

DØGNVAGT
39 69 86 81

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING
SØBORG HOVEDGADE 94

Kastrup Begravelsesforretning

Alle aftaler kan træffes i Deres hjem - overalt i Storkøbenhavn

Telefon
31 55 55 55
Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning
Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning
Telefon 43 99 01 58

Murermester Keld Erik
JOHNSEN Ankervej 12 Stubberup 4800 Nyk. F.
Medl. af BYG og Nykøbing F. Murerlaug

Om- og tilbygning - Reparationer
Alt tagarbejde

Tlf. 53 83 99 08

Vi lover godt håndværk og er omfattet af... BYG GARANTI ORDNING

Arbejde udføres overalt på Sjælland, Lolland og Falster

Malermester
VILLY HANSEN
Bredager 13 - 7120 Vejle Ø.
Tlf. 75 81 69 62 og 75 83 29 37

VICTOR NIELSEN
Stenhuggeri og Monumentforretning
v/ stenhuggermester Mohr
Vestre Kirkegårds Allé 28-32
2450 København SV
Tlf. 31 21 65 48 Fax. 31 21 80 32

Revision • Regnskab • Skat
REVISORGÅRDEN I ROSKILDE
Registreret revisor FRR
Jørgen Brangstrup
Skt. Ols gade 10 • Roskilde • 46 35 10 35
- det er altid sikkert med en registreret revisor

Kunstinteresserede må betale for besøg i Venedigs kirker

Kirkeforvaltningen i lagunebyen Venedig ønsker, at kunstinteresserede, der besøger byens kirker, fra den 1. januar 1998 skal lægge en skærv for besøget. Det vil dog fortsat være gratis at besøge kirkerne i andet ærinde. *Foto: KNA-Bild*

Kirken i de europæiske lande:

Vigtigt at tale de fremmedes sag

Strasbourg (KNA) - Den katolske kirke i de europæiske lande vil gå videre i bestræbelserne på at bekæmpe frygten for de fremmede og fremme integrationen af udlændinge. Det var der enighed om på et møde i Strasbourg mellem lederne af sjælesorgen for udlændinge i 20 europæiske lande. Mødet var kommet i stand på initiativ af de europæiske bispekonferencers råd, CCEE, og blev ledet af ærkebiskop *Fernand Franck*, Luxembourg. Franck er den, der står for sjælesorgen for udlændinge inden for CCEE.

Mødedeltagerne fremhævede især vigtigheden af, at kirken både taler de fremmedes sag blandt de troende, blander sig i den offentlige mening og konsekvent repræsenterer udlændingene over for regeringerne.

I sognene skulle man være mere åbne over for de fremmede for derved lidt efter lidt at gøre op med frygten for dem, hed det; nu gjaldt det om at slutte op om alt det, der kan styrke forholdet mellem forskellige kulturer både i sognene og i samfundet. Der var også enighed om, at man måtte gøre mere for at undgå ghettodannelse.

CCEE hold et møde af lignende art i Dubrovnik i 1995 ig har planer om et igen i 1999.

Kirken er parat til at udføre sin mission i Cuba

Fortsat fra forsiden

Biskopperne indrømmer, at pavebesøget kommer på et af de vanskeligste tidspunkter i landets historie. Den centrale, kirkelige forberedelseskommission, som består af folk fra både kirke og stat, fortsætter sine forberedelser til besøget, som altså finder sted i dagene 21.-21. januar 1998.

Hyrdebrev med politiske overtoner

Paven kommer som »sandhedens og håbets sendebud« for at forkynde sandheden om Jesus Kristus og om menneskene, sådan at cubanerne kan øse af dette håb. Det kan man læse i et hyrdebrev, som den cubanske bispekonference for nylig har udsendt.

Mellem linjerne, som er formuleret i pastorale vendinger, sender kirken et signal om, at den er parat til at udføre sin mission i landet, og at den med udgangspunkt i den kristne etik vil arbejde for cubas folk uden personsanseelse. Der er tydelige, politiske overtoner i de »håbets sædekorn«, som biskopperne har formuleret i forbindelse med pavebesøget:

Kirken skal kunne disponere over de midler og faciliteter, som er uundværlige, for at den frit kan forkynde Kristus, hedder det. Denne dispositionsret betegnes som en væsentlig dimension af religionsfriheden, som i øvrigt ikke må forveksles med kultfrihed.

Kirken skal have mulighed for i stadig højere grad at opfylde befolkningens ønsker og håb, et håb om en fremtid med liv. Den skal også have mulighed for at genetablere de etiske værdier for den enkelte, for familien og for samfundet.

Kirken skal anerkendes for den rolle, som den spiller i samfundet; den har en kulturel og profetisk opgave, og den har til opgave at arbejde for menneskets vel. Endelig skal kirken - som det sidste 'sædekorn' - kunne arbejde for forsoning mellem alle cubanere.

Regeringen tillader en vis pressedækning

Regeringen i Havanna meddeler, at den er villig til inden for rammerne af de begrænsede materielle muligheder at stille transportmidler til rådighed for de troende, der skal til pavemesse. Exilcubanere har fået lov til at rejse ind i landet i anledning af pavebesøget.

Man er også kommet hinanden nærmere i det hidtidige stridsspørgsmål om adgangen til medierne: regeringen giver tilladelse til en vis pressedækning, men hverken i aviserne eller i de elektroniske medier får pavebesøget ubegrænset plads. Kirken har ikke dermed fået opfyldt sit højeste ønske, men den hilser dog indrømmelsen velkommen, idet den får bedre muligheder for at nå ud til det cubanske folk.

Skrivelse om lægfolk fra Vatikanet

Fortsat fra forsiden

Lægfolk kan meddele dåbens sakramente

Hvis det ikke er til at få fat i en præst eller en diakon, vil lægfolk fortsat kunne døbe, assistere i forbindelse med en vielse og lede en begravelse. Det er dog stadig en betingelse, at der er tale om en nødsituation, og at disse lægfolk har den fornødne uddannelse. Det understreges gentagne gange, at løsninger, som er blevet valgt, fordi de syntes fornuftige i en given situation, ikke uden videre kan 'forfremmes' til at være gældende regler.

I den indledende, teologiske del af skrivelsen lægges vægt på, at koncilets lære om lægfolkets delagtighed i Kristi præstegerning fortsat er gældende. Det er vigtigt og en del af kirkens væsen, at præsterne ikke er alene om forkyndelsen. Men selv om man betror lægfolket nogle opgaver inden for liturgi og sjælesorg, må man være meget opmærksom på, at det er præstevielsens sakramente, der er grundlaget for præstegerningen med dens væsen og dens sendelse.

Overalt i verden fremstilles der julekrybber - det er faktisk et håb for verden, at mennesker ønsker at give udtryk for fred og kærlighed. *Krybbeblok, fremstillet af biledskærer Zawadski Michalov, Polen.* Billedet er fra den nyudkomne bog »Barn Jesus i en krybbe lå« af Ingeborg Pedersen. Læs omtalen inde i bladet.

Det økumeniske fællesråd:

Frygt for fremmede er et tilbageskridt

»Danmark har altid været et indvandrerland, hvor åbenhed og mødet mellem forskellige traditioner har formet den danske kultur, som vi kender den i dag.« Sådan skriver Det økumeniske Fællesråd i en pressemedelelse og fortsætter: »Den nuværende distance og reservation over for fremmede er således et tilbageskridt i forhold til vores historiske baggrund.«

Fællesrådet opfordrer til, at man lader den »kristne grundindstilling komme til udtryk i konkret og praktisk handling« og betegner det som »paradoksalt, at vi lukker os om os selv netop i en tid, hvor den materielle velstand er højere ned nogensinde«.

Det økumeniske Fællesråd omfatter 7 kirker og 30 kirkelige organisationer i Danmark.

»katolsk orientering« ønsker læsere og annoncører glædelig jul og godt nytår.

katolsk orientering

Redaktion:
Konstitueret ansvarshavende redaktør:
Journalist Knud Helsted Kluge (Redaktionssekretær)
Redaktionelle medarbejdere: Kirsten Szarafin,
Maria Jørgensen og Carly Majholm

Redaktion og annoncer: Vesterbrogade 28, 4.
DK-1620 København V. Telefon 31 211444.
Fax 33 244975 og 97 224054. E-mail: ko-press@inet.uni-c.dk
Udgiver: Ansgarstiftelsen, Bredgade 69 A, DK 1260 København K
Tryk: Dansk Avistryk, DK 2600 Glostrup. Oplag 17.000

Næste nummer udsendes den 14. januar